दाते सूचि मंडळ-समिती

प्रा. रा. श्री. जोग (अध्यक्ष)
प्रा. अ. का. प्रियोळकर
प्रा. ग. बा. सरदार
डॉ. मु. ग. पानसे
श्रीमती दुर्गाबाई भागवत
श्री. कृ. शं. हिंगवे
श्री. रा. प्र. कानिटकर
श्री. सु. श. दाते
श्री. वा. वि. भट
श्री. दि. वि. काळे } (कार्यवाह)
श्री. शं. ना. बर्वे }

या प्रकाशनाच्या कामी सर्व तऱ्हेचे सहकार्य केल्याबद्दल मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालय सूचि-मंडळ समितीचे आभारी आहे. —प्रकाशक.

प्रकाशक : वासुदेव विष्णु भट, प्रमुख कार्यवाह, मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालय, १७२ नायगाव क्रॉस रोड, दादर, मुंबई १४

प्रथमावृत्ती १९६९

मूल्य पंचवीस रुपये

पृष्ठे [४] + ४८ + ८ फो-चित्रे + ६२८

मुद्रक : पद्माकर गोपाळ जोशी, आनंद मुद्रणालय, १५२३ सदाशिव, पुणे २

प्रास्ताविक

सूचिकार शंकर गणेश दाते यांच्या आकस्मिक निधनामुळे अपुरे राहून गेलेले त्यांचे ‘ मराठी नियतकालिकांच्या सूची’चे काम त्यांच्याचकडून स्फूर्ति स्वीकारून ‘ मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालया’ने अंगावर घेतले, त्याच कार्यासाठी ‘ श्री. शं. ग. दाते सूचिमंडळ ’ अशी खास शाखा स्थापन केली आणि तिच्या द्वारा त्यांनी आयोजित केल्याप्रमाणे त्यांचा हा दुसरा महत्त्वाचा सूचिग्रंथ संपादून मराठी वाचकांपुढे मांडण्याचा ‘ संकल्प ’ सुमारे तीन वर्षांपूर्वी (डिसेंबर १९६५) सोडला, ही गोष्ट मशहूर आहे त्यांच्या तृतीय श्राद्धदिनी त्या संकल्पाची परिपूर्ती होऊन एका महिन्याच्या आत हा संपूर्ण वर्णनग्रंथ लोकांच्या हाती देता येत आहे, याचे सूचिमंडळाला अर्थात समाधान वाटते.

इ. स. १९३६ पासून सतत पंचवीस वर्षे खपून श्री. शंकर गणेश दाते यांनी इ. स. १८०० ते १९५० या कालमर्यादेत प्रकाशित झालेल्यापैकी २२,९९२ लहान मोठी पुस्तके प्रत्यक्ष पाहून त्यांच्या वर्णनात्मक ‘ मराठी-ग्रंथ सूची ’चा पहिला खंड १९४४ त व दुसरा १९६१ त असे संदर्भकोशाचे प्रसिद्ध केले. ह्या प्रचंड कामगिरीमुळे मराठी वाङ्मयेतिहासक्षेत्रात त्यांना साहजिकच अढळ आणि आदरणीय स्थान प्राप्त झाले आहे.

“ ‘ ग्रंथसूची ’चे कार्य येथेच समाप्त होत आहे. यापुढे दीडशे वर्षांतील मराठी मासिके व मासिकांतील अभ्यसनीय लेख यांची सूची हाती घ्यावयाची आहे. तरी नवीन कार्यकर्त्यांनी पुढे येऊन सूचिकार्याचा हा दीप यापुढे असाच अखंड तेवत ठेवावा एवढी विनंती करून ही प्रस्तावना संपवितो, ” हे त्यांच्या ‘ मराठी-ग्रंथ सूची’च्या दुसऱ्या खंडाच्या प्रस्तावनेतील प्रेरणा देणारे सूचक शब्द आहेत.

‘ मराठी-ग्रंथ-सूची’चे दोन प्रचंड खंड व ‘ साहित्य अकादमी ’च्या ‘ नॅशनल बिब्लिऑग्रफी ’-पैकी मराठी विभाग यांच्या संपादनाचा अनुभव पदरी साठविलेले श्री. दाते आपला संकल्प पुरा करण्यास महाराष्ट्राला लाभले असते तर आपल्या सर्वांच्या भाग्याला पारावार नव्हता. आता त्यांच्या अभावी त्यांच्या १०-१५ वर्षांच्या परिश्रमामुळे जेवढी सामग्री सिद्ध झाली होती ती संपादून व तीत यथाशक्ती भर घालून ती जनतेपुढे मांडीत आहोत. जनतेकडून अपेक्षित प्रतिसाद मिळाल्यास – आणि तो मिळेल अशी आशा आहे – यापुढील सूचिकार्य संपादण्यास अर्थात हुरूप येईल.

श्री. दाते यांनी आपल्या प्रस्तावनेत सुचविल्याप्रमाणे ' सूचि-कार्याचा हा दीप यापुढे असाच अखंड तेवत ठेवण्या 'चे कार्य ' मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालया 'ने अंगावर घेतले आहे आणि या कामी सुबुद्ध मराठी जनतेकडून संग्रहालयाच्या साहजिकच काही अपेक्षा आहेत. या अपेक्षा पुऱ्या होण्यासाठी जाणकार जनतेने मंडळाला साह्य करावयाचे तर तिला या कार्याचे स्वरूप शक्य तितके तपशीलवार माहीत करून देणे अवश्य होते. मराठी-ग्रंथसूचीमुळे मराठी-ग्रंथासंबंधी जशी आस्था उद्भवली व जिज्ञासा शमन झाली तसाच प्रकार नियतकालिकाच्या बाबतीत या नियतकालिकांच्या सूचीने झाल्याशिवाय राहणार नाही. आणि ही दोन कार्ये साकल्याने व मूर्तस्वरूपात अभ्यासू जनतेपुढे आता आल्यामुळे या दोहोंच्या यापुढील म्हणजे १९५० सालाच्या पुढील कालखंडातील ग्रंथाच्या व नियतकालिकांच्या सूच्या रचण्याच्या कामी जागरूक जनतेचे व विद्याप्रेमी शासनाचे अनाहूत साह्य मिळाल्याशिवाय राहणार नाही. आणि त्याच आधारावर मराठीने कोश सूच्यादी कार्यात मिळविलेली आघाडी तिला टिकवून धरता येणार आहे.

ह्या दोन सिद्धसूच्यांच्या कालानुक्रमाने पुढील कालांतील रचनेच्या म्हणजे अनुकार्याच्या अगोदर कै. दात्यांच्या आणखी एका संकल्पाच्या पूर्ततेचा उपक्रम हाती घ्यावयाची घोषणा नियतकालिकाच्या सूचीच्या संकल्पाच्या बरोबरच सूचिमंडळाने केलेली आहे — आणि ती म्हणजे नियतकालिकांच्या सूचीच्या पाठोपाठ नियतकालिकांतील ज्ञानवाहक लेखांची संशोधनोपयोगी वर्गीकृत सूची प्रकाशित करण्याची. या कामाची जुळवाजुळव चालू आहे आणि तेही कार्य परमेश्वरकृपेने, सर्वांच्या सहानुभूतीने आणि विद्याभिमानी जनता आणि शासन यांच्या भरीव द्रव्यसाह्याने सूचि मंडळाला यशस्वी करून दाखविता येईल असा विश्वास वाटतो.

सूचि-कार्याचे महत्त्व मोठे, रचनेतील अडचणी असामान्य, तसेच त्याच्या सहज गौरवाच्या मानाने ग्राहकाकडून होणाऱ्या द्रव्यलाभाचे प्रमाण व्यस्त, आणि खर्चाचे प्रमाण बेसुमार, यामुळे अशी कार्ये समर्थांच्या सढळ द्रव्य साहाय्याशिवाय यशस्वी होणे कठीण असते. केवळ मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालयाच्या एकट्याच्या बळावर हे कार्य रेटून नेणे दुरापास्त होते. अशा परिस्थितीत महाराष्ट्र-राज्य ' साहित्य आणि संस्कृती मंडळा 'ने सूचिमंडळाच्या योजिलेल्या कार्याची पारख करून प्रस्तुत नियतकालिकाच्या सूचीच्या प्रकाशनाला आणि आगामी नियतकालिकातील लेखसूचीच्या तयारीला व प्रकाशनाला यथावसर उदार अनुदान देऊन कार्य उभे राहण्यास व चालू ठेवण्यास मदत केली, ही गोष्ट प्रामुख्याने नमूद करण्यास आम्हाला विशेष आनंद व समाधान वाटत आहे.

प्रस्तुत ग्रंथाची पूर्तता होण्यापूर्वीच निर्घृण काळाने ग्रंथ-निर्मात्यावर वज्रप्रहार केल्यामुळे सूचिकाराचे संकल्पित कार्य दीर्घकाळ पडून राहणे अपरिहार्य झाले. तथापि योग्य समय प्राप्त होताच कै. दाते यांनी साक्षेप-सायासाने जमविलेली साधनसामग्री श्रीमती मंदाकिनीबाई दाते, श्री. राजाभाऊ दाते व श्री. तात्यासाहेब कुंटे यांनी आत्मीयतेने व विश्वासपूर्वक ' मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालया'चे स्वाधीन केली; अशा रीतीने कै. शंकररावांचे अपुरे कार्य सिद्धीस नेण्याची सुसंधी मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालयास कृपया दिल्याबद्दल आम्ही या सर्वांचे शतशः ऋणी आहोत. महाराष्ट्र-राज्य ' साहित्य आणि संस्कृती मंडळा ' ने आमच्या नियोजित ग्रंथ-निर्मितीला भरघोस आर्थिक पाठिंबा दिला या घटनेचाही कृतज्ञतापूर्वक पुनरुच्चार करून मंडळाच्या सर्व सभासदांच्या सक्रिय सहानुभूतीबद्दल त्यांना हार्दिक धन्यवाद देतो. साहित्य-संस्कृती-मंडळाने नियुक्त केलेल्या डॉ. रा. ना. दांडेकर व प्रा. वा. ल. कुलकर्णी या ' निरीक्षण समिती 'च्या सदस्यांचे बहुमोल साह्य आमच्या ' सूचिमंडळा 'स लाभले यांचाही सादर उल्लेख करणे अगत्याचे आहे; सूचिग्रंथाचे कार्य योग्य मार्गावर नेण्याचे दृष्टीने आवश्यक ते मौलिक मार्गदर्शन केल्याबद्दल या उभय विद्वद्वर्यांना अंतःकरणपूर्वक धन्यवाद देत आहो.

' केसरी-मराठा-संस्थे 'चे माननीय विश्वस्त दासदार श्री. जयंतराव टिळक यांनी प्रथमपासूनच विविध प्रकारे अमोल साह्य-सहकार्य दिल्याबद्दल आम्ही त्यांचे निरतिशय ऋणी आहो. आमच्या स्वतःच्या

ग्रंथालयाव्यतिरिक्त पुण्यातील केसरी मराठा ग्रंथशाला, जयकर ग्रंथालय (पुणें विद्यापीठ), डेक्कन कॉलेजचे ग्रंथालय, पुणे मराठी ग्रंथालय, न्यू. म. वि. प्रशाला-ग्रंथालय, बाई जेरबाई वाडिया लायब्ररी (फर्ग्युसन कॉलेज), महाराष्ट्र प्रादेशिक मुक्तद्वार ग्रंथालय, स. प. महाविद्यालयाचें ग्रंथालय इ. नामवंत ग्रंथालयांचे चालक व ग्रंथपाल यांनी दिलेल्या निरपेक्ष साह्याबद्दलही आम्ही कृतज्ञ आहों. या सर्वांसमवेतच महाराष्ट्रातील–किंबहुना बृहन्महाराष्ट्रातीलही–अनेक व्यक्ति संस्थांनी कार्याचे महत्त्व ओळखून व त्याविषयी नितांत ममत्व बाळगून दिलेल्या सहकार्याबद्दल सर्वांचे मनःपूर्वक आभार मानतो.

'आनंद मुद्रणालया'चे उत्साही व कर्तव्यदक्ष संचालक श्री. दादासाहेब व श्री. माधवराव या जोशी बंधुद्वयाने व त्यांच्या सहकाऱ्यांनी परिश्रमपूर्वक सुबक मुद्रण केल्याबद्दल, तसेच श्री. मो. रा. वाळंबे यांनी मुद्रित शोधनाबाबत साह्य केलें याबद्दल आम्ही सर्वांचे अत्यंत आभारी आहों. उपरोक्त व्यक्ति-संस्थांनी विशेष हातभार लावून आम्हांस उपकृत केले आहे, आणि म्हणून त्या सर्वांचे आभार मानून मुक्त होण्यापेक्षा त्यांच्या आपुलकीच्या साह्याचा ऋणभार मस्तकी सदैव धारण करण्यातच आम्हांस संतोष व धन्यता वाटत आहे. यच्चयावत संबंधित हितचिंतकांचा कृपालोभ, सुहृद्भाव व सहकारवृत्ती यावरच भावी कार्याची यशस्विता अवलंबून आहे, याची पूर्ण जाणीव ठेवून व ते सर्व आम्हांस आमच्या प्रदीर्घ प्रवासांत पूर्ववत साथ करतील अशी दृढ श्रद्धा बाळगून हे आभार-प्रदर्शन पुरे करतो.

द्रव्याशिवाय काही घडविता येत नाही, ही गोष्ट खरी असली तरी द्रव्यसमृद्धीही जेथे थिटी पडते असे हे मुद्रित शोधाचे कार्य आहे. तेव्हा 'यशस्वी सूची ही समृद्ध संग्रहाशिवाय अशक्य आहे', हे सूत्र ध्यानात घेऊन जेणेकरून अज्ञात ग्रंथ आणि अनुपलब्ध नियतकालिके मध्यवर्ती संग्रहालयात येऊन अभ्यासकांना उपयोगी पडतील असा निरलस उद्योग प्रत्येक हितचिंतकाने आवर्जून करावयास हवा, हे उघड आहे. म्हणूनच ज्या कोणाला शक्य होईल त्याने व ज्याप्रमाणे साधेल त्या प्रमाणात उपलब्ध सामग्रीची माहिती पुरवून मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालयाला आपला ग्रंथांचा व नियतकालिकांचा केंद्र-संग्रह यावच्छक्य संपूर्ण व यशस्वी करण्यास कोणत्याही प्रकारे वा स्वरूपात (देणगी वा विक्री) मदत करावी अशी आग्रहाची विनंती हरघडी करीत आलों आहों, कारण या राष्ट्रीय कार्याला प्रत्येकानेच हातभार लावावा असेच त्याचे महत्त्व आहे.

— प्रकाशक

दाते-जीवन-दर्शन

" ग्रंथ हेच अखेरीस माझे गुरु झाले, ग्रंथांमधूनच मला कार्यस्फूर्ति मिळाली, ग्रंथांनीच माझे जीवन व्यापून वेढून टाकले–" असे तळमळीचे उद्गार वारंवार काढून ग्रंथाबद्दल नितांत श्रद्धा व आत्मीयता बाळगणारे सूचिकार श्री. दाते यांनी, मराठीतील सुमारे २३ हजार पुस्तके एकहाती चाळून ' मराठी ग्रंथ सूची ' हा अपूर्व, अभिनव, बहुउपयुक्त व अमोलिक असा द्विखंडात्मक ग्रंथराज (खं. १ : १८०० ते १९३७–प्र० १९४४; खं. २ : १९३८ ते १९५०–प्र० १९६१) केवळ एकाकी प्रयत्नाने, दुर्दम्य जिद्दीने व जीवितकार्य मानून निर्माण केला आणि वाङ्मयक्षेत्रात आपले नांव अजरामर करून ठेवले. सूचिकार श्री. शंकर गणेश दाते यांचा जन्म दि. १७ ऑगस्ट १९०५ रोजी रत्नागिरी येथे झाला. त्याचे मूळ गाव कोंकणातील अडिवरे (ता. राजापूर, जि. रत्नागिरी) हे होय. पहिली ६–७ वर्षे मुंबई-आडिवऱ्यांत गेली, पण त्यानंतरचे त्यांचे सारे वास्तव्य केवळ मुंबई पुण्यातच घडले आणि तीच त्यांची कर्मभूमी व कीर्तिभूमीही ठरली.

श्री. शंकरराव दाते यांचे वडील मुंबईस सरकारी नोकरीत होते, त्यामुळे श्री. शंकररावांचे प्रारंभीचे शिक्षण मुंबईस व शेवटी काही काल पुण्यास झाले. कोंकणच्या वातावरणाचा व वडिलांच्या प्रशंसनीय कर्तबगारीचा ठसा श्री. शंकरराव यांच्यावर उमटला असला तरी त्यांच्या जीवनाला सुयोग्य आकार प्राप्त होण्यापूर्वीच बालपणी (वयाच्या अवघ्या ९ व्या वर्षीच) शंकरराव पितृ प्रेम-वात्सल्याला मुकले, हा दैवदुर्विलासच होय. १९१४ साली वडील निवर्तले व पुढे लवकरच शंकररावांचे ज्येष्ठ बंधूही कालवश झाले. या दोघा वडीलधाऱ्या कुटुंबियांच्या निधनाने शंकररावांचा आधार सर्वस्वी तुटला, मार्गदर्शन संपले, शंकरराव उघडे पडले व त्यांच्यावर आपत्तींची परंपरा कोसळली; आणि अशा दुःस्थितीतच त्यांच्या तेजस्वी कर्तृत्वाचे बीजारोपण होऊन त्यांचे अंगीकृत कार्य चांगलेच बहरले. विपत्तींना निर्धाराने तोंड देऊन, प्रतिकूल परिस्थितीशी झुंजून त्यांनी आपला उत्कर्ष केवळ स्वत:च्या बुद्धीने व हिमतीवर साधला. अंधारातून मोठ्या कष्टाने वाट काढीत काढीत स्वत:चे जीवन त्यांनी उजळून टाकले.

शालेय जीवनातच (मुंबई : जानेवारी १९२२) श्री. शंकररावांनी ' निर्झर ' या नावाचे एक वाङ्मयीन कालिक (२० पृष्ठांचे व २५ दिवसांनी निघणारे) सुरू करण्याच्या दृष्टीने प्रयत्न करून पाहिला; हस्तलिखिताच्या स्वरूपात २–३ अंक काढले. परंतु " हा उपक्रम स्वागतार्ह असला, तरी व्यावहारिक दृष्टीने त्याचा वेळीच पूर्ण विचार करा, " असा पोक्त सल्ला अनुभवी संपादक कै. वा. गो. आपटे यांनी दिला; दात्यांनी तो मानला आणि ' निर्झरा 'चा नाद सोडून दिला. विद्यार्थिदशेतच चिपळूणकरांवर लिहिलेल्या निबंधाबद्दल व ' मौज ' पुरस्कृत समस्यापूर्तीच्या स्पर्धेतील सुयशाबद्दल श्री. दाते यांनी पारितोषिके मिळवली; त्याचप्रमाणे महाविद्यालयीन क्षेत्रात (इंटरला असताना) संस्कृतची शिष्यवृत्तीही पटकावून त्यांनी आपल्या बुद्धिमत्तेची चांगलीच चमक दाखवली.

श्री. दाते याना लहानपणापासूनच वाचनाची अतिशय ओढ, ग्रंथांचे अपरंपार वेड; इतके की हाताशी येईल ते पुस्तक ते वाचून काढीत. शिवाय कुशाग्र बुद्धीच्या व तीव्र स्मरण शक्तीच्या जोरावर पुस्तकाचा आशय व विषय त्यांच्या स्मृतिपटलावर वज्रलेप होऊन जाई; आणि स्वाभाविकपणेच बालवयात उदित झालेले पुस्तकाचे, साहित्याचे व संशोधनाचे आकर्षण वाढीस लागून मराठी मायेची सेवा करण्याच्या कल्पना वयाच्या १४ - १५ व्या वर्षापासूनच त्यांच्या मनात तरंगू लागल्या. शेवटी त्या विधायक कल्पना-योजनांनी प्रभावी मूर्तस्वरूप धारण केले. ग्रंथपाल म्हणून मिळणारी सरकारी नोकरी तर राहोच, पण ' राष्ट्रीय ग्रंथसूची 'चे विलोभनीय संपादकपद सहजसाध्य असूनही शंकररावांनी ते स्वीकारले नाही. काही कौटुंबिक वा व्यावहारिक अडचणींमुळे त्यांनी या जागा पत्करण्यास नकार दिला असेल असे सहृदयांनी बोलला वाटेल; परंतु केवळ निशिष्ट ध्येयाने प्रेरित झाल्यामुळेच निर्लेप राहणेच त्यांना श्रेयस्कर वाटले, हे स्वाभाविकच होते. या विविध व्यामोहापासून शंकरराव निर्धाराने अलिप्त राहिले यातच त्यांची निस्पृहता व अंगीकृत कार्याविषयीची नितांत निष्ठाच प्रत्ययास येते. नियोजित सूचि-ग्रंथाची परवड होऊ नये, हीच यामागची उदात्त उत्कट भूमिका व दुर्दम्य इच्छा-आकांक्षा होती यात संदेह नाही. अर्थात सरकारी नोकरी करावयाची नाही हा प्रथमपासूनचा निर्धार व प्रसंग राष्ट्रीय धाण:, स्वतःचा विकास साधताना, त्यांनी कटाक्षाने पाळला हे स्पष्ट होय.

श्री. दाते यांनी केलेल्या वाङ्मयसेवेचा (पर्यायाने लोकसेवेचाही) प्रारंभ लोक साहित्याचा संग्रह करण्याने झाला. अत्यंत परिश्रमपूर्वक व साक्षेपाने संग्रहीत केलेल्या ह्या लोकवाङ्मयाचा काही भाग ' लोककथा ' (१९२९, १९३०) या पुस्तकाच्या रूपाने दोन भागात त्यांनी जनताजनार्दनचरणी सादर केला; नुकतीच (१९६८) या दोन विभागाची मिळून पुनरावृत्ती निघाली आहे. तरीपण अद्याप बरेच उर्वरित साहित्य अप्रकाशित स्वरूपात पडून आहे. सूचितंत्र, ग्रंथालयशास्त्र यासारख्या रुक्ष विषयात रस घेऊन सदैव त्यातच रममाण झालेले श्री. शंकरराव तितकेच रसिकहि होते, हे संगीतप्रेमी दात्यांच्या सतार-वादनाभिरुचीमुळे व " मणिमाळ " या काव्यकूजनाने प्रत्ययास येण्यासारखे आहे. दाते यांची ' शरलेखा ' या नामाभिधानाने नटलेली कविताची एक वही " मणिमाळे "त समाविष्ट झालेली नाही; ती ' कांचनमाला ' या नावाने कोणा प्रकाशकाने प्रसिद्ध केल्यास सहजच ' मणिकांचन '-योग साधेल व दात्यांच्या काव्यप्रांगणातील वाङ्मयविलास रसिकांच्या दृष्टिपथात येऊन त्यांना त्याचा आस्वाद घेता येईल. उगमस्थानच्या या दोन वाङ्मयकृति-प्रवाहाने यथाक्रम यथावकाश जे विशाल जलौघाचे रूप धारण केले ते म्हणजे ' मराठी ग्रंथसूची " हा सर्वमान्य व अलौकिक ग्रंथ होय. या प्रचंड ग्रंथाच्या निर्मितीची प्रेरणा श्री. दाते याना त्यांच्या एका शिक्षकाच्या भगतिक्तेतून झाली.

" टागोरांच्या गीतांजलीचे मराठी भाषांतर " हे गुरुजींना ग्रंथसंग्रहात सहजासहजी न आढळलेले पुस्तक श्री. दाते यांनी प्रयासाने ' मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालया'तल्या विशिष्ट सूचिविभागात शोधून आपल्या असहाय गुरुवर्यांपुढे ठेवले. याच नवलपूर्ण घटनेमुळे " व्यापक शास्त्रीय तत्त्वानुसार रचना करून कोशप्रथाप्रमाणे ' मराठी ग्रंथसूची ' तयार करण्याचा प्रयत्न करावा " असा संकल्प श्री. दाते यांनी सोडला व अविश्रांत परिश्रम करण्याची झुंजारवृत्ती, चिकाटी, स्वार्थत्याग, निःस्पृहता, दीर्घोद्योग इ. गुणामुळे तो सिद्धीसही नेला. ' नाहष्टं लिख्यते किंचित् ' या प्रतिज्ञेचे कटाक्षाने परिपालन करून या प्रथाच्या सिद्धतेसाठी त्यांनी जिवापाड मेहनत घेतली, तिच्या पायी सर्वस्वाचा होम केला. ग्रंथालयमहर्षी पद्मश्री डॉ. रंगनाथनही श्री. शंकरराव यांच्या ज्या अभिनव योजकतेने स्तिमित व संतोषित झाले ती पुस्तकरूपाने (द्विबिंदुवर्गीकरणपद्धतीतील रोमी व अरबी वर्णांक-चिन्हांचे जागी बालबोध चिन्हे : १९४६) प्रकट झालेली योजना हे सूचिशास्त्राच्या निदिध्यासाचे व ग्रंथालय-शास्त्राच्या व्यासंगपूर्ण सखोल अभ्यासाचेच द्योतक होय. निगर्वी वृत्ती व रेखीव कार्यपद्धती, प्रसिद्धि-विन्मुखता, चतुरस्रपणा, व पराकोटीची कर्तव्यनिष्ठा, साधी व नीटनेटकी राहणी आणि उच्च विचार-सरणी, प्रदीर्घ वाचनाभ्यास लालसा व चौकस-चिकित्सकपणा हे श्री. दाते यांचे प्रमुख स्वभावविशेष होते.

वरवर पाहणाराला श्री. शंकरराव कदाचित काहीसे एककल्ली, हेकेखोर, शीघ्रकोपी, विक्षिप्त, तुसडे वाटले असतील परंतु वस्तुत: ते तसे नसल्याने त्यांच्या या तथाकथित दोष-दुर्गुणांत अंती हितकर, सुपरिणामी असा विशेष अर्थ भरलेला होता, असेच म्हणावे लागेल. केवळ प्रदर्शनप्रिय, स्वार्थी, औदार्याचा गैरफायदा घेणाऱ्या वाचिवीरावर व तत्सम अधम मनोवृत्तींवर श्री. दाते संतापत, प्रसंगी तोंड टाकीत. अंगीकृत कार्याबद्दल पराकोटीची चोखंदळ तळमळ व वक्तशीरपणा असल्याने स्वत:च्या विशिष्ट व अपेक्षित साच्यांत न बसणाऱ्या व्यक्तींबद्दल त्यांना संबंधित कामापुरतीच चीड येई, तथापि तीत आकस असा केव्हाहि नसे. अत्यंत मनोभावे, तळमळीने कार्य करणाऱ्या अभ्यासक संशोधकाला ते स्वेच्छेने मुक्तहस्ते साह्य-सहकार्य देत. टापटीप, सुव्यवस्था व शिस्त याचे मोकळे व स्पष्टवक्ते, वेळ व शब्द कसोशीने पाळणारे आणि आळस-दिरंगाई शत्रुवत मानणारे श्री. दाते सकृद्दर्शनी नारळाप्रमाणे खडबडीत वाटले तरी त्यांच्या अंतर्यामी वात्सल्य स्नेहभाव, सात्त्विक सेवाभाव व निर्मळ प्रेमभाव यांचे जिवंत व जातिवंत पाझर वसत होते, वाहात होते, हेही श्री. दाते यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचे सत्य चित्रण वा प्रांजळ मूल्यमापन करणाऱ्याने लक्षात घेतलेच पाहिजे.

सूचि ग्रंथाच्या द्वितीयखंडाच्या अनुषंगाने 'महाराष्ट्र साहित्य परिषद' व 'महाराष्ट्र ग्रंथालय संघ' या संस्थांचे वतीने पुण्यात श्री. दाते यांचे दोन सत्कार-समारंभ [(१) ग्रंथप्रकाशनाचे निमित्ताने : दि० ३।७।१९६१ अध्यक्ष नामदार श्री. यशवंतराव चव्हाण; (२) दि० २५।६।१९६१ अध्यक्ष न्यायमूर्ती श्री. प्र. बा. गजेंद्रगडकर] साजरे करण्यात आले. या सन्मानप्रसंगीहि न कचरता, न डगमगता श्री. शंकरराव यांनी निर्भीड नि:संकोचपणे सूचिकार्याबाबतची आपली भूमिका व मनोव्यथा व्यक्त करून वस्तुस्थितीवर विदारक प्रकाश टाकला. अर्थात त्यांच्या त्या मनोगतातून याचनेचा वा लाचारीचा लवमात्रही सूर नव्हता; कारण तसा त्यांचा स्थायीभावच नव्हता. आणि म्हणूनच सरकारी कृपा वर्षावाला ते पूर्णपणे सत्पात्र असूनही क्वचित-किंचित शिडकावच त्यांच्या वाट्याला आला.

श्री. दाते यांना मूल्यवान दुर्मिळ ग्रंथ जमविण्याचा व जतन करण्याचा विलक्षण हव्यास असे. या हौसेपोटी व चिकित्सक-चौकस दूरदृष्टीने त्यांनी विपुल ग्रंथसंग्रह स्वत:साठी सिद्ध केला; तथापि कष्टसाध्य अशा या ठेव्याला केवळ अगतिकतेने, त्यांना लौकरच मुकावे लागले. वारस-विभागणीतून वाट्याला आलेला वडिलोपार्जित धनांश 'ग्रंथसूची 'प्रीत्यर्थ खर्च झाल्याने अनिच्छेनेच ग्रंथ विकणे व त्या द्रव्यातूनच घराची खरेदी करणे त्यांना भाग पडले. दु:खात सुख इतकेच की हा ग्रंथसंग्रह इतस्तत: कोठेही न जाता त्या मौलिक साहित्याने नामवंत ग्रंथालयेच समृद्ध केली. दात्यांचा ग्रंथ खरेदीचा हा लोकविलक्षण पण तितकाच अत्यंत लोकोपकारक छंद म. म. प्रा. द. वा. पोतदार यांच्या प्रोत्साहनाने शतगुणित झाला, तद्वतच त्यांच्या इतिहास-व्यासंगी वृत्तीला संशोधनाची जोड लाभली तीही प्रा. दादासाहेब पोतदार यांच्याच प्रेरणेमुळे. सरकारी ग्रंथालय-योजना कार्यान्वित होण्यात व तदनुसार पुण्याच्या 'प्रादेशिक ग्रंथालय'-स्थापनेत श्री. दाते यांचा फार मोठा वाटा आहे; किंबहुना त्याच ग्रंथालयात ग्रंथपाल या नात्यानेही त्यांचा तंत्रकुशल समर्थ हात काही काळ वावरलेला आहे. खडतर जीवन-संग्रामाचा परिणाम म्हणा या स्वतंत्र स्वावलंबी जीवनाचा प्रभाव म्हणा पण त्यांचे मन या तांबेदारीत फार काळ रमेना आणि स्वाभाविकपणेच ते अल्पावधीत बंधनमुक्त झाले.

'साहित्य अकादमी' प्रणीत "राष्ट्रीय ग्रंथसूचि" या महत्त्वाच्या प्रकाशनासाठीही श्री. दाते यांचे संशोधनकार्य कारणीभूत झालेले आहे. 'निर्झर' काढण्याची कल्पना सोडावी लागली तरी "टीकापत्रक" नावाचे मासिक व "भूगोल-स्थळ" (महाराष्ट्राचा स्थल-कोश), "अभिनव शब्दकोश" (संस्कृत-मराठी), "१८०० ते १९५० या दीडशे वर्षांच्या कालखंडातील मराठी नियतकालिके व त्यातील लेखांची सूचि", "भारतविषयक संदर्भ-साहित्याची समग्र सूचि" यासारखे बहुमोल संदर्भ ग्रंथ निर्माण करण्याची महत्त्वाकांक्षा बाळगून त्या दृष्टीने प्रयत्नशील असतानाच हा कलंदर कर्मयोगी कठोर काळाच्या भक्ष्यस्थानी पडल्याने मराठी भाषेची व अभ्यासकांची अपरिमित हानी झाली आहे हे निर्विवाद होय. श्री. दाते यांच्या अकाली निधनाने (पुणे—गुरुवार दि. १० डिसेंबर १९६४ : मार्गशीर्ष

शु० ६ शके १८८६ : सायकाळी ४॥ वाजता) श्री. शंकररावांचे, अनेक महत्त्वाची कामे पार पाडण्याचे, सकल त्यांच्याबरोबरच नष्टप्राय झाल्यासारखे वाटले तरी त्यांपैकी, श्री. शंकररावांच्या मोत्यासारख्या हस्ताक्षरातील नियतकालिक-सूचीसाठी तयार असलेली, काही साधनसामग्री हाती घेऊन ' मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालया 'ने " श्री. शं. ग. दाते सूचिमंडळा "च्या द्वारा त्यांचा नियोजित निर्देशात्मक ग्रंथ (मराठी नियतकालिकांची सूचि : १८०० ते १९५०) प्रकाशित करण्याचे योजिले, त्या संकल्पाचाच एक भाग म्हणून प्रस्तुत प्रथम खंड प्रसिद्ध होत आहे. यथावकाश उर्वरित भाग प्रकाशित होणारच आहेत. तसेच नियोजित संपूर्ण ग्रंथाच्या प्रसिद्धीनंतरही हे कार्य सातत्याने चालू ठेवण्याचे धोरणही संस्थेने अंगीकारले आहे. अर्थात हे श्री. दाते यांचे चिरस्थायी स्वरूपाचे, लोकादरास पात्र होणारे व अत्यंत लोकोपयुक्त असे स्मारकच होय; सर्वांच्या सदिच्छा सहकार्यानेच संस्थेचा हा संकल्प सिद्धीस जाणार हे उघडच आहे. हाच आदर्श दृष्टीपुढे ठेवून न जाणो उद्या अशीच एखादी व्यक्ति संस्था स्फूर्ती घेऊन उठेल आणि श्री. शंकरराव दाते यांच्या उर्वरित संकल्पांपैकी एखाद्या योजनेची सूत्रे वा साधने उपलब्ध झाल्यास ती हाती धरून शून्यातून विश्व उभारीलही.

श्री. शं. ग. दाते यांचे लेखनकार्य

१) लोककथा पुस्तक १	पुणे १९२९
२) ,, ,, २	पुणे १९३०
३) ,, ,, (दोन्ही भागांचे एकत्र पुनर्मुद्रण)	पुणे १९६८
४) मणिमाळ-' केशर ' (दाते यांचे टोपण नांव) व ' उदास ' यांच्या काही कविता	पुणे १९३०
५) ग्रंथसूचिशास्त्र	पुणे १९४३
६) दशांश वर्गीकरण पद्धति	पुणे १९४३
७) द्विबिंदु वर्गीकरण पद्धतीतील रोमी व अरबी वर्णांकचिन्हांचे जागी बालबोध चिन्हांची योजना	पुणे १९४६
८) पंचारती : मराठी ग्रंथालयांची सद्य:स्थिति व ती आदर्श करण्याचे मार्ग	मुंबई १९४६
९) मराठी ग्रंथ सूचि (१८०० – १९३७)	पुणे १९४४
१०) मराठी ग्रंथ-सूचि (१९३८ – १९५०)	पुणे १९६१
११) महाराष्ट्र-जीवन : खंड २ प्रकरण ९ : संदर्भ-साहित्य सूचि	पुणे १९६०
१२) **The National Bibliography of Indian Literature, 1901–1913 : Marathi Section**	(to be published)

विषयानुक्रम

विषय			पृष्ठ
प्रास्ताविक	...	...	१
दाते–जीवन–दर्शन	...	...	४
विषयानुक्रम	...	...	८
प्रास्ताविक सूचना	...	...	९
काही लक्ष्य अशुद्धे	...	...	१२
ग्रंथ–प्रवेश	...	...	१३
काही आधीचे प्रयत्न	...	...	४३
उपलब्धिस्थले–संक्षेपाचा खुलासा	...	...	४५
उतारे	...	...	४८
निवडक नियतकालिकांची मुखपृष्ठे	...	...	४८ चे समोर
वर्णन–विभाग	...	...	१
वर्णन–विभागाची पुरवणी	...	...	४१५
संदर्भ–विभाग – (मराठी नियतकालिकांच्या याद्या)		...	४६५
१ कालानुक्रमाने	...	...	४६७
२ स्थलानुक्रमाने	...	...	४८७
३ जीवनमानानुक्रमाने	...	...	५०८
४ विषयानुक्रमाने	...	...	५१४
परिशिष्ट–विभाग – (संपादकांचे परिचय) ...		...	५[illegible]
१ प्राक्कथन (भूमिका, मार्गदर्शन) ...		...	५[illegible]
२ संपादकांचे परिचय	...	...	५[illegible]
३ परिचय–पुरवणी	...	...	६[illegible]
४ काही निधनकाल	...	...	६[illegible]
५ काही लक्ष्य अशुद्धे	...	...	६[illegible]

प्रास्ताविक सूचना

'मराठी नियतकालिकांची सूचि' म्हणजे मुद्रित मराठी नियतकालिकांचा वर्णनात्मक कोश. आद्य सूचिकार शंकर गणेश दाते यांनी आपल्या 'मराठी-ग्रंथ-सूची'त विवेचिलेल्या ग्रंथसूचि-शास्त्राच्या व प्रगट केलेल्या विचारांच्या व संकल्पांच्या अनुरोधाने प्रस्तुत सूचि किंवा कोश ग्रंथरूपाने अभ्यासकांना उपलब्ध होत आहे. या कोशाचे सुलभतेसाठी 'वर्णन-विभाग', 'संदर्भ-विभाग' आणि 'परिशिष्ट-विभाग' असे तीन भाग केले आहेत. तीनही विभागांत नियतकालिकांचा वा चरित्रादी अन्य सामग्रीचा अनुक्रम वर्णनिष्ठ पद्धतीने दिलेला आहे. संदर्भ विभागात व परिशिष्ट-विभागात त्या त्या ठिकाणी अंशोपयोगी सूचना दिल्याच आहेत. येथे मुख्यतः वर्णन-विभागासंबंधी व इतर सर्वसाधारण खुलासे करण्यात येत आहेत.

प्रस्तुत सूचीमध्ये इ. स. १८३२ पासून स्थूल मानाने ३१ डिसेंबर १९५० अखेर पावेतो छापलेल्यांपैकी उपलब्ध झालेल्या 'पाक्षिकापासून वार्षिकापर्यंत' च्या नियतकालिकांची नोंद केली आहे. सामान्यतः मराठीत थोडा तरी अंश प्रसिद्ध करणाऱ्या नियतकालिकांचा यांत समावेश केला आहे; परंतु शालेय किंवा महाविद्यालयीन कालिके बहुधा वगळली आहेत. वर्णन-विभागातील बहुतेक नियतकालिकांची माहिती कै. दाते यांनी दहा-पंधरा वर्षे आटोकाट प्रयत्न करून, नियतकालिके प्रत्यक्ष पाहून, सुवाच्य व शक्य तो सविस्तर लिहून ठेविली होती. जमेल तेथे पडताळा घेऊन, जी नवी मिळाली त्या माहितीची भर घालून, पण मुख्यतः सुगमतेसाठी परिच्छेद पाडून व विशिष्ट चिन्हयोजना करून मुद्रणप्रत सिद्ध करण्यापलीकडे तिच्यात फारसा फरक केलेला नाही. परिशिष्टातील सर्वच माहिती (चरित्रे) अगदी नवी परिश्रमपूर्वक संपादून सादर केलेली आहे. त्यावरून संपादनाच्याबद्दल व त्याच्या आधारावर पात्रतेबद्दल किंचित तरी उपोद्बलक ज्ञान हस्तगत होईल.

वर्णन-विभागात नियतकालिकांचा क्रम अनुवर्ण पद्धतीने लावताना, एकाच नावाची अनेक असतील तेथे ती कालानुक्रमाने लावून, प्रत्येकाची मिळालेली माहिती सहा परिच्छेदांत विभागून दिली आहे :– १ –(बहिरंग), २ –(अंतरंग) उद्देश – [स्वरूप], ३ - ब्रीदवाक्य(मुळाबरहुकूम), ४ - विशेष माहिती, ५ - [उपलब्धि स्थल] आणि ६ - (प्रकाशित अंक). जी माहिती मिळाली नाही, तिचा सबंध परिच्छेद रद्द करून वा तेवढ्या अंशाचे संक्षेपचिन्ह वगळून तो अभाव व्यक्तविला आहे. क्रमांक दोन, तीन व चार या परिच्छेदांना वर जाड ठशात छापलेलीच नावे दिली आहेत. पाचव्या परिच्छेदातील माहिती चौकटी कंसातच छापली आहे. त्यातील संक्षेपांचा खुलासा निराळा दिला आहे. पाचव्या व सहाव्या परिच्छेदांना निराळे मथळे छापले नाहीत. पहिल्या परिच्छेदाची सुरवात जाड ठशात नियतकालिकाचा प्रकार छापून केली आहे.

यांपैकी काही परिच्छेदांची रचना जरा तपशीलवार उघड करून दाखविली पाहिजे :–

बहिरंग परिच्छेदात १ - नियतकालिकाचा प्रकार (जाड ठसा), २ - संपादक, सहसंपादक, ३ - प्रकाशक (व्यक्ति, संस्था, स्थल), ४ - मुद्रक (मुद्रणालय), ५ - वार्षिक वर्गणी (वा. व.), ६ - फुटकळ अंकाची किंमत (फु.अं.), ७ - अंकात पृष्ठे, ८ - आकार (लांबी इंच × रुंदी इंच), ९ - प्रथमांक (दिनांक, महिना, साल), १० - शेवटचा अंक (दिनांक, महिना, साल), ११ - गणनापद्धती (वर्षवार, अंकवार इ.) आणि १२ - विशिष्ट संज्ञा, आजच्याप्रमाणे वर्ष-अंक असे न म्हणता, (हौशीखातर पुस्तक अंक, माला-पुष्प, भेट, किरण, रज असे काव्यात्म पर्याय वापरतात ते), असा बारा प्रकारचा तपशील याच क्रमाने उपलब्ध करून दिलेला आहे. सहज कळण्यासारख्या संज्ञा व संक्षेपचिन्हे वापरली आहेत. प्रत्येक तपशील पूर्णविराम-

रिझाने पुरा झालेला आहे शक्य तो प्रथमांकाची, नियत प्रकाशनाची, माहिती दिली आहे. तशी देता येत नाही असा तापी झाली तेव्हा 'विशेष माहिती' या सदरात त्याबद्दल उल्लेख केलेला आढळेल १९५० च्या पुढच्या जीवनाचा लागलेला अंदाज केवळ शतायुषीक म्हणून नोंदून ठेविला आहे

उद्देश — [स्वरूप] परिच्छेदात शक्य तेथे संपादकांनी वापरलेले उमेदीचे उद्गार व विशेष माहितीवर वरील याचे दर्शन घडविले आहे. अशी स्पष्ट विधाने आढळली नाहीत तेथे उपयुक्त वाटले ते संबंधी समाज, वर्ग, धर्म, संस्था, संचालकमंडळ इत्यादि सूचक अल्पाक्षरी निर्देश उतरले आहेत उद्देश सांगणे जमले नाही तेथे स्वरूप असा भिन्न मथळा देऊन भावावर वस्तुनिष्ठ अशी पूरक माहिती नोंदिली आहे

विशेष माहिती हा परिच्छेद त्या मानाने सर्वसंग्राहक असा कल्पिलेला आहे. वरील बहिरंग विषयक व अंतरंगविषयक वर्णनात भर घालणारी अशी विविध स्वरूपाची कुतूहलजनक अशी जी व जेवढी माहिती हाताशी आली ती बहुतेक सर्व वाचकांच्या तशी जिज्ञासा पुरविण्याचा या सदराचा उद्देश आहे. यामध्ये नियतकालिकात झालेल्या विशिष्ट प्रकाशनाच्या स्वरूपाचा काही त्रोटक लक्ष्य वरील आवर्जून दिलेला आढळेल.

प्रकाशित अंक ह्या संकलित परिच्छेदात १ — नियतकालिकाच्या जीवनातील वर्षक्रमांक, २ — त्या त्या धारा महिन्याच्या वर्षातील पाहावयास मिळालेले अंक-क्रमांक आणि ३ — त्या वर्षाची वा मुख्या अंकाची महिना-साल स्वरूपात काल मर्यादा, इतकी किमान माहिती बहुधा प्रत्येकाची नोंदविली आहे

याशिवाय काही अधिक गोष्टी दाखवाव्या लागल्या आहेत. त्या अशा : — जागा वाचविण्यासाठी अनेक वर्षे एकत्र दिली तर ती वर्षसंख्या कंसात दिली आहे (पाहा 'लोकमित्र', सूचि—पृ. २७२ - २७३). त्या त्या वर्षातील विशेषांक तेथेच दर्शविले आहेत (तेथेच पाहा) काही ठिकाणी वर्षातील पृष्ठसंख्या देता आली (पाहा 'लोकशिक्षण' पुणे १९२८, पृ. २७४ - २७५), आणि इतर काही कालसापेक्ष महत्त्वाचा तपशील (उदाहरणार्थ — 'लोकशिक्षणा'ची 'लघुग्रंथमाला', पृ. २७५) देता आला तर तो आवर्जून दिला आहे. कित्येक वेळा विशेषांकाची संख्या बरीच मोठी वाटल्यामुळे त्याची सलग यादी सोयीसाठी 'विशेष माहिती'त एकत्र दिली आहे (पाहा 'चिन्मयजगत्' पृ. ८९).

मासिकाची गणना तशी सरळ होते; परंतु द्वैमासिके व त्रैमासिके असतील तर त्याच्या प्रकाशनाचे योग्य महिने कोणते, याची जागच्या जागी त्वरित सदर्भासाठी दखल घेतलेली आढळेल (पाहा 'भंडारी', पृ १८८).

नियतकालिकावरील कालनिर्देश मुळात असतील त्याप्रमाणे विक्रमसंवत, शालिवाहन, फसली, इसवी अशा शक-सनात दिले आहेत. संदर्भविभागात मात्र त्याचे रूपांतर इसवी गणनेत दिले आहे.

प्रकाशित अंकाची ही माहिती संकलित करताना व सूचिग्रंथाच्या अन्य रचनेत कमीत कमी अपरिचित चिन्हे वापरलेली आहेत. अंक वेगळे दाखविण्यासाठी फक्त स्वल्पविराम वापरला असून, एकाच अंकाबद्दलची देण्यासारखी सर्व माहिती दोन स्वल्पविरामामध्ये सलग दिली आहे. ती देताना विशिष्ट व्यवस्था राखल्याचे थोडयाशा परिशीलनाने ध्यानात येईल व बोध होईल उदाहरणार्थ — १ — सलग पण सुट्या अंकाची माला दोन अंकक्रमांकांमध्ये 'ते' वापरून दर्शविली आहे. २ — जोड अंक असतील तर त्याचे क्रमांक दोहोमध्ये छोटे संयोगचिन्ह घालून ते कंसात (३ - ४) किंवा (३ - ६) असे दाखविले आहेत. ३ — अनुपलब्ध अंक...अशा टिंबानी दर्शविले आहेत. ४ — अनियमितपणा दर्शविण्यासाठी अंकक्रमांकाबरोबर महिना व शक-सन द्यावा लागला आहे (पाहा 'बालबोध (२)', पृ १७६). कित्येक वेळा निर्दिष्ट काल व प्रकाशनकाल यातील फरक दर्शविण्याची तजवीज केली आहे (पाहा 'निबंधमाला', पृ. १४४) ५ — काही अनुमित काल (पाहा 'विश्वब्राह्मण समाजोन्नति', पृ. ३०४) व इतर केवळ अनुमानाची माहिती निराळी दाखविण्यासाठी सर्वमान्य असलेले ( ) कंसचिन्ह

वापरलेले चाणाक्षाना ओळखणे कठीण जाणार नाही. संशयदर्शक प्रश्नचिन्ह अनेक ठिकाणी वापरावे लागले आहे. आणि वाजवीपेक्षा अधिक काल मध्ये गेल्याचे दर्शविण्यासाठी + या चिन्हाचा या विशिष्ट अर्थाने वापर केला आहे.

सर्व नियतकालिकाची माहिती संपूर्णतया एकविध दर्शविण्याइतकी समरूप व समृद्ध नाही. विविध, विषम आणि क्वचित तपशील कमीत कमी विस्ताराने दाखविण्याच्या आवश्यकतेमुळे व परिचित चिन्हापलीकडे जाणे असुरक्षित वाटल्यामुळे अगदी काटेकोर एकरूपतेचा क्वचित् भंग झालेला मासेल; तथापि येथे एकंदर माहिती सुबोध करण्याचा यत्न केलेला आढळेल. काही चुका आढळतील त्या छपाईच्या आहेत. त्या दुरुस्त करण्याला उपयोगी तपशील बहुधा अन्य संदर्भात निःसंदिग्ध स्वरूपाचा जवळपासच आढळेल. अगदी थोड्या महत्वाच्या वाटल्या अशा चुका वेगळ्या दाखविलेल्या आहेत (पृष्ठ १२ पाहा).

कालनिर्देश – शक संवत इत्यादि व्यवच्छेदक शब्द मागेपुढे नसेल तेथे तो इसवी सन समजावा. महिन्यांची नावे कारणपरत्वे संपूर्ण किंवा आद्याक्षररूपात दर्शविली आहेत. या अयापुरती त्या नावाची विशिष्ट रूपे उपयोजिली आहेत ती (त्यांचे संक्षेप कंसात) अशी – (१) – देशी गणना – चैत्र (चै), वैशाख (वै), ज्येष्ठ (ज्ये), आषाढ (आ), श्रावण (श्रा), भाद्रपद (भा), अश्विन (अ), कार्तिक (का), मार्गशीर्ष (मा), पौष (पौ), माघ (माघ), फाल्गुन (फा). (२) – इसवी गणना – जानेवारी (जा), फेब्रुवारी (फे), मार्च (मा), एप्रिल (ए), मे (मे), जून (जू), जुलै, जुलई (जु), आगस्ट (आ), सप्टेंबर (स), अक्टोबर (अ), नवंबर (न), डिसेंबर (डि).

नियतकालिकाच्या नावांची विल्हेवारी– औपचारिक श्रीकारादि वगळूनच नावांचा वर्णानुक्रम लाविला आहे. तसेच 'सार्थ श्रीचरकसंहिता,' 'व्यवहारोपयोगी हुन्नरसंग्रह,' ' उपयुक्त धंदेशिक्षण ' इत्यादींतील प्रथम विशेषणाचा फक्त क्रमसंदर्भ दर्शवून ती प्रमुख वाटणाऱ्या स्मरणानुकूल पुढच्या शब्दाच्या जागीव स्थानापन्न केलेली आढळतील. 'साईनाथप्रभा अथवा धर्मरहस्य' असे दुबाजवी नाव असेल तेथे पहिलेच नाव सदर्भानुकूल वाटेल असे गृहीत धरून क्रम साधला आहे. दुसरे नाव विशेष माहितीत दाखल केले आहे. महत्त्वाच्या ठिकाणी जोडसंदर्भ दिले आहेत.

परिमाणे – सूचीच्या कालमर्यादित रुपया, आणा, पै आणि इंच हीच परिमाणे वापरात होती. त्यांचे आधुनिकीकरण केले नाही. मूल्यासाठी अळीवर आणे-पै आणि आकारासाठी इंच व इंचाचे दशांश × अशा गुणिले चिन्हाच्या आश्रयाने वापरले आहेत.

नियतकालिकांचेप्रकार – प्रस्तुत प्रकारच्या ह्या पहिल्याच सूचीत समावेश केलेल्या नियतकालिकांच्या प्रकारांच्या अंतरंगसापेक्ष व्याख्या करून त्या काटेकोर पाळण्याचा उपक्रम अनेक कारणामुळे न करता केै. दाते यानी सङ्कलित करून ठेवलेली सर्वच्या सर्व सामग्री, तत्सदृश भर जमविता आली तितकी घालून, जिज्ञासूंपुढे मांडण्याचे धोरण अनुसरल्यामुळे या सूचीत वानगीसाठी एखादे साप्ताहिक (' विद्यार्थ्यांच्या कल्याणार्थ अनेकविषयसंग्रह ', पृ. २९३), दाप्ताहिक (' मान्येश विजय ', पृ. १९१) व त्रिसाप्ताहिक (' जातक संग्रह ', पृ. २४२) देखील संग्रहित झालेले आढळेल. एकदोन ' शालेय 'नियतकालिकांचा गौरवार्थ अपवाद (' बालिकादर्श ', पृ. १८०) झालेला नाही असे नाही. यापुढील प्रयत्नाच्या वेळी यात इष्ट सुधारणा अर्थात अपेक्षितच आहे.

कांही चिन्हांची संकलित ओळख

चिन्ह – उदाहरण – अर्थ
ते – अंक १ ते १२ – सुट्या अंकांची अखंड माला.
– – अंक (१ - ३), – तीन अंकाचा जोड अंक.
(१-२-३)
( ) – (डि ते न) – कोणतीही खुलासेवजा अनुमानित वा गृहीत माहिती.
—. मार्गशीर्ष – पुढील अंकाबद्दल
१८३४ —. माहिती नाही.
(सरकारी नोंद) – सरकारी यादी – १८६७ च्या रजिस्ट्रेशन कायद्याप्रमाणे मुबई प्रांत वा महाराष्ट्र राज्य यांनी

प्रसिद्ध केलेल्या त्रैमासिक यांतील नोंद.

रजिस्ट्रार रिपोर्ट – 'ॲन्युअल रिपोर्ट ऑन दि प्रेस कंपाइल्ड बाय दी रजिस्ट्रार ऑफ् न्यूजपेपर्स फॉर इंडिया अंडर दि पीआरबी ॲक्ट' – याचा वर्णन - विभाग.

(विशेष माहिती) – इतर वाङ्मयातून मिळालेले संदर्भ 'विशेष माहिती'च्या खाली निराळा परिच्छेद करून 'उल्लेख', 'जाहिरात', 'पोच व अभिप्राय' इत्यादि स्वरूपात दाखविले आहेत. हा मार्ग 'पुरवणी'त स्वीकारिला आहे.

† – कथाकल्पतरु † – † चिन्हांकित नियतकालिकाचे वर्णन 'पुरवणी'त (पृ. ४१५ ते ४६४) आले आहे.

(१), (२) – ब्राह्मण (२) – ह्या नावाची अनेक नियतकालिके आहेत, त्यांपैकी दुसरे. (अधिक खुलासा पृ. ४६६ वर).

'लोकशिक्षण' तळेगाव दाभाडे १९१४ – जरूर तेथे नियतकालिकाचा निर्देश ओळखीसाठी त्याचे अवतरण चिन्हांकित नाव, पुढे प्रकाशन-स्थल व प्रकाशनवर्ष अशा स्वरूपात केला आहे.

* * *

काही लक्ष्य अशुद्धे

पृष्ठ	नियतकालिक	स्थल-निर्देश	अशुद्ध	शुद्ध
३५	'इस्लाम विजय'	प्रकाशित अंक, पहिली ओळ	वर्ष २	वर्ष १
४९	'कलादर्श'	पहिला परिच्छेद, तिसरी ओळ	चागुले	चौगुले
१६७	'प्रभु मासिक'	प्रकाशित अंक, दुसरी ओळ	सप्टेंबर १९१९	सप्टेंबर १९२०
१७१	'प्रेमदर्शिका'	विशेष माहिती, दुसरी ओळ	वाय्. एम्.सी.ए.	वाय्. डब्ल्यू. सी. ए.
२५१	'मुंबई पत्र'	शेवटची ओळ	(मुद्र)	'मुद्र' शब्द गाळावा
२९०	'विदर्भ शिक्षक'	ब्रीदवाक्य, दहावी ओळ	बा. ग. खापर्डे	ब. ग. खापर्डे
३५३	'समाजसेवक', मुंबई १९२०.	पहिला परिच्छेद, आठवी व नववी ओळ	ओळी ८, ९	ओळींचा क्रम बदलून वाचावे

ग्रंथ-प्रवेश

१

. कार्यविचार – ' नियतकालिक ' या शब्दाची कोणतीही काटेकोर व्याख्या करण्याच्या भरीस न पडता, सर्वसाधारण वाचक मानतो तीच व्याख्या गृहीत धरून प्रस्तुत सूचीमध्ये पाक्षिकापासून वार्षिकापर्यंत प्रकाराच्या उपलब्ध झालेल्या नियतकालिकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. उघड कारणाकरिताच यामध्ये नियतकालिक वर्गात पडणारी पण वृत्तपत्रात गणली जाणारी दैनिके व एखादा दुसरा अपवाद (' विद्यार्थ्यांच्या कल्याणार्थ अनेकविषयसंग्रह, ' सद्विचार ' †) सोडून साप्ताहिके घेतलेली नाहीत. वानगीसाठी एक विशत्याह्निक ('जातक संग्रह') व तीन दाशाहिके (प्रगती आणि जिनविजय ' (२) †, 'विचारी' †, ' सेवक ' (३) †) समाविष्ट झाली आहेत – [एक मासिक व एक पाक्षिक (' भाग्येशविजय ', ' कुंडली विज्ञान') यातील एकेक स्थिरयतर दाशा-, ह्रिकाचे नोंदावे लागले आहे.] – ती अपवादात्मक समजावी किंवा पाक्षिकप्राय मानावी. म्हणजे मग " ' वृत्तपत्रे ' प्रश्नाला चालना देतात, ' नियतकालिके ' त्याचा तपशीलवार पाठपुरावा करतात आणि ' पुस्तके ' त्याची साधकबाधक विचक्षणा करतात " (' मॅन्युअल ऑफ सीरिअल वर्क ' – जे हॅरिस गेबल, १९३७, पृ. १५), ह्या ढोबळ विधानात व्यक्त केलेले नियतकालिकाचे कार्य अंशतः तरी अजमाविण्याचे एक साधन म्हणून प्रस्तुत सूचीचे स्वागत करण्याचा चोखंदळ वाचकांचा मार्ग मोकळा होईल. नियतकालिके कालसापेक्ष असल्यामुळे त्याच्या निरीक्षणातून समकालीन समाजाच्या उत्क्रान्तीचा विविधांगी अभ्यास सुलभ होतो असे मानतात. अशा अभ्यासाच्या अनेक शाखांपैकी साहित्यशास्त्रीय वाङ्मयेतिहासाची बरीच प्रगती झालेली आहे आणि ती बहुतांशी अंतरंगनिरीक्षणावर आधारावी लागते. बऱ्हंशी बहिरंगदर्शन घडविणारी ही सूची तशा स्वरूपाचे सुसूत्र ज्ञान पुरविणे कठीण. तिच्या पुढील द्विखंडात्मक ज्ञानवाहक लेखसूचीवरून ते कार्य बरेच सुसाध्य होईल. प्रस्तुत वर्णन-सूचीमध्ये आणि संदर्भविभाग व परिशिष्टविभाग यातून इतकी विविध प्रकारची माहिती एकत्र करून दिली आहे की, अनेकांना त्या त्या प्रकारच्या सामग्रीचे निरीक्षण करून आपल्याकडील नियतकालिकविश्वावर अनेक निबंध-प्रबंध तयार करता येतील. तेव्हा विस्तार न करता, येथे थोडक्यातच तशा प्रकारच्या सामग्रीकडे लक्ष वेधण्यासाठी मर्यादित प्रपंच करण्याचे योजिले आहे. प्रथम संख्याविचार :–

२

संख्याविचार – प्रस्तुत सूचीमध्ये एकूण १३७० नियतकालिकांचा समावेश झाला आहे.

सूचीतील कालिके

प्रकार	वर्णन विभाग	पुरवणी विभाग	एकूण
१ साप्ताहिक	१		२
२ दाशाहिक	०	३	३
३ पाक्षिक	२९	९५	१२४
४ वीस दिवसाचे	१	०	१
५ पुष्पे (माला)	१	१	२
६ मासिक	८८१	२२४	११०५
७ द्वैमासिक	२६	३	२९
द्विमासिक	१	१	२
८ त्रैमासिक (चातुर्मासिक*)	८५	११	९६
९ षाण्मासिक	४	०	४
१० वार्षिक	१	१	२
एकूण	१०३०	३४०	१३७०

* ' मानुसघ ' (त्रै.) पुणे १९२२ हे त्रैमासिक वर्ष १७ ते २० (१९४१ ते १९४४) ' मातृसंघवृत्त ' या नावाखाली चातुर्मासिक म्हणून चालू होते.

ह्या सूचीच्या पुरवणीच्या (म्हणजे अर्थात विस्तारक्षम) स्वरूपावरून पाहता ही यादी कोणत्याही प्रकारे अगदी बिनचूक किंवा संपूर्ण झाली आहे असे म्हणता येत नाही हे खरे असले तरी, आजपर्यंत प्रसिद्ध झालेल्या याद्यापेक्षा ही सर्वात मोठी, सविस्तर आणि सुव्यवस्थित माहिती पुरविणारी झाली आहे, याबद्दल दुमत होऊ नये. अशा प्रकारचे प्रयत्न यापुढेही अखंड चालू ठेवावे लागतील यात नशी शंका नाही, त्याचप्रमाणे यापूर्वी झालेल्या अशा स्वरूपाच्या प्रयत्नाची जाणीव ठेवून त्याची नोंद करून ठेवणे अवश्य आहे, यातही शंका नाही

प्रस्तुत सूचीमध्ये विशिष्ट कालमर्यादेतील एकूण एक नियतकालिकाची नोंद करण्यावर कटाक्ष आहे, तसा कारणपरत्वे संकलित केलेल्या प्रासंगिक परिगणनेमध्ये असण्याचे कारण नाही. उदाहरणार्थ, मुंबई विद्यापीठात मराठीचा प्रवेश व्हावा म्हणून मराठीची मलामण करण्यासाठी न्या. मू. रानड्यानी मराठी वाङ्मयाच्या विकासासंबंधी इ. स. १८९८ मध्ये जे विस्तृत वृत्त सादर केले ते महत्त्वाचे आहे. त्यात नियतकालिके व वृत्तपत्रे यावर ओझरता दृष्टिक्षेप करताना अस्तित्वात असलेल्या फक्त समकालीन १५ नियतकालिकांचा आकडा सांगून त्यातील ' विविधज्ञानविस्तार ', ' ग्रंथमाला ' (विजापूरकर), ' भाषांतर ' (राजवाडे), ' भारतवर्ष ' (आपटे, पारसनीस), ' ऐतिहासिक लेखसंग्रह ' (खरे), ' केरळकोकिळ ' व ' बालबोध ' या ' उत्कृष्ट ' चाललेल्या सानांचा नामनिर्देश केला आहे. तीस वर्षांपूर्वीपेक्षा प्रगति बरी आहे असा अभिप्राय देऊन, ' तरी देखील बरीच नियतकालिके छापखान्याला काम पुरविण्यासाठीच ' निघतात; अर्थात त्याचे संपादक अपुऱ्या शिक्षणाचे व कमी वेतनाचेच असतात, असे आपले मत रानड्यांनी उघडपणे व्यक्तविले आहे.

अशा प्रकारचेच समकाली विद्यमान नियतकालिकांचे परिगणन करण्याचे वैयक्तिक प्रयत्न ' विविधज्ञानविस्तारा' च्या शेचाळिसाव्या वर्षी (१९१५) श्री. ना. गो. चापेकर[1] (संख्या ४४) व श्री. अनंत नारायण पंडित[2] (संख्या ५६) यांनी परीक्षणाच्या उद्देशाने केले; परंतु संख्यात निर्दिष्ट केलेल्या भिन्न सख्याच त्या परिगणनेचे वैयक्तिक आणि विषम स्वरूप उघड करतात. परंतु याहून अधिक काळजीपूर्वक आणि संपूर्णतेच्या आकांक्षेने केलेली इ. स. १८९० तील एक यादी ' *विविधज्ञानविस्तारा* 'च्या (' *एकवीस वर्षे संपून* ' *लागलेल्या*) बाविसाव्या वर्षाच्या आरंभी (अंक १–२, जाने-फेब्रु १८९०, पृ. ४ ते ६) संपादकीय समालोचनात आलेली आहे. " आजपर्यंत जितकी मराठी मासिक पुस्तके ' विविधज्ञानविस्तारा 'नंतर निघाली तितक्याची सनवार नावनिशी (चालू व बंद पडलेली अशी सर्व) " देताना " जर कोणी मराठी भाषेचा इतिहास लिहू इच्छील तर त्याला ही माहिती उपयोगाची होईल " ही कल्पना स्पष्ट व्यक्तविलेली असल्यामुळे या यादीला इतिहासाच्या दृष्टीने महत्त्व आहे. या वेळी सरकारमार्फत त्रैमासिक याद्या प्रसिद्ध होत होत्या; परंतु त्या याद्या त्यातील पुस्तकाच्या माहितीच्या तुलनेने नियतकालिकांच्या माहितीच्या बाबतीत पुष्कळच अविश्वसनीय ठरतात, असा प्रस्तुत लेखकाचा व इतर अभ्यासकांचा रास्त समज आहे आणि त्या याद्यांचा उल्लेखही लेखकाने केलेला नाही.[3] यामुळे ही यादी स्वतःच्या एकट्याच्या

---

१ – ' मराठी मासिके, त्यांचे स्वरूप व सुधारणेची दिशा ', – ' विविधज्ञानविस्तार ', आगस्ट १९१५, पृ. ३१३.

२. – ' सध्याची मासिक पुस्तके, त्याचे स्वरूप व सुधारणेची दिशा ', – ' विविधज्ञानविस्तार ', अक्टोबर १९१५, पृ. ३९९.

३. – ' विविधज्ञानविस्तारा ' पूर्वी एकच मासिक पुस्तक निघत होते असे लेखकाने म्हटले आहे; पण ' सर्वसंग्रह ', ' सत्यदीपिका ' आणि ' ज्ञानपत्रक ' अशी तीन नावे उपलब्ध होतात.

प्रयत्नानी जमविलेली म्हणावी लागते. आणि तशाच विश्वासाने तिचा ' मराठी नियतकालिकांचा इतिहास 'कार कानडे यानी आपल्या पुस्तकात (पृ. १४–१५) उपयोग केलेला आहे. मात्र श्री. कानडे यानी हा संदर्भ कोठेच स्पष्ट केला नाही, काही दहापाच नियतकालिकांचे आरंभ-सन त्यांच्या उताऱ्यात बदलून छापले गेले ते चुकलेले आहेत, आणि विशेष म्हणजे ' वाल्मीकिराम-कथा महोदय ' याचे ' वाल्मिकी-रामायणकथामहोदय ' आणि ' विद्यामाला ' याचे ' विद्योदयमाला ' असे विनाकारण शुद्धीकरण केले आहे, शिवाय ' कौमुदी-महोत्सवः ' याबद्दल ' कौमुदीमहोत्सव ' असे चुकीचे नाव दोघानीही एकसारखे छापले आहे. या यादीतील इतर आणखी पाच चुका श्री. कानडे यानी दुरुस्त केलेल्या नाहीत ! या यादीचा अशा प्रकारे पडताळा पाहता, त्या यादीचे लेखक व तिचा उपयोग करणारे श्री. कानडे या दोघाना उपलब्ध झालेल्या संपादनोपयोगी साधनसामग्रीचा अपुरेपणा ध्यानात येतो. अर्थात अजूनही तो अजी नाहीसा झालेला नाही. आपल्या निवेदनात (पृ. २ व ३) श्री. कानडे यानी उल्लेखिलेल्या ऋणनिर्देशात शासन-प्रकाशित त्रैमासिक नामावलींचा ओझरताही निर्देश नाही. ही त्यांच्या आवातर माहितीच्या संबंधातील व अन्यत्र दिलेल्या ससंदर्भ या संदर्भहीन याद्यांच्या बाबतीतील ध्यानात घेण्यासारखी मर्यादा दिसते. हे विधान श्री. कानडे यानी इतरत्र आपल्या पुस्तकात (पृ. ९, पृ. १९-२० व पृ. २२-२५) दिलेल्या याद्या व केलेले विवेचन त्यांच्या समान्य आधारांशी पडताळून पाहूनच केलेले आहे. उदाहरणार्थ, त्यांची पृ. ९ वरील " 'विविधज्ञानविस्तार' व 'निबंधमाला' या दोन प्रमुख नियतकालिकांपूर्वी अनेक नियतकालिके निघाली, त्यांतैकी महत्त्वाच्या नियतकालिकांची ' म्हणून दिलेली यादी पाहावी. ही ' महाराष्ट्रीय वाङ्मयसूची ' तून उतरून घेतलेली आहे; परंतु तीबद्दलचे परिगणन (पृ. १०) हे ' विविधज्ञानविस्तारा ' तून उद्धृत केल्यामुळे विसंगत झाले आहे. ते काहीही असले तरी श्री. कानडे यांचा ' अर्वाचीन मराठी साहित्य [१८७५-१९३५] ' या पुस्तकातील संपादकानी ' बरीच छाटाछाट केलेला ' लेख आणि त्यांचे ' मराठी नियतकालिकांचा इतिहास [१८३२ ते १९३७] ' हे त्यानंतर (१९३८) प्रसिद्ध झालेले सविस्तर पुस्तक, हीच दोन मराठी नियतकालिकांबद्दल सहज उपलब्ध व हजरजबाबी व कष्टाने जमविलेली माहिती एकत्र देणारी विद्यमान साधने आहेत. म्हणून त्यांची शलाकापरीक्षा अवश्य ठरते.

श्री. कानडे यानी सर्व प्रकारची प्रत्यक्ष गणना केलेली (काही निवडक !) नियतकालिके (१९३७ पर्यंतची) एकूण ४५३ आहेत; तर प्रस्तुत सूचीमध्ये तेवढ्याच काळातील एकूण ११४२ नावे दिलेली आढळतात. हा फरक मोठा आहे. याच्या उलट श्री. दाते देशमुख यांच्या ' महाराष्ट्रीय वाङ्मयसूची 'त सर्व ठिकाणाहून एकत्र केलेली १९१७ पर्यंतची एकूण ५५० नावे आली आहेत; तर प्रस्तुत सूचीत तेवढ्याच कालमर्यादेतील एकूण ५९२ नावे दिलेली आहेत. हा फरक तसा मोठा नाही. हे पाहता ' महाराष्ट्रीय वाङ्मयसूची 'च्या प्रयत्नाची व वापरलेल्या साधनाची शास्त्रीयता व विश्वसनीयता सिद्ध होते. हे श्रेय महाराष्ट्रीय ज्ञानकोशमंडळातील संपादकाचे आहे, तसेच ते त्या संपादकानी संदर्भासाठी वापरलेल्या व स्पष्ट निर्देशाने ऋण मान्य केलेल्या तीन मुख्य प्राथमिक प्रयत्नांचेही आहे. त्या तीनामध्ये " मुंबई सरकारच्या गॅझेटवरून डेक्कन व्हर्नाक्युलर ट्रान्सलेशन सोसायटीने इ. स. १९१४ अखेरपर्यंत तयार केलेली मासिकांची यादी " आहे, तशीच " रा. विनायक लक्ष्मण भावे, ठाणे, यानी पुण्याच्या भारत इतिहास संशोधक मंडळास नजर केलेली मासिकांची यादीही आहे. " इतर तिसऱ्या संदर्भामध्ये ' विविधज्ञानविस्तार ' मासिकात इ. स. १८९०

१. ' विविधज्ञानविस्तार ' वर्ष ५७ अंक ५ मे १९२६ – ' विविधज्ञानविस्तार आणि मराठी नियतकालिके ' – नी. ब. भवाळकर, पृ. १८१ ते २१३ व 'महाराष्ट्रीय वाङ्मयसूचि ' - य. रा. दाते व रा. त्र्य. देशमुख, १९१९.

व इ. स. १९१५ त छापलेल्या प्रासंगिक याद्यांचा समावेश आहे. यापैकी ' विविधज्ञान विस्तारा 'च्या १८९० च्या यादीत दिलेली संख्या १०५ आहे, तर प्रस्तुत सूचीत त्याच मुदतीतील संख्या २३३ नोंदलेली आहे. विस्ताराच्या १९१५ तील यादीचे (पृ. ४००) व प्रस्तुत सूचीचे हेच आकडे अनुक्रमे १२३ व ५४८ आहेत. मागे निर्देश केल्याप्रमाणे विस्तारातील पहिली यादी केवळ वैयक्तिक प्रयत्नांनी सिद्ध झालेली आहे; तर दुसरीबद्दल लेखकाने स्पष्टच " इंग्रजी अमल सुरू झाल्यापासून आजपर्यंत निघालेल्या मासिकांचे वर्गवार केलेले स्थूल टिपण साधनांच्या अभावी स्मरणशक्तीने केलेले आहे ", असा निर्वाळा दिला आहे. प्रस्तुत सूचीचे पूर्वज म्हणता येतील असे हे व त्यांच्यासारखे इतर सारे प्रयत्न आजच्या कार्याला आपआपल्या विशिष्ट सीमेपर्यंत उपकारक झाले असल्यामुळे त्यांचे ऋण मान्य करतानाच त्यांच्यावर पडलेल्या परिस्थितिसापेक्ष मर्यादांचाही हा परामर्श वस्तुनिष्ठतेसाठी थोडासा घ्यावा लागला.

३

कालविचार — अशाच प्रकारे संदर्भ विभागातील पहिल्या यादीवरून मराठीतील उपलब्ध नियतकालिकांचे कालानुक्रमाने विविध प्रकारे परिगणन करता येण्यासारखे आहे. यादीचा अपुरेतेपणा ध्यानात घेता आणि या यादीतून अधिक संवेदनाक्षम साप्ताहिकादि वृत्तपत्रे वगळली आहेत याची दखल घेतली तर, साहजिकच १८५७ (विद्यापीठाची स्थापना व स्वातंत्र्ययुद्ध), १८७४ ('निबंधमाले'चा अवतार), १८८५ (काँग्रेसची स्थापना), १९०५ (बंगालची फाळणी), १९२० (सत्याग्रहयुद्ध) आणि १९४७ (भारताचे विमोचन) अशा प्रत्येक उल्लेखनीय घटनेचे प्रतिबिंब या आकड्यांत निर्विवाद मिळण्याची अपेक्षा करता येणार नाही. किंवा अंतरंगपरीक्षणानेच प्रत्ययास येणारा प्राथमिक कालातील रंजनबोधनदृष्टीवरील भर, नंतरचा कलावाद (१९२०) व त्यानंतरचे दोन महायुद्धांमधील (१९२० – १९४५) पाश्चात्त्यांकडून उचलून घेतलेल्या वादांचे रणांगण बनलेल्या वाङ्मयक्षेत्रातील आवर्त, यांचे चढउतार प्रस्फुट करणारी प्रत्ययकारिता या केवळ यादीवरून अर्थात अनुभवास येणार नाही. आणि तरी प्रस्तुत यादीवरून देखील काही विवक्षित तरतमता दिसते, सिद्ध होते आणि काही अनुक्रमाचा सूर लागतो, आणि त्यावरून यादीची मर्यादित प्रमाणाने का होईना, विश्वसनीयता मान्य करावी लागते.

दशकवार संख्या

कालखंड	प्रातिनिधिक नि.का. वा घटना	संख्या
१८३२-१८४०	'दिग्दर्शन'	५
१८४१-१८५०	'मराठी ज्ञानप्रसारक'	५
१८५१-१८६०	'विचारलहरी'	१५
१८६१-१८७०	विद्यापीठोत्तर काळ	२४
१८७१-१८८०	'निबंधमाला'	५६
	एकूण	१०५
	(सरासरी २१)	
१८८१-१८९०	'केसरी'	१२८
१८९१-१९००	लोकजागृती	१०८
१९०१-१९१०	स्वातंत्र्यचळवळ	१४९
१९११-१९२०	पहिले महायुद्ध	१६४
	एकूण	५४९
	(सरासरी १३७)	
१९२१–१९३०	सत्याग्रह चळवळ	२३०
१९३१–१९४०	वाङ्मयीन वाद व स्वातंत्र्यसमर	२१३
१९४१–१९५०	स्वातंत्र्य चळवळ	२६४
	एकूण	७०७
	(सरासरी २३६)	

इ. स. १८८० पर्यंतच्या पहिल्या पाच दशकांत मिळून फक्त १०५ नियतकालिके आढळली व दशकाची सरासरी २१ पडली; तर पुढच्या ४ दशकांत त्यांची एकूण संख्या ५४९ व दशकाची सरासरी १३७ झाली आणि तिसऱ्या तीन दशकांच्या खंडात एकूण ७०७ प्रसिद्ध झाली व दशकाची सरासरी २३६ इतकी पडली.

वरील कोष्टकाप्रमाणे ही सख्यावाद विशिष्ट प्रातिनिधिक कालखडाशी जोडून माडता आली, तथापि ती कालमापेक्ष यात्रिक प्रगती, हीशी धदेवाइकाची वाढ आणि सर्वसाधारण साक्षरतेतील वाढ, याच्याव्यतिरिक्त अन्य विशेष प्रकारच्या म्हणजे वाचनाभिरुचीसारख्या आतरिक कारणाशी सर्वांमिना समन्वयात समजणे धोक्याचे वाटते. जरा बारकाईने वर्णनविभागातील नियतकालिके बद पडल्याची सख्या व ती बद पडल्याची कारणे ध्यानात घेतली तर बहुसख्याक मासिके वगैरे वर्गणीदाराच्या अभावी बद पडल्याची ग्वाही अनेकानी दिलेली आढळेल. काहीनी तशी तक्रार उघड केली, तर इतरानी मुग्धता स्वीकारली असेल. आजकालचा, विशिष्ट प्रकारच्या करमणूकप्रधान नियतकालिकाशिवाय इतराचा, अनुभव या बाबतीत काही निराळा नाही हे सागावयास नको. परतु ही बाब केवळ अनुमानावर अवलबून ठेवण्याचे कारण नाही, असे नियतकालिकांच्या खपाच्या आकड्यावरून सिद्ध होईल.

प्रस्तुत सूचीमध्ये नियतकालिकाच्या प्रसाराचे आकडे देता आले नाहीत, तरी काहींचे खपाचे आकडे शासनप्रकाशित त्रैमासिक याद्यावरून सकलित करून पाहता, वरील कोष्टकाच्या पहिल्या कालखडात (१८३२–८०) सरासरी ५००, दुसऱ्यात (१८८१–१९२०) सरासरी ८०० व तिसऱ्यात (१९२१–५०) सरासरी १००० असे खपाचे आकडे आढळले. तथापि अकाली मृत्यूचा हिशेब गणतीत घेतला तर वाचनाभिरुचीचे प्रमाण पुष्कळच कमी धरावे लागेल हे उघड आहे. काहींनी आपला खप कळविलेला नाही यामुळे ती नावे आली नाहीत. आकडे मोठ्या खपाचे असते तर ते कळविल्याशिवाय कोणी राहणार नाही, म्हणून ते आकडे बहुधा कमीच असावे. प्रत्येक कालखडातील काही प्रातिनिधिक नियतकालिकाचे आकडे येथे देतो. परतु ह्यावरून त्या त्या नियतकालिकाचे हे खप निर्भेळ वाङ्मयीन गुणवत्तेपेक्षा बहुतेक बाबतीत आवातर वा अपवादात्मक अगर काही विशिष्ट कारणावर अवलंबून असल्याचेच आढळेल याचे प्रत्यतर म्हणजे 'विविधज्ञानविस्तार' या नामाकित मासिकाचा खप तीनही कालखडावर विभागलेल्या त्याच्या आयुष्यक्रमात ५०० व ६०० याच्या दरम्यान घोटाळत राहून, जेव्हा 'महाराष्ट्रसाहित्यपत्रिके' चा त्याच्यात समावेश झाला तेव्हाच तो बहुधा परिषदेच्या सभासदाच्या आश्रयामुळे ९०० पर्यंत गेला, पण 'मराठी शालापत्रक' आपल्या दीर्घकालीन जीवनात आरभीच १५०० व नतर ३३०० वर आले आणि 'बालबोध' प्रथम १००० व शेवटी ३००० वर्गणीदाराची नोंद करू शकला, याचे कारण त्याची शिक्षक व बालक या सुरक्षित वर्गातील लोकप्रियता. दुसऱ्या कालखडातील 'केरळकोकिळ' २०००, 'मासिक मनोरजन' ३००० ते ८००० व रजक 'चित्रमयजगत्' ६००० हे लक्ष्य आकडे आहेत. 'मराठी शिक्षक' ३७०० हे व्यावसायिक मासिक मोठा खप मिळवू शकले. पण 'काव्यसग्रह' १०००, 'वामनी ग्रथ' १,००० 'चरकसहिता' १०००, 'सताचे बोल' ४००० (आकडा खरा असल्यास), किंवा 'ब्रह्मविद्याग्रथरत्नमाला' १००० हा खप्यापैकी खप शुद्ध वाङ्मयीन वाचनाभिरुचीचा द्योतक समजणे अव्यवहार्य ठरेल. प्राचीन वाङ्मयावरील श्रद्धाच या उदाहरणात प्रभावी झालेली आहे असे म्हणावे लागेल. तिसऱ्या कालखडाचे काही मानकरी 'आनद' ३३००, 'शेतकी आणि शेतकरी' ३३००, 'प्राथमिक शिक्षण' ३०००, 'सह्याद्रि' ४००० हे होत. या प्रत्येकाचे स्वतत्र कारण समजते. 'वाङ्मयशोभा' १००० ते १२०० वर बराच काळ स्थिर होती. पण 'सुविज्ञान' ३०० च्या आसपासच राहिले आणि गाजलेले 'समाजस्वास्थ्य' देखील १६०० वरून चार वर्षात निम्म्यावर उतरले. नाही म्हणायला 'यशवत' २८०० पासून त्याच मुदतीत ५३०० वर चढला. मराठी वाचकाची दृष्टी अजूनही करमणूकप्रधानच आहे. उच्चभ्रू वाङ्मयीन वादविवाद काही अल्पसंख्य चिकित्सक काही विशिष्ट अल्पसख्य नियतकालिकातूनच चालवितात आणि ते भयनिविष्ट होऊन ग्रथालयातील काचेच्या कपाटात आणि पुढे प्रतिष्ठित वाङ्मयेतिहासात सामील होतात. एकदरीत विशिष्ट

विषयाना वाहिलेली लोकप्रिय होण्यासारखी नियतकालिके आपल्याकडे वाढत नाहीत. संदर्भ विभागातील विषयवारीकडे आणि एकंदरीत नियत कालिकांच्या संमिश्र स्वरूपाकडे पाहिले असता आपल्या नियतकालिकांची समाजपरिवर्तनाला प्रेरणा देण्याची असमर्थता व घडत चाललेल्या समाज-परिवर्तनाची दखल घेण्याची अपात्रता यांचे स्वरूप ध्यानात येईल.

४

ग्रंथ आणि नियतकालिके—असे असले तरी कै. दाते यांच्या 'मराठीग्रंथसूची'त नोंद झालेली इ. स. १८०० ते १९५० पर्यंतच्या कालखंडातील मराठीतील ग्रंथसंख्या आणि प्रस्तुत सूचीत समाविष्ट झालेली बहुतांश त्याच कालखंडातील नियतकालिकांची उपलब्ध झालेली संख्या यांची तुलना करणे आणि या दोहोंमुळे मराठीभाषिकांच्या वाङ्मयधनात पडलेली भर यांचा अंदाज घेणे उद्बोधक ठरणार आहे. अभ्यासविषय झालेल्या कालखंडातील श्री. दाते यांनी स्वीकारलेल्या ड्यूए वर्गीकरणपद्धतीप्रमाणे त्यांनी परिगणित केलेली दीडशे वर्षांतील ग्रंथसंख्या आणि प्रस्तुत सूचीतील तेवढ्याच कालातील नियतकालिकांची संख्या यांचे टक्केवारीसह कोष्टक यापुढे दिले आहे.—

१८००–१९५० कालातील मराठीतील ग्रंथ व नियतकालिके यांची वर्गवारी

विषय	एकूण ग्रंथसंख्या	ग्रंथांची शेकडेवारी	नियतकालिकांची उल्लेख संख्या	नि. का. ची शेकडेवारी
० संकीर्ण	२९६	१·२९	२८०	१४ ४६
१ तत्त्वज्ञान	११४६	४ ९८	५७	२ ९४
२ धर्म	२६२८	११·४३	१७८	९·१९
३ समाजशास्त्र	२०५८	८·९६	७७१	३९·८२
४ भाषाशास्त्र	५४४	२ ३७	—	—
५ विज्ञान	५२०	२·२६	६	३०
६ उपयुक्तकला	१५३७	६·६८	१५४	७·९५
७ ललितकला	४७३	२·०६	७५	३·८७
८ ललित वाङ्मय	१०५२५	४५·७८	३२१	१६·८०
९ इतिहास	३२६५	१४·२०	९४	४ ८५
एकूण	२२९९२	१०० ०१	१९३६	१०० १८

वरील कोष्टकामध्ये ग्रंथांची संख्या प्रत्यक्ष ग्रंथनामांची दिली आहे; परंतु नियतकालिकांची मात्र [illegible] विषयवार उल्लेखांचीच दिली आहे. नियतकालिके ग्रंथांपेक्षा अधिक संकीर्ण स्वरूपाची असल्याने विषय विभागणी यामुळे अधिक प्रमाणशीर होण्यास [illegible] मदत होईल. १९५० पर्यंत मराठीग्रंथांची [illegible] २७० [illegible] [illegible] एक [illegible] ८५ [illegible] असे पडते, तर त्याच [illegible] नियतकालिकांचे प्रमाण एक [illegible] फक्त २६ (ग्रंथांच्या तृतीयांशाहून कमी) इतके पडते! दोहोंचेही हे प्रमाण स्वयं इतके क्षुद्र आहे की अन्य कोणा प्रगत देशाच्या आकडेवारीशी ताडून पाहून मग टीका करण्याची गरजच नाही. ८५ आणि २६ या दोन आकड्यांतील ही तफावत कदाचित प्रत्यक्षात इतक्या प्रमाणात मोठी असू नये, नसावी, नसेलही, असे प्रतिपादन करणे शक्य आहे. या संदर्भात ग्रंथांची [illegible] आणि त्यांचे संरक्षण करण्याबद्दलची [illegible] अभ्यास आणि तद्विषयक ग्रंथांची (ग्रंथसूच्या इ.) [illegible] प्रगती, आणि एकूण दोन्ही विचार सहज सुचतो. [illegible]

या सर्वच गोष्टींत नियतकालिकांबद्दल दिसून येणारी अक्षमता, अनास्था आणि दुर्लक्ष याची ग्रंथ-परिस्थितीशी तुलना करता ते खरेही ठरेल, परंतु त्यामुळे या प्रमाणाच्या क्षुद्रतेबद्दल अन्य काही म्हणता येणार नाही याच कोष्टकावरून मराठी भाषेतील ग्रंथसंपत्तीतील आणि नियतकालिकसंपत्तीतील कोणती दालने विशेष समृद्ध आहेत आणि कोणती दरिद्री म्हणजे अल्पविकसित आहेत यावर प्रकाश पडणार आहे या संदर्भात ग्रंथाच्या विषयवार शेकडेवारीबद्दल विशेष काही लिहिणे बहुतांशी द्विरुक्त ठरणार आहे तेव्हा फक्त नियतकालिकांच्या शेकडेवारीबद्दल म्हणजे त्यांच्या विशिष्ट स्वरूपामुळे ग्रंथाच्या शेकडेवारीशी त्यांच्या शेकडेवारीच्या काही प्रमाणातील विसंगतीबद्दल एक दोन गोष्टी नजरेस आणल्या म्हणजे पुरे

ग्रंथाच्यापेक्षा नियतकालिके अधिक संकीर्ण स्वरूपाची असतात हे सर्वमान्य आहे सूच्या, कोश, संग्रह, संकीर्ण निबंध, या स्वरूपाचे संकीर्ण ग्रंथ स्वाभाविकच संख्येने व प्रमाणाने कमी असतात शिवाय नियतकालिकांच्या आरंभाच्या कालात मुद्रणकलेची हाती आलेली सिद्धी प्रकाशकांनी सकलनाथ, संग्रहार्थ आणि समीक्षज्ञान प्रसारार्थ वापरली याचे प्रत्यंतर आम्ही योजिलेल्या तक्त्यातील वर्गक्रमांक २२, २३ व २५ यावरून येईल समग्र ग्रंथापेक्षा अंशग्रंथपरंपरेदीच ग्राहकांना आर्थिक दृष्ट्या परवडेल अशा उद्देशाने ग्रंथाचा मार्ग सोडून नियतकालिकांची वाट धरणाऱ्यांच्या धोरणामुळे, या 'संकीर्ण' नियतकालिकांच्या वर्गाला बाळसे आलेले दिसते अशाच प्रकारे 'ललित वाङ्मय' या वर्गाला होतो म्हणजे ग्रंथ निव्वळ ललित वाङ्मयाला वाहून घेऊ शकतात, पण प्रत्येक नियतकालिकात तो भाग अवश्य संभाळला जाव असला, तरी संपादक अन्य गोष्टींचे प्राधान्य दाखवून नियतकालिकाचा मोहरा अन्यत्र वळविलेला असा राहू शकतात नियतकालिकांची धर्मवादी स्वरूपाची शक्य आणि अन्यविषयक होऊ शकते यामुळे ललितवाङ्मयविभागातील ग्रंथांचे मोठे प्रमाण नियतकालिकांना नितक मिळालेले नाही ही शक्यता नियतकालिकांच्या समकालीन म्हणजे विशेषत समाजशास्त्र संस्थांना स्पश करण्याच्या पात्रतेमुळे येते त्यामुळे त्यांना सामाजिक प्रश्नांचा परामर्श घेणाऱ्या दुय्यम, तिय्यम दर्जाच्या का होईना, पण समाजशास्त्र विषयक व्यापक वाङ्मयाच्या कक्षेमध्ये (शेकडा ३९८२ टक्के) स्थान देणे अपरिहार्य ठरते अंतरंगपरीक्षणमध्ये हे त्यांचे सख्याप्रमाणाचे स्थान गुणवत्तेत फसवे ठरण्याचा अर्थात संभव राहतोच

इतिहासाची वाट पायाशुद्ध झाली असती तर संशोधन आणि ग्रंथारूढ इतिहास यांच्या मधील एक आवश्यक पायरी म्हणून ऐतिहासिक निबंधचर्चेला ग्रंथाच्या बरोबरीने नियतकालिकांनी हातभार लावणे अवश्य झालेच असते. परंतु येथे विद्वत्त्वाच काय, पण विद्यालयीन, महाविद्यालयीन आणि प्रशालकीय अशा सर्वच क्षेत्रातील मराठीची आबाळ नियतकालिकवाङ्मयाच्याही संवर्धनाच्या आड आली हीच गोष्ट इतर ज्ञान क्षेत्राची वाढ या वाङ्मयाच्या करमणुकीसाठी मराठी ललित वाङ्मय आपला सवार त्याच्याच पुरस्काराने थाट शकते, परंतु अन्य अनेक विशेषत ज्ञानवाहक क्षेत्रात परभाषेच्या रावटाव आणि परधार्जिणेपणाच्या दडपणाखाली नियतकालिकाचासुद्धा अंकुर करपून जातो धर्म ही बाब नियतकालिकांच्या वाहनापेक्षा ग्रंथवाहनालाच अनुकूल ठरण्याचे कारण आपल्या इकडे धर्म हा चर्चेपेक्षाही आचाराचा वा मननाचाच भाग अधिक समजला जातो, असे म्हणावे लागते ललित वाङ्मय, इतिहास आणि धर्म या तीन विषयातील शेकडेवारी कमी आणि समाजशास्त्र या विषयातील शेकडेवारी बहुमार जास्त दिसण्याची कारणे ही अशी आहेत याच संदर्भात ज्याश अगर प्राधान्याने देखील मातृभाषेला वाहिलेले या कालात एकही नियतकालिक नसाव आणि विज्ञानाला फक्त नावापुरता अवसर असावा हे शल्य लक्षात आल्याशिवाय राहत नाही ही बाब मराठी भाषेतील वाङ्मयाला शुद्ध ज्ञानाच्या उपासनेबद्दल कवडा मोल कटाळा वा अनु अत्र रूप आहे याचे पुन एकदा प्रत्यंतर आणून देते राष्ट्रनेती वाहणाऱ्या एखाद्या नियंत्रणाने फक्त सहकारी भूमिकेवरून काही नियोजन करण्यात यश मिळविले तरच अशा प्रश्नांची तड लागणार

याच ठिकाणी संदर्भविभागाच्या चौथ्या (विषयानुक्रमे) यादीतील विषयानुक्रमणिकेच्या द्विविध स्वरूपाच्या आवश्यकतेकडे लक्ष वेधले पाहिजे. मराठी काय किंवा अन्य कोणतीहि न्यून-विकसित भाषा काय, सर्व जागतिक ज्ञानविषयाचे समावेशक किंवा प्रातिनिधिक वाङ्मय निर्माण करू शकत नाही—सर्व विषयवर्गांक सापल्याने वापरू शकत नाही. तिच्या क्षेत्रातील तिचे मूल्य पारखून घेण्यासाठी तिचे वैशिष्ट्य उठून दिसेल असे विशिष्ट वर्गीकरणच आवश्यक असते व पुरे पडते. म्हणून केवळ एकरूपतेसाठी कोठलेही महत्त्वाकांक्षी दूरान्वयदूषित वर्गीकरण दडपणाखाली पत्करणे बरे नाही. याच कारणासाठी भारताच्या शासनाने 'प्रेस इन इंडिया' या आपल्या वार्षिक इतिवृत्तात आम्ही योजिलेल्या स्वरूपाचेच भारतीय प्रवृत्तीचे सरळ आणि सहजगम्य सुमारे २५ वर्गांचे विभाजन पत्करलेले आढळते. आम्ही जरा अधिक फोड करून ३५ मोठे आणि त्याचे ७६ लहान असे पोटवर्ग कल्पिलेले आहेत. या ग्रंथाच्या अभ्यासाला ते वैशिष्ट्याने उपयोगी पडावे यासाठीच त्याची योजना आहे. मान दाते याच्या 'मराठी ग्रंथसूची'त वापरलेल्या ड्यूए दशांशपद्धतीशीही त्याचा मेळ बसावा म्हणून या वर्गांकाबरोबर ड्यूए पद्धतीचेही वर्गांक दाते सूचीच्याच अनुसंधाने दिलेले आहेत. वर्गीकरणाच्या पद्धतीत नव्या सुधारणा होऊन जुन्या मागे पडत आहेत. ड्यूए दशांश पद्धती ही इ. स १८७६ मध्ये इंग्रजी वाङ्मय, ख्रिस्ती धर्म व प्रामुख्याने 'युरोपीय भाषा व युरोपीय ज्ञान यांना प्राधान्य देणारी असल्याने होणारी कुचंबणा टाळण्यासाठीच केवळ नव्हे, तर त्या दशांशपद्धतीची मांडणी तर्कशुद्ध नाही व तीत ठराविक मर्यादेपलीकडे सूक्ष्मवर्गीकरण करता येत नाही म्हणून (म्हणजे शास्त्रशुद्धतेसाठीच) डॉ. रंगनाथन यांची द्विबिंदुपद्धती निघाली. शिवाय दाते यांनी सुधारून स्वीकारलेल्या ड्यूए दशांश पद्धतीतच आणखी फरक परस्पर होतच आहेत. त्या दृष्टीने विचार केला तर दाते सूचीतील 'फलज्योतिष' या विषयाला दिलेल्या १५९.. ९६१५२ या क्रमांकापेक्षा ड्यूएनेच भविष्य-कथनाला (प्रेडिक्शन) दिलेला १३३'३ किंवा फलज्योतिषाला (ॲस्ट्रॉलॉजि) दिलेला १३३'५ हे क्रम अधिक बरे वाटतात, अशा एका वर्गीकरण-तज्ज्ञाचा विवेचनपूर्वक दिलेला अभिप्राय अधिक स्वीकारार्ह ठरेल असे वाटते; पण त्याबद्दल येथे आणखी विवेचन न करता येथे केलेल्या समन्वया-कडे लक्ष वेधून पुढे प्रसिद्ध होणाऱ्या लेखसूचीच्या वेळी अधिक विचार करणे तो करावा लागेल एवढे सूचित करून ठेऊ.

५

स्थलविचार — संदर्भ विभागातील दुसरी यादी स्थलानुक्रमे दिलेली असून तिजवरून मुंबई हीच आपल्या कालमर्यादेत तरी मराठी नियतकालिकांची फार मोठी उतारपेठ असल्याचे निदर्शनास येते. मुंबईला ४३७ (एक तृतीयांश) व पुण्याला २९० (२१ टक्के) नियतकालिके प्रसिद्ध करण्याचा मान मिळतो. अर्थात तेथे प्रसिद्ध झालेली नियत-कालिके गुणवत्तेतही श्रेष्ठ स्थान पटकावितात. संख्याक्रमाने आणि गुणवत्तेतही त्यानंतर एकदम फार मोठे अंतर सोडून नागपूर (४८), कोल्हापूर (३०), आणि बडोदे (१५) ही मागोमाग येतात. मुंबई पुण्याचे हे अग्रस्थान तेथील असाधारण मुद्रणसौकर्यामुळे प्राप्त झालेले आहे. बाहेर शहरी प्रकाशित होणारी बरीच नियतकालिके मुद्रणार्थ या कालात पुण्या मुंबईचाच आश्रय करीत, हे सूचीवरून उघड होणारे आहे. 'केरळकोकिळा'-मुळे कोचीन, 'काव्यरत्नावली'मुळे जळगाव, 'लोकमित्र'चे सातारा, थोडक्याच पण कसदार प्रकाशनामुळे वाई, ठाणे व धुळे आणि 'पुरुषार्थ'-मुळे औंध स्मरणात राहणारी आहेत. वाऱ्या 'प्रेस इन इंडिया' या शासकीय प्रकाशनावरून पाहता अलीकडे बहुतांश मराठी नियतकालिके (१९६४ त ४३८ पैकी ४१६) महाराष्ट्रातच साहजिक प्रसिद्ध होत असली तरी काही—प्रत्येकी पाच दहा गोवा व म्हैसूर मध्ये, चार गुजरातेत व प्रत्येकी एकेक असी मध्यप्रदेश, मद्रास, आंध्र, पश्चिमबंगाल. दिल्ली व पाँदेचरी येथूनही प्रकाशित होत असतात. हे मराठीच्या प्राचीन वैभवाला व

परंपरेला धरूनच आहे ही गोष्ट सदर यादीत काशी ग्वाल्हेर, इंदूर, उज्जयिनी, कलकत्ता, लाहोर ही नावे, पाहून पटेल.

प्रस्तुत स्थलयादीचा बारकाईने अभ्यास करणाराला बाजूच्या वाटणाऱ्या आणखी अशाच निरनिराळ्या स्थलाची मराठी भाषेची सेवा ध्यानात आल्याशिवाय राहणार नाही उदाहरणार्थ, मुंबईजवळचे म्हणून कदाचित पुढारलेले असेल, परंतु इ. स. १८७६ पासून अलीबाग, तेथील सेवासदन छापखाना आणि मालक श्री रावजी हरि आठवले हे कामाला लागलेले दिसतात (पाहा 'अबलामित्र' १८७६) अलीबागेला प्रसिद्ध झालेली ११ नियतकालिके आहेत. इंदूरचे 'सत्यबोधिनी' (१८८५), काशीचे 'आर्यधर्मदीपक' (१८९८), रत्नागिरीचे 'सुमार्ग दर्शक' (१८६८), विजापूरचे 'शेतकी सुधारणा' (१८८८), हुबळीचे 'ज्योतिष विद्याप्रसारक' (१८८७), एवढेच काय पण दूर सौराष्ट्रातील भावनगरचे 'जैनधर्मप्रकाश' (१८८६) — ही मराठीची सेवा त्या दृष्टीने विस्तारित प्रदेशातील अगदी अनपेक्षित वाटणाऱ्या पूर्वकालातील म्हणून विशेष लक्ष्य आहे. मराठीतील नियतकालिके सुमारे सव्वाशे वर्षात एकूण १६६ स्थलातून प्रकाशित झाली ही गोष्ट इतर काही नाही तरी महाराष्ट्रातील विखुरलेल्या देवस्थानादी संस्थांचा आणि प्रकाशनहौशी व्यक्तींचा, साहित्यिकांचा व विशेष समाजहित चिंतकांचा ठावठिकाणा लावण्यास उपयोगी पडेल

६

जीवनमानविचार—संदर्भ विभागातील तिसऱ्या अर्थात जीवनमानानुक्रम यादीतील अग्रमान म्हणजे (मॅरॉथॉन शर्यतीतील सारा, परंतु) यदृच्छेने प्राप्त झालेला दिसाऊ वेलपत्तीचा मुकुट वाङ्मयीन या ऐतिहासिक बाजारात तो टिकून राहील किंवा केवळ तेवढ्यावरून त्याला अग्रतम मानाचा मुजरा मिळेलच असे नाही. दीर्घायुष्य हे वाङ्मयीन जगात मानवी जगताप्रमाणेच श्रेष्ठ मानार्हतेचे लक्षण अर्थात नाही.

एक तर हाती आलेली माहिती विपुल नाही आणि आहे तीही सर्वसंग्राहक किंवा निर्विवाद स्पर्शीही नाही, परंतु तेवढ्यावरून देखील नजर फिरविल्यास नियतकालिकांतील बालमृत्यूचे प्रमाण केवढे मोठे आहे, याचे प्रत्यंतर येईल. १ ते ३ वर्षांचा आयुर्दाय दर्शविणारी ६७८ नियतकालिके गाळली तर ४ ते १९ या कुमार वयाच्या खालच्या मजल्यावरून (उरलेल्या ३६० पैकी) तीनशे (२९९)चा पत्ता मिळतो त्यावरच्या २० ते ३३ वयाच्या दुसऱ्या म्हणजे तरुणाच्या मजल्यावर फक्त ४१ आढळतात तर ३४ ते ७४ या वयस्कांसाठी मुकर झालेल्या तिसऱ्या मजल्यावर फक्त एकूण अठरा भाग्यवानाची वर्णा लागते त्या अठरापैकी ७ इ स. १९५० अखेर पुढे चालू होती (कंसात आकडे जीवनमानाचे) ती— 'मराठी शालापत्रक' (६१), 'जैन बोधक' (६३), 'चित्रविलास' (४९), 'आनंद' (४५), 'चित्रमयजगत्' (४१), 'शेतकी आणि शेतकरी' (४१) आणि 'व्यायाम' (३६) ही होत आणखी ७ अपूर्ण कालखंडाची होती ती—'बालबोध मेवा' (५७), 'न्यायाथय' (५३), 'स्त्रियाची मैत्रीण' (५३), 'लोकमित्र' (४९), 'सच्छास्त्रप्रदीपक' (४४), 'काव्यरत्नावली' (४२) आणि 'नामदेव' (३९) ही होत आणि आपले त्या मुदतीत शेवटचे अंक काढून आयुष्य पूर्ण करून जी निमाली ती 'वऱ्हाड - शाळा - पत्रक' (७४), 'विविधज्ञान विस्तार' (६८), 'बालबोध' (४२), 'मासिक मनोरंजन' (४०) हीच चार होत यापैकी प्रत्येकाचा, फार काय इतर खालच्या खालच्या मजल्यावरील सर्वच नियतकालिकांचा, काल सापेक्ष, साहित्यसापेक्ष आणि विषयसापेक्ष विचार करण्यासारखा आहे असा विचार बहुधा महाराष्ट्रातील नियतकालिके दीर्घकाळ टिकविण्याचे श्रेय संचालक, प्रकाशक, संपादक व वाचक यापैकी सारे कोणाच्या पदरात बांधता येईल आणि कोणत्या प्रकारची नियतकालिके विशेषतः दीर्घजीवी ठरतात, याचा अंदाज बांधण्यास बराच उपयोगी ठरेल वरील अठरा नियतकालिकांची यादी पाहिली तर केवळ 'विविधज्ञान विस्तार', 'मासिक मनोरंजन',

'चित्रमयजगत्', 'काव्यरत्नावली' आणि 'लोकमित्र' ही पाच टिकविण्याचे श्रेय काही अशी व्यापक साहित्याबद्दल प्रेम बाळगणाऱ्यांचे पदरात बांधता येईल. म्हणजे यातील विषय चिकित्सक वाङ्मयदृष्टीला आकर्षक वाटण्याइतके व्यापक ठेवण्याची जबाबदारी, सतत विशिष्ट पातळीवर राखण्याची योग्यता आणि त्यासाठी आटोकाट प्रयत्न करण्याची जिद्द बाळगल्याबद्दलचे श्रेय त्या त्या नियतकालिकाच्या चालकांनाच अखेरीस द्यावे लागेल. या कालखंडात इतके परिश्रम करूनही विपुल वर्गणीदार मिळत होते असे म्हणता येत नाही, हे या यशस्वी वाटणाऱ्या नियतकालिकाचे सधार बारकाईने अभ्यासिले तर सहज पटेल. वाचकवर्ग होता तो नुकताच उदयावर येत होता आणि त्याची अभिरुची संकुचित गल्वारीने प्रगट होत होती. संपादकांना आर्थिक स्वास्थ्यासाठी सरकारचा आश्रय आणि संस्थामंडळे निर्माण करून त्यांचा आधार शोधावा लागत होता. वरील अठरा पैकी राहिलेल्या तेरांचे आणखी पृथक्करण केल्यास 'वऱ्हाड शाळा-पत्रक' आणि 'मराठी शालापत्रक' शिक्षकप्रिय, 'बालबोधमेवा' 'आनंद' व 'बालबोध' बालकांना प्रिय, 'भिषग्विलास' वैद्यांचे, 'शेतकी आणि शेतकरी' शेतकऱ्यांचे, 'न्यायाश्रय' कायदेपंडितांचे, 'व्यायाम' तालीमशौकिनांचे, 'स्त्रियांची मैत्रीण' आणि 'सच्छास्त्रप्रदीपक' ख्रिस्ती मतवाल्यांची आणि 'जैनबोधक' आणि 'नामदेव' ही ज्ञाति विशिष्ट वाचकांची अशी विभागणी अगदी स्पष्ट होते. मर्यादित क्षेत्रातील निर्मिती देखील अती एकंदर वाङ्मयाच्या प्रगतीस अप्रत्यक्ष कारणीभूत होणार नाही असे म्हणावयाचे नाही. परंतु नियतकालिकांचे लौकिक यश हे त्यांच्या निर्भेळ वाङ्मयसेवेवरच अवलंबून राहत नाही, हे यावरून लक्षात घ्यावयाचे आहे. आपल्या विशिष्ट गटाचा शोध घेऊन तत्संबंधी वाङ्मय पुरविण्याचे चातुर्य या कामी विशेष उपयुक्त ठरते, असा हा आपला वाचक हुडकून काढण्याचा जमाना आहे. मागणी तसा पुरवठा करण्याचे सूत्र म्हणजे हीन अभिरुचीचे रूढ झालेले अलीकडचे वेष्ट तंत्र आणि हे येथे वर्णिलेले बरेचसे समाजाभिमुखतेचे धोरण यात अर्थात मूलतः फरक आहे. या पूर्वकालात अनेकांचे हात नियतकालिकांच्या हौशीपायी आर्थिक व्यवहारात पोळलेले आहेत, इतके सूचित करण्यापेक्षा येथे अधिक प्रपंच करावयास नको. एवढे सांगितले म्हणजे पुरे होईल की, पूर्वीची नियतकालिके चालविण्याचे व टिकविण्याचे कार्य बहुतांशी कल्पक, चतुर आणि जिद्दीच्या निर्मात्यांनीच केलेले आहे. इतर घटकांचा भाग त्या मानाने जरा दुय्यम, अप्रत्यक्ष आणि प्रामुख्याने अक्रिय म्हणावा लागेल.

७

वर्गवारी विचार– मराठी वाङ्मयातील वर्गवारी व पर्यायाने मराठी नियतकालिकांची विषयवारी आणि तदंतर्गत विशिष्ट परंपरागत विषयाबद्दलचा पक्षपात आणि अन्य आधुनिक जीवनयात्रोपयुक्त विषयाकडे होणारे वाङ्मयनिर्मात्यांचे दुर्लक्ष यांबद्दल वारंवार जे काही लिहिलेले आढळते, त्याच्याच जवळपासचा पडताळा प्रस्तुत नियतकालिकाच्या सूचीवरून अभ्यासकास सहज मिळणार आहे. केवळ शास्त्राशी परिचित असलेल्या थोड्याच लोकांशिवाय इतर फार मोठा जो वाचकवर्ग राहतो त्याच्या सोयीसाठी संदर्भविभागात सोपी वर्गीकरणपद्धती अवलंबिलेली आहे, तीवरून आणि या परिच्छेदात त्यातूनच साधे प्रत्येक वर्गाची नियतकालिकसंख्या दर्शविणारे कोष्टक दिले आहे त्यावरून, आपल्या इकडील नियतकालिकविश्वातील आवडीनिवडीचे प्रत्यक्ष गणितागत पद्धतीने दर्शन होणार आहे —

वर्गवार नियतकालिकांची संख्या

(उल्लेखाची गणती)

क्रम	वर्ग	नियतकालिकांची संख्या
१	आरोग्य	३०
२	इतिहास	२७
३	उद्योग व्यापार धंदे	४३
४	कायदा	१९
५	काव्य	७
६	गृहविद्या	४

क्रम	वर्ग	नियतकालिकाची संख्या
७	ग्रथालये	६
८	तत्त्वज्ञान	१
९	दलितोद्धार	२९
१०	धर्म	१०३
११	प्रदेश (सेवाक्षेत्र)	६७
१२	फलज्योतिष	२५
१३	बालसाहित्य	४१
१४	मनोरंजन	१२४
१५	वर्गीय	६
१६	वैद्यक	३१
१७	व्यवसाय	३४
१८	शास्त्रविज्ञान	६
१९	शिक्षण	८२
२०	शेती (गोरक्षण ग्रामोद्धार)	५१
२१	श्रमिक	२०
२२	संकलन	१०
२३	सकीर्ण (संमिश्र)	३७८
२४	सगीत-कला विद्या	९
२५	संग्रह प्रकाशन	११७
२६	सभा-संस्था मंडळ	२३८
२७	समाजसुधारणा	६२
२८	सरकारी प्रकाशने	१४
२९	सहकार–स्थानिक स्वराज्य	१०
३०	स्त्री	४८
३१	स्मारक-गौरव	९
३२	हिंदितर धर्मबंधु	६९
३३	हुन्नर शिल्प कला	४०
३४	ज्ञाति समाज	१८५
३५	(अज्ञात विषयाची	५७)
		२००२

आकड्यावरून मिळणारी माहिती ही साहजिकच प्रवृत्तिदर्शक असते–इकडील नियतकालिकाच्या सकीर्ण स्वरूपावरून पाहता मिळणारी माहिती अगदी काटेकोरपणे घ्यावयाची नसते – इत्यादी पूर्वसूचना ध्यानात घेऊन देखील प्रत्येकी १०० सख्येच्या वरचे ६ वर्ग, प्रत्येकी ३१ ते १०० सख्या दर्शविणारे ११ वर्ग, प्रत्येकी ११ ते ३० पर्यंत सख्येचे ७ वर्ग आणि प्रत्येकी १ ते १० पर्यंत सख्या नमूद केलेले १० वर्ग, असे चार विभाग पडतात आणि कोष्टकात तद्विशिष्ट काही समानरूपता शोधता येते. यामधील उत्तरोत्तर कमी नादलेली सख्या ही त्या त्या विभागाची कमीकमी प्रत्ययाला येणारी लोकप्रियता दर्शविते आणि त्या प्रमाणात एकामागून एक अशा तऱ्हेने नियतकालिकाचे लक्ष त्या त्या विभागाकडे वळत आहे, आणि काल जाईल तसतसे ते परिस्थित्यनुरूप वाढणार आहे, असा काहीसा ढोबळ व कदाचित फाजील आशावादी क्रम कल्पिता येतो. ही विभागणी काही समाजमान्य तत्त्वावर केलेली नाही. पण सख्येच्या तरतम प्रमाणावर केली असताही तीवरून एकदर बहुसख्य वाचकाची पहिली, दुसरी, तिसरी व चौथी आवड याचा काहीसा अदाज बाधता येईल असे वाटते

मोठ्या सख्येच्या पहिल्या आवडीच्या पट्ट्यामध्ये सर्वात मोठा वर्ग (संख्या ३७८) सकीर्ण मासिकाचा साहजिकच आहे. त्यात एखाद्या विषयाला प्राधान्य असून बाकीचे वर्चस्व करमणूकप्रधान वाङ्मयाला मिळते मराठीत सभा सस्था मडळाचे इतके प्राबल्य आहे की सकीर्ण मासिकाच्या खालोखाल (२३८) मासिके सस्थानी चालविलेली आढळली. हे त्या नियतकालिकाच्या योग्यायोग्यतेसंबंधी बरेच पोषक ठरले असले पाहिजे. त्याच्या खालोखाल (१८५) ज्ञातिसमाजाची नियतकालिके चालली. त्यानतर १२४ ही संख्या मनोरंजन ह्या विषयाची आहे. ११७ सग्रह प्रकाशने म्हणजे काही सकलने व बहुतेक सस्कृतादी ग्रथाची पुनर्मुद्रणे ह्याही परपरागत विशेष आढळला. १०३ हा त्यानतरचा आकडा धर्म विषयक नियतकालिकाचा होता. धर्म, सग्रह-प्रकाशने, मनोरंजन, ज्ञातिसंस्था व सार्वजनिक धार्मिक संशोधनाची सस्था मडळे असा हा चढता सख्याक्रम मराठीच्या रूढ संकेतानुसारी ज्ञात वाङ्मयीन अभिरुचीचे वास्तविक चित्र दर्शविता, असे म्हणण्यास मुळीच हरकत नाही. ह्या मोठ्या प्रमाणातील अग्रपक्तीनंतरचा भाग म्हणजे आपण सैद्धान्तिक अमूर्त अनुत्पादक कल्पनाकडून (एक

दोन सहज दिसणारे अपवाद सोडून) उत्पादक व समाजधारक या उपयोगी विषय व व्यवसाय यांच्याकडे वळतो तो दुसरा ऐहिक व्यवधान प्राधान्याचा विभाग. यात शिक्षण (८२), प्रादेशिक अभिमान वा हितसंबंध (६७), समाजसुधारणा व जागृति (६२), शेती ग्रामोद्धार गोरक्षण (५१), स्त्री सुधारणा (४८), उद्योगव्यापारधंदे (४३), पुढच्या पिढीचे म्हणजे बालांचे वाङ्मय (४१), हुन्नरशिल्पकलादी कसब (४०), व्यवसायांतील सुधारणा (३४) आणि वैद्यक (३१) असे बहुतांशी उत्पादनपोषक अकरा वर्ग येतात पण त्याशिवाय आपण ज्यांची फारशी दखल घेतली नाही असे आपले हिंदितर बंधू जे ख्रिस्ती व मुसलमान त्यांनी चालविलेली सुमारे ६९ नियतकालिके याच वर्गात पडतात. मुसल्मानबंधूंचे मराठीकडे लक्ष फार दिसत नाही. त्यांची नियतकालिके तीनच आढळली परंतु ख्रिस्ती बंधूंनी धर्मप्रसाराच्याच केवळ नव्हे तर प्रचलित अर्थाने वाङ्मयाच्या क्षेत्रातही (५७ नियतकालिकांची सरघोस भर घालून) फार मोठी कामगिरी केलेली आहे. इसाएली नियतकालिकांची उपलब्ध संख्या ९ आहे. ही आणखी मोठी असण्याचा संभव वाटतो. या कामगिरीचे योग्य परिशीलन व कौतुक आपण राष्ट्रैक्याच्या दृष्टीने देखील अवश्य केले पाहिजे प्रस्तुत सूचीमध्ये केलेली या प्रकारच्या नियतकालिकांची नोंद ही आजपर्यंत कोठेही केल्या गेलेल्या नोंदापेक्षा संख्येने व तपशिलाने अधिक मोठी व विस्तृत आहे, हा या सूचीचा आणखी एक विशेष म्हणून सांगण्यासारखा आहे

१० ते ३० या अल्पसंख्येच्या तिसऱ्या विभागात फक्त सात वर्ग येतात यात थोडी सरमिसळ आहे. बहुसंख्याक लोकांना महत्त्वाचे असूनही, त्यांच्याबद्दल त्यांना आस्था वाटावी तशी वाटत नाही, असे कलेवरचे विषय यात आढळत आरोग्य (३०), कायदा (१९); त्यांच्याबद्दल पूर्वकाळी फार उत्साह असे परंतु आता स्वतंत्र नियतकालिके चालविण्याचे अनुत्साहक टप्पे लागले आहेत असे इतिहास (२७) व फलज्योतिष (२५), एवढा अवाढव्य खर्च होऊन जी लोकांच्या दृष्टिपथात फारशी येत नाहीत अशी सरकारी प्रकाशने (१४) आणि विशेष म्हणजे अलीकडे महत्त्व पटून लोकप्रिय होऊ पाहणारे, परंतु अजून बहुसंख्य वाचकांचे चित्त आकर्षू न शकणारे दलितोद्धार (२९) व श्रमिकांचे प्रश्न (२०), हे ते वर्ग होत. या एकेकाचे किंवा सर्वांचेही भविष्य वर्तविणे कठीण आहे. आज ही नियतकालिके खरोखर नेमकी कोणती आणि कोणत्या दर्जाची सेवा करीत आहेत याचा विश्वसनीय सामाजिक अंदाज घेणे व प्रत्ययाने तो व्यक्त करणेही शक्य नाही.

यानंतरचा वर्ग म्हणजे प्रत्येकी १ ते १० अशा अत्यल्प संख्येचा चौथा विभाग. तत्त्वज्ञानप्रेमी मराठी भाषी भारतीयांनी म्हणजे एका संस्थेने चालविलेले एकमेव असे 'तत्त्वज्ञान मंदिर' (१९१९-१९५०) हे त्रैमासिक या विभागाचा मोठा अलंकार ठरला, पण ते बंद पडल्यावर त्याची पुनरावृत्ती मात्र झाली नाही. यातच 'संकलनात्मक' (१०) आणि 'सहकार स्थानिक स्वराज्या'त्मक (१०) यांचा समावेश होतो. अशी नियतकालिके मर्यादितच निघणार. लोकमान्य टिळकादी पुढाऱ्यांच्या व इतरांच्या स्मारकार्थ एकंदर ९ निघाल्याचा आकडा मिळतो आणि हा प्रकार अजूनही संपलेला नाही. आणि राहिलेल्या विशिष्ट विषयामध्ये संगीतकला शिक्षण (९), हास्य काव्य (७), ग्रंथालये (६) आणि शास्त्रविज्ञान (७) असे विशिष्टीकरणाचे वर्ग आढळतात यातच जुन्या गूढ विद्येची आणि (४) नव्या वर्गविग्रहादी कम्युनिस्ट कल्पनांचा पुरस्कार करणारी ६ नियतकालिके 'पुरोगामी' विचाराची ध्वजा फडकविण्यास सिद्ध झालेली आहेत. यातील काही वर्ग कदाचित कालबाह्य होतील, पण काही वाढीस लागतील, असा दाट संभव आहे. परंतु वाचनाभिरुचीचा एकंदर ओघ ध्यानात घेतला तर विशिष्ट विषयासाठीच मर्यादित वाचकांच्या आधारावर चालणारी आर्थिक दृष्ट्या न परवडणारी नियतकालिके यापुढे संख्येने कमी व्हावी, आणि समावेशक सर्वांगीण विविधांगी नियतकालिकांचा प्रचार वाढावा, असाच प्रवाह आपल्या इकडे पडत जाईल असे वाटते.

८

काही लक्ष विशेष-प्रस्तुत सूचीत दिलेल्या माहितीवरून अभ्यासकालातील नियतकालिक-विश्वाबद्दल किती तरी रंजक आणि उद्बोधक ज्ञान गाठी पडण्यासारखे आहे. वानगी म्हणून त्यातील काही गोष्टींकडे या ठिकाणी लक्ष वेधण्याचा उपक्रम उचित ठरेल :—

नियतकालिकाची निर्मिति हा व्यवसाय जवा हौसीचा तसाच द्रव्योत्पादक म्हणूनच लोक पत्करितात. अर्थात ग्राहक आकर्षित व्हावे म्हणून चित्तवेधक, भव्य किंवा लोकप्रिय उद्देश आणि अनेकविध प्रलोभने दाखवावी लागतात. त्याचे काही नमुने कालानुक्रमाने उद्धृत करतो. त्यात काही कालसापेक्षता अवश्य आहे; मात्र ती प्रातिनिधिक किंवा निर्णायक समजावी असा दावा चालणार नाही. प्रथम काही उद्देश-(१) ' काव्येतिहाससंग्रह ' (पुणे १८७८), याचा उद्देश जुन्या हस्तलिखिताचा जीर्णोद्धार हा इतिहासोपयोगी आहे, तर (२) ' खरा प्रकार ' (मुंबई १८९०) याने ' आपले तेवढे चाईट, परकीय ते सर्वथा ग्राह्य असे मानण्याची हौस उत्पन्न झाली आहे, तिचे निरसन ' हे आपले परिवर्तन-प्रेरक ध्येय ठरविले आहे. (३) ' वीरशैवधर्मप्रकाश ' (बार्शी १९०८) याने ' वर्तमानपत्रात लेख आलेले असले तरी ते नीट समजात राहत नाहीत म्हणून ' मासिकाचा संग्रहोपयोगी उपक्रम चालविला, तर (४) ' ब्रह्मकर्मप्रदीप ' (पुणे १९१०) याने तीन शाखांच्या ब्राह्मणांची सर्व नित्य कर्मे व त्यावर विवरण असा नेमका सरघोपट सनातनी आचाराभिमुख उद्योग अंगीकारला आहे. (५) ' तेलगू समाचार ' (सोलापूर १९१६) याने आपल्या भाषाभाषांच्या चळवळीचा पुरस्कार एवढीच शांति-हिताची मर्यादित कामगिरी पुढे ठेविली, पण (६) ' कर्मयोगी ' (धुळे १९२०) याने नव्या काळाला साजेशी 'राष्ट्रीयत्वाची जिवंत भावना उदित करण्या ' ची ध्येयवादी महत्त्वाकांक्षा धरली. (७) ' राष्ट्रधर्म ' (बेळगाव १९२०) याला मात्र आवाळीमुळे मंदप्रभ होणाऱ्या संस्कृत भाषेतून प्रत्येक अंकात एक लेख प्रसिद्ध करण्याची पुनरुज्जीवनाची आस्था वाटली. (८) ' आचार्य कुल ' (पुणे १९३०) याने सरळ सरळ आपले मासिक आपल्या १९२५ साली स्थापन केलेल्या संस्थेच्या आर्थिक साह्यासाठी सुरू केल्याचे सांगून टाकले. अर्थात आपण देतो ते साहित्य वाचणारे ग्राहक आहेत याबद्दल त्याचा विश्वास उघड होतो. (९) ' विहंगम ' (नागपूर १९३३) याला भापाभगिनींकडे विशेष लक्ष देण्याची आंतरभारती जबाबदारी अंगावर घ्यावीशी वाटली आणि (१०) ' महाराष्ट्र शारदा ' (मुंबई १९३५) याला नव्या लेखक-लेखिकांना वाव देण्याची नवोदित साहित्यिकानुकूल आठवण झाली. पुढे पुढे कल्पनाचे व कार्याचे क्षितिज वाढले आणि अभिनव कल्पना व कार्ये पुढे आली. (११) ' आत्मोन्नति ' (नागपूर १९४८) या मासिकाचा जन्मच आत्मिक व नैतिक उन्नतीसाठी झाला आणि त्याने " जागतिक रक्तपाताच्या पाशवी, सर्वसंहारक प्रवृत्तींना लगाम घालण्यासाठी आध्यात्मिक शक्तींचीच आवश्यकता आहे", असा मूलगामी सिद्धांत मांडला. (१२) ' जीवनज्योति ' (अमरावती १९५०) हे ज्योतिर्मय नाव महारोग्यांच्या विधायक सेवेला वाहिलेले आहे, तर त्याच वर्षातील (१३) 'मस्ती' (पुणे १९५०) फार जणांना अस्वस्थ करणारे मासिक "तरुणतरुणींच्या मुक्या भावनांना वाचा फोडणारे, मुक्त स्त्री, आंधळे नीतिनियम व अन्याय्य कायदे यांचा हिरिरीने प्रतिकार करणारे, नव्या महाराष्ट्राचे पुरोगामी मासिक " अशा शौर्याच्या आवेशाने आपल्या उद्दिष्टांना मदार शब्दरूप देत आहे ! या येथे वेचून उद्धृत केलेल्या नमुनेदार उद्देशांच्या आगेमागे इतर अनेकांचा प्रपंच थाटलेला आहे. हे नुसते शब्द आहेत. त्यांच्याशी कृतीचा मेळ मुळात बसणे आणि बसवून दाखविणे हा प्रचंड संशोधनाचा आणि अभ्यासाचा विषय आहे. या संदर्भात ' समाजस्वास्थ्य ' (मुंबई १९२७) या मासिकाच्या विशेष माहितीकडे (पृ. ३५५) लक्ष वेधविले म्हणजे पुरे.

सतत अनेक वर्षे आणि प्रत्येक नियत काल-

प्रश्नाला एकेक स्वतंत्र अंक न चुकता जनतेला बहाल करण्याची जबाबदारी संपादकाला घ्यावी लागते. ती अंगावर घेताना कोणताही सावध संपादक विविध दर्जांच्या उपलब्ध सामग्रीवर आपण विसंबून राहतो हे विसरत नाही, आणि अशी वेधक आश्वासने देण्याचे धाडस अलीकडे करीत नाही. त्या जुन्या वेळी संपादक होणे हा हौशीचा मामला होता, आणि लेखकांना आजच्यासारखे महत्त्व नव्हते, छापखानेवालाच कोणा हौशी बहुश्रुताच्या वा भाषांतरकाराच्या हुकमी साह्यावर पाचपचवीस पाने छापून ग्राहकाला पुरवू शके! यामुळे चतुर प्रकाशक थेट ग्राहकांना आर्थिक लाभाची प्रलोभने दाखविण्यात विशेष कल्पकता लढवीत : (१) 'कुटुंबकरमणूक' (मुंबई १८८३) याच्या वेळी काल्पनिकार्थी कूटप्रश्न देऊन ते सोडविणारांस बक्षीस देण्याचा प्रकार बराच रूढ होता (२) 'ज्ञानबोधक' (सोलापूर १८८५) आणि 'दूत' (सोलापूर १९१८) यांस गरीब लोकांना शेठजींनी प्रती फुकट वाटण्याचा पर्याय अधिक उपकारक वाटला. तर (३) 'भारतविजय' (मुंबई १८८९) आणि 'कुणबी' (लोणखेडे १९०६) यांनी वर्गणीदारांना विमायोजना किंवा मृत्युफंडयोजनेचे आमिष दाखविले. (४) 'कादंबरी संग्रह' (पुणे १८९३) या मासिकाने वर्गणीदाराचे दोन वर्ग केले. सबब ४० पृष्ठांच्या मासिकाची वार्षिक वर्गणी रु २ तर २० पृष्ठांच्या मासिकाची वार्षिक वर्गणी रु १ ठरविली 'कमी किंमतीची मासिक पुस्तके पाहिजे असणारासाठी ही अजब कल्पना' लढविल्याची दखल 'विविध ज्ञानविस्ताराने' धडधडीत आश्चर्याने घेतलेली आढळते (५) 'महाराष्ट्र कृपावंत' (पुणे १९२२) याने गरिबांना परवडावे म्हणून मासिकाचे द्वैमासिक करून वर्गणी रु ५ ची रु. २॥ केली, हा प्रकार त्यातलाच. त्याशिवाय (६) कायम ग्राहक किंवा तहहयात वर्गणीदारांची ('अभिप्राय संग्राहक' बनेदे १९३४), (७) कमी उत्पन्नाच्या पुस्तकल्पाय वा व्यक्तींस कमी वर्गणीची ('प्रयत्नाचा' कोल्हापूर १८९४) सवलत अनेकांनी देऊ केलेली आढळते. (८) मासिकाच्या आर्थिक स्वास्थ्यासाठी सुदत्तबंद ठेवी स्वीकारण्याचा ('रामकृष्ण निकेतन' रत्नागिरी १९२४), चालू संस्थेवर भार पडू नये म्हणून बुडीत फंड योजनेचा ('महाराष्ट्रकवि' ठाणे १९०३) दूरदर्शी उपक्रम केलेला आढळतो. शिवाय या कारभारात प्रत्यक्ष लेखकाचा परामर्श घेण्याचीही कल्पना काही थोडक्यांच्या मनात आलेली नव्हती असे नाही. तिचा आढळ प्रथम (९) 'लेखाचे विषय बक्षिसे ठेवून निवडून प्रसिद्ध करण्याच्या' 'भारत विजय' (मुंबई १८८९) या मासिकाच्या योजनेत होतो. प्रत्यक्ष लेखकास बक्षीस देण्याचा उपक्रम 'भारत सेवक' (ठाणे १९२७) व 'मतिविकास' (पुणे १९३२) यांनी केला. परंतु यातील पुरस्कार उत्तेजनार्थ बहाल करण्याचा अविर्भाव लेखकाचे स्वतःसिद्ध महत्त्व मान्य करण्याच्या रास्त स्वरूपाचा आणि त्यांना मानाचर दर्शविण्याचा द्योतक समजता येणार नाही.

लेखकाचे महत्त्व ओळखून त्यांना मानाचा मुजराच केवळ नव्हे, तर त्यांच्या बौद्धिक श्रमाचा यथायोग्य मोबदला मिळवून देण्याची न्यायबुद्धी प्रथम 'मासिक मनोरंजना'ने (मुंबई १८९५) —आणि काही अन्य अपवाद वगळून—नंतर मालकी बदललेले 'केरळ कोकिळ' (पुणे १९११) या दोन प्रमुख नियतकालिकांनी दाखविलेली दिसते. या दोन मासिकांनी (जन्मकालानुसार आधी 'केरळकोकिळ' आणि नंतर 'मनोरंजन') जनतेला रोचक आणि आकर्षकतेमुळे वाचावयास भाग पडेल असे वाङ्मय पुरविण्यात जसे यश मिळविले, तसेच आपल्याला लाभलेल्या लोकप्रियतेच्या सत्या निर्माल्याची सादर कबिल कदर बाळगली. 'मासिक मनोरंजना'ने वर्ष ७ पासून (इ. १९०१-१९०२) लेखकांना मोबदला दिला. हा बहुधा पहिला पायंडा असावा. अर्थात ही तो तरी सार्वत्रिक पर्याप्त अगर नियमबद्ध झालेला नाही, हे ध्यानात घेतले म्हणजे 'मासिक मनोरंजना'ची अपूर्वाई आणि त्याचे पुरोगामित्व मनावर ठसते.

'मासिक मनोरंजना'ने आपले वैशिष्ट्य मराठी नियतकालिकाच्या विशेषांकप्रथेचे आद्य प्रवर्तक म्हणून देखील प्रस्थापित केलेले आहे. मासिक मनोरंजनाच्या स्थापनेनी स्फूर्ति पारंपर्य लब्धि

मासिकाकडून मिळालेली होती. तेव्हा 'इंग्रजी मासिकाचे ख्रिस्तमस स्पेशल अंकाचे प्रमाणे दिवाळीच्या खास अंकाची सुरुवात' सन १९०९ मध्ये मासिक मनोरंजनाने केली हे त्याच्या श्रेयाला अनुलक्षूनच झाले. हा मराठीतील पहिला खासअंक असावा.त्यानंतर मनोरंजनाने लागोपाठ दिवाळी अंक, दिल्ली दरबार अंक, वसंत अंक, आगरकर अंक, कर्वे ज्युबिली अंक असे खास अंक काढले. कदाचित सरकारच्या प्रोत्साहनाने असेल,१९११च्या दिल्ली दरबाराच्या निमित्ताने 'चित्रशाळा'ने राजसंपत्ती सुल्यगत विशेषांक काढला आणि 'लोकमित्र-' यांनी दिल्ली दरबार अंक (काहींनी खास सहायक संपादक नेमून) काढले. पैकी लोकमित्राने तर लागोपाठ चार वर्षे डिसेंबरचा 'दिल्ली दरबार स्मरण खास' अंक–अनुक्रम २, ३, ४ व ५ अशी एका विषयाची खास अंकमाला काढण्याचा विक्रम केला! ही खास अंक काढण्याची प्रथा पुढे विशेष लोकप्रिय होत गेली आणि मामुली रटाळ नियतकालिकाचे देखील खास अंक काही वैशिष्ट्याने वाङ्मयात भर घालून गेले. हे खास अंक कोणीही कशाही निमित्ताने काढावे असे झाले. महत्त्वाच्या पावणेदोनशे प्रकारांच्या एकूण दीडदोनशे लक्ष अंकाची नोंद प्रस्तुत सूचीत झालेली आहे. दिवाळी, दसरा, वर्षारंभ, संक्रांत, भाऊबीज अशा सणाना, शिवाय वर्षारंभ, रजत सुवर्ण ज्युबिली अशा नियतकालिकाच्या आयुर्दायसूचक प्रसंगी व विशिष्ट वाङ्मयप्रकाराच्या गौरवार्थ काढलेले खास अंक बहुतांशी करमणूकप्रधान *ललित वाङ्मयाला वाहिलेले असावयाचे*, हे ठरल्यासारखेच झाले आहे. इतर प्रकारच्या अंकातही मग ते विद्यमान वा दिवंगत राजकारणी, पुढारी, साहित्यिक, शास्त्रज्ञ, ऐतिहासिक पुरुष वा घटना यांच्या स्मृत्यर्थ असोत; देवतादि-गौरवार्थ, स्वातंत्र्य, होमरूल, लोकशाही इत्यादींच्या संस्मरणार्थ, समाजवादादी तत्त्वप्रणालींच्या विशदीकरणार्थ असोत; संस्थानाच्या वर्णनार्थ वा विलीनीकरणाच्या प्रशंसेसाठी असोत किंवा अधिकारावरील व्यक्तींच्या आयुष्यातील मंगल घटनांची स्मृती जिवंत राखण्यासाठी असोत; साहित्यसंमेलने व विविध विषयाच्या परिषदांच्या इतिवृत्तार्थ काढलेले असोत; जातिविध्वंसाबाबतल्या तत्त्वज्ञानाच्या मण्डणीसाठी असोत वा साबण मिठाई इत्यादी उत्पादनातील वा व्यायामप्रकारातील डावपेच एकत्र करण्यासाठी असोत; काही पृष्ठे स्त्रीवरलेल्या शिरोभूषणाची (खास विषयाची) सूज राखण्यासाठी खर्ची घालण्याचे पथ्य पाळल्यानंतर बाकीचा थोडाबहुत भाग वादरायण संबंध लावून (लोकाभिमुखत्वासाठी) ललितवाङ्मयानेच शोभिवंत करण्याची जरूरी प्रकाशकांना वाटल्यास नवल नाही. पण त्यावेगळे खास विषयांवरच आवर्जून आविष्कार करणारे 'यशवन्त' मासिक (साहित्य-संमेलने), 'मासिक मनोरञ्जन', (आगरकर, मित्र), 'रत्नाकर' (गंधर्व, महिला), 'सह्याद्रि' (शास्त्रीय, समाजवाद, विशुद्ध प्रेमकथा), 'सूर्यकांत' (मोर) या चोखंदळ मासिकाचे ग्रंथात दाखविलेले असे स्वतंत्र पुस्तकाच्या दर्जाला स्पर्धा करणारेही विशेषांक नाहीत असे नाही. यांहून निराळ्या प्रकारचे प्रासंगिक कार्याला स्थान देणारे 'प्रबोधन' (पुणे १९२५) च्या 'दादर-पुण्याचा गणेशोत्सव' खास अंकासारखेही अंक काही काही वाचकांचे कुतूहल भागवू शकले यात शंका नाही.

लेखकाच्या महत्त्वाबद्दल आणि त्याची स्वत चीच तशी इच्छा नसेल तेवढा अपवाद करून लेखकाचे नाव लेखाबरोबर प्रसिद्ध करण्याच्या मुद्यावर आज कोणाचेच दुमत नाही. परंतु एक काळ लेखकाचे नाव छापण्याची आवश्यकता नाही, त्या नावाला कोणतेही महत्त्व नाही, असे समजण्याचा होता–*आपल्याकडेच केवळ नव्हे तर जेथून आपण* नियतकालिकांची टूम मिळविली त्या पाश्चात्य विश्वात देखील. ह्या संबधात प्रस्तुत सूचीवरून दोन मते प्रगट स्वरूपात मिळतात आणि 'एकता' (पुणे १९४८) चे केवळ 'लेखकाचे नाव किंवा लेखनाबद्दल पैसे दिले जात नाहीत' एवढेच शब्दांकित झालेले नकारात्मक धोरण कळते. या सक्षित सूत्रावरून लेखकांनी ज्ञानसाधना समाजहितबुद्धीने निरपेक्षपणे करावी असा संचालकाचा हेतू अप्रत्यक्षी स्पष्ट दिसतो. 'उपयुक्त निबंध संग्रह' (अलीबाग १८७६) या मासिकावर त्या वेळच्या प्रथेप्रमाणे संपादकाचेही नाव नाही.

त्याचे समर्थन संपादकानी प्रस्तावनेत केले आहे ते असे '– "ग्रथकाराने पुस्तकावर नाव प्रसिद्ध केल्यास पुस्तकाची योग्य किंमत होत नाही व त्यातील विषयाची योग्य चर्चा होत नाही." तर ' विविध-ज्ञानविस्तार ' कारानी सतत ३० वर्षे चालविलेले लेखकाची (संपादकाची देखील) नावे न देण्याचे कडक धोरण मागे टाकून नवी अशी घोषणा केली आहे (जानेवारी १९००) की, " पूर्वी विस्तारात लेखकाची नावे देण्याचा प्रघात नव्हता मानूमापेची निरपेक्ष सेवा हेच ध्येय होते . लेखकाची हरकत नसल्यास चालू सालापासून नावे देण्याचा ठराव केला आहे " म्हणजे लेखकाची देखील नावे छापण्यास हरकत होती असे या घोषणेवरून म्हणता येते. अशा प्रकारच्या अस्मितानिरपेक्ष त्यागबुद्धीची अलीकडे कोणीच कोणाकडून अपेक्षा करीत नाही. उलट ' रोहिणी ' (पुणे १९४७) च्या संपादकीय धोरणात ' विननावाचे किंवा टोपण नावाचे लेख ' याना मासिकात स्थान नाही, असा पुकारा आढळतो हाच निकोप दृष्टिकोण आज सर्व समत झालेला आहे, कारण त्याच्यामुळेच सर्व संबंधिताना—केवळ वाचकाना देखील—योग्य न्याय दिला जातो.

९

प्रमाणीकरणविचार – राजकीय इतिहासाला अस्सल पत्राचा व तशा पत्राच्या सुसंगत ज्याचा जो आणि जसा उपयोग असतो तो आणि तसाच उपयोग वाङ्मयाच्या इतिहासाला प्रत्यक्ष नियत कालिकाचा व नियतकालिकादिकाच्या प्रस्तुत सारख्या सूच्याचा असतो राजकीय इतिहासो पयोगी अस्सल पत्रे दप्तरखान्यात पद्धतशीरपणे संग्रहित करतात, तशीच प्रत्यक्ष नियतकालिके समृद्ध ग्रथालयात शास्त्रशुद्ध पद्धतीने हारीने लावून अभ्यासकाना उपलब्ध करून दिली जातात. अशा प्रकारे अभ्यसनीय नियतकालिकाची अतरगपात्रता हा इतिहासकाराच्या संशोधनाचा विषय असला तयापि त्यांची संग्रहार्थ (कपाटात वगैरे) व्यवस्थित रचनाक्षमता आणि गृह्यर्थ (शास्त्रशुद्ध) ग्रथनक्षमता ह अनुक्रमे ग्रथपालाच्या आणि सूचिकाराच्या विवचनेचे विषय होतात उत्कृष्ट संग्रहक्षमतेसाठी नियतकालिकाच्या आकारादी बाह्यस्वरूपात व वर्ष अकादी क्रमसंगतीत सुसवाद अवश्य आहे आणि या सर्व वैशिष्ट्याचा निर्देश करून प्रत्येक नोंदीला नि संदिग्ध अशा नेमकेपणा आणणे हे सूचीचे प्रधान कार्य असल्यामुळे, तिला सदर्भासाठी त्याशिवाय आणखी सर्व सागळीवजा पुनरुक्त न होणारे असे क्रम वर्षांक, क्रमवर्धन सलग अकाक, अकात पृष्ठक, चित्र असल्यास त्याचे चित्रक्रमाक वगैरे सुस्पष्ट उपलब्ध व्हावयास पाहिजेत. प्रस्तुत वर्णनात ग्रथित केलेले अशा बाबतीतील अराजक चालू वर्णनकोशात खुलासेवार टलगडून दाखविणे एक वार जमले, तथापि पुढील लेखसूचीच्या वेळी सदर्भ स्पष्ट करताना त्यातील गैरव्यवस्था अनेक प्रकारे नडणार आहे यात शका नाही शिवाय नियतकालिकाच्या आरभाच्या काळात अविलबिल्या गेलेल्या चुकीच्या मागळ या अनिष्ट पृष्ठाकपद्धती पुढच्या काळात बदलून त्या उत्तरोत्तर सुधारून घेतल्याचा समाधानकारक प्रकार व्हावा झाला असता, फिरून मागील अराजकाकडे वळण्याची अनिष्ट प्रवृत्ती प्रकाशकामध्ये अगदी अलीकडे दिसू लागली आहे ! एखाद्या नियतकालिकात लेख सूचीत उल्लेख करण्याइतका उपयुक्त ज्ञानवाहक लेख आलेला असल्यास त्याची ससदर्भ नोंद करता येण्यासाठी क्रम वर्ष अक पृष्ठादी निर्देश समल्प व सलग नोंदण्यासाठी मिळाले पाहिजेत परतु तशी पद्धतशीर अनुक्रमणिका पृष्ठाकासह न देण्याची टूम नव्याने निघाल्यामुळे आपले वाङ्मय कोणत्याही सूचीत दाखल होऊन गौरवास्पद ठरू नये अशी प्रकाशकाची जगावेगळी आकांक्षा असावी की काय, अशी शका येते आणि प्रमाणी कृत सदर्भादि निर्देशाचा प्रश्न महत्त्वास चढतो.

वाङ्मयसूचीत दाखल होण्याच्या पाचतेबद्दलच्या दूरच्या गौरवापेक्षा आजच्या जाहिरातदाराच्या समाधानाकडे आधुनिकाचे लक्ष अधिक असल्याचा प्रवाद खरा असो किंवा खोटा असो, आपल्या कालखडातील आढळून आलेल्या व पुढे दर्शवि लेल्या काही अव्यवस्थेच्या पद्धती आणि निदान कोणत्याही विचारपूर्वक ठरविलेल्या धोरणानुसार

अवलंबिलेल्या नव्हत्या. मात्र त्यांतील काही केवळ नाविन्याची आवड दर्शविणाऱ्या व मनोरंजक म्हणून अलक्षणीय ठरल्या, तरी इतर काही पद्धतशीर सूचिग्रथनाला अनुकूल नाहीत हे ध्यानात घेतलेले बरे :–

(१) अगदी आरंभी नियतकालिकाच्या स्वतंत्र अस्तित्वाची कल्पना नव्हती. एकदम समग्र पुस्तक घेणे पर्वाचे म्हणून छोटे भाग करून निघत (पाहा 'भारती भाषेतील शुरव व...' पृ. २१, उद्देश) व त्या अनुरोधाने आज ज्याला आपण वर्ष अंक म्हणतो त्याचाच पुस्तक-अंक असा पर्याय रूढ झाला होता.* या अंककल्पनेचाच काव्यमय आविष्कार मग रसिकांच्या मनात पुढे रूपदर्शन ('नवे मन्वन्तर'), दर्शन-किरण ('नापितोदय'), कलाप किरण ('रामदासी'), भेट ('नारद'), छटा-पुंज ('अरुणमाला'), प्रबंध-अंक ('मराठी श्रुतिबोध'), किरण कला ('शांतिनिकेतन') अशा स्वरूपात आणि 'अंक' या गद्य वस्तूसाठी अहेर ('महाराष्ट्रशोधन'), रत्न ('सुवर्णमाला'), बिंदू ('संजीवन'), विलास ('शारदा विलास') इत्यादी विविध अलंकारिक रूपे धारण करता झाला. त्याची बैठक समरूप केली पाहिजे.

(२) अशाच प्रकारे काही सोयीगैरसोयींमुळे अलीकडील काळात 'सह्याद्री'चा व पूर्वी 'निबंधमाले'चा आकार इतर अनेकांप्रमाणे मध्येच बदलल्याचे आढळेल. परंतु १२·५ × १० अशा पोथीच्या आकारावर 'महाभारत' (पृ. २२५ पाहा) काही महिने प्रकाशित झाले. तर दुसरे एक, दोन पृष्ठांचे केवळ एकाच बाजूला छापलेले बिननावी ['अज्ञात नावाचे'] (पृ. ४१५ पाहा) मासिक उपलब्ध झाले आहे! एकाच नियतकालिकाने असे मधून मधून आकार बदलू नयेत. एवढेच काय पण शक्य तो एकंदर नियतकालिकांनी काही सुव्यवस्थेची बंधने या बाबतीत आपल्यावर घालून घेणे इष्ट होणार आहे. सूचिग्रथनाला ह्याचा अडथळा नाही; तथापि संग्रहव्यवस्थेला तरी हा अभाव मारक होतो या गोष्टीकडे लक्ष वेधले पाहिजे.

(३) लहान मोठे नियतकालिक कोणतेही असो, त्याच्या प्रकाशनातील बेशिस्त ही पद्धतशीर सूचीकरणाला बाधक ठरते. प्रस्तुत सूचीतील अनेक नियतकालिकांच्या प्रकाशित अंकांचे वर्षवार टिपणाचे चित्र नजरेखाली घातले तर ते खंडदर्शक अनेक + अशा चिन्हांनी चिताड झालेले दिसेल. वास्तविक हा नियतकालिकाच्या जीवनचरित्रातील भूषणास्पद व खरा अभ्यसनीय भाग, पण तो मनाला दुःखदायक वाटतो. यामुळे उद्भवणाऱ्या अनवस्था-प्रसंगाची कल्पना येण्यासाठी पुढची पाचसहा उदाहरणे विशेषत्वाने परीक्षावी. 'खानदेश-मित्रा'च्या पहिल्याच वर्षात अंक ३ व ४ यामध्ये ८ महिन्यांचा खंड पडला. त्याचा वर्षारंभ मार्चमध्ये होता. पण या खंडामुळे तो जानेवारीत करण्याचा मोह होऊन १० वा अंक हा त्रैमासिकासारखा तीन महिन्यांचा एकच काढण्यात आला! 'नामदेव' (पुणे १९०९) याचे ३० वे वर्ष डिसेंबर १९४३ त संपले, मग जानेवारी १९४४ च्या अंकावर त्याने ३५ वे वर्ष घातले व तोच क्रम पुढे चालविला–कशासाठी? कोण जाणे! त्याबद्दल त्याचे काही म्हणणे असेलच; पण म्हणून तशी 'मंडूक प्लुती' समर्थनीय ठरेल असे नाही. 'बालबोध मेव्या'ची कहाणी 'बालबोध मेवा' आणि 'ज्ञानोदय' अशा दोन ठिकाणी मुद्दाम नमूद छापली आहे; परंतु तीवरून वर्ष ३८ चे साल आणि वर्ष ३९ चे साल यांच्या दरम्यान १३-१४ वर्षांचा गड खुशाल पडू दिल्याचे कारण स्पष्ट होत नाही. 'ख्रिस्ती नागरिक', (पुरवणी) या मासिकाने तर विस्तृत खुलासा करून वर्ष २ वरून एकदम ७ ज्यावर उडी मारल्याचे गणितागत पद्धतीने समर्थन केले आहे! 'स्त्रियांची मैत्रीण' (पृ. ३८८) याने १९२९ सालात फार मौज केलेली आढळेल. आणि 'महाराष्ट्रीय सारस्वत आणि महाराष्ट्र कवि' या लक्ष्य मासिकाच्या जन्मकाळाच्या वेळीच त्याचा

*'हुन्नरसंग्रह' या १२ अंकांच्या बांधीव पुस्तकाचे वर्णन पाहा (पृ. ४०१)

श्रीकृष्णाप्रमाणे बाल्यावस्था ओलांडून ११ व्या वर्षाच्या वयात अवतार झालेला आहे या सर्वांची सयुक्तिक कहाणी शक्य त्या तपशिलात जागोजाग टिपलेली आढळेल परंतु हा सारा वेशिस्तीचा गोंधळ शेवटी निर्दोष सूचीकरणाच्या मार्गात अनवश्यक विक्षेप उत्पन्न करतो हे ध्यानात येण्यास अडचण पडू नये

(४) आपसातील सकारण विलीनीकरण आणि तन्मूलक कायमचे नामांतर हा प्रकार गोंधळास कारण झालाच पाहिजे असे अर्थात नाही. हा प्रकार 'शेतकी आणि शेतकरी' किंवा 'कन्या शिक्षक' आणि 'प्राथमिक शिक्षण' यांच्या बाबतीत शिस्तवार झाला आणि पद्धतशीर नोंदला गेला आहे परंतु 'अलंकार' आणि त्यात प्रकाशित झालेल्या 'शिक्षकाचा वैनारी' या 'अज्ञातवासात राहिलेल्या' मासिकाच्या पुरवणीचे अंक हा नोंदीला अडचणीचा भाग झाला आहे 'प्राविण्य' आणि 'भगीरथ' या दोघांचे लहरी संबंध अनिर्बंध (पृ १८८) नोंदलेले पाहून एकाच वर्षात एका मासिकाची नामांतरे हा प्रकार दिसायला लोकविलक्षण आणि व्यवस्थेला अनिष्ट वाटतो.

(५) अन्य रास्त कारणासाठी नामांतरे अगदाच समर्थनीय नसतात असे नाही. 'पुणे पाठशाला पत्रक' चे 'मराठी शालापत्रक,' आणि 'किर्लोस्कर खबर' चे 'किर्लोस्कर' अशी अनेक नामांतरे या कालखंडात झालेली व नोंदलेली आहेत, परंतु 'नामदेवसेवक' (पुणे १९२५) या मासिकाचे 'सहकारी नामदेव' हे नाव फक्त ४ महिने चालले आणि पाचव्या महिन्यापासून त्याला 'नामदेवसेवक' हे नाव घ्यावे लागले आणि ते कायद्याच्या (?) अडचणीमुळे असे नोंदलेले आढळते ही अडचण आरंभीच ध्यानात घेणे अवश्य होते अशी सूचिकाराची रास्त तक्रार नोंदली जाणे अगत्य आहे.

(६) आतापर्यंत काही प्रासंगिक घटनातील प्रासंगिक चुकांचा निर्देश केला परंतु याहून अधिक गंभीर निष्काळजीपणाची अनाकलनीय उदाहरणे ध्यानात आलेली आहेत प्रकाशकाच्या आवडी प्रमाणे त्याने सन, शके, शक किंवा फसली ('न्याय'), माह ('केरळकोकिळ'), शिवशक ('प्रबोधन') द्यावे परंतु एक पद्धती कायम ठेवावी एकदा मराठी व एकदा इंग्रजी महिने सरमिसळ वापरू नये (पाहा 'केरळकोकिळ', 'नाट्यकथार्णव'), आणि लहरीप्रमाणे इंग्रजी कालगणना, मराठी कालगणना आणि मिश्र इंग्रजी गणना असा खेळ करूच नये ('नामदेव') 'बृहन्महाराष्ट्र' ने आपला वर्षारंभ एकदा कार्तिक तर नंतर चैत्र केला आहे तर 'तत्त्व विवेचक' ह्या गूढ प्रवृत्ती मासिकाने (१८८३ ८४) काही इंग्रजी महिन्यांची नावे द्विरुक्त छापून सूचिकाराचे काम अवघड करून ठेवले आहे अन्य नियतकालिकांनी आपले प्रकाशन मासाच्या परिचित गणनेप्रमाणे न करता सणवार, ऋतुवार, सत्रान्तवार करून अथवा मनुमासादी आपनावे शोधून वापरून अडचणीत भर घातली आहे 'ज्योतिर्माला' (मुंबई १९१५) वर्ष ६ पासून कालनिर्देशच करीत नाही त्याच्या अंकांची पृष्ठे सलग नाहीत सदरवार आहेत. 'मिश्रविलास' या लोकमान्य मासिकाच्या वर्षादिगणनेत चुका आहेत. इतर नियतकालिकांनी सप्तवार गणना सोडून अंकवार पत्करलेली आहे आणि काल्पनिक सबबीने हुशारीनेही काम चालविलेले आहे ('यशवन्त') आणि त्यामुळे त्याचा कालसापेक्ष अभ्यास करणे अवघड होऊन बसले आहे अशा किती तरी तक्रार करण्याजोग्या बाबी येथे तपशिलाने द्याव्या म्हटले तर अवकाश नाही. [पण यावरून तक्रार करण्यासारख्याच गोष्टी पुष्कळ आहेत असा समज करून घेऊ नये पुढे एका ठिकाणी अन्य रम्य व अभ्यसनीय गोष्टींचा रोचक नामनिर्देश आवर्जून केलेला आढळेल]

आतापर्यंत केलेल्या वर्णनावरून सुस्पष्ट क्रम व्यवस्था, सयुक्तिक कालनिर्देश, सलग सूचिक्रम पृष्ठांकादिकांची नोंद इत्यादी अवश्य बाबींकडे दुर्लक्ष झाल्याची अनेक उदाहरणे लक्षात आणून दिली सर्व लोकांच्या विनोदनार्थ आणि आश्चर्यार्थ निर्माण होणाऱ्या ह्या वाङ्मयमाध्यमाने दाखविलेल्या चुकींच्या परिहारार्थ आपणावर प्रमाणीकरणाची काही बंधने घालून घेतली पाहिजेत, याबद्दल मतभेद दुमत होणार नाही प्रारंभिक अवस्थेतील

मानवी समानातील अराजक, समाजाच्या स्वास्थ्या साठीच कालांतराने राज्ययंत्रणा निर्माण करून असे निवारण करावे लागते, तसेच प्रारंभिक अनास्थेच्या काळात प्रकाशकाच्या स्वैर कल्पनाविलासामुळे किंवा अदूरदर्शी अनास्थेमुळे उत्पन्न झालेली गैर-व्यवस्था काही सूत्रीकरणासाठी सुव्यवस्था निर्माण करूनच दूर करावी लागते, हे आपल्याइकडे अजूनही फारसे ध्यानात आलेले दिसत नाही. पाश्चात्य देशात, विशेषतः अमेरिकेमध्ये, ग्रंथालय-शास्त्र आणि सूचिशास्त्र दैनंदिन व उत्पादक व्यव हारात फारमोठ्या कार्यासाठी राबवले जात असल्यामुळे, तिकडे या संबंधात पुष्कळच प्रगती झालेली आहे तिचे स्वरूप या ठिकाणी थोडक्यात नमूद करतो

अमेरिकेमध्ये नियतकालिकाचा पसारा अमर्याद असल्यामुळे तेथील ग्रंथालयानेही भयप्रद शीग गाठली तेव्हा तिकडे प्रमाणीकरणाची चळवळ सुरू झाली प्रमाणीकरणाची ही कल्पना अभ्यास काच्यापूर्वी ग्रंथालयाच्या जगात प्रथम सळवळ उडवू लागली हे ग्रंथपालांना द्याव्या लागणाऱ्या संदर्भसाह्याच्या आवश्यकतेच्या अनुरोधाने ठीकच म्हटले पाहिजे अमेरिकन लायब्ररी असोसिएशनचा तालिकाविभाग, त्याच संघाचा नियतकालिक विभाग (कारण त्याचीच कुचंबणा जास्त होई) आणि संशोधन ग्रंथालय संघ (स्पेशल लायब्ररीज असोसिएशन) या तिघांनी मिळून १९३१ मध्ये एक खर्डा तयार केला यापूर्वी १९३२त त्यांनी प्रकाशकाकडे आपले गाऱ्हाणे मांडून पाहिले, परंतु ते बधले नाहीत तेव्हा अमेरिकन प्रमाणीकरण संस्थेशी संपर्क साधून आपल्या मागण्याचा पाठपुरावा करण्यासाठी त्यांनी एक खास समिती निवडली त्यासाठी मग त्या प्रमाणीकरणमंडळाचे सदस्यत्व पत्करून आपली चळवळ या समितीने मंडळाच्या अंतर्गृहात शिरकविली ह्या मोठ्या आणि कार्यप्रवण संस्थेने मग ३०० नियतकालिकाच्या प्रकाशकाकडे प्रश्नपत्रिका पाठविण्याचे व त्यावरून इतिवृत्त तयार करण्याचे सोपस्कार पार पाडले आणि त्या बळावर आपल्या दुरुस्त सूचना २४०० प्रकाशकांना सादर केल्या एवढे होण्यास १९३५ साल उजाडले. आणि त्या वर्षाच्या जूनपर्यंत फक्त १६ टक्के प्रकाशकांनी त्यांच्या शिफारशींना मान्यता दिली— एवढे काम झाले

ह्या पद्धतशीर कामाचे व कार्यपद्धतीचे महत्त्व फार मोठे आहे, तसेच त्या शिफारशी तशा साध्या व सहजमान्य होण्यासारख्या असल्या तरी त्याचे पद्धति संस्थापनाच्या दृष्टीने महत्त्व फार मोठे आहे म्हणून त्यातील काही वानगीदाखल थोडक्यात उतरून घेतो

प्रमाणीकरण-समितीच्या शिफारसी †

१ मलपृष्ठ, मुखपृष्ठ, अनुक्रमणिकेचे पृष्ठ (अवश्य हवे) आणि मासिकाचा अंतर्भाग या सर्व ठिकाणी नियतकालिकाचे एकच तेच नाव ठेवावे (अनवधानाने इथे एक व दुसरीकडे दुसरे असे नसावे)

२ अनुक्रमणिकेचे स्वतंत्र पान असेल तर त्यावर तारीख, क्रम-वर्षांक, अंक क्रमांक सुस्पष्ट छापावे—अनुक्रमणिका नसेल तर मजकूर सुरू होतो त्या पहिल्या पानावर छापावे अंकाला पुरेशी पाठ असली तर त्यावर नाव, तारीख, वर्ष व अंक छापावे ही माहिती वरून खाली वाचता यावी अनुक्रमणिका स्वतंत्र देणे असेल तर ते पान दरवेळी नेमक्याच जागी यावे आकडे साधे स्पष्ट वाचनीय असावे (ते अलंकारिक नसावे खरे म्हणजे जे जे वाचनीय ते ते अनलंकृत व सहज वाचनीय असावे)

३ एका ठराविक जागी पत्ता, संपादक, प्रकाशक, वर्गणी, फुटकळ अंकाची किंमत, प्रकाशनाचा नियत काल, आवृत्ती (असेल तर) क्रमांक, आणि एखाद्या सूचियोजनेत मासिक सामील असेल तर त्या योजनेचे नाव, छापावे (हा तपशील

† ए एल. ए. बुलेटीन २८, पृ ६४५–६४७, १९३४ 'मॅन्युअल ऑफ सीरिअल्स् वर्क'–जे हॅरिस गब्ल, १९३७, पृ ३२ वरून उतारा

प्रत्येक अंकावर न छुटता पाहावयास मिळालाच पाहिजे).

४ वर्षं धर्पेमर-निदान एका गंडमर-सत्य पृष्ठांक छापावे. जाहिराती अधून मधून सरमिसळ असतील तर ती पानेही सत्या गणवीत मोजावी. पुरवण्या, खास अंक हे सारे अनुक्रमणिकेत सत्या ममाकावरच स्पष्टपणे नोंदावे. असे भाग स्वतंत्र ठेवल्यास त्यांस निराळा क्रमांक व पृष्ठक्रमांक द्यावा. (खाराळीत प्रत्येक भाग कोठे ना कोठे तरी सुसून गोवय गेलाच पाहिजे हे ध्यान ठेवावे).

५ लेखक व सहलेखक यांची शक्य तो संपूर्ण नावे मिळवून छापावी. पुनर्मुद्रण व उतारे छापले असतील त्याचे संपूर्ण संदर्भ द्यावे-ते टीपेत देणे बरे-आणि तेथे स्पष्ट तारीख (साल), माला-क्रम व पृष्ठक्रम नमूद करण्यास कसूर करू नये. लेखांकाचे क्रम प्रत्येक भागावर द्यावेच; पण प्रथम आणि प्रत्येक लेखांकावर एकूण लेखांकाची सत्या नोंदावी. 'पुढे चालू' व 'समाप्त' हे निर्देश जेथल्या तेथे काळजीपूर्वक छापावे. सर्व लेखभर समोरासमोरच्या दोन पानांपैकी एका पानावर लेखाचे नाव छापावे.

६ वर्षाची खंडाची सूचि प्रसिद्ध करताना वर्षक्रमांक वर्षाच्या आरंभ शेवटाच्या कालमर्यादा व अंकसंख्या स्पष्ट करावी.

७ सूचीला स्वतंत्र मुखपृष्ठ आणि पृष्ठक पाहिजेत. नाहीतर खंडाला नवे मुखपृष्ठ सर्व माहितीसह निराळे छापून पुरवावे. सूचीची पाने स्वतंत्र असावी. कोठेही पानाच्या पाठीवर संपादकीय वगैरे इतर मजकूर नसावा. (तसा छापून त्यांचे काटकसर करू नये).

८ खंडाचे मुखपृष्ठ व वर्षाची सूचि ग्राहकाकडे विनशेमाट रवाना करावी.

९ नाव किंवा आकार बदलणे असेल तर तो वर्षारंभी बदलावा. वर्षाच्या मध्ये नावात बदल केला तर बदलापासून नवे वर्ष सुरू करावे – नवा खंड सुरू करावा.

१० एकात दुसरे मासिक विलीन झाले तर, ज्यात ते विलीन झाले त्याच मासिकाचा वर्षक्रम कायम चालवावा.

ह्या सूचना इतक्या सरळ, सयुक्तिक आणि सर्वमान्य होण्यासारख्या आहेत की, या न पाळता; नियतकालिक चालविण्याचा मोह ज्यादार प्रकाशकांना का पडावा याचे कारण लक्षात येत नाही. नियतकालिके आपल्या निबद्ध विषयाचा अथवा दारीने परामर्श घेतील तर सहजच ग्रंथ शास्त्राच्या अभ्यासक्षेत्रात त्यांचा प्रवेश होऊन त्यांना केवळ्या तरी सूचिक्षेत्र सामील व्हावे लागेल आणि सूचिसमतेसाठी प्रमाणीकरणाचे दंडक पत्करावेच लागतील. हर्तीचे अराजक हे आपल्या अविकसिततेचे एक गमक आहे – न्यूनविकासाचा तो परिणामही आहे.

नियतकालिक-विभागाचे उद्देश

याच संदर्भात नियतकालिकांच्या अंतर्बाह्य सुधारणेसाठी ग्रंथालय संघांना व प्रकाशकांना मिळून सहकार्याने कोणती विशेष कामगिरी करता येण्यासारखी आहे, हे अमेरिकन लायब्ररी असोसिएशनचेच उदाहरण घेऊन सांगता येईल.* त्या देशात नियतकालिकांसंबंधी प्रश्नाची १९२६ त एक गोलमेज चर्चा झाली आणि भवति न भवति होऊन १९२९ त ' अमेरिकन लायब्ररी असोसिएशन 'चा एक निराळा ' (नियत) कालिक विभाग ' काढण्यात आला व त्याच्या स्वतंत्र सभा भरू लागल्या. अर्थात तेथपासूनच नियतकालिकाच्या स्वतंत्र व सकारण अस्तित्वाला शोभेसे स्वतंत्र स्थान आणि आगळे महत्त्व त्याच्या संबंधातील सर्व प्रकारच्या प्रश्नांना साहजिकच आले. १९३२ त या विभागाचे प्रातिनिधिक उद्देश ठरविण्यात आले ते असे—

(१) देशभरच्या नियतकालिकांचे हितसंबंध निगडित करून सुधारणेसाठी अविरत प्रयत्न करणे.

(२) प्रमाणीकरण साधणे (मागचा परिच्छेद पाहा).

(३) कालिकात येणारे विषय व लेख यावर

---

* ' मॅन्युअल ऑफ सीरिअल्स वर्क '–गेबल, १९३७, पृ. ४३-४४.

नजर ठेवून अश्लीलतेचे निवारण करणे.

(४) निरर्थक नियतकालिकांची निरुद्ध करण्याचे कामी ग्रंथालयांना सल्ला देणे.

(५) कालक्रमानुसार संदर्भोपयोगी संग्रह-तालिका व सूच्या तयार करणे.

(६) उद्योग-धंदेविषयक नियतकालिकांचा अधिक चांगला उपयोग कसा करता येईल याचा अभ्यास करणे.

(७) संपूर्ण सूचीकरणाला उत्तेजन देण्यासाठी सूच्यामध्ये सुधारणा करविणे.

(८) माहितीकेंद्राच्या द्वारा नियतकालिकांविषयी निवडित फरक, सारणीकरण, सूच्या, नावे, तारखा, प्रकाशनदिन इत्यादी सर्व प्रकारच्या घटनांचे ज्ञान फैलावणे.

(९) अमेरिकेतील (संयुक्त संस्थाने) नियतकालिक-व्यवसायाबद्दल सर्वांगीण निरीक्षण करणे.

नियतकालिकांची विकासक्षमता ध्यानात घेऊन त्यांना त्यांचे राष्ट्रीय व्यवहारातील योग्य महत्त्व प्राप्त करून देण्याकरिता आणि असलेले महत्त्व कायम राखून त्याचा राष्ट्रोद्धारात श्रेष्ठ उपयोग करून घेण्यासाठी अशा प्रकारे संघटना व संघटित प्रयत्न यांची किती आवश्यकता आहे हे सुसाम सांगणे नलगे. मागील परिच्छेदात वर्णिलेली प्रमाणीकरणाची योजना प्रस्तुत 'नियतकालिक विभागा'च्या पुरस्कारानेच यशस्वी झाली हे उघड आहे.

१०

काही लक्षणीय विशेष —— प्रस्तुत सूचीतील थोड्याशा परंपरा आणि काही प्रवृत्ती यांच्याकडे लक्ष वेधण्यासाठी केलेला आतापर्यंतचा प्रबंध नियतकालिकांच्या समग्र इतिहासाच्या किंवा त्याच्या परामर्श समावेशक आराखड्याच्या पासंगाला देखील पुरणार नाही. कारण केवळ वस्तुस्थितिनिदर्शक अशा समग्र इतिहासात आवर्जून दाखल झाल्याच पाहिजेत अशा अनेक बाबी विस्तारभयास्तव वगळण्याशिवाय गत्यंतर नव्हते. त्यातील काहींचा उल्लेख उदाहरणादाखल करतो.—

(१) आपली ग्रंथसंपत्ती आणि नियतकालिकांची संवती यांकडे इंग्रजी शासनव्यवस्थेचे लक्ष वेधण्यासाठी, विशिष्ट आदेशानुसार या अनुकरणाने नियतकालिकाचे नाव इंग्रजी लिपीत किंवा त्याचा मथितार्थ इंग्रजीत भाषांतर करून देण्याची किंवा/आणि त्यात येणाऱ्या विषयांची इंग्रजी वाचकांना कल्पना येण्यासाठी त्या 'राजभाषे'त त्याचे स्वरूप वर्णून सांगण्याची पद्धती आरंभी आरंभी प्रचारात होती (पाहा पृ. १३६, १३७). अशी थोडी थोडकी नावीन-आणखी चांगली पाउणशे उदाहरणे सापडतील. पण याशिवाय सारा मजकूर मराठीत पण नावात मात्र इंग्रजी शब्द असे निदान सोळा नमुने आढळतात आणि त्यांचे एका विवक्षित दृष्टिकोणातून परीक्षणही करता येते. त्यांपैकी तीन ईस्ट इंडियन असोसिएशन (१८६९), महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कामर्स (१९३४) व मराठा चेंबर ऑफ् कॉमर्स (१९४५) या संस्थांची मुखपत्रेच आहेत. आणि या संस्थांची ही इंग्रजी नावे गृहीत धरूनच त्यांना आपला प्रबंध थाटावा लागणे अपरिहार्यच होते. परंतु शिल्पविद्या व तांत्रिक शिक्षण या विषयाची 'इंजिनिअरिंग विषयावर (शिल्पविद्येवर) मासिक पुस्तक' (१८७६), 'इंजनिअरिंगचे कामाविषयी' (१८७८) व 'टेक्निकल एज्युकेशन किंवा धंदेशिक्षण'(१८९०) व 'मेकॅनिकल एंजिनिअर' (१९२२) ही चार नावे आपली कक्षा निःसंदिग्ध करण्याचे कामी मराठी पर्याय उपयोगी ठरतील किंवा नाही या त्या काळी समर्थनीय वाटणाऱ्या आशंकेच्या पोटीच स्वीकारली असावी, असे त्यांपैकी दोघांच्या मराठी पर्याय देण्याच्या खबरदारीवरून म्हणता येते. 'महाराष्ट्र रिव्ह्यू'† (१९०७) हे नाव 'रिव्ह्यू' या शब्दाच्या विशेष आकर्षणामुळे व त्याच कारणासाठी देशभक्त संचालकांनी स्वीकारले असण्याचा संभव आहे. अर्थात 'हॉस्पिटल असिस्टंट'† (१९०७) व 'पोस्ट ऑफिस'† (१९२३) व 'बाँबे पोलिस'† (१९४९) या श्रमिकसंघटनासंस्थांच्या बाबतीत ते कारण लागू पडणार नाही. 'लायब्ररी मिसलेनी' (जे. १९१२) व 'टीचर'† (१८९१) अशांनाही ही सवलत मिळणार नाही. मातृभाषाभिमुखता वा तद्विमुखता आणि संस्कृतिमरणता अशा

व्यापक प्रभावी हा प्रवाद किंवा प्रचार सबद्ध आहे आणि त्याचा विचार त्या संदर्भातच स्वतन्त्रपणे करावा लागेल. (२) बरीच नियतकालिके अनियमित होती, याचा इतरत्र उल्लेख केला आहे; परंतु त्याची खंत वाटून, निदान झालेली आगळीक प्रामाणिकपणाने नोंदून ठेवण्याच्या उद्देशाने, क्रमिक अंकगणनेच्या बरोबरीने प्रत्यक्ष प्रकाशनाची तारीखही छापण्याची काहींनी शोधको पयोगी प्रथा अमलात आणली होती ('अभिप्राय संग्राहक', 'निबंधमाला'). (३) काही इंग्रजीमराठी द्विभाषिके आणि इंग्रजी मराठी हिंदी वा इतर भाषायुक्त त्रिभाषिकेही होती! काहींनी तर इंग्रजीतील ब्रीदवाक्ये पत्करल्याची उदाहरणे आहेत ('मित्रोदय', 'षड्दर्शनचिंतनिका'). (४) नियतकालिके बंद पडण्याला वर्गणी-दाराचा तुटवडा हे एकच कारण नसून अक मागासल्यामुळे ('उद्यान'), संपादकाच्या आजारामुळे ('अभिप्राय संग्राहक'), युद्धजन्य कागदाच्या महागाईमुळे ('चैतन्य'), छापखान्याने छापण्यास नकार दिल्यामुळे ('समाजजीवन'), संपादकाच्या निधनामुळे ('बालबोध'), सरकारी निर्णयामुळे ('मराठी शालापत्रक'), सरकारच्या इतराजीमुळे ('स्फूर्ति'), इत्यादी विविध कारणे नमूद केलेली आढळतात. 'निबंधमाला' या प्रथितयश मासिकाच्या शेवटच्या अंकात उपसंहार करताना "'दुराग्रहाचे खंडन करून बरोबर समज करावे' हा जो दुर्मतखंडनात्मक 'मनोरथ होता त्याचे साफल्य झाले' म्हणून 'निबंधमाला' बंद" केल्याचे समाधानाने व कृतकृत्यतेने प्रसिद्ध केले आहे. या भिन्न कारणांचा मागोवा घेतल्यास त्यावरून समकालीन इतिहासाचे सूक्ष्म धागेदोरे, मोल तोलाची व्यक्तिमत्त्वे आणि विविध आणि विचित्र परिस्थितीचे वेढ हाती लागल्याशिवाय राहणार नाहीत. (५) विविध नियतकालिकांच्या प्रवर्तकात, जनकांत आणि पुरस्कर्त्यांमध्ये प्रत्यक्ष संपादका शिवाय इतर संस्था, मंडळे, व्यक्ती आणि हौशी गृहस्थांनी हातभार लावल्याचे आदरपूर्वक नमूद झालेले आढळेल त्यावरून हा व्यवसायाला प्रत्यक्ष धंदेवाईकपणाशिवाय आणखी काही सामाजिक प्रतिष्ठा होती याचे अवचित प्रत्यंतर मिळेल (६) सरकारकडून इष्ट वाटणाऱ्या नियतकालिकांच्या प्रतींची खरेदी होऊन तद्वारा मिळणारा आश्रय ('प्रथमाला', 'दर्पण'), सरकारात नाकलेले वा घोषित केलेले हक्क ('कार्येंदुशेखर', 'यशवन्त'), पोस्टाच्या दराची स्वस्ताई ('सत्यदीपिका'), १८६७ च्या ॲक्ट २५ प्रमाणे रजिस्टर करण्याची खबरदारी ('ज्योति प्रकाश') आणि त्याबरोबरच "वर्गणी दाराची यादी पाठविल्याशिवाय अलीकडे पोस्ट (खाते) मासिक रजिस्टर करीत नाही. आम्हास यादी पाठविणे इष्ट वाटत नाही. म्हणून अक बुकपोस्टाने पाठविणे भाग — त्याल्हणून (त्यामुळे) जास्त पडते", असा राष्ट्रीय विचाराच्या 'राष्ट्रबोध'कारास करावा लागलेला स्वाभिमानी खुलासा, अशा काही सूचक आणि बोचक तपशिलातून समकालीन सरकार आणि हे वाङ्मय-वाहन यांच्या परस्परसंबंधावर प्रकाश पाडण्याचे साधन हस्तगत होते. (७) तर 'पैसापट्टी' आणि 'पैसाफंड' ही एकाच सूर्ति स्थानाचे जनकत्व मिळविणारी मासिके 'स्वदेशी कागदावर' निघण्याचे ब्रीद मिरवितात, त्याचे दुसऱ्या एका प्रकाराचे समाधान वाटते. (८) (श्रीमद्)'भाग्येशविजय' हे निजाम सरकारच्या ज्युबिलीच्या स्मरणार्थ निघालेले मासिक दोन वर्षे मासिक म्हणून चालल्यावर मंदगती झाले. पण त्याने आपली वर्गणी रु. १८१२ अशी एकदा जाहीर करूनही श्रीमंत लोकांच्या उदारपणावर विश्वासून त्यांच्यासाठी म्हणजे श्रीमंत, राजे, संस्थानिक, जहागिरदार यास ती रु. ५ ते १० ठेवून त्या मार्गाने आर्थिक सुस्थिती मिळविण्याची आशा बाळगली! याचाही काही अन्वयार्थ लावणे शक्य आहे. (९) आपल्या अभ्यास काळात नियतकालिके प्रथम शिळामुद्रित असत, तरी सर्वस्वी खिळामुद्रित होण्यापूर्वी शिळा खिळा सरमिसळ मुद्रितही ('प्रगति', 'मराठी ज्ञान प्रसारक') असत याचे रहस्य अलीकडच्या सफाईदार मुद्रणाला सरावलेल्याच्या ध्यानात येणारही नाही. मग नित्येक मासिकाचे ('सर्व संग्रह' मुंबई १८६०) मलपृष्ठ रोजा छापल्या पद्धतीचे असून त्यात मागाहून फक्त पुस्तकनामे

(= वर्षाचा क्रमांक), अंकक्रमांक, महिन्याचे नाव व सनाचा शेवटचा आकडा (हल्ली आपण छापी नोटपेपरवर हाताने लिहितो तसा) तेवढा हाताने लिहून पाठवीत असत हे प्रत्यक्ष नजरेने पाहिल्याशिवाय कोणाचा विश्वास देखील बसणार नाही. पण हे खरे होते. ग्राहकांची अलर्षरचा व कारभाराचा एकदर सरपणा यावद्दल या घटनेवरून आणि कित्येक नियतकालिकांचे अंक हाती कोणा माणसाला पाठवून अमुक अमुक ठिकाणावरून घेऊन जावे अशा गर्भित सूचना असत त्यावरून ध्यानात येण्यास हरकत नसावी. (१०) काही विशिष्ट सामाजिक लेखकांचे विशिष्ट प्रकारचे मान्यता पावलेले लेखन कोणत्या नियतकालिकांत केव्हा झाले याची देखील यथायुक्त आणि यथाप्राप्त दखल घेतलेली आढळेल. या विशेषावर अर्थात फार कटाक्ष ठेवला आलेला नाही, परंतु या तऱ्हेचे निरीक्षणही अभ्यासकाला काही समाधान देऊन जाईल. (११) टोपणनावे हा वाङ्मयिकांच्या खेळकर तशाच गूढात्म प्रवृत्तीचा एक विशेष समजण्यास हरकत नाही. एवढ्या मोठ्या वाङ्मयप्रवाहात त्याचे काही गमतीदार नमुने सहज भेटतात. 'संन्यासी' मासिकाच्या श्रीधर विश्राम नामकानी आपल्या नावाचा पर्याय 'श्री विद्यानंद विश्वविराम' असा दाखल केला आहे, तर 'भारतधर्म' आणि 'आर्यभिषक' मासिकाचे संपादक सुप्रसिद्ध शंकर दाजी शास्त्री पदे यांनी 'मनीषी-मार्गीय मडळ' अशा नावाने आपला निर्देश करण्याचे पत्करले आहे. 'मस्ती'चे 'वामन राधाकृष्ण' आणि 'कुमारी श्यामा' ही अशीच टोपणनावे दिसतात. (१२) 'सजीवन' पाक्षिक (पुणे १९४९) याचा कौतुकास्पद उगम आणि निर्भेळ ध्येयवादाने साधलेली उत्तरोत्तर प्रगती या सूचीत नमूद झालेली आहे. अशी आणखीही उदाहरणे ('विद्यार्थ्यांच्या कल्याणार्थ अनेक विषय संग्रह') त्या दृष्टीने पाहणाऱ्याच्या नजरेस येतील. (१३) ब्रीदवाक्याचे महत्त्व अलीकडे बरेच कमी झालेले दिसते. पूर्वी तशी परिस्थिती नव्हती. ह्या बाबतीतील पुष्कळ तपशील सूचीत आवर्जून दाखविला आहे. सूचक, समर्पक व आव्हानात्मक ब्रीदवाक्यांबरोबरच काही मामुली वर्णने, प्रार्थनादी श्लोक अशांची मलपृष्ठावर काही नियतकालिके, 'लोकहितवादी' देखील, गर्दी करतात. 'सद्धर्मदीपिका' कारांनी तर एका चिनकाव्याचा नमुना ग्राहकांना सादर केलेला सहज नजरेत भरतो. तर अशाच एका कवितेवरून 'सरस्वती' मासिकाचे जन्मस्थळ वर्णनात देता आले आहे, याची मौज वाटते (पृ.३५९) (१४) तांत्रिक व शास्त्रीय विषयांना वाहिलेल्या 'कारागीर' या जुन्या (१८८७) आणि 'सृष्टिज्ञान' (पुणे १९२८) अशा नव्या नियतकालिकांनी परिभाषादी कोश छापून शास्त्रभाषेला खूप हातभार लावल्याचे आढळेल. 'मराठी शिक्षक' चीही या संबंधातील कामगिरी तशी अनपेक्षित नसली तरी लक्ष्य खास आहे. काही इतरांनी स्वतःच्या लेखांच्या सूच्या आवर्जून सहामाहीच्या अगर वर्षाच्या शेवटी किंवा 'विविधज्ञानविस्तारा'प्रमाणे पुन्हा काही विवक्षित कालांतराने छापून अभ्यासकांना मदत करण्याची आपली बुद्धी प्रगट केली आहे. अशा कल्पनांची ही इष्ट दिशेने झालेली प्रगती अजमावून पाहण्यासारखी खास आहे. (१५) काही नियतकालिकांच्या जीवनाची विश्वसनीय माहिती हाती न लागल्यामुळे त्यांच्या संबंधातील कुळाणी ही संशोधकाला आव्हानात्मक ठरली आहे. 'अबला मित्र', 'राजहंस', ही दोन नियतकालिके उदाहरणार्थ दाखविता येतील. (१६) कालिकांची बरीच नावे बहुधा समर्पक निदान सूचक असतात. कित्येक बाबतीत काही अतर्क्य संबंध नजरेस येतात. उदाहरणार्थ 'सुवर्णमाला' (मुंबई १९००) 'हे तारमास्तरांच्या सुप्रसिद्ध सभेचे अंशतःस्मारक आहे' ही माहिती प्रथमदर्शनी वाचकाला स्तिमित करतेच, पण त्या सभेबद्दलच्या अधिक शोधाला प्रवृत्तही करते. (१७) मराठीतील ज्ञाति समाजविषयक नियतकालिकांची बहुतेकांना कल्पना आहे. आणि या तऱ्हेचा एक स्वतंत्र वर्ग देखील या सूचीमध्ये सकलित केलेला आहे. बरीच नावे ज्ञातीजमातीचा स्पष्ट उल्लेख करतात, पण इतर काही ही सूचना मिळणार नाही अशा पद्धतीची 'आदर्श' (कासार), 'उद्धार' (पाठारे क्षत्रिय), 'छत्रपती' (मराठा), 'देवांग' १ (विण)

' प्रगति ' (तेली), ' प्रबोध ' † (शिंपी), ' शिक्षण प्रकाश ' (वीरशैव) अशी नावे स्वीकारताना दिसतात. ह्या प्रकारामागील मानसिक प्रक्रियेचा व प्रतिक्रियेचा शोध घेणे उभयपक्षी उद्बोधक ठरण्याचा संभव आहे.(१८) समाजजागृतीपर कार्यावर भर देणाऱ्या सर्वप्रकारच्या नियतकालिकावर सरकारची अवकृपा होणे हा पारतंत्र्यकाळातील नित्याचा प्रकार होऊन बसतो. हा प्रहार वृत्तपत्रावर विशेष जोराचा बसतो. अशा स्वरूपाची नोंद ' राष्ट्रबोध ', ' विश्ववृत्त ', ' चिन्मयजगत् ', ' स्फूर्ति ', ' यशवंत ' याच्या वर्णनात झालेली आहे. सामाजिक स्वरूपाच्या खटल्याचे उदाहरण ' वाग्विलास ' (मुंबई १८८३) च्या वर्णनात आढळेल. तर ' दांपत्य, जीवन, कला ' यावर १९३८ त अश्लीलतेच्या समाजनिघातक आरोपाखाली एक दोन खटले झाल्याची माहिती ह्या रोगाचे एक जुने उदाहरण नजरेसमोर आणील. (१९) संकीर्ण व्यक्तिविचार असा एक स्वतंत्र वर्ग दाखविण्याइतकी निदान ७ नियतकालिके निघाली. यात आणखी थोडी अप्रत्यक्षनिर्देशाची घालता येतील. त्यांचा ढाळा संग्रहात्मक वाङ्मयाचाच आहे. तथापि त्यात एकव्यक्तिविचारदर्शनासाठी प्राचीन संत ज्ञानेश्वराप्रमाणेच अर्वाचीन मनीषींपैकी रे. नारायण वामन टिळक, पूज्य विनोबाजी भावे (२ कालिके), महात्मा गांधी (२ कालिके) आणि रवींद्रनाथ टागोर याना अग्रमान मिळाला आहे, हे आधुनिक सनमालेचा नवा मंच निर्माण होत आहे याचे, गमक म्हणावे लागेल. अशा सर्व तपशिलांचा साधक बाधक विचार होण्याचे आव्हान या सूचीतील विविध माहितीमध्ये अनुस्यूत आहे, हे एवढ्यावरून ध्यानात आले पाहिजे.

११

अग्रेसरमालिका – अनेक वेळा अमुक एका विषयावरील पहिले पुस्तक किंवा पहिले नियतकालिक कोणते आणि ते केव्हा प्रसिद्ध झाले याला असामान्य महत्त्व येते. संमिश्र संकीर्ण विषयाच्या नियतकालिकात कोणत्या विषयाला प्राधान्य असेल हे सांगता येत नाही; तसेच उपलब्ध संख्येत एखादे जुने नियतकालिक सुटून गेले नसेलच अशी खात्री देणे कठीण असते. अशा परिस्थितीत एवढ्या मोठ्या यादीतून प्रत्येकाने घोषित केलेल्या उद्देशानुसार काही सर्वप्रथमाची नोंद यापुढे करून देत आहोत. विषयवर्गवारीत दर्शविलेल्या सर्वच विभागाची प्राथम्यशोधासाठी छाननी केलेली नाही. केवळ काही क्षेत्रापुरतीच केलेली ही यादी तरी देखील बरीच मोठी झालेली आहे. काही जुन्या तर काही नव्या विचाराना प्रथम अगर प्राधान्याने नियतकालिकात स्थान कोणत्या कालात मिळाले, यावरून कल्पनाविकासाबद्दल काही आडाखे बसविता येतील व बऱ्याच अग्रेसराचे जन्मस्थान मुंबईच असल्याचे ध्यानात येईल. अग्रेसराची निवड करताना केवळ कालानुक्रमावरच भिस्त न ठेवता काही सुस्पष्ट वैशिष्ट्याचीही दखल घेणे इष्ट वाटले आहे. त्यामुळे मराठी नियतकालिकविश्वाची नाडी हाताला लागेल अशी आशा आहे. क्वचित सूचीत नोंदलेल्या जीवनमानाची कल्पना आणून दिली आहे.

अग्रेसरमालिका–सालवार काही विषयांतील सर्वप्रथम वा प्रधान नियतकालिके

आरंभ व जीवन नाव व स्थल	विशेष स्वरूप
१८३२ (९ अंक) दर्पण (पाक्षिक), मुंबई	ज्ञानप्रसार–विद्यायतेतील विद्येचा अभ्यास
१८४० (४ वर्षे) ज्ञानचंद्रोदय, मुंबई	जुन्या मराठी काव्याचे प्रकाशन
१८४२ (चालू) ज्ञानोदय (मासिक, पाक्षिक), अहमदनगर	ख्रिस्ती धर्म
१८४४ (१२ अंक) उपदेशचंद्रिका, मुंबई	ख्रिस्तमतखंडन
१८४९ (४ अंक) बोधसागर, मुंबई	इतिहास–किल्ले, स्थलवर्णने, प्राचीन सनदा-लेख इ.

आरंभ व जीवन	नाव व स्थळ	विशेष स्वरूप
१८५० (१७ वर्षे)	मराठी ज्ञानप्रसारक, मुंबई	उपयुक्त ज्ञानप्रसारक सभेचे प्रकाशन–व्याख्याने व निबंध
१८५६ (६ अंक)	विद्यार्थ्यांच्या कल्याणार्थ अनेक विषय संग्रह (त्रैमा.), बेळगाव	विद्यार्थी-कल्याण (पुस्तकालयामार्फत प्रकाशन)
१८५७ (१२ अंक)	आरबी भाषेतील सुरस व चमत्कारिक गोष्टी, पुणे.	ग्राहकांस पसंत पडावे म्हणून पुस्तकाचे मासिक खंड
१८६० (१२ अंक)	विचारदर्पण, मुंबई	मुद्रित ज्ञातिपत्रक (क्षत्री)
१८६० (८ वर्षे)	सर्वसंग्रह, मुंबई	साहित्य मिळविण्यासाठी द्रव्य वेचणे, जुन्या मराठी काव्याचे शुद्ध पाठ छापणे.
१८६१ जाने. (१० वर्षे)	सत्यदीपिका, मुंबई	बालसाहित्य (ख्रिस्ती)
१८६१ ऑगस्ट (३ अंक)	आनंद लहरी, मुंबई	मुले, मुली, विद्यार्थी यासाठी वाङ्मय (हिंदीधर्मीय)
१८६१ मे (१५ वर्षे)	पुणे पाठशालापत्रक, पुणे	' विद्याविषयावरील विद्यापात्रयातील लोकांचे '
१८६४ (२ वर्षे)	स्त्रीभूषण, मुंबई	स्त्रियांचे प्रश्न
१८६७ (६८ वर्षे)	विविधज्ञानविस्तार, मुंबई	सर्वांगीण साहित्यचर्चा
१८६७ (४ अंक)	वकिलाचा साथी, ठाणे	कायदा
१८६८ (३ वर्षे)	विद्याकल्पतरु, बडोदे	मराठी सायक्लोपीडिया
१८६९ (२ वर्षे)	मनोविहार, ठाणे	भाषान्याने करमणूक
१८६९ (३ वर्षे)	ईस्ट इंडिया असोसिएशन-सभेचे मराठी मासिक पुस्तक, मुंबई	राजकीय संस्थेचे प्रकाशन
१८७० (५ अंक)	गायनाब्धिसेतु, बडोदे	गायनकला
१८७१ (६ अंक)	महाभारत, पुणे	समूळ भाषांतर
१८७४ (७ वर्षे)	निबंधमाला, पुणे	एकव्यक्तिनिर्मित उद्बोधनकारक निबंध
१८७६ फे (२ वर्षे)	इंजिनिअरिंग विषयावर (शिल्प विद्येवर) मासिक पुस्तक, पुणे	शिल्पविद्या
१८७६ अ (१ अंक)	उपयुक्त निबंध संग्रह, अलीबाग	उद्योग-व्यापार-धंदे
१८७६ (?)	पुरातन वैद्यक ग्रंथ संग्रह, मुंबई	वैद्यक
१८७६ ए (५ वर्षे)	वेदार्थयत्न, मुंबई	ऋग्वेदसंहिता–पदे, व्याख्या, टीपा, भाषांतरे
१८७७	सत्यप्रकाश ((पाक्षिक), मुंबई	इस्लामी धर्म व समाज
१८७८ (११ वर्षे)	काव्येतिहाससंग्रह, पुणे	अस्सल इतिहास साधने
१८७८ (१ अंक)	सिद्धपदार्थशास्त्र, मुंबई	शास्त्रीय विज्ञान
१८७८ (२ अंक)	शेतकी विषयी तिमाही पुस्तक (त्रैमासिक), पुणे	शेतकी
१८८१ (३४ वर्षे)	बालबोध, मुंबई	आबालवृद्धसुलभ सज्जनताबुद्धिकारक सर्वांगीण ज्ञान

आरंभ व जीवन	नाव व स्थल	विशेष स्वरूप
१८८३ (३ अंक)	जादू मंत्र तंत्र भूतपिशाचादी निर्णय, मुंबई	गूढविद्या
१८८४ (४ वर्षे)	ज्ञानदीप, मुंबई	एकेश्वरी पंथ व ब्राह्मोधर्म
१८८६ (२६ वर्षे)	केरळकोकिळ, कोचीन	सर्वांगीण रोचक–वाचनाभिरुचिप्रसारात यशस्वी
१८८७ (४२ वर्षे)	काव्यरत्नावली, जळगाव	अर्वाचीन काव्य
१८८८ (४ वर्षे)	पथ्यबोध, पणजी, केरी	आरोग्य
१८८८	विटाळविध्वंसक, पुणे	अस्पृश्योद्धार
१८९२ (१२ अंक)	मासिकवृत्तमाला अथवा विविधविषयसुधा, मुंबई	वृत्तसंकलन
१८९४	मापावर (३ वर्षे) पुणे, 'ग्रंथमाला' (१२ वर्षे) कोल्हापूर	परभाषेतील ग्रंथांची भाषांतरे
१८९५ (४० वर्षे)	मासिक मनोरंजन, मुंबई	पाश्चात्य ललित मासिकाचा आदर्श – प्रभावी अनुकरण
१८९६ (३ वर्षे)	ऐतिहासिक लेख संग्रह, मिरज	एकसंध दप्तरांतील अस्सल कागदपत्रांबरोबरच सुसूत्र इतिहासाची प्रकरणवार जुळणी (नंतर ग्रंथरूप)
१९०९ (६ वर्षे)	सुवर्णमाला, मुंबई	सांस्कृतिक रंगीत रंजक चित्रयुक्त अनेकभाषी भेट पुस्तके
१९१२ (६ वर्षे)	लायब्ररी मिसलेनी (त्रै मासिक), बडोदे	ग्रंथ-ग्रंथालय
१९१८ (७ अंक)	मराठा गायकमित्र, केपे गोवा	वेश्या सुधारणा
१९१९ (चालू)	उद्यम, नागपूर	देशाची औद्योगिक उन्नती–अनेक खास अंक
१९१९ (३१ वर्षे)	तत्त्वज्ञान मंदिर, अमळनेर	तत्त्वज्ञानाला वाहिलेले
१९२० (१० अंक)	इस्लामप्रकाश आणि मुस्लिम महाराष्ट्र, सातारा	इस्लामधर्म
१९२१ (१३ वर्षे)	मुमुक्षु, पुणे, नाशिक	भक्तिरसप्रधान सरस वाङ्मय
१९२६ (८ वर्षे)	रत्नाकर, पुणे	साहित्यकलासंस्कृती–कलाभिरुची
१९२७ (२४ वर्षे)	समाजस्वास्थ्य, मुंबई	आरोग्य, लैंगिक
१९२८ (चालू)	यशवन्त, पुणे, मुंबई	ललित वाङ्मय – आदर्श 'मॉडर्न रिव्ह्यू'चा नसून 'नॅश' व 'स्ट्रँड' यांचा
१९२८ (चालू)	सृष्टिज्ञान, पुणे	लोकाभिमुख शास्त्रविज्ञान
१९२९ (चालू)	बृहन्महाराष्ट्र, कलकत्ता	बृहन्महाराष्ट्राचे हितसंबंध ('मायमराठी' नवे स्वरूप)
१९३३ (१५ वर्षे)	हंस, सातारा	अस्पृश्योद्धारविरोधक
१९३६ (९ अंक)	प्रभात, पुणे	नवमतवाद विरोधक
१९४१ (३ वर्षे)	साधना, सातारा	'सत्प्रवृत्तिवर्धकमंडळा'चे जीवनशुद्धिकारक वाङ्मय

१२

पुरवण्यांचा विचार—वस्तुनिष्ठ पद्धतीने नियतकालिकविश्वाचा थोडा फार परामर्श घेताना यापूर्वी प्रकाशित झालेल्या श्री. रामचंद्र गोविंद कानडे यांच्या 'मराठी नियतकालिकांचा इतिहास [१८३२-१९३७]' (१९३८) आणि श्री. रा. के. लेले व श्री. वि. कृ. जोशी यांचे 'वृत्तपत्रांचा इतिहास' खंड १ ला (सन १७८० ते १८८०)' (१९५१) या दोन पुस्तकांचे स्मरण आणि उपयोग देखील झाल्याशिवाय राहत नाही. यापैकी श्री. कानडे यांच्या माहितीचा परामर्श पूर्वी घेतला आहे. श्री. कानडे यांनी आपल्या पुस्तकात आणि आधी तीनच वर्षे 'अर्वाचीन मराठी साहित्य' (१९३५) या सकलन प्रथासाठी लिहिलेल्या निबंधात अशा दोन्ही ठिकाणी मासिकादी नियतकालिके आणि वृत्तपत्रे असे दोन स्पष्ट भाग करून नियतकालिकांचा स्वतंत्र परामर्श घेतलेला आहे. तथापि या विषयावर लिहिणाऱ्या याच काय, पण इतरही ग्रंथकाराचा आणि प्रस्तावनादि-लेखकाचाही भर सप्रगती नियतकालिकापेक्षा अधिक चमकदार व प्रसिद्धीच्या झगमगाटात वावरणाऱ्या त्यांच्या दैनिक-साप्ताहिकादी वारवार निघणाऱ्या भावंडावर म्हणजे वृत्तपत्रावर विशेष दिसून येतो, हे नाकारण्यात अर्थ नाही. नियतकालिकांच्याकडून त्यांचे योग्य कार्य साधून घेण्याच्या अपेक्षेने ही परिस्थिती बदलली पाहिजे आणि बदलेलही. ती बदलण्याचा फक्त एकच मार्ग आहे. आणि तो म्हणजे वृत्तपत्रेतर नियतकालिकांचा सविस्तर, साधार आणि तितकाच रोचक वृत्तांत अभ्यासकांस उपलब्ध करून देणे. वाङ्मयेतिहासाच्या दरबारात नियतकालिकांना मानाची खुर्ची मिळण्याइतपत त्यांचे वैभव नजरेत भरण्यासाठी या ज्ञानाच्याने नष्टप्राय होऊ घातलेल्या परंतु अभ्यसनीय वाङ्मयसततीचे सर्वारंभी संशोधन, सरक्षण व क्रमशः संवर्धन, सूचीकरण आणि पुनर्मुद्रण देखील झाले पाहिजे. प्रस्तुत 'मराठी नियतकालिकांची सूचि' ही या अवाढव्य कार्याचा फक्त प्रारंभ आहे. कधीही खंड पडू न देता नित्यकर्मासारखा सदैव आचरणीय अशा हा चिरंतन चालणारा उपक्रम कार्यक्रम आहे. याचे प्रत्यंतर त्यातील वर्णनविभागाच्या व परिशिष्ट-विभागाच्या पुरवण्यावरून मिळते. कित्येक प्रकरणी चक्षुर्वैसत्यं म्हणून उद्धृत केलेली माहिती देखील पुनर्निरीक्षणात वेगरवशाची ठरते. मग तदभावी अन्य प्रकारे संग्रह केलेली पुरवणीतील माहिती तशी पुढेमागे असत्य या अर्धसत्य ठरणे असंभवनीय नाही. अर्थात उपलब्ध असणाऱ्या पुराव्यावरून त्या त्या वेळी सत्य पारखून घेणे एवढाच आपला उद्देश असतो, हे ध्यानात वागवूनच पुरवणीनोंदींचा वापर करणे योग्य होईल. अशा पुरवण्या प्रथरालमर्यादेपुरत्याच न काढता किंवा ग्रंथप्रकाशनाच्या मुहूर्तावर अवलंबून न ठेवता, हस्तगत झालेली माहिती परीक्षणाकरिता, दुरुस्तीसाठी वा इष्ट तर उपयोगासाठी अभ्यासकांना काही नियमित कालांतराने, ('साहित्यसहकारा'दी) स्वकीय वा अनुकूल अशा नियतकालिकातून उपलब्ध करून देण्याचा संचालकांचा सकल्प याच वेळी लोकांच्या कानावर घालून ठेवलेला बरा.

१३

वाङ्मयेतिहास आणि सूचि विचार – प्रस्तुत नियतकालिकांची सूचि म्हणजे मराठी वाङ्मयविश्वातील मर्यादी मुद्रित घटकांपैकी 'नियतकालिक' ही विशिष्ट सज्ञा धारण करणाऱ्या गटाची सवर्णन खानेसुमारी होय. सर्व मानवी उपक्रमाप्रमाणेच याही उपक्रमाच्या संपूर्णतेला साहजिक मर्यादा आहेत आणि त्या मर्यादांच्या क्षेत्रात राहूनच या परिश्रमपूर्वक साध्य केलेल्या ज्ञानाचा आपल्या उद्दिष्टाच्या पूर्ततेसाठी उपयोग करावयाचा आहे. मानवी जगतात ज्याप्रमाणे माणसे गटबारीने राहत नाहीत, तशीच नियतकालिके गटबारीने सापडत नाहीत, किंवा आपला सर्व व्यवहार इतर वाङ्मयगटापासून अलग चालू शकत नाहीत. किंबहुना प्रारंभीच स्पष्ट केल्याप्रमाणे सर्व प्रकारच्या आजूबाजूच्या घटनांशी व वाङ्मयाशी सरमिसळ असाच नियतकालिकांचा कारभार चालावा, अशी अपेक्षा असते आणि तसाच तो चालत असतो. या छोट्या सूचीतील एक हजाराच्यावर

सख्या असलेल्या नियतकालिकांची प्रत्येकाचे जन्मापासून अंतापर्यंतचे असे एक विशिष्ट जीवनचरित्र आढळते आणि त्याच्या पृष्ठभूमीचे स्पष्टास्पष्ट प्रतिबिंब त्यात पाहावयास मिळते. त्याचे धागेदोरे साहजिकच इतरत्र गुंतलेले असतात. ह्या सर्व धाग्यादोऱ्यांची स्थलकाल-घटना सापेक्ष संगती लागल्याशिवाय ह्या वाङ्मयकृतींनी मूर्तरूप झालेले सामाजिक मन आणि त्याच्या घडणीसाठी अगर आविष्कारासाठी कारणी लागलेले या कालानुसारी प्रकाशनाचे व्यक्तित्व वेलके होणार नाही— समकालीन वाङ्मयेतिहास स्पष्ट होणार नाही व त्याच्या सहवासाने व साहचर्याने प्रत्ययाला येणारा समाजमनसाचा विकास साकार होणार नाही. त्या दृष्टीने पाहता राजकीय इतिहासातील व्यक्तीचे स्थान आणि वाङ्मयेतिहासातील नियतकालिकाचे स्थान एकच आहे. ग्रंथ ही स्थिरविकसित घटना म्हटली तर नियतकालिक हे एक छोटेमोठे विकासक्षम व्यक्तित्व म्हणावे लागेल. ऐतिहासिक व्यक्तींचे विचार ग्रथित करणारा लिखित पत्रव्यवहार आणि नियतकालिकातील शब्दरूपात प्रकट झालेली लेखसंपदा ही दोन्हीही साधनपुराव्याच्या कामी सारखीच महत्त्वाची ठरतात. आणि या लिखिताच्या पाठीमागे जाऊन त्या त्या घटनांच्या कार्यकारणभावाचा आणि मनुष्याच्या वर्तनोद्देशाचा मागोवा घेण्याने जसा आत्मिक राजकीय इतिहास सिद्ध होतो, तशाच प्रक्रियेने या शब्दरूप सामाजिक मन बुद्धीच्या आविष्कारांची समर्पक मीमांसा करणारा सुसंबद्ध सयुक्तिक वाङ्मयेतिहास निर्माण होतो. राजकीय इतिहासकाराने समाजातील स्थलकाल-व्यक्तींच्या मनाचा मागोवा घेणे हे पुष्कळ प्रमाणात त्याच्या चतुर आणि शास्त्रशुद्ध (क्वचित् साधनशून्य) अनुमानाच्या आधीन असते, तर नियतकालिकांच्या बाबतीत (सर्व काही उपलब्ध होणे शक्य झाले तर) वाङ्मयीन पुराव्याचा अपार आणि केवढा सागर तरून जाण्याची एक निराळीच अडचण वाङ्मयेतिहासकारापुढे उभी राहते. ही अडचण फार मोठी आहे, परंतु प्रस्तुत सूचीकारांच्या उपक्रमांनी वाङ्मयीन संदर्भांचे ठरणारे गुण असलेले, अनेक प्रकारचे, एरवी केवळ एकट्याला अनाकलनीय असे अनंत धागे एकाच समर्थ निरीक्षकाच्या आवाक्यात येतील, त्यांचा एकत्र सुंदर गोफ विणला जाईल आणि मराठीमासिकाच्या वाङ्मयीन परिश्रमाचे द्योतक असे सुबोध, समर्पक आणि सविस्तर इतिहासमंदिर उभारले जाईल—जावे; अशा इच्छेनेच प्रस्तुत साधनरूप प्रयत्नाचा हा अल्प बहिरंग-परिचय जिज्ञासूंना सादर करण्याचे धाडस केले आहे. मिळालेली सर्व माहिती शक्य त्या सक्षेपाने सूचीत शब्दशः कोंबून भाडलेली आढळेल. तिचा काय, किती, आणि किती प्रकारे उपयोग करता येईल, हा उपयोग करणाऱ्याच्या तयारीवर अवलंबून राहणारा प्रश्न आहे. थोडा थोडा वेळ काढून जिज्ञासूनी सूचीशी हितगुज केल्यास ती आपले मनोगत लपवून ठेवणार नाही.

सदर्भविभागातील नियतकालिकांच्या याद्या देताना विविध प्रकारे त्यांची रचना केल्याने अभ्यासकाची पुष्कळच सोय झाली आहे यात शंका नाही. वर्णनविभागाची रचना कोशाप्रमाणे अक्षरविल्हे केली असल्यामुळे प्रत्येक ठिकाणी अन्य सूच्याप्रमाणे पृष्ठसंख्या देण्याची आवश्यकता राहिलेली नाही, हेही उघड आहे. आणि त्या दृष्टीने पाहता एवढ्या विस्तृत आणि काळजीपूर्वक (काही अल्प मुद्रणदोष वगळून) तयार केलेल्या सूचीबद्दल कोणाची काही तक्रार राहू नये अशीच कोणी झाले तरी अपेक्षा करील. आणि तसे पूर्वी ध्यानात आले असते तर, कितीही परिश्रम पडले तरी ते घेऊन सूच्या सर्व प्रकारे उपयुक्त आणि सर्व अपेक्षा पुऱ्या करणाऱ्या अशा बनवून छापण्यास सूचिमंडळाने कमी केले नसते. हे सांगण्याचे कारण असे की, सदर्भविभाग छापण्याचे सर्व काम पुरे झाल्यावर पुढील काम हाती घेण्याचे वेळी ह्या सूच्या अधिक उपयुक्त करण्याची एक कल्पना नव्याने सुचली. ती अशी की, प्रत्येक मासिकाचे व्यक्तित्व तेथल्या तेथे व सूचीच्या निरनिराळ्या सदर्भांत स्पष्ट होण्यासाठी त्याचे प्रकाशनस्थल व प्रकाशनमान जेथे जेथे त्याचा उल्लेख येईल तेथ तेथे छापून ते व्यक्तित्व स्पष्ट, नि:संदिग्ध आणि संदर्भानुकूल बनविणे. सूचिमंडळाने आरंभीच प्रकाशित केलेल्या 'मुख्य' या पुस्तिकेत दहा प्रकारे नियतकालिकांची नावे

हा स्थल कालाचा तपशील जोडून छापलेली आहेत.

१४

सारविचार – कै वि का. राजवाडे अन्य-संदर्भात म्हणतात त्या सूत्रानुसार नियतकालिकांची सूचि म्हणजे नियतकालिकांचा इतिहास नव्हे ते इतिहासाचे काम इतरांसाठी ठेवून सूचिमंडळाने यथाउपलब्ध वर्णनात्मक सूचिकोश जनतेला प्राप्त करून देण्याचेच पत्करले आहे प्रस्तुत सूचीचा त्या दृष्टीचा परिचय आतापर्यन्त ढोबळ स्वरूपात करून दिल्यानंतर झालेल्या कामाचा थोडक्यात अस्तिनास्तिरूपी काही अंदाज घेणे अनुचित ठरणार नाही आता संशोधकांना साधने थोडी उपलब्ध आहेत इत्यादी वस्तुस्थितीबद्दल सर्वोच्च कल्पना आली असल्यामुळे, कित्येक नियतकालिकांची माहिती त्यांच्या पितृगृहीदेखील मिळाली नाही, इतके सामान्यापेक्षा त्यांची अधिक दखल घेणे नको असा सुप्रसिद्ध असलेल्या 'वसंत', 'सत्यकथा', 'हंस' अशांची जन्मकालीन विशिष्ट परिस्थिती येथेच प्रथम जाहीर रीतीने काही तपशिलाने नोंदता आली आहे. 'निबंधमाला' या अभिजात मासिकाबद्दल आजपर्यंत पुष्कळच मोठे साहित्यनिविष्ट बहुतांत झाल्या असल्याने त्या द्विरुक्त करण्यात स्वारस्य नव्हते परंतु 'ग्रंथमाला', 'मासांतर' आणि 'सुवर्णमाला' (मुंबई १९०९) यांच्यासारख्यांच्याबद्दल अधिक माहिती देता आली नाही, याचे वाईट वाटते आणि याचे एक कारण म्हणजे अन्यत्र प्रमाणीकरणाची आवश्यकता प्रतिपादन करताना नियतकालिकांच्या पृष्ठांक क्रमांकदल वगैरे ज्या वैगुण्यांच्या संबंधात तक्रार नोंदविली आहे, नेमकी त्याच प्रकारची वैगुण्ये या नामांकित कालिकांच्या बाबतीत चालकांनी कायम ठेविली, हे होय ह्या नियतकालिकांचे संपूर्ण संच जसेच्या तसे मिळते तर ह्या वैगुण्यावरही मात करता आली असती याचेच उदाहरण असे की, अनेक ग्रंथालयात मिळून (ठिकठिकाणी विखुरून का होईना) 'विविधज्ञानविस्तारा'चा संपूर्ण संच उपलब्ध झाल्यामुळे त्याच्या आश्रयाने घाटलेल्या 'महाराष्ट्र सारस्वत-पत्रिका' (१) चा त्रिचक्र तपशिलाचा

बाल्यकाल (पृ. २३७ २३८) व्यवस्थित रीतीने दाखविता आला आहे, तो पाहता सूचिमंडळाच्या दृष्टीने 'काव्येतिहाससंग्रह', 'किर्लोस्कर', 'मासिक मनोरंजन', 'चित्रमयजगत्', 'स्फूर्ति', 'विविधज्ञानविस्तार', 'सह्याद्रि', इत्यादी नामांकितांची माहिती साधनसुलभतेमुळे बरी जमविता आली आहे तर 'बालबोधमेवा', 'ख्रिस्ती नागरिक', 'समालोचक', 'यशवंत', 'समाज स्वास्थ्य' अशा काहींचा आरासजा तशी समाधानकारक साधने न मिळता देखील अनपेक्षितपणे कुतूहलजनक तपशिलाची जोड देऊन बराच वास्तव करण्यात यश मिळालेले आहे प्रत्यक्ष दर्शन परीक्षणानेच उलगडणारे कुतूहलजनक अनुमानिक तपशील 'रागिणी' १ आणि 'समीक्षक' यांच्या सारख्यांच्या वर्णनात अभ्यासकासाठी विश्वासाने नोंदता आले ते देण्यात कुचराई केलेली नाही 'वैदिकधर्म'– 'स्वधर्म', आणि 'प्राविण्य'-'मगीरथ' या जोड्यांचे रहस्य आवातर पुराव्याने उलगडले, परंतु 'अबलामित्र' व 'राजहंस' यांच्या संबधातील प्रश्न सोडविण्याचे कोणतेही साधन हाती न आल्यामुळे तेथे मात्र कोणताच तर्क न चालविता माहिती हाताला आली होती तेवढीच, चिकित्सकांनी अधिक तपशील पुरवावा म्हणून, नमूद केलेली आढळेल कवी नारायण वामन टिळक यांच्या बाप्तिस्मापूर्वे 'काव्यकुसुमांजलि' व 'ऋषि' या भिन्न नियतकालिकृतींचा तपास या सूचीत लागल, तर अन्य कोणाला अन्य कोणत्याही महत्त्वाच्या व सामान्य देखील नियतकालिकाबद्दल कुतूहल असेल, त्याने ते ते काढून पाहिल्यास त्याला सूचीच्या प्रतिपन्नवस्तुनिर्वाही कार्यक्षमतेची साक्ष पटेल आणि तरी देखील नियतकालिकांच्या सर्वांगीण आंतरिक परिचयासाठी 'ज्ञानोदयाची पहिली शंभर वर्षे' (प्रकाशन १९४२), 'दर्पण संग्रह' (प्र १९४६) किंवा 'मराठी ज्ञान प्रसारक' (प्र १९६५) अशा सङ्कलनात्मक व चित्रात्मक चरित्रात्मक वर्णन प्रयाची उणीव भासेल आणि ती भरून काढण्यासाठी जाणत्या परिश्रमांची अपेक्षा कायम राहील यात शंका नाही गल्या वीस पंचवीस वर्षांत उत्पन्न झालेल्या अशा प्रकारच्या प्रगतिपर अपेक्षा आणि

त्याच्या पूर्तासाठी होत असलेले साधनपरत्वे तुटक वा विरळ प्रयत्न हे आगामी सूर्योदयाचे अरुणच म्हणावे लागतील

१५

ऋणनिर्देश — अशा प्रकारचे काम कोणी एक हाती करू म्हणेल तर होणार नाहीच, पण एखाद्या लायक मडळाच्या परिश्रमाना दखील इतर अने काचे साह्य मिळाल्याशिवाय त्याला प्राप्त परि स्थितीत म्हणावी तशी परिपूर्णता लाभणार नाही म्हणून वृत्तपत्रातून सूचीच्या परिपूर्ती साठी माहितीची साधने पुरविण्याबद्दल प्रकट विनती केल्यावर सवसाधारण दृष्टोत्पत्तीस येणाऱ्या उदासीनतेला थारा न देता आपण होऊन आपल्याजवळील सग्रह सूचिकार्याथ उपलब्ध करून देणाऱ्याचा उल्लेख क्रमप्राप्त ठरतो पुण्या तील सुप्रसिद्ध सशोधक श्री रा चि ढेरे आणि सशोधकाना दुर्मिळ जुने ग्रथ मिळवून देणारे सव्य साची विक्रेते श्री पाडुरग रामचद्र ढमढेरे आणि वे काशीनाथ पाडुरग शास्त्री पारखी यानी अनेक वेळा आपण होऊन आपल्याला उपलब्ध झालेले अक व माहिती मुक्त हस्ताने सूचिमण्डळाकडे दिली पण याहून अत्यत अनपेक्षित आणि म्हणून कौतुकास्पद वाटणारे साह्य देणाऱ्या व्यक्ती सपादन कार्यात सुदैवाने सहभागी झाल्या श्री शातीतीर्थ सगय्यास्वामी, बी ए, बी.टी (सक्षेप शासस्वामीचाकूर), हे उस्मानाबाद जिल्ह्यातील चाकूरचे एक शिक्षक स्वत च्या वीरशैवपथीय नियतकालिकाचा छोटासा परतु निवडक सग्रह स्वत च पत्रव्यवहार सुरू करून स्वखर्चाने सूचिमण्डळात उपयोगासाठी दोनदा घेऊन आले श्री भास्कर सदानद साधन, बी ए., हे पुण्याचे रहिवासी ख्रिस्ती विद्वन्मण्डळातील प्रमुख कार्यकर्ते असून त्यानी आपला उत्कृष्ट संग्रहच केवळ नव्हे, तर आपल्या व्यापक संशोधनाने मिळविलेली सूची, व आणखी निरलसपणे मिळवून नवी, अशी किती तरी ख्रिस्ती नियतकालिकाची उपयुक्त माहिती सूचिमडळाला प्राप्त करून दिली केवळ कार्याच्या पसंतीमुळे अपेक्षेबाहेर कष्ट घेणारे आणखी एक स्नेही नागपूरचे श्री गो ग जोशी याच्या निरपेक्ष आत्मीयतेच्या मदतीचे मूल्य अजमावणे कठीण स्वत च्या अभ्यासाचा व सशोधनाचा विषय निराळा असताही त्यानी मुलाखती घेतल्या, सदर्भ, व उतारे पुरविले, एवढेच नव्हे तर प्रदार्घ लेखाच्या सपूर्ण नकला व अशा त्यातील सामग्रीच्या याद्या न कटाळता करून पाठविल्या !

या सर्वांचे विशेष आभार मानणे हे आम्ही आमचे कर्तव्य समजतो

वर्णनविभागातील माहितीला भरीव स्वरूप आणून देणाऱ्या सस्था व व्यक्ती याच्याइतकेच किंबहुना काकणभर अधिक साह्य परिशिष्टविभागा तील सक्षिप्त चरित्रासाठी माहिती पुरविणाऱ्या सज्जनाचे झालेले आहे स्व तवद्दलची चरित्रात्मक माहिती काय, किंवा परिचितसंबधिताबद्दलच्या निवडक घटनाची अचूक माहिती पुरविणे काय, ह्या दोन्ही गोष्टी वाटतात त्यापेक्षा कठीण आहेत येथे दिलेली चरित्र तशी छोटी दिसत असली, तथापि त्यातील सक्षिप्त सुस्वल्प माहिती ही मुळातील परिश्रमपूर्वक जमविलेल्या सविस्तर व अधिकृत चरित्रावरून काळजीपूर्वक केलेला साकृतिक सक्षेप आहे ही माहिती मिळविण्यासाठी खुद्द सबधित व्यक्तींशीच केवळ नव्हे, तर इतर अनेकाशी — एकेकदाच नव्हे तर माहिती मिळेपर्यंत–पुन पुन्हा पत्र व्यवहाराचा पाऊस पाडावा लागला हा सगळा त्रास सहन करून सूचीतील ह्या सपादकाच्या चरित्र सशोधनाच्या दृष्टीने महत्त्वाचा आणि बहुधा अन्यत्र पाहावयास न मिळणारा दुर्मिळ अलंकार घडविण्याचे कामी ज्यानी ज्यानी न कटाळता हातभार लावला त्या सर्वांचे आभार मानण्याची ही संधी घेत आहो अशा हातभार लावणाऱ्या असख्य कर्तव्यदक्ष निरलस व्यक्ती आपल्यामध्ये आहेत हे महाराष्ट्रातील कोणत्याही प्रकारच्या व्यापक सशोधनाचा उपक्रम नव्याने करू चाहणाऱ्या अभ्यासकाला दिलासा देणारे आपले महद्भाग्य आहे.

श्री श ग दाते सूचिमण्डळ,
२४४ सदाशिव पेठ, पुणे ९ — सपादक
१० डिसेंबर १९६८

काही आधीचे प्रयत्न (कालानुक्रमाने)

पुस्तके

भारतनियतकालिकदीपिका : संपादक व प्रकाशक – गणेश रंगनाथ दंडवते; १९१५; पृ. ५३. –अनेक भाषातील वृत्तपत्रे व मासिके याची माहिती.

महाराष्ट्रीय वाङ्मयसूचि [१८१०–१९१७] : संपादक – यशवंत रामकृष्ण दाते, साहायक – रामचंद्र त्र्यंबक देशमुख, प्रकाशक– श्रीधर व्यंकटेश केतकर; १९१९; पृ. ५२२ – मासिकांची (पृ. १–१७) व मासिकातील निवडक लेखाची (पृ.१७१– ३५५) सुचि.

महाराष्ट्र नियतकालिक दीपिका, सन १९२१ : संपादक व प्रकाशक–गणेश रंगनाथ दंडवते; १९२२; पृ. ४८ – साहित्यसंमेलन प्रसंगी भरविलेल्या (विद्यमान) नियत कालिकांच्या प्रदर्शनाची सुचि.

मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार अथवा इंग्रजी अमलातील मराठी गद्य वाङ्मयाचा निबंध-मालेपूर्वीचा इतिहास (इ. स. १८१०– १८७४) : लेखक – दत्तो वामन पोतदार; प्रकाशक – ए. पी. बापट अँड ब्रदर्स; पहिली आवृत्ती १९२२, पृ. २४२; पुनर्मुद्रण १९५७, पृ. २८७ – तत्कालीन वाङ्मयांतील निवडक उतारे.

अर्वाचीन मराठी वाङ्मय, मध्यकाल, पूर्वार्ध (१८५७ – १८८५) : संपादक आणि प्रकाशक – गणेश रंगनाथ दंडवते; १९२४; पृ. ५६. यात परिशिष्ट १ – कालातील प्रमुख मराठी मासिक पुस्तकाची यादी व टोपणनावांचे स्पष्टीकरण.

सन १९२५ सालचे मराठी वाङ्मय : संपादक व प्रकाशक – महादेव काशिनाथ कारखानीस; डेक्कन व्हर्नाक्युलर ट्रान्स्लेशन सोसायटी, पुणे; १९२७; पृ. २०१.

संक्षिप्त अर्वाचीन मराठी वाङ्मय (१८०५ – १९२७) : संपादक – गणेश रंगनाथ दंडवते; श्री सयाजी साहित्यमाला; १९२९; पृ. ३१३. यात परिशिष्टात १८८६ ते १९१७ या कालातील प्रमुख मराठी मासिकांची यादी.

मराठी खिस्ती वाङ्मयाचा इतिहास (१८१०– १९२७) : प्रकाशक – भास्कर कृष्ण उजगरे, महाराष्ट्रीय खिस्ती साहित्य सेवामंडळ; १९३१; पृ. १२३. अनेक लेखकांनी लिहिलेले सहा निबंध.

अर्वाचीन मराठी साहित्य (सन १८७५ – १९३५) : प्रकाशक – विष्णु पांडुरंग नेने; १९३५; पृ. ६२९. यातील १७ वा लेख ' मराठी नियतकालिके '– लेखक रामचंद्र गोविंद कानडे, पृ.५२९- ५७०.

साहित्य समालोचन सन १९३५ : लेखक – गोपाळ गोविंद अधिकारी; प्रकाशक – महाराष्ट्र प्रकाशन संस्था, मुंबई; १९३६; पृ. ९९.

अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका (इ. स. १८००–१८७४) : लेखक व प्रकाशक – गंगाधर बाळकृष्ण सरदार; पहिली आवृत्ती १९३७, पृ. ३७३; पुनर्मुद्रण १९५६, पृ. ३१२.

मराठी साहित्य समालोचन १८१८–१९३४ : लेखक – विनायक सीताराम सरवटे, साहायक – सी. ना. गवारीकर; प्रकाशक – न. शं. रहाळकर; १९३७; पृ.६२७. यात प्रकरण ९ ' नियतकालिके १८१८ –१८८५ '.

मराठी नियतकालिकांचा इतिहास [१८३२– १९३७] : लेखक – रामचंद्र गोविंद कानडे; प्रकाशक – कर्नाटक पब्लिशिंग हाऊस; १९३८; पृ. २१४. ३१ कालिकांची व १४० संपादक - वार्ताहरादिकांची छायाचित्रे (आर्टपेपरची ५६ पृष्ठे). ३२ उतारे व १६२ संपादकांची लघुचरित्रे. प्रस्तावना – न. र. फाटक.

ज्ञानोदयाची पहिली शंभर वर्षे १८४२–१९४१ – ग्रंथ पहिला १८४२–१८६१; संपादक – भास्कर पांडुरंग हिवाळे, ज्ञानोदय व्यवस्थापक मंडळ; १९४२; पृ. २१० – वर्गीकृत उतारे.

दर्पण संग्रह : संपादक – विनायक कृष्ण जोशी व श्री. म. सहस्रबुद्धे; प्रकाशक – महाराष्ट्र ग्रंथ भांडार; १९४६; पृ. १८८. ५० उतारे (१४० पृष्ठे.).

मराठी शिलामुद्रिते : दुसऱ्या आवृत्तीचे संपादक – मु. श्री. गावस्कर; प्रकाशक – मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालय; पहिली आवृत्ती १९४९, पृ. ९६; दुसरी आवृत्ती १९६१, पृ. २११. काही संदर्भ महत्त्वाचे. प्रस्तावना – अ. का. प्रियोळकर.

दलितांची वृत्तपत्रे [१८८८–१९६२]: लेखक – आ. श्री. रणपिसे (महिमानगडकर); प्रकाशक – महाराष्ट्र बौद्ध साहित्य परिषद, मुंबई; १९६२; पृ. ५६. पांचव्या परिशिष्टात नियतकालिकांची यादी.

गोमंतकीय नियतकालिके (गोमंतकीय नियतकालिकांचा इतिहास) : लेखक व प्रकाशक – नारायण भास्कर नायक; १९६५; पृ. १००.

लेखक व लेख

संपादक ‘ विविधज्ञान-विस्तार ’ – “ विविधज्ञान विस्तार ” : ‘ विविधज्ञानविस्तार ’ मासिक, मुंबई, जानेवारी – फेब्रुवारी १८९० मधील संपादकीय लेख, पृ. १–१५. या लेखात पृ. ३ ते ६ च्या प्रदीर्घ टीपेत “ आजपर्यंत (१८९०) जितकी मराठी मासिक पुस्तके विविधज्ञान विस्तारानंतर निघाली तितक्याची सनवार नावनिशी ” दिली आहे.

नारायण गोविंद चापेकर – “ मराठी मासिके, त्यांचे स्वरूप व सुधारणेच्या दिशा ” : ‘ विविधज्ञानविस्तार ’ मासिक, मुंबई, ऑगस्ट १९१५ मधील लेख, पृ. ३१३–३२७.

गोविंद महादेव गिर्डे – “ मराठी मासिके, त्यांची सांप्रतची स्थिती व ती सुधारण्याची दिशा ”:‘महाराष्ट्रसाहित्यपत्रिका’ (विविधज्ञानविस्तार), सप्टेंबर १९१५ मधील लेख, पृ. १२९–१३५.

अनंत नारायण पंडित – “ सध्याची मासिक पुस्तके, त्यांचे स्वरूप व सुधारणेच्या दिशा ” : ‘ विविधज्ञानविस्तार ’ मासिक, मुंबई, ऑक्टोबर १९१५ मधील लेख, पृ. ३९९–४०४.

रामचंद्र भिकाजी जोशी – “ मराठीतील मृत मासिक पुस्तके – निबंधचंद्रिका ” : ‘ विविधज्ञानविस्तार ’ मासिक, मुंबई, फेब्रुवारी १९१८ मधील लेख, पृ. ७१.

विष्णु मोरेश्वर महाजनी – “ मराठीतील मृत मासिक पुस्तके – ज्ञानसंग्रह ” : ‘विविधज्ञानविस्तार’ मासिक, मुंबई, मे १९१८ मधील लेख, पृ. २११.

व्यंकटेश अनंत मैसूरकर – “मराठीतील मृत मासिक पुस्तके – दंभहारक ” : ‘ विविधज्ञानविस्तार ’ मासिक, मुंबई, जून १९१९ मधील लेख, पृ. २४६.

नीळकंठ बळवंत भवाळकर – “ विविधज्ञानविस्तार आणि मराठी नियतकालिके” : ‘विविधज्ञानविस्तार ’ मासिक, मुंबई, मे १९२६ मधील लेख, पृ. १८१–२१२.

बाळकृष्ण दत्तात्रय सातोस्कर – “मराठी मासिकांची *शंभरी ” : ‘ अमृत ’ मासिक, नाशिक,* यात सप्टेंबर १९५८ ते जानेवारी १९६० च्या दरम्यान आलेले १२ लेखांक. यांमध्ये मराठी नियतकालिकांचा धावता इतिहास *व सुमारे ४० महत्त्वाच्या नियतकालिकांचे* बरेच तपशीलवार व सचित्र वर्णन आहे.

आनंदराव जोशी – “ नागपुरातील काही अस्तंगत मासिके ” : ‘ विहंगम ’ मासिक, नागपूर यातील लेख. लेखांक १ – जानेवारी १९३४; लेखांक २ – मार्च १९३४.

उपलब्धिस्थले—वापरलेल्या संक्षेपांचा खुलासा.

उपलब्धिस्थल म्हणजे प्रकाशित अंक (काही किंवा सर्व) कोठे मिळाले हे दर्शविणारा, प्रकाशित अंकाच्या यादीच्या शेवटी आधी दिलेला, नोंदीतील स्थल, ग्रंथालय वा व्यक्ती याचा निर्देश. वर्णन - विभागातील पाचव्या परिच्छेदाचे हे परिगणन आहे. त्यातील काहींचा खुलासा येथे दिला आहे. त्याशिवाय होणे दुर्घट असून काही स्थले तर स्मृतिशेष झाली असावी. यामुळे हे परिगणन बहुतांशी ऋणनिर्देशात्मक, आणि ते पाहून कोणा माहितगाराकडून अधिक शोधाला उपयुक्त असे नवेजुने धागे सापडण्याच्या उपयोगी, अशा स्वरूपाचे समजावे लागेल. मूळ नोंदलेल्या स्वरूपातच नावाची चिरफाडदारी केली आहे. त्यात आपली आडनाव आधी येणे वगैरेसारखे पर्याय वापरले नाहीत. क्वचित एखादे नाव भिन्न भिन्न प्रकारेही दर्शविलेले आढळेल.

अकाप्रि — प्रा. अनंत काकबा प्रियोळकर, सरस्वती बिल्डिंग, केनेडी ब्रिज, मुंबई ४

अवचानी —

आकुटे — आनंदराव कृष्णाजी टेकाडे, नागपूर

आर्वी — लोकमान्य वाचनालय, आर्वी (वर्धा)

इसुपीर्को — सर परशुरामभाऊ महाविद्यालयाचे ग्रंथालय (भाडारकर संग्रह इ.), सदाशिव पेठ, टिळक रस्ता, पुणे

औद्योगिक प्रदर्शनालय — लॉर्ड रे इंडस्ट्रिअल म्यूझिअम, (आता) घोले रोड, शिवाजी-नगर, पुणे ५

(मिसेस) एम्. जे. खिस्ती, भोपाळ —

कचेरी, कार्यालय — नियतकालिकाचे कार्यालय

काकडे कोल्हापूर — श्रीपत हरि काकडे, संपादक ' शिवणकला '

काणेसंग्रह, पुणे —

कार्यालय — कचेरी पाहा

कालिकाप्रसाद छा., पुणे —

कीर्तने — हरि बाळकृष्ण कीर्तने, संपादक ' विमाजगत् '

केनावाळे — मनीषा, कचरेवाडी, पुणे ४

केमग्र — केसरी मराठा ग्रंथशाळा, ५६८ नारायण पेठ, पुणे २

केल्कीजोशी (के) — ८१० नारायण पेठ, पुणे २

कोऑइंस्टिअमरावती — कोऑपरेटिव्ह इन्स्टि-ट्यूट, अमरावती

कोलते — प्रा. विष्णु भिकाजी कोलते, उपकुलगुरु, नागपूर विद्यापीठ

कोल्हापूर — करवीर नगरवाचन मंदिर, ५१० सी वार्ड, कोल्हापूर

कोशकचेरी — महाराष्ट्रीय ज्ञानकोश कार्यालय, पुणे (संपादक - श्री. व्यं. केतकर)

खरेमंदिर मिरज—

खापर्डे संग्रह — ब. ग खापर्डे, अमरावती

गगंजा — गणेश गंगाधर जांभेकर, मोडक वाडा, सदाशिव पेठ, पुणे २

गंबास — प्रा. गंगाधर बाळकृष्ण सरदार, पुणे

गममादुस्कर — संभाजी रोड, पुणे

गंदेसा — गंगाधर देवराव खानोलकर, शिवनेरी, ४१ शिवाजी पार्क, दादर, मुंबई २८

गनामु — सरदार गंगाधर नारायण मुजुमदार, पुणे

गोमजो — गोविंद महादेव जोशी, पुणे

गोरक्षण, गोरक्षण सभा — गोरक्षण सभा, नागपूर

गोराजगदाळे — गोविंद रामचंद्र जगदाळे, ८९ अ कसबा, याज्ञवल्क्यमंदिरासमोर, पुणे

गोहिंअमुबई, गोवाहिंअमुबई — गोवा हिंदु असोसिएशन, मुंबई

गोवितुळपुळे — प्रा. गोपाळ विष्णु तुळपुळे, पुणे

गोवा हिंदू क्लब —

घैसाव —
चयामुलेमुबई — चद्रकात यादव मुळे, लक्ष्मी सदन, १४७ विठ्ठलभाई पटेल रोड, मुंबई ४
चित्रशाळा — चित्रशाळा छापखाना, सदाशिव पेठ, पुणे
चैतन्य कार्यालय — पुणे
छापखाने —
जग्र — जयकर ग्रथालय, पुणे विद्यापीठ, गणेश खिड रोड, पुणे ७
जाधवसंग्रह — भास्कर सदानद जाधव, बी. ए., १ ब स्टेवली रोड, पुणे १
झुणुवाले नागपूर —
टाउनहॉल्नासिक — रानडे मेमोरिअल लायब्ररी, केळकर टाउन हॉल, नाशिक
टिमवि, टिळक विद्यापीठ — टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रथालय, पुणे
ठामग्र — मराठी ग्रथसग्रहालय, ठाणे
डी. एम वळीवडेकर —
डे. कमिशनरचे ऑफिस, अमरावती —
डेकॉ — डेक्कन कॉलेज पोस्टग्रॅज्युएट रिचर्स इन्स्टिट्यूट लायब्ररी, येरवडा, पुणे ६
डेव्हट्रॅसो — डेक्कन व्हर्नाक्युलर ट्रॅन्स्लेशन सोसायटी, पुणे
दमडेरे — पाडुरग रामचद्र दमडेरे, दुर्मिळ पुस्तकाचे विक्रेते, पुणे
ढेरेसंग्रह, ढेरे, राचिंढेरे — रामचद्र चिंतामण ढेरे, ७७ शनिवार, पुणे
तु. ना काटकर —
तोडवळकर —
त्वकासस — त्वष्टाकासार समजोन्नति संस्था, पुणे
थिऑकॉ — युनायटेड थिऑलॉजिकल कॉलेज, पुणे १
थिऑडे — थिऑसॉफिकल लॉज, डेक्कन जिमखाना, पुणे ४
दवेग्रा —
दनावर्तक, वर्तक — वर्तक पाहा
दवाजो — दत्तात्रय वासुदेव जोग, उपनिषत्तीर्थ, सदाशिव पेठ, मावेस्कूलसमोर, पुणे २
दवापो — दत्तो वामन पोतदार (महामहोपाध्याय), दातेवाडा, ४९८ शनवार पेठ, मेहुणपुरा, पुणे २
दाते — स्पष्ट अन्य निर्देशाच्या अभावी कै. शकर गणेश दाते याच्या टिपणातून घेतलेली माहिती
देनाटिळक — देवदत्त नारायण टिळक, आग्रा रोड, नाशिक
देऋग्राशिक्षणोत्तेजकसस्था मुबई — देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण शिक्षणोत्तेजक संस्था
देशमुखवर्गाल्पुणे — पुष्करणी हौदासमोर, पुणे
नगआपटे — नरहर गगाधर आपटे, पुणे
नगरवाचनमदिरकोल्हापूर, नवाम कोल्हापूर — नगर वाचन मदिर, कोल्हापूर
नवामअमरावती — नगर वाचन मदिर, अमरावती
नागपूरयुनिल — नागपूर युनिव्हर्सिटि लायब्ररी, नागपूर
नॉर्मल स्कूल फॉर मेल्स, अमरावती —
नूमवि — ग्रथालय, नूतन मराठी विद्यालय हायस्कूल, पुणे २
नूलकर पुणे —
नेर्लेकर बुक डेपो, पुणे —
पणजी —
पाटसकर सग्रह —
पारखीशास्त्री — वे स काशीनाथ पाडुरगशास्त्री पारखी, दुर्मिळ पुस्तकाचे विक्रेते, ४७८ अ शनिवार पेठ, पुणे २
पुमग्र — पुणे मराठी ग्रथालय, ४३७ ब नारायण पेठ पुणे २.
प्रकाशवाचनालयनासिक — प्रकाश वाचन मदिर, नाशिक
प्रियोळकर, प्राप्रियोळकर, अकाप्रि — पाहा 'अकाप्रि'
फकॉ — बाई जेरबाई वाडिया लायब्ररी, फर्ग्युसन कॉलेज, डेक्कन जिमखाना, पुणे ४.
बारामोडक — बाळकृष्ण रामचद्र मोडक, नागपूर
बीटीकॉपुणे — टिळक कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, ग्रथालय, सदाशिव पेठ, पुणे
मवाळकरसग्रह, नागपूर —
माइसम — भारत इतिहास सशोधक मडळ ग्रथालय, पुणे

भारतगायनसमाज — पुणे
भाडारकरसग्रहएसबीकॉ — एसबीकॉ पाहा
भालबहिरट —भालचद्र पदरीनाथ बहिरट, बी ए., काळ्यामारुतीनजीक, पढरपूर (सोलापूर)
भावेस्कूल, पुणे —
भास्करराव जाधव वाचनालय, कोल्हापूर —
मग्र — महाराष्ट्र प्रादेशिक ग्रथालय, महाराष्ट्र राज्यातील मराठीभाषेचे प्रादेशिक ग्रथालय, ७९६ सदाशिव पेठ, विश्रामबागवाडा, पुणे २
मग्रसवाई — लो टिळक ग्रथसग्रहालय (पूर्वी मराठी ग्रथसग्रहालय), वाई (सातारा)
मडगाव — म्युनिसिपल लायब्ररी, मडगाव, गोवा
मडलिकफर्गो — फर्ग्युसन कॉलेज, वाडिया लायब्ररीमधील मडलिक सेक्शन
मराठवाडा विद्यापीठ — औरगाबाद
मसमडळ, मुबई — मराठी सशोधन मडळ सग्रह, मुबई मराठी ग्रथसग्रहालय, मुबई १४
मसाप — महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, या सस्थेचे कै वा गो आपटे सदर्भग्रथालय, टिळकरस्ता, पुणे २
महानुभावमठ —
महाराष्ट्र कार्यालय — ‘ महाराष्ट्र ’ मासिकाचे कार्यालय, पुणे
मापुजो— डॉ माधव पुरुषोत्तम जोशी, लक्ष्मी रोड, पुणे २
मालवण — नगरवाचनमदिर, मालवण (रत्नागिरी)
मुग्रम — मुबई मराठी ग्रथसग्रहालय, १७२ नायगाव क्रॉसरोड, दादर, मुबई १४
यदिपेंदरकर — कवी यशवंत ऊर्फ यशवत दिनकर पेंढरकर, १९६।३४ सदाशिव पेठ, पुणे २
रमाकात ग्रदर्श, रमासुरतकर — डॉ. रमाकात माधव सुरतकर (रमाकात ग्रदर्श), ४८० शनिवार पेठ, पुणे २
रविकावळी — रघुनाथ विष्णु कावळी, १८ मिरिमिला बिल्डिंग, रानडे रोड, दादर, मुबई २८
ऊतसग्रह —
राहर्षे — मित्रमडळ कॉलनी, पुणे ९
राचिढेरे — ढेरे पाहा
राजवाडेसम, राजवाडेसमडळधुळे — [इतिहासाचार्य वि. का] राजवाडे सशोधन मदिर ग्रथालय, गल्ली नं १, धुळे
राजारामग्रनागपूर — राजाराम सीताराम दीक्षित वाचनालय, सीताबर्डी नागपूर
राजाराम लायब्ररी कोल्हापूर —
राठोड, अकोला —
रामकानिटकर — राजाराम मल्हार कानिटकर (सपादक, ‘ चित्रमय जगत् ’), ४५५ सदाशिव, पुणे
लिआम — लिहून आलेला मजकूर
लोकमान्य छापखाना मिरज —
वर्तक, वर्तक सग्रह, वर्तक पुणे, दनावर्तक — द ना तथा दादासाहेब वर्तक, शनवार पेठ, पुणे २
वादेशमाळे, वारजा —
विगताम्हणकर — विश्वनाथ गणेश ताम्हणकर, पुणे
विदर्भ छा. अमरावती —
विप्रलिमये — आचार्य वि प्र लिमये, लक्ष्मीरोड, पुणे २
वेंगुर्ले —
वैद्य — श्रीराम बाळकृष्ण वैद्य
शकराचार्यमठ कोल्हापूर —
शमाउरुणकरपुणे — शकर मारुती उरुणकर, १३०२ शिवाजीनगर, पुणे ५
शासस्वामीचाकूर — शातीतीर्थ सगय्यास्वामी, शिक्षक, मु पो चाकूर (सी आर), ता अहमदपूर, जि. उस्मानाबाद, मराठवाडा
शिखरे — दामोदर नरहर शिखरे, पुणे
शिशुविहारनातूबाग —पुणे
शेतकी आणि शेतकरी कचेरी —
श्रीविआवेडकर — श्रीधर विष्णु आवेडकर, ५६३ बुधवार, पुणे
श्रीअरविंदाश्रम पाडेचरी —
(डॉ) श्रीखडे कोल्हापूर — डॉ रामचद्र चिंतामण श्रीखडे, कोल्हापूर
श्रीगुरुदेवप्रशासनमडळ अमरावती —
श्रीनारदमदिर पुणे —

श्रीमहालक्ष्मीप्रा.हिंदुवाननमंदिर — श्रीमहालक्ष्मी प्रासादिक (हिंदू) वाचन मंदिर, पणजी (गोवा)

सकाळकचेरी — सकाळ दैनिक ग्रंथसंग्रह, पुणे २

श्रीसमर्थ गोरक्षण वाचनालय, नागपूर —

संपादक, प्रकाशक — त्या त्या नियतकालिकाचे संपादक व प्रकाशक. केव्हा केव्हा संपादक –प्रकाशकाचे नाव दिले आहे, ते पहिल्या वर्णनात आलेले ओळखता येईलच.

सरस्वतीमंदिरपणजी — श्री सरस्वती वाचन मंदिर, पणजी

सरस्वतीवाचनालयशहापूर — ? सार्वजनिक वाचनालय, शहापूर (ठाणे)

सारस्व, सारस्वसमाजमडगाव —गोमंत विद्यानिकेतन (पूर्वीचे नाव– सारस्वत ब्राह्मण समाज), मडगाव (गोवे)

(डॉ.) सामंत, मुंबई — डॉ. वासुदेव जगन्नाथ सामंत, ३६ लक्ष्मी निकेतन, डी. एल्. वैद्य रोड, दादर, मुंबई २८

सार्वजनिक वाचनालय (अमरावती) — अमरावती नगरवाचनालय, अमरावती

सावंतवाडी – श्रीरामवाचनमंदिर आणि क्रीडाभुवन, सावंतवाडी (रत्नागिरी)

सेंलावडोदे — सेंट्रल लायब्ररी बडोदे

स्वस्तिकग्रंथभाडार पुणे —

ज्ञानेश्वर छा. पुणे —ज्ञानेश्वर छापखाना, ७७० शुक्रवार, भूतकर हौदाजवळ, पुणे २

उतारे —

१ वाङ्मय-विभागाबद्दल यदृच्छावस्था

" या मासिक पुस्तकातील (' भारत वर्ष ', पुणे १८९६) इतिहासात्मक भागाच्या संबधाने साधनांची काय काय सामग्री आमचेजवळ आहे, हे असे (सुमारे दोन पृष्ठे) बरोबर सांगता आले, तसे ' वाङ्मयात्मक ' भागाच्या परिपूर्ततेसाठी उपलब्ध झालेल्या साधनासंबंधाने सांगता येणे कठीण आहे. तथापि इतके सांगण्यास काहीच हरकत नाही, की आमच्या प्राचीन व आधुनिक वाङ्मयासंबंधाने व मीमांसेसंबधाने त्याचप्रमाणे इतर भाषातील वाङ्मयासंबंधाने जे जे ज्या ज्या विद्वान गृहस्थाला लिहिण्यासारखे वाटेल त्याचा त्याचा यथावकाश संग्रह केला जाईल ... "—पहिल्या अंकातील उद्देशविषयक लेख, पृ. ५.

२ वर्गणी चुकविणारांस कौल (तीन नमुने)

(१) ' दोन्हीकडून पंचाईत ! '

(वर्गणीबद्दल) बोलावे तर राग येतो; म्हणून उगेच राहावे तर तोटा होतो–' दंभहारक ', वर्ष ४ अंक ६, जून १८७५.

(२) ' तेलावाचून दिवा '

(वर्गणीदारानी वर्गणी दिली नाही तर) तेलावाचून दिवा तेवेल तरी कसा ?—' सद्दिज्ञान ', पुस्तक १ अंक ५, मे १८८५.

(३) ' अहो ! जरा इकडे पहा ! '

आपण ' सद्दिज्ञाना 'चे वर्गणीदार आहा, नव्हे काय ? हा आठवा अंक ! ! १८८५ साल संपत आले ! ! ! त्याची आगाऊ वर्गणी आपण भरली नसल्यास ती सत्वर भरा कशी ! पुस्तक नियमाने मिळत असता त्याच्या मोबदल्यास इतराज काय म्हणून !– 'सद्दिज्ञान', पुस्तक १ अंक ८, आगस्ट १८८५.

* * *

अबलामित्र

श्री

अबलामित्र

ABALAMITRA

स्त्रियांकरिता

उपयुक्त विषयांचें मासिक पुस्तक

सदर्भ : पृष्ठ ६

आर्यधर्मदर्पण

आर्यधर्मदर्पण.

सदर्भ : पृष्ठ २४

आर्यबंधु

आर्यबंधु.

मासिक पुस्तक

आर्य भगिनी

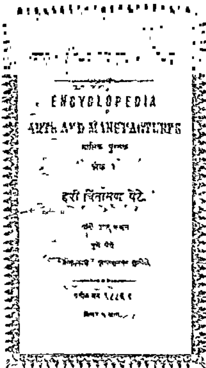
पुस्तक १ जानेवारी १८९० अंक १

आर्य भगिनी.

(स्त्रियांकरितां उपयुक्त मासिक पुस्तक.)

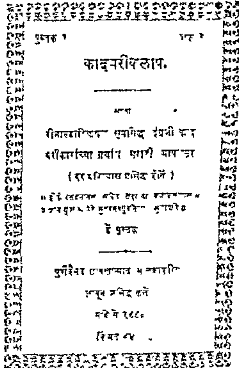
THE ARYA BHAGINI

कलाकौशल्यबृहत्कोश

ENCYCLOPEDIA
ARTS AND MANUFACTURES
मासिक पुस्तक
अंक १
हरी चिंतामण पेटे.

संदर्भ : पृष्ठ ४९

कादंबरीकलाप

पुस्तक १ अंक १
कादम्बरीकलाप.
अथवा
हे पुस्तक

संदर्भ : पृष्ठ ५१

काव्यरत्नावली

काव्यरत्नावली.

(मासिक पुस्तक.)

वर्ष १ लें

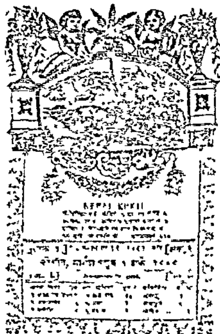
(जून १८८७ ते १८८८ चे)

अंक १—१२

जळगांव खानदेश

केरळ कोकिळ

ग्रंथमाला

ग्रंथमाला

६९

मुंबई

चंद्रिका

संदर्भ पृष्ठ ८१

संदर्भ पृष्ठ ८५

दंभहारक

दंभहारक.

DAMBHAHARAKA

निबंधमाला

निबंधमाला

नीरजोल्लास

नीरजोल्लास

NIRAJOLLAS

संदर्भ पृष्ठ १४७

पुणे पाठशाला पत्रक

POONA COLLEGE SCHOOLPAPER

पुणें पाठशालापत्रक.

संदर्भ पृष्ठ १०४

प्राचीप्रभा

Luz do Oriente

प्राचीप्रभा

बालबोध

बालबोध.

BALABODHA.

पुस्तक पहिलें

मुंबई,

यशवन्त

सन्दर्भ पृष्ठ ९५

रंगभूमि

रंगभूमि.

(नाटकविषयाची चर्चा करणारे सचित्र मासिक पुस्तक)

विषयानुक्रमणिका

सन्दर्भ पृष्ठ २५८

रत्नाकर

लायब्ररी मिसलेनी

मराठी
नियतकालिकांची सूचि

वर्णन-विभाग

अंकुश

मासिक : संपादक – गणेश हेरंबराज बाल-शास्त्री शर्मा. प्रकाशक – संपादक, श्रीक्षेत्र मोरेश्वर (मोरगाव, जि. पुणे). मुद्रक – श्रीशिवाजी मुद्रण मंदिर, पुणे. वा. व. आणाऊ रु. ३०६, वर्ष २३ रु. ५. फु. अं. ८६, वर्ष २३ रु. ८८. अंकात प्रकरणवार ३२-४८ पृष्ठे. ८·३ × ५·५. प्रथमांक – माघ श. १८४२. पुढे चालू १९६७. (वर्षवार व शिवाय सलग अंकक्रमांक)

उद्देश – गाणेशोपासनाप्रधान – वैदिक भक्ति-ज्ञानबोधक – गाणेशलीलातत्त्वार्थनिरूपक तथा धर्म-ज्ञानसाधक उपासनामार्गाचे विवेचन. श्रीयोगींद्र-मठ धर्मप्रसाराचे मुख्य साधन. गणेशतत्त्वप्रथांचे उपादन व प्रकाशन. स्वरूप – तीन भागात – (१) उपासनामार्गसाधक भक्तिरसप्रधान काव्य, (२) उपासनासिद्धीच्या प्रत्ययाची निदर्शक अवताराची व महात्म्याची चरित्रे, (३) कर्मो-पासनाज्ञानस्वरूप धर्मतत्त्वाचे ज्ञान देणारे स्फुट लेख. श्रीयोगींद्राची कविता, स्तोत्रे, पदे, स्मीगीते इ.

ब्रीदवाक्य –

(१) अंकुशो भगवान् विष्णु अंकनाद्धर्मपालक. ।
प्राप्तये पुरुषार्थानामंकुशः सर्वकारणम् ॥

(२) येन संहरसि प्रदान् त्वद्भक्तांति गणेश्वर ।
स तु सुहृतिनां पाता दीर्वस्ते अस्तु अंकुश·॥१॥

(३) वर्ष १ अंक २-३ मलपृष्ठ ४

सुविघ्नें नाशार्या सकल सुख व्हावें अनुदिनीं ।
सुबुद्धी लाधावी सतत वन हे इच्छिती मनीं ।
तशा श्रद्धायुक्ता निजभजनरता मुकरा–
सुलाभार्ती द्यावी बुधमुद्द हा अंकुश सदा ॥

(४) श्रीयोगींद्रगुरोराज्ञयो गाणेशजनरंजः ।
स्वयपूर्णः स्थितः स्वांते ' आशाग्निरो ' ऽय-मंकुश. ॥ १ ॥

विशेष माहिती – अंक १३२ निघाला नाही. अंक १६९ नंतर ६ महिने (६ अंक) खंड. अंक २०० नंतर ५ महिने खंड पडला, ५ अंक (वर्ष १८ अंक ३ ते ७) मागासले. ते ८ ते १२ या पाच अंकाबरोबर ओळीने काढून भरून दिले. अंक २१० नंतर एक वर्ष खंड. वर्ष २० चे पहिले सहा अंक दुप्पट व पुढील सहा अंक जोड-अंक मिळून एकूण अंक १८ म्हणजे सहा अंक जास्त. वर्ष २१ चे चारी अंक दुप्पट – दरमहा दोन याप्रमाणे – एकूण ८ अंक. अंक २४८ नंतर ६ वर्षे ८ महिन्याचा खंड – अत्यंत अनिश्चित परि-स्थितीचा उल्लेख. *कालगणना* – शकाच्या बरोबर श्रीयोगींद्रशक (वर्ष १ अंक १- माघ शक १८४२ : श्रीयोगींद्रशक ३४४). *विशेषांक* – क्र. (६०-६१) श्रीयोगींद्र अंक; क्र. ६२ विषयाची पाच वर्षांची सूची; क्र. (६३-६४) कमलाविलास अंक; क्र. (६५-६६) बालगुरु योगींद्र गौरवांक-१; क्र. (६७-६८) बालगुरु योगींद्र गौरवांक २; क्र. (६९-७०) प्रमा प्रसाद अंक, क्र. (७१ ७२) श्रीगुरुगणेश गुह्य स्तोत्रे-२.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १, (२-३), ४, (५ ६), ७ ते ९, (१०-११), १२. माघ १८४२ ते पौष १८४३.

वर्ष २ – अंक (१३-१५), (१६-१७), (१८-१९), (२०-२१), २२, (२३-२४). माघ १८४३ ते पौष १८४४.

वर्ष ३ – अंक (२५-२६), २७, २८, (२९-३०), (३१-३२), (३३-३४). (३५-३६). माघ १८४४ ते पौष १८४५.

वर्ष ४ – अंक (३७-३९), ४०, (४१-४२), ४३, (४४-४५), (४६-४८). माघ १८४५ ते पौष १८४६.

वर्ष ५ – अंक (४९-५०), (५१-५२), (५३-५४), (५५-५६), (५७-५८), ५९. माघ १८४६ ते मार्गशीर्ष १८४७. (११ अंक)
वर्ष ६ – अंक (६०-६१), ६२, (६३-६४), (६५-६६), (६७-६८), (६९-७०), (७१-७२). पौष १८४७ ते पौष १८४८. (१३ अंक)
वर्ष ७ – अंक (७३-७४), ७५, (७६-७७), (७८-७९), (८०-८२), (८३-८४). माघ १८४८ ते पौष १८४९.
वर्ष ८ – अंक (८५-८७), (८८-९०), (९१-९२), (९३-९४), (९५-९६). माघ १८४९ ते पौष १८५०.
वर्ष ९ – अंक (९७-९८), (९९-१००), (१०१-१०३), (१०४-१०६), (१०७-१०८). माघ १८५० ते पौष १८५१.
वर्ष १० – अंक (१०९-११०), (१११-११२), (११३-११४), ११५ ते १२०. माघ १८५१ ते पौष १८५२.
वर्ष ११ – अंक १२१ ते १३१. माघ १८५२ ते मार्गशीर्ष १८५३.
वर्ष १२ – अंक १३३ ते १४०, (१४१-१४२), १४३, १४४. पौष-माघ १८५३ ते पौष १८५४.
वर्ष १३ – अंक १४५ ते १५१, (१५२-१५४), १५५, १५६. माघ १८५४ ते पौष १८५५.
वर्ष १४ – अंक १५७ ते १५९, (१६०-१६१), १६२ ते १६४, (१६५-१६७), १६८. माघ १८५५ ते पौष १८५६.
वर्ष १५ – अंक $\frac{१६९}{१}$ माघ १८५६ + $\frac{(१७०\text{-}१७१)}{८\text{-}९}$, $\frac{१७२}{१०}$, $\frac{(१७३\text{-}१७४)}{११\text{-}१२}$ भाद्रपद ते पौष १८५७. (सहा अंक)
वर्ष १६ – अंक १७५, १७६, (१७७-१७८), १७९ ते १८६. माघ १८५७ ते पौष १८५८.
वर्ष १७ – अंक १८७, (१८८-१९०), (१९१-१९२), (१९३-१९४), १९५ ते १९८. माघ १८५८ ते पौष १८५९.
वर्ष १८ – अंक $\frac{(१९९\text{-}२००)}{१\text{-}२}$ + $\frac{(२०१\text{-}२०२)}{८, ३}$, $\frac{(२०३\text{-}२०४)}{९, ४}$, $\frac{(२०५\text{-}२०६)}{१०, ५}$, $\frac{(२०७\text{-}२०८)}{११, ६}$, $\frac{(२०९\text{-}२१०)}{१२, ७}$. माघ १८५९ ते पौष १८६० +
वर्ष १९ – अंक (२११-२१२), (२१३-२१४), (२१५-२१६), (२१७-२१८), (२१९-२२०), (२२१-२२२). माघ १८६१ ते पौष १८६२.
वर्ष २० – अंक $\frac{(२२३\text{-}२२४)}{१}$, $\frac{(२२५\text{-}२२६)}{२}$, $\frac{(२२७\text{-}२२८)}{३}$, $\frac{(२२९\text{-}२३०)}{४}$, $\frac{(२३१\text{-}२३२)}{५}$, $\frac{(२३३\text{-}२३४)}{६}$ / $\frac{(२३५\text{-}२३६)}{७\text{-}८}$, $\frac{(२३७\text{-}२३८)}{९\text{-}१०}$, $\frac{(२३९\text{-}२४०)}{११\text{-}१२}$. माघ १८६२ ते पौष १८६३. (१८ अंक
वर्ष २१ – अंक $\frac{(२४१\text{-}२४२)}{१}$, $\frac{(२४३\text{-}२४४)}{२}$, $\frac{(२४५\text{-}२४६)}{३}$,

(२४७-२४८) / ४ . माघ १८६३ ते

वैशाख १८६४ + (आठ अंक)

वर्ष २२ – अंक २४९ ते २६०. माघ १८७० ते पौष १८७१.

वर्ष २३ – अंक २६१/१ माघ १८७१,… २६५/५

आषाढ १८७२, २६६/६ श्रावण १८७२,..

(२६९-७०)/८ अश्विन १८७२.

अखंड समाधान

मासिक : प्रकाशक – व्ही. एव्. प्रयाग, श्रीक्षेत्र वाड (जि. उत्तर कानडा). मुद्रक – स्वयंप्रकाश छापखाना. वा. व. रु. १०५. अंकात ५२ पृष्ठे. ६·९ × ४·४. प्रथमांक – १५ मार्च १९०९.

उद्देश – श्रीपद्मनाभतीर्थ (तालीकोट) याच्या पद्यग्रंथांचे प्रकाशन. स्वरूप – १ स्तोत्रसंग्रह, २ पदसंग्रह, ३ आत्मानुभव, ४ सदद्वैतवेदांत-सिद्धांतोपसिद्धांतसंग्रह, ५ कर्मतत्त्व.

ब्रीदवाक्य –

सर्व समाधानासाठीं । समाधाना नाहीं त्रुटी ॥
परि संशय उठती । सतत्त्वं ते तूटती ॥

[मयं]

वर्ष १ – अंक १ ते ९. मार्च ते नवंबर १९०९.

अध्यापक व परीक्षक

मासिक : प्रकाशक – गोविंद विष्णु फडके, अहमदनगर. मुद्रक – सुदर्शन छापखाना, नगर. वा. व. रु. १०४. फु. अ. ८२. अंकात १२–२० पृष्ठे. ८×५·२. प्रथमांक कार्तिक शुद्ध १२ श. १८२५.

उद्देश – ' धर्म-नीति-व्यवहार-शिक्षणाची राष्ट्रीय पाठशाळा '. संस्कृत भाषा शिकविणे. भारतवर्षाच्या ' मृत ' भाषेस ' संजीवनी ' देणे. स्वरूप –' भारत ' ग्रंथाचे सारभूत श्लोक. परीक्षा घेतली जाईल. शाळांतील परीक्षांचे (संस्कृत) प्रश्न. संस्कृत शिक्षण-पद्धतींतील उणिवा.

ब्रीदवाक्य –

" स्वाध्यायप्रवचने एवेति नाको मौद्गल्यः । तद्धि तपः तद्धि तपः " ।

विशेष माहिती – ' एक अगदी वेगळ्या दिशेने प्रयत्न. प्रो. जिनसीवाले यांच्या लोभाचे योग्य स्मारक '.

[मुंमसं]

वर्ष १– अंक १ कार्तिक १८२५ + २ ते ९ पौष १८२५ ते श्रावण १८२६.

अध्यापन

मासिक : संपादकमंडळ – प्रल्हाद केशव अत्रे, भास्कर घोंडो कर्वे. सहसंपादक–वर्ष २ कृष्णाजी गणेश पराजपे. प्रकाशक – वर्ष १ अंक १ ते ६ गो. गो. अधिकारी, अधिकारी आणि मंडळी; अंक ७ ते १२ व वर्ष २ वामन पांडुरंग केळकर, पुणे. मुद्रक – आर्यसंस्कृति मुद्रणालय, पुणे. वा. व. रु. २०१०. अंकात ४८ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – जानेवारी १९३१. (वर्षवार, शिवाय सलग अंकक्रमांक.)

उद्देश – प्राथमिक व दुय्यम शिक्षकांचे मासिक. शिक्षणाचा शास्त्रीय व कलात्मक दृष्टीने विचार. स्वरूप – मलपृष्ठावर एका शिक्षणतज्ज्ञाचे चित्र. मुलांचे मानसशास्त्र, शैक्षणिक व प्रायोगिक मानसशास्त्र, शैक्षणिक प्रयोग व योजना, अध्यापनपद्धती, त्यांची चिकित्सा. वर्गातील पाठांची टिपणे. शिक्षकांची चरित्रे.

विशेष माहिती – " उत्कृष्ट लेख यावी येण्यास कालावधी लागतो म्हणून अनियमितपणा",

'दोन वर्षे चालून बंद पडले.'—पाहा 'नवे अध्यापन'. काही अडचणींमुळे बंद.

[दवापो, मगंजा, मुमग्रं]

वर्ष १—अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३१.

वर्ष २—अंक १ ते ५. जानेवारी ते मे १९३२.

अध्यापन

मासिक: संपादक—गोपाळ गोविंद अधिकारी. प्रकाशक—संपादक, महाराष्ट्र प्रकाशन लि., पुणे. वा. व. रु. ५७४. अंकात २४ पृष्ठे. ७·२ X ४ ९. प्रथमांक—जुलै १९४८.

उद्देश—प्राथमिक व दुय्यम शिक्षकाचे.

[दवापो]

वर्ष १—अंक १ ते ३. जुलै ते सप्टेंबर १९४८.

अबलामित्र

मासिक: प्रकाशक—रा. ह. आठवले, अलीबाग. मुद्रक—सत्यसदन छा. वा. व. रु. ३८६. ९.३ X ६.४. प्रथमांक—सप्टेंबर १८७६. (पुस्तक-अंक).

उद्देश—स्त्रियांकरिता. स्वरूप—नाटक, कादंबरी, निबंध, कविता.

[मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १—अंक १ ते ६, (७-८), ९ ते १२. सप्टेंबर १८७६ ते आगस्ट १८७७ +

वर्ष २—अंक १, २, (३ ४), ५. जानेवारी ते मे १८७८.

अबलामित्र

मासिक: प्रकाशक—रावजी हरि आठवले. मुद्रक—सत्यसदन छापखाना, अलीबाग. वा. व. आगाऊ रु. १०८, मागाहून दुप्पट. पु.अं.८४. अंकात २४ पृष्ठे. ८·३ X ५·३. प्रथमांक श्रावण श. १८०१.

उद्देश—स्त्रियांकरिता उपयुक्त विषयाचे मासिक पुस्तक. स्वरूप—स्त्रीशिक्षणावर निबंध, प्रसंगसंबंधी एक नाटक, पतिव्रता स्त्रियांच्या पौराणिक *कथा, पाकशास्त्र, जुनाट कवींची रसाळ कविता,* म्हाण्या, स्त्रीगीते, कादंबरी.

[मुंमग्रं]

वर्ष १—अंक १ ते ४, (५-६), (७-८), (९-१२). श्रावण १८०१ ते आषाढ १८०२.

वर्ष २—अंक १, २, (३-४), (५-८), ९, (१०-१२). श्रावण १८०२ ते आषाढ १८०३.

वर्ष ३—अंक १ ते ३, (४-५), (६-७), ८, (९-१२). श्रावण १८०३ ते आषाढ १८०४.

वर्ष ४—...अंक २ भाद्रपद १८०४, ... ५ फा १८०४,...७ वै १८०५, ८ ज्ये, (९-११) (? आ-भा) १८०५.

अबलामित्र

मासिक: मुद्रक—सत्यसदन छा., अलीबाग. पु. अं. ८२. अंकात १२ पृष्ठे. ७·२ X ४.२. प्रथमांक श्रावण श. १८०५.

वर्ष १—श्रावण १८०५...३ अश्विन १८०५.

अबलारक्षण

मासिक: संपादक—मा. र. ठकार. प्रकाशक—संपादक, सोलापूर. वा. व. रु. २. अंकात २० पृष्ठे. ७·२ X ४·९. प्रथमांक—मार्च १९३०.

उद्देश—अनाथ अबलांचा कैवारी. स्वरूप—अनाथ अबलांचे जीवन आर्थिकदृष्ट्या सुखावह कसे करता येईल, त्यांना करता येण्यासारखे उद्योगधंदे, मोहाची कारणे इ. शिवाय सामाजिक, धार्मिक, औद्योगिक इ. विषयांची चर्चा.

ब्रीदवाक्य —
यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते । रमंते तत्र देवताः ॥
[पुमग्रं]

वर्ष १— अंक १ मार्च १९३०.

अभिप्राय - संग्राहक

त्रैमासिक : संपादक — गणेश रंगनाथ दंडवते. प्रकाशक — संपादक, बडोदे. मुद्रक — लक्ष्मीकान्त प्रिंटिंग प्रेस, बडोदे. वा. व. रु. १. अंकात २४ पृष्ठे. ९·५×६·५. प्रथमांक — अक्टोबर १९३४, शेवटचा — जून १९३८. (पुस्तक-भाग)

उद्देश — 'बुक रिव्हयु डायजेस्ट' च्या धर्तीवर नियतकालिकांत प्रकाशित झालेल्या अभिप्रायातून अवतरणाच्या साह्याने बृहन्महाराष्ट्रातील पुस्तकांचा वर्गवार परिचय. स्वरूप — पुस्तकाचे नाव, पृष्ठे, लेखक, प्रकाशक, प्रकाशनाचे स्थल व काल, किंमत, विषयाची साधारण कल्पना यावी इतपत प्रकाशित अभिप्रायाचा सारांश, अभिप्रायाचा संदर्भ.

विशेष माहिती — पुस्तक २ भाग १-२ पासून मथळ्याखाली (इंग्रजीत) 'दि मराठी बुक रिव्हयु डायजेस्ट्'; पु. २ भाग ३ पासून आणखी 'ॲण्ड इंडेक्स टु करंट मराठी लिटरेचर' हे शब्द. *प्रकाशन तारीख* — प्रत्येक भागाच्या प्रकाशनाची तारीख मुद्रक नोंदीबरोबर शेवटी. *मुद्रण* — वर्ष २ पासून श्री इंदिरा प्रिंटिंग प्रेस, बडोदे. *कायम ग्राहक योजना* — पुस्तक ३ भाग २ पृ. २४ वर 'एकदम रु. २५ देऊन कायम ग्राहक होण्याची योजना' व पुढे कायम ग्राहक झालेल्यांची नावे वेळोवेळी. पुस्तक ३ भाग १ मलपृष्ठ ३ — लेखक, प्रकाशक व छापखानेवाले यास आग्रहाची विनती — 'प्रत्येक पुस्तकाची एक प्रत व वर्णन पाठवा.' संपादकाच्या आजारामुळे बंद.

[मुंमग्रं, दवापो]

वर्ष १ – अंक (१-२) अक्टोबर १९३४ (प्रकाशन ४ नवंबर १९३४) ग्रंथांची नोंद जानेवारी ते जून १९३३.
— अंक (३-४) जानेवारी १९३५ (प्र. १ मे १९३५) ग्रंथनोंद जुलै ते डिसेंबर १९३३.

वर्ष २ – अंक (१-२) (प्र. ३० अक्टोबर १९३५) ग्रंथनोंद अधिकांश १९३४.
— अंक ३ (प्र. १६ फेब्रुवारी १९३६) ग्रंथनोंद १९३४चे राहिलेले विषय — निबंध, प्रवास, चरित्रे, किरकोळ, बालवाङ्मय.
— अंक ४ (प्र. ५ जून १९३६) ग्रंथनोंद १९३५.

वर्ष ३ – अंक १ अक्टोबर १९३६ (प्र. १५ नवंबर १९३६) ग्रंथनोंद जुलै ते डिसेंबर १९३५.
- अंक २ जानेवारी १९३७ (प्र. १ जून १९३७) ग्रंथनोंद जानेवारी ते मार्च १९३६.
— अंक (३-४) एप्रिल व जुलै १९३७ (प्र. १ नवंबर १९३७) ग्रंथनोंद एप्रिल ते डिसेंबर १९३६.

वर्ष ४ – अंक १ जानेवारी १९३८ (प्र. १५ एप्रिल १९३८) ग्रंथनोंद जानेवारी ते मार्च १९३७.
— अंक (२-३) एप्रिल व जुलै, १९३८ (प्र. ३० सप्टेंबर १९३८) ग्रंथनोंद एप्रिल ते सप्टेंबर १९३७.
— अंक ४ अक्टोबर १९३८ (प्र. १० एप्रिल १९३९) ग्रंथनोंद अक्टोबर ते डिसेंबर १९३७.

वर्ष ५ – अंक (१-२) जानेवारी व एप्रिल १९३९ (प्र. ?) ग्रंथनोंद जानेवारी ते जून १९३८.

अभिरुचि

मासिक : संपादकमंडळ — सौ. विमल चित्रे, मंगेश विठ्ठल राजाध्यक्ष, पुरुषोत्तम आत्माराम चित्रे. प्रकाशक — पुरुषोत्तम आत्माराम चित्रे, बडोदे.

मुद्रक – आत्माराम प्रेस, बडोदे. वा. व. रू. ३. फु. अं. ०५. अंकात ३६–४० पृष्ठे. ८×५.४. प्रथमांक – फेब्रुवारी १९४३. पुढे चालू, नवाअवतार फेब्रुवारी १९६६.

उद्देश – साहित्य व कला याना वाहिलेले (वर्ष ६). स्वरूप – उच्च अभिरुचीचे काव्य, कथा, टीका, समीक्षक टेंगा, नवे साहित्य, विविध मार्गांत प्रकट होणाऱ्या बहुमोल साहित्याचे संकलन, लघुनिबंध, कलास्वाद, वादसंवाद, संपादकीय, नवे साहित्य (अभिप्राय), मते-मतभेद, पत्रे इ.

विशेष माहिती – आकार – वर्ष २ – ९.४ × ६.४. वा. व. वर्ष २-रु. ४; फु. अंक ०६; वर्ष ३ रु. ४; वर्ष ४ रु. ४८८; वर्ष ६ रु. ६, फु. अं. ०१२; वर्ष ७ फु. अं. ०८. वर्ष ८ अंक (७-१०) = ' मागे पडलेल्या चार महिन्यांचे माप.'

[मुंमग्रं, नूमवि, फर्गो, मसाप, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४३ ते जानेवारी १९४४.

वर्ष २ – अंक १ ते ७, (८-९), १० ते १२. फेब्रुवारी १९४४ ते जानेवारी १९४५.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४५ ते जानेवारी १९४६. अंक ९ दिवाळी अंक.

वर्ष ४ – अंक १ ते ८, (९-१०), ११, १२. फेब्रुवारी १९४६ ते जानेवारी १९४७. अंक (९-१०) दिवाळी अंक.

वर्ष ५ – अंक १ ते ९, (१०-११), १२. फेब्रुवारी १९४७ ते जानेवारी १९४८. अंक (१०-११) दिवाळी अंक.

वर्ष ६ – अंक १ ते ८, (९-१०), ११, १२. फेब्रुवारी १९४८ ते जानेवारी १९४९. अंक (९-१०) दिवाळी अंक.

वर्ष ७ – अंक १ ते ८, (९-१०), (११-१२). फेब्रुवारी १९४९ ते जानेवारी १९५०. अंक (९-१०) दिवाळी अंक.

वर्ष ८ – अंक (१-२), (३-४), (५-६), (७-१०), ११, १२. फेब्रुवारी १९५० ते जानेवारी १९५१. अंक (७-१०) दिवाळी अंक.

अमरलेखा

त्रैमासिक : संपादकमंडळ – रा. ग. छत्रे, के. ना. टिळक, गो. प्र. डफार. पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छा. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·४×५·४. प्रथमांक – (मुद्रित) सप्टेंबर १९३४ (वर्ष १५).

उद्देश – ट्रेनिंग कॉलेज फॉर मेन, पुणे यातील विद्यार्थ्यांचे. स्वरूप – निबंध, गोष्टी, गाणी, कॉलेजवार्ता.

ब्रीदवाक्य –

नाहीं परोपकारापरि दुसरें थोर पुण्य हें वचन ।
सत्य असे तरि विद्यादानाहीं तुल्य पुण्य आणिक न ॥
– कृष्णशास्त्री चिपळूणकर

विशेष माहिती – व्यंकटराव चापेकर, ह्यास प्रिन्सिपाल यांनी जन्म दिला (हस्तलिखित स्वरूप). प्रि. तावडे यांच्यामुळे सप्टेंबर १९३४ चा पहिला मुद्रित अंक प्रसिद्ध झाला (वर्ष १५ अंक १).

[मग्रं]

वर्ष १७ – अंक २ अक्टोबर १९३६, ३, ४ एप्रिल १९३७.

वर्ष १८ – अंक १ सप्टेंबर १९३७, २, ३ जा. ४ एप्रिल १९३८.

वर्ष १९ – अंक १ आगस्ट १९३८, २, ३ जा, ४ एप्रिल १९३९.

वर्ष २० – अंक...

वर्ष २१ – अंक १ आगस्ट १९४०, २, ३, ४ मे १९४१.

वर्ष २२ – अंक १ सप्टेंबर १९४१, २, (३-४), एप्रिल १९४२.

वर्ष २३ – अंक १ आगस्ट १९४२, २, ३, ४ एप्रिल १९४३.

अंमलदार

मासिकपत्र/त्रैमासिक : प्रकाशक – मुक्तिफौज, मुंबई. अंकात १२ पृष्ठे. ८·३×५·६. प्रथमांक – (अक्टोबर १९२५ ?) (पुस्तक अंक)

उद्देश – मुक्तिफौजेच्या (साल्वेशन आर्मी) अंमलदारांकरिता. स्वरूप – गृहसंघा (होम लीग)-साठी तयारी. ख्रिस्तीधर्मविषयक लेख.

विशेष माहिती – पत्ता – टेरिटोरिअल हेड-क्वार्टर्स, मोरलेंड रोड, मायखळा. " फॉर प्रायव्हेट सर्क्युलेशन ओन्ली."

[मग्रं]

मासिकपत्र

वर्ष १ – अंक....

वर्ष २– अंक १ अक्टोबर १९२६, २, ३, ४ जानेवारी १९२७. ...

वर्ष १० – अंक .... ८ ते १२. आगस्ट १९३५ ते डिसेंबर १९३५.

वर्ष ११ ते १३ – प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९३६ ते डिसेंबर १९३८. (३ वर्षे)

त्रैमासिक

वर्ष १४ ते १९ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (जा-मा, ए-जू, जु-स, अ-डि) जानेवारी १९-३९ ते डिसेंबर १९४४. (६ वर्षे)

वर्ष २० – अंक १ जा-मा १९४५, २ ए-जू, ३ जु-स १९४५.

वर्ष २१ – अंक १ जा-मा १९४६, २ ए-जू, ३ जु स १९४६.

अरण्यपंडित

पाक्षिक : प्रकाशक – अंक १ – गोविंद राजवा; अंक २ पासून बाबाजी पांडू मोरे, मुंबई. मुद्रक-रघुनाथ कृष्णाजी यांचा छापखाना. वा. व. रु. १८८. अंकात ८ पृष्ठे. १० × ६·७. प्रथमांक – १५ नवंबर १८८१. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – कोणत्याही व्यक्तीस न अनुसरता धर्म, न्याय, नीती, व्यवहार, चातुर्य व राजनीती यांविषयी फक्त चटकेचुटके व मनोरंजक लेख. प्रश्नोत्तररूप व चर्चात्मक स्फुट लेख.

विशेष माहिती – अंक २० ते २३ या अंकांचे सुरवातीचे नेहमीसारखे पृष्ठ नाही. फक्त पृ. १७७ वर ' अंक २३ ' व ' जुलै १८८३' असे डावी-उजवीकडे आहे. एकूण पृष्ठे १८४, चुटके ३५१. निर्भीड, उपरोधिक.

[मुंमग्रं, अग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १९ नवंबर १८८१ ते आगस्ट १८८२ + अंक २०, २१, २२, २३ (जुलै १८८३).

अरविंद

मासिक : संपादक – अमृत नारायण भालेराव. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – उद्यान छा. वा. व. रु. ३. अंकात ४८ पृष्ठे. ९·७×६·५. प्रथमांक – नवंबर १९२०.

उद्देश–कै. लो. टिळक यांचे वाङ्मयस्मारक. स्वरूप – सामाजिक, ललित, राजकीय, औद्योगिक, धार्मिक विषय. सुविचारमाधुकरी किंवा मधुकरी, कविता, ऐतिहासिक विषय, गोष्टी.

ब्रीदवाक्य–

कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं पूर्वैः पूर्वतरं कृतम् ।

[मुंमग्रं]

वर्ष १–अंक १ ते १२. नवंबर १९२० ते अक्टोबर १९२१. पृ. ६२८. अं. १० आगस्ट १९२१ लोकमान्य खास अंक.

वर्ष २ – अंक १ ते ९, (१०-११), १२. नवंबर १९२१ ते अक्टोबर १९२२. पृ. ४८६.

अरुण

त्रैमासिक : संपादक–के. जी. कुलकर्णी. प्रकाशक – संपादक, जत. मुद्रक – आर्यभूषण छा., पुणे. वा. व. रु. २. अंकात ३६ पृष्ठे. ९·७ × ६·६. प्रथमांक – (१ एप्रिल १९३६).

उद्देश – विचाराला चालना देणारे प्रगतिपर वाङ्मय. स्वरूप – संकीर्ण : कविता, कथा, निबंध इ. विविध विषय.

ब्रीदवाक्य–

दिव्य गायने, दिव्य शांतता, दिव्याचे शोध ।
वसुंधरेच्या अरुण ओतितो न कळत हृदयात ॥

[मग्रं]

वर्ष – १ अंक ...

वर्ष – २ अंक ...२ जुलै १९३०.

अरुणमाला

मासिक : संपादक–मोतिराम गजानन रांगणेकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – लक्ष्मीनारायण प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २॥४. कु. अं. ॥३. अंकात ४८ पृष्ठे. ८'२×५. प्रथमांक जून १९२४. (छाया पुंज)

उद्देश – सर्वसाधारण वाचकांसाठी, स्त्रियांसाठी व मुलांसाठी. उदयोन्मुख लेखकांसाठी (प्रथम मुख्यत. लहान मुलांसाठीच काढावयाचे ठरले होते). जनतेचे मनोरंजन. 'इतरांनी नाकारलेले बाललेखकांचे चांगले लेख घेण्यात येतील.' स्वरूप – सचित्र गोष्टी, लेख, नाट्यछटा, नाटकाची सचित्र कथानके, चरित्रे, चालू कादंबरी, कविता, पुस्तकपरीक्षणे, मुलींचा संसार, मुलांचे कुतूहल इ.

ब्रीदवाक्य –

(१) नहि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।

(२) दिव्य गायने, दिव्य शांतता दिव्याचे स्रोत ।
वसुंधरेच्या अरुण ओंजितो नकळत हृदयात ॥
– कै. बालकवि.

विशेष माहिती–'याचा जन्म लहानथोर विद्यार्थ्यांकडूनच झालेला आहे.' *नाव* – पहिल्या वर्षी फक्त मलपृष्ठावर 'अरुण', प्रथम पृष्ठावर व अन्यत्र 'अरुणमाला', दुसऱ्या वर्षापासून मलपृष्ठावर देखील 'अरुणमाला'. *ब्रीदवाक्य* – क्रमांक (१) पहिल्या वर्षाच्या मलपृष्ठावर शिरोभागी शिवाय क्रमांक (२) वर्ष १ अंक ५ पासून मलपृष्ठाच्या मध्यभागी. वर्ष २ पासून बंद. *आकार* – वर्ष २ पासून ८ ४×५'४, वर्ष ४–९'३×७'१ ; वर्ष ५-९'१×६'१ वर्ष ४–प्रत्येक अंकात एक फ्रेम करण्यायोग्य चित्र जाड कागदावर चिकटविलेले. वर्ष ४ अंक १–लाल रंगात कविता, कवितेला पहिले स्थान. लेखकाचे नाव जाड टाइपात.

वार्षिक लेखसूचि.

[मुमसं, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जून १९२४ + २ ते १२ ऑगस्ट १९२४ ते जून १९२५. अंक ४– अक्टोबर दिवाळी अंक, आकार ९'५×७'२.

वर्ष २ – अंक + १ ते ८, (९-१०), (११-१२). सप्टेंबर १९२५ ते ऑगस्ट १९२६.

वर्ष ३ – अंक १ ते ६, (७ ८), (९-१०), (११-१२). सप्टेंबर १९२६ ते ऑगस्ट १९२७.

वर्ष ४ – अंक + १ ते १२. मार्च १९२८ ते फेब्रुवारी १९२९.

वर्ष ५ – अंक + १ ते ८. जुलै १९२९ ते फेब्रुवारी १९३०.

अलंकार

मासिक : संपादक – सखाराम बहिरजी पाटील. प्रकाशक – संपादक, कराड (सातारा). वा. व. रु. २. अंकात १६ पृष्ठे. वर्ष २ अंक ४-९'७×६'५. प्रथमांक – जानेवारी १९३६.

उद्देश – 'उद्योग, उत्कर्ष व उत्साह यांस वाहिलेले नवमतवादी पण लोकहितवादी.' मुख्यत्वेकरून मऱ्हाटी संस्थानिकांची प्रसिद्धी. स्वरूप – सचित्र विविध वाङ्मय, कविता, लघु कथा, लेख इ.

विशेष माहिती –'नव्या महाराष्ट्राचे अभिनव मासिक.' *आकार* – वर्ष २ अंक ९-८'७ × ६'६; वर्ष ७ अंक ४ - ९'६ × ७'३. *संपादक* – वर्ष ७ (ललितवाङ्मय विभाग) वि. ना. पाटील. *पुरवण्या* – अक्टोबर १९३६ पासून अंकातवाचत राहिलेल्या 'शिक्षकाचा कैवारी' या मासिकाचे अंक–(१) वर्ष ६ अंक ३ – अलंकारवर्ष २ अंक ९ ची पुरवणी, (२) वर्ष ६ अंक ६–अलंकार वर्ष २ अंक १२ ची पुरवणी. शिवाय वर्ष ८ अंक ९ चे वर्णन पाहा. *चित्रदाक* – वर्ष ७ अंक ३ – श्री. म. कुमार उदयसिंह गायकवाड

विवाह अंक; वर्ष ७ अंक ४ – राजासाहेब अक्कलकोट खास विवाह अंक.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १, २...६...(१२). जानेवारी ते (डिसेंबर) १९३६.
वर्ष २ – अंक १...४...९...११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३७. अंक ११ दिवाळी अंक; पुरवण्या दोन – ' शिक्षकाचा कैवारी ' च्या.
वर्ष ३ – अंक...५ ते ७,...९ ते ११... जानेवारी ते (डिसेंबर) १९३८.
वर्ष ४ – अंक १ जानेवारी ३९ + (२-३), (४-५) मार्च ते जून १९३९+(७-८), ९ ते १२ जुलै ते डिसेंबर १९३९. अंक ६ नाही. अंक ११ दिवाळी अंक.
वर्ष ५ – अंक १, २, (३-४), (५-७), ८ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४०. अंक १० दिवाळी अंक.
वर्ष ६ – अंक १, (२-३), ४, ५...८, ...(११-१२) जानेवारी ते डिसेंबर १९४१.
वर्ष ७ – अंक १ ते ४...७...(१०-११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४२.
वर्ष ८ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४३. अंक ९ मलपृष्ठावर ' वर्ष ५ अंक १ ग्वाल्हेर संस्थान व दरबार समाचार, ' असा निर्देश.
वर्ष ९–अंक (१-२) जा-फे १९४४.

अवतार

(मासिक) पत्रिका : संपादक – दिनकर विनायक कानविंदे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – श्रीपाद प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. विनामूल्य. अंकात ४ पृष्ठे. ८·९ × ५·७. प्रथमांक – मार्च १९२६. (वर्ष-पत्रिका).

उद्देश – थिऑसफीविषयक.

ब्रीदवाक्य –

संभवामि युगे युगे ।

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १०. मार्च ते डिसेंबर १९२६.

आगळे हितबोध

मासिक : संपादक – गोविंद मोरोबा कार्लेकर. प्रकाशक – ' आगळे ज्ञातिहितवर्धकमंडळी ', मुंबई. फु. अं. ०२. अंकांत २४ पृष्ठे. ८·२ × ४·८. प्रथमांक – (चैत्र श. १८२९.)

स्वरूप – ज्ञातीच्या सुधारणेचे उपाय, बाल-विषयक औषधोपचार, ज्ञातीतील विविध चळवळींची माहिती, प्रवास, यात्रांची माहिती.

ब्रीदवाक्य –

सत्कर्मयोगें वय घालवावें ।
सर्वांमुखीं मंगल बोलवावें ॥

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक २ वैशाख १८२९, ३ ज्ये, ४ आषाढ १८२९.

आचार्य

पाक्षिक : संपादक – विष्णु वामन बापट. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – लॉ प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वा. व. रु. १॥८६. अंकात १६ पृष्ठे. ९·६ × ६·६. प्रथमांक – चैत्र शुद्ध ११ श. १८३६ (६ एप्रिल १९१४). शेवटचा अंक – मार्गशीर्ष कृ. ३ श. १८४२ (२८ डिसेंबर १९२०)

उद्देश – परंपराशुद्ध सनातन वैदिक धर्माचे ज्ञान बहुजनसमाजास नियमितपणे व विवेचक पद्धतीने करून देणे. स्वरूप – दर्शनकारांच्या

विवेचक पद्धतीने सनातन धर्माचे व त्याच्याशी संबंध ठेवणाऱ्या सामाजिक वादग्रस्त मु द्यांचे प्रतिपादन. राजकीय विषयाचा चालू ऊहापोह नाही.

ब्रीदवाक्य –

आचिनोतिच शास्त्रार्थमाचारे स्थापयत्यपि ।
स्वयमप्याचरेद्यस्तु स आचार्य इति स्मृतः ॥

विशेष माहिती – (नमुना अंक) ३१ जानेवारी १९१४ (= ब्रह्मविद्याप्रेयरत्नमाला वर्ष २ अंक १ ची पुरवणी). प्रकाशन सामान्यतः प्रत्येक एकादशीला. *नामपर्याय*–वर्ष ३ अंक १४ पासून 'आचार्य व धर्मविचार'. वर्ष ४–फक्त 'आचार्य'. *मुद्रक* – वर्ष ५ इंदिरा छा. पुणे. वा. व. वर्ष ५ रु. २॥४, फु. अं. ८१॥. वर्ष ६ अंक (१३-१४) पृ. ३२ रकाना २ मध्ये "तूर्त 'आचार्य' पाक्षिक या रूपाने प्रसिद्ध होणार नाही" अशी सूचना देऊन बंद.

[दवाखे,डेक्कॉ]

- **वर्ष १** – १ अंक ते २४. चैत्र शुद्ध ११ ते फाल्गुन वद्य ११ श. १८३६.
- **वर्ष-२** – अंक १ ते २४. चैत्र ते फाल्गुन १८३७.
- **वर्ष ३** – अंक १ ते १२. चैत्र ते भाद्रपद १८३८/१३ अ, १४ का, १५, १६ मा, १७, १८ पौ, १९ माघ १८३८+
- **वर्ष ४** – अंक १ ते २४. आषाढ १८४० ते ज्येष्ठ १८४१.
- **वर्ष ५** – अंक १ ते २४. आषाढ १८४१ ते ज्येष्ठ १८४२.
- **वर्ष ६** – अंक १ ते १२, (१३-१४). आषाढ १८४२ ते मार्गशीर्ष १८४२ (सात महिने, अधिक श्रावण जास्त धरून)

आचार्य आणि वर्णाश्रमधर्म

पा[illegible] 'पत्र' : प्रकाशक – विष्णु वामन व. रु. १॥८. फु. अं. ॥८१. अंकात १६ पृष्ठे. ९·९ × ६·७. प्रथमांक–पौष शुद्ध ११ श. १८५२.

उद्देश – सर्वान्तर्यामीच्या अनुग्रहार्थ श्रुतिस्मृतिप्रोक्त धर्माचे यथामति व्याख्यान करणे. मुख्य साध्य वर्णाश्रमधर्माचे संरक्षण.

ब्रीदवाक्य –

(१) आचिनोतिच शास्त्रार्थमाचारे स्थापयत्यपि ।
स्वयमप्याचरेद्यस्तु स आचार्य इति स्मृतः ॥
(२) वर्णाश्रमेतराणा नो ब्रूहि धर्मानशेषतः ।

विशेष माहिती – 'आचार्यकुल' मासिकाच्या व या पाक्षिकाच्या बळावर आचार्यकुलातील विद्यार्थ्यांचे पोषण व विद्यादान ही प्रधान अंगे चालविणार आहोत.

[दवाखे]

- **वर्ष १** – अंक १ ते २४. पौष शु. ११ श. १८५२ ते कार्तिक वद्य ११ श. १८५३ (अधिक आषाढ गणतीत धरून बारा महिने).
- **वर्ष २** – अंक १ ते ८ मार्ग ते फा १८५३, ९, (१०-११), १२ ते १६ चै ते आ १८५४, १७ श्रा, १८ ते २३ मा ते कार्तिक १८५४ (श्रावणाचा एक अंक कमी).

आचार्यकुल

मासिक : संपादक – विष्णुशास्त्री बापट. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – त्र्यंबक हरि आवटे, इंदिरा प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ३. अंकात प्रकरणवार ६४ पृष्ठे. ८.४ × ५.४. प्रथमांक – आषाढ (शुद्ध १५) श. १८५२.

उद्देश – महाराष्ट्रातील सनातन श्रुत्युक्त धर्म, तत्त्वज्ञान व संस्कृत विद्या यांचे अस्तित्व टिकविण्यासाठी तात्त्विक धर्मविचार व भाषांतरासह शास्त्रीय प्रकरणग्रंथ प्रसिद्ध होतील. चालू राजकीय व सामाजिक विषयांची चर्चा नाही. स्वरूप –

परिभाषार्थ, वेदान्तशब्दकोश.

ब्रीदवाक्य –

प्रत्नं सात्त्विकधर्मवृत्तिनिवहं वेदान्तविद्यां तथा ।
छात्रेभ्यः सुतनिर्विशेषमनिशं संपाठयन्ती मुदा ।
संस्था 'ऽऽ चार्यकुले' - तिनाम दधती वृत्त्या समं स्थापिता
लब्धार्थास्तदभिख्य मासिकमिदं संत्रायतां ता चिरात् ॥
धर्मः क्वापि निलीन आगमगणः क्षीणो विनष्टं श्रुतं
तत्त्वज्ञानकथापि न श्रुतिपथे हा ! हन्त ! हन्ताशतः ।
तत्संगोपनकाङ्क्षया खलु मिथःसाहाय्यमातन्वती। या
'आचार्यकुल'द्वयी समुदिता श्रीशोऽनुगृह्णातु ताम् ॥

विशेष माहिती – 'आचार्यकुला 'च्या (संस्था-स्थापना विजयादशमी १८४७) आर्थिक साह्यासाठी मासिक सुरू केले (संदर्भ – अंक १ मलपृष्ठ ४). [दवाजो]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आषाढ शु. १५ श. १८५२ ते ज्येष्ठ शु. १५ श. १८५३.
वर्ष २ – अंक १ ते १२. आषाढ शु. १५ श. १८५३ ते ज्येष्ठ शु. १५ श. १८५४.
वर्ष ३ – अंक १, २, ३ आषाढ ते भाद्रपद शु. १५ श.१८५४.

आत्मबोध

मासिक : संपादक – वर्ष ४ – पुरुषोत्तम गणेश खांडेकर. प्रकाशक – चिटणीस, श्रीनाथ-कार्यप्रवर्तक मंडळ, इंदूर. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८५. अंकात ३२ पृष्ठे. ६·७ × ४·६, वर्ष २ – ९ × ६·१. प्रथमांक – चैत्र श. १८४६ (एप्रिल १९२४).

उद्देश – श्रीनाथमाधवमहाराज चित्रकूटकर यांच्या संप्रदायी मंडळीचे. स्वरूप – धार्मिक, आध्यात्मिक लेख, कविता, साधुचरित्रे, यात्रा-वर्णने इ.

ब्रीदवाक्य –

(१) इतो न किंचित् परतो न किंचित् ।
यतो यतो यामि ततो न किंचित् ।
विचार्य पश्यामि जगन्न किंचित् ।
स्वात्मावबोधादधिकं न किंचित् ॥

(२) न निश्चय कधीं ढळो; कुजनविघ्नबाधा टळो;
न चित्त भजनीं चळो; मति सदुक्तमार्गी वळो ।
स्वतत्त्व हृदया कळो; दुरभिमान सारा गळो;
पुन: न मन हें मळो; दुरित आत्मबोधें जळो ॥

विशेष माहिती – *प्रकाशक* – वर्ष १३ अंक (१ - २) – रामचंद्र नारायण कुलकर्णी, इंदूर. *ब्रीदवाक्य* – क्र (१) वर्ष १ वर; क्र. (२) वर्ष १३ वर. *विशेषांक* – प्रत्येक वर्षाचा पहिला अंक सामान्यतः जन्मोत्सव अंक. इतर महत्त्वाचे – वर्ष ४ अंक ४ गुरुपौर्णिमा खास अंक, वर्ष ८ व वर्ष ९ अंक १ ध्वजारोपण अंक, वर्ष १३ अंक १ आत्मबोध : आणि श्रीनाथ यांचा पुण्यदिवस. *विशिष्ट प्रकाशन* – केशव महादेव सोनाळकर यांचे 'अमृत तुषार'.

[कोल्हापूर]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकीं १ ते १२ (चैत्र ते फाल्गुन). चैत्र १८४६ ते फाल्गुन १८५०. (५ वर्षे)
वर्ष ६ – अंक १ ते ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५१.
वर्ष ७, ८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (चैत्र ते फाल्गुन). चैत्र १८५२ ते फाल्गुन १८५३. (२ वर्षे)
वर्ष ९ – अंक १ ते ३, (४-५), ६ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५४.
वर्ष १० – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५५.
वर्ष ११ – अंक १ ते ४....८ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५६.
वर्ष १२ – अंक ...२,३,...६ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५७.
वर्ष १३ – अंक (१ - २) चैत्र - वैशाख १८५८.

आत्मोद्धार

मासिक : संपादक – रामकृष्ण सदाशिव पिंपुटकर, पुणे. प्रकाशक – संपादक, पुणे.

मुद्रक – यशवंत प्रेस, पुणे. वा. व. युद्धमूल्क अडचणी असेतोपर्यंत रु. ३, पुढे रु. २॥८. फु. अं. ८६. अंकात ४० पृष्ठे. ९·५ × ६·५. प्रथमांक—अश्विन श. १८३८.

उद्देश – समाजातील प्रगतिपर प्रवृत्तीस कार्यप्रवण करण्यासाठी राजकीय, सामाजिक, धार्मिक वगैरे समाजाच्या निरनिराळ्या अंगांचा विचार करून राष्ट्रहितसाधना करणे.

ब्रीदवाक्य –

उद्धरेदात्मनात्मानम् । – जगद्गुरु श्रीकृष्ण.

विशेष माहिती – मलपृष्ठावर महिन्याचा शक व सन दोन्ही. आरंभपृष्ठावर फक्त महिना व सन.

[द्वापो]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अश्विन १८३८ ते भाद्रपद १८३९.
वर्ष २ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९१७ ते सप्टेंबर १९१८.
वर्ष ३ – अंक १ ते १० अक्टोबर १९१८ ते जुलै १९१९.

आत्मोन्नति

मासिक : संपादक – गोविंद सर्वोत्तम बाघ. प्रकाशक – भालचंद्र विष्णु नाडकर्णी, मुंबई. वा. व. रु. १॥८. फु. अं. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·३ × ७. प्रथमांक (१९३२–१९३३).

ब्रीदवाक्य –

नायमात्मा बलहीनेन लभ्य. ।

विशेष माहिती – वर्ष २ ची वर्णन माहिती. *संपादक* – वर्ष २ – दि. वि. आमोणकर, गो. स. बाघ, वर्ष ३ – शिवाय ग. व्य. बाघ. *विशिष्ट प्रकाशन – वर्ष ३ – नारायण महादेव* बाके लिखित ' शारदाभक्त परिचय '.

[मडगाव]

वर्ष १ – अंक...३ एप्रिल १९३३,...११ आगस्ट, १२ सप्टेंबर (?)
वर्ष २ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९३३ ते सप्टेंबर १९३४. अंक ११ मातृदिन भेट.
वर्ष ३ – अंक १ ते ९ अक्टोबर १९३४ ते जून १९३५. अंक १ दिवाळी अंक.

आत्मोन्नति

मासिक : संपादक – द. ग. देशपांडे जाफराबादकर, नागपूर. वा. व. रु. ९. फु. अं. ८१२. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·५ × ७·१. *प्रथमांक – चैत्र श. १८७०.*

उद्देश – जन्म आत्मिक व नैतिक उन्नतीसाठी.

ब्रीदवाक्य –

सत्यं ज्ञानमनन्तमेतदखिलं यज्जायते लीयते ।
स्वाज्ञानात्प्रतिभाति जीव इति तत् ब्रह्मैव मोहं
गतम् ।
मिथ्याज्ञाननिरासतः पुनरथो संप्राप्य रूपं निजं ।
स्वातंत्र्येण जगत्प्रपंचकरणं सानून्नमात्मोन्नतिः ॥
– अप्रबुद्ध

विशेष माहिती – *सिद्धान्त* – " जागतिक सत्ताधाऱ्यांच्या पाशवी, सर्वसंहारक प्रवृत्तींना लगाम घालण्यासाठी आध्यात्मिक शक्तीचीच आवश्यकता आहे. "

[द्वापो]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८७०, २ वै, (३ - ४) *ज्येष्ठ - आषाढ १८७०.*

आदर्श

पाक्षिक / मासिक : संपादक – केशव रघुनाथ काशीकर. प्रकाशक – संपादक, सांगली. वा. व. रु. २. ९·१ × ६·२. प्रथमांक (सप्टेंबर १९३१).

उद्देश – बालवाङ्मयप्रसारक मंडळाचे. स्वरूप – सचित्र उद्बोधक बोल, स्फूर्तीचे कण, कविता, शास्त्र शास्त्रज्ञ, कला कौशल्य, शिक्षक-शिक्षण,

स्त्रियांचे साम्राज्य, विद्या विद्यार्थी, औद्योगिक, सामर्थ्याचे तुषार, साहित्यसौंदर्य, इ. विषय.

ब्रीदवाक्य –

अज्ञानी, हतवीर्य बाल्यतरुणी प्रेरावया चित्कला ।
राष्ट्रश्री, प्रतिमा-विकास जगतीं व्हायासि कीं आजला ।
प्रज्ञा, वैभव, शौर्य, कीर्ति, समता, स्वातन्त्र्यमक्ती मुद्रा ।
वर्षाया अभिजात वाङ्मयसुधा आदर्श देई सदा ॥

विशेष माहिती – अंक १७ चे वर्णन – विविध विषयसंपन्न. जाहिरात – सचित्र ईश्वराक किंमत ८८.

[कोल्हापूर]

पाक्षिक

वर्ष १ – अंक १ ते ११ ऑक्टोबर ते फेब्रुवारी १९३२. +

मासिक

वर्ष १ – अंक १२ नवंबर १९३२, १३ डिसेंबर १९३२...१७ आगस्ट १९३३ (!). अंक १२ साहित्यव्यवसायांक.

आदर्श

मासिक : संपादकमंडळ – पंढरीनाथ मुकुंद डांगरे, रविशंकर बाळकृष्ण रासने, दामोदर बाळाभाऊ टोंडे, मित्राजी गणेश मावळे, शांताराम नारायण रासने. प्रकाशक – दत्तात्रेय नामदेव मागले (संचालक), पुणे. मुद्रक – नवजीवन छा. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८५. अंकात २८ पृष्ठे. ९.५ × ७.२. प्रथमांक – (एप्रिल) १९४९.

उद्देश – सो (मराठी) क्षत्रिय कासार समाजाकरिता.

ब्रीदवाक्य –

उद्धरेदात्मनात्मानम् ।

विशेष माहिती – प्रकाशक – वर्ष २ – बळवंत काशीनाथ कापोले.

वर्ष १ – अंक २ मे १९४९,...६ स १९४९, (७-८), (९-१०), ११ फेब्रुवारी १९५० + १२ एप्रिल १९५०.

वर्ष २ – अंक १ मे १९५०, (२-३) जून-जुलै १९५०, ४...

आदर्श नाभिक

त्रैमासिक : संपादक – बळवंत मोरेश्वर क्षीरसागर. प्रकाशक–नाभिक शिक्षण संस्था, मुंबई. मुद्रक – हिंदमाता प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ०१२, वर्ष ३ – रु. १. फु. अं. ०३. अंकात २६ पृष्ठे. ८.४ × ५.४. प्रथमांक– (ऑक्टोबर १९४१).

उद्देश – नाभिक शिक्षण संस्था मुंबई, याचे प्रकाशन. स्वरूप - ज्ञातिविषयक वृत्त, धंद्यासंबंधी लेख, कथा, कविता, निबंध इ.

ब्रीदवाक्य –

कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।

[मुंबई]

वर्ष १ – अंक...३ एप्रिल १९४२, ४ जुलै १९४२

वर्ष २ – अंक...२ जानेवारी १९४३, ३ ए, ४ जु १९४३

वर्ष ३ – अंक १ ऑक्टोबर १९४३ दिवाळी अंक

आदर्श वैश्य

मासिक . संपादक – कृष्णाजी नारायण साखळे, प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. २. फु. अं. ०३. अंकात ४८ पृष्ठे. ७.२ × ४.८. प्रथमांक – ऑक्टोबर १९३५. पुढे चालू सरकारी नोंद १९५१.

उद्देश – वैश्य समाजाचे मुखपत्र. स्वरूप-

विविध विषयावरील मार्मदस्त लेख. समाजातील घडामोडी.

विशेष माहिती – श्री. कृ. म. गाडये (प्रिन्सिपाल) यांच्या पास देखरेखीखाली चाललेले. *आकार* – वर्ष २ – ८·४ × ५·५. *संपादक* – वर्ष ९ – कमलाकर वामन नेवगी. *सहसंपादक* – वर्ष ७ – आ. बा. वादेकर.

[मग्रं, नवामं कोल्हापूर.]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९३५ + २ ते १२ डिसेंबर १९३५ ते अक्टोबर १९३६.
वर्ष २ – अंक १...३, ४, ५,...(७ - ८), ९ ते ११ – नवंबर १९३६ ते सप्टेंबर १९३७.
वर्ष ३ – + अंक ३ ते ११ – मार्च ते नवंबर १९३८.
वर्ष ४ – अंक (१ - २), ३ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३९...
वर्ष ६ – अंक...२ ते ४ फेब्रुवारी ते एप्रिल १९४१.
वर्ष ७ – अंक १ जानेवारी १९४२, २ फे, (३-६) मार्च - अक्टोबर (?)
वर्ष ८ – अंक १ ते ७, (८-९), १०, (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९४३.
वर्ष ९ – अंक......(४ - ७) एप्रिल - जुलै १९४४.
वर्ष १० – अंक १ जानेवारी १९४५... (५ ६) मे - जून १९४५.

आद्यगौड ब्राह्मण

द्वैमासिक . संपादक – रामकृष्ण विठ्ठल प्रभु मतकरी. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – विक्रम प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १८१२. अंकात प्रकरणवार ३६ + १२ (लेखमाला) पृष्ठे. *प्रथमांक* – अक्टोबर १९२६ (*विजयादशमी*).

उद्देश – कुडाळदेशकर आद्यगौडज्ञातीचे मुखपत्र. सगळीकडे पसरलेल्या ज्ञातिबांधवाचे वैचारिक दळणवळण प्रस्थापित करणे. **स्वरूप** – ज्ञाति व ज्ञातिसंस्था यांची माहिती, कविता, चरित्रे, निधनवृत्त, घराण्यांची माहिती, कोंकण प्रांताचा इतिहास, ऐतिहासिक कागदपत्रे इ.

विशेष माहिती – वर्ष १ थी. वासुदेव अनंत बांदेकर यांची '*कोंकणच्या इतिहासाची साधने*' ही लेखमाला.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९२६, ·२ डि २६, ३ फे २७, ४ ए, (५ जू ६ आ १९२७).
वर्ष २ – अंक (१ फे १९२८-२ ए), (३ जू-४ आ), ५ अ, ६ डिसेंबर १९२८.
वर्ष ३ – अंक १ फे १९२९, (२ ए-३ जू), ४ आ, (५ अ -६ *डिसेंबर १९२९*).
वर्ष ४ – अंक १ फे १९३०, (२ ए-३ जू), ४ आ, ५ अ, ६ डिसेंबर १९३०.

आध्यात्मिक ज्ञानरत्नावली

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) कृ. अ. केळूसकर. *प्रकाशक* – एल्. पी. नागवेकर *आणि* कंपनी, बुकसेलर्स मुंबई. मुद्रक – सुबोध प्रकाश छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. २८८ ट. ह. सह. फु. अ. ॰५. अंकात ४० पृष्ठे. ८·७ × ५·७. प्रथमांक – फेब्रुवारी १८९५.

उद्देश – अध्यात्मविद्येचा लाभ आणि त्यातच आयुष्याचा विमा. *स्वरूप* – भगवद्‌गीता ह्या महाग्रंथावर जे जे परिश्रम *अद्वैतमतवादी* व *भिन्नमतवादी* विद्वानांनी केले आहेत, त्यांचे एकीकरण करून जिज्ञासू व मुमुक्षू जनांची ते ते ग्रंथ पाहण्याची खटपट वाचविण्याचा निर्धार. भगवद्‌गीतेचे सान्वय, सार्थ, सुबोध विवरण. वामन, मोरोपंत, मुक्तेश्वर, उद्धवचिद्घन वगैरेंच्या मराठीतील टीका. तुकारामबोवांचे चरित्र, गौतमबुद्ध चरित्र.

ब्रीदवाक्य –

जन्मा येउनिया जिहीं वरुनिया अध्यात्मविद्याधना।
ज्ञानें आवरुनी मना दवडिल्या देहोंघडी वासना।

इष्टानिष्ट फळाकडे न बघता जे सारिती सत्कृती ॥
का साम्राज्य हवें तया नवनिधी त्यांच्यापुढे
रावती ॥ १ ॥
[मयं.]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १८९५ ते जानेवारी १८९६.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १८९६ ते जानेवारी १८९७.

वर्ष ३ – अंक १, २, (३ ४), (५ ६), (७ ९), (१० १२). फेब्रुवारी १८९७ ते जानेवारी १८९८.

आनंद

मासिक : संपादक – वासुदेव गोविंद आपटे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण प्रेस, पुणे, जून १९१८ पासून आनंद छापखाना पुणे. वा. व. रु. ०१२, रु. १. प्रत्येक अंकात २४ पृष्ठे. ६.५ × ४.१. प्रथमांक – १५ आगस्ट १९०६. पुढे चालू १९६७. (वर्ष अंक, शिवाय सलग अंक क्रमांक).

उद्देश – मुलांसाठी. **स्वरूप** – मुलांसाठी गोष्टी, गाणी, ज्ञान, मौज इ.

ब्रीदवाक्य –

अधिकार जैसा तैसा उपदेश
साहे ओझें त्यास तवि द्यावें ॥ तुकाराम.

विशेष माहिती – प्रौढ विद्यार्थी व स्त्रिया यांकरिता पुरवणीची सुरुवात सप्टेंबर १९२०. आकार – वर्ष २ अंक ३ – ७.२ × ४.८, वर्ष २३ – ९.५ × ७.२, *संपादक मंडळ* – वर्ष २४ अंक ८ पासून गेराळ बळवंत जोशी, गोपीनाथ गणेश तळवलकर, लक्ष्मीबाई प्रधान वर्ष ३६ पासून फक्त पहिले दोन. *वा. वर्गणी* – वर्ष १४ रु. १.८४; वर्ष २४ – लहान अंक रु २, मोठा अंक रु. ३. फु. अं. ८४ व ८६ अनुक्रमे, वर्ष ४४ – रु. ४, फु. अं. ८६.

[आनंद कार्यालय]

वर्ष १ ते १० – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (आगस्ट ते जुलै) आगस्ट १९०६ ते जुलै १९१६ (१० वर्षे). वर्ष ६ अंक ५ डिसेंबर १९११ – दरबार अंक, वर्ष ९–क्र. १०० वा खास अंक.

वर्ष ११ – अंक १ ते ५, (६-७), ८ ते १२. आगस्ट १९१६ ते जुलै १९१७.

वर्ष १२ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९१७ ते जुलै १९१८ (सलग क्रमांक १३३-१४४).

वर्ष १३ – अंक १, २, (३-४), ५ ते १२. आगस्ट १९१८ ते जुलै १९१९.

वर्ष १४ ते १६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. आगस्ट १९१९ ते जुलै १९२२ (३ वर्षे).

वर्ष १७ – अंक १ ते ११. आगस्ट १९२२ ते जून १९२३. (सलग क्रमांक १९३-२०३ : मुलाच्या मृत्यूमुळे मार्चचा अंक कमी). एप्रिल – खास अंक.

वर्ष १८ ते २० – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जुलै ते जून). जुलै १९२३ ते जून १९२६ (क्रमांक २०४ २३९) (३ वर्षे).

वर्ष २१ – अंक १ ते ९, (१०-११). जुलै १९२६ ते मे १९२७. अंक (१०-११) शिवाजी अंक.

वर्ष २२ – अंक १ ते १२. जुलै १९२७ ते जून १९२८. मार्च अंकात पुरवणी – 'शाळेच्या आवारात'.

वर्ष २३ ते ४१ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जुलै ते जून) जुलै १९२८ ते जून १९४७ (१९ वर्षे). १९ वर्षांतील खास अंक – वर्ष २४ क्र. २७७ विमान अंक, वर्ष २५ क्र. २९५ आपटे खास अंक, वर्ष २६ क्र. ३०० वा खास अंक, वर्ष २७ अक्टोबर दिवाळी अंक, वर्ष २९ क्र. ३३६ खास अंक, वर्ष ३० क्र ३४८ खास अंक, वर्ष ३२ क्र ३७६ दिवाळी अंक, वर्ष ३४ क्र ४०० वा खास अंक, वर्ष ३६ अक्टोबर दिवाळी अंक, वर्ष ३७ नवंबर दिवाळी अंक, वर्ष ४० अक्टोबर दिवाळी अंक, वर्ष ४१ अक्टोबर खास अंक.

वर्ष ४२ – अंक १ ते ७, (८ ९), १० ते १२ जुलै १९४७ ते जून १९४८. क्र.

५०० या खास अंक; नवंबर दिवाळी अंक; फेब्रुवारीत फक्त ४ पृष्ठांची पत्रिका (म. गांधी - निधनानिमित्त).

वर्ष ४३ – अंक १ ते १२. जुलै १९४८ ते जून १९४९. क्र. ५०५ आगस्ट स्वातंत्र्यांक; जानेवारी क्र. ५१० छंद अंक.

वर्ष ४४ – अंक १ ते १२. जुलै १९४९ ते जून १९५०.

वर्ष ४५ – अंक १ ते ६. जुलै ते डिसेंबर १९५०.

आनंद - भुवन

मासिक : संपादक – विष्णु गोविंद कोळवणीकर. प्रकाशक – संपादक, वाठगाव (जि. सातारा). मुद्रक – वर्ष १ अंक १ धनजय प्रेस तासगांव, वर्ष १ अंक ४ चिंतामणि प्रेस, सांगली. वा. व. रु. २ फु. अं. ८४. अंकात प्रकरणवार ४८ पृष्ठे. ६ × २'५ प्रथमांक – कार्तिक श. १८३१.

स्वरूप–सचित्र. सामाजिक, धार्मिक व शास्त्रीय विषयावर चटकदार लेख, कादंबऱ्या, नाटके, गोष्टी, चुटके, कविता, कूटप्रश्न, चित्र.

ग्रंथवाक्य –

यतः प्रादुर्भूतः कविपिकवृन्दाना कलरवः ।
बुधामोदारावो रसिकशिखिनो नर्तयति च ।
यतो वाचा देव्या अनवरतसाम्राज्यमुदितम् ।
मुदं कस्याधत्ते मनसि न तदानंदभुवनम् ॥

विशेष माहिती – *ग्रंथवाक्य* – पहिल्या अंकावर नाही. वैशाख १८३२ पर्यंत ७ अंक निघावयाचे ते ४ च निघाले. म्हणजे ३ अंक माघ, फाल्गुन, चैत्र रद्द करून त्याच्या मोबदल्यात प्रयोगेत्तेजक मंडळीचे प्रकाशन 'रायवाड्यातील कट अथवा बेडवाल्याची मुलगी रूथ' ही कादंबरी (किं. ८१४), फक्त ८४ त देण्याचा पर्याय.

[मुंमग्र, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ कार्तिक १८३१, (२-३) मा-पौ, + ४ वै १८३२, (५-६) ज्ये-आ १८३२, (७-८) श्रा-भाद्रपद १८३२.

आनंदलहरी

मासिक : प्रकाशक – (मुद्रक) गणपत कृष्णाजी, मुंबई. वा. व. तीन महिन्यांची रु. ०२॥. फु. अं. ०९. ५'५ × ४'१. प्रथमांक – ३१ आगस्ट १८६१. (पुस्तक-अंक.)

उद्देश – मुले व मुली यांचे विवेकडे व स्वधर्माकडे लक्ष लावण्याकरिता.

विशेष माहिती – इंग्रजी पोटमथळा – 'दि येन्ड ऑफ् जॉय्'.

[मंडलिक फर्ग]

वर्ष १ – अंक १ ते ३ आगस्ट ते अक्टोबर १८६१.

आपली शेती

मासिक : संपादक – जी. अनन्तन्. प्रकाशक चित्रशाळा, पुणे. मुद्रक – चित्रशाळा, पुणे. वा. व. रु. ३-०८. फु. अं. ०६, ०७, ०८. अंकात ३२ पृष्ठे. ९'३ × ७'१. *प्रथमांक* – जुलै १९४७. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – आपला कामगार, शेतकरी, खेडूत, कृषिशास्त्रविशारद, भूमिपुत्र आणि शेतमजूर या अन्नदात्यांना साहाय्य करणारे गण एकत्र आणावयाचे कार्य करणे. त्यांच्या प्राथमिक गरजा मागतील, त्यांची अन्न, समाज व सरकार आघाडीवर दाद लागेल असा प्रयत्न करणे. विधायक, पक्षभेद-रहित, वादविवादापासून अलिप्त. गावकीचे पान.

विशेष माहिती - वर्ष २ अंक १० एप्रिल १९४९ पासून आरंभ - पृष्ठावर अनुक्रमणिकेच्या वरील भागात 'हिंदुस्थानातील शेती करू इच्छिणाऱ्या प्रत्येक वाचकाकरिता साहाय्यभूत होणारे मासिक.'

[मग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जुलै ते जून). जुलै १९४७ ते जून १९४९ (२ वर्षे). पृ. ३९४, ४०४.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. जुलै १९४९ ते जून १९५०. पृ. ३९४. अंक ४ अक्टोबर मालीपाला अंक.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. पुढे १९५० ते जून १९५१.

आयुर्मीमांसा

त्रैमासिक / द्वैमासिक : संपादक मंडळ–वेणी-माधवशास्त्री जोशी, डॉ. मोरेश्वर नारायण आगाशे, वै. गोविंदशास्त्री फडके, वै. भास्करशास्त्री गोडबोले, डॉ. विश्वनाथ लक्ष्मण आगाशे. प्रकाशक – आयुर्वेदप्रसारकमंडळी, सातारा. वा. व. रु. २·४. फु. अं. ०·१०. अंकात ५६, ४० पृष्ठे. ८·४×५·४. प्रथमांक – (त्रैमासिक). जानेवारी १९३८. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – आयुर्वेद प्रसारक मंडळीचे पुरस्कृत. *स्वरूप* – विविध रोगांची माहिती, रोगावर उपचार, आयुर्वेदविषयक लेख, वनस्पतींची माहिती, कायदा, वैद्यक संमेलने, वैद्यकीय ग्रंथांची परीक्षणे, इ.

ब्रीदवाक्य –

चेतनानुवृत्तिरायुः । – चरकसंहिता.

[मग्रं.]

त्रैमासिक

वर्ष १ – अंक (१, २), ३, ४. (जानेवारी, एप्रिल), जुलै, अक्टोबर १९३८.

द्वैमासिक

वर्ष २ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते ६ (जा, मा, मे, जु, स, न) जानेवारी १९३९ ते नवंबर १९४२ (४ वर्षे). वर्ष ५ अंक १ – अर्कशाला विशेषांक.

वर्ष ६ (७ ?) – अंक १ ते ६. जानेवारी ते नवंबर १९४३. याचे अंक ४, ५, ६ वर वर्ष ७ असाही निर्देश आढळतो.

वर्ष ८ – अंक १ ते ३ जानेवारी ते मे १९४४.

आयुर्विद्या

त्रैमासिक / मासिक : संपादक मंडळ – वैद्य सा. व्यं. जोशी, वैद्य भा. वि. गोखले, वैद्य प. र. गोडबोले व श्री. श्री. घारे (विद्यार्थी). प्रकाशक – राष्ट्रीय शिक्षण मंडळाचे आयुर्वेद महाविद्यालय, पुणे. मुद्रक – राजगुरु प्रेस, पुणे. वा. व. रु. १, बाहेरगावी रु. रु. ०·६. फु. अं. ०·४, ०·६. अंकात ४०, ३० पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – आगस्ट १९३७. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – आयुर्वेदासंबंधीच्या विचारास व ज्ञान-संग्रहास पोषक असे तात्त्विक व अनुभवपूर्ण लेख. संस्थेचे मुखपत्र. *स्वरूप* – संस्थावृत्तनिवेदन, आयुर्वेदवार्ता, रुग्णालयातील रोग्यांच्या चिकित्सेचे अनुभव, कारणपरत्वे चित्रे, पर्णचित्रे.

ब्रीदवाक्य – (मलपृष्ठ) तेजस्वि नावधीतमस्तु ।
शंखं चक्रं जलौकं दधदमृतघटं चारुदोर्भिश्चतुर्भिः ।
सूक्ष्मस्वच्छातिहृद्यांशुकपरिविलसन्मौलिमंभोजनेत्रम् ॥
कालाम्भोदोज्ज्वलांगं कटितटविलसच्चारुपीताम्बराढ्यम् ।
वन्दे धन्वंतरिं तं निखिलगदवनप्रौढदावाग्निलीलम् ॥

विशेष माहिती – आयुर्वेद महाविद्यालयाची स्थापना सन १९३३. पहिली दोन वर्षे त्रैमासिक, नंतर मासिक. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ३ ते ११ – रु २, वर्ष १२ पासून रु. ३. फु. अं. अनुक्रमे ०·४ व ०·६. *संपादकमंडळ* – वर्ष १ अंक ३ पासून ४ थे नाव एका विद्यार्थ्याचे. वर्ष १३ संपादक मंडळात १ जोशी, २ गोखले व ३ भा. पु. जोशी. *आकार* – वर्ष १४ पासून ९·७ × ६·७, *ब्रीदवाक्य* – त्रैमासिकाच्या पहिल्या ४ अंकात पहिल्या पानावर ' भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः ' । व ' ॐ सहनाववतु– ' अशी २ श्लोकांची शांती व नंतर ' शंखं चक्रं ' वगैरे तिसरा श्लोक मिळून ' प्रार्थना ' म्हणून छापीत. नंतर फक्त तिसरा श्लोक पहिल्या पानावर नावाखाली छापू लागले. पृष्ठे – मासिक झाल्यापासून ३० सामान्यतः.

[मग्रं, मापुजो]

त्रैमासिक

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (आ, न, फे, मे) आगस्ट १९३७ ते मे १९३९ (२ वर्षे).

मासिक

वर्ष ३ व ४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जून १९३९ ते मे १९४१ (२ वर्षे).

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. जून १९४१ ते मे १९४२. अंक ६ धन्वंतरी विशेषांक.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. जून १९४२ ते मे १९४३. अंक ४ मधु विशेष अंक.

वर्ष ७ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७, ८, (९ - १०), (११ - १२). जून १९४३ ते मे १९४४. अंक (९ - १०) डॉ. मडकनार विशेष अंक, अंक (११ - १२) वैद्य नानल स्मृति अंक.

वर्ष ८ – अंक (१ - २), ३ = ३, ४ ते १२. जून १९४४ ते मे १९४५. अंक (१ - २) वैद्य नानल स्मृति अंक पुरवणी.

वर्ष ९ – अंक १ ते १२. जून १९४५ ते मे १९४६.

वर्ष १० – अंक १ ते १२. जून १९४६ ते मे १९४७. अंक ९ क्षयरोग चिकित्सांक.

वर्ष ११ ते १५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जून १९४७ ते मे १९५१ (चार वर्षे).

आयुर्वेद

मासिक : संपादक – आपा शास्त्री साठे वैद्य (कृष्णाजी नारायण साठे, वैद्यनीर्य). प्रकाशक – दामोदर कृष्ण केतकर, मुंबई. मुद्रक – मुंबई वैभव प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १॥८. अंकात १६ पृष्ठे. ८ × ५'२. प्रथमांक – चैत्र शु. १५ श. १८३६.

उद्देश – प्राचीन व अर्वाचीन, परंपरागत व स्वकर्मप्राप्त असे आयुर्वेदीय ज्ञान व वैद्यकी शोधांची आणि इतर माहिती जनतेस देणे. स्वरूप – आयुर्वेदासंबंधी घडामोडींचे वर्तमान, आयुर्वेदावर स्वतंत्र लेख, चर्चा, निर्भीड टीका, पदार्थांचे यथार्थ स्वरूप व उपयोग, नामांकित वैद्यांची चिकित्सापद्धती, आयुर्वेद सेवकांची चरित्रे, कहाण्या, प्राचीन व अर्वाचीन इतिहास, परिभाषा, प्राचीन आयुर्वेदग्रंथांची भाषांतरे, अंगभूत इतर शास्त्रांची तत्त्वे, शंकासमाधान, घरगुती औषधे.

ब्रीदवाक्य –

आयुर्वेदोपदेशेषु विधेयः परमादरः।

विशेष माहिती – *साप्ताहिक* – नाव पत्र मराठी वर्ष २ अंक २ पासून. वर्ष २१ अंक ८ पासून संपादक वैद्य प. कृ. ऊर्फ सुंदरशास्त्री साठे. *पृष्ठसंख्या* – वर्ष २ पासून २४, वर्ष ७ - ३६.

[मुनर्म]

वर्ष १ ते २१ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (चैत्र ते फाल्गुन) चैत्र १८३६ ते फाल्गुन १८५६. (२१ वर्षे)

वर्ष २२ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५७. अंक १० पंचमहाभूत व त्रिदोष परिषद अंक.

वर्ष २३ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५८. अंक ८ धन्वंतरि अंक.

वर्ष २४ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५९. अंक ९, १०, ११ वैद्य नोंदणीकायदा निषेध अंक. अंक १२ कऱ्हाड वैद्यसंमेलन अंक.

वर्ष २५ ते २९ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (चैत्र ते फाल्गुन) चैत्र १८६० ते फाल्गुन १८६४ (पाच वर्षे).

आयुर्वेदचिकित्सक

मासिक : संपादक – पुरुषोत्तम शास्त्री हिर्लेकर. प्रकाशक – विष्णु कृष्ण काळे, मुंबई. वा. व. रु. ३॥८. पु. अ. ८६. अंकात ४० पृष्ठे. ९'६ × ६'६. प्रथमांक – अश्विन वद्य १३ श. १८४५ (६ नवंबर १९२३)

उद्देश – आयुर्वेदीय विद्यार्थि-चर्चामंडळाचे. स्वरूप – आयुर्वेदीय गूढ तत्त्वांचा ऊहापोह, उपयुक्त ग्रंथांचे विवेचनात्मक भाषांतर, विशेषरोग-निदानपद्धती व तत्त्वविचार, सिद्धौषधावरील तात्त्विक व व्यावहारिक विवेचन, औषधी परिचय, शंकासमाधान, घरगुती उपचार, आयुर्वेदाविषयी सामाजिक विचार.

ब्रीदवाक्य-

(१) अभिधानृव्यापारं वा द्रव्यशक्तिर्विशिष्यते ।
अतो मत्सरमुत्सृज्य माध्यस्थ्यमवलम्ब्यताम् ॥
—अष्टांगहृदय

(२) अभ्यासात्प्राप्यते दृष्टिः कर्मसिद्धिप्रकाशिनी ।

वर्ष १ – अंक १ अश्विन १८४५, २ का, ३ पौ, ४ माघ ४०, ५ वै ४६, ६ श्रावण १८४६.

आयुर्वेदरहस्य

द्वैमासिक : संपादक – (प्रयोजक) वैद्यशास्त्री मणिशंकर गोविंदजी प्रकाशक – जामनगर. वा. व. रु. ०११, गरिबास फक्त ०३ (ट. ख.). अंकात १६ पृष्ठे. ९·४×६·३. प्रथमांक – माघ-फाल्गुन संवत् १९५९ (फे-मा१९०३).

ब्रीदवाक्य-

सर्वमन्यत्परित्यज्य शरीरमनुपालयेत् ।
तदभावे हि भावाना सर्वाभाव. शरीरिणाम् ॥

[दवावे]

वर्ष १ – अंक १ माघ फाल्गुन, २ चैत्र-वैशाख संवत् १९५९.

आरबी भाषेतील सुरस व चमत्कारिक गोष्टी

मासिक : प्रकाशक – (पत्रव्यवहार) ज्ञानप्रकाशाचे कर्वे, पुणे. मुद्रक – ज्ञानप्रकाश छा. (शिळाछा.). फु. अ. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८×५·३. प्रथमांक – (?) १८५७.

उद्देश – सर्वांचे (आरबी भाषेतील सर्व गोष्टींचे) मापाचा एका पुस्तकात तयार केले तर त्याची किंमत मोठी होईल. यास्तव महिन्यास एक पुस्तक सोळा पृष्ठांचे करून विकण्याचा निश्चय केला आहे.

विशेष माहिती – अंकक्रम, मासाचे नाव, सनाचे शेवटचे एकदोन आकडे, हाताने लिहिण्या साठी कोरी जागा सोडीत.

[सावंतवाडी]

वर्ष १ – अंक ... ७, ८, ... १०, ११, १२. ! इसवीसन १८५७.

आराम

मासिक : संपादक – व्ही. के. कर्वे. प्रकाशक – आर. जी. शास्त्री, सदाशिव श्रीपत फडणवीस, नागपूर. मुद्रक – यादवेंद्र प्रसाद छा., नागपूर. वा. व. रु. १०४. अंकात २० पृष्ठे. ६·३ × ३·९. प्रथमांक – (एप्रिल १९०५)

स्वरूप – नाटक कविता इ. संकीर्ण. वैद्यशास्त्रावरील लेख, वर्तमानसार.

ब्रीदवाक्य –

(१) सर्वथा व्यवहर्तव्यं कुतोह्यवचनीयता ।
यथा स्त्रीणा तथा वाचा साधुत्वे दुर्जनो जनः ॥
(अंक २ वर) तुका म्हणे त्याची कोण जाणे कळा ।
वागवी पांगुळा पायावीण ॥

विशेष माहिती – विशिष्ट वाङ्मय – पदरीनाथ घाटे लिखित ' उत्तरराम नाटक '.

[आकुर्डे]

वर्ष १ – अंक (१ एप्रिल), २ मे १९०५, ३ जून १९०५.

आरोग्य

मासिक : प्रकाशक – गोविंद अमृत वैद्य, अमरेली (काठीयावाड). मुद्रक – गुजरात अँण्ड काठीयावाड प्रिंटिंग वर्क्स अँण्ड टाइप फौण्ड्री क. लि. छापखाना. वा. व. रु. १०४. फु. अं. ०२, ०३. ८·२×५·४. प्रथमांक – आषाढ श. १८३३

उद्देश – औषधाशिवाय नैसर्गिक उपचारांनी आरोग्य मिळविणे व रोग बरे करणे,

स्वरूप – आरोग्यदायक नैसर्गिक उपचाराबद्दल मोपपत्तिक माहिती. चार भाग – (१) आरोग्य-शास्त्र आणि तत्संबंधी माहिती, (२) रोग झाले असता बरे करण्याचे नैसर्गिक उपाय, (३) आरोग्य वगैरे विशेष महत्त्वाच्या विषयावर निबंध, (४) किरकोळ स्फुट विचार व रोग बरे झाल्याचे दाखले.

ब्रीदवाक्य –

तं शैल्यमरोगिता जगति जंतोः ॥

विशेष माहिती – *मालक व प्रकाशक* – गोविंद अमृत वैद्य, रामवाडी, अमरेली (काठीयावाड). *आकार* – अंक (५-७) चा ६·१×४.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४, (५-६-७), (८-९), (१०-१२). आषाढ १८३३ ते ज्येष्ठ १८३४. अंक (५-७) प्रामुख्याने सन्निपातज्वरावर नैसर्गिक उपचारपद्धतीचे प्रयोग.

आरोग्य

मासिक : संपादक – पुरुषोत्तम गणेश नानल. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. ३. ७·८ × ५·१. प्रथमांक – अश्विन वद्य १३ श. १८४२.

उद्देश – आयुर्वेदाचे प्रसारास व अभ्यासास वाहिलेले. *स्वरूप* – बालसंगोपन, सुलभ उपचार, अग्निसंरक्षण, भावप्रकाश, द्रव्यगुणसंग्रह, दिनचर्या (भावप्रकाशाचे भाषांतर).

ब्रीदवाक्य –

धर्मार्थकाममोक्षाणा आरोग्य मूलमुत्तमम् । – चरक.

विशेष माहिती – श्रीदेव आणि कंपनीचा आर्यौषधी कारखाना, पुणे, या संस्थेमार्फत निघणारे.

[पुमग्र, माइसमं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अश्विन १८४२ ते भाद्रपद १८४३. (निर्देश १८४२ !)

आरोग्यदीप

मासिक : संपादक – डॉ. रतनशी शहा सहसंपादक – द. शं. मोडगी. प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ८·२ × ६.७. प्रथमांक – २० जून १९४०.

उद्देश – सार्वजनिक आरोग्यसंरक्षक मंडळाचे प्रचारपत्र.

विशेष माहिती – *आकार* – ८·२ × ६.७, ८·४ × ५·४, अंक ८,९ चा ९·६ × ७·१. फु. अं. विविध किंमती ०॥', ०१, ०२ आणि ०४.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जून १९४०, २ जु, ३, ४, ५ न, ६ डि ४०, ७ जा ४१, ८ मा-ए, ९ मे १९४१.

आरोग्यमंदिर

मासिक : संपादक मंडळ – वैद्यभूषण पुरुषोत्तम सखाराम हिर्लेकर (उमरावती), वै. गं. वि. पुराणिक, डॉ. ल. जा. कोकटेकर, वै. ह. वा. देशपांडे. प्रकाशक – पु. स. हिर्लेकर, पनवेल. मुद्रक – पु. स. हिर्लेकर. वा. व. रु. ३. फु. अं. ०४. अंकात ४८ पृष्ठे. ९·६ × ७·४. प्रथमांक – फेब्रुवारी १९३८ (माघ शुद्ध ५ श. १८५९). पुढे चालू १९६७.

उद्देश – श्रीधूतपापेश्वर पनवेल, या संस्थेने पुरस्कृत. आयुर्वेद, *व्यायाम*, *आरोग्य*, इ. विषयास वाहिलेले. *स्वरूप* – सचित्र. कविता, आहार, शरीरपोषण, आरोग्य, शारीरिक, शिक्षण इ.

ब्रीदवाक्य –

सर्वेषां पुरुषार्थानामारोग्य साधन परम् ।
सहायस्तस्य सिद्ध्यर्थं भूयादारोग्यमंदिरम् ॥

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १०, (११-१२).

फेब्रुवारी ते डिसेंबर १९३८. अंक (११-१२) डिसेंबर वैद्य संमेलन विशेषांक.

वर्ष २ व ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. फेब्रुवारी १९३९ ते जानेवारी १९४१ (२ वर्षे).

वर्ष ४ – अंक + १ ते ११. मार्च १९४१ ते जानेवारी १९४२. अंक १ आरोग्य विशेषांक.

वर्ष ५ – अंक + १ ते ११. मार्च १९४२ ते जानेवारी १९४३. अंक १ शिशुअंक.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४३ ते जानेवारी १९४४. अंक ६ डॉ. कोरडेकर स्मृतिविशेषांक.

वर्ष ७ – अंक १ ते ८, (९-१०), ११. फेब्रुवारी ते डिसेंबर १९४४. अंक ३ एप्रिल मधुमेह व क्षय चिकित्सानुभवांक, अंक ५ विशेषांक.

वर्ष ८ – अंक १ (जा-फे) ते ८, (९-१०), ११. जानेवारी - फेब्रुवारी ते डिसेंबर १९४५. अंक १ शारीरिक शिक्षण विशेषांक.

वर्ष ९ – अंक १ (जा फे) ते ८, (९-१०), ११. जानेवारी फेब्रुवारी ते डिसेंबर १९४६. अंक ११ विशेषांक.

वर्ष १० – अंक १ ते १०, (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९४७. अंक ९ स्वातंत्र्य अंक.

वर्ष ११ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४८. अंक ११ दिवाळी अंक.

वर्ष १२ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४९. अंक ९ पुरवणी सहित अंक; (१०-११) दिवाळी अंक.

वर्ष १३ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९५०. अंक ४ एप्रिल दारूबंदी अंक. अंक (११-१२) दिवाळी अंक.

आर्यगृहिणी

मासिक : संपादक – माधव कृष्णाजी फडके. प्रकाशक – कृष्णाजी बापूजी कदम, मालवण. मुद्रक – रामप्रसाद छा., मालवण. वा. व. रु. १॥८. अंकात १६ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – एप्रिल १९२५.

उद्देश – स्त्रियांचे मासिक – सांप्रत काळाला योग्य स्त्रीशिक्षण कसे मिळावे, स्त्रियांचे आचार - व्यवहार कसे असावे, त्यांच्या सुधारणेसाठी चाललेल्या पुरुषांच्या प्रयत्नास साथ कसे द्यावे इ. चा विचार करणे.

विशेष माहिती – म्यानेजर – आर्यगृहिणी, विश्वविहार कार्यालय, कुडाळ, सं. सावंतवाडी.

[मग्रं, माइसंमं]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९२५, २, ३ जून... ५ —.

आर्य - धर्म

मासिक : संपादक – [शिवराम बापूजी तळपदे.] प्रकाशक – शामराव कृष्ण आणि मंडळी, मुंबई. मुद्रक – तत्त्वविवेचक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. ०॥११. ट. ख. ०॥३. कु. अं. ०॥१. अंकात प्रकरणवार २४ पृष्ठे. ८'३ × ५'५. प्रथमांक – मार्च १९०४. शेवटचा अंक – फेब्रुवारी १९०९.

उद्देश – धर्माबद्दल लोकांत निर्माण होत चाललेली उदासीनता घालविणे. स्वरूप – धार्मिक वेदांचा विचार. इतर विविध विषय. धार्मिक वैदिक वाङ्मयाची ओळख : योगतत्त्वादर्श, सत्यार्थप्रकाश, गृहस्थाश्रम, उपनयन इ. विषय. वेदशास्त्रे, पुराणे, स्मृत्या, धार्मिक निबंध. सदरे – लोकांचे बोल, प्रार्थना (वैदिक सार्थ व प्राकृत).

ब्रीदवाक्य –

यथेमा वाचं कल्याणीमावदानि जनेभ्यः ।
ब्रह्मराजन्याभ्यां शूद्रायचार्याय च स्वाय चारणाय ।
– यजु० अ० २६।२ ॥

विशेष माहिती – वर्ष ५ अंक ९, १०, ११ वेदाचे क्रमवार भाष्य. 'वर्गणीदाराच्या अभावामुळे वृत्त दिसावा.' (लोकमित्र वर्ष १८ अंक १० एप्रिल १९०९)

[मग्रं]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मार्च ते फेब्रुवारी). मार्च १९०४ ते फेब्रुवारी १९०९ (पाच वर्षे).

आर्यधर्म

मासिक : संपादक – व्यंकटेश रामचंद्र मोहोळकर. प्रकाशक – संपादक पंढरपूर. मुद्रक – लोकसंग्रह छा. पुणे. वा. व. रु. ३८६. अंकात २६ पृष्ठे ८'६ × ५'५. प्रथमांक – मार्गशीर्ष श. १८४८.

उद्देश – आर्यधर्मातील तत्त्वनिष्ठेचा लोप होऊन व्यक्तिपूजा वाढू लागल्यामुळे समाज अनार्य बनू लागला आहे. त्यास आर्यधर्म म्हणजे काय हे शास्त्राधारपूर्वक सांगणे. *स्वरूप* – उपनिषद्धर्माच्या आधाराने शास्त्रप्रचीती करून देताना आत्मप्रचीतीशी तिची जोड घालण्याचा ऊहापोह – सांसारिक सुखाच्या व शांतीच्या पायावर पारमार्थिक उन्नतीची उभारणी करण्यास मार्गदर्शन. आर्य आचार, विचार, उच्चार व संस्कार यांचे प्रकटीकरण.

ब्रीदवाक्य –

(१) एष सर्वेषु भूतेषु गूढात्मा न प्रकाशते
दृश्यते त्वग्र्यया बुद्ध्या सूक्ष्मया सूक्ष्मदर्शिभि ॥१॥
यच्छेद्वाङ्मनसी प्राज्ञस्तद्यच्छेज्ज्ञान आत्मनि ।
ज्ञानमात्मनि महति नियच्छेत्तद्यच्छेच्छान्त
आत्मनि ॥ २ ॥ काठकोपनिषद्

(२) आरमपृष्ठावर –

अनार्याचारनाशाय आर्याचारस्य भूतये ।
आनंदकंददानाय मासे मासे भवाम्यहम् ॥ १ ॥

वर्ष १ – अंक १ मार्गशीर्ष १८४८, २ पौष, ...४ फाल्गुन १८४८.

आर्यधर्मदर्पण

मासिक : संपादक – (कर्ता) काशिनाथ वामन लेले, वाईकर. प्रकाशक – संपादक, वाई. मुद्रक – मोदवृत्त छापखाना, वाई. वा. व. रु. ४, सहामाही रु. २८४, तिमाही रु. १८४. फु. अं. ८८. अंकात ४८ पृष्ठे. १०·१ × ६·८. प्रथमांक – माघ श. १८१५ (नमुना अंक).

स्वरूप – महाराष्ट्र भाषांतरासहित मूळ महाभारत, योगवासिष्ठ व पाराशर माधव आणि धर्मविषयक निबंध, असे चार विषय.

विशेष माहिती – *कालनिर्देश* – पहिल्या वर्षाच्या आरंभीच्या नऊ/दहा अंकावर फक्त वर्ष व अंकक्रमांक, अंक ११ पासून *माघ व शक* आणि संवत्सर, वर्ष ३ अंक २ पासून फिरून वर्ष व अंकक्रमांक फक्त, कालनिर्देशविहीन देण्याची सुरुवात. *सुलतानी* – वर्ष ४ मध्ये मोदवृत्तातील लेखामुळे संपादकावर मुंबई सरकारकडून खटला कारावास १९ ऑगस्ट १८९८ पर्यंत. *मुद्रक व प्रकाशक* – वर्ष ४ अंक ८-९ (भाद्रपद-अश्विन १८१९) पासून वर नाव दामोदर लक्ष्मण लेले, वाईकर यांचे. वर्ष ५ अंक २ किंवा ३ पासून संपादक का. वा. लेले यांचे नाव फिरून छापू लागले. *नवी व्यवस्था* – वर्ष ५ अंक १२ मध्ये – 'सहाव्या वर्षापासून नवी व्यवस्था. वर्गणी रु. ४ ऐवजी रु. ६ व पृष्ठे ४८ ऐवजी ९६'.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. माघ १८१५ ते पौष १८१६. (अंक ९ अश्विन महिन्याचा पौषात निघाला.)

वर्ष २ – १ ते १२ माघ १८१६ ते पौष १८१७.

वर्ष ३ – अंक १ ते १० माघ १८१७ ते पौष (१८१८)

वर्ष ४ – अंक .., ४, (५ ६), ७, (८ ९), १० ते १२ माघ १८१८ ते पौष १८१९. (बाराव्या अंकावर मास शक नाही. बाकीच्या अंकावर आहे)

वर्ष ५ – १, , ३ ते ६, , ८ ते १२ कालनिर्देश नाही
वर्ष ७ – अंक ८ (काल नाही, नि ८१२).
अंक ८ द्रोणपर्व पृ २६५–३६०

आर्यधर्मदीपक

मासिक संपादक – (तयार करणार) सदाशिव हरी सोहनी, काशी क्षेत्रातील विद्वान मंडळींच्या मदतीने प्रकाशक – संपादक, बनारस. मुद्रक – श्रीबालाजी छापखाना, बनारस वा. व रु २ फु अ ८२ अंकात प्रकरणवार १६ पृष्ठे ८९×५ ७ प्रथमांक – जानेवारी १८९८

उद्देश – शास्त्रांचे मासिक पुस्तक स्वरूप – परमार्थाकरिता, नित्यनिर्वाह करण्याकरिता, आणि सरकारी इनसाफात दाखविण्याकरिता जी शास्त्रा याची आवश्यक माहिती लागते ती काशीखंड, शिवरहस्य, निर्णयसिंधू, मिताक्षरा व शूद्रकमलाकर, दशकुमारचरित, धर्मसिंधू, दत्तकमीमांसा यांचे मूलासह प्राकृत भाषांतर

[दवापो]

वर्ष १ – अंक (१), २, ३, (४), ५, ६, ( ) जानेवारी ते डिसेंबर १८९८
वर्ष २ – अंक (१–२), जा फे १८९९

आर्यधर्मरहस्य

मासिक संपादक – (कर्ते) काशिनाथ वामन लेले, वाईकर प्रकाशक – संपादक, वाइ मुद्रक – मोदवृत्त छा वाई वा व रु २८६ आगाऊ फु अ ८४ अंकात ४० पृष्ठे ८८×५ ७ प्रथमांक – कार्तिक शु १ श १८१७.

उद्देश – श्रीमच्छंकराचार्यांचे प्रस्थानत्रयीवरील अप्रतिम भाष्य मराठी भाषांतरासह देणे प्रथम भगवद्गीता, नंतर शारीरभाष्य व उपनिषद्भाष्य क्रमाने स्वरूप – विषयक्रम प्रथमतः गीतेतील श्लोक, श्लोकाचे सरळ सुबोध भाषांतर, श्रीमच्छंकराचार्यांचे भाष्य, भाष्याचे भाषांतर, स्थलविशेषी भाष्याचे स्पष्टीकरण, आणि भाष्याला धरून नसलेल्या गीतेवरील अद्वैतपर्थी टीकांचा युक्तायुक्त विचार.

विशेष माहिती – 'हे मासिक पुस्तक फक्त हिंदूकरिताच आहे, इतरांना मिळणार नाही' असा निर्देश अंक ५ च्या मलपृष्ठ ४ वर व तेथून पुढे ज्यांना फक्त भाषांतर हवे त्यांनी गुरुवारी निघणारे 'मोदवृत्त' घ्यावे "येत्या अश्विन १८१७ पासून महिन्याच्या सव अंकात मिळून एक महिन्याचा मजकूर मिळेल" (संदर्भ – जाहिरात आर्यधर्मदर्पण वर्ष २ अंक ७ श्रावण १८१७, मलपृष्ठ २ समोर) वर्ष २ चे तीनच अंक निघाले, पुढे संपादकावरील खटल्यामुळे खंड पडला

वर्ष १ – अंक १, २, (३ ४), ५ ते ८, (९ ते १२) कार्तिक १८१७ ते अश्विन १८१८
वर्ष २ – अंक १ ते ३ कार्तिक १८१८ ते पौष १८१८ + (संदर्भ आर्यधर्मदर्पण वर्ष ५ अंक ४ मलपृष्ठ ४)
वर्ष ४ अंक ५ (शारीरभाष्य चालू)

आर्यबंधु

मासिक संपादक – (लिहिणार) सखाराम गणेश मुजुमदार प्रकाशक – गणपतराव दलपतराम मास्तर, बडोदे वा व रु. ८८ फु अ ८१॥ अंकात ८ पृष्ठ ८६×६ १ प्रथमांक – कार्तिक शुद्ध १ संवत १९५० (९ नवंबर १८९३) (पुस्तक-अंक)

उद्देश – कुलीन स्त्रीपुरुषांच्या संग्रहास योग्य स्वरूप – सामाजिक, नैतिक, व्यावहारिक, धार्मिक, कलाकौशल्यविषयक माहिती, चरित्रे, उपयुक्त माहिती, आजकालच्या शिक्षणाचे परिणाम, शास्त्रीय विषय, परदेशी वैद्यक, पुस्तक परीक्षण

ब्रीदवाक्य –

शास्त्राणा त्वर्थवत्त्वेन पुरुषार्थो निधीयते ।
तयोरसमवायित्वात्तादर्थ्यं विप्रतिपत्तिनम: ॥

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष १अंक २-९·४ × ६·४, वर्ष २ रे ८·२ × ५·२.

[मुमग्र, दवाग्रो]

वर्ष १ – अंक १ ते ८, (९-१२). कार्तिक शके १८१५ ते अश्विन शके १८१६.
वर्ष २ – अंक (१-२) संवत् १९५१, ३.

आर्यभगिनी

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) आनंदीबाई लाड. प्रकाशक – एक स्त्री, मुंबई. अंकात ८ पृष्ठे. ९·२×६·२. प्रथमांक – मार्च १८८६. (पुस्तक-अंक)

स्वरूप – विविध साहित्य.

वर्ष १ – अंक १ मार्च १८८६.

आर्य भगिनी

मासिक : संपादक – (लिहिणार) माणिकबाई लाड. प्रकाशक – दुमापी आणि कंपनी, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अ ८२. अंकात ८ पृष्ठे. प्रथमांक – डिसेंबर १८८९. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – स्त्रियांकरिता उपयुक्त मासिक पुस्तक.

विशेष माहिती – " 'दि टीचर' या इंग्रजी मासिकाचे प्रकाशक दत्ताराम दामोदर पाणंदिकर यांच्या आश्वासनाने. "

[माल्वण, मुंमग्र, मग्र]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (डि ते न). डिसेंबर १८८९ ते नवंबर १८९१. (२ वर्षे). +
वर्ष ३ व ४ – अंक प्रत्येकी अंक १ ते १२ (जा ते डि) जानेवारी १८९२ ते डिसेंबर १८९३ (२ वर्षे).

आर्यभिषक्

मासिक : संपादक – शंकर दाजीशास्त्री पदे वैद्य. प्रकाशक – (वर्ष २१) गोविंदराज दिनकर दाजी पदे, मुंबई. वा. व. रु. १८८ (मळपृष्ठावर रु. २). ८·४ × ५·४. प्रथमांक – जुलै १८८९.

स्वरूप – अप्रकाशित संस्कृत ग्रंथाचे समूळ भाषांतर, प्रकाशितांचे मराठी भाषांतर, जुन्या हस्तलिखित बाडांचे प्रकाशन, वैद्यकविषयक शोध व निबंध, प्रश्न, उत्तरे, शोध, विचार, चर्चा इ. 'सुबोध वैद्यक'.

ब्रीदवाक्य –

*भिषजा साधुवृत्ताना, भद्रमागमशालिनाम् ।
अभ्यस्तकर्मणा भद्र, भद्र भद्राभिलाषिणाम् ॥*
– श्रीवाग्भट.

विशेष माहिती – पोटमथळा 'ऑर दि डॉक्टर ऑफ् आर्य (नेटिव्ह). ' *वा. वर्गणी* – वर्ष ६ रु. २८६. वर्ष १८ वर 'कै. ज्योतिर्विद् दाजी हरिभट्ट पदे स्मारक' व वर्ष २१ वर 'शंकर दाजीशास्त्री पदे स्मारक' असे निर्देश. वर्षे १६ ते १९ चार वर्षे वर्गणी सकाती व नित्य-माधादी असे संमिश्र निर्देश. वर्ष २१ अंक ९ वर ' श्रीसयाजी आयुर्वेद विद्यापीठाचे मराठी मासिक ' असा निर्देश.

वर्ष १ ते ७ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जुलै ते जून). जुलै १८८९ ते जून १८९६ (७ वर्षे).
वर्ष ८ – अंक १ ते ६, (७-१२). जुलै १८९६ ते जून १८९७.
वर्ष ९ – अंक १ ते ९, (१०-१२) जुलै १८९७ ते जून १८९८.
वर्ष १० – अंक (१ ते ५), (६-८), (९-१२). जुलै १८९८ ते जून १८९९.
वर्ष ११ – अंक (१-६), (७ ९), (१०-१२) जुलै १८९९ ते जून १९००.
वर्ष १२ – अंक १, २, (३,४), ५, (६), (७ ९)...जुलै १९०० ते (जून १९०१).
वर्ष १३ ते १५ – .. (१९०२, १९०३, १९०४).

वर्ष १६ – अंक १, (२-३), (४-५), (६-८), (९ ते १२). कर्क संक्रांत १८२६ ते मिथुन संक्रांत १८२७.

वर्ष १७ – अंक (१-४), ५ ते १०, (११-१२). कर्क संक्रांत १८२७ ते मिथुन संक्रांत १८२८.

वर्ष १८ – अंक १ ते ६, (७-९), (१०-१२). आषाढ १८२८ ते मिथुन संक्रांत १८२९.

वर्ष १९ – अंक (१-३), (४-११), १२. आषाढ १८२९ ते मिथुन संक्रांत १८३०.

वर्ष २० – अंक (१ – ६) जुलै ते डिसेंबर १९०८.

वर्ष २१ – + अंक १ ते ९,(१०-११), १२. वैशाख १८३२ (१९१०) ते चैत्र १८३३ (१९११). (यात 'भारतीय रसायनशास्त्र').

वर्ष २२ – अंक १ वैशाख १८३३.

आर्यमित्र

मासिक : संपादक – वामन एकनाथशास्त्री केमकर. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – (वर्ष ३ अंक ८) इंदुप्रकाश छा. वा. व. रु. २·४ आगाऊ, रु. ३·८ मागाहून. फु. अं. ०५. प्रकरणवार अंकात २४ पृष्ठे (वर्ष ३ अंक ४). १० × ६'७. प्रथमांक – जानेवारी १८८४. (पुस्तक – अंक)

उद्देश – भाषापुष्टीस उपकारक असलेल्या उपायांचे अनुसरण. **स्वरूप** – साधारणपणे पाच भाग – १ निबंधावली – प्राचीन कवींचे इतिहास व काव्य यावर निबंध; २. अलंकारविकाश – अलंकारशास्त्रातील ग्रंथांचे समूल भाषांतर; ३ गद्यसारसंचय – संस्कृत कर्त्यांची निवडक गद्ये टिप्पणासह; ४ सत्पद्यहार – पद्यात्मक संस्कृत काव्ये टीकेसह; ५ वृद्धवचनोद्धार – त्रुटित वचने, प्राकृत म्हणी, आख्यायिका इ.

ब्रीदवाक्य –

आयच्छन् मननहिता निबंधपंक्ति व्याकुर्वत् स्वमिनवशास्त्रगूढमर्थम् ॥
संचिन्वत् कविवरवृद्धसूक्तिवृंदं सत्कार्ये समुचितकार्य-मार्यमित्रम् ॥ १ ॥
गुंफूनि मननसहायग्रंथमाला । जो दावी अभिनव - शास्त्रगुप्त मेला ॥
शोधी तो कविवरवृद्धवाक्चरित्रा । सत्कारा निजकृतिसक्त आर्यमित्रा ॥ १ ॥

विशेष माहिती – *मुद्रक* – वर्ष ३ अंक ८ इंदुप्रकाश छापखाना. तत्पूर्वी काही अंक शिळा-छापाचे व काही खिळाछापाचे. *प्रकाशनविलंब* – वर्ष ३ अंक ८ (आगस्ट) हा ३० डि. १८८६ तारखेस प्रसिद्ध झाला अशी मलपृष्ठावर नोंद. वर्ष ३ अंक १२, आगस्ट १८८७ त झाला. वर्ष ४ अंक १, डिसेंबर १८८७ त व वर्ष ४ अंक २, जुलई १८८८ त झाला. वर्ष ४ अंक २ मध्ये 'साचा बदलून प्रति चातुर्मास निघेल. एकेक विषय घेतला जाईल' अशी सूचना.

[मग्रं, दवाग्रं, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८४.

वर्ष २ – अंक १ ते ३, (४-५), (६-७), ८ ते १०, (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८५.

वर्ष ३ – अंक १, (२-३), ४ ते ९, (१०-११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८६.

वर्ष ४ – अंक १ जानेवारी, २ फेब्रुवारी १८८७.

आर्यमित्र

मासिक : संपादक – म. स. दाते, खेडकर वैद्य अँड सन्स, पुणे सिटि. प्रकाशक – म. स. दाते, पुणे. मुद्रक – कृष्णाजी नारायण कवडे, शारदा छापखाना, पुणे. वा. व. रु. ट. ख. सह ०८. फु. अं. ००९. अंकात प्रकरणवार १६ पृष्ठे.

७.९ × ५.१, वर्ष २ अंक ८- ८×५.७. प्रथमांक – चैत्र श. १८२६.

स्वरूप – रेखाचित्रे. वैद्यकीय व इतर संकीर्ण विषय. नाटक, कादंबरी, धार्मिक निबंध, काव्य, इहवृत्त व वर्तमानसार.

ब्रीदवाक्य –

तनू त्यागिता कीर्ति मागे उरावी ।
मना सज्जना हेचि क्रीया धरावी ॥
मना चंदनाचेपरी त्वा झिजावें ।
सदा सज्जना अंतरी नीववावें ॥ – रामदास.

विशेष माहिती – *संपादक* – वर्ष १ अंक ६ – महादेव सखाराम दाते (खेडकर वैद्य अँड सन्स). *ब्रीदवाक्य* – वर्ष २ अंक १ आरंभ-पृष्ठावर प्रथम आढळते.

[मुंमग्रं, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ६,..., ८ ते १०, (११ - १२). चैत्र ते फाल्गुन १८२६. पृ. १५०. (यात अटकेचा झेंडा, नाटक)
वर्ष २ – अंक १ चैत्र १८२७.

आर्यमित्र

द्वैमासिक (' द्विमासिक ') : संपादक – मुत्तय्या सिद्धलिंगय्या हिरेमठ. प्रकाशक – शिवराम अण्णाजी कुलकर्णी, रणदाळ (इलाखा करवीर). वा. व. रु. ०९. फु. अं. ०१. अंकात २४ पृष्ठे. ७.२×४.२. प्रथमांक मे - जून १९०४. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – कामकाज करून त्रस्त झालेल्या मनास घटकाभर करमणूक व्हावी व त्याबरोबरच थोडा तरी ज्ञानाचा लाभ करून द्यावा. *स्वरूप* – निबंध, कविता, सार्थ सुभाषिते, गोष्टी, चुटके, कूट-प्रश्न इ.

ब्रीदवाक्य –

मौने मौनी गुणिनि गुणवान् पण्डिते पण्डितोऽसौ।
दीने दीनः सुखिनि सुखवान् भोगिनि प्राप्तभोगः ॥
मूर्खे मूर्खो युवतिषु युवा वाग्मिषु प्रौढवाग्मी ।
धन्यः कोऽपि त्रिभुवनजयी योऽवधूतेऽवधूतः ॥

[मुमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ मे - जून १९०४, २ जुलई - आगस्ट १९०४.

आर्यविज्ञान

मासिक : संपादक – नारायण अनंत नाईक पाटणकर. प्रकाशक - ना. अ. नाईक पाटणकर, सांगे, गोवा. मुद्रक – संगमोदय छापखाना. वा. व. रु. २. फु. अं. ०४. अंकात १६ पृष्ठे. ८.२ × ५.४. प्रथमांक – फाल्गुन श. १८४७.

उद्देश – *भारतीय आर्यसंस्कृतीचे श्रेष्ठत्व* दाखविणारे शास्त्रीय व तात्त्विक विषयाचे. *स्वरूप* – पाश्चात्य व पौर्वात्य मताच्या तौलनिक पद्धतीने *ज्ञानविज्ञान विषयाची चर्चा. एका संस्कृत ग्रंथाचे* भाषांतर. ज्योतिष, इतिहास, विज्ञान व इतर वाङ्मयीन विषयावर लेख. ज्ञानविचार, पुस्तक-परिचय वगैरे.

ब्रीदवाक्य –

इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ।
ज्ञानं विज्ञानसहितं यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥
(हे तो गुह्याहुनी गुह्य सांगतो तुज सज्जना ।
विज्ञानसहितज्ञान ज्या ज्ञाने मोक्ष पावसी ॥)

[मडगाव]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७ - ८), (९ - ११), १२. फाल्गुन १८४७ ते माघ १८४८ +
वर्ष २ – अंक १ भाद्रपद १८४९, २ ज्ये १८५०, ३ मा, ४ वै ५१, ५ -आ, (६ - ७) मा - अ, (८ - ९) का - मा ५१, (१० - ११ - १२) मा - अ १८५३. भाद्रपद १८४९ ते अश्विन १८५३. अंक (८ - ९) कार्तिक मास विशेषांक.
वर्ष ३ – अंक (१ - २) का - मा १८५३ + (३ - ४) ज्ये - आ १८५४ + (५ - ८) मा - फा १८५४,

आर्यवैद्य

मासिक : संपादक – वै. भू. गणेशशास्त्री त्रिंबक जोशी. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – अक्टोबर १९३५. शेवटचा अंक – आगस्ट १९४३.

स्वरूप – आर्यवैद्यकावर विविध लेख, रोगांची माहिती, निदान, चिकित्सा, अध्यक्षीय भाषणे, वैद्यक संमेलने, आयुर्वेदीय वृत्तसार.

ब्रीदवाक्य –

यो हि गुणवान्वैद्यस्तारयेत् आतुरान् सदा ॥

विशेष माहिती – कागदाची टंचाई व इतर गोष्टींची महागाई यामुळे बंद केले.

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अक्टोबर ते सप्टेंबर). अक्टोबर १९३५ ते सप्टेंबर १९४०. (पाच वर्षे)

वर्ष ६ – अंक १ ते ७, (८-९), (१०-११), (वर्ष ६ अंक १२-वर्ष ७ अंक १). अक्टोबर १९४० ते अक्टोबर १९४१.

वर्ष ७ – अंक (२-३), (४-६), (७-९), १० ते १२. नवंबर १९४१ ते सप्टेंबर १९४२.

वर्ष ८ – अंक १ ते ११. अक्टोबर १९४२ ते आगस्ट १९४३.

आर्यवैद्यकादर्श

मासिक : प्रकाशक – गणेश मोरेश्वर पाडळकर, चिकोडी. मुद्रक – चंद्रकांत छापखाना, चिकोडी. वा. व. रु. १. अंकात २४ पृष्ठे. ७'८ × ४'८. प्रथमांक – सप्टेंबर १८९४. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – शरीरास जपले पाहिजे. त्यास वारंवार होणारे व्याधी, त्याचे निदान व चिकित्सा सांगणे. स्वरूप – आहारविहारादी दिनचर्या, नाडीपरीक्षा व दर्शन, स्पर्शन, प्रश्न, मूत्रपरीक्षा वगैरेबद्दल माहिती क्रमशः.

विशेष माहिती – *विषयविवेचन* – (= अनुक्रमणिका) : १ दिनचर्या २ निदानयुक्त चिकित्सा.

वर्ष १ – १ सप्टेंबर १८९४.

आर्यशिशु

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – तत्वविवेचक छा. मुंबई. वा. व. रु. ०८, बाहेरगावी ०११. फु. अं. ०१॥. अंकात १२ पृष्ठे. ७.१ × ४'२. प्रथमांक – (मे १८९१). (पुस्तक-अंक)

उद्देश – लहान मुलांच्या उपयोगाचे.

विशेष माहिती – पत्रव्यवहाराचा पत्ता – रामचंद्र केशवजी नाईक. 'लोकमित्राच्या पदरात घातले.' (१)

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक ..., २ जून १८९१.

आर्यक्षत्रिय

मासिक : संपादक – शंकर सावळाराम चव्हाण. प्रकाशक – गजानन बाळकृष्ण तारवाले, पुणे. मुद्रक – श्रीदत्तात्रय छा., पुणे. वा. व. रु. ३. अंकात १८ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – जानेवारी १९२६.

उद्देश – मनोरंजन आणि समाजजागृति. धार्मिक, मनोरंजक, सामाजिक, ज्ञानप्रद, ऐतिहासिक गोष्टी, थोर पुरुषांची चरित्रे, काल्पन्या, कविता इ. विविध लेखांचा संग्रह.

ब्रीदवाक्य –

लज्जागुणौघजननीं जननीमिव स्वाम्
अत्यंतशुद्धहृदयामनुवर्तमानाम् ।
तेजस्विनः सुखमसूनपि संत्यजन्ति
सत्यव्रतव्यसनिनो न पुनः प्रतिज्ञाम् ॥ – भर्तृहरि

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जाने १९२६.

आर्यावर्त

मासिक : संपादक – पुरुषोत्तम गोपाळ लातुरकर. प्रकाशक – संपादक, अंजनगाव (सुरजी). मुद्रक – (अंक १०) विद्यासागर छा., उमरावती. वा. व. रु. १।८।१२. पु. अं. ८३. अंकात २० पृष्ठे. ७·१ X ५. प्रथमांक – (नवंबर १९१९).

स्वरूप – कविता, नाटक, कादंबरी इ. संकीर्ण विषय.

ब्रीदवाक्य –

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगेयुगे॥

[पुमसं]

वर्ष १ – अंक..., ६ ते ९, (१० – ११), १२. (नवंबर १९१९) ते अक्टोबर १९२०.

आशा

मासिक : संपादक – बा. ल. परब. संपादक-मंडळ – वॅ. एग्. एस्. माने, डी. आर. चव्हाण, ज्यं. सी. कारखानीस. प्रकाशक – बा. ल. परब (संपादक), मुंबई. मुद्रक – दौलत प्रिं. प्रेस, कोल्हापूर. वा. व. रु. ६. पु. अं. ८१०. ११ X ८·५. प्रथमांक – अक्टोबर १९५०.

उद्देश – श्रमजीवी जनतेचे मासिक. **स्वरूप** – कविता, गोष्टी, चर्चा, लेख, पोवाडे इ.

[सकाळ कचेरी]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९५०, २ नवंबर १९५०.

आहार

मासिक : संपादक – अनंत अतरकर. प्रकाशक – बाळकृष्ण विष्णु ताबे, मुंबई. मुद्रक – राष्ट्रवैभव प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ५. पु. अ. ८८. अंकात ५० पृष्ठे. ८ X ५·३. प्रथमांक – जून १९४७.

उद्देश – आहार, आरोग्य व पाकशास्त्र यांची चर्चा करणारे. **स्वरूप** – पाकशास्त्र, आहार, उपहारगृहे व तत्सम संस्था.

विशेष माहिती – संचालक – बाळकृष्ण विष्णु ताबे. संपादक – वर्ष २ अंक ६ पासून बाळकृष्ण विष्णु ताबे.

[मसं, मुंमसं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जून १९४७ ते मे १९४८. अंक ६ नवंबर दीपावली.
वर्ष २ – अंक १ ते ५ + अंक ६ ते १२. जून १९४८ ते जून १९४९. अंक ५ अक्टोबर दिवाळी अंक. नंतर अंक ६ डिसेंबर १९४८.
वर्ष ३ – अंक १ ते १२. जुलै १९४९ ते जून १९५०.
वर्ष ४ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६...जुलै १९५० ते डिसेंबर १९५०.

इंजनीयारिंगचे कामाविषयी

त्रैमासिक (तिमाही पुस्तक) : प्रकाशक – काशिनाथ महादेव थत्ते, पुणे. मुद्रक – दत्तप्रसारक (शिळाछाप). ९·६ X ६. प्रथमांक – मार्च १८७८.

[मसं]

वर्ष १ – अंक १ मार्च १८७८.

इंजिनिअरिंग विषयावर (शिल्पविद्येवर) मासिक पुस्तक

मासिक : संपादक – (प्रथकर्ते) बाळाजी बापूजी साने. मुद्रक – जगद्धितेच्छु छापखाना, पुणे (शिळाछाप). वा. व. रु. ४ (३ महिन्याचे आत). पु. अं. ८८. अंकात ३२ पृष्ठे. १०·१ X ६·९. प्रथमांक – फेब्रुवारी १८७६. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – जुने शिल्पग्रंथ व त्यांचे ज्ञाते मस्तुत नाहीत. नव्या सरकारी कालेजातील पुस्तके व शिकविणारे इंग्रजीतच आहेत. म्हणून दुर्गम झालेला हा विषय सुगम होण्यासाठी मराठीत साधन असावे. स्वरूप – घरे, सडका, पूल, कालवे, देवालये, तळी, धर्मशाळा वगैरे इमारती बांधणे व तत्संबंधी चुना व रंग इत्यादी सामान तयार करणे वगैरे विषय.

विशेष माहिती – *प्रकाशनाची तारीख* – प्रत्येक अंकावर क्रमवार महिना व त्याची तारीख २० (औपचारिक) घालून त्याशिवाय मलपृष्ठावर " छापून प्रसिद्ध करण्याची तारीख " कटाक्षाने संपूर्ण तारीख-महिना-सन या स्वरूपात दिलेली आहे. त्याचे स्वरूप ध्यानात येण्यासाठी काही अंकांच्या प्रकाशन तारखा खाली (कंसात) दर्शविल्या आहेत. ग्रंथकर्ते साने पुण्याच्या सिटी इंजिनिअरिंग कॉलेजात गणिताचे असिस्टंट प्रोफेसर होते.

[मग्रं, कोशकचेरी]

वर्ष १ – अंक १ – २० फेब्रुवारी १८७६, २ – २० मा, ३–२० मा (= ए), ४–२० मे (१५ आगस्ट १८७६), ५–२० जू (२५ सप्टेंबर ७६), ६–२० जु (३० सप्टेंबर ७६), ७ – २० आ (५ अक्टोबर ७६), ८ – २० स (१९ जानेवारी ७७), ९ – २० अ (२५ जानेवारी ७७), १० – २० न (८ फेब्रुवारी ७७), ११ – २० डि, १२ – २० जानेवारी १८७७.

वर्ष २ – अंक १ फेब्रुवारी १८७७, २ मा, ३ ए, ४ मे, ५ जू ७७ (२० फेब्रुवारी १८७८), ६ जुले १८७७.

इतिहास आणि ऐतिहासिक

मासिक : संपादक व प्रकाशक – शंकर श्रीकृष्ण देव, श्री सत्कार्योत्तेजकसभा, धुळे. मुद्रक – आत्माराम छापखाना, धुळे. था. व. क. २. फु. अ. ८४. अंकात ४० पृष्ठे. ८'४×५'४. प्रथमांक – मार्गशीर्ष शुद्ध १ श. १८३८. शेवटचा अंक – मार्गशीर्ष शुद्ध १ श. १८४१. (वर्षवार, सलग अंकानुक्रम, राजश्रक)

स्वरूप – ऐतिहासिक विविध विषयाकडे १६ पृष्ठे व मूळ कागदपत्राच्या प्रकाशनाकडे २४ पृष्ठे. शिवाय ऐतिहासिक सभ्यांची खबरबात, ऐति. ग्रंथांचा परिचय, नवे शोध, पुस्तक परीक्षण, चर्चा वगैरे.

ब्रीदवाक्य –

धर्मस्थापनेचे नर । ते ईश्वराचे अवतार ।
जाले आहेत पुढे होणार । देणे ईश्वराचे ॥

विशेष माहिती – मलपृष्ठे २ ते ४ वर प्रत्येक अंकात ' इतिहाससंशोधनाची अली-कडील प्रगति ' किंवा अन्य महत्त्वाची टिपणे, संशोधन व संशोधक यांची खबर. *पार्षिक वर्गणी* – अंक ३७ पासून (वर्ष ४ अंक १) वा. व. रु. ३, फु. अं. ८६. यात ' ऐतिहासिक विविधविषय, ' ' शिवकालीन घराणी ' (म. इ. सा. खंड २१), ' पेशवाईची अखेर ' इ. प्रसिद्ध झाली.

[मग्रं, माइसंमं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मार्गशीर्ष १८३८ ते कार्तिक १८३९.

वर्ष २ – अंक १३ ते २२, (२३-२४). मार्गशीर्ष १८३९ ते कार्तिक १८४०

वर्ष ३ – अंक २५, (२६-२७), (२८ ३१), ३२. मार्गशीर्ष १८४० ते आषाढ १८४१. अंक ३३ ते ३६ बद्दल वि. का. राजवाडे यांचे ' संस्कृत भाषेचा उलगडा ' हे स्वतंत्र पुस्तक. वस्तिगावा आषाढाचा अंक फाल्गुनात प्रकाशित झाला.

वर्ष ४ – अंक ३७ मार्गशीर्ष १८४१.

इतिहास-संग्रह

मासिक : संपादक – दत्तात्रय बळवंत पारसनीस, सातारा. प्रकाशक – तुकाराम जावजी, मुंबई. मुद्रक – निर्णयसागर छापखाना, मुंबई.

वा. व. रु. ४. फु. अं. ८६. अंकात सदरवार ४८ पृष्ठे. ८.५ X ५.५. प्रथमांक – आगस्ट १९०८. शेवटचा अंक – आगस्ट-अक्टोबर १९१६. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – अस्सल कागदपत्र व अप्रसिद्ध ऐतिहासिक माहितीचे प्रकाशन. स्वरूप – ऐति. चित्रे (आर्टपेपरवर एका बाजूस छापलेली पर्णचित्रे), ऐति. चरित्रे, ऐति. लेख, ऐति दतकथा, ऐति. स्थलवर्णने, भूगोल, नकाशे, जुने ऐति. अस्सल कागदपत्र, मुख्यत्वे मराठ्यांच्या इतिहासासंबंधी कागदपत्र, आर्ट पेपरवरील मुद्रक चित्रे हे वैशिष्ट्य.

ब्रीदवाक्य –

धर्मार्थकाममोक्षाणामुपदेशसमन्वित ।
पूर्ववृत्त कथायुक्तमितिहासं प्रचक्षते ॥१॥

विशेष माहिती – फेरफार – वर्ष ५ अंक (१-३) " किरकोळ विषयाची स्वतंत्र प्रकरणे न करता यापुढे सर्वांचा समावेश ऐति स्फुट लेख या सदरात होईल."

[डेक्कॉ, माइसम, मुमग्र]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (आ ते जु). आगस्ट १९०८ ते जुलै १९१०. (दोन वर्षे)

वर्ष ३ – अंक १ ते ६, (७-९), (१० १२). आगस्ट १९१० ते जुलै १९११.

वर्ष ४ – अंक (१ ३), (४ ६), (७-९), (१० १२). आगस्ट १९११ ते जुलै १९१२.

वर्ष ५ – अंक (१ ३), (४-६), (७ ९), (१० १२) आगस्ट १९१२ ते जुलै १९१३ +

वर्ष ६ – अंक (१ ३), (४ ६), (७ ९), (१० १२) आगस्ट १९१४ ते जुलै १९१५.

वर्ष ७ – अंक (१ ३), (४ ६), (७ ९) (१० १२) आगस्ट १९१५ ते जुलै १९१६.

वर्ष ८ – अंक (१ ३) आगस्ट अक्टोबर १९१६

इंद्रधनुष्य

मासिक : संपादक – कृष्णमूर्ति दाऊजी पोटफोडे. प्रकाशक – अमरावती. मुद्रक – मुद्रोद्य छा. अमरावती. वा. व. रु. ३.८ नतर ४.८. अंकात ४८ पृष्ठे. डेमी ८ पनी. प्रथमांक – (नवबर १९२७) ?

उद्देश – साहित्य, कला व काव्य या विषयास वाहिलेले. स्वरूप – बोधवचने, दुनियेतील मौजा, गमतीदार माहिती [सहविचार डि १९२७].

विशेष माहिती – जोतिबा फुले (१८२७, १८९०) यांच्या पुण्यतिथीच्या दिवशी (२८ नवबर) विशेष अंक काढीत असत तसे अंक १९३१ पर्यंतचे निघाले इत्यादी माहिती अन्यत्र आढळलेल्या पोच लेखावरून उपलब्ध होते. वर्ष १ – अंक १ नवबर १९२७ ?

इलाखाशिक्षक

मासिक संपादक – प्रल्हाद केशव अत्रे. सहसंपादक – स. रा. नारगोळकर, वा. दा. गोखले, ग. भा. निरंतर, ज. श. मेढेकर, ज. व. कुमठेकर. प्रकाशक – श्री र. राजगुरु, पुणे मुद्रक – राजगुरु प्रेस, पुणे. वा. व रु. १.८. फु. अं. ८३. अंकात २२ पृष्ठे १०.९ X ८.५, अंक ९ नतर ८.५ X ५.६. प्रथमांक – मार्च १९३९.

उद्देश – मुख्यत्वे प्राथमिक शिक्षकांची संघटना करण्यासाठी त्यांच्या दु खाच्या वाचा फोडणे स्वरूप – शिक्षणविषयक विविध लेखकांचे लेख

ब्रीदवाक्य –

सामर्थ्य आहे चळवळीचे । जो जो करील तयाचे।
परि तेथे भगवताचे । अधिष्ठान पाहिजे ॥

— रामदास

विशेष माहिती – वृत्तपत्रात भरपूर वाव मिळत नाही म्हणून इलाखासंघाच्या सूचनेवरून निघाले.

[मग्रं]
वर्ष १ – अंक १ ते ८, (९-११), १२. मार्च १९३९ ते फेब्रुवारी १९४०.

इसराएल

मासिक : संपादक – डी. एस्. एरूलकर. प्रकाशक – आर्. जे. एझेकील, मुंबई. मुद्रक – मनोरंजन प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २. अंकात २० पृष्ठे. ९·१ × ६·३. प्रथमांक – जानेवारी १९१७.

स्वरूप – मराठी व इंग्रजी. ज्ञातिविषयक व संकीर्ण.

ब्रीदवाक्य –

माझी जिव्हा रात्रंदिवस तुझे न्यायीपण वर्णील.

विशेष माहिती – The ISRAELITE. *संपादक* – वर्ष ७ पासून आय्. जे. सामसन, वर्ष १० अंक ३-४ पासून सॉ. ब. जेकब बी. इसराएल. *प्रकाशक* – वर्ष ८ पासून आय्. जे. सामसन.

[मुमग्र, मग्र]
वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१७.
वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५-६), ७, (८-९), १०, (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१८.
वर्ष ३ – अंक (१-२), ... (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१९.
वर्ष ४ – अंक (१-२), (३-४), (५-६), (७-८), (९-१०), ११ - जानेवारी ते (डिसेंबर) १९२०.
वर्ष ५ – अंक ...(३-४), (५-६), (७-८), ... (११-१२). (जानेवारी) ते डिसेंबर १९२१.
वर्ष ६ – अंक (१-२) जानेवारी, फेब्रुवारी १९२२.
वर्ष ७ – अंक...(७-८) जुलै आगस्ट १९२३, (९-१०) सप्टेंबर अक्टोबर १९२३.
[३]
वर्ष ८ – अंक (१-२), (३-४), (५-६), (७-८), (९-१०), (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२४.
वर्ष ९ – अंक...(९-१०) सप्टेंबर - अक्टोबर १९२५, (११-१२). नवंबर - डिसेंबर १९२५.
वर्ष १० – अंक (१-२), (३-४), (५-६), (७-८), (९-१०), (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२६.

इस्त्राएल-मित्र

मासिक पत्र : संपादक – 'इसहाक' आब्राहम तळेगावकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – मुंबई वैभव प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १०४ आगाऊ. फु. अं. ०३. अंकात १२ पृष्ठे. ९·२ × ६·३. प्रथमांक – जानेवारी १९१६.

उद्देश – पुढाऱ्याच्या घाईने व घरसोडीने झालेली दिशाभूल व ज्ञातींतील कृत्रिम भेदाभेद नाहीसे व्हावे म्हणून निश्चसनीय वृत्तादिकांचा पुरवठा व चैतन्य उत्पन्न करण्यासाठी उपयुक्त ज्ञानाचा प्रसार व निस्पृह टीका - ज्ञातिप्रधान.

स्वरूप – इंग्रजी व मराठी. प्रार्थनामंदिरे, शाळा, परोपकारी मंडळ्या, संस्था व व्यक्ती याविषयी चर्चा, विवेचन, स्फुटविचार, पत्रव्यवहार, समाचार, शिशुबोधरंजन.

ब्रीदवाक्य –

पापान्निवारयति योजयते हिताय। सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा असा – 'फ्रेंड ऑफ इस्त्राएल.' *संपादक* – वर्ष १ अंक ८ पासून जेकब ऐ आपटीकर, वर्ष ३ – मिस् आर. रूबेन, वर्ष ६ – जे. ऐ. आपटीकर. *वर्गणी* – वर्ष ३ पासून रु. १०८. *प्रकाशनास विलंब* – वर्ष ४ अंक (१-२) एप्रिलात प्रकाशित. वर्ष ४ व ५ चे अंक दरमहा निघाले नाहीत.

[मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ७, (८-९), (१०-११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१६.
वर्ष २ – अंक १ ते ७, (८-९), १० ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१७. पृ. १५२.
वर्ष ३ – अंक (१-२), ३, ४, (५-६), (७-८), (९-१०), ११,१२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१८. पृ. १५२.
वर्ष ४ – अंक (१-२), (३-४), (५-६), (७-८), (९-१०), (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१९. पृ. १५२.
वर्ष ५ – अंक (१-२-३), (४-५-६), (७-८-९), (१०-११ १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२०. पृ. १२४.
वर्ष ६ – अंक (१-२-३), ..., (७-८-९), (१०-११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२१.

इस्राएली ज्ञानसंग्रह

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) बेंजामिन सॅमसन अष्टमकर. प्रकाशक – व्यवस्थापक आहारोन याकोब दिवेकर, मुंबई. मुद्रक – ॲम्ग्लो-व्ह्युईश ॲण्ड व्हर्नाक्युलर प्रि. प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २. पृ. अं. ८४. ८'७ × ५'६. प्रथमांक – आगस्ट १८८६. शेवटचा अंक जुलै १८८७.

उद्देश – इस्राएली ज्ञानसंग्रहरूपी सूर्याचा प्रकाश आमच्या अंधारमय अंत:करणरूपी भूतलावर पाडून आमचे ज्ञानचक्षू उघडावे. *स्वरूप* – तलमुदांतील गोष्टी, इस्राएली विधी,सण इत्यादींची माहिती.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – 'धि ट्रेझरी ऑफ ज्यूइश विस्डम्'. आर्थिक नुकसानीमुळे बंद केले.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १८८६ ते जुलै १८८७.

इस्लाम-धर्म

त्रैमासिक : संपादक – शिकंदरलाल आतार. प्रकाशक – संपादक, मिरजडी (सातारा). वा. व. रु. ३. पृ. अं. रु. १. अंकात ६४ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – जानेवारी १९२३.

उद्देश – इस्लामी धर्म, संस्कृती, इतिहास आणि साहित्य यांचा अभ्यास. धार्मिक व ऐतिहासिक स्थलविषयक माहितीचा संग्रह व प्रकाशन. साहित्यक्षेत्रात हिंदुमुसल्मान ऐक्य व बंधुभाव स्थापन करणे. *स्वरूप* – जातीय व संकीर्ण. कुराण परिचय. बालवाङ्मय. १ धर्मपरिचय, २ संस्कृतिदर्शन, ३ इतिहासकथन, ४ साहित्य-परिचय.

विशेष माहिती – *जोडनाव* – 'अथवा महाराष्ट्रीय मुसल्मान-साहित्य-पत्रिका'. इस्लाम-साहित्यमंदिराचे मुखपत्र.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४. जानेवारी, एप्रिल, जुलै, अक्टोबर १९२३.
वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९२४, २ एप्रिल १९२४.

इस्लाम-प्रकाश आणि मुस्लिम महाराष्ट्र

मासिक : संपादक – मुनशी महंमद इस्माईल. प्रकाशक – संपादक, सातारा. मुद्रक – फिजा छा. सातारा. वा. व. रु. २८. अंकात २८ पृष्ठे. ८'७ × ५'८. प्रथमांक – जानेवारी १९२०.

उद्देश – अस्सल मुस्लिम भूमिका मांडणारे. *स्वरूप* – कविता, धर्मविषयक लेख, गोष्टी, उर्दू कविता, इस्लाममय जगत्, जातिवर्णवैमनस्य.

ब्रीदवाक्य –

हाफिजा ! गर् वस्ल् ख्वाही, सुल्ह कुन बा
खासो आम ।
वा मुसल्मा अल्ला: ! अल्ला: ! वा बिरहमन
राम ! राम !

विशेष माहिती–*बा. वर्णणी* – अंक ७ जुलै इ. २८१२. संपादकलिखित 'वेश्यापावन' नाटकाबद्दल जाहिरात.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १, (२-३), ४, (५-६), ७ ते १० – जानेवारी ते ऑक्टोबर १९२०.

इस्लाम-विजय

मासिक : संपादक – आमीन हसन खतीब. प्रकाशक – संपादक, कऱ्हाड. वा. व. रु. ३॥४. ८·२ X ५·४. प्रथमांक – सप्टेंबर १९२४.

उद्देश – दक्षिण महाराष्ट्रीय मुसलमानांचे जातीय मासिक.

[पुमग्रं]

वर्ष २ – अंक १ सप्टेंबर १९२४.

ई. इं. अ. सभेचे मराठी मासिक पुस्तक

मासिक : प्रकाशक – आनंदराव सखाराम बर्वे, चिटणीस, मुंबईतील व्यवस्थापक (भाषांतर करणारी) मंडळी, मुंबई. मुद्रक – इंदुप्रकाश छापखाना मुंबई. वा. व. आगाऊ रु. ३, मागाहून रु. ४. फु. अं. ८६. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·७ X ५·२. प्रथमांक – आगस्ट १८६९. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – ई. इं. असो. सभेच्या इंग्रजी मासिकातील निबंधांचे देशभाषेत भाषांतर प्रसिद्ध करणे. इंग्रज सरकारला येथील जनतेच्या दुःखाचे यथार्थ ज्ञान करून देणे. परस्पर स्नेहभाव वाढण्याचा प्रयत्न करणे. निष्काम व परोपकार बुद्धीने हिंदुस्थानच्या वकिलीचे काम करणे.

विशेष माहिती – ईस्ट इंडिया असोशिएशन सभेचे मराठी मासिक पुस्तक.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १८६९ ते जुलै १८७०.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. आगस्ट १८७० ते जुलै १८७१.

वर्ष ३ – अंक १ आगस्ट १८७१, २ सप्टेंबर १८७१.

उज्ज्वल

मासिक : संपादक – श्रीराम अट्रावलकर. प्रकाशक – संपादक, जळगाव. वा. व. रु. ५. फु. अं. ४८. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·७ X ७·४. प्रथमांक – डिसेंबर १९४७.

स्वरूप – मराठी हिंदी. हिंदी भाग राष्ट्रभाषेच्या प्रचारार्थ.

ब्रीदवाक्य –
तमसो मा ज्योतिर्गमय ।

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ डिसेंबर १९४७, २ जानेवारी १९४८, ३ फे-मा-ए १९४८.

उत्कर्ष

मासिक : संपादक – पुरुषोत्तम गजानन पटवर्धन. सहसंपादक – ना. बा. पुराणिक. प्रकाशक – संपादक, मुंबई/बडोदे. वा. व. रु. ६॥८. फु. अं. ८१२. अंकात ५२ पृष्ठे. १०·२ X ८·१. प्रथमांक – जून १९४७.

उद्देश – बुद्धिप्रधान मासिक – लोकजागृती, समाजाचे संवर्धन करणारी वैचारिक क्रांती निर्माण करून बहुजनसमाजात नवदृष्टी निर्माण करणे. स्वरूप – प्रत्यक्ष भयात असणारे किंवा शिरणारे यांची चरित्रे, विद्वानांचे लेख, लघुकथा, औद्योगिक लेख इ.

विशेष माहिती – संचालक – द. मा. परांजपे.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ७, (८-९) जून १९४७ ते फेब्रुवारी १९४८. अंक ६

नवंबर दिवाळी अंक; अंक (८-९) फेब्रुवारी वर्धापन अंक.

उदय

मासिक : प्रकाशक — रामप्रसाद जगनाथ, औरंगाबाद. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात ४८ पृष्ठे. ८·५ × ५·५. प्रथमांक — चैत्र शके १८४२.

उद्देश — संकीर्ण वाङ्मय. स्वरूप — सचित्र मारदस्त मनोरंजक. सामाजिक, औद्योगिक, शास्त्रीय इ. विषय, गोष्टी, कविता, वृत्तप्रश्न, 'वेकनचे निबंध' (ना. सी. फडके).

ब्रीदवाक्य —

उत्तम गुणीं शृंगारिला । तो बहुतांमध्ये शोभला ।
प्रगट प्रतापें उगवला । मार्तंड जैसा ॥

विशेष माहिती — व्यवस्थापक — दीनानाथ बळवंत वसिष्ठ.

[दवाखो, आष्टे]

वर्ष १ — अंक १ ते ४. चैत्र ते आषाढ १८४२.

उदय

मासिक : संपादक — जगन्नाथ गणपत कानळे सहसंपादक — शंकर जयवंत नाईक, विनायक माधव सातारकर. प्रकाशक — विठ्ठल गोपाळ बारा, पुणे. वा. व. रु. १·८०. फु. अ. ८२ / ८३ (एप्रिल १९४१). ९·६ × ७ २ / १०·९ × ८·५ (अंक २). प्रथमांक — नवंबर १९४०

उद्देश — बहुजनसमाजाच्या हितासाठी झटणारे. ललितवाङ्मय, कला व उद्योग यांना वाहिलेले स्वरूप — लघुकथा, कविता, व्यंगकथा, शब्दचित्रे, विनोदी लेख, निबंध, कादंबरी.

[मग्रं]

वर्ष १ — अंक १ ते १२. नवंबर १९४० ते ऑक्टोबर १९४१. अंक ६ एप्रिल वसंत अंक, अंक १२ ऑक्टोबर दिवाळी अंक.

वर्ष २ — अंक १ ते ६, (७-८); नवंबर १९४१ ते जून १९४२.

उद्धार

मासिक : संपादक — बाळकृष्ण पेरोबा नाईक. प्रकाशक — (वर्ष ३) विनायक आत्माराम पाठारे, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अ. ८१. ९·२ × ६·१. प्रथमांक — मे १९३६.

उद्देश — पाठारे क्षत्रिय ज्ञातीचे.

ब्रीदवाक्य —

ज्ञातबाई नितुका मेळवावा । ज्ञातगेन शुद्ध करावा ।
आत्मधर्म तयासी पटवावा । देशोद्धाराकारणें ॥

विशेष माहिती — *संचालक* — विनायक आत्माराम पाठारे *संपादक* — वर्ष ३ विनायक आत्माराम पाठारे (प्रकाशक). *वा. वर्गणी* — वर्ष ३. रु. १·८८, फु अ. ८१॥.

वर्ष १ — अंक ..., २ जून १९३६.

वर्ष ३ — अंक ..., १० फेब्रुवारी १९३९.

उद्यम

मासिक : संपादक — महादेव कृष्ण पाध्ये. सहसंपादक — विश्वनाथ नारायण वाडेगावकर. प्रकाशक — संपादक, नागपूर. मुद्रक — उद्यम छापखाना, नागपूर. वा. व. रु. ७. फु अ ८८. अंकात ३० पृष्ठे ९ × ७. प्रथमांक — जानेवारी १९१९. पुढे चालू १९६७.

उद्देश — देशाची औद्योगिक उन्नती साधणे. स्वरूप — शेतकी, उद्योगधंदे, व्यापार व कला यांची चर्चा स्फुटलेख, उद्योगपतींची चरित्रे, धंदेशिक्षण, पतपेढ्या, औद्योगिक चळवळी व कारखाने, शेतीची यंत्रे, रसायनशास्त्र, यंत्रशास्त्र इ. विषयक लेख.

ब्रीदवाक्य–

१ उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथै ।

२ वर्ष ७ –

(१) बुभुक्षितैर्व्याकरण न भुज्यते
पिपासितै काव्यरसो न पीयते ।

न छन्दसा केनचिदुद्धृत कुलम्
दारिद्र्यनाश क्रियतोद्यम विना ॥

(२) दारिद्र्य मकर ग्रस्तांहि भारत वैभव गजास आज
तथा ।

उद्यम श्रीहरि धावे सोडविण्या त्या गजास
विष्णु जसा ॥

३ वर्ष ८ वाही अकार

(१) क्षुधाशमो व्याकरणान्न जायते ।
तृषाशम काव्यरसान्न भूयते ।

दारिद्र्यनाशो न हि वेदपाठन ।
सिध्यन्ति कार्याणि ह्युद्यमात्सदा ॥

(२) कष्टाविण फळ नाही । कष्टेविण राज्य नाही ।
केल्याविण होत नाही । साध्य जनी ॥

जिही उदड कष्ट केले । त भाग्य भोगून ठेले ।
येर ते बोलतचि राहिले । करटे जन ॥

(३) हातोडा करि घेउनी धडधण तप्तायसी
मारिता ।

होईं विस्तृत लोह, कार्य जगती होईल तैसे
सदा ।

निधारा करिता, श्रमा न गणिता, केल्या तसे
उद्यमा ।

कीर्ति-श्लोक सुम ग्रथीत आणि मा घालील माला
तुम्हा ॥

विशेष माहिती – वर्ष ५ वर ‘मराठी मॅगेझीन ऑफ इडस्ट्रीज् ॲण्ड कामर्स, नागपूर’ असे इग्रजी वर्णन सपादक – वर्ष १३ अक १० पासून विश्वनाथ नारायण वाडेगावकर (प्रका.)

वा वगणी वर्ष २१ क ३, फु अ. ८०, वर्ष २६ अ ७ क ४८८, फु. अ ८७, वर्ष २९ क ६, फु अ ८१० *खास अक* – वर्ष १४ अक १ शास्त्रीय अक, अक ७ नागपूर अक औद्योगिक व धदेनिषयक वर्ष १५ अक १ डी लक्ष्मीनारायण खास अक वर्ष १६ अक १ खास अक वर्ष १७ अक १ जाहिरात अक, अक ५ औद्योगिक शिक्षणसस्थाक. वर्ष १८ अक १ ग्रामसुधारणा अक वर्ष १९ अक १ पशुसवर्धन विशेषाक वर्ष २० अक १ स्त्रियांचा उद्यम विशेषाक, अक ८ आदर्श खेडे विशेषाक वर्ष २१ अक १ नभोवाणी विशेषाक अक ८ कापूस विशेषाक वर्ष २२ अक १ गहू विशेषाक, अक ८ औषधाक वर्ष २३ अक १ फळबाग विशेषाक, अक ८ डेअरी विशेषाक वर्ष २४ अक १ फोटोग्राफी विशेषाक, अक ७ हवाईहल्ला सरक्षण योजना विशेषाक, अक ८ हातकागद विशेषाक वर्ष २५ अक १ भाजीपाला विशेषाक, अक ८ काटकसर विशेषाक वर्ष २६ अक १ अन्न विशेषाक, अक ८ सादर्यसाधने विशेषाक वर्ष २७ अक १ ऊस, गूळ, साखर विशेषाक, अक ८ बागाईत विशेषाक वर्ष २८ अक १ डेअरी विशेषाक, अक ८ धान्यकुप्याळ निवारण विशेषाक वर्ष २९ अक १ पल्लसरक्षण विशेषाक, अक ८ सत्रा विशेषाक वर्ष ३० अक १ फोटोग्राफी विशेषाक, अक ८ सौंदर्यप्रसाधने विशेषाक वर्ष ३१ अक १ आग विशेषाक, अक ८ औषधोपचार विशेषाक वर्ष ३२ अक १ भातशेती विशेषाक, अक ८ औद्योगिक विकास विशेषाक

[मुमग्र]

वर्ष १ – अक १ ते ५, (६ ७), (८ ९), १०, (११ १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९१९

वर्ष २ – अक १ ते ३, (४ ५), ६ ते **१२.** जानेवारी ते डिसेंबर १९२०

वर्ष ३ ते १० – अक प्रत्येकी १ ते १२ (जा त डि). जानेवारी १९२१ ते डिसेंबर १९२८ (८ वर्षे).

वर्ष ११ – अंक १ ते ३, (४-५), (६-७), ८ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२९.

वर्ष १२ – अंक (१-२), (३-४), ५, (६-७), ८ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३०.

वर्ष १३ – अंक १ ते ९, (१०-११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३१

वर्ष १४ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३२.

वर्ष १५ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३३.

वर्ष १६ ते ३२ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (जा ते डि). जानेवारी १९३४ ते डिसेंबर १९५०. (सतरा वर्षे) राग अंकांची यादी विशेष माहितीत पाहा.

उद्यम - प्रकाश

मासिक : संपादक – विश्वनाथ धोंडी तेली. प्रकाशक – संपादक, वाई. मुद्रक – सिद्धनाथ छा. वाई. वा. व. रु. १॥८. फु. अं. ८२. अंकात १६/२० पृष्ठे. ८·४×५·४. प्रथमांक – नवंबर १९१३. शेवटचा अंक – डिसेंबर १९१४. (सलग अंक-क्रमांक)

उद्देश – धंदेविषयक. **स्वरूप** – औद्योगिक व व्यापारी विषयाची माहिती. ' दारिद्र्यविमोचन ' (कमर्शिअल नॉव्हेल).

विशेष माहिती – पुढे मासिकाचे साप्ताहिकात रूपांतर केले.

[मर्मं, पुमर्मं]

वर्ष १ – अंक ...(३ - ५), (६ - ९), (१० - १४ = १० - १२ वर्ष १ चे व १३ - १४ वर्ष २ चे असे पाच अंक एकत्र). नवंबर १९१३ ते डिसेंबर १९१४. शेवटच्या जोड अंकावर आणखी जानेवारी १९१५ चा निर्देश (?).

उद्यान

मासिक : संपादक – गणेश विठ्ठल कुळकर्णी. प्रकाशक – संपादक मुंबई. मुद्रक – प्रोमेथिन्ड प्रिंटिंग वर्क्स, मुंबई (वर्ष ६, व ७ चे अंक १ - ४), वा. व. रु. १॥८१२. अंकात ३६ – ४० पृष्ठे. ७·१×४·९. प्रथमांक – जानेवारी १९१०.

उद्देश – मायेची व जनतेची करमणुकीच्या द्वारे सेवा. स्वरूप संपूर्ण गोष्टी, कविता, चरित्रे, विनोदी लेख, कादंबरी, महिन्यातील राजकारण, ' मोठ्या घरची माधुकरी ', विचारलहरी (संपादकीय विचार).

ब्रीदवाक्य –

(१) सत्य धरिता निर्धार – काय न करी विश्वंभर।
(२) यथा मधुलिट् पुष्पं योजयेत् पुस्तकं तथा।
(वर्ष ६ अंक १ ते ८ वर)

विशेष माहिती – *मुद्रक* – वर्ष ७ अंक ५ पासून मनोरंजन प्रेस, *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष १ रु.१॥८१२; वर्ष ४ रु.२॥८१; वर्ष ८ रु.२॥८८; वर्ष ११ रु. ३. *आकार* – वर्ष ७ अंक ७ (जुलै १९१६) पासून ९·९×६·४. प्रवर्तक – श्रीपाद महादेव वर्दे, सदानंद दादोबा पाटील, नारायण गणेश पेंडसे (पेंडसे वर्ष २ चे प्रकाशक). यात वा. म. जोशी याची ' नलिनी ' कादंबरी प्रसिद्ध झाली.

[मुंमर्मं, मर्मं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि) जानेवारी १९१० ते डिसेंबर १९११ (दोन वर्षे).

वर्ष ३ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), ६, (७ - ८), ९, (१० - ११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१२.

वर्ष ४ व ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि) जानेवारी १९१३ ते डिसेंबर १९१४ (दोन वर्षे).

वर्ष ६ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१५.पृ. ४०८. अंक ९ – दादाभाई अंक (९१ वा वाढदिवस).

वर्ष ७ – अंक १ ते ४, (५-६), ७ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१६.

वर्ष ८ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१७. पृ. ४४०. अंक १ संक्रांतीचा खास अंक.

वर्ष ९ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१८. पृ. ४७२. अंक १ संक्रांतीचा खास अंक.

वर्ष १० – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१९. पृ. ३३६.

वर्ष ११ – अंक १ ते ३, (४-५-६), ७ जानेवारी ते जुलै १९२०. अंक १ संक्रांतीचा खास अंक. पुढील पाच अंक मागावल्यामुळे रद्द.

उद्योग

मासिक : प्रकाशक – दीक्षित आणि कंपनी, नागपूर. वा. व. रु. ५०६. फु. अं. ८८. ७·८ × ५. प्रथमांक – जानेवारी १८९५. शेवटचा अंक – एप्रिल १८९५.

उद्देश – शास्त्र, कला, हुन्नर व व्यापारोपयोगी पदार्थ या विषयाचे.

विशेष माहिती – या मासिकात 'विद्युद्वा-त्यावरण अथवा विजेच्या योगाने मुलामा करणे' (इलेक्ट्रो प्लेटिंग) हे विष्णू रघुनाथ चिने यांचे पुस्तक प्रसिद्ध झाले.

[पुमग्रं, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९५, २, ३, ४.

उन्मेष

मासिक : संपादक – गो. मा. कुलकर्णी. प्रकाशक – संपादक, नागपूर. मुद्रक – गोपाल प्रिं. प्रेस, नागपूर. वा. व. रु. ६. फु. अ. ८१२, (अंक ३ पा.) ८८. अंकात ४० पृष्ठे. १०·७ × ८·३. प्रथमांक – जानेवारी १९४८.

उद्देश – महाराष्ट्राचे उच्च अभिरुचीचे. स्वरूप – विविध वाङ्मय.

विशेष माहिती – संचालक - पा. कृ. सावळा-पूरकर.

[दवापो, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९४८, २ फे, ३ मा, ४ ए-मे (?) १९४८.

उपदेशचंद्रिका

मासिक : संपादक – (कर्ता) मोरभट्ट दांडेकर. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – 'प्रभाकर' (शिळाछाप), मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८४. अंकात १६ पृष्ठे. ८·१ × ५·१. प्रथमांक – जानेवारी १८४४. (पुस्तक–अंक)

स्वरूप – ख्रिस्तीमतखंडन व हिंदुलोकांस उपदेश.

विशेष माहिती – पुस्तक १ अंक २ व ३मध्ये 'श्रीपत शेषाद्रि शुद्धिप्रकरणी पुणे मुक्कामी ठरलेला शास्त्रार्थ'. (संदर्भ 'वृत्तपत्राचा इतिहास' - जोशी, लेले पृ. ५०४).

[ठामग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८४४. (अंक १२ चे प्रकाशन ८ जानेवारी १८४५)

उपनिषच्चिंतामणि

मासिक : संपादक – भीमावधूत. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – जगद्धितेच्छु छापखाना पुणे. वा. व. रु. १. अंकात १६ पृष्ठे. ७·५ × ५·४. प्रथमांक – फेब्रुवारी १९०६.

उद्देश – धार्मिक विषयावरील लेख. स्वरूप – उपनिषदे, प्राणायाम, योग इ. विषय.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ फेब्रुवारी १९०६, २ ते ५, (६-७), (८-१०) ऑगस्ट १९०६ (१ नवंबर १९०६ पाहिजे).

उपनिषत् - प्रकाश

मासिक : संपादक - (अंक २) विनायक गंगाधर भानु. प्रकाशक – दामोदर सखाराम यंदे, मुंबई. मुद्रक – इंदुप्रकाश छा., मुंबई. डा. व. क. ६/पुढे ४८६. अंकात १२८/१०० पृष्ठे. ८·८×५·७. प्रथमांक – अश्विन शु. १० शके १८३३. (सलग अंकानुक्रम).

उद्देश – उपनिषद्, त्यावरील शांकर भाष्य, त्याचे मराठी गद्यात्मक भाषांतर, चर्चात्मक उपसंहार याप्रमाणे उपनिषदांचे प्रकाशन. स्वरूप – प्रत्येक उपनिषद् पुस्तकरूपाने स्वतंत्र बांधता यावे अशी पृष्ठांक, मुखपृष्ठ, प्रस्तावना इ. ची व्यवस्था.

ब्रीदवाक्य –

(१) सर्वव्यापिनमात्मानं क्षीरे सर्पिरिवार्पितम् ।
आत्मविद्यातपोमूलं तद्ब्रह्मोपनिषत्परम् ॥
— श्वेताश्वतर.

(२) ज्ञात्वा शिवं शान्तिमत्यन्तमेति ।

(३) उपनिषदी ब्रह्म कळे श्रवणादि सुसाधनी मुळे मिळते ।
घृत वसताहे क्षीरी मंथन करिता स्वयेच आढळते ॥

(४) जरी पाहिजे शुद्ध शांती तुला रे ।
तरी आत्मज्ञानास सेवावि वा रे ॥

विशेष माहिती – ईशावास्य, केन, काठक, प्रश्न, मुण्डक, माण्डूक्य, ऐतरेय, तैत्तिरीय, छांदोग्य यांचा समावेश.

[मग्रं]

अंक १ ते ६, (७ ८-९-१०) अश्विन १८३३ ते अधिक आषाढ १८३४.

अंक +(११-१२), (१३-१४), (१५ १६), (१७- १८ १९ २०). श्रावण १८३४ ते वैशाख १८३५.

अंक + (२१-२२-२३-२४), २५, -(२६-२७-२८), (२९-३०) मार्गशीर्ष १८३५ ते भाद्रपद १८३६.

उपनिषदर्थदर्शन

मासिक : मुद्रक – आर्यसेवक छापखाना, मुंबई. डा. व. क. १८८. अंकात १६ पृष्ठे (नमुना अंक). ९×५.८. प्रथमांक – ! शक १८१५.

स्वरूप – उपनिषद् मूळ, शांकरभाष्य, अन्वय, शब्दार्थ, भाष्याधारे सरल सूत्रार्थ, भाष्यविवरण, अनेक टीकाकारांचे आशय व माहितीच्या टीपा.

विशेष माहिती – *जाहिरात* – 'गीतारहस्य-प्रकाश' वर्ष १ अंक १० पौष शु. १८१५ मलपृष्ठ ४ वर "दोन अंक तयार झाले!"

[ग्रंथसमाज मडगाव]

वर्ष १ – अंक १, २ श. १८१५ पौषपूर्वी (?)

उपयुक्त धंदेशिक्षण

(पाहा धंदेशिक्षण)

उपयुक्त निबंधसंग्रह

मासिक : संपादक – (सरकारनोंद) माधवराव नामशेटी. प्रकाशक – संपादक, *मल्लीनाग*. मुद्रक – *सत्यसदन छापखाना, मल्लीनाग*. अंकात २४ पृष्ठे. ९·३ × ६. प्रथमांक – अक्टोबर १८७६.

उद्देश – देशाची वाईट झालेली स्थिती सुधारण्यास उपयुक्त निबंधवाङ्मय पुरविणे. स्वरूप – कारागीर लोकास पदार्थ तयार करण्यास मदत व्हावी म्हणून एक निबंध, बेकारी हटविण्यासाठी व्यापार व शेती हे धंदे करण्यास उपयोगी असा रसायन शास्त्राचा एक निबंध व लोकस्थितीवर एक निबंध व इतर.

ब्रीदवाक्य –

बोले तैसा चाले । त्याची वंदावी पाउले ॥ १ ॥

— तुकाराम.

विशेष माहिती – "ग्रंथकाराने पुस्तकावर नाव प्रसिद्ध केल्यास पुस्तकाची योग्य किंमत होत नाही व त्यातील विषयाची योग्य चर्चा होत नाही, असे विचार मनात येऊनच ग्रंथावर नाव प्रसिद्ध केले नाही" (प्रस्तावना पृ. ४).

[पुमग्रं, मग्रं, मंडलिकफर्ग्यु]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १८७६.

उपयुक्त मासिक संग्रह

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – फ्यामिली छापखाना, मुंबई. फु. अं. ८३. अंकात २४ पृष्ठे. ८·८ × ५·७. प्रथमांक – एप्रिल १८८३.

स्वरूप– इंग्रजी मराठी. चरित्र, कथा, स्थल-वर्णन इ.

विशेष माहिती – ' दि मंथली मिसलनी. '

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १८८३.

उपयुक्त ज्ञानसार

मासिक : संपादक - काशिनाथ महादेव थत्ते. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – दक्षप्रकाशक छापखाना, (शिळाछाप). वा. व. रु. ५. फु. अं. रु. १. अंकात २४ पृष्ठे. ९·६ × ६·४. प्रथमांक – जानेवारी १८७८.

उद्देश : मथळ्याखाली "(अथवा) जमीनदार, कारागीर, इंजनीअर, ज्ञानसमही (लोकांकरिता) वेचक विषयाचे मासिक पुस्तक." **स्वरूप** – प्रत्येक अंकारंभी शेतकी प्रकरण.

विशेष माहिती – अंक १ची *द्वितीयावृत्ती* निघाली होती.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, (४ - ५) जानेवारी ते मे १८७८ / + ६ सप्टेंबर १८७८....

उल्हास

मासिक : संपादक – विनायक रामचंद्र हंबर्डे. प्रकाशक – संपादक, नागपूर. वा. व. रु. १. ६·९ × ४·७. प्रथमांक – (सप्टेंबर १९३७).

स्वरूप– विनोदी व कलापूर्ण.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक (१), २, ३. (सप्टेंबर) ते नवंबर १९३७. अंक ३ दिवाळी विशेषांक.

उपःकाल

मासिक : संपादक – कृष्णाजी रामचंद्र देसाई. प्रकाशक – संपादक, बेळगाव. वा. व. रु. २·८. अंकात ४० पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – (? १९२७).

उद्देश – वाङ्मयप्रसारार्थ. **स्वरूप** – संकीर्ण विषय.

ब्रीदवाक्य –

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।

विशेष माहिती – ' अरुणमाला ' मार्च-एप्रिल १९२७ च्या अंकात अभिप्राय आहे. वर्णन जून १९२८ च्या अंकाचे. त्यावर वर्ष–अंकाचा निर्देश नाही. " विशिष्ट ध्येय अथवा नावीन्य याचा लवलेश नसताना कुठल्या हेतूने संपादक उपःकाल काढण्यास उद्युक्त झाले समजत नाही. "

[आकुटे]

वर्ष १ – अंक १ (मार्च १९२७ चे पूर्वी). शिवाय जून १९२८ चा अंक आढळला.

उपःकालमाला (उपःकाल)

मासिक : प्रकाशक – नरहर रामचंद्र जोशी, मुंबई. वा. व. रु. २·८ / पुढे रु. ३ ट. ह. सह. फु. अं. ८४. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – अक्टोबर १९१९. (वर्ष-पुष्प).

उद्देश – माता, मातृभूमी, मातृभाषा यांची सेवा. स्वरूप – सचित्र. मुखपृष्ठावर हिंददेवी. कविता, सामाजिक, ऐतिहासिक, राजकीय इ. विषय, पोच अभिप्राय.

[यदिपेंदरकर]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९१९, २, (३ - ४) मकरसंक्रांत, ५ मा १९२०, (६ - ७) ए, (८ - ९) मे–जू. १९२० टिळकजयंती, (१० - १२) जु – ऑ टिळकअंक, (१३ - १४) स – अ (१९२०)

उषा

मासिक : संपादक मं. – रामचंद्र विनायक पटवर्धन, अच्युत बळवंत कोल्हटकर, दत्तो अप्पाजी तुळजापूरकर. प्रकाशक – नारायण वासुदेव महाजनी, मुंबई. वा. व. रु. १, श्रुतिबोधवर्गणीदारास ०१२. फु. अं ०१. अंकात ४० पृष्ठे. ९·५ × ६.५ / ६·५ × ४·८ प्रथमांक – जुलै १९१३. वर्षवार सलग अंक - क्रमांक.

स्वरूप – कविता, वैदिक विषयावर निबंध, वाङ्मयविषयक लेख, धर्मविषयक लेख, गोष्टी, उषेचे नेत्रकटाक्ष (पोच अभिप्राय), उषःसूक्तावली (कविता).

ब्रीदवाक्य –

उघडि नयन रम्य उषा हसत हसत आली ।

– रेंदाळकर.

विशेष माहिती – मुखपृष्ठावर – श्रुतिबोध-उषा प्रथमालिका. सप्टेंबर १९१४ च्या अंकात 'धर्मनियम आणि ब्राह्मणाची परंपरागत विद्या' हा डॉ. श्री. व्यं. केतकर याचा लेख.

[मुंमसं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १९१३ ते जून १९१४.

वर्ष २ – अंक १३ ते २४. जुलै १९१४ ते जून १९१५.

वर्ष ३ – अंक २५ ते २८. जुलै ते अक्टोबर १९१५.

उषा

मासिक : संपादक – द. चिं. देसाई. सहसंपादक – वसंतकुमार सराफ. प्रकाशक – सहसंपादक, मुंबई. वा. व. रु. १००. फु. अं. ०२. अंकात ४८ पृष्ठे (अंक २). ९·५ × ७·२. प्रथमांक – (नवंबर १९३७). (वर्षवार सलग अंकक्रमांक).

स्वरूप – कादंबरी, लघुनिबंध, लघुकथा, कविता, एकांकिका, स्त्रियांचे प्रश्न, हृदय वाङ्मय, श्राव्य वाङ्मय, समाजकारण, साहित्य आणि साहित्यिक (अभिप्राय).

विशेष माहिती – *प्रकाशक* – वर्ष १ अं. १२ – सीताराम नारायण सापळे.

[मुंमसं, मसं]

वर्ष १ – अंक (१) ते ६ (नवंबर १९३७) ते एप्रिल १९३८ /+ ७ ते १२ अक्टोबर १९३८ ते मार्च १९३९.

वर्ष २ – अंक १३ ते २४. एप्रिल १९३९ ते मार्च १९४०.

वर्ष ३ – अंक २५ ते २९ एप्रिल ते आगस्ट १९४०, ३१ अक्टोबर १९४० (खरा ३० सप्टेंबर), ३२ नवंबर (खरा ३१ अक्टोबर), ३२ डि १९४०, ३३ जा १९४१, ३४ फेब्रुवारी १९४१. क्रमांक ३० व ३१ याबद्दल ३१ व ३२ असे चुकून छापले.

ऊस, गूळ आणि साखर

मासिक : संपादक – गं. ना. सहस्रबुद्धे. प्रकाशक – एन्. बी. मोडक, दि यूनिअन एजन्सी, मुंबई / बारामती. वा. व. रु. ३०४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·२ × ५·४. प्रथमांक – मार्च १९२०.

उद्देश – ऊस, गूळ आणि साखर विषयाच्या अंगाची शोधपद्धतिक, स्वानुभविक आणि नवजीवनपूर्ण चर्चा करणे व शेतकरी, कारखानदार आणि व्यापारी याच्या व्यवहाराला मदत करणे. स्वरूप – व्यापारी बातम्या. 'उसाचे करवे' (संपादकीय).

विशेष माहिती – प्रकाशक – वर्ष २. ग. ना. सहस्रबुद्धे (संपादक), बारामती.

[मुमग्र, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १०, (११-१२). मार्च १९२० ते फेब्रुवारी १९२१.
वर्ष २ – अंक + १ ते ४, (५-१२) जून १९२१ ते मे १९२२.

ऋग्वेदाचे मराठी भाषांतर

मासिक : संपादक – कृष्णशास्त्री भा. धुळे. प्रकाशक – संपादक, नागपूर. मुद्रक – तत्वविवेचक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. ३ ट ह. ८६. फु. अं. ८५. अंकात ४० पृष्ठे. ८·१ × ५·३. प्रथमांक – जून १९०५.

उद्देश – ऋग्वेदाची सूक्ते मूळ व त्याचे मराठी गद्यात्मक भाषांतर – भाष्य व पाश्चात्य सर्व ग्रंथांच्या अवलोकनानंतर स्वतंत्र प्रज्ञेने केलेले. स्वरूप – देवता, कठीण शब्द, अर्थविशेष एत-त्संबंधी विपुल टीपासह.

ब्रीदवाक्य –

स्थाणुरयं भारहारः किलाभूदधीत्य वेदं न विजानाति योऽर्थम्।
योऽर्थज्ञ इत्सकलं भद्रमश्नुते नाकमेति ज्ञानविधूत पाप्मा ॥ –यास्क

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १०. जून १९०५ ते मार्च १९०६. पृ ८+४७२.

ऋषि

मासिक : संपादक – नारायण वामन टिळक. प्रकाशक – (व्यवस्थापक) नारायण हरि जोग, नागपूर. मुद्रक – व्हिक्टोरिया छापखाना, सीता बर्डी, नागपूर. वा. व. रु. ४८६ अगाऊ. फु. अं. ८८. ८·२ × ५·२ प्रथमांक – चैत्र श. १८१५. (पुस्तक–अंक)

उद्देश – १ सनातनधर्माभिमानी व सुधारणा-भिमानी पुढाऱ्यास ताळ्यावर आणणे. २ स्वधर्म-परिज्ञान. स्वरूप – काही विषय – धर्मसुधारणा व धर्मरक्षण, चातुर्वर्ण्यनिर्णय, विवाह, वानप्रस्थ, आमचे धर्मग्रंथ, संध्यावंदन इ.

ब्रीदवाक्य –

योगेयोगे तवस्तरम् । वाजे वाजे हवामहे ।
सखाय इन्द्रमूतये ॥ ७ ॥ ऋ सं. अष्टक १ अ. २ व. २९ (= मं. १, सू ३०, मंत्र ७).

विशेष माहिती – "श्री. रावब. मुकुंद बाळकृष्ण ऊर्फ आप्पासाहेब बुटी यांच्या सर्व प्रकारच्या आश्रयाने". मथळ्याच्या वर शिरो-भागी 'हरिः ओम्'. संपादकाच्या नावापुढे "'विविध विषयतरंगिणी' व 'काव्यकुसुमांजली' चे कर्ते" असा निर्देश. पहिल्या अंकात आरंभीचा लेख 'पहिली भेट'. यात १ धर्मसुधारणा व धर्मरक्षण, २ चातुर्वर्ण्यनिर्णय, ३ विवाह, ४ वानप्रस्थ, ५ आमचे धर्मग्रंथ, ६ संध्यावंदन इ. लेख छापले.

[देनाटिळक, नाशिक.]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८१५, २ वैशाख १८१५ (ए-मे १८९३)

एकता

मासिक : संपादक – रामचंद्र कृष्णाजी शिंदे. प्रकाशक – ल. ना. गोखले, पुणे. मुद्रक – ज्ञान-विलास छापखाना, पुणे. वा. व. रु. ४. फु. अं. ८६ / ८८ अंकात ४८ पृष्ठे ९.५ × ७.२. प्रथमांक – ज्येष्ठ शके १८७० (जून १९४८). पुढे चालू १९६७. (शिवाय सलग अंक क्रमांक)

उद्देश – समाजातील सर्व प्रश्नांचा सर्वांगीण विचार करणारे. समाजशरीराचे सात्त्विक पोषण, ऐक्यवर्धन व वाचकांची आवश्यकता ओळखून त्याचे हितचिंतन करणारे मनोरंजन हेच ध्येय नाही. स्वरूप – रंगीत चित्र मलपृष्ठावर. राष्ट्रीय स्वत्वसमह, हिंदुत्वविषयक लेख, शब्दचित्रे,

शिक्षण, कविता, सुविचार, ऐतिहासिक लेख, दैनंदिन सामाजिक प्रश्न, स्त्रियांची वर्णने व प्रवासवर्णने, क्वचित हिंदी लेख.

ब्रीदवाक्य –

संगच्छध्वं संवदध्वं सं वो मनांसि जानताम् ।

विशेष माहिती – लेखकाचे नाव किंवा लेखनाबद्दल पैसे दिले जात नाहीत. जाहिराती नाहीत. *संपादक* – वर्ष १ अं. ८ पासून ल. ना. गोखले.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. ज्येष्ठ १८७० ते वैशाख १८७१.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. ज्येष्ठ १८७१ ते वैशाख १८७२.

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३५. ज्येष्ठ १८७२ ते फाल्गुन १८७२ (अधिक आषाढाचा अंक २ अधिक धरून).

एकनाथी भागवत

मासिक : संपादक – बाबाजी अनंत प्रभु तेंडूलकर. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – श्रीहरिवरदा छापखाना. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८४. अंकात ४८ पृष्ठे. १०·८ × ७·५. प्रथमांक – जानेवारी १८९२.

उद्देश – मथळा – 'अथवा एकादश स्कंधावर एकाकार टीका.'

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १०. जानेवारी ते अक्टोबर १८९२.

एल्फिन्स्टन स्कूल पेपर

मासिक : संपादक – हेडमास्तर, एल्फिन्स्टन इन्स्टिट्यूशन. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. अंकात ३२ पृष्ठे. ८×५·३. प्रथमांक – जानेवारी १८६०.

उद्देश – मराठी व गुजराती व इंग्रजी भाषा आणि शालेय प्रश्न यांस वाहिलेले. *स्वरूप* – इंग्रजी-मराठी गुजराती.

विशेष माहिती – नाव इंग्रजी लिपीत.

[मंडलिकपत्रें]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जानेवारी ते डिसेंबर) जानेवारी १८६० ते डिसेंबर १८६४ (पाच वर्षे).

ऐक्यप्रदर्शक पत्र

त्रैमासिक : प्रकाशक – (पत्रव्यवहार) गणपतराव रघुनाथ नवलकर, मुंबई. मुद्रक – यूनियन छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १·४. ७·६ × ५. प्रथमांक – आगस्ट १८७१. (पुस्तक – अंक)

स्वरूप – इंग्रजी-मराठी-गुजराती. ख्रिस्ती धर्माची व धर्मप्रवर्तक मंडळ्यांची माहिती, धर्मप्रसारार्थ ऐक्यसाधना.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – ख्रिश्चन अलायन्स.

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १८७१, २ अक्टोबर १८७१, ३ जानेवारी १८७२.

ऐतिहासिक नाटकमाला

मासिक : संपादक – (कर्ते) रावजी हरि आठवले. मुद्रक – सत्यसदन छापखाना, अलीबाग. वा. व. रु ४ आगाऊ. फु. अं. ८८. अंकात प्रकरणवार ३२ पृष्ठे. ८·१ × ५·४. प्रथमांक – श्रावण शके १८०२. (पुस्तक – अंक)

उद्देश – स्वदेशाचा स्वाभाविक प्रिय असणारा इतिहास नाटकरूपाने सादर करणे. *स्वरूप* – ऐतिहासिक विषय व प्रस्तुत घडामोडी नाटकरूपाने, थोर पुरुषांची चरित्रे, कादंबरी, काव्य.

विशेष माहिती – यात अंक १ – पेशवे नाटक (बाळाजी विश्वनाथ), वासुदेवराव नाटक

(= वासुदेव बळवंत फडके), संकलित — परशुराम पंत गोडबोले यांचे चरित्र. " स्वदेशाचे इतिहास हे मनुष्यास स्वाभाविक प्रिय असतात. त्यात ते नाटकरूपाने लिहिले तर त्यापासून इतिहासाची माहिती होऊन खेरीज मनोरंजनही होईल. "

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ श्रावण १८०२, २ भा, (३-४) अ-का, (५-६) मा पौ, ७ माघ १८०२.

[मग्र, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी व डिसेंबर १८८४.

वर्ष २ – अंक १ ते ३, (४-८), (९-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८५.

वर्ष ३ – अंक १ ते ४ ... जानेवारी ते एप्रिल १८८६....

वर्ष ५ – अंक + १ अश्विन १८१०, २ कार्तिक, ३ मार्गशीर्ष १८१०.

ऐतिहासिक नाट्यकथावलि

मासिक : संपादक – (कर्ता) बळवंत रावजी पाटील, आदितवार, पुणे. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – ज्ञानप्रकाश छापखाना, पुणे, वर्ष ३ – जगद्धितेच्छु. छा. पुणे. वा. व. रु. २८४. पृ. अ. ८६. अज्ञात प्रकरणवार २४ पृष्ठे. ८.५ × ५.५. प्रथमांक – जानेवारी १८८४. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – ऐतिहासिक नाटके प्रसिद्ध करणे. स्वरूप – ऐतिहासिक कथा, नाटके, काव्ये, चरित्रे, दंतकथा, संस्कृत काव्य-नाटकांची भाषांतरे, इंग्रजी नाटकांची भाषांतरे, हिंदुस्थानातील संस्थानांचा इतिहास.

ब्रीदवाक्य –

सा रसवत्ता विहिता नवका विलसति चरति नो कं कः ।
सरसीव कीर्तिशेषं गतवति भुवि विक्रमादित्ये ॥
— सुबंधु

विशेष माहिती – वर्ष ५ पासून मासिकाचे नाव – ' ऐतिहासिक नाट्यकथावलि व पुण्यग्राम रहस्य '. *नव ब्रीदवाक्य* – आत्मनोऽभ्युदया काङ्क्षी पीड्यमान परेण वा । देशकालबलोपेत प्रारभेते हि विग्रहम् ॥ *वा वर्गणी* – रु १. पृ. अं. ८२. आकार – वर्ष ५–७ २ × ४ ३. या मासिकात ' सेमिरामिस ', ' पुण्यग्रामरहस्य ', ' नरगुंदचे बंड ', ' मोगलाई ऊर्फ धामधूम ' इ. प्रकरणे प्रसिद्ध झाली.

ऐतिहासिक-लेख-संग्रह

मासिक : संपादक – [कर्ते – वासुदेव वामन शास्त्री खरे, मिरज] प्रकाशक – वा. वा. खरे, मिरज. मुद्रक – ' भाऊनाना ' छापखाना घुरंद वाड. वा. व. रु. ३. पृ. अ. ८५. आकार ४० पृष्ठे. ८ × ५.४. प्रथमांक – जून १८९७. शेवटचा अंक – एप्रिल - मे १९००.

उद्देश – पटवर्धन जहागिरदारांच्या जुन्या चिटणिशी दप्तरातील ऐतिहासिक महत्त्वाची व प्रत्येक स्वारीतील भरपूर माहितीची पत्रे साल वारीच्या क्रमाने प्रसिद्ध करणे स्वरूप – मिरज, कुरुंदवाड व मिरजमळा दप्तरातील कागद. शिवाय अन्यत्र उपलब्ध झालेले कागदपत्र व बखरी.

विशेष माहिती – मुद्रक – अंक ३५ - ३६ समर्थप्रसाद छापखाना, कोल्हापूर ३६ व्या अंकानंतर कागदपत्र नियतकालिक रूपाने न निघता ग्रंथरूपाने स्वतंत्र खंड प्रकाशित झाले. " पेशवाईतील मुत्सद्दी व योद्धे यांनी स्वतः लिहिलेल्या पत्रांच्या द्वारे तत्कालीन विश्वसनीय माहिती. अन्यत्र न आढळणारी. "

[ठामग्र, मुमग्र, माइसम]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ जून १८९७ ते मे १८९८

वर्ष २ अंक १३ ते २४. जून १८९८ ते मे १८९९.

वर्ष ३ – अंक २५ ते २९, (३० ३१), ३२, (३३ ३४), (३५ ३६). जून १८९९ ते मे १९००

औद्योगिक महाराष्ट्र

मासिक : संपादक – विनायक अण्णाराव धैसास / वर्ष २ – ग. दा. फेळकर. प्रकाशक – पुणे. वा. व. रु. १८४. वर्ष २ रु. २ फु. अं. ८२ / वर्ष २ ८४. ०·८×५·१ / वर्ष २-६·९×४·७. प्रथमांक – एप्रिल १९२६.

उद्देश – उद्योगधंदे व व्यापार यासंबंधी उपयुक्त माहिती देणारे.

ब्रीदवाक्य –

उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ॥
[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, (४-६), (७-८), ९ ते ११ – एप्रिल १९२६ ते फेब्रुवारी १९२७.

वर्ष २ – अंक + १ ते ७. उक्टोबर १९२७ ते मार्च १९२८.

कथाकल्पद्रुम

मासिक : प्रकाशक – बापूजी मल्हार चिटणीस, मुंबई. मुद्रक – विद्यासागर (शिळा) छापखाना. फु. अ. ८८. अंकात प्रकरणवार ३२ पृष्ठे. ८·९ × ५·८. प्रथमांक – जून १८६१. (पुस्तक अंक)

स्वरूप – इंग्रजीवरून भाषांतरित किंवा रूपांतरित कथा. 'काही कथा इंग्रेजीवरून व काही नावे फिरवून हिंदू लोकांच्या रीतीभातीस मिळेशा केल्या आहेत. काही नवीन कल्पिल्या आहेत '
[मडलिकफाँ]

वर्ष १ – अंक १ जून १८६१, २ जुलै १८६१.

कथारत्नावलि

पाक्षिक : संपादक – (सरकारी नोंद) विनायकराव नीळकंठ. प्रकाशक – आनंदराव रावजी, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८२॥. अंकात २४ पृष्ठे. ९ × ६·२. प्रथमांक – फेब्रुवारी १८७४. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – सुरस व चित्तवेधक गोष्टीचे पुस्तक. स्वरूप – सुरस व उपदेशपर कल्पित व घडलेल्या गोष्टी, नीति अनीतिचे परिणाम व व्यवहारात कसे वागले पाहिजे ते दर्शविणाऱ्या कथा.
[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ - १ फेब्रुवारी १८७४, २ - १५ फे, ३ - १ मा, ४ - १५ मा, ५ - ए, ६, ७ -मे, ८. १ फेब्रुवारी ते १५ मे १८७४.

कथारत्नावली

मासिक : प्रकाशक – पत्रव्यवहार - व्यवस्थापक – नारायण गोविंद माडगावकर, मुसेरी (.रत्नागिरी). वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – जुलै १८९१.

उद्देश – आबालवृद्ध स्त्रीपुरुषांकरिता मनोरंजक व उपदेशपर विषयाचे. स्वरूप – मनोरंजनाच्या द्वारे नीतिव्यवहारशिक्षण. कादंबरी, नाटक, कविता, इ. उच्च दर्जाचे लेख.

विशेष माहिती – मालक – वासुदेव कृष्ण साठे मु. मुसेरी, ता. खेड, जि. रत्नागिरी. यात काही केशवसुताच्या कविता आल्या आहेत.
[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १८९१.

कन्याशिक्षक

मासिक : संपादक – प्रकाशक – लेडी सुपरिंटेंडेंट, ट्रे. कॉ. फॉर विमेन, पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छापखाना, पुणे. वा. व. रु. १८४. फु. अ. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – मार्च १९१५. शेवटचा अंक जानेवारी १९२८.

उद्देश – 'महाराष्ट्र-कन्याशिक्षकमंडळीच्या आश्रयाखाली' स्वरूप – अंकगणित, शिक्षक आणि शिक्षण, शिवणकाम, स्थलवर्णने, गाणी, गोष्टी, खेळ, भूगोल, आरोग्य, भाषा, चरित्रे इ

ब्रीदवाक्य –

जरि असेल रसज्ञपणा पुरा । जरि परोपकृतीच मनोहरा ।
जरि असे चतुरत्व, तरी मुला ! शिकविण्याखेरीज छंद नसे भला ॥

विशेष माहिती – वार्षिक वर्गणी – वर्ष ८ पासून रु १॥ एप्रिल १९२८ पासून 'प्राथमिक शिक्षण' या संयुक्त मासिकात सामील केले गाहा [मुमग्र]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मा ते फे) मार्च १९१५ ते फेब्रुवारी १९१८

वर्ष ४ – अंक (१ २), ३ ते ४, (५ ६), (७ ८), (९ १०), (११ १२) मार्च १९१८ ते फेब्रुवारी १९१९ पृ २८०

वर्ष ५ – अंक (१ २), (३ ४ ५ ६), (७ ८ ९), (१० ११ १२) मार्च १९१९ ते फेब्रुवारी १९२०

वर्ष ६ – अंक (१ २ ३ ४ ५), (६ ७ ८ ९ १० ११), १२ मार्च १९२० ते फेब्रुवारी १९२१

वर्ष ७ – अंक (१ २ ३ ४), (५ ६ ७), (८ ९ १० ११ १२) मार्च १९२१ ते फेब्रुवारी १९२२

वर्ष ८ – अंक (१ २ ३ ४ ५), ६, (७ ८), ९, (१० ११ १२) मार्च १९२२ ते फेब्रुवारी १९२३

वर्ष ९ – अंक (१ २ ३ ४), (५ ६ ७ ८), (९ १० ११ १२) मार्च १९२३ ते फेब्रुवारी १९२४

वर्ष १० – अंक (१ २ ३ ४), (५ ६ ७ ८), (९ १० ११ १२) मार्च १९२४ ते फेब्रुवारी १९२५

वर्ष ११ – अंक (१ २ ३ ४), (५ ६ ७), (८ ९ १० ११ १२) मार्च १९२५ ते फेब्रुवारी १९२६

वर्ष १२ – अंक (१ २ ३ ४), (५ ६ ७ ८ ९), (१० ११ १२) मार्च १९२६ ते फेब्रुवारी १९२७

वर्ष १३ – अंक (१ २ ३ ४), (५ ६ - ७ ८), ९, (१० ११) मार्च १९२७ ते जानेवारी १९२८

करमणूक

मासिक संपादक म – दिनकर गोविंद काळूस्कर, गणेश विठ्ठल देशपांडे प्रकाशक – काळूस (खेड, पुणे) वा व रु २॥ अंकात २० पृष्ठे ७×५ २ प्रथमांक – एप्रिल १९२४

उद्देश – मनोरंजनाद्वारे विविध प्रकारचे ज्ञान करून देणारे मासिक स्वरूप – काल्पनिक, गोष्टी, गाणी, विनोदी चुटके, संवाद, कोडी, मुलांचे लेख, कविता, उपदेशपर निबंध

ब्रीदवाक्य –

जे जे आपणास ठावे । ते ते हळूहळू शिकवावे ।
शहाणे करूनी सोडावे । अवघिया जना ॥ [मश्र]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९२४

कर्तव्यजागृति

मासिक संपादक – विनायक महादेव जोशी प्रकाशक – संपादक, कऱ्हाड (जि सातारा) मुद्रक – चित्रशाळा छापखाना पुणे वा व रु २॥ फु अं ८४ अंकात ४६ पृष्ठे ७ १×४ ८ प्रथमांक – चैत्र श १८४१.

उद्देश – कर्तव्यजागृती हेच स्वराज्याचे मुख्य साधन होय कर्तव्यास जागृत करण्याकरिता ही 'माला' काढिली स्वरूप – कविता, राष्ट्रीय जागृती व उन्नती करणारे लेख, चरित्रे इ

ब्रीदवाक्य –

आर्यांनो उठा जागे व्हा व्हावी काही भारत सेवा

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८४१, (२–३) वैशाख-ज्येष्ठ १८४१.

कर्तव्यजागृति

मासिक : संपादक – आ. सी. घवाडे, नेत्रचिकित्सक, नाशिक. मुद्रक – श्रीचतुःशृंगी छापखाना, पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – कार्तिक श. १८४३.

उद्देश – आपल्या आर्यावर्ताची हल्ली जी अवनत स्थिती झालेली आहे तीबद्दल जनतेस यथार्थ कल्पना करून देणे व ती सुधारण्यास योग्य जीवनक्रम व उन्नतिपर विचार प्रगट करणे. स्वरूप – साधारणप्रकार, शेतकीविषयक व औद्योगिक माहिती व उच्च शिक्षण मिळविण्याच्या सोयीची ठिकाणे वगैरेंची माहिती व विचार.

ब्रीदवाक्य –

ऐका निस्पृहाची शिकवण । युक्तिबुद्धि शहाणपण। जेणे राहे समाधान । निरंतर ॥ — रामदास

कृष्णेन या प्रविहिता विनयस्य पूर्वं। श्रीरामदास-गुरुणा शिवपार्थिवस्य ॥

याम्याप्ययावदकरोत्तिलकोऽग्रगांधि. । कर्तव्य-जागृतिमिमां तनुते जनस्य ॥ – सीतासुत

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ कार्तिक १८४३.

कर्मयोगी

मासिक : संपादक – नरहर हणमंत देशपांडे. प्रकाशक – संपादक, धुळे. मुद्रक – आत्माराम छापखाना, धुळे. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८४. अंकात ७२ पृष्ठे. ८ × ५. प्रथमांक – जुलै १९२०.

उद्देश – राष्ट्रीयत्वाची जिवंत भावना उदित करण्यासाठी मासिकाचा अवतार. स्वरूप – चित्रे. लोकमान्य टिळकांच्या राजकारणाचा पुरस्कार. मुख्यत्वे राजकीय विषयांवर अग्रलेख लेख. हिंदू व हिंदुत्व, लो. टिळकचरित्र, राजकीय गोष्टी, उद्योगविषयक इ. लेख, कविता. कर्मयोगाचा प्रसार (राजकीय घडामोडींवर स्फुट विचार)

ब्रीदवाक्य –

तपस्विभ्योऽधिको योगी ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः।
कर्मिभ्यश्चाधिको योगी तस्माद्योगी भवार्जुन ।
– भ. गी.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, (४-५), ६, ७, (८-९), १०, (११-१२). जुलै १९२० ते जून १९२१. अंक ३ खास लोकमान्य अंक; अंक (४-५) दिवाळी अंक.

वर्ष २ – अंक + १ ऑक्टोबर १९२१ (मागाहले)

कला

मासिक : प्रकाशक – एम्. बाबूराव आगरकर, नवीन गोचे. वा. व. रु. १. फु. अं. ८१८६. अंकात ४० पृष्ठे. ७·८ × ५·२. प्रथमांक – मे १९३५.

स्वरूप – सचित्र.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष २- ९·२ × ६·९; वर्ष ३ – ९·५ × ६·८; वर्ष ४ – ९·१ × ६·२; वर्ष ४ अंक ३ पासून १०·२ × ८; वर्ष ५ अंक ६ पासून ६·७ × ४·७. *वा. वर्गणी* – वर्ष २ पासून रु. २ (दोन वर्षांची ?), (वर्ष ५ च्या ८ अंकाची ?) रु. १८८. फु. अं. ८२. केवळ दिवाळीचा अंक काढणाऱ्या वार्षिकाच्या स्वरूपाने एम्. बा. आगरकर (संपादक, मुद्रक, प्रकाशक) यांनी सुमारे १९५० पर्यंत चालविले. *चालकमंडळ* – वर्ष १ – अनंत बाबूराव सामंत, एम्. बाबूराव आगरकर, राधाकृष्ण नारायण शेट्ये.

[मुंमग्रं, म्रा. प्रियोळकर, श्रीमहालक्ष्मी प्रा. हिंदु वाचन मंदिर, सत्यशोधक मडगाव]

वर्ष १ – अंक १ ते ५, (६-७), ८ ते १०, ११, १२. मे १९३५ ते एप्रिल १९३६.

जोड अंक (६-७) अक्टोबर - नवंबर खास लघुकथा - अंक; अंक ११ मार्च खास कविता अंक.

वर्ष २ – अंक १ ते ७, (८-९), १० ते १२. मे १९३६ ते एप्रिल १९३७. अंक (८-९) डिसे - जाने महिला अंक.

वर्ष ३ – अंक १ ते ६, ७, ८ ते १२. मे १९३७ ते एप्रिल १९३८. अंक ७ नवंबर दिवाळी अंक.

वर्ष ४ – अंक १ ते ६, (७-८), ९ ते १२. मे १९३८ ते एप्रिल १९३९. अंक (७-८) नवंबर - डिसेंबर दिवाळी अंक.

वर्ष ५ – अंक १ ते ५ मे १९३९ ते सप्टेंबर १९३९ + ६ ते ८ जानेवारी १९४० ते एप्रिल १९४०. (२ वर्षांची वर्गणी रु. १॥ असा निर्देश).

कलाकौशल्यबृहत्कोश

मासिक : संपादक – हरी चिंतामण पेठे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – ज्ञानप्रकाश छा. पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ०५. अंकात १२ ते १६ पृष्ठे. ८·७ × ६. प्रथमांक – एप्रिल १८८६.

उद्देश – कलाकौशल्यासंबंधी हरएक विषयाचे विवेचन. स्वरूप – अत्तरे, आगकाड्या, कलाबतू, काच, कातडे, कापूर, सहीशाखर इ. विषयांची अक्षरविल्हे माहिती.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – एन्सायक्लोपीडिया ऑफ आर्ट्स् ॲण्ड मॅन्युफॅक्चर्स.

[मुमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ९ एप्रिल ते डिसेंबर १८८६.

कलादर्श

पाक्षिक / मासिक : संपादकमंडळ – के. म. सोनाळकर, ब. ह. पळशीकर, आनंदीबाई शिर्के, वि. रा. चांगुले (चालक). प्रकाशक – (वर्ष ३) एन्. व्ही. कुलकर्णी (चालक), जळगाव. वा. व. रु. ३. अंकात ४८ - ५० पृष्ठे. ९·२ × ६·२. प्रथमांक – २७ मार्च १९३३.

स्वरूप – सचित्र. कलावर लेख, कविता, चित्रे.

विशेष माहिती – चालक – वि. रा. चांगुले. पहिल्या अंकापूर्वी एक नमुना अंक निघाला. संपादक - वर्ष २ - ब. ह. पळशीकर; वर्ष २ अंक ७ - ग. का. फणसे (प्रका.), वर्ष ३ - कमलाबाई चौगुले व ब. ह. पळशीकर. पृष्ठसंख्या, – वर्ष ३ ची.

[ठामग्रं, दवापो, आर्वी, आकुर्डे]

पाक्षिक

वर्ष १ – अंक १ ते १६ (मार्च ते अक्टोबर १९३३) /+ १७ - १ जानेवारी १९३४, १८-१५ जा, १९, २०-१५ फे, २१, २२-१५ मा १९३४. जानेवारी ते मार्च १९३४. अंक १७ खास अंक, अंक १८ पुरवणी.

मासिक

वर्ष २ – अंक १ ते ५ - एप्रिल ते आगस्ट १९३४, ... + ७ न १९३४, ८ डि, + ९ मार्च ३५, + १० जू ३६, ११ जु, १२ आगस्ट १९३६.

वर्ष ३ – अंक १ सप्टेंबर १९३६, + २ न, ३ डि, ..., + ५ मा १९३७, ६ ए, ७ मे, ८ जू, + ९ नवंबर १९३७. अंक २ नवंबर १९३६ साहित्यांक, अंक ९ नवंबर १९३७ खास अंक

कलाप्रसार

मासिक. संपादक – मोतीलाल फत्तू महाराज. प्रकाशक – चोपडे (खानदेश). मुद्रक – मनोहर प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ०९ ट. ख. सह. फु. अ. ०॥ ६·९ × ४. प्रथमांक – मार्च १९०४.

उद्देश – सर्व विषयांनी नटलेले मासिक काढून लोकसेवा करणे. स्वरूप – निरनिराळ्या कलांची माहिती, कादंबरी, नाटक, धर्म, कुटुंबप्रश्न, वर्तमानसार.

विशेष माहिती – संगीत 'टिळक - विजय' नाटक, 'विजयसिंह' कादंबरी.

[मम्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४... मार्च ते जून १९०४.

कला-विकास

मासिक : संपादक – वामन लक्ष्मण डोळे. सहसंपादक – ना. वि. करवेलकर. प्रकाशक – अमरावती. वा. व. रु. १॥१२. फु. अं. ८२॥. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·४ × ६·५. प्रथमांक – नवंबर १९३३.

उद्देश – वाङ्मय, संस्कृती, जीवनसौंदर्य यांस वाहिलेले. *स्वरूप* – सदरे – कथागुंफा, साहित्यसाधना, साहित्यिकाचा परिचय, वाङ्मय-विहंग, साहित्यतुला, विडंबन-विनोद, कलो-पासकाची टिपणे व टीका.

ब्रीदवाक्य –

सुखाळयेन गीतेन युवतीनां च लीलया –

विशेष माहिती – कलाविकासमंडळाचे वाङ्मयिक प्रकाशन. उत्पादक – बा. मु. भंडारी. *सहसंपादक* – वर्ष १ अंक ६ जा. दा. राऊळकर. *संपादक* – वर्ष २ बा. मु. भंडारी (प्रकाशक).

[आकुटे, दवाणे, आर्वी, कोल्हते]

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १९३३, + २ मे १९३४ ते ६ स १९३४, (७-८) अ - न, ९ डि ३४, (१०-११) फे १९३५, १२ मा १९३५. अंक (७-८) दीपावली अंक.

वर्ष २ – अंक १ आगस्ट १९३५, २ स, (३-४) अक्टोबर - नवंबर १९३५. नवंबर अंकाचा शेवटचा पृष्ठांक २३४.

कलाशिक्षण

मासिक : संपादक – माधव मैराळ मुरतकर. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – जगद्धितेच्छु छापखाना, पुणे, अंक ५ ते ९ शारदा प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ०॥१२, पुण्यात फक्त ०॥९. फु. अं. ०॥१॥. अंकात १२ – १६ पृष्ठे. ७·२ × ४·२. प्रथमांक – चैत्र श. १८२४ (एप्रिल १९०२).

उद्देश – विविध कलाकौशल्याची माहिती देणारे व तद्विषयक चर्चा करणारे. *स्वरूप* – विविध उद्योगांची अनुभविक माहिती, संबंधी चरित्रे, नवे शोध, उद्योगधंद्याच्या बातम्या, प्राचीन शिल्पशास्त्र (वर्ष ८); यांत्रिक, रासाय-निक, चित्र यांपैकी कोणत्या तरी दोन विषयांचे समग्र विवेचन, टीकाविषयक लेख, नवीन धंदा करणारांस सल्लामसलत, कूटप्रश्न.

ब्रीदवाक्य –

(१) कृपणस्य यथा वित्तं ।
स्वैरिण्याश्च मनोगतं ।
गूढं तथा कलाशास्त्रं ।
आविष्कर्तु मनोद्यमः ॥

(२) कला निर्मिते मार्ग सोपा सुखाचा ॥
कला आणिते योग संवर्धनाचा ॥
कला ईश्वराच्या स्वरूपास दावी ॥
कला ही म्हणोनी तुम्ही आदरावी ॥

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष २–७·९ × ५·१, वर्ष ८–७ × ५·२. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष २ अंक ५ पासून रु. १, फु. अं. ०२. वर्ष ८ रु. १०४, फु. अं. ०३. *मुद्रक* – वर्ष २ – लक्ष्मीविलास प्रि. प्रेस, बडोदे; वर्ष ८ – बडोदावत्सल प्रेस, बडोदे. *व्यवस्थापक* – वर्ष १ अंक ९ डिसेंबर १९०२ वर पत्रव्यवहाराचा पत्ता – म्यानेजिंग डायरेक्टर, पारोळा, जि. खानदेश. कलाशिक्षण लघुग्रंथमाला – मासिक बंद असता कलाशिक्षण लघुग्रंथमालेची योजना होऊन 'प्राचीन यंत्रकला साहित्य' हे एक पुस्तक १९०८ साली प्रसिद्ध झाले (दाते ग्रंथ-सूचि भाग १ पृ. ४२३). *ब्रीदवाक्य* – वर्ष २ पासून क्र. (१); वर्ष ८ वर क्र. (२). वार्षिकाची योजना – श. १८२७ चैत्रापासून दरमहा अंक न निघता त्या वर्षाच्या पाऊन अखेर जाड पुठ्याचे व २०० पृष्ठांचे 'कलाशिक्षण वार्षिक पुस्तक वर्ष

४ थे ' या नावाने मसिद्ध होईल, याप्रमाणेच पुढेही प्रत्येक वर्षी (वर्ष ३ अंक ६ सप्टेंबर १९०४, मलपृष्ठ ४).

[मुमसं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८२४.
वर्ष २ – अंक १, २, (३-४), ५ ते ७, (८-९), १०, (११-१२). चैत्र ते फाल्गुन १८२५.
वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४-५), ६, (७-८), (९-१०) चैत्र ते पौष १८२६—
वर्ष ८ – अंक + १ कार्तिक संवत १९६५ (नवंबर १९०९).

कला-संग्रह

मासिक : संपादक – (समाहक) डी. के. जाधव. सहसंपादक – (मदतनीस) सौ. रोजाबाई राणे. प्रकाशक – द. वि. पाठक, महिला कलामंदिर, मुंबई. वा. व. रु. ६. फु. अं. ८८. अंकात १६ (८ + चित्रे ८) पृष्ठे. ९·८ × ७·४. प्रथमांक – नवंबर १९४५. (माला-पुष्प)

उद्देश – औद्योगिक माला. स्वरूप – कपडे, पर्सेस, फॅशन्स.

[मसं]

वर्ष १ – अंक १ ते ८ – नवंबर १९४५ ते जून १९४६.

काव्यविकास

त्रैमासिक : संपादक – शंकर गोपाळ सात्त्विक. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. २. अंकात २४ पृष्ठे. ८·५ × ५·५. प्रथमांक – (आषाढ शु. १८०१ ?)

उद्देश – अखिल काण्वशाखीय ब्राह्मण मंडळ, मुंबई, या शाखेचे मुखपत्र.

ब्रीदवाक्य :

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्पूर्णमुदच्यते ।
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥

[मसं]

वर्ष १ – अंक (१, २), ३ (पौष १८७१) जा १९५०, ४ चैत्र वर्षप्रतिपदा १८७२.

कादंबरीकलाप

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) श्रीनिवास बी. सरदेसाई, गो. ब. देवल. प्रकाशक व मुद्रक – पुणे वैभव छापखाना, पुणे. वा. व. रु. २·८ आगाऊ. फु. अं. ८४. अंकात २४ पृष्ठे. ८ × ५·२. प्रथमांक – एप्रिल १८८४. (पुस्तक - अंक)

ब्रीदवाक्य –

होवो रसज्ञमानस मुदित सदा या कथाकलापाने ॥
जेवि युवा आनंदे सुंदर नवयुवतिच्या सुलापाने ॥

विशेष माहिती – नावाखाली ' अथवा रीनाल्डादीकरून सुप्रसिद्ध इंग्रजी कादंबरीकाराच्या ग्रंथाचे मराठी भाषान्तर ' असा मजकूर. नवंबर १८८५ पासून एप्रिल १८८७ पर्यंत प्रकाशनात खंड. प्रकाशक – वर्ष २ अंक ८ वर गोविंद बल्लाळ देवल. वर्ष ३ अंक १ वर शंकर बापूजी मुजुमदार. वर्ष ३ अंक ८ वर हाताने ' डिसेंबर अंक ९ ' लिहिलेले आढळते.

[मुंमसं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १८८४ ते मार्च १८८५. अंक ३ वर मे १८८४ चुकून छापले आहे, जून पाहिजे.
वर्ष २ – अंक १ ते ८ एप्रिल १८८५ ते नवंबर १८८५.
वर्ष ३ – अंक + १ ए १८८७... ५ आ,

(६-७), ८ न १८८७...एप्रिल१८८७ ते नवंबर १८८७.

कादंबरीकल्पद्रुम

मासिक : प्रकाशक – अनंत केशव चिनळे आणि मंडळी, वाई. मुद्रक – मोदवृत्त छापखाना, वाई. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८४. अंकात ४८ पृष्ठे. ८'८×५'८. प्रथमांक – चैत्र शुद्ध १ श. १८२२. शेवटचा अंक – फाल्गुन श. १८२६. (प्रकरणासाठी – भाग, परिच्छेद, पर्व, कथन.)

उद्देश – उत्कृष्ट कादंबऱ्या प्रसिद्ध करून लोकरंजन करणे. **स्वरूप** – बंगाली व हिंदी कादंबरीकार बंकिमचंद्र चतर्जी, लखनौ काँग्रेसचे अध्यक्ष आर. सी. दत्त व काशीनिवासी देवकीनंदन खत्री इत्यादिकांच्या चटकदार कादंबऱ्या सरळ आणि मनोहर महाराष्ट्र भाषेत.

ब्रीदवाक्य –

मृदु मंजुळ कोमळ । भव्य अद्भुत विशाळ ॥
गौल्य माधुर्य रसाळ । भक्तिरसें ॥ १ ॥

—समर्थ रामदास.

विशेष माहिती – *प्रकाशक* – वर्ष ५ – भावे सहस्रबुद्धे आणि मंडळी. या मासिकात 'युगलांगुरीय', 'लावण्यमयी', 'कृष्णकांताचे मृत्युपत्र', 'चंद्रशेखर', 'राधाराणी' इ. बंकिमचंद्राच्या कादंबऱ्या प्रसिद्ध झाल्या. संपादकाचा मृत्यू व इतर आर्थिक नुकसानी यामुळे मासिकावर घाला पडला. म्हणून दुसऱ्या नावाने 'मकरन्द' सुरू केले. (संदर्भ वर्ष ५ अंक १२).

[मम]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८२२, २ वै... (११-१२) मा-फा १८२२. चैत्र ते फाल्गुन १८२२.

वर्ष २ – अंक १ ते ५ अधिक श्रावण १८२३.. ९ कार्तिक १८२३.

वर्ष ४ – अंक १ चैत्र १८२५, २, ३, (५-६) श्रा-भा, ७, (८ ते १२). चैत्र ते फाल्गुन १८२५.

वर्ष ५ – अंक १, (२-३), (४-५), (६-७), (८-९), (१०-११), १२. चैत्र ते फाल्गुन १८२६.

कादंबरीसंग्रह

मासिक : प्रकाशक – पांडुरंग बळवंत देवल, पुणे. मुद्रक – श्रीभागवत छा. पुणे. वा. व. रु. २ (पृ. ४० चा अंक), १९०५ (!) पासून रु. १ (पृ. २० चा अंक पाहिजे असलेल्यास). फु. अं. ८२. अंकात ४० पृष्ठे. ८'४×५'४. प्रथमांक – जानेवारी १८९३.

उद्देश – (वर्णन – विषय स्वाभिमानपूर्ण. वाचनाऱ्याच्या मनात पूर्वजप्रीती, स्वदेशाभिमान, मुत्सद्दीपणा व एकनिष्ठ स्वामिभक्तीचा ठसा उमटेल असे). **स्वरूप** – कादंबऱ्या, काव्ये, नाटके, इतिहास अथवा चरित्रे, ऐतिहासिक साधने अथवा प्रवासवर्णने. ऐतिहासिक प्रसंग.

ब्रीदवाक्य –

यातायातैः मुहुर्मुहुः श्रान्तोसि यदि हे सखे ।
एकं गुरुघनच्छाय सीतारामवरं भज ॥

विशेष माहिती – मथळ्याखाली कंसात निर्देश – 'ऐतिहासिक पुस्तकमाला'. या मासिकात 'माधव राज्यारोहण', 'महाराष्ट्रवीर', 'ताराबाई', 'मराठ्यांच्या वैभवाचा शेवटचा पडदा', 'सवाई माधवराव निधन नाटक', 'पृथ्वीराजसंयोगिता', 'रावबाजी' इ. पुस्तके प्रसिद्ध झाली. *आश्रयदात्याचे दोन वर्ग* – एक–संबंध ४० पृष्ठांचे मासिक पुस्तक, याची वर्गणी ट. ह. सह रु. २. दुसरा – २० पृष्ठांचे मासिक पुस्तक, याची वर्गणी ट. ह.सह रु. १. 'कमी किंमतीची मासिक पुस्तके पाहिजे असणारास अजब कल्पना.' (संदर्भ – विविधज्ञानविस्तार वर्ष ३६ अंक ९, सप्टेंबर १९०५, मलपृष्ठ २).

[मग्र]

वर्ष ८ – अंक (१ ते ६), ७ ते १२. (जानेवारी) ते डिसेंबर १९००...
वर्ष १२ – अंक (१ ते ३), ४ ते १२. (जानेवारी) ते डिसेंबर १९०४.
वर्ष १३ – अंक (१ ते ३), ४ ते १२. (जानेवारी) ते डिसेंबर १९०५.
वर्ष १४ – अंक (१), २ फेब्रुवारी १९०६.

कायस्थप्रभूंच्या इतिहासाची साधने

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) बाळकृष्ण आत्माराम गुप्ते. मुद्रक - निर्णय सागर छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८५. अंकात प्रकरणवार २४ पृष्ठे. ९.२ X ६.३. प्रथमांक – आगस्ट १८८१. शेवटचा अंक – पु. १ अं. १२ (महिना वर्ष नाही). (पुस्तक-अंक)

उद्देश – वाडवडिलांनी केलेल्या पराक्रमाचे यथायोग्य उल्लेखन व्हावे म्हणून तथा इतिहासास साधनीभूत जुने लेख मिळवून सरकारापुढे व विचारी देशबांधवापुढे ठेवावे. स्वरूप – बखरी, ताम्रपटे, राजाच्या सनदा, जातिप्रकरणी जुनी पत्रे, पोवाडे, बहादुरीची चिन्हे, दाखले, स्थानिक कथा, उत्पत्ती व स्थिती यासंबंधी इतिहास, मूलदेश व स्थानांतराची कारणे, थोर पुरुषांची चरित्रे, आडनावे व त्यांची उत्पत्ती, इ. इ. तीन विभाग – १ थोर पुरुषांची चरित्रे वगैरे. २ पुराणप्रसिद्ध गोष्टी व ग्रामण्यप्रकरण. ३ संस्कृत ग्रंथसंग्रह.

विशेष माहिती – (' मटीरिअल्स फॉर दि हिस्टरी ऑफ दि कायस्थ प्रभुज '). अंक १० ते १२ यावर कालनिर्देश नाही. सरकारी कामाचा चेप असल्यामुळे पुढे हा विषय मासिक पुस्तकाच्या रूपाने छापला जाणार नाही, असा खुलासा करून बंद.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १८८१ ते ९ एप्रिल १८८२, १०, ११, १२.

कायस्थमित्र

मासिक : संपादक – विनायक सीताराम जयवंत. प्रकाशक – संपादक, चेंदणी, ठाणे. वा. व. रु. १. फु. अ. ८२ अंकात प्रकरणवार १२ पृष्ठे. ७.८ X ५.१. प्रथमांक – चैत्र शके १८५२.

स्वरूप – ऐतिहासिक वगैरे माहिती.

ब्रीदवाक्य –

अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ।
स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥

विशेष माहिती – पहिल्या चार अंकांची द्वितीयावृत्ती निघाली. वर्ष १ अंक १ मलपृष्ठावर मार्च १९३०, पण आतल्या पहिल्या पृष्ठावर एप्रिल १९३०. दुसरा अंक मे १९३०.

[ठामग्र, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५२ (मार्च १९३१).
वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५-६) एप्रिल ते सप्टेंबर १९३१.

कारागीर

मासिक : प्रकाशक – नागपूर धंदेशिक्षण मंडळीचे चिटणीस गणेश काशिनाथ खरे, नागपूर. मुद्रक – दंडधारी छापखाना, नागपूर. वा. व. रु. २. फु. अ. ८४. अंकात २४ पृष्ठे. ८.५ X ६.२. प्रथमांक – जुलै १८८७. (पुस्तक अंक)

उद्देश – उद्योगधंद्याबद्दल तांत्रिक माहिती देणे. स्वरूप – रेखाचित्रे, धंदेशिक्षणविषयक लेख, शेतकाम, विणकरीचे काम, सुतार-लोहारकाम, यंत्रशास्त्र, विद्युत्शास्त्र, इत्यादीविषयी सोप्या भाषेत क्रमिक धडे, उद्योगी पुरुषांची चरित्रे, नवे शोध व सुधारणा, उद्योगाविषयी प्रीती वाढावी असे निबंध, प्रश्नांची उत्तरे.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – ' दि टेक्निकल एज्युकेटर '. परिभाषा – ' बॉयलर '

शब्द तोच कायम ठेवला. ' काक ' याचा अर्थ पितळेचे तोंड लावलेले असते ते असा दिला.

[सुंमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जुने, २ आ १८८७, ३ ऑ, ४ अक्टोबर १८८७.

कारागीर लोकांचे कामाविषयी

त्रैमासिक (तिमाही पुस्तक) : प्रकाशक – काशिनाथ महादेव थत्ते (हक्क व मुद्रण), पुणे. मुद्रक – दत्तप्रसारक (शिळाछाप). वा. व. रु. ३ आगाऊ, रु. ५ मागाहून. फु. अं. रु. २ (अंक १ – रु. १). अंकात २४ पृष्ठे. १० × ६·७. प्रथमांक – १० मार्च १८७८.

उद्देश – उपयुक्त कला आणि धंदे. स्वरूप – शाई, तेले, इ. करण्याच्या कृती.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ मार्च १८७८, २ जुने १८७८.

कालेज-युग

त्रैमासिक : संपादक मंडळ – रमेश मास गावकर, मोहन चवाथे, स. पु. सक्सेनीस, कु. रतन देवळालीकर. प्रकाशक – म. भ. बादेकर, मुंबई. अंकात ३२ पृष्ठे. १०·८ × ८·५. प्रथमांक – (जानेवारी १९४२).

स्वरूप – सचित्र.

विशेष माहिती – वर्णन इलस्ट्रेटेड कॉलेज. वर्णन – वर्ष ३ अंक २ वरून

[मग्र]

वर्ष ३ – अंक (१), २ एप्रिल १९४४.

काव्य कुसुमांजलि

मासिक : संपादक – नारायण वामन टिळक. प्रकाशक – संपादक, नागपूर. मुद्रक – आल्बर्ट प्रेस, नागपूर. वा. व. रु. ८८. अंकात १६ पृष्ठे. ६·१ × ३·९. प्रथमांक – जानेवारी १८८९. शेवटचा अंक – एप्रिल - मे १८८९.

उद्देश – स्वतःच्या कवितांचे मासिक. स्वरूप – विविध विषयावरील कविता, पादटीपासह.

विशेष माहिती – संपूर्ण कवितेचे पुस्तक चालविणे अशक्य वाटल्यावरून बंद करावे लागले (स्मृतिचित्रे पृ. ९४). पुढे ' विविध विषयतरंगिणी ' मासिकात सामील.

[देनाटिळक, आकुटे]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८८९, (२-३), (४ - ५) मे १८८९.

काव्यनाटकादर्श

मासिक : संपादक – (कर्ते) बापूशास्त्री जोशी. प्रकाशक – संपादक, धारवाड. मुद्रक – ज्ञानवर्धक छा. धारवाड. वा. व. रु. ३८६ आगाऊ, ४८६ मागाहून. फु. अं. ८८. अंकात प्रकरणवार २०, २८ पृष्ठे. १० × ६·८. प्रथमांक – नवंबर १८८२. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – नाटके, काव्ये, चम्पू इत्यादींचे मूळ संस्कृत व मराठी भाषांतर देणे. स्वरूप – काव्ये, नाटके, त्यांची संस्कृतात टीका, महाराष्ट्र भाषेत भावार्थ व शेवटी वर्णानुक्रमे मराठी, कानडी व इंग्रजी अर्थ व संस्कृत विग्रहसहित निकाड अमरकोश (व्युत्पत्ति-रत्नाकर), मनोरंजक विषय (कूटबंध इ.), अलंकारशास्त्र, संस्कृत शब्द व व्युत्पत्ती.

ब्रीदवाक्य –

माघश्चोरो मयूरो मुररिपुरपरो भारविः सारविद्यः ।
श्रीहर्षः कालिदासः कविरथ भवभूत्याह्वयो
भोजराजः ।
श्रीदण्डी डिंडिमाख्यः श्रुतिमुकुटगुरुर्भल्लटो भट्टबाणः।
ख्याताश्चान्ये सुबन्ध्वादय इह कृतिभिर्विश्व-
माल्हादयन्ति ॥
– वेंकटाध्वरि

विशेष माहिती – सर्व संस्कृत विद्याभिलाषी आर्यबंधूस हा ग्रंथ अत्यादरे अर्पण केला असे.

प्रार्थना – ग्रंथे चास्मिन् कुत्रचिच्चेदवद्यं व्याख्यातुर्वा लेखकस्य प्रमादात् । हित्वासूयां शोधयंतोऽनुकंपावंतो मंतुं क्षंतुमर्हंतु सन्तः ॥

[मंडलिकफर्ग्यु, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ११. नवंबर १८८२ ते सप्टेंबर १८८३.

काव्यरत्नावली

मासिक : संपादकमंडळ – (काव्ये तपासण्याचे काम) १ लक्ष्मण रामचंद्र वैद्य, २ जनार्दन बाळाजी मोडक, ३ वामन दाजी ओक. प्रकाशक – नारायण नरसिंह फडणीस, जळगाव (खानदेश). मुद्रक – जगदीश्वर प्रेस, मुंबई / बाबाजी स्टीम प्रिंटिंग प्रेस, जळगाव. वा. व. रु. १८८ आगाऊ. फु. अं. ८४. अंकात २४, १६, ३२ पृष्ठे. ८'४ X ५'२. प्रथमांक – जून १८८७. (पहिली ६ वर्षे सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – अर्वाचीन कवींच्या काव्यांचे प्रकाशन. **स्वरूप** – अलीकडील कवींची मराठी काव्ये, साहित्य, महाराष्ट्र कविवर्गावर निबंध, काव्यपरीक्षण आणि प्राचीन व अर्वाचीन काव्यांतील उत्कृष्ट उतारे, इत्यादी विषय, मुक्तावली, स्फुट काव्ये, दीर्घ व खंडकाव्ये इ. काल्पनिक, ऐतिहासिक, पौराणिक, संस्कृत व इंग्लिश काव्यांची भाषांतरे. सदरे – सालअखेर, पोच व अभिप्राय, काव्यरत्नावलीचे दप्तर, कविचरित्रे.

ब्रीदवाक्य –

(१) त एव पदविन्यासास्त एवार्थविभूतयः ।
तथापि नव्यं भवति काव्यं ग्रथनकौशलात् ॥
(२) ती ती पदे नित्य फिरूनि येती ।
त्या त्याच अर्थांप्रति दाविताती ।
कौशल्य मोठे रचनेत आहे ।
सत्काव्य तेणे नव वाटताहे ॥
(३) व्याधींच्या गुरुवेदना शमविते, आधींस नेते लया ।
नाना चित्तरुजा प्रसन्न करुनी दे दिव्य दीप्ती तया ॥
जे जे शुद्ध, उदात्त, उज्ज्वल असे हे– लाविते ते मनी ।
धन्या ती कविता भवार्तहि जना जी वृत्ति दे उन्मनी ॥

– चंद्रशेखर

विशेष माहिती – " मूळ हेतू सर्व कविताच याव्या, पुरवठा न झाल्यास गद्यात्मक भाग द्यावा. पुरवठा झाल्यामुळे केव्हाच गद्यात्मक भाग द्यावा लागला नाही व तो बंदच केला " (वर्ष १ अंक १२ सालअखेर). *काव्यपरीक्षक* – अंक ४, १ वैद्य, २ मोडक, ३ ओक अधिक ४ वासुदेव वामनशास्त्री खरे; अंक ५ - अधिक ५ गणेश बळवंत मोडक, अंक ३२ – फक्त ३, ४ व ५; वर्ष ७ – ६ विष्णु मोरेश्वर महाजनी, ७ हरी महादेव पंडित व ८ मोरो गणेश लोंढे. शिवाय ३,४. *आकार* – वर्ष ११–७'९ X ५.१; वर्ष १३–७'२ X ४'१. *संपादक* – (कर्ते) वर्ष ७ वर नारायण नरसिंह फडणीस. *ब्रीदवाक्य* – वर्ष १८ वर १ व २; वर्ष २२ – फक्त क्र. २; वर्ष ३२ – क्र. २ मलपृष्ठावर, क्र. ३ आरंभपृष्ठावर. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष १८–रु. १८४; वर्ष ३० - रु. १॥; वर्ष ३३ ; रु. २; वर्ष ४२ – रु. १॥.

[मग्रं, फर्ग्यु, पुमग्रं, एसपीकॉ]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जून १८८७ ते मे १८८८.

वर्ष २ – अंक १३ ते १८, (१९ - २०), २१ ते २४. जून १८८८ ते मे १८८९.

वर्ष ३ – अंक + २५ ते ३६. जानेवारी ते डिसेंबर १८९०.

वर्ष ४ – अंक ३७ ते ४६, (४७ - ४८). जानेवारी ते डिसेंबर १८९१.

वर्ष ५ – अंक ४९ ते ५४. जानेवारी ते जून १८९२ (सहाच अंक निघाले).

वर्ष ६ – अंक (५५ - ५६), ५७ ते ६३, (६४-६६). जानेवारी ते डिसेंबर १८९३.

वर्ष ७ – अंक १, (२ - ३), (४ - ६), (७ - ९), १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८९४. पृ. १८४.

वर्ष ८ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८९५. पृ. १८८.
वर्ष ९ – अंक (१-२-३ ४), ५,६ जानेवारी ते जून १८९६. (वर्ष अर्धेच दाखिले). +
वर्ष १० – अंक १ ते ६. जानेवारी ते जून १८९७. +
वर्ष ११ – अंक १ ते १२. जुलै १८९८ ते जून १८९९. +
वर्ष १२ – अंक (१-३), (४-६), (७-९), (१०-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९००. पृ. २१६.
वर्ष १३ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०१. पृ. १९६.
वर्ष १४ – अंक १ ते ४, (५-६) जानेवारी ते जून १९०२. (सहाच अंक निघाले).
वर्ष १५ – अंक १ ते ५, (६) जानेवारी ते जून १९०३. (सहाच अंक निघाले).
वर्ष १६ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०४. पृ. १९२.
वर्ष १७ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०५. पृ. १९२.
वर्ष १८ – अंक १ ते ५, (६-८), ९, (१०-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९०६ + पृ. २८८.
वर्ष १९ – अंक (१-४), ५ ते ९, (१०-११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०८. पृ. २८८.
वर्ष २० – अंक (१-३), (४-७), (८-१०), (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९०९. पृ. २८०.
वर्ष २१ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१०. पृ. २८०.
वर्ष २२ – अंक (१-३), (४-५), ६ ते १०, (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९११.
वर्ष २३ – अंक (१-४), (५-६), (७-८), ९ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१२. पृ. ३०४.
वर्ष २४ – अंक (१-२), ३ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१३. पृ. २६४.
वर्ष २५ – अंक १ ते ४, (५-६), (७-८), (९-१०), (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१४. पृ. २८८.
वर्ष २६ – अंक १ ते १०, (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१५.
वर्ष २७ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१६. पृ. २८८.
वर्ष २८ – अंक १ ते ६. जानेवारी ते जून १९१७ + ३॥ वर्षे बंद.
वर्ष २९ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२१. पृ. २८८.
वर्ष ३० – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२२. पृ. २८८.
वर्ष ३१ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२३.
वर्ष ३२ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२४. +
वर्ष ३३ ते ३६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जु ते जू) जुलै १९२५ ते जून १९२९.
वर्ष ३७ – अंक १ जुलै १९२९ + २ फे १९३० ते १२ डि १९३०. जुलै १९२९ ते डिसेंबर १९३०.
वर्ष ३८ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३१.
वर्ष ३९ – अंक (१-४), (५-६), ७ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३२.
वर्ष ४० – अंक (१-२), ३ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३३ + अंक फार मागासले, १ वर्ष गाळले.
वर्ष ४२ – अंक १ ते १०...जानेवारी ते अक्टोबर १९३५ —.

काव्यसंग्रह

मासिक : संपादक – जनार्दन बाळाजी मोडक. प्रकाशक – तुकाराम जावजी, निर्णयसागर छा. मुंबई. मुद्रक – निर्णयसागर छा. मुंबई. वा. व. रु. ४८. फु. अं. ८८. अंकात प्रकरणवार १०० पृष्ठे. ८'८ × ५'८. प्रथमांक –

जानेवारी १८९०, शेवटचा अंक – अंक १६२ जून १९०७. (अंकवार गणना)

उद्देश – 'सर्वसंग्रह' व 'काव्येतिहास-संग्रह' वगैरेंची किंमत फार. शिवाय दुर्मिळ. म्हणून दोन्ही संग्रहात प्रसिद्ध झालेले, त्यात न येता बाहेर छापलेले किंवा कोठेही न छापलेले असा महाराष्ट्र काव्यग्रंथांचे पुनरुज्जीवन. एका मासिकात सर्व महाराष्ट्रकवींचे उत्तमोत्तम ग्रंथ प्राप्त करून देणे. स्वरूप – 'प्राचीन कवींची उत्तम काव्ये, रसाळ आख्याने, उपाख्याने, पदे, स्तव वगैरे अर्थनिर्णायक व अवांतर माहितीच्या टीपांसह, अनेक लेखी प्रती मिळवून पाठभेद व अधिक पद्ये इत्यादींचा समावेश.' कवींची चरित्रे, काव्यगुणावगुण, पुराणेतिहास, व्युत्पत्ती, व्याकरण, छंद, अलंकार इत्यादी संक्षिप्त पण विपुल टीपा.

विशेष माहिती – अंक ४ पासून 'ज. बा. मोडक यांचे स्मारक' असा निर्देश. संपादक – अंक ७ – वामन दाजी ओक, अंक ११३ – न. चिं केळकर, अंक १३६ – बाळकृष्ण अनंत भिडे. सर्व चालू प्रकरणे पुरी करून मासिक बंद केले.

अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८९०.
अंक १३ ते २४. जानेवारी ते डिसेंबर १८९१.
अंक २५ ते ३६. जानेवारी ते डिसेंबर १८९२.
अंक ३७ ते ४८. जानेवारी ते डिसेंबर १८९३.
अंक ४९ ते ६०. जानेवारी ते डिसेंबर १८९४.
अंक ६१ ते ७२. जानेवारी ते डिसेंबर १८९५.
अंक ७३ ते ८४. जानेवारी ते डिसेंबर १८९६+
अंक ८५ ते ९६. जानेवारी ते डिसेंबर १८९८.
अंक ९७ जाने १८९९ ते १०८. जानेवारी १८९९ ते डिसेंबर (१९००)+.
अंक १०९ ते १२०. जानेवारी ते डिसेंबर १९०२
अंक १२१ ते १३२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०३.
अंक १३३ ते १४४. जानेवारी ते डिसेंबर १९०४+
अंक १४५ ते १५६. जानेवारी ते डिसेंबर १९०६.
अंक १५७ ते १६२. जानेवारी ते जून १९०७.

काव्यार्थदीपिका

मासिक : संपादक – वामन गोविंदशास्त्री इस्लामपूरकर. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – इंदुप्रकाश, मुंबई. वा. व. रु. ६ आगाऊ, रु. ९ मागाहून. फु. अं. ८१२. अंकात ४८ पृष्ठे. ८'५ × ५'३. प्रथमांक – १५ फेब्रुवारी १८७०. (पुस्तक अंक)

उद्देश – संस्कृत भाषेतील उत्तम व रसभरित काव्यांचा संग्रह करणे – मराठी भाषांतरासह. संस्कृत शिकणारांस सहाय्य व रसिकांस आनंद. स्वरूप – क्रम, श्लोक, पदच्छेद, गद्यरूप अन्वय, समासांचे विग्रह, शब्दार्थ, शुद्ध मराठी कविहृद्गतार्थ. प्रथम कालिदासकृत मेघदूतकाव्य.

वर्ष १ – अंक १ (१५ फेब्रुवारी १८७०), २ (१ ए), ३ (१ मे), ४ (१ जू) १८७०.

काव्यार्थप्रकाश

मासिक : संपादक – (तयार करणार) बाळाजी नारायण फडके. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – विठ्ठल स. अग्निहोत्री यांचा छा. पुणे. वा. व. रु. ४. अंकात ४८ पृष्ठे. ९ × ५'८. प्रथमांक – जानेवारी १८७३.

उद्देश – (जाहिरात) श्रीमहाभारत समग्र प्राकृत टीकेसहित देणे. स्वरूप – श्रीहर्षकृत नैषधकाव्य सर्ग १ – मूळ, समासांचे विग्रह, पदच्छेद, गद्यरूप अन्वय, शब्दार्थ, मराठी भावार्थ इ.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जाने १८७३.

काव्यार्थप्रकाश

मासिक : प्रकाशक – श्रीराम नारायण चितळे व मंडळी, मुंबई. मुद्रक – सुबोधप्रकाश छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात ३२ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – जून १८८४.

उद्देश — रघुवंश, किरात, शिशुपालवध, कुमारसंभव, गंगालहरी, महिम्न इ. संस्कृत काव्ये, त्याचे अन्वयार्थ, मराठी भाषांतर इ. छह. स्वरूप — मूळ, पदच्छेद, अन्वय, स्पष्टीकरण, भावार्थ.

ब्रीदवाक्य —

मान्मृच्छामः सुधा स्वर्गे नियमामो वयं भुवि ।
किं वा काव्यरसः स्वादुः किं वा स्वादीयसी सुधा ॥

विशेष माहिती — पत्ता — शिवराम त्र्यंबक ठाकूरदेसाई, फणसवाडी, मुंबई.

वर्ष १ ते ३ — अंक सलग १ ते १२ (जु ते जू). जुलै १८८४ ते जून १८८७. (तीन वर्षे).

वर्ष ४ — अंक १ ते ४...जुलै ते अक्टोबर १८८७.

काव्यार्थप्रदीप

मासिक : संपादक — वे. शा. स. विठ्ठलशास्त्री वारळेकर. प्रकाशक — विनायक रघुनाथ वैद्य, मुंबई. मुद्रक — जगदीश्वर (शिळाछाप), मुंबई. वा. व. रु. ३॥. फु. अं. ८६. अंकात ३२ पृष्ठे. प्रथमांक — कार्तिक शु. १८०५.

उद्देश — मूळासह संस्कृत पंचमहाकाव्याचे भाषांतर — आबालवृद्ध विद्याभिलाषी जनांचे उपयोगार्थ. स्वरूप — किरात व रघुवंश.

[मग्रं]

वर्ष १ — अंक १ कार्तिक १८०५, २, ३ पौष १८०५

काव्येतिहास-संग्रह

मासिक : संपादकमंडळ — [प्रकाशक - (एडिटर)] जनार्दन बाळाजी मोडक, काशिनाथ नारायण साने. प्रकाशक — पत्रव्यवहार पत्ता — सेक्रेटरी नेटिव जनरल लायब्ररी, पुणे. मुद्रक — ज्ञानप्रकाश छापखाना, पुणे. वा. व. रु.४ आगाऊ, मागाहून रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात प्रकरणवार ५०, ४० पृष्ठे. १०×७, ९·४×६·५, ८·९×६·२.

प्रथमांक — जानेवारी १८७८. शेवटचा अंक — डिसेंबर १८८८. (पुस्तक - अंक)

उद्देश — जुन्या ग्रंथांचा जीर्णोद्धार. त्यामार्गे देशसेवा. आपल्या देशातील लोकांनी मोठ्या श्रमाने रचलेली काव्ये व लिहिलेले इतिहास, बखरी इ. प्रसिद्ध करणे. स्वरूप — सामान्यतः अप्रसिद्ध साधनांची प्रसिद्धी, तीन मार्गांनी — (१) मराठी कविता, (२) संस्कृत कविता व (३) महाराष्ट्र इतिहास, यात जुन्या बखरी, निरखोळ लेख, भावी इतिहासकार्यात आधारभूत व्हावेत म्हणून. बुडत असलेल्या हस्तलिखिताचा जीर्णोद्धार.

ब्रीदवाक्य —

भुजतरुवनच्छायां येषां निषेव्य महौजसां ।
जलधिरशनामेदिन्यासीदसावकुतोभया ।
स्मृतिमपि न ते यान्ति क्ष्मापा विना यदनुग्रहम् ।
प्रकृतिमहते कुर्मस्तस्मै नमः कविकर्मणे ॥
— राजतरंगिणी.

विशेष माहिती — मलपृष्ठ २ व ३ वर अप्रसिद्ध ग्रंथ मिळवून देण्याच्या जाहीर विनंतीच्या सदर्भाने उपलब्ध काव्ये, बखरी याची यादी, दुरुस्त्या, शोध, अभिप्राय इ. मलपृष्ठावरच. वर्ष ११ अंक १२मध्ये मासिकाचा संपूर्ण इतिहास — "मूळ कल्पना साने याची. चिपळूणकरांची संमती घेऊन मासिक काढले. मराठी काव्याचे संपादन ज. बा. मोडक, संस्कृत काव्याचे विष्णुशास्त्री चिपळोणकर व महाराष्ट्र इतिहास विभागाचे का. ना. साने करीत. सर्वसाधारण व्यवस्था कृष्णाजी रघुनाथ फेळकर पाहत. चार वर्षांनी चिपळोणकर यांनी संबंध सोडला. जावजी दादाजी यांनी संस्कृत ग्रंथ छापण्यासाठी 'काव्यमाला' मासिक (१८८६) काढल्यामुळे इ. १८८७ पासून संस्कृत भाग बंद केला व ऐतिहासिक मजकूर वाढविला". या मासिकात सुमारे २२ बखरी, ५०१ पत्रे, २० च्यावर संस्कृत प्रकरणे आणि अनेक मराठी काव्ये प्रसिद्ध झाली. पुढे वर्गणी वेळेवर येईनाशी झाली व अंक मागासत गेले. शेवटचा अंक डिसेंबर १८८९ मध्ये निघाला. त्या अंकात — 'संग्रहाच्या कामाचा आजच्या अंकाने शेवट करीत आहो' असे जाहीर केले.

[डेक्कॉं]

वर्षे १ ते ११ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १८७८ ते डिसेंबर १८८८. (अकरा वर्षे)

काव्येंदुशेखर

मासिक : संपादक – (कर्ते) सखाराम बाळकृष्ण सरनाईक. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – ज्ञानप्रकाश (शिळाछा.) पुणे. वा. व. रु. २ आगाऊ, रु. ३ मागाहून. अंकात २४ पृष्ठे. १०×६·८. प्रथमांक – चैत्र शु. १ श. १८०८.

उद्देश – प्राचीन कवींची कविता, नाटक इ.

स्वरूप – वासुदेवरहस्य, योगवासिष्ठ रंगनाथी टीकेसह, शिवलीलामृत, महाभारत ओवीबद्ध, श्रीकृष्णविजय, पहिल्या बाजीरावाचे संगीत चरित्र (नाटक), इ.

ब्रीदवाक्य –

(१) प्रायः पुराणगतभावविबोधनार्थं
नाट्येन किं च जनचित्तविनोदनार्थं
काव्येन्दुशेखरमनं खलु देशवाचा
काव्येंदुशेखरमिमं वितनोमि यत्नात् ॥

(२) सर्वां पुराणगतभाव कळावयासी
खाणी सुरम्य उघडी जनरंजनासी
राखावियाधि नमुनी निजदेशवाचे
मयत्न काव्यशशिशेखर नाम याचे ॥

विशेष माहिती – सन १८६७ चे २५ व्या आक्टाप्रमाणे पुस्तककर्त्याने सर्व हक्क आपलेकडे ठेविले आहे.

[दवाखो, मर्म]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८०८, २.

कासार

मासिक : संपादक – विठ्ठल गणेश रासने. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. २·८. फु. अं. ८४. अंकात २० पृष्ठे. ८·२×५·४. प्रथमांक – मार्गशीर्ष श. १८४३. (डिसेंबर १९२१.)

उद्देश – कासार समाजाचे मुखपत्र.

ब्रीदवाक्य –

श्रद्धावाल्लभते ज्ञानं तत्परः संयतेंद्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परां शांतिमचिरेणाधिगच्छति ।
– भगवद्गीता.

विशेष माहिती – संपादक – वर्ष २ व ३ – गणपत भयाजी वेळापुरे (प्रकाशक).

[मर्म, पुमर्म]

वर्ष १ – अंक १ मार्गशीर्ष १८४३ (डि १९२१), २ पौ (डि २१), ३ ते १२. डिसेंबर १९२१ ते अक्टोबर १९२२.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. नवंबर १९२२ ते अक्टोबर १९२३.

वर्ष ३ – अंक १ नवबर १९२३ ते ४, (५-६) एप्रिल १९२४.

कासार

द्वैमासिक : संपादक – नथु दत्तु कासार, मालेगावकर. प्रकाशक – संपादक, मालेगाव. मुद्रक – कलाप्रकाश छा. वा. व. रु. १. ८×५. प्रथमांक – चैत्र श. १८४७.

उद्देश – कासार समाजाच्या उन्नतीस वाहिलेले, समाजोन्नतीप्रीत्यर्थ.

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८४७.

कासारसंदेश

मासिक : संपादक – मारुती गोविंद घोडेकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. १·८. फु. अं. ८३. अंकात १२ पृष्ठे ८·३×५·५. प्रथमांक – मार्गशीर्ष शु. १५ श. १८४५.

स्वरूप – सामाजिक, धार्मिक व राजकीय विषय.

प्रीद्वाचय

निर्मानमोहा जितसंगदोषा अध्यात्मनित्या
विनिवृत्तकामाः ।
द्वंद्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञैर्गच्छन्त्यमूढाः
पदमव्ययं तत् ॥

— भगवद्गीता.

विशेष माहिती — *संपादक* — प्रथम कागार मासिकाचे दुय्यम संपादक होते. ते काम सुटल्यामुळे विचारप्रदर्शनाचे साधन म्हणून हे मासिक सुरू केले.

वर्ष १ — अंक १ डिसेंबर १९२३, २ जा १९२४, ३ फेब्रुवारी १९२४.

किसानी व परस्पर साहाय्यकारी समाचार

मासिक : प्रकाशक — नागपूर. मुद्रक — देशसेवक छा. नागपूर (वर्ष १९१४). वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८·७ × ५·७. *प्रथमांक* — एप्रिल १९१२. (पुस्तक-अंक).

उद्देश — मध्यप्रदेशातील शेतकीखात्याचे.
स्वरूप — मधूनमधून आर्ट पेपरवरील चित्रे, कृषिविभाग व सहकारी विभाग.

विशेष माहिती — 'किसानी समाचार' ह्या मासिकाचाच नवा अवतार. पूर्वीची वर्षगणना पुढे चालू वर्ष ९ व १०. इंग्रजी नाव — ॲग्रिकल्चरल ॲण्ड को-ऑपरेटिव्ह गॅझेट. वर्ष १० नंतर वर्ष ११ न मोजता पुनः १९१४ पासून पुस्तक १ अशीच गणना सुरू केली.

[गोरक्षणसभानागपूर]

(वर्ष १ ते वर्ष ९ अंक ३ करिता पुढे 'किसानी समाचार' पाहा).

वर्ष ९ — अंक ४ ते १२. एप्रिल ते डिसेंबर १९१२.

वर्ष १० — अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१३.

वर्ष १ (नवा अनुक्रम) — अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१४.

किसानी समाचार

मासिक : संपादक — (१ वर्ष २ महाजन, वर्ष ७ पासून कुर्तु). प्रकाशक — नागपूर. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८·७ × ५·७. प्रथमांक — (जानेवारी १९०४). शेवटचा अंक — मार्च १९१२. (पुस्तक-अंक)

उद्देश — मध्यप्रदेशातील शेतकी खात्याचे.
स्वरूप — मधूनमधून आर्टपेपरवरील चित्रे. पुढील महिन्यांची बागाची कामे, हवा व पाणी यासंबंधी हालहवाल.

विशेष माहिती — इंग्रजी मथळा - ॲग्रिकल्चरल गॅझेट. मध्यप्रदेशातील शेतकी खात्याच्या हुकुमावरून प्रसिद्ध केले असे. वर्ष ९ अंक ४ पासून नाव बदलून 'किसानी व परस्परसाहाय्यकारी समाचार' असे केले.

[गोरक्षणसभानागपूर]

वर्ष १ ते ८ — अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि) (जानेवारी १९०४) ते डिसेंबर १९११ (आठ वर्षे).

वर्ष ९ — अंक १ ते ३ जानेवारी ते मार्च, १९१२.

किर्लोस्कर

मासिक : संपादक — शं. वा. किर्लोस्कर. प्रकाशक — संपादक, किर्लोस्करवाडी. मुद्रक - किर्लोस्करवाडी प्रेस. वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात ३२ - ६४ पृष्ठे. १०·२ × ७·८. प्रथमांक मे १९२९ पुढे चालू १९६७. (वर्ष - अंक, शिवाय सलग अनुक्रमांक वर्ष ११ पासून)

उद्देश — कारखान्याच्या सेवेबरोबरच उत्कृष्ट समाजसेवा — उद्योग, उत्कर्ष व उत्साह या तत्त्वाचा प्रसार करणे हे मुख्य ध्येय. म्हणून पूर्वीच्या संकुचित धोरणाला अनुसरून ठेविलेले नाव बदलले.

विशेष माहिती — पूर्वीचे 'किर्लोस्कर खबर' [पाहा]. *वा. वर्गणी* - वर्ष १८ रु. २८८. *फु. अं.* वर्ष २० - ८४, वर्ष २२ - ८५; वर्ष २४ - ८८; वर्ष २५ - ८१०.

[सुरुवात]

वर्ष ९ – अंक (१ ते ९) 'किर्लोस्कर खबर' पाहा, १० ते १२. मे ते जुलै १९२९. अंक ११ महिला अंक.

वर्ष १० – अंक १ ते १२. आगस्ट १९२९ ते जुलै १९३०. अंक ४ दिवाळी अंक.

वर्ष ११ – अंक १ ते १२. (सलग क्रमांक १२७ ते १३८). आगस्ट १९३० ते जुलै १९३१. अंक १ खास दुकानदारी अंक. अंक ४ - दिवाळी अंक.

वर्ष १२ – अंक १३९ ते १५०. आगस्ट १९३१ ते जुलै १९३२.

वर्ष १३ – अंक १५१ ते १६२. आगस्ट १९३२ ते जुलै १९३३.

वर्ष १४ – अंक १६३ ते १७४. आगस्ट १९३३ ते जुलै १९३४. अंक १६५ दिवाळी अंक.

वर्ष १५ – अंक १७५ ते १८६. आगस्ट १९३४ ते जुलै १९३५.

वर्ष १६ – अंक १८७ ते १९८. आगस्ट १९३५ ते जुलै १९३६. अंक १९० दिवाळी अंक.

वर्ष १७ – अंक १९९ ते २१०. आगस्ट १९३६ ते जुलै १९३७. अंक २०२ दिवाळी अंक.

वर्ष १८ – अंक २११ ते २२२. आगस्ट १९३७ ते जुलै १९३८. अंक २१४ दिवाळी अंक.

वर्ष १९ – अंक २२३ ते २३४. आगस्ट १९३८ ते जुलै १९३९. अंक २२५ दिवाळी अंक.

वर्ष २० – अंक २३५ ते २४६. आगस्ट १९३९ ते जुलै १९४०. अंक २३८ दिवाळी अंक.

वर्ष २१ – अंक २४७ ते २५८. आगस्ट १९४० ते जुलै १९४१. अंक २५० दिवाळी अंक.

वर्ष २२ – अंक २५९ ते २७०. आगस्ट १९४१ ते जुलै १९४२. अंक २६१ दिवाळी अंक.

वर्ष २३ – अंक २७१, २७२, (२७३ - ४), २७५ ते २८२. आगस्ट १९४२ ते जुलै १९४३. अंक (२७३ - ४) दिवाळी अंक.

वर्ष २४ – अंक २८३ ते २९४. आगस्ट १९४३ ते जुलै १९४४. अंक २८६ दिवाळी अंक.

वर्ष २५ – अंक २९५ ते ३०६. आगस्ट १९४४ ते जुलै १९४५. अंक २९७ दिवाळी अंक. अंक ३०० रौप्य-महोत्सव विशेषांक.

वर्ष २६ – अंक ३०७ ते ३१८. आगस्ट १९४५ ते जुलै १९४६. अंक (३०९ - १०) दिवाळी अंक.

वर्ष २७ – अंक ३१९ ते ३३०. आगस्ट १९४६ ते जुलै १९४७.

वर्ष २८ – अंक ३३१ ते ३४२. आगस्ट १९४७ ते जुलै १९४८. अंक ३३१ – वर्षारंभांक (डॉक्टर - लेखक विशेषांक); अंक ३३२ – १५ आगस्ट स्वातंत्र्यदिन विशेषांक; अंक ३३५ – दिवाळी अंक; एप्रिल १९४८ (क्र. ३४०) चा अंक संपामुळे निघाला नाही. तो क्रमांक पुढच्या मे च्या अंकाला देऊन गणना. अंक ३४२ – काश्मीर विशेषांक.

वर्ष २९ – अंक ३४३ ते ३५४. आगस्ट १९४८ ते जुलै १९४९. अंक ३४३ वर्षारंभ अंक; अंक ३४४ संरक्षण खास अंक.

वर्ष ३० – अंक ३५५ ते ३६६. आगस्ट १९४९ ते जुलै १९५०. अंक ३५७ दिवाळी अंक.

वर्ष ३१ – अंक ३६७ ते ३७१. आगस्ट ते डिसेंबर १९५०. अंक ३६७ वर्षारंभ अंक; अंक ३७० नवंबर दिवाळी अंक.

किर्लोस्कर खबर

मासिक: संपादक – शं. वा. किर्लोस्कर. सहसंपादक – (वर्ष १ अंक १६) ना. ह. आपटे. प्रकाशक – संपादक, किर्लोस्करवाडी.

मुद्रक – किर्लोस्करवाडी प्रेस. वा. प. रु. १. पु. अं. ८२. अंकात १६-२४ पृष्ठे. ९·४ × ६·३. प्रथमांक – (अंक ६) आगस्ट १९२०. शेवटच्या अंक – एप्रिल १९२९.

उद्देश – उद्योग, उत्साह व आत्मोन्नती याचे मासिक. कालनिक गोष्टी देणार नाहीत. (कारखान्याचे) ग्राहक व कारखाना यामध्ये निकट स्नेह उत्पन्न व्हावा व त्यांत सुधारलेल्या औतांच्या आउतांबद्दल खरी माहिती व फायदे कळावे. स्वरूप – सचित्र. व्यंग्यचित्रे इ. वाद, बातमी, कविता. कारखान्याचे, स्त्रियांचे, उत्कर्षमंडळाचे पान. उत्साहाचे झरे.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष ४ अंक ७ – ९·२ × ७; वर्ष ८ – १०·४ × ८·२. *वा. वर्गणी* – वर्ष ५ रु. १८४. पूर्वेतिहास असा – नमुना अंक सप्टेंबर १९१६; वर्षगणनेच्या पूर्वीचे (छोटेखानी वर्तमानपत्र) अंक १ जानेवारी १९२० + अ. २ ते ५ एप्रिल, मे, जून, जुलै १९२०. पृष्ठे अंक १ ची २, पुढे ४ झाली. ५ व्या अंकाला मलपृष्ठ घालण्याची व्यवस्था. अंक ६ पासून नियमित मासिकाचे पहिले वर्ष चालू. तरी सलग अंकगणनेत पहिले ५ अंक धरलेले आहेत प्रारंभी पृष्ठसंख्या १६. वर्ष ९ अंक १० पासून नाव बदलून 'किर्लोस्कर' केले. पाहा.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक ६ ते ९, (१०-११), (१२-१३), १४ ते १७. आगस्ट १९२० ते जुलै १९२१.

वर्ष २ – अंक १, २, (३-४), ५ ते १२. आगस्ट १९२१ ते जुलै १९२२. अंक (३-४) दिवाळी अंक.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९२२ ते जुलै १९२३. अंक ३ दिवाळी अंक.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९२३ ते जुलै १९२४. अंक ४ दिवाळी अंक, अंक ८ उत्सव अंक.

वर्ष ५ – अंक १, २, (३ ४), ५ ते १२. आगस्ट १९२४ ते जुलै १९२५.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९२५ ते जुलै १९२६.

वर्ष ७ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९२६ ते जुलै १९२७. अंक १ स्वदेशी अंक; अंक ४ उत्साह अंक; अंक १० शिवजन्मोत्सव अंक.

वर्ष ८ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९२७ ते जुलै १९२८. अंक ४ दिवाळी अंक; अंक १० (१०० वा) खास महोत्सव अंक.

वर्ष ९ – अंक १ ते ९. आगस्ट १९२८ ते एप्रिल १९२९.

किशोर

मासिक : संपादक – वै. अनंत कुळकर्णी. सहसंपादक – (सहायक) विष्णु विनायक बोकील. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात ५०-६० पृष्ठे. ७·२ × ४·८. वर्ष १ अं. ९ चे पुढे ९·६ × ७·२. प्रथमांक – मे १९४८.

उद्देश – मुलांसाठी.

विशेष माहिती – मासिक सुरु होण्यापूर्वी 'किशोर'चा दीपावली विशेषांक (१९४७) निघाला होता. वा. वर्गणी – वर्ष ३ रु. ४. फु. अं. ८६

[मग्रं, कचेरी]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मे १९४८ ते एप्रिल १९४९.

वर्ष २ – अंक १ मे १९४९ ते ६ अ १९४९, + ७ डि १९४९ ते ११ एप्रिल १९५०. अंक १ खास वर्षारंभ अंक, अंक ६ दिवाळी अंक.

वर्ष ३ – अंक १ मे १९५० ते ८ डिसेंबर १९५०.

कीर्तन

मासिक : संपादक – कृष्णाजी नारायण आठल्ये. प्रकाशक – यशवंतबुवा दिनकर ब्रह्मनाळ-

वर, मुंबई. मुद्रक - कर्नाटक प्रिं प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ४. फु अ. ८८. अकात ४८ पृष्ठे. ९'६ × ६'४. प्रथमाक – अश्विन श १८४१.

उद्देश – धर्म, वक्तृत्व व कीर्तन याना वाहिलेले. धर्म-नीतिप्रसार करणाऱ्याना घरबसल्या अभ्याससाधने पुरविणे. परस्पराच्या उत्कर्षाबद्दल मत्सरभाव काढून टाकला म्हणजे धर्मभेद व जातिभेद समाजोन्नतीच्या आड येत नाहीत या धोरणास अनुसरून सनातन धर्मनीतिप्रसारार्थ जुना व नवा अशा दोन्ही काळाना अनुरूप असे प्रपच व परमार्थ याचे रहस्य लोकप्रिय रीतीने सागणे. स्वरूप – निबध, स्फुटलेख, पूर्वरग, आख्यान, भजनसापदायी कीर्तन, प्राचीन मदिरे व मठाचा जीर्णोद्धार, संगीत, सुभाषिते, काव्यचमत्कृती, मठनिरीक्षणे इत्यादी.

ब्रीदवाक्य –

सतत कीर्तयन्तो मा यतन्तश्च दृढव्रता ।
नमस्यन्तश्च मा भक्त्या नित्ययुक्ता उपासते ॥

विशेष माहिती – ' मुंबई येथील श्रीहरिकीर्तनाल्यामार्फत प्रसिद्ध होणारे '. संपादक – वर्ष ३ अक १ पासून ग. वि केतकर.

[मग्र, पुमग्र]

वर्ष १ – अक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १३ अश्विन १८४१ ते भाद्रपद १८४२. अक १० अधिक आषाढ जादा अक, अक १२ श्रावण लो टिळक अक

वर्ष २ - १ ते १२. अश्विन १८४२ ते भाद्रपद १८४३.

वर्ष ३ – अक १ अश्विन १८४३.

कीर्तन (आख्यान)

द्वैमासिक : संपादक – देवीदास लक्ष्मण महाजन प्रकाशक – गणेश अनंत सराफ. वा. व. रु २८८ अकात ३६ पृष्ठे ८'४ × ५ ४. प्रथमाक – (श १८५५–५६ ?)

वर्ष १ – अक . . ४ आषाढ १८५६.

कुंजविहारी

मासिक : संपादक – सीताराम दत्तात्रय आजगावकर. प्रकाशक – संपादक, शांतवाडी. वा. व. रु. २. फु. अ. ८३. अकात ३६ पृष्ठे. ८'४ × ५'३. प्रथमाक – (मे १९२५).

उद्देश – विद्यार्थ्यांचे मासिक. स्वरूप – संकीर्ण वाङ्मय, मनोरजक गोष्टी, गोड कविता, विनोदी लेख, चटकदार चरित्रे, हास्यकारक चुटके, विविध विषयाची सर्वोपयोगी व समाज माहिती.

विशेष माहिती – आकार – वर्ष १ अक ८ – ८'४ × ५ ३, अक (११ - १२)- ७'२ × ४'८, वर्ष ३ – ६'८ × ४'७.

[मुमग्र, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक (१ ते ७), ८, (९ - १०), (११ - १२). (मे १९२५) ते एप्रिल १९२६ +

वर्ष २ – अक १ ते ९, (१० - ११), १२. आगस्ट १९२६ ते जुलै १९२७ +

वर्ष ३ – अक १ जा १९२८, (२ - ३), . . ५ आ ते ७ अ १९२८ + ८ जा १९२९ – अक ५ बद्दल श. वि. साठे लिखित ' मजूषा ' मोफत दिले

वर्ष ४ – अक + . , २ फे ३० ते ९ सप्टेंबर १९३०.

कुटुंब करमणूक

मासिक : संपादक – (सरकारी नाद) गोविंद मोरोबा कार्लेकर. प्रकाशक – स्वदेशहित वर्धक मडळी, मुंबई मुद्रक – जगदीश्वर छापखाना (शिळाछाप) वा. व. रु ३८६ आगाऊ फु अ ८६. अकात १६ पृष्ठे. १०'७ × ७ ६ प्रथमाक – (फेब्रुवारी १८८३) (पुस्तक – अक)

उद्देश – विश्रांतीच्या वेळी मनरंजन स्वरूप – सचित्र मनोरजक चुटके, सुरस वार्दबऱ्या,

नाटके, प्रहसने, संवाद, लहान लहान गोष्टी, आख्यायिका, कविता, बोधपर लेख, सुभाषिते, कूट प्रश्न इ.

विशेष माहिती – कूटप्रश्न – " यांतील प्रश्न सोडविणाराला बक्षीस मिळते. "

[मसं]

वर्ष १ – अंक ....३ ए १८८३, (४-५), ६ जु, ७ ऑ, ८ स, ९ अक्टोबर १८८३.

कुटुंबमित्र

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) रे. पी. ब्लेक. प्रकाशक – बॉबे ट्रॅक्ट अँड बुक सोसायटी, मुंबई. मुद्रक – निर्णयसागर छा. मुंबई. वा. व. रु. १८८. पृ. अ. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ९·८ × ६·६. प्रथमांक – जानेवारी १८८४.

उद्देश – मासिक पुस्तकाचा प्रसार व्हावा व मराठी वाचकांस नाना विषयाचे ज्ञान व्हावे. (ख्रिस्ती धर्मविषयक). स्वरूप – प्रसिद्ध स्त्री-पुरुषाची चरित्रे, प्राचीन लोकांच्या रीतिभाती, सांप्रतकाळच्या लोकांचे रिवाज, पदार्थविज्ञान-शास्त्र, शाळांत शाळाँत उपयोगी पडण्यासारखे वाचनपाठ, गोष्टी, चुटके.

[मुमम, मसं]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि) जानेवारी १८८४ ते डिसेंबर १८८६ (तीन वर्षे)

कुटुंबशिक्षक

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) अनंत वामन बर्वे. प्रकाशक – नारायण रामचंद्र सोहनी, मुंबई. वा व रु २ अंकात २० पृष्ठे प्रथमांक – कार्तिक शु १८११

उद्देश – कुटुंबातील लहान थोर सर्व मनुष्यांना उपदेश, करमणूक आणि उपयुक्त माहिती याच्या-द्वारा सुशिक्षण देणे. बोधपर सामाजिक विषयाचे मा. पु. स्वरूप – सचित्र. चरित्रे, उपदेशपर चुटके, निबंध, पर्तीव्य, कविता, जुने धंदे, परस्परव्यवहार, चातुर्य, मनोरंजन, लोकवार्ता, खेळ.

[ग्रंसम, दवाखो]

वर्ष १ – अंक १ ते १३. कार्तिक १८११ ते अश्विन १८१२ (अधिक भाद्रपद धरून तेरा अंक).

वर्ष २ – अंक १ कार्तिक १८१२ ते ६ चैत्र १८१३.

कुंडली वर्णन

पाक्षिक : संपादक – गणेश प्रभाकर दीक्षित (होराभूषण), नारायण गणेश दीक्षित. प्रकाशक – ग. प्र. दीक्षित, पुणे. वा. व. रु. २८८. पृ. अं. ८२. अंकात १६ - २४ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – एप्रिल १९३७.

स्वरूप – साप्ताहिक तारीखवार व व्यापारी भविष्य, पंचांग व स्पष्टग्रह, कुंडलीवर्णन.

ब्रीदवाक्य –

अर्थांगने सहाय. पुरुषाणामारदर्णवे पोत ।
यात्रासमये मन्त्री जातकमसहाय नास्त्यपर ॥

यथा शिखा मयूराणां नागानां मणयो यथा ।
तद्वद्वेदांगशास्त्राणां ज्योतिषं मूर्धनि स्थितम् ॥

विशेष माहिती – १३ मार्च १९३५ पासून दोन वर्षे साप्ताहिक होते. पाक्षिक वर्ष ३ पासून.

[मुनमं, वर्तक पुणे]

वर्ष ३ – अंक १ ते २४ (प्रतिमास दि १ व १५). एप्रिल १९३७ ते मार्च १९३८ अंक (१४ - १५) वर्षभविष्य खास अंक.

वर्ष ४ – अंक १ - १ एप्रिल १९३८ ते ९ १ ऑगस्ट १९३८.

कुंडली विज्ञान

मासिक / दाशाहिक/पाक्षिक : संपादक — विष्णु गोपाळ नवाथे. प्रकाशक — महाड. मुद्रक — विराजवैभव छा. वाई; १९०५ पासून 'मोदवृत्त' प्रेस, वाई. वा. व. रु. १॥३, १९०५ पासून रु.१॥८. फु. अंक ॥२॥. अंकात २४ पृष्ठे. ७·३ × ४·४. प्रथमांक — कार्तिक शु. १८२२ (नवंबर १९००). (पुस्तक - अंक)

स्वरूप – फलज्योतिष, कुंडलीसंग्रहालय, प्रश्न, उत्तरे, पत्रव्यवहार, विविध योग, चरित्रात्मक कुंडलीसंग्रह, ज्योतिष ग्रंथांची भाषांतरे, विविध चर्चा वगैरे.

ब्रीदवाक्य –

कालात्मा दिनकृन्मनस्तु हिमगुः सत्त्वं कुजो ज्ञो वचः
जीवो ज्ञानसुखं सितश्च मदनो दुःखं दिनेशात्मजः।
राजानौ रविशीतगू क्षितिसुतो नेता कुमारो बुधः
सूरिर्दानवपूजितश्च सचिवौ प्रेष्यः सहस्रांशुजः ॥१॥
— बृ० जा०

विशेष माहिती – *आकार* – पु. २ अंक २ नंतर ८·८ × ५·७. *ब्रीदवाक्य* – पुस्तक ३ व ४ मध्ये मलपृष्ठावर 'कालात्मा...' व शिवाय आरंभपृष्ठावर 'यदा किंचिज्ज्ञोऽहं द्विप इव मदांधः समभवं।...' इत्यादी भर्तृहरीचा श्लोक. पुस्तक १० अंक ५ पासून आरंभपृष्ठावर 'ये नाम केचि-दिह नः प्रथयन्त्यवज्ञाम्।...' इत्यादी भवभूतीचा श्लोक (काही अंक). कालनिर्देश – आरंभपृष्ठावर शक व मलपृष्ठावर सन. दाशाहिक गणना वा पाक्षिक गणना १, १०, २० आणि १, १५ अशा तारखांच्या अनुरोधाने करून आरंभपृष्ठावर त्यांची तिथी देण्यात येई.

[वर्तक, मग्रं]

मासिक

वर्ष १ – अंक १ ते १२. कार्तिक १८२२ ते अश्विन १८२३. (अंक १० अधिक श्रावण; अंक ११ श्रावण - भाद्रपद).
वर्ष २ – अंक १ ते २, (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). कार्तिक १८२३ ते अश्विन १८२४.
वर्ष ३ – अंक..., २ ते ४, ..., ७ ते १०, (११ - १२). कार्तिक १८२४ ते अश्विन १८२५.
वर्ष ४ – अंक १ ते ३, (४ - ५ - ६), ७ ते १०, (११ - १२). कार्तिक १८२५ ते अश्विन १८२६.
वर्ष ६ – अंक + १ ते ३, (४ - ५), ६ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०६. +
वर्ष ७ – दाशाहिक अंक ..., ६, ७, ..., १३ ते २४, (२५ - २६), ..., २८. (मार्च ते डिसेंबर १९०७).
वर्ष ८ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११ ते १६, ..., १८ ते २४, ..., २७, (२८ - २९), ३०, ..., ३२, ३३. जानेवारी ते डिसेंबर १९०८.
वर्ष ९ दाशाहिक. नंतर पाक्षिक – अंक १ ते ७, (८-९), १० ते २० जानेवारी ते डिसेंबर १९०८.
वर्ष १० पाक्षिक – अंक १ ते २१. जानेवारी ते डिसेंबर १९१०. यात 'जातक पारिजात'.
वर्ष ११ – अंक १ ते २१. जानेवारी ते डिसेंबर १९११.
वर्ष १२ – अंक १ ते १५, (१६ - १७), १८. जानेवारी ते डिसेंबर १९१२ (अनियमित)
वर्ष १३ – अंक १ ते ६, (७ - ८), (९ - १०)....जानेवारी ते १५ मे १९१३ (अनियमित)
वर्ष १४ मासिक – अंक + १ ते १२. डिसेंबर १९२५ ते नवंबर १९२६.
वर्ष १५ – अंक १ ते ३...डिसेंबर १९२६ ते फे १९२७...

कुणबी

मासिक : संपादक – भाऊ गोरख पंडित. प्रकाशक – लोणखेडे (ता. शहादे, जि. धुळे). मुद्रक – द. गो. खडेकर, धनंजय प्रेस, रावापूर. वा. व. रु. १. फु. अं. ॥३. अंकात सरासरी २४ पृष्ठे. ८·५ × ५·४. प्रथमांक – नवंबर १९०६.

उद्देश – बहुसंख्याकांचा धंदा असूनही शेतीत सुधारणा न होता त्यावर नव्या यांत्रिक शोधांमुळे जुने हस्तव्यवसाय बुडाल्याने अधिकच भार वाढत आहे. तेव्हा सरकारची वाट न पाहता आपली स्थिती आपणच सुधारण्याचा शास्त्रीय मार्ग सोप्या भाषेत शेतकरी बंधूंस दाखविणे. **स्वरूप** – शेतीबद्दलच्या परदेशातील नव्या व स्वदेशातील जुन्या लाभदायक शोधांची माहिती देऊन रोचकतेकरिता कादंबरी, कथा, धार्मिक गोष्टी, चरित्रे, कविता, इतिहास इ. करमणुकीचे विषय. उपयुक्त वनस्पती, वेचे व वर्तमाने.

ब्रीदवाक्य –

ॐ श्री आर्यभू जयति ।

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक १ मलपृष्ठ ३ वर जाहीर नोटीस : " आम्ही कुणबी मासीक पुस्तकास मृत्युफंड जोडिला आहे." इच्छा असेल त्यांनी ८८ जास्त वर्गणीशिवाय द्यावे. जोड अंकात प्रत्येक अंक स्वतंत्र आरंभपृष्ठाचा, फक्त एकत्र बांधणी.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ न १९०६ पृ. २४, (२ - ३) डि १९०६ - जा १९०७ पृ. ३२, (४ - ५) फे - मा १९०७ पृ. २४.

कुमार

मासिक : संपादक – सीताराम नरसिंह पटवर्धन. प्रकाशक – संपादक, पनवेल. बा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·८ X ७·२. प्रथमांक – आगस्ट १९३५.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९३५.

कुमार

मासिक : संपादक – सीताराम नरसिंह पटवर्धन. प्रकाशक – संपादक, कर्जत. वा.व. रु.२. फु. अं. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·७ X ७·२. प्रथमांक – जुलै १९३८.

उद्देश – हायस्कूलमधील शिक्षण घेण्याइतक्या प्रौढ मुलांमुलींच्या वैचारिक स्वरूपाच्या सर्व गरजा भागविणे व त्यांना मार्गदर्शन करणे. **स्वरूप** – लेख, कविता, लघुकथा, स्वभावचित्रे, काव्यशास्त्रविनोद, नाटक, कोडी इ.

ब्रीदवाक्य –

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।

[दवापो, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९३८.

कुमार

मासिक : संपादक मंडळ – वीरेंद्रभाई अढिया, विमला वार्यगणकर. सहसंपादक – सिंधु जोशी, सुशीला गुजरकर. प्रकाशक – डहाणू. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·३ X ७. प्रथमांक – एप्रिल १९४७. पुढे चालू.

उद्देश – उगवत्या आशांचे – मध्यवर्ती मराठी कुमार साहित्य मंडळाचे मुखपत्र.

[नूमवि]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७-८), ९ ते १२. एप्रिल १९४७ ते मार्च १९४८. अंक (७ - ८) दीपावली अंक.

वर्ष २ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६, ७, (८-९), १०, (११ - १२). एप्रिल १९४८ ते मार्च १९४९. अंक ७ मिशाळ अंक, अंक (८ - ९) गुजरात - महाराष्ट्र दिवाळी अंक, अंक १० पत्रमित्र अंक. अंक (११ - १२) बापू अंक.

वर्ष ३ – अंक १ ते ५, (६, ७), (८ - ९) ... एप्रिल १९४९ ते न - डि १९४९. अंक ५ स्वातंत्र्य अंक.

वर्ष ४ – अंक ... ५ आगस्ट १९५० सानेगुरुजी अंक.

कुमारवय

त्रैमासिक : संपादक — यशवंत गोपाळ निरगुडे. प्रकाशक — संपादक, (पुणे). वा. व. रु. १०८. फु. अं. ८६. अंकात २४ पृष्ठे. ८·६ × ५·६. प्रथमांक— आगस्ट १९५०.

उद्देश — पालक, शिक्षक व युवक नेते यांच्याकरिता. 'कुमारवय उत्कर्ष मंडळा 'च्या ध्येयाचा उच्चार व कार्याचा प्रसार.

विशेष माहिती — 'कुमारवय उत्कर्ष मंडळ' या संस्थेचे मुखपत्र.

वर्ष १ — अंक १ आगस्ट १९५०.

कुमारसंभव

मासिक : प्रकाशक — श्रीराम नारायण चितळे व मंडळी, मुंबई. मुद्रक — फ्यामिली प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. अंकात २४ पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक — एप्रिल १८८६.

उद्देश — (कुमारसंभवाचे समूळ भाषांतर).

ब्रीदवाक्य —

अलौकिकोल्लिखसमर्पणेन निदग्धचेतः कषपट्टिकासु ।
परीक्षितं काव्यसुवर्णमेतल्लोकस्य कण्ठाभरणत्वमेतु ॥
— विक्रमाङ्कदेवचरिते बिल्हणः

विशेष माहिती — पंचम सर्ग समाप्त. पुढील भाग 'काव्यार्थप्रकाशा 'त येईल असे निवेदन. [पाहा 'काव्यार्थप्रकाश ' मुंबई जुलै १८८४] लोकाश्रय नाही म्हणून एक वर्षाने बंद केले.

[मग्रं, राजवाडेसम]

वर्ष १ — अंक १ ते १२. एप्रिल १८८६ ते मार्च १८८७. पृ. २८८.

कुंभावत-क्षत्रिय-मित्र आणि शिल्पकला-दर्पण

मासिक : संपादक — रामचंद्र नारायण सातारकर माळवाळ. प्रकाशक — संपादक, पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८४. ९·५ × ६·५. प्रथमांक — चैत्र शक १८४१.

उद्देश — कुंभावत क्षत्रिय (प्रचलित नाव 'परदेशी गवंडी व नाईक') या समाजाचे स्वरूप — समाजात विद्यावृद्धी कशी करता येईल, शांतिबाधराची माहिती, समाजातील चालीरीतींची चिकित्सा, चालू वर्तमान (जननमरण), कर्मणुकीचे लेख.

ब्रीदवाक्य —

धर्माय यशसेऽर्थाय कामाय स्वजनाय च ।
पंचधा विभजन्वित्तमिहमुत्र च मोदते ॥
— भागवत ८।१९।

[मग्रं]

वर्ष १ — अंक १ चैत्र १८४१, २ वै, ३ ज्येष्ठ १८४१.

कृषिकर्मप्रकाश

मासिक : प्रकाशक — कोल्हापूर. मुद्रक — विद्याविलास छा. कोल्हापूर. वा. व. रु. २, मागाहून रु. ३. फु. अं. ८४ अंकात ३२ पृष्ठे. ९ × ६·२. प्रथमांक — ज्येष्ठ शके १८२२ (जून १९००).

ब्रीदवाक्य —

" उत्तम शेती, मध्यम व्यापार. आणि कनिष्ठ नोकरी. "
" शेती करी त्यास कधी पडेना उपास "

[मुंमग्र]

वर्ष १ — अंक १ ज्येष्ठ १८२२ ते ५ अश्विन १८८२. पृ १५६.

केतकी

मासिक : प्रकाशक — कृष्णराव नानजी अस्नोडकर, मुंबई. मुद्रक — मंगुळा छापखाना मुंबई. वा. व. रु. ०८. फु. अं. ८२. अंकात २६, १६ पृष्ठे ७·३ × ४·२. प्रथमांक — जानेवारी १९०१.

उद्देश – मनरंजन. " प्लेगने लोकांची मने त्रासलेली आणि महाराष्ट्रभाषेकडे पहुतेकांची कोपदृष्टी वळलेली; परंतु दुःखातसुद्धा मनाचे रंजन करणारे एखादे साधन हवे लागते. " *स्वरूप* – कविता, कथा, एक बंगाली धर्तीवर कादंबरी, देश-वर्णन, आध्यात्मिक, नीतिपर, मनोरंजक व शास्त्रीय चटकदार आणि उपयुक्त लेख, वर्तमान-सार, विवेकानदांगारख्याचे विचार.

ब्रीदवाक्य –

ब्रह्मण्याधाय कर्माणि संगं त्यक्त्वा करोति यः ।
लिप्यते न स पापेन पद्मपत्रमिवाम्भसा । – गीता.

विशेष माहिती – *वा. वर्गणी* – वर्ष २ पासून रु. ८१२. *आकार* – वर्ष १ अंक ३ पासून ८·४×५·३; वर्ष २ – ९×६·१. मुद्रक – वर्ष १ अंक ११ - शारदाक्रीडन छा. मुंबई. पृष्ठे – वर्ष १ अंक १ - २६, वर्ष १ अंक ३ पासून १६. वर्ष १ मध्ये 'संन्यासी' व वर्ष २ मध्ये 'धवलकुमारी' कादंबरी.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९०१.

वर्ष २ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०२. पृ. १९२.

केरळकोकिळ

मासिक (प्रथम खंड) : संपादक – (कृष्णाजी नारायण आठल्ये). प्रकाशक – देवजी भीमजी, केरळमित्र छापखान्याचे मालक. मुद्रक – बाळकृष्ण अनंत गोरे, केरळमित्र छापखाना, मलबार कोस्ट, कोचीन. वा. व. रु. १ आगाऊ, रु. २ मागाहून. अंकात प्रकरणवार १६ पृष्ठे. ८×५·२. प्रथमांक – कार्तिक शुद्ध १ शक १८०८ (२८ अक्टोबर १८८६). शेवटचा अंक फाल्गुन श. १८३१. (पुस्तक – अंक)

उद्देश – बहुत वर्षे मलबारची सेवा तद्देशीय भाषेत केली. यापुढे महाराष्ट्र भाषेस हातभार लावावा, हिकडील स्थिती महाराष्ट्रीय जनतेपुढे मांडावी. *स्वरूप* – पंचोत्की, खबरबात, . प्रश्न, कविता, उदीम, बुद्धिबळ *प्रश्न*, *कूटप्रश्न* इ., मलबारच्या प्राचीन व अर्वाचीन इतिहास, जाती, चालीरीतींचे वर्णन, महासागरातील चमत्कार, सृष्टीतील लोकोत्तर चमत्कार, गोष्टी, चरित्रे, चुटके, पुस्तक परीक्षा.

ब्रीदवाक्य –

(१) *क्वचिज्झिल्लीनादः क्वचिदपुलकाकोलकलहः* ॥
क्वचित्केकारावः क्वचिदपि कपीनां कलकलः ॥
क्वचिद्घोरः फेरुध्वनिरयमहो दैवघटनात् ॥
कथं कारं तारं रसति चकितः कोकिलयुवा ॥ १ ॥
(२) काकः कृष्णः पिकः कृष्णः को भेदः पिककाकयोः
वसंतसमये प्राप्ते काकः काकः पिकः पिकः ॥ २ ॥
(३) विधिरेवविशेषगर्हणीयः करट त्वं रट कस्तवा-पराधः ॥ सहकारतरौ चकार यस्ते सहवासं सरलेन कोकिलेन ॥ ३ ॥

विशेष माहिती – *कालनिर्देश* - पहिल्या अंकावर पहिल्याने तुलामास ता. १३, १०६२ माड व नंतर शक व सन. पुढे हा माड वर्षाचा निर्देश निदान दोन वर्षे चालू. *ब्रीदवाक्य* – पुस्तक १ ते ३ व ५ फक्त (१) 'क्वचिज्झिल्लीनादः...' पुस्तक ४ – क्रम (२) ' काकः कृष्णः...' पुस्तक ६ ते १५ फक्त 'विधिरेव....'; पुस्तक १६ पासून पुन्हा 'क्वचित्...' *प्रकाशक* – पुस्तक ५ ते २० जनार्दन महादेव गुर्जर, मालक, प्रोप्रायटर. *संपादक* – पुस्तक २२ पासून मलपृष्ठावर नाव : एडिटर 'महाराष्ट्रभाषाचित्र-मयूर' कृ. ना. आठल्ये. पृष्ठे – पुस्तक ५ नंतर बहुधा २४ व १२ अंकाचे सलग पृष्ठांक. मुद्रक - प्रकाशक – पुस्तक २१ - अं. १ गो. ना. सोहनी; अं. ५ पासून कृ. ना. आठल्ये. पु. २२ प्रकाशक – दत्ताराम हरी घुर्ये, व्यवस्थापक. पुस्तक २ अं. १ मलपृष्ठ २ वर बाजारभाव व सुमारे पाऊण पृष्ठ मलबारी मुळाक्षरे. १९०४ चे १० ते १२ अंक योग्य वेळी छापले नाहीत. एका वर्षाने १० वा अंक छापला. पण ११ व १२ या अंकाऐवजी

एक विष्णुशास्त्री चिपळूणकराचे 'कविपंचक' आणि दुसरे, 'उदार दामोदर नाटक' यापैकी कोणतेही एक वाचकाच्या निवडीप्रमाणे दिले (पुस्तक १९ अंक ९ रंगीत मलपृष्ठ २).

[मुमग्र, मग्र, पुमग्र, जमं]

वर्ष १ — अंक १ ते १२. कार्तिक १८०८ ते अश्विन १८०९.
वर्ष २ — अंक १ ते १३. कार्तिक १८०९ ते अश्विन १८१०. (अंक ६ अधिक चैत्र)
वर्ष ३ — अंक १ ते १२. कार्तिक १८१० ते अश्विन १८११.
वर्ष ४ — अंक १ ते १३. कार्तिक १८११ ते अश्विन १८१२. (अं. ११ अधिक भाद्रपद)
वर्ष ५ ते १० — अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १८९१ ते डिसेंबर १८९६. (सहा वर्षे)
वर्ष ११ — अंक १ ते ७. जानेवारी ते जुलै १८९७. (प्लेगमुळे पुढचे अंक निघाले नाहीत).
वर्ष १२ — अंक १ ते ३, (४-६), (७-९), (१०-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १८९८. (जोडअंकात प्रत्येक अंकाचे आरंभपृष्ठ वेगळे).
वर्ष १३ ते १५ — अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि) जानेवारी १८९९ ते डिसेंबर १९०१ (तीन वर्षे).
वर्ष १६ — अंक १ ते ७, (८-९), (१०-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९०२.
वर्ष १७ — अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०३.
वर्ष १८ — अंक १ ते ६, (७-९), १०. जानेवारी ते अक्टोबर १९०४. (अंक ११-१२ बद्दल पुस्तक).
वर्ष १९ — अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०५.
वर्ष २० — अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०६ + पुढे एक वर्ष बंद.
वर्ष २१ — अंक १ ते ४, (५-६), ७ ते ९, (१०-१२) जानेवारी ते डिसेंबर १९०८.
वर्ष २२ — अंक १ ते ९, (१०-११), १२. चैत्र ते फाल्गुन १८३१ ('अंक मागासल्यामुळे चालू वर्षापासून मराठी पद्धती' अंक १ मध्ये खास चिठी).

केरळकोकिळ

मासिक ('द्वितीय खंड') : संपादक — कृष्णाजी नारायण आठल्ये. प्रकाशक — अच्युत चिंतामण भट, पुणे. मुद्रक — यशवंत छापखाना, पुणे. वा. व. रु. १॥. फु. अं. ८४. अंकात ४८ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक — जुलै १९११. (वर्ष - अंक)

उद्देश — बदलत्या काळाला शोभेसा नव्या-जुन्याचा समन्वय, सामान्यजनांच्या क्षुद्र मतलबी बुद्धीचे निर्मूलन व राष्ट्रीय सद्गुणांची वाढ, राजकीय बाबी वगळून विविधता व वैचित्र्य. स्वरूप — सचित्र, प्रसिद्ध पुरुषांची चरित्रे, प्रवास व स्थलवर्णने, चालू व संपूर्ण गोष्टी, कविता, शास्त्रीय व सामाजिक विषयावर निबंध इ., बक्षिसाचे बुद्धिचलप्रश्न व कूटप्रश्न.

ब्रीदवाक्य —

'क्वचिद्झिल्लीनादः...' वगैरे पूर्वोक्त.

विशेष माहिती — प्रकाशकांनी मालकी हक्क मिळवून मासिक चालविले. जाहिरातीत लेखकास योग्य मोबदला व प्रसिद्ध केलेल्या लेखावर केरळकोकिळचा हक्क ह्या गोष्टींचा निर्देश. जुने वर्ष २३, २४...असा प्रत्येक अंकाच्या मलपृष्ठावर शिरोभागी निर्देश. वा. वर्गणी — वर्ष ३ अंक ५ ते १२ रु. २॥, फिरून वर्ष ४ ला रु. १॥.

वर्ष १ (जुने २३ वे) — अंक १ ते ९, (१०-११), १२. जुलै १९११ ते जून १९१२.
वर्ष २ (जुने २४ वे) — अंक १ ते ४, (५-६), ७ ते १२. जुलै १९१२ ते जून १९१३.
वर्ष ३ (जुने २५ वे) — अंक १ ते १२. जुलै १९१३ ते जून १९१४.

वर्ष ४ (पुनें २६ ?) – अंक १ ते १२. जुलै १९१४ ते जून १९१५.

केरळकोकिळ आणि नवे मन्वंतर

मासिक (नवाकार) : संपादक – कृ. ना. आठल्ये आणि नागनाथर. प्रकाशक – मोरेश्वर विश्वनाथ गोग, म्यानेजर हिंद एजन्सी, पुना शॅच. मुद्रा – यशवंत छापखाना, पुणे. वा. व. रु. २॥. पृ. अ. ८४. अवांत छापण म मारणदार ९६ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – जुलै १९१५ (जुने वर्ष २७). (वर्ष - अंक)

उद्देश – पहिल्याच धर्तीवर परंतु थोडी विस्तृत योजना. स्वरूप – चित्र, कविता, लोकोत्तर चमत्कार, संपूर्ण गोष्ट, चरित्रमालिका, कलमबहादराव शेखचल्लीगोष्टी, पुस्तक परीक्षा, कूट प्रश्न व बुद्धि-कलाचा डाव, कादंबरी, कृष्णगीता, स्थलवर्णन, निबंध, चुटके, शास्त्रीय माहिती.

ब्रीदवाक्य –

' कविकिशोलीनाद ... ' वगैरे पूर्वीच.

विशेष माहिती – प्रथमाका कृ. ना. आठल्ये यांच्या उभय मासिकाचा पूर्वेतिहास छापला.

[पुमसं]

वर्ष २७ – अंक १ ते १२. जुलै १९१५ ते जून १९१६.

वर्ष २८ – अंक १ जुलै १९१६, २, ३, (४ अ – ५ नवंबर १९१६).

कोकण शेतीसमाचार

मासिक : प्रकाशक – दत्तात्रय हरि लिमये, रत्नागिरी. वा. व. रु १·४. ८·४ × ५·४. प्रथमांक (नवंबर १९१७ ?).

उद्देश – कोकणातील शेतीविषयक माहिती देणारे. स्वरूप – जन्तुशास्त्र, बागाईत पिके, खते, उपधंदे, सहकारिता, शेतीसमाचार, जनावराची जोपासना, कीड, फळझाडे इ.

ब्रीदवाक्य –

अन्नाद्भवन्ति भूतानि । कृषिरन्नेन कारयेत् ॥

विशेष माहिती – यशवंत गोविंद गुर्जर यांनी १९१७ साली सुरू केलेले.

[मुम्बादेवीग्रंथागार, ठाणे]

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. नवंबर १९२३ ते अक्टोबर १९२४.

वर्ष ८ – अंक १ ते १२. नवंबर १९२५ ते अक्टोबर १९२६.

कोल्हापूर समाचार

मासिक : प्रकाशक – करवीर सरकार प्रसिद्धी अधिकारी, कोल्हापूर. ९·६ × ७·४. प्रथमांक – (मे १९४५ ?).

उद्देश – करवीर सरकारची अधिकृत माहिती-पत्रिका.

ब्रीदवाक्य –

ऐक्य–सेवा–त्याग.

[दवाखो]

वर्ष ४ – अंक २ जुलै १९४८ ते १० मार्च १९४९. अंक १० विलीनीकरण खास अंक – यात गावांची यादी आहे.

कोळी समाजसेवक

त्रैमासिक : संपादक – दत्तात्रय दगडू ठाणेकर. प्रकाशक – संपादक, चेंदणी, ठाणे. वा. व. रु. १·४. पृ. अ. ८५. ९·३ × ६·६. प्रथमांक – (मे १९३८).

उद्देश – अखिल कोळी समाज परिषदेचे. स्वरूप – समाज, समाजातील पोटजाती, धंदे, परिषदा, सभा इत्यादींची वृत्ते व लेख, कविता इ.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक २ आगस्ट १९३८, ३ नवंबर १९३८.

कोष्टी ज्ञानोदय

मासिक : संपादक – महादेव छटवाजी डेकाटे. प्रकाशक – नागपूर. मुद्रक – सी. पी. प्रिंटिंग वर्क्स, नागपूर. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. रॉयल १६ पत्री. प्रथमांक – अक्टोबर १९२०.

उद्देश – कोष्टी समाजाच्या उन्नतीकरिता. स्वरूप – सामाजिक, धार्मिक, औद्योगिक, नैतिक, बौद्धिक व राष्ट्रीय इ. विषयावर राष्ट्रीय विचाराने भरलेले लेख. लोकमान्यांच्या आयुष्यातील महत्त्वाच्या गोष्टी, पुढाऱ्यांची चरित्रे.

विशेष माहिती – संदर्भ – आनंदराव जोशी यांचा लेख – विहंगम मार्च १९३४. नावापुढे (देशाग ज्ञानोद्धार) असा निर्देश.

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९२०.

कौमुदीमहोत्सवः

त्रैमासिक : संपादक – (विक्रति सही व सर्व हक्क) रामचंद्र भिकाजी गुंजीकर. प्रकाशक – संपादक व काशीनाथ पांडुरंग परब, मुंबई. मुद्रक – निर्णयसागर छा. मुंबई. वा. व. (वर्ष २) रु. ४. फु. अं. रु. १. अंकात प्रकरणवार सुमारे १०० पृष्ठे. १० × ६·७. प्रथमांक – चैत्र शु. १७९९. (खण्डवार)

उद्देश – वैयाकरणपरंपरा अखंडित ठेवण्यासाठी प्राचीन वैयाकरणाशी देशबांधवांचा स्नेह करून देणे. गुरुवाचून व्याकरणामध्ये सामान्य माणसाला प्रवेश करून देणे. स्वरूप – सिद्धान्तकौमुदीचे विस्तीर्ण महाराष्ट्र विवरण. मूळ पाणिनीसूत्रे, भट्टोजी दीक्षितकृत वृत्ती आणि उदाहरणे, त्यातील शंका, वाद, समाधाने मूळाच्याप्रमाणे देऊन त्यांचे सरळ भाषांतर, स्पष्टीकरण, सबंध निर्देश, परिभाषा – सर्व मिळून पंधरा सोळा खंड होतील.

विशेष माहिती – खंड ४ मलपृष्ठ ३ – "प्रत्येक अंकाची वर्गणी वेगळी घेण्याने काम वाढते. याकरिता पुढील सर्व वर्गणी एकदम आगाऊ पाठवावी". खंड ५ मलपृष्ठ ३ – "मागील खंड दोघे (गुंजीकर व परब मिळून) भागीने छापवीत होतो. मे १८७८ च्या आरंभापासून भागी मोडून टाकिली. पुढे ग्रंथाचे स्वामित्व रा. मि. गुंजीकर यांचेच आहे." [प्रथम खंडापासूनच पुनर्मुद्रण-भाषांतरादी सर्व हक्क गुंजीकर यांचेच]

[डेकॉ]

वर्ष १ – खंड १ चैत्र शु. १ श. १७९९, खंड २ आषाढ, खंड ३ अश्विन, खंड ४ पौष १७९९.

वर्ष २ – खंड ५ आषाढ १८००, + खंड ६ श्रावण १८०१.

खरा प्रकार

मासिक : संपादक – (कर्ते) व्ही. एन्. भाटये (पु. १ अंक १२ मलपृष्ठ २). प्रकाशक – बॉम्बे न्यू प्रेस, मुंबई. मुद्रक – इंडियन प्रि. प्रेस, गणपत कृष्णाजीचा छा., मुंबई. वा. व. रु. १।८ आगाऊ. फु. अं. ८४. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·५. प्रथमांक – डिसेंबर १८९०.

उद्देश – पाश्चात्त्य विद्यासंस्काराच्या प्रभावामुळे आपले ते वाईट, परकीय ते सर्वथा ग्राह्य असे मानण्याची हौस उत्पन्न झाली आहे, तिचे निरसन व्हावे म्हणून खोट्याचा द्वेष असून नेहमी चाबूक चमकविणारा. स्वरूप – नावास अनुसरून लेख, निबंध, चुटके, खऱ्या गोष्टी, नाटके, चरित्रे, कविता, प्रस्तुत सुधारक टोळीच्या सुधारणेचे वर्णन, सामाजिक विषय, पुस्तकावर टीका, प्रस्तुत स्थितिरीतीसंबंधी झणझणीत लेख, खबरबात, सचित्र (वर्ष १ अंक ८ पासून एक चित्र).

ब्रीदवाक्य –

दान वित्तादृत वाचः कीर्तिधर्मौ तथायुषः ॥
परोपकरणं कायादसारात्सारमुद्धरेत् ॥ १ ॥

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा " ऑर दि ट्रुथ सेअर, ए मंथली मॅगझीन". *बहुतुकसानीची फिर्याद* – वर्ष १ अंक ८ ' अतीच निंद्य गोष्ट'

वर्ष ८ – अंक...माहिती नाही. (१९३४ – १९३५).
वर्ष ९ – अंक + १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३६. अंक १० दिवाळी अंक.
वर्ष १० – + अंक १ ते ४, ५ ते ७, ..., ९, १० – (फेब्रुवारी १९३७) ते नवंबर १९३७. अंक ९ दिवाळी अंक (अनियमित निर्देश)
वर्ष १३ ते १५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. फेब्रुवारी १९४० ते जानेवारी १९४२ (तीन वर्षे). वर्ष १३ व १४ चे अंक ९ दिवाळी अंक. वर्ष १५ अंक १ ख्रिस्तजयंती.
वर्ष १७ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४४ ते जानेवारी १९४५.
वर्ष १८ – अंक १, (२-३), ४ ते १२. फेब्रुवारी १९४५ ते जानेवारी १९४६. अंक ११ कुमारसाहित्यसंमेलन (१९४५) अंक.
वर्ष १९ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४६ ते जानेवारी १९४७.
वर्ष २० – अंक १ ते १०, (११-१२). फेब्रुवारी १९४७ ते जानेवारी १९४८. अंक १ ख्रिस्तजयंती, अंक १० प्रवास अंक.
वर्ष २१ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४८ ते जानेवारी १९४९.
वर्ष २२ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४९ ते जानेवारी १९५०.

ख्रिस्ती नागरिक

मासिक : संपादक – देवदत्त नारायण टिळक. सहसंपादक – वर्ष ९ ना. दे. टिळक. प्रकाशक – संपादक, नासिक. मुद्रक – नागरिक प्रिं. प्रेस, नासिक. वा. व. रु. ८९. अंकात १६ पृष्ठे. प्रथमांक – १९३३.

स्वरूप – इंग्रजी - मराठी.

ब्रीदवाक्य –

पाणी पोखुनिया तळ्यात वरती लोके जरी काढिले।
पद्माने तरि कृत्य तेच अवघे त्याचे पुरे जाहले।
त्याला गंधर्विकाय सुंदरता ये, कृत्य हे मानुने।
धारि देव करांग्र, हेतु धरणे हे मात्र ही आमुचे॥

विशेष माहिती – इंग्रजी नामरूपांत 'दि ख्रिश्चन सिटिझन.' बंद करावे लागले [प्रगति वर्ष २ अंक (३ - ४) मार्च १९४९ अग्रलेख]

वर्ष ७ – अंक... ११ नवंबर १९३९, १२ डिसेंबर १९३९.
वर्ष ९ – अंक १ जानेवारी १९४१.

गद्यकथार्णव अथवा चार घटका मौज

मासिक : प्रकाशक – मॅनेजर, विद्यासंवर्धक मंडळी, पुणे. वा. व. रु. ८८, मागाहून ८१२. पु. अं. ८१. अंकात १२ पृष्ठे. ६·७ × ४·१. प्रथमांक – जानेवारी १८९४. (पुस्तक - अंक)

स्वरूप – कादंबऱ्या, निबंध, ऐतिहासिक गोष्टी.

ब्रीदवाक्य –

'नॉलेज इज पॉवर.'

विशेष माहिती – रा. ब. कल्याण सीताराम चिने, माजी कारभारी मिरज, यांच्या उदार आश्रयाखाली निघणारे.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९४, २ फेब्रुवारी १८९४.

गांधर्व महाविद्यालय

मासिक : संपादक – विष्णु दिगंबर पलुस्कर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु १. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – मार्च १९१०.

स्वरूप – लेखनपद्धतीवरून लिहिलेल्या गायनवादन पुस्तकाची प्रायः चार पृष्ठे – नोटेशन पद्धती.

ब्रीदवाक्य –

वेदाना सामवेदोऽस्मि।

स्मृतिस्मृत्यादि साहित्यनानाशास्त्रविदोऽपि च।
संगीत ये न जानन्ति ते द्विपादी मृगाः स्मृताः॥

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मार्च १९१० ते फेब्रुवारी १९११.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. मार्च १९११ ते फेब्रुवारी १९१२.

वर्ष ३ – अंक ३ मे १९१२, (४ ते ९), १०, ११ जानेवारी १९१३.

गायनाब्धिसेतू

मासिक : संपादक – (कर्ते) मौलाबक्ष विनकार, विश्वनाथ रामचंद्र वकील. प्रकाशक – बडोदे. मुद्रक – विद्वद्भूषण छा (शिळा) बडोदे. वा. व. रु. ३, मागाहून रु. ४. आकार १२ पृष्ठे. ९'८ X ६'७. प्रथमांक – एप्रिल १८७०. (पुस्तक - अंक)

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १८७० ते ५ ऑगस्ट १८७०.

गावकरी

मासिक : संपादक – बाळकृष्ण गोविंद नाडकर्णी. प्रकाशक – मुंबई. आकार ३२ पृष्ठे. ८.४ X ५'४. प्रथमांक – जून १९३४.

उद्देश – शेती, ग्रामसुधारणा, खेड्यांतील राहणी वगैरे विषयासंबंधी.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा 'दि व्हिलेजर'.

[आइटे]

वर्ष १ – अंक १ जून १९३४.

गिरणी समाचार

मासिक : संपादक – बाजीराव गोविंद पाडगावकर. प्रकाशक – आर. के. तटणीस, मुंबई. फु. अ. ८'/'. आकार ३२ पृष्ठे. ९'८ X ७'२. प्रथमांक – (सप्टेंबर १९३१ ?).

उद्देश – कारखाने, कारखान्यांतील नोकर व इतर श्रमिकवर्ग यासाठी. स्वरूप – सचित्र.

विशेष माहिती – वर्णन वर्ष ४, ५ चे. "गिरणी समाचार" हे नाव पुढे सरकारी यादीत सन १९५० मध्ये आढळते.

[मर्म]

वर्ष ४ – अंक...१२ ऑगस्ट १९३५.

वर्ष ५ – अंक १ सप्टेंबर १९३५, ..., ४ डिसेंबर १९३५.

गीतारहस्यप्रकाश

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) मोरेश्वर रामचंद्र काळे (मापारकार) प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – आर्यसेवक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. २८४. फु अ. ८४. आकार ३२ पृष्ठे. ८'७ X ५'७. प्रथमांक – चैत्र शु. १८१५.

उद्देश – गीतेचे महाराष्ट्रभाषेत विस्तृत विवरण. स्वरूप – यात मूळ, अन्वय, पदबोध, अर्थ व अनेक टीकाकारांचे अभिप्राय इतक्यांचा समह.

ब्रीदवाक्य –

सर्वोपनिषदो गावो दोग्धा गोपालनन्दन।
पार्थो वत्स सुधीर्भोक्ता दुग्ध गीतामृत महत्॥

विशेष माहिती – वर्ष २ अंक १० या अंकात पृ २४ व वा व. रु १८१२ अशी नोंद. अंकावर फक्त वर्ष व अंक स्पष्ट कालनिर्देश नाही. वर्ष १ अंक ४ मलपृष्ठ २–"सर्व ग्रंथ अदमासे तीन साडेतीन वर्षांत पुरा होईल", असे निवेदन.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, ४ आ १८१५, ५, ६, (७-८), ९ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८१५

या मजकुराबद्दल वामन आबाजी मोडक यांजकडून. त्यात दंड व शिक्षा होऊन अंक मागासले. वर्षारंभ वर्ष ५ पासून दोन अंक मागे अक्टोबर मध्ये घेतला. *वा. व.* — दुसऱ्या वर्षापासून रु. १. मुद्रक — वर्ष १ अंक ११ पासून बॉम्बे न्यू प्रेस, मुंबई. वर्ष १ अंक ४ पर्यंत मलपृष्ठ व आरंभ अखेरची काही जाहिरातींची पृष्ठे वगैरे शिळा प्रेसची व पुढेही काही त्याच प्रकारची काही अंकात चालू. या मासिकात १ सजीव यमपुरी, २ अरे पण मीच गुलजार चंद्री, ३ अंतःकरण-तरंगावलि, ४ श्रीमंत थोरले माधवराव पेशवे नाटक, ५ आचारमीमांसा, ६ कादंबरी नाटक, ७ वस्त्राच्छादन, ८ पिरली, इत्यादी प्रकरणे प्रसिद्ध झाली.

[सरस्वतीमंदिरपणजी, पुमग्रं, दवापो, मग्रं]

वर्ष १ — अंक १ ते १२. डिसेंबर १८९० ते नवंबर १८९१. पृ. २८८.

वर्ष २ — अंक १, (२-३), ४, (५-६-७-८), (९-१०), (११-१२). डिसेंबर १८९१ ते नवंबर १८९२. पृ. ३०४.

वर्ष ३ — अंक (१-२-३), ४ ते ९, (१०-११-१२). डिसेंबर १८९२ ते नवंबर १८९३.

वर्ष ४ — अंक (१-४), (५-८), (९-१२). डिसेंबर १८९३ ते नवंबर १८९४.

वर्ष ५ — अंक (१-३), (४-७), ८, ९, (१०-११), १२. अक्टोबर १८९४ ते सप्टेंबर १८९५. वर्षारंभ बदलला (!)

वर्ष ६ — अंक (१-२), (३-५), ६, ७, (८-१०), ११, १२. अक्टोबर १८९५ ते सप्टेंबर १८९६.

वर्ष ७ — अंक (१-३), (४-९), (१०-१२). अक्टोबर १८९६ ते सप्टेंबर १८९७.

वर्ष ८ — अंक १ ते ५, (६-१०), ११, १२. अक्टोबर १८९७ ते सप्टेंबर १८९८.

— अंक (१-२), (३-५), (६-. अक्टोबर १८९८ ते मे १८९९.

खानदेशमित्र

मासिक : (नामांतर ' देशमित्र ') प्रकाशक — हरि सखाराम खानोलकर आणि मंडळी, खानापूर (बेळगाव). वा. व. रु. १८३ अगाऊ. फु. अं. ८२. अंकात सदरवार व प्रकरणवार २४,३६ पृष्ठे. ७·२ × ४·२. प्रथमांक — मार्च १८९२. (पुस्तक - अंक)

स्वरूप — नाटके, कादंबऱ्या, चातुर्यकथा, अद्‌भुतकथा, कविता, चरित्रे, स्थलवर्णन, विनोदपर चुटके, लोकोत्तर चमत्कार, पुराणसार, सुभाषिते, देशी औषधे, कूट प्रश्न इ.

ब्रीदवाक्य —

कस्यापि कोऽप्यतिशयोऽस्ति स तेन लोके ।
ख्यातिं प्रयाति नहि सर्वविदस्तु सर्वे ॥
किं केतकी फलति किं पनसः सपुष्पः।
किं नागवल्ल्यपि च पुष्पफलैरुपेता ॥ १ ॥
यज्जीव्यते क्षणमपि प्रथितं मनुष्यै
र्विज्ञानविक्रमयशोभिरभज्यमानम् ।
तन्नाम जीवितमिह प्रवदन्ति तज्ज्ञाः
काकोऽपि जीवति चिराय बलिं च भुङ्क्ते ॥ २ ॥

विशेष माहिती — कालातिक्रम — वर्ष १ अंक ३ व ४ *यामध्ये* ८ महिने खंड; वर्ष १ अंक १० हा तीन महिन्यांचा अंक, पुढील वर्षारंभ जानेवारी करण्यासाठी. *वा. वर्गणी* ,- वर्ष २-८५, फु. अं. ८१. जाने १८९५ पासून वर्गणीदारांचे पाच वर्ग रु. १८१२ पासून ८११ पर्यंत व *विद्यार्थी व अविवाहितांसाठी* एकरकमी १०००,२००० रु. मिळण्याची विम्यासारखी योजना [संदर्भ मराठी ग्रालपत्रक वर्ष ६ अंक १० मलपृष्ठ ४ वर जाहिरात] *प्रकाशन-स्थल* — वर्ष १ अंक २ फक्त प्रकारी (खानदेश). नंतर खानापूर (लोकमित्र). नामांतर — वर्ष ४ अंक ७ ' (खान) देशमित्र '; अंक ९ पासून ' देशमित्र '.

[पुमग्र, ममसवाई, मंडलिकफर्गो]

वर्ष १ — अंक १ मार्च १८९२, २ ए, ३ मे, + ४ फे १८९३, ५ मा, ६ ए, ७ मे, ८ जू,

९ जु, १० आ-सं-आ १८९३, ११ न, १२ डि ९३. मार्च १८९२ ते डिसेंबर १८९३.

वर्ष २ – अंक १, (२ ते १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८९४.

वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४-५), ६ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८९५.

वर्ष ४ – अंक १ ते १०, (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १८९६. अंक ७ पासून नामांतर 'देशमित्र'.

वर्ष ५ – अंक २ फे १८९७.

खेळगडी

मासिक : संपादक – बाळकृष्ण रावजी पाल्वणकर. प्रकाशक – संपादक, महाड (कुलाबा). मुद्रक – वर्ष ३ मराठा छा. महाड. वा. व. रु. १८१०. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – (जानेवारी १९०८ ?).

– उद्देश – बालवयाचे मनोरंजन करून ज्ञान देणारा. स्वरूप – सचित्र. निरनिराळ्या प्राण्यांची माहिती, सोप्या व मनोरंजक कविता, बोधपर गोष्टी, वस्तूंची वर्णने, सुलभ शास्त्रीय ज्ञान, इ. विषय. ऐतिहासिक इ. काही संवादरूपाने. हाफटोन चित्रे.

विशेष माहिती – वर्णन वर्ष ५ सुमारचे. *वा. वर्गणी* – वर्ष १ रु १८३. संपादक – बाळकृष्ण अनंत भिडे. [संदर्भ - केरळकोकिळ, सरस्वती मंदिर]. मुद्रक – वर्ष ७ - खेळगडी छा. मुंबई. *प्रकाशनस्थळ* – वर्ष ७ मुंबई.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष ३ – अंक १ ते ८, (९-१०), (११-१२). जुलै १९१० ते जून १९११.

वर्ष ४ – अंक १ ते १०, (११-१२). जुलै १९११ ते जून १९१२. अंक ६ दिवाळी अंक - दरबार अंक.

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. जुलै १९१२ ते जून १९१३. अंक ४ दिवाळी अंक.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. जुलै १९१३ ते जून १९१४. अंक १२ = पुस्तक 'नित्यकृत्ये'.

वर्ष ७ – अंक + १ ते ४ – जानेवारी ते एप्रिल १९१५ –

वर्ष ९ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१८.

वर्ष १० – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१९.

वर्ष ११ – अंक १ ते ६, (७-९), (१०-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२०.

खेळगडी

मासिक : संपादक – पांडुरंग महादेव भागवत. प्रकाशक – काशीनाथ रावजी पालवणकर, मुंबई. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – अक्टोबर १९२७.

स्वरूप – सचित्र-पर्णचित्रे.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष ४-९·३ × ७. *वा. वर्गणी* – वर्ष ६ रु. २८४; वर्ष १८ रु. ४, फु. अं. ८६; वर्ष २० रु. ३. *संपादक* – वर्ष ९ - का. रा. पालवणकर (प्रका.), वर्ष २१ अंक ८ – वा. ल. कुलकर्णी, वर्ष २२ अं. ९ – मा. रा. भागवत. *प्रकाशक* – वर्ष २१ के. मि. ढवळे, मुंबई. आकर्षक सजावट वर्ष २० शोवटापासून.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९२७ ते सप्टंबर १९२८.

वर्ष २ – अंक १ ते ८, (९-१०), ११, १२. अक्टोबर १९२८ ते सप्टंबर १९२९.

वर्ष ३ व ४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. अक्टोबर १९२९ ते सप्टंबर १९३१ (दोन वर्षे).

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९३१ ते सप्टंबर १९३२. अंक ११ केळकर अंक.

वर्ष ६ व ७ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. अक्टोबर १९३२ ते सप्टंबर १९३४ (दोन वर्षे). वर्ष ६ अंक १ दिवाळी अंक.

वर्ष ८ – अंक...मासनिर्देश नाही. (१९३४ – १९३५).
वर्ष ९ – अंक + १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३६. अंक १० दिवाळी अंक.
वर्ष १० – + अंक १ ते ४, ५ ते ७, . .., ९, १० – (फेब्रुवारी १९३७) ते नवंबर १९३७. अंक ९ दिवाळी अंक (अनियमित निर्देश)
वर्ष १३ ते १५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. फेब्रुवारी १९४० ते जानेवारी १९४२ (तीन वर्षे). वर्ष १३ व १४ चे अंक ९ दिवाळी अंक. वर्ष १५ अंक १ बाललेखांक.
वर्ष १७ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४४ ते जानेवारी १९४५.
वर्ष १८ – अंक १, (२-३), ४ ते १२. फेब्रुवारी १९४५ ते जानेवारी १९४६. अंक ११ कुमारसाहित्यसमेलन (१९४५) अंक.
वर्ष १९ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४६ ते जानेवारी १९४७.
वर्ष २० – अंक १ ते १०, (११-१२). फेब्रुवारी १९४७ ते जानेवारी १९४८. अंक १ बाललेखांक, अंक १० प्रवास अंक.
वर्ष २१ – अंक १ - ते १२. फेब्रुवारी १९४८ ते जानेवारी १९४९.
वर्ष २२ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४९ ते जानेवारी १९५०.

ख्रिस्ती नागरिक

मासिक : संपादक – देवदत्त नारायण टिळक. सहसंपादक – वर्ष ९ ना. दे. टिळक प्रकाशक – संपादक, नासिक. मुद्रक – नागरिक प्रिं. प्रेस, नाशिक. वा. व. रु. ०९. अंकात १६ पृष्ठे. प्रथमांक – १९३३.

स्वरूप – इंग्रजी मराठी.

ब्रीदवाक्य –

पाणी फोडुनिया तळ्यात वरती डोके जरी काढिले।
पद्माने तरि कृत्य तेच अवघे त्याचे पुरे जाहले।
त्याला गंधविकास सुंदरपणा ये, कृत्य हे मानुचे।
सारे देव करील, हेतु धरणे हे मात्र हो आमुचे॥

विशेष माहिती – इंग्रजी नामपर्याय 'दि ख्रिश्चन सिटिझन.' बंद करावे लागले [प्रगति वर्ष २ अंक (३ ४) मार्च १९४९ अग्रलेख]
वर्ष ७ – अंक... ११ नवंबर १९३९, १२ डिसेंबर १९३९.
वर्ष ९ – अंक १ जानेवारी १९४१.

गद्यकथार्णव अथवा चार घटका मौज

मासिक : प्रकाशक – मॅनेजर, विद्यासवर्धक मंडळी, पुणे. वा. व. रु. ०८, मागाहून ०१२. फु. अं. ०१. अंकात १२ पृष्ठे. ६·७ × ४·१. प्रथमांक – जानेवारी १८९४. (पुस्तक - अंक)

स्वरूप – कादंबऱ्या, निबंध, ऐतिहासिक गोष्टी.

ब्रीदवाक्य –

'नॉलेज इज पॉवर.'

विशेष माहिती – रा. ब. कल्याण सीताराम चिने, माजी कारभारी मिरज, यांच्या उदार आश्रयाखाली निघणारे.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९४, २ फेब्रुवारी १८९४.

गांधर्व महाविद्यालय

मासिक : संपादक – विष्णु दिगंबर पलुस्कर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु १. फु. अं. ०२. अंकात १६ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – मार्च १९१०.

स्वरूप – लेखनपद्धतीवरून लिहिलेल्या गायनवादन पुस्तकाची प्रायः चार पृष्ठे – नोटेशन पद्धती.

ब्रीदवाक्य –

वेदानां सामवेदोऽस्मि।

स्मृतिस्मृत्यादि साहित्यनानाशास्त्रविदोऽपि च ।
संगीतं ये न जानन्ति ते द्विपादे मृगाः स्मृताः ॥

[मुंमप्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मार्च १९१० ते फेब्रुवारी १९११.
वर्ष २ – अंक १ ते १२. मार्च १९११ ते फेब्रुवारी १९१२.
वर्ष ३ – अंक ३ मे १९१२, (४ ते ९), १०, ११ जानेवारी १९१३.

गायनाब्धिसेतु

मासिक : संपादक – (कर्ते) मौलाबक्ष विनकार, विश्वनाथ रामचंद्र वकील. प्रकाशक – बडोदे. मुद्रक – विद्वद्भूषण छा. (शिळा) बडोदे. वा. व. रु. ३, मागाहून रु. ४. अंकात १२ पृष्ठे. ९·८ X ६·७. प्रथमांक – एप्रिल १८७०. (पुस्तक - अंक)

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १८७० ते ५ आगस्ट १८७०.

गावकरी

मासिक : संपादक – बाळकृष्ण गोविंद नाडकर्णी. प्रकाशक – मुंबई. अंकात ३२ पृष्ठे. ८.४ X ५·४. प्रथमांक – जून १९३४.

उद्देश – शेती, ग्रामसुधारणा, खेड्यांतील राहणी वगैरे विषयांसंबंधी.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा ' दि व्हिलेजर '.

[आड्टे]

वर्ष १ – अंक १ जून १९३४.

गिरणी समाचार

मासिक : संपादक – बाजीराव गोविंद पाडगावकर. प्रकाशक – आर. के. तटणीस, मुंबई. फु. अं. ८·१". अंकात ३२ पृष्ठे. ९·८ X ७·२. प्रथमांक – (सप्टेंबर १९३१ ?).

उद्देश – कारखाने, कारखान्यातील नोकर व इतर श्रमिकवर्ग यांसाठी. स्वरूप - सचित्र.

विशेष माहिती – वर्णन वर्ष ४, ५ चे. " गिरणी समाचार " हे नाव पुढे सरकारी यादीत सन १९५० मध्ये आढळते.

[मग्रं]

वर्ष ४ – अंक...१२ आगस्ट १९३५.
वर्ष ५ – अंक १ सप्टेंबर १९३५, ..., ४ डिसेंबर १९३५.

गीतारहस्यप्रकाश

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) मोरेश्वर रामचंद्र काळे (मापारकर). प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – आर्यसेवक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. २८४. फु अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·७ X ५·७. प्रथमांक – चैत्र श. १८१५.

उद्देश – गीतेचे महाराष्ट्रभाषेत विस्तृत विवरण. स्वरूप – यात मूळ, अन्वय, पदबोध, अर्थ व अनेक टीकाकारांचे अभिप्राय इतक्यांचा संग्रह.

ब्रीदवाक्य –

सर्वोपनिषदो गावो दोग्धा गोपालनन्दनः ।
पार्थो वत्सः सुधीर्भोक्ता दुग्धं गीतामृतं महत् ॥

विशेष माहिती – वर्ष २ अंक १० या अंकात पृ. २४ व वा. व. रु. १८१२ अशी नोंद. अंकावर फक्त वर्ष व अंक. स्पष्ट कालनिर्देश नाही. वर्ष १ अंक ४ मलपृष्ठ २–" सर्व ग्रंथ अदमासे तीन साडेतीन वर्षांत पुरा होईल ", असे निवेदन.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, ४ श्रा १८१५, ५, ६, (७-८), ९ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८१५.

वर्ष २ – अंक १ चैत्र १८१६, २, ३ ज्येष्ठ १८१६, ..., १०...

(श्री) गुरुदेव

मासिक : संपादक – सुदाम तुकाराम सावरकर (हिंदी), देवदास वन्हाडपांडे (मराठी). प्रकाशक – वामन रामचंद्र लेहोळ्रे, अमरावती. वा. व. रु. ४, वर्ष २ रु. ५, वर्ष ६ रु. ६. फु. अ. ८६. अंकात ३६ पृष्ठे. ९·६ X ७·२. प्रथमांक – चैत्र श. १८६५.

उद्देश – प्रपंच व परमार्थ यांचा समन्वय करून मानवधर्माचा समयोचित पुरस्कार. स्वरूप – मराठी-हिंदी.

ब्रीदवाक्य –

सूर्य उगवूनि आकाशी। जगाची जडनिद्रा निरसी।
'गुरुदेव' उगवूनि चिदाकाशी। जीवा चित्प्रकाशी प्रबोधी॥

विशेष माहिती – *संचालक* – श्रीसंत तुकडोजी महाराज. *संपादक* – वर्ष १ - अं. बा. नवाडे, वर्ष ५ – रामचंद्र कापडी व इतर, वर्ष ६ – मो. सी. चौधरी; वर्ष ७ – पुरुषोत्तमदास देशमुख व इतर.

[मुमग्र, श्रीगुरुदेवप्रकाशनमंडळ अमरावती]

वर्ष १ – अंक १ ते ११. चैत्र ते माघ १८६५.
वर्ष २ – अंक १ ते ३. चैत्र ते ज्येष्ठ १८६६ + ४ ते ८ अश्विन ते माघ १८६६ अंक १ प्रार्थना तत्त्वांक.
वर्ष ३ – अंक १ ते ११. चैत्र ते माघ १८६७.
वर्ष ४ – अंक १ ते ७, (८-९), (१०-११). एप्रिल १९४६ ते फेब्रुवारी १९४७.
वर्ष ५ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९४७ ते मार्च १९४८. अंक ४ नागपूरनगर संमेलन विशेषांक.
वर्ष ६ – अंक १, (२-३), ४ ते ९, (१०-११), १२. एप्रिल १९४८ ते मार्च १९४९. अंक ८ सेवाविशेषांक, अंक ९ परिशिष्टांक.
वर्ष ७ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९४९ ते मार्च १९५०. अंक ५ स्वातंत्र्य अंक; अंक ९ व्यायाम विशेषांक.
वर्ष ८ – अंक १ ते ३. एप्रिल ते जून १९५०.

गुरुपुष्य

मासिक : संपादक – माधव गोविंद शिंडे. प्रकाशक – नारायण प्रभाकर वैद्य, पुणे. मुद्रक – श्रीदत्तात्रय छापखाना, पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८३. प्रत्येक अंकात ४८ पृष्ठे. ८·५ X ५·५. प्रथमांक – अक्टोबर १९२६ (विजयादशमी श. १८४८).

उद्देश – साहित्यसुवर्ण स्वभाषाद्वारेच सघन व्हावे, परकीय संस्कृतीची झापड दूर करून स्वसंस्कृतिरक्षणाविषयी दक्षता. स्वरूप – मननामोद, सत्पुरुष नारायण महाराज, देवमामलेदार यांची पत्रे, कागदी बदाम आणि जरदाळू (रंजक मजकूर), परीक्षणे, प्रासंगिक टिपणे, गीतविलास (तांबे-शास्त्री), सिद्धचरित्राभ्यास, कविता इ.

ब्रीदवाक्य –

सत् स्वीकारो हि गौरवम्।

विशेष माहिती – *या वर्गणी* : अंक १ वर व्ही. पी. सह रु. ३, फु अं. ८३; अंक २ वर रु. ३ ट. ख. निराळा, फु. अं. ८५. •दुसऱ्या अंकावर 'महाशिवरात्रीच्या दिवशी' असा प्रकाशनकाळ.

[दवापो]

वर्ष १ – अंक १ विजयादशमी १८४८ (अक्टोबर १९२६), २ प्रकाशन महाशिवरात्र १८४८ (नवबर १९२६).

गुलजार गुलहौसी

मासिक : संपादक – (पुस्तककर्ता) गोविंद विठ्ठल. प्रकाशक – धी. एन्. म्यानेजर, मुंबई.

वा. व. रु. १८४, मागाहून २८४. फु. अं. ८४. अंकात , ३६ / २४ पृष्ठे. ७·१ × ४·१. प्रथमांक — अश्विन शके १८०५. (पुस्तक - अंक)

उद्देश — हिंदुस्थान आळशी गुल्जार गुल हौसी बनला आहे. म्हणून देशाची व समाजाची स्थिती सुधारण्यासाठी — गोष्टी यागून लोकांची नीती सुधारणे. **स्वरूप** — गोष्टी, सुभाषिते, चुटके, चरित्रे, आख्यायिका, सामाजिक स्थिती सुधारण्या-सारखे निबंध. मनोरंजक विषय.

विशेष माहिती — (सरकारी नोंद) संपादक - अंक १ - २ गो. वि. शिरसट, अंक ३ - ४ भास्कर नारायण वसईकर. " काही कारणामुळे हा (पहिला) अंक आम्ही ३६ पृष्ठांचा काढला; परंतु पुढील खेपेपासून आमच्या मूळ उद्देशान्वये २४ पृष्ठांचा अंक काढीत जाऊ " यात ' मदनसेन अथवा प्रीतीचा प्रवासी ' ही कादंबरी छापली.

[मुमग्रं]

वर्ष १ — अंक १ अश्विन १८०५ ते ११ श्रावण १८०६.

गृहलक्ष्मी

मासिक : संपादक — तारा टिळक, पिरोज आनंदकर. सहसंपादक — वसंत बळवंत मराठे. प्रकाशक — नरहर रामचंद्र जोशी, मुंबई. मुद्रक — रामदास प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अ. ८८. अंकात ४८ ते ५६ पृष्ठे. ९·८ × ६·६. प्रथमांक — जून १९२७ (तारीख १५).

उद्देश — केवळ स्त्रियांकरिता — महाराष्ट्रीय स्त्रियांचे रंजन, सेवा आणि उन्नती. **स्वरूप** — सचित्र, गोष्टी, चरित्रे, गाणी, धर्म, शिवाय स्त्रियांचे नित्योपयोगी व्यावहारिक विषय, बाल-विभाग (अंक ४ पासून).

ब्रीदवाक्य —

शनी व स्वतंत्र स्त्री राष्ट्राची शक्ती व वैभव आणि मानवजातीचे सौंदर्य आहे.

विशेष माहिती — द्वितीयावृत्ती पहिल्या अंकाची दि. १ आगस्ट १९२७ ला व दुसऱ्या अंकाची दि. ६ आगस्ट १९२७ ला प्रकाशित झाली. दि. २७ नवंबर १९२८ रोजी संपूर्ण मालकी हक्क न. रा. जोशी यांनी सोडून वसंत बळवंत मराठे यांच्याकडे दिला.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ — अंक १ ते १२. जून १९२७ ते मे १९२८. अंक ५ अक्टोबर खास दिवाळी अंक, अंक ७ डिसेंबर खास शिशु अंक.

वर्ष २ — अंक १ ते ३, (४ - ५), (६ ७), ८ ते १२. जून १९२८ ते मे १९२९. अंक १ जून ' पतिता अंक '

वर्ष ३ — अंक १ जू. १९२९, २, ३ आ, ४ स, ५ डि१९२९, ६ मा १९३०, (७-८) जा १९३१, (९ - १०) मे १९३१. अंक (७ - ८) जानेवारी १९३१ स्वातंत्र्य अंक.

गृहिणी

मासिक : संपादक — (सरकार-नोंद) बळवंत भाऊ नगरकर. प्रकाशक — (व्यवस्थापक) व्यंकटेश मोरेश्वर वाळवेकर, मुंबई. मुद्रक — सुबोध प्रकाश छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अ. ८४. अंकात सलग १६ पृष्ठे ८·४ × ५·४. प्रथमांक — एप्रिल १८८७. (पुस्तक अंक)

उद्देश — उत्तम प्रकारच्या गृहिणी होण्यास त्यास साह्य व्हावे म्हणून कुलवधूंच्या ज्ञानवर्धनार्थ आणि मनोरंजनार्थ. **स्वरूप** — पुराणप्रसिद्ध व ऐतिहासिक स्त्रियांची चरित्रे, नीती, पदार्थविज्ञान, आरोग्य, पाकशास्त्र, शिवणकाम, इ. स्फुट विषय, विचारवाटिका, गृहिणीचे अनुभव, बोधमौक्तिके, बालसंगोपन, चालू कादंबरी ' मधू '.

ब्रीदवाक्य —

शरद्गुलपत्राक्षी, शरद्गुलपुण्यगंधसम गंधा।
अस्खलित चालवी गृह धर्मी, मन यद्दि पर्मी जशी अधा॥ — मोरोपंत

[ठामग्रं, मग्रं, मुंमग्र]

वर्ष १ ते ३ – अक प्रत्येकी १ ते १२ (ए ते मा). एप्रिल १८८७ ते मार्च १८९०. (तीन वर्षे)

वर्ष ४ – अंक १ एप्रिल १८९०, २ मे, ३ जू. १८९०.

गृहिणी-रत्न-माला

मासिक : सपादक – श्री. सौ सीताबाई (सीताराम सावत). प्रकाशक – गोपाळ दाजीबा दळवी (मुद्रक) मुंबई. मुद्रक – मराठा प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १. अकात २४ पृष्ठे. ८'४ X ५'३. प्रथमाक – १ मे १९१६.

उद्देश – वेदकालापासून स्त्रियाची स्थित्यतरे, त्याची कारणे व त्यापासून भरतभूमीवर घडलेले इष्टानिष्ट परिणाम, स्त्रियांच्या शिक्षणविषयक गरजा व त्यासाठी स्त्रीपुरुषाचे परस्परांशी वर्तन कसे असावे वगैरे विषयाचे विवेचन. **स्वरूप** – सचित्र – मुख्यत्वे स्त्रियाचे लेख व महाराष्ट्रीय कुलस्त्रियाच्या हातीं जाण्यासारखे लेख, कविता, चरित्रे, निबध, बोध इ० सर्व प्रकारचे साहित्य, स्त्री व बालरोग.

ब्रीदवाक्य –

पत्यु शुश्रूषण गेहे कार्याण्यपि च तत्क्षणात्
कार्यादीना च सर्वेषा सगमस्तत्र नित्यदा ।
साध्वी सा हि परिज्ञेया ययाचोभ्रियते कुल
पतिव्रता या देहे तु सर्वे देवाश्च सति हि ॥ १ ॥

विशेष माहिती – *या वर्गणी* – वर्ष २ रु. १८८, वर्ष ५ रु ३ कुलस्त्रियानी चालविलेला स्त्रियाच्या उन्नतीसाठी प्रथम प्रयत्न वर्ष ४ – ' सपादिकेची गरिबीची सपत्तिक स्थिती ' असा उल्लेख. वर्ष ५ – ' मासिकाची विकट आर्थिक परिस्थिती. '

[पुमम, मम, मुमग्र]

वर्ष १ – अक १ ते १०, (११ - १२) मे १९१६ ते एप्रिल १९१७

वर्ष २ – अंक १ मे १९१७ –

वर्ष ३ – अंक + १, २, (३ ४), (५ - ६), (७ - ८) – जानेवारी ते आगस्ट १९१९.

वर्ष ४ – अंक १, (२ - ३), (४ - ६), (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२०.

वर्ष ५ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२१.

वर्ष ६ – अक + १ चैत्र १८४४, २ वै.

गोधन

मासिक : सपादक – वामन विनायक सहस्त्रबुद्धे, (वर्ष ३) ना. रा. पढरपूरकर. सहसपादक – कृ. वि. सरजामे. प्रकाशक – गोरक्षणसभा (स्था. १८८८), नागपूर वा. व. रु. २८८, बाहेरगावी रु. ३. फु. अ. ८४. अकात ६४ पृष्ठे. ८'४ X ५'४. प्रथमाक – फेब्रुवारी १९२५ (माघ श. १८४६).

उद्देश – गोरक्षणविषयाची सागोपाग व शास्त्रीय चर्चा करून प्रचारकास उपयुक्त वाङ्मय प्रसिद्ध करणे. **स्वरूप** – हिंदी व मराठी. सचित्र. कृषिगोरक्षणविषयक लेख, कविता इ.

ब्रीदवाक्य –

(१) यस्य धेनु गृहे नास्ति स्मशान सदृश हि तत् ।

(२) सामर्थ्य आहे चळवळीचे । जो जो करील तयाचे । परतु तेथे भगवताचे । अधिष्ठान पाहिजे ॥

विशेष माहिती – दाजीसाहेब बुटी यांच्या प्रोत्साहनाने

[पुमम, माइसम, राजाराम लायब्ररी कोल्हापूर]

वर्ष १ – अक १ फेब्रुवारी १९२५ ते ११ डिसेंबर १९२५. (माघ १८४६ ते मार्गशीर्ष १८४७)

वर्ष २ – अक १ ते ८, (९ - १०), (११ - १२) चैत्र ते फाल्गुन १८४८.

वर्ष ३ – अंक १ चैत्र १८४९ ते ६, (७-८) कार्तिक १८४९.

गोमंतक

पाण्मासिक : संपादकमंडळ – कु. विजया द. तळावलीकर, बाळकृष्ण दत्तात्रय सातोस्कर, सर्वोत्तम पुरुषोत्तम दणाईत. प्रकाशक – बा. द. सातोस्कर, मुंबई. अक्षात ५२, ४४ पृष्ठे ८·२ × ५·४. प्रथमांक – आगस्ट १९३३. शेवटचा अंक – अक्टोबर १९३५. (वर्ष – पूर्वांक व उत्तरांक).

उद्देश – गोमन्तक हिंदु विद्यार्थिमंडळ या संस्थेचे मुखपत्र. स्वरूप – सचित्र संकीर्ण – गोमन्तक परिचयार्थ.

ब्रीदवाक्य –

ॐ सहनाववतु। सहनौ भुनक्तु। सहवीर्यं करवावहै।
तेजस्वि नावधीतमस्तु। मा विद्विषावहै।

[गोहिंअमुंबई, मडगाव]

वर्ष १ – अंक १ पूर्वांक आगस्ट १९३३, २ उत्तरांक वर्ष प्रतिपदा श. १८५६ (ए. १९३४)

वर्ष २ – अंक १ पूर्वांक डिसेंबर १९३४, २ उत्तरांक अक्टोबर १९३५.

गोमंतक मराठा

द्वैमासिक : संपादक – वा. मो. कुडईकर. सहसंपादक – र. बा. काकोडकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – फेमस प्रिंटर्स, मुंबई. वा. प. रु. १. फु. अं. ८३. अक्षात ३२ पृष्ठे. ८·५ × ५·४. प्रथमांक – जानेवारी १९४१.

उद्देश – राष्ट्रकार्याच्या मार्गात कसलीच धोंड उपस्थित न करता समाजाची सामाजिक स्थिती सुधारण्यासाठी काही प्रयत्न करावा.

विशेष माहिती – गोमंतक मराठा समाजाचे पुरोगामी द्वैमासिक. गोमंतक मराठा समाजाच्या तेरा वर्षांच्या सुसंघटित चळवळीचा एकमेव उद्देश समाजातील वेश्याव्यवसायनिर्मूलन [प्रासंगिक विचार, वर्ष १ – अंक १ पृ. २९].

वर्ष १ – अंक १ जाने १९४१.

गोवर्धन

मासिक : संपादक – रघुनाथ बाळकृष्ण चौंडे. प्रकाशक – शंकर सखाराम ढोले, पुणे. वा. व. व. ३. फु. अं. ८४. अक्षात २० पृष्ठे. ९·३ × ७. प्रथमांक – वैशाख श. १८६९ (मे १९४७). पुढे चालू १९६७.

उद्देश – गोरक्षण, गोसंवर्धन, शेतीसुधारणा, शेतकऱ्याच्या उद्धाराचे प्रश्न, आरोग्याचे उपाय, श्रीसमर्थसंप्रदायानुसार धर्मप्रचार.

ब्रीदवाक्य –

जगो गो जगि गौरवे।

विशेष माहिती – गोवर्धन संस्थेचे मुखपत्र. पूर्वी साप्ताहिक वा पाक्षिक होते वर्ष २३ पासून मासिक

[कचेरी]

वर्ष २३ – अंक १ ते १२. वैशाख ते (अधिक श्रावण धरून) फाल्गुन १८६९.

गोवर्धनमाला

मासिक : संपादक – दत्तात्रय हरि न्यायाधीश. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – (वर्ष ३) सिद्धनाथ छा., वाई. वा. व. रु. १. अक्षात प्रकरणवार ४४, ३२ पृष्ठे ८ × ४ × ५·४. प्रथमांक – आषाढ शके १८३५. (वर्ष पुष्प)

उद्देश – धार्मिक जागृती.

ब्रीदवाक्य –

गावो मे अग्रत सन्तु गावो मे सन्तु पृष्ठत।
गावो मे हृदये सन्तु गवां मध्ये वसाम्यहम्॥

देवधर्मगोब्राह्मण । करावया सरक्षण ।
हृदयस्थ झाला नारायण । प्रेरणा केली ॥
(वर्ष ३) बहुधन असो नसो परि गृही
असावीच एक ती गाय ।

विशेष माहिती – गोवर्धन संस्था, श्रीक्षेत्र, वाई या संस्थेतर्फे. मलपृष्ठावर नाव 'गोवर्धनमाला'. आत फक्त 'गोवर्धन'. शेवटच्या काही वर्षांत आत व बाहेर दोन्ही ठिकाणी नाव 'गोवर्धनमाला'. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ३ रु. १८४. फु. अं. ८२. *संपादक* – वर्ष २ अंक ३ पासून अनंतदास रामदासी (प्रकाशक). *प्रकाशक* – वर्ष ३ पासून दत्तात्रय मोरेश्वर लोहकरे, वाई.

[मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक ..२, श्रावण १८३५ ते १२, ज्येष्ठ १८३६.

वर्ष २ – अंक १ जुलै १९१४, २, (३-४), (५-७), (८-९), १०, ११ मे १९१५ +

वर्ष ३ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (का ते आ) कार्तिक १८३७ ते अश्विन १८४०. तीन वर्षे

वर्ष ६ – अंक १ कार्तिक १८४०, २, (३-४), (५-६), ७, (८-९) आषाढ १८४१.

गौड ब्राह्मण

त्रैमासिक : संपादक – नारायण गणेश सामंत. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८६. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – (जुलै १९३९).

उद्देश – आपला समाज सुसंघटित, कार्यक्षम व सन्मान व्हावा, त्याला राजकीय शैक्षणिक व औद्योगिक क्षेत्रात मानाचे स्थान प्राप्त व्हावे, पटकातील दुरभावाचा पडदा नाहीसा होऊन खेळी-मेळीचे वातावरण उत्पन्न व्हावे. स्वरूप – कविता, गोष्टी इ. साहित्य, इतिवृत्त, चरित्रे, निबंध इ.

ब्रीदवाक्य –
अमतश्चतुरो वेदान्पृष्ठतः सशरं धनुः ।
इदं ब्राह्ममिदं क्षात्रं शापादपि शरादपि ॥ १ ॥

विशेष माहिती – सहकारी मंडळ – रघुनाथ गणेश ठाकूर, बाळकृष्ण रामचंद्र प्रभू, हरिश्चंद्र कृष्णराव पळसेकर, मुकुंद श्रीकृष्ण झारापकर, वामन श्रीधर पळेकर. महत्त्वाची लेखमाला – विशाळ्या शतकापूर्वीचे पुढारलेले पुरुष नीलकंठशास्त्री. श्री. वाडेकरांचे संशोधनपर लेख.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक ४ एप्रिल १९४०.

वर्ष २ ते ७ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (जु, अ, जा, ए). जुलै १९४० ते एप्रिल १९४६ (सहा वर्षे). प्रत्येक ४ था अंक – अहवाल अंक.

वर्ष १० – अंक ३ जानेवारी १९४९.

गौडसारस्वत ब्राह्मण ज्ञातिवृत्त

मासिक : संपादक – (आर्योत्कर्ष प्रकाश कर्ते) गणेश रामचंद्र शर्मा. प्रकाशक – संपादक, खानापूर (बेळगाव.) वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८५. ८·५ × ५·६. प्रथमांक – (चैत्र श. १८४३) शेवटचा अंक – भाद्रपद श. १८४४.

उद्देश – ऐतिहासिक मासिक पुस्तक – गृहस्थ, कुलस्त्रिया व मुले यांकरिता. स्वरूप – श्रुती, स्मृती, पुराणे इ. प्राचीन ग्रंथ व बखरी, सनदा, ताम्रपट, दानपत्र, जुने लेख, पुस्तके इ. उपलब्ध साधनावरून गौड सा. ब्रा. ज्ञातीसंबंधी प्राचीन अर्वाचीन ऐतिहासिक माहिती. समयानुसार धार्मिक मजकूर.

ब्रीदवाक्य –

श्रुतिस्मृतिपुराणसद्गादितविप्रधर्मोदये ।
कुरीतितमविदारणे विविधवृत्तविख्यापने ।
प्रमुदितमिदं सत्, मन्दवर्धनं रोचता ।
चिरं सुयवनैश्रितं बुधजनाय सारस्वतम् ॥

विशेष माहिती – लोकमित्र-वर्ष ३१ अंक ३ सप्टेंबर १९२१ – येथे – 'गेल्या चैत्रमासात सुरू झाले' (= चैत्र श. १८४३). आश्रयाभावी बंद केले.

[मग्रं]

वर्ष २ – अंक +. २ श्रावण १८४४, ३ भाद्रपद १८४४ (' अखेरचा ')

ग्रंथमाला

मासिक . संपादक – विष्णु गोविंद विजापूरकर. प्रकाशक – संपादक, कोल्हापूर. मुद्रक – विद्याविलास छा., कोल्हापूर वा. व. रु. ५. फु अ ८८. अंकात सदरवार ६४,८०,१७२ पृष्ठे. ८·१ × ५·२. प्रथमांक – एप्रिल १८९४ शेवटचा अंक – मार्च १९०६ (वर्षवार व सलग अंकक्रमांक)

उद्देश – केवळ मराठी जाणणाऱ्यांच्या विकासासाठी, गुणांचा प्रादुर्भाव होण्यासाठी, मातृभाषेतून ज्ञानप्रसार करणे. स्वधर्म-स्वदेश स्वभाषादिकांचा । जगी मान व्हावा असा हेतु साचा ॥ *स्वरूप* – या मासिक पुस्तकात इतिहास, थोर पुरुषांची चरित्रे, प्रसिद्ध वक्त्यांची भाषणे, अनेक धर्मांतील व अनेक देशांतील सत्पुरुषांची उपदेश-वाक्ये, भाषाशास्त्रीय टीपा, प्राचीन कलाविषयक शोध, राजनीती, तत्त्वशास्त्र, अर्थशास्त्र, पदार्थविज्ञानादी सृष्टिशास्त्रे, कृषिशास्त्र, वैद्यक, पशुवैद्यक, या व इतर विषयांवर लोकोपयोगी व सामान्य वाचकांस समजण्याजोगे ग्रंथ व निबंध अवकाशानुसार येत जातील. ते भाषांतर, रूपांतर व काही स्वतंत्रही असतील. केवळ कल्पित गोष्टी, कादंबऱ्या व नाटके खेरीज बहुतेक सर्व विषय. मुख्यत्वेकरून शास्त्रीय, ऐतिहासिक व तात्त्विक. अंक ६७ पासून परिचय-चर्चात्मक ' सारसंग्रह ' विशेष सदर.

ब्रीदवाक्य –

बहूनामप्यसाराणां समवायो हि दुर्जयः ।
तृणैरावेष्ट्यते रज्जुर्यया नागोऽपि बध्यते ॥

विशेष माहिती – ' छत्रपती सरकार करवीर यांच्या आश्रयच्छत्राखाली प्रसिद्ध होणारी ' (प्रथमाला) असे शिरोभागी वर्णन, ते अंक १४१ पर्यंत व पुढे नाही. पृष्ठसंख्या - वर्ष २ पासून ८०, अंक ६७ पासून १७२. करवीर सरकारचा आश्रय – दरसाल १०० प्रतींचे रु. ५०० अंक ८७ पासून बंद. *मुद्रण* – वर्ष ३ स्वतःचा समर्थ प्रसाद छा. कोल्हापूर, शिवाय क्वचित मोदवृत्त वाई, आर्यभूषण पुणे, श्रीव्यंकटेश्वर समाचार व इंदुप्रकाश मुंबई *या वर्गणी* – वर्ष २ पासून सौरतीचा दर मासिक ५० रुपयांहून कमी उत्पन्नाच्या पुस्तकालयास व व्यक्तींस रु. ३८८, फु. अ. ८१०; वर्ष ७ पासून रु. ६, सौरतीचा दर रु. ५, अंक ८३ च्या सुमारास व पुढे फु अ. रु. १८५८६. १००० वर्गणीदार झाल्यावर दरमहा पृष्ठे २०० [टपालाच्या सोयीसाठी १७२ पृष्ठांचे १४ अंक निघतील]. व्यापारीदृष्ट्या यशस्वी होत नाही तरीही सुधारणा करून उपक्रम चालविला असता, परंतु सप्टेंबर १९०५ मध्ये (नोकरी सुटून) चरित्रक्रमास निराळे वळण लागले. नुसत्या ग्रंथमालेसारख्या मासिक पुस्तकात गुरफटून राहण्यापेक्षा विश्वसंचारास मोकळे व्हावे असा निश्चय झाला (सालअखेर अंक १४४). तेव्हा ग्रंथमालेच्या स्वरूपात थोडा फेरफार करून पूर्ण ग्रंथाच्या स्वरूपात सालीना १२०० पृष्ठे देण्याचा विचार.

[मुमग्र, ढवापो]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १८९४ ते मार्च १८९५.

वर्ष २ – अंक १३ ते २४. एप्रिल १८९५ ते मार्च १८९६.

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३६. एप्रिल १८९६ ते मार्च १८९७.

वर्ष ४ – अंक ३७ ते ४८ एप्रिल १८९७ ते मार्च १८९८.

वर्ष ५ – अंक ४९ ते ६० एप्रिल १८९८ ते मार्च १८९९

वर्ष ६ – अंक ६१ ते ७२ एप्रिल १८९९ ते मार्च १९००

वर्ष ७ – अंक ७३ ते ८४ एप्रिल १९०० ते मार्च १९०१.

वर्ष ८ – अंक ८५ ते ९६. एप्रिल १९०१ ते मार्च १९०२

वर्ष ९ – अंक ९७ ते १०८ एप्रिल १९०२ ते मार्च १९०३.

वर्ष १० – अंक १०९ ते १२०. एप्रिल १९०३ ते मार्च १९०४.
वर्ष ११ – अंक १२१ ते १३२. एप्रिल १९०४ ते मार्च १९०५.
वर्ष १२ – अंक १३३ ते १४४. एप्रिल १९०५ ते मार्च १९०६.

ग्रंथरत्नाकर

मासिक : संपादक – आप्पाजी विष्णु कुलकर्णी, विनायक दत्तात्रय मिलवडीकर. प्रकाशक – चिक्कोडी (बेळगाव). मुद्रक – ज्ञानप्रसारक छा., चिक्कोडी. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८४. अंकात ३२, ४० पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – जानेवारी १८९८.

उद्देश – मनोरंजक मासिक. **स्वरूप** – सचित्र. चटकदार निबंध, कादंबऱ्या, नाटके, साधुपुरुषांची चरित्रे, देश व स्थलवर्णने, कविता, थोरांचे फोटो, देखावे (जाहिरातींतील वर्णन).

विशेष माहिती – वर्ष २ पासून – पृ. ४८ व वा. व. रु २८४, फु. अं. ८६. यात निबंधावली, शेक्सपियरचा अभ्यास, कृपण घनाजीराव, सरोजिनी अशी सदरे व प्रकरणे छापली.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ९, (१० - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८९८.
वर्ष २ – अंक......(७ जु - १२ डि). डिसेंबर १८९९.

ग्रामणी अर्थात् खेड्यातील पुढारी

मासिक : संपादक – वासुदेव रामचंद्र पुराणिक. सहसंपादक – महादेव भास्कर जोशी. प्रकाशक – विश्वनाथ महादेव नवाथे, नागपूर. वा. व. रु. १८४. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ९'६ × ६'४, (वर्ष १२) ७'७ × ६'४. प्रथमांक – एप्रिल १९३२ (वर्षप्रतिपदा).

उद्देश – सर्व हिंदुस्थानभर ग्रामपंचायतींचा प्रसार व्हावा व तत्संबंधी वाङ्मय उपलब्ध व्हावे म्हणून इंग्रजीत ' ग्रामणी ' चालू होते. त्याचीच मातृभाषेचा पेहराव दिलेली छोटेखानी प्रतिकृती खेड्योपाडी संदेश पोचविण्यासाठी.

ब्रीदवाक्य –

दक्षिणावान् ग्रामणीरग्रमेति । – ऋग्वेद.
लोकानुरंजन करी, जडता निरोधी ।
कार्यैकनिष्ठ करण्या जनता प्रबोधी ।
आत्माधिकार विवरूनि झटे तदर्थ ।
तो ग्रामणी जनपदा करि जो समर्थ ॥
– उपाध्ये.

विशेष माहिती – महाराष्ट्रातील ग्रामपंचायतींचे मुखपत्र. संचालक, प्रेरक – बाबासाहेब परांजपे. संपादक (?) – पुरुषोत्तम दिवाकर ढवळे. *नावबदल* – वर्ष ११ अं. ८ पा. – स्थानिक स्वराज्य व ग्रामणी. *सहसंपादक* – वर्ष २ अं.४ – श्री. ना. हुद्दार; वर्ष ४ – उत्तमराव पाटील इटकीकर, श्री. ना. हुद्दार; वर्ष ९ – ना. वि. पेंडसे. *वा वर्गणी* – वर्ष ३ रु. १८८; वर्ष ५ रु. २, फु अ. ८३. *प्रकाशनस्थल* – इ.१९३७ ते १९३९ पुणे. *संपादक* – वर्ष ९ श्री. ना. हुद्दार, वर्ष ११ सखाराम सीताराम नाईक.

[मुमग्र, भाइसमं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९३२ ते मार्च १९३३.
वर्ष २ – अंक १ एप्रिल १९३३ ते ९ डिसेंबर १९३३.
वर्ष ३ – अंक १ ते १०, (११ - १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९३४.
वर्ष ४ – अंक (१ - २), (३ - ४), ५ ते ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३५.
वर्ष ५ – अंक..., २ फेब्रुवारी १९३६, (३ - ४) एप्रिल १९३६—
वर्ष ६ – अंक ..., ९ नवंबर १९३७ ते १२ डिसेंबर १९३७.
वर्ष ७ – अंक १ जानेवारी १९३८ ते ८ आगस्ट १९३८—

वर्ष ९ ते १० – प्रत्येकी अंक + १ ते १२. एप्रिल १९४० ते मार्च १९४२ (दोन वर्षे)

वर्ष ११ – अंक १ ते ७, (८-९), (१०-११), १२. एप्रिल १९४२ ते मार्च १९४३.

वर्ष १२ – अंक (१-२), (३ ४), (५-६), (७-८), (९-१०), (११-१२). एप्रिल १९४३ ते मार्च १९४४.

ग्रामराज्य

मासिक : संपादक – द. स. झोडगे. सहसंपादक – कैलास झोडगे. प्रकाशक – संपादक, मुढवा, पुणे. मुद्रक – शिवाजी प्रिंटिंग वर्क्स, पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अ. ८८. ९'८ × ७'३. प्रथमांक– अक्टोबर १९४६ (मलपृष्ठावर नवंबर !). पुढे चालू (फक्त महिना व सन; वर्ष अंक निर्देश नाही)

उद्देश – ग्रामीण पुनर्रचनेचा पुरस्कार करणारे ग्रामीण जनतेचे आद्य नि प्रमुख मासिक. स्वरूप – गरिबांच्या प्रचारास मार्गदर्शक व त्यांच्या आनंदात भर टाकणारे बहुजनसमाजोपयोगी लिखाण.

ब्रीदवाक्य –

ग्रामस्य तत्वं निहितं गुहायां ।
महाजनो येन गतः स पंथाः ॥

विशेष माहिती – संचालक – श. रा. भागवत, *सहकारी संपादक* – माई झोडगे, म. ना. जोशी, बा. बा. पुराणिक. "ग्रामराज्य" हे नाव पुढे सरकारी यादीत सन १९५१ मध्ये आढळते

[औद्योगिक प्रदर्शनालय]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९४६ (मलपृष्ठावर नवंबर १९४६).

वर्ष ३ – अंक १ नवंबर १९४८, . . , ४ फेब्रुवारी १९४९.

वर्ष ४ – अंक (१-२) नवंबर डिसेंबर १९४९, ..., ५ मार्च १९५० + ६ आगस्ट १९४९ (१९५०?)

ग्रामशिक्षक

मासिक : संपादक – नारायण विनायक जोशी. प्रकाशक – संपादक, चिटणीस साक्षरताप्रसारक मंडळ, मानेजे (राहुरी, नगर) वा. व. रु. २. फु. अ. ८४. अंकात २० पृष्ठे. ७'१ × ४'८. प्रथमांक – (एप्रिल १९४०).

ब्रीदवाक्य –

सामर्थ्य आहे चळवळीचे । जो जो करील तयाचे ।
परि तेथे भगवंताचे । अधिष्ठान पाहिजे ॥–रामदास

[मग्र]

वर्ष १ – अंक . . , ६ सप्टेंबर १९४० ते ९, (१० ११), (वर्ष १ अंक १२ मा – वर्ष २ अंक १-२ ए मे असे तीन अंक एकत्र) मे १९४१.

वर्ष २ – अंक . . (३ जून १९४१ - ५), (६-७), (८-९), (१०जा४२-११), (वर्ष २ अंक १२ मा - वर्ष ३ अंक १ ए असे एकत्र) एप्रिल १९४२.

वर्ष ३ – अंक . ., (२ मे १९४२ - ३), (४-५), (६ ७), (८-१०) जानेवारी १९४३—

वर्ष ४ – अंक . ., (४-५) जुलै आगस्ट १९४३, (६-७) सप्टेंबर - अक्टोबर १९४३.

ग्रामसेवक

मासिक : संपादक – रामचंद्र सीताराम खोल्कुटे. सहसंपादक – लक्ष्मीकांत परमानंद मिसेकर. प्रकाशक – सहसंपादक, नागपूर. मुद्रक – साहित्य मुद्रणालय, सीताबर्डी. वा. व रु. २८८ फु. अ. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ७'२ × ४'८.

प्रथमांक – चैत्र शु. १८५१ (१९२९). नेवटचा अंक – फाल्गुन शु. १८५२.

उद्देश – रोडगावाचे मासिक.

ब्रीदवाक्य –

जे जे आपणासि ठावे । ते ते दुसऱ्यासि शिकवावे ।
शहाणे करूनि सोडावे । सकळ जन ॥

विशेष माहिती – बंद करावे लागले.

[श्रीसमर्थ गोरक्षण वाचनालय नागपूर]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५१.

वर्ष २ – अंक १ ते ८, (९ - १०), (११ - १२). चैत्र ते फाल्गुन १८५२.

ग्रामसेवक अथवा हळ्ळिय आळु

मासिक : संपादक – वाय्. आर्. मणेरीकर. ८ × ५'३. प्रथमांक – (फेब्रुवारी १९३३).

स्वरूप – मराठी व कानडी. (शेतकी, उद्योगधंदे, सहकारिता, आरोग्य, ग्रामसंस्था इ. विषय).

वर्ष १ – अंक... ७ ऑगस्ट १९३३.

ग्राम-सेवा-वृत्त

मासिक-पत्र : संपादक – (वर्ष ४) *वल्लभभाई भगवानजी पटेल. प्रकाशक* – गोपाळ नरहर काळे, ग्रामसेवामंडळ, वर्धा. वा. व. रु. १ (वर्धा तालुक्यासाठी सवलतीची ८६) फु. अ. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. प्रथमांक – (एप्रिल १९३७).

उद्देश – वर्धा तहसिलीतील खेड्यांशी 'जीवंत' संबंध ठेवणे. विनोबाजी (भावे) यांच्या विचारांशी, उद्गारांशी व प्रवृत्तींशी वाचकांना परिचित राखणे. स्वरूप – पूज्य विनोबाजींचे मूळ मराठी लेख या मासिकात येतात : विषय – खादी, ग्रामोद्योग, अहिंसा इ.

विशेष माहिती – *'मासिक-पत्र' किंवा 'मासिक पुस्तिका'*. वर्णन वर्ष ४च्या अंकावरून दिले आहे. ग्रामसेवामंडळाने मुखपत्र (कार्यक्षेत्र वर्धा तहसील). *संपादक* – वर्ष ४ पासून संपादनाची जबाबदारी गो. न. काळे यांजकडून वल्लभभाई पटेल यांनी घेतली. *वार्षिक वर्गणी* – १९४२ पासून १।८.

[मुंबई, दवाखे]

वर्ष ४ – ..., अंक ६ सप्टेंबर १९४० ते १२ मार्च १९४१.

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९४१ ते मार्च १९४२. अंक ४ पुढे व अंक ९ डिसेंबर यांना जादा पुरवणी विनोबांची.

वर्ष ६ – अंक १ एप्रिल १९४२, २, ३ जून १९४२.

चतुष्पाद आणि कृषिकर्म

मासिक : संपादक – रामचंद्र रघुनाथ जोशी, व्हे. सर्जन. प्रकाशक – संपादक, हैद्राबाद (दक्षिण). मुद्रक – वैद्य ब्रदर्स प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २ इंग्रजी शिक्का (रु. २॥४ निजामी). फु. अं ८४. अंकात प्रकरणवार ३४ पृष्ठे. ८'५ × ५'४. प्रथमांक – ऑगस्ट १९१३.

स्वरूप – सचित्र. जनावरांचे शारीरशास्त्र, *रोग व त्यावरील उपाय, जोपासना, जातिवंत पैदास, गाईचे संरक्षण, जमिनींचे प्रकार,* विविध पिके, खते व तदंगभूत विषयांची सोपपत्तिक चिकित्सा.

विशेष माहिती – शेतकी आणि शेतकरी ऑक्टोबर १९१४ च्या अंकात जाहिरात – "नूतन मराठी व उर्दू या दोन भाषांत निघते. तेलगी व कानडी भाषांत काढण्याचा विचार चालू आहे. यातील मुख्य लेखक जपानी ॲग्रिकल्चरल व हॉर्टिकल्चरल एक्सपर्ट के. टॉकमोरा (निजाम सरकारच्या खासगी बागांचे सुपरिंटेंडंट) यांस बागाईत व फुलझाडे यांचे अगाध ज्ञान आहे."

[पुमग्रं, मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९१३ ते १० मे १९१४–

वर्ष २ – अंक ..., २ सप्टेंबर १९१४ ते ६, (७ ८) मार्च १९१५ –

चंद्रकला

मासिक : संपादकमंडळ – डी. एस्. मुळे, एस्. बी. राणे, आर. टी. खुर्द, डी. एन्. मोकाशी. प्रकाशक – गोविंद श्री. मुळे, कोल्हापूर. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. ९·१ × ६·१. प्रथमांक – जानेवारी १९३८.

उद्देश – वाङ्मय व कलाविषयक.

[नगरवाचनमंदिर, डॉ. श्रीखंडे, कोल्हापूर.]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९३८ ते ६ जून १९३८.

चंद्रिका

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – 'सन्मार्गदर्शक मंडळी' चा छा. (शिळा), मुंबई. वा. व. रु. (३). फु. अं. वर्गणीदारांस ८४, इतरांस ८६. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·१ × ५·४. प्रथमांक – मार्च १८५४. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – लोकांस वाचनीय मजकूर स्वस्तात पुरविणे. स्वरूप – कथा, संस्कृत गद्यपद्य नाटकांची भाषांतरे, नवीन कविता, चरित्रे, वर्तमाने, नीतिपर उपदेश, शास्त्रीय विषय, मद्यनिषेधक व व्यभिचारनिषेधक कविता. ऐतिहासिक माहिती.

ब्रीदवाक्य –

सुचंद्रिका ही, प्रतिमासी की, निघते जन बोधाया।
होइल सुज्ञ बहु, संसारी जे, घेती जन बोधा या॥

विशेष माहिती – इंग्रजीत 'दि मूनलाइट'. यात भवानी विश्वनाथ कानविंदेलिखित 'मानवी कर्तव्यकर्मे' हे पुस्तक प्रसिद्ध झाले.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मार्च १८५४ ते फेब्रुवारी १८५५.

वर्ष २ – अंक..., ४ जून १८५५ ते ६ आगस्ट १८५५–

वर्ष ३ – अंक ..., ३ मार्च १८५६ ते १२ डिसेंबर १८५६.

वर्ष ४ – अंक..., ३ मार्च १८५७, (४, ५), ६, ..., १२ डिसेंबर १८५७.

चंद्रिका

मासिक : प्रकाशक – चंद्रिकेचे व्यवस्थापक, शिराळे, जि. सातारा. मुद्रक – ज्ञानसागर छापखाना, कोल्हापूर (शिळाछाप). वा. व. रु. (वर्षाची किंमत) १८४. फु. अं. ८२. अंकात सलग २० पृष्ठे. ७·५ × ५·५. प्रथमांक – अश्विन शु. १० (श. १८०४) (पुस्तक अंक)

उद्देश – सुज्ञ बंधुजनाकरिता. स्वरूप – मनोरंजक उपयोगी असे विषय, धर्म, वक्तृत्व, कविता, चरित्र, स्थलवर्णन, पत्रव्यवहार.

विशेष माहिती – कोणत्याही अंकावर फक्त देशी महिना, जोडीला शक वा सन नाही. जाहिरातीच्या तारखेवरून प्रथमांकाचा काल ठरविला.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अश्विन शु. १० श. १८०४ (२१ अक्टोबर १८८२), २ का, ३ मा, ४ पौ, ५ माघ १८०४.

चंद्रिका

मासिक : प्रकाशक – कृष्णराव सखाराम पाटकर, मुंबई. मुद्रक – लक्ष्मीनारायण प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात सलग ४८ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – एप्रिल १९१५.

उद्देश – स्वाभिमानाची ज्योत पेटवून एकारमतावृद्धीसाठी वाङ्मयाभिवृद्धीला वाहिलेले.

वरिष्ठ दर्जाची साहित्यसेवा. स्वरूप – उपयुक्त, मनोरंजक, सारदस्त. साहित्यनर्तनरोबरच रंजनार्थ विनोदप्रचुर लेख, गोष्टी, कविता, विविधपर्तीय वाङ्मयपरिचय, चारित्र्य व सृष्टिप्रेम यास पोषक. मौक्तिकमाला, सुभाषिते, वाङ्मयचर्चात्मक निबंध.

विशेष माहिती – यात ' मोरोपंती सुभाषिते ' छापली. संपादक – " संपादक कोल्हापूरचे कोणी कार्यकर्ते असे कळते. खरे खोटे आम्हांस माहीत नाही. " – (पोच ' सकल ' वर्ष १ अंक ४ ऑगस्ट १९१५).

[मुनय, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९१५, २, ३, ४जु, ५, ६, ७ अक्टोबर १९१५.

(सार्थ श्री) चरकसंहिता

त्रैमासिक / मासिक : संपादक – शंकर दाजी-शास्त्री पदे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई, वा व. रु. १८४. अंकात ३२ पृष्ठे ७ ८ × ५'१. प्रथमांक – ५ अक्टोबर १८९७. (पुस्तक-अंक)

ब्रीदवाक्य –

चिरिंसित बहिर्वैद्यस्तस्यानुरहित प्रति ।
यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न तत्क्वचित् ॥

– इदबल

विशेष माहिती – त्रैमासिक म्हणून सुरू, परंतु दुसऱ्याच महिन्यात मासिक झाले

[मुमंग्र]

त्रैमासिक

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १८९७

मासिक

वर्ष १ – अंक (२ नवंबर १८९७ - ३), (४ ५ फे १८९८) + ६ ए १८९८, (७ ८- ९ नवंबर १८९८), (१० - ११ १२) –

चलित सृष्टी

मासिक : संपादक – गो. गो. गोखले, रा. कां फाटक. प्रकाशक – संपादक, नागपूर. मुद्रक – साहित्य मुद्रणालय, नागपूर. वा. व. रु. १८८. अंकात १६ पृष्ठे. ९'६ × ७'५. प्रथमांक – जानेवारी १९३३.

उद्देश – सिनेमामधील वाहिलेले. स्वरूप – सचित्र. हिंदी-मराठी (अंक १० पासून हिंदी)

विशेष माहिती – [संदर्भ – विहंगम वर्ष २ अंक १४ ऑगस्ट १९३४ पृ. ५७ ५८] संपादक – अंक १० पासून राघवेंद्र. प्रकाशक – अंक १० पासून दि गोपाळ सिनेटोन कॉर्पोरेशन लिमिटेड, नागपूर (रजिस्टर झाली नवंबर १९३२) तर्फे डॉ. वी. व्ही. सहस्रबुद्धे. " अंक ९ मध्ये संपादक आपला मासिकाचा संबंध सुटून यापुढे दि गोपाळ सिनेटोन कॉर्पोरेशन ही संस्था प्रकाशन करील असे निवेदन करतात "

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९३३ ते १० अक्टोबर १९३३. अंक ७ चु प्रभात फिल्म कंपनी खास अंक.

चालना

मासिक : संपादक – के नाथ चिंचणीकर, अरविंद हरि राऊत. प्रकाशक – अ. ह राऊत, मुंबई. वा व रु १८४. अंकात १६ पृष्ठे ८'३ × ५'२. प्रथमांक – (जानेवारी १९५०) पुढे चालू १९६७.

उद्देश – पुरोगामी सामाजिक सुधारणाचा पुरस्कार

ब्रीदवाक्य –

योगस्थ. कुरु कर्माणि ।

[मग्र]

वर्ष १ – अंक , ४ एप्रिल १९५० ते ६ जून १९५०.

चिकित्सक

त्रैमासिक : संपादक – दत्तात्रेयशास्त्री जळू-कर. प्रकाशक – का. सी. मावे, आयुर्वेदसेवामंडळ, भुसावळ/धुळे. वा. व. रु. १८४ (१९४२). ८·४ × ५·४. प्रथमांक – (मार्च १९४०).

उद्देश – संयुक्त खानदेश वैद्यमंडळाचे.

ब्रीदवाक्य –

नाऽर्थार्थं नाऽपि कामार्थं । अथ भूतदयां प्रति ॥

विशेष माहिती – वर्णन वर्ष १० अंक २चे. आकार – वर्ष १० - ९·४ × ७·२.

वर्ष २ – अंक ..., २ जुलै १९४१, ३ अक्टो-बर १९४१.
वर्ष ३ – अंक १ मार्च १९४२–
वर्ष १० – अंक..., २ जून १९४९.

चित्तवेधक

मासिक : प्रकाशक – अमरावती. मुद्रक – पुरुषोत्तम न्यू प्रेस, अमरावती. वा. व. रु. १. अंकात १६ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – ऑगस्ट १९०२.

ब्रीदवाक्य –

चित्तवेधकासि कार्य सुज्ञचित्तरंजनी । असे म्हणूनि लोकसेवनार्थ हा झटे जनी ॥ प्रथम भेट अमुची ही जातसे तुम्हाकडे । स्वीकरा कृपा करोनि धन्य या करा पुढे ॥

[आकटे]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९०२.

चित्ताकर्षण

मासिक : संपादक – बाळकृष्ण रामचंद्र घाणेकर. प्रकाशक – चित्ताकर्षक ग्रंथप्रसारक मंडळी (नवीन गोवे). मुद्रक – हित-चिंतक छापखाना. वा. व. रु. १८४, वर्ष ४ गोव्यात रु. १८८ (बाहेर रु. १८१२). पृ. अं. ८३. अंकात १६, ४० (वर्ष४) पृष्ठे. ७·१ × ४·९. प्रथमांक – जानेवारी १९०६.

उद्देश – मनोरंजनार्थ. स्वरूप – सचित्र. कविता, गोष्टी, चुटके.

ब्रीदवाक्य –

आकाश अंत न कळोनिहि अंतरिक्षी ।
आक्रमितो गगन शक्त्यनुसार पक्षी ॥
निश्चयाचे बळ । तुका म्हणे तेची फळ ॥

विशेष माहिती – मुखपृष्ठावर 'मासिक चित्ताकर्षण'. संपादक – वर्ष ३ पुरुषोत्तम वामन शिरगावकर; वर्ष ४ – रामचंद्र सदाशिव वाळके, शिवराम बळवंत देशपांडे. यात 'कमलकुमारी', 'मालिनी', 'सुड की प्रणयकलह' इ. कादंबऱ्या प्रसिद्ध झाल्या.

[गोवाहिअमुंबई, मग्र, साशाग्रमडगाव]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०६.
वर्ष २ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०७.
वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १९०८ + २ आ १९०८ ते ४, (५ - ६), ७ आ १९०९, (८ - ९), १० ते १२ जून १९०९. पृ. १९४ अधिक १६ (अंक १२ ची पुरवणी).
वर्ष ४ – अंक १ जुलै १९०९,२ आगस्ट १९०९–

चित्पावन

मासिक : संपादक – घनःशाम नारायण खरे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – गोरे प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८४. अंकात २६ पृष्ठे. ९·८ × ७·३. प्रथमांक – २९ मार्च १९४०.

उद्देश – अखिल जगातील चित्पावनांचे एकीकरण व आर्थिक, औद्योगिक व बौद्धिक उन्नती

करवून जगातील पुढारलेल्या समाजाच्या बरोबरीचे स्थान मिळविण्यास समर्थ करणे. स्वरूप — चित्पावनाच्या सर्वांगीण उन्नतीस उपकारक होणारे लेख.

ब्रीदवाक्य —

उद्धरेदात्मनात्मानम् ।

[दमजेरेस]

वर्ष १ — अंक १ मार्च १९४०.

विशेष माहिती — पर्णन — मराठी सिनेमा मासिक. पहिले दोन अंक द्वैमासिकाप्रमाणे (!). वर्ष १ अंक १० वर चुकून आगस्ट असे छापले आहे.

[संपादक]

वर्ष १ — अंक १ (अक्टोबर — नवंबर १९४९), २ (डि १९४९ - जा १९५०), ३ फे ५० ते १० आगस्ट (मरा सप्टबर) १९५०.
वर्ष २ — अंक १ अक्टोबर १९५०, २ नवंबर १९५०. अंक २ न मास दिवाळी अंक.

चित्रदर्शन

मासिक : प्रकाशक — नारायण शिवराम मालवणकर आणि कंपनी, मालवण. मुद्रक — बकुल छा., रत्नागिरी. वा. व. रु. २, मागाहून रु.४. पु. अं. ८५॥ अंकात १२ पृष्ठे. ८'८ × ५'८. प्रथमांक — फेब्रुवारी १८८३.

उद्देश — चित्रकलाविषयक. स्वरूप — सचित्र. प्रसिद्ध पुरुषांचे चेहेरे, प्राचीन कारागिरीची कामे (लेणी, गुहा, भुयारे, लेख, नाणी, खोदीव कामे, किल्ले, गड वगैरे), देवस्थाने, पूल, पुले वगैरेंचे सचित्र वर्णन. शिळाछापाची चित्रे.

[मम]

वर्ष १ — अंक १ फेब्रुवारी १८८३.

चित्रपट

मासिक संपादक — श्रीहरि विठोबा खेरडे. प्रकाशक — डी व्ही देशमुख, जीवनकला प्रकाशन, अमरावती. वा. व रु. ४८८ पु अं ८६. अंकात ३० ते ४० पृष्ठे ९'८ × ७'२. प्रथमांक — अक्टोबर नवंबर १९४९

उद्देश — चित्रपटाचे समाजावर होणारे परिणाम व त्याचे सामर्थ्य देशाला कसे उपयोगी होईल त्याचा विचार स्वरूप — अंजन, प्रश्न पूर्ती, नवलविशेष, नाव सुचवा चढाओढ, बक्षिसाचे प्रश्न, छायाचित्रे व व्यंगचित्रे, बोलपट परीक्षण इ.

चिन्मय कृषीवल

मासिक : संपादक — वामन रामचंद्र गाडगीळ. प्रकाशक — रामचंद्र वासुदेव शेवडे, चित्रशाळा, पुणे. मुद्रक — चित्रशाळा छा पुणे वा. व. रु. ३८६. अंकात ३२ पृष्ठे. ९'२ × ६'२. प्रथमांक — जुलै १९३१.

उद्देश — ' शेतकी, उद्योगधंदे, व्यापार व संपत्तीच्या उत्पादनास, संवर्धनास व विनिमयास पोषक असे लहानमोठे धंदे, कला व हुन्नर याची माहिती ' पुरविणे. स्वरूप — सचित्र. ग्राम सुधारणा, लहान धंदे, कोरडवाहू व बागाईत शेती, देशी व परदेशी खते, पिकाचे रोग, किडी व अन्य शत्रू याचे निवारण, गुराची जोपासना, दूधदुभते, कोंबड्या, मेंढ्या, पक्षी, बकऱ्या इत्यादी पाळणे, ग्रामप्रचारक व शेतकरी याना उपयोगी.

ब्रीदवाक्य —

नसे आता थारा क्षणहि तुजला घोर विपदे ।
इथे भू गो सेवारति कृषिवळा धन्य पद दे ।
तियेने त्याना गे अमित धनधान्यादि मिळती ।
न आश्चर्य की ते धनकनमदान्धा न गणती ॥

विशेष माहिती — चिन्मय कृषीवल म्हणजेच पूर्वीचे ' महाराष्ट्र कृषीवल ' पुणे १९२२. चित्रशाळेचे नवे सचित्र मासिक.

[चित्रशाळा]

वर्ष १ — अंक १ ते १२. जुलै १९३१ ते जून १९३२.

वर्ष २ – अंक (१-२), ३ ते १२. जुलै १९३२ ते जून १९३३.

चित्रमयजगत्

मासिक : संपादक – ऑगस्ट १९२७ (वर्ष १८ अं. ८) ते १९४८ – त्र्यंबक रघुनाथ देवगिरीकर; फेब्रुवारी १९३२ (वर्ष २३ अंक२) - राजाराम प्रल्हाद कानिटकर (१९३२ ते १९३४, १९४२ ते १९४४, व १९४९ पासून). प्रकाशक –रामचंद्र वासुदेव जोशी, चित्रशाळा, पुणे. मुद्रक – चित्रशाळा छा., पुणे. वा. व. रु. ३८४, जाड आर्टपेपर प्रत रु. ५.८८. फु. अं. ०४०६, जाड आर्ट पेपर ०८. अंकात १६ पृष्ठे. १३.८ × ९.४. प्रथमांक – जानेवारी १९१०. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – विष्णुशास्त्री चिपळूणकरांनी लावलेली न्यू इं. स्कूल, केसरी...ही झाडे वाढीस लागून त्यास सुंदर फळे येत आहेत, त्यापैकीच चित्रमयजगत हे एक फळ. त्या दृष्टीने चिपळूणकरांचे अवतारकार्य सफलण्यासाठी स्वभाषेची सेवा, स्वदेशसेवा, सत्यप्रीती व स्वावलंबनप्रीती इ. गुणांचे संवर्धन करणे. स्वरूप –(इलस्ट्रेटेड लंडन न्यूजच्या धर्तीवर) चित्रमय संकीर्ण लेख, धर्मविषयक लेख, प्रवासवर्णने, नाटकांची परीक्षणे, राष्ट्रीय स्वरूपाच्या लघुकथा, चालू कादंबऱ्या, आरोग्यविषयक व इतर शास्त्रीय लेख, कविता, पुस्तकपरीक्षणे, स्वराज्याचा लढा, चरित्रे, स्थलवर्णने, वर्तीक व सचित्र मार्मिक बातम्या व विनोदी चित्रे इ.

ध्येयवाक्य –

(वर्ष १ अंक १ ते १०)

मी वंदितो श्रीगणनायकासी।
विद्या अनिर्वाहि यदीय दासी॥
मवद्व मनासि होय विद्या।
पोंहो अमत्त्वास् सदा अविद्या॥

विशेष माहिती – वर्ष १ पहिले तीन अंक लगेच संपले. जानेवारीला पुन्हा छापून दिला. पुढचे लवकरच छापून रवाना करणार (अंक १२ पृ. २०२). सरकारकडून *जामिनकीची मागणी*– वर्ष २३ अंक १ लष्करी अंक. सर्व प्रती जप्त करून नेल्या व रु. ४००० ची जामिनकी मागितली. *आकार* – वर्ष ३४ अंक ३ (मा ४३) ते वर्ष ३५ अंक ४ (ए ४४) – १२.५ × ९.५; वर्ष ३५ अंक ५ (मे ४४) ते वर्ष ३६ अंक १२ (डि. ४५) – १३.८ × ९.४. वर्ष ३७ अंक १ ते ५ (जा ते मे ४६) - १०.५ × ८.२. वर्ष ३७ अंक ६ (जू ४६) – ते वर्ष ३८ अं २ (फे ४७) – १३.८ × ९.४. वर्ष ३८ अंक ३ मार्च १९४७ पासून १०.५ × ८.२. *खास व सरकारजप्त अंक* – वर्ष २ अंक १२ दिल्ली दरबार अंक; वर्ष ३ अंक १ दिल्ली दरबार अंक; वर्ष १८ अंक ८ चीन अंक; वर्ष १९ अंक ६ रशिया अंक, वर्ष २० अंक ६ आशिया अंक; वर्ष २१ अंक १ औद्योगिक हिंदुस्थान अंक; वर्ष २२ अंक ४ महात्मा गांधी अंक; वर्ष २३ अंक १ लष्करी अंक, अंक २ ना. के. बेहरे यांची कविता 'सप्तर्षी' (पृ. ७१) व अंक ३ संपादकीय स्फुट 'वीणा दास' (पृ. १५९) हे तिन्ही अंक सरकार जप्तीत; वर्ष २४ अंक १ जागतिक शांतता अंक; वर्ष २५ अंक १ जर्मनी अंक; वर्ष २६ अंक १ काँग्रेस सुवर्ण महोत्सव अंक, अंक १२ काँग्रेस अंक; वर्ष २७ अंक १ जपान अंक; वर्ष २८ अंक १ महाराष्ट्र काँग्रेस अंक, अंक ६ यूरोप अंक; वर्ष २९ अंक १ स्पेन अंक; वर्ष ३० अंक १ झेकोस्लोव्हाकिया अंक, वर्ष ३१, ३२, ३३, ३४, ३५ अंक १ महायुद्ध अंक, लागोपाठ ५ वर्षे, वर्ष ३६ अंक १ काशुकाका जोशी अंक; वर्ष ३७ अंक ८ काँग्रेस हीरक महोत्सव अंक (१९४६), वर्ष ३८ अंक १ स्वातंत्र्य अंक, अंक ८ ऑगस्ट स्वातंत्र्य महोत्सव अंक; वर्ष ३९ अंक १ ग्राम पुनर्रचना अंक, अंक ३ महात्मा गांधी निर्वाण खास अंक, वर्ष ४० अंक १ राज्यघटना विशेषांक, अंक ११ अन्नधान्य विशेषांक; वर्ष ४१ अंक १ भारताचे ध्येयदर्शन अंक, अंक ९ नाशिक काँग्रेस अंक.

[चित्रशाळा]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा-डि). जानेवारी १९१० ते डिसेंबर १९११.

वर्ष ३ – अंक १, (२-३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१२.

वर्ष ४ ते १७ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९१३ ते डिसेंबर १९२६. (चौदा वर्षे). फक्त वर्ष १२ अंक (८-९) जोड अंक.

वर्ष १८ ते ४१ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९२७ ते डिसेंबर १९५०. (चोवीस वर्षे). खास अंकाची यादी विशेष माहितीत पहा.

चित्ररेखा

मासिक : संपादक – म. व. वाझलवार. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ६. अंकात ४८ पृष्ठे. ९'६ × ६'५. प्रथमांक – (१९३६-३७).

उद्देश – (जाहिरात १९३९) सिनेमा व्यवसायाच्या उत्कर्षाला वाहिलेले. *स्वरूप* – सचित्र.

विशेष माहिती – वर्ष १२ पासून मासिकात रूपांतर. वर्ष १ अंक १३ वा ३० अक्टोबर १९३७ चा दीपोत्सव अंक निघाला होता. वर्णन वर्ष १२ अंक (१-३) वरून.

[मुमग्रं]

वर्ष १२ – अंक (१-३) मार्च १९४८—

चित्सदानंदलहरी

मासिक : प्रकाशक – बाबाजी अनंत प्रभु, तेंडुल्कर, मुंबई. फु अ. ८४. अंकात ४० पृष्ठे. १०'८ × ७'४. प्रथमांक – जानेवारी १८९२ (शके १८१३). शेवटचा अंक – (अक्टोबर १८९२!). (पुस्तक – अंक.)

विशेष माहिती – पोट मथळा "अथवा श्रीमद्भगवद्गीतेवर श्रीरंगनाथस्वामीकृत प्राकृत टीका" मगिरथ प्रयत्नाने मिळविलेली. अंक १० बरोबर समाप्त झाले.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ६ जानेवारी ते जून १८९२, ७ ते १० समाप्त. पृ. २ + ३९४ + २.

चैतन्य

द्वैमासिक / मासिक : संपादक – वासुदेव शिवराम कोल्हटकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे; *मुद्रक – आनंद मुद्रण मंदिर, पुणे.* वा. व. रु. २. फु.अं. ८६. अंकात ४० पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – चैत्र शु. १८५६. शेवटचा अंक माघ शु. १८६१.

उद्देश – मक्तिज्ञानवैराग्यादी तारक उपायांचे सुलभ रीतीने प्रतिपादन करून, स्वधर्मपरिपालनाविषयी *अंत:करणात चेतना उत्पन्न* करण्याचा प्रयत्न करणे व कीर्तनासारखी धर्मप्रचाराची उपकारक साधने अधिक लोकोपयोगी बनविणे. *स्वरूप* – सचित्र. हरिकथेला पोषक असे वक्तृत्व, आख्याने, पूर्वरंग, संगीत इ. विषय, स्वधर्म, सदाचार व चालीरीती यांची तत्त्वे विशद करणे; मौतिकशास्त्रदृष्ट्या वैदिक धर्माचे सनातन सिद्धान्त कसे अबाधित ठरतात याची चर्चा. चित्रे.

ब्रीदवाक्य –

(१) मुख्य हरिकथा-निरूपण।
दुसरे ते राजकारण ॥
तिसरे ते सावधपण।
सर्व विषयी ॥ – *समर्थ*

(२) अहो देवर्षिर्धन्योऽयं यत्कीर्तिं शार्ङ्गधन्वनः।
गायन्माद्यन्निदं तन्त्र्या रमयत्यातुरं जगत् ॥

विशेष माहिती – कीर्तनसंस्थेच्या कार्यालयाचे. *आकार* – वर्ष ३ पासून ९'३ × ६'४ वर्ष ५ – ९'६ × ७'२. वर्ष २ पासून

मलपृष्ठावर व आरंभपृष्ठावर शकाबरोबरच सनाचा निर्देश; वर्ष ३ पासून वर सन व फक्त आरंभपृष्ठावर दोन्ही. सहसंपादक – वर्ष ५ पासून महादेवशास्त्री जोशी. फुटकळ अंक – मासिक झाल्यापासून ८३. युद्ध सुरू, कागद महाग. सावध होऊन, नुकसानीत चालत होते म्हणून बंद केले.

[चैतन्य कार्यालय]

द्वैमासिक

वर्ष १ – अंक १ ते ६. चैत्र ते पौष १८५६.

मासिक

वर्ष २ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५७. अंक १ चैत्र (वर्षारंभ) विशेषांक.
वर्ष ३ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५८. अंक १ चैत्र कीर्तनांक.
वर्ष ४ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५९. अंक १ चैत्र भागवतांक भाग १ ला.
वर्ष ५ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८६०. अंक १ चैत्र भागवतांक भाग २ रा.
वर्ष ६ – अंक १ ते १२. चैत्र ते माघ १८६१. अंक ७ अधिक अश्विन, म्हणून फाल्गुनचा अंक नाही.

छत्रपति

द्वैमासिक / मासिक : संपादक – सखाराम पांडुरंग सावंत. प्रकाशक – संपादक, व्हि. मराठा स्टूडंट्स इन्स्टिट्यूशन, कोल्हापूर. मुद्रक – छत्रपती छा. कोल्हापूर. वा. व. रु. २ (द्वै). फु. अं. ०६. अंकात ४० पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – आगस्ट १९२०.

उद्देश – विशेषतः मराठा आणि इतर मागासलेल्या वर्गाच्या लोकांत सर्व प्रकारच्या सुधारणेची अभिरुची लागून वाढवावी दृष्टी शिक्षणाकडे वळावी, अज्ञानांधकाराचा नायनाट व्हावा, समाजातील विद्यार्थ्यांत ऐक्याची भावना वाढून राष्ट्राचा उद्धार व्हावा. स्वरूप – कविता, गोष्टी, मराठा समाजाच्या व ब्राह्मणेतरांच्या चळवळींची माहिती.

ब्रीदवाक्य –

उद्धरेदात्मनाऽऽत्मानम् ।

विशेष माहिती – द्वैमासिकाचे नाव छत्रपती (ती दीर्घ). सनाबरोबर राजशकाचा निर्देश. वर्ष २ पासून (मासिक) – वा. व. रु. २०८, फु. अं. ०४, पृ. ३२. वर्ष २ अंक १ च्या मलपृष्ठावर आगस्ट १९२१. वर्ष २ मधील वर्षारंभ जुलै १९२१ पक्का धरून अंक ७ वर फेब्रुवारी ऐवजी जानेवारीच छापलेला दिसतो.

[पुमसं]

द्वैमासिक

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९२०, २ अक्टोबर, ३ डिसेंबर १९२०, (४ फे १९२१), (५ - ६) एप्रिल - जून १९२१.

मासिक

वर्ष २ – अंक १ जुलै १९२१, (मलपृष्ठावर आगस्ट १९२१), २ स, ३ अ, ४ न, ५, ६, ७ जानेवारी १९२२.

छत्रपती स्काउट

मासिक : संपादकमंडळ – व्ही. एस्. अय्यर, डी. पी. पाटील, जी. आर. कोल्टकर. प्रकाशक – कोल्हापूर. वा. व. रु. १. अंकात १६ पृष्ठे. ९'६ × ६'३. प्रथमांक – नवंबर १९२६.

उद्देश – कोल्हापूर बालवीर संस्थेचे. स्वरूप – इंग्रजी मराठी.

ब्रीदवाक्य –

सज्जो भव ।

विशेष माहिती – *वा. वर्गणी* – वर्ष ३ पासून संपूर्ण अंक (१८ पृष्ठे) रु. १, फक्त मराठी १० पृष्ठे रु. ०१२. *आकार* – वर्ष १४ पासून ७'२ × ४'९. संपादक – वर्ष ३ अंक १० – व्ही. एस्. अय्यर, बा. रा. कोल्टकर.

[नगरवाचनमंदिर व डी एम् बलावडेकर कोल्हापूर]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ नवंबर १९२६ ते अक्टोबर १९२७

वर्ष २ – अंक १, (२ ३ ,) ४ ते ६ + ७ ते ९, (१० ११) नवंबर १९२७ ते अक्टोबर १९२८ मेचा वा अंक नाही फक्त अकरा अंक

वर्ष ३ – अंक १ ते ११ नवंबर १९२८ ते अक्टोबर १९२९ मे चा अंक नाही – फक्त ११ अंक

वर्ष ४ – अंक १ ते ११ नवंबर १९२९ ते अक्टोबर १९३०. मे चा अंक नाही – फक्त ११ अंक

वर्ष ५ – अंक १ ते ११ नवंबर १९३० ते अक्टोबर १९३१ मे चा अंक नाही – फक्त ११ अंक

वर्ष ६ – + अंक १ ते ११ + जानेवारी ते डिसेंबर १९३२ जुलैचा अंक नाही – फक्त ११ अंक

वर्ष ७ – अंक १ ते ११ जानेवारी ते डिसेंबर १९३३ जुलै चा अंक नाही – फक्त ११ अंक

वर्ष ८ – अंक १ जा १९३४ ते ५ मे, ६ ते १० अक्टोबर १९३४ (?)

वर्ष ९ – अंक १, २, (३ ४), ५ ते ८, (९ १०), ११, १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९३५

वर्ष १० – अंक १ ते ३, (४ ५), ६ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९३६

वर्ष ११ – अंक १ ते ९, (१० ११), १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९३७

वर्ष १२ – अंक १ ते ९, (१० ११), (१२ १ वर्ष १३ चा) जानेवारी १९३८ ते जानेवारी १९३९ (तेरा अंक) अंक (१० ११) अक्टोबर – नवंबर दिवाळी अंक

वर्ष १३ – अंक (२ ३), ४, (५ ६) ७, ८, (९ १०), ११, १२ फेब्रुवारी ते डिसेंबर १९३९

वर्ष १४ – अंक १ ते ३, (४ ५), (६ ७), (८ ९), १० ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९४० अंक (४ ५) एप्रिल मे ग्रामोद्धार अंक

वर्ष १८ – +अंक १ ते १२ जुलै १९४६ ते जून १९४७

वर्ष १९ – अंक १ जुलै १९४७ ते ५ नं १९४७ + ६ जानेवारी १९४८ ते ११ जून १९४८ अंक ५ नवंबर दिवाळी अंक

छायालेखन

मासिक संपादक – शंकर गो गुळवणी प्रकाशक – डी जी जोशी, पुणे मुद्रक – हिंदु राष्ट्र मुद्रणालय, पुणे वा व रु ६।१२ अंकात ३२ पृष्ठे ७ १ × ४ ८ प्रथमांक – मार्च १९४७ (पुष्पमाला)

उद्देश – फोटोग्राफीविषयक मराठीत पहिलीच पुष्पमाला त्या विषयाचे वाङ्मय आणि तांत्रिक माहिती आपल्या भाषेत नाही ही उणीव अशत तरी भरून काढण्याचा प्रयत्न स्वरूप – सचित्र पर्णचित्रे, छायाचित्रेदर्पण छायाचित्रकला, तिचे शिक्षण, चित्रवर्गाची छायाचित्रकलेच्या दृष्टीने परीक्षणे इ

विशेष माहिती – आरंभपृष्ठावर शिवाय इंग्रजी मथळा ' फोटोग्राफी ' प्रकाशक – अंक २ व ३ श गो गुळवणी

[मग्र]

वर्ष १– अंक १ वर्षारंभ विशेष पुष्प मार्च १९४७, + अंक २ मे १९४७, अंक ३ जून १९४७

जगद्हितेच्छु

पाक्षिक / मासिक संपादक – (तयार कर णार) रावजी श्रीधर गोंधळेकर प्रकाशक – संपादक, पुणे मुद्रक – जगद्हितेच्छु (शिळा) छा , पुणे

वा. व. रु. ८८८, मागाहून १०८८. फु. अ. ८८. अकात ५० पृष्ठे १०'१ × ६'९. प्रथमाक – १ मार्च १८६९. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – अष्टादश पुराणाचा समह करणे. स्वरूप – मत्स्यपुराण मूळ सस्कृत व गद्य मराठी भाषातर भाग १ व २.

विशेष माहिती – वर्ष २ अक २ पर्यंत मत्स्यपुराण भाग १ समात झाला. वर्ष २ अक ३ पासून त्याचा भाग २ सुरू झाला.

[दनाप्रो, मग्र]

पाक्षिक

वर्ष १ – अक १ ते २४. मार्च १८६९ ते फेब्रुवारी १८७०.

मासिक

वर्ष २ – अक १ ते ११ ... मार्च १८७० ते जानेवारी १८७१ ...

वर्ष ३ – अक ..., २ एप्रिल १८७१ ते १० डिसेंबर १८७१.

वर्ष ४ – अक ..., ४ जून १८७२ ते ८ अक्टोबर १८७२...

जगमित्र

मासिक : संपादक – कृष्णाजी नरसो पाठे. प्रकाशक – सपादक, पुणे वा व. रु. १. फु अ. ८३. ७ २ × ४ २. प्रथमाक – मार्च १९०९.

उद्देश – बालतरुणाचे मनरजन करणे स्वरूप – नाटके, कादबऱ्या.

ब्रीदवाक्य –

मना श्रेष्ठ धारिष्ट जीवी धरावे । मना बोलणे नित्य सोशीत जावे ॥
स्वये सर्वदा नम्र वाचे वदावे । मना सर्व लोकास रे नीववावे ॥ – रामदास

विशेष माहिती – यात ह्र न. पोंक्षेलिखित 'बचदेवयानी नाटक' प्रसिद्ध झाले

वर्ष १ – अक १ ते ४ मार्च ते जून १९०९

जननी

त्रैमासिक/मासिक : सपादक – सौ. शारदाबाई मराठे, वि नि. मराठे. प्रकाशक – वि नि. मराठे, पुणे. मुद्रक – श्रीरामेश्वर प्रि. प्रेस, पुणे. वा व. रु १८८. तहहयात वर्गणीदारास आगाऊ रु. १० फु. अ. ८२. ८'४ × ५'४. प्रथमाक – (मासिक) एप्रिल १९३४. (वर्ष ३ मध्ये कित्येक वेळा अकक्रमाक)

उद्देश – शारीरिक, नैसर्गिक, आरोग्यवर्धक. स्त्रिया व मुले यांच्यासाठी. स्वरूप – आहार, व्यायाम, हवा व सूर्यप्रकाश ह्या आरोग्याच्या चतु सूत्रीविषयी निसर्गचर्चेतून दाम्पत्यरहस्य दर्शक, वैवाहिक जीवनाचा शास्त्रीय वाटाड्या.

विशेष माहिती – 'पुणे शारदा प्रसूतिगृह सस्थेचे'. त्रैमासिकाची माहिती मिळाली नाही. मासिकाची वर्ष २ पासूनची नोंद केली. *आकार* – वर्ष ४ पासून ११ × ८'५

[मग्र, पुमग्र]

त्रैमासिक –

वर्ष १ – अक १ ते ४. –

मासिक

वर्ष २ – अक – १ एप्रिल १९३४ ते ७ अ. १९३४, ८ ते १२ मार्च (!) १९३५. अक १ एप्रिल वसंत अंक, अक २ मे पुरवणी, अक ४ जुलै प्रसूतिगृह विशेषाक, अक ५ आगस्ट नागपचमी विशेषाक, अक ६ सप्टेंबर गौरी अक, अक ७ अक्टोबर दसरा दिवाळी अक.

वर्ष ३ – अक १ मे १९३५ ते ७ न १९३५, ८, ९ फ १९३६ अक ६ अक्टोबर विजयाक

वर्ष ४ – अक १ नवबर १९३६, २, ३ जा १९३७, ४ फे–मा, + ५ न, ६ डिसेंबर १९३७ अक ४ फेब्रुवारी - मार्च प्रदर्शन खास अक, अक ५ नवबर दिवाळी अक (अनियमित)

जनसेवा

मासिक : संपादक – एम्. एम्. कोटस्थाने. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १८४. फु. अं. ८१. अंकात २० पृष्ठे. ६·९ × ४·६. प्रथमांक – जानेवारी १९३४.

उद्देश – थोड्या खर्चात उच्च दर्जाचे वाङ्मय मिळावे, विचारास चालना मिळावी. अमुक एकाच विषयाला वाहिलेले नाही. स्वरूप – वाङ्मय, इतिहास, धर्म, कायदा, व्यापार, स्थापत्य-कला, खेडेगाव व शहरे यांची सुधारणा, जगातील घडामोडी इ. 'शिवाजीची बखर' स्वतंत्र पृष्ठे.

विशेष माहिती – आकार खिशात मावण्याजोगा. मलपृष्ठावर चालू व पुढील महिन्याचे कॅलेंडर. यात 'शिवाजीची बखर' प्रसिद्ध झाली. वर्ष २ अंक २ मध्ये मद्रास, रामेश्वर, धनुष्कोटी यात्रा वर्णन.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३४.
वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९३५, २, (३-४) एप्रिल १९३५ –

जातकसंग्रह

सुमारे २० दिवसांनी प्रकाशन : संपादक – विष्णु गोपाळ नवाथे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – जगद्हितेच्छु प्रेस, पुणे. वा. व. रु. २ बारा संग्रहाची. १३·५ × ८·५. प्रथमांक – (१९२० ?). (भाग संग्रह.)

उद्देश – लोकांस घरबसल्या फलज्योतिषाचे आजचे स्वरूप काय आहे, त्यात सत्यता कितपत आहे व ते संग्रहाच्या मार्गानेच प्रगनिकर (होणार) आहे असे दाखविणे. स्वरूप – विविध प्रकारच्या कुंडल्यांचा संग्रह व त्यांची व फलज्योतिषविषयांची चर्चा, प्रसिद्ध पुरुषांच्या कुंडल्या, सूक्ष्मचमत्कार, स्पुट लेख, संस्कृत ग्रंथांचे भाषांतर.

विशेष माहिती – "संपादकाच्या व छापखान्याच्या सोयीप्रमाणे सुमारे प्रत्येक २० दिवसांनी प्रसिद्ध होईल. पुढील संग्रहाच्या प्रकाशनाची तारीख प्रत्येक अंकात देण्यात येईल." 'भाग ३-संग्रह ९ ची तारीख १९ नवंबर दिली होती, ती पुष्कळ पुढची घ्यावी लागली.'

[मुंमग्रं]

भाग १ – संग्रह...
भाग २ – संग्रह...
भाग ३ – संग्रह १ – ५ मे १९२२, २ – २५ मे, ३ – १८ जू, ४ – ९ जु, ५ – ३० जु, ६ – २० आ, ७ – १७ स, ८ – १५ अ १९२२ + ९ – २० मार्च १९२३.

जादूचे मासिक

मासिक : संपादक – 'गुरुकिल्ली' – के. मा. लेले. सहसंपादक – मारुतकुमार. प्रकाशक – डॉ. के. मा. लेले, पुणे. वा. व. रु. १८७, परगावी रु. १८११. फु. अं. ८३. अंकात १६ पृष्ठे. ८·४ × ५.५. प्रथमांक – (फेब्रुवारी १९४१).

उद्देश – जादूचे विविध प्रकार व इतर अनेक विषयांकरिता वाहिलेले. स्वरूप – सचित्र. पत्ते, रुपये, रुमाल, चेंडू, अंगुस्ताने, सिगारेट, चलनी नोटा इत्यादींचे खेळ.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक...३ एप्रिल १९४१ ते ६ जुलै १९४१. अंक ५ रुपयाची चलाखी व खेळ विशेषांक.

जादू-मंत्र-तंत्र भूतपिशाचादि निर्णय

मासिक : संपादक – (तयार करणार D. K. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – जगदीश्वर छा. (शिळाछाप), मुंबई. वा. व. रु. आगाऊ ४ + रु. १८८ वस्तूचा टपाल वगैरेखर्च = ५८८ फु. अं. ८८. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – सप्टेंबर १८८३. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – अज्ञानामुळे होणारी माल्मत्तेची खराबी वाचावी, जादूप्रयोग रसायनादी विद्येने होतात, दैवी चमत्कार नव्हेत हे समजावे, भूत पिशाचादिकांचे खरे ज्ञान होऊन उपद्रव टळावा व मनोरंजन व्हावे. स्वरूप – सचित्र. जादू-मंत्रमंत्री इ. चमत्काराचा खुलासा, भूत-पिशाचादींचा अंमल व निवारण, इंद्रजाल व देवतासिद्धी याचे अद्भुत चमत्कार, मेस्मेरिझम, वायुजन्य चमत्कार, रसायनक्रियेसंबंधी चमत्कारिक प्रयोग, विद्युच्चमत्कार, किमया-सिमिया-लिमिया इ. पोटविषयासह, अंकांचे चमत्कार, गंजिफाचे मनोरंजक खेळ इ. काही प्रयोगाच्या व खेळाच्या वस्तू वाचकास अर्पण करणार.

ब्रीदवाक्य –

जादू भूत पिशाचे, तसे मंत्रादि सर्व जगतात।
विस्तार केवि याचा कथिला जाईल या (?) ग्रंथात॥

विशेष माहिती – इमजी मथळा - जर्नल ऑफ नॅचरल मॅजिक. 'कायद्याप्रमाणे सर्व प्रकारचे हक्क कर्त्यांने राखिले आहेत.' पत्रव्यवहाराचा पत्ता–म्यानेजर, कुटुंबकरमणूक, मुंबई.

[मुमम]

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १८८३, (२-३) नवंबर १८८३.

जासूद

मासिक : संपादक – कृष्णाजी रघुनाथ केळकर, प्रकाशक – वेळास, वा. व. रु. ०४. अंकात २४ पृष्ठे. ७'२X४'२. प्रथमांक – जानेवारी १९०४. (गेट).

उद्देश – महत्त्वाच्या भरपूर जाहिरातींचा संग्रह व प्रसार. एका ठिकाणची बातमी दुसऱ्या ठिकाणी पोहोचविणे. स्वरूप – बातमीपत्रे, शिक्षण-विषयक लेख, सुभाषिते इ.

[मुसम्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ५ ... जानेवारी ते मे १९०४...

जाहीर भारत

मासिक : प्रकाशक – गणेश गोविंद देव, दहिवडी. अंकात ८ पृष्ठे. ८'२ X ६'६. प्रथमांक – एप्रिल १९२१.

उद्देश – संकलित जाहिरातींची प्रसिद्धी. स्वरूप – मनोरंजनासाठी कथा-कादंबऱ्या.

विशेष माहिती – इमजी मथळा – दि इंडियन अॅडव्हर्टाइझर, ए मंथली ऑफ अॅडव्हर्टाइझमेंट, अॅम्यूझमेंट अँड इन्स्ट्रक्शन.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १, (२-३)...एप्रिल ते जून १९२१.

(श्री) जिनविजय

मासिक : संपादक – आण्णा बाबाजी लठ्ठे, वर्ष ६ धळंत बाबाजी बुगुटे. प्रकाशक – वर्ष ५, बाळा पद्याप्पा आलासे, (औरवाड), वेळगाव. वा. व. रु. १, वर्ष ६ रु. १०८. फु. अं. ०२. अंकात १२ पृष्ठे. ८'४X५'४. प्रथमांक – एप्रिल १९०२ (चैत्र श. १८२४).

उद्देश – जैन लोकांच्या उन्नतीकरिता. स्वरूप – जैनोन्नतिकारक निबंध, प्राचीन जैन ग्रंथांची भाषांतरे, दक्षिण महाराष्ट्र जैन समाजाची साग्र हकीकत.

ब्रीदवाक्य :

वर्ष १ – जिण पवयण पसिद्ध जम्बूदीवम्मि चेव
सव्वम्मि।
विचि जस व अचिरा पावेज्जउ सयल
पुढविए॥

वर्ष ५ – जैनागम हा जम्बूद्वीपी आहे प्रसिद्ध
बहु कैसा।
वदत् सकल धरिनी धरल्याती होउ दे
सुधा सरसा॥

वर्ष ६ – जो सत्य, उज्ज्वल, विशुद्ध सदाच पाही।
नीती दयान्वित तथा हृदयात वाही।

तो श्रीजिने कथित धर्म चिरप्रसार ।
व्हाया जगी सफल या विजयावतार ॥

वर्ष ९ – नीतेर्निर्मलरश्मीर्णासुप्रदिशन् सत्यं समुल्लासयन् ।
साहित्यं परितः प्रसार्य विजयं सामाजिकं साधयन् ।
जैन पुण्यमत प्रसार्य जयते ह्यन्वर्थयन् स्वाभिधाम् ।
कुर्वन् मोहमृगे जिनेंद्रविजयं शार्दूल – विक्रीडितम् ॥

विशेष माहिती – दक्षिण महाराष्ट्र जैन-सभेचे प्रकाशन.

[पुमसं]

वर्ष १ – अंक १ ते ७ – एप्रिल ते अक्टोबर १९०२ –.

वर्ष ४ व ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (फे ते जा). फेब्रुवारी १९०५ ते जानेवारी १९०७. (दोन वर्षे)

वर्ष ६ – अंक (१-३), ४, (५-६), ७ ते १२. फेब्रुवारी १९०७ ते जानेवारी १९०८.

वर्ष ७ – अंक (१-२), ३ ते ८, (९-१०), ११, १२. फेब्रुवारी १९०८ ते जानेवारी १९०९.

वर्ष ८ – अंक १ ते १०, (११-१२). फेब्रुवारी १९०९ ते जानेवारी १९१०.

वर्ष ९ – अंक १, २, (३-४), ५ ते ९, (१०-११), १२. फेब्रुवारी १९१० ते जानेवारी १९११.

जीवन

मासिक : संपादक – अनंत बाळकृष्ण भिडे. प्रकाशक – संपादक, "जीवनज्योत" प्रकाशन, पुणे / मुंबई. मुद्रक – न्यू ज ... प्रेस, मुंबई, वर्ष १ अं ५ – मोजमगाह प्रि. प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ३, वर्ष २ रु. ४·८. पु. अं. ८४, ८६. आकार ६४ पृष्ठे. ७·८ × ५·५. प्रथमांक – जानेवारी १९४१.

उद्देश – लैंगिक विषयांची शास्त्रीय चर्चा. स्वरूप – सचित्र, नग्नचित्रे.

ब्रीदवाक्य –

'जगात परमेश्वर व लैंगिक भावनाच फक्त अमर आहेत.'

विशेष माहिती – मालक – र. य. वेलदे.

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४१.

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९४२ ते ४,५ मे - जून, ६, ७ आ - स, ८, ९ नवंबर १९४२.

जीवनज्योति

मासिक : संपादक – शि. ग. पटवर्धन. प्रकाशक – गं. मा. शिरवर, अमरावती. वा. व. रु. २. अंकात ८ पृष्ठे. ९·५ × ७·२. प्रथमांक – अक्टोबर १९५०.

उद्देश – महारोग्यांच्या सेवेस वाहिलेले.

ब्रीदवाक्य –

नत्वहं कामये राज्यं न स्वर्गं ना पुनर्भवम् ।
कामये दुःखतप्तानां प्राणिनामार्तिनाशनम् ॥

[मुंमसं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९५०.

जैन-जागृति

मासिक : संपादक – दीपचंद माणिकचंद व्होरा (सांगली), मगनलाल माधवजी गांधी. प्रकाशक – बापूभाई रतनचंद शाह, सांगली(?). अंकात २४ पृष्ठे. ९ × ६·२. प्रथमांक – (जुलै) १९३२.

उद्देश – वार्षिक अधिवेशनातील विचार-विनिमय, ठराव, परिषदेची कामगिरी इत्यादी जनतेसमोर ठेवणे, सामाजिक चळवळी करणे, सामाजिक प्रश्नी घडवून आणणे; नव्या जुन्यातील अंतर दूर करणे. स्वरूप – मराठी - गुजराती.

ब्रीदवाक्य –

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।

विशेष माहिती – "दक्षिण महाराष्ट्र जैन श्वेतांबर प्रांतिक परिषदनुं मासिक मुखपत्र."

[कोल्हापूर]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९३२, २ ऑ, ३ सप्टेंबर १९३२ –

जैनबंधु

मासिक : संपादक – गणपत नारायण चवडे. प्रकाशक – वर्धा. वा. व. रु. १. फु. ऑ. ८२. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – जानेवारी १९०८.

उद्देश – सर्वसाधारण जैन ब्राह्मण व इतर सर्व जातींस न्याय नीती वगैरेचे ज्ञान देणे. स्वरूप – राजनीती, धर्मनीती, ऐतिहासिक माहिती इत्यादी नवरसयुक्त गद्यपद्यात्मक लेख, पौराणिक पुरुषांची चरित्रे, नाटके इत्यादी.

[पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९०८, २ फे, ३ मार्च १९०८.

जैनबोधक

मासिक / पाक्षिक (वर्ष ३५ अंक १ आगस्ट १९२४पासून) : संपादक – हिराचंद नेमचंद दोशी (संस्थापक). प्रकाशक – वर्ष २ गौतम मोतीचंद, सोलापूर. मुद्रक – आनंदवृत्त, सोलापूर. वा. व. रु. १८४. फु ऑ. ८२. अंकांत १२, १६, २४ पृष्ठे. ८ × ४·८. प्रथमांक – सप्टेंबर १८८५ (भाद्रपद शु. १८०७). (पुस्तक व सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – आगमानुकूल धर्मप्रसार करून जैन समाजाची सर्वांगीण उन्नती करणे, धार्मिक व सामाजिक विषयांची चर्चा, वाईट चालीरीती निघून जाव्या असा प्रयत्न, जैनतत्त्वाचा व दर्शनज्ञानचारित्र्यविषयक गोष्टींचा ऊहापोह करून जे सत्य ठरेल ते प्रकाशित करून प्रसार करणे. स्वरूप – पहिली १० वर्षे मराठी गुजराती-हिंदी. पुढे मराठी; पुढे वर्ष ५० (१९४०) पासून हिंदी मराठी.

ब्रीदवाक्य –

वर्ष १ – तज्जयति परं ज्योतिः समं समस्तैरनंतपर्यायैः । दर्पणतल इव सकला प्रतिफलति पदार्थमालिका यत्र ॥ वर्ष १६ – तिर्यक्प्राणी देखिल त्यागति जेथे त्यजुनिया वैर । ऐशा जिनचरणाचा महिमा वानूं अगाध कोठवर ॥ वर्ष २७ – द्याया सदैव हितकारक धर्मबोध । न्याया मतिभ्रम ल्या विलया विरोध । दावावया सुपथ उन्नतिचा तसाच । घे जैनबोधक जनीं अवतार साच ॥

विशेष माहिती – काही तपशील 'जैनबोधकाचा इतिहास' १९४४ वरून. वर्ष १ अंक २ मलपृष्ठावर "एक वर्षभर किंमत न ठेविता काढण्याचा विचार. प्रती २००." *पाक्षिक* – वर्ष ३५ अंक १ आगस्ट १९२४ पासून. दक्षिण प्रांतीय रत्नत्रय धर्मसंवर्धक सभेचे मुखपत्र ८ वर्षे–वर्ष ४२ (१९३१) पर्यंत. त्यानंतर स्वतंत्र. *संपादक* – वर्ष १४ अंक २ अक्टोबर १८९८ – कल्लाप्पा भराप्पा निटवे, कोल्हापूर; वर्ष २७ अंक १ – आगस्ट १९१६ – जिवराज गौतमचंद दोशी, सोलापूर, वर्ष ३१ अंक १ आगस्ट १९२० – रावजी सखाराम दोशी, सोलापूर, वर्ष ५० पासून संपादकमंडळ – मख्खनलालजी न्यायालंकार, मोरेना. *विशेषांक* – वर्ष २६ रौप्य महोत्सवांक, वर्ष ५१ सुवर्ण महोत्सवांक, वर्ष ५३ अंक (३४) हिराचंद नेमचंद दोशी हीरक महोत्सवांक, वर्ष ५४ अंक १ न १९३७ विवाहांक, वर्ष ५५ (१९३९) मुनि विहारांक, वर्ष ६१ (२९ डि १९४४) हीरकमहोत्सवांक.

[मग्र, पुमग्र]

मासिक

वर्ष १ व २ – अंक १ ते २४. सप्टेंबर १८८५ ते आगस्ट १८८७.

वर्ष ३ ते १३ – अंक २५ ते १५६. सप्टेंबर १८८७ ते आगस्ट १८९८. (अकरा वर्षे) काही जोड अंक.

वर्ष १४ – अंक १५७ सप्टेंबर, १५८ अक्टोबर १८९८.
वर्ष १५ ते २६ – अंक ...(बारा वर्षे) मध्यंतरी काही वर्षे प्रकाशनाचा खंड पडून २७ वे वर्ष आगस्ट १९१६ ला सुरू.त्याचे अंक वर्षवार.
वर्ष २७ ते ३० – अंक १ ते १२ (आगस्ट ते जुलै). आगस्ट १९१६ ते जुलै १९२०. (चार वर्षे) काही जोड अंक.
वर्ष ३१ – अंक १ ते ७—आगस्ट १९२० ते फेब्रुवारी १९२१—

पाक्षिक

वर्ष ३५ – अंक १ पासून पाक्षिक...
वर्ष ५१ – अंक ...१८, १९ जुलै १९३५, २०, २१ आ, २२, २३ सप्टेंबर १९३५.
वर्ष ५२ – अंक (१-२) नवंबर १९३५, ३ ते ५, ६ ते ११ मा ३६, १२ ते २० आगस्ट ३६, २१ ते २६ –
वर्ष ५३ – अंक (१-२) डि, (३–४) डि १९३६, ५ ते ११ ए ३७, १२ ते २३......

जैन महाराष्ट्र महिला

मासिक : संपादक – कु. सुमतीबाई शाह. सहसंपादक – सौ. सुलोचना मोकरे, चचला शहा, मन्दोदरी चवरे, वसुंधरा धुमाळे. प्रकाशक – सखाराम देवचंद शहा, जैनश्राविकाश्रम, सोलापूर. मुद्रक – वर्धमान छा., सोलापूर. वा. व. रु. १॥८, वर्ष ४ रु. ३. अंकात १६ पृष्ठे. ८·३ × ५·३. प्रथमांक – डिसेंबर १९४१.

उद्देश – भा. दि. जैन महिलापरिषदेचे.

ब्रीदवाक्य –

जैनं जयतु शासनम् ।
नारी गुणवती धत्ते स्त्रीसृष्टेरग्रिम पदं ।
– भ. जिनसेन.
[मर्म]

वर्ष १ – अंक १, (२-३), ४, (५-६), ७ ते १०, (११-१२). डिसेंबर १९४१ ते नवंबर १९४२.
वर्ष २ – अंक १ ते १०, (११-१२). डिसेंबर १९४२ ते नवंबर १९४३.
वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४-५), ६, (७-८), (९-११), (वर्ष ३ अंक १२ डि व वर्ष ४ अंक (१-२) जा-फे असे तीन अंक एकत्र). डिसेंबर १९४३ ते फेब्रुवारी १९४५.
वर्ष ४ – अंक – (३-७), (८-९), १० ते १२. मार्च ते डिसेंबर १९४५.
वर्ष ५ – अंक १ ते ५, (६-७), (८-९), १० ... जानेवारी ते अक्टोबर १९४६.

जैनविद्यार्थी मंडळ त्रैमासिक

त्रैमासिक : संपादक – सुरेंद्र डी. पाटील. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – चित्रशाळा छापखाना. अंकात २० पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – सप्टेंबर १९२८.

उद्देश – जैनविद्यार्थीमंडळाच्या (स्थापना सुमारे १९२२) धोरणाचा आणि कार्याचा प्रसार करणे आणि नवयुवकांत कर्तव्याची जागृती उत्पन्न करून त्यांना संघटित करणे. स्वरूप – मराठी व इंग्रजी. जैनतत्त्वज्ञान व व्यवहार. जैनांच्या उन्नतीसाठी चर्चिणारी लेखन.

विशेष माहिती – त्रैमासिक कमिटी – कु. राजुबाई गुजर, एस्. डी. पाटील, मोहनलाल शहा, ए. एन्. उपाध्ये. दि. ९ सप्टेंबर १९२८ रोजी व्हावयाच्या संमेलनप्रसंगापूर्वी प्रसिद्ध व्हावा म्हणून अंक घाईने काढला. पृष्ठसंख्याही थोडी.

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १९२८.

जैनेतिहाससार

मासिक : संपादक – बाप्पा भाऊराव निटवे नाडणीकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – आर्यविजय छा., पुणे. वा. व. रु. ३. पृ. अं.

८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८.४ × ५.४. प्रथमांक - अक्टोबर १८९२.

उद्देश – जैनधर्माची थोरवी ज्ञात करणे. स्वरूप – (गद्यपद्यात्मक) अमितगतिकृत धर्म परीक्षा मराठी गद्य, मुनिसुव्रतकाव्यम् मूळ व गद्यपद्य भाषांतर.

ध्रीदवाक्य –

त्यज दुर्जनसंसर्गं भज साधुसमागमम् ।
भवभीतिनिनाशार्थं जिनपादाब्ज स्मर ॥
सोडुन स्नेह दुष्टाचा साधूशी संगती कर ।
भवभीति निवाराया वीतरागपदा स्मर ॥

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ४ – अक्टोबर १८९२ ते जानेवारी १८९३.

जैनोन्नति

मासिक : संपादक – गुलाबचंद घोंडीराम गिरवरा. प्रकाशक – संपादक, परिंचे (ता. पुरंदर, जि. पुणे). मुद्रक – इंदिरा छापखाना, परिंचे (पुणे). वा. व. रु. १८५. अंकात २४ पृष्ठे. ५.७×४.२, ८.३×५.३. प्रथमांक – जानेवारी १९०८.

उद्देश – अवनतीस पोचलेल्या जैनांची उन्नती, एकीकरण, शिक्षण इत्यादी स्वरूप – सचित्र. मराठी व हिंदी. जैनांची उन्नती करण्यास काय केले पाहिजे, जैनांची सर्व सुखे कशावर अवलंबून आहेत, जैनधर्म म्हणजे काय, जैनांची स्थिती कशी आहे, ती सुधारण्यास कोणते उपाय योजले पाहिजेत, इ. विवेचन.

ध्रीदवाक्य –

जिन वचननि रचना कहूं, सुनताई सुख थाय ।
तो अंगिकार कर्याथका, जन्ममरण मिट जाय ॥

[मग्र, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ७, . . , (९ १०) जानेवारी ते अक्टोबर १९०८

ज्योति

मासिक : संपादक – रघुनाथ ज. सामंत. सहसंपादक – रघुनाथ तेंडुलकर. प्रकाशक – पी. एन्. सामंत, मुंबई. मुद्रक – सागर साहित्य छा., मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. अंकात ३६ पृष्ठे. ९.२ × ७, अंक ७-७.२ × ४.८. प्रथमांक-- जानेवारी १९४०. (वर्ष-अंक, शिवाय सलग अंक क्रमांक).

उद्देश – नवयुगीन महाराष्ट्र-रसिकांचे वैशिष्ट्यपूर्ण मुखपत्र. स्वरूप – वाङ्मयकलांची रोजनिशी, साहित्याचे महत्त्वमापन; प्रकाशातील कलाकृती; मासिक विचारसृष्टी, टिपण्या; शैक्षणिक; बालज्योती इत्यादी.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष २ १०.९×८.६. *या वर्गणी* – वर्ष २ क. २, फु. अं. ८२८६. *सहायक* - वर्ष २ गं. मा. निरंतर, रघुनाथ तेंडुलकर.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४०.

वर्ष २ – अंक (१३ - १४) जानेवारी - फेब्रुवारी १९४१.

ज्योतिप्रकाश

मासिक : संपादक – द. कि. चुके. सहसंपादक – वसंत चुके. प्रकाशक – ल. मा. तावडे. फु. अं. ८३. ८.९ × ६.८. प्रथमांक (जून) १९४१.

ध्रीदवाक्य –

दीपकलिका हानी चढे ।
ते घराभीतरी प्रकाशु सौपडे ।
माझी मूर्ति जे ध्यानी चढे ।
ते चैतन्य आतुडे अवघेचि ॥

[नवरामभमराघनी]

वर्ष १ – अंक (१ ते ३), ४ – (जून) ते सप्टेंबर १९४१ – .

वर्ष ६ – अंक (१), २, ३, (४), (५-७), ८ – जून १९४६ ते जानेवारी १९४७––
वर्ष ७ – अंक १,...४,....८,...११, १२. जून १९४७ ते मे १९४८.
वर्ष ८ – अंक (१ - २), ३ ते ६, (७ - ८), ..., (११ - १२). जून १९४८ ते मे १९४९.
वर्ष ९ – अंक १ जून, २ जुलै १९४९, (३ ते ५ ?) + ६ डि ४९, ७ जा ५०, (८ - ९) फे-मा, १० ए (?), १२ मे १९५०. अंक (८ - ९) विदर्भ साहित्य समेलनांक.
वर्ष १० – अंक (१), २, ३. जून ते आगस्ट १९५०––

ज्योतिःप्रकाश

मासिक : संपादक – (कर्ते) नारायण गोविंदराव कडलक. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – ज्ञानचक्षु छापखाना, पुणे. वा. व. रु. ३८६, मागाहून रु. ४८८. फु अं. ८६. अंकात २४ पृष्ठे. ९·८ × ६·३. प्रथमांक · जानेवारी १८८५. (पुस्तक ३ ?)

उद्देश – ज्योतिःशास्त्रविषयाची संपूर्ण माहिती करून देणे. स्वरूप – पत्रिका, वर्षफले, मासफले, दिनफले, प्रश्नफले, रमलशास्त्र, स्वरशास्त्र, केरलशास्त्र, पचपक्षी, सूर्यसिद्धान्तादी सिद्धान्त, लीलावती, बीज, मुहूर्त इ. ज्योतिषविषयक सुबोध माहिती. प्रत्येक महिन्यातील प्रतिदिवसाचे स्पष्टग्रह.

विशेष माहिती – ' १८६७ चा ॲक्ट २५ प्रमाणे हे पुस्तक रजिस्टर केले आहे. '

[मग्र, वर्तक]

वर्ष १ – अंक (१ - २), ३ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८५.
वर्ष २ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८६.
वर्ष ३ – अंक १ ते ५ – जानेवारी ते मे १८८७ —

ज्योतिर्धर्मविवेक

द्वैमासिक : संपादक – (परशुराम नारायण नानल.) प्रकाशक – बाळकृष्ण भाऊ जोशी, पुणे. मुद्रक – यशवंत प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ४८६. अंकात २० पृष्ठे. ८·२ × ५·२. प्रथमांक – (चैत्र श. १८४३).

उद्देश – धार्मिक व ज्योतिष इत्यादी. स्वरूप – सामाजिक, धार्मिक, शास्त्रीय, वेदान्त वगैरे महत्त्वाच्या विषयावर निर्भीड लेख. ज्योतिष व व्यापारविषयक माहिती. ज्ञानविलास सदराखाली आठ पृष्ठे स्वतंत्र विषयाची चर्चा व बारा पृष्ठे ज्योतिषविषयक.

ब्रीदवाक्य –

प्रत्यक्षं ज्योतिषं शास्त्रं यतो धर्मस्ततो जयः ।

विशेष माहिती – विशावि वर्ष ५२ अ. ९. सप्टेंबर १९२० (प्रकाशनमात्र सप्टेंबर १९२१) मध्ये पोच ' मासिका'ची दिली आहे. दंडवते यांच्या ' महाराष्ट्र नियतकालिकदीपिके'त नोंद द्वैमासिकाची आहे. रामदास आणि रामदासी वर्ष ७ अंक ७४ - ७५ यात आरंभ चैत्र १८४३ दिला आहे.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १, २, ३, ४ – (चैत्र ते अश्विन १८४३ सुमारे).

ज्योतिर्भूषण आणि व्यापार ज्योतिष

द्वैमासिक : संपादक – रघुनाथशास्त्री मोरेश्वर पटवर्धन ज्योतिषी. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – यशवंत प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ३८८. अंकात ३० पृष्ठे (वर्ष ४ अंक १). ८·५ × ५·५. प्रथमांक – वैशाख १८४०.

उद्देश – व्यापारी ज्योतिष व जन्मपत्रिका यावरून अचूक वर्षफल व भविष्य वर्तविणारे मासिक. स्वरूप – सचित्र. व्यापारी हालचाली, तेजीमंदीनिर्णय, कुंडलीचर्चा, भविष्य, भाषणे,

मुलाखती, ज्योतिष्याचे मृत्युलेख, पंचांगपरिषदांच्या हकिकती, सामुद्रिक व ज्योतिषविषयक हालचाली इ.

ब्रीदवाक्य –

यथा शिखा मयूराणां नागानां मणयो यथा ।
तद्वद्वेदांगशास्त्राणां ज्योतिषं मूर्धनि स्थितम् ॥
अप्रत्यक्षाणि शास्त्राणि विवादस्तेषु केवलम् ।
प्रत्यक्षं ज्योतिषं शास्त्रं चंद्रार्कौ यत्र साक्षिणौ ॥

विशेष माहिती – वर्ष ५ पासून 'यापुढे मासिक होणार.'

[पुमग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ वैशाख १८४०, २ आ, ३ मा, ४ का, ५ मा, ६ माघ १८४०. वैशाख ते माघ १८४०.

वर्ष २ – अंक १ वै, २ आ - श्रा, ३ भा - अ, ४ का, ५ पौ - मा, ६ फा - चै. वैशाख १८४१ ते चैत्र १८४२. अंक ४ कार्तिक खास दिवाळी अंक.

वर्ष ३ – अंक १ वै, २ आ, ३ भा - अ, ४ का, ५ मा - पौ, ६ फा - चै. वैशाख १८४२ ते चैत्र १८४३. अंक ४ कार्तिक दिवाळी अंक.

वर्ष ४ – अंक १ वै - ज्ये, २ आ - श्रा, ३ भा - अ, (४ का - मा - ५ पौ - मा), ६ फा - चै. वैशाख १८४३ ते चैत्र १८४४. अंक (४ - ५) दिवाळी अंक.

ज्योतिर्मंदिर

मासिक : संपादक – सखाराम दत्तात्रय सहस्रबुद्धे. प्रकाशक – संपादक, सोलापूर. वा. व. रु. २८८, बाहेरगावी रु. ३. अंकात २० पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – (नमुना अंक सप्टेंबर १९३७).

उद्देश – गु. रा. मु. मोहोळकर यांचे संशोधन प्रसिद्ध करणे. **स्वरूप** – दैनिक तेजीमंदी व तेजीमंदीचे चढउतार व इतर विषय.

वर्ष ३ – (१ ते ७), ८ ते १२. सप्टें १९३९ ते ऑगस्ट १९४०.

ज्योतिर्माला

मासिक : संपादक – जीवन विंझक चिटणीस. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – तत्त्वविवेचक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. ८१२. फु. अं. ८१. अंकात १२ पृष्ठे. ७ × ४·१. प्रथमांक – मे १८९५. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – फलज्योतिषशास्त्राचे शिक्षण देणे. ज्योतिषशास्त्रावर अनुभवजन्य उत्तम व स्वस्त ग्रंथ प्रकाशित करणे. **स्वरूप** – चरित्रे, ग्रंथांतर्गत माहिती, संस्था व व्यक्ती यांच्या कुंडल्यांची चर्चा, वर्णने.

ब्रीदवाक्य –

ग्रहा राज्यं प्रयच्छन्ति ग्रहा राज्यं हरन्ति च ।
ग्रहैर्व्याप्तं सर्वमिदं त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥

" The wise man rules his stars,
The fool obeys them. "

विशेष माहिती – हक्क प्रकाशकाधीन. यात 'सर्वार्थचिंतामणि', शिवच्छत्रपति - कुंडलीवर्णन, राष्ट्रीय सभेची कुंडली, इ.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ३,...५ ते १२. मे १८९५ ते एप्रिल १८९६.

वर्ष २ – अंक १ ते १२ एकत्र. मे १८९६ ते एप्रिल १८९७.

ज्योतिर्माला (अभिनवाऽऽवृत्ति)

मासिक : संपादक – यशवंत केशव प्रधान. प्रकाशक – संपादक, दादर, मुंबई. मुद्रक – मेसर्स वैद्य ब्रदर्स यांचा छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. अंकात सत्या व

छदरवार १६ पृष्ठे. ८·२×५·४. प्रथमांक – एप्रिल १९१५.

उद्देश – 'ज्योतिर्मालि'चा जीर्णोद्धार. विशेषतः भविष्यकालनिर्णय विभाग, प्रश्न व मुहूर्त आणि मेदिनीय फलज्योतिषाचा ऊहापोह करून युरोपीय फलज्योतिषाचा तुलनात्मक अभ्यास. स्वरूप – विशिष्ट कालातील नेत्याचे भविष्य, व्यक्ती व संस्था यांच्या कुंडल्यांचा संग्रह.

ब्रीदवाक्य –

आम्नायः कामरूपाद्‌दुहिणसुतनदप्लावितादामरीचो
गाधारात् सिंधुशाद्रिंत्रिदुत्तरचिनादावसेतोरवाचः ॥
आकेदारादुदीचस्तुहिनगहनतः सन्ति विद्वत्तमाजा
ये ये तानेव यत्नः सुग्यतु समजान्धमक्तुंर्गयिष्ठी॥१॥

विशेष माहिती – *कालनिर्देश* – वर्ष ६ पासून अंकावर कालनिर्देश आरंभपृष्ठावर नाही. *ब्रीदवाक्य* – आरंभपृष्ठावर 'आम्नायः' वगैरे. शिवाय मलपृष्ठावर आत ज्योतिर्मालिवरील "The wise man .." वगैरे इंग्रजी वाक्य व त्यावर पुढील दोन श्लोक :– अप्रत्यक्षाणि शास्त्राणि विवादस्तेषु केवलम् । प्रत्यक्ष ज्योतिषं शास्त्रं चन्द्रार्कौ यत्र साक्षिणौ ॥ १ ॥ यथा शिखा मयूराणां नागानां मणयो यथा । तद्वद्वेदांगशास्त्राणां ज्योतिषं मूर्धनि स्थितम् ॥ २ ॥ वर्ष ११ – संपादकाचे हितगुज – "मासिक बंद करावे की काय याचा विचार करीत आहो."

[वर्षंक, मुमप्र]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (एप्रिल ते मा). एप्रिल १९१५ते मार्च १९१८ (तीन वर्षे). पृष्ठसंख्या प्रत्येकी १९२.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९१८ ते मार्च १९१९. पृ २१२.

वर्ष ५ – अंक १ ते ६, (७-८), (९ १०), (११-१२). एप्रिल १९१९ ते मार्च १९२०. पृ. १८८.

वर्ष ६ – अंक (१ २), (३-४), (५-६), (७ ८),... पृ. १९२. अंक (७ ८) लोकमान्य अंक.

वर्ष ७ – अंक (१-३), (४-६), (७-९), (१०-१२). पृ. १९६.

वर्ष ८ – अंक (१-२), (३-४), (५-६), (७-८), (९-१०), (११-१२). पृ.१७२.

वर्ष ९ – अंक (१-२), (३-४), (५-६), (७-८), (९-१०), (११-१२). पृ. १९२.

वर्ष १० – अंक (१-२), (३-४), (५-६), (७-८), (९-१२). पृ. १६०.

वर्ष ११ – अंक (१-२), (३-४), (५-६), (७ १२). पृ. १७८

वर्ष १२ – अंक (१-३) टपाल ता. २१ नवंबर १९२८, (४-६) टपाल ता. ११ जून १९२९.

ज्योतिर्विजय

मासिक : संपादक – गणेशशास्त्री घोडदेव देशिंगकर. प्रकाशक – संपादक, देशिंग, कवठे महांकाळ. मुद्रक – श्रीसिद्धेश्वर छापखाना, कोल्हापूर वा. व. रु. २. अंकात प्रकरणवार ३२ पृष्ठे. ७.१×४·८. प्रथमांक – मार्च १९१३.

उद्देश – 'घरच्या घरी ज्योतिषाची माहिती'. स्वरूप – भाग १ – जातकचंद्रिका, भाग २ – मुहूर्तमार्तंड, भाग ३ – प्रश्नवैष्णव, भाग ४ - उपयुक्त फलज्योतिष गणिताचा विचार, ज्योतिष प्रवेश, मेघविचार, कुंडलीसंग्रह इत्यादी फल-ज्योतिषविषयक लेख.

विशेष माहिती – 'पहिल्या वर्षापासूनच अडचणी सुरू.' मध्यंतरी एक जाहिरात "जानेवारी १९१८ पासून ज्योतिर्विजय मासिक सुरू होणार. मु. पो. भिलवडी (सातारा). आकार श्री. षोडश पत्री. वा. व. रु. २." एप्रिल १९२१ पासून दुसऱ्या वर्षाचा ४ था अंक काढला. वर्ष २ चे तीन अंक हे जानेवारी ते मार्च १९२१चे धरून पुढे सुमारे सात वर्षांनी.

[मुमग्र, सरस्वतीमंदिरपणजी, पुमग्र, वर्तक]

वर्ष १ – अंक १ ते ५, (६ - ७), (८ - ९), (१० - १२). मार्च १९१३ ते फेब्रुवारी १९१४

वर्ष २ – अंक + १ ते ३ चैत्र ते ज्येष्ठ १८३६, + (४ - ५ - ६), (७ - ९) – एप्रिल ते सप्टेंबर १९२१—

वर्ष ३ – अंक + १, २, (३-४), ५, ६, (७ - ८), (९ - १०) – जानेवारी ते अक्टोबर १९२२ –

ज्योतिर्विजय

मासिक : संपादक – गणेशशास्त्री देशिंगकर (गणेश धोंडदेव). प्रकाशक – संपादक, देशिंग. मुद्रक – श्रीसिद्धेश्वर प्रेस, कोल्हापूर. वा. व. रु. २॥८. फु. अ. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·५ × ४·९. प्रथमांक – नवीन वर्ष पहिले – जून १९२७.

उद्देश – सर्व दर्जाच्या ग्राहकांच्या विशेषतः व्यापारीवर्गाच्या गरजांना उपयोगी. ज्योतिष विषयक माहिती. **स्वरूप** – व्यापारी वृत्त, तेजी मंदी, भावी इशारा, ग्रहतारांचें भाषांतर इ.

विशेष माहिती – वर ' ज्योतिर्विजय ' (पाहा).

[वर्तक]

नवीन वर्ष १ – अंक १ जून १९२७, २ जुलै १९२७.

ज्योतिर्विद्याभूषण

मासिक : संपादक – भाऊ गोरक्ष पंडित. प्रकाशक – संपादक, बडवानी. वा व रु ३॥७. फु. अ. नमुना अंक ८५.अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – आषाढ कृष्ण १ श. १८३९.

उद्देश – ज्योतिषशास्त्राच्या अपूर्व ग्रंथाचे सार्थ प्रकाशन. **स्वरूप** – प्रश्न, मुहूर्त, ताजिक, स्वप्न, सामुद्रिक इत्यादी अनेक विषय.

ब्रीदवाक्य –

भावोद्भवानि विविधान्युचितानि यस्मा-
च्छास्त्रात्तराद्धिगणा इदबुद्धयस्तु ॥
यान्येव तानि खगयोगवशाद्वदन्ति ।
बुद्ध्या समीक्ष्य विदुषा तु मुदे करोमि ॥

विशेष माहिती – ' ताजिक नीलकण्ठी ', ' मदमकरंद ' यांचा समावेश.

वर्ष १ – अंक १ ते ३. आषाढ ते भाद्रपद १८३९.

ज्योतिष पत्रिका

द्वैमासिक : संपादक – हरिकृष्ण रेवाशंकर याज्ञिक. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. २. फु अ. ८४. अंकात १६ पृष्ठे. ९·६ × ७·२. प्रथमांक – ज्येष्ठ व अधिक आषाढ १८७२ (इ. १९५०). (ऋतुवार अंकगणना)

उद्देश – ज्योतिषशास्त्राचा प्रचार करणे.

[मुमग्र]

वर्ष १ –अंक १ ज्येष्ठ व अ. आषाढ १८७२ (१९५०) ग्रीष्मांक.

ज्योतिषप्रभा

मासिक (?) : संपादक – जी. आर. पंडित. प्रकाशक – संपादक, बडोदे. वा व रु. ४. फु. अ. ८५ अंकात ३२ पृष्ठे ९ ५ × ७·३. प्रथमांक – एप्रिल १९३६

ब्रीदवाक्य –

जे जे आपणास ठावें । ते ते इतरांस शिकवावें ।
शहाणे करुनी सोडावे । जन सारेची ।

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा 'मॉडर्न ॲस्ट्रॉलॉजी'.

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९३६.

ज्योतिपरत्नभांडार

मासिक : संपादक – गजानन लक्ष्मण करदीकर. प्रकाशक – संपादक, वार्डे. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. ६'७ × ५'१. प्रथमांक – जानेवारी १९१४.

उद्देश – घरबसल्या ज्योतिषशास्त्र शिकता यावे. **स्वरूप** – फलादेश, कुंडल्या.

ब्रीदवाक्य –

निरक्षरो द्विजो दृष्टो हन्यादेनो दशाह्निकम् ।
सिद्धान्तज्ञस्तु मासीय तन्निनिन्चरात्रिकम् ॥
संहिताजन्मयात्रादिवेत्ता हन्ति दिनोद्भवम् ।
पावक नृणते तस्मात् ज्योतिष पावन परम् ॥

विशेष माहिती – मथळ्यात 'अथवा कुंडलीपरिज्ञान'. *संपादक* – वर्ष १ अंक १०– शंकर बळवंत जोगळेकर.

वर्ष १ – अंक १, २, (३-४), ५ ते ७, ...१०. जानेवारी ते ऑक्टोबर १९१४.

ज्योतिपविद्याप्रसारक

मासिक : संपादक – (रचणार) कृष्णाजी महादेव, हुबळी प्रकाशक – मुंबई, हुबळी. मुद्रक – श्रीकृष्णभूषण शिळाछाप, मुंबई. वा. व रु. १८१४. ८'४ × ५'५ प्रथमांक – (जानेवारी १८८७).

स्वरूप – कुंडलीफलाच्या उपयुक्त माहिती सह.

विशेष माहिती – रचणार – कृष्णाजी महादेव, डे० चिटणीस रत्नागिरी, पीनशर धारवाड, पेन्शनर वास्तव्य हुबळी अंक (३-४) मध्ये पृष्ठांक ३५ ते ६२; शिवाय 'हुजर प्रकाश' ची पृष्ठे ६ ते १७.

[दवाखे]

वर्ष १ – अंक..., (३-४) मार्च-एप्रिल १८८७.

ज्योतिष्कल्पतरु

मासिक : प्रकाशक – (प्रसिद्ध करणार) ज्योतिषी पांडुरंगशास्त्री खानोलकर, वेंगुर्ले. मुद्रक – वेंगुर्लेवृत्त छा., मालवणसमाचार छा., वेंगुर्ले (शिळाछाप). वा. व. रु. १८३. फु. अं. ८३. अंकात १६ पृष्ठे ८'८ × ५'६. प्रथमांक – जुलै १८९७. (पुस्तक अंक)

उद्देश – ज्योतिषशास्त्राची माहिती. **स्वरूप** – थोर पुरुषांच्या कुंडल्यासह वर्णन, आर्य फलज्योतिषाची व आंग्ल फलज्योतिषाची व सर्व मोजणीची माहिती येईल. यात सप्तप्रकरण, सर्वार्थचिंतामणि सार्थ.

विशेष माहिती – 'परमापेत मापांतर व कॉपिराइटसुद्धा करण्याचे वगैरे सर्व हक्क मालकाने आपणाकडे ठेविले आहेत.' एकूण बारा अंक निघाले व छेडकात वै. शंकर बळकृष्ण दीक्षित प्रमुख होते, असे चिरंजीव प्रा. वामन पांडुरंग खानोलकर कळवितात.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ३ – जुलै ते सप्टेंबर १८९७ –

ज्योत्स्ना

मासिक : संपादक – वि. ह. खाडेकर, ग. सा. टोंढकर (वर्ष १ अंक २ वर प्रथम) प्रकाशक – वि. ह. कुळकर्णी, मुंबई. मुद्रक – रामकृष्ण प्रिंटिंग प्रेस. वा. व. रु. २८८. फु. अ. ८४. अंकात ६८ पृष्ठे. ९'२ × ७'१. प्रथमांक – मे १९३६. शेवटचा अंक – मार्च १९४१.

उद्देश – जीवन व कला याना वाहिलेले अभिनव मासिक पुस्तक. स्वरूप – सचित्र. कविता, ज्योत्स्नाविहार, वाङ्मयविषयक लेख, साहित्यिकाची पत्रे, लघुकथा, लघुनिबंध, चरित्रे, मासामसिर्तीचे संसार (गिजरे), चादण्यातील गप्पा, पुस्तक-परीक्षणे, साहित्य आणि समालोचन, चालू कादंबरी, निरामय जीवन, घोलपटाची परीक्षणे, परभाषातील उत्कृष्ट वाङ्मयाचा परिचय, निर्भीड चर्चा.

विशेष माहिती – "परस्पर सहकारी तत्त्वावर चालविलेले अनेक लेखकाचे मासिक". संपादकमडळ – वि. स. खाडेकर, स. वा. दांडेकर, वि. द. कुळकर्णी, प्रभाकर पाध्ये, वा. रा. ढवळे, रवि यशवत, ग. त्र्यं. माडखोलकर. शाखा-संपादक – डॉ. मा. मा. मोडक, नि. अं. गिजरे. चालक – वर्ष ३ अं. ८ पासून ग. वि. पटवर्धन. (अविहृत) संपादक – वर्ष १ अक २ पासून वि. स. खाडेकर, स. वा. दांडेकर; वर्ष ३ अंक ८ पासून वि. स. खाडेकर; वर्ष ५ अंक ८ पासून वि. बा. आंबेकर. वा वर्गणी – वर्ष ३ अंक ८ पासून रु. ३. आकार – वर्ष ३ अंक ८ पासून १०·८ × ८·५. यात 'हिरवा चाफा' कादंबरी (वि. स. खाडेकर) वर्ष १ अंक ४ पासून वर्ष ३ अक ४ पर्यंत प्रसिद्ध झाली.

[मुमग्रं, नग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मे १९३६ ते एप्रिल १९३७. अंक ७ दिवाळी अक.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. मे १९३७ ते एप्रिल १९३८. पृ. ९५२. अक १ मे वर्षारंभाक, अक ६ दिवाकर अक, अक ७ दिवाळी अंक.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. मे १९३८ ते एप्रिल १९३९. अंक ६ अ दिवाळी लघुकथा अंक. अक ७ न पुरवणी अंक.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. मे १९३९ ते एप्रिल १९४०. अंक १ मे वर्षारंभाक (मायावार मात, महाराष्ट्र), अंक ३ जु विमा पुरवणी, अक ७ न दिवाळी विशेषांक.

अंक. अंक २ जू. गोपाळराव ओगले ७ अंक ७ न दिवाळी अंक.

ज्वाला

मासिक : संपादक – गो. शं. परदे प्रकाशक - संपादक, पुणे. अंकात ३६ ९·६ × ७·२. प्रथमाक – (अक्टोबर १९४०

स्वरूप – संकीर्ण विषय.

ब्रीदवाक्य –

तमसो मा ज्योतिर्गमय ।

वर्ष १ – अंक...२ नवंबर १९४०.

झारापकर

मासिक : संपादक – काशिनाथ राम झारापकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. ३. फु. अं. ८४, वर्ष १ अंक ९ – ८ अकात ८४ पृष्ठे. १०·५ × ८·४. प्रथमाक एप्रिल १९३९. पुढे चालू १९५१. (स अंकक्रमाक).

उद्देश – महाराष्ट्राच्या सामाजिक, राजकी औद्योगिक, शिक्षणविषयक इत्यादी क्षेत्रात आशाआकांक्षाचे यथातथ्य दिग्दर्शन.

विशेष माहिती – वा. वर्गणी – वर्ष रु. ६, फु. अं. ८८, अंक ७१ – रु. १ फु. अं. १ रु. अंक ७१ मध्येच झाराप साप्ताहिक स्वरूपच सुरू होणार असे प्रसिद्ध के

[मग्र, मुमग्र

वर्ष १ – अक १ ते १२ एप्रिल १९३९ मार्च १९४०.

वर्ष २ – अक १३ ते २४. एप्रिल १९४ ते मार्च १९४१. अक २० दिवाळी अ

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३६. एप्रिल १९४१ मार्च १९४२. अंक २५ हिंदुमहास विशेषाक

'थिआसोफिस्ट' (संपादक – ब्लॅव्हॅट्स्की) मासिक पुस्तकाचे भाषांतर व स्वतंत्र लेख.

विशेष माहिती – मथळ्याखाली मलपृष्ठा-वर 'अथवा मराठी थिआसोफिस्ट' व शिवाय इंग्रजीत मथळा व पर्याय. सरकारी नोंदीप्रमाणे भाषांतरकार शंकर डब्ल्यू. वेलकर. वर्ष २ मध्ये 'ज्ञानेश्वरमहाराजांचे चरित्र' व 'हिंदुस्थानातील साधुसंत.'

[मग्र, दवाखे]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १८८३, २ ते ७, ८ फे १८८४, ९ ए (= मा), १० ए, ११ जू (= मे), १२ जून १८८४ (चुकीचे दिवस्त मासनिर्देश).

वर्ष २ – अंक १ जुलै १८८४ ते ७ जानेवारी १८८५.—

तत्त्वज्ञान-मंदिर

त्रैमासिक : संपादक – माधव रामचंद्र ओक प्रकाशक – दि इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ फिलॉसॉफी, अमळनेर. मुद्रक – आर्यभूषण छा. पुणे. वा. व. रु. २८८. पु अ. १ रु अकांत ६० ते ७० पृष्ठे. ९.५ × ६.५. प्रथमांक – जुलै १९१९. (वर्ष - अंक, शिवाय, काही वर्षे सोडून, सलग अंक-क्रमांक).

स्वरूप – प्राचीन. अध्यात्मशास्त्र, धर्मशास्त्र, नीतिशास्त्र, मानसशास्त्र वगैरे शास्त्रांवर स्वतंत्र चर्चात्मक, तुलनात्मक व मार्मिक लेख.

ब्रीदवाक्य –

अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ।
हिरण्मयेन पात्रेण सत्यस्यापिहितम् मुखम् ।
तत्त्व पूषन्नपावृणु सत्यधर्माय दृष्टये ॥

विशेष माहिती – प्रकाशक – तत्त्वज्ञान मंदिर संस्था (स्थापना, चैत्र शु. १ श. १८३८). पृष्ठांक – पहिल्या सहा वर्षांचे सलग पुढे वर्षवार संपादक – वर्ष १ – माधव रामचंद्र ओक, चिंतामण गंगाधर भानु, वर्ष २ – चिं. गं. भानु, वर्ष ५ – सखाराम बाळाजी नाईक, महादेव सखाराम मोडक; वर्ष ६ – अंक २ – दत्तो बाळकृष्ण गर्दे (बाबा), शेषाद्रि गोविंद कानडे; वर्ष ७ – अंक २ – गर्दे, दिनकर सखाराम नाईक; वर्ष ८ – दि. स. नाईक; वर्ष ११ – अंक २ – माधव रामचंद्र ओक, अंक ३ - ४ संपादक मंडळ – पं. आत्मारामशास्त्री जेरे, माधव रामचंद्र ओक.

[मग्र]

वर्ष १ ते ३ – अंक १ ते १२ (प्रतिवर्षी जु, अ, जा, ए). जुलै १९१९ ते एप्रिल १९२२ (तीन वर्षे)

वर्ष ४ – अंक १३, १४, (१५ - १६). जुलै १९२२ ते एप्रिल १९२३.

वर्ष ५ ते ७ – अंक १७ ते २८. जुलै १९२३ ते एप्रिल १९२६ (तीन वर्षे).

वर्ष ८ – अंक २९, ३०, (३१ ३२). जुलै १९२६ ते एप्रिल १९२७.

वर्ष ९, १० – अंक ३३, (३४ - ३५), ३६, ३७, (३८ - ३९), ४०. जुलै १९२७ ते एप्रिल १९२९ (दोन वर्षे).

वर्ष ११, १२ – अंक ४१ ते ४८. जुलै १९२९ ते एप्रिल १९३१ (दोन वर्षे).

वर्ष १३, १४ – अंक ४९, (५० - ५१), ५२, (५३ - ५४), ५५, ५६. जुलै १९३१ ते एप्रिल १९३३ (दोन वर्षे).

वर्ष १५, १६ – अंक ५७ ते ६१, (६२ ६३), ६४. जुलै १९३३ ते एप्रिल १९३५ (दोन वर्षे).

वर्ष १७, १८ – अंक ६५, ६६, (६७ - ६८), (६९ - ७०), ७१, ७२. जुलै १९३५ ते एप्रिल १९३७ (दोन वर्षे)

वर्ष १९, २० – अंक ७३, (७४ - ७५), ७६, (७७ - ७८), ७९. जुलै १९३७ ते जाने १९३९ (सात अंक). अंक (७४ - ७५) ज्ञानेश्वरांचा विशेषांक. (शेवटच्या अंक पुढच्याशी जोडून).

२०, २१ – अंक (८० - ८१), (८२ - ८३), ८४, एप्रिल १९३९ ते एप्रिल

१९४० (पाच अंक). अंक (८२-८३) ब्रह्मन्यय विशेषांक.

वर्ष २२, २३ अंक (८५-८६), ८७, (८८-८९), ९० ते ९२. जुलै १९४० ते एप्रिल १९४२ (दोन वर्षे).

वर्ष २४, २५ – अंक ९३, (९४-९५), ९६, (९७-९८), ९९. जुलै १९४२ ते जानेवारी १९४४ (सात अंक). अंक (९७-९८) खादी विशेषांक (शेवटच्या अंक पुढच्याशी जोडून).

वर्ष २५ ते २९ – अंक (१००-१०१), (१०२-१०३), (१०४-१०५), (१०६-१०७), (१०८-१०९), (११०-१११), (११२-११३), (११४-११५), ११६. एप्रिल १९४४ ते एप्रिल १९४८. (पाच वर्षे) अंक (१००-१०१) तुर्यांकाच्या विशेषांक.

वर्ष ३० – अंक ११७ ते १२०. जुलै १९४८ ते एप्रिल १९४९.

वर्ष ३१ – अंक १२१ जु १९४९, १२२ न १९४९, (१२३-१२४) जानेवारी - एप्रिल १९५० (पौष - चैत्र).

तरुण भारत

मासिक : संपादक – मंगेश हरी पेंडणेकर. प्रकाशक – धोंडो राजाराम ठाकूर, बेळगाव. मुद्रक – धनंजय प्रेस, शहापूर. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. प्रत्येक अंकात २५, ३२ पृष्ठे. ७'८×५'२. प्रथमांक जुलै १९१९.

उद्देश – महाराष्ट्रातील विद्यार्थिवर्गात एकमेकाबद्दल सहानुभूती उत्पन्न करणे, त्यांच्या सुप्तावस्थेतील लेखनकलेला उत्तेजन देणे, शिक्षकांना शिक्षणाविषयी अनुभव व विद्यार्थ्यांना आपल्या अडचणी मांडता याव्या असे साधन पुरविणे. स्वरूप – तरुण राष्ट्रीय पक्षाच्या विद्यार्थ्यांनी चालविलेले.

ब्रीदवाक्य –

कर्मण्येवाधिकारस्ते । मा फलेषु कदाचन ।

विशेष माहिती – पर्यंत – 'भारत सेवक समाजाचे.' वर्ष ३ – 'राष्ट्रसेवक समाजाचे.' संपादक – वर्ष १ अंक (९-१०) पासून वर्ष २ अंक ८ पर्यंत – शंकर दिनकर करंदीकर; वर्ष ५ – धोंडो राजाराम ठाकूर. मुद्रण – वर्ष ५ अंक ६ पासून 'तरुण भारत' छा. स्वत.चा. 'विद्यार्थ्यांनी चालविलेले असे पहिलेच मासिक'.

[मर्म, मुंमर्म, कचेरीबेळगाव, आम्हडे]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, (४-५), ६ ते ८, (९-१०), (११-१२). जुलै १९१९ ते जून १९२०.

वर्ष २ – अंक + १ ते ३, (४-५), ६ ते ८, (९-१०)-अक्टोबर १९२० ते जुलै १९२१ + अंक (११-१२) स-अ १९२१; + ? डि १९२१ (हा विवा ?). अंक २ न १९२० ठिळक अंक.

वर्ष ३ – अंक १, (२-३), ४ ते ८, (९-१०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२२.

वर्ष ४ – अंक (१-२), ३ ते ६, (७-८), ९ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२३.

वर्ष ५ – अंक १ ते ६, (७-८), ९, (१०-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२४.

वर्ष ६ – अंक १ जानेवारी १९२५ –

तरुण मित्र

मासिक : संपादक – (यानी केले) डी. एक्स. डीसोजा आणि महादेव विनायक केळकर. प्रकाशक – संपादक, मालवण. मुद्रक – बकुल, रत्नागिरी, अं ८, ९ विचारदर्शक छा. शिळाछाप. वा. व. रु. १८८. फु. अ. ८३. अंकात २० पृष्ठे. ८'२ × ५'५. प्रथमांक – अक्टोबर १८८२. (पुस्तक-अंक)

स्वरूप -- स्थलवर्णने, भूगोलवर्णन, सत्पुरुषकथा, मनोरंजक व ऐतिहासिक गोष्टी, वैद्यक, शास्त्रीय विषय, कविता, बोधपर निबंध, ज्योतिष, औषधी, इतिहास इ.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ - अंक १ ते ७ अक्टोबर १८८२ ते एप्रिल १८८३, + ८ मे १८८४, ९ जून १८८४. अंक ८, ९ शिळाछाप.

तरुण सारस्वत

त्रैमासिक : संपादकमंडळ - मुकुंद वि. लाड, कुमुदिनी प्रभावळकर (संपादिका), रजनीकांत ल. माधारे (सहसं.), गुरुनाथ देऊळकर. प्रकाशक - गुरुनाथ देऊळकर, मुंबई. वा. व. रु. १८४. फु. अं. ८५. १० X ७'४. प्रथमांक - (सप्टेंबर १९३९).

उद्देश - सारस्वत समूहातर्फे प्रसिद्ध होणारे. स्वरूप - भाषा मराठी व थोडा इंग्रजी मजकूर.

ब्रीदवाक्य--

नहि कल्याणकृत्कश्चिद्दुर्गतिं तात गच्छति ।

[मग्रं]

वर्ष १ - अंक...३ मार्च १९४०, ४ जून १९४०...

वर्ष २ -- अंक १ सप्टेंबर १९४०, २ डि ४०, ३ मा ४१, ४ जून १९४१.

तरुणांचा ख्रिस्ती आवेश

मासिक : संपादक - सत्यवान नामदेव सूर्यवंशी. प्रकाशक - कु. अनसूया नामदेव सूर्यवंशी, मुंबई. वा. व. रु. १, फु. अं. ८१८६. अंकात १६ पृष्ठे. प्रथमांक - (अक्टोबर १९४१).

ब्रीदवाक्य--

जनसेवा प्रभुसेवा ध्येय असे आमुचे सदोदीत ।
राह न त्यात पडावा प्रार्थितसू ईश्वराप्त दिनरात ।
शक्त न आम्ही बल दे गौरविणे नाम ख्रिस्त परमेश ।
सेवा करता करता टिकू या हाच ' ख्रिस्ति आवेश ' ॥

विशेष माहिती -- इंग्रजी मथळा - ' मराठी ट्रेझर चेस्ट् '. नावात फरक - वर्ष २ अंक ८ पासून नाव ' तरुणांचा ख्रिस्ती आवेश आणि बालबोधमेवा '.

[मग्रं]

वर्ष २ - अंक ...., ४ जानेवारी १९४३ ते १२ सप्टेंबर १९४३.

वर्ष ३ - अंक १ ते ६ - अक्टोबर १९४३ ते मार्च १९४४ -

तरुणांस उपदेश

मासिक : प्रकाशक - मुंबई, मुद्रक - सखाराम राणूजी. वा. व. रु. ८१२. ७'२ X ४'२. प्रथमांक - १ एप्रिल १८८६. (पुस्तक-अंक).

उद्देश -- उपयुक्त विषयांचे. स्वरूप - कोरीव सुंदर चित्रे व त्यासंबंधी माहिती, उपदेशपर कल्पित कादंबरी, नाटक, मनोरंजक बोधपर चुटके, क्षेत्रांची वर्णने, न्याय आणि राजनीती यावर निबंध, मुंबईतील हितकारक बातम्या, सुभाषित सारसंग्रह, बोधपर विषय, कविता, इ.

विशेष माहिती - इंग्रजी पर्याय - ' ॲड-व्हाइस फॉर दि यंग. '

[मग्रं]

वर्ष १ -- अंक...४ जुलै १८८६.

तिमिरहरण

मासिक : संपादक - सिद्धनाथ पांडुरंग गोगटे, रामचंद्र नारायण पुराणिक. प्रकाशक - संपादक, अजमीर. मुद्रक - मनोहर छा. पुणे. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८३. ८'४ X ५'४. प्रथमांक - (अक्टोबर १९०४).

स्वरूप - संकीर्ण वाङ्मय, कविता, गोष्टी इ

ब्रीदवाक्य –

अयं धाराद्वारादिनगिरहरणस्तनिरिणे -
सदंभ्याजेन प्रतिदिग्मुंदेरी प्रतिदिनम् ।
उपाचार्यैंकानुसरिशी नाठोरनिपयान्
सदानुश्रेपोप सुहृदयदयैः पनानुभूत् ॥

– प. मधुसूदनशास्त्री.

विशेष माहिती – यात 'व्यंजनाचा अर्थ - धाराप्रदाया ' या निमित्ताने प्रत्येक अक्षराच्या शारीरिक अर्थाचे विवरण केलेले आढळते.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक.. , २ नोव्हेंबर १९०४.

तुम्ही व आम्ही

मासिक : संपादक – श. वा. किर्लोस्कर. प्रकाशक – किर्लोस्करवाडी. ११·२ × ८·३, अंक २ पासून ८·१ × ५·२. प्रथमांक – एप्रिल १९३२.

उद्देश – लेखकसंपादकाची साहित्यसेवा व स्नेहवर्धन याच वाहिलेले. स्वरूप – लेखकाचे स्वानुभव, लेखकाचा परिचय, लेखकास सूचना इ.

[ठामग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९३२ ते मार्च १९३३.

तेलगू मित्र

मासिक संपादक – महादेव जेठूजी मुर्पीड, कृष्णाजी कराडी वटोळा प्रकाशक – म जे मुर्पीड (संपादक), मुंबई वा व. रु १८४, मुंबईत रु १. अंकात २४ पृष्ठे ७ × × ४·७ प्रथमांक – (मे १९१७)

ब्रीदवाक्य –

कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।

विशेष माहिती – *प्रकाशक* – वर्ष ३ कृष्णाजी कराडी वटोळा.

[मुमग्र, मग्र]

वर्ष १ – अंक..., २ जून १९१७ ते १२ एप्रिल १९१८.

वर्ष २ – अंक १ ते १२ मे १९१८ ते एप्रिल १९१९.

वर्ष ३ – अंक १ मे १९१९, २...(५ - ७) स - अ - न (मलपृष्ठावर आ स अ) १९१९ ...

तेलगू समाचार

मासिक : संपादक – विठ्ठल नरसप्पा लक्कन. प्रकाशक – संपादक, सोलापूर. मुद्रक – सोलापूर समाचार *स्टीम प्रेस. वा. व. रु. १.* फु. अ. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ६·१ × ४·६. प्रथमांक – एप्रिल १९१६.

उद्देश – मुंबई इलाखा आणि पश्चिम भाग आणि इतर प्रांतातील आंध्र चळवळीचा पुरस्कार. स्वरूप – सचित्र. पर्णचित्रे.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष ३ पासून ७·२ × ४·८, वर्ष ७ पासून खास अंक – ९·६ × ६·६, वर्ष १० पासून सर्व अंक ९·६ × ६·६. *प्रकाशक* – वर्ष ३ पासून शंकर सायण्णा परशा, मुंबई. *वा. व.* – वर्ष ३ पासून रु. १८८; वर्ष ६ पासून रु. ३. *संपादक व प्रकाशक* – वर्ष ६ पासून शंकर सायण्णा परशा, मुंबई. *भाषा* – विशेषांक वर्ष ७ अंक १ ची मराठी, इंग्रजी, तेलगू विशेषांक वर्ष ७ वर्षप्रतिपदेचा अंक, मराठी, इंग्रजी, तेलगू व हिंदी अशा चार भाषात. वर्ष १० पासून द्विभाषिक – इंग्रजी-मराठी.

[सुमग्र, मग्र, दवापो]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. एप्रिल १९१६ ते मार्च १९१७.

वर्ष २ – अंक १ ते ३, (४ ५), (६ - ७), (८ - ९), (१० - ११), १२. एप्रिल १९१७ ते मार्च १९१८

वर्ष ३ – अंक (१ - २), (३ - ४), ५, ६, (७ - ८), (९ १०), (११ - १२), एप्रिल १९१८ ते मार्च १९१९ पृ ३८४.

वर्ष ४ – अंक १, २, (३-४), (५-६), (७-८), (९-१०), (११-१२). एप्रिल १९१९ ते मार्च १९२०.

वर्ष ५ – अंक १, (२-३), (४-५), (६-७), (८-१०), (११-१२). एप्रिल १९२० ते मार्च १९२१ +

वर्ष ६ – अंक + १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२५.

वर्ष ७ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२६. अंक १ ला मकरसंक्रांत खास अंक, शिवाय वर्षप्रतिपदेचा अंक, वार्षिक पुरवणी.

वर्ष ८ – अंक १, २, (३ ते १२). जानेवारी ते (डिसेंबर १९२७).

वर्ष ९ – अंक ... २ फेब्रुवारी १९२८...

वर्ष १० – अंक (१ २), ३, –. जाने-फेब्रु १९२९—

त्रिविक्रम

मासिक : संपादक – वेणीमाधव. सहसंपादक – ल. ता. शिंदे. प्रकाशक – ग्वाल्हेर. वा. व. रु. ३-१२. फु. अं. ८५. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·२ × ६·६. प्रथमांक – अक्षय्य तृतीया संवत् २००१. (= चैत्रादि संवत् २००० धरून वैशाख शुद्ध ३ शके १८६६ म्हणजे २५ एप्रिल १९४४).

ध्येयवाक्य –

त्रिविक्रमस्तु तत्रैव यत्र पूर्णे विराजते ।
ज्ञान विज्ञानमास्तिकपम् ।

विशेष माहिती – संचालक – मानस प्रकाशन. मार्गनिर्देशाचा मेळ निश्चित बसवता येत नाही.

[दवाखे]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र, ..., ३ ज्ये, ४ आ, ५ श्रा (? शक १८६६, इ. स. १९४४)

त्रैमासिक समाचार

त्रैमासिक : संपादक – विश्वनाथ केशव खासनीस. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – वा. मा. जोशी, ज्ञानविलास प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ८४. अंकात ६ पृष्ठे. ८ × ५·३. प्रथमांक – श्रावण शुद्ध ५ श. १८५२.

उद्देश – आरंभी मुख्यत. पुणे येथील सत्संस्थेविषयी माहिती देणे. परिषदेनंतर पुढे व्यापक समाजहिताला चालना देणे. स्वरूप – चित्रे पत्रे. ठिकठिकाणी चालविलेल्या समाजहित कारक संस्था व परिषदा यांची हकीकत, कर्त्या समाजपुरुषांची चरित्रे, समाजातील घराणी व विद्यमान व्यक्ती, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक व सामाजिक माहिती.

ध्येयवाक्य –

नहि ज्ञानेन सदृश पवित्रमिह विद्यते ।

विशेष माहिती – 'देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण शिक्षणोत्तेजक संस्था, पुणे शहर' असा मथ ळ्याच्या वर निर्देश. *मासिक समाचारचे* पूर्व स्वरूप (पाहा 'मासिक समाचार'). पृष्ठे – वर्ष १ अंक १ – ६ पृ., अंक २, ३, ४ – ८ पृ, पुढे १६ ते ३२ पृ., वर्ष ५ अंक २ दिवाळी अंक पृ. ११२.

वर्ष १ – अंक १ नागपंचमी १८५२, २ दिवाळी, ३ मकरसंक्रमण, ४ वर्ष प्र. १८५३.

वर्ष २ – अंक १ श्रावण १८५३, २ का, ३ पौष १८५३.

वर्ष ४ – अंक १ आषाढ १८५५, २ का, ३ पौष १८५५.

वर्ष ५ – अंक १ आषाढ १८५६, २ का, ३ मकरस पौष १८५६. अंक २ कार्तिक खास दिवाळी अंक.

त्वष्टा

त्रैमासिक संपादक – दत्तात्रय शंकर घोटफोडे प्रकाशक – संपादक, पुणे मुद्रक – श्रीगणेश प्रिंटिंग वर्क्स, पुणे वा व रु १ अकात ३४, ३६ पृष्ठे ८४ × ५४ प्रथमांक – अक्षय्यतृतीया (वैशाख) श १८४३ शेवटचा अंक मार्च १९३०

उद्देश – त्वष्टाकासार समाजाची उन्नती करणे

स्वरूप – सचित्र पृष्ठेचित्रे

ब्रीदवाक्य –

(१) निन्दन्तु नीतिनिपुणा यदि वा स्तुवन्तु ।
लक्ष्मी समाविशतु गच्छतु वा यथेष्टम् ॥
अद्यैव वा मरणमस्तु युगान्तरे वा ।
न्याय्यात्पथात्प्रविचलन्ति पदं न धीराः ॥
– भर्तृहरि

(२) वानोत निंदोत सुनीतिमंत ।
असो नसो वा कमला गृहात ।
हो मृत्यु आजीच घडो युगांती ।
सन्मार्ग टाकूनि भले न जाती ॥

विशेष माहिती – 'त्वष्टाकासार समाजोन्नति संस्था, पुणे' यांच्या विद्यमाने संपादक व प्र वर्ष २ पासून मारुती घोंडदेव कवळे (अगर काही ठिकाणी कौंटळे) पृष्ठ – वर्ष ७ पासून २४ *ब्रीदवाक्य* – वर्ष ७ पासून क्रमांक (२) वर्गणीचे अभावी बंद झाले

[मुमग्र मग्र,रत्नाकास]

वर्ष १ – अंक १ अक्षय्यतृ (वैशाख), २ नागपं (श्रावण), ३ बलिप्र (कार्तिक) ४ रथस (माघ) वै, श्रा, का, माघ १८४३

वर्ष २ – अंक १ रामनवमी, २ वगी, ३ अनंत च, ४ दत्तज चै, ज्ये, भा, मा १८४४.

वर्ष ३ – अंक १ वप्र, २ आषाढी ए, ३ गणेशच, ४ त्रिपुरा पौ चै, आ, भा, का १८४५

वर्ष ४ – अंक १ हनु ज, २ नारळी पौ, ३ कोजा पौ, ४ महाशिव चै, श्रा, अ, माघ १८४६

वर्ष ५ – अंक १ नृसिंहज, २ श्रीकृष्णज, ३ नरक चतु ४ भीष्माष्टमी चै, श्रा, अ, माघ १८४७

वर्ष ६ – अंक १ हनु ज, २ आषाढी ए, ३ श्रीकृष्ण ज, ४ बलिप्र चै, आ, श्रा, का १८४८

वर्ष ७ – अंक १ वप्र, २ वगी, ३ कोजा पौ, ४ मकर सं चै, ज्ये, अ, पौ १८४९

वर्ष ८ – अंक १ हनु ज १८५०, २ आगस्ट १९२८, ३ अक्टोबर, ४ जानेवारी १९२९ एप्रिल १९२८ ते जानेवारी १९२९

वर्ष ९ – अंक १ ते ४ एप्रिल १९२९, आगस्ट, नवंबर २९, मार्च १९३०

त्वष्टा-तरुण

त्रैमासिक • संपादक – दत्तात्रय एकनाथ मुळे प्रकाशक – संपादक, मुंबई मुद्रक – मुंबई वभव प्रेस, मुंबई वा व रु १ अकात २४ पृष्ठे ७२ × ४८ प्रथमांक – (एप्रिल १९३१)

ब्रीदवाक्य –

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।

विशेष माहिती – 'त्वष्टाविद्यार्थिमंडळा'तील कार्यकर्त्यांचे प्रकाशन [त्वष्टावैभव – संपादकीय वर्ष १ अंक १] पृष्ठ – वर्ष ५ अंक २र्‍या ४१

[मग्र, मुमग्र]

वर्ष ४ – अंक १ ते ४ (ए, जु, अ, जा) एप्रिल १९३४ ते जानेवारी १९३५

वर्ष ५ – अंक १ ते ४ एप्रिल १९३५ ते जानेवारी १९३६

वर्ष ६ – अंक १ एप्रिल १९३६, २ जुलै १९३६ –

त्वष्टा-वैभव

त्रैमासिक संपादक – दत्तात्रय एकनाथ मुळे, वसंत महादेव ताम्हे, जयवंत करोना वडके

प्रकाशक – व. म. तावट, मुंबई. मुद्रक – मुंबई वैभव प्रेस. आ. व. रु. १८८. अंकात ५६ पृष्ठे. ७·२ × ४·७. प्रथमांक – कार्तिक शुद्ध १ श. १८६९. (नवंबर १९४७).

उद्देश – स्थानिक घडामोडींची चर्चा, ज्ञातिसमाजकार्याची ओळख, विचाराची देवघेव, प्रगतिमार्गाचे दर्शन, संघटनात्मक व उन्नतिपोषक प्रयत्नांना प्रोत्साहन इ. समाजजागृतिकार्ये. स्वरूप – त्वष्टाकासाराच्या कलेचे राष्ट्रीय उद्योगधंद्यातील स्थान, शास्त्रीय युगातील फरक करण्याची इच्छा, इ. गोष्टींना प्राधान्य. ज्ञातीचा इतिहास, कर्तृत्ववानांची चरित्रे, संस्थांची माहिती, धार्मिक सामाजिक चर्चा इ. ज्ञातिवृत्त.

ब्रीदवाक्य –

कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।

विशेष माहिती – 'त्वष्टायुवकसंघा'कडून प्रकाशन.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ कार्तिक १८६९ (नवंबर १९४७), २ फे १९४८, ..४ आगस्ट १९४८.

वर्ष २ – अंक..., २ फे १९४९, .., ४ आगस्ट १९४९—

त्वष्टा-सेवक

मासिक : संपादक – वसंत महादेव तांबट, रामचंद्र महादेव धाळवी. प्रकाशक – व.म. तांबट, त्वष्टाकासार को-ऑपरेटिव्ह सोसायटी, मुंबई. वा. व. रु. १८८. अंकात १६ पृष्ठे ६·४ × ४ ५. प्रथमांक – चैत्र श. १८४०.

उद्देश – ज्ञातिविषयक मासिक.

ब्रीदवाक्य –

(१) नरदेहाचे उचित । काही करावे आत्महित ।
यथानुशक्त्या चित्तवित्त । सर्वोत्तमी लावावे ॥

–रामदास

(२) होवो जागृति, ऐक्यवर्धन, तसे अज्ञान सारे सरो ।
गेले वैभव ते मिळो पुनरपि, कीर्तिप्रकाशे भरो ॥
विश्वात स्वजनास उन्नतिपथे न्यावे असे सेवर ।
ठेवी ध्येय, करी प्रयत्न, यश ते देवो जगन्पालक ॥

विशेष माहिती – प्रकाशक संस्था – वर्ष ५ पासून नाव बदलून 'त्वष्टाकासार समाजसेवासंघ' पायधुणी, मुंबई. संपादक– वर्ष ३ अंक ७ पासून विश्वनाथ शामराव दांडेकर, वर्ष ९ पासून – दत्ताराम देवनाथजी समेळ.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८४०.

वर्ष २ – अंक (१ - २), (३ - ४), ५, ६, (७ - ८), ९, (१० - ११ - १२). चैत्र ते फाल्गुन १८४१.

वर्ष ३ – अंक (१ ३), (४ - ६), (७ - ९), (१० - १२). एप्रिल १९२० ते मार्च १९२१.

वर्ष ४ – अंक १, (२ ३), (४ - ६), ७, ८, (९ - ११), १२. एप्रिल १९२१ ते मार्च १९२२.

वर्ष ५ – अंक १, (२ - ४), (५ - ७), (८ - १२). एप्रिल १९२२ ते मार्च १९२३.

वर्ष ६ – अंक १, २, (३ - ५), (६ - ७), (८ ९), १०, (११ - १२) एप्रिल १९२३ ते मार्च १९२४.

वर्ष ७ – अंक (१ - ३), (४ - ६), (७ - ९), (१० - १२), एप्रिल १९२४ ते मार्च १९२५

वर्ष ८ – अंक (१ ३), (४ ५), (६ ७, हाती लिहिलेला आकडा ८), (९ - १२) एप्रिल १९२५ ते मार्च १९२६.

वर्ष ९ – अंक (१ ३), (४ ९), (१० १२). एप्रिल १९२६ ते मार्च १९२७.

वर्ष १२ – अंक १ ते ५, (६), (७), ८, (९ १०), (११ १२) एप्रिल १९२९ ते मार्च १९३०.

वर्ष १३ – अंक (१ - २) एप्रिल – मे १९३०– ■

दंभहारक

मासिक : प्रकाशक – रामचंद्र सदाशिव, मुंबई. मुद्रक – 'न्यायनल' छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. २८८ आगाऊ, सहामाही २८८ आगाऊ. पृ. अं. ८६. अंकात २० पृष्ठे. ९.६ × ६.१. प्रथमांक – १० अक्टोबर १८७१. शेवटचा अंक – जून १८७७. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – स्त्रीपुरुषांच्या सत्काल्क्षेपार्थ उपयुक्त विषयसंग्रह. देशस्थिती, धर्म, नीती, व्यवहार यांसंबंधाने देशबांधवास बोधामृत पाजून त्यास सज्जन करावे. मासिकाची उन्नती. मुख्य उद्देश 'स्पेक्टेटर'प्रमाणे केवळ लोकहितवादाचा (जाहि. मलपृ. ४). स्वरूप–निबंध, मनोरंजक व सन्मार्गदर्शक कविता, गोष्टी, रूपके, देशगान, चरित्रे, शरीरसंवर्धनार्थ नियम, प्राचीन कविता, ख्रिस्ती-धर्मोपदेशकावर तडाखे.

ब्रीदवाक्य –

(मलपृष्ठावर)

पीडा जना यथेच्छ परि या मज नोकळीक योजाया ।
मुद्रायंत्रात्राते तुमचा निःशेष गर्व पळवाया ॥ १ ॥
यंत्र अमोघ पहा हे अनिवारहि तत्प्रताप जाणावा ।
इंद्रायखिड सुराही वज्रानेही प्रभाव वानावा ॥ २ ॥
हरिवज्राहत गिरिवर शिखराग्रम खळ करीन मी पिष्ट ।
होतील हृष्ट सज्जन धरितील दुःखासि सर्वही दुष्ट ॥ ३ ॥

(प्रारंभपृष्ठावर)

कापावे मन कुजनी धृढपणी कापते जसे शिर ते ।
सत्संगात शिरावे बाळक जननीकडे जसे शिरते ॥
– मोरोपंत

विशेष माहिती – *इंग्रजी मथळा* – ' दंभहारक ऑर एक्सपोझर ऑफ हिपोक्रसी '. *प्रकाशक* – पुस्तक ४ अंक ३ पासून वेंकटेश अनंत मैंजरकर. *मुद्रक* – वर्ष ४ निर्णयसागर छापखाना. *आकार* – वर्ष ५ चा ८.६ × ५.६. लोकाश्रयाच्या अभावामुळे बंद पडले. (संदर्भ – विशाल वर्ष ५० ; पृ. २४८.)

[मुंमग्रं, टामग्रं, पुमग्रं, दवाने]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते ग). अक्टोबर १८७१ ते सप्टेंबर १८७४ (तीन वर्षे). पृष्ठे प्रत्येकी २८०.

वर्ष ४ – अंक + १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८७५. पृ २४०.

वर्ष ५ – अंक + १ ते १२. जुलै १८७६ ते जून १८७७. पृ. २८४.

दर्पण

पाक्षिक : संपादक – बाळ गंगाधर तथा बाळशास्त्री जांभेकर. प्रकाशक – रघुनाथ हरिश्चंद्रजी, मुंबई. मुद्रक – कावसजी करसेटजी, मॅनेजर प्रेस न. १, मुंबई (टाइप व शिळा). वा. व. दर तीन महिन्यास रु. ६. १९ × ११.५ दुकालमी. प्रथमांक – ६ जानेवारी १८३२. शेवटचा अंक – २७ एप्रिल १८३२. पुस्तक-कागद (= अंक)

उद्देश – चालू परिस्थिती आणि आधुनिक ज्ञान समाजाला माहीत करून देणे. स्वदेशीय लोकांमध्ये विलायतेतील विद्यांचा अभ्यास अधिक व्हावा आणि या देशाची समृद्धी व एथील लोकांचे कल्याण याविषयी स्वतंत्रतेने व उघड रीतीने विचार करावयास स्थळ व्हावे. स्वरूप – इंग्रजी व मराठी. लेख व पत्रव्यवहार. नेटिव्ह लोकांची सरकारी नोकरी, जातिभेद, हिंदुधर्म, सरकारी खात्यातील वरिष्ठ नोकरांच्या रजा, नेमणुका इ.; विलायती वृत्तपत्रातील बातम्या, शास्त्रीय माहिती, काव्य, शिक्षण इ. स्वतंत्र व इतर पत्रांवरून निवडून घेतलेला मजकूर.

विशेष माहिती – [तपशील ' दर्पणसंग्रह ' – वि. कृ. जोशी व श्री. म. सहस्रबुद्धे, १९४६, पृ. १६-१७] सरकारकडे मदतीसाठी केलेल्या अर्जावर सह्या – रघुनाथ हरिश्चंद्रजी, जनार्दन

वासुदेवजी व बाळशास्त्री जांभेकर. मुद्रक - नतर (?) श्रीकृष्ण जगन्नाथजी, कुरिअर प्रेस, मुंबई. साप्ताहिकात रुपांतर दि. ४ मे १८३२ पासून.

वर्ष १ – अंक जाने ६, २०, फे. ३, १७, मार्च २, १६, ३०; एप्रिल १३, २७ (नऊ अंक). ६ जानेवारी ते २७ एप्रिल १८३२. (उतान्याच्या तारखावरून अंकमालिका अजमासे लिहून काढली)

दर्यावर्दी

द्वैमासिक / मासिक : संपादक – जि. शं. सरतांडेल. सहसंपादक – रा. वि. महाजन. प्रकाशक – (वर्ष ६) नागेश आत्माराम नारकर, मालवण; वर्ष ३ पासून मुंबई. वा. व. रु. ०१२. फु. अं. ०२. अंकात २० पृष्ठे. १०·६ X ८·३. प्रथमांक – मे १९४०.

उद्देश – समुद्रजीवनाला वाहिलेले द्वैमासिक प्रथम. स्वरूप – आरमार, मच्छिमार, व्यापार व समुद्रजीवनविषयक व सर्व प्रकारचे नाविक विषय.

विशेष माहिती – इंग्रजी वर्णन. 'डिव्होटेड टु इंडिअन मरीन, इंडिअन नेव्ही अँड फिशरी'. वर्ष २ अंक ६ नतर मार्च १९४३ पासून कागदाच्या टंचाईमुळे बंद होते. फिरून वर्ष ७ अंक १ एप्रिल १९४९ नतर 'प्रकाशन संकटात' होते. *आकार* – वर्ष ३-९·६ X ७·३. *वा. वर्गणी* – वर्ष ३ रु. ५, फु. अं. ०४.

[मम, रविकांबळी मुंबई]

द्वैमासिक

वर्ष १ – अंक ..., २ आगस्ट १९४०, ३ अ, ४ जानेवारी १९४१.

वर्ष २ – अंक १ जुलै १९४१, २ दि, ३ फे १९४२, ४ ए-मे, (५ ६) सप्टेंबर १९४२.

वर्ष ३ – अंक + ... २ ए-मे १९४५ ..., ४ आ-स ४५, ५ अक्टोबर-नवंबर १९४५. अंक ५ दिवाळी अंक.

वर्ष ४ – १ फे ४६, २ मा ए, ३ मे-जू, ४ जुलै-अक्टोबर १९४६. अंक ४ दिवाळी अंक.

मासिक

वर्ष ५ – अंक + १ ते ९, (१०-११), १२. एप्रिल १९४७ ते मार्च १९४८.

वर्ष ६ – अंक ...,४ जुलै १९४८ ते ७, (८-९), १० ते १२ मार्च १९४९.

वर्ष ७ – १ एप्रिल १९४९, + २ फेब्रुवारी १९५०.

वर्ष ८ – अंक १ मा-ए १९५०, (२-३-४) जु, ४(?) स, ५ नवंबर १९५० (अनियमित).

दर्यासारंग

पाण्मासिक / मासिक : संपादक – दत्तात्रय सीताराम मुणगेकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १०४. अंकात ६४ पृष्ठे. ९·७ X ६·५. प्रथमांक – नवंबर १९३७.

उद्देश – मुंबईतील व रत्नागिरी, कुलाबा, ठाणे, कारवार जिल्ह्यातील ज्ञातिबंधूंची मते बहुजनसमाजापुढे आणणे. *स्वरूप* – प्राचीन व अर्वाचीन दर्यावर्दी पेशासंबंधी सर्वांगीण चर्चा.

ब्रीदवाक्य –

योजकस्तत्र दुर्लभः ।

विशेष माहिती – *संपादक* – वर्ष २ बापूजी दामोदर पडवळ. *प्रकाशक* – वर्ष २ सी. एस. डी. मुणगेकर. *वा. वर्गणी* – वर्ष २ रु. २. *पृष्ठे* – वर्ष २–३२.

[मम, रविकांबळी मुंबई]

पाण्मासिक

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १९३७, २ एप्रिल १९३८.

मासिक

वर्ष २ – अंक १ जुलै १९३८ ते ६ डिसेंबर १९३८ —

का. ब. क्र. १८८. पृ. सं. ८२. आकार १० पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – जून १९३६.

उद्देश – दंतविषयक विषयांची शास्त्रोक्त माहिती पुरविणे. स्वरूप – आरोग्य, मुखमार्जन, कौटुंबिक जीवन, दंतरक्षण, चुटके, कविता इ.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – 'टेंथ! लाइफ आर्ट'. प्रस्तावनेत – वर्ष १ अंक ११ मध्ये – "यापुढे मासिक दोन महिन्यांनी एकदा निघेल." वर्ष २ अं. १ – "मासिकावर अधिकाऱ्यांच्या आक्षेपामुळे एक [illegible] होता. अशा संकटे आली. दोन [illegible] झाले होते."

[मध]

मासिक

वर्ष १ – अंक १ ते १० जुलै १९३६ ते एप्रिल १९३७, + ११ जा ३८ + १२ मार्च १९३८.

द्वैमासिक

वर्ष २ – अंक + १ जून १९३८, २ आ, ३ ऑक्टोबर १९३८. अंक १ वगळता अंक, अंक ३ दिवाळी अंक.

दलित - सेवक

मासिक / पाक्षिक : संपादक – विनायक नरहर भावे. प्रकाशक – संपादक, धुळे. मुद्रक – भारत छा. धुळे. का. ब. क्र. १. आकार २४ पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – जून १९४१. पुढे चालू.

उद्देश – प्रांतिक संघाच्या हरिजनकार्याला चालना देण्यासाठी. स्वरूप – संघाचे प्रचारकार्य व इतर कार्यांची माहिती; हरिजन शाळांची वगैरे माहिती वर्गाच्या संबंधाने महत्त्वाच्या घटना, सरकारी पत्रके, शैक्षणिक व इतर उपयुक्त माहिती, संबंधित विषयावर लेख इ.

विशेष माहिती – महाराष्ट्र प्रांतिक हरिजन-सेवासंघातर्फे मासिक सुरुवात. पहिली सहा वर्षे मासिक. १५.८.१९४७ पासून पाक्षिक. वर्ष ३ पासून पुढील वर्षांची माहिती लेखाच्या यादीवरून जमविलेली (पाहा यादी 'दलित सेवक' वर्ष १२ अंक १ जून १९५३).

[संपादकीय कचेरी धुळे, कोल्हापूर, मुमम]

मासिक

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जून १९४१ ते मे १९४२

वर्ष २ – अंक १ ते ९, (१० - १२). जून १९४२ ते मे १९४३.

वर्ष ३ ते ६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जून १९४३ ते मे १९४७ (चार वर्षे)

पाक्षिक

वर्ष ७ – अंक मासिक १ ते ३ जून ते आगस्ट १९४७, पाक्षिक अंक १ (१५ आ ४७) ते अंक १९ (१५ मे १९४८)

वर्ष ८ ते १० – अंक पाक्षिक प्रत्येकी १ ते २४. १ जून १९४८ ते १५ मे १९५१ (तीन वर्षे)

दांपत्य, जीवन, कला

मासिक / द्वैमासिक : संपादक – ना. रा. राव. प्रकाशक – आर् एस् नाईक, बेळगाव

(श्री) दासबोध

मासिक : संपादक – शंकर धोंडो क्षीरसागर. प्रकाशक – संपादक, ब्रह्मचर्याश्रम, मसूर (सातारा). मुद्रक – केशव गणेश जोशी, श्रीरामदास प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. का. ब. क्र. २०१४. फु अं. ८४. आकार ३२ पृष्ठे. ७·९ × ५·२. प्रथमांक – माघ वद्य ९ श. १८४८.

उद्देश – दासबोधाचा सविवरण, सांगोपांग सुसंबद्ध अर्थ व महत्त्वाच्या आनुषंगिक विषयावर स्वतंत्र लेख, सामान्य रूढीप्रमाणे इतर प्रासंगिक विषय. स्वरूप – श्रीमद्दासबोध विशदीकरण, मेमळ शंकासमाधान, परिभ्रमण, ग्रंथपरीक्षण, वर्तमान सार, शब्दकोश, शुद्धिसमाचार.

ब्रीदवाक्य –

(१) नाभिषेको न संस्कारो मृगस्य क्रियते वने।

विक्रमार्जितसत्वस्य स्वयमेव जनेंद्रता ॥
(२) प्रसंग हा तडातडी । करा विवेक तातडी ।
सुचीत व्हा घडाघडी । प्रबोध घ्या खडाखडी॥
(३) कृण्वन्तो विश्वमार्यम् ।

विशेष माहिती – मुद्रक – वर्ष १ अंक २ पासून श्री. रघुनाथ वामन कुलकर्णी, श्री. नरसिंह मुद्रण मंदिर, मसूर; वर्ष २ अंक २ पासून शंकर गोविंद कुलकर्णी, नरसिंह मुद्रण मंदिर, मसूर. फु. अ. – दुसऱ्या वर्षापासून ८६; *आकार* – वर्ष २ पासून ९.५ X ६.६. *पुनर्मुद्रण* – प्रथमवर्षाचे पहिले ४ अंक पुनर्मुद्रित करावे लागले. *कालनिर्देश* – टिळक पंचांगाप्रमाणे, अधिकमासाचा अंक बंद. *द्वितीय मुद्रण* – वर्ष १ – अंक २ ते ४ यांचे शक १८५० मध्ये.

[मग्र, पुमग्र, मुंमग्र, दग्रापो]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. माघ १८४८ ते पौष १८४९. पृ. ४१४. १२ व्या अंकाच्या आरमी वर्षाची समग्र सूची.
वर्ष २ – अंक १ ते ५, (६ ते १२ याच्याऐवजी 'गोमातक शुद्धीचा इतिहास' प्रकाशन १८५२ अक्षय्यतृतीया, हा दिला) माघ १८४९ ते पौष १८५०. पृ. १६०+ ३३४.
वर्ष ३ – अंक १ ते १२. माघ १८५० ते पौष १८५१. पृ. ४००.
वर्ष ४ – अंक १ ते १२. माघ १८५१ ते पौष १८५२. पृ. ४००.
वर्ष ५ – अंक १ ते १०. माघ १८५२ ते कार्तिक १८५३. पृ. ३५६. अंक २ फाल्गुन १८५२ दासनवमी महोत्सवाचा विशेषांक.

दिग्दर्शन

मासिक : संपादक – (बाळशास्त्री जांभेकर). प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – गणपत कृष्णाजी यांचा छा. मुंबई. वा. व. रु. ५ आगाऊ. फु. अं. ८८. अंकात २४ – ३२ पृष्ठे. ८.४ X ५.२. प्रथमांक – मे १८४०. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – मराठी भाषेत सर्व विषयांचा संग्रह. *स्वरूप* – सचित्र. वर्तमानांचे सार, भूगोल, इतिहास, पदार्थविज्ञान, रसायनशास्त्र व साधारण विद्या याविषयी थोडा थोडा मजकूर दुसऱ्या ग्रंथातून घेतलेला किंवा नवीन लिहिलेला. समजूत पडण्याकरिता दगडावर छापलेले नकाशे, चित्रे वगैरे.

विशेष माहिती – "मराठी भाषेत सर्व विषयांचा संग्रह." वर्ष ३ च्या प्रत्येक अंकावर प्रकाशनाचा दिनांक आहे – अंक १ चा प्रकाशनदिन २० जून १८४२, अंक ९ चा १४ डिसेंबर १८४२, तर अंक १० चा २२ जानेवारी १८४४ व अंक १२ चा १ मार्च १८४४. मासिकाची जाहिरात दि. १० जानेवारी १८३९ रोजी 'बॉंबे टाइम्स्' मध्ये प्रसिद्ध झाली.

वर्ष १ – अंक १ ते ८. मे ते डिसेंबर १८४०.
वर्ष २ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८४१.
वर्ष ३ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८४२.
वर्ष ४ – अंक १ ते ४. (पृष्ठे अनुक्रमे २४, २८, २८, २८).

(श्री) दिनकर

मासिक : संपादक – बाळकृष्ण गोविंद नाडकर्णी. सहसंपादक – श्रीपाद दयाराम राजाध्यक्ष. प्रकाशक – परमार्थ साधनालयाकरिता, मुंबई. मुद्रक – फाइन आर्ट प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अ. ८४. अंकात २० पृष्ठे. ७.२ X ४.८. प्रथमांक – डिसेंबर १९२७.

उद्देश – जुन्यानव्याचा योग्य मेळ घालणारे, व्यावहारिक वेदांताचा प्रसार करणारे. *स्वरूप* – संपादकीय, श्रीसाहित्य, संतचरित्रे, गोष्टी, लघुकथा, कीर्तनमाला, तत्त्वज्ञानपर लेख, पद्यलेख, इतर लेख, दासबोधचर्चा, चित्रे, हिंदी लेख इ., रंगीत चित्रे, चित्रपर्णे इ.

ब्रीदवाक्य –

ज्ञान प्रकाशा निरंतर परोपकारी ।
दे दर्शन नवजीवन नीत्यकारी ।
आर्यंत हो नियत, जारी हे ज्ञान ।
एप्रेम आदर नम् 'दिनराजयात्रा' ॥ १ ॥

विशेष माहिती – श्रीक्षेत्र शिवदास (पो. पांडघाट, जि. रत्नागिरी) येथील परमार्थ-साधनालय मार्फत चालविलेले. श्री दिनकर = दासी महाराज अक्कलकोटकर. आकार – वर्ष ५ पासून ८·४ × ५·४. पृष्ठे – वर्ष ७ – ३२. संपादक – वर्ष ९ श्री. द. राजाध्यक्ष. वा. वर्गणी – वर्ष ५ ते २·८.

[मडगाव, श्रीनारदमंदिर पुणे]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. डिसेंबर १९२७ ते नवंबर १९२८.

वर्ष २ ते ४ – अंक + प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९२९ ते डिसेंबर १९३१ (तीन वर्षे).

वर्ष ५ – अंक १ ते ६, (७ ८), (९-१०), (११, १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३२.

वर्ष ६ – अंक ..., ३ मार्च १९३३....

वर्ष ७ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३४. प्रत्येक अंकात रंगीत चित्र.

वर्ष ८ – अंक १ ते (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३५.

वर्ष ९ – अंक १, (२ - ३), (४ ते १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३६.

वर्ष १० – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३७. अंक ८ श्री गुरुपौर्णिमा अंक.

वर्ष ११ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७, ८, (९ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३८. अंक १ श्री दिनकर बोधामृत अंक, अंक ८ श्री गुरुपौर्णिमा उत्सव अंक.

दिव्य जीवन

मासिक : संपादक – क. रामरत्नम्. प्रकाशक – प्रकाशक, नागपूर. वा. व. रु. ३. पु. अं. ८१. अंक १६ पृष्ठे. ९·६ × ७·१. प्रथमांक – जानेवारी १९५०.

उद्देश – आध्यात्मिक विषयांचे, दिव्य-जीवनमंडळ ऋषिकेश यांच्या विद्यमाने मंडळाचे हेतू व तत्त्वे यांचे विवरण. स्वरूप – योगविवेचन, पूर्णयोगात्मक योगाचे शास्त्रीय विवेचन, भारताचे आध्यात्मिक धन, कर्मयोग, बालकांचे दिव्य जीवन, आरोग्य, व्यायाम व आहार, स्त्रियांकरिता आध्यात्मिक पाठ, भक्तियोग, वेदान्त इ. विषयावर लेख.

विशेष माहिती – दिव्यजीवनमंडळाचे संस्थापक स्वामी शिवानंदमहाराज (१९३६).

[राजाराम नागपूर]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०.

दीनमित्र

मासिक : संपादक – (कर्ते) गणपत सखाराम पाटील (सरकारी नोंद). प्रकाशक – पुणे, अहमदनगर. मुद्रक – अंबाप्रसाद छा. वा. व. रु. १ मागाहून रु. १·८८. पु. अं. ८२. अंक १६ – ८४ पृष्ठे. ७·९ × ५·२. प्रथमांक – एप्रिल १८८२. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – शेतकरी वर्गाची गुलामगिरी दूर करणे. शेतकरी व कामकरी लोकांकरता मूळच्या स्थायिक शेतकऱ्यांवर अनेकांनी अंमल केला, त्यांच्या मानसिक इच्छा नष्ट होऊन हे जगाचे सार्वजनिक गुलामच जन्मले आहेत असे त्यांना वाटते. अशा या गुलाम बनलेल्या लोकांच्या उद्धारार्थ. स्वरूप – सचित्र. पोवाडे, कादंबरी, बोधवचने, शेतकऱ्यांस इशारा, सत्यशोधक समाजाची माहिती, तमाशे, पाऊसपाणी, पंचोत्री, उपदेशपर लावण्या.

ब्रीदवाक्य –

जे का रंजले गांजले । त्यासि म्हणे जो आपुले ।
तोचि साधू ओळखावा । देव तेथेंची जाणावा ।
ज्यासि अपंगिता नाही । त्यासि धरी जो हृदयी ।
दया करी जे पुत्रासी । तेच दासा आणि दासी ।
तुका म्हणे सांगो किती । तोचि भगवंताची मूर्ती ॥

विशेष माहिती – इंग्रजी वर्णन – दीनमित्र आर दि फ्रेंड ऑफ दि पुअर. *प्रकाशनस्थळ* – वर्ष ५ अहमदनगर; *मुद्रण* – वर्ष ५ दीन-बन्धु छा. मुंबई. यात कारागिरीचा, दुष्काळाचा, कर्णामृत्याचा, अनाथ लोकांचा, असे पोवाडे प्रसिद्ध झाले.

वर्ष १ – अंक १ ते ८, (९-१२). एप्रिल १८८८ ते मार्च १८८९.
वर्ष २ – अंक (१-२), ३, ४... एप्रिल ते जुलै १८८९–
वर्ष ४ – अंक + १ ते १२ (शिळाछाप). मासनिर्देश नाही (? सप्टेंबर १८९१ ते आगस्ट १८९२).
वर्ष ५ – अंक १ सप्टेंबर १८९२, २ अक्टोबर.

दीपक

मासिक : संपादक – रे. सदानंद आप्पाजी पाठक. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – एस्. पी. जी. मिशन प्रेस, अहमदनगर. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६, वर्ष २ अं १ पासून ८५. अंकात २०, १६, १२ पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – जून १९४७. शेवटचा अंक – डिसेंबर १९४८. (वर्ष-अंक).

उद्देश – शास्त्राध्ययन, धर्मशिक्षण, शुभवृत्त-प्रसार यास वाहिलेले व महाराष्ट्रातील ख्रिस्ती जनतेच्या आध्यात्मिक उन्नतीसाठी झटणारे. स्वरूप – वाङ्मयस्त चर्चेपासून अलिप्त. पवित्र शास्त्रातील वचनांनी पोट, ईश्वराचा संदेश. धर्मवीरांची नेटक चरित्रे, ख्रिस्ती महामंडळाची कामगिरी व महाराष्ट्रातील मंडळ्या यांची माहिती. परिवर्तने, शुभवृत्तप्रसाराच्या मोहिमा, संजीवनाच्या चळवळी व इतर ख्रिस्ती कामाची माहिती.

ब्रीदवाक्य –

१–दिवा लावून मापाखाली ठेवीत नाहीत. दिवठणीवर ठेवितात. म्हणजे तो घरातील सर्वांवर उजेड पाडितो. मत्तय ५-१५.

२–तुझे वचन माझ्या पावलांकरिता दिवा व माझ्या मार्गावर प्रकाश आहे. स्तोत्र ११९ - १०५.

विशेष माहिती – व्यवस्थापक – रे. आप्पाजी त्र्यंबक पाठक. शवेरीस 'दीपकाचे वर्गणीदारास' नावाचे ४ पानी पत्रक, दि. १ फेब्रुवारी १९४९. वर्गणीदार कमी पडल्यामुळे बंद केले.

[मिसेस् एम्. जे. ख्रिस्ती भोपाळ]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जून १९४७ ते मे १९४८. पृ. ११६ व ७६. अंक ११ ए १९४८ ईस्टर अंक.
वर्ष २ – अंक १ जून १९४८, २ जु + ३ ते ६ सप्टेंबर ते डिसेंबर १९४८. पृ. ९६. अंक ६ डि १९४८ ख्रिस्तजयंती विशेषांक.

दीपज्योत

मासिक : संपादक – रा. पु. सापळे. प्रकाशक – धी कॅलेंडर वर्क्स, मुंबई. वा. व. रु. ६. फु. अं. ८१०. अंकात ४० पृष्ठे. १०·९ × ८·३. प्रथमांक – (दिवाळी १९४९).

उद्देश – कलात्मक मासिक. स्वरूप – संकीर्ण वाङ्मय, कथा, कविता, खेळ, चुटके, एकांकिका, चालू कादंबरी.

विशेष माहिती – प्रथमांक? – दिवाळी अंक १९४९. आकार ९·५ × ७·१. संपादक – रा. पु. सापळे व सरला पाटणकर, पृ. १०४, कि. रु. १. यावर महिना किंवा क्रमांक नाही.

वर्ष १ – अंक..., २ ते ८ – जानेवारी ते जुलै १९५०...
वर्ष २ – अंक... २ डिसेंबर १९५०—

दीपमाला

मासिक : संपादक – एल्. जे. चितळे. सह-संपादक – एस्. एम्. मराठे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – चैतन्य प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ८. पृ. अं. ८१२. अकार ७० पृष्ठे. ७·२ × ४·८ इं. प्रथमांक – एप्रिल १९४९.

उद्देश – मराठी वाचकांना उत्कृष्ट मनोरंजक साहित्य पुरविणे. *स्वरूप* – रंगीत मुखपृष्ठ. दर-महा मुख्यत्वे एक संपूर्ण रहस्यमय कादंबरी.

विशेष माहिती – दीपमाला कार्यालय, २६ भवानी पेठ, सातारा शहर.

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९४९.

दुमालदार

मासिक / त्रैमासिक : संपादक–हणमंतराव सदाशिव ढेरे. प्रकाशक – संपादक, (चिटणीस डेक्कन दुमालदार सभा), पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छा, पुणे. वा. व. रु. ३·८·३ × ५·५. प्रथमांक – कार्तिक शु. १८४७.

उद्देश – धक्दर सरदार, दुमालदार वर्गाचे हिताहितसंबंध, परस्परांच्या अडचणी, त्या दूर होण्याचे केलेले उपाय व त्यांची निष्पत्ती याबद्दल माहिती मिळवून संग्रहित करणे. प्रचलित राजकारण, सामाजिक व धार्मिक विषयावरील लेख येणार नाहीत. *स्वरूप* – इनाम, वतने, खोतीबद्दल सरकारी ठराव व कायदे; खटले, देणग्याची परंपरा, वहिवाट, घराण्याचे इतिहास, इनाम कमिशन, पुणे दप्तर वगैरे माहिती, कौन्सिलातील ठराव, बिले, प्रश्नोत्तरे, सर्व्हे सेटल्मेंट, जमीन महसूल पद्धती व इष्टानिष्ट परिणाम इ.

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक २ पासून *मथळ्याच्या वर* 'पुणे डेक्कन दुमालदार सभेमार्फत'. वर्ष २ पासून – पुणे डेक्कन सरदार व दुमालदार सभेने चालविलेले मासिक. *वा वर्गणी* – वर्ष ३ पासून रु. ३-८-४. *आकार* – वर्ष ५ पासून ९·४ × ६·५. *संपादक* – वर्ष २ खंडेराव चिंतामण मेहेंदळे, वर्ष ३ - १ मेहेंदळे व २ नारायण हरि नातू, वर्ष ४. गंगाधर नारायण मुजुमदार. *सहसंपादक* – वर्ष २ सदाशिव कृष्णराव शिंदकर, वर्ष ४ उपसंपादक – महमद सल्लाहुद्दीन करिमुद्दीन, वर्ष ५ सहस. १ म स. करिमुद्दीन, २ वि. वि. देशपांडे. प्रकाशक – वर्ष २ स. कृ. शिंदकर, वर्ष ३ म. स. करिमुद्दीन, वर्ष ४ स. रा. पिंपुरकर.

[मुमग्र, माइसम]

मासिक

वर्ष १ – अंक १ ते ५, (६-७), (८-९), १० ते १२. कार्तिक १८४७ ते भाद्रपद १८४८. पृ. ३४६. अंक ६ अधिक चैत्र धरून.

वर्ष २ – अंक + (१-४), ५, (६-७), (८-१०), (११ १२). कार्तिक १८४८ ते अश्विन १८४९. पृ. २९२ व २४.

वर्ष ३ – अंक + १, (२-३) ४ ते ६, (७-११), १२. आषाढ १८५१ ते भाद्रपद १८५२. अंक १२ या ज्येष्ठ ते भाद्रपद चार महिन्याचा

त्रैमासिक

वर्ष ४ – अंक + १ चै ते ज्ये १८५९, (२-३) आ ते मा, ४ पौ ते फा १८५९.

वर्ष ५ – अंक (१-२) चैत्र ते भाद्रप १८६०.

दूत (औद्योगिक मासिक)

मासिक : संपादक – चिंतामण रामचंद्र टिकेकर. प्रकाशक – संपादक, सोलापूर. मुद्रक – समर्थ भारत छापखाना, पुणे. वा. व. रु. २. पृ. अं. ८३. अकार २४ पृष्ठे. ८·८ × ६·२ प्रथमांक – ऑक्टोबर १९१८. (वर्षे व सलग अंक-क्रमांक).

उद्देश – घरगुती उद्योगधंदे व व्यवहार ज्ञानाचे मासिक. व्यापार व उद्योग यांची माहिती. *स्वरूप* – वागता व्यवहार, बिनभांडवली उद्योगधंदे, ज्ञिज्ञासु बाग, कुलवधूचा ज्ञानकोश, नूतन परिचय

(अभिप्राय), कोठे काय मिळते, परगुती गरजा (वधू वर) इ सदरे

ब्रीदवाक्य –

नास्त्युद्यमसमो बधु कृत्वा य नावसीदति ।

विशेष माहिती – अक बरेच मागाहले म्हणून ३७ वा अक जानेवारीत काढला. १०० अती गरीब लोकाना ' दूत ' फुकट वाटला जात आहे. ३८ वा अक ३५०० प्रतींचा काढला. १० हजार वर्गणीदार करण्याची आकाक्षा. तिसऱ्या वर्षात वर्गणी ८ ह. सह रु. २८८

[मुमग्र]

वर्ष १ – अक १ ते १२. अक्टोबर १९१८ ते सप्टबर १९१९.

वर्ष ३ – अक २५ ते ३२, (३३ ३४), (३५-३६) सप्टबर १९२६ ते आगस्ट १९२७.

वर्ष ४ – अक + ३७, ३८, (३९ ४०), (४१ ४२) ४३, (४४-४५), (४६ ४७), ४८. जानेवारी ते डिसबर १९२८.

वर्ष ५ – अक + ४९, (५० ५१), ५२, (५३ ५४), (५५ ५६), (५७ ६०) आगस्ट १९२९ ते जुलै १९३०.

वर्ष ६ – अक ६१ जानेवारी ३१, ६२, ६३, (६४ ए - ६७ जुलै ३१)—

दूतपत्रिका

द्वैमासिक : प्रकाशक – गोविंद वासुदेव भावे, पुणे मुद्रक – लॉ प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वा. व पोस्टमन वगैरेस रु १, इतरास रु. १८४. अकात २४ ते ३२ पृष्ठे ८ × ५'४. प्रथमाक – जानेवारी फेब्रुवारी – १९२५

उद्देश – पोष्ट खात्यात काम करणाऱ्या उपयोगी लेख – मुख्यत्वे कनिष्ठ सेवकासाठी. स्वरूप – अधिवेशने, सभा इ. चे वृत्तात.

ब्रीदवाक्य –

नहि ज्ञानेन सदृश पवित्रमिह विद्यते ।

विशेष माहिती – मथळ्यावर कसात ' दि पोस्टमन्स पँफ्लेट ' व प्रकाशकाबद्दल ' अडर दि ऑस्पिसिस् ऑफ दि पूना पोस्ट अड् आर. एम् एस युनिअन ' असा इग्रजीत खुलासा शिवाय डिरेक्टर जनरल ऑफ पोस्ट्स अँड टेलेग्राफ्स याच्या परवानगीने असेही सर्वात वर इग्रजीत लेखाचा नोटक आशय व अनुक्रमणिका इग्रजीत

वर्ष १ – अक १ ६ जा फे १९२५ ते नवबर - डिसेंबर १९२५

वर्ष २ – अक .., (३ ४) मेजून जुलै आगस्ट १९२६.

देवर्षिप्रकाश

त्रैमासिक : सपादक – जनार्दन नारायण दापरे प्रकाशक – सपादक, पुणे. मुद्रक – श्रीसमर्थ भारत छापखाना, पुणे वा व रु १ कु अ ८६ अकात सुमारे १६ पृष्ठे ८ × ५ ४. प्रथमाक – अक्टोबर १९२८. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – देवरुखे ब्राह्मणाचे त्रैमासिक महाराष्ट्रातील पचद्राविडातर्गत सर्व महाराष्ट्रीय ब्राह्मणाशी सामाजिक व धार्मिक कार्यात सहकार्य करणे. स्वरूप – चित्रे-पर्णे समाजातील नामवतांची चरित्रे व छायाचित्र, दर्जा वाढविणारी ऐतिहासिक माहिती, इतिहासोपयोगी जुने कागदपत्र, ग्रह संस्कार, बातम्या, ज्ञातीय सस्था व देवस्थाने याची माहिती, घराण्याचे इतिहास, परीक्षातील यश व ज्ञातिहितकारक उद्बोधक माहिती

ब्रीदवाक्य –

नोद्वेगो न च कोपस्तु ईर्ष्यासूयाविवर्जित ।

विशेष माहिती – सपादक व प्रकाशक – वर्ष ७ अक ४ पासून श्रीधर विष्णू आवेडकर सहसपादक – वर्ष ५ अक २ पासून – श्रीधर विष्णू आवेडकर. वा वर्गणी – वर्ष २० पासून रु. २. विशेषाक – वर्ष २२ अक १ फेब्रुवारी १९५० सन्मित्र को ऑपरेटिव्ह अर्बन बँक लि मुबई या सस्थेचा रौप्यमहोत्सव विशेषाक

[गंगाधरदुन्कर, धनिभविकर]

वर्ष १ ते ४ – अ, जा, ए, जू असे प्रतिवर्षी ४ अंक. अक्टोबर १९२८ ते जुलै १९३२ (चार वर्षे).

वर्ष ५ ते १४ – मर्जीनुसार भिन्न महिन्यांत पण प्रतिवर्षी ४ अंक. जानेवारी १९३३ ते अक्टोबर १९४२ (दहा वर्षे).

वर्ष १५ ते १८ – जा, ए, जू, अ असे प्रतिवर्षी ४ अंक. जानेवारी १९४३ ते अक्टोबर १९४६ (चार वर्षे).

वर्ष १९ ते २२ – मर्जीनुसार भिन्न महिन्यांत, पण प्रतिवर्षी ४ अंक. जानेवारी १९४७ ते नवंबर १९५० (चार वर्षे).

देवी अहिल्या

मासिक : संपादक – धोंगे. प्रकाशक – चिटणीस, क्षत्रिय मराठा धनगर तरुण मंडळ. ८"४ × ५"४. प्रथमांक – अक्टोबर १९३०.

उद्देश – धनगर बंधूंचे.

विशेष माहिती – पूर्वी 'यशवंत विजय' मासिक निघत होते. पण ते लवकर बंद पडले. दुसरे 'मार्तंड' व साताऱ्याला 'यशवंत' निघणार होते (प्रास्ताविकातून माहिती).

[आठ्ठे]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९३०.

देशमित्र

(पाहा 'खानदेशमित्र')

देशसुधारणेच्छु

मासिक : संपादक – पुंडलिक शेणवी शंखवाल्कर. प्रकाशक – आत्माराम पु. मुगळाणकर, रायबंदर (गोवे). मुद्रक – इन्फंट छा. बा. व. रु. १. पु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ७"५ × ५"३. प्रथमांक – जून १८७६. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – पाश्चिमात्य देशांत ज्ञानप्रसारक ग्रंथ, वर्तमानपत्रे, मासिके इ. असतात. आपल्याकडे तसे काही नाही म्हणून मान खाली घालावी लागते. म्हणून हे मा. पु. प्रसिद्ध करणार. आपली व आपल्या देशबांधवांची सुधारणा करण्याकरिता. *स्वरूप* – शिक्षणासंबंधी *अनेक सर्वमान्य ग्रंथांतील भाषांतरे*, विद्वानांची चरित्रे, उपदेशपर मनोरंजक गोष्टी, व्यावहारिक विषयावर निबंध इ.

विशेष माहिती – मजकूर पाठविण्याचा पत्ता – पुंडलिक शेणवी शंखवाल्कर, मु. रायबंदर, इन्फंट छापखाना.

[सातारधनडगाव]

वर्ष १ – अंक १ जून, २ ऑगस्ट, ३ सेप्टेंबर १८७६.

देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण संस्था - कालिके

(पाहा – त्रैमासिक समाचार, मासिक समाचार, समर्थ)

दैवज्ञ - प्रबोधिनी

मासिक : प्रकाशक – वामन पुरुषोत्तम आचरेकर, मुंबई. वा. व. रु. २, नवर १८४. पु. अं. ८३. अंकात २४ पृष्ठे. ८"४ × ५"४. प्रथमांक – कार्तिक शु. १८३६. (पुस्तक-अंक).

स्वरूप – सचित्र. चित्रेपणे.

ब्रीदवाक्य –

(वर्ष २) बोलणे आम्हां ते बोलो उपयोगी ।
पडिले प्रसंगी काळा ऐसे ॥–तुकाराम.

विशेष माहिती – *प्रकाशक* – वर्ष ४ पांडुरंग नारायण लवटेरी.

[मप्र, सरस्वतीमंदिर पणजी, मुमसं]

वर्ष १ – अंक १ ते १० कार्तिक १८३६ ते अश्विन १८३७.

वर्ष २ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. नवंबर १९१५ ते अक्टोबर १९१६. अंक १० जगन्नाथ शंकरशेट खास अंक.
वर्ष ३ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२. नवंबर १९१६ ते अक्टोबर १९१७.
वर्ष ४ – अंक १, २, (३ - ४), ५, (६ - ७), (८ - ९), (१० - ११), १२. नवंबर १९१७ ते अक्टोबर १९१८. अंक (३ - ४) परिषद अंक.

दैवज्ञ - मासिक

मासिक : संपादक – गजानन यशवंत वेनकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १. अकार ६४ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – (मे १९१२)

उद्देश – समस्त दैवज्ञ – कोंकणस्थ, देशस्थ- पांचाल, अहिर (खानदेशी) लाड, वगैरे भारतीय सुवर्णकार मंडळींच्या उन्नत्यर्थ. स्वरूप – विश्वकर्म संततीय मनू, मय, त्वष्टा, शिल्पी व दैवज्ञ ब्राह्मण समाजाच्या धार्मिक, राजकीय, नैतिक, सामाजिक व औद्योगिक उन्नतीकरिता जागृती करणारे लेख.

ब्रीदवाक्य –

उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनोबंधुरात्मैव रिपुरात्मन. ।।

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – इंडिअन आर्टिझन क्लास मॅगेझिन. पृष्ठे – वर्ष ४ – १६. संपादक वर्ष ३ सौ. शारदा गजानन वेनकर.

[मय, मुमग्रं, मुमग्रं]

वर्ष २ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). मे १९१३ ते एप्रिल १९१४.
वर्ष ३ – अंक (१ - २), (३, ४), (५ ६), (७ - ८). मे ते डिसेंबर १९१४.
वर्ष ४ – अंक + १ ते ४ . जानेवारी ते एप्रिल १९१९.
वर्ष ५ – अंक + १ ते ५. जानेवारी ते मे १९२३.

द्वैतसिद्धान्तकेसरी

द्वैमासिक / मासिक : संपादक – रामाचार्य बाळाचार्य अवधानी. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. १८१२, वर्ष २ - रु.२·४. अकार ३२ पृष्ठे. ८·८ × ५·६. प्रथमांक – अश्विन श. १८६३. शेवटचा अंक – ज्येष्ठ श. १८६९.

उद्देश – श्रीवेदव्यासपरमशिष्य श्रीमदानन्द- तीर्थप्रणीत सनातन वैदिक द्वैततत्त्व प्रतिपादन करणारे – वैष्णव मताचा प्रचार. स्वरूप – मध्वाचार्यांचे ग्रंथ व त्यांचे भाषांतर, या संप्रदायातील इतर संतांची चरित्रे, त्यांच्या कार्याची माहिती, वैष्णव संप्रदायाच्या विविध तत्त्वावर लेख, निबंध इ.

ब्रीदवाक्य –

श्रीमन्मध्वमते हरिः परतरः सत्यं जगत्तत्वतो
भेदो जीवगणा हरेरनुचरा नीचोच्चभावं गताः ।।
मुक्तिर्नैव सुखानुभूतिरमला भक्तिश्च तत्साधन
ह्यक्षादित्रितयं प्रमाणमखिलाम्नायैकवेद्यो हरिः ।।

विशेष माहिती – यात भारततात्पर्यनिर्णय (मध्वाचार्य), भारतसारोद्धार (विष्णुतीर्थ), तत्त्वसारोपनिषद्, अणुभाष्य, ईशावास्योपनिषद् इ. ग्रंथ व द्वैत वाङ्मयाचा इतिहास (ग्रंथ व ग्रंथ कर्ते) इ. प्रकरणे व लेख आहेत. आर्थिक अड- चणीमुळे बंद केले.

द्वैमासिक

वर्ष १ – अंक १ ते ६. अश्विन १८६३ ते श्रावण १८६४.

मासिक

वर्ष २ – अंक १ ते १२. अश्विन १८६४ ते भाद्रपद १८६५.
वर्ष ३ – अंक १ ते ६, (७ ८), ९ ते १२. अश्विन १८६५ ते भाद्रपद १८६६.
वर्ष ४ व ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. अश्विन १८६६ ते भाद्रपद १८६८ (दोन वर्षे).
वर्ष ६ – अंक १ ते ४, (५ ६), ७ ते ९. अश्विन १८६८ ते ज्येष्ठ १८६९.

धंदेशिक्षक

मासिक : प्रकाशक – जगन्नाथ विष्णु दामले, गंगाधर बाळकृष्ण परांजपे, वडोदे. मुद्रक – पूर्णचंद्रोदय छा. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८५. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·८ × ५·१. प्रथमांक – जुलै १८९३. (पुस्तक - अंक).

स्वरूप – हिंदुस्थानातील खनिजद्रव्ये, वृक्षादिकांचा व्यापारात उपयोग, उपयुक्त प्राणिज पदार्थ, उपयुक्त यंत्रे, शिल्पकला, रंगकला, सुतारकाम, इमारतीचे सामान, रसायनशास्त्र, इंद्रियविज्ञानशास्त्र इ.

ब्रीदवाक्य –

शास्त्रास्त्रे वीरपुरुष ही झाली पूर्वजांस बहुमान्य ।
यंत्रे, शास्त्रे, शिल्पी हेच कथाविषय आजिचे मान्य ॥ १ ॥

विशेष माहिती – प्रकाशक – वर्ष १ अंक ५ पासून दामले, परांजपे व रामचंद्र गोपाळ अप्टेकर; वर्ष २ अंक ५ फक्त दामले. *प्रकाशन-स्थळ* – मुंबई. मुद्रक – नेटिव्ह ओपिनिअन प्रेस.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १८९३ ते जून १८९४.
वर्ष २ – अंक १ ते ४ जुलै ते अक्टोबर १८९४ + ५ नवंबर १८९५.

धंदे-शिक्षक

मासिक : संपादक – ए. जे. झाडोळे. प्रकाशक – सोलापूर. वा. व. रु. २८८. ९·२ × ६·३. प्रथमांक – जुलै १९२७.

उद्देश – घरगुती उद्योगधंदे, कलाहुनर आणि व्यापार यांचे मासिक.

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १९२७ ते जून १९२८.
वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२. जुलै १९२८ ते जून १९२९.
वर्ष ३ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ७, (८ - ९), १०, (११ - १२). जुलै १९२९ ते जून १९३०.
वर्ष ४ – अंक १, (२ - ३), ४, (५ - ६), ७, (८ - ९), (१० - १२). जुलै १९३० ते जून १९३१.

(उपयुक्त) धंदेशिक्षण

त्रैमासिक / मासिक – संपादक – भिमाजी विठ्ठल अत्याळकर. सहसंपादक – वर्ष १३ सी. गो. सरदेसाई. प्रकाशक – संपादक, औद्योगिक कलामंदिर, कोल्हापूर. मुद्रक – वर्ष ६ सिद्धेश्वर प्रेस कोल्हापूर; वर्ष ११ औद्योगिक प्रि. प्रेस, कोल्हापूर. वा. व. रु. त्रै. १८४; मा. रु. २८४. फु. अं. त्रै. ८५. अंकात २०, २४, ३२ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – मार्च १९२७. (वर्ष - अंक व शिवाय कित्येक अंकांवर सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – उद्योगधंद्यांची माहिती कळविणारे. अल्प भांडवलावर सुरू करता येणाऱ्या धंद्यांची समग्र व सुलभ माहिती. *स्वरूप* – उद्योगघर, मनोरंजक व विविध विषय, स्त्रियांसाठी विभाग, वैद्यक विभाग, शेतकीविषयी माहिती, प्रत्येक अंकात पाच-सात धंद्यांची माहिती, 'प्रश्नपूर्ती', 'कोण काय विकतात', 'शोध आणि रंजन' इ. सदरे.

विशेष माहिती – "औद्योगिक कलामंदिराचे". पहिली ३ वर्षे त्रैमासिक. पहिली कित्येक वर्षे (निदान १३) 'उपयुक्त' हे विशेषण आढळत नाही. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ६ रु. १८१२, वर्ष १८ – रु २८१२, वर्ष २३ रु. ३. *संपादक* – वर्ष २२ ह. वि. कुळकर्णी. *सहसंपादक* – वर्ष २२ रा. बा. कुळकर्णी.

[मग्रं, मुंमग्रं]

त्रैमासिक
वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (मा,

जू, स, डि). मार्च १९२७ ते डिसेंबर १९२८. प्रतिवर्षी पृ. १२८.
वर्ष ३ – अंक ..., २ एप्रिल १९२९.

मासिक

वर्ष ४ – अंक १ जा १९३०, ..., ३ मा, ..., ५ मे १९३०.
वर्ष ६ – अंक १ जा १९३२, ... ५ मे, ६ जू. १९३२. अंक १ श्रावण खास अंक. अंक ६ आरसे तयार करण्याचा खास अंक.
वर्ष ७ – अंक ... (१० - ११) सलगक्रमांक ५८-५९.
वर्ष ८ – अंक (१ - २) जा - फे १९३४.
वर्ष ११ – अंक .... ९ स १९३७ सलग अंकक्रमांक १०५.
वर्ष १३ – अंक ... २ फे १९३९ ...... ८ मा १९३९.
वर्ष १८ – (+१) अंक (१ - २) जा - फे १९४५ ... क्रमाने १९४४ साल येते. वर्ष १४ व १७ यांच्या दरम्यान खंड ! अंक (१ - २) मिठाई खास अंक.
वर्ष १९ – अंक १ जा १९४६ बिस्किट खास अंक.
वर्ष २२ – अंक ...... (८ - ९) आ - स १९४९, १० अ, ११ नवंबर १९४९.
वर्ष २३ – अंक (वर्ष २२ चा १२ – वर्ष २३ चा १) डि ४९ - जा ५०, २, (३ - ४), ५ ते १०, (११ - १२) न - डि ५०. डिसेंबर १९४९ ते डिसेंबर १९५० (तेरा अंक)

धनार्जन

मासिक : संपादक – माधव नारायण डोंगरे, प्रकाशक – एन्. जे. गोर (N. J. Gor), मुंबई. चा. ब. रु. २. फु. अं. ८४. अंकात ४० पृष्ठे (मलपृष्ठे १ ते ४ धरून). ९'२ × ६'२. प्रथमांक – आगस्ट १९३१.

उद्देश – विम्यासंबंधी.

ब्रीदवाक्य –

धनात्सर्वमयम् ।

[पुणे, मुंबई, नवामंकोल्हापूर]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९३१ ते जुलै १९३२.
वर्ष २ – अंक १ ते ५, ..., (८ - ९), १०, (११ - १२). आगस्ट १९३२ ते जुलै १९३३.
वर्ष ३ – अंक १ ते ३, ..., (६ - १२). आगस्ट १९३३ ते जुलै १९३४.
वर्ष ४ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९३४ ते जुलै १९३५.
वर्ष ५ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२. आगस्ट १९३५ ते जुलै १९३६.
वर्ष ६ – अंक (१ - २), ३ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. आगस्ट १९३६ ते जुलै १९३७.
वर्ष ७ – अंक १ ते ५, (६ - ७), (८ - ९), (१० - ११) ... आगस्ट १९३७ ते जुलै १९३८...
वर्ष ८ – अंक ..., (२ - ५). सप्टेंबर ते डिसेंबर १९३८.

धनुर्धारी

मासिक : प्रकाशक – बडोदे. मुद्रक – बडोदावत्सल छा. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ९'४ × ६'४. प्रथमांक – जानेवारी १८८७. (पुस्तक-अंक).

स्वरूप – सांप्रतस्थितीस योग्य अशी नाटके, चरित्रे, ऐतिहासिक माहिती, कादंबरी, चुटके, निबंध, जनवार्ता इ.

ब्रीदवाक्य –

धनु ओढुनी त्यातुनी बाण सोडा ।
जनी द्वेष छेदूनिया ऐक्य जोडा ।
बिडी दास्यतेची पदी गच्च आहे ।
जगी आपुलीही स्थिती नीट नोहे ॥ १ ॥

विशेष माहिती – *व्यवस्थापक* – बापुराव तात्याजी वडगावकर.

[दवाशे]

वर्ष १ – अंक १ ते ५. जानेवारी ते मे १८८७.

वर्ष ४ – अंक ३७, ३८ इ. १८८९ / ३९ ते ४५ इ. १८९० / ४६ ते ४८ इ. १८९१.

वर्ष ५ – अंक ४९ ते ५२ इ. १८९१ / ५३ ते ५८ इ. १८९२ / ५९, ६० इ. १८९३.

वर्ष ६ – अंक ६१ ते ६४ इ. १८९३ / ६५ इ. १८९४.

धन्वंतरि

मासिक : संपादक – (तयार करणार) परशुराम नारायण पटवर्धन. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – 'श्रीशिवाजी' छा., पुणे. वा. व. रु. ५ आगाऊ. फु. अं. ८१०. अंकात प्रकरणवार ३२ पृष्ठे. ९·५ × ६·१. प्रथमांक – जून १८८५ (पहिली ३ वर्षे फक्त सलग अंकानुक्रम).

उद्देश – वैद्यकर्मसंबंधी माहिती. *स्वरूप* – वैद्यकसंबंधीची हरएक प्रकारची माहिती, इंग्रजी ग्रंथातून मिळविलेली माहिती, यंत्रे, रसायने वगैरे तयार करण्याचे प्रकार, वनस्पतिशास्त्र व वनस्पतींची माहिती, मुद्रुत मूळ व भाषांतर, पत्रव्यवहार, स्फुट माहिती इ., वैद्यकी पुस्तकावर अभिप्राय.

ब्रीदवाक्य –

तथापि नियते ग्रंथ. सन्ति यद्यपि दुर्जना. ।
नहि दस्युभयाल्लोको दैन्यनानेव वर्तते ॥ १ ॥

– लोलिम्बराजः.

विशेष माहिती – पहिल्या तीन वर्षांची वर्षवारी नाही. चोवीस अंकाच्या पुढे मासनिर्देशही नाही. सारा अंकाचा गट करून नोंद केली. अंक ३७ पासून फक्त वर्ष व साल एवढाच निर्देश. मुद्रक – अंक ११ – चंद्रिका छा, पुणे.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जून १८८५ ते मे १८८६

वर्ष २ – अंक + १३ ते २४ सप्टेंबर १८८६ ते ऑगस्ट १८८७

वर्ष ३ – अंक + (२५ २६) ते ३१ इ. स. १८८८ / (३२ - ३३) ते ३६ इ. १८८९.

धन्वंतरी

मासिक : संपादक – गणेश कृष्णशास्त्री पेंडसे. प्रकाशक – संपादक, मुर्डी, पो. हर्णै (रत्नागिरी). वा. व. रु. १८४. अंकात ८ पृष्ठे. ६·९ × ४३, ८·१ × ५. प्रथमांक – (जून १९४३).

उद्देश – आयुर्वेदविषयक मासिक. *स्वरूप* – आयुर्वेदीय औषधाची सोप्या भाषेत माहिती.

ब्रीदवाक्य –

धर्मार्थकाममोक्षाणा मूलमुक्त कलेवरम् ।
तच्च सर्वार्थसंसिद्धं भवेद्यदि निरामयम् ॥

विशेष माहिती – आर्यमहौषधालयाच्या आश्रयाखाली चाललेले.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक...११ एप्रिल १९४४.

वर्ष २ व ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जून ते मे). जून १९४४ ते मे १९४६ (दोन वर्षे).

वर्ष ४ – अंक १ ते ५ जून १९४६ ते अक्टोबर १९४६––

धर्मकेसरी

मासिक : संपादक – शंकर गणेश लवाटे. प्रकाशक – भास्कर हरी वेदे, मुंबई, पुणे. मुद्रक – आयुर्वेद प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १८१२. फु. अं. ८२८६. अंकात १८ पृष्ठे. ९·२ × ६·२. प्रथमांक – श्रावण शु० १ श. १८५०.

उद्देश – सनातन धर्माचे यथार्थ स्वरूप प्रसिद्ध करणारे – वैदिक धर्माची उन्नती. स्वरूप – सुटे, मठीयवृत्त.

ब्रीदवाक्य–

यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्तते कामकारतः ।
न स सिद्धिमवाप्नोति न सुखं न परां गतिम् ॥

विशेष माहिती – शंकराचार्य (श्रीशिरोळकर स्वामी महाराज) स. मठ सकेश्वर व करवीर यांच्या आश्रयाखाली. प्रकाशक – वर्ष १ अंक ९ श. ग. लवाटे, पुणे. मुद्रक – वर्ष १ अंक ३ मुंबई वैभव प्रेस, मुंबई, वर्ष १ अंक ८ श्रीदत्तात्रय छापखाना, पुणे; वर्ष १ अंक ९ ज्ञानविलास प्रेस, पुणे.

[पुमग्रं, मुंमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. श्रावण १८५० ते आषाढ १८५१. पृ. १९४.

वर्ष २ – अंक १ ते १०, (११ - १२). श्रावण १८५१ ते आषाढ १८५२.

धर्मचक्र

मासिक : संपादक – ना. के. भागवत. प्रकाशक – संपादक, खार (मुंबई उपनगर). वा. व. रु. ४. फु. अं. ८६. अंकात १८ पृष्ठे. ९'६ × ७'३. प्रथमांक – आगस्ट १९४८.

उद्देश – महात्माजींची जीवनविषयक नैतिक शिकवण देणारे सांस्कृतिक मासिक.

ब्रीदवाक्य –

अक्रोधेन जयेत् क्रोधं । असाधुं साधुना जयेत् ।
जयेत् कदर्यं दानेन । सत्येनानृतवादिनम् ॥

विशेष माहिती – इंग्रजी पर्याय – 'दि व्हील ऑफ दि मॉरल लॉ.'

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९४८ ते जुलै १९४९.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९४९ ते जुलै १९५०. अंक १ सर्वोदय विशेषांक.

वर्ष ३ – अंक १ ते ५. आगस्ट ते डिसेंबर १९५०. अंक १ बुद्धजीवनकला विशेषांक.

धर्मजागृति

मासिक : संपादक – विष्णु रघुनाथ करंदीकर. प्रकाशक – संपादक, मराठी थिऑसॉफिकल फेडरेशनकरता, पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छा., पुणे. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८३ अंकात सु. ४० पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – अक्टोबर १९१३.

उद्देश – धर्माच्या व्यापक स्वरूपाती 'विचारा'तील व 'आचारा'तील अनेक सुधारणांचा 'उच्चार' करण्याला तरी विलंब होऊ नये असे वाटून प्रारंभ. सुशिक्षितास धर्मप्रवृत्त करणे, प्राचीन ऋषी, साधू व महात्मे याविषयी श्रद्धा, ज्ञान व गौरव उत्पन्न करणे. व्यवहारोपयोगी तत्त्वज्ञान व धर्मज्ञान, सामाजिक प्रश्नांची धार्मिक दिशा, वेदांतविषयक ज्ञानाची सांप्रत कालास उपयुक्त मांडणी, धर्माचे व कर्माचे सिद्धान्त, थि. सो. नियमाने आध्यात्मिक शोधाचा व तद्विषयक ग्रंथभांडाराचा लाभ, प्रश्नोत्तरे, मासिक समालोचन इ.

ब्रीदवाक्य –

इये मराठीचिया नगरी । ब्रह्मविद्येचा सुकाळ करी ॥
उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।

विशेष माहिती – वार्षिक वर्गणी – वर्ष २ पासून फु. अं. ८२; वर्ष ८ पासून रु. २८८. संपादक – वर्ष ८ अंक ९ जून १९२१ पासून राजाराम सखाराम भागवत. (तत्पूर्वी लेख पाठविण्याचा पत्ता भागवतांचाच निदान वर्ष ४ पासून). आकार – वर्ष १३ पासून ९'५ × ६'३.

[मुमग्र]

[थिऑसॉफिकल लॉज डे जि. शाखा पुणे ४]

वर्ष १ ते ७ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (अ ते स). अक्टो १९१३ ते सप्टे १९२० (सात वर्षे) वर्षवार पृष्ठसंख्या – वर्ष १ - ५०४, वर्ष २ - ७६८, वर्ष ३ ७१०, वर्ष ४ -

५७४, वर्ष ५ - ५४८, वर्ष ६ - ४८०, वर्ष ७ - ४८०.

वर्ष ८ – अंक १ ते १०, (अंक दहा पण महिने बारा) अक्टो १९२० ते सप्टेंबर १९२१. अंक ९ वर जून, जुलै व अंक १० वर आगस्ट, सप्टेंबर असा जोड निर्देश.

वर्ष ९ – अंक+१, २, (३ - ४), ५ ते १२. मार्च १९२२ ते फेब्रुवारी १९२३.

वर्ष १० व ११ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. मार्च १९२३ ते फेब्रुवारी १९२५ (दोन वर्षे). वर्षवार पृष्ठसंख्या अनुक्रमे ४४० व ४८०.

वर्ष १२ – अंक १ ते ५, (०), (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). मार्च १९२५ ते फेब्रुवारी १९२६. अंक ५ जुलै पृ. १८० येथेच अंक ६ अशी चिठ्ठी छापून चिकटविली. अंक ६ निराळा नाही. अंक (११ - १२) जा - फे अड्यार जुबिली कन्व्हेन्शनचा खास अंक.

वर्ष १३ – अंक+ १ ते १२. जुलै १९२६ ते जून १९२७.

वर्ष १४ – अंक १, (२ - ३), ४ ते ६, (७ - ८), ९ ते ११...जुलै १९२७ ते मे १९२८—अंक ११ मे कृष्णाजी अंक.

वर्ष १५ – अंक +१ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२९. पृ. ४०६.

वर्ष १६ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३०.

वर्ष १७ (आत १८) – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३१. पृ ३९४.

वर्ष १८ (आत १९) – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३२ पृ २९८.

वर्ष १९ – अंक १ ते ८, (९ १०), ११, १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९३३. पृ. ३३०

वर्ष २० – अंक १ ते ३, (४ ५), ६ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३४. पृ. ३३०

वर्ष २१ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३५.

वर्ष २२ – अंक १ ते ६, (७ - ८)... जानेवारी - ते, आगस्ट १९३६—अंक २ फे हीरक महोत्सवांक.

धर्मदीपिका

मासिक : संपादक – रेव्हरंड डी. एन्. जोशी. प्रकाशक – संपादक, ख्रि. मि. सोसायटीकरिता, मुंबई. मुद्रक – मुक्ति मिशन प्रेस, केडगाव. वा. व. रु. १८२. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – जानेवारी १९१०. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – ख्रिस्ती. **स्वरूप** – इंग्रजी - मराठी द्विमासिक. लेख, टीकाटिप्पणी, स्फुटविचार, पुस्तकपरीक्षणे इ., ख्रिस्ती पुराणातील वेचे, वर्तमानसार.

ब्रीदवाक्य –

मनी ख्रिस्त माझा ! जनी ख्रिस्त माझा ! ॥
वनी ख्रिस्त माझा ! गुरू ! बंधु ! राजा ! ॥
तुझी हिंदभूमी प्रभो ख्रिस्तराया ॥
तुझी ! ही तुझी ! माझि हे भ्रांति वाया ॥

विशेष माहिती – इंग्रजी ' दि लाइट ऑफ फेथ '. *नमुना अंक* – कालनिर्देश नाही. आकार ९·७ × ६·६. वर्ष १ अंक ७ ला पुरवणी. ' शूद्र व अत्यज यासाठी केलेले श्रौत व स्मार्त धर्मातील नियम '.

[मुमग्र, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१०. पृ. ३१९.

वर्ष २ – अंक १, .. ७, (८ - ९), १० ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९११.

वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६, (७ - ८), ...,(११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१२.

वर्ष ४ – अंक १ ते १०... जानेवारी ते अक्टोबर १९१३ —.

धर्मरहस्य

[पाहा – सार्दनाथप्रभा (अथवा धर्मरहस्य)]

धर्म-विचार

मासिक : संपादक – आत्मारामशास्त्री हरिशास्त्री पित्रे. सहसंपादक – एकनाथ पांडुरंग कुलकर्णी रेंदाळकर. प्रकाशक – संपादक व सहसंपादक, कोल्हापूर. मुद्रक – विजयी मराठा छा., कोल्हापूर. वा. व. रु. २. पु. अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – चैत्र श. १८३२. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – धर्माचे यथार्थ स्वरूप शास्त्र त्या सयुक्तिक शास्त्रविचारांनी प्रतिपादून लोकांस धार्मिक विचारांची गोडी लावणे. धर्मोन्नती साधणे. स्वरूप – धार्मिक विचारांचे लेख; राजकीय विषयांस जागा नाही.

ब्रीदवाक्य –

विद्वद्भिः सेवितः सद्भिर्नित्यमद्वेषरागिभिः ।
हृदयेनाभ्यनुज्ञातो यो धर्मस्तं निबोधत ॥ १ ॥

– मनुः

विशेष माहिती – श्रीमत्करवीरसिंहासनाधीश्वर जगद्गुरु शंकराचार्य (मठ करवीर व संकेश्वर) संस्थानाच्या आश्रयाखाली. *संपादक* – वर्ष ३ फक्त आत्मारामशास्त्री पित्रे. *सहसंपादक* – वर्ष ३ पासून बंद. मुद्रक – वर्ष ३ पासून श्रीव्यंकटेश्वर प्रेस, कोल्हापूर. *वा. वर्गणी* – वर्ष ३ पासून रु. १८८. फु. अं. ८२. वर्ष ३ मध्ये बाळशास्त्री हुपरीकर यांचा लेख 'श्रीशंकराचार्य व स्पेन्सर यांच्या मतांची तुलना.'

[मुंमग्रं, पुमग्रं, शंकराचार्यमठ कोल्हापूर.]

वर्ष १ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. चैत्र ते फाल्गुन १८३२. पृ. ३८४.

वर्ष २ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८), ९, १० ते १२. चैत्र [९] ते फाल्गुन १८३३. अंक १० ते १२ बद्दल ग्रंथ बक्षीस देण्याचे आश्वासन अंक ९ च्या मलपृष्ठावर.

वर्ष ३ – अंक + १ ते ४, (५ - ६), ७, ८, (९ - १०), ११, १२. कार्तिक १८३४ ते अश्विन १८३५.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. कार्तिक १८३५ ते अश्विन १८३६.

वर्ष ५ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १३. कार्तिक १८३६ ते अश्विन १८३७ अंक ७ अधिक वैशाखचा धरून एकूण १३ अंक.

वर्ष ६ – अंक १ ते ११ कार्तिक १८३७ ते भाद्रपद १८३८ —.

ध्रुव

मासिक : संपादक – रा. प्र. कानिटकर (वर्ष ३ अंक १० जानेवारी १९३८ पासून). प्रकाशक – शंकर नरहर जोशी, चित्रशाळा प्रेस, पुणे. मुद्रक – चित्रशाळा प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ३८६, फु. अं. ८५; वर्ष १५ रु. ४, फु. अं. ८६. अंकात ८०, ३२, ४० पृष्ठे. ९ × ६'९. प्रथमांक – एप्रिल १९३५ (दरमहा १५ ता.). शेवटचा अंक मार्च १९५०. (वर्ष-अंक)

उद्देश – सामाजिक, धार्मिक, औद्योगिक, सर्वांगीण विचारजागृती. मुख्यत्वे ललितवाङ्मय व ललितकला यास वाहिलेले. *स्वरूप* – रंगीत मलपृष्ठ. चित्रे, छायाचित्रे. कृषी, आरोग्य, आहार, चालू महायुद्धाची रोजनिशी, गेल्या महिन्यातील महत्त्वाच्या घडामोडी, ललितकलामंदिर, विचार - विहार, आरोग्य आणि आहार, मनोरंजनाची फुटपट्टी, ध्रुवावरील अस्थिर विचार, प्रचलित वाङ्मयाचा परामर्श, विनोद आणि विश्रांती, इत्यादी सदरे. संपूर्ण छोटी कादंबरी (वर्ष ५ अंक ५ पासून).

विशेष माहिती – *विशेषांक वर्णनार* – वर्ष १ अंक ७ दिवाळी, वर्ष २ अंक १ प्रथमांक, अंक ८ दिवाळी, वर्ष ३ अंक १ प्रथमांक, अंक ८ दिवाळी, वर्ष ४ अंक १ आरोग्य, अंक ७ दिवाळी, वर्ष ५ अंक १ आरोग्य, अंक ८ दिवाळी, वर्ष ६ अंक १ निसर्गोपचार, अंक ७ दसरा, वर्ष ७ अंक १ आहारशास्त्र, अंक ७ दिवाळी, वर्ष ८ अंक १ आरोग्य, अंक ६ कृषी, अंक ८ दिवाळी, वर्ष ९ अंक १ आरोग्य, अंक ६ कृषी, अंक ७ दिवाळी, वर्ष १० अंक १ आरोग्य, अंक ६ कृषी, अंक ७ दिवाळी, वर्ष ११ अंक १ प्रथमांक, अंक ७ दिवाळी, वर्ष १२ अंक १ लघुकथा, अंक ७ दिवाळी, वर्ष १३ अंक १ घटनासमिती, अंक ८ दिवाळी, अंक ९ गोमंतक, वर्ष १४ अंक १ महात्मा गांधी, अंक ७ दिवाळी, वर्ष १५ अंक २ महाराष्ट्र साहित्य संमेलन, अंक ७ दिवाळी. स्वेच्छेने बंद केले.

[चिनशाळा, जग्र]

वर्ष १ ते १५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ए ते मा) एप्रिल १९३५ ते मार्च १९५० (पधरा वर्षे).

नयन

मासिक : संपादक – राजाराम नागेश शिंदे (मालक). सहसंपादक–न मा यदे, ग. ग. धनवटे. प्रकाशक – राजाराम नागेश शिंदे अँड सन्स, मुंबई. मुद्रक – न्यू भारत प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. मा. व रु १८८. फु अ. ८२ अंकात ६४, २४ पृष्ठे ९·४ × ७. प्रथमांक – आगस्ट १९३९ शेवटचा अंक–जुलै १९४२.

उद्देश – महाराष्ट्राची दृष्टी सुधारणारे. स्वरूप – डोळे व चष्मे हा मुख्य विषय लक्षित व इतर वाङ्मय सोबत. लघुकथा, कविता, आत्मचरित्र, नेत्रविज्ञान, लघुनिबंध, नाट्यछटा, शास्त्रीय विषय, गद्यकाव्ये.

विशेष माहिती – *पृष्ठसंख्या* – वर्ष १ अंक १ ची ६४, वर्ष ३ अंक ८ ची २४. कागदाच्या टंचाईमुळे स्थगित केले

[मुमग्र, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९३९ ते जुलै १९४०.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९४० ते जुलै १९४१.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९४१ ते जुलै १९४२

नवजीवन

मासिक : संपादक – जनार्दन नारायण पै अस्नोडकर. प्रकाशक – नरसिंह राया शेणवी मोयले, नवे गोवे. मुद्रक – लक्ष्मी महासागर प्रेस, नवे गोवे. मा व रु २·८८. फु अ. ८४ अंकात २४ पृष्ठे ९ × ६·२ प्रथमांक – जून १९२१.

उद्देश – गोमंतकातील हिंदू समाजाला राजकीय विषयाची व खिस्ती समाजाला हिंदी संस्कृतीची सागोपांग माहिती देणे

ब्रीदवाक्य –

(१) उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।

(२)

प्राची प्रेमळ हासली उधळली ही अंधकारावली ।
दोर्ळीमाजि झुसावयास घुबडे गर्दी करू लागली ।
गाती मंजुळ पाखरे ! मरजरी शाद्ब मही पाघरी ।
बधूनो ! नवजीवन प्रकटले निद्रा ' झुगारा दुरी ॥

विशेष माहिती – जानेवारी १९२० मध्ये साप्ताहिक स्वरूप सुरू द्विभाषिक मराठी–पोर्तुगीज पुढे पोर्तुगीज भाग कमी केला जून १९२१ पासून मासिक

[मडगाव]

वर्ष २ – अंक १ ते ११— जून १९२१ ते एप्रिल १९२२—

नवजीवन

मासिक : संपादक -- विठ्ठल यशवंत बोरकर. प्रकाशक -- जी. एम्. सावंत, नंतर ना. रा. मोरे, मुंबई. वा. व. रु ५. फु. अ. ८८. अंकात ९२, ८४ पृष्ठे ९·१ × ६ २ प्रथमांक -- जानेवारी १९३२.

उद्देश -- मनोरंजक व उद्‌बोधक स्वरूप -- सचित्र, आर्ट पेपरवर वर्णाचित्रे सर्व विषयांस वाहिलेले.

विशेष माहिती -- *वा वर्गणी* -- वर्ष ३ रु २८८, फु अ. ८४, वर्ष ६ रु १८८, फु अ. ८२, वर्ष ७ रु २८८, वर्ष ९ रु ३, वर्ष १३ रु ६, फु अ. ८८, वर्ष १३ अंक ७ पासून रु. २, वर्ष १५ रु. ८. *आकार* वर्ष ७ अंक ७ -- १३·२ × ९·७, वर्ष ८ अंक ३ -- १२·९ × ९·७, वर्ष ९ -- १० ७ × ८·६. *संपादक* -- वर्ष १ अंक ४ -- १ नारायण रामचंद्र मोरे, २ वि. य. बोरकर, वर्ष ६ -- ना. रा. मोरे, *सहसंपादक* -- वर्ष ९ पासून नयाजी रामचंद्र मोरे.

[मुमग्र, मग्र]

वर्ष १ -- अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३२.

वर्ष २ -- अंक १ ते ८, (९ १०), ११, १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९३३. अंक १ ला खास अंक, अंक (९ १०) स अ फडके (शिल्पकार) विशेषांक.

वर्ष ३ -- अंक १ ते ११ जानेवारी ते नवंबर १९३४ अंक १० अ दिवाळी अंक

वर्ष ४ -- अंक ,(१० ११), १२. (जानेवारी) ते डिसेंबर १९३५ अंक (१०-११) अ न दिवाळी अंक.

वर्ष ५ -- अंक १, २, (३ ४), ५ ते ९, (१० ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३६. अंक १ ला वर्षारंभ अंक, अंक (१० ११) अ न दिवाळी अंक.

वर्ष ६ -- अंक १ फे १९३७, २ मे, ३ जू, ४ न, ५ डि १९३७. अंक १ वर्षारंभ अंक

वर्ष ७ -- अंक .., ६ सप्टेंबर १९३८, ७ अक्टोबर १९३८ दिवाळी अंक.

वर्ष ८ -- अंक १ वर्षारंभ अंक १९३९, २ नवंबर दिवाळी, ३ डिसेंबर १९३९ या अंकात आत आरंभपृष्ठावर वर्ष ९ अंक १ असा निर्देश.

वर्ष ९ -- अंक .., १२ अक्टोबर १९४१.

वर्ष १२ -- अंक . .., २ नवंबर १९४३ यात व्यापाऱ्याची चरित्रे किं. रु. २, ३ डिसेंबर १९४३ यात व्यापाऱ्याची चरित्रे किं. रु. १.

वर्ष १३ -- अंक १ जानेवारी १९४४ + २ ए ते ७ स,(८ ९) अक्टोबर नवंबर १९४ दिवाळी अंक

वर्ष १४ -- अंक .., २ फब्रुवारी ४५ (३ मा ५ मे) १९४५ ....

वर्ष १५ -- अंक ., (२ पु ३ आ) १९४६ ... डिसेंबर १९४६ (अंकक्रमांचा निर्देश नाही)

वर्ष १६ -- अंक १ ते ६, (७ - ८), ९, (१० ११) . .. जानेवारी ते नवंबर १९४७ -- अंक (१० अ - ११ न) दिवाळी अंक.

नवभारत

मासिक : संपादकमंडळ -- शं द. जावडेकर, स ज भागवत, हरि कृष्ण मोहनी, वि म वेडेकर प्रकाशक -- चि य मराठे (सु रा ग्रंथमालेच्या विश्वस्तांकरिता), पुणे. मुद्रक -- विश्वास प्रेस, पुणे. वा व रु, ९ फु अ रु १ अंकात ७२ पृष्ठे, ९ ४ × ६·४. प्रथमांक -- अक्टोबर १९४७ पुढे चालू १९६७

उद्देश -- मानवाच्या व मानव संस्कृतीच्या विकासास व उन्नतीस पोषक होईल अशा प्रकारे महाराष्ट्रीय जीवनाचा व संस्कृतीचा विकास करणे स्वरूप -- कोणत्याही विशिष्ट मतवादपक्षपाताचा प्रचार न करता सत्यनिष्ठा, संयम आणि सहिष्णुता सांभाळून लेख व चर्चा. लघुकथा, एकांकिका,

कविता, ग्रंथपरिचय व परीक्षणे, सारसंकलन हे विशेष सदर.

विशेष माहिती – संचालक – शंकर दत्तात्रय देव. वर्ष १ अंक ५ मार्च १९४८ आरंभ-पृष्ठावर शिरोभागी – ' सुलभ राष्ट्रीय ग्रंथमालेच्या विश्वस्त मंडळाचे मासिक '. *प्रकाशक* – वर्ष १ अंक ९ पासून र. ग. जोशी. *लेख-लेखक सूची* – प्रतिवर्षाच्या अखेरीस.

[मुंमग्रं, मग्रं, मसाप, जमं, डेकॉ]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९४७ ते सप्टेंबर १९४८.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९४८ ते सप्टेंबर १९४९. अंक ८ मे साहित्य संमेलनाध्यक्ष आचार्य जावडेकर विशेषांक.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९४९ ते सप्टेंबर १९५०.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९५० ते सप्टेंबर १९५१.

नवयुग

मासिक : – संपादक – विठ्ठल शिवाजी नाडकर्णी. प्रकाशक – डी. काशीनाथ आणि कंपनी, मुंबई. मुद्रक – बॉम्बे आर्ट प्रिंटिंग वर्क्स, मुंबई. वा. व. रु. ४. फु. अं. ८६. अंकात सुमारे ८० पृष्ठे. आर्टपेपर. ९'२ × ६'४. प्रथमांक – नवंबर १९१३.

उद्देश – खरोखर हितकारक व श्रेयस्कर असे जे ज्ञान त्याचा प्रसार. स्वजनांची व स्वमायेची सेवा. स्वरूप – सचित्र. उपयुक्त, बोधप्रद व मनोरंजक.

ब्रीदवाक्य –

एकमेकां साह्य करू । अवघे धरू सुपंथ ॥–तुकाराम.

विशेष माहिती – *ब्रीदवाक्य* – वर्ष ४, ५ ऐसे भाग कधी लाहता होईन । अवघे देखे जन ब्रह्मरूप ॥ वर्ष ८ – असो यावा धीर सदा समाधान । आहे नारायण जवळीच ॥ चालक आणि मालक – दत्तात्रय काशीनाथ माळनकर, डी. काशीनाथ आणि कंपनी. पहिल्या वर्षात ' पालखीचा गोंडा ' ही कादंबरी.

[मुंमग्रं, मग्रं, दवापो, जग्रं]

वर्ष १ ते ४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (न ते अ) नवंबर १९१३ ते अक्टोबर १९१७.

वर्ष ५ – अंक १ ते १०, (११ - १२). नवंबर १९१७ ते अक्टोबर १९१८.

वर्ष ६ – अंक १ ते ४, (५ - ६), (७ - ८), ९, (१० - ११), १२. नवंबर १९१८ ते अक्टोबर १९१९ +.

वर्ष ७ – अंक १ ते ४, (५- ६), ७ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२०

वर्ष ८ – अंक १ ते ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२१

वर्ष ९ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), (६ -७), ८, (९ - १०), (११, १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२२.

वर्ष १० – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), (६ - ७)...जानेवारी ते जुलै १९२३. पुढचे पाच अंक मागासलेले गाळले व एकदम पुढच्या वर्षाचा पहिला अंक प्रसिद्ध करू असा मासिक मनोरंजनात खुलासा.

नवा मनु

मासिक : संपादक – बलराम जनार्दन आचार्य, पुणतांबेकर. सहसंपादक – गणेश कृष्ण सोमण. प्रकाशक – देवराव जनार्दन आचार्य, मुंबई. वा. व. रु. १०१२. फु. अं. ८२८६. अंकात २० पृष्ठे. ७'८ × ५'३. प्रथमांक – मे १९२९.

उद्देश – सामाजिक व धार्मिक – विशेषतः वादग्रस्त – प्रश्नांची चर्चा.

ब्रीदवाक्य –

धर्म एव हतो हन्ति धर्मो रक्षति रक्षितः ।
तस्माद्धर्मो न हन्तव्यो मा नो धर्मो हतोऽवधीत् ॥
– मनु.

[मुंमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मे १९२९ ते एप्रिल १९३०.

वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १०, (११ - १२). मे १९३० ते एप्रिल १९३१.

नवा महाराष्ट्र

त्रैमासिक : संपादकमंडळ – ह. श्री. शेणोलीकर, द. रा. कानेगावकर. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – प्रफुल्ल प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ५. फु. अ. १८४. अंकात सुमारे १०० पृष्ठे. ८'४ × ५'३. प्रथमांक – जून १९४९.

उद्देश – सुशिक्षित मध्यमवर्ग बहुजनसमाजाबरोबर समाजवादाच्या दिशेने वाटचाल करू शकेल. या वाटचालीमध्ये पाथेय म्हणून उपयोगी ठरेल अशा क्रांतिकारी बुद्धिवादाचे साहित्य जमवून देण्याची सेवा घडावी अशी उमेद व अपेक्षा. स्वरूप – लघुकथा, कविता, शेजारच्या प्रांताची ओळख, समाजशास्त्र, तत्त्वज्ञान, विज्ञान यांची ओळख, परदेशातील घडामोडी, महाराष्ट्रातील शिक्षण, मराठी भाषा व साहित्य, महाराष्ट्रीय समाज व संस्कृती, महाराष्ट्राचा इतिहास इ. विषयक लेख, पुस्तकपरीक्षणे, उद्योगधंदे इ.

ब्रीदवाक्य –

" इष्ट असेल ते बोलणार : शक्य असेल ते करणार. "

[मुमग्र, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १, २, ३, ४. जून, अक्टोबर १९४९, जानेवारी, जून १९५०.

नवा शिक्षक

मासिक : संपादक – रे. डब्ल्यू. एस्. डेमिंग. सहसंपादक – (सहायक) मिस् जे. लॅथम, रे. शा. ल. साळवे. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – आनंद छापखाना, पुणे. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८३. ८'५ × ५'५. प्रथमांक – जुलै १९२४. वर्षाचे दहाच अंक.

उद्देश – खेड्यातील शालाशिक्षकासाठी. स्वरूप – मोगा येथे प्रसिद्ध होणाऱ्या ' व्हिलेज टीचर्स जर्नल ' मधील उपयुक्त असे लेख मराठीतून देणे. खिस्ती धर्मशिक्षणाचे पाठ इत्यादी.

विशेष माहिती – बॉम्बे रेप्रिझेंटेटिव्ह कौन्सिलच्या रूरल सबकमिटीच्या प्रोत्साहनाने आणि साहाने. संपादक – वर्ष १ अंक ८ रे. एच्. के. राईट व मिसेस एच्. के. राईट.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९२४ ते १० एप्रिल १९२५...

वर्ष २ – अंक १ जुलै १९२५, (२ - ३), (४ - ५), (६ - ७), (८ ९) मार्च १९२६...

वर्ष ३ – अंक १ जुलै १९२६, (२ - ३), ४ ते ६, (७ - ८ - ९), १० एप्रिल १९२७.

वर्ष ४ – अंक १ जुलै १९२७ ते ८, (९ - १०) एप्रिल १९२८.

वर्ष ५ – अंक १ जुलै १९२८ ते १० एप्रिल १९२९.

वर्ष ७ – अंक १ जुलै १९३० ते ६, (७ ८), (९ - १०) एप्रिल १९३१.

वर्ष १३ – अंक (१ जु - ६ डि) १९३६, (७ जा - १२ जू) १९३७.

वर्ष १४ – अंक (१ जु - ३ स) १९३७...

वर्ष १६ – १९४०.

नवी गृहलक्ष्मी

मासिक : संपादक – पु. ना. वर्दे (संचालक). सहसंपादक – शांताबाई कशाळकर. प्रकाशक – के. के. माटलेकर, मुंबई. वा. व. रु. २८१२. फु. अ. ८४. अंकात ५६ पृष्ठे. ९'७ × ६'५. प्रथमांक – जानेवारी १९३४.

उद्देश – पुन्या 'गृहलक्ष्मी' मासिकाने (मागे पृ. ७७ पाहा) कार्य चालविणे. स्वरूप – स्त्रीजगत् हे सदर.

विशेष माहिती – 'गृहलक्ष्मी' तीन वर्षे चालून बंद पडली. तिचे कार्य पुढे चालविण्या-करिता 'नवी गृहलक्ष्मी.'

[मुंमर्ग]

वर्ष १ – अंक १ ते १०, (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३४.

वर्ष २ – अंक +...२ जून १९३५ ते ५ सप्टें-बर १९३५ + ६ डिसेंबर १९३५.

नवी प्रगति

मासिक : संपादक – प्र. ना. गोडे. प्रका-शक – संपादक, अकोला. वा. व. रु. ३. अंकात ३० पृष्ठे. ८·५ × ५·३. प्रथमांक – (ऑगस्ट १९४९ ?).

उद्देश – तेली समाजाचे मासिक.

[राठोड अकोला]

वर्ष १ – अंक ..., २ सप्टेंबर १९४९.

नवे अध्यापन

मासिक : संपादक – प्रल्हाद केशव अत्रे. सहसंपादक – गोविंद प्रभाकर सोहोनी, कृष्णाजी गणेश पराजपे (कार्यालय पुणे). प्रकाशक – गोपाळ गोविंद अधिकारी, महाराष्ट्र प्रकाशन संस्था, मुंबई. वा. व. रु. २॥१०. फु. अं. ०४. अंकात २४ पृष्ठे. ९·२ × ७·१. प्रथमांक – जानेवारी १९३५.

[दवाणे]

वर्ष १ – अंक..., ३ मार्च १९३५, ४ एप्रिल १९३५ —.

नवे गोंय

त्रैमासिक : संपादक – का. श्री. नायक. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – गोमंतक प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं. ०२. अंकात ३४ पृष्ठे. ८·६ × ५·५. प्रथमांक – जुलै १९३४.

उद्देश – अनेक उपायांनी कोंकणी भाषा समर्थ व सुंदर करणे. महाराष्ट्र व गोमंतक यांच्या स्नेहात टिकणारे भेदभाव कमी करून एकमय बनविणे व तिला उच्च पदावर चढविणे. स्वरूप – कोंकणी भाषेतील, संपादकाच्या नजरेतून, संसाराचा संसार, शास्त्रीय शोध, अभिप्राय, कर्त्यांनी माणसांचे पवित्र स्मरण इ. सदरे.

ब्रीदवाक्य –

मातृस्तंपमस्त्वं कृष्णो विधूयरत स्वकर्मणा ॥

विशेष माहिती – *पा. पर्णांगी* – वर्ष २ रु. १०४. फु. अं. ०५.

[डेकॉ]

वर्ष १ – अंक १ जूल (जुलै), २ वैतुंब (अक्टोबर) १९३४, ३ ज्यानेर (जाने-वारी), ४ आप्रिल (एप्रिल) १९३५. पृ. १८६.

वर्ष २ – अंक १ ते ४. जुलै १९३५ ते एप्रिल १९३६.

वर्ष ३ – अंक १ ते ४. जुलै १९३६ ते एप्रिल १९३७.

नवे जग

मासिक : संपादकमंडळ – विनायकराव घोरपडे, रघुवीर रेळे, रमाकांत वेलदे. प्रकाशक – रघुवीर कृष्णाजी रेळे, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ०४. अंकात ८० पृष्ठे (मलपृष्ठे धरून). ७·६ × ५·२. प्रथमांक – जुलै १९४१.

उद्देश – नव्या जगाची उभारणी कोणत्या तत्त्वावर व्हावी, लोकशाहीत सुधारणा व्हावी किंवा निराळीच एखादी शाही निर्माण व्हावी, नव्या जगाचे स्वरूप व घटना कशी असावी इ. प्रश्नावर

उद्बोधक विचार प्रदर्शित करणे. स्वरूप – सचित्र – आर्टपेपर पर्णेचित्रे. सर्वांगीण विषय.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ५ जुलै ते नवंबर १९४१ + ६ मार्च १९४२.

नवे जग

मासिक : संपादक – दि. वा. फडणवीस. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – न्यू एज प्रे. वा. व. रु. ५ (वर्ष २). फु. अं. ८८. अंकात ६४ पृष्ठे. १०·९ × ८·६; वर्ष २ अंक ३ – ८·३ × ५·३. प्रथमांक – अक्टोबर १९४८.

उद्देश – कम्युनिस्ट पक्षाचे – कामगार वर्गाच्या जागृतीसाठी – आपल्या जनतेसमोरील प्रश्नांची मार्क्सवाद - लेनिनवादाच्या भूमिकेवरून चर्चा करणे. लोकशाही व समाजसत्तावाद याच्या लढ्यात शास्त्रशुद्ध दृष्टिकोण आत्मसात करण्यास मदत करणे, लढ्यासाठी जनतेला सुसज्ज करणे.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ५ अक्टोबर १९४८ ते फेब्रुवारी १९४९ + (६ - ७),...९, (१० - ११), १२. एप्रिल ते अक्टोबर १९४९.

वर्ष २ – अंक १ नववर १९४९ ते ८, (९ - १०) आगस्ट १९५०—.

नवे मन्वन्तर

मासिक : संपादक – कृ. ना. आठल्ये. प्रकाशक – हिराचंद गुलाबचंद मारवाडी, परिंचे (पुणे). मुद्रक – लॉ प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. ∂३. अंकात २२ पृष्ठे. ८·४ × ५·५. प्रथमांक – जानेवारी १९१४. शेवटचा अंक – जून १९१५. (रूप-दर्शन).

उद्देश – स्वतंत्र विचार करण्याची व लिहिण्याची गोडी लागावी म्हणून नव्या व स्वतंत्र विचाराचे मासिक. स्वरूप – सचित्र – आर्टपेपर-पर्णेचित्रे.

ब्रीदवाक्य –

शारदा शारदांभोजवदना वदनाम्बुजे ।
सर्वदा सर्वदास्माकं सन्निधिं सन्निधिं क्रियात् ॥

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष २ अंक १ पासून ७·२ × ४·९. जून १९१५ नंतर पुढे 'केरळ कोकिळ आणि नवे मन्वंतर' अशा संयुक्त नावाने चालू. यातील 'कृष्णगीता' व 'मराठ्यांची धामधूम' (चालू कादंबरी) त्या संयुक्त मासिकात चालू राहिल्या.

[मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१४.

वर्ष २ – अंक १ ते ६ जानेवारी ते जून १९१५—.

नागर शिक्षक

त्रैमासिक ? : संपादक – ग. म. घुले. प्रकाशक – संपादक, अहमदनगर. मुद्रक – हनुमान प्रेस, पुणे. वा. व. – रु. १॥८. अंकात ५६, ४८ पृष्ठे. ८ × ५·३. प्रथमांक – (जून १९२९)?

उद्देश – शिक्षणविषयक. स्वरूप – प्राथमिक वाल्वाङ्मय वगैरे. अभ्यासक्रम, सर्क्युलर्स, पोच आणि अभिप्राय.

विशेष माहिती – *संपादक व प्रकाशक* – ॲडमिनिस्ट्रेटिव्ह ऑफिसर. संपादक – वर्ष ४ – वि. द. घाटे, वर्ष ५ – ग. म. घुले; वर्ष ६ – प. रा. जव्हेरी. वर्ष ६ – 'सरकारी शाळाखात्याने शिक्षकांच्या लायब्ररीसाठी मंजूर केलेले'.

[मुंमग्र]

वर्ष ४ – अंक..., ३ फेब्रुवारी १९३२...

वर्ष ५ – अंक (१ जू. - २ अ) १९३३, ३ जानेवारी १९३४...

वर्ष ६ – अंक..., ४ एप्रिल १९३५.

नाटकी

मासिक : प्रकाशक – शंकर गोपाळ पटवर्धन आणि कंपनी, पुणे. वा. व. रु. ३ आगाऊ. पु. अं. ८६. अंकात ४८ पृष्ठे. ८·५ × ५·१. प्रथमांक – जानेवारी १८९५.

स्वरूप – चाद्र नाटके, दशरूप या नाट्यविषयक ग्रंथाचे मूळ व संस्कृत टीका इ.

ब्रीदवाक्य –

न तज्ज्ञानं न तच्छिल्पं न सा विद्या न सा कला ।
नासौ योगो न तत्कर्म यन्नाटयेऽस्मिन्न दृश्यते ॥
– भरत

नाट्यं भिन्नरुचेर्जनस्य बहुधाप्येकं समाराधनम् ॥
– कालिदास

विशेष माहिती – यात 'मीठ अथवा विमर्गीगर्वपरिहार', 'अपहृत सुशील', 'उत्तरल्यरित' अशी नाटके व 'दशरूप' संस्कृत मूळ व टीका.

[दवापो, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९५, २ फेब्रुवारी १८९५—.

नाट्यकथामाला

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) नारायण गणेश मंडलिक. प्रकाशक – संपादक, पेण. मुद्रक – सुधाकर छापखाना, पेण. वा. व. रु. १८८ आगाऊ, रु. ३ मागाहून. बक्षिसाची योजना. पु. अं. ८५. अंकात प्रकरणवार ३२ पृष्ठे. ८·८ × ५·६. प्रथमांक – चैत्र शके १८०९. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – अशा तऱ्हेची मासिके थोडी व त्यांची किंमत अमळ जबर. सर्वत्रास घेण्याची शक्ती नसते. ती अडचण दूर व्हावी म्हणून स्वल्प किंमतीत काढण्याचे योजिले. स्वरूप – यातील विषय उपपदधारी विद्वान व नामांकित ग्रंथकार यांजकडून लिहिले जातील. नाटके, संगीत नाटके, फार्सवजा, प्रहसने इ.

विशेष माहिती – अंकाच्या मलपृष्ठावर इंग्रजीत नाव व वर्णन – 'द मंथली मॅगेझिन कंप्रायझिंग द सीरीज ऑफ मराठी ड्रामाज, नॉव्हेल्स एट्सेट्रा एट्सेट्रा'. कालनिर्देश – पुस्तक १ अं. ६ पासून मलपृष्ठावर सनगणनेत निर्देश. इंद्रप्रहसन, स्थानिक स्वराज्यसिंधवादर्श, आधुनिक शिक्षणविचार नाटक, एकतर्फी शिक्षण प्रहसन, पुनर्विवाह विस्फोट नाटक, इत्यादी एकूण सुमारे २६ पुस्तके प्रसिद्ध झाली.

[मुंमग्र, मंडलिकफर्डो]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (चै ते फा). चैत्र १८०९ ते फाल्गुन १८१३ (पाच वर्षे).

वर्ष ६ – अंक १ चैत्र १८१४ ते ११ माघ १८१४—

नाट्यकथार्णव

मासिक : संपादक – (वर्ष १ अंक १० पासून पुढे) शंकर मोरो रानडे (व मालक). प्रकाशक – (पत्रव्यवहाराचा पत्ता) शंकर मोरो रानडे व नारायण व्यंकाजी खोत, मुंबई. मुद्रक – इंदुप्रकाश छा., मुंबई. वा. व. रु. ३ आगाऊ, रु. ४८८ मागाहून. पु. अं. ८६. अंकात प्रकरणवार २४ पृष्ठे. ९·७ × ६·६. प्रथमांक – चैत्र श. १८०१. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – 'नाव्हल्स' व 'नाटके' यांच्या संबंधाने भ्रांतिमूलक समाजाचा निरास होऊन या मनोरंजनसाधनाचे वास्तविक स्वरूप व वास्तविक योग्यता कळावी, सदभिरुची जागृत व्हावी व काव्यामृतरसास्वादाविषयी अंतःकरणाची साहजिक प्रवृत्ती व्हावी. स्वरूप – संस्कृत व इंग्लिश ग्रंथांच्या आधारे महाराष्ट्राणीस रुचतील अशा 'नाव्हल्स' व 'नाटके' यांचा संग्रह, स्वकपोलकल्पित कथानके व नीतिवादाचे चुटके. अश्लीलता व नीतिमर्यादा दोष न येऊ देता कुलीन स्त्रियास वाचण्याजोगे.

ब्रीदवाक्य –

त्रैगुण्योद्भवमत्र लोकचरितं नानारसं दृश्यते ।
नाट्यं भिन्नरुचेर्जनस्य बहुधाप्येकं समाराधनम् ॥
– मालविकाग्निमित्रे श्रीकालिदासः

स्फुरत्कलालापविलासकोमला करोति रागं हृदि कौतुकाधिकम् ।
रसेन शय्यां स्वयमभ्युपागता कथा जनस्याभिनवा वधूरिव ॥ – कादंबर्यां बाणः

विशेष माहिती – कथायटिंग ए सेरीज ऑफ मराठी ड्रामाज, नॉव्हेल्स एट्सेट्रा. मुद्रक – वर्ष २ अंक (९-१०) पासून नेटिव्ह ओपिनिअन प्रेस, मुंबई, वर्ष ३ अंक (५-६) आर्यभूषण, पुणे, अंक ७-८ नेटिव्ह ओपिनिअन, मुंबई, वर्ष ५ पासून आर्यभूषण, पुणे. *पुनर्मुद्रण* – वर्ष १ अंक १-२-३ (एकत्र). इ. १८८५ च्या सुमारास रानडे नोकरीसाठी बडोद्यास गेल्यावर मासिकाची पुढील जबाबदारी वासुदेव बाळकृष्ण केळकर यांनी अंगावर घेतली – 'ब्राह्मण' गौरव (डि. १९४६) वरून. वर्ष ५ पासून फार अनियमित.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८०१.
वर्ष २ – अंक १ ते ८, (९-१०),...(वर्ष दोनचा १२ – वर्ष ३ चा अंक १). चैत्र ते फाल्गुन १८०२ (व चैत्र १८०३).
वर्ष ३ – अंक , २, (३ ४), (५-६), ७ ते १२. (चैत्र) ते फाल्गुन १८०३.
वर्ष ४ – अंक + १, (२ ३), (४ ५), ६ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८०५.
वर्ष ५ – अंक (१ २) चैत्र-वैशाख १८०६, ३, ४, ५. प्रकाशन जुलै १८८८, ६ ते १२.
वर्ष ६ – अंक १, २, ३ प्र ३० मार्च १८९०, ४ ते ७, ८ आ १८९२ ते १२ डिसेंबर १८९२.
वर्ष ७ – अंक १ ते ३, (४ ५), ६ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८९३.
वर्ष ८ – अंक १ जानेवारी १८९४ ते ६ जून १८९४—

नाट्यकथासंग्रह

मासिक : प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – ज्ञानचक्षु छापखाना, पुणे. वा. व. रु. २८८, मागाहून ३४८. पृ. अं. ४५. ९.८ × ६ ५. प्रथमांक – भाद्रपद श. १८०८.

उद्देश – स्वकल्पित व युरोपातील नामांकित नाटककार व कादंबरीकर्ते यांच्या आधारे आमच्या चालीरीतीस अनुसरून उपदेशपर कथानके, चरित्रे, छापून आपल्या देशाविषयीच्या कळकळीचे बीजारोपण करणे. विद्येचा प्रसार, अज्ञानाचे ध्वंसन व समाजसुधारणा. आमचा देश, भाषा व तीतील ग्रंथ यास ऊर्जित दशेस आणणे. स्वरूप – नाटक, कादंबरी.

ब्रीदवाक्य –

हा नाट्यकथासंग्रह सर्वांहि प्रजास मान्य होवोनी ।
तोषवु आश्रयदात्या जेवि सुर तृप्त त्या सुधापानी ॥

विशेष माहिती – यात तारा शशांक नाटक, विजया नाटक, वीरपत्नी कादंबरी. लक्षणीय मासिक.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ भाद्रपद १८०८—

नाट्यकला

मासिक : संपादक – अनंत वामन बर्वे. प्रकाशक – संपादक, नाशिक मुद्रक – विद्याभूषण छा. नाशिक वा व रु १०४. पृ अं. ८२. अंकात १६ ते २० पृष्ठे. ६·७ × ४. प्रथमांक – एप्रिल १९०४

उद्देश – केवळ नाट्यासंबंधाने अनेक विषयांची चर्चा करून त्या कलेची इद्दूपरस्य अनेक उपयुक्त व मनोरंजक माहिती देणारे. स्वरूप – सचित्र, नटांची छायाचित्रे वगैरे कला व व्यवहार या दोन्ही दृष्टींनी चर्चा करणारे व इतर लेख, नाटके, नट, नाट्यशिक्षण, नाट्यवार्ता, नाटकमंडळ्या इ.

ब्रीदवाक्य –

(१) नट नाट्य फेंठे तुम्ही याचसाठी ।
 कवतुके दृष्टी नीववावी । – तुकाराम
(२) त्रिवर्गसाधनं नाट्यम् । – विष्णुपुराण

विशेष माहिती – मुद्रक – वर्ष २ - नेटिव ओपिनिअन प्रेस, मुंबई; वर्ष ३ – विद्याभूषण प्रेस, नाशिक. वार्षिक वर्गणी – वर्ष २ रु. १८२; फु. अं. ८१८६ नमुना. आकार – वर्ष २ – ६·७ × ४·९; वर्ष ३ – ७·७ × ५. जोडअंक – आरंभपृष्ठे निराळी. ब्रीदवाक्य – वर्ष १ अंक ६ वर क्रमांक (१).

[मुंमम]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९०४ ते ६ स, ७ नवंबर १९०४ ..
वर्ष २ – अंक + १ ते ५, (६-७), ८ ते १२. अक्टोबर १९०५ ते सप्टेंबर १९०६.
वर्ष ३ – अंक + (१ न - २ डि). १९०६.
वर्ष ४ – अंक + १ अक्टोबर १९०८ ते ८ मे १९०९—

नाट्यमाला

मासिक : संपादकमंडळ – परीक्षक कमेटी. प्रकाशक – विवल्कर, कोकणे आणि मंडळी, रत्नागिरी. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·२ × ५. प्रथमांक – चैत्र शु. १ श. १८२७.

उद्देश – नावाजलेल्या लेखकांची नाटके छापणे.

विशेष माहिती – ' कमेटीकडून परीक्षा करवून छापणार ' असे प्रथम निवेदन, परंतु पुढे दोन्ही अंकांत नावे नाहीत. यात संगीत उत्तररामचरित, प्रोज पृथ्वीराज चव्हाण, संगीत कदलीगर्भा, प्रोज वीरवाण अशी नाटके.

[मुमम]

– अंक १ ते ८ चैत्र ते कार्तिक १८२७–

नादनिनाद

मासिक : संपादक – शं. बा. भोसले, मा. द. पाटील. सहसंपादक – मा. रा. वैद्य. प्रकाशक – माधव द. पाटील, कोल्हापूर. अंकात ४० पृष्ठे. ९·४ × ७·४. प्रथमांक – नवंबर १९४७.

उद्देश – उदयोन्मुख लेखकांचे अभिनव. स्वरूप – कविता, गोष्टी इ.

[सातारा मटगार]

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १९४७ दिवाळी अंक.

नानालहरी

मासिक : प्रकाशक – नारायण हरि पतकी (व्यवस्थापक), गडहिंग्लज (कोल्हापूर). वा. व. रु. ०९. अंकात १२ पृष्ठे. ६·६ × ४. प्रथमांक – जानेवारी १८९७.

उद्देश – विद्वज्जनाश्रित, मनोरंजक, लोकप्रिय.

ब्रीदवाक्य –

जे जे काही पाहिजे । ते ते तत्काळचि दीजे ।
अत्यंत आवडी कीजे । सकळ सेवा ॥ –रामदास.

[मुमपं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९७,...५, ६.
वर्ष २ – अंक (२ मार्च – ३ ए) १८९८, ...,६ जुलै १८९८—.

नापितोदय

मासिक : संपादक – वि. पों. कार्लेकर. प्रकाशक – नवीन गोवा. मुद्रक – छापखाना मिनर्व सत्राण. वा. व. रु. १. अंकात १६ पृष्ठे. ७·१ × ४·८. प्रथमांक – जुलै १९२१. (दर्शन - किरण)

उद्देश – गोमांतकातील नापित समाजाच्या शिक्षणविषयक, सांपत्तिक, नैतिक, शारीरिक ऱ्हासाची कारणे विशद करणे व समाजाची उन्नती करणे.

ब्रीदवाक्य –

विश्वासी निर्धार। विस्तारील विश्वंभर॥
अज्ञानी रुळले, रुढीस मुलले, दुर्मार्गि जे गुंतले।
दारिद्रे पिडिले, जगास मुकले, त्या पाहिजे बोधिले।
या कार्यास्तव नापितोदय असे हा ज्ञानसूर्यापरी।
सेवा ज्ञानसुधा सुधारुनि जगा जी मानवा उद्धरी॥

[गोहिंअ मुंबई, सरस्वतीमदिर पणजी]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९२१ ते १२ जून १९२२.

नाभिक – समाचार

मासिक : सपादक – बळवंत मोरेश्वर क्षीरसागर. सहसपादक – (वर्ष २) वासुदेव बाबाजी महाले. प्रकाशक – सपादक, मुंबई. वा. व. रु. १०८, वर्ष ६ रु. २०८. फु. अं. ०२. अंकात २० पृष्ठे. ८·३ × ५·५. प्रथमाक – एप्रिल १९४१.

उद्देश – समाजाच्या जागृतीसाठी. महाराष्ट्रातील नाभिक समाजाचे मुखपत्र. स्वरूप – सचित्र.

ब्रीदवाक्य –

स्वयेच स्वत:स उद्धरी।
उपेक्षा स्वत:ची न कधी करी॥

विशेष माहिती – सपादक – वर्ष १ अंक ६ – डा. सौ. अंजना मगर; वर्ष ४ – शामराव सतराम काळे.

[मडगाव, पणजी, मुंबई]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ए ते मा). एप्रिल १९४१ ते मार्च १९४३. (दोन वर्षे).

वर्ष ३ – अंक २ एप्रिल १९४३ ते ६ सप्टेंबर १९४३.

वर्ष ४ – अंक...(४ जु - ५ आ) १९४४, ६, (७ - ८),...(१० जा - ११ फे) १९४५, १२ मार्च १९४५.

वर्ष ५ – अंक (१ - २), ३ ते ६, (७ - ८), ९, (१० - ११) एप्रिल १९४५ ते फेब्रुवारी १९४६...

वर्ष ६ – अंक (१ ए - २ मे) १९४६—

नाभिकोदय

मासिक : सपादक – महादेव गोविंद पालकर, (वर्ष २) बळवंत मोरेश्वर क्षीरसागर. प्रकाशक – सपादक, परळ मुंबई. वा. व. रु. १०८. अंकात १६ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमाक – आगस्ट १९२९.

उद्देश – न्हावी ज्ञातीच्या उन्नत्यर्थ झटणारे.

ब्रीदवाक्य –

अज्ञानी रुळले रुढीसि मुलले दुर्मार्गि जे गुंतले।
दारिद्र्ये पिडिले, जगास मुकले, त्या पाहिजे बोधिले॥
या कार्यास्तव नाभिकोदय असे हा ज्ञानसूर्यापरी।
सेवा ज्ञानसुधा सुधारुनि जगा जी मानवा उद्धरी॥
स्वहित साधावे बरे (भले)। जैसे आपणासि कळे॥

– सत सेना

[पणजी]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९२९ ते जुलै १९३०.

वर्ष २ – अंक १ आगस्ट १९३० ते १० मे १९३१.

वर्ष ३ – अंक... २ सप्टेंबर १९३३, ३,...५, ...७, ८—.

नामदेव

मासिक : सपादक – नीलकंठ रघुनाजी सुबध. सहसपादक – (वर्ष १६) पायगूळ सावळाराम भ्याडे. प्रकाशक – सपादक, पुणे. मुद्रक – इंदिरा छापखाना, पुणे. वा. व. रु. १. अंकात १६ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमाक – अक्टोबर १९०९.

उद्देश – 'नामदेव समाजोन्नति परिषदे'च्या मुख्य हेतूस अनुसरून सामाजिक, धार्मिक,

औद्योगिक, शिक्षणप्रसारादी विषयांची चर्चा करून तद्द्वारा समाजोद्धार करणारे शिंप्यांचे पत्र. *स्वरूप* – नामदेव समाजाची लोकसंख्या, लोकस्थिती, हित-संबंध, उद्योगधंदे, सांपत्तिक स्थिती वगैरे गोष्टींचा दखल करणारे लेख. चरित्रे, निबंध, नामदेव पेशापंद, मंदिर व पायरी, वर्तमानसार अशी सदरे.

ब्रीदवाक्य –

(१) कलौ मन्दबुद्धीन् निजानुग्रहेण ।
समुद्धर्तुकामो भवाब्धेरगाधात् ॥
शिंपी योऽवतीर्णो महाभक्तमुख्यः ।
समार्थैर्युतस्तं भजे नामदेवम् ॥

(२) हिताचिया गोष्टी सांगू एकमेकां ।
शोक मोह दुःखा निरसू तेणे ॥ १ ॥
एकमेकां करू सदा सावधान ।
नामी अनुसंधान तुटो नेदू ॥ २ ॥
– नामदेव

(३)
साधू श्रेष्ठचि नामदेव भवचे चारित्र्य ते जाणुनी ।
प्रेमाने जन-ईश ही सतत की, सेवा करू या जनीं ॥
उद्योगे बहु उन्नतीगिरिशिरी जाऊ चला सत्वरी ।
आनंदे मिळुनी तिथे सकल्ही राहू यशो मंदिरी ॥ १ ॥

(४) म्हणोनि जे उचित । आणि अवसरे करूनी प्राप्त । ते कर्म हेतूरहित । आचरे पार्था ॥ १ ॥
– श्री ज्ञानेश्वरी

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष १ अंक ४ व ५ चा फक्त ७·२×४·२. *संपादक व प्रकाशक*– वर्ष ४ अंक २ पासून दामोदर बळवंत सुर्द; वर्ष ४ अंक ५ पासून बाबूराव आत्माराम बाचल, वर्ष ६ अंक १२ पासून र. ह. भाळुकर; वर्ष ८ शेवटचा अंक शंकर विठोबा आकोलकर, वर्ष १२- रामचंद्र हरी मिरजकर (सातारा). *संचालक* – वर्ष २५ वसंत रामचंद्र म्हेत्रस. *संपादक* – वर्ष १६ – गणपत अण्णाजी कारजकर; वर्ष १८ बगाडे; वर्ष २१ – राजाराम तुकाराम बगाडे (प्रका.), कोल्हापूर; वर्ष २३ – बाळकृष्ण सावळाराम बारटक्के; वर्ष २५ – गो. रा. म्हेत्रस, सोलापूर; वर्ष ३८ – दत्तात्रय बळवंत मुतकर (प्रका.); वर्ष ३८ अंक ८ – रामचंद्र तुकाराम कापडे. *मांडणावळ* – वर्ष १ पासून क्रम (१) व (२) दोन्ही; वर्ष ८ अंक ५ पासून फक्त क्रमांक (२); वर्ष १२ पासून फक्त क्रमांक (३); वर्ष २३ पासून फक्त क्रमांक (४). *स्थलांतर* – चैत्र १८४१ (वर्ष ८ अंक ५) पासून मुंबईत प्रसिद्ध होऊ लागले. तेथपासून नवे ८ वे वर्ष धरले. *वा. वर्गणी* – वर्ष २१ रु. १-१२; वर्ष २३ - रु. १-८; वर्ष २६ - रु. २-४. *वर्षगणना* – वर्ष ३१ ते वर्ष ३४ ही चार वर्षे वगळून वर्ष ३० नंतर एकदम वर्ष ३५ असा निर्देश केला. तसे करण्याचा उद्देश मध्यंतरीचा खंड सांधून देऊन आरंभकालाशी थेट मेळ घालण्याचा दिसतो.

[जग्रं, मुंमग्रं, पुमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १०, (११ - १२). अक्टोबर १९०९ ते सप्टेंबर १९१०. अंक (११ - १२) नामदेव समाजोन्नतिपरिषद, बैठक ४, मिरज, खास अंक.

वर्ष २ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. अक्टोबर १९१० ते सप्टेंबर १९११. अंक (७ - ८) नामदेव समाजोन्नति परिषद, बैठक ५, इचलकरंजी.

वर्ष ३ – अंक + (१ - २), ३ ते ५, (६ - ८), ९ ते १२. डिसेंबर १९११ ते नवंबर १९१२.

वर्ष ४ – अंक १ डि १९१२ + (२ - ३) जू १९१३, ४ जु १९१३, + ५ मे १९१४, ६ जू १४, ७ जु, ८ आ, ९ आ, १० स, ११ अ, १२ नवंबर १९१४.

वर्ष ५ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), (६ - ७), ८, (९ - १०), (११ - १२). पौष १८३६ ते मार्गशीर्ष १८३७.

वर्ष ६ – अंक + १ चैत्र १८३८, २ वै ३८, + ३ फा ३८, ४ चै ३९ ते १२ कार्तिक १८३९. चैत्र १८३८ ते कार्तिक १८३९. अंक ९ अधिक भाद्रपद.

वर्ष ७ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १०, (११ - १२) पुढच्या वर्षाच्या जोड अंकात. मार्गशीर्ष १८३९ ते कार्तिक १८४०.

वर्ष ८ – अंक (१ मा ४ फा) १८४० मागील वर्षाच्या अंक ११ १२ समवेत, ५ चैत्र, १८४१, (६ ७), (८ ९ १०), (११ १२) माघ फाल्गुन १८४१

वर्ष ९ – अंक १ चै १८४२, (२ वै ३ ज्ये), (३ ज्ये ४ आ), (५ ६), (७ ८) (९ - १०), (११ मा १२ फा ४२) चैत्र ते फाल्गुन १८४२

वर्ष १० – अंक (१ चै २ वै ३ ज्ये) १८४३, (४ ५), (६ ७), ८, (९ मा १० पौ) १८४३ अंक (९ १०) नामदेव समाजोन्नतिपरिषद १५वी हुबळी

वर्ष ११ – अंक १ चैत्र १८४४ ते ८ कार्तिक ४४ अंक ७ अश्विन के आत्माराम नारायण बनारसे सगुणसमुच्चय

वर्ष १२ – अंक १ ते १२ चैत्र ते फाल्गुन १८४५.

वर्ष १३–१४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (चै ते फा) चैत्र १८४६ ते फाल्गुन १८४७ (दोन वर्षे)

वर्ष १५ – अंक १ अधिक चैत्र १८४८ ते ११ पौष १८४८—

वर्ष १६ – अंक (१ २) चैत्र १८४९, (३ ४), (५ ६) भाद्रपद १८४९

वर्ष १७ – १८ – अंक + १ ते १२ श्रावण १८५० ते आषाढ १८५२ (दोन वर्षे)

वर्ष १९ – अंक १ ते ४, (७ ८), ९ ते १२, १३ श्रावण १८५२ ते (अ आषाढ धरून) आषाढ १८५३ १३ अंक

वर्ष २० – अंक १ ते ५, (६ ७), ८ ते १२ श्रावण १८५३ ते आषाढ १८५४

वर्ष २१ – अंक १ ते ७ श्रावण ते माघ १८५४ + (८ ९), १०, ११ आ ते अ १८५५ + १२ पौष १८५५

वर्ष २२ – अंक + १ फाल्गुन १८५५

वर्ष २३ – अंक + १ ते ११, (१२ फा ५७ १ वर्ष २४ चा) चैत्र १८५७ ते चैत्र १८५८

वर्ष २४ – अंक २ वैशाख १८५८ ते ४, (६ ७), (८ ९), (१० ११), १२ फाल्गुन १८५८ अनियमित अंक (८ ९) श्रीमत लाडके हीरक महोत्सव, अंक (१० ११) परिषद अंक

वर्ष २५ – अंक + १ नवबर, २ डिस १९३७ + ३ ते १२ मार्च ते डिसेंबर १९३८

वर्ष २६ – अंक १ जानेवारी १९३९, (२ ३), ४ ते ९, (१० - ११) नवंबर १९३९ अंक (१० ११) लाडके खास अंक

वर्ष २७ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसबर १९४० अंक ११ बागडे अंक

वर्ष २८ – अंक १ जानेवारी १९४१ ते ४ ११, १२ डिसबर १९४१ अंक ४ साहित्य संमेलन विशेषांक

वर्ष २९ – अंक १ ते १०, (११ १२) जानेवारी ते डिसबर १९४२

वर्ष ३० – अंक ११ नवबर १९४३, १२ डिसबर १९४३

वर्ष ३५ – अंक १ जानेवारी १९४४, ३, ४ ९, (१० ११), १२ डिसेंबर १९४४

वर्ष ३६ – अंक (१ २), ३, (४ ५), (६ ७), ८, ९, (१० ११), १२ जानेवारी ते डिसबर १९४५ अंक (१ २) परिषद विशेषांक, अंक (१० ११) दिवाळी अंक

वर्ष ३७ – अंक (१ २), ३, (४ ५), ६, ७, (८ ९), १०, (११ १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९४६ अंक १० दिवाळी अंक

वर्ष ३८ – अंक (१ जा – २ फे) १९४७ + ३ डि ४७, ४, (५ ६), ७ ए १९४८ + ८ जून १९४८ ते ११ सप्ट बर १९४८ अंक ८ परिषद अंक

वर्ष ३९ – अंक...२ डिसेंबर १९४८

नामदेवसेवक

मासिक : संपादक – अनंत गणेश माढरे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – हरिभाऊ गणपतराव माढरे, मनोहर प्रि. प्रेस, पुणे. अंकात १६ पृष्ठे. ८·४ × ५·५. प्रथमांक - फाल्गुन श. १८४७.

उद्देश – ज्ञातिविषयक. स्वरूप – परमार्थ - संग्रह (अवतरणे), परिषदा, सभा, ज्ञातिवृत्त, वर्तमानसार, नामदेवपायरी फंड इ.

ब्रीदवाक्य –

उद्यम. साहस धैर्य बुद्धिः शक्तिः पराक्रमः ।
षडेते यत्र वर्तन्ते तत्र देवः सहायकृत् ॥

विशेष माहिती – पूर्वीचे ' सहकारी नामदेव ' पुणे श. १८४७ – कायद्याच्या अडचणीमुळे पाचव्या अंकापासून नामांतर.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक (सहकारी नामदेव १ ते ४), ५ फाल्गुन १८४७, ६ चैत्र १८४८, (७ वै - ८ ज्ये) १८४८–

नामदेवसेवक

मासिक : संपादक – रणजित बुधकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – प्रदीप प्रिंटिंग प्रेस, दादर. वा. व. रु. ४. फु. अं. ८६. अंकात १४ पृष्ठे. १०·९ × ८·६. प्रथमांक – (जानेवारी १९४८).

उद्देश – श्रीनामदेवमहाराजांच्या साहित्याचा उद्धार व्हावा व त्यांच्या नावाने ओळखल्या जाणाऱ्या अनुयायी वर्गाची सामाजिक, औद्योगिक व शैक्षणिक सुधारणा व्हावी. स्वरूप – नामदेव ज्ञातिविषयक – समाजसमाचार, चित्रपट व रंग भूमी, ललितकला मंदिर इ.

ब्रीदवाक्य –

एकनेका करू सदा सावधान ।
नामी अनुसंधान तुटो नेदू ॥

–श्रीनामदेव

विशेष माहिती – वर्णनातील तपशील अंक २ चा.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ –(अंक १ जानेवारी १९४८), २ एप्रिल १९४८ (=बापूजी विशेषांक).

(श्री)नारद

त्रैमासिक : संपादक – धरणीधर बापुशास्त्री गुर्जर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – हेरंब बापु गुर्जर, आयुर्विद्या मुद्रणालय, पुणे. वा. व. रु. १·४. फु. अं. ८६. ८·५ × ५·४. प्रथमांक – अश्विन श. १८६२. शेवटचा अंक – (पौष १८६९ ?).

ब्रीदवाक्य –

(१) नामसंकीर्तनं यस्य सर्वपापप्रणाशनम् ।
प्रणामो दुःखशमनस्तं नमामि हरिं परम् ॥

–भागवत.

(२) कीर्तनें वाचा पवित्र ।
कीर्तनें होय सत्पात्र ।
कीर्तनें प्राणिमात्र ।
सुशील होती ॥

–रामदास

विशेष माहिती – श्रीहरिकीर्तनोत्तेजक सभा, पुणे व अखिल भारतीय कीर्तन संस्था, मुंबई यांच्या विद्यमाने चालविलेले त्रैमासिक. ' शके १८७० चैत्र शुद्ध प्रतिपदेपासून श्रीनारद त्रैमासिकाचे मासिक बनविणार आहो ' – वर्ष ६ अंक २ – पृ. २ - ३ . *पाक्षिक पर्वणी* – वर्ष ६ क. २.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अश्विन १८६२, २ पौ, ३ चै १८६३, ४ आ १८६३.

वर्ष २ – अंक १, २, ३, ४. अश्विन १८६३ ते आषाढ १८६४.

वर्ष ३ – अंक १, (२-३), ४. अश्विन १८६४ ते आषाढ १८६५.

वर्ष ४ – अंक १, २, ३, ४. अश्विन १८६५ ते आषाढ १८६६. अंक २ वै. भिल्वडीकर खास अंक.

वर्ष ५ – अंक (१-४). अश्विन १८६६ ते आषाढ १८६७

वर्ष ६ – अंक ..., २ पौष १८६९—.

नाशिक धर्मप्रान्त

मासिक : संपादक – रे. दि. रा. आठवले. प्रकाशक – संपादक, एन. डी. कमिटीकरिता, भुसावळ. वा. व. रु. १८४. अंकात १२ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – (अक्टोबर १९३०).

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – 'नाशिक डायोशीझन मॅगेझीन'. वर्ष ११ व वर्ष १२ असा स्पष्ट वर्षक्रमांक सिवा अंकक्रमांक याचा निर्देश आढळत नाही.

[मग्रं]

वर्ष ७ – अंक ... ११ आगस्ट १९३७, १२ सप्टेंबर १९३७.

वर्ष ८ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९३७ ते सप्टेंबर १९३८.

वर्ष ९ – अंक १ ते ७, (८-९), १० ते १२. अक्टोबर १९३८ ते सप्टेंबर १९३९.

वर्ष १० – अंक १...३ ते ५, (६-७), ८, ९...१२. अक्टोबर १९३९ ते सप्टेंबर १९४०.

(वर्ष ११) – अंक...डि १९४०, फे १९४१, मा, ए,... जु, आ, सप्टेंबर १९४१ (? अक्टोबर १९४० ते सप्टेंबर १९४१).

(वर्ष १२) – अंक अक्टोबर १९४१, न, डि, + (फे-मा). (? अक्टोबर १९४१ ते मार्च १९४२)—

निजामशालापत्रक

[पाहा (श्री) शारदामंदिर अथवा निजाम शालापत्रक]

निबंधचंद्रिका

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) रामचंद्र भिकाजी जोशी. प्रकाशक – शंकर सदाशिवशेट शेटये, पुणे. मुद्रक – बकुल छापखाना, रत्नागिरी. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·६ × ५·८. प्रथमांक – जानेवारी १८८३. शेवटचा अंक – डिसेंबर १८८६. वर्षवार विभागणी नाही. अंकावर सन व महिना फक्त.

उद्देश – निबंधमाला व शास्त्रीबुवा यांचे स्मारक. निबंधमालेची जागा भरून काढणे. राजकीय विषयावर एकेक निबंध हे अपूर्वत्व. कालानुरूप बदल. देशबंधूस माहीत नाहीत अशा विषयाचे ज्ञान करून देऊन जिज्ञासा व शोधक बुद्धी जागृत करणे. एखाद्या विषयाच्या सर्व बाजू समजतील असे करणे. इतिहासविषयक चर्चा. स्वरूप – धार्मिक, सामाजिक व राजकीय विषयावर विस्तृत लेख, मनोरंजक माहिती, विनोदमहदाख्यायिका, सुभाषित, नवीन कविता, विस्तारपूर्वक परीक्षणे, चरित्रे, ऐतिहासिक पत्रे.

ब्रीदवाक्य –

विरम तिमिर साहसादमुष्माद्
यदि रविरस्तमितः स्वतस्ततः किम् ।
कलयसि न पुरो महामहोर्मिर्
द्युतिनिधिरभ्युदयत्ययं शशांकः ॥

– शार्ङ्गधरः

विशेष माहिती – मुद्रक – अंक २२ पासून ज्ञानप्रकाश छा., पुणे. *विषयाची जंत्री* – सर्व ४८ अंकांतील आलेल्या विषयाची वर्गीकृत यादी ४८ व्या अंकात शेवटी पृ. ३३-३८. अंक (४७-४८) मध्ये 'शेवटचे दोन शब्द'–

पुस्तक ५८ केल्याचा उल्लेख (पत्ता – निबंध-चंद्रिकाकर्ते, न्यू इंग्लिश स्कूल, पुणे) वर्गणीदारांकडून मागणीची पत्रे आली म्हणून हे पुस्तक १८८७ सालापासून 'मनोरंजन' मासिक पुस्तकाशी सामील केले 'मनोरंजन आणि निबंधचंद्रिका' पाहा.

[मुमग्र, पुमग्र, जम]

अंक १ ते ५, (६ - ७), ८, ९, (१० ११), १२ जानेवारी ते डिसेंबर १८८३

अंक १३ ते १७, (१८ - १९), २० ते २४, जानेवारी ते डिसेंबर १८८४.

अंक (२५ २७), २८ ते ३०, (३१ - ३३), ३४ ते ३६ जानेवारी ते डिसेंबर १८८५

अंक ३७ ते ४६, (४७ ४८) जानेवारी ते डिसेंबर १८८६

निबंधमाला

मासिक संपादक – (स्वतः) विष्णु कृष्ण चिपळोणकर प्रकाशक – संपादक, पुणे मुद्रक – आबाजी कृष्ण गोखले, ज्ञानप्रकाश छा, पुणे वा. व. रु आगाऊ २॥८, मागाहून रु ३ फु अ ८४ अंकाव ३२ पृष्ठे ७ १ × ४ ८ प्रथमांक – २५ जानेवारी १८७४ शेवटचा अंक – डिसेंबर १८८१ (प्रकाशन ता १ एप्रिल १८८३) (एकूण अंक ८४)

उद्देश – मुख्यत भाषाशोधन व त्याबरोबरच मनोरंजन व बोध, बहुश्रुत करणे विद्यालयांत शिक्षणाच्या अभावी ज्यास ज्ञानाचा मार्ग खुला नाही त्यास संस्कृत व विशेषत इंग्रजी भाषेतील अगाध ज्ञान पाट फोडून आपल्या भाषेकडे वळवून देणे सदभिरुचीचा प्रसार वाचनाची गोडी लावणे स्वरूप – निबंध, प्राय मराठी भाषा, देश स्थिती, लोकाचार, वगैरेसंबंधी चर्चा अवकाशानुसार इतिहासादि शास्त्रीय विषय शिवाय उत्कृष्ट ग्रंथकाराचे उतारे, सुभाषित, विनोदपर चुटक, महदाख्यायिका इ ग्रंथसादृश्य, भाषापरिज्ञान, चमत्कारिक माहिती, साहित्य (अलंकार), पत्रव्यवहार इ

ब्रीदवाक्य –

(प्रत्येक अंकावर विषयानुरूप वेगवेगळा श्लोक)

विशेष माहिती – *प्रत्यक्ष प्रकाशनाची तारीख* – अंक २७ पासून प्रत्येक अंकावर दर्शनी मुखपृष्ठाच्या शेवटी प्रत्यक्ष प्रकाशनाची तारीख *पुढच्या अंकाची किंमत* – अंक १७ – 'दर अंकावर पृष्ठाच्या मानाने किंमत असते.' अंक १ वर ८२ *आकार* – अंक २७ पासून ७'८ × ५'१. *पृष्ठसंख्या* – अंक १–पृ २०, अंक २ ते २४–पृ ३६; अंक २५ पासून पृ ३२ *मुद्रक* – अंक ६१–शिळाप्रेसवाले छा, अंक ६९ – आर्यभूषण छा शेवटच्या अंकात उपसंहार 'दुराग्रहांचे खंडन करून खरोखर समज करावे' हा जो दुर्मत व्यसनात्मक 'मनोरथ होता त्याचे साफल्य झाले,' म्हणून यद पुढे 'ग्रंथमाला' हाती घेण्याचा संकल्प होता

[मुमग्र, मग्रमन्डळ मुंबई, चित्रशाळा, डेक्कॉ, मग्राप]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १८७४.

वर्ष २ – अंक १३ ते २४ जानेवारी ते डिसेंबर १८७५ (अंक २४ चे प्रकाशन १ फे १८७६)

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३६ जानेवारी ते डिसेंबर १८७६ (अंक ३६ चे प्रकाशन २४ फे १८७७)

वर्ष ४ – अंक ३७ ते ४२, (४३ ४५), ४६ ते ४८ जानेवारी ते डिसेंबर १८७७. (अंक ४८ चे प्रकाशन ६ जुलै १८७८)

वर्ष ५ – अंक ४९, ५०, (५१ ५२), ५३, (५४ ५६) (५७ ५९), ६० जानेवारी ते डिसेंबर १८७८ + (शेवटच्या अंकात १८७९ साल गाळणार अशी सूचना)

वर्ष ६ – अंक ६१ ते ६८, (६९ ७१), ७२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८०

वर्ष ७ – अंक ७३, ७४, (७५ ७८), ७९, (८० ८२), (८३ ८४) जानेवारी ते

डिसेंबर १८८१. (अंक ८२ चे प्रकाशन ३० एप्रिल १८८२, अंक ८४ चे १ एप्रिल १८८३).

निबंधशृंगार

मासिक : संपादक – बळवंत अण्णा रद्दुड्डु प्रकाशक संपादक – (म्यानेजर), पुणे. मुद्रक – ज्ञानचक्षु, पुणे, (अंक २) पुना सिटी प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात सलग मु. ३२ पृष्ठे. ८'३ × ५'३. प्रथमांक – जुलै १८७८. (पुस्तक अंक).

उद्देश – देशसुधारणेवर व पुष्कळ उपयुक्त विषयावर निबंध. स्वरूप – निबंधमालेचे अनुकरणरूप – निबंध, पद्य, स्थलवर्णन, चरित्र, इ. सर्वांगे, भाषापरिज्ञान, पत्रे.

ब्रीदवाक्य —

अंक १ – मैत्री हि लोकाभ्युदयाय तादृशाम् ।
अंक २ – मो वाचका. सुमार्गमनुसरत ।

[मग्र, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १८७८, २ ऑगस्ट १८७८.

निराश्रित हिंद नागरिक

मासिक : संपादक – किसन फागू महार बनसोडे पाटील, प्रकाशक – संपादक, मोहपा (नागपूर). वा. व. रु. १. अंकात १२ पृष्ठे. ७ ९ × ५'२. प्रथमांक – जून १९१३.

उद्देश – अस्पृश्य वर्गाच्या उन्नतीसाठी झटणारे.

ब्रीदवाक्य –

जेथ सत्कर्मे समता वसती ।
स्त्रीपुरुष प्रेमे नांदती ।।
सत्वरक्षणे धार्मीय जागृती ।
त्या नाव सुधारणा ।।

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – 'डिप्रेस्ड् क्लासिस गॅझेट '

[आप्टे]

वर्ष १ – अंक १ जून १९१३, २ जु, ३ आगस्ट १९१३.

(ख्रिस्ती) निरीक्षक

मासिक : संपादक – अनंत विश्राम मकासरे. सहसंपादक – (वर्ष १२) शाहू दगडोबा उजगरे. प्रकाशक – मायपळा, मुंबई. मुद्रक – चकुल आर्ट प्रि. प्रेस. वा. व. रु. ०१२. फु. अं. ८१. अंकात ८ पृष्ठे. ९'६ × ७'२. प्रथमांक – (मे १९३८).

उद्देश – महाराष्ट्र ख्रिस्ती जनतेचे आवडते.

विशेष माहिती – नामांतर – पहिली दोन वर्षे नाव ' ख्रिस्ती निरीक्षक ' किंवा इंग्रजीत ' ख्रिश्चन ऑब्झर्व्हर.' नंतर वर्ष ३ पासून नाव नुसते ' निरीक्षक ' किंवा ' ऑब्झर्व्हर. ' या वर्गणी – वर्ष ८ रु. १, फु. अं. ०१८६; वर्ष १० रु. २, फु. अं. ८२, वर्ष १२ रु. ३, फु. अं. ८६. मुद्रक – वर्ष ३ पॉप्युलर प्रिं. प्रेस मुंबई, वर्ष १० नॅशनल प्रि. प्रेस, मुंबई. वर्ष ४ पासून काही दिवस नवी व्यवस्था – मॅनेजिंग एडिटर बी. ए. पाटेकर, पुणे (प्रकाशक), मुद्रक – शिवाजी प्रि. वर्क्स, पुणे.

[जाधव संग्रह]

(ख्रिस्ती निरीक्षक)

वर्ष २ – अंक १ मे १९३९, ... १० फेब्रुवारी १९४०.

(निरीक्षक)

वर्ष ३ – अंक . . १० फेब्रुवारी १९४१,... १२ एप्रिल १९४१.

वर्ष ४ – अंक १ मे १९४१ ..

वर्ष ८ – अंक . (२ - ३) जून - जुलै १९४५ ..

वर्ष १० – अंक . . ३ आगस्ट १९४७,... ६ न ४७, ७ डि १९४७ .. ८ फे ४८... १० मार्च १९४८... अंक ७ खास ख्रिस्त जयंती अंक.

वर्ष १२ – अंक ... ९ (ऑक्टोबर - डिसेंबर) १९४९ ?—

निरोप्या

मासिक : प्रकाशक – आर्चबिशप, पुणे. मुद्रक – मुंबई. वा. व. रु. १-८. फु. अ. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ८·५ × ५·५. प्रथमांक – (जू. १९१६).

उद्देश – कॅथोलिक धर्मासंबंधी, स्वरूप – प्रार्थनाविषयक, धर्मबोध इ.

ब्रीदवाक्य –

तुझे राज्य येवो.

[मबं]

वर्ष २१ ते २८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जू. ते मे). जून १९३६ ते मे १९४४ (आठ वर्षे).

वर्ष २९ – अंक १ जून १९४४, २, (३-४), (५-६), (७ डि-८ जा १९४५).

निर्झर

मासिक : संपादक – श्रीनिवास बाबाजी पाठक. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – लोकमान्य प्रेस, खटाववाडी, मुंबई. वा. व. रु. २-८४. अंकात ३२ पृष्ठे ८·४ × ५·४. प्रथमांक – नवंबर १९३१

उद्देश – बाल आणि तरुण या उभयतांच्या आकांक्षांचे प्रतिबिंब.

ब्रीदवाक्य –

जो हलुहलु वळसे घेत।
लपतछपत हिरवाळीत।
पाचूंची हिरवी राने।
झुल्प गंटे। झुळझुळ गाने॥
"राष्ट्राच्या प्रगतीतच राष्ट्राची उन्नती आहे."

विशेष माहिती – मुखपृष्ठ – प्रत्येक अंकात मजकुरावर व आवरणावर शिरोभागी 'गद्राज्य...', वर्ष १ – अंक ९, 'जा हलु-हलु...'. आकार – वर्ष २ अंक १-९ × ६·३.

[मुमग्र, कोल्हापूर]

वर्ष १ – अंक १ ते ११ नवंबर १९३१ ते ऑक्टोबर १९३२.

वर्ष २ – अंक + १ नोव्हेंबर १९३२, २ डि..., (५ मा - ६ ए) १९३३, ७ मे,..., १० ऑगस्ट १९३३. अंक १ दिवाळी खास अंक. अंक (५ ६) वसंत अंक.

वर्ष ३ – अंक . . ३ डि १९३३, ४ जा १९३४,..., ६ मार्च १९३४.

निशा

मासिक : संपादक – दत्तोपंत तेलंग. सह-संपादक – एस्. माधव. प्रकाशक – संपादक, वर्धा. अंकात २४ - ३२ पृष्ठे. ड्यू फुल्स्कॅप. प्रथमांक – १५ जून १९३९.

उद्देश – ललित वाङ्मय साहित्यिके, स्वरूप – नवोदित कविलेखकांना उत्तेजनार्थ. कविता, कथा, लघुनिबंध व परीक्षणे.

[लिहून आलेल्या मजकूर तुलनात्मकर]

वर्ष १ – अंक १ जून १९३९, २, ३ ऑगस्ट १९३९.

निसर्गोपचार

मासिक : संपादक – माधव मैराळ सुरतकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. १-८. फु अ ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·४ × ५·३. प्रथमांक - (एप्रिल १९३६).

विशेष माहिती – इंग्रजी पर्याय 'नेचर क्युअर'.

[रमासुरतकर पुणे, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक...२ मे १९३६ (वैशाख १८५८)

नीत्युपदेशक

मासिक : संपादक – (सरकारी नाव) सिमिअन बेंजामिन, मॅनेजर. प्रकाशक – मुंबई. बा. प. रु. १८८ मागाहून रु. २८८. फु. अ. ८३. अंकात १६ - १८ पृष्ठे. ८·५ × ५.४. प्रथमांक – जानेवारी १८८५. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – मुंबई येथील 'नीतिप्रसारक मंडळी' (स्थापना १५ नोव्हेंबर १८८२) व तिच्या हालचालींसंबंधी माहिती देणे व अनीतीचा निषेध करणे. नीती, सदाचार, सभ्यता यांचा प्रसार करणे. स्वरूप – खाजगी व सामाजिक नीतीचे व नीतीला साहाय्य करणारे सामाजिक, व्यावहारिक, विद्या, ज्ञान वगैरेसंबंधाचे विषय. सद्गुणाचा ठसा उमटावा व दुर्गुणाचा तिटकारा उत्पन्न व्हावा असे लेख. मुलांचा कायदा इ. नीतिपर कविता. बोधपर चुटके. पुस्तकांवर अभिप्राय

ब्रीदवाक्य –

यमान् सेवेत सततं न नित्यं नियमान् बुधः ।
यमान् पतत्यकुर्वाणो नियमान् केवलान् भजन् ॥
– मनु.

न करिति जरि ज्ञाते स्नानसंध्यादि कर्मे ।
परि पतित न होती चालता नीतिधर्मे ॥
सतत अनुसरे जो स्नानसंध्यादि कर्मा ।
तरि पतितचि होतो सोडिता नीतिधर्मा ॥

विशेष माहिती – ऑर दि मोरॅलिस्ट. यात 'आगगाडीतील नीतीवर लेख' छापले आहेत प्रकृतीच्या कारणासाठी बंद केले

[टामय, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १८८५.

नीरजोल्हास

मासिक : संपादक – (एडिटर) विनायक बाळकृष्ण घडाळे. प्रकाशन – संपादक, नागपूर. मुद्रक – यादवेंद्रप्रसाद छापखाना, नागपूर. वा. व. रु. १८८ ट. प. ८३ मागाहून रु. २. फु. अ. ८३. अंकात २४ पृष्ठे. ८·३ × ५·३. प्रथमांक – जुलै १८९२. (पुस्तक – अंक).

उद्देश – सर्व विविध विषयाचा समावेश करणारे असे उपयुक्त प्रकाशन करणे. स्वरूप – सचित्र. प्रांतातील मोठ्या पुरुषांची सचित्र संक्षिप्त चरित्रे, वैदिक, शास्त्रीय, धार्मिक व सामाजिक निबंध, प्राचीन व अर्वाचीन कविता, सुभाषिते, पदे, आतम्या, चंपू, अलंकार इ. संगीताच्या चालीवर करुणापर पदे.

ब्रीदवाक्य –

पाराशर्यवचः सरोजममलं गीतार्थगंधोत्कटं ।
नानाख्यानककेसरं हरिकथासंबोधनाबोधितं ॥
लोके सज्जनषट्पदैरहरहः पेपीयमानं मुदा ।
भूयाद्भारतपंकजं कलिमलप्रध्वंसि नः श्रेयसे ॥
शुक्तुण्डच्छविसवितृश्चण्डरुच. पुण्डरीकवनबन्धोः ।
मण्डलमुदितं वन्दे कुण्डलमाखण्डलाशायाः ॥ १ ॥

विशेष माहिती – मॅनेजर – गोविंदराव काठीकर. यात अरण्यपंडिताचा रंजक पत्रव्यवहार व अंक ६ मध्ये ना. वा. टिळक यांचे एक धर्मपर पद आहे.

[राजाराम लायब्ररी नागपूर, ब्वापो, मुमग्र, ढेरे पुणे]

वर्ष १ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२. जुलै १८९२ ते जून १८९३.

नूतन शैव

द्वैमासिक : संपादक – के. वी. नेवासकर. वर्ष २ – एस्. के. केंदूरकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे वा. व. (वर्ष ३) रु. २ अंकात १६ पृष्ठे ८ १ × ५ ६, ७ ९ × ५·४. प्रथमांक – चैत्र श १८४६

उद्देश – गुरव समाजाचे. शैव समाजाच्या हिताची चर्चा सामाजिक चळवळी व घडामोडी.

ब्रीदवाक्य –

स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ।

ॐकाररूपी भगवानुतस्ते (? म्यते) गणनायक.।
यथा सर्वेषु कार्येषु पूज्यतेऽसौ विनायक ॥

विशेष माहिती – उत्पादक – डॉ. एम्. पे पेंडूरकर. "सन १९२० साली गणेशचतुर्थीच्या शुभमुहूर्तावर जेजुरी येथे 'शैव - वैभव' नावाने हस्तलिखित मासिक सीताराम सदाशिव बारमाई याच्या संपादनाने सुरू झाले. त्यानेच स्पार पुढे द्वैमासिकात झाले."

[मग्रं]

वर्ष २ – अंक ...४ अश्विन, ५ मार्गशीर्ष, ६ फाल्गुन १८४७.

वर्ष ३ – अंक १ ते ६. चैत्र, ज्येष्ठ, श्रावण, अश्विन, मार्गशीर्ष, माघ १८४८

न्याय

मासिक • संपादकमंडळ – गंगाधरराव वकील, बॅ. विनायकराव रेणुकादासराव वकील, रामराव नाकलकर वकील प्रकाशक – देवीदास गंगाराम नावलकर (च क), औरंगाबाद. वा व रु ४ पु अ. ८८. अंकात ३६ पृष्ठे ९·६ × ६·४ प्रथमांक – माहे दय सन १३३८ फसली (अक्टोबर - नवबर १९२८)

उद्देश – दक्षिण हैद्राबाद संस्थानातील कायद्याची माहिती संस्थानात राजभाषा उर्दूस अनभिज्ञ असलेल्या बहुसंख्य प्रजेला आपल्या हक्काची जाणीव करून घेऊन त्याच्या सरक्षणाचा प्रयत्न करता यावा म्हणून मराठी जनतेला मातृभाषेतून कायद्याचे ज्ञान होण्यासाठी स्वरूप – पाच भागात – १ सपादकीय लेख, २ दिवाणी फैसले, ३ फौजदारी फैसले, ४ माल्चे फैसले, ५ कायदे व गस्त्या.

वर्ष १ – अंक १, २, (३ ४) दय १३३८ ते फर्वर्दीन फसली सन १३३९ (अक्टोबर नवबर १९२८ ते जानेवारी फेब्रुवारी १९२९)

न्यायदीपिका

मासिक : संपादक – (तयार करणार) वामन रामचद्र ओक, महादेव विनायक चौकळ, यशवत मल्पित्र रासकर. प्रकाशक – ठाणे. वा. व. रु. ६०१२. फु अ. रु १८ × ५ २. प्रथमांक – नोवर १८७०. (पुस्तक - आत).

उद्देश – दिवाणी फौजदारी कायद्याची माहिती मराठी भाषात.

विशेष माहिती – इंग्रजी वर्णन – लाइट ऑफ जस्टिस, मॅगझीन ऑफ लॉ लिटरेचर सपादक – वर्ष २ ओक व चौकळ दुसऱ्या वर्षात अंकाचे प्रकाशन आरंभापासूनच रेंगाळले

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ नोवर १८७० ते अक्टोबर १८७१.

वर्ष २ – अंक १ नवबर १८७१ ते ६ एप्रिल १८७२ (प्रत्यक्ष प्रकाशनदिन २२ सप्टेंबर १८७२)

न्यायनिर्णय

पाक्षिक प्रकाशक – केशव बळवंत वैद्य आणि मडळी, वाई वा. व रु २ फु. अ ८४. अंकात ३२, २८ पृष्ठे. ८ ४ × ५ ४. प्रथमांक – नवबर १८९७.

उद्देश – कायद्याचे पुस्तक.

ब्रीदवाक्य –

लक्ष्मीं येन विना नृपा स्वभवन नेतु न शक्ता पर।
पातु पृथ्विमिमामपारमनुजा न्यायेन हीना न च।
त न्याय हृदये निधाय सतत चिन्तन्तु सार बुधा।
पत्र नित्यमिद विलोक्य जगता सन्न्यायनिर्णायकम्॥

विशेष माहिती – अंक २ मलपृष्ठ ४ वरील निवेदन "३२ पृष्ठांचे पाक्षिक पत्र सुरू केले आहे"

[मुमग्र, सरस्वतीवाचनालय शहापूर]

वर्ष १ – अंक ..२ नवबर १८९७, ३, ४ डि १८९७ ... ६ जा १८९८, (७ फे-

१८ जू) १८९८, (१९ - २०)
वर्ष २ – अंक १ –

न्यायप्रकाश

मासिक : संपादक – (कर्ते) शंकर रामचंद्र हतवळणे. प्रकाशक – अहमदनगर. मुद्रक – न्यायसिंधु छा. (शिळा) अहमदनगर, वर्ष ४ ज्ञानचक्षु छा. पुणे. वा. व. रु. ४८८ मागाहून रु. ७. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·६ × ६·४. प्रथमांक – जानेवारी १८७६. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – कायदाविषयक. *स्वरूप* – मुंबई, मद्रास, कलकत्ता इ. हायकोर्टाचे ठराव.

विशेष माहिती – 'अगर सर्व हायकोर्टाचे निवाडे' असा पोटमथळा. *पत्रव्यवहार* – रामचंद्र कृष्ण जोशी. *वा. वर्गणी* – वर्ष ४ आगाऊ रु. ५८८ मागाहून रु. ८.

[पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ६,....८...१० ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८७६.
वर्ष ४ – अंक ... (९ - १०) सप्टेंबर - अक्टोबर १८८९...
वर्ष ६ – अंक ... १० अक्टोबर १८८० (शिळा छपाई).

न्यायबोध

मासिक : संपादकमंडळ – राजारामपंत पोळ, चपतराव सीमत, प्रभाकर मोगले, सोमेश्वर आरळकर. प्रकाशक – औरंगाबाद. वा. व. रु. ३८८ हाली, रु. ३ कल्दार. फु. अं. ८७ हाली, ८६ कल्दार. अंकात ३० पृष्ठे. ९·६ × ६·३. प्रथमांक – इस्फिदार सन १३३४ फसली (जानेवारी १९२५).

उद्देश – उर्दू भाषेतील कायद्याचे ज्ञान महाराष्ट्र जनतेस करून देणे. *स्वरूप* – दिवाणी फैसले, फौजदारी फैसले, मालगुजारीचे फैसले, कायदे कानून वगैरे.

ब्रीदवाक्य –

(मलपृष्ठावर)
सर्व अधिकाराचे मूलस्थान प्रजाच आहे.
(आरंभपृष्ठ)
सर्व कायद्याचा मूलाधार जनतेची इच्छा हाच होय.

[पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९२५, २ फेब्रुवारी १९२५.

न्यायबोध

मासिक : संपादक – नरहर बळवंत चांदुरकर. सहसंपादक – श्री. के. औरंगाबादकर. प्रकाशक – के. के. पागे, नागपूर. वा. व. वर्ष ८ रु. ६, वर्ष ११ रु. ८, वर्ष १४ रु. १०. अंकात ५२ (वर्ष ७ अंक १) पृष्ठे. प्रथमांक – जानेवारी १९३७.

उद्देश – कायद्याचे मराठी मासिक. विधिमंडळाने केलेली विधेयके व वरिष्ठ कोर्टाचे निर्णय सामान्य मराठी वाचकांना सुबोध भाषेत उपलब्ध करून देणे. *स्वरूप* – सुप्रीम कोर्ट व भारतातील सर्व हायकोर्टे यांनी दिलेल्या महत्त्वाच्या निवाड्यांचा समावेश.

विशेष माहिती – वर्ष ३ - १९३९ मध्ये ग्रामपंचायत विशेषांक. भाषा–वर्ष ११ हिंदी व मराठी. वर्ष ९, १०, ११ व १२ वर्ष अखेर स्वतंत्र पृष्ठे विषयसूचीची.

[मुमग्रं]

वर्ष २ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३८.
वर्ष ७ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४३.
वर्ष ८ ते ११ – अंक प्रत्येकी १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. जानेवारी १९४४ ते डिसेंबर १९४७ (चार वर्षे)
वर्ष १२ – अंक १ ते १२. जानेवारी - ते डिसेंबर १९४८.
वर्ष १३ व १४ – अंक प्रत्येकी १ ते ५,

(६ - ७), ८ ते १२. जानेवारी १९४९ ते डिसेंबर १९५० (दोन वर्षे).

वर्ष २ – अंक + १ एप्रिल १९१०...४ जुलै ८ नोव्हेंबर १९१०.

न्यायलहरी

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) 'सुर्यो-दया' चे संपादक. प्रकाशक – ठाणे. मुद्रक – सूर्योदय छा. (ठाणे). वा. व. रु. ३८१२, मागाहून अंदाज ८६. अंक २४ पृष्ठे. ९'२ × ६'१. प्रथमांक – जानेवारी १८६८. (पुस्तक-अंक).

स्वरूप – मुंबई व कलकत्ता हायकोर्टांचे निवाडे, इंग्रजी कायदे, रिपोर्ट – हायकोर्टांचे सर्क्युलरे, ठराव इ.

विशेष माहिती – वर्णन 'जमीन कायद्यासंबंधी माहिती.' हे पुस्तक सूर्योदयाची पुरवणी आहे. आकार – अंक २, ३ ८'८ × ५'५.

[मवं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४ जानेवारी ते एप्रिल १८६८.

न्यायाश्रम

मासिक : संपादक – वासुदेव ग्यानोबा कुडळ. प्रकाशक – (वर्ष २) संपादक, कुडाळ. मुद्रक – न्यायाश्रम छा., कुडाळ. वा. व. रु. ३, मागाहून रु. ४८८. पृ. अ. ८६. ८.५ × ५'४. प्रथमांक – जुलै १९११.

स्वरूप – मुंबई हायकोर्टाचे निवाडे आणि महत्त्वाचे ठराव, शिवाय न्यायशास्त्रविषयक लेख, निबंध, ठरावांवर टीका, अभिप्राय इ. न्यायविषयक चुटके.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष २ अंक ८ ते ८ - ७'२ × ४.८ *वा वर्गणी* – वर्ष २ सहामाही रु. ३८६, पृ. अ. ८११.

[पुमम, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९११, ..८ फे १९१२ ते १२ जून १९१२.

न्यायाश्रय

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) व्यंकट नारायण गद्रे, ... हरी गद्रे. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – धर्मचिंतामणी (...), पुणे. वा. व. (वर्ष ९) रु. १० आगाऊ, रु. १२ मागाहून. पृ. अं. रु. १. अंदाज ४०, ३६ पृष्ठे. ९.५ × ६'४ (शेवटचा अंक). प्रथमांक – नोव्हेंबर १८६७. (पुस्तक - अंक.)

उद्देश – हायकोर्टांच्या निवाड्यांची माहिती देणारे मासिक. स्वरूप – मुंबई, मद्रास, कलकत्ता, अलाहाबाद हायकोर्टांचे निवाडे व निवडक निवाडे. मुंबई सरकारचे न्यायविषयक सर्क्युलरे व ठराव वगैरे, मराठी आक्ट येणेप्रमाणे ते वर्ष, मराठी निवाड्यांचा गोषवारा वगैरे.

विशेष माहिती – प्राथमिक वर्षाचे वर्ष ९ ना दिला आहे. आकार १०'१ × ६'७. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ११ - रु. ८, वर्ष १२ - रु. ८, वर्ष ३६ - रु. १०, वर्ष ५२ - रु. ५. *संपादक* – वर्ष ५० व ५१ फक्त राजमाचीकर; वर्ष ५२ पासून ग. वि. राजमाचीकर.

[सुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ नोव्हेंबर १८६७ ते ६ एप्रिल १८६८.

वर्ष २ – अंक १ मे १८६८ ते ६ ऑक्टोबर १८६८.

(सरकारी यादीमध्ये वरील दोहोंचे एकच वर्ष धरले असे दिसते.)

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. नोव्हेंबर १८६८ ते ऑक्टोबर १८६९.

वर्ष ४ – अंक + १ ते १२. डिसेंबर १८६९ ते नोव्हेंबर १८७०.

वर्ष ५ – अंक + १ जानेवारी १८७१ ते ९ सप्टेंबर १८७१,...

वर्ष ५ पासून वर्षारंभ जानेवारीपासून कायम. मध्यंतरी अनेक वर्षांचे अंक मिळाले नाहीत.

मिळालेल्या वर्षांचा तपशील संकलित असा
वर्ष ९ (१८७५) १० अंक; वर्ष ११ (१८७७) १० अंक सूचीवरून वार्षीक पुस्तक, वर्ष २२ (१८८७ नमशः १८८८ पावेतो) १२ अंक, वर्ष ३२ (१८९७) १२ अंक; वर्ष ३३ (१८९८) १२ अंक, वर्ष ३६ (१९०१) १२ अंक, वर्ष ४० (१९०५) १२ अंक, वर्ष ४९ (१९१४) १२ अंक, वर्ष ५० (१९१५) १२ अंक, वर्ष ५१ (१९१६) १२ अंक.

वर्ष ५२ व ५३ – (१ - ३), (४ - ६), (७ - ९), (१० - १२) जानेवारी १९१७ ते डिसेंबर १९१८ (दोन वर्ष).

न्यायास मदत

मासिक : संपादक – (तयार करणार) शंकर कृष्ण देवमानकर, विनायक गणेश दातार. प्रकाशक – संपादक, धुळे. मुद्रक – अरुणोदय छा. ठाणे. वा. व. रु. ६, मागाहून रु ८. पु. अं. ८१२. अंकात २४ पृष्ठे. ९·८ × ६·३. प्रथमांक – जानेवारी १८७०. (पुस्तक अंक).

उद्देश – "अथवा मुंबई, मद्रास व कलकत्ता या तिन्ही कोर्टाच्या निवडक फौजदारी निवाड्याचे मासिक पुस्तक."

विशेष माहिती – प्रथम – अथवा इत्यादी उद्देशात नमूद केला आहे.

[दवाणी, मंग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ७ जानेवारी ते जुलै १८७०—

पंचम जॉर्ज विजय

मासिक : संपादक – कान्त रामनाथ शेळकी. प्रकाशक – संपादक, बेळगाव. वा व. • १८८. ८·५ × ५·५. प्रथमांक – ऑक्टोबर १९११

उद्देश – सांप्रत सुधारणेच्या मार्गावर येऊ पाहणाऱ्या आपल्या हिंदी राष्ट्राला काय पाहिजे आहे त्याचे विवेचन. स्वरूप – विविध विषयांची सांगोपांग चर्चा.

ब्रीदवाक्य –
सत्यमेव जयते नानृतम् ।

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १९११.

पत्रिका

मासिक (पत्र) . संपादक – भाऊ गोरक्ष पंडित. प्रकाशक – संपादक, वढवाणी. वा. व. रु. १८८ माफफलाहद. १३·२ × ८·२. प्रथमांक – (जून १९१४ ?).

उद्देश – ज्योतिर्विषयक.

ब्रीदवाक्य –

ज्योतिर्विद्भ्यो ग्रहीतव्या ज्ञानमिलेच पत्रिका ।
नाम्ना प्रकाश्यते पत्री प्रमोदन्तां विपश्चितः ॥

विशेष माहिती – *संपादकाची माहिती* – ज्योतिर्विद्याविशारद, लोणखेडे, पो. शहादे (प. खानदेश). याच संपादकाचे याच नावाचे मासिक फेब्रुवारी १९०९ मध्ये वर्षारंभ असलेले निघत होते. [संदर्भ फलज्योतिषादर्श वर्ष ३ अंक ७ (एप्रिल १९०९) पोच मलपृष्ठ २].

[मग्र]

वर्ष ५ – अंक ... ९ फेब्रुवारी १९१९, ... १२ मे १९१९.

पथ्यबोध

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) रामचंद्र पांडुरंग वैद्य. प्रकाशक – पणजी, गोवे., मुद्रक – हिंदु पोर्तुगीज छा., पणजी. वा. व. रु. १. पु. अं. ८४. ७·१ × ४·२. प्रथमांक – कार्तिक शके १८१०.

उद्देश – (कवितारूपाने निवडक चरण) "आरोग्यार्थक निबंध, मार्मिक कविता, स्फुटलेखादी ।

देटनि बाल-तरुण स्त्रियांची प्रिय सेवा घेतली।
अनेक डॉक्टर वैद्यांनी हे पसंत केले आहे।
लोकारोग्यस्थैर्य यत्न हेतु मनी धरताहे॥"

स्वरूप – रोग न होण्याविषयी उपायपर निबंध, वैद्यकविषयक कविता, गोमंतकीयांच्या लोकहित विचार, गोव्यातील वनस्पतींचे गुणधर्म, आरोग्य-विचार इ.

ध्येयवाक्य –

आयुः कामयमानेन धर्मार्थसुखसाधनम्।
आयुर्वेदोपदेशेषु विधेयः परमादरः॥

–वाग्भट.

विशेष माहिती – पोटमथळा – 'अथवा आरोग्याची मेजवानी'. प्रकाशक – वर्ष २ गणेश महादेव जानोरीकर; वर्ष ४ ह. गो. खडेकर, गानापूर. लोकाश्रयाच्या अभावी १९०२ मध्ये बंद झाले.

[मुंमरं, अकावि, माग्रम]

वर्ष १ – अंक १, २, ..., ५, ६, ..., ९ ते १२. कार्तिक १८१० ते अश्विन १८११.

वर्ष २ – अंक ..., (५-७), ..., ९, ..., ११, १२. (कार्तिक १८११) ते अश्विन १८१२.

वर्ष ३ – अंक १ १८९३, (२-१०) १८९४. पण शिवाय (७-८) हा निराळा आढळतो.

वर्ष ४ – अंक + १ ते ५, (६-७), (८-९), (१०-१२). जुलै १९०० ते जून १९०१.

पद्मनाभांचा कवितासंग्रह

मासिक : प्रकाशक – ए. के. देसाई, नूल्वि, ता. हुबळी. मुद्रक – बोधमातु छा. नूल्वि. वा. व. रु. २, मागाहून रु. २८११. अंकात २० पृष्ठे. ९ × ५.१. प्रथमांक – कार्तिक शु. १ श. १८१९.

विशेष माहिती – प्रस्तावना – श्रीमत्परमहंस पद्मनाभ यांच्या वर्षे. यात मुंडोतिनिषद्गार्य-प्रकाशिका मराठी ओवीबद्ध प्रसिद्ध झाली.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ कार्तिक ते ४ फाल्गुन १८१९

पराग

मासिक : संपादकमंडळ – ग. ना. जोशी, य. न. केळकर, मो. ग. दीक्षित. प्रकाशक – जनार्दन गणेश जोशी, पुणे. वा. व. रु. ९. पु. अं. रु. १. अंकात ४८ पृष्ठे. ९·६ × ७·३. प्रथमांक – सप्टेंबर १९४७.

उद्देश – इतिहास विषयाला वाहिलेले. इतिहासप्रेमी सामान्य वाचकाच्या अपेक्षा व आकांक्षा पूर्ण करणारे. क्षेत्र – भारतीयांचा इतिहास. स्वरूप – सचित्र, चित्रे, नकाशे, चर्चात्मक निबंध, ऐतिहासिक टिपणे, बखरी, प्रकरणे, संशोधनात्मक संकीर्ण लेख, आख्यायिका, चरित्रे, ऐतिहासिक पत्रे, ऐतिहासिक वृत्तवार, किल्ले, आत्मचरित्रे, शहरांची माहिती, शिलालेख, देवस्थाने इ.

विशेष माहिती – वर्ष ३ पासून बदल. संपादक – ग. ना. जोशी, वा. व. रु. ३८६. विषय – फक्त संकीर्णविषय; प्रकाशक – ज. ग. जोशी, श्रीकृष्ण गोपाळ आणि कंपनी करिता, पृष्ठे अंदाजे २४. वर्ष ४ – वा. वर्गणी रु. २, पृ. ३२.

[माइसमं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १९४७ + २ नवंबर १९४७ ते १२ सप्टेंबर १९४८. अंक २ दिवाळी.

वर्ष २ व ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते स) अक्टोबर १९४८ ते सप्टेंबर १९५० (दोन वर्षे).

वर्ष ४ – अंक १ ते ३ अक्टोबर ते डिसेंबर १९५०... अंक २ दिवाळी.

पवित्रनाम

मासिक : प्रकाशक – पाच हौर मिशन, पुणे. मुद्रक – इलस्ट्राइट छा. पुणे. वा. व. रु. ०१२. पु. अ. ८८६. अंकात ८, १२ पृष्ठे. १०·९ × ८ ६. प्रथमांक – डिसेंबर १९०६.

स्वरूप – आराधना, पचांगावर स्फुट टीका, मत्यर्थीच्या प्रार्थनेचे व उपकारस्तुतीचे विषय, मातिस्ने, मृत्यू, वृत्ते, टिपणे, कविता, चरित्रे इ. स्त्रिस्ती मताचे.

विशेष माहिती – *या वर्णनी* – वर्ष १ अंक ९ पासून ८९. *भाषा* – वर्ष १ अंक ९ पासून इंग्रजी मजकूर. *मुद्रण* – वर्ष १ अंक ३ कोल्हापूर मिशन छा.

[जाधव संग्रह]

वर्ष १ ते ३ – अंक १ ते १२. डिसेंबर १९०६ ते नवंबर १९०९ (तीन वर्षे). वर्षवार अनुक्रमे पृष्ठे ९६, ९८, १४४.

पांचजन्य

मासिक : संपादक – गु. शि. कुळकर्णी. सहसंपादक – कॉ. वा. सावंत, आ. धो. ढेरे, शि. म राजमाने. प्रकाशक – मिरज. वा. व. रु. ४. फु. अं. ८६. अंकात ३६ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – भाद्रपद श. १८७०.

स्वरूप – भगवद्गीतेच्या श्लोकांवर प्रवचन, शेतकरी व कामकरी यांची संपत्ती, नैतिक स्थिती व शिक्षण यावर लेख, शेती इ. विषय.

ब्रीदवाक्य –

मरोनि सद्भावाची अञ्जुळी । मिया वोविया फुले मोकळी ।
अर्पिली अंघ्रियुगुली । विश्वरूपाच्या ॥

[लोकमान्य छा मिरज]

वर्ष १ - अंक १ भाद्रपद १८७०.

पांचाल

मासिक : संपादक – शंकर कृष्णाजी रावूर्डी-कर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. ४. अंकात २८ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – मे १९४८.

उद्देश – महाराष्ट्र पांचाल सभेच्या विद्यमाने सुतार लोहार समाजाचे एकमेव मुखपत्र. स्वजातीची सांस्कृतिक उन्नती, औद्योगिक क्षेत्रात भरभराट व जातीच्या कलाविषयक आकांक्षा पुऱ्या करण्याचा प्रयत्न करणार. स्वरूप – धंद्याला पोषक उच्च शिक्षण देणारे लेख.

विशेष माहिती – संचालक – रामचंद्र तात्याराव बळगडेकर, चेअरमन सखाराम चंदन-पूरकर.

[कालिकाप्रसाद छा. पुणे]

वर्ष १ – अंक १ मे १९४८ ते ४ आगस्ट १९४८ + (५–६) नवंबर १९४८ —.

पारिजात

मासिक : संपादक – रघुनाथ ज. सामंत ('कुमार रघुवीर'). प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – इंडिया प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई, मन्वंतर छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. ४. फु. अ. ८६. अंकात साधारणत. ६४ पृष्ठे. ९ × ६·१. प्रथमांक – जानेवारी १९३४. (सत्य अंकक्रमांक)

उद्देश – विस्तृत शाखांचा, सुगंधाने उदात्त मनोवृत्ती जागृत करणारा, सुंदर फुलांचा वाङ्मय पारिजात, महाराष्ट्रभाषेच्या उद्यानात लावावा. स्वरूप – वर्णनात्मक लेख, लघुकथा, लघुनिबंध, कविता, वाङ्मयमत्ताची रोजनिशी, साहित्याचे महत्त्वमापन, आमचे आयुष्य, कलोपासना, पर भाषेतून मराठीकरण, व्यक्तींची शब्दचित्रे, जीवन चरित्रे, जुन्या वाङ्मयातील सौंदर्यस्थळे, सामाजिक, आर्थिक व शिक्षणविषयक टिपणे.

विशेष माहिती – 'स्वच्छ पांढरा कागद, उत्तम छपाई, रत्नाकराच्या बरोबरीचा'.

वर्ष २ – अंक (१ - २), ३, (४ - ५), (६ - ७), (८ - ९), १० ते १२. सप्टेंबर १८८२ ते आगस्ट १८८३.
वर्ष ३ – अंक १, (२ - ४), ५, (६ - ७), ८, (९ - १०), (११ - १२). सप्टेंबर १८८३ ते आगस्ट १८८४.
वर्ष ४ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - - ६), (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). सप्टेंबर १८८४ ते आगस्ट १८८५.
वर्ष ५ – अंक + (१ - २), (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८), (९ - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८६.
वर्ष ६ – अंक + (१ जा - २ फे), (३ मा - ४ ए) जानेवारी ते एप्रिल १८८८.

पुराणप्रकाश

मासिक : संपादक – (भाषांतरकार) गोविंद परशुरामशास्त्री रावेरकर. प्रकाशक – पुराणप्रकाशक मंडळी, मुंबई. मुद्रक – पुराणप्रकाश आणि गोरक्षण छा. मुंबई. वा. व. रु. ३ ट. ह. ०६. फु.अ. ०४. अंकात प्रकरणवार ४८ पृष्ठे. ९·१ × ६·३. प्रथमांक – श्रावण भाद्रपद शु. १८१७.

उद्देश – अलीकडे परभाषेतील पुस्तकांची भाषांतरे होऊ लागली आहेत, त्यापेक्षा रसाळ, गहन व आश्चर्यकारक असे प्राचीन ग्रंथ आहेत, त्यांचा स्वाद महाराष्ट्रभाषा जाणणाऱ्याला मिळवून देणे.

स्वरूप – महाभारत व पुराण ग्रंथाचे सरळ मराठी भाषांतर – महाभारत, गणेशपुराण, वराहपुराण, नृसिंहपुराण असे चार ग्रंथ सुरू.

विशेष माहिती – पॉट मथळा – "अर्थात महाभारत व पुराण ग्रंथाचे सरळ मराठी भाषांतर." प्रथमांकी प्रत्येक अंकात ९६ पृष्ठे व वार्षिक वर्गणी ६ रु. फु. अं. ०८ असे छापून पुढे पृष्ठे व वर्गणी निम्मी केली. वर्ष १ अंक १ वर (१) प्रथम आषाढ शु. १८१७ जुलै १८९५ असे छापलेले, नंतर (२) श्रावण मासाची त्यावर चिठी चिकटविलेली व (३) वर्ष १ श्रावण– भाद्रपद, शके १८१७ अंक १. २, अशी लाल पाटली चिठी छापून चिकटविलेली, असे पहिल्या अंकाचे तीन पर्याय आढळतात.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक (१ श्रा - २ भा) १८१७, ..., (५ मा - ६ पौ) १८१७.

पुराणमतवादी

मासिक : संपादक – निंबक रामचंद्र घाटपांडे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ०२. ८·३ × ५·२. प्रथमांक – कार्तिक शु. १ श. १८५१.

उद्देश – सनातन धर्माबद्दल अभिमान बाळगणारा – जुन्या राहणी, पूर्वीचे आचार-विचार (यांची माहिती) आणि सध्या पाश्चात्य शिक्षणामुळे मनुष्यास मार्गाचे अवलंबन करून होणारी प्रगती किती नुकसानकारक आहे व परिणामी भयंकर आहे याचे यथार्थ ज्ञान देणे.

स्वरूप – धर्म, राजकारण, पौराणिक संस्कृती इत्यादीविषयक लेख.

बोधवाक्य –

वेदशास्त्रानुसारे वागणे ।
शास्त्रसंमत कर्तव्याने राहणे ।
गोब्राह्मण पालन करणे ।
हा धर्म. यावरच राजकारण ॥

[पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ कार्तिक १८५१, २ मार्गशीर्ष १८५१.

पुराणादर्श

मासिक : संपादक – (कर्ते) विष्णु लक्ष्मण शास्त्री पुरोहित. प्रकाशक – संपादक, वाई. वा. व. रु. ४८१०. फु अं ०८, ०४. अंकात ८० पृष्ठे. ८·३ × ५·३. प्रथमांक – ज्येष्ठ शु. १ श. १८२३.

उद्देश – पुराणे–मूळ व भाषांतर. स्वरूप – आनंदरामायण, देवी भागवत इ. समूळ भाषांतर.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १, २, ३ (अधिक श्रावण), ४, (५ - ६), (६ - १२). ज्येष्ठ १८२३ ते वैशाख १८२४. अधिकमासामुळे तेरा अंक – अंक क्रमांक ६ दोनदा आल्यामुळे शेवटचा अंक क्रमांक १२.

(समूल) पुराणार्थप्रकाश

मासिक : संपादक – (सर. नांव) मोरेश्वर हरिश्चंद्र जोशी. प्रकाशक – म्यानेजर, काळकादेवी रोड, मुंबई. वा. व. रु. ३, मागाहून रु. ४. फु.अं. ८६. अंकात २०-२४ पृष्ठे. ९·५ × ६·३. प्रथमांक – कार्तिक श. १८०६.

उद्देश – जी पुराणे व उपपुराणे छापली नाहीत ती सर्व मूळ संस्कृत आणि मराठी टीकेसहित स्वल्प किंमतीत मिळावी – प्रथम अद्‌भुतरामायणम् । स्वरूप – अद्‌भुतरामायण इ.

ध्रीदवाक्य –

पुराणाज्ञानसंभूततमोनाशकरः परः ।
पुराणार्थप्रकाशोऽयं भूयाद्विद्वन्मुदे मुहुः ।
अयं हि शुक्लप्रतिपद्दिवसे प्रतिमासभूः ।
लोहाक्षरैर्मुद्यते हि सर्वेषां हितकाम्यया ॥

विशेष माहिती – सरकारी कॅटलॉगमध्ये 'समूल पुराणार्थप्रकाश' असे नाव आहे. " ' पुराणार्थप्रकाश ' याच नावाचे एक गुजराथी मासिक पुस्तक येथे निघत असते. त्याच्या व आमच्या नावाच्या सारखेपणामुळे पत्रव्यवहारासंबंधी गोंधळ होण्याचा संभव आहे, म्हणून आम्ही आमच्या नावास ' समूल ' हे विशेषण जोडिले आहे."

[मुमग्र, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ९, (१० - १२). कार्तिक १८०६ ते अश्विन १८०७.

पुरुषार्थ

मासिक : संपादक – श्रीपाद दामोदर सातवळेकर. प्रकाशक – संपादक, औंध (सातारा). मुद्रक – भारत मुद्रणालय, स्वाध्याय मंडळ, औंध. वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात २४ पृष्ठे. ९·२ × ६·८. प्रथमांक – आगस्ट १९२४ (श्रावण श. १८४६). पुढे चालू १९६७. (मधून सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – स्वधर्माचे ज्ञान करून देऊन पुरुषार्थास प्रवृत्त करणारे. आम्हांला स्वधर्माचे ज्ञान झाले की मग परधर्मीयांच्या हल्ल्याची मुळीच भीती नाही, ते स्वधर्माचे ज्ञान आपल्या लोकांस करून देणे. स्वरूप – धार्मिक, नैतिक, शैक्षणिक, औद्योगिक, सामाजिक व राष्ट्रीय अर्थात सर्वांगीण उन्नतीचे मार्ग दाखविणारे लेख. सुगम व अनुभूत योगसाधनांची माहिती.

ध्रीदवाक्य –

कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतं समाः ।
(वर्ष १३) पुरुषार्थे जिणे गोड । पुरुषार्थेंचि मरण वाड ।
पुरुषार्थ नाही तैं उघड । मुख न दावावें ॥
–दासोपंत

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक १ ची द्वितीयावृत्ती निघाली. *वा. वर्गणी* – वर्ष ९ रु. ३, फु. अं. ८५. *प्रकाशनस्थळ* – वर्ष २५ पारडी, जि. सुरत.

[मुंमग्रं, डेक्कॉ, जग्रं]

वर्ष १ ते ७ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (आ ते जु). आगस्ट १९२४ ते जुलै १९३१. (सात वर्षे)

वर्ष ८ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२. आगस्ट १९३१ ते जुलै १९३२. अंक (५ - ६) भगवद्गीतांक; अंक ७ भगवद्गीतांक भा. २.

वर्ष ९ व १० – अंक प्रत्येकी १ ते १२. आगस्ट १९३२ ते जुलै १९३४. वर्ष ९ अंक ८ व ९ शिवाजी अंक. (दोन वर्षे)

वर्ष ११ – अंक १ (जुलै = ऑगस्ट), २ (ऑगस्ट = सप्ट.), ३ ते १२. ऑगस्ट १९३४ ते जुलै १९३५. शिवाय जुलै ३४ चा ज्यादा अंक = नवी नीती; अंक ४ दिवाळी अंक.

वर्ष १२ – अंक १ ते १२. ऑगस्ट १९३५ ते जुलै १९३६. अंक २ गणेशांक (हिंदु विभूतींचा विश्वकोश भाग १), अंक ३ दिवाळी अंक, गणेशांकाची पुरवणी.

वर्ष १३ – अंक १ ते १२. ऑगस्ट १९३६ ते जुलै १९३७. अंक २ श्रीगणेशांक भाग २, अंक ४ दिवाळी.

वर्ष १४ – अंक १ ते १२. ऑगस्ट १९३७ ते जुलै १९३८. अंक २ श्रीगणेशांक भाग ३, अंक ३ दिवाळी.

वर्ष १५ – अंक १ ते १२. ऑगस्ट १९३८ ते जुलै १९३९. अंक ३ वेदांक.

वर्ष १६ – अंक १ ते १२. ऑगस्ट १९३९ ते जुलै १९४०. अंक ३ वेदांक भा. २, अंक ४ शं. ल. गोखले अंक.

वर्ष १७ ते २३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ऑ ते जु). ऑगस्ट १९४० ते जुलै १९४७ (सात वर्षे).

वर्ष २४ – अंक १ ते ६ ऑगस्ट १९४७ ते जानेवारी १९४८ ...बाळपोळीचे सस्ट.

वर्ष २५ – अंक + १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४९.

वर्ष २६ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०.

पुष्पगुच्छ

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) कृष्णाजी नारायण आठले. प्रकाशक – नारायण रामचंद्र सोहोनी, कृ. ना. आठले, मुंबई. वा. व. रु. ४. पृ. आ. ८६. ८'४×५'४. प्रथमांक – जानेवारी १८८०.

स्वरूप – उपयुक्त विषयावर निबंध, चित्रकला, फोटोग्राफी, बुद्धिबळाचे डाव, कवितांची माहिती, क्षेत्रमोजणी, नकाशे काढणे, गोष्टी, औषधे, नाटक, जादू, सुभाषिते इ.

विशेष माहिती – यात 'लोकहितवादी' हा चरित्रात्मक व निमर्शात्मक लेख आला आहे.

[मम, मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ५ जानेवारी ते मे १८८०.

(मासिक मनोरंजक) पुष्पगुच्छ

मासिक : संपादक – शांताराम शंकर देशपांडे. प्रकाशक – उमरावती (वऱ्हाड). मुद्रक – विद्यासागर छापखाना. वा. व. रु. १॥३. अंकात प्रकरणवार १६ पृष्ठे. ६'५×४'७. प्रथमांक – अक्टोबर १९०७.

स्वरूप – कविता, गोष्टी, पत्रव्यवहार, कादंबरी, थोर पुरुषांची चरित्रे, चित्रे.

ब्रीदवाक्य –

जोडी पुष्प प्रचुरतम तो वर्णवे जे न वाचे।
जो वाप्प द्राक् शमवि मधुरे भाषणे पीडिताचे॥
गौप्ये गुह्ये प्रगट न करी जे रिपुध्वस होया।
जो स्वच्छत्वे निजहृदयिंच्या लाजवी गंगतोया॥१॥

विशेष माहिती – मुद्रक – अंक ४ चे उमरावती शारदा प्रिंटिंग छापखाना.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९०७, ... ४ जानेवारी १९०८.

पूजा

मासिक : संपादक – अ. ना. देशपांडे, ना. रा. शेंडे. प्रकाशक – ना. रा. शेंडे, नागपूर. वा. व. रु. ५ पृ. अ. ८८. अंकात ४८ पृष्ठे. ९'६×७'१. प्रथमांक – नवंबर १९४७.

उद्देश – श्रमजीवी तथा दलित वर्ग यांच्या सेवेस आणि उद्योग, शास्त्र व कला यास वाहिलेले लोकाभिमुख वाङ्मयीन मासिक.

विशेष माहिती – मार्गदर्शक – ग न्य मुखपृष्ठावर छायाचित्र – ल. बा. परांडे.

[धवगो]

वर्ष १ – अंक १ ते ५, (६ - ८), ९, (१० - ११), १२. नोव्हेंबर १९४७ ते अक्टोबर १९४८. अंक १ दिवाळी अंक, अंक ३ स्वराज्य विशेषांक, अंक ५ म गांधी स्मृति अंक

वर्ष २ – अंक १ नोव्हेंबर १९४८

वर्ष २ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), ६ ते ८, फेब्रुवारी ते सप्टेंबर १९१७.

वर्ष ३ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), (६ - ७). जानेवारी ते जुलै १९२०

वर्ष ४ – अंक १, २, , (४ - ५), (६ - ७), (८ - ९), (१० - १२) अक्टोबर १९२२ ते सप्टेंबर १९२३

वर्ष ५ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १०. जानेवारी ते ऑक्टोबर १९२५

वर्ष ६ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ७ जानेवारी ते जुलै १९२६—

पूर्णानंद

मासिक : संपादक – दत्तात्रय रामचंद्र सोहनी सहसंपादक – (सहायक) वर्ष १ अं ६ – विठ्ठल वामन हडप, अंक ८ ९ सदाशिवात्मा प्रकाशक – संपादक बेळगाव मुद्रक – (वर्ष ६) श्रीमत्पादुर्गाप्रसाद छा., बेळगाव या व रु ८८. फु अ ८१८६ अंकात ५४ पृष्ठ (२ मलपृष्ठे गणनेत धरून) ६ ३ X ४८ प्रथमांक – फेब्रुवारी १९१६

उद्देश – ऐतिहासिक व संकीर्ण वाङ्मयाचे प्रकाशन स्वरूप – सचित्र गोष्टी, कुटके, कविता, बातम्या इ

ब्रीदवाक्य –

(मलपृष्ठ) ॐ नमोजी आद्या । वेदप्रतिपाद्या ।
जय जय स्वसंवेद्या । आत्मरूपा ॥

(मुखपृष्ठ) सत्यमेव जयते नानृतम् ।

वर्ष ६ – पराक्षीरतापुढे रत्न टेविता होय समाधान ।
तैसे जनिया पुढे ज्ञान, बोलावे वाटे ॥

विशेष माहिती – प्रकाशक – वर्ष ३ – टी वाय पाटील संपादकाचा निर्देश नाही आकार – वर्ष ८ ८ ३ X ५ ३, वर्ष ६ – ६ ५ X ४ ८ वा नगण्य – वर्ष – ८ ८१२, फु अ ८२, वर्ष ६ – ठ १८१

[मुमग्र, मग्र, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ७, (८ - ९), (१० ११), १२ फेब्रुवारी १९१६ ते जानेवारी १९१७

पूर्णेंदु

मासिक : संपादक – दत्तात्रय गोविंद आपटे. प्रकाशक – संपादक, कुडाळ मुद्रक – माधव विद्या प्रेस, कुडाळ वा व रु १८१२, ह ह सह २८४. फु अ ८२ अंकात ३० – ४० पृष्ठ ८ ४ X ५ प्रथमांक – चैत्र श १८५८

उद्देश – वाग्देवीची सात्विक सेवा करणे स्वरूप – सचित्र निबंध, चरित्र, कथा, गोष्टी, वाङ्मयदर्शन पत्रे, विनोदविभाग, गणिताक्षर कोडी

ब्रीदवाक्य –

(१) उद्धरेदात्मनात्मानम् ।
(२) वनी उद्यानी निशिदिनी फिरून ।
ह्या गोरी धुडुनी माळरान ।
फुले वेचुनि गुंफुनी पुष्पमाला ।
'फुलोरा' ये रसिकांसि द्यावयाला ॥

विशेष माहिती – संस्थानिक वऱ्हाडचे प्रमुख मासिक ब्रीदवाक्य – क्रम (२) वर्ष २ अंक ५ पर्यंतच क्रम (१) काही अपवाद सोडून वर्तुळेतर अक्षर – मलपृष्ठावर किंवा प्रथम पृष्ठावर कार्यनिर्देश – वर्ष ४ अंक ८ ते १२ व वर्ष ५ अंक (५ ६) वर नाही. अनुक्रमणिका – वर्ष ३ ला अंकात सुरुवीच नाही संपादक – वेळोवेळी निर्देश – वर्ष २ सहायक के सी नारळेकर, स हि पाटील, सौ कमल बाई सोहनी, वर्ष ५ – सौ कमल सोहनी,

विनायक अबाजास कस्तुरे, स हि पाटील जाहजद त्या वगणी – वर्ष ७ अंक (३ ४) पुढील ८ अंक (४ ला अंक काढून) न चालवता मीत देणार असे त्या अंकात निवेदन

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७ ८), ९ ते १२ चैत्र ते फाल्गुन १८७४ अंक (७ ८) अश्विन कार्तिक दिवाळी अंक

वर्ष २ – अंक १ ते ५, (६ ७) ८ ते १०, (११ १२) चैत्र ते फाल्गुन १८७५ अंक (६ ७) मात्र अश्विन खानदेश वऱ्हाड खास अंक, प्रथम भाग

वर्ष ३ – अंक १ ते ८, (९ १०), ११ ते १३ चैत्र ते फाल्गुन १८७६ (१ अधिक मास) अंक (९ १०) का मा खानदेश वऱ्हाड खास अंक, भाग दुसरा

वर्ष ४ – अंक १ ते ७, (८ ९) १० ते १२ चैत्र ते फाल्गुन १८७७ अंक ७ अश्विन दिवाळी अंक

वर्ष ५ – अंक १ चैत्र १८७८, २, (३ ४) ज्येष्ठ १८७८ (५७ छापले), (५ ६) —अंक १ चैत्र १८७८ वगैरेमात्र

पैसापत्री

मासिक प्रकाशक – महादेव त्र्यंबक देवस्थळी, पैसापत्रांतिक मन्डळी, मुंबई मुद्रक – विजय छापखाना, मुंबई वा व क ८११ आकार २७ पृष्ठ ७२ X ४२ प्रथमांक – जुलै १९०८

उद्देश – राष्ट्रीय जागृती करणारे मासिक स्वरूप – कविता, नामांकित पुरुषांची माहिती, औद्योगिक विषयावर निबंध, परदेशी मालावर बहिष्कार, स्वदेशीचा पुरस्कार इ प्रचलित प्रश्नांचा ऊहापोह, बातम्या इ

ब्रीदवाक्य –

सामर्थ्य आहे चळवळीचे । जो जो करील तयाचे ।
परंतु येथे भगवंताचे । अधिष्ठान पाहिजे ॥

विशेष माहिती – स्वदेशी कागदावर निघणारे मासिक पुस्तक 'पैसाफंड'चाच नवा अवतार वगैरेमात्र मासिकाचे चालू पाहा 'पैसाफंड' मुंबई १९०३

[समग्र, मम]

वर्ष ६ – अंक १, २, ३, (४ ५), ६ ते ११ जुलै १९०८ ते मे १९०९—

पैसाफंड

मासिक संपादक – एकनाथ गणेश भाडारे प्रकाशक – अंताजी गणेश काळे (मालक), मुंबई मुद्रक – विजय छा (वर्ष ३) वा व क ६ सह क ८११ प व ८१ का १२, २८ (वर्ष ४) पृष्ठ ६ ५ X ४ प्रथमांक – जुलै १९०३ शेवटचा अंक – जून १९०८

उद्देश – स्वदेशी व्यापार राष्ट्रकार्यासाठी व्यक्तिश परस्पर पैसा दिल्यास त्याबद्दल रुपये जमतील ते उत्तरोत्तर औद्योगिक इत्यादी कामाकडे लावल्यास देशोन्नती होईल याच्या प्रचार कार्यार्थ स्वरूप – विविध कविता, गोष्टी, प्रचार कार्यवृत्त, स्फुटविषय, मुलाखती इ

विशेष माहिती – स्वदेशी कागदावर निघणारे मासिक पुस्तक पुढे नवीन अवतारात हेच मासिक १९३८ पासून पुन्हा निघाले व चालले पाहा पुढे पैसाफंड (२) एप्रिल १९३८

[मुमग्र]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ जुलै १९०३ ते जून १९०८

पैसाफंड (२)

मासिक संपादक – सीताराम दिनकर नाबर (वर्ष ८) प्रकाशक – अंताजी गणेश काळे मुंबई वा व क १ पु अ ८१ आकार २४ १/२ X ५ ४ प्रथमांक – एप्रिल १९३८ (जुलै १)

उद्देश – स्वदेशी, स्वराज्य, उद्योगधंदे, व्यापार

या विषयावरील माहिती, लेख, विचार, चर्चा प्रसिद्ध करणे

ब्रीदवाक्य –

देशाला ये उन्नती उद्यमाने ।
उद्योगांची वाढ ज्या शिक्षणाने ।
त्याची देशी सोय ती पूर्ण व्हाया ।
पैसाफंडा छिद्र व्हा द्रव्य द्याया ।

विशेष माहिती – वर्ष ८ वे – पैसाफंडातेजक मंडळीच्या पुरस्काराने, मुंबई आकार – वर्ष ११ ९६ × ७२ सहसंपादक – वर्ष ११ यशवंत गणेश वझे

[मुमग्र]

वर्ष ७ (नवे १) – अंक १ ते १२ एप्रिल १९३८ ते मार्च १९३९

वर्ष ८ (नवे २) – अंक + १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९४०

वर्ष ९ (नवे ३) – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९४१

वर्ष १० – अंक १, २, (३ ४), (५ ६), (७ ८), (९ १०), (११ १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९४२.

वर्ष ११ – अंक (१ २), (३ ४), (५ ६), (७ ८), (९ १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९४३

वर्ष १२ – अंक १, २, (३ ६), (५ १०), (११ १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९४४.

वर्ष १३ – अंक (१ २) जा फ १९४५ ५ जुलै १९४५ —

प्रकाश

मासिक संपादक – ग रा पवार, शांताराम आठवले, वी एम् कारेकर, भ कृ माधव प्रकाशक – गणपत खंडेराव पवार, पुणे वा व रु १८८ फु अ ८२ अंकात ४० पृष्ठे ९७ × ७ ३ प्रथमांक – एप्रिल १९३६

उद्देश – मानसिक, शारीरिक सामर्थ्याची, संस्कृतीची व आर्थिक उन्नती घडवून आणणे

स्वरूप – सचित्र विविध ललित वाङ्मय याच संस्कृतीला पोषक व नवमतवादाला विरोधक लिखाण कविता, लघुकथा, शब्दचित्रे, ग्रंथ पुस्तक परीक्षणे, नाट्यसर्गीत, व्यायाम निरूपण इ

विशेष माहिती – संपादक – ना ह आपटे

[दसापा, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ९ एप्रिल ते डिसेंबर १९३७ अंक ८ दिवाळी लघुकथा अंक

प्रकाश

पाक्षिक / मासिक संपादक – रामकुमार वर्मा सहसंपादक – (सहायक) मु प मिराशिकर, शरच्चंद्र मुक्तिबोध, इंद्रबहादुर खरे, नीलन नायक प्रकाशक – डॉ वेणीशंकर झा, सार्वजनिक शिक्षण विभाग, नागपूर वा व रु ८ पु अ ८६ अंकात ३२ पृष्ठे ९८ × ७ २ प्रथमांक – ऑक्टोबर १९४८ (शिवाय खास अंक क्रमांक)

उद्देश – मध्यप्रांत व व्हाड सरकारच्या समाज शिक्षण विभागाचे समाजशिक्षण कार्यक्रमासाठी विचारसामग्री पुरविणारे

ब्रीदवाक्य –

जितुके काही आपणासी ठावे ।
तितुके हळुहळु सिकवावे ।
शहाणे करून सोडावे । बहुत जन ॥

विशेष माहिती – वर्णन – मार्दस्त मासिका सारखे अधिक उत्तम प्रकाशनाची तारीख सामान्यत प्रतिमास १ व १६ संपादक – (वर्ष १ अंक १३ चे सुमारे) गौरीशंकर लहरी रूपांतर – अंक १७ मध्ये – ‘ मासिकात रूपांतर करीत आहो पुढील अंक १६ जून १९४९ रोजी निघेल ’ अशी सूचना

[दवावो]

वर्ष १ – अंक १ ते २०, (२१ २२), २३, (२४) ऑक्टोबर १९४८ ते सप्टेंबर १९४९ अंक ९ १ मे १९४९ बापू

अंक; अंक १० वापू अंकाचे परिशिष्ट; अंक (२१ - २२) स्वातंत्र्यदिन विशेषांक.

वर्ष २ – अंक २५ अक्टोबर १९४९ ते ३०—

प्रगति

मासिक : संपादक – श्रीधर नारायण नाजविले. सहसंपादक–वर्ष ३ म गो. नाजविले. प्रकाशक – संपादक, नागपूर. मुद्रक – सरस्वती प्रेस नागपूर, वर्ष४ – साहित्य मुद्रणालय, वर्ष ५– गोपाल प्रिंटिंग प्रेस. वा. व. रु. १, १८४. पृ. अं. ८२, ८३. अंकात ४, ८, १९ पृष्ठे. वर्ष ३ – ८·५ × ६·८, वर्ष ४ – ७·५ × ५, वर्ष ५ – ९·५ × ६·४. प्रथमांक–१९२९, शिळामुद्रित डिसेंबर १९३०, मुद्रित जानेवारी १९३२. (अंक २३ पर्यंत सलग अंकक्रमांक. पुढे वर्ष - अंक).

उद्देश – श्रीचरक व मैनायणी (नंदुरबारकर) ब्रा. समाजाची म्हणजे पुढे अखिल यजुर्वेदी समाजाची अभिवृद्धी साधणे. स्वरूप – सचित्र. आद्ययजुर्वेदी ब्राह्मणसमाज आणि त्याच्या शाखा याची शास्त्रीय माहिती, सामाजिक, बौद्धिक, धार्मिक, आध्यात्मिक विषयाची चर्चा. लेख, कविता, लघुकथा, चरित्रे, विनोदी कोटया व संवाद.

ब्रीदवाक्य –

वर्ष ३ – सामर्थ्य आहे चळवळीचे ।
जो जो करील त्याचे ।

वर्ष ४ – न बुद्धिभेदं जनयेत् अज्ञानां कर्मसंगिनाम्।
जोषयेत्सर्वकर्माणि विद्वान्युक्तः समाचरन्॥
– भगवान् श्रीकृष्ण

वर्ष ५ – संहतिः कार्यसाधिका ।

विशेष माहिती – श्री चरक संघ तरुण मंडळीच्या संघटनेची स्थापना सुमारे १९२७. *संस्था-निर्देश* – वर्षे १ व २ – 'श्री चरक संघाच्या नियमाने निघणारे व श्री चरक व मैनायणी (नंदुरबारकर) ब्राह्मण समाजाच्या अभिवृद्ध्यर्थ झटणारे; ' वर्षे ३ व ४ – उत्तर भागात बदल – 'आद्य यजुर्वेदी ब्राह्मण समाजाच्या अभिवृद्ध्यर्थ झटणारे. ' वर्ष ५ – फक्त 'अखिल यजुर्वेदी समाजाच्या अभिवृद्धीसाठी झटणारे.' *संपादक* – वर्ष ४ जगन्नाथ रामचंद्र जोशी (प्रकाशक), मार्तंड केशव वाईकर; वर्ष ५ कृ. व. खेडलकर, म. गो. नाजविले, *सहसंपादक* – वर्ष ५ सौ. मनोरमाबाई कोल्हळे, सौ. मालतीबाई कुळकर्णी, वर्ष ५ अंक (११ - १२) पासून श्री. ना. नाजविले; वर्ष ६ डी. के. गोखले (उप-संपादक). चरक संघ कार्यकर्त्यांच्या अभावी क्षीण झाला.

[लिखाम जराजोशी नागपूर]

वर्ष १ – अंक हस्तलिखित.

वर्ष २ – अंक (१, २ हस्तलिखित), ३ ते १३. डिसेंबर १९३० ते अक्टोबर १९३१. अंक ३ शिळामुद्रणाचा आरंभ.

वर्ष ३ – अंक १४, १५ नवंबर, डिसेंबर १९३१; १६ (१५ ?) जा - फे - मा १९३२; १७ ते २१, (२२ - २३) एप्रिल ते अक्टोबर १९३२. अंक १६ मुद्रणारंभ (टाइप).

वर्ष ४ – अंक (१ ते ६), ७ ते १०, (११ - १२). नवंबर १९३२ ते अक्टोबर १९३३. अंक ७ मे खास महिला अंक, अंक (११ १२) स - अ दिवाळी अंक.

वर्ष ५ – अंक १ न - डि १९३३; २, ३, (४ ते १०), (११ १२). जानेवारी १९३४ ते अक्टोबर १९३४.

वर्ष ६ – तीनचार अंक अनियमित.

प्रगति

मासिक : संपादक – प्रल्हाद नारायण खोडे. प्रकाशक – संपादक, अकोला. वा. व. रु. ५. पृ. अं. ८८. ९·७ × ७·३. प्रथमांक – आगस्ट १९४७. पुढे चालू.

उद्देश – तेली समाजाचे मुखपत्र.

विशेष माहिती – *संपादक व प्रकाशक* – वर्ष २ अंक ९ रामकृष्ण राठोड.

[राजाराम मडगाव]

वर्ष १ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. आगस्ट १९४७ ते जुलै १९४८. अंक ४ दिवाळी अंक, अंक ६ श्रीसंताजीमहाराज विशेषांक.

वर्ष २ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. आगस्ट १९४८ ते जुलै १९४९.

वर्ष ३ – अंक १ ते ८, (९ - १०), (११ - १२). आगस्ट १९४९ ते जुलै १९५०. अंक ३ लघुकथा विशेषांक.

वर्ष ४ – अंक १ ते ५. आगस्ट ते डिसेंबर १९५०.

प्रगति

मासिक : संपादक – सुमन्त दयानंद करंदीकर. सहसंपादक – कमलाकर करमरकर (वर्ष ३). प्रकाशक – संपादक, भायखळा, मुंबई. मुद्रक – लोकसंग्रह छा., पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. आकार ८ पृष्ठे. ९·५ × ७·२. प्रथमांक – जानेवारी १९४८. पुढे चालू.

उद्देश – संक्रमणावस्थेत असलेल्या ख्रिस्ती समाजास मार्गदर्शन करणे. पक्ष-पंथ मिशनभेदांस थारा न देता समाजाच्या हिताहिताचा पुरोगामी दृष्टीने विचार करणे. *स्वरूप* – प्रगतिपथावर, पत्रे, वृत्तकण, परिचय, कथा, कादंबरी, बालविभाग हास्यतुषार, शब्दकूट इ. सदरे.

ब्रीदवाक्य –

–हे भुवन उजळण्या जरी ठाकले सज्ज
दीप्तिचे सिन्धू !
–ही प्रगतिपथावर शिंपिल एकच परि
तेजाचा बिन्दू ॥ (वर्ष १ अंक ३ पासून)

विशेष माहिती – *मुद्रण* – वर्ष १ अं. २ नागरिक छा., नासिक, वर्ष २ लोकसंग्रह छा. पुणे; वर्ष ३ श्रीलक्ष्मीनारायण प्रे., मुंबई. *वा. वर्गणी* – वर्ष २ रु. ३, फु. अं. ८४.

[जाधव संग्रह]

वर्ष १ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४८. अंक १२ ख्रिस्तजयंति विशेषांक.

वर्ष २ – अंक (१ - २), (३ - ४), ५ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४९. अंक १२ ख्रिस्तजयंति विशेषांक.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०. अंक १२ ख्रिस्तजयंति विशेषांक.

प्रतिभा

पाक्षिक : संपादक मंडळ – गंगाधर देवराव खानोलकर, के. नारायण काळे, विठ्ठल हरी कुळकर्णी. प्रकाशक – गं. दे. खानोलकर; वर्ष २ ह. वि. मोटे, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८१. अंकात २८ पृष्ठे. ९ × ६·९. प्रथमांक – २ जानेवारी १९३२. शेवटचा अंक–१ जुलै १९३७.

उद्देश – 'वाङ्मयद्वारे जीवनातील सर्व शाखांची सेवा' ('वर्षअखेर' वर्ष ३). महाराष्ट्रातील व महाराष्ट्राबाहेरील वाङ्मयविषयक चळवळींची माहिती गोळा करून प्रसिद्ध करणे, ग्रंथलेखन, ग्रंथप्रकाशन व ग्रंथमुद्रण याविषयी विचार प्रसिद्ध करणे व मराठी वाङ्मयाच्या प्रगतीस साहाय्य करणे. *स्वरूप* – सचित्र. कविता, चर्चात्मक लेख,पुस्तकपरीक्षणे, लघुकथा, लघुनिबंध,'प्रतिभेच्या न्यायमंदिरात', वाङ्मयीन चर्चा, छायानाट्य, पत्रव्यवहार, वाङ्मयवार्ता, पश्चिमेकडचे वारे, जिज्ञासूचे स्वागत, व्यक्तिवृत्तविचार, हास्यपरिहास उपहास.

विशेष माहिती – पहिले नमुन्याचे ४ अंक वृत्तपत्राचा आकार : १४.८ × १०. नमुना अंक दि. ५ डि. १९३१. *वा. वर्गणी प्रथम* रु. १, फु. अं. ८॥. अंक ४ पासून रु. १८८; वर्ष २ रु. २८८, फु. अं. ८२. *प्रकाशक* – वर्ष २ – ह. वि. मोटे (संचालक) *संपादक* – वर्ष २ – के. ना. काळे, ग. दे. खानोलकर, वर्ष ३ – ह. वि. मोटे. *आकार* – वर्ष ४-

१०.६ × ८.२ वर्ष २, ३, ४ याची वार्षिक उची आहे. 'अमेरचा अक' असे निवेदन इ वि. मोटे.

[जग्र, मुमग्रं, केनाकाळे, एसुर्पार्को]

- वर्ष १ – अक १ ते २५. दि २ जा १९-३३ ते ४ डि १९३३. (नमुना अक ५ डिसेबर १९३२).
- वर्ष २ – अक १ ते २५. दि ५ जा १९३४ ते ७ डि १९३४.
- वर्ष ३ – अक १ ते २४. दि ४ जा १९-३५ ते १३ डि १९३५. अक ७ विशेषाक (४ ए ३५).
- वर्ष ४ – अक १ ते २३ डि. १५ जा १९३६ ते १५ डि १९३६ (अक १४, १५, १६ चे क्रमाक चुकले आहेत) अक १ सावरकर अक.
- वर्ष ५ – अक १ ते १०, (११ १२) ३ फे १९३७ ते १ जु १९३७. अक १ विशेषाक, अक (११ १२) केतकर अक (शेवटचा)

प्रतिभा

मासिक सपादक – जगन्नाथ परमानद मुळे. सहसंपादक – न. मा कुलकर्णी प्रकाशक – सपादक, औरंगाबाद. वा. व. रु ६. फु अ. ८१०. ९.२ × ६.३. प्रथमाक – जून १९४७.

उद्देश – मराठवाड्याचे एकमेव पुरोगामी. साहित्य व कला या विषयास वाहिलेले स्वरूप – विविध लेख, लघुकथा, कविता.

[मुमग्र, दवापो]

- वर्ष १ – अक १ ते ४, (५ ६), ७ ते १०, (११-१२) जून १९४७ ते मे १९४८ अक (५ ६) दिवाळी अक, अक ७ माधवराव पटवर्धन अक, अक (११ १२) महात्मा गाधी विशेषाक.

वर्ष २ – अक १ जून १९४८

प्रदीप

मासिक. सपादकमडळ – शशिशेखर वेदक, राम जोशी, प्रकाश मोहाडीकर प्रकाशक – नारायण प्रसाद जैन, मुबई वा. व. रु. ५. फु अ. ८८ अकात ४० पृष्ठे १० ४ × ८ ३. प्रथमाक-(सप्टेबर १९४७)

उद्देश – महात्माजींचा रचनात्मक कार्यक्रम, जयप्रकाशजींची राजकीय तत्त्वप्रणाली, आणि पूज्य सानेगुरुजींचे महान तत्त्वज्ञान यास वाहिलेले, समाजवादी महाराष्ट्राचे अभिनव मासिक स्वरूप – कविता, कथा, लेख इ

विशेष माहिती – *मुख्य सपादक* – वर्ष १ अक ७ सानेगुरुजी *सपादक* – वर्ष २ अक २ शिवाय प्रफुल्ल दत्त. *आकार* – वर्ष १ अक ७ ९.५ × ७.१.

- वर्ष १ – अक ...२ अक्टोबर १९४७ ते १० जून १९४८, (११ अक्च नाही), १२ जुलै १९४८. अक ३ दिवाळी अक, अक ४ सानेगुरुजी विशेषाक.
- वर्ष २ – अक १ आगस्ट १९४८, २ स अ, ३ न, ४ डि १९४८. अक ३ दिवाळी अक

प्रफुल्लता

मासिक सपादक – पी एन् जव्हेरी. प्रकाशक – सपादक, मुबई वा व रु ३ फु अ ८४ ९ ७ × ७ २ प्रथमाक – जानेवारी १९२५—

विशेष माहिती – वर्ष १ ते ४ साप्ताहिक. वर्ष ५ पासून मासिक

[आस्टे]

- वर्ष ५ – अक १ ते ७ जानेवारी ते जुलै १९२५.

प्रबुद्ध महाराष्ट्र

मासिक : संपादक – के. मो. पंडित. प्रकाशक – हरि काशिनाथ देवस्थळे, पुणे. वा. व. रु. १८४. अंकात १६ पृष्ठे. ८·२ X ५·४. प्रथमांक – कार्तिक श. १८२४.

स्वरूप – निरनिराळ्या विषयावर चटकदार लेख व सुरस कविता.

ब्रीदवाक्य –

जे काही आपणास ठावें । ते हळू हळू शिकवावें । शहाणे करून सोडावें । सकळ जन ॥

वर्ष १ – अंक १ कार्तिक १८२४, २ मार्गशीर्ष १८२४.

प्रबोधन

पाक्षिक : संपादक – केशव सीताराम ठाकरे (अंक ३ वर). प्रकाशक – संपादक, दादर, मुंबई. मुद्रक – मुंबई वैभव प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८२. १३·७ X ८·५. प्रथमांक – १६ अक्टोबर १९२१. पाक्षिक-प्रकाशन मासाच्या १ व १६ तारखांस.

उद्देश – प्रबोधन पक्का नवमतवादी आहे. सामाजिक व धार्मिक गुलामगिरीचा नायनाट न करता नुसत्या राजकीय सट्टेबाजीवर राष्ट्रोद्धार होणार नाही. हे कायस्थाचे कलम आहे. खरी-खुरी राष्ट्रीय सेवा *स्वरूप* – संपादकीय स्फुट विचार, पत्रव्यवहार, कलमबहाद्दरास गोळापागोटे.

ब्रीदवाक्य –

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।

विशेष माहिती – इंग्रजीत वर्णन – " ए फॉर्टनाईटली जर्नल डिव्होटेड टु दि सोशल, रिलिजस ॲण्ड मॉरल रीजनरेशन ऑफ् दि हिंदु सोसायटी." तारखेसमवेत श्रीशिवराजशकाचा निर्देश.

[मुंमग्र, मग्रं, पग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते २४. १६ अक्टोबर १९२१ ते १ अक्टोबर १९२२.

वर्ष २ – अंक १ – १६ अक्टोबर १९२२....(२३-२४) १६ सप्टेंबर १९२३.

वर्ष ३ – अंक...१४–१ मे १९२४––.

प्रबोधन

मासिक : संपादक – केशव सीताराम ठाकरे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – प्रबोधन प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ४, विद्यार्थ्यांस सवलत रु. ३. फु. अं. ८८. अंकात ३६–५० पृष्ठे. ९·६ X ७·२. प्रथमांक – एप्रिल १९२५. वर्ष ४ पासून सुरुवात.

ब्रीदवाक्य –

(वर्ष ४, अंक १ ते ९)

निःस्पृहस्य तृणं जगत् ।

विशेष माहिती – गेली ३ वर्षे प्रबोधन पाक्षिक होते. एप्रिल १९२५ पासून ते मासिक झाले. वर्ष १ अंक ६ पासून अग्रभागी वर्णन – 'लोकहितवादी पण स्वतंत्र मतवादी', *प्रकाशनाचा मास* – वर्ष ४ अंक ५ पासून पहिला क्रम सोडून प्रकाशनाचा मास अकारावर. *इंग्रजी मजकूर* – वर्ष ४ अंक ५ व ७. *खास पुरवणी* – वर्ष ४ अंक २ इंदूर संस्थान बावला प्रकरण, अंक ४ 'हिंदू मिशनरी' मराठी व इंग्रजी. प्रबोधन खास *जादा अंक* – ७ सप्टें १९२५ – दादर पुण्याचा गणेशोत्सव. *वर्षारंभ* – वर्ष ५ पासून बदलला, जुलै केला. वर्ष ४ अक्टोबर संपला.

[मुंमग्रं]

वर्ष ४ – अंक १ ते ४ एप्रिल ते जुलै १९२५ + ५ ते १२ सप्टेंबर १९२५ ते मे १९२६.

वर्ष ५ – अंक + १ ते ४ जुलै ते अक्टोबर १९२६ + ५ डिसेंबर १९२६—

प्रभा-किरण

मासिक : संपादक – हिराचंद नेमचंद गुजर. सहसंपादक – विष्णु विनायक बोकील. प्रकाशक – सोलापूर. वा. व. रु. १॥. फु. अं. ८२. ८·७ × ६·२. प्रथमांक (जुलै १९३३.)

उद्देश – ललित वाङ्मयाचे लोकप्रिय मासिक. स्वरूप – सुलिख लेखकांचे मारदस्त लेख, लघुकथा, कविता, वगैरे.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक ..., ६ डिसेंबर १९३३ आरोग्य अंक—.

प्रभात

मासिक : संपादक – गोविंद काशिनाथ चांदोरकर. प्रकाशक – सत्कार्योत्तेजक सभा, धुळे. मुद्रक – मनोहर छा. पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. अंकांत ४८ पृष्ठे. ८·९ × ५·७. प्रथमांक – चैत्र शु. १ शके १८२८.

उद्देश – अनुपलब्ध पूर्वकालीन साधुसंतांच्या कृती व ऐतिहासिक माहिती. स्वरूप – विशेष भर शिलालेख, ताम्रपट, बखरी यांच्यावर. महत्त्वाची पत्रे, याद्या, (मल्पृष्ठावर) वर्तमानसार, पत्र-व्यवहार, अभिप्राय, संपादकीय, निबंध इ.

ब्रीदवाक्य –

मुख्य हरिकथानिरूपण । दुसरे ते राजकारण ।
तिसरे ते सावधपण । सर्वविषयी ॥ –श्रीसमर्थ.

विशेष माहिती – मुद्रक – वर्ष १ अंक ४ आत्माराम छा., धुळे.

[जग्रं, टेकॉ]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८२८.

वर्ष २ – अंक १ ते ३, (४ - ७), (८ ९) चैत्र ते मार्गशीर्ष १८२९—.

प्रभात

मासिक : संपादक – लक्ष्मण गणेश खरे. प्रकाशक – व्ही. डी. गेगनाईक, साहित्यप्रसारक मंडळी, मुंबई. वा. व. रु. २॥. फु. अं. ८४. अंकांत ४० पृष्ठे. ९ × ६·२. प्रथमांक – जुलई १९१४.

उद्देश – नवीन धर्तीवर चालविलेले. प्रत्येक लेख सचित्र निघण्याची उमेद. सचित्र संकीर्ण विषय, चालू कादंबरी, कथा, कविता, साहित्यिकांच्या प्रतिमा व इतर आर्टपेपरवरील लेखकांची वगैरे चित्रे, हे वैशिष्ट्य.

ब्रीदवाक्य –

तमःसहारि तेजोदं चित्तामोदस्य कारकम् ।
सत्कार्यप्रेरकं चेद प्रभातं सुष्ठु राजते ॥

विशेष माहिती – *प्रकाशक* – वर्ष ३ केसरिनाथ दादाभाई धुमे; *संपादक* – वर्ष ४ पासून संपादक - प्रकाशक - चालक – के. दा. धुमे; वार्षिक वर्गणी – वर्ष ३ रु. ३. वर्ष ३ अंक ३ – वि. कों. ओकलिखित 'मराठी मासिकांची आवश्यकता'. वर्ष ४ अंक ३ – 'आजारीपणामुळे उशीर'.

[मुमग्रं, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलई १९१४ ते जून १९१५.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. जुलई १९१५ ते जून १९१६.

वर्ष ३ – अंक + १ ते १२. जानेवारी १९१७ ते डिसेंबर १९१७.

वर्ष ४ – अंक (१ जा २ फे) १९१८, + ३ जु १९१८, ४ आगस्ट १९१८..., अंक (१ २) होमरूल अंक.

प्रभात

मासिक : संपादक – जनार्दन नारायण पै अस्नोडकर (मालक). सहसंपादक – महेश प.

संडागिरी (वर्ष ७ अंक ४). प्रकाशक – सपादक, नवा गोवा. मुद्रक – श्रीशान्तादुर्गा प्रेस, नवा गोवा. वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात ४० पृष्ठे (वर्ष ६). ८'६ × ६'६. प्रथमांक – (१९३०).

उद्देश – गोमंतकीयाचे वाङ्मयीन वैशिष्ट्य व्यक्त करणारे. स्वरूप – सचित्र. सर्वांगी.

ब्रीदवाक्य – (वर्ष ७)

अज्ञानरूप निशिमाजि सुखे निजोनी ।
मी कोण हे विसरले जन जे अशेनी ।।
संधिप्रभा पसरलीच पहा नभात ।
जागा, उठा म्हणत त्या प्रकटे 'प्रभात' ।।

विशेष माहिती – 'प्रभात' साप्ताहिकाचे (१९११) प्रकाशक डॉ. पुरुषोत्तम वा. शिरगावकर यांच्या स्मारकासाठी 'प्रभात' नावाचे वृत्तपत्र काढून आज त्याचे रूपांतर मासिकात केलेले आढळते. (संदर्भ – प्रभात वर्ष ६ अं. ६. आगस्ट १९३५, पृ. ३७). संस्थापक – वै. पु. वा. शिरगावकर (मृ. १६ जु १९१८). *आकार* – वर्ष ६ अंक ६ पर्यंत ७'२×५'१, अंक ७ पासून ८'६×६'६. *वा वर्गणी* – वर्ष ६ रु. ३, फु. अं. ८४; वर्ष ७ फु. अं. ८३. *मालक व संचालक* – वर्ष ७ विनायक स. शे. पिसुर्लेकर.

[मुंमग्र, गोहिअ मुंबई, मडगाव.]

वर्ष ५ – अंक ... ४ मे १९३४ ते ६, (७ ८), (९ - १० न), (११ - १२) डिसेंबर १९३४.

वर्ष ६ – अंक १ ? १९३५, २ ए ते ६ आ, ७ अ, ८ डि १९३५, ९ फे ३६, १० ए ३६, ११, १२.

वर्ष ७ – अंक + १ आगस्ट १९३६, २ ते ६ जा ३७, ८ ते १०, (११ स - १२ अ १९३७). अंक (११ - १२) त्युकर्या खास अंक.

प्रभु-प्रभात

मासिक : संपादक – सखाराम विठ्ठल राव. प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु. २.८. फु. अं. ८४. अंकात २६ पृष्ठे. ६'८×४'७. प्रथमांक – मार्च १९२३. पुढे चालू.

उद्देश – प्रभुज्ञातीसबंधाने. स्वरूप – पर्णचित्रे. कविता, गोष्टी, स्फुटे, समाजविषयक लेख.

ब्रीदवाक्य –

प्रभु प्रभात चिरप्रभात उदया रम्य आली ।
प्रभु जन मन-रंजनार्थ हसत सज्ज झाली ।
ऊठ वीर प्रभु मर्द दुरित निशा गेली ।
उत्साहाचीच क्षवा जेथतेथ लाली ।।

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष ४ अंक ८ वा ९×६'२. *संपादक* – वर्ष १२ – रामराव गणपत विजयकर; वर्ष १७ – सुमंतलाल विनायक धुरंधर; वर्ष १९ – खंडेराव सदाशिव त्रिलोकेकर; वर्ष २४ – मु. वि. धुरंधर. *दिवाळी/शिवाय विशेषांक* – वर्ष १९ अंक १० नाट्यकला अंक; वर्ष २० अंक ४ लक्ष्मणराव नायक खास अंक; वर्ष २१ अंक ९ महाराष्ट्र साहित्य संमेलन अंक; वर्ष २५ अंक ६ स्वातंत्र्य अंक; अंक १२ म. गांधी खास अंक; वर्ष २७ अंक ६ मध्ये पुरवणी 'आई' पुस्तिका; वर्ष २८ अंक १ तुकाराम विशेषांक, अंक २ आर्यहिंदू मिशनरी ग. भा. वैद्य विशेषांक, अंक ५ - पुरवणी.

[मुंमग्र, मर्प]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मा ते फे). मार्च १९२३ ते फेब्रुवारी १९२५. प्रतिवर्षी दिवाळीचा जादा विशेषांक.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२ मार्च १९२५ ते फेब्रुवारी १९२६. अंक ८ दिवाळी अंक.

वर्ष ४ व ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मा ते फे). मार्च १९२६ ते फेब्रुवारी १९२८ (दोन वर्षे). प्रतिवर्षी दिवाळीचा जादा विशेषांक.

वर्ष ६ ते १८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. मार्च १९२८ ते फेब्रुवारी १९४१ (तेरा वर्षे) प्रतिवर्षी अंक ८ किंवा ९ (अक्टोबर अगर नवंबर) दिवाळी अंक.

वर्ष १९ ते २८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. मार्च १९४१ ते फेब्रुवारी १९५१. (दहा वर्षे) प्रतिवर्ष – वर्ष २५ सोडून अंक ८ किंवा ९ दिवाळी अंक. शिवाय विशेषांक निघाले त्यांची यादी विशेष माहितीत.

प्रभु मासिक

मासिक : प्रकाशक – आनंदराव वसंत तळपदे, मुंबई. मुद्रक – पार्वती वरदा छा. वा.व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ६'५ X ४'८. प्रथमांक – अक्टोबर १९०६. पुढे चालू.

उद्देश – ज्ञातिसेवा. पाताणे प्रभूंचे मासिक. स्वरूप – चित्रे, लेख, गोष्टी इत्यादी.

ब्रीदवाक्य –

शरीर परोपकारा लावावे ।
बहुतेकांच्या कार्यास यावे ।
उणे पडो न द्यावे । कोणी एकाचे ॥

विशेष माहिती – मथळ्याखाली – (न्यू सीरीज). 'पूर्वीचे एक, दीड वर्ष चालून बंद पडले' असे प्रथमांकात कथन.

[मग्रं]

वर्ष १ ते १४ अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते स). अक्टोबर १९०६ ते सप्टेंबर १९१९.

प्रभु-सेवक

मासिक : संपादक – गजानन श्यामराव तळपदे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात ४० पृष्ठे. ८'७ X ६'१. प्रथमांक – आगस्ट १९२२ (नमुना अंक).

उद्देश – ज्ञातिविषयक अल्प माहिती. मुख्यत्वे वाङ्मयसेवा. स्वरूप – मराठी - इंग्रजी.

विशेष माहिती – अंडर दि ऑस्पिसिस् ऑफ यंग मेन्स लिटररी सर्कल.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, (४ - ५) आगस्ट ते डिसेंबर १९२२—.

प्रभोदय

मासिक : संपादक – रे. डॉ. नारायण शेषाद्रि. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – टॉमस ग्रेहाम. वा. व. रु. १. गागाहून १८८. फु. अं. ८३' ८'४ X ५'३. प्रथमांक – मार्च १८५६, (पुस्तक अंक).

उद्देश – ईश्वराचे ज्ञान व उपयुक्त विद्या.

ब्रीदवाक्य –

"आपण बरे करताना थकू नये, कारण की आपण न थकलो तर यथाकाळी पीक पावू."

विशेष माहिती – इंग्रजी पर्याय – 'ऑर दि रायझिंग ऑफ लाइट'. पूर्वावतार – 'उदयप्रभा' वर्ष १ ते ३ (संपादक – बाबा पद्मनजी). "आमच्या वाचणारांपुढे उदयप्रभा नवे नाव व नवे रूप धारण करून आली आहे. पूर्वी उदयप्रभा शिळेवर छापत असे. आता टाइपावर छापत आहे." 'गेल्या वर्षी ३ महिने या मासिकाला ग्रहण लागले होते' (वर्ष ४ अंक १ पृ. ४).

[राजवाडेसंमंडळ धुळे, मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष ४ – अंक १ मार्च १८५९, ..., ४, ... ६, ..., ८, ..., ११ जानेवारी १८६०.
वर्ष ५ – अंक ..., ७ सप्टेंबर १८६०, ... ११ जानेवारी १८६१.
वर्ष ६ – अंक १ + मे १८६१, ..., ३ ते ११ मार्च १८६२....
वर्ष ७ – अंक १ मे १८६२ ते ९ जानेवारी १८६३—.

प्रमोद

मासिक : संपादक – विठ्ठल कृष्ण नेरूरकर. प्रकाशक – संपादक, मालवण (रत्नागिरी). वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात ४२ पृष्ठे. ८'५ × ५'५. प्रथमांक – नवंबर १९२१.

उद्देश – वाढत्या ज्ञानलालसेची परिपूर्ती करण्यासाठी महाराष्ट्रातील व विशेषतः कोंकण प्रांतातील रसिकांच्या मनास आनंद देऊन जनसेवा करणे. राष्ट्रीय उन्नती घडवून आणण्यासारखे लेख. स्वरूप – सचित्र. वर्णचित्रे. सर्व विषयांची चर्चा, स्फूर्तिदायक लेख, कविता, पुस्तक - परीक्षण, विनोदमधुर लेख, गोष्टी, इ. मासिकास वाङ्मय.

ब्रीदवाक्य –

विरहमुपगतस्य घोररूपा हतमनसो गततेजसो
वनस्य ।
मतिमभिमुखय नयेत् प्रमोदो विमलधिया जनितो
वचःप्रबन्धैः ॥
मोदन्तां घनबद्धबान्धवसुहृद्गोष्ठीप्रमोदाः प्रजाः ।
[मुमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. नवंबर १९२१ ते ऑक्टोबर १९२२.
वर्ष २ – अंक +१ चैत्र १८४५ ते ११ माघ • १८४५—.

प्रवासी

द्वैमासिक : संपादक – एफ्राहिम एलायझा मास्तेकर. सहसंपादक – सुभाष कर्णिक, सॅम्युअल एलायझा मास्तेकर. प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८८. अंकात ३० पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – एप्रिल १९४८.

उद्देश – लघुकथांना वाहिलेले = प्रवासातील सोबती.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९४८, २ जून १९४८.

प्रसाद

मासिक : संपादकमंडळ – शंकर वामन दांडेकर, सदाशिव आत्माराम जोगळेकर, यशवंत गोपाळ जोशी. प्रकाशक – य. गो. जोशी, प्रसाद प्रकाशन, पुणे. वा.व. रु. १०. फु. अं. रु. १. अंकात ८० पृष्ठे. १०'३ × ८'२. प्रथमांक – आगस्ट १९४७. पुढे चालू.

उद्देश – लोकशिक्षण व मनोरंजन. सांस्कृतिक मासिक. महाराष्ट्राची अस्मिता जागृत, बुद्धिगत व कार्यक्षम करणारे. परंपरा, परिस्थिती व प्रगती यांचा समन्वय साधणे. स्वरूप – महाराष्ट्रीय जीवनातील वैशिष्ट्यांचे दिग्दर्शन, धर्मपर लेख, लघुकथा, निबंध, कविता, सुभाषिते, पुस्तक - परीक्षणे, तात्त्विक लेख इ.

ब्रीदवाक्य –

अगा विश्वैकधामा । तुझा प्रसाद चंद्रमा ।
करू मज पूर्णिमा । स्फूर्तीची जी ॥
जी अवलोकिलिया माते । उन्मेषसागरी भरिते ।
वोसंडेल स्फूर्तीते । रसवृत्तीचे ॥
[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२. आगस्ट १९४७ ते जुलै १९४८. अंक ९ – लघुकथा स्पर्धाविशेषांक.
वर्ष २ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ते १२. आगस्ट १९४८ ते जुलै १९४९. अंक (४ - ५) लघुकथास्पर्धा दीपावली विशेषांक.
वर्ष ३ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १२. आगस्ट १९४९ ते जुलै १९५०. अंक (३ - ४) दीपावली कथास्पर्धा अंक.
वर्ष ४ – अंक १ ते ३, (४ - ५). आगस्ट ते डिसेंबर १९५०. अंक (४ - ५) कथा-स्पर्धा विशेषांक.

प्राकृत श्रीमद्भागवतार्थदर्शन

(पाहा भागवतार्थदर्शन)

प्राचीप्रभा

मासिक : संपादक – सौ. सरस्वतीबाई वैद्य. प्रकाशक – रामचंद्र पांडुरंग वैद्य, वाडिवडे, फोंडा गोवा. मुद्रक – श्री आत्माराम मुद्रणागार, फोंडा, गोवा. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२८६. अंकात २४ पृष्ठे. ८'७ × ५'७. प्रथमांक – जानेवारी १९०९.

उद्देश – स्त्रियांसाठी. कुलीन स्त्रियांनी वाचण्या जोगे विचार स्त्रीलेखकांकडून लिहवून प्रसिद्ध करणे. कादंबऱ्या, नाटके, कथा यांना जो ऊत आला आहे त्याला आळा घालणे. स्वरूप – गोमंतकाची गरज पुरविणारे. तेथील समाज, लोकस्थिती, उद्योगधंदे व राजकारण यांची निर्भीडपणे चर्चा; इंग्रजी, फ्रेंच व पोर्तुगीज ग्रंथाधारे शास्त्रीय माहिती. चरित्रे, वैद्यक, सामाजिक, सुप्रशास्त्र, कविता, गोष्टी, विविध इ.

ब्रीदवाक्य –

उदयनटान्तरितमिव प्राची सूचयति दिङ्निशानाथम्।
परिपाण्डुना मुखेन प्रियमिव हृदयस्थितं तरुणी ॥

विशेष माहिती – पोर्तुगीज वर्णन Luz Do Oriente. श्री. सौ. महाराणीसाहेब संस्थान सोंधा यांनी प्रोत्साहन दिलेले मासिक. आकार – वर्ष ५ न वापरलेला ९'३ × ६'३; वर्ष ७ – ७'९ × ५. 'यात विद्वान व वजनलेल्या लेखकांचे...लेख' येतात —'फ्रेंच वाङ्मयरत्नमाला', वि. का. राजवाडेलिखित 'दामले यांचे शास्त्रीय मराठी व्याकरण टीका : तिङ्न्त विचार' (शक १८३४). ही निर्भेळ मराठी आवृत्ती होय.

पोर्तुगीज लोकांना हिंदी संस्कृतीची माहिती करून देण्यासाठी या मासिकाची एक पोर्तुगीज आवृत्ती निघत होती. तींत 'हिंदूधर्म आणि सुधारणा' या ग्रंथाचे वेरेकरकृत पोर्तुगीज भाषांतर क्रमशः छापले. पुढे या दोन्ही मासिकांचे एकच व याच नावाच्या पोर्तुगीज मराठी अशा द्विभाषिक साप्ताहिकात रूपांतर झाले. 'गोमंतकीय नियत कालिके' पृ. ३२.

[भाइसम, मडगाव, डेरेसंग्रह]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०९.
वर्ष २ – अंक १ ते ७, (८-९), (१०-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१०.
वर्ष ३ – अंक १ ते ५, (६ ७), ८, ९, (१०-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९११.
वर्ष ४ – अंक + १ ते ११, (१२-१३). चैत्र ते फाल्गुन १८३४. अंक ४ अधिक आषाढ
वर्ष ५ – अंक १, २, (३-४), ५ ते ८, (९-१०), (११-१२). चैत्र ते फाल्गुन १८३५.
वर्ष ६ – अंक (१-२), ३ ते ८ चैत्र ते कार्तिक १८३६ (अंक मागासले) +
वर्ष ७ – अंक १ ते ४, (५ ६), (७-८), ९, (१० ११) – जानेवारी ते नवंबर १९१५—.

प्राथमिक शिक्षक

त्रैमासिक : संपादक - वि. वा. घाणेकर (मुख्य संपादक). प्रकाशन – दा. श्री. देवकुळे, मुंबई. अंकात ४८ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – जुलै १९४०. (वर्षवार पण सलग अंकनमांक – अनियमित.)

उद्देश – शैक्षणिक विषयांचा ऊहापोह. स्वरूप – प्राथमिक शिक्षकाच्या आर्थिक अडचणी, समाजातील त्यांचा दर्जा, त्यांचे हितसंबंध, स्त्रीचे प्राथमिक शिक्षण, साक्षरताप्रसार इ. चळवळी.

ब्रीदवाक्य –

'प्राथमिक शिक्षण हा सर्व शिक्षणाचा पाया होय.'
'शिक्षणसेवा ही जनसेवा होय.'

विशेष माहिती – प्रायमरी टीचर्स असोसिएशनचे मुखपत्र.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९४०, २ न ४०, ३ फे ४१, (४ जू ४१ – ५ स ४१).

अंक ३ प्रा. टी. अ. चौतिसावा वार्षिक अहवाल.

वर्ष २ – अंक...७ फेब्रुवारी ४२. प्रा. टी. अ. पस्तिसावा वार्षिक अहवाल.

प्राथमिक शिक्षण

मासिक : संपादक – प्रिन्सिपाल ट्रे. कॉ. फॉर मेन, पुणे; लेडी सुप० ट्रे. कॉ. फॉर विमेन, पुणे (सीताराम रावजी तावडे, मिस्. आर. नवल्कर). प्रकाशक – प्रिन्सिपाल ट्रे. कॉ. फॉर मेन, पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छा, पुणे. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८४. अंकात ४८ पृष्ठे. ८·५ × ५·५. प्रथमांक – एप्रिल १९२८. पुढे चालू.

उद्देश – प्राथमिक शाळांच्या चालकांस व शिक्षकांस उपयुक्त माहिती पुरविणे, आदर्श पाठाची टाचणे देणे, शिक्षणविषयक नवीन उपक्रमांची माहिती देणे, विषय शिकविण्याच्या पद्धतींचे विवेचन करणे इ.

ब्रीदवाक्य –

ईषत्प्रफुल्ल सुमना करि बाळगावे ।
किंवा मृदुस्मित मुखाप्रति खेळवावे ॥
की तन्मनःकुसुम रम्य करी धरावे ।
उत्फुल्ल शिक्षण सुधाकिरणी करावे ॥ १ ॥

विशेष माहिती – " ह्यांत मराठी शिक्षक (नवे वर्ष १८) आणि कन्याशिक्षक (नवे वर्ष १४) समाविष्ट केली आहेत. सरकारी पैशाची प्रत्यक्ष मदत नाही. सर्वस्वी वर्गणीदाराच्या आश्रयावरच." *आकार* – वर्ष २० अंक १० पासून ९·६ × ७·३.

[मुमग्र, पुमग्र, मग्रं]

वर्ष १ ते १५ – अंक प्रत्येकी १, (२ - ३), ४ ते १२. एप्रिल १९२८ ते मार्च १९४३. (पंधरा वर्षे.) वर्ष ८ अंक ४ – रौप्यमहोत्सव विशेषांक; वर्ष १४ अंक १२ महायुद्ध विशेषांक.

वर्ष १६ – अंक (१ - २), (३ - ६), (७ - ९), (१० - १२). एप्रिल १९४३ ते मार्च १९४४. अंक (१ - २) प्राथमिक शिक्षण विशेषांक - नवीन अभ्यासक्रमाचा मार्गदर्शक.

वर्ष १७ व १८ – अंक प्रत्येकी (१ - ३), (४ - ६), (७ - ९), (१० - १२). एप्रिल १९४४ ते मार्च १९४६ (दोन वर्षे)

वर्ष १९ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८), ९ ते १२. एप्रिल १९४६ ते मार्च १९४७.

वर्ष २० – अंक १, (२ - ४), ५ ते १२. एप्रिल १९४७ ते मार्च १९४८. अंक १० जा १९४८ मूलोद्योग राष्ट्रीय शिक्षण विशेषांक.

वर्ष २१ ते २३ – अंक प्रत्येकी १, (२ - ३), ४ ते १२. एप्रिल १९४८ ते मार्च १९५१. (तीन वर्षे).

प्राविण्य

मासिक : संपादकमंडळ – का. म. ताम्हनकर, भा. रा. धुरंधर. प्रकाशक – नारायण सखाराम कलवारी, मुंबई. वा. व. रु. २८१२. फु. अं. ८४. अंकात ७२ पृष्ठे. ९·२ × ६·२. प्रथमांक – अक्टोबर १९२९ (अश्विन श. १८५१).

उद्देश – व्यापार, उद्योगधंदे, आर्थिक विषय व कलाकौशल्य यांच्या अभिवृद्ध्यर्थ. 'स्वदेशीने स्वराज्य' या मंत्राने देशोन्नतीचे आर्थिक कार्य. मनोरंजनाबरोबर ज्ञानप्राप्ती – महाराष्ट्राला कार्यतत्पर करण्याचा प्रयत्न. *स्वरूप* – आरोग्य, चरित्रे, लेख, गोष्टी, चालू कादंबरी, (वर्ष ६) संगीत, बोलपट, कृषी, रेडिओ, मोटार, बालरंजन, विमा, मुद्रण.

ब्रीदवाक्य –

दैवं निहत्य कुरु पौरुषम् ।
चातुर्यं कर्मसाफल्यं दारिद्र्यदोषयोः क्षयः ।
स्वदेशधनसामर्थ्यं 'प्राविण्या'दुपजायते ॥

विशेष माहिती – नामांतर – वर्ष ९ अंक १० ते १२ मर्गारथ; वर्ष १० अंक १ ते ३

भगीरथ (प्राविण्य). वर्ष १० अंक ४ पासून 'प्राविण्य'. *आकार* – वर्ष ३ अंक ३ – १०·८ × ८·६, वर्ष ११ – ९·३ × ७ १ *संपादक* – वर्ष ५ – शिवाय पिरोज आनंदकर, वर्ष ९ – ('भगीरथ') – एस्. वाय् जोशी, वर्ष १० – म ह. गाडिलकर. *वा वर्गणी* – वर्ष ६ – रु. ३८४, वर्ष ७ रु. १८८, फु अ. ८२; वर्ष ११ – रु ३८४. *प्रकाशक* – वर्ष ६ – का. म ताम्हनकर वर्ष ७ अंक ११ पासून 'सहकारी प्रचारक लि' चे मासिक. *विशेषांक* – वर्ष २ अंक (३ - ४) वस्त्र स्वावलंबन खास अंक, वर्ष ३ अंक (४ ६) विमा अंक, वर्ष ४ अंक २ दिवाळी अंक, अंक (७ ८) उद्योगी महाराष्ट्र, वर्ष ५ अंक (१ - २) सिनेमा अंक, अंक ४ गाडिलकर अंक, अंक ६ ए. ओ. एच प्रदर्शन अंक, अंक ९ ओरिएन्टल हीरक महोत्सव अंक, अंक १२ ग्रामोद्धार अंक, वर्ष ६ अंक १ दसरा अंक, अंक २ दिवाळी अंक, अंक ६ पुणे इंडस्ट्रिअल एक्झिबिशन परिचय, वर्ष ७ अंक (१२ – वर्ष ८ अंक १) सिनेमा अंक, वर्ष ८ अंक २ दिवाळी, अंक ११ विमा अंक, अंक १२ पुरवणी विमा अंक, वर्ष ९, अंक २ दिवाळी अंक, अंक ६ लक्ष्मी सोव्हेनीर अंक, अंक १० राम अंक, वर्ष १० अंक २ दिवाळी अंक, वर्ष ११ अंक २ दिवाळी अंक, अंक ९ धंदे शिक्षण खास अंक, वर्ष १२ अंक (१ २) दिवाळी, अंक ४ ए आर पी खास अंक, अंक ७ खास आयुर्वेद शिक्षणांक, अंक (६ ८) अखिल भारतीय कारखानदार परिषद विशेषांक, अंक (१० ११) कीर्तन अंक, अंक (१२ - वर्ष १३ चा अंक १) दिवाळी अंक

[पुसग्र, मग्र, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ अक्टोबर १९२९ ते सप्टेंबर १९३०

वर्ष २ – अंक १ ते ३, २, ३ (दुबार), (३ ४), ५, (६ वगळला) (७ ८), ९ ते १२ अक्टोबर १९३० ते सप्टेंबर १९३१.

वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४ ६), ७ ते १२. अक्टोबर १९३१ ते सप्टेंबर १९३२.

वर्ष ४ – अंक १ ते ६, (७ ८), ९ ते १२. अक्टोबर १९३२ ते सप्टेंबर १९३३.

वर्ष ५ – अंक (१ - २), ३ ते १२. अक्टोबर १९३३ ते सप्टेंबर १९३४

वर्ष ६ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२ अक्टोबर १९३४ ते सप्टेंबर १९३५

वर्ष ७ – अंक (१ २), ३ ते ११, (वर्ष ७ अंक १२ - वर्ष ८ अंक १). अक्टोबर १९३५ ते अक्टोबर १९३६

वर्ष ८ – अंक २ ते १२ नवंबर १९३६ ते सप्टेंबर १९३७.

वर्ष ९ – अंक १ अक्टोबर १९३७ ते ९ जून १९३८ / 'भगीरथ' १० ते १२ जुलै ते सप्टेंबर १९३८.

वर्ष १० – 'भगीरथ (प्रावीण्य)' अंक १ ते ३ अक्टोबर ते डिसेंबर १९३८ / अंक ४ ते १२ जानेवारी ते सप्टेंबर १९३९.

वर्ष ११ – अंक १ ते ९, (१० ११), १२. अक्टोबर १९३९ ते सप्टेंबर १९४०.

वर्ष १२ – अंक (१ २), ३ ते ७, (६ ८), ९, (१० - ११), (वर्ष १२ अंक १२ वर्ष १३ अंक १) अक्टोबर १९४० ते अक्टोबर १९४१

प्रेमदर्शिका

त्रैमासिक – संपादक – (१९१७) इजवेल ब्राऊन रोज. प्रकाशक – (१९१७) मिस् विंगेट, मुंबई वा व रु ८५ फु अ. ८१८३ अंकात १६ पृष्ठे ९ ४ × ६ ५ प्रथमांक – मार्च १९१२ पूर्वी

उद्देश – तरुण ख्रिस्ती स्त्रियाच्या संस्थेची त्रैमासिक पत्रिका *स्वरूप* – ख्रिस्ती धर्मनीति विषयक लेख, स्त्रियांस उपयुक्त लेख व इतर सर्व साधारण माहितीचे लेख

विशेष माहिती – यंग विमेन्स् ख्रिश्चन असोसिएशन (वाय् एम् सी ए) चे त्रैमासिक *संपादक* – १९२२ प्रमावती

[मग्रं]

[वर्षक्रम उपलब्ध नाही. मार्च १९१२, नोव्हेंबर १९१६ (संपादक - मिस् विंगेट, प्रकाशक - मिस रोज) अशा फुटकळ अंकानंतर सलग असे पुढचे मिळाले. वर्षे १९१७ ते १९२३ (७ वर्षे) प्रत्येकी जानेवारी, एप्रिल, जुलै व अक्टोबर असे ४ अंक.]

प्रेमबोध

मासिक : संपादकमंडळ – गोपाळ शंकर राहिरकर, माल्चंद्र पंढरीनाथ बहिरट. प्रकाशक – गो. शं. राहिरकर, पंढरपूर. नंतर पुणे (वर्ष ११ अंक ४ पासून). वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात २४ पृष्ठे. प्रथमांक – आषाढ श. १८५९ (जुलै १९३७). पुढे चालू जून १९५५.

उद्देश – संतवाङ्मयाचें आधुनिक बुद्धिवादाला पटेल अशा पद्धतीने विवेचन. इतर पाश्चात्त्य व पौरस्त्य तत्त्वज्ञानाशी तुलनात्मक अभ्यास. स्वरूप – धार्मिक व तात्त्विक लेख, भागवतधर्मीय संतांची चरित्रे, इतिहास, प्रचारकार्य, अप्रकाशित लिखाण, संतवाङ्मयाचे प्रकाशन, भावार्थ स्पष्टीकरण, यात्रांची माहिती व बोध, भागवतधर्माच्या संपूर्ण विकासाची साधना, निबंध, अनुवाद, गोष्टी, संत दादा महाराजांच्या आठवणी.

ब्रीदवाक्य –

विश्व स्वधर्मसूर्यें पाहो ।–श्री ज्ञानदेवी
किंबहुना सर्व सुखी । पूर्ण होऊनी तिन्ही लोकीं ।
भजि जो आदिपुरुषीं । अखंडित ॥

विशेष माहिती – ' भक्तिप्रेमधर्माचें एकमेव मासिक '. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ६ – रु. ३, वर्ष ८ – रु. २, वर्ष १४ – रु ४, पु. अ.८६.
[मुमग्रं, ज्ञानेश्वर द्या. पुणे, भापबहिरट, पंढरपूर, गोराजगदाळे पुणे]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. आषाढ १८५९ ते ज्येष्ठ १८६२ (तीन वर्षे) वर्ष २अंक १२ ज्ये १८६१ हरिपाठ खास अंक.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. आषाढ १८६२ ते ज्येष्ठ १८६३. अंक ५ का १८६२ संतजननी ज्ञानेश्वरांच्या पुण्यसोहळा खास अंक.

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. आषाढ १८६३ ते ज्येष्ठ १८६४. अंक ५ का १८६३ तीर्थावळी खास अंक.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. आषाढ १८६४ ते ज्येष्ठ १८६५. अंक ५ का १८६४ वारकरी अर्थात संतधर्माचे वैशिष्ट्य खास अंक.

वर्ष ७ – अंक १ ते १२. आषाढ १८६५ ते ज्येष्ठ १८६६. अंक ८ माघ १८६५ श्रीगुरुसेवा विशेषांक.

वर्ष ८ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), (६ - ७), (८ - ९), १० ते १२. जुलै १९४४ (आ १८६६) ते जून १९४५ (ये १८६७).

वर्ष ९ – अंक १ ते १२. जुलै १९४५ ते जून १९४६. अंक ५ न १९४५ वारकरी (चैतन्य) संप्रदाय आचारधर्म विशेषांक.

वर्ष १० – अंक १ ते ४, (५ - ६) व पुरवणी, ७ ते १२. जुलै १९४६ ते जून १९४७. अंक (५ - ६) न - डि १९४६ दादामहाराज खास अंक.

वर्ष ११ व १२ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जुलै १९४७ ते जून १९४९ (दोन वर्षे) वर्ष १२ अंक ११ मे १९४९ संत साहित्य विशेषांक.

वर्ष १३ व १४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जुलै १९४९ ते जून १९५१ (दोन वर्षे).

प्रेमोद्यान

मासिक : संपादक – रामचंद्र मार्तंड खत्री (शास्त्री ? ज्ञा० ' संतांचे बोल ' वर्ष १ अंक ५). प्रकाशक – रामचंद्र मार्तंड खत्री, जुन्नर. वा. व. रु. १८९. फु. अं. ८३. अंकात ४८ पृष्ठे. ७·१ × ४·९. प्रथमांक – अश्विन शुद्ध १० श. १८३५.

स्वरूप – कथा, कादंबऱ्या, चुटके, कविता.

ब्रीदवाक्य –

सताचिये गावी प्रेमाचा सुकाळ ।
नाही तळमळ दु ख लेश ॥—तुकाराम

विशेष माहिती – प्रकाशक – वर्ष १ अंक ५ पासून जनार्दन नरहर उदास. जामीन रकम मागितल्याने बंद.

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९१३ ते सप्टेंबर १९१४.

वर्ष २ – अंक १ अ, २ डि, ३ जा १९१५, (४ फे - ५ मा), (६ - १०), (११ - १२). अक्टोबर १९१४ ते (सप्टेंबर १९१५) अंक १ खास अंकाप्रमाणे पृ १०० कि. ४४८६.

प्रेरणा

मासिक : संपादक – वामन हरी धारपुरे. प्रकाशक – संपादक, वेदाश्रम डोंबिवली (ठाणे). मुद्रक – श्रीसमर्थ प्रि. प्रेस, ठाणे. वा. व. रु. ६८८. पु. अं. ८१२. अंकात ५२ पृष्ठे. ८.४ × ५.४. प्रथमांक – एप्रिल १९४८

उद्देश – भारतीय साहित्याच्या आधारे आदर्श जीवनाची चर्चा करणारे. 'कृण्वन्तो विश्वमार्यम्' हे ध्येय गाठता येईल की नाही हे अभ्यासपूर्वक दिग्दर्शित करणे. स्वरूप – वैदिक व इतर रामायणमहाभारतादी भारतीय साहित्य, संत वाङ्मय, धर्म, संस्कृती, उपासना, अध्यात्म, आदर्श चरित्रे, भारतीय विद्या इ. विषयावर निबंध, आसुरी भाव कमी होऊन दैवी संपत्तीची आराधना होईल असे लेख.

ब्रीदवाक्य –

ॐ तत् सवितुर्वरेण्य भर्गो देवस्य धीमहि ।
धियो यो न प्रचोदयात् । ऋ ३–५–६२–१०.
तमसो मा ज्योतिर्गमय । असतो मा सद्गमय ।
मृत्योर्मा अमृत गमय ॥

विशेष माहिती – संचालक – श्रीनाथ स्वामी.

[मुमप्र, पुमप्र, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७ ९), १०, (११ - १२) एप्रिल १९४८ ते मार्च १९४९.

वर्ष २ – अंक १, (२ - ३), ४ ते ७, (८ - ९), (१० - १२). एप्रिल १९४९ ते मार्च १९५०. अंक (८ - ९) न - डि १९४९ व (१० - १२) जा - मा १९५० दोन्ही मेळाव.

फलज्योतिषादर्श

त्रैमासिक/द्वैमासिक/मासिक : संपादक – यज्ञेश्वर गोविंद घोल्प. प्रकाशक – संपादक, नाशिक पंचवटी. मुद्रक – इष्टप्रकाश स्टीम प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ८१२. पु. अ. ८४. अंकात २४ पृष्ठे. ८.३ × ५.२. प्रथमांक – अश्विन श. १८२८. शेवटचा अंक–भाद्रपद १८३६. (पुस्तक अंक.)

उद्देश – परकसल्या ज्योतिषाचे ज्ञान करून देणे. स्वरूप – ज्योतिषग्रथांची भाषांतरे व ज्योतिषविषयक माहिती.

ब्रीदवाक्य –

अनुभूतिपद नाम ज्योतिषं शास्त्रमुत्तमम् ।
निगमान्निर्गत लोके यत्र विजयतेतराम् ॥ १ ॥

विशेष माहिती – शिरोनिर्देश – घोल्प-स्वामी "अद्वैतेन्द्रसरस्वती" याचे स्मारक (नियतकालिकाच्या शिफारसीतून सूर्यमदिर रूपाने अस्तित्वात आणण्याची मनीषा · पुस्तक ७ अंक ८ मलपृष्ठ २ पहा) ब्रीदवाक्य – त्रैमासिकाच्या अंक ३ पासून वद अंक २ वर 'निगमान्निर्गत' च्या ठिकाणी 'निगतनिर्गत' छापले आहे. मुद्रक – पुस्तक २ चा शारदाक्रीडन छापखाना नासिक, पु ५ अंक (२ ४) चा श्रीराम तत्त्वप्रकाश छा बेळगाव, पु ७ अंक ९ पासून ज्ञानचक्षु छा पुणे. कालनिर्देश – मासिकाच्या प्रत्येक अंकावर शक व संक्रमण एकदाच निर्देश. वर्ष ३ पासून मासिक झाले. वार्षिक वर्गणी –

द्वैमासिक वा. व. रु. १८२, फु. अं. ८४; मासिक (वर्ष ३) वा. व. १८८, फु. अं. ८३. वर्ष ५ बक्षीस पुस्तकासह रु. १८१०. हक्क — द्वैमासिकापासून संपादकाधीन. *प्रकाशित अंक* — वर्ष ३ अंक १२ प्रकाशित झाला नाही. १६ पानांपैकी ८ पृष्ठे मागच्या व ८ पृष्ठे पुढच्या अंकात दिली. (पु. ४ अंक २ मलपृष्ठ - २)

[मग्रं, मुंमग्रं]

त्रैमासिक

वर्ष १ — अंक १ अश्विन १८२८, २ पौ १८२८, ३ अधिक चैत्र १८२९, ४ ज्ये १८२९.

द्वैमासिक

वर्ष २ — अंक १ अ १८२९, २ १८२९ मकर संक्रमण (पौ), ३ कुंभ संक्रमण (माघ), ४ मेषवृषभ संक्रमण (चै - वै) १८३०, ५ मिथुन कर्क सं. (ज्ये - आ), ६ सिंह कर्क सं. (श्रा - मा) १८३०. (शिवाय प्रत्येक अंकावर सलग अनुक्रमांक ५ ते १०)

मासिक

वर्ष ३ — अंक १ ते ३,...६ ते ११...अश्विन १८३० ते (भाद्रपद) १८३१.

वर्ष ४ — अंक १ ते ३,..., ११, १२. अश्विन १८३१ ते भाद्रपद १८३२.

वर्ष ५ — अंक १, (२ - ३ - ४), (५ - ६ - ७), ८ ते १२. अश्विन १८३२ ते भाद्रपद १८३३.

वर्ष ६ — अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ते १०, (११ - १२). (अश्विन १८३३ ते भाद्रपद १८३४)

वर्ष ७ — अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ते १०, ...,१२. (अश्विन १८३४ ते भाद्रपद १९३५).

वर्ष ८ — अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ते ८, (९ - १०), (११ - १२). अश्विन १८३५ ते भाद्रपद १८३६.

वकुल

मासिक : संपादक — ब्रह्मानंद नाडकर्णी. प्रकाशक — पी. एम्. नाडकर्णी, मुंबई. वा. व. रु. १८८. अंकात ४० पृष्ठे. १०·६ × ८·६. प्रथमांक — जानेवारी १९४१.

उद्देश — निर्भेळ मनोरंजनाला वाहिलेले. *स्वरूप* — सचित्र.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ — अंक १ जानेवारी १९४१ ते ३, (४ - ५) मे १९४१.

बहुश्रुत आणि व्यापारवृत्ति

मासिक : संपादक — (सरकारी नोंद) अनंतराव जोशी. प्रकाशक — मुंबई. मुद्रक — वर्तमानतत्त्वदर्शक छा., मुंबई. वा. व. रु. ८९. अंकात १२ पृष्ठे. ७·२ × ४·२. प्रथमांक — सप्टेंबर १८९४.

उद्देश — आबालवृद्ध स्त्रीपुरुषांसाठी. स्वरूप — गोष्टी, विनोदपर चुटके, कूटप्रश्न, आधुनिक स्थितिदर्शक कविता.

ध्येयवाक्य —

सावधपणे सर्व जाणावे। वर्तमान आधीच ध्यावे। जाऊ नये तिकडे जावे। विवेके सहित ॥

विशेष माहिती — यात 'विश्वगुणादर्श' चे भाषांतर व 'बाष्पनौका' प्रहसन छापले आहे.

[ठामग्रं, मग्रं]

वर्ष १ — अंक १ सप्टेंबर १८९४ ते ३, (४ - ७), (८ — १०) जून १८९५.

बालक

मासिक : प्रकाशक — एन्. डी. सरपोतदार, अंक १२ बी. एन्. गडकरी, मुंबई. वा. व. रु. १८१. फु. अं. ८२. ६·८ × ४·७. प्रथमांक — जुलै १९१६.

उद्देश – " मुलामुलींच्या शिक्षणाच्या कामी उपयोगी पडेल असे विशिष्ट वाङ्मय तयार करण्याचा उपक्रम व्हावा " हा म. सा. संमेलनाचा ठराव कृतीत आणण्याचा प्रयत्न. स्वरूप–सचित्र.

[पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १९१६ ते जून १९१७.

बालक

द्वैमासिक / मासिक : संपादक – लक्ष्मण हरि जोशी. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १।८८. फु. अं. ८४. अंकात १२ पृष्ठे. ८·५ × ५·५. प्रथमांक– नव्हेंबर १९४९.

स्वरूप – सचित्र. एक विभाग बालकाच्या मातापित्यासाठी व प्रौढासाठी व दुसरा खुद्द बालकासाठी.

विशेष माहिती – *मासिकाचा तपशील* – वा. व. रु. २, फु. अं. ८४, आकार ९·७ × ७·३.

द्वैमासिक

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १९४९ ते ५ जुलै १९५०—.

मासिक

वर्ष २ – अंक १ नवंबर १९५०, २ डिसेंबर १९५०—.

बालक - मंदिर

पाक्षिक : संपादक – सदाशिव बाळकृष्ण हुदलीकर. प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अ. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. प्रथमांक – १५ डिसेंबर १९३३.

उद्देश – आधुनिक शिक्षणपद्धतीतील उत्तम उत्तम सिद्धान्त मांडणे, मुलांची जिज्ञासा वाढविणे, मुलांची उन्नती करणारे लेख देणे इ.

विशेष माहिती – ' बालक - मंदिर ' शाळेची स्थापना १९२८.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ डिसेंबर १९३३.

बालक - मासिक

मासिक : संपादक – डॉ. प्र. नि. काळे. प्रकाशक – नाशिक. वा. व. रु. २. फु. अ. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·२ × ५·५. प्रथमांक – जुलै १९३६ (कृष्णजन्माष्टमी श. १८५८). शेवटचा अंक – जुलै १९३८.

उद्देश – तान्ह्या मुलापासून मूल जाणते होईपर्यंतची बालसंगोपनाची सविस्तर माहिती सोप्या भाषेत देणे. स्वरूप – मुख्यत्वे बालसंगोपन, बालकांचे आजार, रोग इ. विषय, वैद्यकीय लेख.

ब्रीदवाक्य –

गृहरत्नानि बालकाः ।

विशेष माहिती – वर्गणीदार घटल्यामुळे बंद झाले.

[पुमग्र, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९३६ + २ स ३६ ते १२ जुलै १९३७.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९३७ ते जुलै १९३८.

बालबोध (१)

मासिक : संपादक – (विनायक कोंडदेव ओक). प्रकाशक – मुद्रक, मुंबई. मुद्रक – निर्णयसागर छापखाना, मुंबई. वा व. रु. ८६. अंकात ८,२४ पृष्ठे. ७·१ × ४·१. प्रथमांक – एप्रिल १८८१. शेवटचा अंक – मार्च १९१५. नंतर दुसरी व्यवस्था. (पुस्तक अंक).

उद्देश – मराठी भाषेच्या द्वारे आपल्या राष्ट्रातल्या मुलांस अल्पायासे आणि अल्प खर्चाने ज्ञानप्राप्तीचे साधन असावे. वाचकांचे ठायी

सज्जनतावृद्धी करावी. स्वरूप – चित्रे, चरित्रे, ऐतिहासिक गोष्टी, कविता, नीतीच्या गोष्टी, समयसूचकतेचे चुटके, प्रश्नोत्तरे; लोक काय बोलतात; शास्त्रीय विषय, इ. सदरे.

विशेष माहिती – पहिल्या अंकातील पहिला लेख – ' पहिली भेट ' – ' मुलांनो, ही तुमची आमची पहिली भेट आहे. ' वर्ष ३१ अंक ९ डि १९११ राजदंपती सुस्वागत विशेषांक; वर्ष ३४ अंक ८ न १९१४ कै. विनायक कोंडदेव ओक खास अंक. वा. वर्गणी – वर्ष ११ – रु. ०॥८; वर्ष ३१ – रु. ०॥१. पृष्ठसंख्या – वर्ष १० – २४. संपादक ओकांच्या निधनामुळे बंद.

[पुमग्रं, मुंमग्रं, जग्रं]

वर्ष १ ते ३४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (ए ते मा) एप्रिल १८८१ ते मार्च १९१५.

बालबोध (२)

मासिक : संपादक – गजानन भास्कर वैद्य. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – वैद्य ब्रदर्स प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ०॥१. फु. अं. ०॥०६. अंकात २४ पृष्ठे. ७·२ × ४·२. प्रथमांक – एप्रिल १९१५. शेवटचा अंक – जुलै १९२६. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – बहुश्रुतपणा वाढवावा. पूर्वोक्त (पहिला बालबोध) उद्दिष्टाप्रमाणे विचारजागृती व्हावी. स्वरूप – सचित्र व स्वस्त. चित्रे, चरित्रे, कविता, नीतिपर लेख, संपादकाचे बोल, जगाचा संसार, मुलांचे लेख. नवलकथा व शृंगारिक विषय यावयाचे नाहीत. सर्व लेख स्वतः संपादकाने लिहावयाचे. अपवाद केल्यास तर स्त्रियांनी लिहिलेल्या लेखांविषयी व काही महत्त्वाच्या पत्रव्यवहाराविषयी.

विशेष माहिती – प्रथमांकात ' नव्या घरचा बालबोध '. वर्गणी पूर्वीचीच चालू ठेवली. ' संपादकाचे बोल ' या प्रत्येक अंकातील आरंभाच्या सदराला आरंभी तारीख घालण्याची प्रथा. संपादक – वर्ष ३९ अंक ७ पर्यंत गजानन भास्कर वैद्य, अंक ८ पासून सुंदरराव भास्कर वैद्य. कालनिर्देश – वर्ष ३९ पासून अंकावर काल (महिना व सन) नाही. ' संपादकाचे बोल 'मधील तारीख एवढेच गमक. तीच वर्णनात दाखविली आहे. " ' काही अडचणींमुळे ' छापखाना बंद करावा लागत आहे. ' बालबोध ' निर्णयसागराच्या स्वाधीन केला. " असे जाहीर केले.

[मुंमग्रं]

वर्ष ३५ ते ३८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ए ते मा) एप्रिल १९१५ ते मार्च १९१९. (चार वर्षे)

वर्ष ३९ – अंक १ सप्टेंबर १९१९, ..., ८ एप्रिल १९२१, ..., १२ जानेवारी १९२२.

वर्ष ४० – अंक ..., २ जू १९२२, ३ जु १९२२ ..., १२ नवंबर १९२३ – अंक १ ग. भा. वैद्य अंक.

वर्ष ४१ – अंक १ जानेवारी १९२४, २ १० फे १९२४, ..., ६ १७ स १९२४, ७ १२ डि १९२४, ८ ७ जा १९२५, ९ २१ फे १९२५, ..., १२ १ ऑगस्ट १९२५.

वर्ष ४२ – अंक १ सप्टेंबर १९२५, ... ८ ए १९२६ ..., १२ जुलै १९२६.

बालबोध (३)

मासिक : संपादक – स. बा. हुदलीकर. सहसंपादक – वि. ग. ताम्हणकर. प्रकाशक – ' महाराष्ट्र पब्लिशिंग हाऊस ' पुणे. मुद्रक – समर्थ भारत छापखाना, पुणे. वा. व. रु २·८. फु. अं. ०॥४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·२ × ६·४. प्रथमांक – जानेवारी १९३२.

उद्देश – विनायक कोंडदेव ओक याच्या स्मरणार्थ – ' शाळेत कळत नाहीत पण अल्पवयस्क विद्यार्थ्यांना कळल्या पाहिजेत अशा गोष्टी सोप्या भाषेत सांगून करमणुकीबरोबर सद्गुण वाढवणे. ' लोकसेवा, बालमनरंजन व पालक, शिक्षक आणि

बालक यांच्या विचाराची बागड बाल्कण. स्वरूप – थोराचे बालपण, मुलांसाठी गोष्टी, मुलांचे लेख, बालज्ञानकोश, टिपलेले दाणे, हिंदी गोष्टी, चाळीस वर्षांपूर्वीचा बालबोध (उतारे), लोक काय बोलतात, शिक्षक-पालक पुरवणी (वर्ष १ अंक ४ पासून पुढे).

विशेष माहिती – *आकार* – शिक्षक पालक अंकाचा ८·३ × ५·३; 'टॉमस एडिसन' पुस्तकाचा ७·२ × ४·८. *संपादक* – वर्ष १ अंक ८ पासून हुदलीकर व विश्वनाथ गणेश ताम्हणकर; वर्ष १ अंक १२ पासून हुदलीकर, ताम्हणकर व लक्ष्मण दत्तात्रय जोशी; वर्ष २ अंक २ वर फक्त ताम्हणकर व जोशी; अंक ३ वर संपादक ताम्हणकर, सहसं. जोशी; अंक ४ पासून सहसंपा. जोशी व नारायण त्रिंबक भिडे. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष २ रु. २. यात वर्ष १ अंक ११ – पा. स. सानेलिखित 'अस्पृश्योद्धार' नाटिका.

[मुंमसं, दवाशी, विगताम्हणकर]

वर्ष १ (जुने ४३) – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३२.

वर्ष २ (जुने ४४) – अंक १ ते ९, (१०-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३३. जोडअंक (१०-१२) शिक्षक पालक अंक 'शिक्षणविषयक काही विचार'.

वर्ष ४ (जुने ४६) – अंक ..., (२५) मे जू जु-आ १९३५. जोडअंक (२५) ऐवजी 'टॉमस एडिसन' हे (पूर्वप्रकाशित १९३१) पुस्तक.

बालबोध - मेवा

मासिक : प्रकाशक – वर्ष ३६ - अमेरिकन मिशन, मुंबई. मुद्रक – वर्ष ३३ अंक १ बाँबे ए. सोसायटीज प्रेस मुंबई; (वर्ष ५० अंक ८) सुदर्शन इलेक्ट्रिक प्रिंटिंग प्रेस, नाशिक. वा. व. रु. १·२. अंकात १६ (वर्ष ३३), ३२ (वर्ष ३४) पृष्ठे. वर्ष ३६ - ९·५ × ७·४. प्रथमांक – (जानेवारी १८७३).

उद्देश – मुलांसाठी – वर्ष ३६ – आपल्या लेकरांस चांगल्या वाचनाची गोडी लावू इच्छिणाऱ्या आईबापांनी घ्यावे. स्वरूप – मनोरंजक व उपयुक्त गोष्टी, कविता, पशुपक्ष्यांची सचित्र माहिती इ.

ब्रीदवाक्य –

जरि असेल रसज्ञपणा पुरा ।
जरि परोपकृतीच मनोहरा ।
जरि असे चतुरत्व, तरी मुला ।
शिकविण्याहुन छंद नसे मला ॥

विशेष माहिती – *संपादक* – वर्ष १६ रे. ई. एच्. ह्यूम; वर्ष २१ मिस एच्. एल्. ब्रूस, सातारा; वर्ष ३२ कु. एमिलीबाई बिसेल, नगर; वर्ष ४४ देवदत्त नारायण टिळक; वर्ष ५० वत्सला घाटे, दे. ना. टिळक; वर्ष ५१ घाटे, टिळक, र. श्री. जोगळेकर; वर्ष ५५ दे. ना. टिळक; *पुनः प्रकाशन* – वर्ष ३९ ज्ञानोदयाची पुरवणी म्हणून प्रत्येक अंक १६ पानी. वर्ष ४० पासून इंग्रजी वर्णन – 'मराठी ट्रेझर चेस्ट'. *विशेषांक* – वर्ष ५१ अंक १० खास अंक बालकवींच्या १६ गोष्टी.

[मुंमग्रं, मग्रं, देनाटिळक]

वर्ष १ ते ११ – अंक...(१८७३ ते १८८३).

वर्ष १२ ते ३८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १८८४ ते डिसेंबर १९१० (सत्तावीस वर्षे)

वर्ष ३९ – अंक + १ ते ६ जुलै ते डिसेंबर १९२४. पुष्कळ खंड पडल्यावर पुनः प्रकाशन.

वर्ष ४० ते ५६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (जा ते डि) जानेवारी १९२५ ते डिसेंबर १९४१ (सतरा वर्षे) सामान्यतः सारे अंक निघाले असावे.

वर्ष ५७ – अंक १ जा १९४२ ते ५ मे १९४२—.

(सचित्र) बालमासिक

मासिक : संपादक – रामचंद्र बाबाजी जाधव. प्रकाशक – कोल्हापूर. मुद्रक – श्रीसुदर्शन प्रेस,

कोल्हापूर. वा. व. रु. १८४. फु. अं. ८२. अंकात ३० पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – सप्टेंबर १९३३.

उद्देश – लहान मुलांना सन्मार्गदर्शक, मनोरंजक आणि उपदेशपर. स्वरूप – सचित्र. लेख, कविता, गोष्टी, कोडी.

ब्रीदवाक्य –

विद्यामृत सेवा । देई मन देवा । –दासगण.

विशेष माहिती – आकार वर्ष ६ – ७·३ × ६·२, वर्ष ७ – ९ × ६·३, वर्ष ९ – ७·२ × ४·८.

[मुंमसं, भास्करराव जाधव वाचनालय कोल्हापूर]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (स ते आ). सप्टेंबर १९३३ ते आगस्ट १९३८. (पाच वर्षे) वर्ष ३ अंक १ वर्षारंभ खास अंक, अंक ३ दिवाळी अंक, अंक ८ निव्वळ बालांक, वर्ष ४ अंक १ खास अंक.

वर्ष ६ – अंक १, (२-३), ४ ते १२. सप्टेंबर १९३८ ते आगस्ट १९३९.

वर्ष ७ – अंक १, २, (३-४), ५ ते १२. सप्टेंबर १९३९ ते आगस्ट १९४०.

वर्ष ८ – अंक १ ते ३, (४-५), ६, ७, (८-९), १०, (११-१२). सप्टेंबर १९४० ते आगस्ट १९४१.

वर्ष ९ – अंक १ सप्टेंबर १९४१ —.

बालमित्र

मासिक : संपादक – अनंत वामन बर्वे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – व्यापारी छा., पुणे; अंक ४ पासून श्रीसमर्थ छा., पुणे. वा. व. रु. ८८. फु. अं. ८१. अंकात १६ पृष्ठे. ६·६ × ४·९. प्रथमांक – (एप्रिल १८९३).

उद्देश – मुलांमुलींकरिता, विशेषेकरून विद्यार्थिदशेतील. रिकाम्या वेळी मनाची करमणूक होऊन अनेक उपयोगी विषयांची माहिती देणारे. स्वरूप – सुबोध व सचित्र. बोधपर गोष्टी, ऐतिहासिक आख्यायिका, विचाररत्ने, उपयुक्त माहिती, कोडी, चरित्रे.

ब्रीदवाक्य –

सत्यं वद । धर्मं चर । स्वाध्यायान्मा प्रमदः । मातृदेवो भव । पितृदेवो भव । आचार्यदेवो भव । यान्यनवद्यानि कर्माणि तानि सेवितव्यानि । यान्यस्माकं सुचरितानि तानि त्वयोपास्यानि । एष आदेशः । एतदनुशासितव्यम् – तैत्तिरीयोपनिषद्

विशेष माहिती – वर्षनाम्ना तारीख वर्ष २ पासून. मुद्रक – वर्ष ३ सिद्धिविनायक छा., पुणे. वर्ष ३ अंक ६ न्यू प्रेस पुणे. आकार – वर्ष ३ – ७·६ × ४·६.

[मुंमसं, मसं]

वर्ष १ – अंक (१ ते १२. एप्रिल १८९३ ते मार्च १८९४).

वर्ष २ – १ अंक ते ९ एप्रिल १८९४ ते डिसेंबर १८९४ – +

वर्ष ३ – अंक ..., २ डिसेंबर १८९५, ३, (४-५), ६ एप्रिल १८९६—. सरकारी यादीत अंक (८-१०) चीही नोंद मिळते.

बाल–वसंत

मासिक : संपादक – नरहर हणमंत देशपांडे. प्रकाशक – अमळनेर. अंकात ५६ पृष्ठे. ९·३ × ७. प्रथमांक – (जानेवारी १९२७).

स्वरूप – कविता, गोष्टी, चरित्रे इ. बालसाहित्य.

विशेष माहिती – आगस्ट १९२८ च्या वऱ्हाड शाळापत्रकात 'बाल–वसंता'चा पाक्षिक म्हणून उल्लेख आहे. मार्च १९२८ च्या 'भारतसेवक'त बालवसंताच्या एका खास अंकावर अभिप्राय.

[आकृदे]

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९२८ —.

बालवीर

मासिक : संपादक – विनायक शंकर वैद्य. प्रकाशक – संपादक, सातारा. वा. व. रु. १८४. पृ. अं. ८३. ८·४ × ५·४, वर्ष २ – ९·३ × ६·२. प्रथमांक – नवंबर १९२६.

विशेष माहिती – *प्रकाशक* – वर्ष २ अंक ९ - १० श्री. र. राजगुरु, पुणे. *संपादक* – वर्ष ३ – मो. ना. नातू.

[देशमुख वकील पुणे]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. नवंबर १९२६ ते अक्टोबर १९२७.
वर्ष २ – अंक १, (२-३), ४ ते ८, (९ - १०), ११, १२. नवंबर १९२७ ते अक्टोबर १९२८.
वर्ष ३ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. नवंबर १९२८ ते अक्टोबर १९२९.
वर्ष ४ – अंक १, २, (३ - ४), ५, ६, (७ - ८), ९ ते १२. नवंबर १९२९ ते अक्टोबर १९३०. अंक ५ शिवाजी अंक.

बालसुमित्र

मासिक : संपादक – (कर्ते) वर्ष २ अंक ६ शं. दा. पवे (सरकारी नोंद शं. रा. पवे). प्रकाशक – आर्यहितचिंतक मंडळी, मुंबई. मुद्रक – आर्यालंकार छा., मुंबई. वा. व. रु. ८४. पृ. अं. ८८६. अंकात १२ पृष्ठे (अंक ९). ६·२ × ३·३. प्रथमांक – आगस्ट १८८४. (पुस्तक-अंक.)

स्वरूप – वृत्तभ्रम, निबंध, चरित्रे इ.

ब्रीदवाक्य –

कोमल वृक्षचि जैसा; ऐसी ही बाल्बुद्धि कोमलची।
जी वळवावी जैसी तैसी वळते न दुर्घट साची॥

विशेष माहिती – *मुद्रक* – वर्ष १ अंक (५ - ६) विद्याप्रकाश छा., मुंबई. *आकार* – वर्ष १ अंक (५ - ६) – ४·२ × ३, अं. - ७ × ४·१, अंक १० - ७·२ × ४·२. *वर्गणी* – वर्ष २ रु. ८८, पृ. अं. ८१.

[टामसं, मसं, मुंमसं]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १८८४ ते ४ (५ - ६) जाने १८८५, (७ - ८) + ९ जून १८८५ ते १२ सप्टेंबर १८८५
वर्ष २ – १ ते ९, (१० - ११), १२ अक्टोबर १८८५ ते सप्टेंबर १८८६. अंक ९ वर मासनिर्देश जून ऐवजी जुलै.

बालांकुर

मासिक : संपादक – (वर्ष ७) मुकुंद वा- कृष्ण गुर्जर. प्रकाशक – अमृत सखाराम वणीकर बडोदे. मुद्रक – वीरक्षेत्र छा., बडोदे. वा. रु. ८१५. पृ. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे ७·२ × ४·२. प्रथमांक – आगस्ट १८९३.

उद्देश – भाषेची, समाजाची व देशाची सेवा. **स्वरूप** – नाटके, कादंबऱ्या, निबंध, चरित्रे चुटके, वर्तमाने, ऐतिहासिक चर्चा, नवी काव्ये पुस्तकपरीक्षण, सृष्टीतील चमत्कार, ... लेख, शास्त्रीय माहिती, थोरांचे उद्गार.

ब्रीदवाक्य –

इदं किमपि लोकेऽस्मिन्न निर्दोषं न निर्गुणम्।
आवृणुध्वमतो दोषान्विवृणुध्वं गुणान्बुधाः॥
– चण्डकौशिक नाटकम्

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष १ अंक ११ (नमुना) पासून ८ × ५·३ *वा. वर्गणी* – वर्ष २ रु. १८११. *मुद्रक* – वर्ष १ अंक ११ फत्तेसिंह छा., वर्ष २ अंक (२ - ३) पूर्णचंद्रोदय छा.

[मुंमसं, पुमसं, दवापो]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १८९३ ते जुलै १८९४.
वर्ष २ – १, (२ - ३), (४ - ५), (६ - ७), ८, (९ - १०), ११, १२. आगस्ट १८९४ ते जुलै १८९५.
वर्ष ३ – १ ते ९, (१० - १२). आगस्ट १८९५ ते जुलै १८९६.

४ – अंक १ ते १२. आगस्ट १८९६ ते जुलै १८९७.
५ – अंक १ ते ७, (८ - १०), ११, १२. आगस्ट १८९७ ते जुलै १८९८.
६ – अंक १, २, (३ - ५), (६ - ८), (९ - १२). आगस्ट १८९८ ते जुलै १८९९.
७ – अंक १ ते ४, (५ - ६), (७ - ९), (१० - १२). आगस्ट १८९९ ते जुलै १९००.
८ – अंक (१ - ३), ४ ते १०, (११ - १२). आगस्ट १९०० ते जुलै १९०१.

बालिकादर्श

मासिक : प्रकाशक – लेडी सुपरिंटेंडेंट्, स्कूल फॉर इंडियन गर्ल्स, पुणे. अंकात १६ . ७·२ X ४·८. प्रथमांक – मार्च १९१७. (र्ष = खंड).

उद्देश – वनितासमाज, हुजूरपागा, पुणे चे. वनिता समाजाचे हेतू – आपले विचार ल्या रीतीने प्रगट करणे, कविता करणे, चित्र-त्र प्रावीण्य मिळविणे, मराठीची सेवा करणे.

विशेष माहिती – सर्वसाधारण हायस्कूल सिकाहून अन्य प्रकारचे, सर्वसामान्य स्वरूपाचे.

[*मुमग्र*]

(खंड) १ – अंक १ ते १२. मार्च १९१७ ते फेब्रुवारी १९१८.
(खंड) २ – अंक १ ते ८, (९ - ११), १२. मार्च १९१८ ते फेब्रुवारी १९१९.

बालोद्यान

मासिक : संपादक – बालोद्यान का(र्या) (व)र्ष ७). प्रकाशक – शंकर बळवंत सहस्रबुद्धे, (पुणे). मुद्रक – आर्यभूषण छा. व पूना लियो (वर्क्स) (चित्रांचा भाग), पुणे. वा. व. रु. २·८.

पु. अं. ८४. अंकात १६ पृष्ठे. १०·१ X ८·२. प्रथमांक – जानेवारी १९१८.

उद्देश – मुलांसाठी. स्वरूप – सचित्र. चित्रप्रचुर.

विशेष माहिती – आकार – वर्ष ४ पासून ७·८ X ६·३; वर्ष ६ – ९·३ X ७. *वा. वर्गणी* – वर्ष ४ रु. २. *मुद्रण* – वर्ष ६ बालोद्यान छा.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१८.
वर्ष २ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६, (७ - ८), ९ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१९.
वर्ष ३ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२०.
वर्ष ४ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२१.
वर्ष ५ – अंक १ ते ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२२.
वर्ष ६ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७, ८, (९ - १०), ११, १२. (मास व वर्ष निर्देश नाही. प्रकाशनकाल सुमारे ७ मे १९२३ ते २१ फे १९२४.)
वर्ष ७ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७, ८, (९ - १०), ११, १२. (मास व वर्ष निर्देश नाही.)
वर्ष ८ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ७, (८ - ९), १० ते १२. (मास व वर्ष निर्देश नाही.)

बालमित्र

मासिक : संपादक – सदाशिव रामचंद्र देशमुख. प्रकाशक – हरि नारायण गोखले, मुंबई. मुद्रक – नेटिव्ह ओपिनिअन प्रेस, मुंबई. वा. व. रु ०४. फु अं. ०८६ (सरकारी नोंद). अंकात १२ पृष्ठे. ७ X ४·१. प्रथमांक – जानेवारी १८७८. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – मुले शहाणी, सदाचारी, विद्वान, नम्र, आज्ञाधारक, सत्यधर्माने चालणारी व मोठेपणी संसारसुखाचा सुंदर अनुभव घेण्यास लायक व्हावी म्हणून प्रयत्न. स्वरूप – कविता, गोष्टी, संवाद इ. मुलास फार उत्कृष्ट लेख.

ब्रीदवाक्य –

शोधोनि ज्ञानाब्धि महाप्रयत्ने ।
काढोनि त्यातील अमोल रत्ने ।
गुंफीतसे मी अतिरम्य माळ ।
लेवोनि दीते विलसोत बाळ ॥

विशेष माहिती – इंग्रजी वर्णन – ' स्टोरीज फॉर चिल्ड्रेन ' (सरकारी यादी). संपादक – अमृतलाल नारायणदास दहरी (सरकारी यादी).

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८७८ ते ३ मार्च १८७८.

बाळमित्र

मासिक : प्रकाशक – पुणे. ५"७ X ४. प्रथमांक – (१८८९ - १८९०).

स्वरूप – चुटके, गोष्टी, निबंध इ.

विशेष माहिती – ' महिन्यातून एकदा निघते '. मुद्रक, काल, प्रकाशनस्थळ इ. इतर कोणतीच माहिती उपलब्ध अंकावर नाही.

[पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक .., ६ सन १८९०.

बृहत्संहिता

मासिक : प्रकाशक – जनार्दन हरि आठल्ये, रत्नागिरी. फु. अं. ८८. अंकात ३२ पृष्ठे. ९"७ X ६"४. प्रथमांक – मे १८७३. (पुस्तक-अंक, सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – मूळ संस्कृत श्लोक व त्याचे मराठी भाषांतर. स्वरूप – व्यवहारोपयोगी सर्व प्रकारचे विषय. राजापासून रंकापर्यंत सर्वांस उपयोगी.

विशेष माहिती – मथळ्याखाली (वरा मिहिरकृत).

[मुंमग्रं, मग्रं, ...

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मे १८७३ ते ... १८७४.

वर्ष २ – अंक १३ मे १८७४ ते १७ ... १८७४. अखेरचा पृष्ठांक ५४४.

बृहन्महाराष्ट्र

वार्षिक : संपादक – (वर्ष १) ... बाळकृष्ण वैद्य. प्रकाशक – चिटणीस ' ... मंडळ ', कलकत्ता. मुद्रक – (वर्ष १) वि... प्रेस, पुणे व बॅंक प्रेस, कलकत्ता, नंतर – वर्ष २, ३ विजय प्रेस, वर्ष ४ पासून ... छा, पुणे. अंकात सुमारे १७५ - २०० पृ... ९"७ X ६"५. प्रथमांक – कार्तिक शके १८५... शेवटचा अंक – चैत्र श. १८५६.

उद्देश – प्रथम, कलकत्ता येथील ... बंधुभगिनींमध्ये विचारविनिमय होऊन ... सेवा घडावी, महाराष्ट्र-क्षात्र निकट यावे; बृहन्महाराष्ट्राचे सुलक्षन. विस्कळित ... संस्थांचे एकीकरण करून त्यास व्यवस्थित सुसंघटित स्वरूप देणे. स्वरूप – साधी छा... पर्णचित्रे, महाराष्ट्र व बृहन्महाराष्ट्र ... विविध विषयांवरील लेख व बृहन्महाराष्ट्रीय व बृहन्महाराष्ट्रीय संस्था यांचे अहवाल.

ब्रीदवाक्य –

मराठा तितुका मेळवावा । – रामदास.

विशेष माहिती – पहिले वर्ष – ' महाराष्ट्र वार्षिक ', दुसरे वर्ष मलपृष्ठावर फक्त ' बृहन्महाराष्ट्र वार्षिक ', आत 'महाराष्ट्र वार्षिक '; पुढे सर्वत्र ' बृहन्महाराष्ट्र वार्षिक '. प्रकाशक – वर्ष ३ पासून प्रकाशनाची नवी पाच वर्षांची योजना : ' महाराष्ट्र प्रकाशक मंडळी ' स्वतंत्र रेटी... निवेदने – वर्ष ३ – पहिल्या दोन अंकात कलकत्त्याबाहेरील माहिती देता आली नाही, चालू वर्षापासून नव्या योजनेमुळे सारे व्यापक

स्वरूप येईल, वर्ष ४ — यंदाच्या वर्षापासून प्रकाशन वर्षप्रतिपदेच्या दिवशी, कालान्तराने इतर कारण सार्वजनिक संस्थांचे अहवाल सुटके किंवा शिळे मिळत ते टाळावे. बृहन्महाराष्ट्राचे एकत्र होण्याच्या व्यापक ध्येयाकडे नजर ठेवून वाटचाल. वर्ष ५ — १९३२ साली अजमीर येथे बृहन्महाराष्ट्र परिषदेत बृहन्महाराष्ट्रमंडळ स्थापन करण्यात आले. उद्देशात मुखपत्राची योजना आहे. म्हणून या वार्षिकासच मुखपत्राचे स्वरूप द्यावे असा विचारविनिमय चालू आहे. चित्रे — (वर्ष २ मध्ये ? रजपूत चितान्याची जुनी चित्रे दिसली). पुढे बृहन्महाराष्ट्र मासिकात रूपांतर. [केर्ओ, मुमग्र]

वर्ष १ — अंक कार्तिक शुद्ध १ श. १८५१ (नवंबर १९२९) दिवाळी अंक, पृ. १६४, किं. रु. १. निवळ स्थानिक प्रयत्न — स्थानिक संस्थांचे अहवाल व लेख. काही कोंकणी भाषेतील लेख.

२ — अंक कार्तिक शुद्ध १ श. १८५२ (नवंबर १९३०) निवळ स्थानिक संस्थांचे अहवाल व स्थानिक लेखांबरोबर बाहेरच्यांचे लेख. पृ २००, किं. रु. १८.

वर्ष ३ — अंक कार्तिक शुद्ध १ श. १८५३ (नवंबर १९३१). बृहन्महाराष्ट्रातील तसेच महाराष्ट्रातील लेखकांचे लेख, बृहन्महाराष्ट्रातील २०-२५ संस्थांचे अहवाल. पृ. १६८, किं. रु. १८५.

वर्ष ४ — अंक चैत्र शुद्ध १ शक १८५५ (मार्च १९३३). बृहन्महाराष्ट्रातील ३०-४० संस्थांचे अहवाल. अजमीर बृहन्महाराष्ट्र परिषदेचा वृत्तान्त, बृहन्महाराष्ट्रातील वसाहतींची माहिती. पृ २१४, किं. रु १

वर्ष ५ — अंक चैत्र १८५६ (काही महिने उशीर १९३४). बृहन्महाराष्ट्रातील ३८ संस्थांचे अहवाल. पृ. १७४, किं रु १

बृहन्महाराष्ट्र

मासिक : संपादकमंडळ — १ डॉ. श. पु ..., २ र. रा. देव, ३ धा. वा गाडगीळ, ४ सि. पा. गोगटे. प्रकाशक — महाराष्ट्र प्रकाशक मंडळी, कलकत्ता, तर्फे श. रा. दाते, पुणे. मुद्रक — लोकसंग्रह छा., पुणे; वर्ष २ अंक (६ ७) महाराष्ट्र मुद्रणशाळा, पुणे. वा. व. रु. ३. पु. अ. ८५. अंकात ५०५२ पृष्ठे. ९·७ × ६·५. प्रथमांक — कार्तिक श. १८५६ (नवंबर १९३४).

उद्देश — बृहन्महाराष्ट्रात असलेल्या महाराष्ट्रीय समाजाचे व महाराष्ट्रातील समाजाचे दृढ संघटन करून देणे. वसाहतीतील सर्व चळवळीत एकसूत्रता आणणे. स्वरूप — बृहन्महाराष्ट्रातील संस्था व त्यातील व्यक्ती यांची माहिती. संस्थांचे अहवाल. पुस्तकांचा परिचय. महाराष्ट्रातील कार्यांचा बाहेरच्यास परिचय. राजकीय प्रश्नास स्थान नाही.

ब्रीदवाक्य —

(वर्ष १ अंक २ पासून)

' मराठा तितुका मेळवावा. '

विशेष माहिती — " बृहन्महाराष्ट्र मंडळ या मध्यवर्ती संस्थेचे मुखपत्र. कलकत्त्याच्या बृहन्महाराष्ट्र वार्षिकासच मासिकाचे स्वरूप द्यावे असे ठरले. रूपांतर झाले ते हे. " संपादक — अंक २ वर वरील क्र. ३ गाडगीळ ऐवजी ५ वा ना. दीक्षित; अंक ४ वर क्र. ५ दीक्षितांच्या ऐवजी ६ मिसेस मालतीबाई बेडेकर, अंक ६ वर क्र. ४ गोगटे यांच्या ऐवजी क्र. ७ श्री. स. दोवडे; वर्ष २ अंक ४ वर क्र ७ दोवडे यांच्या ऐवजी क्र ८ वि. ल. नामजोशी व क्र ६ बेडेकर यांच्या ऐवजी क्र. ३ धा. वा. गाडगीळ, चिटणीस व्यवस्था — ' बृहन्महाराष्ट्र मंडळाबरोबर केलेल्या करारान्वये दोन वर्षे मासिक चालविले. पुढच्या व्यवस्थेबद्दल चर्चा चालू. ' पुढे ' बृहन्महाराष्ट्र वृत्त ' — नवंबर १९३७ (वर्ष-अंकक्रमांक नाही), पृ २०. मुद्रक — लोकसंग्रह छा., पुणे. प्रकाशक — ग. ह. प्रधान, चिटणीस, बृ. म मंडळ, कानपूर. यात पृ. १ वर " अपरिहार्य अडचणीमुळे बृहन्महाराष्ट्र मासिकाचे प्रकाशन बंद झाले. महाराष्ट्राच्या बृ म परिषदेच्या

वेळी पुन्हा सुरू करण्याबद्दल चर्चा होऊन योजना होईल तोपर्यंत मध्यवर्ती कार्यालयाच्या हाल चालींचे वृत्त व परिषदेसंबंधी मजकूर 'बृहन्महाराष्ट्रवृत्त' म्हणून छापविले आहे" यासंबंधी बृहन्महाराष्ट्र मंडळाच्या १९३७ च्या वार्षिक अहवालातील उल्लेख – "काही अडचणींमुळे मासिकाचे अंक जून महिन्यानंतर निघू शकले नाहीत तरी शेवटच्या तीन महिन्यात 'बृहन्महाराष्ट्रवृत्ता'च्या रूपाने दोन अंक प्रसिद्ध करण्याच्या कामी काही अडचण येऊन सभासदांना दिलेले आश्वासन पुरे करता आले नाही" (संदर्भ महाराष्ट्रविस्तार वर्ष ४ अंक १ पृ ४७) नंतरच्या करिता 'महाराष्ट्रविस्तार' पाहा

[मग्र, मुमग्र, दवापो, कोल्हापूर, डेकॉ]

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १९३४ ते ८, (९ १०) ऑगस्ट १९३५, + ११ नं, १२ डि १९३५ पृ ५२५

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९३६, (२ ३) ४, ५, (६ ७), ८, ९ ऑक्टोबर १९३६, १० ते १२ या अंकावर फक्त वर्ष व अंक क्रम आहे, मास साल नाही पृ ४९४

वर्ष ३ – अंक १ मास व सालाचा निर्देश नाही (? जून १९३७) पृ ४०

बृहन्महाराष्ट्रीय

मासिक संपादक – [प्रकाशक – श रा. शंडे] प्रकाशक – श रा शंडे, दिल्ली वा व रु २८८ फु अ ८४ अंकात ३२ पृष्ठे ८ × ५ ३ प्रथमांक – भाद्रपद शिवशक २६० (सप्टेंबर १९३४).

उद्देश – महाराष्ट्रीय बृहत्तरांच्या हिताहिताची चर्चा करणारे मुखपत्र महाराष्ट्रमंडळामध्ये एक सूत्रीपणा निर्माण करणे, सद्विचार व संघशक्ती निर्माण करणे, महाराष्ट्र व महाराष्ट्रीय बृहत्तरी यास जोडणारा दुवा

[मुमग्र, दवापो]

वर्ष १ – अंक १ भाद्रपद , , ३ कार्तिक शिवशक २६०.

बोधसागर

मासिक प्रकाशक – मुंबई मुद्रक – प्रभाकर छा. (शिळा), मुंबई. वा व रु ६ आगाऊ फु अ ८८ अंकात २४–३२ पृष्ठे ७ ६ × ५ १ प्रथमांक – मे १८४९. (पुस्तक - अंक)

स्वरूप – दगडावर छापलेली चित्रे, भूगोल, इतिहास व साधारण विद्या यांविषयी मजकूर, पूल, किल्ले, देवालये इ. स्थलवर्णन, प्राचीन सनदा लेख यांच्या नकला, उत्पन्न होणाऱ्या जिनसाच्या कृती, लोकसंख्या, सरकारजमा इ लेख

[दवापो]

वर्ष १ – अंक १ मे १८४९ ते ८ डिसेंबर १८४९

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १८५०, २ फेब्रुवारी १८५० —

बोलपट

मासिक संपादक – नरहर रामचंद्र जोशी प्रकाशक – संपादक, मुंबई वा व रु १० फु अ रु १ अंकात ४० पृष्ठे १०·९ × ८ २ प्रथमांक – जून १९५०.

उद्देश – सिनेमा मासिक. स्वरूप – सचित्र

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जून १९५० ४ सप्टेंबर १९५० —

ब्रह्मकर्म-प्रदीप

मासिक संपादक – गोपाळ काशीनाथ नातू प्रकाशक – संपादक, पुणे मुद्रक – ला प्रिंटिंग प्रेस, पुणे वा व रु २८३ मागाहून रु २८८ फु अ ८३८८ अंकात संख्या २४ पृष्ठे ८ ५ × ५ ५ प्रथमांक – पौष श १८३२

स्वरूप – हिरण्यकेशी, वाजसनेय व आश्वलायन इ. शाखांच्या ब्राह्मणांची सर्व नित्यकर्मे – संध्या, ब्रह्मयज्ञ, वैश्वदेव, तर्पण, श्रावणी, श्राद्ध, होम, अन्त्येष्टी इ. व त्यांचे विवेचन.

ब्रीदवाक्य –

यदेव विद्यया करोति श्रद्धयोपनिषदा तदेव वीर्यवत्तरं भवति । –छान्दोग्य

विशेष माहिती – नऊ अंकांत मिळून आलेले प्रमुख विषय – १ संध्या, २ चतुर्विंशति नामानि, ३ आचमनविधि, ४ सप्तव्याहृति, ५ ओम्, ६ प्राणायाम, ७ अघमर्षण, ८ अर्घ्य, ९ संध्याध्यान, १० संकल्प, ११ आवाहनमंत्र, १२ मार्जनमंत्र, १३ मंत्राचमन.

[मुंमग्रं, पुमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ पौष १८३२ ते ९ भाद्रपद १८३३ —.

ब्रह्मविद्याग्रंथरत्नमाला

मासिक : संपादक – विष्णु वामन बापट. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – इंदिरा छा., पुणे. वा. व. रु. ४ आगाऊ, रु. ५ मागाहून. अंकात प्रकरणवार ८८ (अंक १), ७८ (अंक ३) पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – माघ शुद्ध ५ श. १८३४. शेवटचा अंक – आषाढ शुद्ध ५ श. १८३७.

उद्देश – प्राचीन आचार्यांच्या ग्रंथांच्या विवरणाच्या द्वारा सनातन वैदिक धर्माचे सोपपत्ति समर्थन.

ब्रीदवाक्य –

निद्राजागरमध्यभागे सविकल्पदेशान्तरे तथा ।
मध्ये संविद्द्वयोश्च सममनुबुद्ध्याभिलक्षय ॥ १ ॥
एतत्पदं निजं रूपं यत्प्राप्य न विमुह्यति ।
एतद्दर्शनमात्रेण प्रवृत्तं जगदीदृशम् ॥ २ ॥

विशेष माहिती – मथळ्याखाली (सान्वयार्थ विवरण). या रत्नमालेत अनुभूतिप्रकाश, आत्मपुराण, दर्शनमाला, सहा उपनिषदांचे भाष्यार्थ, सर्व उपनिषदे, वर्णसंग्रहसार इत्यादी पुस्तके क्रमशः प्रसिद्ध झाली. 'वर्ष ३ अंक ६' वरील नोंद – यापुढे 'ब्र. वि. ग्रं. र. माला' मासिकरूपाने चालविण्याची नाही. हा पूर्ण ग्रंथ प्रसिद्ध करण्याचे ठरविले.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. माघ १८३४ ते पौष १८३५.
वर्ष २ – अंक १ ते ५, (६-७), ८ ते १०. माघ १८३५ ते पौष १८३६. शिवाय अंक १२ वी पुरवणी – जैमिनिसाविनि-दर्शनसार.
वर्ष ३ – अंक १ ते ६. माघ १८३६ ते आषाढ १८३७.

ब्राह्मण

मासिक (पत्रिका) : संपादक – वासुदेव दामोदर मुंडले. प्रकाशक – संपादक, इस्लामपूर. मुद्रक – प्रभाकर छा., इस्लामपूर. वा. व. रु. २८८. पु. अं. ८४. अंकात १६ (वर्ष २ अंक १२), २४ पृष्ठे. १३·५ × ८·५. प्रथमांक – चैत्र वद्य १ श. १८४५.

उद्देश – आत्मनिरीक्षण, आत्मसंरक्षण व आत्मोन्नती यांवर कटाक्ष ठेवून अखिल महाराष्ट्रीय ब्राह्मण समाजाचे एकीकरण, हितसंवर्धन, सुधारणा व संघटना करणे. स्वरूप – ब्राह्मण ब्राह्मणेतर-वादाची मीमांसा करणारे व ब्राह्मणसंघटनेचे व सुधारणेचे मार्ग दाखवून देणारे लेख.

ब्रीदवाक्य –

(१) ब्राह्मणत्वस्य हि रक्षणेन रक्षितः स्याद्वैदिको धर्मः । –श्री शंकराचार्य (मलपृष्ठावर)
(२) ब्राह्मण्य रक्षावे आदरे । –रामदास (वर्ष ६ च्या आत मलपृष्ठाच्या पृष्ठावर)

विशेष माहिती – आकार – वर्ष २ – ११·५ × ९; वर्ष ५ - १० × ७·५. वार्षिक

वर्णी – (वर्ष ५ अंक ५) फु. अ. ८८.
मुद्रक – वर्ष ३ आनंद छा. ध्येयवाक्य–
क्रमांक (१) आरमापासून. नमार (२) वर्ष ६.

[मुमग्र, माइमम, पुमग्र]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (चै ते फा) चैत्र १८४५ ते फाल्गुन १८४७ (तीन वर्षे).

वर्ष ४ – अंक १ ते १०, (११ - १२) चैत्र ते फाल्गुन १८४८. अंक (११ - १२) राजवाडे तिलांजली अंक

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८४९ अंक १० अकोला परिषद खास अंक.

वर्ष ६ व ७ – अंक १ ते १२. चैत्र १८५० ते फाल्गुन १८५१ (दोन वर्षे)

वर्ष ८ अंक १ ते ६, (७ – ८), ९, (१० ११), १२ चैत्र ते फाल्गुन १८५२.

ब्राह्मण

मासिक : संपादक – रामकृष्ण नारायण केळकर (माटे) प्रकाशक – (वर्ष १ अंक १२) – संपादक, सीगोरी गोरे (शिवा माटे मोरज गोरे). मुद्रक वर्ष २ श्रगुरुदत्तात्रेय छा, सावंतवाडी वा. व. रु २८८. पु अ. ८४. अंकात १६ पृष्ठे. ७ २ X ४'८, वर्ष २ – ८'४ X ५ ४. प्रथमांक – जानेवारी १९४६. (पुस्तक अंक).

उद्देश – इतर समाजाच्या ब्राह्मणावरील आक्रमक हल्ल्यास तोंड देणे स्वरूप – ब्राह्मण जातीसंबंधी सर्वसाधारण विचार. ऐतिहासिक साधने, सामाजिक चालीरीती, लोकगीते, ब्राह्मण समाजविषयक लेख.

ध्येयवाक्य –

अग्रत श्चतुरो वेदान् । पृष्ठत सशर धनु ।
इद ब्राह्म इदं क्षात्र । शापादपि शरादपि ॥

विशेष माहिती – प्रकाशनस्थळ – वर्ष २ सावंतवाडी याशिवाय 'ब्राह्मण' नावा त्याच एका नियतकालिकाचा 'पुस्तक १ भाग १ ला' अशा निर्देशाचा अंक उपलब्ध झालेला असून, त्यात 'मासिक काढण्यात अडचणी आहेत. – १२ भाग काढणार आहोत.' असे लिहिले आहे. त्यात धनंजयलिखित प्रो. पिसुर्लेकर यांचा परिचय आहे.

[मदगाव, डेक्कॉ]

वर्ष १ – अंक १ ते ७, (८ - ९), १०, ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४६.

वर्ष २ – अंक + (१ ब - २ आ), ३, ४, ५, (६ - ७) जुलै १९४७ ते जानेवारी १९४८—.

(श्रीमद्) भगवद्गीता

मासिक : संपादक – चिंतामण गंगाधर भानू. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – इंदिरा छा., पुणे. वा. व. रु. २. पु अ. ८४. ८'४ X ५'४. प्रथमांक – नोव्हेंबर १८९८. (अंकाचे संख्या क्रमांक.)

स्वरूप – यात श्रीमद्भगवद्गीता मूळ, अन्वयासहित अर्थ, आचार्यांचे भाष्य, त्याचा सरळ अर्थ व इतर इंग्रजी व संस्कृत तत्त्वज्ञाचे विचार येतील.

ध्येयवाक्य –

सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते ।

—भगवद्गीता.

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक १ ची द्वितीयावृत्ती निघाली. प्रकाशनाची तारीख – पहिली दोन वर्षे प्रतिमास १४, वर्ष ३ प्रतिमास २०

[मुमग्र, डामग्र, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ नोव्हेंबर १८९८ ते ऑक्टोबर १८९९

वर्ष २ – अंक १३ ते २४. नोव्हेंबर १८९९ ते ऑक्टोबर १९००.

वर्ष ३ – अंक + २५, १ दि १९००, २५ = २६ १४ दि १९००, + २० मे १९०१ ते २२ अक्टोबर १९०१ —.

भगवद्गीता

मासिक : संपादक – श्रीपाद दामोदर सातवळेकर. प्रकाशक – संपादक, औंध (सातारा) भा. म. क. ३. पु. अं. ८५. अंकात ४० पृष्ठे. १० × ७'६. प्रथमांक – मे १९३३.

उद्देश – श्रीमद्भगवद्गीतेचा विचार व आचार करण्यास प्रोत्साहन देणारें. स्वरूप – गीतेतील वचनांची अन्यधर्मग्रंथांशी तुलना, पुरुषार्थबोधिनी भगवद्गीता, भगवद्गीतानिबंधमाला.

ब्रीदवाक्य –

कर्मण्येवाधिकारस्ते । मा फलेषु कदाचन।
मा कर्मफलहेतुर्भूः । मा ते संगोऽस्त्वकर्मणि ॥

[मुंमग्रं, डेक्कॉ, पुमग्रं, दनावर्त]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मे ते ए). मे १९३३ ते एप्रिल १९३८ (पाच वर्षे) दोन विशेषांक – वर्ष २ अंक ७ नवंबर व वर्ष३ अंक ६ अक्टोबर.

वर्ष ६ – अंक १ मे १९३८, २ जून १९३८ —.

भगवा झेंडा

मासिक : संपादक – गंगाधर वासुदेव बोपर्डीकर. प्रकाशक – संपादक, वाई. मुद्रक – मोदवृत्त छापखाना, वाई भा. व. क. १८८. फु. अं. ८३. अंकात प्रकरणवार २४ पृष्ठे ८'४ × ५'३. प्रथमांक – माघ शके १८२७.

स्वरूप – भारतीय राजकारणावर निबंध, वर्तमानसार, बातमी.

ब्रीदवाक्य –

तीर्थक्षेत्रे ती मोडिली । ब्राह्मणस्थाने विघडिली ।
सकळ पृथ्वी आंदोळली । धर्म गेला ॥

देवधर्मगोब्राह्मण । करावयासी रक्षण । हृदयस्थ झाला नारायण । प्रेरणा केली ॥ – (समर्थ)

विशेष माहिती – *संपादक – प्रकाशक* – वर्ष १ अंक ४ पासून दत्तात्रय गणेश आगाशे. *काळनिर्देश* – वर्ष २ अंक ५ पासून श्रीहीन जून १९०७ इत्यादि सनाचा निर्देश. वर्ष ३ पासून फक्त सनाचा निर्देश. यात 'मानसी प्रंथ', 'श्यमराहस्य', 'तेजचंद्र' इत्यादि द. ग. आगाशे यांच्या कादंबऱ्या प्रसिद्ध झाल्या.

[मुंमग्रं, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. माघ १८२७ ते पौष १८२८.

वर्ष २ – अंक १ ते ६, (७-८), (९-१०) (११-१२). *माघ १८२८ ते मार्गशीर्ष* १८२९. (अधिक चैत्र मास गणनेत धरून)

वर्ष ३ – अंक १ ते ४, (५-६), (७-८), (९-१०), ११, १२. फेब्रुवारी १९०८ ते जानेवारी १९०९.

वर्ष ४ – अंक १ फेब्रुवारी १९०९ ते ७ ऑगस्ट १९०९ —.

भगिनी

मासिक : संपादक – सौ. रुक्मिणीबाई कदम. प्रकाशक – व्यंकटराव कृष्णराव सावंत, मुंबई. मुद्रक – विजयानंद प्रि. प्रेस, मुंबई. भा. व. क. १८८. फु. अं. ८३. अंकात ४४ – ५२ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – जून १९३५. शेवटचा अंक – अक्टोबर १९३५.

उद्देश – 'महिलेवरतील वाहिलेले.'

स्वरूप – सचित्र, कविता, कथा, स्त्रीजीवनविषयक लेख, नाट्यछटा, सौंदर्यविभाग.

विशेष माहिती – *आकार* – अंक ५ – १०'५ × ८'२. व्यवस्थापक – नीलकंठ श्रीपत पाटील, श्रीपाद बाबुराव जुवेकर.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जून १९३५ ते ५ अक्टोबर १९३५. अंक १ जून के. अच्युतराव

कोल्हटकर यांच्या स्मृतीत ' वंदनांक. ' अंक
. ५ अक्टोबर भाऊबीज खास अंक.

भगिनी

. मासिक : संपादक – सौ. नलिनीबाई शिंदे. काशक – जयवंत बाबूराव जगताप, वत्सला साहित्य प्रकाशन, पुणे. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·७ × ७·३. प्रथमांक – अक्टोबर १९४१.

स्वरूप – सर्वांगीण विषय.

विशेष माहिती – *विशेषांक* – वर्ष ५ अंक (१ - २) दिवाळी; वर्ष ६ अंक (१ - २) दिवाळी; वर्ष ६ अंक ८ सावंतवाडी विशेषांक, वर्ष ७ अंक २ दिवाळी, अंक ९ अखिल भारतीय मराठा महिला परिषद; वर्ष ८ अंक (१ - २) दिवाळी; वर्ष १० अंक (१ - २) दिवाळी.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते ब). अक्टोबर १९४१ ते सप्टेंबर १९४३ (दोन वर्षे).

वर्ष ३ - अंक (१ - २), ३ ते ९, (१० - ११), १२. अक्टोबर १९४३ ते सप्टेंबर १९४४.

वर्ष ४ ते ६ – अंक प्रत्येकी (१ - २), ३ ते १२. अक्टोबर १९४४ ते सप्टेंबर १९४७ (तीन वर्षे).

वर्ष ७ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९४७ ते सप्टेंबर १९४८.

वर्ष ८ – अंक (१ २), ३ ते १२. अक्टोबर १९४८ ते सप्टेंबर १९४९.

वर्ष १० – अंक (१ अ १९५० - २ न), ३ डिसेंबर १९५०.

भगिनी समाचार

मासिक : प्रकाशक – कृष्णाजी रघुनाथ शास्त्री, पुणे. मुद्रक–जगद्धितेच्छु छा., पुणे. वा. व. रु. १८४. फु. अं. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – कार्तिक शु. १८३४.

उद्देश – स्त्रीवर्गाचे ऐहिक व पारमार्थिक कल्याण, स्वरूप–सचित्र. स्त्रियांच्या उपयोगाचे सर्व विषय. भारतीय स्त्रियांना बोधपर व उपयुक्त लेख, निबंध, प्राचीन व अर्वाचीन प्रसिद्ध स्त्रियांची चरित्रे, गोष्टी, कादंबऱ्या, कविता, स्त्रीलेखकांचे लेख.

विशेष माहिती – यात 'युरोपीय युद्धकथा' प्रसिद्ध झाले.

[मुंमग्रं, मग्रं, पणजी ग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. कार्तिक १८३४ ते अश्विन १८३६ (दोन वर्षे).
वर्ष २ अंक १ दीपावली.

वर्ष ३ – अंक + १, (२ - ४), (५ - ६), ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१५.

वर्ष ४ – अंक १ ते ५, (६ - ७), (८ - ९), (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१६.

वर्ष ५ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), (६ - ८). जानेवारी ते आगस्ट १९१७.

भगीरथ

मासिक : संपादक – श्रीधर यशवंत जोशी, इंजिनिअर. प्रकाशक – संपादक, मळवली (पुणे). मुद्रक – न्यू भारत प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. अंकात ४८ पृष्ठे. ९·७ × ७·३. प्रथमांक – (जुलै १९३८).

उद्देश – महाराष्ट्राला संजीवनी देणारे.

बोधवाक्य –

आकाश अंत न कळूनिहि अंतरिक्षी ।
आकाश आक्रमिति शक्त्यनुसार पक्षी ॥

विशेष माहिती – *वर्णन* – वर्ष १ अंक ९चे. पर्यायी नाव भगीरथ (प्राविण्य). वर्ष १ अंक ६ डिसें १९३८ च्या अंकात नावाबाबत सूचना आहे. शिवाय ' प्राविण्य ' पाहा. 'प्राविण्य' वर्ष ९ अंक १० पासून सहा अंक 'भगीरथ' नावाने – पहिले

३ 'भगीरथ' व पुढे ३ 'भगीरथ (प्राविण्य)' अशा मथळ्याने. हे सहा अंक आपल्या पाक्षिका करांचे म्हणून गणनेत धरून पुढे सातव्या अंका-पासून (जा १९३९) 'भगीरथा'ने आपले जीवन स्वतंत्र सुरू केले.

[मपं, दफ्तरी]

भगीरथ वर्ष १ – अंक १ जुलै १९३८, २ ऑ ३८, ३ सप्टेंबर ३८ (= 'प्राविण्य' वर्ष ९ अंक अनुक्रमे १०, ११, १२).

भगीरथ 'प्राविण्य' वर्ष १ – अंक ४ अक्टोबर १९३८, ५ अ ३८ दिवाळी, ६ डिसेंबर १९३८ (= 'प्राविण्य' वर्ष १० अंक अनुक्रमे १, २, ३).

भगीरथ वर्ष १ – अंक ७ जानेवारी १९३९, ८,९ मा ३९, १० एप्रिल १९३९.

भंडारी

त्रैमासिक : प्रकाशक – शामराव भिकाजी गोल्टकर (व्यवस्थापक) मुंबई. मुद्रक – भास्कर प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·३ × ४·९, वर्ष २ पासून ६·८ × ४·८. प्रथमांक – जून १९१९.

स्वरूप – चित्रेपणे. वाङ्मय व इतर लेख.

ब्रीदवाक्य –

अहो श्रोते वक्ते सकळही जन ।
बरे पारखूनी बांधा गाठी । – तुकाराम

[मअं]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (जु, अ, जा, ए). जुलै १९१९ ते एप्रिल १९२२.

भंडारी दीपक

मासिक : संपादक – भी. वि. आगवणकर, न. वि. पराडकर. प्रकाशक – न. वि. पराडकर, मुंबई. वा.व. रु. २. अंकात २४ पृष्ठे. ८·३ × ५·४ प्रथमांक – अक्टोबर १९३६.

उद्देश – 'भंडारी समाजाचे वांगदार म' रसाळ – सर्वसामान्य वाङ्मय व ज्ञाति लेख.

ब्रीदवाक्य –

या दिशा सर्वभूतानां तस्यां जागर्ति संयमी

[मुमग्रं, रविकिरण मंडळी ग्रं

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९३ सप्टेंबर १९३७.

भंडारी मित्र

मासिक : प्रकाशक – पी. पे. व मुंबई. वा. व. रु. १८५. अंकात ३२ ७·३ × ४·८, प्रथमांक – एप्रिल १९१६.

उद्देश – मनोरंजक व बोधपर विषया द्वारे निद्रावस्थेत असलेल्या आपल्या सम जागविण्यास योग्य वळण लावून त्यांचे अज्ञान करणे. स्वरूप – ज्ञातिविषयक चळवळी, क कादंबऱ्या. राजकीय विषय येणार नाहीत.

ब्रीदवाक्य –

अधिकार तैसा करू उपदेश ।
साहे ओझे त्यास तेचि द्यावे ॥ – तुकाराम
पापान्निवारयति योजयते हिताय ।
गुह्यं च गूहति गुणान्प्रकटीकरोति ।
आपद्गतं न च जहाति ददाति काले ।
' सन्मित्र 'लक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्त. ॥

[मुंमग्रं, म

वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९१६ मार्च १९१७.

वर्ष २ – अंक (१-२), ३ ते ५, (८), (९-१०), (११-१२). ए १९१७ ते मार्च १९१८

भंडारी विजय

मासिक : संपादक – सखाराम हरि गोल्वकर वर्ष ९ पासून आनंदराव नारायण सुर्वे (प्रका.)

क – भंडारी ज्ञानप्रसारक समाज, मुंबई.
– मुंबईवैभव प्रेस, मुंबई. वा. व. रु.
१. अंकात १६, २० पृष्ठे. ७·३ X ४·८.
क – आगस्ट १९१९.
द्देश – ज्ञातिविषयक. स्वरूप – वाङ्मय,
ग, शास्त्रीय, औद्योगिक, ऐतिहासिक,
जिक, इ. विषय.

ीदवाक्य —

। काय म्हणो याचाठी ।
ट प्रेम असावे गाठी ।
। स्तुतिवरि लावुनि काटी ।
त् हरा रे ॥ – शिवदिनकेसरी

विशेष माहिती – 'महाराष्ट्र नियतकालिक-
रूसा' मध्ये संपादक – धर्माजी कानूजी
ळेकर, असा उल्लेख.

[मुंमग्रं]

१ ते ४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (आ
ते जु). आगस्ट १९१९ ते जुलै १९२३.
(चार वर्षे) फक्त १ जोड अंक.
५ – अंक + १, २, (३ - ४), (५ ६),
(७ - ८), (९ - १०), ११, १२.
जानेवारी ते डिसेंबर १९२४.
र्ष ६ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२.
जानेवारी ते डिसेंबर १९२५.
र्ष ८ व ९ – अंक + १ ते १२. अक्टोबर
१९२८ ते सप्टेंबर १९३० (दोन वर्षे).
र्ष १० – अंक १ ते ५, (६ - ७), (८ - ९),
१०, (११ - १२). अक्टोबर १९३० ते
सप्टेंबर १९३१.
र्ष ११ – अंक १, (२ - ३), (४ - ६),
(६ (!) - ७), (८ - ९), (१० - ११),
१२. अक्टोबर १९३१ ते सप्टेंबर १९३२.
र्ष १२ – अंक १, (२ - ३), (४ - ६),
(६ (!) - ७), ८, (९ - १०), ११,
१२. अक्टोबर १९३२ ते सप्टेंबर १९३३.
र्ष १३ – अंक १, (२ - ४), (४ (!) - ५),
६ ते ८, (९ - १०), ११, १२. अक्टोबर
१९३३ ते सप्टेंबर १९३४.

वर्ष १४ – अंक १, २, (३ - ४), (५ - ६),
(७ - ८), (९ - ११), १२. अक्टोबर
१९३४ ते सप्टेंबर १९३५.

वर्ष १५ – अंक १, (२ - ३), ४, ५,
(६ - ७), ८ ते १२. अक्टोबर १९३५
ते सप्टेंबर १९३६.

वर्ष १६ – अंक १, (२ - ३), ४, ५,
(६ - ७), ८ ते १२. अक्टोबर १९३६
ते सप्टेंबर १९३७.

भंडारी वैभव

मासिक : संपादक – शिवराम बाबू वेंगुर्लेकर.
प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. २.
८·२ X ५·४. प्रथमांक – अक्टोबर १९२७.

उद्देश – भंडारी ज्ञातीचे. ज्ञातीत व इतर
होणाऱ्या घडामोडी समजण्यास साधन.

ब्रीदवाक्य –

बहुताचे मुखी उरावे । बहुताचे अंतरीं भरावे ।
उत्तम गुणी विवरावे । प्राणिमात्रासी ॥ –दासबोध.

[रविकिरणमंडळी मुंबई]

वर्ष १ – अंक १ .... ६, ७, (८ - ९),
१०, (११ - १२). अक्टोबर १९२७ ते
सप्टेंबर १९२८.

वर्ष २ – अंक १ ... ४ ते ७ अक्टोबर १९२८
ते एप्रिल १९२९—.

भंडारी-हितवादी

त्रैमासिक : प्रकाशक – यशवंत दामोदर
बोले, मुंबई. वा. व. रु. १. अंकात ४० पृष्ठे.
८ X ५·३. प्रथमांक – (जानेवारी १९३३).

उद्देश – ज्ञातिविषयक. स्वरूप – ललितकथा,
ज्ञातीतील संस्थांची बातमीपत्रे, कविता, सामाजिक
निबंध, पोच - अभिप्राय इ.

ब्रीदवाक्य –

गंधी गोड गुलाब रम्य रचना राहे रमे कर्दमी ।
रमी रम्य रमे सुगंध सरिता सर्वांचे वैखरी ।
वाही वर्ण अनेक अनुज परी पने पदी चेष्टिले ।
लोकी लेशभरी मिळे मलिनता बाती तया त्यामुळे ॥

[मग्र]

वर्ष १ – अंक . . ३ जुलै १९३३.
वर्ष ४ – अंक १ जानेवारी १९३६.

भंडारी–हितेच्छु

मासिक : संपादक – कृष्ण मालोजी सिरदन कर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. छा. व. रु. १८८. अंकात १६ पृष्ठे. ७·२ X ४·२, वर्ष २ – ७·८ X ४·९. प्रथमांक – नवंबर १९२०.

उद्देश – सामान्य जनतेच्या मनोवृत्तीस योग्य दिशेने वळण लावण्याचा प्रयत्न.

ब्रीदवाक्य –

हिताकारणे बोलणे सत्य आहे ।
हिताकारणे सर्व शोधोनि पाहे ।
हिताकारणे बड पाखंड वारी ।
बुडे वाद संवाद तो हीतकारी ॥

विशेष माहिती – संपादक – वर्ष २ अंक (१० - ११) तुकाराम सर्याजी मयेकर (प्रकाशक).

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. नवंबर १९२० ते ऑक्टोबर १९२१.
वर्ष २ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२. नवंबर १९२१ ते ऑक्टोबर १९२२.
वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६. नवंबर १९२२ ते एप्रिल १९२३—.

भद्रापु

मासिक : संपादक – (ग. स. मराठे). प्रकाशक – पी. जी. मराठे, पुणे. मुद्रक – हिंद सेवक छा., पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. अंकात सुमारे ६४ पृष्ठे. ८·१ X ५·४. प्रथमांक – एप्रिल १९३१.

उद्देश – विभाविषयास वाहिलेले.

ब्रीदवाक्य –

यद् भद्र तन्न आ सुव । –महानारायण उप

विशेष माहिती – आकार – वर्ष ९·४ X ६·२ –.

[मुंमग्रं, काणेसग्रह, गग

वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९३ मार्च १९३२. अंक ६ सप्टेंबर हे इंडिया खास अंक.
वर्ष २ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९३ मार्च १९३३. अंक ६ सप्टेंबरची पुर श्री ग स मराठे स्मारक ग्रंथ.
वर्ष ३ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९३३ मार्च १९३४.
वर्ष ४ – अंक १ एप्रिल १९३४, २—.

भरारी

मासिक : संपादक – लीला वाचाल प्रकाशक – नि. रा. हर्वडे, नागपूर. मुद्रक किरण छा. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८४ ९·८ X ७·३. प्रथमांक – जुलै १९५०.

स्वरूप – संकीर्ण वाङ्मयीन विषय

[मुमग्रं

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९५० ते ४,...,७,. ९ मार्च १९५१—.

भागवतधर्म

मासिक : संपादक – प्रकाशक – सेवेच्छ सद्धर्मीय कल्पना, चौंडे (खानदेश वा. व. रु. १८९. अंकात ८ पृष्ठे. ८·४ ५·४. प्रथमांक – (?) शके १८२१.

स्वरूप – धार्मिक व सामाजिक विषय लेख.

विशेष माहिती – मथळ्यात – अथवा दैवी संपत्तीचा अभ्युदय करणारा पुराणार्थ.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ (?) श. १८२०.

(प्राकृत श्रीमद्) भागवतार्थदर्शन

मासिक : प्रकाशक – गणेश महादेव आनोरीकर, मुंबई. वा. व. (एकंदर पुस्तक) रु. १५. ९'४ × ६'४. प्रथमांक – चैत्र शु. १ श. १८१०.

स्वरूप – समूल, सान्वय, सपदबोध, सटिप्पण.

ब्रीदवाक्य –

धर्मः प्रोज्झितकैतवोऽत्र परमो निर्मत्सराणां सतां ।
वेद्यं वास्तवमत्र वस्तु शिवदं तापत्रयोन्मूलनम् ।
श्रीमद्भागवते महामुनिकृते किं वा परैरीश्वरः ।
सद्यो हृद्यवरुध्यतेऽत्र कृतिभिः शुश्रूषुभिस्तत्क्षणात् ॥

वर्ष ६ – अंक ... ८ कार्तिक १८१५, ९, १० पौष १८१५––.

(श्रीमद्) भाग्येश विजय

मासिक / द्वाशाहिक : संपादक – रामचंद्र वासुदेव कुलकर्णी. प्रकाशक–देवानंद (दक्षिण) वा. व. रु. स्थानिक १८१२ निजामशिवा / बाहेर रु. १८११ कन्दार. फु. अं. ८३. अंकात २४पृष्ठे. ८'५ × ५'४ प्रथमांक – जाने १९०६.

उद्देश – निजाम सरकारच्या जुबिलीच्या स्मरणार्थ. ऐहिक रंजन व पारमार्थिक ज्ञान करून देणारे. स्वरूप – स्वदेशीवर पद्ये, थिऑसॉफिकल प्रथाचे मराठी भाषांतर (पहिल्या वर्षी 'पाथ ऑफ डिसायपलशिप'). संकीर्ण लेख.

ब्रीदवाक्य –

दर्शयिद परिवेषा गौतारि यिर न मन्दिरबलेया।
ददरि न विधुदन्ना मनवमधन्नात् बहिर्नेया ॥

विशेष माहिती – पर्यायी – श्रीमंत, राजे, संस्थानिक, जहागिरदार यास रु. ५ ते १०. यात पद्ये, 'सम् मॉक्लेम्स ऑफ लाइफ' चे भाषांतर व वादेकरलिखित 'कुदाळाचा अड्डा किंवा परांचा कावळा' हे सामाजिक नाटक इ. आहेत.

[मुमग्रं, पुमग्रं]

मासिक
वर्ष १ – अंक १ जाने १९०६, २ फे + ३ ज्येष्ठ १८२८.
वर्ष २ – अंक ..., २ वैशाख १८२९, ३, (४-५) श्रावण १८२९ ...
द्वाशाहिक
वर्ष ३ – अंक ..., ४ – २१ मे १९०८, ५ – १ जून १९०८––.

भाग्योदय

मासिक : संपादक – केशव मारुती इनामदार. सहसंपादक – (सहायक) काशिनाथ रावजी पाल्वणकर (प्रका.). प्रकाशक – सहसंपादक, पळसगाव (सातारा). वा. व. रु. १८१२. फु. अं. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ६'८ × ४'५. प्रथमांक – जून १९२०.

उद्देश – परमेश्वराचे मनोरंजन करून ज्ञान देणे. स्वरूप – संकीर्ण लेख, कविता, निबंध.

ब्रीदवाक्य –

आटलिया जना होडी साहाकारी ।
आधळिया करी काठी तूचि ।
अडिले गांजिले पीडिले संसारी ।
त्याचा तू कैवारी नारायण ॥ – तुकाराम
वर्ष २ अं ६ –
सद भाग्योदय होण्याला ।
शिवविणार येऊ तनुला ।

विशेष माहिती – सहसंपादक – वर्ष २ अंक १ – श. ग. शेटी. प्रकाशक – वर्ष २ पे. मा. इनामदार.

[मग्रं, मुंमग्रं, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. जून १९२० ते मे १९२१.
वर्ष २ – अंक १, (२ - ३), ४ ते ६. जून ते नवंबर १९२१.

भाग्योदय

मासिक : संपादक – भास्कर नारायण विपट. सहसंपादक – सावित्री विपट, वर्ष २ वि. वा. जोशी. प्रकाशक – संपादक, कराड (सातारा). *मुद्रक* – भास्कर प्रेस, पुणे. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. अंकात २० पृष्ठे. ९·६ × ६·५. प्रथमांक – नवंबर १९३२.

उद्देश – आरोग्य, ऐश्वर्य व जीवनसौंदर्य यांस वाहिलेले. *स्वरूप* – सचित्र. ललित साहित्य.

ब्रीदवाक्य –

(१)
राखावी बहुतांची अंतरे । भाग्य येते तदनंतरे ।
(२)
प्रभाती व्यायामा करुनि चिर आरोग्य मिळवा ।
करोनी कर्तव्या सतत स्थिर ऐश्वर्य कमवा ॥
सुखाने सौंदर्ये सकल तुमचे जीवन भरा ।
करा येणे मार्गे त्वरित तव भाग्योदय खरा ॥

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष ३ – ८·६ × ६·७; वर्ष ५ – ७·५ × ५·६; वर्ष ७ – ८·७ × ६·४; वर्ष ९ – ७·३ × ५·७. *वा वर्गणी* – वर्ष २ – रु. २८५, फु. अं. ८३; वर्ष ३ – रु. २८८, फु. अं. ८४; वर्ष ५ – रु. १८८.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक ...९ जुलै १९३३.
वर्ष २ – अंक ... ४ फेब्रुवारी १९३४.
वर्ष ३ – अंक ... ११, १२ सप्टेंबर, अक्टोबर १९३५. अंक १२ दिवाळी अंक.
वर्ष ४ – अंक १ नवंबर १९३५, २...५ मा, (एप्रि-मे) १९३६ वसंत अंक.
वर्ष ५ – अंक .... ८ ते ११ जून ते सप्टेंबर १९३७. (सप्टेंबरच्या अंकावर वर्ष ४ असे छापले आहे.)
वर्ष ६ – अंक ...३ जानेवारी १९३८.
वर्ष ७ – अंक + १, २ अक्टोबर, नवंबर १९३९.
वर्ष ९ – अंक + १, २, (३ - ४), ५ ... फेब्रुवारी ते जून १९४१ —.

भांडारी – विहारी

मासिक : संपादक – रावजी रामजी गागनाईक. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – तत्वविवेचक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १८४. फु अं. ८२. अंकात ४६, ५० पृष्ठे. ८·४ × ५·४. *प्रथमांक* – अक्टोबर १९०९.

स्वरूप – सचित्र. ज्ञाति-समाजोन्नतिपर, नीतिपर लेख, गोष्टी, कविता, महदाख्यायिका, चरित्रे, चुटके, कूटप्रश्न, विद्यार्थ्यांचे पान, चालू कादंबरी, सामाजिक वृत्तविशेष.

विशेष माहिती – इंग्रजीत ‘ सोशल, लिटररी मंथली मॅगझीन. ’ *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ४ – १८१०, फु. अं. ८२.

[मुंमग्रं, मग्रं, वांटवळकर मुंबई)

वर्ष १ – अंक १ ते ४, (५ - ६), (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). अक्टोबर १९०९ ते सप्टेंबर १९१०.
वर्ष २ – अंक (१ - ४), (५ - ८). जानेवारी ते आगस्ट (वर्षनिर्देश नाही. वास्तविक १९१० - ११).
वर्ष ३ – अंक निघाले नाहीत.
वर्ष ४ – अंक + (१ - २), ३, ४, (५ - ६), ७, ८, (९ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१३.
वर्ष ५ – अंक (१ - २) जानेवारी-फेब्रुवारी १९१४—.
वर्ष ६ – अंक १, (२ - ३) जानेवारी ते मार्च १९१५ —.

वर्ष ७ – अक १, २ जानेवारी फेब्रुवारी १९१६ + ३ व १९१९, ४ अ, (५ न - ६ डि १९१९) सप्टबर ते डिसेंबर १९१९ (मध्यतरी तीन वर्षांवर बद होते)

भारत

मासिक . सपादक – वि अ तेंडे. प्रकाशक – वी. जी. लाहोटी, नाशिक वा व रु. ७८८. पृ. अ. ८१२. अकात ६६ पृष्ठे १०'६ × ८'३. प्रथमाक – आगस्ट १९५०.

उद्देश – मनोरजन व उद्बोधन *स्वरूप* – सचित्र. उत्तमोत्तम ललितकृती, विचारवंताचे लेख, चटकदार कथा, कविता.

[प्रकाशवाचनमदिर नाशिक, मम]

वर्ष १ – अक १ आगस्ट १९५०, २ सप्टबर १९५०.

भारत-इतिहास-संशोधकमंडळ-त्रैमासिक

त्रैमासिक : सपादक – चिटणीस, भा इ स. मडळ, पुणे. (दत्तो वामन पोतदार, गगाधर राव नारायणराव मुजुमदार). प्रकाशक – सपादक, पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण प्रेस, पुणे. वा. व रु. ३, वर्ष २७ रु ४. पृ अ. ८१२, वर्ष २४ रु. १८८. अकात सु ४८ पृष्ठे ८'४ × ५.४. प्रथमाक – आषाढ शु १ श. १८४२ (प्रकाशनाची तारीख १६ नवबर १९२०). (अक ४२ वर्ष ११ अक २ पासुन सलग अक क्रमाक) पुढे चालू

उद्देश – मडळातर्फे जे नवीन शोध लागतील ते बिनचूक व शास्त्रशुद्ध पद्धतीने प्रसिद्ध करणे. *स्वरूप* – मराठी, इग्रजी, फार्सी इत्यादी स्पष्टी करणार्थ चित्रे व चित्रपटे प्रत्येक अक मुद्रा व सपूर्ण महाराष्ट्राबाहेर मडळाचे कार्याची माहिती व्हावी या हेतूने ८ पृष्ठाच्याहून अधिक नाही इतका इग्रजी मजकूर. मडळाची व मडळातील संशोधनाची व संग्रहाची माहिती, सशोधनवृत्त, ऐतिहासिक महत्त्वाची पुस्तके, परीक्षणे व इतिहासवृत्त, शकासमाधान. मलपृष्ठावर अनुक्रमणिका, मडळवृत्त, ग्रथाच्या याद्या इ. महत्त्वाचा मजकूर.

विशेष माहिती – *सपादक व प्रकाशक* – (चिटणीस) – वर्ष २२ अक (३ - ४) ग ना. मुजुमदार, चितामण गणेश कर्वे, चितामण बळवत जोशी, वर्ष २५ – मुजुमदार, कर्वे, राजाराम विनायक ओतुरकर, वर्ष २७ फक्त मुजुमदार, वर्ष २८ फक्त कर्वे. *मुद्रक* – वर्ष २८ अक (३ - ४) व वर्ष ३० अक (१ - २) जनार्दन सदाशिव लि. प्रेस, पुणे, वर्ष २९ अक (१ - २) आर्यभूषण छा , पुणे.

[मुमस, भाइसम, डेकॉ]

वर्ष १ – अक १ आषाढ १८४२, (२ अश्विन-३ पौष १८४२), ४ चैत्र १८४३.

वर्ष २ – अक (१ ४) आ, अ, पौ १८४३, चै १८४४.

वर्ष ३ – अक १ आषाढ १८४४, (२ - ४ अ पौ १८४४, चैत्र १८४५).

वर्ष ४ ते ७ – अक प्रत्येकी (१ ४) एकत्र. आषाढ १८४५ ते चैत्र १८४९ (चार वर्षे).

वर्ष ८ – अक (१ - २) आ अ १८४९, ३ पौ १८४९, ४ चै १८५०. अक ४ त्रैमासिकाच्या पहिल्या आठ वर्षांची विषय-स्थल-व्यक्ति सूची – सपूर्ण अक.

वर्ष ९ ते १० – अक प्रत्येकी १ ते ४, आ (= ज्ये), आ ते भा, अ ते मा, पौ ते फा आषाढ १८५० ते फाल्गुन १८५१ (दोन वर्षे)

वर्ष ११ – अक १ ज्ये १८५२, २ अ १८५२, ३ पौ १८५२, ४ चै १८५३ सलगक्रमाक (४१), ४२ ते ४४.

वर्ष १२ ते १६ – अक प्रत्येकी १ ते ४ (आ, अ, पौ, चै) आषाढ १८५३ ते चैत्र १८५८ (पाच वर्षे) सलग क्रमाक ४५ ते ६४

वर्ष १७ – अक १ ज्येष्ठ, २ भा, ३ पौ (= मार्गशीर्ष), ४ फा १८५८. सलग क्रमाक ६५ ते ६८.

वर्षे १८ ते २१ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (आ, अ, पौ, चै). आषाढ १८५९ ते चैत्र १८६३ (चार वर्षे). सलग क्रमांक ६९ ते ८४.

वर्ष २२ – अंक १ आ १८६३, २ अ, (३ - ४) पौ १८६३ - चै १८६४. सलग क्रमांक ८५ ते ८८.

वर्षे २३ व २४ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (आ, अ, पौ, चै). आषाढ १८६४ ते चैत्र १८६६ (दोन वर्षे). सलग क्रमांक ८९ ते ९६.

वर्ष २५ – अंक १ ते ४. आषाढ १८६६ ते चैत्र १८६७. सलग अंक क्रमांक ९७ ते १००.

वर्ष २६ – अंक (१ - ३) आ, अ, पौ, १८६७; ४ चै १८६८. सलग क्रमांक १०१ ते १०४.

वर्ष २७ – अंक (१ - २) आ - अ १८६८, (३ - ४) पौ १८६८ - चै १८६९. सलग क्रमांक १०५ ते १०८.

वर्ष २८ – अंक (१ - २) आ - अ १८६९, (३ - ४) पौ १८६९ - चै १८७०. सलग क्रमांक १०९ ते ११२.

वर्ष २९ – अंक (१ - २) आ - अ १८७०, (३ - ४) का - माघ १८७०. सलग क्रमांक ११३ ते ११६. जोड अंक (३ - ४) भारतीय इतिहास परिषद दिल्ली येथील अकरावे अधिवेशन विशेषांक.

वर्ष ३० – अंक (१ - २) आ–अ १८७१, (वर्ष ३० चे अंक ३, ४ - वर्ष ३१ चा अंक १ असे तीन अंक एकत्र) पौ १८७१, चै, आ १८७२ (पाच अंक). सलग क्रमांक ११७ ते १२१.

वर्ष ३१ – अंक (२ - ३) अ - पौ १८७२. सलग अंकक्रमांक १२२ ते १२३.

भारतकथासंग्रह

मासिक : संपादक – (कर्ते) आपाजी गणेश नाईक वसईकर (मालक). प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – इंदिरा प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २८४. फु. अं. ८९. आकार ७२ पृष्ठे. ९'६ × ६'४. प्रथमांक – जानेवारी १८८३.

उद्देश – कुलस्त्रिया व गृहस्थ यांकरिता. **स्वरूप** – चित्रांसह, गद्यात्मक महाभारताचा कथाभाग – आदिपर्वापासून.

ब्रीदवाक्य –

नसे दावा कसला न जिव अथवा भीति हरी।
हरी जो त्याते उचलुनि कृपासिंधु-लहरी।
अरी घाटे कळा करित गिरी मृत्यु मुकला।
प्रभाचा तू ऐसा धनि करना तो पार मन गा ॥–वामन

विशेष माहिती – याच वर्ष ४ अंक १ मध्ये नारायण वामन टिळक यांची कविता छापलेली आहे. वर्ष ४ अंक (११ - १२) यात अपपूर्ण.

[मर्य]

वर्ष १ – अंक १ ते ४, ... ७, ... १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८३.

वर्ष २ – अंक १ ते ८, (९ - १०), (११- १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८४.

वर्ष ३ – अंक (१ - २), ३, (४ - ५), (६ - ७), (८ - ९), ... (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८५.

वर्ष ४ – अंक १ ते ४, (५ - ६), (७ - ८), ९, १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८६.

भारतकिशोर

मासिक : प्रकाशक – दामोदर गंगाधर बेडेकर, सोलापूर. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ०४. आकार २४ पृष्ठे. ८'१ × ६'५. प्रथमांक – सप्टेंबर १९२५ (दसरा).

उद्देश – प्रौढ मुलांसाठी. एका शिक्षकाने चालविलेले मासिक.

ब्रीदवाक्य –

आनंद आर्यजननीमनि थावयाला ।
श्रीशारदाचरणरेणु नमावयाला ।
सन्मार्गी सेवुनि कृतार्थहि व्हावयाला ।
जन्मासि ' भारत-किशोर ' नवीन आला ॥

विशेष माहिती – *व्यवस्थापक* – विनायक त्रिंबक गोखले. *आकार* – वर्ष १ अंक ३ – ७·९ X ५·३.

[मम, पुमग्र,मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १९२५ ते ८ एप्रिल १९२६—.

भारत कुमार

मासिक : संपादक – गोविंद गणेश मोसेकर. सहसंपादक – रा. द्रा. राजे. प्रकाशक – संपादक, विलेपार्ले. वा. व. रु. १।८. फु. अं. ८२. ९·३ X ७·२. प्रथमांक – डिसेंबर १९२७.

उद्देश – कुमार हिंदुस्थानास बल, शील व कौशल्य शिकविणारे. मुंबई कोंकण विभागाच्या माध्मीर चळवळीस वाहिलेले.

[पुमग्र, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. डिसेंबर १९२७ ते नोव्हेंबर १९२८.

वर्ष २ – अंक + १, (२ ३), ४ पुरवणी अंक, ५ ते ९, (१० - ११) दीपावली पुरवणी, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२९.

वर्ष ३ – अंक १, २, (३ - ५), ६, (७ - ८), ९, (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३०.

भारतधर्म

पाक्षिक (= द्विमासिक) / मासिक. संपादक – श्रीद्विमार्गीय मंडळ. प्रकाशक – सनातन धार्मिक पुस्तक प्रसारक मंडळी, मुंबई. मुद्रक – सुवर्ण छा. मुंबई. वा. व. रु. ८१२, अा वर्षात्याच पुढट. फु. अं. ८१. अंकात १२ ते २४ पृष्ठे. ८·५ X ५·३. प्रथमांक – ज्येष्ठ शुद्ध १ शके १८२३. शेवटचा अंक–ज्येष्ठ श. १८२६. पुढे साप्ताहिक. (पुस्तक - अंक, वर्ष - अंक)

उद्देश – धर्मदृष्ट्या ऐहिक पारलौकिक ज्ञान देणारे – धार्मिक, सामाजिक आणि नैतिक विषय. *स्वरूप* – सचित्र. प्रार्थना, धार्मिक निबंध, चरित्रे, सण, चर्चा, वृत्तसार, बातमीपत्रे, क्षेत्रे, चळवळी, पुराणे, पत्रव्यवहार व चित्रे. भाषा मराठी, हिंदुस्थानी, गुजराती.

ब्रीदवाक्य –

निरनिराळ्या अंकावर निरनिराळे श्लोक. लागोपाठ अनेक अंकावर कित्येक वेळा एकच.

विशेष माहिती – वर्ष २ पासून *अंकगणना* कार्तिकक्रमणापासून (आषाढ ते ज्येष्ठ). वर्ष २ अंक ७ पासून मराठी हिंदुस्थानी असे द्वैमासिक व अंक ८ पासून मराठी हिंदुस्थानी-गुजराती असे त्रैमासिक. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष २ रु. ८८, फु. अं.८१; अंक ८ पासून रु. १, फु. अं. ८२. चित्रे– वर्ष २ अंक ११ पासून सचित्र. *स्मारक - निर्देश* – वर्ष २ अंक १२ पासून ' श्री-महाराजराजेश्वर – शंकराश्रम – जगद्गुरु – शंकराचार्य स्मारक'. *आकार* – वर्ष २ पासून ९·१ X ५·२. *आर्यमिषक* मा. पु. चाद आहे. शीर्षक 'भारतधर्म' असते, असा वर्ष २ अंक १ मलपृष्ठावर निर्देश. चौथ्या वर्षापासून साप्ताहिक केले.

[पुमग्र, मम, मुमग्र]

पाक्षिक

वर्ष १ – अंक ....४ (आषाढ शुद्ध १५ =) १ जुलै १९०१— शक १८२३

मासिक

वर्ष २ – अंक १ ते १२. आषाढ १८२४ ते ज्येष्ठ १८२५ पृ. १९२.

वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४ - ५), (६ - ७), (८ ९), (१० - १२). आषाढ १८२५ ते ज्येष्ठ १८२६.

भारतधर्म

मासिक : संपादक – गोपाळ बाळाजीशास्त्री पदे. प्रकाशक – सनातन भारतधर्म महामंडळ, मुंबई. मुद्रक – गुजराती प्रि. प्रेस, मुंबई. डा. व. क. १८८. अंकात १६ पृष्ठे. ९.५ × ६.५. प्रथमांक – मार्गशीर्ष शु. १८२९. (डिसेंबर १९०७). (वर्ष ११ पासून भाग-संख्या, अंक)

उद्देश – सनातन भारतधर्म महामंडळाचे मुखपत्र. स्वरूप – सचित्र. पौराणिक विषयांवरील चित्रे, धर्मविषयक चर्चा. देशाची धर्मोन्नती, विद्योन्नती आणि समाजोन्नती करण्याच्या उपक्रमातील अशा भारत महामंडळाचे मन्तव्य, प्रबंध इत्यादी व पुरुषार्थप्रतिपादक आणि धर्मविषयक अनेक गूढ विषयांचे विवेचन.

ब्रीदवाक्य –

सत्यं वद । धर्मं चर ।
यदि विलयमेतु राज्यलक्ष्मीः ।
उपरि पतन्त्वथ वा कृपाणधाराः ॥
अपहरतुतरां शिरः कृतान्तो ।
मम तु मतिर्न मनागपैतु धर्मात् ॥

विशेष माहिती – सनातन भारतधर्म महापरिषद्-मुखपत्र. प्रारंभापासून वर्ष १० = प्रस्तुत मासिक वर्ष १. (वर्ष १ अंक १ = मध्यंतरीच्या दाक्षाहिकाचा अंक २० वा). पहिले ७ अंक *द्वैभाषी – मराठी - हिंदी भाग. अंक ८ पासून त्रैभाषी*—मराठी हिंदी व गुजराथी. *प्रकाशक*— भाग ११, १२, १३ मराठी मुखपत्र – श्रीभारतधर्म महामंडळाकरिता वासुदेव पुरुषोत्तम साठे, बडोदे. *वार्षिक वर्गणी* – भाग ११ पासून रु. २८८, सदस्यास विनामूल्य. *प्रकाशनस्थल* – मुख्य कचेरी, काशी. *प्रकाशक-बदल* – संपादकांनी भाग ११ पासून महामंडळाकडे सोपविले. पूर्वी महामंडळाची शाखासभा श्रीसनातनधर्म महा परिषद हिच्याद्वारे तिचे मुखमंत्री म्हणून श्री. पदे संपादून ते प्रकाशीत.

[पुनगं, मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष (= प्रारंभिक १०) १ – अंक १ ते ५, (६ - ७), (८ - १०), (११ - १२). मार्गशीर्ष १८२९ ते मार्गशीर्ष १८३०. (= डिसेंबर १९०७ ते डिसेंबर १९०८).
भाग ११ – अंक (१ - ६), चैत्र ते भाद्रपद १९६६ (सप्टेंबर १९०९ ?)...
भाग १२ – अंक (१ - ४), ५, (६ - ७), (८ - ९), १० ते १२. चैत्र ते फाल्गुन शकाब्द (चैत्र ते फाल्गुन) गतकलि ५०११ - ५०१२. (= १९११ - १२).
भाग १३ – अंक १ ते ७ चैत्र शकाब्द ते तूळ शकाब्द (चैत्र ते आश्विन १८३४ ?) (= १९१२).

भारत मित्र

मासिक : प्रकाशक – आबाजी रामचंद्र सावंत, बेळगाव. मुद्रक – रामतत्त्व प्रकाश छा. डा. व. क. ८६. फु. अं. ८१. अंकात २४ पृष्ठे. ७·२ × ४·२. प्रथमांक – आगस्ट १८९२. (पुस्तक अंक)

उद्देश – स्वदेशहितैषी, कुलीन स्त्रिया व पुरुष आणि विद्यार्थी याकरिता निघणारे अनिस्वस्त मासिक. स्वरूप – थोर पुरुष, सुभाषित, कविता, आख्यायिका, उपयुक्त माहिती, ऐतिहासिक माहिती, जनवार्ता, स्फुट विचार.

[मुमग्रं, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १८९२ ते जुलै १८९३. पृ. २८४.
वर्ष २ – अंक (१ ते ७), (८ - ९), (१० ते १२). आगस्ट १८९३ ते जुलै १८९४.
वर्ष ४ – अंक ...१० मे १८९६...
वर्ष ५ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२. आगस्ट १८९६ ते जुलै १८९७.
वर्ष ६ – अंक ..., ५ डि १८९७..., ८ मा१८९८ —.

भारतमित्र

मासिक संपादक – नारायण भास्कर नाइक, रिवण, गोवा प्रकाशक – सानापूर (बेळगाव) वा व रु २, वप २ –रु २८८ अकात (वर्ष २ अंक १) २८ पृष्ठे ८५×५४ प्रथमांक – डिसेंबर १९२१ पुढे चालू १९६७---

स्वरूप – शेतकी, शास्त्रीय, औद्योगिक, सामाजिक, राष्ट्रीय इ विविध विषयावर लेख स्फूर्तिप्रद गोष्टी, चरित्रे, कविता, छोटी प्रवासवर्णने

[मुमग्र, साहित्यसमाज मडगाव, माइसम]

वर्ष १ – अक १ ते ६, (७ ८), ९ ते १२ डिसेंबर १९२१ ते नवंबर १९२२

वर्ष २ – अक + १ ते ५, (६ ७), (८ १०) (११ १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९२३

वर्ष ३ – अंक + १ ते ३, (४ ५), ६ ते ८, (९ १०), (११ १२) डिसेंबर १९२४ ते डिसे १९२५ जा १९२५ चा अक नाही

वर्ष ४ – अक + १ जु १९२६, २ ते ४, ५ मे १९२७, (६ ७) ८, (९ - १०), (११ १२) जुलै १९२६ ते डिसेंबर १९२७

वर्ष ५ – अक + १ आ १९२८, २ फ १९२९, ३, (४ ५), (६ ७), (८ १०), (११ १२) आगस्ट १९२८ ते मार्च १९३० अक १, २ यात 'गोमतकीय नियतकालिके'

वर्ष ६ – अक + १ जा १९३१, २ ते ४, (५ ६), ७, (८ ९), (१० १२) जानेवारी १९३१ ते डिसेंबर १९३२

वर्ष ७ – अक + १ आ १९३३, २ ते ४, (५ - ६), ७, (८ ९) १०, (११ १२) आगस्ट १९३३ ते जुलै १९३४

वर्ष ८ – अक + १ डि १९३४, २, ३, (४ ५) मा ए १९३५, ६ ते ९ (१० ११), १२ डिसेंबर १९३४ ते डिसेंबर १९३५ अक (४ ५) लक्ष्मणराव किर्लोस्कर खास अंक

वर्ष ९ – अक + १ ए १९३६, २ ते ८, (९ १०), ११, १२ जू एप्रिल १९३६ ते जून १९३७

वर्ष १० – अक + १ ए १९३७ ते १२ ? १९३८ येथपर्यंत वरच अनियमित प्रकाशन

वर्ष ११ ते २२ – अक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि) जानेवारी १९३९ त डिसेंबर १९५०

भारतलक्ष्मी

मासिक संपादक – गणेश बळवत मोडक प्रकाशक – संपादक, मुंबई मुद्रक – दफ्तर अक्षर प्रेस, मुंबई वा व रु ६ फु अ ८१२ अकात ४८ पृष्ठे ९६×६६ प्रथमांक – सप्टेंबर १९१९

उद्देश – औद्योगिक व व्यापारविषयक **स्वरूप** – उद्योगधंदे, आर्थिक विषय, शेती इ इ भारताच्या संपत्तिविषयक माहितीचे लेख

ब्रीदवाक्य –

जोडोनिया धन उत्तम वेव्हारें ।
उदास विचारें वेंच करा ॥ — तुकाराम

[कोल्हापूर, मग्र

वर्ष १ – अक १ सप्टेंबर १९१९ त ७ मार्च १९२० —

भारतवर्ष

मासिक संपादक – (प्रथम निवेदनावर सह्या) दत्तात्रय बळवत पारसनीस हरि नारायण आपटे प्रकाशक – कुळकर्णी आणि मंडळी, पुणे (पहिले ७ अक), नतर पारसनीस सातारा मुद्रक – ज्ञानप्रकाश छा, पुणे वा व रु ४, ८ स ८१२ फु अ ८८ अकात ६४ पृष्ठे ९४× ६ ३ प्रथमांक – कार्तिक श १८१८ दोघांचा

अंक – मार्च १९०० (प्रत्येक वर्षाचा अंक समग्र, दुर्मिळ संग्रह, पुणे १६)

उद्देश – 'काव्येतिहाससंग्रह' नि 'इतिहाससंग्रह' ह्या पूर्वकालीन व 'विविधज्ञानविस्तार' प्रमाणे ... मराठ्यांच्या इतिहासावर अप्रसिद्ध माहिती म्हणजे जुने इतिहास, बखरी, पत्रे, यादी, अप्रसिद्ध करणे प्रधान असून त्या इतिहास व अन्य रंजक विषयही दुसऱ्या भागातून छापणे. ऐतिहासिक विषय

विशेष माहिती – केवळ दोन वर्षे चालले. ... संपादकांच्या निधनानंतर मासिक पुन्हा वर्ष २ पासून मुद्रक – ... शहा, ... प्रकाशक – ... पारसनीस यांच्या मराठी महाराजांच्या मासिक प्रकाशनी ५२ पेज (पहिल्या अंक मराठी)

[नमस्कार]

वर्ष १ – अंक १ ते १०, (११ १२) कार्तिक १८१८ ते आश्विन १८१९
वर्ष २ – अंक १ ते १०, (११ १२) एप्रिल १८९९ ते मार्च १९००

भारतवर्षीय वनौषधिसंग्रह

मासिक प्रकाशक – पांडुरंग गोपाळ मंत्री फु अ ८९ आकार २४ पृष्ठे ९६×६७ प्रथम अंक – जून १८९७ (पुस्तक अंक)

विशेष माहिती – मयन्याकरिता क्रमात (वर्णानुक्रमाने) इंग्रजीत पर्याय 'ए ग्लॉसरी ऑफ इंडियन फ्लोरा' 'भारतवर्षीय वनौषधि संग्रह व त्यांचे गुणानुदर्शन' या १८८६ साली प्रसिद्ध केलेल्या ग्रंथाची दुसरी सुधारलेली आवृत्ती

वर्ष १ – अंक १ जून १८९७ —

(श्री) भारतविजय

मासिक संपादकमंडळ – (सरकारी नाव) ने मराठीया आणि इंदस प्रकाशक – मुंबई मुद्रक – ... प्रा ... नग, ... ७ पृ अ ८४ ... १८ पृष्ठे ८×४ ५ ५ प्रथमांक – ... १८११ (म १८८९).

स्वरूप – धार्मिक, राजकीय, ऐतिहासिक विषयांवर लेख, ऐतिहासिक व ... चरित्रे, आख्यायिका, ... ग्रंथांचे भाषांतर, वैदिक ... अभिप्राय, ... इ

ध्रीदवाक्य –

...
... ॥

—...

विशेष माहिती – ... 'भारतविजय', ... 'भारतवत्सल' पत्रव्यवहाराचा पत्ता – ... आणि इंदस, मुंबई ... यांना व ... निश्चय ... प्रसिद्ध करण्याचे यांना

[सुमन, मम]

वर्ष १ – अंक १ म १८८९ —

भारतसेवक

मासिक संपादक – रामचंद्र गणेश प्रधान, नाशिक प्रकाशक – संपादक, नाशिक / पुणे मुद्रक – आर्यभूषण छापखाना, पुणे ... २८८ (वर्ष २ पासून ... ३) पृ अ ८४ (वर्ष ७ पासून ८६) आकार ४०, ४८ पृष्ठे ०६×६५ प्रथमांक – जानेवारी १९१६

उद्देश – राष्ट्रैक्य व स्वराज्य यास वाहिलेले प्रामुख्याने जनतेत राजकीय शिक्षण सामाजिक, राजकीय व शिक्षणविषयक विषयांवर लेख स्वरूप – व्यक्ती व पुढारी यांची चित्रे पर्णचित्रे

ध्रीदवाक्य –

यतनु नमसो गच्छदस्त निम जनु वारिधौ ।
अजनु वरुणागारद्वार प्रमाभिरनादत ॥

तदपि तरणिर्दत्त्वा पादं शिरःसु महीभृताम्
दलिततिमिरव्रातः प्रातः पुनः समुदेष्यति ॥

[मुंमग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९१६ ते डिसेंबर १९१७.

वर्ष ३ – अंक + १ जू १९१८ ते ३,(४ - ५), (६ - ७), ८,(९ - १०) मा १९१९ + (११ - १२) जु - ऑ १९२०.

वर्ष ८ – अंक...९ जू १९३५, १०, (११ - १२) ऑ-ष १९३५.

वर्ष ९ – अंक १, (२ - ३), ...(६ - ७), ८, ९, (१० - ११), १२. अक्टोबर १९३५ ते सप्टेंबर १९३६.

वर्ष १० ते १२ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (काही जोड अंक). जानेवारी १९३७ ते डिसेंबर १९३९ (तीन वर्षे).

वर्ष १३ – अंक (१ - २) जानेवारी – फेब्रुवारी १९४०, (३ - ४) ––.

भारत-सेवक

मासिक : संपादकमंडळ – केशव आप्पाजी देशमुख व (सरकारी नोंद) गणेश बाळकृष्ण ताम्हाणे. प्रकाशक – केशव आप्पाजी देशमुख, ठाणे. मुद्रक – आर्यभूषण छा., पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. अंकात २४ ते ३२ पृष्ठे. ८ × ५·३. प्रथमांक – अक्टोबर १९२७.

उद्देश – प्रचलित विषयाची मार्मिक चर्चा करणारे. विविध विषयावर लेख, कविता इ.

स्वरूप – सचित्र. सामाजिक विचार, शोकसमाचार, पोच व अभिप्राय.

ब्रीदवाक्य –

सत्यपूतां वदेद्वाचम् ।

विशेष माहिती – वर्ष ४ पासून सहाय्यात वर्गणी रु. २५. वर्ष ५ पासून उत्कृष्ट लेखास बक्षीस. वर्ष ११ अंक (११ - १२) नवंबर १९३८ पासून भारतसेवकाचे संपादकीय मंडळ : मॅनेजिंग एडिटर व प्रोप्रायटर – केशव आप्पाजी देशमुख, सहसंपादक – १ काशिनाथ विनायक चित्रे, २ अनंत विश्वनाथ दिघे, ३ गणेश बाळकृष्ण ताम्हाणे, ४ पी. एस. दांडेकर, ५ कु. मैनाबाई गुप्ते.

[मुंमग्रं, पुनग्रं, मग्रं]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (काही जोड अंक). अक्टोबर १९२७ ते सप्टेंबर १९३२ (पाच वर्षे)

भारती

मासिक : संपादकमंडळ – मा. कृ. शिंदे, सुंदर मानकर. प्रकाशक – सुंदर भुजंग मानकर, मुंबई. वा. व. रु. १-८. फु. अं. ८२. अंकात ४२ पृष्ठे. ९·६ × ७·२. प्रथमांक – (जून १९३८).

स्वरूप – कविता, भावकथा, लघुकथा, कलावंताचा परिचय, ऐतिहासिक चिकित्सा, पुस्तक-परीक्षणे, रेडिओ भाषणे इ. 'बोलका पडदा ' 'वाहते विचार ' अशी सदरे.

विशेष माहिती–व्यवस्थापक – आप्पा पेंडसे.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक ..., ३ ऑगस्ट १९३८ ––.

भारती

त्रैमासिक : संपादक – र. वि. पंडित. प्रकाशक – मुद्रक, पणजी, गोवा. मुद्रक – प्रफुल्ल प्रेस (मडगाव). फु. अं. ८१२. अंकात ५८ पृष्ठे. ९·३ × ७. प्रथमांक – ऑगस्ट १९५०. (वर्ष - पुष्प)

स्वरूप –सचित्र. सदरे – ' विविध ', कविता, लघुकथा, ' विश्वभारती ', ' भ्रांतरभारती '.

विशेष माहिती – कार्यालय टॅगोर, पो. बोरिवली, वेस्टर्न रेल्वे.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ऑगस्ट १९५०.

भारतीय कथाकल्लाप

मासिक : संपादक – (तयार करणार) महादेव विनायक बेळकर. प्रकाशक – मालक. मुद्रक – (शिळाछाप). शा. व. क. १८८. पु. अं. ८३. अंकात १६ पृष्ठे. ८'३ × ५'३. प्रथमांक – श्रावण शु. १ श. १८०५. (पुस्तक-अंक).

स्वरूप – एक शिक्षणपर निबंध, नाटके, उपदेशपर निबंध, मनोरंजक गोष्टी, जुन्या कविता.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ श्रावण १८०५.

भारतीय संगीत

द्वैमासिक : संपादक – गंगाधर नारायण मुजुमदार. सहसंपादक – केशव अनंत गोडबोले. प्रकाशक – सहसंपादक, पुणे. मुद्रक – समर्थ भारत छा., पुणे. शा. व. क. १८८. पु. अं. ८६. अंकात ४८ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – ऑक्टोबर १९३२. शेवटचा अंक – जुलै १९३५.

उद्देश – संगीत कलेची सर्वांगीण उन्नती करणे, गवई लोकांतील तीव्र मतभेद नाहीसे करणे, संगीतकलेवरील शास्त्रीय निबंध, लेख, चर्चा प्रसिद्ध करणे. संगीताची कला व शास्त्र यांस वाहिलेले.

स्वरूप – गायनशास्त्र, ध्वनिविचार, नाट्यशास्त्र, संगीताचे मराठीकरण, संगीतलिपी इत्यादींवर लेख. कठीण रागदारीतील पदे नोटेशनसह, संगीत स्वरशास्त्र, कलावंतांची चरित्रे, आर्यसंगीतावरील संस्कृत ग्रंथ, तबला मृदंगादी वादनावर लेख, संगीताचा विश्वविद्यालयात प्रवेश इ.

ब्रीदवाक्य –

(वर) वर्णाकारैर्विरचितवपुर्योऽखिलस्यानवस्थो
ऽस्तोक शोकं नुदति नितरां य: श्रुतिग्रामवर्ती ।
योऽलंकारैरविगुणगो रागरागिणिगम्यो
वन्दे नादानियमरहितं माधवं तं च नादम् ॥ १ ॥
(आत) यत्पादपद्मैः समस्तं यो जगदेतच्चराचरम् ।
सर्जनस्थिति विश्वात्मा स नो विष्णुः प्रसीदतु ॥

विशेष माहिती – 'भारत गायनसमाजा'च्या वतीने प्रसिद्ध होणारे द्वैमासिक.

[मुंमग्रं, भारतगायनसमाज, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, ऑक्टोबर १९३२, जा, मा, मे, जु, सप्टेंबर १९३३.
वर्ष २ – अंक १ ते ६, नोव्हेंबर १९३३ ते ऑक्टोबर १९३४.
वर्ष ३ – अंक १ नोव्हेंबर १९३४, २, ३, (४-५) जुलै १९३५.

भारतोदय

मासिक : संपादक – गोविंद पुंडलीक हेगडे देसाई. प्रकाशक – हिंदुसमाज, रिवण, गोवा. मुद्रक – पुंडलिक छा. पेपे. शा. व. क. २. पु. अं. ८४. अंकात २० पृष्ठे. ८'२ × ५'६. प्रथमांक – मार्च १९२१.

उद्देश – जनतेला देशी उद्योगधंद्यांचे महत्त्व पटवून नेवाइसीविषयी तिरस्कार उत्पन्न करावा.

स्वरूप – कविता, निबंध इ.

ब्रीदवाक्य –

उद्योगाच्या घरी ऋद्धिसिद्धि पाणी भरी ॥

विशेष माहिती – पोर्तुगीज वर्णन – सप्लि-मेंतो मेन्साल आओ भारत.

[गोहिअ मुंबई, मडगाव.]

वर्ष १ – अंक १ मार्च १९२१, २ एप्रिल १९२१.

भालचंद्र

मासिक : संपादक – विनायक दामोदर दाणी. प्रकाशक – संपादक, नाशिक. मुद्रक –

(वर्ष २ अंक १२) संगीत प्रिंटिंग प्रेस, नाशिक. वा. व. रु. १८८; वर्ष ११ रु. ४८८. फु. अं. ८२; वर्ष ११ - ८६. अंकात ४४ पृष्ठे (१९४४ चा दिवाळी अंक). ९'८ × ७'४; दिवाळी अंक काही १०'८ × ८'५. प्रथमांक - (जानेवारी १९३९). पुढे चालू १९६७. (फक्त महिना व साल, अंकक्रमांक नाही).

उद्देश – विचार व आचारप्रवर्तक. मालचंद्र वाङ्मयमालेतर्फे निघणारे. **स्वरूप** – कविता, कथा, लेख इ. संकीर्ण.

ध्येयवाक्य –

जेथे जातो तेथे तू माझा सांगाती ।
चालविसी हाती धरोनिया ।
चालो वाट आम्ही तुझाचि आधार ।
चालविसी भार सवे माझा ॥

[मग्रं, मुमग्रं]

वर्ष १ ते १० – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९३९ ते डिसेंबर १९४८. बहुधा प्रत्येक अंक स्वतंत्र. दिवाळी अंक – वर्ष ४, ५, ६, ७, ९, १० चे निघाले.

वर्ष ११ – अंक…फेब्रुवारी १९४९, मा… जू., जुलै १९४९.

भावसार क्षत्रिय

मासिक (प्रचारपत्रिका) : संपादक – सेवकराम दिगंबर भावसार (सोनटक्के), विलेपार्ले. प्रकाशक – सुखदेव त्रिंबक मोरे, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८१. अंकात ८ पृष्ठे. १३ × १०. प्रथमांक – डिसेंबर १९३४.

उद्देश – उच्च ध्येयास वाहिलेली व भावसार-क्षत्रिय ज्ञातिहितार्थ झटणारी मासिक प्रचारपत्रिका.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक…९ ऑगस्ट १९३५…

वर्ष २ – अंक १ डिसेंबर १९३५, (२-३), ४ ते १० सप्टेंबर १९३६ ..

वर्ष ३ – अंक १ डिसेंबर १९३६—

भावसारक्षत्रियप्रबोध (१)

मासिक : प्रकाशक – मार्गोजी अनंत सर्वदे, बाळकृष्ण गोविंद कुळकर्णी; मुंबई/ पुणे. मुद्रक – यशवंत प्रेस, पुणे. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८४. अंकात ६४ पृष्ठे. ७'२ × ४'८. प्रथमांक – चैत्र श. १८३७.

स्वरूप – सचित्र. समाजविषयक लेख, कविता, गोष्टी, चालू कादंबरी 'यशाजा'.

ध्येयवाक्य –

उपजला भावो । तुझे कृपे सिद्धि पावो ॥

विशेष माहिती – *प्रकाशनस्थळ* – वर्ष १ अंक ९ पासून पुणे. *प्रकाशक* – वर्ष २ पासून मा. अ. सर्वदे फक्त.

[सुंमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८३७.

वर्ष २ – अंक १ चैत्र १८३८ ते ५ श्रावण १८३८.

भावसारक्षत्रियप्रबोध (२)

मासिक : संपादक – भाऊ बाबाजीराव मेहेंदरकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८४. अंकात (६४) पृष्ठे. ९'६ × ६'४. प्रथमांक – मागील भा. क्ष. प्र. (१) पाहा.

विशेष माहिती – सर्वदे यांच्या मासिकाच्या प्रकाशनाची नवी व्यवस्था. वर्ष ३ अंक २ मध्ये नियतकालिकाबद्दल समर्पक विचारप्रदर्शन.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक भावसार क्षत्रियप्रबोध (१) पाहा.

वर्ष २ – अंक पुढे चालू ६ मा १८३८ ते १२ फा १८३८.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८३९.

वर्ष ४ – अंक १, (२-३), ४ ते ९, (१०-११), १२. चैत्र ते फाल्गुन १८४०.

भावसारक्षत्रियप्रबोध (३)

मासिक : संपादक – स्वामी दत्तात्रय महंत तुळजापूर. प्रकाशक – संपादक, तुळजापूर/सोलापूर (अधिकृत). वा. व. रु. १८८. पृ. अ. ८२. सरासरी ३० पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – कार्तिक शु. १ श. १८४९.

ब्रीदवाक्य –

भावसार तितुका मेळवावा ।
व्यापार अवघा करी घ्यावा ।
जगी उज्ज्वल कराना ।
भारत देश ॥

विशेष माहिती – *क्षत्रियदर्श* – वर्ष १-अंक १ यामध्ये आरंभपृष्ठावर, शिवाय मुख पृष्ठाच्या आत वर्ष ५, अंक १ असा निर्देश. "श्री. सर्वदे यांच्या मासिकाचाच नवा अवतार पुढे चालू."

[शमाउरणकर पुणे.]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. कार्तिक १८४९ ते *आश्विन १८५०.*

वर्ष २ – अंक १ ते १०, (११-१२)-कार्तिक १८५० ते अश्विन १८५१. अंक (११-१२) भा अ एल्चिपूर परिषद खास अंक

वर्ष ३ – अंक १ ते ७, (८ ९), १० ते १२. कार्तिक १८५१ ते अश्विन १८५२

वर्ष ४ – अंक १ ते ३, (४ ६), (७ ९), (१०-१२) कार्तिक १८५२ ते अश्विन १८५३. अंक (४-६) गदग महासभेचा रिपोर्ट खास अंक.

भाषांतर

मासिक : संपादक – विष्णु काशिनाथ राजवाडे. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – श्रीसमर्थ छा., पुणे. वा. व. रु. ६. अंक प्रकरणवार ८०-९६ पृष्ठे. ८·८ × ५·८. प्रथमांक – जानेवारी १८९४. (बंद व दुर्मिळ)

उद्देश – ज्यांना केवळ स्वभाषेचे ज्ञान आहे त्यांची अन्य भाषेतील सारवाद घेण्याची इच्छा पुरी व्हावी आणि अन्य भाषा जाणणारांनाही स्वभाषेची गोडी लागावी यासाठी साधने निर्माण करणे. "कोणत्याही मार्गाने देशसेवा करणे"

स्वरूप – यूरोपातील व आशियातील प्राचीन व अर्वाचीन ग्रंथकारांच्या ग्रंथांची भाषांतरे मानसशास्त्र, तर्कशास्त्र, अध्यात्मविद्या, अर्थशास्त्र, इतिहास, व्यवहारनीती, राजनीती इत्यादी विषयांचा परिचय करून देणारे ग्रंथ, शिवाय अनेक ग्रंथांच्या आधारे स्वतंत्र इतिहास.

विशेष माहिती – प्रसिद्धिपत्रकाचे सहीकर – वि. वि. चाशेरकर, वि. का. राजवाडे, शि. म. परांजपे, गो. र. भिडे, म. के. जोशी, शि. ग. भट. ग्रंथवार स्वतंत्र पृष्ठांक. प्रकाशनाचा दिनांक प्रतिमास १५. मुद्रक – अंक २ – सत्यप्रकाश छा., ८–विठ्ठल छा., १३ – जगद्धितेच्छु, १६–विठ्ठल छा. अंक ३२ मध्ये वार्षिक अंक लवकरच निघतील असे निवेदन. "देशाचा, धर्माचा, आचाराचा खरा अभिमान जागृत राहण्यास बोलणे, चालणे ..विचार करणे मराठीत झाले पाहिजे. त्याशिवाय परका व कायमचा ठसा मनावर उमटावयाचा नाही. हा हेतू सफल होण्यास दोन मार्ग – स्वतंत्र लेख लिहिणे हा पहिला. अन्य भाषातील उत्कृष्ट विचारांचे तर्जुमे मराठीत करणे हा दुसरा यापैकी दुसऱ्याचे अवलंबन आम्ही केले आहे." यात साक्रटिस, प्लेटो, अरिस्टॉटल, मिल, बेकन, बर्क, बटलर पेन, प्लुटार्क इत्यादींच्या व तर्कभाषा, शांकरभाष्य, आयने अकबरी, अशा सुमारे २५ ग्रंथांची भाषांतरे पुरी-अपुरी प्रसिद्ध झाली

[मुंमग्रं, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ८, (९ - १०), (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८९४.

वर्ष २ – अंक १३ ते २०,..., २४. जानेवारी ते डिसेंबर १८९५.

वर्ष ३ – अंक २५ जानेवारी १८९६ ते ३२ आगस्ट १८९६.

भिषग्विलास

मासिक : संपादक – महादेव रामचंद्र रानडे. उपसंपादक – वर्ष २२ गंगाधर गोपाळ गुणे. प्रकाशक – सोलापूर. मुद्रक – समाचार छा. सोलापूर, वर्ष १ अंक ४ आनंदवृत्त छा. सोलापूर. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात १६ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – एप्रिल १८९२.

उद्देश – वैद्यकसंबंधी अनेक विषयांचे सुबोध भाषेत मासिक पुस्तक. इंग्रजी 'पॉप्युलर सायन्स'च्या धर्तीवर. *स्वरूप* – शरीररचना, इंद्रियांचे धर्म, रोग, त्यांचे निदान व चिकित्सा, औषधी व त्यांचे गुण, आरोग्यरक्षण इ. विषयांवर माहिती. विशेषतः अर्वाचीन शोधांची माहिती. आर्यवैद्य-कातील उपयुक्त माहिती व उपचार.

ब्रीदवाक्य –

(१) आयुः कामयमानेन धर्मार्थसुखसाधनम् ।
आयुर्वेदोपदेशेषु विधेयः परमादरः ॥

वर्ष २८ अंक ८ - ९ पासून

(२) तदेवयुक्तं भैषज्यं यदारोग्याय कल्पते ।
स चैव भिषजां श्रेष्ठो रोगेभ्यो यः प्रमोचयेत् ॥

विशेष माहिती – वर्षक्रमांक, वारवाचे निर्देश यांबद्दल अत्यंत चुका. वर्ष ३९ – आयुर्वेद सेवासंघाचे मुखपत्र. तत्पूर्वीच वर्ष ३६ अंक १ (मे १९३७) पासून 'आयुर्वेद सेवासंघाचे सघवृत्त' मासिक भिषग्विलासात सामील झाले (पाहा 'सघवृत्त' अहमदनगर १९३५) व मथळा 'भिषग्विलास व (सघवृत्त)' असा छापण्यात येऊ लागला. *या वर्गणी* – पहिल्या अंकावर रु. १८८; वर्ष ६ – सवलतीची शाळामास्तरास वगैरे रु. २; वर्ष २१ – रु. १८८; वर्ष २७ – रु. २; वर्ष ४३ – रु. ३. *मुद्रक* – वर्ष ४ – दत्तप्रसाद छा., वर्ष १२ – सोलापूर समाचार छा., वर्ष २० – कल्पतरु छा. सर्व सोलापूरचे. *संपादक* – सुमारे वर्ष २८ – अंक ८ - ९ गंगाधर गोपाळ गुणे (अहमदनगर). *उपसंपादक* – वर्ष २८ अंक ८ - ९ श्री. ब. पाटणकर. *विशेषांक* – वर्ष ४३ अंक १ – क्षयरोग विशेषांक, पूर्वार्ध; अंक २ – उत्तरार्ध. वर्ष ४६ – अंक १ संशोधन (अन्वेषण) विशेषांक; अंक २ – पुरवणी. (वर्ष ४९ अंक १२ व वर्ष ५० अंक १) कै. गंगाधरशास्त्री गुणे विशेषांक.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ ते १३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ए ते मा). एप्रिल १८९२ ते मार्च १९०५ (तेरा वर्षे).

वर्ष १४ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६, (७ - ८), (९ - १०), ११, १२. एप्रिल १९०५ ते मार्च १९०६.

वर्ष १५ – अंक + १ ते १२. अक्टोबर १९०६ ते सप्टेंबर १९०७.

वर्ष १६ ते १९ – अंक प्रत्येकी १२ (जा ते डि). + जानेवारी १९०८ ते डिसेंबर १९११ (चार वर्षे) काही जोड अंक.

वर्ष २० ते २७ – अंक प्रत्येकी १२ (जा ते डि). + जानेवारी १९१३ ते डिसेंबर १९२० (आठ वर्षे). काही जोड अंक.

वर्ष २८ – अंक + १, २, (३ - ४), (५ - ७), (८ - ९), (१० ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२२.

वर्ष २९, ३० – अंक प्रत्येकी १२ (का ते अ). + कार्तिक १८४५ (नवेंबर १९२३) ते अश्विन १८४७ (दोन वर्षे). काही जोड अंक.

वर्ष ३१ ते ३३ – अंक प्रत्येकी १२ (चै ते फा). + चैत्र १८५० ते फाल्गुन १८५३ (तीन वर्षे). काही जोड अंक.

वर्ष ३४ – अंक + १ ते ३, (४ - ६), ७ ते ९, (१० १२). चैत्र ते फाल्गुन १८५५.

वर्ष ३५ – अंक + १ चै १८५७, २ ते ६ + (७ - ८) श्रा १८५८, ९ ते १२. चैत्र १८५७ ते फाल्गुन १८५८ (मार्च १९३७).

वर्ष ३६ ते ४९ – अंक प्रत्येकी १२ (मे ते ए). + मे १९३७ ते एप्रिल १९५१. (चौदा वर्षे) काही जोड अंक.

भेषजरत्नमाला

मासिक : प्रकाशक – काशिनाथ गोविंद उपासनी, उमरावती. वा. व. रु. २८४. फु. अं. ८४, अंकात २६ पृष्ठे. ७·२ × ४·२. प्रथमांक – मार्गशीर्ष श्र. १८२६ (डिसेंबर १९०४).

उद्देश – आरोग्यरक्षणास अत्यंत सुलभ राजमार्ग. स्वरूप – यातायातीशिवाय घरबसल्या अनेक रोगांचा परिहार करण्याचा मार्ग. गुप्त आरोग्याचे रक्षण. क्वचित स्वदेशी चळवळीवर लेख.

ब्रीदवाक्य –

तदेव युक्तं भैषज्यं यदारोग्याय कल्पते ।
स चैव भिषजां श्रेष्ठो रोगेभ्यो यः प्रमोचयेत् ॥

विशेष माहिती – श्रीमंत खापर्डे यांच्या उत्तेजनावर व उदार आश्रयावर चालणारे. उपासनी हे रामाश्रम दवाखान्याचे मालक होते.

[मस]

वर्ष १ – अंक ... २ पौ १८२६, ३, ४, ५ चै १८२७, (६ - ९) श्रावण १८२७.
वर्ष २ – अंक + ... ? माघ १८२७, ३ फाल्गुन १८२७ ––.

भोळा शेतकरी

मासिक : संपादक – मोरेश्वर महादेव नायक. सहसंपादक – ह. अ. असनारे. प्रकाशक – पद्मनाभ विष्णु जोशी, अमरावती. मुद्रक – सोमेश्वर प्रिंटिंग प्रेस (वर्ष २ अंक ५). वा. व. रु. १८४. फु. अ. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·५ × ६·६. प्रथमांक – डिसेंबर १९३२.

स्वरूप – शेती, शेतकरी, शेतीविषयक कायदा, ग्रामसंघटना इ. विषयक लेख, कविता. उत्पादनाला पोषक परिस्थिती, यंत्रे वगैरे.

ब्रीदवाक्य –

निजहित निजहातें साधणे मानवाने ।
विफल सकल होते मागणे दीनवाणे ॥ – केसरि
शेती, गोधनरक्षण, व्यापार तसा हा स्वभाव वैश्याचा ॥

विशेष माहिती – श्री. महादेव हरनाजी पाडे, डायरेक्टर, को. से. बँक उमरावती यांच्या नेतृत्वाखाली निघणारे (आरंभापासून वर्ष २ अंक ५). *संपादकमंडळ* – वर्ष २ अंक ५ मे १९३४ (प्रमुख) प. वि. जोशी, डॉ. मो. म. नायक, ह. अ. असनारे, डॉ. के. ना मुळे, के. ना लवे. *आकार* – वर्ष ३ अंक ८ – ८ × ५·२. *वा. वर्गणी* – वर्ष ३ अंक ८ – रु. २.

[नगरवाचनालय पुणे, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ डिसेंबर १९३२, २ जा १९३३, ३ फे + ४ ए ते ८ आ, ... १२ डिसेंबर १९३३. अंक १२ संमेलन अंक.
वर्ष २ – अंक १ ते ६, (७ - ८) ९, १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३४. अंक (११ - १२) खास अंक.
वर्ष ३ – अंक १, २, (३ - ४), (५ - ६), ७, ८, (९ - १०) — १९३५. अंकावर मासनिर्देश नाही.

मकरंद

मासिक : संपादक – नरहर नारायण

पटवर्धन. प्रकाशक – वाई. मुद्रक – मोदवृत्त प्रेस, वाई. वा. व. रु. २८८. पृ. अं. ८४. अंकात ५० - ६० पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – (चैत्र श. १८२७)

उद्देश – हिंदी, बंगाली, इंग्रजी कादंबऱ्यांची भाषांतरे व मूळ कादंबऱ्यांचे प्रकाशन. वर्षाची ६०० ७०० पृष्ठे.

ब्रीदवाक्य –

सद्गद्यकाव्यकुसुमी नवरसमय साचला मनोहरसा ।
मकरंद हा निरंतर देवो रसिकांनिया मना हरसा ॥

विशेष माहिती – वर्णन बहुतेक वर्ष ७ वरून. 'मकरंद' हा 'कादंबरीकल्पद्रुमा' चाच नवावतार असल्याने पहिल्या दोन वर्षांना वर्ष ६, ७ असाच 'कादंबरीकल्पद्रुमा' चाच क्रम चालू राहिला. यात महामाया, रजपूतकुमारी, तारा, अमात्यदुहिता, शाता, वीरधवल, विसाव्या शतकातील हिंदुस्थान, इ. अनेक कादंबऱ्या प्रसिद्ध झाल्या.

[मम, मुमग्र]

वर्ष जुने ६=नवे १ – अंक (१ - २), (३ - ४)...(७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). चैत्र ते फाल्गुन १८२७.

वर्ष जुने ७=नवे २ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. चैत्र ते फाल्गुन १८२८.

वर्ष ४ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८३०.

वर्ष ५ – अंक १ चैत्र १८३१...४ ते ६... ८, (९ - १०) मा - पौ १८३१.

वर्ष ६ – अंक १ ते ९...चैत्र ते मार्गशीर्ष १८३२.

वर्ष ८ ते २१ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. चैत्र १८३४ ते फाल्गुन १८४७ (चौदा वर्षे).

मकरन्द

मासिक : संपादक – भगवंत गोविंद माळगी प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. २. पृ. अं. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·८ × ६·२. प्रथमांक – जून १९३५.

स्वरूप – भारदस्त लेख, गोष्टी, कादंबऱ्या इ. [मम]

वर्ष १ – अंक ..४ स १९३५...७ डि ते १२ मे १९३६.

वर्ष २ – अंक १ ते ६ जू ते न १९३६ + ७ मा १९३७ ––.

मजूर

पाक्षिक : संपादक – पांडुरंग नारायण भीमनवार. प्रकाशक – संपादक, चांदा. मुद्रक – भारत प्रिंटिंग प्रेस, चांदा. वा. व. रु. १॥८. अंकात ४ पृष्ठे. क्राउन. प्रथमांक – १ आगस्ट १९४०.

उद्देश – चंद्रपूर मंडळातील कोळशाच्या खाणमजुरांच्या सेवेकरिता. 'मजूर महाजन' संस्थेच्या पुरस्काराने. स्वरूप – प्रथम मजुरांचे व मध्यंतरी (१९४४ - ४५) मुलांचे पाक्षिक.

ब्रीदवाक्य – १९४४

करी मनोरंजन जो मुलांचे ।
जडेल नाते प्रभुशी तयाचे ॥ साने गुरुजी.

विशेष माहिती – संचालक – ॲड्व्होकेट व्ही. एन्. स्वामी. अंकांचे प्रकाशन दरमहा दि. १ व १६ तारखांस. ५ आगस्ट १९४२ रोजी छपाई चालू असतानाच जप्ती व प्रकाशन बंद. १९४४ मध्ये नव्या अवतारात 'बालविश्व' जोडून नवे स्वरूप. १९४५ पर्यंत चालू. पुढे पाक्षिकाचे स्वरूपांतर व नामांतर 'नवा मनु' साप्ताहिकात (प्रथमांक १४ जानेवारी १९४६) मुद्रक – वर्ष ३ श्रीगणेश मुद्रणालय. संपादक – १९४४ – तु. ना. काटकर.

[लिंगायतराव तु ना काटकर]

वर्ष १ – अंक १ ते २८, आगस्ट १९४० ते जुलै १९४१.

वर्ष २ – अंक १ ते २४. आगस्ट १९४१ ते जुलै १९४२.
वर्ष ३ – अंक+ १ दि.१६ एप्रिल १९४४––.

मति-विकास

मासिक : संपादक – गोपाळ विष्णु तुळपुळे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – विजय प्रेस, पुणे. वा. व. रु. १॥८. फु. अं. ≈३. अंकात ३२–२४ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – एप्रिल १९३२ (चैत्र श. १८५४). शेवटचा अंक – मार्च १९३५.

उद्देश – इंग्रजी शाळांतील विद्यार्थी व उच्च शिक्षणाचा लाभ न झालेले वाचक यांना निरनिराळ्या विषयाचे ज्ञान व्हावे, त्यांच्या अंगी बहुश्रुतपणा येऊन जिज्ञासा उत्पन्न व्हावी व त्यांचे मन सुसंस्कृत होऊन ते कार्यक्षम व्हावे. विविध विषयसंग्राहक मनोरंजक मासिक. स्वरूप – शास्त्र, तत्त्वज्ञान, इतिहास वगैरे विविध विषयांवर ज्ञान-प्राप्ती व विचार-जागृती करणारे लेख. नामांकित विचारप्रवर्तक लेखकांच्या ग्रंथांचा सारांश. बक्षिसे ठेवून होतकरू लेखकास उत्तेजन.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष २ – ८ × ५·२; वर्ष ३ – ८·५ × ५·४. *मुद्रक* – वर्ष ३ आनंद प्रेस, पुणे. पुरेसे वर्गणीदार न मिळाल्यामुळे पुढे चालविणे अशक्य, तथापि शिक्षणप्रसाराचे काम करीत राहावे म्हणून 'मति-विकासमाला' चालू केली [वर्ष ३ अंक १२, मलपृष्ठ २].

[मुंमग्र, गोवितुळपुळे पुणे]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ए ते मा) एप्रिल १९३२ ते मार्च १९३५ (तीन वर्षे).

मन्दार

मासिक : संपादक – मनोहर रानडे. सह-संपादक – कु. कमल जोशी. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. ≈३. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·४ × ७·१. *प्रथमांक* – सप्टेंबर १९४०.

[*मग्रं*]

वर्ष १ – अंक १ व १९४० ते ९ मे १९४१.

मन्दार

मासिक : संपादक – मधुसूदन रामकृष्ण उपासनी. प्रकाशक – संपादक, इंदूर. वा. व. रु. ६. फु. अं. ८८ अंकात सु. ४० पृष्ठे. १०·२ × ८·३. प्रथमांक – सप्टेंबर १९४५. शेवटचा अंक – अक्टोबर १९४६.

उद्देश – साहित्य, कला आणि जीवन यास वाहिलेले (मध्य भारतातील). पक्षभेदातीत. *स्वरूप* – एक विनोदी, एक चर्चात्मक लेख. कविता, लघुकथा, संपादकीय स्फुटे, लघुनिबंध, रूपक कथा. *'कल्पवृक्षाच्या छायेत', 'मलया-चलाचे निश्वास', 'अलका नमोवाणीवृत्त', 'हे पुण्यपावन मराठी'* इ. सदरे.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १०, (११ - १२). सप्टेंबर १९४५ ते आगस्ट १९४६. अंक (२ - ३) दिवाळी अंक, अंक ४ तावे पुण्यस्मरण अंक.
वर्ष २ – अंक (१ - २) व अ – १९४६ दिवाळी व साहित्य विशेषांक, अंक (३ - ४) छापला पण प्रसिद्ध झाला नाही.

मंदिर

मासिक : संपादक – सुशीला जाधव (संचा-लिका). प्रकाशक – संपादिका, मुंबई. मुद्रक – महाराष्ट्र प्रि. प्रेस. वा. व. रु. ६. फु. अं. ८१०. अंकात ५० पृष्ठे. ९·७ × ७·२. प्रथमांक – मे १९४८.

उद्देश – महान महाराष्ट्राच्या वैचारिक, वाङ्मयिक, शैक्षणिक, औद्योगिक व इतर क्षेत्रातील

प्रगतीस पोषक अशी विचारसरणी धडेतोडपणे मांडणारे बहुजनसमाजाचे स्वतंत्र विचाराचे. स्वरूप — सचित्र, पर्णचित्रे.

[मग्र, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मे १९४८ ते एप्रिल १९४९. अंक ३ जु १९४८ हैद्राबाद विशेषांक, अंक ४ आ ४८ स्वातंत्र्य अंक, अंक ७ न ४८ दिवाळी अंक.

वर्ष २ – अंक १ मे १९४९ ते ५ स १९४९. अंक १ वर्षारंभ खास अंक, अंक ४ आ ४९ स्वातंत्र्य अंक.

मधमाशी

मासिक : संपादक – (पंडिता रमाबाई). प्रकाशक – मुक्ति, केडगाव. मुद्रक – मुक्तिमिशन छा. वा व. रु. १. फु. अं. ८१८६. अंकात १२ पृष्ठे. १०'९ × ८'४. प्रथमांक – मार्च १९०४. शेवटचा अंक — फेब्रुवारी १९०५ (पुस्तक-अंक.)

उद्देश – अज्ञान मुलांपासून सुशिक्षित थोरां पर्यंत (ख्रिस्ती) धर्माची शिकवण. स्वरूप – सर्वसाधारणपणे ख्रिस्ती धर्मातील गोष्टी. ख्रिस्ताची मनोरम वचने, इ. बालबोध भाषेत कविता, सृष्ट पदार्थांची माहिती.

ब्रीदवाक्य –

"मनोरमवचने मधाचा दिवा अशी आहेत ती जिवास गोड व हाडास आरोग्य आहेत"

"परमेश्वराचे न्याय सत्य आहेत. मधपेक्षा मोहळाच्या पाझरापेक्षाही ते गोड आहेत"

विशेष माहिती – यात प्रकाशित झालेल्या कवितांमध्ये काही मनोहर तर्खडकर व ना. वा. टिळक यांच्या आहेत. "हल्ली आपल्या महाराष्ट्र देशांत मुलांसाठी म्हणून प्रसिद्ध होणारी एक दोन मासिक पुस्तके आहेत. त्यांप्रमाणे आणखी हे... महिन्यातून एकदा तरी प्रसिद्ध होईल. साधल्यास दोनदा..." इतर कामामुळे प्रकाशन बंद केले.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मार्च १९०४ ते फेब्रुवारी १९०५.

मधुकर (१)

मासिक : संपादक – महादेव गणेश गोरे (वर्ष ४ पासून). प्रकाशक – बापू दिनकर गोखले, मुंबई. मुद्रक – श्रीलक्ष्मीनारायण प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १८९. फु. अं. ८२. अंकात ४८ पृष्ठे. ६'९ × ४'७. प्रथमांक – जानेवारी १९१३. शेवटचा अंक – अक्टोबर १९२६.

स्वरूप – श्रमल्या भागलेल्यांची करमणूक करणारे लेख; वाचनाची गोडी लावण्यासाठी मनोरंजक वाङ्मय. वर्ष ३ व ४ मलपृष्ठावर ऐतिहासिक व्यक्तींची चित्रे.

ब्रीदवाक्य –

(१) उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥

(२) वर्ष ११ अंक २ पासून
उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगा: ॥

विशेष माहिती – प्रकाशक – वर्ष ३ बाळकृष्ण रावजी पाल्शणकर, वर्ष ४ म. ग. गोरे; वर्ष ४ अंक ८ पासून शंकर गणेश गोखले; वर्ष १० विठ्ठल विनायक लेले. *संपादक व प्रकाशक* – वर्ष ११ पासून मासिकाची सर्व व्यवस्था विश्वनाथ नारायण लेले यांच्याकडे. मुद्रक – वर्ष ११ अंक १० पर्यंत मकरन्द प्रिंटिंग प्रेस, नतर दि न्यू मधुकर प्रिंटिंग प्रेस. *वा वर्गणी* – वर्ष ४ रु. १८१३, वर्ष ५ रु. २, वर्ष ८ रु. २८८, वर्ष १० रु. ३. *आकार* – वर्ष २ – ७'१ × ४'८, वर्ष ११ – ८'१ × ५'४. पृष्ठे – वर्ष २ ची ३८४. हस्तांतर झाले. मधुकर (२) पाहा.

[पुमग्र, मग्र, मुंमग्र]

वर्ष १ ते ७ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि) जानेवारी १९१३ ते डिसेंबर १९१९. (सात वर्षे)

वर्ष ८ – अंक १, (२ ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२०.

वर्ष ९ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२१. अंक ७ जादा (खास?) अंक.
वर्ष १० – अंक १ ते ८, (९ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२२.
वर्ष ११ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२३. अंक ७ जुन्नर टिळक स्पेशल अंक.
वर्ष १२ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२४.
वर्ष १३ – अंक (१ - २), ३ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२५.
वर्ष १४ – अंक ..., (२ - ३), फे - मा २६, (४ - ५), ६, ..., ८ ते १० अक्टोबर १९२६ (अश्विन १८४८).

मधुकर (२)

मासिक : संपादक – नारायण हरि आपटे. प्रकाशक – संपादक, कोरेगाव. मुद्रक – श्रीनिवास छापखाना. वा. व. रु. ३८४. फु. अं. ८४. अंकात ४४, ४८ पृष्ठे. ९'१ × ६'१. प्रथमांक – विजयादशमी श. १८४९.

उद्देश – सात्त्विक मनोरंजन.

विशेष माहिती – हस्तांतर – "मधुकराचा पूर्वीपासून लेखक या नात्याने संबंध होताच. आता श्री. लेले 'मधुकर' चालवू शकत नसल्यामुळे आम्ही ते हाती घेतले आहे." वर्षारंभ बदलला. मध्ये एक वर्ष खंड पडला (अश्विन १८४८ ते अश्विन १८४९). *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ४ रु. १, फु. अं. ८१८६. वर्ष ४ ची 'सजावट आकर्षक'. यात 'विनोदक्याची कादंबरी' प्रसिद्ध झाली.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ (जुने वर्ष १४) – अंक + १ ते १२. अश्विन १८४९ ते भाद्रपद १८५०.
वर्ष २ (जुने वर्ष १५) – १ ते १३. अश्विन १८५० ते भाद्रपद १८५१. अधिक मास धरून तेरा अंक.
वर्ष ३ – अंक १ ते १२. अश्विन १८५१ ते भाद्रपद १८५२.
वर्ष ४ – अंक + १ ते १२. चैत्र १८५४ ते फाल्गुन १८५४.
वर्ष ५ – अंक १ चैत्र १८५५ ते ७ —.

मधुमक्षिका

मासिक : प्रकाशक–बेळगाव. वा. व. रु. १. ८'९ × ६. प्रथमांक – जानेवारी १८९६.

उद्देश – मधुमक्षिका सारखेचे. गोरगरीब कुटुंबातून ज्ञानाचा प्रसार करण्यासाठी. *स्वरूप* – मनोवेधक सचित्र मलपृष्ठ. उद्योगधंद्याची माहिती, महापुरुष, सत्पुरुष व गुणीजन यांची चरित्रे, नैतिक निबंध, कूटे, सुभाषिते.

विशेष माहिती – व्यवस्थापक – कुलकर्णी आणि मंडळी. 'मधुमक्षिका' वर्ष १ अंक (८ - ९) भा-स १८९६ वर यात 'कलहंस' मासिक सामील आहे' असा निर्देश. (पुरवणी नामावली पाहा.)

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १, २, (३ - ५), (६ - ७), (८ - ९), (१० - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८९६.

(श्री)मध्वसिद्धांतसुधाकर (१)

मासिक : संपादक – श्रीनिवास नारायण ताडपत्रीकर (लेखक व प्रकाशक). प्रकाशक – संपादक, पुणे/धारवाड. वा. व. रु. २८४. फु. अं. ८४. अंकात सरासरी ३२ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – अश्विन श. १८३९ (विजयादशमी).

उद्देश – मध्वसिद्धान्तप्रचारिणी सभेचे मुखपत्र. *स्वरूप* – द्वैतमतावरील सन्मान्य ग्रंथांचे मराठी भाषांतर व सक्षेपात्मक निबंध, द्वैतमतोपपादक स्वतंत्र निबंध, मध्वआचारासंबंधाने स्वतंत्र

निबंध, मध्वसमाजास सर्व प्रकारे उपयुक्त माहिती. वर्ष २ - वर अंकावर एकच आनंदतीर्थ भगवत्पादाचार्यांचे चित्र.

ध्येयवाक्य –

श्रीमध्वसिद्धांतसुधाकरोऽयं
ज्ञानामृतं वर्षतु सज्जनेषु ।
ततो मुकुन्दाङ्घ्रिसरोजभक्त्या
ते निर्मलं मोक्षपदं लभन्ताम् ॥

विशेष माहिती – संपादक – वर्ष १ अंक ६ पासून रंगाचार्य बाळकृष्णाचार्य रड्डी, पुणे/धारवाड. "वर्ष ४ (?) नंतर तीन वर्षे बंद होते."

[दमठेरे, मग्र, वर्नेक, पुमग्र, डेक्कॉ]

वर्ष १ – अंक १ नमुना, २ फा १८३९ ते १२. (अश्विन) १८३९ ते भाद्रपद १८४०.
वर्ष २ – अंक १ ते ७, (८ - ९), १० ते १२. अश्विन १८४० ते भाद्रपद १८४१.
वर्ष ३ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), ..., (८ - ९), (१० - १२). अश्विन १८४१ ते भाद्रपद १८४२.
वर्ष ४ – ..., (५ फा १८४१ ७ चै १८४२) कालनिर्देश पाहता हा अंक वर्ष ३ चा असावा.

(श्री) मध्वसिद्धांतसुधाकर (२)

त्रैमासिक : संपादक – रंगाचार्य बाळकृष्णाचार्य रड्डी, धारवाड प्रकाशक – संपादक, धारवाड. मुद्रक – चित्रशाळा छा., पुणे. वा. व. रु. ४. फु. अ. रु. १·४. अंकात – सदरवार ४८ पृष्ठे. ९·५ × ६·५. प्रथमांक – माघ शु. १८४२.

उद्देश – वैष्णव समाजास प्रस्तुत देशकालानुरूप तात्त्विक, धार्मिक, व्यावहारिक, योग्य माहिती देऊन धर्माविषयी जागृत करणे, विदेशीय स्वतंत्रताविषयी सहानुभूतिप्रसार करणे.

ध्येयवाक्य –

स्वतन्त्रमस्वतन्त्रं च द्विविधं तत्त्वमिष्यते ।
स्वतन्त्रो भगवान्विष्णुर्निर्दोषोऽशेषसद्गुणः ॥१॥

विशेष माहिती – 'जवळ जवळ तीन वर्षे व्यावहारिक व आपत्तिक अडचणीमुळे हा (मध्वसि. सु.) बंद ठेवणे भाग पडले होते.' "श्रीउत्तरादिमठाधीश श्रीसत्यध्यानतीर्थ यांच्या कृपाकटाक्षाने प्रसिद्ध होणारा." यात मराठी भाषांतरासह मध्वाचार्यकृत 'ब्रह्मसूत्रभाष्य' व संस्कृत टीकेसह 'विद्याधीशविजय' प्रसिद्ध झाले.

[मग्र, डेक्कॉ, मुंमग्र]

वर्ष ४ – अंक १ माघ १८४५, २ वैशाख १८४५, ३ श्रावण १८४६, ४ कार्तिक १८४६.

(श्री) मध्वसिद्धांतसुधाकर (३)

त्रैमासिक : संपादक – रंगाचार्य बाळकृष्णाचार्य रड्डी. सहसंपादक – (दुय्यम स.) भीमराव कृष्ण कुलकर्णी. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – हनुमान प्रेस, पुणे. वा. व. रु. १. फु. अ. ०५. अंकात – सदरवार ३२ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – माघ शु. १८५५.

उद्देश – श्रीमध्वसिद्धान्तप्रचारिणी शास्त्रसभेचे कार्य.

विशेष माहिती – श्रीउत्तरादिमठाधीश श्रीसत्यध्यानतीर्थ स्वामी महाराज यांच्या आश्रयाखाली श्रीमध्वसिद्धान्तप्रचारिणी शास्त्रसभा, पुणे या संस्थेतून प्रसिद्ध होणारा.

[वर्नेक, मग्र, मुंमग्र]

वर्ष १ – अंक १ माघ १८५५, २ वैशाख १८५६.

मनमोहन

मासिक : संपादक – नारायण विनायक कुलकर्णी. प्रकाशक – श्रीपाद रघुनाथ राजगुरु, पुणे. वा. व. रु. ३·८६. फु. अ. ०५. अंकात ४८ पृष्ठे ९·२ × ६ २. प्रथमांक – जानेवारी १९२८.

उद्देश – वाङ्मयाची सेवा. स्वरूप – पुस्तक-परीक्षणे, कथा, नाट्य, कादंबरी, कविता, विचाराचे फेरफटके.

ब्रीदवाक्य –
जनानुरागः प्रभवो हि सम्पदाम् ॥–भारविः
विशेष माहिती – यात 'महाराष्ट्र लक्ष्मी' कादंबरी सुरू.

[मुंमग्रं कोल्हापूर]

वर्ष १ – अंक १ जा १९२८...., ३ मार्च १९२८.

मनमोहन

मासिक : संपादक – महादेव कृष्णाजी अभिषेकी. सहसंपादक – आत्माराम भिकाजी अभिषेकी. प्रकाशक – संपादक, खानापूर (बेळगाव). मुद्रक – धनंजय छापखाना, खानापूर. वा. व. रु. २ आगाऊ. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·४×५·४. प्रथमांक – १ जून १९२९. शेवटचा अंक – अक्टोबर १९२९.

उद्देश – लेख, लघुकथा, चरित्र, कविता यांच्या द्वारा समाजात नवजीवन उत्पन्न करणे.

विशेष माहिती – वर्गणी – यावज्जीवन वर्गणी २५ रु. आगाऊ ५ रु. देणारास 'मनमोहन' ३ वर्षे मिळेल, आगाऊ १० रु. देणारास ६ वर्षे मिळेल. पत्रव्यवहार – मॅनेजर, मु. मंगेशी, पो. मार्दोळ–गोवा.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जू १९२९ ते ५ अ १९२९. (संदर्भ 'गोमंतकीय नियतकालिके' पृ. ६२).

मनुस्मृति

मासिक : संपादक – (तयार करणार) जनार्दन महादेव गुर्जर. प्रकाशक – (प्रसिद्ध करणार) संपादक, (मुंबई). मुद्रक – (निर्णय-सागर, मुंबई) वा. व. रु. ५ आगाऊ. अंकात ४० पृष्ठे. १०×६·९. प्रथमांक – (डिसेंबर १८७५).

उद्देश – (मथळ्याखाली) प्राकृत भाषांतरासहित.

विशेष माहिती – 'मासिक – पुस्तकरूप' असा निर्देश. तयार करणार यांच्या नावापुढे 'विद्वानांचे आश्रयाने' असा खुलासा. अंक ११ चे शेवटी पृ. ४३० वर 'मनुस्मृति समाप्त' अशी समाप्ती.

[मग्रं, मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२, डिसेंबर १८७५ ते नोव्हेंबर १८७६. पृ. ४३०.

मनो-विहार

मासिक : संपादक – मिरझा उमर बेग. प्रकाशक – ठाणे. फु. अं. ८५. अंकात २४ पृष्ठे. प्रथमांक – फेब्रुवारी १८६९.

उद्देश – मनोरंजक गोष्टींचे मासिक. स्वरूप – मराठी, हिंदुस्तानी, गुजराती, संस्कृत.

विशेष माहिती – सरकारी यादी व इंडिया ऑफिस कॅटलॉग पृ. ११५ वरून माहिती.

वर्ष १ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १८६९ ते जानेवारी १८७०.

वर्ष २ – अंक १ फे १८७० ते ४ मे १८७० —.

मनोरंजकमित्र

मासिक : संपादक – आनंदराव बाळकृष्ण (रागणेकर). प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – ज्ञानदर्पण छा., मुंबई. वा. व. रु. ०११. फु. अं. ०२. अंकात १६ पृष्ठे. ७×४·१. प्रथमांक – ऑगस्ट १८९२.

उद्देश – लोकशिक्षणाचे साधन. स्वरूप – सोप्या भाषेत निबंध, सुरस कविता, मनोरंजक गोष्टी, नाटके, कादंबऱ्या, वैद्यकीय माहिती, मनोहर प्रश्न, पुस्तकावर टीका, निवडक वर्तमान.

विशेष माहिती – यात ' अमरेंद्रगति-लेखमाला. '

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १०, (११ - १२). ऑगस्ट १८९२ ते जुलै १८९३.

वर्ष २ – अंक + १ ते ३, (४ - ६), ७ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८९४.

मनोरंजन

मासिक : संपादक – (हरि नारायण आपटे). प्रकाशक – (व्यवस्थापक) नारायण नरसिंह साठे, गंगाधर अनंत ठाकूर, पुणे. मुद्रक – इंदु-प्रकाश, मुंबई. वा. व. रु. २ आगाऊ. फु. अं. ८३. अंकात प्रकरणवार २४ पृष्ठे. ८·३ × ५·२. प्रथमांक – जुलै १८८६. शेवटचा अंक – जून १८८७. (पुस्तक-अंक).

स्वरूप – करमणुकीच्या गोष्टी (नॉवेल्स, नाटके वगैरे) इ. शिवाय गंभीर विषयावरीलही लेख.

ब्रीदवाक्य –

आपरितोषाद्विदुषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम् ।
—श्रीकालिदासः

विशेष माहिती – मलपृष्ठावर शिरोभागी ' [कानिटकर आणि मंडळी यांचे मासिक पुस्तक]'. ' पहिल्यापेक्षे अखेरीस निघते '. पुढे निराळे जोडनाव ' मनोरंजन आणि निबंधचंद्रिका ' (पाहा).

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १८८६ ते जून १८८७.

मनोरंजन आणि निबंधचंद्रिका

मासिक : संपादक – (हरि नारायण आपटे). प्रकाशक – (व्यवस्थापक) कुळकर्णी आणि मंडळी, पुणे. मुद्रक – (वर्ष २ अंक १) जगद्धितेच्छु छा. पुणे, (वर्ष ५ – अं. १२) ज्ञानप्रकाश व श्रीविठ्ठल छा. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·३ × ५·२. प्रथमांक – जुलै १८८७ (वर्ष २ अंक १). (पुस्तक-अंक).

उद्देश – " पुण्यातल्या पुण्यात दोन मासिक पुस्तके चालण्यापेक्षा एकच चांगले चालवावे. व्यक्तिस्वातंत्र्य व विचारस्वातंत्र्य पूर्ण देणे हीच या पुस्तकाची पॉलिसी. " स्वरूप – कविता, कादंबरी, नाटक, गंभीर विषयावरील लेख. स्वतंत्र विषयांवर निबंध, पुस्तक-परीक्षणे, पुस्तकाची पॉलिसी म्हणतात ती ठेवली जाणार नाही. (सार्वजनिक महत्त्वाच्या प्रश्नाच्या सर्व दिशा दिसाव्या.)

ब्रीदवाक्य –

मनोरंजनचे ' आपरितोषाद्... ' व निबंधचंद्रिकेचे ' विरम तिमिर... ' अशी दोन्ही.

विशेष माहिती – मनोरंजन [कानिटकर आणि मंडळी] पुणे १८८६-८७ ची वर्षगणना (वर्ष २ – अंक १ इत्यादी) चालू ; पण त्याबरोबरच मलपृष्ठाच्या तळाला उजव्या कोपऱ्यात ' निबंधचंद्रिका - अंक ४९ ' इत्यादी निबंध-चंद्रिकेचा अनुक्रमनिर्देश. उशीर – वर्ष ५ अंक १२ मलपृष्ठ २ ' फार दिवसांनी हा अंक निघाला आहे.' या मासिकात हरिभाऊ आपटे यांच्या 'गणपतराव' व ' चाणाक्षपणाचा कळस ' या दोन (अपूर्ण) कादंबऱ्या, इतर प्रहसने, गोष्टी वगैरे लिखाण प्रसिद्ध झाले. याशिवाय ' भेटीचा अंक ' म्हणून निराळे अंक सुमारे ३२ ते ४० पृष्ठांचे काढीत.

[पुमग्रं, मुमग्रं]

वर्ष २ ते ४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जु ते जू). जुलै १८८७ ते जून १८९० (तीन वर्षे) (निबंधचंद्रिकेचा अनुक्रम ४९ ते ८४)

वर्ष ५ – अंक + १ जुलै १८९१ ते ५ नवंबर १८९१ + ६ ते ९ मार्च १८९३, १० एप्रिल १८९३, ११ मे, + १२ काल नाही. अनियमित (निबंधचंद्रिका अंक ८५ ——)

मनोरमा

मासिक : संपादकमंडळ – १ मल्हाद पेशव्य अत्रे, २ डॉ. इंदुमतिबाई नाईक, ३ गोपाळ गोविंद अधिकारी. प्रकाशक – गो. गो. अधिकारी, अधिकारी आणि मंडळी, पुणे. मुद्रक – चित्रशाळा प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ३४३;२ रु. ची पुस्तके बक्षीस. पु. अं. ८४. अंकात मु. ४० पृष्ठे. ९·२ × ७. प्रथमांक – एप्रिल १९२९.

उद्देश – स्त्रियांच्या हितासाठी वाहिलेले. स्त्रियांचे मुख्य कार्यक्षेत्र गृह – तेथील व्यवस्था उत्तम प्रकारची व्हावी व जगत त्या सर्व विषयांचे ज्ञान लेखनद्वारा घरबसल्या करून यावे. स्वरूप – सचित्र. स्त्रियांच्या विविध प्रश्नांविषयी लेख, गोष्टी, निबंध, कविता, थोर स्त्रियांची चरित्रे व चित्रे, शिशुसंगोपन, स्त्रीशिक्षण, पाश्चिमात्य स्त्री-समाज, संपादकीय, चालू महाराष्ट्रातील राजकारण, महिलावृत्त, गृहशोभा इ. चित्रे-पत्रे, चालू बातमी.

ब्रीदवाक्य –

वर्ष ३ अंक ३ पासून

यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवताः ।

विशेष माहिती – ' स्त्रियांचे उच्च दर्जाचे व मासिक '. मुद्रक – वर्ष २ अंक १० पासून आर्यसंस्कृति मुद्रणालय, पुणे, वर्ष ३ अंक ४ राजगुरु कमर्शियल प्रेस. प्रकाशक – वर्ष ३ अंक ४ वामन पांडुरंग केळकर. संपादक – वर्ष २ पासून १ प्र के. अत्रे व २ गो. गो. अधिकारी. आकार – वर्ष २ अंक ७ पासून १०·५ × ८·२.

[पुमग्र, जम्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९२९ ते मार्च १९३०. अंक १० वा कै. गो. म. चिपळूणकर अंक

वर्ष २ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९३० ते मार्च १९३१.

वर्ष ३ – अंक (१ - २) ए - मे १९३१, ३, ४, ५ आ १९३१ — अंक (१ - २) ए - मे वसंत अंक पृ. १३०.

वर्ष ४ – अंक + ... २ फे २८ ते १ जून १९३८—.

मनोविनोद

मासिक : संपादक – इब्राहीम बाबाजी मल्लदार. प्रकाशक – कोल्हापूर. मुद्रक – शाहू विजय छा., कोल्हापूर. वा. व. रु. ०१५. अंकात ३२, २४ पृष्ठे. ५·७ × ४·६. प्रथमांक – (जून १९०४).

उद्देश – मनोरंजक मासिक स्वरूप – चुटके, नाटक इ. संकीर्ण.

विशेष माहिती – वर्ष २ चे. मलपृष्ठावर चुटके वगैरे मजकूर.

[पुमग्र]

वर्ष २ – अंक १ जून १९०५,...२ ऑगस्ट १९०५—.

मनोहर

मासिक : संपादक – शं. वा. किर्लोस्कर. प्रकाशक – संपादक, किर्लोस्करवाडी. मुद्रक – किर्लोस्कर प्रेस, कि. वाडी. वा. व. रु. ३. पु. अं. ८४. अंकात ९६, ६४ पृष्ठे. ७·७ × ५·७ / वर्ष १ अं. ११ पा. ११·४ × ८·३. प्रथमांक – मार्च १९३४. पुढे चालू १९६७. (सलग अंकक्रमांक)

उद्देश – कुटुंबातील मंडळींचे मनोरंजन करणे आणि विनोदवृत्तीचा परिपोष करणे. उच्चश्रेणीच्या कलात्मक साहित्यास वाहिलेले मासिक. स्वरूप – तिरंगी मलपृष्ठ व सचित्र. विविध लेख, कविता, प्रवासवृत्त, लघुकथा, चालू बातमी, ग्रंथपरीक्षण, शंकासमाधान, परभाषासाहित्यदर्शन, 'मनोहरच्या कॅमेऱ्यातून,' मेवामिठाई, छायाचित्रांची चढाओढ.

विशेष माहिती – पृष्ठसंख्या – वर्ष १ अंक १ डेमी अष्टपत्री ९६, वर्ष १ अंक ११ जानेवारी १९३५ पासून डेमी चतुष्पत्री ६४, ऑगस्ट १९४० पासून डेमी अष्टपत्री ९६. दिवाळीखेरीज

इतर विशेष अंक – वर्ष ४ न १९३७ (दिवाळी) कॉलेज विद्यार्थी व विद्यार्थिनी यांचे लेख, वर्ष १२ जा १९४६ पत्रव्यवसाय विशेषांक, वर्ष १४ अंक १६६ दि १९४७ गोमंतक साहित्य विशेषांक, वर्ष १५ जा १९४९ संपादक लेखक विशेषांक, वर्ष १७ न १९५० दिवाळी व २०० वा विशेषांक.

[जय, क्वेरी, मुंमग्रं, ठामग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मार्च १९३४ ते फेब्रुवारी १९३५.

वर्ष २ ते १३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (मा ते फे) मार्च १९३५ ते फेब्रुवारी १९४७ (बारा वर्षे). बहुधा दरसाल एकेरी शिवा जोड दिवाळी अंक. वर्ष ४ पुढे सावरकरांची 'काळेराणी' कादंबरी सुरु.

वर्ष १४ – अंक १५७ ते १६८. मार्च १९४७ ते फेब्रुवारी १९४८. अंक १६५ दिवाळी अंक.

वर्ष १५ – अंक + एप्रिल ते फेब्रुवारी. एप्रिल १९४८ ते फेब्रुवारी १९४९. मार्चचा अंक निघाला नाही.

वर्ष १६ व १७ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मा ते फे). मार्च १९४९ ते फेब्रुवारी १९५१ (दोन वर्षे). प्रतिवर्ष दिवाळी अंक.

मनोहरण

मासिक : प्रकाशक – कृष्णराव बापूजी माडे, पुणे. मुद्रक – श्रीशिवाजी छा. था. ब. रु. ३८८. फु. अ. ८८. अंकात ४८ पृष्ठे ९'८ × ६'४. प्रथमांक – अक्टोबर १८९२. (पुस्तक अंक).

उद्देश – शरीराला पुष्टी देणारी साधने उपयुक्त त्याहूनही मनाला आल्हाद देणारी अधिक उपयोगाची. ही साधने अनेक. तरी मुख्य गोष्टी आणि गोड नाटके ह्यांनी मन रमवीन म्हणी. ही महाराष्ट्रातील गोष्टी उणीव दूर करणे. स्वरूप – मुख्य गोष्टी, नाटके वगैरे. कादंबऱ्या लंडन येथील बड्या लोकांची गुप्त कृत्ये, मीमसिंग नाटक, समाजी नाटक.

[मुमग्रं, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक ... ४ दि. १५ जाने १८९३.

मनोहर माला

मासिक : प्रकाशक – पुणे. बा. ब. रु. १०१४. अंकात ४० पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – (अक्टोबर १९२५) (वर्ष पुष्प).

स्वरूप – कविता, लेख, पुस्तकपरीक्षणे, गोष्टी, विनोदी लेख, पोच अभिप्राय, चालू कादंबरी.

ब्रीदवाक्य –

इति मनोहारि च दुर्लभं वचः ।

[यदिपेंदरकरसंग्रह]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९२५ ते ५ फेब्रुवारी १९२६. दिवाय दिवाळीक ,२५२. अंक ४ खास अंक.

मन्वन्तर

मासिक : संपादक – नारायण लक्ष्मण कोराटे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – हनुमान प्रेस, पुणे. बा ब. रु. ८१२, वर्ष ५ रु. १. फु. अ. ८१, वर्ष ५- रु. ८१८६. अंकात ३२ ६४ पृष्ठे ७'२ × ४'८, वर्ष २ – ९'७ × ६'६. प्रथमांक – जानेवारी १९३५. पुढे चालू १९६० अक्टोबरपर्यंत.

उद्देश – साक्षरतेचा प्रसार, सर्वसामान्य लोकांची बौद्धिक गरज भागविणे. "गरिबांना सहज परवडेल अशा अल्प किंमतीत भरपूर मजकूर घावा व करमणूक करून वाचकांना सहजगत्या ज्ञान प्राप्त करून यावे हेच ध्येय." स्वरूप – सर्वांगीण. राष्ट्राच्या योजना, ग्राम राज्याची कल्पना, यांचे गुरुजी यांचे लेख इ.

ब्रीदवाक्य –

(वर्ष ५) कोणाही जीवाचा न घडो मत्सर ।
वर्म सर्वेश्वरपूजनाचे ॥

विशेष माहिती – *विशेषांक* – वर्ष ३ ते ७ प्रतिवर्षी वर्षारंभ खास अंक. वर्ष ६मध्ये साने गुरुजी लिखित 'श्याम, खंड ३'. वर्ष ८ अंक १ वर्षारंभ खास अंक, अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ९ ते १६ प्रतिवर्षी एकेरी किंवा जोड दिवाळी अंक पुढीलप्रमाणे : वर्ष ९, अंक ११, वर्ष १० अंक (१० - ११), वर्ष ११ अंक (११ - १२), वर्ष १२ अंक (१० - ११), वर्ष १३ अंक ११, वर्ष १४ अंक ११, वर्ष १५ अंक ११, वर्ष १६ अंक ११. इतर अंक स्वतंत्र व शिवाय वर्ष १३ अंक १ ला ४७ साने गुरुजी विशेषांक.

[मग्र, पुमग्रं, जग्रं]

- वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (जा ते डि) जानेवारी १९३५ ते डिसेंबर १९३६ (दोन वर्षे).
- वर्ष ३ ते ७ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९३७ ते डिसेंबर १९४१ (पाच वर्षे).
- वर्ष ८ - अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४२.
- वर्ष ९ ते १६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९४३ ते डिसेंबर १९५० (आठ वर्षे).

मय पंचाल

त्रैमासिक : संपादक – महादेव विष्णु पाटलो स्वर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १८१. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·४ × ५.४. प्रथमांक – सप्टेंबर १९२९.

ब्रीदवाक्य –

सत्कर्मयोगे वय घालवावे ।
सर्वांमुखी मंगल बोलवावे ॥

[मुंमग्रं]

- वर्ष १ – अंक १ स १९२९, २ डि, ३ मा ३०, ४ जून १९३०.
- वर्ष २ – अंक १ सप्टेंबर १९३०---.

(श्री) मयूरकवि

मासिक : संपादक – (सरकारीनोंद) राजाराम बाळकृष्णशास्त्री हेर्लेकर. प्रकाशक–मुंबई. मुद्रक–श्रीहरिवरदा छा., मुंबई. वा. व. रु. २८८ आगाऊ. फु. अं. ८४. अंकात ८० पृष्ठे. ७·५ × ५. प्रथमांक – नवंबर १८८९. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – मयूरकवीच्या सर्व वाङ्मयाचा यथाधकाश संग्रह करणे. स्वरूप – क्रमाक्रमाने छापणे – फक्त दुर्बोध स्थळी टीका.

ब्रीदवाक्य –

(वर्ष ५)–

अमृतप्रतिम चरित्र प्राशावे श्रवण करुनि आर्यांनी ।
गाईल रामकृष्णाघनमत्तमयूर तेचि आर्यांनी ॥

विशेष माहिती – जाहिरातीवर सही करणार – बाबाजी अनंत प्रभु, तेंडुलकर. वर्ष १ अंक १० – " कै. माधव चंद्रोबा यांनी सर्वसंग्रह प्रसिद्ध केला. त्याची प्रत पंतांचे पणतू नारायण मोरेश्वर यांनी आपल्या मूळ प्रतीवरून शुद्ध करून दिली होती. त्यातील राहिलेल्या चुका पंतांचे निपणतू मोरेश्वर नारायण ऊर्फ बळवंतराव पंत यांनी दुरुस्त केल्या आहेत. टीपाही त्यांच्याच अनुमतीने दिल्या आहेत."

[मग्रं, पुमग्रं]

- वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (न ते अ). नवंबर १८८९ ते अक्टोबर १८९१ (दोन वर्षे). भारत.
- वर्ष ३ – अंक १ ते १२. नवंबर १८९१ ते अक्टोबर १८९२. हरिवंश, बृहद्दशम, कृष्णविजय.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२ नवबर १८९२ ते अक्टोबर १८९३ समश्लोकी, ब्रह्मोत्तरखंड, रामायण

वर्ष ५ – अंक १ नवबर १८९३ ते ८ जून १८९४–– रामायणे

मराठा

मासिक सपादक – कृष्णातुन काळेकर (= भवानी गणपत काळकर) प्रकाशक – सपादक, मुद्रक बा व रु २, वर्ष ३ रु १ फु अ ८३ अकात ४० ते ५६ पृष्ठे ७२×४८ प्रथमांक – एप्रिल १९१४

उद्देश – जातिविषयक नव्हे सुपरिणामकारक व प्रांतिपर वाङ्मयाच्या अभिवृद्धीसाठी मनो रजनासहित ज्ञानाभिरुची वाढावी स्वरूप – सचित्र अनेक गोष्टींची चचा कविता, गोष्टी, चरित्र, निबंध, विनोदी लेख

ब्रीदवाक्य –

तद्दिव्यमव्यय धाम सारस्वतमुपास्महे ।
यत्प्रसादात्प्रलीयन्ते मोहान्धतमसच्छटा ॥

– सुभाषित

विशेष माहिती –- प्रकाशक – वष १ अक १२ – केशव कृष्णराव साळवी आणि सामत (?). सपादकाच्या सबधीचा आकार – वर्ष ४, अक ४ – ९१×५२ यात ' कक मार्तंड ', 'सुहासिनी' ह्या कादबऱ्या

[जम, ममग्र]

वर्ष १ – अक १ ते ५, (६ ७), (८ ९), १०, (११ १२) एप्रिल १९१४ ते मार्च १९१५

वर्ष २ – अक + १ त १०, (११ १२) जुलै १९१५ ते जून १९१६

वर्ष ३ – अक १ त ४, (५ ६), (७ ८), ९, १०, (११ १२) जुलै १९१६ ते जून १९१७

वर्ष ४ – अक १ ते ४, (५ ६), ७, (८ ९), (१० १२) जुलै १९१७ ते जून १९१८.

मराठा

मासिक सपादकमण्डळ – बाबुराव सखाराम अनाळकर, डी एस् सावत, एन् जी वशाळकर, पी एस् साम्म प्रकाशक – बा स अनाळकर, मुद्रक बा व रु १८८ पु अ ८२ अकात ३२ पृष्ठे ९६×७२ प्रथमांक फेब्रुवारी १९३९

ब्रीदवाक्य –

मराठा तितुका मेळवावा ।
महाराष्ट्रधर्म वाढवावा ।
आपुला समाज उन्नत करावा ॥

विशेष माहिती – वर्ष २ मध्ये भास्करराव जाधवाचे काही लेख वर्ष ३ मध्यतरी युद्धाच्या महागाईमुळे प्रकाशन बेमुदत बद होते यात डी डी साठये याचे ' मी पाहिलेली नाटके व नाट्यसंस्था ' या विषयावर लेख, बाबुराव अनाळकर लिखित ' भूतनगरी ' कादबरी

[मन]

वर्ष १ – अक १ ते १२ फेब्रुवारी १९३९ त जानेवारी १९४० अक ७ दारूबदी अक

वर्ष २ – अक १ त १२ फेब्रुवारी १९४० ते जानेवारी १९४१ अक १२ मान्ला अक

वर्ष ३ – अक १ फेब्रुवारी १९४१ ते ४ म ४१ + ५ स ते ७ न (साल नाही) + ८ फ ४४ ते १२ जून १९४४ ––

मराठा गायक मित्र

मासिक सपादक – गो पु दमडे देसाई प्रकाशक – धाडा, गोवा; ५१ बा व रु

१८११. अंकात १६ पृष्ठे. ९·५ × ६·५. प्रथमांक – चैत्र शक १८४०.

उद्देश – गायक म्हणजे वेश्यासमाज; त्याच्या उन्नत्यर्थ. स्वरूप – समाजाच्या हिताचे विषय.

ध्येयवाक्य –

आस्ते भग आसीनस्योर्ध्वस्तिष्ठति तिष्ठतः ।
शेते निपद्यमानस्य चराति चरतो भगः ॥
— ऐतरेय ब्राह्मण.

विशेष माहिती – संपादक हेगडे देसाई यांच्या 'भारत' साप्ताहिकाची पुरवणी म्हणून प्रकाशन.

[गोहिअ मुंबई, मडगाव]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८४० ते ३,(४-५), (६-७) मा-अ १८४०.

मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स ॲण्ड इंडस्ट्रीजचे मासिक वृत्त

मासिक : संपादक – आत्माराम रावजी भट. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – केसरी छापखाना, पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. ०३. अंकात १२ ते ३२ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक–जुलै १९४५. नामांतर एप्रिल १९४८.

उद्देश – हिंदुस्थानची, विशेषतः महाराष्ट्राची व्यापारी उन्नती साधणे. महाराष्ट्राच्या व्यापाराचा फायदा महाराष्ट्रास राखणे. महाराष्ट्रीयांचा आंतरप्रांतीय व आंतरराष्ट्रीय व्यापारात प्रवेश व्हावा यासाठी झटणे. स्वरूप – कार्यकारी मंडळाने केलेल्या कार्याचे महिने महाल वृत्त, चेंबरकडे आलेली समासदास उपयुक्त माहिती, व्यापारी व औद्योगिक विषयाबाबत सरकारदरबारी झालेला पत्रव्यवहार.

विशेष माहिती – मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स ॲंड इंडस्ट्रीजचे (संस्थेची स्थापना वर्ष प्रतिपदा श. १८५६ =१६ मार्च १९३४). इंग्रजी मथळा अंक २ पासून – मंथली न्यूज बुलेटीन ऑफ दि मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स ॲंड इंडस्ट्रीज, पुणे २. पृष्ठसंख्या – वर्ष २ पासून २४ ते ३२. नामांतर वर्ष ४ पासून 'संपदा' (पाहा).

[कचेरी मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९४५, (२-३), ४, ५, (६-७), (८-९) फेब्रुवारी-मार्च १९४६. अंक ५ च्या ठिकाणी ४ व (६-७) च्या ठिकाणी (४-५) चुकून छापले.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९४६ ते मार्च १९४७. पहिल्या अंकावर वर्ष १ अंक १० असे छापले आहे.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९४७ ते मार्च १९४८.

मराठा जागृति

त्रैमासिक : संपादकमंडळ – दामोदर भाऊराव त्रिवारे, नारायण बाळाजी मोरे. प्रकाशक – र. स. साळवी, मुंबई. वा. व. रु. १०४ घरपोच. फु. अं. ०५. अंकात ३६ पृष्ठे. ९·४ × ६·९. प्रथमांक – अक्टोबर १९४९ (विजयादशमी). (सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – मराठा समाजाचे त्रैमासिक. स्वरूप – कविता, समाजातील व्यक्तींचे परिचय, लघुकथा, संस्थांचे परिचय.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९४९, २ जा, ३ ए, ४ जुलै १९५०.

वर्ष २ – अंक ५ अक्टोबर १९५० वर्षारंभ विशेषांक किं. ०१२—.

मराठा-मंडळ

त्रैमासिक – संपादक – (व्यवस्थापक श. वि. कदम कातरणीकर). प्रकाशक – मराठा शिक्षण परिषदेचे सल्लागार मंडळ, लष्कर,

ग्वाल्हेर मुद्रक – अलिजा दरबार प्रेस, ग्वाल्हेर वा व रु १०२ अकात ६० पृष्ठ ९ १ × ६ २ प्रथमांक – अक्टोबर १९२०

उद्देश – मराठा समाजाच्या उन्नतीप्रीत्यर्थ स्वरूप – राजकीय विषय नाहीत समाजातील दुहीचे निराकरण पुढील पिढीची सुधारणा इ विषयक लेख

ब्रीदवाक्य –

१ (मलपृष्ठ)
शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रं कर्म स्वभावजम् ॥
–श्रीमद्भगवद्गीता

२ (आतपृष्ठ)
जो आपुले हित न करी ।
तो आपुला आपण वैरी ।
येथे काही कोणावरी । दोष नाही ॥
–श्रीसमर्थ रामदास.

विशेष माहिती – यात कर्नल नानासाहेब शिंदे यांचा 'पानपतच्या घनघोर संग्रामाचा युद्धशास्त्रदृष्ट्या विचार' हा विस्तृत लेख

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९२०, २ जा २१, ३ ए २१, ४ जुलै १९२१ अंक ३ मराठा शिक्षण परिषदेचा खास सचित्र अंक

वर्ष २ – अंक (१ - २), ३, ४ अक्टोबर १९२१ ते जुलै १९२२—

मराठा मित्र

मासिक संपादक – गोपाळ दाजीबा दळवी प्रकाशक – मुंबई मुद्रक – इंदुप्रकाश छापखाना, मुंबई वा व रु १ फु अ ०२ अकात प्रकरणवार २४ + ४, ते ४८ पृष्ठे ८ ४ × ५ ४ प्रथमांक – जानेवारी १९०९

उद्देश – मनोरंजनाच्या द्वारे अंतःकरणात ज्ञानामृत शिंपून सर्व मागासलेल्या समाजाच्या हिताचा विचार, वाचकांच्या मनाला उज्ज्वल नीतीचा संस्कार, शेतीविषयक व देशविषयक कर्तव्याची जाणीव व उच्च कल्पनाची प्रेरणा देणे स्वरूप – मराठादी समाजाचा प्राचीन व अर्वाचीन इतिहास, स्फुट विवेचन, कूट प्रश्न, कविता, पत्रव्यवहार, चरित्रे, गोष्टी, एति कादंबरी, धार्मिक, सामाजिक, औद्योगिक लेख, सामाजिक चळवळी, मासिक समालोचन, पुस्तकपरीक्षण इ वर्ष ३ – चित्राची योजना

ब्रीदवाक्य –

(१) जो आपले हित न करी । तो आपला आपण वैरी । येथ काही कोणावरी । शब्द नाही ॥ १ ॥ – श्रीसमर्थ रामदास
(२) सत्यसंकल्पाचा दाता भगवान । सर्व करी पूर्ण मनोरथ ॥

विशेष माहिती – मुद्रक – वर्ष ६ अंक २ पासून 'मराठामित्र' छापखाना *ब्रीदवाक्य* – वर्ष ६ अंक २ पासून फक्त क्रमांक (२), पूर्वी क्रमांक (१) फक्त. *वा वर्गणी* – वर्ष ३ रु. १०४, वर्ष ६ रु १०१३, वर्ष ७ रु २ *आकार* – वर्ष ३ ७ २ × ४ ८, वर्ष ७ ८ ९ × ६ वर्ष ६ अंक ४ – "मराठा शिक्षणपरिषदेच्या हेतूस अनुसरून घेतले"

[मग्र, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९०९ पृ २८२

वर्ष २ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९१० पृ ३१२

वर्ष ३ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९११ पृ ४८८.

वर्ष ४ – अंक १ ते ९, (१० ११), १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९१२ पृ ४१६. अंक (१० ११) दिवाळी अंक

वर्ष ५ – अंक १ ते ९, (१० ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१३ पृ ६४८ अंक (१० ११) दिवाळी अंक

वर्ष ६ – अंक १, (२ ३), ४ ते ८, (९ १०), ११, १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९१४ पृ ४०६ अंक (२ - ३) मराठा शिक्षण परिषद अंक अंक

(९ - १०) दिवाळी अंक. फक्त याचा आकार ८·९ × ६.
वर्ष ७ – अंक १ ला १५, २, (३ - ४) मा - ए १९१५...
वर्ष ८ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६, (७ - ८), ९, १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१६.

मराठा-मित्र

मासिक : संपादक – गोपाळ दाजीबा दळवी. प्रकाशक – संपादक, नागपूर. ९ × ६·१. प्रथमांक – अक्टोबर १९१९.

विशेष माहिती – *स्मारक* – कै. श्री. राणा रा. सा. आनंदराव तुकारामजी देशमुख राजे बानखडे देशमुख यांचे स्मारक. नवावतार.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ (जुने ११) – अंक १ अक्टोबर १९१९ ते ६, ..., (८ - ९), (१० - ११), १२ सप्टेंबर १९२०.
वर्ष २ (जुने १२) – अंक १ अक्टोबर १९२०, (२ - ५), ६ ते १० जुलै १९२१—.

मराठाविजय

मासिक : संपादक – कृष्णाजी परशराम शिंदे. प्रकाशक – संपादक, निपाणी. मुद्रक – मराठा-विजय छा. वा. व. रु. १८८. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – (जून १९१३). (पुस्तक - अंक).

ब्रीदवाक्य –

क्रियेवीण वाचाळता व्यर्थ आहे ।
विचारीं मना तूंचि शोधून पाहे ॥

[आकृटे]

वर्ष १ – अंक...२ आगस्ट १९१३, ४ ··· १९१३

मराठा-वैभव

मासिक : संपादकमंडळ – काशिनाथ ठकुजी जाधव, पुणे; आनंद नानाजी पवार, पाटील, वाल्हे. प्रकाशक – आ. ना. पवार (मालक), पुणे. वा. व. रु. १८८, श्रीमंतांकरिता उत्कृष्ट अंक रु. १०. पु. अं. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·१ × ४·९. प्रथमांक – जानेवारी १९१३.

उद्देश – समाजाची शिक्षणाकडे प्रवृत्ती होईल असे करणे – आधी मासिक, मग पाक्षिक व नंतर वृत्तपत्र करण्याचा विचार. *स्वरूप* – निबंध, गोष्टी, वृत्तसंग्रह इ.

ब्रीदवाक्य –

सकटीं कंटाळों नये । करावे अत्यंत उपाय ।
तरीं मग पाहता काय । उणे आहे ॥–रामदास.

[पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ला १९१३...५ ते ७ जुलै १९१३.

मराठी ग्रंथ संग्राहक

पुष्पे : संपादकमंडळ – लीला मस्तकार रेळे, प. त्र्यं. सहस्रबुद्धे. प्रकाशक – (पुष्पे १ - २) शं. वा. कुळकर्णी, महाराष्ट्र ग्रंथभांडार, मुंबई (पुष्पे ३ - ४) वा. वि. भट, अभिनव प्रकाशन, मुंबई. मुद्रक – फेमस प्रिंटर्स, मुंबई. पु. अं. ८४. अंकात २२ – ३० पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – आगस्ट १९४६. शेवटचा अंक–डिसेंबर १९४६. (पुष्प क्रम.)

उद्देश – मराठी ग्रंथालयसंघ (मुंबई) प्रकाशन. ग्रंथालय चळवळीला वाहिलेले. *स्वरूप* – साहित्यसमीक्षा, ग्रंथ व ग्रंथालये, नवे प्रकाशन, दृष्टिक्षेप, मराठी ग्रंथालयसंघवार्ता. ग्रंथ व ग्रंथालयविषयक लेख.

विशेष माहिती – पुष्प १ पृ. २६ – " प्रकाशनाची मूळ कल्पना मुंबई मराठी ग्रंथसंग्र- ··· ची त्याच संस्थेने दोन प्रकाशने वाचकाच्य

ती दिलीटी. परतु ग्रंथालयसघाची वाढती ज ध्यानी घेऊन प्रकाशनाचे काम सग्रहालयाने गलयसघाकडे सोपविले." 'साहित्य सहकार' र्ष १६ अंक ८, पृ. १० – "१९४५ लात 'मराठी ग्रथ सग्राहक' हे ग्रथालयचळ-ळीस वाहिलेले एक प्रकाशन मुं. म. ग्रंथसंग्रहा-यातर्फे सुरू करण्यात आले. उपनगर ग्रंथालय रिषदेपर्यंत त्याची दोन पुष्पे प्रसिद्ध झाली होती. ळ त्रैमासिक स्वरूपात प्रसिद्ध करण्याची कल्पना, ण त्या वेळच्या वृत्तपत्र नियत्रण कायद्यामुळे व ागद निर्बंधामुळे तसे करता येत नव्हते. त्याचे न अक (पुष्पे) निघाल्यावर...मराठी ग्रंथालय-घाने ते चालवावयास घेतले. पहिल्या वर्षी चार ुष्पे व दुसऱ्या वर्षी डिक्लरेशन केल्यावर मासिक स्वरूपात) त्याचे चार अक निघाले." डेक्लरेशनोत्तर मासिकात रूपातर.

[डेक्कॉ, मुमग्रं]

पुष्प १ आगस्ट १९४६, २ अक्टोबर ४६, ३ नवबर ४६, ४ डिसेंबर १९४६.

मराठी ग्रंथसंग्राहक

मासिक : सपादकमंडळ – वा. नि. भट, प. नि. सहस्रबुद्धे. प्रकाशक – सपादक, मुंबई. मुद्रक – फेमस प्रिंटर्स, मुंबई. वा. व. रु. २. फु. अ. ८४. अकात १६ – २२ पृष्ठे. ८·३ × ५·३. प्रथमाक – मे १९४७.

उद्देश – मराठी ग्रथालयसघ (मुंबई) प्रकाशन, ग्रथप्रसार व ग्रथालय चळवळ यांना वाहिलेले मासिक. **स्वरूप** – नव्या मराठी साहित्याची अद्य यावत माहिती, मराठी साहित्यातील उत्कृष्ट कृतींचा परामर्श, ग्रथालये व साहित्य सस्था याची माहिती, ग्रथ व ग्रथालयचळवळ यावर माहितीपूर्ण लेख, साहित्यविषयक प्रश्नावर मूलग्राही टिपणे. 'साहित्य-समीक्षा', 'नवे प्रकाशन.'

विशेष माहिती – अंक १ पृ. १८ – "'मराठी ग्रंथसंग्राहका'ला आवश्यक ती परवानगी मिळाल्याने मे १९४७ पासून सग्राहक मासिक स्वरूपात काढण्याचे ठरले."

[डेक्कॉ, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ मे १९४७, २ जून ४७, ३ जुलै १९४७.

मराठीचिये नगरी

मासिक : प्रकाशक – केशव भिकाजी ढवळे, मुंबई. अंकात प्रकरणवार २६ पृष्ठे. ९·७ × ७·३. प्रथमाक – मे १९४८.

उद्देश – मराठीचा चढतावाढता सभार दर्शविणे. **स्वरूप** – ग्रथकार, ग्रथप्रकाशन, ग्रथ-विक्रेते, ग्रथालये व विद्यालये यास उपयुक्त वाङ्मय.

[ढवाणे, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ८, (९ - १०), (११ - १२). मे १९४८ ते एप्रिल १९४९.

वर्ष २ – अंक १ मे १९४९.

मराठी शालापत्रक

मासिक : सपादक – (वर्ष ३ अक ४ पासून) केरो लक्ष्मण छत्रे, सुपरिटेंडेंट नॉर्मल स्कूल, पुणे. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – ज्ञानप्रकाश छापखाना (शिळेमुद्रण). वा. व. पुढवळ अंकाच्या दराने गणित करून. फु. अ. ८२. अंकात २०/२४ पृष्ठे. ७·८ × ५·२. प्रथमाक – आगस्ट १८६३ (पुणे पाठशाळा पत्रकाचे चालू वर्ष ३ अक ४). शेवटचा अंक – डिसेंबर १८७५. (पुस्तक अत).

उद्देश – पुणे ट्रेनिंग कॉलेजचे प्रकाशन. **स्वरूप** – फक्त मराठी शाळाना उपयुक्त मजकूर, पत्रे, शंका, चर्चा, निबध, व्याख्याने, परीक्षणे, सरकारी जाहिराती.

विशेष माहिती – *नावात बदल* – पूर्वीचे 'पुणे पाठशाळा पत्रक' (पाशा) : पुण्यातील पाठशाळेविषयी काहीच मजकूर नसतो, मराठी शाळाना उपयुक्त असा पुष्कळ असतो म्हणून बदल. *इंग्रजी मथळा* – मराठी स्कूल पेपर (Marathi

School Paper) *संपादक* – वर्ष ४ अंक ११ पासून कृष्णशास्त्री चिपळोणकर (संदर्भ वर्ष ४ अंक ११ मलपृष्ठ ४) हे पुणे ट्रेनिंग कॉलेजचे पहिले प्रिन्सिपाल. (कायम नेमणूक आगस्ट १८६५). *अनुक्रमणिका* – मलपृष्ठावर दोनरकानी, डावीकडे मराठीत व उजवीकडे तीच इंग्रजीत भाषांतर केलेली. यात वर्ष १० अंक २ मध्ये 'सार्वजनिक पुस्तकालये' या विषयावर निबंध. सरकारी हुकुमावरून बंद.

[मुंमग्रं, मसाप, मग्रं]

वर्ष ३ (चालू) – अंक ४ ते १२. आगस्ट १८६३ ते एप्रिल १८६४.

वर्ष ४ ते १४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मे ते ए). मे १८६४ ते एप्रिल १८७५ (अकरा वर्षे).

वर्ष १५ – अंक १ ते ८. मे १८७५ ते डिसेंबर १८७५.

मराठी शालापत्रक

मासिक : *संपादक* – (सरकारी नोंद) वासुदेव गणेश जोशी. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छापखाना, पुणे. वा. व. रु. १॥३. फु. अं. ॥३. अंकात ३२, ४० पृष्ठे. ७·९ × ५·१; वर्ष २२ अंक ७ पासून ९·१ × ७·२. प्रथमांक – जानेवारी १८९०. पुढे चालू १९६७. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – मराठी शाळांतील शिक्षक मंडळीकरिता शैक्षणिक लेखांच्या द्वारे शिक्षणप्रसार. *स्वरूप* – (१) शास्त्र, कला व धंदा या दृष्टीने शिक्षणाचा विचार, शाळाखात्यासंबधाने माहिती, *परदेशातील शिक्षणपद्धतींची माहिती, थोरांची* चरित्रे, भाषा, गणित इ. विषयांतील शंका, पुस्तकांवर अभिप्राय, शैक्षणिक विषयावर निबंध, स्फुट विचार. (२) वर्ष २२ पासून विद्यार्थ्यांचे लेख, मुलांसाठी गोष्टी, चित्रे, चित्रेपर्णे, उपदेशपर गोष्टी वगैरे बाल्मासिकाच्या विशेष लेखनाचा समावेश. (३) वर्ष ४० पासून सर्वांसाठी नव्हे मुलांचे मासिक.

ब्रीदवाक्य –

(१) येथे शब्द नाही शिष्यांसी । हे अ सद्गुरुपाशी । सद्गुरू पालटी अवगुणासी । नाहि यत्नेकरूनी ॥ – दासबोध.

(२) जे काही आपणांस ठावे । ते इतर शिकवावे । शहाणे करूनी सोडावे । सकल जना ॥ – रामदास.

विशेष माहिती – *नाव* – मलपृष्ठ आणखी 'मराठी स्कूल पेपर', पण आरंभपृष्ठ फक्त 'शालापत्रक'. *ब्रीदवाक्य* – वर्ष १ पासू क्रमांक (१) फक्त. वर्ष ८ पासून क्रमांक (१) व (२) एकापुढे एक. *मुद्रक* – वर्ष १० पासू चित्रशाळा प्रेस, पुणे. *प्रकाशक* – वर्ष ९ अंक ११ पासून विनायक निवक चिपळूणकर. वर्ष ११ अंक ८ पासून शंकर नरहर जोशी. *संपादक* – वर्ष २० रामचद्र भिकाजी जोशी. *संपादक, मुद्रक व प्रकाशक* – वर्ष ४१ पासून शंकर नरहर जोशी. वर्ष ५५ अंक ३ पासून दामोदर पांडुरंग रानडे. *स्थित्यंतरे* – वर्ष २२ अंक ७ पासून (१९११ जुलै) मुलांनाही उपयुक्त लेखनाचा समावेश; वर्ष ४० अंक ४ (एप्रिल १९२९ पासून अंतरंग व बहिरंग बदलून केवळ मुलांकरिताच चालविण्याचे धोरण. वर्ष ५२ पासून मुलांच्याासाठी उपयोगी लेख सुरू. *वार्षिक वर्गणी* वर्ष ४१ पासून रु. २॥६ फु. अं. ॥४; वर्ष ५ पासून रु. २॥१५ फु. अं. ॥५; वर्ष ६० पास रु. ३॥८ फु. अं. ॥६. *वर्षाची पृष्ठसंख्या* वर्ष ३५ ते ३९ सुमारे २५०, वर्ष ४० सु ४००, वर्ष ४१ ते ४८ सु. ५००, वर्ष ५ सु. ४००, वर्ष ५४ ते ५७ सु. ३००, वर्ष ५८ पासून सु. ४००. *विशेषांक* – वर्ष २२-२३ (१२-१) खास बाल्मासिक स्वरूपाचा अंक. वर्ष ३६ ते ३९ पहिले अंक खास वर्षारंभ अंक. वर्ष ४० अंक ५ खास अंक. वर्ष ४१ अंक १ खास चरित्रांक. वर्ष ४२ अंक १ खास हिंदुस्थान अंक. वर्ष ४३ अंक १ खास बाल बालिकांक. वर्ष ४४ अंक १ खास वीरांक; अंक

८० दिवाळी अंक. वर्ष ४५ अंक १ खास स्वदेशी अंक; अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ४६ अंक १ सामर्थ्य अंक; अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ४७ अंक १ विज्ञान अंक; अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ४८ अंक १ अमेरिका अंक; अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ४९ अंक ३ काँग्रेस अंक, अंक ५ वसंत अंक; अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ५० अंक ४ काँग्रेस अंक; अंक ५ वसंत अंक; अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ५१ अंक १ सुवर्ण महोत्सव अंक, अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ५३ अंक १ न्या. मू. रानडे खास अंक, अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ५४ अंक ११ दिवाळी अंक. वर्ष ५५ अंक १ खास वर्षारंभ अंक, अंक ८ व ९ केवळ आठ पुरवणे. वर्ष ५६ अंक १ वासुकाका खास अंक. वर्ष ५७ ते ६१ प्रत्येकाचा अंक ११ दिवाळी अंक.

[चित्रशाळा, मर्म, डेकॉ, मुंमर्म]

वर्ष १ ते १० – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १८९० ते डिसेंबर १८९९ (दहा वर्षे).

वर्ष ११ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९००.

वर्ष १२ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०१.

वर्ष १३ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०२.

वर्ष १४ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०३.

वर्ष १५ ते २१ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९०४ ते डिसेंबर १९१०. (सात वर्षे).

वर्ष २२ – अंक १ ते ६. जानेवारी ते जून १९११.

वर्ष २२ २३ – अंक ७ ते (वर्ष २२ चा १२ – वर्ष २३ चा १). जुलै १९११ ते जानेवारी १९१२. शेवटच्या षाण्मासिक रूपाचा विशेषांक.

वर्ष २३ – अंक (२ - ३), (४-५), ६ ते ८, (९ - १०), ११, १२. फेब्रुवारी ते डिसेंबर १९१२.

वर्ष २४ – अंक (१-२), ३ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१३.

वर्ष २५ ते ३३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९१४ ते डिसेंबर १९२२ (नऊ वर्षे).

वर्ष ३४ – अंक १, २, (३ - ४), (५ - ६), ७ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२३.

वर्ष ३५ ते ६१ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९२४ ते डिसेंबर १९५० (सत्तावीस वर्षे).

मराठी शिक्षक

मासिक : संपादक – प्रिन्सिपाल, ट्रेनिंग कॉलेज फॉर मेन, पुणे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – इंदिरा छा., पुणे. वा. व. रु. १. फु. अं. ०२. अंकात ३२ पृष्ठे. ८'५ X ५'५. प्रथमांक – जुलै १९११. शेवटचा अंक– मार्च १९२८.

उद्देश – सरकारच्या सार्वजनिक शिक्षण योजनेत प्राथमिक शिक्षकांची संख्या विशेष आहे. त्यांतील अन्ट्रेन्ड व ट्रेन्ड शिक्षकांना शिकविण्याचे विषय व ते शिकविण्याची पद्धती यासंबंधाने नवी माहिती कळविण्याचे साधन पुरवावे व शिक्षणपद्धतीतील घडामोडींशी शिक्षकांचा संबंध नित्य राखावा. स्वरूप – पाठांचे टाचणे, शिकविण्याच्या पद्धती, आधिभौतिक शास्त्रांचे ज्ञान, शिक्षणविषयाची व शिक्षणशास्त्र, मानस शास्त्र, नैतिक शिक्षण वगैरे शास्त्रांची माहिती, चरित्रे. शिक्षकांच्या शंका व त्यांस उत्तरे.

ब्रीदवाक्य –

शिष्टा क्रिया कस्यचिदात्मसंस्था संक्रान्तिरन्यस्य विशेषयुक्ता ॥

यस्योभयं साधु स शिक्षकाणां धुरि प्रतिष्ठा-
पयितव्य एव ॥ १ ॥
– कालिदास.

विशेष माहिती – *इग्रजी मथळा* – दि मराठी टीचर, ए मंथली मॅगझीन फॉर मराठी टीचर्स. *वा. वर्गणी* – वर्ष १०–रु. १८५; वर्ष १६ – रु. १८८. *संपादक* – वर्ष १ – शिवराम सदाशिव नाडकर्णी; वर्ष २ – अंक १० – गणेश नारायण खरे; वर्ष ४ अंक ५ – दिनकर शंकर सावरकर; वर्ष ६ अंक २ – आत्माराम रघुनाथ काळे; वर्ष ७ अंक ३ – रामचंद्र गोविंद आपटे; वर्ष ११ – कृष्णाजी गोविंद पुंडलिक; वर्ष १६ अंक ५ – व्यंकटेश त्रिंबक चाफेकर. यात सरकारने बंदी घातलेल्या पुस्तकांची यादी देत असत. शिवाय वर्ष ५, ते ७ – 'उर्दू परिमाषा', वर्ष ११ – 'नाविक कोश', वर्ष १४–' रासायनिक परिभाषा ' असे लेखन आहे. पुढे हे मासिक '*प्राथमिक शिक्षण*' *या* संयुक्त मासिकात समाविष्ट केले (पाहा).

[मर्म, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १९११ ते जून १९१२. अंक ६ डि १९११ दरबार अंक.
वर्ष २ – अंक १ ते १०. जुलै १९१२ ते एप्रिल १९१३. [अंक १० = वर्ष ३ चा अंक १ समजावा, अशी मे १९१३ च्या अंकात खास सूचनेची चिठ्ठी.]
वर्ष ३ – अंक २ मे १३ ते १२ मार्च १९१४.
वर्ष ४ ते ७ – *अंक प्रत्येकी १ ते १२* (९ ते मा). एप्रिल १९१४ ते मार्च १९१८ (चार वर्षे).
वर्ष ८ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२. एप्रिल १९१८ ते मार्च १९१९ .
वर्ष ९ – अंक (१ - २), (३ - ४), ५ ते ८, (९ १०), ११, १२. एप्रिल १९१९ ते मार्च १९२०.
वर्ष १० – अंक (१ - २), ३ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. एप्रिल १९२० ते मार्च १९२१.
वर्ष ११ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९२ मार्च १९२२.
वर्ष १२ – अंक १, २, (३ - ४), १२. एप्रिल १९२२ ते मार्च १९२३
वर्ष १३ – अंक १, (२ - ३), ४, (६ - ७), (८ - ९), १० ते एप्रिल १९२३ ते मार्च १९२४.
वर्ष १४ – अंक १ ते ४, (५ - ६), (८), ९, (१० - ११), १२. ए १९२४ ते मार्च १९२५.
वर्ष १५ – अंक (१ - २), ३, (४ - ५ ६ ते १२. एप्रिल १९२५ ते मार्च १९२
वर्ष १६ व १७ – *प्रत्येकी अंक* १, (२ ३), ४ ते ६, (७ - ८), ९ ते १ *एप्रिल १९२६ ते मार्च १९२८ (दोन वर्षे,*

मराठी श्रुतिबोध

मासिक : संपादकमंडळ – रामचंद्र विनायक पटवर्धन, अच्युत बळवंत कोल्हटकर, दत्तो अप्पाजी तुळजापूरकर. प्रकाशक – (अंक १९) नारायण *वासुदेव महाजनी, श्रुतिबोध ऑफिस, मुंबई. मुद्रक* – वर्ष १ अं ५ – वैद्य ब्रदर्स प्रेस; अंक १९ – श्रुतिबोध प्रि. प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. अंकात ६४ पृष्ठे. ९ × ६.३ प्रथमांक – जुलै १९१२. शेवटचा अंक – सप्टेंबर १९१५. (सलग अंकक्रमांक. वर्ष २ व ३ प्रबन्ध अंक)

उद्देश – *वेदाचे भाषांतर, मूळ, स्वर व* पदपाठ यासह, *स्वरूप* – ३२ पृष्ठे संहिता व ३२ पृष्ठे भाषांतर. *अंक ५, मंत्राचा अन्त* तीन वर्षांत एकूण मण्डळ ७, सूक्त ३६, अ ५ *अध्याय ४ पर्यंत छापून झाला.*

ब्रीदवाक्य –

स्थाणुरयं भारहारः किलाभूत् ।
अधीत्य वेदं न विजानाति योऽर्थम् ॥

विशेष माहिती – *योजना* – " वेद काय म्हणतात हे तत्त्वतः कळावे. यासाठी पूर्वग्रह व खासगी मते बाजूला ठेवून केलेले वेदांचे भाषांतर. मतांतरे दर्शविण्यासाठी स्वतंत्र निर्वाहक अंकाची योजना. पाचसहा वर्षांत चारी वेदांचे मूळ व भाषांतर देण्याची योजना." पहिल्या अंकाची *द्वितीयावृत्ती* निघाली.

[मुमग्र, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १९१२ ते जून १९१३.

वर्ष २ – अंक १३ ते २४. जुलै १९१३ ते जून १९१४.

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३६. जुलै १९१४ ते जून १९१५.

वर्ष ४ – अंक ३७ जु, ३८, ३९ सप्टेंबर १९१५.

मराठी ज्ञानप्रसारक

मासिक : *प्रकाशक* – ज्ञानप्रसारक सभेचे चिटणीस, मुंबई. *मुद्रक* – गणपत कृष्णाजी यांचा छापखाना, मुंबई (पहिल्या ३ वर्षांत शिळाछाप व शिळाछाप सरमिसळ). फु. अ. ८४. अंकात (सरमिसळ पद्धती) सलग ३२ पृष्ठे. ८·२ × ५·३. *प्रथमांक* – एप्रिल १८५०. *शेवटचा अंक* – जुलै १८६७ (?). (पुस्तक - अंक).

उद्देश – उपयुक्त ज्ञानप्रसारक सभेचे प्रकाशन : आपण विद्यालयात जी विद्या संपादितो तिचा स्वदेशीय लोकांमध्ये प्रसार करावा. *स्वरूप* – सचित्र. विषयस्पष्टीकरणार्थ आकृती वगैरे. एल्फिन्स्टन विद्यालयातील मराठी ज्ञानप्रसारक सभेमध्ये जी व्याख्याने आणि जे निबंध होतात त्यांचा व दुसऱ्या चांगल्या विषयांचा संग्रह व इतिहास, प्रसिद्ध पुरुषचरित्र, जल्पर्यटने व देशाटने, भूगोलवर्णन, वाली, शास्त्रीय व मनोरंजक गोष्टी, नवले.

विशेष माहिती – फक्त मलपृष्ठावर महिना व सन. वर्ष ११ अंक ९ पर्यंत मलपृष्ठ २ वर अनुक्रमणिका. पहिली ४ वर्षे आतल्या पहिल्या पृष्ठावर *निबंध* असा मथळा. वर्ष ५पासून विषयाचे नाव प्रारंभी व खाली पुस्तक व अंक यांचा निर्देश. एल्फिन्स्टन विद्यालयात (मुंबई) " उपयुक्त ज्ञानप्रसारक सभा" स्थापिली, दि. १ सप्टेंबर १८४८. *वा. वर्गणी* – पहिली ६, ७ वर्षे – आकडा नाही. फक्त 'गरीब लोकांनी देखील घ्यावे म्हणून किंमत फार थोडी ठेवली आहे.' वर्ष ८ – आगाऊ तीन रुपये देतील त्यावर डाकेच्या हाशिलाचे बील केले जाणार नाही (मुंबईबाहेरील वर्गणीदारासाठी). वर्ष १४ पासून रु. ३. वर्ष ९ अंक ६ ते १२ अप्रकाशित. "आमच्या पुस्तकाचे जे अंक मागे पडले आहेत ते सध्या तसेच ठेवून, ह्या महिन्याच्याने पुस्तक चालू केले आहे" असा एप्रिल १८५९ च्या अंकात निर्देश – ' मराठी ज्ञानप्रसारक ', वा. ल. कुलकर्णी, पृ. १७. याशिवाय प्रा. कुलकर्णी यांच्या पुस्तकात पुढील माहिती आढळते. *संपादक* – १८५६ व १८६० भास्कर हरि भागवत (पृ. २६ व ३०). १८५७ त सरकार या मासिकाच्या १२४ प्रती विकत घेत असे (पृ. २६).

[मंडलिक फर्ग्यु, मसाप, मुमग्र, जम्रं]

वर्ष १ ते ८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ए ते मा). एप्रिल १८५० ते मार्च १८५८ (आठ वर्षे).

वर्ष ९ – अंक १ ते ५. एप्रिल १८५८ ते आगस्ट १८५८.

वर्ष १० ते १२ – अंक + प्रत्येकी १ ते १२ (ए ते मा). एप्रिल १८५९ ते मार्च १८६२ (तीन वर्षे).

वर्ष १३ – अंक १ ते ९. एप्रिल १८६२ ते डिसेंबर १८६२.

वर्ष १४ – अंक १ ते १२. जानेवारी १८६३ ते डिसेंबर १८६३

वर्ष १५ – अंक १ ते १२. जानेवारी १८६४ ते डिसेंबर १८६४.

वर्ष १६ – अंक १ ते १२. जानेवारी १८६५ ते डिसेंबर १८६५.

वर्ष १७ – अंक १ ते ११ – जानेवारी १८६६ ते नवंबर १८६६ – (?).

मस्ती

मासिक : संपादकमंडळ – वामन राधाकृष्ण, कुमारी श्यामा. प्रकाशक – व्ही. जी. मेहेंदळे, रम्य-कथा प्रकाशन, पुणे. मुद्रक – आदर्श मुद्रणालय, पुणे. वा. व. रु. ९. फु. अं. ०१२. अंकात ६४ पृष्ठे. प्रथमांक – एप्रिल १९५०. पुढे चालू.

उद्देश – तरुणतरुणींच्या मुक्या भावनांना वाचा फोडणारे, मूर्ख रूढी, आंधळे नीतिनियम व अन्याय्य कायदे यांचा हिरीरीने प्रतिकार करणारे, नव्या महाराष्ट्राचे पुरोगामी मासिक. स्वरूप – नग्न चित्रे, कथा, लेख, प्रश्नोत्तरे, शंका इ.

ब्रीदवाक्य –

' नीतीचे अधिष्ठान शरीर नसून मन हे आहे. '
– अविचिन.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ९. एप्रिल ते डिसेंबर १९५०. अंक ५ प्रणयकथा विशेषांक; अंक ८ दिवाळी अंक.

✓महात्मा

मासिक : संपादक – दा. न. शिखरे. सहसंपादक – वि. ह. भट. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. ५. फु. अं. ०८. अंकात २२, १६ पृष्ठे. १०·५ X ८·५. प्रथमांक – मे १९४७. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – गांधीवादाचा व्यासंग व प्रसार. गांधी-वादाचे सुगम विवेचन. स्वरूप – सचित्र. गांधीजी-विषयी सर्व काही. म. गांधींनी जे लिहिलेले, बोल-लेले असेल त्या सर्वांचे एकत्र, सुसंगत व यथार्थ संकलन. गांधीजींचे व त्यांच्याविषयी जगात लिहिले, बोलले व केले जाईल, त्याचा ज्ञानकोश. विधायक कार्यकर्त्यांची चरित्रे. टागोर, टॉल्स्टॉय यांच्या कथांची भाषांतरे, ध्येयाला पोषक नाटके वगैरे. सर्वोदयवादाला अनुसरून सर्व प्रकारच्या लिखाणाचा समावेश.

विशेष माहिती – संयोजक हरिभाऊ फाटक. *आकार* – वर्ष २ पासून १०·१ X ७·२. *वा.वर्गणी* – वर्ष २ पासून रु. ३, फु. अं. ०४. [दवाशो, शिखरे, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४ मे ते आ १९४७ + ५ ते ११ अ १९४७ ते ए १९४८. अंक ५ अ ४७ गांधीजयंती विशेषांक; अंक ९ फे १९४८ निर्वाण अंक.

वर्ष २ व ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मे ते ए). मे १९४८ ते एप्रिल १९५० (दोन वर्षे).

वर्ष ४ – अंक १ ते ८ मे ते डिसेंबर १९५० —. अंक २ जून १९५० साने गुरुजी विशेषांक.

महाद्वार

मासिक : संपादक – व्यं. न. कुळकर्णी. प्रकाशक – संपादक, कोल्हापूर. वा व. रु. ६. फु. अं. ०१०. अंकात ४४ पृष्ठे. ९·२ X ७·२. प्रथमांक – (१५ फेब्रुवारी १९४४).

उद्देश : संकलनात्मक मासिक.

विशेष माहिती – दुय्यम मथळा इंग्रजीत ' मराठी रीडर्स डायजेस्ट. '

[मूमवि, मुंमग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (फे ते जा). फेब्रुवारी १९४४ ते जानेवारी १९४६ (दोन वर्षे).

वर्ष ३ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२. फेब्रुवारी १९४६ ते जानेवारी १९४७.

वर्ष ४ – अंक १ फे ४७ + (४ - ५) मे - जू ४७, ६ ते १० नवंबर १९४७. अंक (४ - ५) विमा अंक; अंक १० दिवाळी अंक.

महानुभाव

मासिक : संपादक – कृष्णराज महानुभाव. प्रकाशक – उमरावती. मुद्रक – (वर्ष ४)

एरिय प्रेस, मलबारहिल, मा. प. क. ५. पृ. सं. ६८. अंक ४० / १२ पृष्ठे. ८'६ X ५'४. प्रारंभ – चैत्र शु. १८०१ (एप्रिल १९४९). पुढे चालू १९६०.

उद्देश – १ महानुभाव पंथ दर दीक्षा बदल्यांच यथार्थ करणे, २. श्री चक्रधरांच्या तत्त्वज्ञानाचा प्रसार, ३. पंथप्रसार, ४ पंथीय वाङ्मय प्रकरणाच्या प्रकाशन करणे. स्वरूप – मराठी – लिपि.

ध्येयवाक्य –

(१) महानुभव पंथीय भेटे । ज्ञानदृष्टी आनंदाची संपत्ती । यश मनोरथ पेरिली फुटे । हरी दोहिलेची ॥

(२) अधर्मातीत मुमुक्षु मार्गपालक देवा शिवा ॥ –इत्यादि

विशेष माहिती – 'महानुभाव पंथाचे वार्षिक मासिक.' आकार – वर्ष १ अंक ७ पासून ८'१ X ५'४; वर्ष २ अंक १ – ७'२ X ४'८; वर्ष २ अंक ७ – ८'७ X ५'४.

[म. शेवडे नागपूर, मुंबई]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७ - ९), (१० - १२). (चैत्र शु. १८७१ =) एप्रिल १९४९ ते मार्च १९५०.

वर्ष २ – अंक (१ - ६) ए-प्र १९५०, ७ ते ९ डिसेंबर १९५०—.

(श्री) महाभारत

मासिक : संपादक – (तयार करणार) बाळाजी नारायण फडके. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – ज्ञानप्रकाश छा. वा. थ. द. ६ आणाऊ, मगाहून द. ८. पृ. सं. ८१२. अंकात १२ पर्ने. १२'५ X १०. प्रारंभ – १ जून १८७१.

उद्देश – महाभारतात देशीय गोष्टी लागती म्हणून अगोदर विराटपर्वापासून कथाभाग सुरू होऊन गदापर्वापर्यंत समाप्त होईल. नंतर पुनः पहिल्यापासून सुरू. स्वरूप – पोथी. मूळ संस्कृत व मराठी गद्यात्मक भाषांतर.

विशेष माहिती – भगवद्गीता ग्रंथ पुढील (मराठी भाषांतर).

[सर्व]

वर्ष १–अंक...५ ऑक्टोबर १८७१, ६ नोव्हेंबर १८७१ (पृष्ठे ५९ ते ७०)

महा-राष्ट्र

मासिक : संपादक – पांडुरंग रघुनाथ ओविर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – गणेशप्रसाद प्रेस, पुणे. मा. क. ५. १. पृ. सं. ६६, अंकात १४ ते १८ पृष्ठे. ९'२ X ७'१. प्रारंभ – जानेवारी १९४१ (वर्ष ५ पै). पुढे चालू १९६०. (वर्ष ९ = १० भाग अंक-मय ह).

उद्देश – अखिल महाराष्ट्रीयांचे प्रातिनिधिक मुखपत्र. महाराष्ट्राच्या सर्वांगीण उन्नतीस वाव बरा आहे व वर्तमान राष्ट्राच्या उन्नतीसाठी ते समजणे आवश्यक आहे असे वाङ्मय निर्माण करणे. स्वरूप – उक्त दर्जाचे सर्व विषयांवरील लेख, कथा, कविता, स्फुटलेख, भविष्य, समाजकारणांचा परस्फोट करणारे संपादकीय, कथूरानी फाडिली, हिंदी विभाग.

ध्येयवाक्य –

(१) उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
(२) लोकानांची विश्वोऽपि दूरतः दृश्यतु भाग्ये स्तुः ।

विशेष माहिती – पूर्वीच्या 'महाराष्ट्र-परिचय' चे (पाहा 'महाराष्ट्रपरिचय') नाव बदलून 'महाराष्ट्र' केले, वर्षगणना पूर्वीचीच. ध्येयवाक्य – वर्ष ६ अंक (८ - ९) पासून वगळले (२). आकार – वर्ष १३ पासून १०'११ X ८'५. *मा वर्गणी* – वर्ष १२ – रु. ३८८, पृ. सं. ८४; वर्ष १३ – रु. ४, पृ. सं. ८६; वर्ष १४ – रु. ५, पृ. सं. ८८. मुद्रक – वर्ष १५ पासून अनसूया मुद्रणालय, पुणे. खास अंक – वर्ष ८ अंक ६ (=

७४) ते वर्ष १२ अंक ६ (= १०८).

[कचेरी, जग्रं]

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४१. अंक १ अ हिंदी साहित्य संमेलन २९ वे अधिवेशन, पुणे, विशेषांक; अंक १० अ, ११ न महिला विशेषांक, पूर्वार्ध व उत्तरार्ध.

वर्ष ६ – अंक + १ ते ७, (८ - ९), १० ते १२. मार्च १९४२ ते फेब्रुवारी १९४३. अंक (८ - ९) अ - न श्रीमंत बाबासाहेब घोरपडे विशेषांक.

वर्ष ७ व ८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. मार्च १९४३ ते फेब्रुवारी १९४५ (दोन वर्षे).

वर्ष ९ (१०) – अंक १, (२ - ३), ४ ते १०. मार्च ते डिसेंबर १९४५. (सलग अंकक्रमांक ८१ ते ९०).

वर्ष ११ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४६. अंक ११ न दिवाळी अंक.

वर्ष १२ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४७. अंक ११ न दसरा अंक; अंक १२ डि दीपावली अंक.

वर्ष १३ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४८. अंक ११ न दीपावली अंक.

वर्ष १४ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४९. अंक ११ न दिवाळी अंक.

वर्ष १५ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०. अंक ६ जू. गोमंतकसाहित्य संमेलन बेळगाव, विशेषांक; अंक ११ न दीपावली अंक.

महाराष्ट्र इतिहास

मासिक : संपादक – जगन्नाथ रघुनाथ चारपुरे. सहसंपादक – वामन रामचंद्र जोशी, नारायण कृष्ण गोडे. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – नेटिव्ह ओपिनिअन प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ३. पु. अं. ८६. अंकात ५६, ४८ पृष्ठे. ८ × ५·२. प्रथमांक – वैशाख श. १८२६.

स्वरूप – मराठ्यांच्या इतिहासाची कच्ची साधने – अस्सल पत्रे, यादी, तहनामे, इत्यादी.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ वैशाख १८२६ ते ७ कार्तिक १८२६.

महाराष्ट्र–उत्कर्ष

त्रैमासिक : संपादक – अनंत वासुदेव देसाई. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ३. ८·२ × ५·४. प्रथमांक – ऑगस्ट १९५०.

उद्देश – महाराष्ट्र उत्कर्षमंडळाकडून पुरस्कृत – उत्कर्षमंडळाचे विचार व कार्यवृत्त याचे प्रकाशन.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ऑगस्ट १९५०.

महाराष्ट्र–कवि

मासिक : संपादक – विनायक लक्ष्मण भावे, बी. एस्सी. प्रकाशक – मराठी ग्रंथ-संग्रहालय, ठाणे. मुद्रक – मोदवृत्त छापखाना, वाई. वा. व. रु. १, ट. ह. ८६. फु. अं. ८४. अंकात प्रकरणवार ४०, ४८ पृष्ठे. ८·७ × ५·६. प्रथमांक – अश्विन शके १८२५. (अंकवार सध्या अंक– देशी गणना – अधिक मासाचा निराळा अंक.)

उद्देश – कार्यक्रम – थोर पुरुषांची पुष्कळ कविता अनुपलब्ध आहे, तिचा शोध लावून तिच्या प्रकाशनाची व्यवस्था करणे. स्वरूप – शके १७४० च्या पूर्वीचे काव्यग्रंथ, यात वेदान्त, पुराण, ज्योतिष, गणित, वैद्यक, चरित्र, पवाडे, लावण्या, कटाव, पदे वगैरे सर्व तऱ्हेचे विषय. लहान प्रकरणे, संतमालिका, कटाव, पवाडे, आरत्या वगैरे स्फुट संग्रह. अप्रसिद्ध ग्रंथांची मिळालेली यादी. कवींची उपलब्ध माहिती. सदरे – ग्रंथ व अभिप्राय, वर्तमानसार ([illegible]).

विशेष माहिती – मुद्रक – अंक १७ पासून हनुमान छापखाना, मुंबई. प्रकाशक – अंक [illegible]

पासून ४८. पुनरावृत्ती – पहिल्या काही अंकाची सपल्यामुळे 'आवृत्ती छापली'. बुडीत फंड – 'महाराष्ट्रकवि' या मासिक पुस्तकास तोटा आल्यास तो मराठी ग्रंथसंग्रहालयावर पडू नये म्हणून बुडीत फंड काढला, त्याची पोच महिने वार कव्हरावर. वर्ष-अंक नोंद अंक १४ पासून सुरू केली. अंकाचा क्रम सलग कायमच ठेवला. यात शक १२०० ते १७०० या काळातील निवडक प्रकरणे – अपरोक्षानुभव, गीतार्णव, रुक्मिणीस्वयंवर, नागेशकृत सीतास्वयंवर, पंचरत्न, कृष्णदास मुद्गलकृत रामायण, शिवरामकविकृत शिवकथामृत इ. प्रसिद्ध झाली. "'काव्य सग्रहास' व्यत्यय येईल अशी दिशा आम्ही पत्करणार नाही."

[जग्रं]

- वर्ष १ – अंक १ ते १३. अश्विन १८२५ ते भाद्रपद १८२६. (९ वा अंक अधिक ज्येष्ठ).
- वर्ष २ – अंक १४ ते १७, (१८-२०), २१, २२, (२३ - २५). अश्विन१८२६ ते भाद्रपद १८२७.
- वर्ष ३ – अंक २६ ते २८, (२९-३१), (३२-३४), (३५ - ३७). अश्विन १८२७ ते भाद्रपद १८२८.
- वर्ष ४ – अंक ३८, ३९, (४० -४२), (४३-४५), (४६ -४८), ४९, ५०. अश्विन १८२८ ते भाद्रपद १८२९ (अंक ४४ अधिक चैत्र).
- वर्ष ५ – अंक ५१ अश्विन १८२९. [पोच 'समालोचक']

महाराष्ट्र कृषीवल

मासिक / द्वैमासिक / मासिक : संपादक – *वामन रामचंद्र गाडगीळ*. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – अंक ३७ इंदिरा प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ५, सहामाही २८१०, तिमाही १८६. फु. अ. ८८. अंकात ३२ पृष्ठे. ८ × ५·२. प्रथमांक – २६ आगस्ट १९२२ (= गणेश चतुर्थी) (वर्ष-अंक, शिवाय सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – शेतकी, उद्योगधंदे, व्यापार व संपत्तीच्या उत्पादनास, संवर्धनास व विनिमयास पोषक असे लहानमोठे धंदे, कला व हुन्नर यांची माहिती देणारे. *स्वरूप* – सामान्य कृषिकर्म, फलसंवर्धन, फलरक्षण, भाजीपाला व इतर बागाईत पिकांची लागवड, गोपालन, धान्यसंवर्धन, बाग, शेतीची आउते, खते, पिकांचे रोग व त्यावर उपाय, दुय्यम घरगुती धंदे, ग्रामसंस्था, सहकारी पतपेढ्या, शेतकीविषयक व्यापार.

ब्रीदवाक्य –

न ऋते श्रांतस्य सख्याय देवाः । – ऋग्वेद.
क्षणं मा कार्षीस्त्वं पदमिह विपद्घोरवपुषि
भुवं या शुश्रूषन् श्रमयति कृती क्षेत्रकृपकः ।
अथास्मै भूयेच्छयमितसुखोर्मिमधुमतः
किमाश्चर्यं नायं धनबलमदान्धान् गणयति ॥

विशेष माहिती – नामपर्याय – अंक ३७ – 'अर्थात शेतकीचे नवीन मासिक'. अंक ४७ पासून 'महाराष्ट्र कृषीवल अर्थात महाराष्ट्र संपत्ती'. शेतकीशिवाय उद्योगधंदे, व्यापार, संपत्तीच्या उत्पादनास पोषक कला व व्यवहार यांची अधिक माहिती पुरविण्याचे नवे धोरण. *वा. वर्गणी* – वर्ष ४ – अंक ४३ – रु. २८८, फु. अं. ८८. *आकार* – अंक ३७ – ९·६ × ७·३, अंक ५२ – ७·२ × ४·८. गरीब, शेतकरी व मध्यम वर्ग यास वर्गणी परवडावी म्हणून अंक ४३ पासून द्वैमासिक केले (अंक ४१ पृष्ठ २). अंक ४७ – पुण्यातील धंदेवाल्यांची डिरेक्टरी. अंक ४८ – महाराष्ट्रीय धंदेवाल्यांची डिरेक्टरी. पुढे जुलै १९३१ पासून नामांतर 'चित्रमय कृषीवल' (पाहा).

[पुमग्र]

मासिक

- वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९२२ ते जुलै १९२३.
- वर्ष २ – अंक १३ ते २१, (२२ २४). आगस्ट १९२३ ते जुलै १९२४.

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३४, (३५ - ३६) ऑगस्ट १९२४ ते जुलै १९२५. अंक (३५ - ३६) खास अंक.
वर्ष ४ – अंक ३७ ते ४२. ऑगस्ट १९२५ जानेवारी १९२६.

द्वैमासिक

वर्ष ४ – अंक ४३ ते ४८. (अंक ४८ ची प्रकाशन तारीख १ जून १९२७). (ऋतुवार – वसंत, ग्रीष्म, वर्षा, शरद्, हेमंत, शिशिर) चैत्र ते फाल्गुन शके १८४८ (ए १९२६ ते मा १९२७ सुमार).
(वर्ष ५) – अंक ४९ ते ५१. वसंत ते वर्षा शके १८४९ (ए ते स १९२७ सुमार). अंक ५१ वर्षा अंक.

नवी सुरुवात मासिक

अंक + ५२ ते ६२. एप्रिल १९३० ते फेब्रुवारी १९३१.

महाराष्ट्र कोकिल

मासिक : संपादक – (दत्तात्रय बळवंत पारसनीस) प्रकाशक – म्यानेजर द. ब. पारसनीस, सातारा. मुद्रक – बोधसुधाकर छापखाना, सातारा वा. व रु. १. पृ. अ. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८·२ × ५·३. प्रथमांक – अक्टोबर १८८७. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – केवळ स्वदेशसेवा करावी असा संकल्प करून हे मासिक पुस्तक काढण्याचे योजिले. स्वरूप – सुंदर निबंध, इतिहास, आख्यायिका, ' बृहत्कुटुंब ', कविता, संगीत नाटके, कादंबऱ्या, मनोरंजन, वर्तमाने, पुस्तकावर अभिप्राय, बालक्रीडन इ. विषय.

ब्रीदवाक्य –

दात्यूहा· सरसं रसंतु सुमग गायंतु चेत्रामृता ।
वाचा कल्माल्पतु मधुर कुर्वंतु कोयष्ट्य ॥
दैवाद्यावदसौ रसालविटपिच्छायामनावादयन् ।
निर्विण्ण. कुटजेषु कोकिलयुवा सजातमौनव्रत ॥१॥

विशेष माहिती – ' सुभाष्यचंद्रिका ' (पाहा) यातच सामील केली आहे (वर्ष १ अंक १ मलपृष्ठ). *मुद्रक* – पु. १ अंक ३ पर्यंत बोधसुधाकर छा , अंक ४ पासून आर्यन ट्रॅक्ट आणि बुकडिपो छा., मुंबई, पुस्तक २ पासून बोधसुधाकर छा . *प्रकाशक* – पुस्तक २ अंक २ पासून नूतन प्रकाशक दत्तात्रय कृष्ण जोशी. *अंकनिर्देश* – फेब्रुवारी १८८९ पर्यंत एकूण १७ अंक व्हावयाचे, परंतु छापखान्याच्या दिरंगाईमुळे मागासले; म्हणून पुस्तक २ अंक १ अक्टोबर १८८८ पासून सुरू न करिता (प्रत्यक्ष नवंबरात सुरू केला) " जानेवारीची पहिली तारीख कोकिलाचा वाढदिवस समजावा. बाकी एक अंक राहिला तो एप्रिल व मे महिन्याचे दरम्यान मिळेल, " असे निवेदन.

[मुमग्र, पुमम, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १८८७ ते ८ मे १८८८ .
वर्ष २ – अंक + १ नवंबर १८८८ , २ फे १८८९, .. , ४ ए ८९ ते ६ जून १८८९--.

महाराष्ट्र कोकिल

मासिक (पुनरवतार) : संपादक – दत्तात्रय बळवंत पारसनीस. प्रकाशक – व्ही. रेळे आणि मंडळी, मुंबई. मुद्रक – तत्त्वविवेचक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १ मुंबईत. पृ. अ. ८३. अंकात २४ पृष्ठे. ८·२ × ५·३. प्रथमांक – जुलै १८९१. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – वाचकास बोध, ज्ञानप्राप्ती व मनोरंजन. स्वरूप – नीतिपर निबंध, लोकोत्तर चमत्कार, प्राण्यांची वर्णने, शास्त्रीय चमत्कार, चरित्रे, स्थलवर्णन, ऐतिहासिक माहिती, कविता, चुटके, कादंबऱ्या, नाटके, पुस्तकपरीक्षणे, भारतीय राजकारण इ.

ब्रीदवाक्य –

दात्यूहाः सरसं रसंतु सुभगं गायंतु केकामृताः ।
कादंबाः कलमालपंतु मधुरं कूजंतु कोयष्टयः ॥
दैवाद्यावदसौ रसालविटपिच्छायामनासादयन् ।
निर्विण्णः कुटजेषु कोकिलयुवा संजातमौनव्रतः ॥१॥
पढोत शुकसारिका शिखि वदोत केकाध्वनी ।
करोत कलहंसही बहुत गायनाते वनी ॥
रसाळ तरुच्या शिरी कुसुमि ती बसोनी करी ।
न कोकिल सुधासम स्वन वनांतरीं जोवरी ॥

विशेष माहिती – *नाव* – तिसऱ्या वर्षापासून 'महाराष्ट्र कोकिळ'. *प्रकाशक* – दुसरे वर्ष – म्यानेजर, मराठी लिटररी सोसायटी, गिरगाव, मुंबई. तिसऱ्या वर्षापासून – रामचंद्र आप्पाजी चितळे, सातारा. *संपादक* – दोन वर्षे पत्ता एडिटर, महाराष्ट्रकोकिल, सातारा असा असे. तिसऱ्या वर्षी – नाव दत्तात्रय बळवत पारसनीस. *ब्रीदवाक्य* – पहिले वर्ष 'दात्यूहाः ... '; दुसऱ्या वर्षापासून 'पढोत ... '. "महाराष्ट्र कोकिल पुन्हा अवतीर्ण होऊन रसिकजनांच्या सेवेस सादर झाला आहे. मध्यंतरी त्याला पुष्कळ गंडांतरांतून जावें लागले." यात 'झाशी संस्थानचा इतिहास' भाग १ व 'कादंबरी नाटक' इ. प्रसिद्ध झाले.

[मुंमग्रं]

- वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १८९१ ते जून १८९२.
- वर्ष २ – अंक १ ते ७, (८ - ९), (१० - ११ - १२). जुलै १८९२ ते जून १८९३.
- वर्ष ३ – अंक + १ ते ३, (४ - ६), (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). अक्टोबर १८९३ ते सप्टेंबर १८९४.
- वर्ष ४ – अंक + १ जानेवारी १८९५ ते ७, (८ - ९) आ - स १८९५––.

महाराष्ट्र कोकिल व विद्याभूषण

(पहा विद्याभूषण)

महाराष्ट्र ग्रंथप्रभा

मासिक : प्रकाशक – लक्ष्मण रामचंद्र करमरकर आणि बंधू, खेरवाडी (नासिक). मुद्रक – श्रीसमर्थ छा., खेरवाडी. वा. व. रु. १८८ आगाऊ. फु. अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·८ × ५·६. प्रथमांक – श्रावण श. १८२१.

उद्देश – आबालवृद्ध स्त्रीपुरुषास व मुलास वाचण्यास योग्य असून सदुपदेश करणारी. *स्वरूप* – लहानमोठ्या जुन्या प्राकृत ग्रंथातील कथानके, इतिहास गोष्टीरूपाने, प्रत्येक अंकात तीन पुस्तके घेऊन छापू. सत्यनारायणकथासार, शिवलीलामृतकथासार, श्रीएकनाथी भागवतसारामृत इत्यादी.

ब्रीदवाक्य –

मनी मानसी व्यर्थ चिंता वहाते ।
अकस्मात होणार होऊन जाते ।
घडे भोग हा सर्वही कर्मयोगे ।
मतीमंद तो खेद मानी वियोगे ॥

–रामदास.

विशेष माहिती – *उत्पादक* – लक्ष्मण रामचंद्र करमरकर, माजी स्टेशनमास्तर, खेरवाडी. *पुनरुज्जीवन* – कार्तिक १८२८. वर्ष ३ च सुरू केले. यात 'दत्तदासतत्त्वोक्तिसंग्रह' शतक ६ वे प्रसिद्ध झाले.

[मुंमग्रं, मग्रं, पुमग्रं]

- वर्ष १ – अंक १ ते १२. श्रावण १८२१ ते आषाढ १८२२.
- वर्ष २ – अंक १ ते १०, (११ - १२). श्रावण १८२२ ते आषाढ १८२३.
- वर्ष ३ – अंक (१ - २) श्रा - भा १८२३
- वर्ष ३ – अंक + १ ते ३, (४ - ५), ६, (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). कार्तिक १८२८ ते अश्विन १८२९.
- वर्ष ४ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ७, (८ - ९), ..., १२. कार्तिक १८२९ ते अश्विन १८३०.
- वर्ष ५ – अंक + ... (२ - ३) मा - पौ १८३१––.

महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सचे मासिक मुखपत्र

मासिक : संपादक – ट. वि. केळकर. प्रकाशक – संपादक, सेक्रेटरी म. चें. ऑफ कॉमर्स, मुंबई. मुद्रक – पॉप्युलर प्रि. प्रेस (वर्ष ९). अंकात २० पृष्ठे. ८ × ५'३. प्रथमांक – (अक्टोबर १९३४).

उद्देश – उद्योगधंदे व व्यापार यांस वाहिलेले. स्वरूप – मराठी व इंग्रजी. चेंबरतर्फे होणाऱ्या प्रतिमासिक कामाचा गोषवारा, व्यापारी वर्गाला उपयुक्त आकडे वगैरे देऊन आर्थिक प्रश्नाबद्दल माहिती. नवे जुने उद्योगधंदे आणि देशातील व्यापारी व सरकारनिर्मित संस्थांची माहिती.

विशेष माहिती – वर्णननोंद वर्ष ९ ची.

[कचेरी, मुमग्र]

वर्ष ९ – अंक (१ - २), ३ ते १२. अक्टोबर १९४२ ते सप्टेंबर १९४३.

महाराष्ट्र-धर्म

मासिक : संपादक – विनोबा (= विनायक नरहर भावे). प्रकाशक – भास्कर रंगनाथ पराजपे, सत्याग्रहाश्रम, वर्धा. मुद्रक – राजस्थान केसरी छा. वा. व. रु. ३४८ ट. खर्च. पृ. अ. ८६. ९'१ × ६ २. प्रथमांक – जानेवारी १९२३.

उद्देश – विशिष्ट कल्पनांचा प्रसार. महाराष्ट्र व धर्म ह्या दोन्ही शब्दांचा अत्यंत व्यापक अर्थाने समन्वय साधणे. धर्माची तीन्ही अंगे (१) ईश्वर निष्ठा, (२) राजकारण आणि (३) सर्व सावधवृत्ती समृद्ध करणे. स्वरूप – सर्व लेख एकाच हाती लिहिण्याचा संकल्प. साहित्याचा संग्रह किंवा सेवा करण्याचा उद्देश नसून संपादकांच्या विशिष्ट कल्पना समाजापुढे मांडणे हा आहे. शंका व आक्षेप यास स्थान शक्य. धर्म – तत्त्वज्ञान, धर्म, नीती, उपनिषदे. राजकीय – राजकारण, अर्थशास्त्र इत्यादी प्रचलित चळवळींच्या दृष्टीने. सर्वांगे प्रासंगिक.

[मुंमर्म, शामस्वामी चावूर]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९२३ ते ४ एप्रिल १९२३.

महाराष्ट्रधर्ममाला

(**मासिक**) वर्षांत १२ पुष्पे : संपादक – महादेव कृष्ण देशपांडे. प्रकाशक – संपादक, सातारा शहर. मुद्रक – यशवंत प्रेस, पुणे. वा. व. रु. २८१०. पृ. अ ८५. अंकात ४० पृष्ठे. ९'५ × ६'५. प्रथमांक – गणेश चतुर्थी १८३९. (वर्ष - पुष्प)

उद्देश – महाराष्ट्रधर्माच्या कायम तत्त्वाची जागृती ठेवण्याकरिता राष्ट्रोपयोगी सर्व विषयाचा संग्रह.

ब्रीदवाक्य –

महाराष्ट्रधर्म वाढवावा । भूमंडळी ॥ – श्रीसमर्थ.

विशेष माहिती – दुसरे पुष्प 'करंदीकर अंक' (श्रीयुत दादासाहेब करंदीकर यांचा ६१ वा वाढदिवस) म्हणून संकलित होते, परंतु एकच पुष्प निघाले असावे.

[राचिढेरे]

वर्ष १ – अंक (पुष्प) १ गणेश चतुर्थी १८३९.

महाराष्ट्र परिचय

मासिक . संपादक – पांडुरंग रघुनाथ अविके. सहसंपादक – शालिनी ठकार (फक्त वर्ष २ अंक ३ अखेर) प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – समर्थभारत प्रेस, पुणे. वा. व. रु. १५ अंकात १६, २४ ते ४० पृष्ठे. ८'३ × ५'३. प्रथमांक – डिसेंबर १९३६.

उद्देश – महाराष्ट्रातील व बृहन्महाराष्ट्रातील महाराष्ट्रीयांच्या उन्नतीसाठी झटणारे – महाराष्ट्राची सर्वांगीण माहिती देऊन महाराष्ट्र व बृहन्महाराष्ट्र यांचे संबंध सुधारणे. *स्वरूप* – मराठी व इंग्रजी. सचित्र.'कर्तबगार महाराष्ट्रीयांची चरित्रे, महाराष्ट्र विद्यापीठ, संयुक्त महाराष्ट्र व बृहन्महाराष्ट्र चळवळ यांचा पुरस्कार करणारे लेख, कविता, मराठी भाषा व मराठीभाषिक यांच्या हितसंबंधी लेख, महाराष्ट्र वाङ्मयरत्नभांडार इ.

ब्रीदवाक्य –

मराठा तितुका मेळवावा । महाराष्ट्रधर्म वाढवावा ॥
– रामदास.

विशेष माहिती – 'महाराष्ट्र इंटरनॅशनल ऑफिसचे इंग्रजी मराठी मुखपत्र' असे अधिक वर्णन व दोन्ही भाषांतील मजकूर पहिली दोन वर्षे फक्त. *आकार* – वर्ष २ पासून ९·३ × ७·१. *वा वर्गणी* – वर्ष २ अंक १ रु. २, फु. अं. ८१; वर्ष २ अंक २ पासून रु. २·८, फु. अं. ८३; वर्ष ३ पासून रु. ३, फु. अं. ८४.

[कार्यालय, जग्र]

वर्ष १ – अंक १ डिसेंबर १९३६ (फक्त एकच अंक. वर्ष पुरे झाले).

वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५-६), ७, (८-९), (१०-११). जानेवारी ते डिसेंबर १९३७. एप्रिलचा अंकच वगळला. अंक (८-९) स-अ दिवाळी अंक.

वर्ष ३ – अंक + १ ते १२. नवबर १९३८ ते नवबर १९३९. अंक ३ वर जा-फे दोन महिने. अंक २ डि बृहन्महाराष्ट्र विशेषांक; अंक ५ ए तेविसावे महा. सा. संमेलन अहमदनगर विशेषांक.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. डिसेंबर १९३९ ते डिसेंबर १९४०. अंक ९ वर आ स दोन महिने, अंक २ जा बृहन्महाराष्ट्र विशेषांक; अंक ४ 'ट्रस्ट ऑफ इंडिया' विशेष अंक; अंक ९ आ स लोकनायक अणे विशेषांक.

महाराष्ट्रप्रगती

मासिक : संपादक – गोविंद गंगाधर सहस्रबुद्धे. प्रकाशक – संपादक, भिवंडी. वा. व. रु. १. फु. अं. ८१८६. अंकात ३२ पृष्ठे. ६·३ × ४·८. प्रथमांक – श्रावण शके १८३०.

उद्देश – 'राष्ट्रीय पक्षाचे नवीन मासिक'. *स्वरूप* – गेल्या महिन्यातील महाराष्ट्राची राजकीय, सामाजिक, औद्योगिक, कृषिकर्मविषयक प्रगती, व्यायामशाळा, महाराष्ट्र स्वयंसेवक, महिन्यात घडणाऱ्या मोठमोठ्या गोष्टी यांची माहिती व विवेचन. प्रचलित विषयांवर तज्ज्ञांचे विचार.

ब्रीदवाक्य –

उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बंधुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥

वर्ष १ – अंक १ श्रावण १८३०.

महाराष्ट्र प्रतिभा

मासिक : संपादक – गंगाधर देवराव खानोलकर. प्रकाशक – कृष्णाजी रामचंद्र सामंत, मुंबई. अंकात ६४ पृष्ठे. ९·२ × ७·१. प्रथमांक – स्वातंत्र्यदिन २६ जानेवारी १९४४. (पुष्पे).

[गदेरा]

वर्ष १ – अंक [पुष्पे १ व २ – दोनच अंक निघाले – श्री. खानोलकर यांचे पत्र].

महाराष्ट्र-महिला

मासिक : संपादक – सौ. मनोरमाबाई मित्र. प्रकाशक – मनोरंजक ग्रंथ प्रसारक मंडळी, मुंबई. वा. व. रु. २·८. फु. अं. ८४८६. अंकात ४८ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – जानेवारी १९०१. (सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – कुलस्त्रियांकरिता व कुलस्त्रियांनी चालविलेले. भगिनींमध्ये ज्ञानाचा व शिक्षणाचा

प्रसार, गृहसंबंधी व स्त्रियोपयोगी माहिती स्वरूप – स्त्रियांच्या उन्नतीसंबंधाचे प्रयत्न, चरित्रे, कविता, गोष्टी, रुग्णशुश्रूषा, वेचे, शिवण काम वगैरे विषय सदरे – महिलेचे उद्गार, नवलविशेष, संसारातल्या गोष्टी

ब्रीदवाक्य –

शरदुत्पलपत्राक्षी शरदुत्पलपुष्पगंधसमगंधा।
अस्खलित चालवी गृहधर्मा मज यष्टि पथि जशी अंधा ॥ –मोरोपंत.

विशेष माहिती – वर्ष २ – 'अडचणी'. अंक १७ – "आणखी एक वर्ष सुटी घ्यावी लागली प्रयत्न सुरू ठेवता आला नाही" पृष्ठसंख्या – अंक १३ पासून ६४

[मुमग्र, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९०१

वर्ष २ – अंक + १३ जुलै १९०२, १४ आ १९०२ / + १५ स १९०३, १६ अक्टोबर १९०३.

महाराष्ट्र माध्यंदिन

त्रैमासिक संपादक – श्रीपाद गजानन आचार्य, अंक १७ – भगवंत आप्पा पाध्ये प्रकाशक – संपादक, माध्यंदिन ब्रा यूनिअन करिता, मुंबई मुद्रक – लक्ष्मीनारायण प्रेस, मुंबई धा व रु २८८ फु अ ८१२ अंकात ४०, ४८ पृष्ठे ९ ७ × ७ २ प्रथमांक – (जानेवारी १९२१) (वर्षवार, शिवाय सलग अंकक्रमांक)

उद्देश – मथळ्यात खुलासा – "अथवा माध्यंदिन ब्राह्मण यूनिअनचा विविधलेख संग्रह" समाजशक्तीला विस्तार वळण देणे स्वरूप – ज्ञातीसंबंधी हिताहिताचे लेख वस्तु स्थितिदर्शक माहिती, अनेक विषयावर विस्तृत चर्चा, परिस्थिती व प्रगती याचे सिंहावलोकन, संग्रहाचा संचार

ब्रीदवाक्य –

अनघे देवा तुजसमान । – एकनाथ

विशेष माहिती – माध्यंदिन ब्राह्मण यूनिअनची स्थापना १९१६ आरंभांक (अनुक्रम नाही) विजयादशमी शक १८४२ (नवंबर १९२०) प्रसिद्ध झाला त्याची पृष्ठ मराठी ६७ व इंग्रजी १५ मिळून एकंदर ८२ पुढील त्रैमासिकाचे अंक "वर्षातून चार वेळा महत्त्वाच्या सणाच्या दिवशी" प्रसिद्ध होत पहिली दोन वर्षे नाव विविध लेखसंग्रह (माध्यंदिन ब्राह्मण यूनिअनच्या विद्यमाने) असे होते. तिसऱ्या वर्षापासून 'महाराष्ट्र माध्यंदिन' झाले त्रैमासिकाचा पहिला अंक सर्व वर्षी मकरसंक्रातीला व तिसरा आषाढी एकादशीला निघे दुसरा अंक रामनवमीला पण क्वचित हनुमज्जयंतीला निघाला चौथा अंक बहुधा विजयादशमीला, पण एकदा बलिप्रतिपदेला निघाला

[मुमग्र, मध, पुमग्र]

वर्ष १ ते ८ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (जा, ए, जु, अ) एकूण ३२ अंक जानेवारी १९२१ ते अक्टोबर १९२८ वर्ष ८ अंक ३ वर जुलै ऐवजी जून १९२८

महाराष्ट्र वाग्विलास

मासिक संपादकमंडळ – श्री त्र्य केतकर, का स गडकरी प्रकाशक – मुंबई / रमराव्हनी धा व रु २. फु अ ८३ अंकात प्रकरणवार ६४ पृष्ठे ६ ५ × ४ ३ प्रथमांक – जानेवारी १९०६ शेवटचा अंक – जून १९०८

उद्देश – मनोरंजनासाठी – पहल्यामागल्या वेळी लोकांची करमणूक करणे 'जातीजातींत द्वेष उत्पन्न होईल व हिंदुस्थानच्या एकराष्ट्रीयत्वाचा बिघाड होईल असा लेख आम्हास प्रसिद्ध करता येणार नाही' स्वरूप – नाटक, कादंबरी, गोष्ट, कविता, चुटके, मनोरंजक स्फुट लेख

विशेष माहिती – संपादक – वर्ष ३

अंक ६ फक्त वा. स. गडकरी. 'मासिक बंद होत नाही' असे आश्वासन. प्रकाशक – वर्ष ३ वा. स. गडकरी, उमरावती.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०६.
वर्ष २ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०७.
वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४-५), ६. जानेवारी ते जून १९०८—.

महाराष्ट्र विचारदर्शन

मासिक : संपादक – (सरकारी नोट) डी. एस्. पालेकर. प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु. २८८. अंकात २४ पृष्ठे. ९×६. प्रथमांक – जानेवारी १८९३. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – 'व्हॉयस् ऑफ् इंडिया' च्या धर्तीवर. सर्व लोक सर्व वृत्तपत्रे घेऊ, वाचू आणि संग्रह करू शकत नाहीत, त्यातील महत्त्वाच्या चर्चा समजण्यासाठी. स्वरूप – निरनिराळ्या वृत्तपत्रातील महत्त्वाच्या लेखांचा संग्रह.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९३, २ फे, ३ मा, (४-५) मे १८९३.

महाराष्ट्र विस्तार

मासिक : संपादक – पु. दि. जोशी, मद्रास. सहसंपादक – १. ल. ग. काळे, पुणे, २. चिं. ग. कर्वे, पुणे, ३. सी. पा गोगटे, अजमीर, ४. ज ग. ओक, जबलपूर; ५. ल. ना. साने, मद्रास. प्रकाशक – संपादक (तर्फे मुद्रक श. रा. दाते), पुणे. मुद्रक – लोकसंग्रह छापखाना, पुणे. वा. व. रु. २, वर्ष १५ रु. ३. फु. अं. वर्ष १५ – ८५. अंकात ५६, २४ पृष्ठे. ९·६ × ६·६. प्रथमांक – मार्च १९३८. पुढे चालू मे १९६७ पर्यंत; नामांतर – आगस्ट १९६७ पासून 'माय मराठी'.

उद्देश – बृहन्महाराष्ट्र मंडळ नवी दिल्ली या संस्थेचे मुखपत्र. बृहन्महाराष्ट्रीय चळवळीची सेवा. स्वरूप – सचित्र. बृहन्महाराष्ट्रीयांच्या दृष्टीने वाचनीय असे लिखाण.

ब्रीदवाक्य –

(१) मराठा तेतुका मेळवावा ।
महाराष्ट्रधर्म वाढवावा ॥
(२) – (वर्ष १० वर)
नोच्चार्थो विफलोऽपि दूषणपदं
दूष्यस्तु कामो लघुः ।
मराठा तितुका मेळवावा ।
महाराष्ट्रधर्म वाढवावा ॥

विशेष माहिती – पूर्वावतार 'बृहन्महाराष्ट्र मासिक' (पाहा.) "बृहन्महाराष्ट्र परिषदेच्या गेल्या अधिवेशनात मुखपत्र चालविण्याचे कार्य प्रथमतः एक वर्षापुरते तरी मद्रास येथील महाराष्ट्र मंडळाने अंगावर घेतले आहे." "चवथ्या वर्षापासून 'महाराष्ट्र-विस्तार' या सोप्या नावाखाली निघू लागले." प्रकाशक – वर्ष ७ दिल्लीतर्फे वि. ग. केतकर, पुणे. संपादक – वर्ष १० भास्कर रामचंद्र खरे, वर्ष ११ पा. वा. मुखाले, वर्ष १२ व १३ श. अ. खेर, वर्ष १४ द. ग. वालावलकर. सहसंपादक – वर्ष १० अंक २ पासून शारदा नागपूरकर, वर्ष १४ ल. ना. साने. आकार – वर्ष ८ – ९·०×०·३.

[सुमग्र, दवापो, मग्र, डेकॉ]

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. मार्च १९३८ ते फेब्रुवारी १९३९. पृ. ३६४. अंक १ मद्रास बृ. म. परिषदेचा समग्र वृत्तान्त विशेषांक
वर्ष ५ – अंक १, २, , ४ ते १२. मार्च १९३९ ते फेब्रुवारी १९४०. अंक १० दिल्ली अंक, अंक ११ परिषद अंक.
वर्ष ६ – अंक १ ते १२ मार्च १९४० ते फेब्रुवारी १९४१ अंक १० वराची परिचय अंक.

वर्ष ७ – अंक १ ते १०, (११-१२). मार्च १९४१ ते (जाने?) १९४२. अंक ८ अक्टोबर माऊबीज विशेषांक; अंक ९ अंक ८ ची पुरवणी; अंक १० जयपूर अंक; अंक (११-१२) जयपूर परिषद.

वर्ष ८ – अंक (१-२) फे १९४२, ३ ते १२. मार्च ते डिसेंबर १९४२. अंक ११ माऊबीज विशेषांक

वर्ष ९ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४३. अंक १ बृहन्महाराष्ट्र व्यायाम परिषद विशेषांक.

वर्ष १० ते १२ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९४४ ते डिसेंबर १९४६. (तीन वर्षे)

वर्ष १३ – अंक १ ते ८. जानेवारी ते आगस्ट १९४७....

वर्ष १४ – अंक ..., (२-३), (४-५), ६, ..., ८ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४८. अंक १२ प्रयाग विशेषांक.

वर्ष १५ – अंक १ ते ९, ..., ११ —. जानेवारी ते नवंबर १९४९ —.

(वर्ष १६ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०).

महाराष्ट्र-शारदा

मासिक : संपादक – अनंत हरि गद्रे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – रामकृष्ण प्रिंटिंग प्रेस. वा. व. रु. २-८-०. फु. अं. ८४. अंकात ६४ पृष्ठे. १०·९ × ८·२. प्रथमांक – जानेवारी १९३५. (अंक १८ पासून सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – लघुनिबंध, नाट्यछटा, कविता, गोष्टी, निबंध, वाङ्मय या विषयास वाहिलेले. स्वरूप – सचित्र. रूढ कल्पना बदलून गोष्टी, कविता, चर्चा, निबंध यांबरोबर नवी माहिती, नवे शोध, नवे तर्क, परभाषांतील नमुनेदार कथादिकांचे अनुवाद इत्यादींचा समावेश. शारदाभक्तपरिचय. महिनावार महत्त्वाच्या घडामोडी. नव्या लेखक-लेखिकांना वाव देणे हे वैशिष्ट्य ('ध्रुव' न १९३७).

विशेष माहिती –मे. *दामोदर शिवराम आणि कंपनी* – 'निर्मोह संस्था' – यांनी मासिक प्रकाशनाची नवी जबाबदारी घेतली. *कालनिर्देश* – दुसऱ्या वर्षात अनियमित. *संपादक-प्रकाशक* – अंक २० पासून संपादक – श्रीपाद रामचंद्र टिकेकर, प्रकाशक – वसंत मुकुंद कांदे. *इंग्रजी सारांश* – अंक २० पासून प्रत्येक अंकात 'समरी ऑफ प्रिन्सिपल कंटेंट्स' नियमाने. यात 'नवे मानसशास्त्र व नवी नीती', बाबेलिखित 'शारदाभक्तपरिचय', सावरकरलिखित 'गाईची ओळख', जाधवरावलिखित 'हनुमान' इ. लेख.

[मग्रं, जग्रं, ध्वासो, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ११, (१२-१३). जानेवारी १९३५ ते जाने १९३६. अंक (१२-१३) 'खास अंक'.

वर्ष २ – अंक २ ते ४, मे १९३६, १८ जू ३६, जु ३६, २० ते २४ फेब्रुवारी ते डिसेंबर १९३६. अंक २३ व २६ दिवाळी 'विजयनगर खास अंक'.

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३६. जानेवारी ते डिसेंबर १९३७.

वर्ष ४ – अंक ३७ ते ४५. जानेवारी १९३८ ते सप्टेंबर १९३८—.

महाराष्ट्र शोधन

मासिक : संपादक – (लेखक) रमाकांत = रघुनाथ गोपाळ रेवणकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – कर्नाटक प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २-८-०. फु. अं. ८३. अंकात १६, १८ पृष्ठे. ७·२ × ४·९. प्रथमांक – (अक्टोबर १९२४). (वर्ष - अहेर = अंक).

उद्देश – सामाजिक, धार्मिक, पारमार्थिक व नैतिक परिणामकारक अहेर.

ब्रीदवाक्य –

एकी, प्रीति, नीति – दया, क्षमा, शांती।
ही जेथे वसती तेथे स्वराज्याची वस्ती ॥
शांतीमंत्र घोकुनी दृढ करा एकी तुम्ही सत्वर
विश्वामि मग प्रमपेम धरुनी जाला त्वरे मत्सर।
पारतन्त्र्यात आयुर्वंशी दवडणे सार्थक्य का हे असे
साधा सज्जन आत्मबंधु जनहो, हे गूढ तुम्हा कसे॥

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक ...३ डि १९२४ ते १२ सप्टबर १९२५.

महाराष्ट्रसारस्वत

मासिक: संपादकमंडळ – विश्वनाथ काशीनाथ राजवाडे, काशीनाथ वामन लेले, श्रीपाद विष्णु पंडित. प्रकाशक – वाई. मुद्रक – श्रीकृष्ण मुद्रणालय, वाई. वा. व. रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात १०० पृष्ठे. ८'४ X ५'४. प्रथमांक – (मार्च १९०४).

उद्देश – मयऱ्यापाशी कंसात (दासोपंताची पदे). गेल्या २००० वर्षांतील विशेषतः ७०० वर्षांतील उपलब्ध सारस्वत (नवीन) छापणे. अप्रसिद्ध इतिहास माहीत करून देऊन सदाचरण, नीती, सत्यप्रीती, धैर्य, करारीपणा इ. मनुष्य पणाला आवश्यक गुण राष्ट्रामध्ये वृद्धिंगत करणे. स्वरूप – १ काव्य, २ नाटक, ३ लावण्या, ४ कहाण्या, ५ लोककथा, ६ मंत्रतंत्र, ७ पवाडे, ८ बखरी, ९ ज्योतिष, १० वैद्यक, ११ गणित, १२ वेदांत इ. 'काव्यसंग्रह', 'महाराष्ट्र कवी' यातील प्रसिद्ध झालेली काव्ये यात येणार नाहीत.

विशेष माहिती – कालाच्या अंदाजाचे साधन – 'धर्म' वर्ष १ अंक १९ (माघ वद्य ३ श. १८२५) "मासिक येत्या मार्च महिन्यापासून प्रसिद्ध होत जाईल."

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ कालनिर्देश नाही (तथापि अंदाज मार्च १९०४).

महाराष्ट्र सारस्वत

त्रैमासिक : संपादक – (मारत्ताविकाचे सहीकर) गणपत विश्वनाथ लाड, वामन मंगेश दुमाषी. प्रकाशक – गणपत विश्वनाथ लाड, मुंबई. वा. व. रु. १८८. अंकात ३२ पृष्ठे. ८'६ X ६'२. प्रथमांक – अक्टोबर १९१६. शेवटचा अंक – अक्टोबर १९२५.

उद्देश – स्वजातीच्या व मातृभाषेच्या सेवेसाठी.

विशेष माहिती – *वा. वर्गणी* –वर्ष ५, रु. १८१२. *संपादक* – वर्ष ७ – शिवाय वसंत नारायण नाईक. द्वैमासिकात रूपांतर (पुढे पाहा).

[सुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९१६, २ जा १९१७, ३ मा, ४ जून १९१७.

वर्ष २ – अंक १ अक्टोबर १९१७, २ जा १८, ३ ए, ४ जुलै १९१८.

वर्ष ३ – अंक १ नवंबर १९१८, ... ४ जुलै १९१९.

वर्ष ४ – अंक १ अक्टोबर १९१९, २ जा २०, ३ मे, ४ आगस्ट १९२०.

वर्ष ५ – अंक १ डिसेंबर १९२०, २ ए २१, ३ जु, (वर्ष ५ अंक ४ अक्टोबर – वर्ष ६ अंक १ डिसेंबर) १९२१. हा जोड अंक तेलंग खास अंक.

वर्ष ६ – अंक ...३ जुलै १९२२, + ४ एप्रिल १९२३.

वर्ष ७ – अंक + १ जुलै १९२४, + २ फे १९२५, (३ - ४) अक्टोबर १९२५.

महाराष्ट्र सारस्वत

द्वैमासिक : संपादकमंडळ – गणपत विश्वनाथ लाड, वामन मंगेश दुमाषी, वसंत नारायण नाईक. प्रकाशक – वर्ष १० – एस. एल. कापडी, मुंबई. मुद्रक – लक्ष्मीनारायण प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २. अंकात ४४ पृष्ठे. ८'६ X ६'२,

वर्ष १४ ९७×६६, वर्ष १७ ८४×८४ प्रथमांक – जुलै १९२६ शेवटचा अंक – डिसेंबर १९४०

उद्देश – पूर्वोक्त (त्रैमासिक पाहा)

विशेष माहिती – पहिली ७ वर्षे त्रैमासिक (पाहा) वर्ष १२ वर "सारस्वत ब्राह्मण समाजाकरिता प्रकाशन" मासिक करण्याचा विचार *संपादक* – वर्ष ११ एस् एल् कापडी

[मग्र, मुमग्र]

वर्ष ८ – अंक १ जुलै १९२६, २ स, ३ नवंबर १९२६

वर्ष १० – अंक (३ ४) जा ए १९२९, (६-वर्ष ११चा अंक १) अक्टो १९२९

वर्ष ११ – अंक २ डि १९२९, ३ फे ३०, (४ ५ ६) काल नाही

वर्ष १२ – अंक १ जा १९३३, २ मा, ३ मे, ४ जु, ५ सप्टेंबर १९३३

वर्ष १३ – अंक १ जा फ १९३४, २ मा ए, ३ मे जू, ४ जु-आ, ५ स ऑ, ६ न डि १९३४

वर्ष १४ – अंक (२ ३) मा जू १९३५, ५ स अ, ६ न डि १९३५

वर्ष १५, १६ – अंक प्रत्येकी १ ते ६ जानेवारी १९३६ ते डिसेंबर १९३७ (दोन वर्षे)

वर्ष १७ – अंक (१ २), ३ ते ६ जानेवारी ते डिसेंबर १९३८

वर्ष १८ – अंक १, (२ ३), ४ ते ६ जानेवारी ते डिसेंबर १९३९

वर्ष १९ – अंक १ ते ६ जानेवारी ते डिसेंबर १९४०

महाराष्ट्र सारस्वत

मासिक संपादक मंडळ – वर्ष २० एस् एल् कापडी, वर्ष २१ भिकाजी महादेव कर्वे, रामचंद्र पांडुरंग शेणवीस प्रकाशक – कापडी, महाराष्ट्र सारस्वत मंडळ, मुंबई मुद्रक – लक्ष्मी नारायण प्रेस, मुंबई वा व रु २, वर्ष २९ रु २८८ अंकात २८ पृष्ठे प्रथमांक – जानेवारी १९४१

उद्देश – महाराष्ट्र सारस्वत ब्राह्मण समाजाचे मुखपत्र

विशेष माहिती – पहिली ७ वर्षे त्रै, नंतर १२ वर्षे द्वै (पाहा)

[मुमग्र]

वर्ष २० – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९४१ अंक ९ स सरस्वती अंक

वर्ष २१ ते २५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ जानेवारी १९४२ ते डिसेंबर १९४६ (पाच वर्षे) वर्ष २३ अंक ५ मे १९४४ व्यापार विशेषांक

वर्ष २६ – अंक (१ २), ३ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९४७

वर्ष २७ – अंक १ (ज्यादा) रौप्यमहोत्सव स्मृति ग्रंथ, २ ते १०, (११ १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९४८

वर्ष २९ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९५०

महाराष्ट्र-साहित्य

मासिक संपादक – गोविंद गोपाळ टिपणीस प्रकाशक – इंदिराबाई चित्रे, मुंबई मुद्रक – इंदुप्रकाश छा, मुंबई मुंबई वैभव प्रेस (वर्ष ३) वा व रु २८१० अंकात ४० पृष्ठे ९१×६२ प्रथमांक – जुलै १९११

उद्देश – उच्च प्रतीच्या वाङ्मयास वाहिलेले महाराष्ट्राचे निष्काम सेवा स्वरूप – सचित्र विशेषणे कविता, लेख, पुस्तकपरीक्षणे, नाट्य काव्यचर्चा, एकांकिका, कथा व इतर ऐतिहासिक, धार्मिक, सामाजिक, टीकात्मक, वगैरे विषय

ब्रीदवाक्य –

उद्धरेदात्मनात्मानम् । नात्मानमवसादयेत् ॥

विशेष माहिती – प्रकाशक – वर्ष २ पासून सखाराम गोविंद विरकुड, वर्ष ३ नाव नाही. *संपादक* – वर्ष ४ सखाराम गोविंद विरकुड. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ३ रु. ३.

[मुंमपं]

वर्ष १ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२. जुलै १९१९ ते जून १९२०.
वर्ष २ – अंक + १, (२ - ३), ४, (५ - ६), (७ - ८), (९ - १०). सप्टेंबर १९२० ते जून १९२१.
वर्ष ३ – अंक १, २, (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८), ९ ते १२. जुलै १९२१ ते जून १९२२. अंक १ खास अंक.
वर्ष ४ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ७, (८ - ९), १० ते १२. जुलै १९२२ ते जून १९२३.
वर्ष ५ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. जुलै १९२३ ते जून १९२४.
वर्ष ६ – अंक १ ते ४, (५ - ६). जुलै ते डिसेंबर १९२४ —, अंक (५ - ६) न-डि १९२४ गडकरी खास अंक.

महाराष्ट्र–साहित्य–पत्रिका (१)

मासिक / त्रैमासिक : प्रकाशक – विविधज्ञानविस्तार, मुंबई. मुद्रक – विविधज्ञानविस्ताराचे, मुंबई. वा. व. रु. १८४, वर्ष ५ (१९१८) रु. १. अंकात मासिक १२,१६; त्रैमासिक २४ ते ४८ पृष्ठे. ९.५ × ६.५. प्रथमांक – ऑगस्ट १९१३. शेवटचा अंक – मे १९२५.

स्वरूप – मराठी पुस्तकांची माहिती, हिंदुस्थानात स्वदेशी मापाच्या उन्नतीसाठी होणाऱ्या सभापरिषदा, साहित्य संस्थांचे वृत्त, नवीन विषयावर ग्रंथ लिहिण्यास साधनीभूत निबंध, पारिभाषिक कोश व विवेचन, साहित्यचर्चा, व्युत्पत्ती, जुन्या-नव्या वाङ्मयातील निवडक उतारे इ.

विशेष माहिती – साहित्याला वाहिलेले असे एखादे पत्र निघेपर्यंत साहित्याची चर्चा करणारी एक पत्रिका विविधज्ञानविस्ताराला जोडून काढावी अशा ठराव अकोला साहित्यसंमेलनात (अक्टोबर १९१२) महाराष्ट्र साहित्य परिषदेच्या व्यवस्थापक सभेने केला. पत्रिका १९१३ ते १९२५ पावेतो विविधज्ञानविस्ताराच्या सहवासाने चालली. अंतर्भूत अंकाची पृष्ठे निराळी व अंकावर वर्ष व अंकक्रम असला तथापि तेथे आतील भागास कालनिर्देश नाही. 'विविधज्ञानविस्तारा'च्या (संक्षेप 'विज्ञावि') मलपृष्ठावर फक्त तो असे. पत्रिकेत पत्रिकेबद्दल समालोचनात्मक मजकूर आहे, त्यातील निर्देश त्यामुळे वस्तुस्थितीशी काही ठिकाणी मिळते नाहीत. महाराष्ट्र-साहित्यपत्रिका (संक्षेप 'मसाप')विविधज्ञानविस्ताराच्या अंतर्भूत असेतोवर्यंत प्रत्येक डाव्या पानावर 'महाराष्ट्र साहित्यपत्रिका' असे छापीत. ती पाने एक गठाने छापून गठाच्या आरंभपृष्ठावर फक्त वर्ष अंक-क्रम वा पुस्तक अंक क्रम देत. मास व साल अंकाच्या मलपृष्ठावर असेल तेच दर्शविले आहे. वर्ष १२चे तीन अंक मासिकाच्या क्रमानेच प्रसिद्ध झाले; पण आत मसाप.च्या आरंभ-पृष्ठावर 'त्रैमासिक' असेच छापले आहे !

इ. १९१३ हे महाराष्ट्र साहित्य पत्रिकेचे पहिले तुटके वर्ष (०) 'विज्ञावि वर्ष ४४' मध्ये प्रसिद्ध झाले. पण पुढे १९१४ ते १९२१अखेर मसापत्रिकेची ९ (खरी ८) वर्षे 'विविधज्ञानविस्तार आणि महाराष्ट्रसाहित्यपत्रिका' अशा जोड-नावाच्या मासिकात प्रसिद्ध झाली. जरी मसापत्रिकेची पृष्ठे निराळी, निराळ्या नावाने छापीत आणि अनुक्रमणिकेत वेगळी दर्शवून त्याची वार्षिक सूचीही वेगळी देत, तथापि मलपृष्ठावरील जोडनावाचा वर्ष-क्रमांक विविधज्ञानविस्ताराचाच चालू राहिला. मसापत्रिका त्रैमासिक झाल्यापासून वर्ष ३ व ४ मध्ये तो तो अंक मसापत्रिकेच्या मजकुराला बहुतांशाने मिळे (विस्ताराची ८ तर मसापची ४८ पृष्ठे). पुढे ४वर्षे सर्व अंकच मसापत्रिकेला देण्यात येऊ लागला. मात्र मलपृष्ठावरील नावात फरक झाला नाही. मसापत्रिकेची वार्षिक सूची करताना कालगणना सुसूत्र झालेली दिसत नाही. वर्ष ४ ला सूचीत वर्ष ५ व वर्ष ५ ला वर्ष ६ म्हटलेले आढळते. वर्ष ५ व वर्ष ६ हे इ. १९१८ तील

अंकावरील निर्देश देखील घोटाळ्यात पाडणारे आहेत. वर्ष १० व ११ मध्ये जोडनाव काढून मलपृष्ठावर फक्त ' विविधज्ञानविस्तार ' वर्ष ५३वा ५४ असे आहे. त्यानंतर मसापत्रिकेची पृष्ठे निराळी दर्शवून त्याची सूची निराळी केली असली तरी मसापत्रिकेच्या पृष्ठांकासमवेत 'विज्ञावि'चा सलग पृष्ठांक प्रत्येक पृष्ठावर निराळा छापून मलपृष्ठावर अनुक्रमणिकेतही ते दोन्ही देत. हा प्रकार वर्ष १२ व १३ मध्ये चालू होता. मात्र विविधज्ञानविस्तार वर्ष ५५ चे शेवटचे ३ अंक व वर्ष ५६ चे पहिले ७ अंक यावर पूर्ववत जोडनाव मलपृष्ठावर छापलेले आढळते.

[मुंमग्रं, मसाप, डेक्कॉ, जग्रं]

[पुढील प्रकाशित अंकमालिकेत नेहमी-प्रमाणे मुख्य वर्षक्रम महाराष्ट्र साहित्य पत्रिकेचा. त्याच्या बरोबरीने '= विज्ञावि' म्हणजे विविधज्ञानविस्ताराचा वर्षक्रमांक. अंकनिर्देश मालेतील कंसातील अंकनिर्देशात ' वि ' म्हणजे विविधज्ञानविस्ताराचा अंकक्रमांक. त्यापुढे मासादी निर्देश नेहमीप्रमाणे. 'विज्ञावि'चे वर्ष १२ अंकाचे – प्रत्येकी जानेवारी ते डिसेंबर. मसा-पत्रिकेच्या आत कालनिर्देश छापलेला नाही. तो विज्ञाविच्या मलपृष्ठावरीलच धरावयाचा.]

मासिक

वर्ष ० = विज्ञावि ४४ – अंक १ (वि ८) आ १९१३, २ (वि ९) स, (३ - ४) (वि ११) न, (३ - ४)=५ (वि १२) डि १९१३. आगस्ट ते डिसेंबर १९१३. प्रत्येक अकात १२ प्रमाणे एकूण ६० पृष्ठे.

वर्ष (१) = विज्ञावि ४५ – अक १ ते १२ (वि १ ते १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१४. प्रत्येक अकात १२ प्रमाणे एकूण १४२ पृष्ठे.

वर्ष २ = विज्ञावि ४६ – अंक १ (वि १), २ (वि २), (३ ४) (वि ४), ५ (वि ५), ६ (वि ७), (७ - ९) (वि ९), (१० - ११) (वि ११). जानेवारी ते नवंबर १९१५. प्रत्येक अकात १६ प्रमाणे १७६ पृष्ठे.

त्रैमासिक

वर्ष ३ = विज्ञावि ४७ – अंक (१ - २) (वि ३) मा १९१६, २ (वि ६) जू, ३ (वि ९) स, ४ (वि १२) डि १९१६. प्रत्येक अंकात विस्ताराची फक्त ८ पृष्ठे, पण म. सा. पत्रिकेची ४८. मिळून म. सा. पत्रिकेची एकूण १९२ पृष्ठे.

वर्ष ४ = विज्ञावि ४८ – अंक १ (वि ३), २ (वि ६), ३ (वि ९), ४ (वि १२). मा, जू, स, डि १९१७. प्रत्येक अंकात विस्ताराची ८ व म. सा. प. ची ४८ – एकूण म. सा. प. ची १९२ पृष्ठे.

वर्ष ५/६ = विज्ञावि ४९ – अक १/वर्ष ५ (वि ३), २/वर्ष ६ (वि ६), ३ (वि ९), ४ (वि १२). मा, जू, स, डि १९१८. प्रत्येक अंकात फक्त म. सा. प. ची स्वतंत्र ४८ पृष्ठे. एकूण म. सा. प. ची १९२ पृष्ठे.

वर्ष ७ = विज्ञावि ५० – अंक १ (वि ३), २ (वि ६), ३ (वि ९), ४ (वि १२). मा, जू, स, डि १९१९, फक्त डिसेंबर शिवाय म. सा. प. चे स्वतंत्र अंक. एकूण १८४ पृष्ठे.

वर्ष ८ = विज्ञावि ५१ – अक १ (वि ३), २ (वि ६), ३ (वि ९), ४ (वि १२). मा, जू, स, डि १९२०. म. सा. प. चे स्वतंत्र अंक. एकूण १९२ पृष्ठे.

वर्ष ९ = विज्ञावि ५२ – अंक १ (वि ३), २ (वि ६), ३ (वि ९), ४ (वि १२). मा, जू, स, डि १९२१. म. सा. प. चे स्वतंत्र अक. एकूण १९२ पृष्ठे.

वर्ष १० = विज्ञावि ५३ – अक १ (वि ७), २ (वि ११). जुलै व नवंबर १९२२. म. सा. प. ची पृष्ठे एकूण ६८. दुहेरी पृष्ठांक.

वर्ष ११ = विज्ञावि ५४ – अंक १ (वि ३), २ (वि ६), ३ (वि ९), ४ (वि १२). मा, जू, स, डि १९२३. पृष्ठे १४० (खरी १२८). दुहेरी पृष्ठांक.

वर्ष १२ = विशारि ५५ – अंक १ (वि १०), २ (वि ११), ३ (वि १२). अ, न, डि १९२४. पृष्ठे एकूण ६२. दुहेरी पृष्ठांक.
वर्ष १३ = विशावि ५६ – अंक १ (वि ५) मे १९२५. दुहेरी पृष्ठांक. सूची निराळी नाही.

महाराष्ट्र-साहित्य-पत्रिका (२)

त्रैमासिक / मासिक / त्रैमासिक : संपादक – ना. गो. चापेकर. प्रकाशक – संपादक महाराष्ट्र साहित्य परिषद, मुंबई/पुणे. मुद्रक – आर्यसंस्कृति मुद्रणालय, पुणे. ग्रा. व. क्र. ४४८ (समाजदास मोघम). फु. अ. क्र. १. अकारात प्रकरणवार १००, वर्ष ६ – ५६ पृष्ठे. ९·७ × ६·५. प्रथमांक – चैत्र शके १८५० (मार्च १९२८) पुढे चालू १९६७. (वर्षारंभ व पुढे सलग अंकक्रमांक अंक २५ पासून ८१ पर्यंत).

उद्देश – महाराष्ट्र साहित्य परिषदेचे त्रैमासिक. (वर्ष ४ अं. २) मराठी भाषा, वाङ्मय व साहित्य यांच्या अभिवृद्धयर्थ प्रयत्न करणे, उपाय योजणे व इतर रीतीने झटणे आणि त्यांच्या अभ्यासास प्रोत्साहन देणे साहित्य क्षेत्रातील महाराष्ट्रीयांच्या आंदोलनाचे मुखपत्र स्वरूप – धर्मशास्त्र, समाजशास्त्र, अर्थशास्त्र, भाषाशास्त्र, कविता, नवीन वाङ्मयाची नोंद व चर्चा, प्राचीन कविता, मराठीतील पुस्तकांचे परीक्षण, इतर भाषांतील उत्कृष्ट पुस्तकांचा गोषवारा, वैदिक वाङ्मय, टीका, मराठी ग्रंथकारांची चरित्रे इ. वर्ष ७ पासून विभागणी – (१) साहित्य व साहित्यिक, (२) ग्रंथ व ग्रंथपरामर्श, (३) शंकासमाधान, चर्चा, प्रश्नोत्तरे – संकीर्ण, (४) संमेलन-परिषद सस्या मंडळे-वृत्तान्तवार.

ब्रीदवाक्य –

(१) सहवीर्यं करवावहै ।
तेजस्वि नावधीतमस्तु ॥ (वर्ष ६ अंक १ पर्यंत).

(२) वर्ष ४ – शिवाय ' ॐ भूयानसि महानसि ' (वर्ष ६ अंक १ पर्यंत).

(३) वर्ष ९ – सारस्वताचे गोड । तुम्हीचि लाविले जी झाड । तरी अवधानामृते काढ । सिंपोनी कीजो ॥ –ज्ञानेश्वर.

(४) वर्ष १० अंक २ वर क्रम (३). मग हें– सेमाव पुष्पी फुलेल । नानार्थे फळभारे फळा येईल । तुमचेनि धर्मे होईल । सुकाळ जगा ॥ – ज्ञानेश्वर

वर्ष ११ पासून काही नाही.

विशेष माहिती – विविधज्ञानविस्तारात येणारे महाराष्ट्र साहित्य परिषदेचे ' महाराष्ट्र साहित्यपत्रिका ' हे मुखपत्र १९१३ ते १९२५ मे पर्यंत चालू होते (पाहा म सा. प. १), त्याचा हा नवा अवतार. *संपादक* – वर्ष ६ अंक २ – दत्तो वामन पोतदार, वर्ष ९ – माधवराव पटवर्धन, वर्ष १० अंक २ – मोहन ज्ञानेश्वर शहाणे, वर्ष १३ – के. नारायण काळे, वर्ष १६ – रामचंद्र श्रीपाद जोग, वर्ष १९ – के. नारायण काळे, अंक ८० ८१ (मार्च १९४७) – श्रीपाद महादेव माटे. वर्ष २० – यशवन्त दिनकर पेण्ढरकर, वर्ष २३ अंक २ – रामचंद्र शंकर वाळिंबे. वर्ष ७ अंक ५ आरंभी विनंती – " परिषदेचे वर्ष जानेवारी ते डिसेंबर धरले जात असे. नव्या नियमाप्रमाणे एप्रिल ते मार्च असे ठरले. नियमाच्या पूर्ततेसाठी पत्रिकेचे या वर्षीचे अंक चाराच्या ऐवजी पाच धरावे लागले, " असा खुलासा. तसाच परिस्थितीमुळे इतर वर्षारंभाचे वगैरे बदल झाले " पत्रिके सारखे वाङ्मय संशोधनाला वाहिलेले पत्र मासिक असणे इष्ट नाही म्हणून पत्रिका वर्ष १२ नंतर पूर्ववत त्रैमासिक " करण्यात आली

[मसाप, डेक्कॉ, ब्राय, मुमग्रं]

त्रैमासिक

वर्ष १ – अंक १ चैत्र, २ आषाढ, ३ अश्विन, ४ मकरसंक्रांत १८५०
वर्ष २ – अंक १ वर्षप्रतिपदा, २ आषाढ, ३ विजयादशमी, ४ मकरसंक्रांत १८५१
वर्ष ३ – अंक १ वर्षप्रतिपदा, २ आषाढ, ३ विजयादशमी, ४ मकरसंक्रांत १८५२.

वर्ष ४ – अंक (१ वर्षप्रतिपदा - २ आषाढ), ३ विजयादशमी, ४ मकरसंक्रांत १८५३.
वर्ष ५ – अंक १ वर्षप्रतिपदा, (२ आषाढ - ३ विजयादशमी), ४ मकरसंक्रांत १८५४.
वर्ष ६ – अंक १ वर्षप्रतिपदा, २ आषाढ, ३ विजयादशमी, ४ पौष (टि १९३३) १८५५.
वर्ष ७ – अंक १ पौष १८५५, २ चै १८५६, ३ आ, ४ अ, ५ पौष ५६. पौष १८५५ ते पौष १८५६. (अंक २५ ते २९).
वर्ष ८ – अंक १ चै, २ आ, ३ अ, ४ पौ १८५७ (अंक ३० ते ३३).
वर्ष ९ – अंक (१ चै - २ आ), ३ अ, ४ पौ १८५८ (अंक ३४ ते ३७).
वर्ष १० – अंक १ चै, २ आ, ३ विजयादशमी १८५९ (अंक ३८ ते ४०).
वर्ष ११ – अक १ माघ १८५९, २ चै १८६०, ३ आ, ४ अ १८६०. (अंक ४१ ते ४४).

मासिक

वर्ष १२ – अंक १ ते ७. पौष १८६० ते आषाढ १८६१. (अक ४५ ते ५१).

त्रैमासिक

वर्ष १२ – अक ८ अश्विन १८६१ (अंक ५२).
वर्ष १३ ते १७ – अंक प्रत्येकी ४ (पौष, चैत्र, आषाढ, अश्विन). पौष १८६१ ते अश्विन १८६६ (अंक ५३ ते ७२, पाच वर्षे)
वर्ष १८ – अक १ पौ ६६, २ चै ६७, ३ आ, ४ अ, ५ पौष मा १८६७. (अक ७३ ते ७७).
वर्ष १९ – अक १ चै-ज्ये ६८, २ आ-मा १८६८ – (अक ७८, ७९) / + वर्ष २० (खरे १९) (अक ३ ४) मार्च १९४७ (अक ८०–८१) येथपासून इसवी सनाचा निर्देश.
वर्ष २० ते २३ – अंक प्रत्येकी ४ (ए - जू, जु - स, अ - डि, जा - मा) एप्रिल १९४७ ते मार्च १९५१ (चार वर्षे).

महाराष्ट्रीय सारस्वत व महाराष्ट्र कवि

मासिक : प्रकाशक – भारत इतिहास संशोधक मंडळ, पुणे. मुद्रक – आत्माराम छा. धुळे. वा. व. रु. ४०७, अंक ४ रु. २०८. अंकात ४०, २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – मार्गशीर्ष श. १८३५.

उद्देश – ज्ञात व अज्ञात सतकवींच्या अप्रकाशित ग्रंथांचे प्रकाशन. स्वरूप – सचित्र. प्रसंगानुसार हस्ताक्षराची, स्थळाची, दैवताची इ. चित्रे. मुदुद्मुनि महाभाष्यम्; दासोपंत – ग्रंथराज, स्फुट प्रकरणे – तुकारामनिर्याणाचे अभंग, गीतासार (एकनाथ).

ब्रीदवाक्य –

कवित्व शब्द सुमनमाळा । अर्थ परिमळ आगळा ।
तेणे सतषट्पदकुळा । आनद होये ।
– श्रीरामदास.

विशेष माहिती – या सपूर्ण जोडनावाचे मासिक यापूर्वी केव्हाही नव्हते. काही गफलतीने हे वर्ष याला दिले गेले. ' महाराष्ट्र कवि ' (पाहा) अश्विन १८२५ त सुरू झाले. तेथपासून गणना करून या जोडनावाचे आरभवर्ष ११ हेच = श. १८३५ मुद्रकानी घातले.

[मग्र, माइसमं]

वर्ष ११ – अंक १ मार्गशीर्ष १८३५ ते ६ वैशाख १८३६.

महिला

मासिक : सपादक – माई वरेरकर. प्रकाशक – सपादक, मुबई. मुद्रक – मौज प्रिंटिंग ब्यूरो, मुबई. वा. व. रु. ४. पु. अं. ८८. अंकात ६०–७० पृष्ठे. ९·२ × ६·४. प्रथमांक – जुलै १९३३.

स्वरूप – सचित्र. संकीर्ण लेख. स्त्री लेखकास उत्तेजन – स्त्रियांच्या लेखानी सजविण्यात येईल. पुरुषी दुराग्रहाचा निषेध. कविता, सपादकीय समा-

लोचन, नोटेशनसह पदे, प्रहसने, कथा, स्त्रीशिक्षणावर लेख, ध्वनिलेखपरीक्षणे, त्याच्या मानगाडी.

विशेष माहिती – वर्ष २ अंक १२ संपादकीय – 'ती. पांडुरंग महादेव भागवत यांनी झीज सोसून पहिल्या वर्षी मासिक चालवून दुसऱ्या वर्षी माझ्या हवाली केले' *वा. वर्गणी* – वर्ष २ पासून रु. २॥८, पु. अं. ८४. वर्ष ३ अंक ४ च्या मलपृष्ठावर मार्च असा मासनिर्देश.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जु ते जू). जुलै १९३३ ते जून १९३५ (दोन वर्षे). वर्ष २ अंक ५ कॉंग्रेस अंक.
वर्ष ३ – अंक + १ अक्टोबर १९३५ ते ४ जा १९३६ + ५ जू ३६ ते १० नवंबर (१९३६). अंक १ कला अंक; अंक ९ अ ३६ दिवाळी अंक.

माणिक

मासिक : संपादक – पांडुरंग रघुनाथ अंबिके. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – अनसूया मुद्रणालय, पुणे. वा. व. रु.५. फु. अं. ८८. अंकांत ६४ पृष्ठे. ८·२ × ५·४. प्रथमांक – जानेवारी १९५०. पुढे चालू.

उद्देश – घात, पात, अपघात, गुन्हेगारी व हिंसा यांचे स्वरूप दाखविणारे. *स्वरूप* – सचित्र. मोठी रहस्यकथा, कविता व ध्येयाला अनुसरून इतर लेख. मासिक राशिभविष्य. सिनेमाविषयक लेख. घातपात व गुन्हेगारी याच्या संबधातील वैशिष्ट्यपूर्ण बातम्या.

[कचेरी, जग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०. अंक ११ दीपावली अंक.

(श्री) माणिक प्रभु

मासिक : संपादक – गणेश रघुनाथ कुलकर्णी, तासगाव (सातारा). प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – वर्ष १ अंक १ – मुंबई वैभव प्रेस, मुंबई; श्री शारदादुर्गा प्रकाश छा. बेळगाव (वर्ष १ अंक ९ - १०). वा. व. रु. ४. फु. अं. ८६. ७·९ × ५·३. प्रथमांक – मार्गशीर्ष श. १८४३ (डिसेंबर १९२१)

उद्देश – श्रीमाणिकप्रभू संप्रदायाची माहिती करून देणे व इतर धार्मिक विषय. *स्वरूप* – कविता, पदे, श्रीमाणिकप्रभूंची वचने, आध्यात्मिक चर्चा.

विशेष माहिती – संपूर्ण नाव – सकलमताचार्य श्रीमाणिकप्रभु. *वा. वर्गणी* – वर्ष २ रु. ३; *प्रकाशनस्थल* – वर्ष २ तासगाव. *निधनवार्ता* – वर्ष २ अंक २ च्या मलपृष्ठावर '२३।६।२३ रोजी माणिकनगरहून तार आली आहे की, श्रीबाबामहाराज निवर्तले.'

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, (४ - ५), (६ - ८), (९ - १०), (११ - १२). डिसेंबर १९२१ ते नवंबर १९२२.
वर्ष २ – अंक + १ एप्रिल १९२३, २ मे १९२३ (प्रकाशनकाल २३ जूननंतर) —.

मातृभूमि

मासिक : संपादक – जनार्दन नरसिंह थत्ते. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – गोगटे प्रिंटिंग कंपनी, मुंबई. वा. व. रु. ४८, सहामाही रु. २॥४. फु. अं. ८६. अंकांत ४४, ५० पृष्ठे. ९·६ × ६·५. प्रथमांक – आगस्ट १९२५ (पुस्तक अंक).

उद्देश – तात्त्विक, ऐतिहासिक, सामाजिक व राजकीय विषयांची चर्चा. *स्वरूप* – चित्रे. विनोदी गोष्टी, कविता, कादंबरी, लेख इ. 'महाराष्ट्रातील मासदस्त व सचित्र मासिक'.

ब्रीदवाक्य –

उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत्।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः॥
——भगवान श्रीकृष्ण

विशेष माहिती,– यात जानेवारी १९२६ पासून सी. के. दामलेलिखित 'साताऱ्याच्या राज्याची इतिश्री' हे प्रकरण.

[मुंमग्रं, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७-८), ९ ते १२. आगस्ट १९२५ ते पुढे १९२६. अंक ३ अक्टोबर दिवाळी अंक.

मातृसंघ

त्रैमासिक : संपादकमंडळ – मिसेस् हीटन, (१९२७) मिस् ए. येट्स्. प्रकाशक – माजगाव, मुंबई. वा. व. रु. १. पु. अ. ८१८६. वर्ष १५ – ७·२ X ४·८; वर्ष १६ – ८·८ X ५·४. प्रथमांक – १९२२ (?). पुढे चालू १९६०.

उद्देश – 'ऑल् सेंट्स होम' या संस्थेतर्फेचे. विवाहाचे पावित्र्य कायम राखून आपली मुले साम्राज्याचे आधारस्तंभ होणार एतदर्थ त्यास योग्य शिक्षण देण्याची जबाबदारी मातावर आहे, याची जाणीव उत्पन्न करणे.

विशेष माहिती – इंग्रजी पर्याय – 'दि मदर्स यूनिअन.' संपादिका – वर्ष १५ अंक १ पर्यंत सौ. सोनूबाई आढाव, वर्ष १५ अंक २ पासून सौ. मुक्ताबाई ओहोळ. वर्ष १७ – मातृसंघ वृत्त. आरमीचा दफ्तरील रे. भा. कृ. उजगरे यांच्या 'मराठी ख्रिस्ती वाङ्मयाचा इतिहास' १९३१, पृ ३९ वरून.

[आबवसंग्रह]

वर्ष १५ – अंक १ मार्च १९३९, २ जू., ३ स, ४ डिसेंबर १९३९.

वर्ष १६ – अंक १ मार्च १९४०,.. , ३ स, ४ डिसेंबर १९४०.

वर्ष १७ – अंक १ एप्रिल १९४१,..., ३ डि १९४१. मातृसंघवृत्त ...

वर्ष १८ – अंक १ एप्रिल १९४२, २ आ...

वर्ष १९ – अंक १ ईस्टर (एप्रिल) १९४३, २ आ, ३ नवंबर ..

वर्ष २० – अंक १ एप्रिल १९४४, २ जु, ३ डिसेंबर —.

माधुरी

मासिक : संपादक – आर. एस. नाईक. प्रकाशक – आप्पाजी फडेप्पा चौगुले, बेळगाव. मुद्रक – वीरभारत प्रेस. वा. व. रु. आगाऊ ८१२. पु. अ. ८१. अंकात २८-४० पृष्ठे. ७·१ X ४·८. प्रथमांक – फेब्रुवारी १९३८.

स्वरूप – मनोरंजक गोष्टी, प्रणयाच्या कथा, कविता, प्रत्येक अंकात महिन्याचे संपूर्ण भविष्य.

विशेष माहिती – वर्णन : नवीन थाटाचे, कलापूर्ण.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ६. फेब्रुवारी ते जुलै १९३८.

माधुरी

मासिक : संपादक – पांडुरंग रघुनाथ अविके. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – समर्थभारत प्रेस, पुणे वा. व. रु. ३. पु. अ. ८४. अंकात ४०, ४८ पृष्ठे. ८·१ X ५·४. प्रथमांक – जानेवारी १९४८. पुढे चालू.

उद्देश – मानवी जीवनाला माधुर्य आणून स्त्रियांना कैवार घेणारी. *स्वरूप* – सचित्र. स्त्रीजीवनविषयक व स्त्रियांनी लिहिलेल्या कथा, लेख, कविता, स्त्रियांसंबंधी प्रश्न, लघुनिबंध, महिन्याचे भविष्य, महिलांचा परिचय, विवाहविषयक चर्चा, महिला संस्थांची माहिती, पाकशाळा मोफत सल्ला, कात्रणे.

विशेष माहिती – वर्ष ३ पासून आकार १०·८ X ८·५; वा. वर्गणी – रु. ४, पु. अ. ८६, पृ. ३२. मुद्रक – वर्ष ३ पासून अनसूया मुद्रणालय, पुणे. वर्ष १ अंक ७ एकदा पुन्हा चुकीने ६ च छापले आहे.

[कचेरी, जर्म]
वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४८. अंक ११ दीपावली अंक.
वर्ष २ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४९. अंक १० दीपावली विशेषांक.
वर्ष ३ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०. अंक ११ दीपावली विशेषांक.

माध्यंदिन चित्रगुप्त

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) बंधु-शर्मा शास्त्री पारायणे. प्रकाशक – मुंबई. वा. व. विनामूल्य. मुररॉयल ८ पत्री. प्रथमांक – मार्च १८९६.
वर्ष १ – अंक १ मार्च १८९६, २ एप्रिल १८९६.

मानवी समता

मासिक : संपादक – यशवंत गणेश वझे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. १. फु. अ. ८२. अंकात ८ पृष्ठे. ८·५ × ५·६. प्रथमांक – जुलै १९४७.

उद्देश – " पृथ्वीवरील सर्व राष्ट्रांत मनुष्या मनुष्यांमध्ये असलेले आर्थिक, सामाजिक वगैरे बाबतींतील भेद शक्य तितके कमी करून सर्वांमध्ये समतेची भावना उत्पन्न व्हावी." स्वरूप – मल-पृष्ठ नाही. बांधणी नाही. एकीने चिकटविलेले.

ब्रीदवाक्य –

यारे यारे ल्हान थोर। नाना याती नारी नर।

विशेष माहिती – ' समता संघ ' संस्थेचे मासिक मुखपत्र. मधसंस्थापक – धोंडो केशव कर्वे. स्थापना २१ एप्रिल १९४४.

[दवापो]
वर्ष १ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), ६ ते १२. जुलै १९४७ ते जून १९४८.
वर्ष २ – अंक...३ व ४८ ते ६ डि,..., ८ फे,...१२ जून १९४९.

मार्तंड

मासिक : संपादक – शंकर रामचंद्र ओक. प्रकाशक – देवास २. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. अंकात १८ पृष्ठे. ८·१ × ६.४, वर्ष २. ८·४ × ५·५. प्रथमांक – मार्च १९२३. (वर्ष–किरण).

उद्देश – करमणूक करून ज्ञान देणारे. स्वरूप – मराठी व हिंदी. ऐतिहासिक, सामाजिक, धार्मिक, औद्योगिक व आरोग्यविषयक लेख, चरित्रे, कविता, गोष्टी, चित्रे.

ब्रीदवाक्य –

तस्मादसक्तः सततं कार्यं कर्म समाचर।
असक्तो ह्याचरन् कर्म परमाप्नोति पूरुषः॥

विशेष माहिती – ' माळव्यातील ' नियत कालिक. ' विक्रमाच्या उज्जयनीत ' ह्या कादंबरीचा समावेश.

[पुमग्रं]
वर्ष १ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ते १२. मार्च १९२३ ते फेब्रुवारी १९२४. पृ. ४ + १९६.
वर्ष २ – अंक (१ - २), (३ - ४), ५ ते ७, (८ ९), १० ते १२. मार्च १९२४ ते फेब्रुवारी १९२५.

(अ. भा. क्ष. ध. शि. प.)
मार्तंड

मासिक . संपादक – गोपाळराव केरूजी रोमनर. प्रकाशक – संपादक, इगतपुरी. मुद्रक – सुदर्शन प्रेस, नाशिक. वा व. रु. २८४. फु. अ. ८३. अंकात २० पृष्ठे. ९·५ × ७ २. प्रथमांक – (सप्टेंबर १९२८).

ब्रीदवाक्य –

सुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ।
ततो युद्धाय युज्यस्व न त्वं पापमवाप्स्यसि ॥–गीता.

विशेष माहिती – अखिल भारतीय क्षत्रिय धनगर शिक्षण परिषदेचे मासिक पत्र.

[मुंमसं]

वर्ष २ – अंक...३ नवंबर १९२९—.

वर्ष ४ – अंक १, २, ३, ४. भाद्रपद १८५४ ते ज्येष्ठ १८५५.

वर्ष ५ – अंक १ भाद्रपद १८५५. इंदूर विशेषांक...

वर्ष ६ – अंक... ३ फाल्गुन १८५६...

वर्ष ७ – अंक + १ वैशाख १८५९ (मासिकाचा नमुना अंक)

मालवसाहित्य (१)

त्रैमासिक : संपादकमंडळ – १ विनायक सीताराम सरवटे, २ वामन गोपाळ ऊर्ध्वरेषे, ३ लक्ष्मण बाळकृष्ण देव, ४ विनायक हरि आपटे. प्रकाशक – वि. ह. आपटे, इंदूर महाराष्ट्र साहित्य सभा, इंदूर. मुद्रक – श्रीनाथ प्रेस लिमिटेड, इंदूर. *वा. व.* रु. ३॥०. फु. अं. रु. १. अंकात ४८-५० पृष्ठे. ९·२×६·१. प्रथमांक – भाद्रपद श. १८५१.

उद्देश – *परप्रांतस्थ महाराष्ट्रीयांच्या आचार*-विचारांना एकमार्गी करण्यास मराठी भाषा हे एकमात्र सूत्र व साधन असल्यामुळे मराठी साहित्यात जेणेकरून भर पडेल असा प्रयत्न करणे व करविणे आणि तद्द्वारा मराठी भाषेची सेवा करणे. *स्वरूप* – साहित्यसमाहृच, वाङ्मय चर्चा, कविता, विनोद, परीक्षणे, चरित्रे, शिक्षण, आरोग्य इ. विविध विषयांवर लेख.

विशेष माहिती – इंदूर *महाराष्ट्र-साहित्य* सभेतर्फे प्रसिद्ध होणारे. *मासिकाचा नमुना* – वर्ष ७ अंक १ हा पुढे निघणाऱ्या 'मासिका'चा नमुना अंक. प्रकाशन दिनांक १३ मे १९३७ (पुढे पाहा – ' मालवसाहित्य ' मासिक). *वा. वर्गणी* – वर्ष ३ अंक २ पासून रु. ३.

[दवापो, जग्र]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ भा, २ मा, (३ फा - ४ ज्ये). भाद्रपद १८५१ ते ज्येष्ठ १८५४ (तीन वर्षे). वर्ष ३ अंक १ खास अंक.

मालवसाहित्य (२)

मासिक : संपादकमंडळ – वि. ह. आपटे, सी. वा. देव, भा. गो. गवारीकर, ग. रा. रुखकर. *प्रकाशक* – वि. ह. आपटे, इंदूर. मुद्रक – सहकारी मुद्रणालय, इंदूर. वा. व. रु. ३. अंकात सरासरी ४४ पृष्ठे. ९·१ × ७·१. प्रथमांक – सप्टेंबर १९३७ (भाद्रपद शु. ११ श. १८५९)

उद्देश – साहित्याच्या क्षेत्रातील सर्व प्रश्नोपप्रश्नांवर चर्चा, धार्मिक-सामाजिक-आर्थिक विकट प्रश्नांच्या साधकबाधक बाजू. इंदूरच्या बाहेरील लेखकांना देखील पूर्ण वाव. *स्वरूप* – निबंध, कविता, विनोद, लघुकथा इ. संकीर्ण वाङ्मय. समालोचन, चित्रपट, आमचे साहित्यिक, मध्य-*हिंदुस्थानातील ठळक ऐतिहासिक घराणी*, ऐतिहासिक माहिती.

विशेष माहिती – इंदूरच्या महाराष्ट्र साहित्य-*सभेचे मासिक. नमुना अंक १३ मे १९३७.* नंतर पहिला अंक श्रीमंत महाराज यशवंतराव होळकर यांच्या जन्मगाठीच्या दिवशी.

[मुमसं, जमं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. सप्टेंबर १९३७ ते आगस्ट १९३८. अंक १२ शेवटी लेख-लेखकांची सूची ४ पृष्ठे.

वर्ष २ – अंक १ सप्टेंबर १९३८ ते ९ मे १९३९—. अंक ८ साहित्यसंमेलनांक.

मालाकार

मासिक : संपादक – शंकर कृष्ण चेनोडेकर. प्रकाशक – संपादक व रामचंद्र अनंत जोशी पुरुषोत्तम, चेनोडा (उमरावती). मुद्रक – व्यंकटेश छा. उमरावती, अंक २ - न्यू छा. वा. व. रु. १ आगाऊ. पृ. अ. ४२. ८'८ × ५'६. प्रथमांक – अक्टोबर १९०१.

उद्देश – शिक्षणसुधारणा व यथाशक्ति लोकसेवा. स्वरूप – निरनिराळ्या विषयांवर लेख, कविता इ.

ब्रीदवाक्य –

तोयैरल्पैरपि करुणया भीममानौ निदाघे
मालाकार व्यरचि भवता या तरोरस्य पुष्टि. ।
सा किं शक्या जनयितुमिह प्रावृषेण्येन वारां
धारासारानपि विकिरता विश्वतो वारिदेन ॥
– जगन्नाथ पंडित.

[पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९०१, (२ - ३) नं - डि १९०१—.

मालिका

मासिक : संपादक – (कर्ते) बळवंत रावजी पाटील, आणि मास्तर, न्यू इं स्कूल, पुणे. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छा पुणे. वा. व. रु. ३-१२. पृ अ. ४६. अंक २४ पृष्ठे. ८'३ × ५'५. प्रथमांक – जानेवारी १८८३. शेवटचा अंक – डिसेंबर १८८३. (पुस्तक अंक.)

उद्देश – शास्त्रीय विषय व इतिहास यांचा फैलाव. स्वरूप – वक्तृत्व – मनोवेधक, चित्तरंजक, स्वदेशाभिमानवर्धक उतारे, इतिहास, भूगोलवर्णन, शास्त्रीय विषय, ऐतिहासिक कादंबऱ्या, नाटकें, संस्कृत काव्ये व नाटके यांची गद्यपद्यात्मक भाषांतरे.

ब्रीदवाक्य –

अणुभ्यश्च महद्भ्यश्च शास्त्रेभ्य कुशलो नरः ।
सर्वतः सारमादद्यात्पुष्पेभ्य इव षट्पद. ॥
– महाभारत.

विशेष माहिती–' ऐतिहासिक नाम्य कथा वलि ' पाहा.

[मुमग्र, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८३.

मासिक मनोरंजन

मासिक : संपादक – काशीनाथ रघुनाथ मित्र. सहसंपादक – (सहायक वर्ष १८) विठ्ठल सीताराम गुर्जर, एकनाथ पांडुरंग रेंदाळकर. प्रकाशक – (व्यवस्थापक) काशीनाथ रघुनाथ मित्र, मुंबई. मुद्रक – सुबोधप्रकाश छा, मुंबई, (वर्ष ३) निर्णयसागर छा, मुंबई; (वर्ष १८) मनोरंजन प्रेस, मुंबई. वा. व रु. ४८, तिमाही हप्ता ४२. अंकात १२, ४० (वर्ष २), ११२ पृष्ठे. ९.२ × ६'३. प्रथमांक – जानेवारी १८९५. शेवटचा अंक – सलग क्रमांक ४७० फेब्रुवारी १९३५ (?) (पुस्तक अंक, वर्ष ५ पासून पुस्तक-भाग, मध्येच सलग अंकक्रमांक)

उद्देश – पाश्चात्य (ललित) मासिकांचे अनुकरण करून त्यांची सर्व प्रकारे बरोबरी करण्याचे ध्येय. स्वरूप – सचित्र सर्वांगी. सर्व मजकूर आबालवृद्धांस, विशेषत. स्त्रीवर्गास, रुचणारा व हितकर. सदरे – व्यवस्थापकाचे रुमाल वगैरे, एडिटरचे टेबल, आमची पत्रे, चित्तविनोद, अध्यात्म ज्ञान, साहित्यसमालोचन (सर्व भाषा), स्वयंपाकघरातील गोष्टी, बालबोध किंवा बालरंजन (मुलांसाठी)

ब्रीदवाक्य–

(१) यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवता. ।
(२) मना चंदनाचे परी त्वां झिजावें ।
परी अंतरी सज्जना नीववावें । – रामदास

उत्तिष्ठत जाग्रत । प्राप्य वरान्निबोधत ।
(वर्ष ३)
(३) नम्र झाला भूता । तेणे कोंडिले अनंता ॥
(वर्ष ९)
(४) प्रीतीचिया बोला नाही पैसपाड ।
मस्तकेंसे गोड करुनी घेई ॥ (आरंभापासून, वर्ष ११)
(५) सत्यसंकल्पाचा दाता भगवान ।
सर्व करी पूर्ण मनोरथ ॥ (वर्ष १३-१७)
(६) असो खावा धीर सदा समाधान ।
आहे नारायण जवळीच ॥ (वर्ष ३७ पूर्वी)

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष ३-१० × ७; वर्ष १०-६·७ × ४·५. वर्ष १८-९·२ × ६·३. *वा. वर्गणी* – वर्ष ४–रु. १८४, फु. अं. ८२; वर्ष ९–रु. २८४, वर्ष ११–रु. २८८; वर्ष १३–रु. ३ (पृष्ठ ९६–११२), वर्ष १७–रु. ४, वर्ष २७रु. ४८८. *संपादक* – वर्ष २६ – दा. र. मित्र; वर्ष २७ – वि. सी. गुर्जर; वर्ष ३० (१९२५ मे) समत नारायण नाईक; वर्ष ३३ – मालती काशीनाथ मित्र. *सहसंपादक* – वर्ष २१– वि. सी. गुर्जर; वर्ष २६ – विठ्ठल शिवाजी नाडकर्णी; वर्ष ३३ – दा. का. मित्र. मॅनेजर व मनोरंजनच्या ट्रस्ट बोर्डचे सेक्रेटरी = (वर्ष ३०, मे १९२५) दा. र. मित्र.

'मासिक मौज' असे मूळ नाव ठरले होते. (वर्ष ३) मुखपृष्ठावर आरंभी ओंकार. वर्ष १३ पासून पूर्वार्ध व उत्तरार्ध अशी विभागणी. वर्ष २५ च्या सुमारास वर्ष अंक निर्देशाऐवजी सलग अक्रमांक मासनिर्देशासह वा मासनिर्देशाशिवाय क्रम २८९पासून सुरू केलेले दिसतात. 'मराठीत पहिल्या प्रथमचे सचित्र, मनोरंजक आणि अति स्वस्त मासिक'. 'इंग्रजी मासिकांचे ख्रिस्टमसचे स्पेशल अंकाप्रमाणे दिवाळीच्या खास अंकाची सुरुवात सन १९०९–अनेकांगी सजावट'. यात का. ना. पटवर्धनलिखित 'नाटक्याचे तारे', 'महायुद्ध चित्रमाला' व अनेक कादंबऱ्या प्रसिद्ध झाल्या वा भेटपुस्तकाच्या रूपाने देण्यात आल्या. वर्ष ७ (१९०१–०२) पासून लेखकांना मोबदला देण्यात आला. सलग अक्रमांक ४७० च्या अनुक्रमणिकेत्तरार्थी – "छापखान्यातील अडचणी मुळे अंकात विलंब...पुढील अंक शक्य तितक्या लौकर प्रसिद्ध करण्याची खटपट चालू."

[ग्रमं, मुंमसं, ममं, पुमसं, मसाप]

- वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९५, २, (३-४), ५ मे ९५ + ६ अ ९५, ७, ८ डि ९५, (९ जा ९६ - ११), १२ एप्रिल १८९६. पृष्ठे १४४ (निम्मे आली)
- वर्ष २ – अंक + १ ते ४, (५-६), (७-८), (९-११), १२. जुलै १८९६ ते जून १८९७.
- वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४-६), ७ ते ९, (१०-११), १२. जुलै १८९७ ते जून १८९८.
- वर्ष ४ – अंक १ ते ६, (७-८), (९-१२). जुलै १८९८ ते जून १८९९. पृ. २१६.
- वर्ष ५ – अंक १ ते ८, (९-१०), (११-१२). जुलै १८९९ ते जून १९००. पृ. १९२.
- वर्ष ६ – अंक १ ते १२. जुलै १९०० ते जून १९०१. पृ. २९२.
- वर्ष ७ – अंक (सलग अक्रमांक) ७३ ते ७६, (७७-७८), (७९-८०), (८१-८२), (८३-८४). जुलै १९०१ ते जून १९०२. पृ. २८८.
- वर्ष ८ – अंक १ ते १०, (११-१२). जुलै १९०२ ते जून १९०३. पृ. ३८०.
- वर्ष ९ – अंक १ ते १२. जुलै १९०३ ते जून १९०४. पृ. ४८०.
- वर्ष १० – अंक १ ते १२. जुलै १९०४ ते जून १९०५. पृ. सुमारे ६००.
- वर्ष ११ १२ – अंक १ ते १२ (जुलै ते जून). जुलै १९०५ ते जून १९०७ (दोन वर्षे).
- वर्ष १३ – अंक १, २, ३ ते ६, ७, (८-९), १० ते १२. जुलै १९०७ ते जून १९०८. पूर्वार्ध व उत्तरार्ध मिळून पृ. ३९२ + २८४ – येथपासून अंकनिर्देश व मासनिर्देश सरमिसळ या मासाला महत्त्व.

वर्ष १४ – अंक १ ते १२. जुलै १९०८ ते जून १९०९. पृ ३८४ + ३६०.

वर्ष १५ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२. जुलै १९०९ ते जून १९१०. अंक (५–६) दिवाळी अंक

वर्ष १६ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२. जुलै १९१० ते जून १९११. पृ. ३२८ + ३६८. अंक (५ ६) दिवाळी अंक.

वर्ष १७ – अंक १ ते ६, (७ - ८) ९ ते १२. जुलै १९११ ते जून १९१२. पृ. १०४८. अंक ६ दिल्ली दरबारचा खास अंक.

वर्ष १८ – अंक १ ते १२. जुलै १९१२ ते जून १९१३. पृ १०५२. अंक ५ दिवाळी अंक

वर्ष १९–२० – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जुलै ते जून) जुलै १९१३ ते जून १९१५. (दोन वर्षे). पृ १३५४ व १३१४. प्रत्येकी अंक १० एप्रिल वसंत अंक.

वर्ष २१ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. जुलै १९१५ ते जून १९१६. पृ १०१८. अंक १० वसंत अंक

वर्ष २२ – अंक १ ते १२. जुलै १९१६ ते जून १९१७. पृ १०१०. अंक १ आगरकर अंक

वर्ष २३ – अंक १ ते १२. जुलै १९१७ ते जून १९१८. पृ १०६६. अंक १० एप्रिल कर्वे जुबिली अंक.

वर्ष २४ – अंक १ ते १२. जुलै १९१८ ते जून १९१९. पृ ११४०.

वर्ष २५ – अंक –पूर्वार्ध : भाग १ क्रमांक २८९ जुलै १९१९, भा २ क्र २९० आ १९१९, भा ३ क्र. २९१ स १९, भा ४ क्र २९२ जा १९२० (?), भा ५ क्र २९३ मास नाही, भा ६ क्र. २९४ मास नाही उत्तरार्ध : भाग १ क्रमांक २९५ मास नाही, भा २ क्र २९६ मास नाही, भा ३ क्र २९७ मास नाही, भा ४ क्र २९८ मास नाही, भा ५ क्र २९९ मे १९२०, भा ६ क्र. ३०० जून १९२०.

वर्ष २६ – अंक ६ + ६. जुलै १९२० ते जून १९२१.

वर्ष २७ – अंक ६ + ६. जुलै १९२१ ते जून १९२२. जुलै १९२१ मित्र अंक.

वर्ष २८ ते ३० – अंक प्रत्येकी ६ + ६ (जुलै ते जून). जुलै १९२२ ते जून १९२५ (तीन वर्षे).

वर्ष ३१ – अंक ६ + ६. जुलै १९२५ ते जून १९२६. अक्टोबर दिवाळी अंक.

वर्ष ३२ ते ३७ –अंक प्रत्येकी ६ + ६ (जुलै ते जून). जुलै १९२६ ते जून १९३२ (सहा वर्षे)

वर्ष ३८ – अंक ६ + ६ जु ते अ, (न - डि), जा, (फे मा), (ए मे), जू. (सलग अंकक्रमांक ४४५–४५६). जुलै १९३२ ते जून १९३३. पुढचे चार अंक निघाले नाहीत. वर्षारंभ बदलला.

वर्ष ३९ – अंक १२ पूर्वार्ध + नवंबर १९३३ ते एप्रिल १९३४ / उत्तरार्ध मे १९३४ ते अक्टोबर १९३४. (सलग अंकक्रमांक ४५७ ते ४६८).

वर्ष ४० + क्रमांक ४६९ जानेवारी १९३५, क्रमांक ४७० फेब्रुवारी १९३५.

मासिकवृत्तमाला अथवा विविधविषय-सुधा

मासिक : प्रकाशक – मराठी लिटररी सोसायटी, मुंबई. मुद्रक – गणपत कृष्णाजीचा छापखाना, मुंबई वा व रु. ०१२ मुंबईत, रु. १ टपाल खर्चासह बाहेरगावी फु. अ ०१८६. आकार २० पृष्ठ ८ २×५'३. प्रथमांक – जुलै १८९२. शेवटचा अंक–जून १८९३. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – लोकांस सर्व वर्तमानपत्रे विकत घेण्यास व वाचण्यास सवड नसते, त्या सर्वांच्या सोयीसाठी प्रत्येक महिन्यातील एकंदर गोष्टी थोडक्या किंमतीत वाचावयास देणे स्वरूप – हिंदुस्थान व इतर देशातील विविध वृत्तपत्रांतून (ससंदर्भ)

घेतलेले येणारे उतारे–राजकीय, सामाजिक, कायदेविषयक, शासनविषयक वृत्त, इतर उपयुक्त विषय, भारतविषयक वगैरे विविध माहिती, साहित्यवृत्त.

विशेष माहिती – "हिंदुस्थान देशांतील व इतर देशांतील महत्त्वाच्या सर्व प्रकारच्या बातम्यांचे मासिक पुस्तक." काही विशेष अडचणींमुळे नंतर बंद केले (१२ व्या अंकात 'समाप्ति').

[मुमग्रं, दवासो, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ७, (८ - ९), (१० - १२). जुलै १८९२ ते जून १८९३.

मासिक समाचार

मासिक : संपादक – विश्वनाथ केशव सासनीस. प्रकाशक – संपादक; पुणे. मुद्रक – ज्ञानविलास प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ८८. अंकात सुमारे २०, ३६ पृष्ठे. ८ × ५·३. प्रथमांक – श्रावण शुद्ध ५ श. १८५७ (आगस्ट १९३५). (वर्ष ६ पासूनच गणना.)

ब्रीदवाक्य –

(१) न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
(२) भाग्यासी काय उणे रे । येत्नावाचून राहिले ।
यत्न तो देव जाणावा । यत्नचि करिता बरे ॥
–श्रीरामदास.

विशेष माहिती – 'देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण शिक्षणोत्तेजक संस्था व देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण परिषद, पुणे यांच्या विद्यमाने चाललेला', असा मथळ्यावर निर्देश. हे *त्रैमासिक समाचार* (१९३० - ३५) चे पुढील स्वरूप (पाहा 'त्रैमासिक समाचार') वर्ष ७ अंक ९ मे १९३७ पासून मथळ्यावर 'अखिल देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण मध्यवर्ती मंडळ' असा निर्देश. *ब्रीदवाक्य* – वर्ष ६ अंक ३ अश्विन १८५७ वर समाप्त २. जानेवारी १९३८ पासून 'समर्थ' मासिकात रूपांतर (पाहा).

[मुमग्रं]

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९३५ ते जुलै १९३६.
वर्ष ७ – अंक + १ सप्टेंबर १९३६ ते ९ मे १९३७...

माळी पुढारी

मासिक : संपादक – मोतीराव तुकारामजी वानखडे. प्रकाशक – संपादक, अमरावती / करजगाव . मुद्रक – सत्योदय छा. वा. व. रु. २. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·५. प्रथमांक – अक्टोबर १९१९.

उद्देश - माळी समाजाची सामाजिक, धार्मिक, शैक्षणिक उन्नती करणे.

ब्रीदवाक्य –

अंक ९ वर
कांदा, मुळा आणि भाजी ।
अवघी विठाबाई माझी ॥ १ ॥
लसूण, मिरची, कोथिंबिरी ।
अवघा झाला माझा हरी ॥ २ ॥
ऊस, गाजर, रताळू ।
अवघा झालासे गोपाळू ॥ ३ ॥
मोट, नाडा, विहीर, दोरी ।
अवघा झाला माझा हरी ॥ ४ ॥
सावता म्हणे केला मळा ।
विठ्ठलापायी गोविला गळा ॥ ५ ॥
परिवर्तिनि संसारे मृतः को वा न जायते ।
स जातो येन जातेन याति वंशः समुन्नतिम् ॥

विशेष माहिती – वऱ्हाड व मध्यप्रांत माळी शिक्षण संस्थेच्या आश्रयाखाली प्रसिद्ध होणारे माळी शिक्षण परिषदेचे मुखपत्र. *नाव* – अंक ८ पासून फक्त मलपृष्ठावर 'क्षत्रिय माळी पुढारी.'

[पुमग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४, (५ - ७), ८ ते १२. अक्टोबर १९१९ ते सप्टेंबर १९२०.

माळी-सेवक

मासिक : संपादक – जी. एच. दरवडे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. १८८. ८·३ × ५·३. प्रथमांक – (जानेवारी १९३४).

उद्देश – सावता माळी तरुण मंडळातर्फे.

विशेष माहिती – " पूर्वी ' रणगर्जना ' मासिक होते " (?).

वर्ष ३ – अंक...५ मे ते १२ डिसेंबर १९३६.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३७.

वर्ष ५ – अंक १ ते १०... जानेवारी ते अक्टोबर १९३८.

मित्रोदय

मासिक : संपादक – बाळकृष्ण विष्णु भागवत. प्रकाशक – संपादक, अजमीर. मुद्रक – लॉ प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वा. व. रु. १८८ आगाऊ. फु. अं. ८३. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·२. प्रथमांक – अक्टोबर १९०४.

उद्देश – संकीर्ण. स्वरूप – मराठी पाने १६ व इंग्रजी ८. कादंबरी, चरित्रे, स्थलवर्णने, कविता, मनोरंजक व उपदेशपर गोष्टी, सुबोध पत्रे, ऐतिहासिक आणि सामाजिक निबंध खवडीसवडीने. संकीर्ण विषयावर लेख.

ब्रीदवाक्य –

हे मित्रोदय वर्धता स्वकिरणैः सद्धर्ममुद्दीपयन्
सद्व्यापारमुपादिशन्प्रतिदिनं सद्वृत्तमुद्वर्तयन् ।
ध्वान्तानीव विदारयन्स्वमहसा दुर्बोधमालोन्किना
मेवं सप्रार्थयामो विधिवर कुरुता दीर्घकालप्रकाशि ।।
(अंक ६)

ऑनर अँड शेम, फ्रॉम नो कंडिशन राइझ ।
ॲक्ट् वेल युअर पार्ट, देअर ऑल दि ऑनर लाइज ॥–पोप.

विशेष माहिती – *मथळा* – ऑर दि रायझिंग ऑफ दि सन (अँग्लो – मराठी).

संपादक – अंक ३ पासून दुसरे संपादक गोविंद पांडुरंग देवधर; अंक ७पासून फक्त गो. पा. देवधर, बियावर. अंक ६पासून लोकाग्रहास्तव इंग्रजी मजकूर बंद. यात ' तुकाराम ' यावर एक निबंध.

[मुंमग्रं, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ७. अक्टोबर १९०४ ते एप्रिल १९०५. अंक २ नवंबर दिवाळी-प्रीत्यर्थ.

मुक्तगुच्छमाला

मासिक : संपादक – श्रीगुरुमूर्ति विश्वेश्वर स्वामी चरपट्टाधीश, पीठाधिकारी वडाळी (नाशिक). प्रकाशक – संपादक, नाशिक. मुद्रक – लॉ प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वा. व. रु. २८४. फु. अं. ८८. ८·५ × ५·३. प्रथमांक – (? जानेवारी १९२०).

उद्देश – वीरशैव (लिंगायत) धर्माची माहिती देणारे.

ब्रीदवाक्य –

(१) समाजोन्नतीला स्वधर्मोदयाला
जगी समर्थ खास ही गुच्छमाला।
परार्थाविणे (परार्थाविणें ?) कार्य दुसरे रुचेना ।
सदा बाहिली काय सेवेशि जाणा ।।

(२) श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात्
स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥

– भगवद्गीता

विशेष माहिती – वर्णनातील नोंदी वर्ष ४ व ५ वरून. आपत्ती – (मालेच्या) तिघन्या वर्षामध्ये मध्ये अशी एक आपटी खाली की (खटला)... सर्व अवयव चूर होऊन छिन्न भिन्न झाले [सद्धर्म – वर्ष ४ अंक ११ पृ. १६८] *नीदवाक्य* – वर्ष ४ वर फक्त क्रमांक (१), वर्ष ५ वर फक्त क्रमांक (२). वर्ष ३ व ४ याच्या दरम्यान ' दोन वर्षे मालेचे कार्य बंद ठेवावे लागले. '

[शारंग्या चालूर]
वर्ष ४ आ ..., ११ नावर १९२५....
वर्ष ५ – अंक ..., २ फे १९२६, ३, ...,
(५-६) मे - जून १९२६ —.

मुद्रण-प्रकाश

त्रैमासिक / मासिक / माला / मासिक : संपादकमंडळ – शंकर बळवंत सहस्रबुद्धे, शंकर रामचंद्र दाते. प्रकाशक – पुणे प्रेस ओनर्स असो सिएशन, पुणे. मुद्रक – लोकसंग्रह छा., पुणे. वा. व. रु. २. फु. अ ८१२. अंकात ४८ पृष्ठे. ९'२ X ७; अंक ६ ते ३२ – १३'२ X ९. प्रथमांक – जानेवारी १९३८. पुढे चालू १९६७. (सध्या अंकप्रमाण).

उद्देश – पुणे प्रेस ओनर्स असोसिएशन (स्था. १८ मे १९१९) तर्फे छापखान्याच्या व तदंगभूत धंद्याच्या विषयांत वाहिलेले, 'महाराष्ट्रातील छापखान्याच्या धंद्याची योग्य व सघटित स्वरूपात वाढ व्हावी' स्वरूप – सचित्र. रंगीत चित्रे. मध्यमस्थितीतील लोकांनी चालविलेल्या छापखान्याच्या गरजासंबंधाचे प्रश्न.

विशेष महिती – *पृष्ठसंख्या* – अंक ६ ते ३२ पृ. ८ ते १२, नंतर १६. *वा. वर्गणी* – अंक ३२ नंतर रु. ४ (१२ पुष्पे किंवा अंक), फु अ. ८६ *मुद्रक* – अंक ५ पासून आर्यभूषण, मार्च १९४६ जा चित्रशाळा, पुणे *संपादक* – अंक ५ – सहस्रबुद्धे, दाते, वि अ. पटवर्धन, अंक ६ – श रा दाते. अंक २९ श. ब सहस्रबुद्धे; अंक ३२ नंतर दिगंबर दामोदर गागल, रघुनाथ नारायण चापेकर, वसंत गणेश देवकुळे, अंक ६४ – वि अ. पटवर्धन, चापेकर, देवकुळे (प्रकाशक) *व्यवस्थापक* - अंक ६ – वि. अ पटवर्धन

[मंग्र, चित्रशाळा पुणे]

त्रैमासिक
अंक – १ जानेवारी १९३८, २ ए, ३ जु, ४ अक्टोबर १९३८ पृ. १९२
अंक + ५ मार्च १९३९.
मासिक
अंक – + ६ आगस्ट १९४० ते १० डिसेंबर १९४०.
अंक – ११ ते २२ – जानेवारी ते डिसेंबर १९४१.
अंक – २३ जा १९४२ ते २९ जु ४२, (२९–३०) = नवें (३०-३१) आ-ऑ १९४२.
अंक – + ३२ ज १९४३, (३३ - ३५) न ४३ ते जा ४४.
मुद्रणप्रकाशमाला
पुष्पे – १ जानेवारी १९४६ ते (७ - ८) जु - आ १९४६.
मासिक
अंक – ३६ सप्टेंबर १९४६ ते ३९ डिसेंबर १९४६.
अंक – ४० ते ५१. जानेवारी ते डिसेंबर १९४७.
अंक – ५२ ते ६३ – जानेवारी ते डिसेंबर १९४८.
अंक – ६४, (६५ - ६६), ६७ ते ७५ जानेवारी ते डिसेंबर १९४९. अंक (६५ - ६६) पुणे मुद्रणपरिषद वृत्तांत अंक
अंक – ७६ ते ८७ जानेवारी ते डिसेंबर १९५०. अंक (७७ - ७८) नागपूर मुद्रण परिषद अधिवेशन विशेषांक.

मुद्रण-सेवक

मासिक · संपादक – गणेश रामचंद्र टिकेकर (अंक ४ वर प्रथम नाव) प्रकाशक – गणेश रामचंद्र टिकेकर, बार्शी टाउन (सोलापूर) मुद्रक – आनंद छा पुणे वा. व रु २८ अंकात २४ पृष्ठे ८'४ X ५'४. प्रथमांक – नवंबर १९२६

उद्देश – मुद्रणकला आणि तदनुषंगिक धंदे यांस वाहिलेले स्वतंत्र नियतकालिक छापखानदार व कामगार या वर्गातील शिक्षणाविषयीची

उदासीनता वाळवून वाचन-लेखनाची गोडी उत्पन्न करणे. स्वरूप – वर्गणीदाराचे सदर, व्यवसाय-चर्चा, विलायतचे टपाल, चरित्रे.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १०. नवंबर १९२६ ते आगस्ट १९२७. (शेवटच्या अंकावरील मलपृष्ठावरील मास बरोबर असून आत चुके असे चुकीचे छापले आहे).

मुंबईपंच

मासिक : प्रकाशक – आनंद बाळकृष्ण रागणेकर (मालक हिंदुविजय छा.), कोचरे (रत्नागिरी). मुद्रक – हिंदुविजय छा. वा. व. रु. १८८. पृ. अ. ८२. ८'८ X ५'७. प्रथमांक – ? १८९५.

स्वरूप –त्या त्या महिन्यातील सर्व सामाजिक व राजकीय विषयावर कमीत कमी ४ ते ८ चित्रे, व पोट धरून हसण्यासारखा मजकूर.

' १८९५ साली युद्ध सुरू झाले. '

मुमुक्षु

मासिक : संपादक – लक्ष्मण रामचंद्र पांगारकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे / नाशिक. मुद्रक – हनुमान छापखाना, पुणे; श्रीकृष्ण छापखाना, नाशिक. वा. व. रु. ३. अंकात ४० पृष्ठे. ८'४ X ५'४. प्रथमांक – जानेवारी १९२१.

उद्देश – " ज्याच्यात मुमुक्षा नसेल त्याच्यात ती उत्पन्न व्हावी व ज्याच्यात मंद असेल त्याच्यात तीव्र व्हावी, यासाठी भक्तिज्ञानवैराग्यविवर्धक विचाराच्या लहरी स्वधर्मवायुवात वाढीस लागाव्या " स्वरूप – मासिक समालोचन, विचारसाहस्य, पारिजातकाची फुले, पुस्तकपरीक्षण, मालाचरण.

ब्रीदवाक्य –

याचि जन्मी येणेचि काळे । संसारी होइजे निराळे । मोक्ष पाविजे निश्चळे । स्वस्वरूपाकारे ॥ –श्री रामदास

विशेष माहिती – " १९०७च्या फेब्रुवारीत मुमुक्षु (साप्ताहिक) निघाले तो (फक्त एक वर्ष बंद राहून) १९२० पर्यंत चालले. " नव्या मासिकावर ' जुने वर्ष १४ नवे वर्ष १ ' असा उल्लेख. वर्ष २ अंक १ पासून जुने वर्ष १५ मास ५ या असा मासक्रम देण्याची सुरुवात. वर्ष १० अंक ९ पासून प्रकाशन नाशिक येथे. नाइलाजाने बंद केले.

[डेक्कॉ, मुंमग्रं.]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२१.

वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५ - ६), (७ - ८) ९, १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२२.

वर्ष ३ – अंक १, (२ - ३), ४, (५ - ६), (७ - ८), ९ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२३.

वर्ष ४ – अंक १, २, (३ - ४), (५ - ६), ७ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२४.

वर्ष ५ – अंक १ ते ३, (४ - ५ - ६), ७ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२५. अंक (४ - ५ - ६) निरंजन माधव.

वर्ष ६ – १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२६.

वर्ष ७ – अंक १, २, (३ - ४), (५ - ६), ७ ते १०, (११ १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२७.

वर्ष ८ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९२८.

वर्ष ९ – अंक १ ते ५, (६ ७), ८ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२९.

वर्ष १० – अंक १, २, (३ - ४), ५, ६, (७ - ८), ९ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३०.

वर्ष ११ – अंक १, २, [३ ते ५ बद्दल पुस्तक मोफत देणार], (६ - ७), ८ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३१.

वर्ष १२ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३२.
वर्ष १३ – अंक १ जानेवारी १९३३—.

मुलांचे – मासिक

मासिक : संपादक – बाळकृष्ण रामचंद्र मोडक. प्रकाशक – संपादक, नागपूर. वा. व. रु. २·४. फु. अं. ·४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·८ × ५·४. प्रथमांक – अक्टोबर १९२७. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – प्रौढ विद्यार्थ्यांसाठी. विद्यार्थ्यांना योग्य वळण लावणे, त्यांना कर्तव्यप्रवण करणे, त्यांच्यामध्ये महत्त्वाकांक्षेचे बीज पेरून त्यांना समाजसेवेला प्रवृत्त करणे व त्यासाठी आवश्यक ज्ञानाची अभिरुची उत्पन्न करणे.

ब्रीदवाक्य –

तद्विद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया।

विशेष माहिती – मथळाखुलासा ' अर्थात नवभारत. ' *आकार* – वर्ष १ अं. ५–७·१ × ४·७; वर्ष ४–९.६ × ६·५. कालनिर्देश क्वचित बरोबर नाहीत.

[बारामोडक नागपूर, मुमग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते अ). अक्टोबर १९२७ ते सप्टेंबर १९२९ (दोन वर्षे).
वर्ष ३ – अंक १, (२ ३), ४ ते १२. अक्टोबर १९२९ ते सप्टेंबर १९३०. अंक १ शिक्षण अंक.
वर्ष ४ ते १३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते अ). अक्टोबर १९३० ते सप्टेंबर १९४० (दहा वर्षे). पैकी वर्ष ५ अंक १ खास अंक, अंक ९ शिशु अंक, वर्ष ८ अंक २ दिवाळी अंक.
वर्ष १४ – अंक १, २, २ डि, ३ ते १०. एकूण तेरा अंक. अक्टोबर १९४० ते अक्टोबर १९४१.
वर्ष १५ ते २३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (न ते अ). नवंबर १९४१ ते अक्टोबर १९५० (नऊ वर्षे). वर्ष २० अंक १ दिवाळी अंक.
वर्ष २४ – अंक १ नवंबर १९५०, २ डिसेंबर १९५०.

मेकॅनिकल एंजिनियर

मासिक : संपादक – ल. नी. चोरघडे (वर्ष २). सहसंपादक – (वर्ष ४) कृ. दा. खरे. प्रकाशक – संपादक, अकोला. मुद्रक – (वर्ष २) प्रजापक्ष मुद्रणालय अकोला, वर्ष ६– आनंद छा. वा. व. रु. ४ (वर्ष ४). अंकात २४–४० पृष्ठे. ९·६ × ६·८. प्रथमांक –? अक्टोबर १९२२.

स्वरूप – सचित्र. मराठी इंग्रजी. यंत्रे, यंत्रशास्त्र आणि त्यांचा व्यावहारिक उपयोग यासंबंधी माहितीचा संग्रह.

ब्रीदवाक्य –

नोच्चार्यो विफलोऽपि दूषणवद्भूष्यस्तु कामो लघुः।

विशेष माहिती – प्रारंभी ' सी. पी. व वऱ्हाड मेक्यानिकल इन्जिनिअर्स असोसिएशनच्या विद्यमाने चालविलेले मासिक ' या नावाने प्रगट झाले. पुढे नाव ' *मेकॅनिकल एंजिनिअर* ' व ' दि मेकॅनिकल एंजिनिअर्स असोसिएशन, सी. पी. वेरार ॲण्ड बाँबे प्रेसिडेन्सी ' या संस्थेच्या नियमाने असे स्पष्टीकरण (वर्ष ५). *वा. वर्गणी* – वर्ष ४ – रु. ४, वर्ष ६–नियमितदराज रु. १·८. *संपादक* – वर्ष ८ अंक २ पासून माधव दत्तात्रय मागवत. *प्रकाशक* – वर्ष ८ अंक २ पासून मुद्रक आनंद छा. व तेच प्रकाशक.

[मम, मुमग्रं]

वर्ष २ – अंक ... ६ मार्च १९२४.
वर्ष ४ – अंक ... ४ डि १९२५, ५ जा १९२६ ... ८ ए १९२६.
वर्ष ५ – अंक ३ न २६,...५ जा २७, .. १२ आगस्ट १९२७

वर्ष ६ – अंक...३ न २७, (४ - ५) हि २७
जा २८...१० जून १९२८
वर्ष ७ – अंक ... २ अ १९२८...
वर्ष ८ – अंक १ ते १२. सप्टेंबर १९२९ ते
आगस्ट १९३०. पृ. २८२.
वर्ष ९ – अंक ५ (जानेवारी १९३१) ची पोच –
ज्ञानप्रकाश ३० जा १९३१ (कानणे).

मोदक

मासिक : संपादक – अनंत गोविंद तेंडुलकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – ट्यटोरिअल प्रेस, मुंबई. वा व. रु. १. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – एप्रिल १९१४ (वर्षप्रतिपदा). (पुस्तक–अंक).

उद्देश – मुलाचे, मराठी तिसरी ते इंग्रजी पाचवी इयत्तात शिकणारांसाठी करमणूक व ज्ञानाचाही लाभ. स्वरूप – चरित्रे, कविता, खेळ, गोष्टी, कूटप्रश्न, देश प्राणी पशुपक्षी-पृथ्वी-मनुष्य-शरीर याची माहिती, बदलत्या वस्त्या वस्तू बनविण्याच्या रीती. सदरे – थोर माणसे, रिकाम्या हाताचा धंदा, बोधाचे बोल, बाळगोपाळाचे लेख. सचित्र – मलपृष्ठावर चरित्रनायकाचे छायाचित्र.

विशेष माहिती – मुद्रक : अंक ३ पासून कर्नाटक प्रेस, मुंबई; अं ६ पासून वैद्य प्रदर्श प्रेस, मुंबई; अंक ११ पासून खेळवाडी प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. अंक ९ डि १९१४ पृ. २९४–" आज हे चरित्र (विवेकानंद) बरेच लांबल्यामुळे यापुढील चरित्राचा भाग जानुआरीच्या (१९१५) अंकात देण्याचे ठरविले आहे."

[मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९१४ ते
मार्च १९१५. पृ. ३९४.

मोहिनी

मासिक : संपादक – अनंत अंतरकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ५. पृ. अं. ८८. अंकात ४० पृष्ठे. ९·३ × ७·२; अंक ६–१०·६ × ८·४. प्रथमांक – मे १९५०. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – केवळ करमणुकीला वाहिलेले.

[मुंमग्रं, महाराष्ट्र कार्यालय]

वर्ष १ – अंक १ ते ८. मे ते डिसेंबर १९५०.
अंक ७ न दिवाळी अंक.

यशवन्त

मासिक : संपादकमंडळ – स. आ. जोगळेकर, वा. प्र. ओक, य. रा. फडके. प्रकाशक – गणेश महादेव आणि कंपनी, पुणे / मुंबई. मुद्रक – साहित्यसेवक छा, पुणे. वा. व. रु. ५. फु. अं.८८. अंकात सुमारे १२८ पृष्ठे. ९·६ × ६·५. प्रथमांक – डिसेंबर १९२८. पुढे चालू १९६७. (सलग अंकानुक्रमांक)

उद्देश – आदर्श मॉडर्न रिव्ह्यूचा नसून नॅश, स्ट्रँड इत्यादींचा. स्वदेश, स्वधर्म व स्वभाषादिकांचा जागी मान व्हावा व वाचकांचा बहुश्रुतपणा वाढावा. स्वरूप – नव्या धर्तीचे नवे मासिक. लघुकथाना प्राधान्य. शीलसंवर्धन, व्यापकता, ज्ञानवृद्धी, उच्च विचार व सुसंस्कृत मनोरंजन – प्रवासवर्णने, चरित्रे, विनोदी लेख, कविता, उत्कृष्ट उतारे. चालू कादंबरी कधीही नाही. उलट प्रत्येक अंकात संपूर्ण छोटी कादंबरी, प्रत्येक अंकाच्या मुखपृष्ठावर तीन रंगी नवे चित्र – अंकातही अनेक चित्रे.

ब्रीदवाक्य –

सर्वे रत्नमुपद्रवेण सहितं निर्दोषमेकं यशः।

विशेष माहिती – *रंगीत चित्र* – अंक १२ पासून मलपृष्ठावरील रंगीत चित्र फ्रेम करता यावे म्हणून फिरून अंकारंभी सुटे छापीत. अंकवारी – कायम वर्गणीदाराऐवजी दुकानातील व रस्त्यावरील विक्रीकडे लक्ष देऊन मासिकाची रचना करण्याचे नवे तत्र. अंकाची वर्षवारी आखणी नाही, फक्त क्रमांक (व फक्त मास व साल; क्वचित कालीच कालनिर्देश नाही.) वर्णनात सोयीसाठी १२

अकाचा एक गट म्हणून विभागणी दर्शविली आहे. *जाहिराती/टीप* — अंक ५८ मधील 'इंग्रजी टेक्स्टबुक' या गोष्टीबद्दल पाठविलेली नोटीस अंक ६० तयार होत असता (ऑगस्ट १९३४) मिळाली. सरकारात दुरुस्ती करून ती परत घेण्यात आल्यावर ६१ वा अंक निघाला. *आकार* — अंक ६४ पासून १३ × ९·८, अंक ९० पासून १०·१ × ८·६. *वा. वर्गणी* — अंक ६४ पासून (बारा अंकांची) ३ रु. पु अ ८४, अंक १५२ पासून रु. २४८ पु. अ. ८०, अंक १४९ पासूनच पु. अ. ८० *मुद्रक* — अंक ६२–६३ मौज प्रि ब्यूरो, मुंबई, अंक ६८ पासून रामकृष्ण प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई अंक ६४ पासून यशवंत ऑफसेट व संपूर्ण राशिभविष्य, पुढे सिनेमाचित्रे *मालक व प्रकाशक* — अंक ९८ पर्यंत ग म चीरकर, अंक १०० — प्रकाशक कृ ना. सापटे, अंक ११३ पासून मालक सापटे. अंक १०४ — 'यशवन्त मासिकाचे सर्व हक्क मी आपल्याकडे घेतले' — सापटे. *संपादक व सहसंपादक* — अंक ७९ पासून संपा — स. आ जोगळेकर, सहसंपादक — गो धा. पाध्ये, अंक ११२ पासून — संपा. प्रभाकर पाध्ये, सह संपादक — गो वा पाध्ये, अंक १२८ पासून — संपा गो वा पाध्ये *विशेषांक* — अंक ८ महिला अंक, अंक (१७ १८) एप्रिल १९३० मडगाव साहित्यसंमेलन अंक, अंक (२९ ३०) हैद्राबाद साहित्यसंमेलन विशेषांक, अंक ३७ लघुकथा खास अंक, अंक ७७ मे कॉरोनेशन अंक, अंक ८३ न दापावली अंक, अंक ८८ ए साहित्यसंमेलन खास अंक, अंक १०० आ दारूबंदी विशेषांक, अंक १०३ न दिवाळी अंक, अंक ११० न दिवाळी अंक, अंक १२७ न दिवाळी अंक, अंक १३० फ महिला विशेष अंक, अंक १३९ न दिवाळी अंक, अंक १५१ न दिवाळी अंक, अंक (१६२ ६३) अ न दिवाळी अंक, अंक १७० न दसरा अंक, अंक (१८६ ८७) अ-न दिवाळी अंक, अंक १९९ न दिवाळी अंक, अंक २११ न दिवाळी अंक, अंक २२२ अ दसरा अंक, अंक २३५ न दसरा अंक.

[मुंबम, मंम, दग्रंसं, जमं]

अंक १ ते १२. डिसेंबर १९२८ ते नवंबर १९२९.

अंक १३ ते २४ डिसेंबर १९२९ ते नवंबर १९३०.

अंक २५ ते ३६. डिसेंबर १९३० ते नवंबर १९३१.

अंक ३७ ते ४६, (४७ - ४८) डिसेंबर १९३१ ते नवंबर १९३२

अंक ४९ डि १९३२ ते ५३ ए ३३ + ५४ म १९३३ ते ५८ जा १९३४ + ५९ ?, ६० ? डिसेंबर १९३२ ते जानेवारी १९३४ —. अंक ५९ व ६० वर कालनिर्देश नाही.

अंक + ६१ फे १९३५ + ६२ आ १९३५, ६३ (?), ६४ ए १९३६ ते ७२ डि ३६. फेब्रुवारी १९३५ ते डिसेंबर १९३६.

अंक ७३ ते ८४. जानेवारी ते डिसेंबर १९३७.

अंक ८५ ते ९६. जानेवारी ते डिसेंबर १९३८.

अंक ९७ जा १९३९, ९८ फ + ९९ जु ३९ ते १०४ डि ३९. जानेवारी ते डिसेंबर १९३९ (फक्त ८ अंक)

अंक (प्रतिवर्षी १२) १०५ ते २३६ जानेवारी १९४० ते डिसेंबर १९५०. (अकरा वर्षे)

यादवपत्रिका

त्रैमासिक *संपादकमंडळ* — सूर्यकान्त वि. मालेकर, काशिनाथ ल लाड प्रकाशक — समाजी रामचंद्र घोले, मुंबई वा व रु १४८ अकाव ३६ पृष्ठे ८४ × ५४ प्रथमांक — (जानेवारी १९४४)

उद्देश — *श्री यादव गोपाळ मंडळाच्या विद्यमाने*

ब्रीदवाक्य —

प्रज्वालितो ज्ञानमय प्रदीप ।

विशेष माहिती — वर्णन वर्ष ६ ७ चे

[मुंबई]

वर्ष ६ – अंक १ जानेवारी १९४९, २ ए, ३ जु, ४ अक्टोबर १९४९.
वर्ष ७ – अंक १ ते ४. जानेवारी ते अक्टोबर १९५०.

याज्ञवल्क्य

मासिक : संपादक – दामोदर महादेव चंद्रात्रे. प्रकाशक – संपादक, नाशिक. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८४. अंकात १६ पृष्ठे. ९·७ × ६·७. प्रथमांक – श्रावण शुद्ध १५ शक १८६३. पुढे चालू १९६७, (वर्षगणनेबरोबर सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – श्रीशुक्लयजुर्वेदीय माध्यंदिन ब्राह्मणाचे मुखपत्र.

विशेष माहिती – श्रीशुक्लयजुःशाखीय महाराष्ट्रीय माध्यंदिन ब्राह्मणसमाजाचे मुखपत्र. दर वर्षास बारा अंक. अधिक महिना आला तर त्या वर्षाचे तेरा अंक न काढता एखादा मध्येच गाळून सर्वसाधारण आगस्ट ते जुलै असा मेळ ठेविलेला दिसतो.

[मग्रं, कार्यालय नाशिक]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. श्रावण १८६३ ते ज्येष्ठ १८६४ (अंक ११ अधिक ज्येष्ठ).
वर्ष २ – अंक १ ते १२. आषाढ १८६४ ते आषाढ १८६५ (अंक ९ फाल्गुन ऐवजी चैत्र). अंक २ श्रावण विशेषांक.
वर्ष ३ – अंक १ ते १२. श्रावण १८६५ ते आषाढ १८६६.
वर्ष ४ – अंक १ ते १२. श्रावण १८६६ ते ज्येष्ठ १८६७ (अंक ९ अधिक चैत्र).
वर्ष ५ – अंक १ ते १२. आषाढ १८६७ ते आषाढ १८६८ (अंक ४ अश्विनऐवजी कार्तिक).
वर्ष ६ – अंक १ ते १२. श्रावण १८६८ ते आषाढ १८६९.
वर्ष ७ – अंक १ ते १२. अधिक श्रावण १८६९ ते ज्येष्ठ १८७०.
वर्ष ८ – अंक + १ ते १२. श्रावण १८७० ते आषाढ १८७१.
वर्ष ९ – अंक १ ते १२. श्रावण १८७१ ते आषाढ १८७२.
वर्ष १० – अंक १ ते ५.—श्रावण १८७२ ते मार्गशीर्ष १८७२ (= डिसेंबर १९५०)—.

याज्ञवल्क्यस्मृति

मासिक : संपादक – (तयार करणार) जनार्दन महादेव गुर्जर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ५ आगाऊ. फु. अं. ८८. अंकात ४० पृष्ठे. १० × ६·८. प्रथमांक – (जानेवारी १८७८).

उद्देश – याज्ञवल्क्यस्मृतीचे प्रकाशन. स्वरूप – मिताक्षरा, व्यवहाराध्याय, मूळ श्लोक, टीका व प्राकृत भाषांतर यांसह.

विशेष माहिती – आणखी २ - ३ अंकांत ग्रंथ पुरा होईल.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक... ४ ए १८७८, ५, ६, ७, ८ आ १८७८ (प्रकाशन फे १८७९), + ९ मे १८७९, १० जुलै १८७९, ११—.

युगवाणी

मासिक : संपादक – वामन नारायण देशपांडे; आगस्ट १९४९ वामन कृष्ण चोरघडे. प्रकाशक – आगस्ट १९४९ द. ना. ठाकूर, अमरावती. मुद्रक – ह. व्या. प्र. मंडळाचे सरस्वती मुद्रणालय, अमरावती; वर्ष २ – महेश्वर प्रेस, अमरावती. वा. व. रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात २४, ४८ पृष्ठे. ९·३ × ६·१. प्रथमांक जानेवारी १९४६. पुढे चालू १९६७. (वर्ष - पुष्प)

उद्देश – विदर्भ साहित्यसंघातर्फे प्रसिद्ध होणारे मुखपत्र. केवळ वाङ्मयविषयास वाहिलेले. मराठी भाषा व मराठी साहित्य यांची अभिवृद्धी.

प्रांतीयता व पातीयता यांच्यापासून सर्वस्वी अलिप्त. स्वरूप – कविता, साहित्यिकाचा परिचय, प्रबंध, ललित गद्य; परभाषांतील उत्कृष्ट कृतींचे अनुवाद. कथा, लघुतमकथा, एकांकिका. 'ओझरते दर्शन', 'गुप्त सरस्वती' (साहित्यिकांची पत्रे), 'संशोधकांचे पान', 'शंका : चर्चा : समाधान'

विशेष माहिती – वर्षे ३ व ४ मध्ये अंकावर वर्ष व अंकक्रम नाही. फक्त मास व वर्ष यांचाच निर्देश. वर्ष ४ अंक २ नंतर पुढे चार-पाच अंक निघाले नाहीत अशी टीप ऑगस्टच्या अंकात आहे. वर्ष ५ अंक १२ डिसेंबर १९५० बंद (संदर्भ - अंक ११ 'निरोप' पृ. ४७५).

[कोल्हते नागपूर, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४,...(६ - ८), (९ -१०), (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९४६. अंक २–बी (BLE) विशेषांक, अंक (६ - ८) श्री. कृ. कोल्हटकरकृत 'माया विवाह' नाटक; अंक (९ - १०) खास दिवाळी अंक.
वर्ष २ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९४७. अंक (११ - १२) दीपावली अंक.
वर्ष ३ – अंक जानेवारी ते मार्च, (ए - मे),... (जु - ऑ), स ते डि. जानेवारी ते डिसेंबर १९४८. नवंबर १९४८ चा अंक रौप्य-महोत्सव अंक.
वर्ष ४ – अंक जा, फे, +आ, ए, अ, न, डि. जानेवारी ते डिसेंबर १९४९. नवंबर १९४९ चा अंक दिवाळी अंक.
वर्ष ५ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते ११. जानेवारी ते नवंबर १९५०. अंक २ आ. नारायण कृष्ण दिवाणजी स्मृति अंक; अंक ११ दिवाळी अंक. अंक १२ वा बंद.

युगान्तर

द्वैमासिक : संपादक – विष्णु काशीनाथ शिरुरे. प्रकाशक – नवीन गोखे. वा. व. रु. १. फु. अं. ८३. अंकात ३२, ३६ पृष्ठे. ८·६ × ६·५, अंक ४ – ९·४ × ६·९. प्रथमांक – नवंबर १९३४.

स्वरूप –– सचित्र.

ब्रीदवाक्य –

सत्यं शिवं सुंदरम् ।

[मुंमग्रं, गोहिंअ मुंबई]

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १९३४, २ जा १९३५, ३ मा (पृ. ३२), ४ मे (पृ. ३६), + ५ डि, + मे १९३६. अडचणींमुळे मागासले.

योगमार्गप्रदीप

मासिक : संपादक – (कर्ता – मीमावधूत', योगज्ञानोन्नति ऑफिस, शनवार, पुणे सिटी). प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – जगद्धितेच्छु छा., पुणे. वा. व. रु. १ आगाऊ. अंकात १६ पृष्ठे. ७·३ × ५·३. प्रथमांक – १५ फेब्रुवारी १९०६.

उद्देश – योगाची अभिरुची बाळगणाऱ्यास अनायासाने ज्ञान व्हावे व सम्यक्प्रकारे योगाभ्यास करिता यावा. स्वरूप – सचित्र – चित्रेपणे. योगविषयाची संपूर्ण माहिती व्हावी, योगसाधकास कोणत्याही प्रकारची अडचण पडू नये अशी योजना.

ब्रीदवाक्य –

तपस्विभ्योऽधिको योगी ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः
कर्मिभ्यश्चाधिको योगी तस्माद्योगी भवार्जुन ॥

विशेष माहिती – 'योगज्ञानोन्नतिशाळा' स्थापण्याची योजना.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ फेब्रुवारी १९०६ ते ५, (६ - ७ - ८) स १९०६, नंतरच्या अंकावर छापील निर्देश '(८ - १२) सप्टेंबर' छापलेला असून तो हाताने खोडून तेथे हाताने (९ - १०) लिहिलेले आढळले.

योगरहस्य

मासिक : संपादक – रामचंद्र बळवंत डोंगरे. प्रकाशक – संपादक, श्रीक्षेत्र काशी. मुद्रक – श्रीलक्ष्मीनारायण प्रेस, बनारस. वा. व. रु. २८८. पृ. अं. ८४. अंकात ४८ पृष्ठे. ८·८ × ५·३. प्रथमांक – कार्तिक संवत् १९७०.

उद्देश – वैदिकधर्म, वेदान्त व सांख्यशास्त्राच्या मूलभूत सिद्धान्तासह योगाच्या ऐहिक व पारमार्थिक अशा दोन्ही बाजूंचे सांगोपांग व सोपपत्तिक विवेचन.

ब्रीदवाक्य –

वादे वादे जायते तत्त्वबोध. ||
शान्तिमिच्छसि चेदाशु श्रुत्वा वागमृतं शृणु ।
हृदये धारणाद्यस्य न पुनः खेदसंभव. ||

विशेष माहिती – मथळ्यात – 'अथवा योगविषयक चर्चेचे मासिक', यात 'पातंजल्योग दर्शन' व 'योगरहस्य' प्रसिद्ध झाले.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ कार्तिक ते अश्विन संवत् १९७० (नव्हेंबर १९१३ ते ऑक्टोबर १९१४).

(श्री) योगवासिष्ठ महारामायण

मासिक : संपादक – (भाषांतरकर्ते) शास्त्री उमामहेश्वर – प्रकाशक – ठक्कर मथुरादास नथुभाई उदेसी, मुंबई. वा. व. रु. ३८६. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·५ × ५·४. प्रथमांक – श्रावण शु. १ श. १८०५. (पुस्तक - अंक)

स्वरूप – फक्त गद्य भाषांतर.

विशेष माहिती – मथळ्यात नावाखाली मुगाश – (आदिकवि श्रीवाल्मीकिमुनिकृत) याचा भावार्थ.

वर्ष १ – अंक १ श्रावण १८०५, २ भा, ३ आ, ४, ५ —.

[ ]

योगिराज सोहिरोबानाथ

त्रैमासिक : संपादक – भगवंत बाळकृष्ण पै, रायकर. प्रकाशक – संपादक, होडावडे (मावत वाडी). मुद्रक – इंदुप्रकाश छा., मुंबई. वा. व. रु २८३. पृ अं. ८१२. अंकात प्रकरणवार १२० ते १४० पृष्ठे. ८·३ × ५·५. प्रथमांक – भाद्रपद श. १८२७ (सप्टेंबर १९०५). शेवटचा अंक – जून १९०८.

उद्देश – योगिराज सोहिरोबानाथ ह्या सत्पुरुषाकडून स्फूर्तिप्रभावाने झालेली पारमार्थिक काव्ये वगैरे नष्टप्राय होत चालली, त्यांचा अथ जीर्णोद्धार करणे. स्वरूप – सोहिरोबानाथकृत पारमार्थिक कवितासंग्रह – पारमार्थिक ओवीबद्ध ग्रंथ, पदे, स्फुट काव्ये, अभंग इ.

ब्रीदवाक्य –

जगाच्या कल्याणा संतांच्या विभूति । – तुकाराम
कवि संत सोहिरोबा बांदे ग्रामी वसे महाद्विज हा ।
ज्याची देखुनि कविता, हरि स्वजना 'भूवरी' म्हणे 'द्विज व्हा' ॥
– विठोबाअण्णा दप्तरदार.

विशेष माहिती – यात सिद्धान्तसंहिता, पदसंग्रह, श्रीमदनुभवेश्वरी इ. ग्रंथ. इ. १८८४ त पदसंग्रह प्रसिद्ध झाला, त्यातील व नवीन कवितेचे प्रकाशन. लेख शुद्ध करणार :– १. वि. ल. भावे, संपादक 'महाराष्ट्र कवि', २ गजानन भास्कर वैद्य, ३ डॉ. अनंत नारायण भावारे. प्रकाशनाला मुदत –' तीन वर्षे लागतील. '

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १९०५, २ डि १९०५, ३ मा १९०६, ४ जून १९०६.

वर्ष २ – अंक १, २, (३ - ४). सप्टेंबर १९०६ ते जून १९०७.

वर्ष ३ – अंक १ सप्टेंबर १९०७ ते ४ जून १९०८—.

यौवन

मासिक : संपादक – कु. विलासिनी. प्रकाशक – एस्. एन्. देशपांडे; अंक ४ – व्ही. आर्. प्रभु, मुंबई. फु. अं. ८२. अंकात २८, ३२ पृष्ठे. ७·१ × ४·७. प्रथमांक – डिसेंबर १९४१.

स्वरूप – लैंगिक विषय, मासिक भविष्य, विलासिनीची डायरी, आमचे टपाल.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ डिसेंबर १९४१ ते ५ एप्रिल १९४२—.

रंगभूमि

मासिक : संपादक – (शंकर बापूजी मुजुमदार). प्रकाशक – शंकर बापूजी मुजुमदार, किर्लोस्कर संगीत मंडळीकरिता, पुणे. मुद्रक – मनोहर छा., पुणे. वा. व. रु. २॥८. फु. अं. ८४. अंकात ३६, ४८, पृष्ठे. ६·९ × ५·२. प्रथमांक – आगस्ट १९०७.

उद्देश – नाट्यविषयाची चर्चा, नटवर्गाची सुधारणा व्हावी, नाट्यकलेची उन्नती होऊन प्रेक्षकांच्या अभिरुचीस रीतसर वळण लागावे याकरिता नाट्यविषयक वाङ्मयाचा मराठी भाषेत प्रसार. स्वरूप – सचित्र. आर्टपेपरवरील पर्णचित्रे. नट व नाटककार यांची चरित्रे, नाट्यशास्त्राची माहिती, रंगभूमीच्या उद्धाराची दिशा व उपाय, नाटक मंडळ्यांची माहिती, प्राचीन संस्कृत व अर्वाचीन नाटकांवर टीकात्मक लेख, काहीतरी विनोद, स्फुट विवेचन, नाट्यशिक्षणाचे धडे, नाट्यकला-कल्पकुठार, पत्रव्यवहार.

विशेष माहिती – ' रंगभूमी 'चे जनन द्रव्यार्जनाकरिता नाही ..उत्तेजनासाठी तरी विशेष लोकाश्रयाची जरूर आहे. (सिंहावलोकन पृ. ७, वर्ष १ अंक १२) *प्रकाशन तारीख* – वर्ष १ अंक १२ पासून मलपृष्ठ १ चे खाली प्रत्यक्ष प्रकाशनाची तारीख. *मासनिर्देश* – पाचव्या वर्षा-पासून अंकाच्या मलपृष्ठावर महिन्याचे नाव प्रसिद्ध होणार नाही. " असे केल्याने कोणताही महिन्या-तील तारीख वाटेल ती देता येईल. फक्त प्रत्येक अंकावर प्रकाशनाची तारीख देण्यात येईल. " (वर्ष ५ अंक १ मलपृष्ठ २). *संपादक* – वर्ष ७ श. बा. मुजुमदार. मुद्रक – वर्ष १ – अंक २ इंदुप्रकाश छा. मुंबई; अंक ४ – भारत भूषण छा. पुणे, वर्ष ५ अंक ५-६ ' भारत भूषण ' व ' किर्लोस्कर ' छापखाने, पुणे, अंक ७ – किर्लोस्कर प्रेस, पुणे.

[मुंमग्रं, मग्रं, पुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १, (२ - ३), ४, (५ - ६), ७, (८ - ९), १० ते १२. आगस्ट १९०७ ते जुलै १९०८,
वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५ - ७), (८ - १०), (११ - १२). आगस्ट १९०८ ते जुलै १९०९.
वर्ष ३ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), (६ - ७), (८ - ९), १० ते १२. आगस्ट १९०९ ते जुलै १९१०.
वर्ष ४ – अंक + १ ते ६, (७ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९११.
वर्ष ५ – अंक + १ ते ४, (५ - ६), ७ ते ९, (१० - ११), १२. प्रकाशनाच्या तारखा ८ मे १९१२ ते २७ मार्च १९१४.
वर्ष ६ – अंक १ प्रकाशन १९१४, २ ते ४, ५ प्र. १९१५, ६ ते ८, (९ - १०) प्र. १९१६, (११ - १२). (अनियमित प्रकाशन १९१४ ते १९१६).
वर्ष ७ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ ७)—.

रंगभूमि

मासिक : संपादक – शंकर बापूजी मुजुमदार प्रकाशक – (मालक) मालचंद्र त्रिंबक तिखे, पुणे वा. व. रु. २॥८. फु. अं. ८४. अंकात ४० पृष्ठे. ६ ६ × ५·१. प्रथमांक – एप्रिल १९२७.

उद्देश – नाट्यविषयक चर्चा करणारे. स्वरूप – सचित्र.

विशेष माहिती – नवी आवृत्ती – 'रंगभूमि' पुणे १९०७ पाहा.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, (४-५), ६, (७-९), १०, (११-१२). एप्रिल १९२७ ते मार्च १९२८.

रचना

द्वैमासिक : संपादकमंडळ – नारायण गणेश गोरे, एस्. एम्. जोशी, विनायक कुळकर्णी, केशव गोरे, वि. म. साने, मधु लिमये. प्रकाशक – सीताराम भिकाजी नाईक, वांद्रे, मुंबई. मुद्रक – साधना प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८८. अंकात ६४ पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – सप्टेंबर १९५०. पुढे चालू.

उद्देश – 'गेल्या दोनचार शतकांत देशाची पीछेहाट झाली. त्यासाठी आमूलाग्र सामाजिक परिवर्तनाची आवश्यकता आहे. त्यासाठी जुन्याच्या नाशाहूनही जास्त महत्त्व नवरचनेच्या कार्याला आहे.' तशी विधायक दृष्टी हवी म्हणून रचनात्मक क्रांतीच्या दृष्टिकोणातून राजकीय, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक व वाङ्मयीन प्रश्नांचा विचार करणे. स्वरूप – चर्चात्मक लेख, कविता, पुस्तक-परिचय व परीक्षणे, लघुकथा, कथा इ. विषय – आर्थिक, राजकीय, समाजविषयक, शैक्षणिक व वाङ्मयीन आदी प्रश्नांची चर्चा.

[मग्रसं, पमं]

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १९५०, २ न, ३ जा ५१, ४ मा, ५ मे, ६ जुलै १९५१. पृ ३७६.

रंजन

पाक्षिक : संपादक – नारायण धोंडो ताम्हणे. प्रकाशक – दत्तात्रय अनंत देसारकर, पुणे. वा. व. रु. ८१०. फु. अं. ८८६. अंकात १६ पृष्ठे. ७·२ × ४·९. प्रथमांक – (नमुना) ५ जुलै १९३८.

उद्देश – सामाजिक सुधारणेत क्रांतिकारक प्रगती करणारे. स्वरूप – गोष्टी, कविता, 'जिभेचे चोचले' (सूपशास्त्र) इ.

[मग्रं]

वर्ष १ – नमुना अंक ५ जुलै १९३८.

रंजनमंजरी

मासिक : प्रकाशक – रंगो रामचंद्र सोळंकर (मुद्रक), पुणे. मुद्रक – ग्रंथवर्धक छा. (शिळा) वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८४. अंकात २४ पृष्ठे. ९·६ × ६·३. प्रथमांक – आश्विन श. १८०९.

उद्देश – मुख्य हेतु रंजन. स्वरूप – नाटके, काव्यकथा, फार्स, मनोरंजक चुटके, जगातील अद्भुत चमत्कार, जगाच्या इतिहासातील मनोरंजक भाग, त्यांवर टिपणे, प्रश्नोत्तरे.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ आश्विन १८०९.

रति

मासिक : संपादक – डा. द. गडपे, अंक ८ पासून [illegible]. सहसंपादक – (प्रकाशक) कु. शकुंतला, जी. ए. प्रकाशक – नीलिमा प्रकाशन, मुंबई. मुद्रक – नीलिमा छा. वा. व. रु. १२. फु. अं. रु. १. अंकात ७६ पृष्ठे. प्रथमांक – फेब्रुवारी १९५०. पुढे चालू.

उद्देश – शास्त्रीय व रसिक वाङ्मयाच्या द्वारा लैंगिक विषयाची [illegible] चर्चा करणारे – विवाहितांचे मासिक. स्वरूप – सचित्र.

विशेष माहिती – संपादक – अंक ८ पासून प. द. गडपे, कु. शकुंतला.

वर्ष १ – अंक १ फेब्रुवारी १९५० ते ११ डिसेंबर १९५० —.

रत्नदीप

मासिक : संपादक – दत्तात्रय गोविंद दीक्षित. प्रकाशक – संपादक, सातारा. मुद्रक – न्यायाधीश छापखाना, सातारा. वा. व. रु. २. फु. अं. ८२. अंकात ५० पृष्ठे ८·२ × ५·४. प्रथमांक – (एप्रिल १९३५ ?)

स्वरूप – सचित्र – मुखपृष्ठावर चित्र. लघुकथा, कविता, टीकात्मक लेख, ऐतिहासिक लेख, कल्पमहाद्रुमाचे फटके, संस्कृत काव्यनाटकांचे परीक्षण, मासिक समालोचन, (काही अंक) मासिक राशिभविष्य, चरित्रे.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष १ अंक ८ पासून ८·७ × ६·८.

[दुसाणे, मग्रं, मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक ..., २ मे १९३५ ते ११ फे ३६, + १२ एप्रिल १९३६ (तरा मार्चचा). अंक ८ न दिवाळी अंक.

वर्ष २ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. मे १९३६ ते एप्रिल १९३७. अंक ७ न दिवाळी सातारा अंक

वर्ष ३ – अंक १ मे १९३७, (२ - ३) जू ३७—.

रत्नप्रभा

मासिक संपादक – विष्णु श्रीधर दीक्षित. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा व. रु ८१४. फु अं. ८१. अंकात ३० पृष्ठे ७२ × ४८. प्रथमांक – (मे १९२९)

स्वरूप – संकीर्ण विषय

[आपटे]

वर्ष १ – अंक ५ सप्टेंबर १९२९ —.

रत्नाकर

मासिक : संपादक – नारायण सीताराम फडके प्रकाशक – अनंत सखाराम गोखले (चालक), पुणे. मुद्रक – विजय प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ५८८ आगाऊ फु. अं. ८१०. अंकात ७६ पृष्ठे. ९·५ × ७. प्रथमांक – जानेवारी १९२६.

उद्देश – महाराष्ट्रात एक मराठी मासिक नमुनेदार करून दाखविणे. कोणत्याही प्रकारच्या मताशी किंवा पक्षाशी संलग्न न होता विविध विषयांवरील सर्वांगीण चर्चा सादर करणे. *स्वरूप* – सचित्र. विविध विषय. दोन संपूर्ण गोष्टी, कविता, कादंबरी, साहित्यविषयक लेख, मनुष्यनिरीक्षण, निराक्षण, ऐतिहासिक लेख, चरित्रे, पुस्तक परीक्षणे व रंगीत चित्रे, विचारणीय प्रश्न प्रत्येक अंकात नेम करून ठेवण्यालायक सुंदर चित्र हे वैशिष्ट्य.

विशेष माहिती – *संपादक* – वर्ष ५ के नारायण काळे (कारीकाळ), वर्ष ७ – रामचंद्र गणेश हर्षे, वर्ष ८ – संपादक सहायक – प्र के अत्रे, विष्णु बापूजी आंबेकर, नरहर रामचंद्र पारसनीस *सहायक* – वर्ष ५ मार्च १९३० पासून आरंभपृष्ठावर–प्रो. नारायण सीताराम फडके, अनंत सखाराम गोखले. पहिल्या सात वर्षांचे रूपवार बांधलेले अंक 'वर्षसंग्रह' अशा नावाने उपलब्ध केले होते.

[मुमग्रं, मसाप, जग्र, डेक्कॉ]

वर्ष १ – अंक (नमुना अंक) ऑक्टोबर १९२५, १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९२६. पृ ९०६.

वर्ष २ –अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२७. पृ. ९४८. अंक ५ मे खास शिवोत्सव अंक (जादूगार कादंबरी, ना. सी फडके)

वर्ष ३ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९२८. पृ ९०४ + १४२ (दौलत कादंबरी, ना. सी. फडके)

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२९. पृ ९४६ + ९८ (सुशीलेचा देव कादंबरी, वा म. जोशी).

वर्ष ५ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १०, (११ - १२) जानेवारी ते डिसेंबर

१९३०. पृ. ९८८ + ८४ (जलतरंग कादंबरी, वि. सी. गुर्जर–काही भाग).

वर्ष ६ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३१. पृ. १००४. अंक १ जा वर्षारंभ; अंक ७ जु गधर्व अंक.

वर्ष ७ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३२. पृ. ९१६. अंक ८ आ केळकर अंक; अंक ११ न महिला अंक.

वर्ष ८ – अंक १, २, (३ - ४), ५. जानेवारी ते मे १९३३ –. अंक (३ - ४) मा ए श्रीमंत सयाजीराव महाराज गायकवाड यांच्या ७१ व्या वाढदिवसानिमित्त खास अंक.

रम्यकथा

मासिक : संपादक – विठ्ठल वामन हडप. प्रकाशक – आदर्श वाङ्मय प्रकाशन, पुणे. मुद्रक – विजय प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ३८५. फु. अ. ८४. अंकात ६४ पृष्ठे. ९'१ × ६'२. प्रथमांक – जुलै १९३४.

उद्देश – ललितकथांना वाहिलेले मासिक. स्वरूप – रम्यकथांबरोबरच एक - दोन सत्यकथा.

[मुंमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९३४, २ आ, ३ कालनिर्देश नाही—.

रम्यकथा

मासिक : संपादक – ' अकिंचन ' (= वासुदेव गणेश मेहदळे). प्रकाशक – मु. वि. गायकवाड, पुणे. वा. व. रु. ४. फु. अ. ८६. ७ × ४'६. प्रथमांक – (सप्टेंबर १९५०).

उद्देश – ललित वाङ्मयास वाहिलेले. स्वरूप – रचित, प्रणय, रहस्य व अद्भुत सत्यकथांचे.

विशेष माहिती – वार्षिक वर्गणी – अंक ४ – रु. ९, फु. अं. ८१२.

[मग्र

वर्ष १ – अंक ..., २ ऑक्टोबर १९५०, ३ न दिवाळी अंक, ४ डिसेंबर १९५० —

रयत

मासिक : संपादक – रामराव ज्योतिराव शिंदे. प्रकाशक – संपादक, कोल्हापूर. वा. व. रु. ६८४. फु. अ. ८१०. अंकात २८ पृष्ठे. १०'८ × ८'६. प्रथमांक – जानेवारी १९४९. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – ' ग्रामोद्धार पुस्तकमाला ' या संस्थेच्या विद्यमाने.

[मग्र, कोल्हापूर]

वर्ष १ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४९.

वर्ष २ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०. अंक ५ शेतकी औद्योगिक खास अंक; अंक ८ अधिक धान्य पिकवा विशेषांक; अंक (१० - ११) दिवाळी अंक.

रसना

मासिक : संपादक – श्रीकृष्ण के. क्षीरसागर, वर्ष १ – अंक ४ – जनार्दन शंकर मेढेकर. प्रकाशक – ज. शं. मेढेकर, पुणे. मुद्रक – इंदिरा प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ६. फु. अ. ८१०. अंकात ७६ पृष्ठे. ७'३ × ४'८, वर्ष १ अंक ४ – ८'४ × ५'३. प्रथमांक – आगस्ट १९४७ (स्वातंत्र्यदिन).

उद्देश – वाङ्मयीन मासिक पुस्तक.

ब्रीदवाक्य –

वाणी रसैव रसना मम रंजयित्री ।
न प्रार्थयेऽरसविदामरसानदानम् ॥

विशेष माहिती – इमजी मथळा, वगात (टेस्ट्). चालक – ना. ब. मती. मुल्यवे व्यापाऱ्यांनी फसविल्यामुळे बंद पडले.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट ४७, २ अ, ... ४ डि, ५ जा ४८,.... ८ ए ... + ११ आगस्ट १९४८. अक ४ महात्मा गांधी अंक, अक ८ 'स्तुतमकथा' विशेषांक.
वर्ष २ – अंक .. २ मार्गशीर्ष अक १९४८, ३ जानेवारी १९४९.
वर्ष ३ – अक १ अक्टोबर १९४९—.

रसवन्ती

मासिक : सपादक – गोपाळ गोविंद अधिकारी. प्रकाशक – सपादक, पुणे. मुद्रक – हनुमान प्रेस, पुणे. वा. व. रु. १·८. अकात १६ पृष्ठे ७·२ × ४·८. प्रथमाक – जानेवारी १९२५.

उद्देश – कवितेचे मासिक.

ब्रीदवाक्य –

ये नाम केचिदिह नः प्रथयन्त्यवज्ञाम् ।
जानन्तु ते किमपि तानप्रति नैष यत्नः ॥

विशेष माहिती – कल्पिलेले नाव – 'कविता-सग्रह'; साती अकात समविषम दोन्ही पृष्ठावर शिरोभागी 'कविता-सग्रह' – वेष्टनावर फक्त 'रसवन्ती'. शेवटच्या अक ७ मध्ये 'झडूच्या पुष्प'तील काही कविता.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अक १ नमुना अक जाने १९२५, २ फे, ३ मा, ४, ५ मे, ६ जू, ७ जुलै १९२५

रसिक भालचंद्र

मासिक : प्रकाशक – (म्यानेजर) चितामण सदाशिव घाणेकर, मुंबई. वा. व. रु. ८८, अकात २८ पृष्ठे. ७ × ३·९. प्रथमाक – भाद्रपद शु. ४ श. १८१७.

उद्देश – यथाशक्ति देशसेवा, हस्ते परहस्ते विद्यादान. स्वरूप – चटकदार मासिक. गणित, सत्पुरुषाची चरित्रे, स्वधर्मावर व्याख्यान, चुटके, हास्यकारक टेंज, सद्य स्थितीचे वर्णन.

ब्रीदवाक्य –

ईप्सित पुरवुनि जैसा कल्पद्रुम दे मना सदा मोद ।
तैसेचि भालचद्र पुस्तक देवो जनास हितबोध ॥

[मग्र]

वर्ष १ – अक १ भाद्रपद, २ अश्विन १८१७.

रसिक रंजन

मासिक : सपादक – (?) परशुराम विठ्ठल शिरोडकर. प्रकाशक – विष्णु वामन ठाकूर, वेंगुर्ले. मुद्रक – लक्ष्मीविलास छापखाना, वेंगुर्ले. वा. व. रु ८८. अंकात १२ पृष्ठे. ८·७ × ५·६. प्रथमाक – जानेवारी १९००.

स्वरूप – कविता, चुटके इ. सर्व प्रकारचे विषय. सर्वसग्रह नाव दिल्यास वावगे होणार नाही.

विशेष माहिती – व्यवस्थापक – रामचद्र पुरुषोत्तम नाडकर्णी, कुडाळ (सावंतवाडी).

[मग्र]

वर्ष १ – अक १ जानेवारी १९०० —.

रसिकविलास

मासिक : सपादक – रामचद्र विठ्ठल महाबरे. प्रकाशक – सपादक, पुणे. वा. व. रु. १. पु. अ. ८२. अकात ३२ पृष्ठे. ६·३ × ४·५. प्रथमाक – जानेवारी १९१३.

स्वरूप – सचित्र आर्टपेपरवर रंगचित्रे. संकीर्ण वाङ्मय, मनोरजक, बोधपर विविध विषय.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९१३ ते ३ मार्च १९१३.

रसिक-विहार

मासिक : प्रकाशक – बापू बळवंत देवधर, विद्याविवेक ग्रंथप्रसारक मंडळी, बडोदे. मुद्रक – उद्योगवर्धक प्रेस, बडोदे. वा. व. रु. २८४. पु. अ. ८४. अंकात ४८ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – जानेवारी १९११.

उद्देश – पक्षविरहित, मनोरंजनास वाहिलेले. स्वरूप – सचित्र, संकीर्ण, कविता, गोष्टी, चरित्रे, विनोदी लेख, विद्यार्थ्यांसाठी लेख, पुराणेतिहासातील गूढ भागाची फोड, शास्त्रीय शोध व लोकोत्तर चमत्कार इ.

ब्रीदवाक्य –

जैसी ज्याची प्रकृती ।
तैसीच तयास उपकृती ॥ (अंक ६ आरंभ पृष्ठ.)
रसिकपणे रसभरें असें हें रसिकांतें प्रतिभासी ।
विविधविषययुत सुखद अपरिमित विविधजीव-
प्रतिभासी ॥

नाना हास्य विनोद प्रकार ।
नाना बोध विचार विहार ॥

(मलपृष्ठावर)

[मुमग्र, मडगाव, आकृते]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९११ ते ६ जून १९११––.

रसिकोद्यान

मासिक : प्रकाशक – महमद अबदुल्ला, नागपूर. मुद्रक – नागपूर वैभव प्रेस (शिळाछाप), नागपूर. वा. व. रु. ८३. ट. ह. सह ८६. प्रथमांक – जून १८९२.

स्वरूप – पत्रव्यवहार, अभिप्राय, हास्योत्पादक विषय, लहान लहान निबंध, सुभाषिते, चरित्रे, कविता इ. संकीर्ण.

विशेष माहिती – ‘ नीरजोला ’ याच्या अकराव्या अंकात चार अंकांच्या पुढे रसिकोद्यान न मिळाल्याची तक्रार आहे. ‘ खरा प्रकार ’ वर्ष २ अंक (११ - १२) पृ. ३०३ ‘ पोच ’ – ‘ अक्षरशून्य लेखकाने लेखणीस व्यर्थ शीण मात्र दिला. ’

वर्ष १ – अंक १ जुलै १८९२ ते ४ (? ऑक्टोबर १८९२)

राजवैद्य

मासिक : प्रकाशक – (मुंबई ?). मुद्रक – रामतत्त्वप्रकाश छा., बेळगाव. वा. व. रु. ८९, मुंबईत ८६. अंकात ८ पृष्ठे. ८·१ × ५·३. प्रथमांक – नवंबर १८९०.

ब्रीदवाक्य –

या च श्रुतिश्चिकित्साया य चार्थं कुरुते भिषक् ।
इति पूर्वाचार्यवचनें राजवैद्यस्तुशोभतु ॥

विशेष माहिती – आर्यभिषक् मासिक पुस्तकाचे परिशिष्ट (?).

[मुमग्रं]

वर्ष ४ व ५ – प्रत्येकी १ ते १२. (न ते अ). नवंबर १८९३ ते ऑक्टोबर १८९५.

राजहंस

[पाहा धंदे जिनवरम् आणि राजहंस]

‘ (श्री) राजहंस ’

मासिक : संपादक – राजहंस कर्ते, (४२९ शनिवार पेठ, पुणे). प्रकाशक – (अंक ४) प्रभाकर बळवंत जोशी, मॅनेजर, पुणे. मुद्रक –

शिवाजी छापखाना, पुणे. वा. व. रु. १८६. पु. अं. ८२. अंकात २० पृष्ठे. ८·५ X ५·५. प्रथमांक – अश्विन श. १८०४.

उद्देश – लोकनीती, व्यवहारज्ञान व कुटुंबशिक्षण यांच्या वृद्ध्यर्थ. स्वरूप – सचित्र, संकीर्ण.

ब्रीदवाक्य –

(१) वाग्देवी मतिदायिनी भगवती क्रीडावनी खेळता
सेवूनी बिसतंतु नित्य कमलानालास विध्वंसिता
त्या गेलाद्यमरी चमत्कृति मना दुर्गम्य ज्या जाहल्या
अर्पाया मनरंजनार्थ सुजना चंचूपुटी आणिल्या

(२) नीरक्षीरविवेके हंसालस्यं त्वमेव तनुषे चेत्
विश्वस्मिन्नधुनान्यः कुलव्रतं पालयिष्यति कः।

(३) क्षीरनीरहि करावया जरी
भिन्न; तू घरी आळसा तरी।
या जनी वदण हंस, त्वत्वता।
चालवील तुझिया कुलव्रता ॥

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक १ ते ९ – नाव 'श्री राजहंस'; प्रकाशक – अनंत वामन दवे आणि मित्रमंडळ. पुढचे अंक मुद्रण स्थळ – राजहंस छापखाना. ब्रीदवाक्य – वर्ष १ अंक १ ते ३ आरंभपृष्ठावर क्र. ३; अंक ४ पासून आरंभपृष्ठावर क्र. २; मलपृष्ठावर सर्वत्र क्र. १

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अश्विन १८०४ ते भाद्रपद शक १८०५.
वर्ष २ – अंक + १ जानेवारी १८८४, २ फेब्रुवारी १८८४—.

(श्री) राजहंस

मासिक : संपादक – (सरकारीनोंद, कर्ता) प्रभाकर बळवंत जोशी, (४५३ नारायण पेठ, पुणे). प्रकाशक– संपादक, मे. राजहंस छा., पुणे. मुद्रक – राजहंस छा., पुणे. अंकात १६ पृष्ठे. ५·९ X ४·२. प्रथमांक – (जुलै १८८४).

स्वरूप – सचित्र.

ब्रीदवाक्य –

'वाग्देवी मतिदायिनी भगवती क्रीडावनी खेळता।' इत्यादी पूर्वीच्या मासिकावरील.

[मुंमग्रं]

वर्ष २ – अंक १ जुलै १८८५—

राजहंस

मासिक : संपादकमंडळ – धोंडो हरी कोरटकर, रघुनाथ मुरलीधर जोशी. प्रकाशक – धोंडो हरी कोरटकर, गौळीगुडा (द. हैद्राबाद). मुद्रक – दक्कन लॉ रिपोर्टर प्रेस, हैद्राबाद. वा. व. रु. ३. पु. अं. ८४. अंकात ३६, ५५ पृष्ठे. ९·२ X ७·१. प्रथमांक – मे १९३०.

उद्देश–मॉडर्न रिव्ह्यूच्या धर्तीवर वाङ्मयसेवा. स्वरूप – संकीर्ण वाङ्मय. राजहंसाचा चारा, सुविचार मौक्तिके, नियतकालिकांतील उतारे, संपादकीय स्फुटे, कविता, गोष्टी, चरित्रे इ.

ब्रीदवाक्य –

' वाङ्मयसेवा हीच देशसेवा व देशसेवा हीच ईशसेवा. '

विशेष माहिती – संपादकमंडळ – वर्ष २–श्रीधर व्यंकटेश केतकर, विठ्ठल रंगराव देशपांडे, दिगंबरराव बिंदु, रामचंद्रराव लातुरकर; वर्ष ४ – धोंडो हरी कोरटकर, यशवंत दिगंबर जोशी; अनंतराव रॉव विणीकर (संपादक व प्रकाशक), मुंबई. पाक्षिक मराठी – वर्ष ५ क्र. ४. पृ. अं. ८६.

[मुंमग्रं, दपासो]

वर्ष २ अंक..., ४ आगस्ट १८५३...
वर्ष ४ – अंक १ ते १९३३..., ४ जा १९३४.
सचित्र ' मराठवाडा अंक '...
वर्ष ५ – अंक..., (८) डिसेंबर १९३४—.

रामकृष्ण-निकेतन

मासिक : संपादक – परशुराम सदाशिव देसाई. प्रकाशक – कृष्णाजी बापूजी कदम, मालवण. मुद्रक–रामप्रसाद प्रेस, मालवण; बलवन्त मुद्रणालय रत्नागिरी.वा. व. रु. १८३. फु. अं. ८२. अंकात ३०-३२ पृष्ठे. १३'५×९'२. प्रथमांक – सप्टेंबर १९२४.

उद्देश – स्वामी विवेकानंद यांच्या शिकवणी. स्वरूप – धार्मिक मासिक. रामकृष्ण परमहंस यांच्या उक्ती व परमार्थपर विचार. चालू कादंबरी ('अवतारी पुरुष' – वर्ष ५) व कविता, गोष्टी इ. संकीर्ण. महिन्याचे राशीवार भविष्य (वर्ष ५).

ब्रीदवाक्य –

ॐ नमो भगवते रामकृष्णाय ।
(वर्ष ४) " उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत । "

विशेष माहिती – चटकदार उद्बोधक मासिक. 'जाहिराती न घेण्याचा निश्चय.' स्थायी स्वरूपासाठी *योजना* – तीन वर्षांच्या मुदतबंदीच्या कराराने, वाटल्यास अल्पस्वल्प व्याजाने, वीस वीस रुपयांप्रमाणे सहायकांनी मदत देणे. *प्रकाशक* – वर्ष ३ गजानन विश्वनाथ पटवर्धन, रत्नागिरी, वर्ष १३ बा. मा. जोशी, पुणे, वर्ष १४ अच्युत मोरेश्वर आपटे, सातारा, *वा. वर्गणी* – वर्ष ३ रु. १८८, वर्ष ४ रु. २८८, फु. अं. ८४; वर्ष १२ रु. १८४, फु. अं. ८२. *आकार* – वर्ष १ अंक ८ - ७'३ × ५; वर्ष ४ - ८'७ × ६'१; वर्ष १२ ९'६ × ५'६; वर्ष १३ - ९'७ × ६'५.

[जग्रं, मग्रं, मुंमग्र, कोल्हापूर, मालवण].

वर्ष १ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७, (८ - १०),, ११, १२. सप्टेंबर १९२४ ते आगस्ट १९२५.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९२७ ते सप्टेंबर १९२८.

वर्ष ५ – अंक १ ते ५, ६, ७ ते १२. अक्टोबर १९२८ ते सप्टेंबर १९२९. अंक ६ बद्दल बलवंत खासगिवाला 'कोंकण अभ्युदय विशेषांक ' दिला.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९२९ ते सप्टेंबर १९३०.

वर्ष ७ व ८ – अंक प्रवेशांक + १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९३१ ते डिसेंबर १९३२ (दोन वर्षे)

वर्ष ९ – अंक १ जानेवारी १९३३ ते १० अक्टोबर १९३३....

वर्ष १२ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जुलै १९३८ ते जून १९३९.

वर्ष १३ – अंक १ जुलै १९३९.... (छापखाना वगैरेच्या स्थलांतरामुळे पुढील अंक बंद. वर्षारंभ बदलून जानेवारीत).

वर्ष १४ – अंक + १ जानेवारी १९४० ते ४ एप्रिल १९४०—.

रामदास आणि रामदासी

मासिक : संपादक – (शंकर श्रीकृष्ण देव) प्रकाशक – शंकर श्रीकृष्ण देव, सत्कार्योत्तेजक सभा, धुळे. मुद्रक – आत्माराम छापखाना, धुळे. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. अंकात ४० पृष्ठे. ८'३ × ५'४. प्रथमांक – ज्येष्ठ शु. १८३७. पुढे चालू. (तीन वर्षे वर्षवार अंक, ४ थ्या वर्षापासून सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – श्रीसमर्थ साम्प्रदायिक ग्रंथांचे प्रकाशन, विचारांचे विवेचन व प्रदर्शन आणि संशोधनात्मक टिपणे इ. प्रसिद्ध करणे, समर्थचरित्र, समर्थ सम्प्रदाय व समर्थकृत ग्रंथ इ. विषयावर वाचकांशी महिनेवार संवाद करणे. स्वरूप – स्फुट पदे, स्तोत्रे, आरत्या, संशोधनवृत्त, रामदासी मठांची माहिती, प्रकाशित व अप्रकाशित ग्रंथांची माहिती, पुण्यक्षेत्रांचे वर्णन, साम्प्रदायिक आचार, उत्सव, जीर्णोद्धार इ. (२४ पृष्ठे – संप्रदायाचे ग्रंथ, कागदपत्र + १६ पृ. साम्प्रदायिक विविध विषय). चिटणिसांचा खुलासा, विज्ञप्ती, अभिप्राय वगैरे, रंगीत मलपृष्ठावर.

ब्रीदवाक्य –

देश काळ वर्तमान। सर्वहि अवेवधान।
कोणते विधीविधान। सावधान सावधान॥

विशेष माहिती – शके १८२७ विजयादशमीस श्रीरामदास आणि रामदासी ग्रंथमाला सुरू झाली. माला मंद निघू लागली म्हणून शक १८३७ पासून मासिकाची जोड. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ६ अंक ६५ रु. २, फु. अं. ८६; वर्ष १० रु. ३, फु. अं. मिळत नाही. *संपादक* – वर्ष १७ गणेश शंकर देव.

[मुंमसं, माइसमं, फर्ग्यु, डेक्कॉ, पुमग्रं, मग्रं, जग्रं]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ज्ये ते वै). ज्येष्ठ १८३७ ते वैशाख १८४० (तीन वर्षे).

वर्ष ४ – अंक ३७ ते ४८. ज्येष्ठ १८४० ते वैशाख १८४१.

वर्ष ५ – अंक ४९, ५०, (५१-५२), (५३-५५), ५६, (५७-५८), (५९-६०). ज्येष्ठ १८४१ ते वैशाख १८४२.

वर्ष ६ – अंक ६१, ६२, (६३-६४), (६५-६६), ६७, (६८-७०).... ज्येष्ठ १८४२ ते वैशाख १८४३.

वर्ष ७ – अंक ७३, (७४-७५), ७६, (७७ ७८), ७९, ८०, (८१-८२), (८३ ८४). ज्येष्ठ १८४३ ते वैशाख १८४४.

वर्ष ८ – अंक + ८५ ते ८८, (८९-९०), (९१ ९२), (९३-९४), (९५-९६). ज्येष्ठ १८४५ ते वैशाख १८४६.

वर्ष ९ – अंक + ९७, ९८, (९९ १००), (१०१ – १०२), (१०३-१०४), १०५ ते १०८. ज्येष्ठ १८४७ ते वैशाख १८४८.

वर्ष १० व ११ – अंक + १०९ ते १३२. ज्येष्ठ १८५१ ते वैशाख १८५३. (दोन वर्षे).

वर्ष १२ – अंक १३३ ते १४२, (१४३-१४४), ज्येष्ठ १८५३ ते वैशाख १८५४.

वर्ष १३ – अंक १४५ ते १५४, ज्येष्ठ ते फाल्गुन १८५४ + १५५ अश्विन १८५५, १५६ का ५५. ज्येष्ठ १८५४ ते कार्तिक १८५५.

वर्ष १४ – अंक + १५७ पौ १८५५, १५८ फा ५५, १५९ वै ५६, १६० अधिक आ, १६१ मा, १६२ पौ, १६३ मा ५६, १६४ वै ५७, १६५ श्रा, १६६ अ, १६७ पौ, १६८ चै १८५८. पौष १८५५ ते चैत्र १८५८.

वर्ष १५ – अंक + १६९ आषाढ ५८, १७० श्रा, १७१ मा, १७२ फा, १७३ पौ ५८, १७४, १७५, १७६ चै ५९, १७७ वै, १७८ ज्ये १८५९, १७९ प्र. १६ ए १९३८, १८० प्र. १६ मे ३८ (१८६० वै).

वर्ष १६ व १७ – अंक १८१ ते २०४. ज्येष्ठ १८५९ ते वैशाख १८६१ (दोन वर्षे).

वर्ष १८ – अंक २०५ ते २१४, (२१५ २१६). ज्येष्ठ १८६१ ते वैशाख १८६२.

वर्ष १९ – अंक २१७ ते २२८. ज्येष्ठ १८६२ ते वैशाख १८६३. अंक २१७ विशेषांक चौथा सुमनहार.

वर्ष २० – अंक २२९ ते २४०. ज्येष्ठ १८६३ ते वैशाख १८६४.

वर्ष २१ – अंक २४१ ते २४८, (२४९-२५०), (२५१-२५२). ज्येष्ठ १८६४ ते वैशाख १८६५.

वर्ष २२ – अंक (२५३-२५४), (२५५-५६), (२५७-५८), २५९, २६०, (२६१-६२), (२६३-६४). ज्येष्ठ १८६५ ते वैशाख १८६६.

वर्ष २३ – अंक २६५ ते २७६. ज्येष्ठ १८६६ ते वैशाख १८६७.

वर्ष २४ – अंक २७७, २७८, (२७९-८०), २८१ ते २८८. ज्येष्ठ १८६७ ते वैशाख १८६८.

वर्ष २५ – अंक २८९ ते ३००. ज्येष्ठ १८६८ ते वैशाख १८६९. अंक २९४ 'धोरगावचे विठ्ठणीस मराणे' हे पुस्तक.

वर्ष २६ ते २८ – अंक ३०१ ते ३३६. ज्येष्ठ १८६९ ते वैशाख १८७२ (तीन वर्षे).
वर्ष २९ – अंक ३३७, (३३८ - ३९), ३४० ते ३४८. ज्येष्ठ १८७२ ते वैशाख १८७३.

(श्री) रामदासी

त्रैमासिक : संपादक – (श्रीधर विष्णु पराजपे). प्रकाशक – श्री रामदास संप्रदाय, हनुमानगड, वर्धा (स्थापना १९०३). अंकात एकूण ३२ + १६ = ४८ पृष्ठे. ९.५ × ६.६. प्रथमांक – १० मे १९१२ (वैशाख वद्य ९ शके १८३४). (कल्प - किरण).

उद्देश – लेख मुख्यत्वे धार्मिक व अध्यात्मपर राहून पूर्णपणे उदार, स्वतंत्र व सर्वात्मक ठेवण्याचा विचार. स्वरूप – हनुमानगडावरून (समालोचन), रामदासी यांची चरित्रे, साधुसंतांचे बोल, निबंधक अप्रकाशित प्रकरणे, अध्यात्मपर व पौराणिक विषयावर लेख.

ब्रीदवाक्य –

ब्रह्मगोळ अवघा भरावा श्रीरामदास्ये ।

विशेष माहिती – 'प्रथमांकी स्वानुभव दिनकर' वर्ते दिनकर यांचे पुत्र रामचंद्रकृत 'श्रीसीताराम संवाद' ग्रंथाची १६ पृष्ठे (३ प्रकरणे पुरी, नवव्याच्या ३४ ओव्या).

[राचिदेरे]

वर्ष १ – अंक १ मे १९१२ —.

राष्ट्र धर्म

मासिक : संपादक – श्री. कृ. (आण्णाशास्त्री) भर्जुनवाडकर. प्रकाशक – बेळगाव. श. व. रु. २. ८.४ × ५.४. प्रथमांक – (मार्गशीर्ष श. १८४२.)

उद्देश – राष्ट्रीय विचाराचे.

ब्रीदवाक्य –

धारणाद्धर्ममित्याहुर्धर्मो धारयते प्रजाः ।
यत्स्याद्धारणसंयुक्त स धर्म इति निश्चयः ॥
धर्मस्थापनेचे नर, ते ईश्वराचे अवतार ।
झाले आहेत पुढे होणार, देणे ईश्वराचे ॥

विशेष माहिती –" मासिकाच्या आरंभीच सुबोध व सरळ संस्कृत भाषेत एक लेख देण्यात येतो. " – 'महाराष्ट्र नियतकालिक दीपिका' १९२२ पृ. २६.

[दवापो]

वर्ष १ – अंक ... ७ ज्येष्ठ १८४३ —.

राष्ट्रबोध

मासिक : संपादक – हरि रघुनाथ भागवत (संपादक 'वंदेमातरम्'). प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – 'वंदेमातरम्' प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ८१२, ट. ह. ८६. अंकात २४, ३२ पृष्ठे. ७.३ × ४.६. प्रथमांक – श्रावण श. १८३१.

उद्देश – राष्ट्रीय विचाराचे. स्वरूप – सचित्र. वर्णचित्रे. राष्ट्रपुरुषाची ओळख, प्रचलित राजकारण, ऐतिहासिक गोष्टी, वर्तमानसार, चालू कादंबरी.

विशेष माहिती – वर्गणीदाराची यादी पाठविल्याशिवाय अलीकडे पोस्ट मासिक रजिस्टर करीत नाही. आम्हास यादी पाठविणे इष्ट वाटत नाही. म्हणून अंक बुकपोस्टाने पाठविणे भाग, म्हणून त्यास हशील जास्त पडते. [वर्ष १ अंक ३ रंगीत मलपृष्ठावर खुलासा].

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ श्रावण १८३१ ते ४, (५ ६), ७ ते ९ चैत्र १८३२—.

राष्ट्र भक्त

मासिक : संपादक – दत्तात्रय बळवंत

पारसनीस, सातारा. प्रकाशक – बाळवेकर आणि मंडळी, मुंबई. मुद्रक – सुबोधप्रकाश छा. मुंबई. वा. व. रु. १८८. पृ. अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८'३ × ५'४. प्रथमांक – जानेवारी १८९५.

उद्देश – 'इंडिया' नामक इंग्रजी मासिकातील राष्ट्रसभेची माहिती मराठी जाणणारांस असत मिळावी व राष्ट्रीय सभेसंबंधाने व इतर राजकीय गोष्टीसंबंधाने आवश्यक माहिती मिळावी. स्वरूप – राष्ट्रीय सभेची माहिती, कोणा राष्ट्रसभासदाचे सचित्र चरित्र, कविता, राष्ट्रीयसभेची उपयुक्तता, महत्त्व, रचना, कार्यक्रम, नामांकित वृत्तपत्रांचे विचार, पार्लमेंटातील वाटाघाट, प्रजेची संकटे व त्यांच्या दूरीकरणाचे उपाय इत्यादी लोकमत उत्पन्न करण्यासारखे विषय.

ब्रीदवाक्य –

"...आय् हू लव्ह्
माय कंट्री'ज् गुड् विथ् ए रिस्पेक्ट् मोअर् टेंडर्
मोअर होली अँड् प्रोफाउंड् दॅन माइन् ओन
लाइफ्. "

—शेक्सपिअर.

विशेष माहिती – राष्ट्रभक्त ऑर दि कॉंग्रेस मन, अंक १ वर – सातारा व सोलापूर स्टँडिंग कॉंग्रेस कमिट्यांच्या आश्रयाखाली राष्ट्रीय सभेचा प्रसार करण्याकरिता निघणारे मासिक पुस्तक. *मोबदला वर्तमानपत्र पाठविण्याचा पत्ता* — सेक्रेटरी, कॉंग्रेस कमिटी, सातारा 'विज्ञापक' नावाचे मासिक-पत्रक पूर्वी गावोगाव पाठविले जाई .चालू सालची राष्ट्रीय सभा महाराष्ट्रात असल्यामुळे तिची विशेष माहिती करून देण्याकरिता 'राष्ट्र भक्त' हे त्या पत्रकास स्वतंत्र मासिकाचे रूप दिले

[टाउनहॉल नाशिक, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९५ ते ३ मा, ४ + ५ आ, ६ म, (७ अ ९ डि १८९५).

राष्ट्रगुरु

त्रैमासिक / मासिक : संपादक – (मासिक) बळकृष्ण रावजी पाल्वणकर. प्रकाशक – महाड. वा. व. रु. त्रै. १, मासिक १८३. पृ. अं. त्रै ८५. अंकात त्रै. ६० पृष्ठे, मासिक ७'२ × ४'२. प्रथमांक – ऑगस्ट १९०४. (विनाय संख्या आरंभमांक).

स्वरूप – मुख्यत्वे राजकीय – सामाजिक, धार्मिक, नैतिक, मनोरंजक, स्फुट विषय व पुस्तके.

ब्रीदवाक्य –

सुलभाः पुरुषा राजन् सततं प्रियवादिनः
अप्रियस्य च पथ्यस्य वक्ता श्रोता च दुर्लभः ।

विशेष माहिती – त्रैमासिक (बहुधा वर्ष २ अंक ७ नंतर) मासिक झाले. प्रथमांकाच्या मलपृष्ठावर साल १९०२ छापले असून आत १९०४ असेच आहे. यात 'हिंदुस्थानातील दुष्काळ' व 'रायगडवर्णन' आलेले आहे.

[पुमग्र]

त्रैमासिक

वर्ष १ – अंक १ ऑगस्ट १९०४, २ नव्हेंबर १९०४, ३ फेब्रुवारी १९०५, ४ मे १९०५.

मासिक

वर्ष २ – अंक + ५ चैत्र.१८२८, ६ वै, ७ —

राष्ट्रीय तरुण भंडारी

मासिक संपादक – शिवराम बाबू वेंगुर्लेकर प्रकाशक – मुंबई. वा व रु २८५. ८'३ × ५'०. प्रथमांक – ऑगस्ट १९२२

[पुमग्र]

वर्ष १ – अंक .. २ सप्टेंबर १९२२ —.

राष्ट्रोदय

मासिक : संपादक – सीताराम केशव दामले. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – 'वन्देमातरम्' छा. पुणे. वा. व. रु. ३-८६. पु. अं. ८६. अंकात प्रकरणवार ५६, ४० पृष्ठे. ८'८ X ६'१. प्रथमांक – आगस्ट १९०९.

उद्देश – बहुजनसमाजामध्ये ज्या चळवळी व हालचाली राष्ट्रहितवर्धक म्हणून प्रचलित असतील त्यांना प्रोत्साहन देणे व इतिहास, विश्वव्यापार व अन्यराष्ट्रीय राजकीय स्थित्यंतरे यांचे आपल्या राष्ट्रीय चळवळीस पाठबळ आहे हे प्रस्थापित करणारे राष्ट्रीय मासिक. स्वरूप – स्टेड् साहेबांच्या 'रिव्ह्यू ऑफ रिव्ह्यूज' च्या धर्तीवर, संपादकीय विचार व उद्गार, पुस्तक परीक्षण, ऐतिहासिक, चालूपीन विशेषतः राजकीय लेख, मासिक समालोचन वगैरे. 'अशक्य काय आहे?' (बाड़ बाखरी). मुखपृष्ठावर भारतमाता हिंद चालकास मुरवाळीत आहे असे चित्र.

ब्रीदवाक्य –

वन्दे मातरम् ।
यत्परवशं दुःखं । यत्स्वात्मवशं सुखम् ॥ – मनु

विशेष माहिती – मराठीमधील दोन प्रमुख मासिके गेल्या वर्षीच बंद झाल्यामुळे (१ १ विश्ववृत्त, २ समालोचक) राष्ट्रोदय मासिक काढण्याचे ठरविले. अंक ६ – विजापूर येथे अब्रूनुकसानीचा खटला झाल्यामुळे अंक घाईने काढला.

[मुमम]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९०९ ते ६ जानेवारी १९१०---.

रेखा

मासिक : संपादक – बाळ गंगाधर धैसास. प्रकाशक – संपादक, माबुर्डे, पुणे वा. व. रु. ०-१२. फु. अ. ०-१. अंकात ३० पृष्ठे. ७'२ X ४'९. प्रथमांक – जानेवारी १९३८.

उद्देश – मधुकर गायन वादन विद्यालयातर्फे प्रसिद्ध होणारे. स्वरूप – कथा, संगीतविषयक लेख, कविता, भविष्य इ.

[मग्रं, टिळकविद्यापीठ, वैद्य, धैसास]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९३८, ..., ३ मा, ४ ए १९३८, ५---.

रोहिणी

मासिक : संपादक – श्रीपाद महादेव माटे, कार्यकारी संपादक – मा. द. खेर. प्रकाशक – मा. द. खेर, पुणे. मुद्रक – शिवाजी मि. प्रेस. पुणे. वा. व. रु. १०. फु. अं. रु. १. अंकात ६०, ७५ पृष्ठे. ११ X ८'४. प्रथमांक – जून १९४७. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – स्वतःच्या कल्पना सांगण्याकरिता स्वतःचे नियतकालिक. अनेक विद्वानांचा सहयोग घेऊनही संपादकाने स्वतः चे सूत्र लिहावे आणि स्वतःच्या कल्पना सांगाव्या व लेखांवरून त्या त्या विषयावर लिहवावे. नवोदित लेखकांना प्रोत्साहन देणे. स्वरूप – सचित्र संकीर्ण साहित्य. विनानावाचे किंवा टोपणनावाचे लेख, व व्यक्तिविषयक उल्लेख व भांडणे यांना स्थान नाही. सदरे – मला काय वाटते (संपादकीय), अणुरेणू व टिपलेले दाणे (संकलन), औद्योगिक वृत्तविशेष, साधनाक्षरे (वर्ष २ अंक ५ पासून), पोच व परिचय (वर्ष ३ अंक १ पासून)

विशेष माहिती – संचालक – वसंत (सदाशिव) काणे. संपादक – वर्ष ३ पासून वसंत काणे. विशेषांक – वर्ष १ अंक १ साहित्यसंमेलन विशेषांक, अंक ६ दिवाळी अंक, अंक ७ केळकर विशेषांक, अंक १० महात्मा श्रद्धांजलि अंक, (वर्ष १ अं. १२ - वर्ष २ अं. १) वर्षारंभ विशेषांक, वर्ष २ अंक ६ दीपावलि, अंक १० चित्रपट विशेषांक, अंक १२ साहित्य संमेलन विशेषांक, वर्ष ३ अंक १ लघुकथांक, अंक ३ स्वातंत्र्य अंक, अंक ५ राष्ट्रीय स्वयंसेवक अंक, अंक (६ मासविरहित) दिवाळी अंक, अंक १० चित्रपट विशेषांक, अंक १२ साहित्य संमेलन विशेषांक, वर्ष ४ अंक

१ फोटोग्राफ (गुजराती विभाग १), अंक ६ शिवाजी अंक, अंक ७ वाङ्‌मय अंक.

[फर्ग्युसन, डाँगे, पुणर्ण]

वर्ष १ – अंक १ ते (१२ – वर्ष २ चा १) जून १९४७ ते जून १९४८.

वर्ष २ – अंक २ ते १२. जून १९४८ ते मे १९४९.

वर्ष ३ – अंक १ ते ५...९ ते १२ जून १९४९ ते मे १९५०.

वर्ष ४ – अंक १ जून १९५० ते ७ डिसेंबर १९५०.

ललना

मासिक : प्रकाशक – यशोदा लक्ष्मण जोशी, पुणे. मुद्रक – इंदिरा प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ६. पृ. अं. ८८. आकार ६४ पृष्ठे. ६·५ × ४·२. प्रथमांक – जानेवारी १९४८.

उद्देश – लैंगिक विषयाचे.

[ठाम]

वर्ष १ – अंक...२ फेब्रुवारी १९४८—.

लायब्ररी मिसेलेनी

त्रैमासिक : संपादक – जनार्दन सखाराम कुडाळकर. प्रकाशक – सेंट्रल लायब्ररी, बडोदे वा. व. रु. २ (परदेशी ४ शिलिंग). अंकात ७४ (= इंग्रजी २८ + गुजराथी २४ + मराठी १४ + इतर ८) पृष्ठे. ९·१ × ६·७ प्रथमांक – आगस्ट १९१२. (पुस्तक – अंक).

उद्देश – सेंट्रल लायब्ररी खात्याने हाती घेतलेल्या मोफत शिक्षणदानाचाचा पवित्र कार्याचा हातभार लावणे. स्वरूप – आर्टपेपरवर फोटोचित्रे. ग्रंथालय मुख्यरचना आणि ग्रंथव्यवहार इत्यादी विषय, निबंध, इतिवृत्ते, वृत्तसार, छायाचित्रे, ग्रंथसंग्रह, परिषदा, प्रदर्शने याची माहिती. टीका टिप्पणी, ग्रंथालय चळवळ (मराठी, गुजराती व इंग्रजी विभाग).

ब्रीदवाक्य –

' दि पब्लिक लायब्ररी इज् दि पीपल्स युनिव्हर्सिटी. '

' सार्वजनिक पुस्तकालय हे जनतेचे विद्यापीठ आहे. '

विशेष माहिती – ' ग्रंथालयाच्या बाबतीत सरकार व सेंट्रल लायब्ररी यांनी योजना आखली तरी वैयक्तिक प्रयत्नांनी नाही, त्याकरता आहे ' असा खुलासा (वर्ष ३ अंक १ - २). पर्वणी – प्रथम विशेष वर्ष ३ अंक १ - २. दोन आवृत्त्या – ऑ. १९१७ पासून एक इंग्रजी गुजराती व दुसरी इंग्रजी मराठी अशा दोन आवृत्त्या

[मुंबई]

वर्ष १ – अंक १ ऑगस्ट १९१२, २ व १२, ३ फे १९१३, ४ मे १९१३. पृ ४४१.

वर्ष २ – अंक १ ऑ १३, २व१३, (३ - ४) मे १९१४. पृ. ३८७.

वर्ष ३ – अंक + (१ २) ऑ व १९१५, (३ - ४) फे - मे १९१५. पृ. २७०

वर्ष ४ – अंक + १ ऑ १९१७, (२ - ३) व फे, ४ ऑक्टोबर १९१७. पृ. ३०६.

वर्ष ५ – अंक (१ - २) ऑ व १९१८, (३ ४) फे मे १९१८ पृ. १३४.

वर्ष ६ – अंक (१ - २) ऑ व १९१९, (३ ४) फे मे १९१९. पृ १३५.

लिंगायत धर्मप्रकाश

मासिक : संपादक – विरुपाक्षस्वामी देशिकेंद्रमहाराज. प्रकाशक – संपादक, लातूर. वा व रु. २८८. ८ × ५·५. प्रथमांक – ऑक्टोबर १९२०.

ब्रीदवाक्य –

स्वधर्म स्वदेश स्वभाषादिकांचा ।
उदयार्थ हा धर्म प्रकाश साचा ॥ – संपादक

वर्ष १ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. अक्टोबर १९२० ते सप्टेंबर १९२१.

वर्ष २ – अंक १ अक्टोबर १९२१—.

लेवा संजीवन

मासिक : संपादक – सीताराम नाना चौधरी. प्रकाशक – जळगाव. वा. व. रु. १॥१२. प्रथमांक – जानेवारी १९१८.

उद्देश – मागासलेल्या जातींच्या (विशेषत: लेवा) उन्नत्यर्थ.

विशेष माहिती – 'लेवासंजीवन' हे नाव पुढे सरकारी यादीमध्ये १९४७ ते १९५१ पर्यंत आढळते.

वर्ष १ – अंक .., २ फेब्रुवारी १९१८—.

लोकनाट्य

मासिक : संपादक – टी. एस. कावले. सहसंपादक – (सहायक) शरद निफाडकर, जगन्नाथ तस्कर, श्रीधर राहय, नरेंद्र मोरे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ३. पु. अं. ८४. अंकात ४४ पृष्ठे. ९.६ X ७.२. प्रथमांक – नवंबर १९४८.

उद्देश – लोकनाट्यद्वारे लोकरंजन आणि लोकशिक्षणाचा प्रसार करणाऱ्या अभिनव संस्थाच्या आदर्श संघटनेचे प्रमुख मासिक.

ब्रीदवाक्य –

'लोकरंजनातून लोकशिक्षण.'

विशेष माहिती – मध्यवर्ती मेळा असोसिएशने चालविलेले.

[सुमग्र, मग्र]

१ – अंक १ नवंबर १९४८, (२ - ३) डिसेंबर - जानेवारी १९४९—. अंक १ दिवाळी अंक.

लोकमान्य

मासिक : संपादक – वर्ष १ – एकनाथ यादव निफाडकर; वर्ष २ – १ निफाडकर, २ केशव महादेव सेनाळकर, ३ दुर्गाप्रसाद आत्माराम तिवारी. प्रकाशक – संपादक, धुळे. मुद्रक – आत्माराम छा. धुळे. वा. व. रु. ३॥४. फु. अं. ॥५. अंकात ३२ पृष्ठे. ८.७ X ५.७. प्रथमांक – माघ शु. ५ श. १८४३ (वसंतपंचमी राजशक २४८). (सत्या अंकक्रमांक).

उद्देश – राष्ट्रीय पक्षाचे राजकीय मासिक. राष्ट्रीय सभेच्या मताचा पुरस्कार. मनोवैचित्र्य काढून टाकणे. स्वरूप – मलपृष्ठावर योराची वचने. सचित्र चित्रेपणे अधूनमधून. केवळ रुक्ष होऊ नये म्हणून गोष्टी, वार्तकथा, कविता, वाङ्मयविषयक लेख, सामाजिक लेख, लोकमान्याच्या सिंहगर्जना, पोच व अभिप्राय, महाराष्ट्राच्या बुद्धिसागरातील रत्ने (मराठी मासिकांतील उतारे).

ब्रीदवाक्य –

तेजस्तेजस्विनामहम् ।

विशेष माहिती – वर्ष १ मध्ये ब्रीदवाक्याशिवाय दर अंकावर नवीन काव्यपंक्ती. उदाहरणार्थ अंक ५ वर – नयनी प्रेमाग्नि जयाच्या ठिणग्या नेत्रे निवर्तील । नव्या युगाच्या नव्या डफावर नवी थाप तो मारील ॥ 'निफाडकराचा द्वितीय (?) प्रयत्न ' चिरायु व श्रेयस्कर होवो' (वि. ज्ञा. विस्तार वर्ष ५३ अंक ३ मसपृ. ४).

[सुमग्र, सुंमर्म]

वर्ष १ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. माघ १८४३ ते पौष १८४४. अंक (६ ७) लोकमान्य अंक. (मलपृष्ठावर दुर्गाने इ. १९२१ - २२ छापले आहे).

वर्ष २ – अंक १३ ते २८. माघ १८४४ ते पौष १८४५.

लोकमित्र

मासिक : संपादक – दत्तात्रय गोविंद गंधार (पुस्तक २१ वर प्रथम). प्रकाशक – बर्माभग

गोविंद खडेकर, खानापूर (बेळगाव). मुद्रक – बेळगाव समाचार छा., बेळगाव; धनंजय छापखाना, खानापूर (स्थापना नवंबर १८९६). वा. व. वर्ष २ रु. ८४; वर्ष ६ रु. ८८. पु. अं. वर्ष ६ रु. ८१. अंकांत १२ पृष्ठे. ७'२ X ४'२. प्रथमांक – जुलई १८९१.

उद्देश – सामान्य मराठी वाचकांच्या गरजा पुरविणे. स्वरूप – चरित्रे, निबंध, गोष्टी, स्थळवर्णने, कविता, मासिक समालोचन, वाङ्मयविहार, सुभाषित-संग्रह, पुस्तक परिचय, मुलांचे जग, शोधबोध-विनोद, भाषावैचित्र्य, संस्थासमाचार, प्रासंगिक विचार, महिलामनोरंजन.

ब्रीदवाक्य –

जितकें काहीं आपणास ठावें ।
तितकें हळूहळू शिकवावें ।
शहाणे करून सोडावें । सकळ जना ॥ १ ॥
— रामदास

जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी ।

विशेष माहिती – *मालक* – (प्रारंभी) दत्तात्रय गोविंद खडेकर. *मुद्रक* – १८९६ पर्यंत 'बेळगाव समाचार' छा., *आवृत्ती* – वर्ष २ अंक १ ते ३ यांची दुसरी आवृत्ती जोडअंकाच्या रूपात. *नीतिवाक्ये* – वर्ष २३ पासून – अद्वेष्टा सर्व भूतानां मैत्रः करुण एव च । निर्ममो निरहंकारः समदुःखसुखः क्षमी ॥ गी. १२-१३. वर्ष ३१ अंक २ वर – जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी । *संपादक व सहायक* – वर्ष २१ सहायक ना. ह. आपटे; वर्ष २६ सहायक ना. वा. गुणाजी, वि. धा. हुइप (केयूरक); वर्ष ३० सहायक का. रा. पालवणकर; वर्ष ३१ उपसंपादक : च. ह. पळणिटकर; वर्ष ३३ अंक ३-४ सहसंपादक कृ. ना. आठल्ये; वर्ष ३४ अंक ३ पासून दुसरे सहसंपादक के. र. कारीकर; वर्ष ३६ सहसंपादक पत्त आठल्ये (मृत्यू नवंबर १९२६), वर्ष ४१ अंक ७ पर्यंत सहायक दु. आ. तिवारी. *पृष्ठसंख्या* – वर्ष २ - २०, वर्ष ११ - २४, वर्ष १८ - ३२, वर्ष १९ - ४०, वर्ष २४ - ७२, वर्ष ३३ - ४०. *वा. वर्गणी* – वर्ष ६ - रु. ८८, वर्ष ११ रु. १८२, वर्ष २१ रु. १८८, वर्ष ३१ रु. १८१०, वर्ष ३२ रु. १८१४, वर्ष ३४ रु. २, पु. अं. ८४. *आकार* – वर्ष १३ - ८'४ X ५'३, वर्ष २१ - ६'८ X ४'७, वर्ष २५ - ८'४ X ५'४.

[एमसं, मसं, मुंमसं, माइसंमं, दवापो, डेक्कन्कॉलेज, मटगाव]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलई १८९१ ते जून १८९२.

वर्ष २ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. जुलई १८९२ ते जून १८९३.

वर्ष ४ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. जुलई १८९४ ते जून १८९५.

वर्ष ५ व ६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जु ते जू). जुलई १८९५ ते जून १८९७ (*दोन वर्षे*).

वर्ष ७ ते १० – अंक प्रत्येकी १२ (जु ते जू) काही जोड अंक. जुलई १८९७ ते जून १९०१ (चार वर्षे).

वर्ष ११ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), ६ ते ८, (९ - १०), (११ - १२). जुलई १९०१ ते जून १९०२. पृ. २८८. जोड अंकात प्रत्येक मासाची आरंभपृष्ठे स्वतंत्र.

वर्ष १२ ते २० – प्रत्येकी अंक १२ (जु ते जू) काही जोड अंक. जुलई १९०२ ते जून १९११ (नऊ वर्षे)

वर्ष २१ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. जुलई १९११ ते जून १९१२. पृ. ३०४. अंक ६ डि १९११ 'दिल्ली दरबार अंक', सहायक – ना. ह. आपटे, समडोळीकर.

वर्ष २२ ते २५ – अंक प्रत्येकी १२ (जु ते जू) काही जोड अंक. जुलई १९१२ ते जून १९१६ (चार वर्षे). प्रतिवर्षी डिसेंबरचा 'दिल्ली दरबार' स्मरण खास अंक, अनुक्रमे 'नंबर' २, ३, ४, ५.

वर्ष २६ ते ३५ – प्रत्येकी अंक १२ (जु ते जू) काही जोड अंक. जुलई १९१६ ते जून १९२६ (दहा वर्षे).

वर्ष ३६ – अक १ ते ८, (९ १०), ११, १२ जुलै १९२६ ते जून १९२७ अक (९ १०) मा ए १९२७ निशात सावत्सरिक 'शिवाजी अक'
वर्ष ३७ – अक १ ते ६, (७ ८), ९ ते १२ जुलै १९२७ ते जून १९२८ अक ४ अ १९२७ 'सपादक अक'
वर्ष ३८ ते ४५ – प्रत्येकी अक १२ (जु ते जू) काही जोड अक जुलै १९२८ ते जून १९३६ (आठ वर्षे)
वर्ष ४६ – अक १, २, (३ ४), (५ ६), ७, (८-९), १० ते १२ जुलै १९३६ ते जून १९३७ अक (३ ४) स ज ३६ खास लघुकथा अक
वर्ष ४७ – अक १ ते १२ जुलै १९३७ ते जून १९३८ अक ५ न ३७ सडेकर सत्कार समारभ खास अक
वर्ष ४८ – अक १ ते ५, (६ ७), ८ ते १२ जुलै १९३८ ते जून १९३९
वर्ष ४९ – अक १ जुलै १९३९ ते ३, (४ ५), ६ डिसबर १९३९ —

लोक-रंजक

मासिक सपादक – दत्तात्रय रघुनाथ राजाध्यक्ष प्रकाशक – लोकरजन प्रयप्रसारक मडळी, मुबई वा व रु १ फु अ ८२ ७२ X ४२ प्रथमाक – नवबर १९०९

स्वरूप – कविता, गोष्टी, कादबऱ्या, निबध, करमणूक

ब्रीदवाक्य –

व्हानपण बरवे देवा । न चले कोणाचाही हवा ॥

विशेष माहिती – यात नाथमाधवकृत 'प्रेम आणि सत्य'

[मुमग्र]

वर्ष १ – अक १ नवबर १९०९ ते ३ जानेवारी १९१०—

[१८]

लोकरंजन

मासिक सपादक – वैद्य गोविंद बळवत लोखडे प्रकाशक – नागपूर मुद्रक – आल्बर्ट छा, नागपूर वा व रु ८८ फु अ ८१ अकात १२ पृष्ठे ७२ X ४२ प्रथमाक – एप्रिल १८९२

उद्देश – मनोरजक विषयाचे मासिक – आबाल वृद्धाकरिता स्वरूप – कविता, चरित्रे, सुभाषित, नाटक, चालू कादबरी इ

ब्रीदवाक्य –

आपरितोषाद्विदुषा न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम्
बलवदपि शिक्षिताना आत्मन्यप्रत्यय चेत ॥

विशेष माहिती – *सहायक* – आनंदराव कृष्णराव पोटे, कृष्णराव पडित, आत्माराम आप्पाजी पाडे [– विहगम, एप्रिल १९३४, पृ २३९ ४२]

[ठामग्र, गोरक्षण नागपूर, मवाळकर स नागपूर]

वर्ष १ – अक १ ते १२ एप्रिल १८९२ ते मार्च १८९३
वर्ष २ – अक + १ एप्रिल १८९४, २, ३ जून १८९४ —

लोकशिक्षण

मासिक सपादक – जनार्दन विनायक ओक प्रकाशक – संपादक, तळेगाव दाभाडे (पुणे) मुद्रक – आर्यभूषण छा, पुणे वा व रु २८८, विद्यार्थ्यांस रु. २ फु अ ८४ अकात ३२ ४० पृष्ठे ९६ X ६६ प्रथमाक – अश्विन शु १० श १८३४ शेवटचा अक – फाल्गुन श १८४०

उद्देश – लेखनद्वारा लोकसेवा – ज्ञानज्ञान बहुजनसमाजाला सुलभ करून देणे स्वरूप – प्रचलित राजकारण व निव्वळ मनोरजन वगळून सामाजिक, धार्मिक, नैतिक, औद्योगिक, शिक्षण

विषयक व शास्त्रीय विषयांवर लेख. विविध विषय-संग्रह, पोच व अभिप्राय.

ध्येयवाक्य –

जावी तामस सर्व बुद्धि विलया व्हावी पुरी जागृती
ज्ञाना सर्वहि पूर्वजी मिळविल्या रक्षोनि हो संस्कृती।
अन्यांना मधुनी सदुत्तमरता लागो बरी ती दिशा
देऊ निर्मल लोकशिक्षण असे विश्वेश देवो यशा ॥

विशेष माहिती – *प्रकाशनस्थल* – वर्ष ३ अंक ७ पासून पुणे. *संपादक* – वर्ष ६ अंक (७ - ८) पासून जनार्दन सखाराम करंदीकर. *प्रकाशक* – वर्ष ६ अंक (७ - ८) पासून रामकृष्ण दत्तात्रय पराडकर. *कागद* – वर्ष ४ अंक ११ पासून हलका कागद.

[मुंमग्रं, डेक्कॉ, जम्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अश्विन १८३४ ते भाद्रपद १८३५. पृ. २ + ३८४.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. अश्विन १८३५ ते भाद्रपद १८३६. पृ. २ + ३८०.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. अश्विन १८३६ ते भाद्रपद १८३७. पृ. ५००.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. अश्विन १८३७ ते भाद्रपद १८३८. पृ. २ + ४८०.

वर्ष ५ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), ६ ते १२. अश्विन १८३८ ते भाद्रपद १८३९. पृ. २ + ४१०.

वर्ष ६ – अंक (१ २), (३ - ४), (५-६), (७ - ८), (९-१०), (११ - १२). अश्विन १८३९ ते भाद्रपद १८४०. पृ. २९२.

वर्ष ७ – अंक (१ - २), (३ ४), (५ - ६). अश्विन १८४० ते फाल्गुन १८४०. पृ. २२४.

लोकशिक्षण

मासिक : *संपादक* – *गणेश गंगाधर जांभेकर*. *प्रकाशक* – संपादक, पुणे. *मुद्रक* – समर्थ भारत छा., पुणे. वा. व. रु. ४, वर्ष ५ रु. ४८८. फु. अं. ८६, ८८. अंकात ६४, ८० पृष्ठे. ८·४ × ५·८. प्रथमांक – जानेवारी १९२८. शेवटचा अंक – जून १९४१.

उद्देश – *सर्वांशी स्वतंत्र तथापि पुन्हा 'लोकशिक्षण 'च्या पुनरुज्जीवनाचाही प्रयत्न.* विद्येची सेवा. लोकशिक्षणद्वारा लोकसेवा. महाराष्ट्रीय प्रगतीस वाहिलेले. *स्वरूप* – अखिल महाराष्ट्राच्या प्रगतीचे निदर्शक व पोषक वाङ्मय; *विविधज्ञानसंवर्धक, सद्भावनापोषक, देशोन्नतिकारक व सदभिरुचिपोषक लोकांस मार्गदर्शक सर्व* प्रकारचे लेख.

ध्येयवाक्य –

सा विद्या या विमुक्तये ।

वर्ष ६ –

नानाविद्याकलायुक्तं साराऽसारसमीक्षकम् ।
महाराष्ट्रोन्नतिकरं वर्धतां लोकशिक्षणम् ॥

विशेष माहिती – वर्ष ५ पासून लघुग्रंथमालेची जोड व वार्षिक वर्गणीत वाढ रु. ४८८. डिसेंबर १९३२ च्या अंकानंतर "लोकशिक्षणाचे हे पंचवार्षिक ज्ञानसत्र कर्जाची उभारणी पूर्ण होईपर्यंत तात्पुरते बंद" केले (पृ. ७९०) तरी लोकशिक्षण लघुग्रंथमाला स्वतंत्रपणे चालू राहणार. *वा. वर्गणी* – वर्ष ५ फु. अं. ८८, वर्ष ६ - फु. अं. ८६. *आकार* – वर्ष ६ - ९·७×६·५; वर्ष १० - ८·४×५·४. *लघुग्रंथमाला* – वर्ष १० अंक १–या वर्षी प्रत्येकी रु. ८१२ किंमतीचे दोन उत्तम लघुग्रंथ मिळून शिवाय ९०० पृष्ठे विविध लेखांचा मजकूर मिळेल. लघुग्रंथमालेचा थोडा थोडा मजकूर प्रत्येक अंकात. लोकशिक्षणमंडळ लिमिटेड केल्यामुळे तुटीत चालल्याकारणाने मासिक बंद केले (उपसंहार).

[मुंमग्र, ठवापो, मसाप, जम, डेक्कॉ]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२८. पृ. ८२०.

वर्ष २ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२९. पृ. ८३८.

वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ते९, (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३०. पृ. ८६०.
वर्ष ४ – अंक (१ - २), ३ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३१. पृ. ८८०.
वर्ष ५ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ८, (९ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३२. लघुग्रंथमालेची जोड.
वर्ष ६ – अंक + १ (जाने. = जुलै), २ ते ६, (७ - ८), ९, १०, (११ - १२). जुलै १९३५ ते जून १९३६. नवीन उपक्रमाचे पहिले वर्ष.
वर्ष ७ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जुलै १९३६ ते जून १९३७. अंक (११ - १२) डॉ. केतकर विशेषांक.
वर्ष ८ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १०, (११ - १२). जुलै १९३७ ते जून१९३८. अंक १ डॉ. केतकर विशेषांकाची पुरवणी.
वर्ष ९ – अंक १, (२ - ३), ४,५, (६ - ७), (८ - ९), १०. जुलै १९३८ ते एप्रिल १९३९. पृ ७०४. अंक ११ व १२ बद्दल ' कविकुलगुरु कालिदास ' हा लघुग्रंथमालेतील ग्रंथ.
वर्ष १० – अंक १ ते ७, (८ - ९), १० ते १२. जुलै १९३९ ते जून १९४०. अंक (८ - ९) माधव जूलियन विशेषांक.
वर्ष ११ – अंक १, (२ - ३), ४ जुलै ते अक्टोबर १९४० + ७ ते १२ जानेवारी ते जून १९४१. अंक ५ व ६ माणासल्यामुळे न काढता पुढील अंकात अधिक पृष्ठे देऊन भरपाई. अंक १० संमेलनांक.

लोकशिक्षण

मासिक : संपादकमंडळ – बा. ग. जगताप, माणिक पटवर्धन (कार्यकारी संपादक), शं. ल. थोरात (का. स.). प्रकाशक – चिटणीस, महाराष्ट्र लोकशिक्षण समिती, पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात १६ पृष्ठे. १०·७ × ८·३. प्रथमांक – अक्टोबर १९४८. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – महाराष्ट्र लोकशिक्षण समितीचे मुखपत्र.

ब्रीदवाक्य –

अशाध्य ते साध्य करिता सायास ।
कारण अभ्यास तुका म्हणे ॥

[मर्प्र]

वर्ष १ – अंक ..., २ न १९४८, ..., ४ जा १९४९ + ५ मा ४९ ते १०, (११ - १२) सप्टेंबर - अक्टोबर १९४९.
वर्ष २ – अंक ..., ४ फे १९५०, (५ - ६), ७ ते १२ अक्टोबर १९५०. अंक (५ - ६) अभ्यासक्रम विशेषांक.
वर्ष ३ – १ नवंबर १९५०—.

लोकसेवक

पाक्षिक : संपादकमंडळ – मा. दा. तुंपल्लीवार, नी. ल. दिवाणजी. प्रकाशक – संपादक, चांदा, (१९३९) नागपूर. मुद्रक – चांदा प्रिंटिंग प्रेस, चांदा. वा. व. रु. १८२. अंकात ४ पृष्ठे. क्राउन चतुष्पत्री. प्रथमांक – १ आगस्ट १९३७.

उद्देश – निद्रिस्त जनतेस जागृत करून राष्ट्रकार्यरत करून राष्ट्रीय प्रवृत्ती वाढीस लावणे. **स्वरूप** – खास कॉंग्रेसच्या प्रचाराकरिता – बातमीपत्रे, संपादकीय, कॉंग्रेसकार्याचे वृत्तांत, लेखमाला, नियतकालिकाचे परिचय व परीक्षण.

ब्रीदवाक्य –

(१) पडे सांकडे सर्वदा सेवकाचे
दिनानाथ हे ब्रीद विख्यात साचे ।
मनामाजि ते जैसजैसी अपेक्षा
करीना कदा राम त्याची उपेक्षा ॥
(२) दुःखिता आसरा व्हावे ।
नसे इच्छा दुजी काही ॥

—समर्थ रामदास

विशेष माहिती – संचालक – मा. स. कथमनार. प्रकाशन प्रत्येक महिन्याच्या १ व १६ तारखेस. स्थलांतर नागपुरास १९३९. वैयक्तिक सत्याग्रह सुरू झाल्यावर १९४० त बंद पडले.

[लिहून आलेली माहिती वृ. ना. फाटक]

वर्ष १ – अंक १ ते २४. ऑगस्ट १९३७ ते जुलै १९३८.

वर्ष २ – अंक अनियमित.

लोकहितवादी

मासिक : संपादक – लोकहितवादी (= गोपाळराव हरि देशमुख). प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – श्रीशिवाजी छा., पुणे. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात २० पृष्ठे. ८ × ५·३. प्रथमांक – अक्टोबर १८८२.

उद्देश – आबालवृद्ध जिमास्त्रीपुरुषांच्या उपयोगार्थ. पूर्वीचे अयज्ञान व समजुती ही गतार्थ झाली, हे समजावे व "उपयुक्त ज्ञान चोहीकडे प्रसिद्ध करण्यासाठी जी राज्ये आज पुढे आहेत त्यांच्या तोडीचे ग्रंथ आपल्या लोकांत प्रसिद्ध झाले पाहिजेत या उद्देशानेच प्रस्तुतचे मासिक प्रसिद्ध करण्याचा हेतू धारण केला आहे." स्वरूप – ऐतिहासिक, व्यावहारिक, सांसारिक, सामाजिक, धार्मिक, वैद्यकीय, राजकीय, नीतीचे, सदाचरणाचे, देशस्थितीच्या संबंधाचे, लोकसुधारणेचे वगैरे नाना विषय. पृथक्पृथक् पुस्तके बांधण्याच्या सोयीसाठी त्यांची पाने निरनिराळी छापण्याची व्यवस्था.

ब्रीदवाक्य –

क्षणं वित्तं क्षणं चित्तं क्षणंजीवितमानवः ।
यमस्य करुणा नास्ति धर्मस्य त्वरिता गतिः ॥ १ ॥
विद्वानेव विजानाति विद्वज्जनपरिश्रमम् ।
न हि वन्ध्या विजानाति गुर्वीं प्रसववेदनाम् ॥ २ ॥
अहिंसा सत्यमस्तेयं शौचमिंद्रियनिग्रहः ।
एतं सामासिकं धर्मं चातुर्वर्ण्येऽब्रवीन्मनुः ॥ ३ ॥
शक्त्योपकारः कर्तव्यो नापकारः कदाचन ।
नोपकारात्परो धर्मो नापकाराच्च पातकम् ॥ ४ ॥
नहि जन्मनि श्रेष्ठत्वं ज्येष्ठत्वं गुणमुच्यते ।
केतकीकुसुमे पश्य लघुनेऽपि गौरवम् ॥
विषादप्यमृतं ग्राह्यं बालादपि सुभाषितम् ।
अमित्रादपि सद्वृत्तममेध्यादपि कांचनम् ॥ – मनु.

विशेष माहिती – शेवटचे ब्रीदवाक्य जाड ठशात. यात वर्ष १ अंक २ मध्ये 'उदेपूरचा इतिहास' व वर्ष २ अंक (२-३) मध्ये 'गुजरात देशाचा इतिहास' या पुस्तकाची सुरुवात. प्रकाशक – (सरकारी नोंद) कृष्णराव बापूजी माडे.

[मुंमसं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४, (५-६), ७ ते १०, (११-१२). अक्टोबर १८८२ ते सप्टेंबर १८८३.

वर्ष २ – अंक १, (२-३), (४-५), ६, (७-९), (१०-१२). अक्टोबर १८८३ ते सप्टेंबर १८८४.

वर्ष ३ – अंक (१-३) अक्टोबर-डिसेंबर १८८४, (४-६), (७-९)! एप्रिल-जून १८८५ —.

लोकहितवादी

त्रैमासिक : संपादक – लोकहितवादी (= गोपाळराव हरी देशमुख). प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – ज्ञानचक्षु छा., पुणे. वा. व. रु. १. फु. अ. ८६. अंकात ६० पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक — एप्रिल १८८३.

उद्देश – 'लोकहितवादी' मासिकाचा ऐतिहासिक भाग. स्वरूप – कर्नल टॉड याच्या प्रथाधारे भाषांतररूपाने उदेपूरचा इतिहास.

ब्रीदवाक्य –

(मलपृष्ठावर सर्वांत वर)
विप्राणां ज्ञानतो ज्यैष्ठ्यं क्षत्रियाणां तु वीर्यतः ।
वैश्यानां धान्यधनतः शूद्राणामेव जन्मतः ॥

– मनु.

(मलपृष्ठावर सर्वांत खाली)
शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रकर्म स्वभावजम् ॥
— गीता

डावी बाजू —
स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि ।
धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्क्षत्रियस्य न विद्यते ॥१॥
यदृच्छयाचोपपन्नं स्वर्गद्वारमपावृतम् ।
उजवी बाजू —
सुखिनः क्षत्रियाः पार्थ ! लभन्ते युद्धमीदृशम् ॥ २ ॥
अथ चेत्त्वमिमं धर्म्यं संग्रामं न करिष्यसि ।
ततः स्वधर्मं कीर्तिं च हित्वा पापमवाप्स्यसि ॥ ३ ॥
— गीता

मध्ये —
शूद्रयोनौ हि जातस्य सद्गुणानुपतिष्ठतः ।
वैश्यत्वं लभते ब्रह्मन् क्षत्रियत्वं तथैव च ॥
— भारते अजगरोपाख्याने नहुषप्रश्ने.

मथळ्याखाली —
गडमें गड चितोड गड और सब गढैया है
ताल में ताल भोपाल और सब तलैया है ॥

विशेष माहिती — " आमचे मासिक सुरू होऊन एक वर्ष झाले. पृष्ठे थोडी म्हणून ऐतिहासिक भागाकरिता ह्या त्रैमासिक पुस्तकाची वेगळी योजना केली." वर्ष २ अंक ५ व वर्ष ३ अंक ९ या नोंदी सरकारी यादीवरून केल्या आहेत. यात वर्ष १ अंक १ पासून ' राजस्थानचा इतिहास '.

[मुमग्रं]

वर्ष १ — अंक १ एप्रिल १८८३, २ जु ८३, ३ अ ८३, ४ जानेवारी १८८४.
वर्ष २ — अंक + ५ जानेवारी १८८६, ६ भाद्रपद १८०८, ७ डि १८८६, ८ मार्च १८८७.
वर्ष ३ — अंक + ९ डिसेंबर १८८७ —.

वकिलांचा साथी

मासिक : संपादकमंडळ — (करणार) गोविंद बाबा गुरुजर, परशुराम विष्णु योगी. प्रकाशक — म्यानेजर काशिनाथ विष्णु फडके, ठाणे. मुद्रक — अरुणोदय छा. ठाणे (शिळा). वा. व. रु. ५. ८·४ × ५·३. प्रथमांक — आगस्ट १८६७. (पुस्तक अंक).

स्वरूप — कूळ आले की वकिलाने करावयाचा विचार, प्रमाणशास्त्र, करारशास्त्र, हिंदुशास्त्र, मुसलमानी शास्त्र.

वर्ष १ — अंक १ आगस्ट १८६७ ते ४ नवंबर १८६७—.

वकील

मासिक : प्रकाशक — (प्रसिद्ध करणार) माधव रामचंद्र मुधोळकर, चिकोडी (बेळगाव). मुद्रक — निर्णयसागर छा. मुंबई. वा. व. रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात ६४ पृष्ठे. ८·७ × ६·२. प्रथमांक — सप्टेंबर १८९४. (पुस्तक अंक).

उद्देश — न्यायाधीश, मॅजिस्ट्रेट, पोलिस अमल्दार, पोलिस पाटील, वकील, मुखत्यार, व्यापारी, कुळकर्णी व इतर धंदे करणाऱ्या सर्वांस कायद्याचे ज्ञान होण्यासाठी. स्वरूप — हिंदुधर्म-शास्त्र, मुसलमानी शास्त्र, सुमारे एकवीस महत्त्वाचे कायदे (नामांकित ग्रंथांच्या व तज्ज्ञांच्या आधारे), हायकोर्टाचे निवाडे, वकिलीच्या सर्व प्रकारच्या परीक्षांचे प्रश्न व साद्यंत उत्तरे, मुख्य मुख्य चाललेल्या हकीकती, कायद्याची सूत्रे, कायद्याची मूलतत्त्वे.

विशेष माहिती — इंग्रजी मथळा — ' दि वकील. '

[मुमग्रं]

वर्ष १ — अंक १ सप्टेंबर १८९४ ते ७ मार्च १८९५—.

वकील

मासिक : संपादक — शंभु गणेश गाडगीळ. प्रकाशक — संपादक, नागपूर. मुद्रक — गोरक्षण छा. नागपूर. वा. व. रु. ४८६. अंकात २०

पृष्ठे. ८·४ X ५·४. प्रथमांक – (जानेवारी १९१५).

उद्देश – निव्वळ मराठी वाचकांना इंग्रजी कायद्याची माहिती व्हावी.

विशेष माहिती – नागपूर लॉ रिपोर्टसूचे प्रकाशन.

[आइटे]

वर्ष ३ – अंक ..., ६ जून १९१७—.

वंजारी त्रैमासिक

त्रैमासिक : प्रकाशक – रामाजी नरसूजी कालेवार (एक संपादक), मुंबई. वा. व. रु. १·८. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·२ X ५. प्रथमांक – जानेवारी १९१९.

उद्देश – वंजारी म्हणजे धान्याची नेआण करणारे व्यापारी – रावजीन, भुसारजीन, लाडजीन, मथुरेजीन – या समाजाची स्थिती सुधारणे. स्वरूप – समाजाची स्थिती, समाजातील व्यक्तींची माहिती, शैक्षणिक माहिती इ.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९१९, २ ए, ३ जु, ४ अक्टोबर १९१९.

वणजारी

त्रैमासिक : संपादक – विनायक शंकर कालेवार. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – असोशिएटेड ॲडव्हर्टायझर्स अॅण्ड प्रिंटर्स, मुंबई. वा. व. रु. १. अंकात ३० पृष्ठे. ७·२ X ४·८. प्रथमांक – फेब्रुवारी १९४१.

उद्देश – अखिल भारतीय वणजारी परिषदेचे मुखपत्र.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ फेब्रुवारी १९४१, ..., ३ आगस्ट १९४१ —.

वणजारी

मासिक : संपादक – शंकर रामाजी पानठरे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ०४. अंकात २४ पृष्ठे. ७·१ X ४·७. प्रथमांक – जून १९४७.

उद्देश – अखिल भारतीय वणजारी परिषदेचे अधिकृत मासिक.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जून १९४७ ते ३ आगस्ट १९४७ —. अंक ३ स्वराज्य अंक.

वन्दे जिनवरम्

मासिक : संपादक – तात्या नेमिनाथ पागळ. प्रकाशक – कृष्णाजी रामचंद्र लाटकर, निपाणी (बेळगाव). मुद्रक – धनंजय प्रेस, खानापूर (बेळगाव). वा. व. रु. १·४. फु. अं. ०२. अंकात २८,३२ पृष्ठे. ८ X ५·२. प्रथमांक – एप्रिल १९०८ (वीरशक २४३४.) (वीरशक जोडीला.)

उद्देश – स्वधर्म व स्वावलंबन याचे शिक्षण. स्वरूप – धार्मिक, सामाजिक, राजकीय, नैतिक, ऐतिहासिक, मनोरंजक लेख.

ब्रीदवाक्य –

(१) प्रसार ज्ञानाचा करुनि निखिल ज्ञानतिमिर।
हराया, ऐक्याचा प्रकट करण्या मार्ग रुचिर।
कथाया ती तत्त्वें बहु उभयलोकीं हितकर।
म्हणोनीया घेई जनन जगिं 'वंदे जिनवरम्'॥

(२) भेत्तार पापपुंजाना दातार मोक्षसंपदाम्।
नेतार नयमार्गाणा वंदे जिनवरं सदा॥

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष ४ ७·२ X ४·८. *संपादक* – वर्ष ३ आर. आर. खेबटे. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ४ रु. १·१२. "चालू वर्षात टिळकांचे व्याख्यानामुळे वर्गणीदार वाढतात व त्यामुळे व्याख्यानाच्या अंकाची पुनरावृत्ती काढावी लागत आहे." (संदर्भ – जाहिरात –

कल्पद्योतिपादर्श वर्ष ३ अंक ८ मे १९०९ मलपृष्ठ ३).

[पुमग्र, मग्र, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, (४-५), ६, (७-८), (९-१०), ११, १२. एप्रिल १९०८ ते मार्च १९०९.
वर्ष २ – अंक १ एप्रिल १९०९ ते ५, (६-८) नव्हेंबर १९०९ —. मासिकाची अनुक्रमणीय अवस्था.
वर्ष ३ – अंक + १ ते १२. नव्हेंबर १९१० ते अक्टोबर १९११.
वर्ष ४ – अंक १ नव्हेंबर १९११ ते ३, .., ६ ए ते ८ जून १९१२—.
वर्ष ५ – अंक (जुलै १९१४ च्या सुमाराचा एका अंकाची पोच – संदर्भ कल्पद्योतिपादर्श वर्ष ४ अंक ४)

वन्दे जिनवरम् आणि राजहंस

मासिक : संपादक – मनोहर बापूजी महाजन, (अकोला). प्रकाशक – कृष्णाजी रामचंद्र लाटकर, निपाणी (बेळगाव). मुद्रक – वन्दे जिनवरम् छा. वा. व. रु. २८८. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – (पुढे वर्ष ७ चालू) जुलै १९२३.

उद्देश – जैनसमाजाची जागृती. स्वरूप – जैनधर्मविषयक माहिती, निबंध, चरित्रे, चर्चा, तीर्थक्षेत्रे, शास्त्रविचार व संकीर्ण वाङ्मय, कायदा, स्थानेसुमारी इ.

विशेष माहिती – 'वन्दे जिनवरम्'ची ६ वर्षे झाल्यावर युद्धजन्य परिस्थितीमुळे ८ - ९ वर्षे बंद होते. त्याच्या पुनरुज्जीवनकालापासून 'राजहंसा'चे साह्य मिळाले. जोड नाव झाले. [संदर्भ – वर्ष ७ अंक १२ मलपृष्ठ २] संपादक – वर्ष ९ अबादास रामजी महाजन

[मग्र, मुमग्र]

वर्ष ७ – अंक १ ते ८, (९ १०), ११, १२. जुलै १९२३ ते जून १९२४.
वर्ष ८ – अंक + १ ते ३, ..., (७-८), ...(११-१२). ऑक्टोबर १९२४ ते आगस्ट १९२५—.
वर्ष ९ – अंक + १ नव्हेंबर १९२५, २ डिसेंबर १९२५—.

वनिता विश्राम

मासिक : प्रकाशक – एम् पी. वेणी, एम् अचल आणि कंपनी, मुंबई. वा. व. रु. ३८८. अंकात ६० पृष्ठे. ९·८ × ६·६, अंक (३-४) ७·२ × ४·८. प्रथमांक – अक्टोबर १९१५.

स्वरूप – सचित्र. लेख, निबंध, प्राचीन व अर्वाचीन प्रसिद्ध स्त्रियांची चरित्रे, नीतिमार्गदर्शक गोष्टी, कादंबऱ्या, कविता, इ

[मुंमग्र]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९१५, २, (३-४), ५, ६ मार्च १९१६—.

वनिता-विश्व

मासिक : संपादक – सौ चंद्रकला भ. हाटे. सहसंपादक – विलासिनी क. रेळे. प्रकाशक – ज मो. मालिमकर, मुंबई. वा. व. रु ४ फु अ. ८६. अंकात ६४ पृष्ठे. ८·५ × ५·३, वर्ष २- ९·७ × ७·४. प्रथमांक – आगस्ट १९४८

उद्देश – महिलावर्गाच्या सर्वांगीण उन्नतीला वाहिलेले स्वरूप – सचित्र स्त्रियांचे जागतिक प्रश्न व हिंदुस्थानातील स्त्रियांचे जिव्हाळ्याचे प्रश्न यांचे संकलन.

विशेष माहिती – 'दीपावली विशेषांक १९५०' उपलब्ध आहे त्यावर वर्ष, अंक, वगैरे निर्देश नाही. संपादक – विलासिनी रेळे.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १, २, (३-४), ५ ते १२. आगस्ट १९४८ ते जुलै १९४९. अंक

(३ - ४) दीपावली अंक, अंक ७ कन्याशाळा ज्युबिली अंक.

वर्ष २ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १२. ऑगस्ट १९४९ ते जुलै १९५०. अंक (३ - ४) दिवाळी अंक, अंक १० स्त्री-शारीरिक शिक्षण विशेषांक.

वर्ष ३ – अंक... दीपावली विशेषांक १९५०–.

वर्धा शिक्षण

मासिक पत्रिका : संपादक – स. ब. भागवत. प्रकाशक – कार्यवाह, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे. वा. व. रु. १८८. पृ. अं. ८२. अंकात ८ पृष्ठे. १२·९ × ८·१. प्रथमांक – सप्टेंबर १९३९. शेवटचा अंक – आगस्ट १९४०.

विशेष माहिती – संपादकांची प्रकृती नादुरुस्त झाल्यामुळे प्रथम ३ महिने व पुढे कायम बंद.

[टिमवि]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. सप्टेंबर १९३९ ते आगस्ट १९४०.

वऱ्हाड-शाळा-पत्रक

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद नारायण भाई दाडेकर) डायरेक्टर ऑफ पब्लिक इन्स्ट्रक्शन, वेरार. प्रकाशक – अकोला, अमरावती. वा. व. रु. २८८. पृ. अं. ८४. अंकात (वर्ष ५३) ५६ पृष्ठे. ७·४ × ४·८. प्रथमांक – जून १८७६. शेवटचा अंक – मे - जून १९४८.

उद्देश – शिक्षकांच्या उपयोगासाठी. *स्वरूप* – आर्टपेपरवर पर्णचित्रे.

ब्रीदवाक्य –

(आरंभपृष्ठ वर्ष ५०)
माते सरस्वति तुझे भांडार मला अपूर्वसे गमते।
दानाने वृद्धिगत पावे परि सचये क्षणि क्षयते॥
—उत्तमानुज

(मलपृष्ठ वर्ष ५१)
अपूर्वः कोऽपि कोशोऽयं विद्यते तव भारति।
व्ययतो वृद्धिमायाति क्षयमायाति संचयात्॥
(वर्ष ७२) विद्या परं दैवतम्।

विशेष माहिती – ' वेरार स्कूल पेपर '. नाव - वर्ष १ अंक १ 'वऱ्हाडचे शालापत्रक'; वर्ष १ अंक २ वर ' वऱ्हाड शाळा पत्रक '. *आकार* – वर्ष ६ - ६·७ × ४·६; वर्ष ९ - ७·२ × ४·८; वर्ष २४ - ८ × ५·१; वर्ष ३८ - ९ × ६·३; वर्ष ७१ - ९·१ × ७. *मुद्रक* – वर्ष २४ मुद्र वऱ्हाडी छा. अकोला; वर्ष २७ वतनदार छा. अकोला; वर्ष ३० श्रीवेंकटेश्वर छा. मुंबई; वर्ष ३७ आल्बिअन प्रेस, अमरावती; वर्ष ५१ आल्बिअन प्रिं. प्रेस, अमरावती; वर्ष ७२ हि. व्या. प्र. मंडळाचे सरस्वती मुद्रणालय. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ४४ रु. १८३, वर्ष ५० रु. २८८, पृ अं. ८४. *संपादक* – वर्ष ४९ गोपाळ शिवराम जोगळेकर (सुमारे १९२३ पासून वऱ्हाड कॉयंट बोर्डाचे विद्यमाने); वर्ष ५४ जी. वी. देशमुख' वर्ष ५५ अ. तु. वाळके; वर्ष ६६ वि. तु. चौधरी; वर्ष ६७ अंक ४ ना. कृ. दिवाणजी, वर्ष ७२ अंक ५ पासून रामचंद्र दशरथ देशपांडे. ग्रँट बंद झाली, सरकारी आज्ञेने बंद केले.

[डे. कमिशनरचे ऑफिस अमरावती, सार्वजनिक वाचनालय, मुंबई]

वर्ष १ ते ८ – अंक प्रत्येकी १२ (जू ते मे) बरेच जोड अंक. जून १८७६ ते मे १८८४ (आठ वर्षे).

वर्ष ९ – अंक १ ते ११. जून १८८४ ते एप्रिल १८८५.

वर्ष १० – अंक (१ - ३), (४ - ५); (६ - ७), (८ - ९), (१० - ११), १२. मे १८८५ ते एप्रिल १८८६.

वर्ष ११ – अंक १ ते ११. मे १८८६ ते मार्च १८८७.

वर्ष १२ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - ६), ७ ते ९, (१० - ११). एप्रिल १८८७ ते फेब्रुवारी १८८८ +

वर्ष १३ – अंक ......, (७ - ८) अ - न १८८८, (९ - १०), (११ - १२). फे - मार्च १८८९.

वर्ष १४ ते १८ – अंक प्रत्येकी १२, (ए ते मा) बरेच जोड अंक. एप्रिल १८८९ ते मार्च १८९४ (पाच वर्षे).

वर्ष २० – अंक १, (२ - ३), (४ ५), ६ ते ८, (९ - १०), ११, (१२-वर्ष २१ चा १). एप्रिल १८९५ ते एप्रिल १८९६.

वर्ष २१ – अंक २ मे १८९६, ३, (४ - ५), ६, ७, (८ - ९) न - डिसेंबर १८९६....

वर्ष २४ ते २८ – अंक प्रत्येकी १२ (ए ते मा) बरेच जोड अंक. एप्रिल १८९९ ते मार्च १९०४ (पाच वर्षे)

वर्ष २९ – अंक (१ - २), (३ - ४), ५, (६ - ७), (८ - ९), १० ते १४. एप्रिल १९०४ ते मे १९०५. अंक १३ व १४ = वर्ष ३० चे अंक १ व २.

वर्ष ३० – अंक ३ ते १२. जून १९०५ ते मार्च १९०६.

वर्ष ३१ ते ४४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ए ते मा) एप्रिल १९०६ ते मार्च १९२० (चौदा वर्षे). वर्ष ३८ चे अंक ७ ते १२ यावर वर्ष ३९ आणि वर्ष ३९ चे अंक १ ते ३ यावर वर्ष ४० असे चुकून छापले आहे.

वर्ष ४५ ते ४९ – अंक प्रत्येकी १२ (ए ते मा) काही जोड अंक एप्रिल १९२० ते मार्च १९२५ (पाच वर्षे).

वर्ष ५० – अंक . , (२ - ३) मे जू १९२५, ४, ५, आगस्ट १९२५. अंक (२ ३) ५० वा वाढदिवस विशेषांक

वर्ष ५१ ते ५५ – अंक प्रत्येकी १२ (ए ते मा) काही जोड अंक. एप्रिल १९२६ ते मार्च १९३१ (पाच वर्षे).

वर्ष ५६ – अंक (१ २), ३ ते ७, (८ - ९), १० ते १२. एप्रिल १९३१ ते मार्च १९३२. अंक (१ - २) शिक्षण विशेषांक, अंक (८ - ९) दीपावली विशेषांक.

वर्ष ५७ – अंक (१ - २), ३ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. एप्रिल १९३२ ते मार्च १९३३. अंक (७ - ८) दीपावली अंक.

वर्ष ५८ – अंक (१ - २), ३ ते १२. एप्रिल १९३३ ते मार्च १९३४.

वर्ष ५९ – हा वर्षक्रमांक गळला !

वर्ष ६० – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १२. एप्रिल १९३४ ते मार्च १९३५. अंक (३ - ४) शिक्षण विशेषांक

वर्ष ६१ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. एप्रिल १९३५ ते मार्च १९३६. अंक (२ - ३) राज्यारोहण रौप्य जुबिली महोत्सवांक.

वर्ष ६२ ते ६६ – अंक प्रत्येकी १२ (ए ते मा) काही जोड अंक. एप्रिल १९३६ ते मार्च १९४१ (पाच वर्षे) वर्ष ६२ अंक (५ - ६) पद्धतिविशेषांक.

वर्ष ६७ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. एप्रिल १९४१ ते मार्च १९४२. अंक (७ - ८) दिवाळी अंक.

वर्ष ६८ – अंक (१ - २), ३ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. एप्रिल १९४२ ते मार्च १९४३. अंक (१ - २) प्राथमिक शिक्षक विशेषांक, अंक ३ पुरवणी, अंक (७ - ८) दिवाळी अंक.

वर्ष ६९ – अंक (१ - २), ३ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. एप्रिल १९४३ ते मार्च १९४४. अंक (१ २) खास वर्षारंभ अंक, अंक (७ - ८) दिवाळी अंक

वर्ष ७० – अंक (१ २), ३ ते ६, (७ - ८), ९, (१० ११), १२. एप्रिल १९४४ ते मार्च १९४५. अंक (१ - २) वर्षारंभ अंक, अंक (७ ८) दिवाळी अंक.

वर्ष ७१ – अंक (१ - २), ३ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. एप्रिल १९४५ ते मार्च

१९४६. अंक (१ - २) वर्षारंभ अंक, अंक (७ - ८) ग्राम सुधारणा ग्राम शिक्षण विशेषांक.

वर्ष ७२ – अंक १ ते ७, (८ - १०), ११, १२. एप्रिल १९४६ ते मार्च १९४७. अंक ७ शारीरिक शिक्षणांक, अंक ११ शिक्षक अंक

वर्ष ७३ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १२. एप्रिल १९४७ ते मार्च १९४८. अंक ६ स्वातंत्र्यदिन अंक; अंक ९ ग्रंथालय अंक, अंक १२ श्रद्धांजलि अंक.

वर्ष ७४ – अंक १ एप्रिल १९४८, (२ - ३) मे जून १९४८ —. अंक (२ - ३) *समाजशिक्षण अंक.*

वसंत

मासिक : संपादक – शंकर श्रीधर कामत सहसंपादक – डी. पी. बोरवणकर. प्रकाशक – संपादक, (मुंबई) वा व रु २८८. पृ. अ ८४. आकार ७६ पृष्ठे ९'६ × ६'६. प्रथमांक – अक्टोबर १९३४.

उद्देश – *मराठी भाषेतील उच्च दर्जाच्या* मासिक पुस्तकातच भर घालणे. स्वरूप – मलपृष्ठावर तीनरंगी चित्र, आत आर्टपेपरवर पर्णचित्रे कथा, कविता, चित्रे, प्रहसन, नाट्य छटा, शब्दचित्रे, मनोरंजनार्थ लेख, प्रचलित महत्त्वाच्या विषयांचे मासिक समालोचन व चर्चा

[मुमग्र, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९३४, २ न दिवाळी अंक, ३, ४ जा ३५, ५, ६ मार्च १९३५ —

वसंत

मासिक : संपादक – दत्तप्रसन्न सदाशिव काटदरे प्रकाशक – संपादक, मुंबई मुद्रक – मौज प्रिं. ब्यूरो, मुंबई वा व रु. १०. पृ-अ रु. १. आकार ६० - ६४ पृष्ठे १० ४×८'४. प्रथमांक – नवंबर १९४३. पुढे चालू १९६७. (वर्ष - पुष्प, प्रथम १४ पुष्पे)

उद्देश – ' विचारप्रवर्तक साहित्य व सात्त्विक करमणूक '. स्वरूप – सचित्र, कलावर्तमान, विचारप्रवर्तक लेख, सात्त्विक मनोरंजन करणाऱ्या सामाजिक लघुकथा, टीकालेख, ज्ञान व मनोरंजन, व्यंग्यचित्रे, विनोद, आठवणी व आख्यायिका, सामाजिक व राजकीय चर्चा.

निवेष माहिती – महाराष्ट्राचे अभिनव प्रकाशन *मुद्रक* – पुष्प ६ न्यू टाइम्स प्रिंटरी, पुष्प ७ वसंत प्रेस, मुंबई. प्रथम महायुद्धकालीन *निर्बंधामुळे नवे नियतकालिक काढणे अशक्य* झाले. त्यामुळे मासिक पुष्पाचे प्रकाशन म्हणून औंध संस्थानात पहिले डिक्लेरेशन केले नंतर त्याच कारणासाठी ' कलावर्तमान ' नावाचे एक बंद पडलेले मासिक विकत घेऊन 'वसंतप्रकाशन - कलावर्तमान मासिक ' म्हणून अंक काढले पुढे युद्धाचे निर्बंध उठल्यावर ' वसंत ' उजळ माथ्याने मासिक म्हणून निघू लागले

[मुमग्र, मग्र, जग्र]

वसंत प्रकाशन (पुष्पे)

(वर्ष १ व २)–अंक १ ते १४. नवंबर १९४३ ते डिसेंबर १९४४. पुष्प १ दिवाळी, पुष्प ४ शारदीय पुष्प, पुष्प ८ - विनोदपुष्प

वसन्त-कलावर्तमान

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. *जानेवारी ते डिसेंबर* १९४५ अंक ५ औद्योगिक सार अंक, अंक ११ दिवाळी अंक

वर्ष ४ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९४६ अंक ११ दिवाळी अंक

वसंत

वर्ष ५ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९४७ अंक ५ ' आरोग्य अंक ', अंक ११ दिवाळी अंक

वर्ष ६ – अंक १ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९४८. अंक ४ महर्षि कर्वे विशेषांक, अंक ११ - दिवाळी अंक

वर्ष ७ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४९. अंक ६ गृहिणी विशेषांक; अंक ११ दिवाळी अंक.

वर्ष ८ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०. अंक ५ विवाह विशेषांक; अंक ११ दिवाळी अंक.

वसंत–विहार

मासिक : संपादक – धोंडू तुकाराम तोडवळकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. अंकात ४८ पृष्ठे. ७·२ X ४·८. प्रथमांक – अक्टोबर १९२५.

[आफळे]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९२५ —.

वसुधैव कुटुंबक

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु. १. अंकात १६ पृष्ठे. प्रथमांक अक्टोबर १९००.

उद्देश – धार्मिक विषयाचे मासिक. धार्मिक विषयाची चर्चा व संग्रह करणे. परधर्माविषयी निंदात्मक मजकूर येणार नाही. **स्वरूप** – मठ विषयक माहिती, नजीकची तीर्थक्षेत्रे यांचे वर्णन, साधुसंतांची चरित्रे, चमत्कार इ., धर्मजागृतीचे लेख, इतर मासिकांतील धार्मिक लेखांची भाषांतरे, धार्मिक चळवळी व संस्था यांची माहिती. मराठी कवी व कविता, ग्रंथपरीक्षणे इ.

ब्रीदवाक्य –

अनित्यानि शरीराणि पै(वि)भवो नैव शाश्वतः ।
नित्यः संनिहितो मृत्युः कर्तव्यो धर्मसंग्रहः ॥

विशेष माहिती – पत्रव्यवहाराचा पत्ता – दामोदर गंगाधर मराठे, गाणगापूर (सोलापूर), श्रीदत्त संस्थान विठ्ठल चैतन्य विश्रांतिमठ गाणगापूरच्या विद्यमाने. मठोत्पादक – विठ्ठल चैतन्य बोवा. 'फिलॉसॉफिस्ट', 'ब्रह्मवादिन्' यांचा आदर्श. 'आर्यधर्मदर्पण' व 'आर्यधर्मरहस्य' यांची दिशा वेगळी.

[मुंमग्रं, दकेगों]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९००, २ नवंबर १९०० —.

वागीश्वरी

मासिक : संपादकमंडळ – रामचंद्र बाळाजी मावकर (प्रकाशक), श्रीनिवास रामचंद्र बोबडे. प्रकाशक – वर्ष १ अंक ७ पासून रामचंद्र मार्तंड हजरनवीस, नागपूर. वर्ष २ जयकृष्ण केशव उपाध्ये. मुद्रक – महाराष्ट्र छा. नागपूर, अंक ७ – श्रीगणेश प्रि. वर्क्स, पुणे; वर्ष २ – अरुण छा., उमरावती. वा. व. रु. ४ आगाऊ. फु. अं. ८६. अंकात ४८, ६४ पृष्ठे. ९·६ X ६·५. प्रथमांक – अश्विन शु. १० श. १८५१. (वर्ष - विलास).

उद्देश – हिंदुसंस्कृतीच्या पुनरुज्जीवनार्थ झटणारे. **स्वरूप** – धार्मिक, शास्त्रीय, ऐतिहासिक, राजकीय, वाङ्मयिक, कलात्मक वगैरे ललित व विदग्ध विषयांची चर्चा, लघुकथा, कविता, नवप्रकाशित ललित विदग्धकृतींची निर्भीड परीक्षणे; प्रचलित सार्वजनिक प्रश्नांची स्पष्ट व सांगोपांग चर्चा, स्वभावचित्रे, जगप्रसिद्ध व्यक्तींचे परिचय इ.

ब्रीदवाक्य –

'संस्कृति म्हणजे राष्ट्राचा आत्मा'
तमोगणविनाशिनी सकलकालमुद्योतिनी ।
धरातलविहारिणी जडसमाजविद्वेषिणी ॥
कलानिधिसहायिनी लसदलोलसौदामिनी ।
मदन्तरवलंबिनी भवतु कापि कादंबिनी ॥

विशेष माहिती – *उत्पादक* – गोपाळ मुकुंद हुद्दार. *संपादकमंडळ* – वर्ष २ चे : १ कृष्णशास्त्री धुळे, २ श्री. रा. बोबडे, ३ गोपाळ मुकुंद हुद्दार, ४ रामचंद्र बाळाजी मावकर, ५ शंकर बाळाजी शास्त्री. संपादक – वर्ष ५, अंक १ - ७

श्री. रा. बोबडे; अंक ८ पासून शं. बा. शास्त्री. *प्रकाशक* – वर्ष ४ कृष्णा श्रीधर जोशी. *वा. वर्गणी* – वर्ष ५ रु. ३, फु. अं. ८४. *आकार* – वर्ष ५ – ९·५ × ७·२. *मनाई हुकूम* –वर्ष १ विलास १२ च्या सुमारे मुंबई सरकारचा मनाई हुकूम सुटला. *लेखलेखकसूचि* – वर्षवार.

सरकारकडून जामीन मागणी – वर्ष ३ विलास ८ (वैशाख श. १८५४) मधील 'संजीवन' (त्र्यं. शं. वकील) कृतिबद्दल १००० रु. चा जामीन.

[दवापो, गगंजा, जप्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अश्विन १८५१ ते भाद्रपद १८५२. पृ. ७७९.

वर्ष २ – १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. अश्विन १८५२ ते भाद्रपद १८५३. पृ. ८३७.

वर्ष ३ – अंक (१ - २) अश्विन - का १८५३, (३ -४), ५ ते ९ ज्येष्ठ १८५४. अंक १० ते १२ बद्दल 'अश्रु-फुले' (त्र्य. शं. वकील) कथासंग्रह देण्यात आला.

वर्ष ४ – अंक + १ ते १२. मे १९३३ ते एप्रिल १९३४, अंक ९ ला ३४ विशेषांक.

वर्ष ५ – अंक १ मे १९३४ ते ९ (जानेवारी) १९३५ —.

वाग्विलास

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) दामोदर सावळाराम. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – विद्यामकाश छापखाना, मुंबई वा. व. रु. २ फु. अं ८६. अंकात सदरवार प्रकरणवार २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – अक्टोबर १८८३. (पुस्तक–अंक).

उद्देश – आबालवृद्ध स्त्रीपुरुषाच्या उपयुक्त विषयांचे. स्वदेशाचा बाणा धरून. *स्वरूप* – कला-कौशल्य, पदार्थ, विद्यावृद्धी वगैरे शास्त्रीय विषय. उपयुक्तविषयरत्नमाला, सत्पुरुषचरित्रमाला, मनोरंजक चमत्कार गोष्टी, सुभाषित, लोकवार्ता, कादंबरी, नाटक इ.

ब्रीदवाक्य –

बलस्य व्यसनानीह यान्युक्तानि मनीषिभिः ।
मुख्यो मेदोहि तेषा तु पापिष्ठो विदुषा मतः ॥
– विराटपर्व

न ब्रह्मविद्या न च राज्यलक्ष्मी ।
जशी तशी हे कविता कवीची ।
सर्वोत्तमी अर्पण मात्र होते ।
चित्तास कन्येसम सौख्य देते ॥ – प्रसन्नराघव

विशेष माहिती – मुद्रक – पुस्तक १ अंक २ *सद्धिदर्पण छापखाना. मालकी* – पु. १ अंक ६ पासून विनायक मोरेश्वर घामणकर अथवा कृष्णाजी नारायण शास्त्री. वाग्विलासातील 'अभिनव तरुणी विद्या प्रहसना' संबंधी खटला झाल्यामुळे अंक मागासले. या खटल्यात प्रथकर्ते सुटले. मुद्रक व विक्रेते यास दंड झाला. पुस्तक २ अंक (८ - ९) पासून 'वेदान्तज्ञानप्रकाश' मासिक पुस्तकाचा मजकूर 'वाग्विलासा'तच देण्याचा ठराव केला.

[मुंमग्रं, मग्र, दवापो]

वर्ष १ – अंक...२ नवंबर १८८३, ३, (४ - ५) फे ८४, + ६ मा १८८५ ते ११ आगस्ट १८८५ ...

वर्ष २ – अंक १ अक्टोबर १८८५ ते ९ जून १८८६ —.

वाग्विलास

मासिक : संपादक – कुमुदिनी सेन. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८१८२. अंकात २४ पृष्ठे. ११ × ८·७. प्रथमांक – (मे १९३५).

उद्देश – सुख, संपत्ती, समाधान या विषयास वाहिलेले. आबालवृद्ध स्त्रीपुरुषांसाठी स्त्रियांनी चालविलेले. *स्वरूप* – लेख, कविता, लघुकथा इ.

ध्येयवाक्य –

अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ।

विशेष माहिती – मालक लीलावती गोविंद बोले.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक ...., २ जून १९३५ ते ५ सप्टेंबर १९३५ —.

वाङ्मय

मासिक : संपादक – एकनाथ यादव निफाडकर. प्रकाशक – संपादक, नाशिक. वा. व. रु. २८४ फु अं. ८५. अंकात ४० पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – चैत्र श. १८५५ (मार्च १९३३).

स्वरूप – संपादकीय, साहित्य व भाषा, ललितवाङ्मय; तात्त्विक व शास्त्रीय, सामाजिक, धर्मविषयक, आर्थिक, ग्रंथपरीक्षणे, मनरंजन, कविता, पत्रे, डायरी इ. नटचित्रमाला, वाङ्मयभक्तचित्रमाला.

विशेष माहिती – यात वर्ष १ अंक १ – मराठी नियतकालिकांचे समालोचन. अंक ६, ७ – नागपूरची मासिके व मराठीचे घाट. शिवाय (१) नटचित्रमाला, (२) वाङ्मय भक्तचित्रमाला. वर्ष ३ अंक (३ - ४) – 'इंग्रजी अमदानीतील साठ उत्कृष्ट पुस्तके कोणती ?

[दवापो, मग्र, मुंमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५५. अंक ४ कविपरीक्षण अंक

वर्ष २ – अंक ... २ वैशाख १८५६, ३, ... ६ मा, ... ८ डि १९३४, ११, मार्च १९३५ .. .

वर्ष ३ – अंक .., २ जुलै १९३५, (३ - ४) आ - सप्टेंबर १९३५ —.

वाङ्मयशोभा

मासिक : संपादकमंडळ – मनोहर महादेव केळकर, पु. रा. भिडे. प्रकाशक – पु. रा. भिडे प्रकाशन संस्था, पुणे. मुद्रक – प्रतिमा छापखाना पुणे. वा. व. रु. १८८ (तीन महिन्यात नाव नोंदविणारास रु. १). फु. अं. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ९'५ × ७'५. प्रथमांक – ५ मे १९३९. पुढे चालू १९६७. (वर्ष ९ अं ४ आगस्ट १९४७ पासून सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – (वर्ष ५ अंक २ पासून) जीवन व वाङ्मय यास वाहिलेले मनोहर ग्रंथमालेचे मासिक. साहित्य, साहित्यिक आणि साहित्यिकांचा परिचय. मराठी वाङ्मयासंबंधी माहिती सतत पुरविणारे मासिक किंवा 'साहित्य पुरवणी'. *स्वरूप* – सचित्र चित्रपर्णे. कथा, स्वभावचित्रे, व्यक्तिचित्रे, 'या महिन्यातील वाङ्मयशोभा' (वाङ्मय समालोचन), कविता इ. शिक्षणविषयक लेख, 'लयदृष्ट' (परकीय वाङ्मयाचा परिचय), वाहते वारे, रुपेरी संसार, ग्रह आणि तारे, गल्ल्याची सीर (विनोद व आख्यायिका), शास्त्र-शास्त्रज्ञ, संसार इ. सदरे.

ध्येयवाक्य –

(वर्ष १ अंक ५ ते वर्ष ५ अंक १)
हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ।

विशेष माहिती – संस्थापक, पहिल्या तीन अंकांचे संपादक व पहिल्या आठ अंकांचे प्रकाशक – पु. रा. भिडे. फक्त वर्ष १ अंक ५ च्या मलपृष्ठावर शिरोभागी 'मनोहर ग्रंथमालेचे मासिक.' *आकार* – वर्ष १ अंक ६ - १०'६ × ८'३, वर्ष ४ – ८'२ × ५'२, वर्ष ७ अंक ११–१०'६ × ८'३, वर्ष १२ – ९'७ × ७'३. *वा. वर्गणी* – वर्ष १ अंक ८ रु. २; वर्ष ५ अंक ११ रु. २८८; वर्ष ६ अंक ८ रु. ४; वर्ष ८ रु. ५; वर्ष १० रु. ६, फु. अं. ८१२, आजीव वर्गणी रु. ६०. *प्रकाशक* – वर्ष १ अंक ९ पा. रा. दमडेरे, वर्ष २ अंक ४ म. म. केळकर. *संपादक* – वर्ष १ अंक ४

म. म. केळकर, पा. रा. दमडेरे, गं. मा. निरंतर; वर्ष १ अंक १२ फक्त केळकर. मुद्रक – वर्ष १ अंक ३ न. स. लि. प्रेस पुणे; वर्ष १ अंक ६ राजगुरु प्रेस, पुणे.

[जग्रं]

- वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (मे ते ए). मे १९३९ ते एप्रिल १९४४ (पाच वर्षे). प्रतिवर्ष दिवाळी अंक. वर्ष ५ अंक २ पन्नासावा खास अंक.
- वर्ष ६ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. मे १९४४ ते एप्रिल १९४५. अंक ६ - ७ दिवाळी अंक.
- वर्ष ७ – अंक १ ते १२. मे १९४५ ते एप्रिल १९४६. अंक ७ दिवाळी अंक.
- वर्ष ८ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. मे १९४६ ते एप्रिल १९४७. अंक १ नववर्षारंभ अंक, अंक (६ - ७) दीपावली अंक.
- वर्ष ९ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ आ ४८, १०, (११ - १२). मे १९४७ ते एप्रिल १९४८. अंक १ वर्षारंभ खास अंक, अंक ४ शंभरावा खास अंक. सलग अंक क्रमांक १०० पासून सुरु. अंक (७ - ८) दीपावली अंक.
- वर्ष १० – अंक १ ते १२. मे १९४८ ते एप्रिल १९४९. अंक १ नववर्षारंभ अंक, अंक ५ (११३) ट्रस्ट ऑफ इंडिया विमा कंपनी लि. निवेदन विशेषांक, अंक ७ (११५) दीपावली अंक.
- वर्ष ११ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. मे १९४९ ते एप्रिल १९५०. अंक १ नववर्षारंभ विशेषांक, अंक ४ आ स्वातंत्र्य विशेषांक, (६ ७) दीपावली; १० फे लोकसत्ताक भारत विशेषांक
- वर्ष १२ – अंक १ मे १९५० ते ६, (७ - ८) न - डि १९५०. अंक १ नववर्षारंभ विशेषांक, अंक ४ एक आगस्ट विशेषांक, अंक (७ - ८) दीपावली विशेषांक.

वामनी ग्रंथ

मासिक : प्रकाशक – बाळाजी आणि कंपनी, मुंबई. मुद्रक – इंडियन प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ६. फु. अं. ८१०. अंकात १०० पृष्ठे. ८.४ × ५.४. प्रथमांक – (सरकारी नोंद) नवंबर १८८९. (सलग अंकक्रमांक)

उद्देश – वामनपंडिताच्या ग्रंथाच्या पुनाट प्रती मिळवून शुद्ध करून ते एकवट छापून प्रसिद्ध करणे. **स्वरूप** – ८० पृष्ठे वामनपंडिताच्या यथार्थदीपिकेकडे व राहिलेली त्याच्या इतर स्फुट काव्याकडे.

ब्रीदवाक्य –

नमिला साष्टांग श्रीपतिभक्तिरस वामनस्वामी ।
रसभवना तत्कवना मानी या तेवि याम न स्वा मी ॥
– मोरोपंत.

जैसा चंडांशु सतेज व्योमी ।
तैसाचि केवळ वामनस्वामी ।
ज्याची श्लोकरचना ये भूमी ।
भूमंडळावरी अपूर्व गा ॥ – श्रीधर.

विशेष माहिती – मथळ्यात खुलासा – वामनपंडिताच्या सर्व उपलब्ध ग्रंथाचा संग्रह. पहिल्या अंकाच्या मलपृष्ठावर नाव नाही.

[मुमग्र]

- अंक – १ ते १२. नवंबर १८८९ ते अक्टोबर १८९०.
- अंक – १३ ते २४. नवंबर १८९० ते अक्टो-बर १८९१.

वारांगना मित्र

मासिक : संपादक – विष्णु गोविंद बोरामणीकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – चित्रशाळा छा., पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ७.२ × ४.८. प्रथमांक – जून १९२७.

उद्देश – *शिक्षण व सद्गतीच्या अभावी स्वत. पतित बनून दुसऱ्यास बनविणाऱ्या वेश्या-*

समाजाला शिक्षण देणे, सुधारणे, नीतिमान करणे. स्वरूप – सामाजिक, पौराणिक विषय व समाज-सुधारणा या विषयांवर लेख. गोष्टी, प्रसिद्ध स्त्री-पुरुषांचे फोटो, ऐतिहासिक व पौराणिक वारांगनांची चरित्रे.

विशेष माहिती – पहिल्या अंकात हरितनय-लिखित ' पवित्र प्रेम ' ही गोष्ट व ' वेदयासमाज ' हा लेख.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जून १९२७—.

वाल्मीकिरामकथामहोदय

मासिक : संपादक – (लिहिणार) वे. शा. सं. गोपाळशास्त्री घाटे. प्रकाशक – जावजी दादाजी, निर्णयसागर छा., मुंबई. मुद्रक – निर्णयसागर छा., मुंबई. वा. व. रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात ४८ पृष्ठे. ८·९×६·२. प्रथमांक – फेब्रुवारी १८७४.

उद्देश – वाल्मीकि रामायणातील सर्व कथांचे प्राकृत गद्यरूपाने भाषांतर. जनहितार्थ.

ब्रीदवाक्य –

कूजंतं रामरामेति । मधुरं मधुराक्षरम् ।
आरुह्य कविताशाखां । वंदे वाल्मीकिकोकिलम् ॥

विशेष माहिती – अडीच वर्षांत, ३० अंकांत सर्व ग्रंथ पुरा होईल. [अभिप्राय ज्ञानोदय २१–५–१८७४, पृ. २४६.]

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १८७४ ते जानेवारी १८७५. पृ. ५७२.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १८७५ ते जानेवारी १८७६. पृ. ३०७ + २५२.

वर्ष ३ – अंक (१ - २) फेब्रुवारी-मा १८७६, (३ - ४), (५ - ६) जू - जुलै १८७६ –. पृ. २८८.

वाल्मीकीय रामायण

मासिक : संपादक – (पुस्तककर्ता) बी. ए. पंडित काशीकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. २८६. फु. अं. ८४, अंकात २४ पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – चैत्र श. १८१०. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – आजपर्यंत वाल्मीकीय रामायणाचे भाषांतर झालेले नाही. ती उणीव नाहीशी करणे. स्वरूप – भाषांतराशिवाय चुटके, गोष्टी इ. विषय.

विशेष माहिती – मथळ्याखाली – (प्राकृत).

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८१०—.

विकास

त्रैमासिक : प्रधान संपादक – डॉ. नरहरी अनंत खरे. प्रकाशक – संपादक, तळेगाव-दाभाडे. मुद्रक – प्रफुल्ल प्रिं. प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात ७० पृष्ठे. ८·३ × ५·५. प्रथमांक – २६ जानेवारी १९५०. शेवटचा अंक – नवंबर १९५०.

उद्देश – मनाचा सर्वांगीण विकास करणे – रोगाने दुर्बल झालेल्याचे मनाला उत्साह मिळवून देणे आणि रुग्ण नाहीत त्यांना रोगाच्या उत्पादना-विषयी जागरूकता देणे व उपायांची माहिती करून देणे. स्वरूप – मराठी, गुजराती, इंग्रजी, हिंदी, चित्र व रचना असे पाच विभाग – विभागवार खाससंपादन.

ब्रीदवाक्य –

मवेद्विकासो मनसो विकास: ।
असतो मा सद्गमय । तमसो मा ज्योतिर्गमय ।
मृत्योर्मा अमृतं गमय ।

विशेष माहिती – मूळ हस्तलिखित मासिकाचे छापील त्रैमासिकात रूपांतर. तळेगाव जनरल हॉस्पिटलतर्फे, रुग्णालयात, रुग्णाकरिता व रुग्णांच्या साहाय्यावरच ' विकास ' चा जन्म. तात्त्विक मत-भेदांमुळे बंद.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ - २६ जा १९५०, २ - १४ मे, ३ - १५ ऑ, ४ - १ नवंबर १९५०. अंक १ गणराज्यदिन अंक, अंक ४ दिवाळी अंक.

विक्रम

मासिक : प्रकाशक – व्ही.जी.देवधर, सातारा, पॉर जगदीश (?), सातारा. मुद्रक – सहयत्नर छा. . वा. व. रु. १. पु. अं. ८१८६. अंकात २४ पृष्ठे. ६'९ X ४'१. प्रथमांक – ९ जुलै १९०६.

उद्देश – सरकारच्या शब्दास केवळ मान न तुकविता त्यास योग्य सल्ला देणे, लोकास त्यांचे अधिकार समजावून देणे, आपली खरी मते व विचार जनांपुढे प्रदर्शित करणे, स्वदेशप्रीती वाढविणे इ. स्वरूप – राजकीय, सामाजिक, धार्मिक, औद्योगिक विषयावर लेख. स्वदेशी चळवळीचा पुरस्कार, कादंबरी, नाटक इ.

ब्रीदवाक्य –

महंते महंत करावे । युक्तिबुद्धीने भरावे ।
जाणते करीत विचरावे । नाना देशी ॥ १ ॥
—रामदास.

विशेष माहिती – 'देशी कागदावर छापिले.'

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९०६, ..., ३ सप्टेंबर १९०६—.

विजय

मासिक : संपादक – दत्तात्रय गणेश चाटोरकर प्रकाशक – ग्वाल्हेर. वा. व. रु. २८८. पु. अं. ८४. अंकात २६ पृष्ठे. ८'४ X ५'४ प्रथमांक – (जुलै १९२१).

स्वरूप – सचित्र. चैतन्योत्पादक चरित्रे, सुरस कविता, गुलजार गोष्टी, चटकदार विनोद, उपयुक्त धंदे, कृत्यक्ष, जगाचा संसार इ. संकीर्ण विषय.

ब्रीदवाक्य –

स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।

विशेष माहिती – माहितीची नोंद वर्ष २ अंक ५ वरून. " सदाशिव अनंत शुक्र व भास्कर रामचंद्र मालेराव हेही संपादकमंडळात होते असे म्हणतात...विद्यार्थ्यांच्या विशेष आवडीचे. " —कचवाले – ' मध्यभारतीय मराठी वाङ्मय ' पृ. ३२३.

[आफळे]

वर्ष २ – अंक ... ५ नवंबर १९२२—.

विजय

मासिक : संपादक – बसवलिंगशास्त्री पुराणिक. प्रकाशक – संपादक, सोलापूर. मुद्रक – विजय छा. सोलापूर. वा. व. रु. ३. अंकात ४० पृष्ठे. ८ X ५'३. प्रथमांक – (मे १९३०).

स्वरूप – संकीर्ण विषय. काही थोडे लेख स्त्रियांत धर्मविषयक.

[शासंस्था चाकुर]

वर्ष २ – अंक...७ नवंबर १९३१......
वर्ष ३ – अंक... ८ (डिसेंबर) १९३२...
वर्ष ४ – अंक... ५ अक्टोबर १९३३.
(वर्षारंभ बदलला)—.

विजयी नामदेव

मासिक : संपादक – (वर्ष ३) बाळकृष्ण राजाराम हेंद्रे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – इंदुप्रकाश छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. २. अंकात ३२, ४० पृष्ठे. ८'४ X ५'४. प्रथमांक – चैत्र शु. १ श. १८५४.

उद्देश – समाजाची दुःस्थिती नाहीशी होण्यासाठी दिनचर्येत, व्यापारधंद्यात व वर्तन-

समात करावयाच्या बदलाबद्दल विचारविनिमय करून माहिती पुरविणे. स्वरूप – सचित्र. नामदेव समाज व पोटभेद यांच्या हिताबरोबरच इतरत्र समाजाशी सहकार्यासंबंधी, समाजाच्या शैक्षणिक व औद्योगिक उन्नतीविषयक लेख, नामदेव-समाजोन्नति परिषदेच्या अनेक समाजकार्याबद्दलची अभिरुची उत्पन्न करणारे चर्चात्मक लेख, गोष्टी, कविता, कादंबरी, येचे, चरित्रे, स्थलवर्णने. समाजाच्या चळवळी, पोटभेद एकीकरण.

ब्रीदवाक्य –

(१) नामा म्हणे केशवराजा । केला नेम चालवी
माझा ॥ – नामदेव.

(२) नामा म्हणे आम्ही पायरीचे चिरे ।
संतपाय हिरे वर देती ॥ – नामदेव.

(३) सत्य संकल्पाचा दाता भगवान ।
सर्व करी पूर्ण मनोरथ ॥ – तुकाराम.

(४) जो पंढरीचे निजभक्त मोठा ।
श्रीपांडुरंगी दृढभाव निष्ठा ।
त्यासी सदा श्रीहरि खेळ खेळे ।
तो नामदेवो स्मर एक वेळे ॥
– श्रीधरस्वामी नाझरे.

(५) बुद्धीचे वैभव । आन नाहि दुजे । एका
केशिराजे । सकल सिद्धी ॥ – श्रीज्ञानदेव.

विशेष माहिती – *ब्रीदवाक्य* – फक्त पहिल्या दोन अंकाचे मलपृष्ठावर. (१) व (२) व आरंभपृष्ठावर (३). पुढच्या अंकावर फक्त (१) व (३), वर्ष २ पासून अनुक्रमणिकेच्या वर फक्त (४); फक्त वर्ष २ अंक १ ते ४ आरंभपृष्ठावर (५). पहिल्या अंकाच्या आरंभ-पृष्ठावर चैत्र १८५३ असा निर्देश. वर्ष २ पासून रजक वाङ्मयाचा समावेश. वर्ष ३ अंक १ मलपृष्ठ ३– ' पुढील अंकात विजयन्ना अभिमानास्पद इतिहास येईल '.

[मुंमग्रं, दवाशे, जम, ढेरेसंग्रह]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५४.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५५. अंक १२ फाल्गुन नामदेव समाजोन्नति परिषद, महाड, अधिवेशन २५ वे विशेष अंक.

वर्ष ३ – अंक १ चैत्र १८५६ ते ५ श्रावण १८५६—.

विणकर-सेवक

मासिक : संपादक :– महादेव पुंडलिक विचकर, द्वितीय खंड – रामचंद्र महादेव विचकर. प्रकाशक – संपादक, सातारा. मुद्रक – (वर्ष ५ व द्वितीय खंड) विजय प्रेस, सातारा. वा. व. रु. २. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·५. प्रथमांक – (जून १९३५). पुढे चालू – १९५१ (!)

उद्देश – हातमागधंद्याच्या हितास वाहिलेले. स्वरूप – सचित्र.

ब्रीदवाक्य –

' सत्यसंकल्पाचा दाता भगवान '

विशेष माहिती – " विणकर सेवक " हे नाव पुढे सरकारी नोंदीत १९५१ मध्ये आढळते.

[मग्रं]

(**प्रथम खंड**)

वर्ष १ – अंक ..., २ ते ४, (५-६), (७-८), ९, (१०-१२). (जून १९३५) ते मे १९३६.

वर्ष २ – अंक + . ., २ नवंबर १९३६, ३ डि, ४ जा ३७, ... +(७-९) जू–आ-३७..., ११, १२ नवंबर १९३७.

वर्ष ३ – अंक १ डिसेंबर १९३७....

वर्ष ५ – अंक ......९ सप्टेंबर १९४०—.

(**द्वितीय खंड**)

वर्ष १ – अंक + १ ते १२. मे १९४७ ते एप्रिल १९४८.

विदर्भ शिक्षक

मासिक : संपादकमंडळ – गंगाधर लक्ष्मण कुलकर्णी, पुंडलीक जगन्नाथ दबडे. प्रकाशक –

शिरखेड (अमरावती, वऱ्हाड). छा. व. क. २. आकार २८ पृष्ठे. ७·८ × ५·४. प्रथमांक – नोव्हेंबर १९२३.

ब्रीदवाक्य –

श्लिष्टा क्रिया कस्यचिदात्मसंस्था ।
संक्रान्तिरन्यस्य विशेषयुक्ता ।
यस्योभय साधु स शिक्षकाणां ।
धुरि प्रतिष्ठापयितव्य एव ॥ – कालिदास.
असोनि बहु शारदा शिकविणे न येई (साधे) कुणा ।
कळे शिकविणे जरी बहु न शारदा ती कुणा ।
सुविद्य उभयी असे गुरु फार अल्पांतरी ।
अशा गणति शिक्षकाग्रणि विवेकशाली जनी ॥
– धा. ग. गाडगे.
[अमरावती, गाडगेसंग्रह.]

वर्ष १ – अंक १ नोव्हेंबर १९२३ ... ५ मार्च १९२४ —.

विदर्भाचा शेतकरी

मासिक : संपादक – म. कृ. पुरकुटे. प्रकाशक – संपादक, अमरावती. छा. व. क. ४८८. फु. अ. ८६. आकार २८ पृष्ठे. ९·६ × ६·२. प्रथमांक – आगस्ट १९५०. पुढे चालू

उद्देश – शेतकी विषयास वाहिलेले. स्वरूप – शेतकीविषयक तज्ज्ञांचे लेख, कविता, चरित्रे व शेतीविषयी माहिती.

ब्रीदवाक्य –

मार्ग दावुनी गेले आधीं दयानिधि संत ते ।
तेचि पंथे चालों जाता न पडे गुंता कोठेही ॥
– संत तुकाराम.
[विदर्भ छा. अमरावती]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९५० ते ५ डिसेंबर १९५०—

विद्या

मासिक : संपादक – जगन्नाथ रावजी दुल्ल. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – निर्णयसागर छा., मुंबई. छा. व. क. २. फु. अ. ८४. आकार ४८ पृष्ठे. ७·१ × ४·३. प्रथमांक – जानेवारी १८९८

उद्देश – लहान मुलांकरिता सचित्र मासिक पुस्तक. स्वरूप – सचित्र.

ब्रीदवाक्य –

मुग्धशीलस्य किं भाषणम् ।
कधी वाण नाही फुलांच्या सुगंधा ।
सदा वाढते हासणे हे मुखाला ॥ – वामनपंडित.

विशेष माहिती – 'चार कथा' (स्फुट कविता) या पुस्तकाच्या प्रस्तावनेत (लेखक ज. रा. दुल्ह, इ. १९००) चार अंक निघाल्याचा उल्लेख आहे.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९८ ते ४....

विद्याकल्पतरु

मासिक : संपादक – रावजी विनायक खांबरे, शिरस्तेदार सिलेक्ट गायकवाड महाराज. प्रकाशक – बडोदे. मुद्रक – अरुणोदय छा., ठाणे. छा. व. क. ३ आगाऊ. फु. अ. ८५. आकार १६ पृष्ठे ९·४ × ६·३. प्रथमांक – एप्रिल १८६८. शेवटचा अंक – मार्च १८७१ (?) (पुस्तक अंक).

उद्देश – *नाना प्रकारच्या विद्या, कला,* कौशल्ये, युक्ती व तत्संबंधी मोठमोठे कारखाने, तशीच कित्येक प्रकारची हुन्नरे, औषधे व त्यांची क्रिया व गृहसंबंधी सर्व व्यवस्था ह्यांचा विचार करून प्रत्येक वस्तूचे अनुभवसिद्ध निरूपण.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – 'मराठी सायक्लोपीडिया'. मराठी पर्याय – "म्हणजे मराठी भाषेमध्ये विद्यासंग्रह." "पस्तीस अंक पुरे झाल्यावर कर्ता दिवंगत झाल्या" चे वृत्त 'विद्यामाला' मासिक वर्ष १ अंक १ (सप्टेंबर १८७८) मध्ये आढळते.

वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १८६८ ते मार्च १८६९. पृ. १९२ – 'अश्वत्थ' – पर्यंत.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. एप्रिल १८६९ ते मार्च १८७०. पृ. १९३ ते ३८४ – 'इष्ट'- पर्यंत. अंक ३ च्या मलपृष्ठावर चुकीने अंक पाच म्हटले आहे. अंक १० वर साल चुकीने १८६९ पडले आहे.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. एप्रिल १८७० ते मार्च १८७१. पृ. ३८५ ते ५७६. 'उन्माद' – पर्यंत.

विद्यानंद

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) बाळकृष्ण रामचंद्र बापट. प्रकाशक – अलीबाग. मुद्रक – सत्यसदन, अलीबाग. वा. व. रु. १॥ आगाऊ. फु. अं. ८३. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – चैत्र श. १८०५. (पुस्तक अंक).

उद्देश – मथळ्याखाली कंसात – उपयुक्त विषयाचे मासिक पुस्तक. **स्वरूप** – ईश्वरविषयक विद्या, उपयुक्त वैद्यक संग्रह, उपयुक्त ज्ञानसंग्रह, गद्यपद्य सुभाषितसंग्रह, सर्व ज्ञानसंग्रह.

विशेष माहिती – पत्रव्यवहाराचा पत्ता – बाळकृष्ण रामचंद्र बापट, पुरुषोत्तम गोपाळशेट गुजर, अलीबाग, नजीक मार्केट.

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८०५ —.

विद्याप्रसार

मासिक : संपादक – दामोदर लक्ष्मण लेले. प्रकाशक – संपादक, वाई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात ४८ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – चैत्र श. १८४३.

स्वरूप – कविता, निबंध, कादंबरी इ.

ब्रीदवाक्य —

न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।

विशेष माहिती – पुणे शहरातील विद्वान स्नेह्यांच्या प्रोत्साहनाने – प्रवृत्त करणारे मुख्य सहायक श्री. आनंदराव बाबूराव सावरकर. मल पृष्ठावर देखील याची नोंद आढळते.

[दवाखे]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८४३ ––.

विद्याभूषण

मासिक : प्रकाशक – (अंक ६) सदाशिव काशीनाथ शिराणे आणि मंडळी, सातारा. वा. व. रु. ॥. फु. अं. ८१८६. अंकात १२ पृष्ठे. ७'३ × ४'३. प्रथमांक – अक्टो १८८९. (पुस्तक – अंक).

स्वरूप – संकीर्ण विषय. सामाजिक, राजकीय आणि शास्त्रीय विषयावर निबंध, प्राचीन व अर्वाचीन कवींच्या कविता, स्त्रियांकरिता नीतिपर व मनोरंजक लेख, सुभाषिते, ऐतिहासिक गोष्टी, अद्‌भुत चमत्कार इ.

ब्रीदवाक्य –

मातेव रक्षति पितेव हिते नियुङ्‌क्ते ।
कान्तेव चापि रमयत्यपनीय खेदम् ।
लक्ष्मीं तनोति वितनोति च दिक्षु कीर्तिम् ।
किं किं न साधयति कल्पलतेव विद्या ॥

विशेष माहिती – नामांतर वर्ष १ अंक ५ फेब्रुवारी १८९० पासून 'महाराष्ट्र कोकिल व विद्याभूषण.' [या मध्यंतरात 'महाराष्ट्र कोकिल' मासिकाच्या दोन अवतारांमधील अल्पकालीन कालखंड होता. पाहा – 'महाराष्ट्र कोकिल.']

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १८८९ ते १० जुलै १८९०—.

विद्यामाला

मासिक : संपादक – (करणार) जनार्दन हरि आठल्ये. प्रकाशक – (रत्नागिरी). मुद्रक –

जगन्मित्र छा., रत्नागिरी. वा. व. रु. ३, मागाहून रु. ४८८. पु. अ. ८६. अंकात १६ + ४ पृष्ठे. ९·६ × ६·४. प्रथमांक – सप्टेंबर १८७८.

उद्देश – " नानाप्रकारच्या क्रिया, कला, कौशल्ये, युक्ती व तत्संबंधी मोठमोठे कारखाने तसाच त्स्तिक प्रकारच्या हुन्नरां, औषधे व त्यांची क्रिया व गृहसंबंधी सर्व व्यवस्था याचा विचार करून प्रत्येक वस्तूचे अन्योन्य पार्श्वस्थित स्पष्ट निरूपण. " ' पेनी सायक्लोपीडिया ' या इंग्रजी कोशातील शब्दांचा समावेश.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा ' ऑर मराठी सायक्लोपीडिया. ' मराठीत खुलासा – ' म्हणजे महाराष्ट्र भाषेमध्ये विद्यासंग्रह अथवा ज्यात —'इ. (उद्देशात पाहा). वर्ष १ अखेर ' अंक एव्हाच भाग पडू लागले. आशय नाही'. यालाच ' ए मन्थली पँफ्लेट् ' असेही नाव दिलेले आहे. " विद्याकल्पतरूपेक्षा अर्थविस्तार व शब्दविस्तार अधिक " असा विविधज्ञानविस्ताराचा अभिप्राय.

[मंडलिकफर्ग्युसन, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ९, (१० - १२) सप्टेंबर १८७८ ते ऑगस्ट १८७९. पृ. १९२. ' अ ' ते ' अनार. '

वर्ष २ – अंक १ सप्टेंबर १८७९ ' अनुराधा ' पर्यंत.

विद्यार्थि जीवन

मासिक : संपादक – बाळकृष्ण महादेव पुजारी. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – उल्हास मुद्रणालय, पुणे. फु. अ ८८. अंकात १२ पृष्ठे. ९·५ × ७·३. प्रथमांक – डिसेंबर १९४७.

उद्देश – विद्यार्थि जीवनाबद्दल तळमळ वाटणारे असंख्य विद्यार्थी आणि विचारवंत यांच्या विचारांना वाचा फोडणे – महाराष्ट्रातील विद्यार्थिजीवन, शिक्षक व शैक्षणिक क्षेत्र यांचे दिग्दर्शन. स्वरूप – मराठी हिंदी, उत्कृष्ट शिक्षक - शिक्षकांची छायाचित्रे – त्यांचा परिचय, हुशार विद्यार्थी, त्यांची छायाचित्रे व परिचय.

विशेष माहिती – संचालक – वसंत देव. आकार – वर्ष ३ – ८·७ × ५·६.

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ डिसेंबर १९४७....
वर्ष ३ – अंक १ फेब्रुवारी १९५०, २ मार्च १९५०—.

विद्यार्थिमित्र

मासिक : संपादकमंडळ – (सरकारी नाव) जगन्नाथ घोंडो भागले, जी. एम्. कालेल्कर. प्रकाशक – जी. एम्. कालेल्कर, मुंबई. मुद्रक – शारदाक्रीडन छा., मुंबई. वा. व. रु. ८११. अंकात १६ पृष्ठे. ७·३ × ४·२. प्रथमांक – सप्टेंबर १८९४. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – मुलांसाठी. स्वरूप – विद्यार्थ्यांस आवश्यक अशी माहिती, मोठमोठ्या लोकांची विद्यार्थिदशेतील चरित्रे, नीतिबोधक व शिक्षणविषयक गोष्टी, लहान मुलांच्या गोष्टी, कविता, बापाची मुलास पत्रे, कूटप्रश्न.

विशेष माहिती – संपादक – वर्ष २ – महादेव गोपाळ वझे (व आणखी एक).

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ८, (९ - १२). सप्टेंबर १८९४ ते ऑगस्ट १८९५.
वर्ष २ – अंक (१ २), ३ ते ७ जून १८९६—.

विद्यार्थी

त्रैमासिक : संपादक – शांताराम अनंत देसाई. प्रकाशक – इंदूर. मुद्रक – इंदुप्रकाश छापखाना, मुंबई. वा. व. रु ३. अंकात सदरवार १२० पृष्ठे ७·५ × ४·४. प्रथमांक – जानेवारी १९०७. शेवटचा अंक – जानेवारी १९१४ (सलग अंकानुक्रम)

उद्देश – धर्म आणि तत्त्वज्ञान यांचे अध्ययन शृंखलित करणे. स्वरूप – मराठी इंग्रजी. धर्म व तत्त्वज्ञानविषयक लेखमाला – उपनिषदांतील वचनांचा संग्रह, वैदिकधर्माचे परमरहस्य, पाश्चात्य तत्त्वमीमांसा, पाश्चात्य पद्धति आणि वैदिक पारमार्थिक विचार, सृष्टीची यांत्रिक उत्पत्ती, तुकारामाच्या अभंगरत्नांचे हार, पारमार्थिक व्याख्यान संग्रह, वैदिक रिलिजन, सिलेक्शन्स फ्रॉम इंग्लिश लिटरेचर, मराठी काव्यातील वेंचे, वेदान्ताचे सिद्धान्त, मोठ्या विषयावर लहान निबंध, शांकरभाष्य.

ब्रीदवाक्य –

घोडिले माडार घन्याचा हा माल ।
मी तर हमाल भार-वाही ॥

विशेष माहिती – अंक २२ एप्रिल १९१३ पासून सुमारे अर्धा मजकूर मराठीत व अर्धा इंग्रजीत. "मध्यंतरी बंद होते. आता पुन्हा जुलै १९१२ पासून होळकर सरकारच्या आश्रयाने निघू लागले आहे"–लोकशिक्षण (ओक) वर्ष १ अंक ५ पृ. १६०. यात 'पाश्चात्य संपत्ति विषयक, राज्यविषयक व तत्त्वज्ञानविषयक विचारांची उत्क्रांती' या विषयावर लेख आहेत.

[मग्र, मुमग्र]

- वर्ष १ – अंक १ ते ४. जानेवारी ए - जु - अक्टोबर १९०७.
- वर्ष २ – अंक ५ ते ८. जानेवारी ते अक्टोबर १९०८.
- वर्ष ३ – अंक ९ ते १२. जानेवारी ते अक्टोबर १९०९.
- वर्ष ४ – अंक १३ ते १६. जानेवारी ते अक्टोबर १९१०
- वर्ष ५ – अंक १७ जानेवारी १९११, १८ एप्रि ११ + १९ जु १९१२, २० अक्टोबर १९१२.(खंड पडला – जुलै १९११ ते जू. १९१२).
- वर्ष ६ – अंक २१ ते २४. जानेवारी ते अक्टोबर १९१३.
- वर्ष ७ – अंक २५ जानेवारी १९१४.

विद्यार्थी

मासिक : संपादक – पांडुरंग सदाशिव साने. प्रकाशक – संपादक, अमळनेर. वा. व. रु. २८१२. अंकात ८८ पृष्ठे. ७'९ X ५'४. प्रथमांक – नवंबर १९२८.

उद्देश – प्रौढ विद्यार्थ्यांसाठी – विद्यार्थ्यांचा ज्ञानलालसा वाढवून ती विविध प्रकारे तृप्त करणे. स्वरूप – सचित्र.

ब्रीदवाक्य –

घोडिले माडार धन्याचा हा माल ।
मी तर हमाल भार-वाही । – तुकाराम.

विशेष माहिती – खानदेश शिक्षण मंडळा तील (के ई सोसायटी) शिक्षकांनी चालविलेले. वर्ष २ मध्ये अंक ६ व ७ यांच्या दरम्यान 'ऑर्डिनन्सची झळ लागली' संपादक – वर्ष २ अंक ७ – ग. रा. जोशी

[मुमग्र, मुमग्र]

- वर्ष १ – अंक १ ते १२ नवंबर १९२८ ते अक्टोबर १९२९.
- वर्ष २ – अंक १ नवंबर १९२९ ते ६ एप्रि १९३० + ७ स १९३१ ते १२ फेब्रुवारी १९३२.
- वर्ष ३ – अंक . , ३ मे १९३२ ते १२ फेब्रुवारी १९३३.

विद्यार्थ्यांचा(च्या) कल्याणार्थ अनेक-विषयसंग्रह

साप्ताहिक पत्र · संपादक – (कृष्णशास्त्री). प्रकाशक – संपादक, बेळगाव. मुद्रक – सुबुद्धि प्रकाश (शिळाछाप), बेळगाव येथील पुस्तकालयाचा फु. अ ८८६. अंकात ८ पृष्ठे ८'१ X ५'९. प्रथमांक – १३ नवंबर १८५६. (पुस्तक अंक).

ध्रीद्वाक्य –

काव्यशास्त्रविनोदेन कालो गच्छति धीमताम्।
[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ पुणे १९२०, २ आगस्ट १९२० —.

विद्याविलास

मासिक : प्रकाशक – शंकर रघुनाथ गोखले (गावडी), कोल्हापूर. वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·१ × ६·१. प्रथमांक – चैत्र श. १८०९.

स्वरूप – मराठी भाषा, शिक्षण, अंतरीक्षण; काव्ये, नाटके, कादंबऱ्या; राजतरंगिणी, कथासरित्सागर इ. ची भाषांतरे, कवी, राजे यांचा काल निर्णय, उपयुक्त कलांची माहिती, स्फुट विषय; भरतस्थलादर्श.

ध्रीद्वाक्य –

किं कि न साधयति कल्पलतेव विद्या।

विशेष माहिती – १ वर्षानंतर साप्ताहिकात रूपांतर. यात सहस्रबुद्धेलिखित ' भरतस्थलादर्श ' छापले.

[ठामग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ३, ... (६ - ७), (८ - ९), (१० - ११), १२. चैत्र ते फाल्गुन १८०९.

विद्याविहारी

मासिक : प्रकाशक – उपाध्ये आणि मंडळी, मुरुड-जंजिरा (कुलाबा). मुद्रक – सत्यसदन छा., जंजिरा. वा. व. रु. १॥. अंकात १६ पृष्ठे. ७·८ × ५·१. प्रथमांक – अक्टोबर १८९५.

उद्देश – मायदेश व मायभाषा यांच्या उन्नतीसाठी वाङ्मयप्रकाशन. स्वरूप – निबंध, शास्त्रीय लेख, भाषाभिवृद्धी, मेकॉलेच्या निबंधांची भाषांतरे.

ध्रीद्वाक्य –

अन्या जगद्धितमयी मनसः प्रवृत्ति-
रन्यैव कापि रचना वचनावलीनाम्।
लोकोत्तरा च कृतिराकृतिरार्तहृद्या
विद्यावतां सकलमेव गिरां दवीयः ॥ १ ॥ – जगन्नाथ.
[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १८९५ ते ७ एप्रिल १८९६ —.

विद्यासेवक (१)

मासिक : संपादक – यशवंत रामकृष्ण दाते. प्रकाशक – श्रीधर व्यंकटेश केतकर, पुणे. मुद्रक – ज्ञानकोश छा. वा. व. रु. १८४ ८. सह. फु.अं. ८१८६. अंकात १६, ६४, ७२ पृष्ठे. १०·५ × ७·२. प्रथमांक – (नमुना) सप्टेंबर १९२४. शेवटचा अंक–आगस्ट १९२९.

उद्देश – महाराष्ट्रीय ज्ञानकोशमंडळाचे मुखपत्र. स्वरूप – ज्ञानकोशातील चुकांच्या दुरुस्त्या व अपूर्णता दुरुस्त करण्यासाठी पुरवण्या, ज्ञानकोशविषयक बातम्या, शुद्ध भौतिक शास्त्रे, यांत्रिक कला व कादंबऱ्या, कथा वगळून वाङ्मयविषयक लेख व तासबद्ध शास्त्रे व सामान्य मानवी व्यवहार यावर लेख. प्रथमप्रकाशन, मुद्रण इत्यादी धंदे, नाट्य नृत्यादी ललितकलांशी संलग्न असणारे राजकारण वगैरे. वाङ्मय, समाजशास्त्र, अर्थशास्त्र, राजकारण इ. विषयांवर मार्गदर्शक लेख, उत्कृष्ट कविता, नावीन्यपूर्ण व उद्बोधक गोष्टी, केतकरांच्या कादंबऱ्या.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष २ पासून ९·५ × ६·६. *संपादक* – वर्ष ५ श्री. व्य. केतकर. *वा. वर्गणी* – वर्ष २ – रु. १८८; वर्ष ३ – रु. ४, वर्ष ५ – रु ४. फु. अं. ८६. *पृष्ठसंख्या* – वर्ष २ – ४८, वर्ष ३ – ६४, वर्ष ४ – ७२. शिवाय यात डॉ. केतकर यांची ' नि शस्त्राचे राजकारण ' ही लेखमाला व गोविंदपीन या नावाने त्यांच्या काही जुन्या स्फुट कविता प्रसिद्ध झाल्या.

[मुंमग्रं, बम्रं, डेकॉ]

वर्ष १ – अंक १, २, (३-४), ५ ते १२. ऑक्टोबर १९२४ ते ऑगस्ट १९२५.

वर्ष २ – अंक १ ते ६ (फक्त सहाच अंक). सप्टेंबर १९२५ ते फेब्रुवारी १९२६. गोंडवनातील प्रियंवदा–कादंबरी.

वर्ष ३ – अंक १ ते ५, (६-७), ८ ते १२. मार्च १९२६ ते फेब्रुवारी १९२७. अंक (६-७) 'पराभव'; अंक ११ जा १९२७ राजवाडे अंक.

वर्ष ४ – अंक (१-३), (४-५), ६ ते १०, (११-१२). मार्च १९२७ ते फेब्रुवारी १९२८. अंक (१-३) 'आशावादी'; अंक (११-१२) 'महाराष्ट्रीयांचे काव्यपरीक्षण'.

वर्ष ५ – अंक १ एप्रिल १९२८, २ मे २८, + ३ जून १९२९ ते ५ ऑगस्ट १९२९. 'ब्राह्मणकन्या', 'स्त्रीसत्ता पराभव नाटक'.

विद्यासेवक (२)

मासिक : संपादक – श्रीधर व्यंकटेश केतकर. प्रकाशक – रामकृष्ण हरि बापट, वा. व. रु. १८२. फु. अं. ८१. अंकात १६ पर्यंत पृष्ठे, ९·७ × ७·३. प्रथमांक – (पुनरुत्थान) ऑक्टोबर १९३५. शेवटचा अंक – डिसेंबर १९३६ (?).

उद्देश – जुन्या 'तहकूब' केलेल्या विद्यासेवका (मागे पाहा)चे पुनरुत्थान. स्वरूप – राजकारण, समाजशास्त्र, प्राचीन महाराष्ट्र, ऐतिहासिक लेख.

विशेष माहिती – अंक ३ पासून आर्टपेपरवर. संपादक – अंक ८ – श्री. व्यं. केतकर, वि. प्र. गोडबोले, हे. रा. खरे.

[दवागो]

वर्ष ६ – अंक १ ऑक्टोबर १९३५, २ ते ४ डि,'५ जा ३६ + [६]मा, ७ ए-मे-जू, ८ डिसेंबर १९३६—. एकूण पृष्ठे १०८.

विधायक

मासिक / पाक्षिक : संपादक – गणेश भास्कर पंडित. सहसंपादक – ग. रा. सायगांवकर. प्रकाशक – संपादक, अलिबाग. मुद्रक – कुलाबा आर्ट प्रिंटिंग प्रेस, अलिबाग. वा. व. ट. सह रु. ०१२. अंकात ८ पृष्ठे. ९·४ × ६·५. प्रथमांक – मे १९२६.

उद्देश – लोकजागृति, प्रामुख्याने अस्पृश्यतेचा प्रश्न, त्याबरोबर स्वदेशी, खादीप्रसार व खेडेगावची सुधारणा या बाबतीत चळवळ करणे. स्वरूप – अग्रलेख, स्फुटे, अस्पृश्यसमाचार, स्वदेशी वस्तुप्रसार, वृत्तसार, थोरांचे बोल, सुखामुखींच्या गप्पा, पोच आणि अभिप्राय इ.

ब्रीदवाक्य –

मलपृष्ठावर – जनसेवा हीच ईश्वरसेवा.
अग्रलेखाचे वर – एकमेकां साह्य करूं।
अवघे धरूं सुपंथ ॥

विशेष माहिती – वर्णन – 'मासिक पत्रक' व 'पाक्षिक पत्रक'. वर्ष १ अंक २ पासून मलपृष्ठावर 'मासिक पत्र' असा निर्देश. कार्यक्षेत्र फक्त अलिबाग तालुका. आर्थिक परिस्थितीमुळे बंद करावे लागले.

[मुमग्रं]

मासिक

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मे १९२६ ते एप्रिल १९२७.

पाक्षिक

वर्ष २ – अंक १ वै शुद्ध ७ श. १८४९, २ वै वद्य १, ३ ज्ये शुद्ध १, ४ ज्ये वद्य १ श. १८४९—.

विनय

षाण्मासिक/द्वैं(?)मासिक (पर्यात ५ अंक) : संपादक – ना. वि. गोविलकर. प्रकाशक – वा. कृ. पाटणकर, औंध. वा. व. रु. १. अंकात ४८ पृष्ठे. ९·५ × ७·३. प्रथमांक – जून १९२८.

उद्देश — औधसंस्थान विद्यालयामार्फत प्रसिद्ध होणारे. स्वरूप — सचित्र. शिक्षणविषयक तज्ज्ञांचे व विद्यार्थ्यांचे लेख.

ब्रीदवाक्य —

तेजस्वि नावधीतमस्तु ।

विशेष माहिती — आकार — वर्ष ६ — ७·२ X ४·८. संपादक — वर्ष ६ धोंडो विठ्ठल कुलकर्णी. 'द्वैमासिक' — "वर्षांतून पाच वेळा प्रसिद्ध होते."

[द्वाचो]

षाण्मासिक

वर्ष १ — अंक १ जून १९२८, २ डिसेंबर १९२८......

द्वैमासिक (५ अंक)

वर्ष ६ — अंक ..., ४ डिसेंबर १९३३.

वर्ष ७ — अंक १ (पोच 'सहविचार' वर्ष १३ अंक (२ - ३) डि १९३४).

विनोदी मित्र

मासिक : प्रकाशक — यशवंत बाळकृष्ण क्षीरसागर, मुंबई. अंकांत २४ पृष्ठे. ७·२ X ४·२. प्रथमांक — आगस्ट १८९७. (पुस्तक - अंक).

स्वरूप — सचित्र. विनोदी गोष्टी, लेख इ.

ब्रीदवाक्य —

वदोनी साधूंके करिल सुविचार प्रतिपदा
कथा चातुर्याच्या कथिल रुचिरान्योक्तिहि कदा ।
सुचित्रें रेखोनी रमविल सुगानी कितिकदा
विनोदी मित्राचें वनन जनतोषास्तव सदा ॥

[मुंमग्रं, पुमग्रं]

वर्ष १ — अंक १ आगस्ट १८९७ ते ५ डिसेंबर १८९७—.

विबुधप्रिया

मासिक : संपादक — (सरकारी नोंद) गोविंद विठ्ठल शिरसट. प्रकाशक — गोविंद विठ्ठल, मुंबई. मुद्रक — सुबोध प्रकाश छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. २ आगाऊ, रु. ३ मागाहून. फु. अं. ०४. अंकांत प्रकरणवार २४ पृष्ठे. ८·४ X ५·४. प्रथमांक — जानेवारी १८८४. (पुस्तक - अंक)

स्वरूप — उपयुक्त सामाजिक, धार्मिक, नैतिक विषयांवर निबंध, सुभाषित, आख्यायिका, पौराणिक व मनोरंजक गोष्टी; कादंबरी, ऐतिहासिक चरित्रे; स्त्रियांची कर्तव्ये, त्यांची स्थिती; चुटके.

ब्रीदवाक्य —

मातेव रक्षति पितेव हिते नियुंक्ते ।
कान्तेव चापि रमयत्यपनीय खेदम् ॥
लक्ष्मीं तनोति वितनोति च दिक्षु कीर्तिम् ।
किं किं न साधयति कल्पलतेव विद्या ॥

विशेष माहिती — मुद्रक — वर्ष २ विद्याप्रकाश छापखाना, मुंबई. पत्रव्यवहाराचा पत्ता — गोविंद विठ्ठल, व्यवस्थापक विबुधप्रिया, मुंबई. यांत 'ज्ञानमुद्रिका' कादंबरी.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ — अंक १ जानेवारी १८८४ ते ३ मा,..., ९ स, १० अक्टोबर १८८४ ...

वर्ष २ — अंक (१ - २ - ३ - ४) जानेवारी - एप्रिल १८८५. पृ. ७२ —.

विमा आणि व्यापार

मासिक : संपादक — पांडुरंग सीताराम काणे. प्रकाशक — संपादक, पुणे. वा. व. रु. ३·८. ९·५ X ७·४. प्रथमांक — सप्टेंबर १९४७. पुढे चालू.

उद्देश — विमा, बँका व व्यापारविषयक व्यावहारिक माहिती देणारे. स्वरूप — सचित्र. विमा - व्यापार वृत्तविशेष, विमाविषयक 'स्फुट विचार', समालोचन, व्यापारी उलाढालीची माहिती, पोच व अभिप्राय इ. आर्थिक विषय.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ — अंक १ ते ३, (४ - ५),..., ७ ते १२. सप्टेंबर १९४७ ते आगस्ट १९४८.

६ वा अंक निघाला नाही; अंक ९ विमा-वार्षिक विशेषांक, अंक १२ जनरल इन्शुअरन्स विशेषांक.

वर्ष २ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. सप्टेंबर १९४८ ते आगस्ट १९४९. अंक ३ व्यापार विशेषांक, अंक ७ ' इन्शुअरन्स ॲन्युअल १९४८ ' (इंग्रजी), अंक ११ जनरल इन्शुअरन्स विशेषांक.

वर्ष ३ – अंक १ ते ७, (८ - ९), १० ते १२. सप्टेंबर १९४९ ते आगस्ट १९५०. अंक २ दिवाळी अंक, अंक (८ - ९) विमा – वार्षिक, इंग्रजीत, अंक १० विमा विशेषांक भाग १; अंक ११ विमा विशेषांक भाग २.

वर्ष ४ – अंक १ ते ३, (४ ते १२). सप्टेंबर १९५० ते आगस्ट १९५१. अंक ३ चौथी विमाव्यावसायिकांची जंत्री दिवाळी अंक.

विमा - जगत्

मासिक : संपादक – रा. न. अभ्यंकर. सह-संपादक – हरि बाळकृष्ण कीर्तने. प्रकाशक – श्री. र. राजगुरु, पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. ०३. अंकात २० पृष्ठे. १०.८ X ८.४. प्रथमांक – जानेवारी १९३८. शेवटचा अंक–नवंबर १९४०.

उद्देश – विमा व व्यापारविषयक. विमा-विक्रेते, विमेदार, विमासंस्था व त्यांचा नोकरवर्ग यांच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी. **स्वरूप** – विमा शास्त्रातील आधुनिक माहिती शक्य तो सोप्या भाषेत मांडणारे लेख.

विशेष माहिती – " कॉमनवेल्थ कंपनीत निर्माण झालेल्या वादळात विलीन झाले. "

[दवाखे, कीर्तने]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि) जानेवारी १९३८ ते डिसेंबर १९३९ (दोन वर्षे). वर्ष २ अंक १ खास अंक.

वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १९४० ते ११ नवंबर १९४०—.

विविध

मासिक : प्रकाशक – सीताराम बळवंत बोटे, इंदूर. वा. व. रु. १८२. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ६.८ X ४.६. प्रथमांक – अक्टोबर १९१९.

स्वरूप – सचित्र, शास्त्रीय, औद्योगिक व शेतकीसंबंधी लेख, चुटके, वर्तमानसार, संकीर्ण विषय. सदरे – विविधाचे नमन, आवडीचे बोल.

ब्रीदवाक्य –

' *सत्य ज्ञानमनतम्* '

विशेष माहिती – अवघे सात अंक निघाले असा उल्लेख आढळतो. " वर्गणीदारांच्या अभावी बंद. " दुसऱ्या अंकात विष्णुपंत सरखटे यांचे चरित्र.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९१९ ते ४ जानेवारी १९२०.

विविधकलाप्रकाश

मासिक : प्रकाशक – आ. ल. चोगले, ' सायंटिफिक क्लब ' करिता, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अ. ०१०६. अंकात १२ पृष्ठे. ७.१ X ४.१. प्रथमांक – आगस्ट १८९४.

स्वरूप – रासायनिक व अन्य प्रकारे होणाऱ्या साध्या कृती, आजकालचे नवीन शोध व कल्पना, *लोकोत्तर चमत्कार, स्वदेशीय कारागिरीची माहिती,* कुट्टक प्रश्नोत्तरे, शास्त्रीय प्रश्न व त्यांची उत्तरे इ.

ब्रीदवाक्य –

कला निर्मिते मार्ग शोभा सुखाचा ।
कला आणिते योग संवर्धनाचा ।
कला ईश्वराच्या स्वरूपास दावी ।
कला ही म्हणोनी तुम्ही आदरावी ॥

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १८९४ ते ९ एप्रिल १८९५.

विविधग्रंथसंग्रह

मासिक : प्रकाशक – पत्रव्यवहार – सत्येंद्रनाथ रानाथ जयकर, मुंबई. वा. व. रु. १८८. अं. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. १०×६'६. प्रथमांक – जानेवारी १८८६.

उद्देश – महाराष्ट्रात होऊन गेलेल्या कविवर्यांच्या विविध ग्रथांचा संग्रह. रसभिरुची जागृत होऊन काव्यामृतरसास्वादाविषयी सहज प्रवृत्ती व्हावी म्हणून प्रथम कथापर ग्रंथ. स्वरूप – पांडवप्रताप, टीपासह इ. शिवाय 'वीरबंधन' ही कादंबरी.

ब्रीदवाक्य –

व्यासग्रंथगिरीचे सोनें । सस्कृत सोठिये गाळूनि मनें । देशभाषा घडिलें लेणें । साहित्यरत्नीं सुजडित ॥ १ ॥ ते लेववितां कर्णभूषण । काही परते करावे कान । श्रोतेहो तुम्हीं विचक्षण । निर्मत्सर विचारा ॥ २ ॥ –मुक्तेश्वर.

विशेष माहिती – वर्ष २ – पत्रव्यवहाराचा सपादकाचा पत्ता – अलिबाग. " सतरा अंकात 'पांडवप्रताप' पुरा झाला. नतर 'जैमिनी अश्वमेध' चालू करणार." वर्ष २ अंक १ व ४ यावर सालाचा आकडा १८८७ ऐवजी १८८६ चुकून छापला आहे.

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८६. फक्त पांडवप्रताप. पृ. ३८४.

वर्ष २ – अंक १ ते ५. जानेवारी ते मे १८८७. पृ. ३८५ ते ५२०.

विविध-लेख-संग्रह

[पाहा – महाराष्ट्र माध्यंदिन (अर्थात् माध्यंदिन ब्राह्मण यूनिअनचा विविध - लेख - संग्रह.)]

विविधविषयतरंगिणी

मासिक : संपादक – (नारायण वामन टिळक). प्रकाशक – नागपूर. अंकात २४ पृष्ठे. ७'२ × ४'२. प्रथमांक – मार्च १८९३. (पुस्तक अंक).

स्वरूप – विविध विषय; प्रत्येक अंकात 'काव्यकुसुमांजलि' विभाग : राखीव पाने. (पाहा – 'काव्यकुसुमांजलि' मासिक १८९३)

विशेष माहिती – संदर्भ – 'विहंगम' वर्ष २ अंक १४ (ऑगस्ट १९३४). विविधविषयतरंगिणीच्या पहिल्या अंकात 'काव्यकुसुमांजलि' मासिकाचा सहावा अंक व तरंगिणीच्या दुसऱ्या अंकात कुसुमांजलीचा सातवा अंक सामील केल्यासारखा दिसतो.

[देनाटिळक]

वर्ष १ – अंक ..., २ [या अंकात 'काव्यकुसुमांजलि' अंक ७ पृ. ४३ ते ४८.]

विविधज्ञानविस्तार

मासिक : संपादक – [(अप्रकट) – रामचंद्र भिकाजी गुंजीकर (१८६७ - ७४), हरि महादेव पंडित (१८७४ - ९८), पुरुषोत्तम गोविंद नाडकर्णी (१८७३ - ९८), रामकृष्ण रघुनाथ मोरमकर (१८९८ - १९२३), मध्यंतरी मगेश शिवाजी तेलंग (१९०४ १९०९)], १९२३ पासून – अनंत आत्माराम मोरमकर; १९३४ जून पासून रामचंद्र काशीनाथ तटणीस. प्रकाशक– वर्ष १ व २ – (व्यवस्थापक) रामचंद्र नीलकंठ मोघे, नंतर संपादक – नाडकर्णी, मोरमकर, मोरमकर, तटणीस, मुंबई. मुद्रक – गणपत कृष्णाजी, एशिआटिक प्रि. प्रेस., निर्णयसागर, इंडिअन प्रि. प्रेस, कर्नाटक छा., इंदुप्रकाश, इ. विविध छापखाने व अखेरीस श्री लक्ष्मीनारायण प्रि. प्रेस., मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अ. ०६, वर्ष ५४ पासून ०८. अंकात १६ पृष्ठे. ९'५×६'५. प्रथमांक – जुलै १८६७. शेवटचा अंक – डिसेंबर १९३७. (पुस्तक अंक).

उद्देश – विद्यामृत प्राप्त झालेल्या लोकांच्या व विशेषेकरून स्त्रियांच्या कल्याणार्थ व विश्रांतिस्तव, स्त्रीपुरुषांच्या सत्कालक्षेपार्थ अजून पाचपन्नास जरी मासिक पुस्तकें निघाली तरी ती थोडीच

आहेत. म्हणून शासनकाळास स्मरून चांगल्या रीतीमार्तांनी युक्त अशा नीतिवादाची व व्यावहारिक गद्यात्मक भाषा सुधारून सुनीतीची अभिरुची प्राप्त करून देण्यास झटणे. स्वरूप – शास्त्रीय विषय, स्त्रियांकरिता मनोरंजक व सन्मार्गवर्ती गोष्टी, रूपके, कविता, विद्यार्थ्यांकरिता अन्य भाषांची माहिती व भाषांतरे, इतिहास, देशज्ञान, विख्यात पुरुषांची चरित्रे, आरोग्यरक्षणार्थ सूचना, नवीन पुस्तकांवर टीका, नीतिवादाचे निबंध, व्याकरणसंबंधी, इ. लेख. प्रथम प्रथम वर्गीकृत अनुक्रमणिका – विद्यालय, स्त्रीबोध, आरोग्य, मनोरंजन, कविता, भाषिक संशोधन इ. शिवाय नियडक ललित साहित्य.

विशेष माहिती – कुलस्त्रिया व गृहस्थ याकरिता. इंग्रजी वर्णन 'ए मंथली मॅगझीन ऑफ मराठी लिटरेचर फॉर लेडीज ॲण्ड् जंटल्‌मेन.' वर्ष ३१ (इ. १९००) अंक १ मलपृष्ठ २ वर सूचना – "पूर्वी विस्तारात लेखकाची नावे देण्याचा प्रघात नव्हता. मातृभाषेची निरपेक्ष सेवा हे ध्येय होते... लेखकांची हरकत नसल्यास चालू सालापासून नावे देण्याचा ठराव केला आहे." वर्ष ३८ (इ. १९०७)– विविधज्ञानविस्तार मासिक पुस्तक पोस्ट खात्यात नोंदून घेतले. प्रकाशक (स्वत्व.) – वर्ष ५ पुरुषोत्तम गोविंद नाडकर्णी, वर्ष २९ (१८९८) नाडकर्णी आणि मंडळी (विस्ताराची नवी व्यवस्था). पृष्ठसंख्या – वर्ष ५ - २०, वर्ष ११ - २४, वर्ष २९ - ३२, वर्ष ३० - ४०, वर्ष ५३ - ५६. संपादकमंडळ – वर्ष ६७ अंक १ मलपृष्ठ २ – वसंत नारायण नाईक, नरहर रघुनाथ फाटक, श्रीपाद महादेव वर्दे. संकलित लेख सूची – पुस्तक २२ 'विविधज्ञानविस्तार पुस्तकात एकवीस वर्षांत आलेल्या विषयांची सूची' स्वतंत्र पृष्ठे १ ते ७, वर्ष ६८ अंक २ - ३ 'विविधज्ञानविस्ताराच्या ५० वर्षांतील लेखांची विषयवार (व लेखकनिर्देशासह) सूची' स्वतंत्र पृष्ठे १ ते ४२. "सूचीची शेवटची चार दोन पृष्ठे नाहीत, ती सवडीप्रमाणे पुढे तयार करून देण्यात येतील," असे वाचकांशी हितगुज (मलपृ. २).

महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका – या महाराष्ट्र साहित्य परिषदेच्या मुखपत्राचे विविधज्ञानविस्तारातून जोडीने प्रकाशन – वर्ष ४४ अंक ८ ते वर्ष ५६ अंक ५ पर्यंत (ऑगस्ट १९१३ ते १९२५) चालू होते. त्याच्या तपशीलासाठी 'महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका' पाहा. "विस्तार वापरित स्थिति समाधानकारक नसताना तो इतकी वर्षे टिकून राहिला याचे कारण पुष्कळ अंशी दूरदृष्टीने विस्तारास जोडून काढलेले पुस्तकरूपी माल्य होय" (विशाखि वर्ष ३५ अंक १२ पृ. ३४८ - ३४९). यात ललित व गंभीर विनी दर्जाचे मूल्यवान लिखाण प्रसिद्ध झाले. त्यांची संपूर्ण वर्गीकृत सूची 'साहित्यसहकार' मासिकात (१९६७) क्रमशः प्रसिद्ध झाली आहे.

[मुंमसं, फर्ग्यु, मसाप, बंग्रं, डेक्कॉ]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १८६७ ते जून १८६८.

वर्ष २ – अंक १ जुलै १८६८ ते ४ ऑ ६८, + ५ एप्रिल १८६९ ते ९ ऑ ६९, (१० - १२) स न १८६९. अंक ४ व ५ यामध्ये पाच महिन्यांचा खंड पडला, म्हणून "वर्गणीच्या मुदतीपटीकडे ५ महिने पुस्तके दिली जातील."

वर्ष ३ ते ६ – + अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जू ते मे). जून १८७० ते मे १८७४ (चार वर्षे)

वर्ष ७ ते ९ – + अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १८७५ ते डिसेंबर १८७७ (तीन वर्षे).

वर्ष १० – अंक १ ते ४, (५ - ७), ८ ते १०, (११ १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८७८.

वर्ष ११ – अंक (१ - ३), (४ ६), ७ ते १०, (११ - १२) जानेवारी ते डिसेंबर १८७९.

वर्ष १२ – अंक १ ते ४, (५ - ७), ८, ९, (१० - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८०.

वर्ष १३ – अंक १ ते ४, (५ - ७), (८ - ९), (१० - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८१.

वर्ष १४ – अंक (१ - ३), ४, (५ - ७), ८, ९, (१० - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८२.

वर्ष १५ – अंक १, (२ - ३), ४, (५ - ७), (८ - १०), (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८३.

वर्ष १६ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८४.

वर्ष १७ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८५.

वर्ष १८ – अंक १ ते ४, (५ - ६), (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८६.

वर्ष १९ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८), ९, (१० - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८७.

वर्ष २० – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - ७), (८ - ९), (१० - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १८८८.

वर्ष २१ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), ६, (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). जानेवारा ते डिसेंबर १८८९.

वर्ष २२ – अंक (१ - २), ३ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८९०.

वर्ष २३ व २४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १८९१ ते डिसेंबर १८९२. (दोन वर्षे).

वर्ष २५ ते २८ – अंक प्रत्येकी (१ - २), (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). जानेवारी १८९३ ते डिसेंबर १८९६ (चार वर्षे). फक्त शेवटचे दोन अंक १८९६ चे सुटे.

वर्ष २९ व ३० – + अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १८९८ ते डिसेंबर १८९९ (दोन वर्षे). (१८९७ वर्ष गाळले – सूचना वर्ष २८ अंक १२ मलपृष्ठावर).

वर्ष ३१ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८, (९ - १०), (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९००.

वर्ष ३२ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ७, (८ - ९), १० ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०१.

वर्ष ३३ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७, (८ - ९), १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९०२.

वर्ष ३४ – अंक १, (२ - ३), ४, (५ - ६), ७, (८ - ९), १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९०३.

वर्ष ३५ – अंक १, २, (३ - ४), ५, ६, (७ - ८), ९ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०४.

वर्ष ३६ ते ३८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९०५ ते डिसेंबर १९०७ (तीन वर्षे).

वर्ष ३९ – अंक १ ते ५, (६ - ७), (८ - ९), १० ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०८.

वर्ष ४० व ४१ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९०९ ते डिसेंबर १९१०. (दोन वर्षे).

वर्ष ४२ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९११. अंक (११ - १२) दरबार अंक १.

वर्ष ४३ – अंक (१ - २), ३ ते ८, (९ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१२. अंक (१ - २) दरबार अंक २.

वर्ष ४४ ते ५९ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९१३ ते डिसेंबर १९२८. (सोळा वर्षे).

वर्ष ६० – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ८, (९ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२९.

वर्ष ६१ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), ६, (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३०.

वर्ष ६२ – अंक १, २, (३-५), ६, ७, (८-९), १० ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३१.
वर्ष ६३ – अंक १, (२-३), (४-६), ७ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३२.
वर्ष ६४ – अंक १ ते ७, (८-१०), (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३३.
वर्ष ६५ – अंक १, (२-३), (४-५), (६-९), १०, (११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३४.
वर्ष ६६ – अंक १, (२-३), (४-६) जानेवारी ते जून १९३५. वर्ष व अंक परिस्थितीशी जुळते करण्यासाठी मागासलेले सहा अंक न काढताच वर्ष पुरे केले – अंक (४-६) चे मलपृष्ठ.
वर्ष ६७ – अंक १, (२-३), (४-५), (६-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३६. ६८ वे वर्षाचा नियमितपणा साधावा म्हणून ६७ वे वर्ष (प्रत्यक्षात) सहा अंकानीच पुरे केले. त्याची वर्गणी निम्मीच आकारली जाईल. (वर्ष ६८ – अंक (२-३) चे मलपृष्ठ २ पाहा.)
वर्ष ६८ – अंक १, (२-३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३७.

विश्रांति

मासिक : संपादक – भीमराव धर्मराज पाल्ल. प्रकाशक – संपादक, कराची. वा. व. रु. १८४. फु. अ. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·१ × ४·८. प्रथमांक – जुलै १९१४.

उद्देश – स्थानिक वाचकासाठी स्थानिक मासिक. स्वरूप – कविता, कथा, कादंबरी, मृत्युलेख, ज्ञानरंज इ. साहित्य

ब्रीदवाक्य –
कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।

[मम]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९१४, २, ३ ऑक्टोबर १९१४.

विश्रांति

मासिक : संपादक – मोरेश्वर वासुदेव जे
प्रकाशक – पुरुषोत्तम वासुदेव जोशी, ६
आणि कंपनी, विलेपार्ले. मुद्रक – श्री सरा
मुद्रणालय, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु.
८२. अंकात २० पृष्ठे. ११ × ८·५. प्रथमां
फेब्रुवारी १९२३.

उद्देश – मनोरंजन करून ज्ञान देणारे.

[मुंब

वर्ष १ – अंक १ फेब्रुवारी १९२३.

विश्वकर्मधर्मजीर्णोद्धार

मासिक : संपादक – विश्वब्रह्मकुलो
बाळशास्त्री रावजीशास्त्री क्षीरसागर. प्रकाशक
संपादक, पुणे. मुद्रक – व्यापारी छापखाना, पु
वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८५. अंकात १
पृष्ठे. ८·८ × ५·६. प्रथमांक – कार्तिक श
१८२५.

उद्देश – स्वधर्मदृष्ट्या प्रापंचिक सौख्यप्राप्ती व पारमार्थिक ज्ञान देणे. स्वरूप – सती सप्तत्यादी प्रापंचिक सौख्य व मोक्षकारक स्वधर्माचा आणि स्वधर्मसंबंधी प्राचीन ग्रंथाच्या जीर्णोद्धा मराठी भाषांतरासह. पंचाल ब्राह्मणाचा स्वधर्म.

ब्रीदवाक्य –
सर्वेषां सुखबोधाय विदुषानां च तुष्टये ।
विश्वेश कर्मधर्माणां जीर्णोद्धारं करोम्यहम् ॥

विशेष माहिती – *मुद्रक* – प्रथमांक शिळा छापावर, नंतरचे अंक शिळाछापावर. कालिका प्रसाद छा. पुणे व श्रीकृष्ण लिथो प्रेस, मुंबई. यात तुका ब्रह्मानंद कृत 'वेदांतरहस्य' टीका.

[मुमम, मम]

वर्ष १ – अंक १ कार्तिक १८२५, ..., ८ ज्ये २६, ९ ते ११, १२ अश्विन १८२६.
वर्ष २ – अंक १ कार्तिक १८२६—.

विश्व-प्रेम

मासिक : संपादक – श्रीकृष्ण रामनाथ देशपांडे. प्रकाशक – संपादक, आनंदाश्रम, रामनगर, पो. कान्यगाड (दक्षिण कानडा) मुद्रक – धर्मप्रकाश छा, मंगळूर. वा. व. रु. १८८. पृ. आ. ८३. आत २४ पृष्ठे. ८५ × ५ प्रथमांक – अक्टोबर १९३२. शेवटचा अंक – सप्टेंबर १९३५.

उद्देश – विश्वप्रेम आणि विश्वसेवा अशा सर्व प्राचीन व अर्वाचीन साक्षात्कारी पुरुषांचा असलेला अनन्य स्वानुभव, परमात्म्याचे विश्वरूप व सकल धर्मांचे ऐक्य प्रतिपादणारे मराठी आध्यात्मिक पारमार्थिक मासिक.

ब्रीदवाक्य –

सर्व खल्विदं ब्रह्म ।

विशेष माहिती – 'मेसेज' मधून श्रीराम दासांचे संदेश कळतात, पण मातृभाषाच जाणणारा साठी येथील महाराष्ट्रीयांच्या विशेष आग्रहामुळेच मराठीत निघत आहे. *संपादक* – वर्ष ३ अंक ५ हरि पंढरीनाथ मोहोळकर (प्रकाशक) स्वामी रामदास महाराजांच्या आज्ञेने मासिकाचे कार्य बंद केले जात आहे.

[मुमग्र, ठामग्र, ठेरेसंग्रह]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते ब). अक्टोबर १९३२ ते सप्टेंबर १९३५. (तीन वर्षे). वर्ष ३ अंक ७ आनंदाश्रम चतुर्थ वार्षिक महोत्सवानिमित्त

विश्वब्रह्मवृत्त

मासिक : संपादक – बाळशास्त्री रावजी शास्त्री क्षीरसागर प्रकाशक – संपादक, पुणे मुद्रक – कालिकाप्रसाद छा, पुणे वा. व. रु. १. आकार ३२ पृष्ठे. ७ २ × ४ ९ प्रथमांक – चैत्र श. १८३५. पुढे चालू

उद्देश – धार्मिक, शिल्पशास्त्रीय व सामाजिक वगैरे विषयांचे सचित्र मासिक (वर्ष ३० – अंक २.) *स्वरूप* – वैदिक धर्माची माहिती, जाती व समाजासंबंधी विवेचन, शास्त्रीय ग्रंथ (शिल्पशास्त्र इ.)

ब्रीदवाक्य –

(१) संसारमोहजालेषु कदाचिदिह मानुषे ।
ब्राह्मण्य लभते जन्तुस्तत्पुन परिपालय ॥

(२) (वर्ष २९) यावद् प्रियसे स्या दीक्षा ।

विशेष माहिती – *आकार* – वर्षे १२–९·३ × ६·५, वर्ष १४ – ८·४ × ५·४, वर्ष १८ अ (८ ९) ७·२ × ४·८. *वा. वर्गणी* – वर्ष १४ – रु. २, वर्ष २९ – रु. ३. *पृष्ठसंख्या* – वर्ष २९ – अनियमित ४ ते १२. *संपादक* – वर्ष २९ – पद्माकरशास्त्री क्षीरसागर (प्रकाशक) वर्ष ३८ (इ. १९५५ – ५६) निघाल्याची माहिती (दमढेरे) पुढे 'विश्वब्रह्मवृत्त' हे नाव सरकारी नोंदीत (रजिस्ट्रार ऑफ न्यूज पेपर्सचा रिपोर्ट) सन १९५८ त आढळते.

[कालिकाप्रसाद छा.]

वर्ष १ – अंक १ ते ९, (१० · ११), १२. चैत्र ते फाल्गुन १८३५.

वर्ष २ – अंक १, (२ ३), (४ - ५), (६ १२) चैत्र ते फाल्गुन १८३६.

वर्ष ३ – अंक १, (२ - ५), (६ १२) चैत्र ते फाल्गुन १८३७

वर्ष ४ – अंक + १, (२ ४), ५ ते १२. चैत्र ते फाल्गुन १८४०

वर्ष ५ व ६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. चैत्र १८४१ ते फाल्गुन १८४२ (दोन वर्षे).

वर्ष ७ – अंक (१ २), (३ ४), (५ - ६), (७ - ८), (९ - १०), (११ १२) चैत्र ते फाल्गुन १८४३.

वर्ष ८ व ९ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ चैत्र १८४४ ते फाल्गुन १८४५ (दोन वर्षे). फक्त शेवटचा जोडअंक (११ १२)

वर्ष १० – अंक १ ते ४, ५ निघाला नाही, ६, ७, (८ - ९), (१० १२) चैत्र ते फाल्गुन १८४६.

वर्ष ११ ते १८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. चैत्र १८४७ ते फाल्गुन १८५४ (आठ वर्षे). अधूनमधून जोड अंक.

वर्ष १९ – अंक १ ते ४, (५-८), (९-१२). चैत्र ते फाल्गुन १८५५. अंक (५-८) सोबत 'शिल्पशिक्षणाचे महत्त्व' हे पुस्तक.

वर्ष २० ते २५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. चैत्र १८५६ ते फाल्गुन १८६१ (ए १९३४ ते मा १९४०) (सहा वर्षे). वर्ष २३ अंक (१-२) चैत्र १८५९ हीरक महोत्सव (?) अंक.

वर्ष २६ व २७ – + अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९४१ ते डिसेंबर १९४२ (दोन वर्षे).

वर्ष २८ – अंक १ ते ३, (४-५) जानेवारी ते मे १९४३...

वर्ष २९ ते ३१ – + अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते स). अक्टोबर १९४६ ते सप्टेंबर १९४९. (तीन वर्षे) बरेच जोड अंक.

वर्ष ३३ – अंक ... (२-३) न-डि १९५०—.

विश्वब्राह्मण समाजोन्नति

मासिक : संपादक – हरि गणेश पारखे. प्रकाशक – विठ्ठल धानू सागले, सोलापूर / वर्ष १६ अहमदनगर. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८४. अकात २४ पृष्ठे ८·३ × ५·४. प्रथमांक – श्रावण श. १८४३.

उद्देश – समाजाची उन्नती करणे. समाज बंधूंना सुशिक्षित करणे. त्यांच्या विचारांना चालना देणे. त्यांच्यात एकी निर्माण करणे. *स्वरूप* – सचित्र.

ब्रीदवाक्य –

सत्यमार्ग सांडू नये । असत्य पथें जाऊ नये ।
कदा अभिमान घेऊ नये । असत्याचा ॥
अपकीर्ति सांडावी । सत्कीर्ति वाढवावी ।
विवेके दृढ धरावी । वाट सत्याची ॥

वर्ष ८ – कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।

विशेष माहिती – वार्षिक वर्गणी – वर्ष ८ रु. १८४; वर्ष १६ रु. १८८, फु. अं. ८२.

[पुमग्र, मग्रं .

वर्ष ८ – अंक..., ५ *मार्गशीर्ष* १८५०....

वर्ष ९ – अंक १ ते ४ ... (श्रावण ते कार्तिक १८५१) ....

वर्ष १६ – अंक १, (२-४), ५ ते ९, (१०-११), १२. श्रावण १८५८ ते आषाढ १८५९.

वर्ष १७ – अंक १ *श्रावण* १८५९ ते ३, ..., (११-१२) जुलै १९३८ (आषाढ १८६०).

विश्व-रहस्य

मासिक : संपादक – सीताराम नाना चौधरी. प्रकाशक – संपादक, जळगाव. मुद्रक – धनंजय छा. *जळगाव. वा. व. रु. ३८४. फु. अं. ८५.* अंकात ५० पृष्ठे. ९·२ × ७·१. प्रथमांक – आगस्ट १९३५.

उद्देश – विश्वधर्म, विश्वप्रेम आणि विश्वसेवा यास वाहिलेले. *स्वरूप* – सचित्र. सर्व विषयावर लेख व कविता.

ब्रीदवाक्य –

किं कर्म किमकर्मेति कवयोऽप्यत्र मोहिताः ।
ज्ञानं तेऽहं सविज्ञानम् ।

विशेष माहिती – पाच अंक निघाले असा उल्लेख सापडतो.

[आइटे]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९३५, २ सप्टेंबर १९३५, ...५ —.

विश्ववाणी

द्वैमासिक / मासिक : संपादकमंडळ — ब. गो. गर्गे, नी. द. भट. प्रकाशक — ब. गो. गर्गे, नागपूर. मुद्रक — माधव प्रेस, नागपूर (१९३४ पा.) वा. व रु. २ फु. अ. ८६. अंकात ५६ पृष्ठे (मासिक). ९·१ × ६·२. प्रथमांक — सप्टेंबर १९३२.

उद्देश — व्यापक जागतिक प्रश्नावर चर्चा व उत्क्रान्तिशील उन्नतीचा पुरस्कार. *स्वरूप* — आंतरराष्ट्रीय प्रश्नावर चर्चा करणारे जागतिक महत्त्व असलेले, स्थायी स्वरूपाचे वाङ्मय. विश्व मंदिर (मासिक समालोचन), पूर्व आणि पश्चिम, साहित्यसत्कार इ. कथा, कविता, निबंध इ. संकीर्ण वाङ्मय.

विशेष माहिती — 'विश्ववाणी मंडळ', नागपूर या संस्थेचे. *संपादक* — वर्ष २ अंक १० — बा. रा. मोडक. *सहसंपादक* — वर्ष ४ — अ. बा. ओक, ना. बा. शास्त्री. *वर्षारंभ* — वर्ष ४ च्या पहिल्या अंकाची प्रकाशन तारीख नित्याप्रमाणे २० सप्टेंबर होती ती बदलून प्रकाशनाच्या सोयीसाठी १ अक्टोबर केली. *वा. वर्गणी* — वर्ष ८ रु. २८४ ('मुलांचे मासिक'च्या वर्गणीदाराव रु. १८८). फु अ. ८३.

[ठामग्र, दनाग्रो, जग्र]

द्वैमासिक

वर्ष १ — अंक १ ते ६. स, न १९३२, जा १९३३, मा, मे, जुलै १९३३.
वर्ष २ — अंक १ ते ४ — स, न १९३३, जा, मा १९३४—

मासिक

वर्ष २ — अंक १० जून १९३४, ११ जु, १२ आगस्ट १९३४.
वर्ष ३ — अंक १ ते १२. सप्टेंबर १९३४ ते आगस्ट १९३५.
वर्ष ४ — अंक + १ ते ८. अक्टोबर १९३५ ते मे १९३६—. अं १ वर्षारंभांक.

[२०]

विश्वविहार

मासिक : संपादक — परशराम विठ्ठल तिरोडकर. प्रकाशक — विष्णु गंगाधर केतकर, पुणे विश्वविहार वाचनालयातर्फे, कुडाळ (सावंतवाडी) वा. व. नाही (५००० प्रती मोफत). अंकात १२ पृष्ठे ९·७ × ६·६. प्रथमांक — अक्टोबर १९४०.

उद्देश — विश्वविहार वाचनालयामार्फत प्रसिद्ध होत असलेले.

[मग्र]

वर्ष १ — अंक १ अक्टोबर १९४०—.

विश्वविज्ञान

पाक्षिक : संपादक — त्र्यं. वा. जोशी. प्रकाशक — संपादक, कल्याण. मुद्रक निर्णयसागर छा. मुंबई वा. व रु. २. फु अ ८२८६. अंकात १६ पृष्ठे. ७·२ × ४·९. प्रथमांक — २१ जुलै १९०८ (यापूर्वी एक नमुना अंक).

उद्देश — देशहित व स्वावलंबन साधेल अशा ज्ञानाची प्रौढास प्राप्ती करून देणे. *स्वरूप* — मासिकाद्वारे शुद्ध व उद्योगप्रवण, शास्त्रीय विषय, उपयुक्त धंदे, कारागिरी, रसायनशास्त्र, यंत्रशास्त्र इ. धाई करणे, इलेक्ट्रोप्लेटिंग अशा सारखे विषय

ब्रीदवाक्य —

न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
तत्स्वयं योगसंसिद्धः कालेनात्मनि विंदति ॥

विशेष माहिती — 'ग्राहक मिळत नाहीत' म्हणून बंद

[मग्र, मुमग्र]

वर्ष १ — अंक १ — २१ जुलै १९०८, २ — ७ आ, ३ — २१ आ, (४ ५) — ६ व २१ सप्टेंबर १९०८—.

विश्ववृत्त

मासिक : संपादक — विष्णु गोविंद विजापूर-कर. प्रकाशक — संपादक, कोल्हापूर. मुद्रक — श्रीसमर्थप्रसाद छापखाना, कोल्हापूर. वा. व. रु. ६।८. पु अ. ८।२. अंकात प्रकरणवार १०० पृष्ठे ८·३ × ५·३. प्रथमांक — एप्रिल १९०६. शेवटचा अंक — मार्च १९०८ (वर्ष २अंक ९).

उद्देश — प्रचलित विषयांवर लोकमत तयार करावे, व आपल्या लोकांना नैतिक व सांपत्तिक उत्कर्षाचा मार्ग स्पष्ट व्हावा मुख्यत्वे पदवीधरांनी लेख लिहावे हे धोरण. स्वरूप — प्रचलित व राजकीय विषयावर निबंध, चालू चळवळींची चर्चा (मासिक स्फुटे), चांगल्या इंग्रजी व मराठी मासिकांतील लेखांचा सारांश (मासिक सार), प्रवासवर्णन इ., ऐतिहासिक, शास्त्रीय, सामाजिक, वाङ्मयिक, शैक्षणिक, व्यापारीय, औद्योगिक वगैरे विषय. प्रत्येक लेखाला स्वतंत्र पृष्ठे, अनुक्रमणिका मलपृष्ठावर. वार्षिक सूची नाही.

ब्रीदवाक्य —

महतिः कार्यसाधिका।

विशेष माहिती — संपादक — वर्ष २ पासून विष्णु गोविंद विजापूरकर व वामन मल्हार जोशी. वर्षारंभ — वर्ष २ अंक १ मलपृष्ठ 'एप्रिल वर्षारंभ होता तो आता जुलई केला आहे.' वर्ष २ अंक ९ मधील 'वैदिक प्रार्थनांची तेज स्विता' या लेखाबद्दल राजद्रोहाच्या गुन्ह्याकरिता उभय संपादकांस तीन तीन वर्षे कारावासाची शिक्षा झाली व मासिक बंद पडले.

[केसरी, जम्र]

वर्ष १ — अंक १ ते १२ एप्रिल १९०६ ते मार्च १९०७ (अंक १२ चे प्रकाशन जून अखेर)

वर्ष २ — अंक + १ जुलै १९०७ ते ९ मार्च १९०८.

विश्वास

मासिक : संपादक — य. वा. उमराणीकर. प्रकाशक — पुणे ७·६ × ५·२. प्रथमांक — ऑक्टोबर १९४७.

[कोल्हापूर]

वर्ष १ — अंक १ ऑक्टोबर १९४७, २ नवंबर १९४७. अंक २ दीपावली विशेषांक किंमत ८८.

विसावा

मासिक : संपादक — बा. द. सातोस्कर. प्रकाशक — श. बा. कुलकर्णी, मुंबई. वा. व. रु५. फु अं ८८. अंकात ६४ पृष्ठे ८ × ५·२. प्रथमांक — सप्टेंबर १९४७.

उद्देश — कथावाङ्मयाला वाहिलेले.

विशेष माहिती — वा. वर्गणी — वर्ष ३ रु. ८, फु. अं. ८।२. आकार — वर्ष २ अंक ११ चा १०·७ × ८·३. याशिवाय आणखी एक 'विसावा' नावाची पुष्पमाला (पहिली ३ पुष्पे) जानेवारी १९४४ त निघालेली आढळते. तिचा आकार ९·३ × ६·८. प्रकाशक श. बा. कुलकर्णी. दरमहा प्रकाशन. प्रत्येक पुष्पाची किंमत रु. ८८.

[मुमग्र]

वर्ष १ — अंक १ सप्टेंबर १९४७ ते ४ डिसेंबर १९४७ + ५ फेब्रुवारी १९४८ ते १२ सप्टेंबर १९४८.

वर्ष २ — अंक (१ २), ३ ते ११. ऑक्टोबर १९४८ ते ऑगस्ट १९४९—. अंक (१ - २) दिवाळी अंक.

वर्ष ३ — अंक + १ नवंबर १९४९ ते ४ फेब्रुवारी १९५०—. अंक १ दिवाळी विश्व भारती कथा अंक, अंक २ रहस्यकथा अंक, अंक ३ प्रेमकथा अंक, अंक ४ क्रांतिकथा अंक.

विहंगम

मासिक : संपादक – (मालक) यादव मुकुंद पाठक, सहसंपादक – (वर्ष २) दामोदर केशव पेंडसे. प्रकाशक – संपादक, नागपूर. मुद्रक – (वर्ष २) मुळगी विहंगम कार्यालय, छपाई – सरस्वती मुद्रणालय, नागपूर. वा. व. रु. ३८६. फु. अं. ८६. अंकात ६०, ६४ पृष्ठे. ९·७ × ७·३. प्रथमांक – जुलै १९३३. शेवटचा अंक अक्टोबर १९३८ (तीन वर्षे सदंश अक्रमांक)

उद्देश – महाराष्ट्राच्या स्वतंत्र साहित्याचे प्रकाशन व प्रतिमासपत्र वाङ्मयाची इमजीत, हिंदीत व इतर भाषांत रूपांतरे करवून विश्व-साहित्यात महाराष्ट्रसाहित्याला दर्जा वाढविण्या-साठी प्रगतिपर चळवळ करणे, जागतिक साहित्याचा व कलाकृतींचा परिचय महाराष्ट्र - वाचकांस करून देणे, महाराष्ट्रातील साधारण जनसमूहास बहुश्रुत करणे. स्वरूप – (वर्ष ४ पासून) भारतीय साहित्य-परिषदेचे मराठी मुखपत्र. कला, निबंधमाला, करमणूक, सुधारक, काळ, गृहलक्ष्मी, बालोद्यान, महाराष्ट्र साहित्य, संदेश, पोस्टपंची, नीर-क्षीर, चचुप्रहार इ. सदरे. पहिली ३ वर्षे उत्कृष्ट कागद व छपाई. वर्ष ४ पासून भाषाभगिनींकडे विशेष लक्ष व त्यातून अनुवाद. (भारतीय साहित्याच्या विशालतेचा परिचय आणि राष्ट्रीय जीवनास पोषक विचाराचे प्रवर्तन).

ब्रीदवाक्य –

(१) ' सत्यम् शिवम् सुंदरम् ' (वर्ष १ ते ३)
(२) मद्देवा लक्ष्मीर्निहिताधिवाचि । (वर्ष ४ पासून)

विशेष माहिती – अखिल महाराष्ट्रीयाचे उच्च दर्जाचे. वर्ष ४ पासून विहंगमाचा नवा अवतार (भारतीय साहित्य परिषदेच्या महाराष्ट्र शाखेने चालविलेले भा. सा. परिषदेचे मराठी मुखपत्र विहंगम मासिक). प्रकाशक – वर्ष २ – वासुदेव प्रल्हाद नाईक, वर्ष ४ – सुविचार प्रकाशन, लि., नागपूर. *प्रबंधसंपादक* – अंक १९ पासून जगन्नाथ रामचंद्र जोशी. *वा. वर्गणी* – वर्ष २ पासून रु. ३, फु. अं. ८४. *संपादकीय सल्लागार* – वर्ष ४ पासून वामन मल्हार जोशी काकासाहेब कालेलकर, मा. वि. वरेरकर, चिंतामण विनायक जोशी, श्रीनिवास नारायण बनहट्टी. शेवटी प्रकाशकांनी प्रकाशकत्व सोडून मूळ मालक यादव मुकुंद पाठक यांजकडे उत्तराधिकार दिले. यात ' प्रमुख मराठी नियतकालिकांच्या ध्येयधोरणाचे विहंगमावलोकन ', ' नागपुरातील काही अस्तंगत मासिके ' इ. महत्त्वाचे लेख.

[दग्रापो, ज्ञग्रं, मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जुलै १९३३ ते जून १९३४. अंक ५ दीपावली अंक, अंक ७ जा १९३४ साहित्यसमेलनांक.

वर्ष २ – अंक १३ ते २०, (२१ - २२), २३, २४. जुलै १९३४ ते जून १९३५. अंक १३ वर्षारंभांक, अंक १७ दुसरा दीपावली अंक.

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३२, (३३ - ३४), ३५, ३६. जुलै १९३५ ते जून १९३६. अंक (३३ - ३४) भारतीय साहित्य परिषद.

वर्ष ४ – अंक + १ ते १२. नवंबर १९३६ ते अक्टोबर १९३७.

वर्ष ५ – अंक १ ते १०, (११ - १२). नवंबर १९३७ ते अक्टोबर १९३८. अंक १ वर्षारंभ विशेषांक, अंक ३ व ४ गुजरात अंक, अंक ९ बंकिम-बंग अंक.

विहार

मासिक : प्रकाशक – दत्तात्रय केशव गद्रे, पुणे वा. व. रु. २. अंकात ४८ पृष्ठे. ७ २ × ४ ८. प्रथमांक – नवंबर १९१३.

उद्देश – जुन्याचा व नव्याचा हृदयंगम संयोग – उपयुक्त, मनोरंजक, बोधप्रद. *स्वरूप* – कविता, गोष्टी, विनोदी लेख, चालू कादंबरी, निबंध, अभिप्राय, पुस्तकपरीक्षणे, चरित्र, ऐतिहासिक आख्यायिका, किरातार्जुनीयाचे रूपांतर

ब्रीदवाक्य –

पुराणमित्येव न साधु सर्वं
न चापि काव्यं नवमित्यवद्यम् ।

विशेष माहिती – काही तरुण पदवीधरांच्या 'विहार–मंडळा'ने चालविलेले, 'महाराष्ट्रीय विश्वविद्यालयाचे पदवीधर तरुण उत्साही लेखक.' 'साहित्यसेवा व समाजसेवा एकदम बजावण्याचा संकल्प.' यात 'गुप्त संदेश' व 'हरवलेले पत्र' या कादंबऱ्या प्रसिद्ध झाल्या.

[पुमग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. नव्हेंबर १९१३ ते अक्टोबर १९१४.

वर्ष २ – अंक १ नव्हेंबर १९१४ ते ११ सप्टेंबर १९१५—.

वीणा

मासिक : संपादकमंडळ – श्री. म. वर्दे, स. ह. मोडक, च. वि. बावडेकर, वा. दा. गोखले. प्रकाशक – मुंबई मराठी साहित्य संघ, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८१. ८·३ × ५·५. प्रथमांक – एप्रिल १९३७.

उद्देश – मुंबई मराठी साहित्यसंघाचे (स्थापना २१-७-१९३५) मुखपत्र. स्वरूप – मराठी भाषा, मराठी पुस्तके, नियतकालिके, महत्त्वाचे लेख, मराठी बोलपट इत्यादींची सुसंगत माहिती. टीकालेख, मराठीच्या अभ्यासास उपयुक्त माहिती.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ९. एप्रिल ते डिसेंबर १९३७.

वर्ष २ – अंक १, २, (३ - ४). जानेवारी ते एप्रिल १९३८—. अंक (३ - ४) महाराष्ट्र साहित्य संमेलनांक.

वीरशैव

मासिक : संपादक – (कर्ते) मडिवाळाप्पा सगाप्पा देवमाले. प्रकाशक – सोलापूर. वा. व. रु. २. फु. अं. ८४. ८·४ × ५·३. प्रथमांक – जानेवारी १९०३.

ब्रीदवाक्य –

श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।
स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥
अनित्यानि शरीराणि वै(? वि)भवो नैव शाश्वतः ।
नित्यं संनिहितो मृत्युः कर्तव्यो धर्मसंग्रहः ॥
धर्मार्थकाममोक्षाणां यस्यैकोऽपि न विद्यते ।
अजागलस्तनस्येव तस्य जन्म निरर्थकम् ॥

विशेष माहिती – वा. वर्गणी – वर्ष २ रु. १८३ मागाहून रु. २; फु. अं. ८२.

[पुमग्रं, शांतस्वामी चाकूर]

वर्ष १ – अंक १ ते ७,.... १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०३.

वर्ष २ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ... जानेवारी ते जून १९०४—.

(श्रीमद्)वीरशैव धर्मप्रकाश

मासिक : प्रकाशक – पारलिंग प्रभु अय्या, मासिक पुस्तकाचे हक्क संपादक, काशी. मुद्रक – प्रभेधरल छा. वा. व. रु. (१८३) २. फु. अं. ८४. अंकात १६ पृष्ठे. ८·८ × ५·७. प्रथमांक – जानेवारी १९०८. (पुस्तक अंक).

उद्देश – पूर्वी अशी माहिती वर्तमानपत्रद्वारे प्रसिद्ध केली आहे. पण वर्तमानपत्रातील लेख संग्रहास राहात नाहीत, म्हणून मासिक पुस्तक. युगमानाने झालेले अनेकार्थ टाळून एकरूप शुद्धाचाराचे ज्ञान करून देणे. स्वरूप – सृष्टीची व लिंगायतांची उत्पत्ती, शास्त्रे, वेद, पुराणे, प्रचार रूढ्या, इतिहास आणि श्रुती, स्मृती, आगमद्वारे जे जे आचार, नीती, संस्कार (प्रायश्चित्ते), प्रतिपादन केलेले असतील ते सर्व शास्त्रोक्त रीतीने प्रसिद्ध केले जाणार. मूळ संस्कृत व मराठी भाषांतर.

ब्रीदवाक्य –

श्रीमद्धर्मविलासी विलसे सुशील ईशपदां जोडी ।
तोडी कुबंधनाते, अधर्माचे सदा यतत सोडी ॥

विशेष माहिती – प्रथमांकाच्या आरंभपृष्ठावर 'तारीख १५ सप्टेंबर सन १९०१ इसवी' असून वर्गणीच्या वर्गणीच्या रु. १८३ या आकड्यावर रु. २ हा आकडा छापलेली पावती चिठी मागाहून चिकटविलेली आहे. मलपृष्ठावर सरळ नोंदलेला तपशील येथे वर्णनात छापला आहे. मासिक छापून सव्वासहा वर्षे पडून राहिले ? यात ईशस्तवन – 'तत्त्वोत्पत्ति' मूळ संस्कृत व मराठी भाषांतर.

[मग्रं, शासस्वामी चाकूर]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९०८, २ फेब्रुवारी १९०८—.

वीरशैव-धर्मरहस्य

मासिक : संपादक – शिवलिंग माऊ ओझर्डे. प्रकाशक – संपादक, देऊर (जि. सातारा). मुद्रक – सिद्धनाथ छा., वाई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८·८ X ५·७. प्रथमांक – चैत्र श. १८३६ (मार्च ए १९१४).

उद्देश – वीरशैवसमाजाची सुधारणा. सदाचारासंबंधीचा आळस नाहीसा होऊन धर्मावरील श्रद्धा दृढतर होईल असा प्रयत्न करणे. *स्वरूप* – वीरशैवी धार्मिक व सामाजिक विषयांची चर्चा. साधुपुरुषांची चरित्रे व त्यांची प्रासादिक काव्ये.

ब्रीदवाक्य –

अशाश्वतासि वंदिता । व शाश्वतासि निंदिता ।
असे स्वतांच्च वागता । म्हणुनि ताप भोगिता ॥

विशेष माहिती – *आकार* – अंक १ – ८ X ५·१. *कालनिर्देश* – वर्ष १ अंक १ मलपृष्ठावर चैत्र शु ५ श. १८३६ असून, आरंभपृष्ठावर 'नमुन्याकरिता अंक जानेवारी १९१४' आहे; अंक ५ (का ४ ?) पासून सनात निर्देश.

[मग्रं, शासस्वामी चाकूर]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८३६, २ वै, ३ ज्ये + ...५ फे १९१५, ६ मा, ७ ए, ८ मे १९१५—.

वीरशैवमतप्रकाश

त्रैमासिक : संपादक – मुरुघस्वामी बृहन्मठाध्यक्ष. प्रकाशक – रामदाळे. वा. व. रु. १. फु. अं. ८४. ७·१ X ४·१. प्रथमांक – जानेवारी १९०६.

ब्रीदवाक्य –

अपि पापशतं कृत्वा ज्ञानतोऽज्ञानतोऽपि वा ।
वीरशैवमतं प्राप्य शिव एव न संशयः ॥

– परमेश्वरागम

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९०६ ते ४ (५ - ६) जून १९०६—.

वीरशैव संजीवनी

पाक्षिक : संपादक – नारायण रामलिंग वामणगावकर. सहसंपादक – वि. तु. चौधरी. प्रकाशक – संपादक, उमरावती. मुद्रक – अरुण छापखाना. वा. व. रु. २·८०. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ९ ६ X ६·५. प्रथमांक – १ जानेवारी १९३६ (जुने वर्ष चौथे).

उद्देश – वीरशैवसमाजोन्नतिकारक विचारप्रसार. *स्वरूप* – वीरशैवांतील चळवळी, आदर्शभूत स्वामी, शास्त्री व भक्त यांची चरित्रे, समा-परिषदा यांचे वृत्त, व्रतोत्सवाविषयी माहिती, महाराष्ट्रवीरशैवपरिचयपट.

ब्रीदवाक्य –

ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्रा ये चान्यजातयः ।
लिंगधारणमात्रेण शिवा एव न संशयः ॥

– परमेश्वरागम प. १ (५६)

मां हि पार्थ व्यपाश्रित्य येऽपि स्युः पापयोनयः ।
स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेऽपि यान्ति परां गतिम् ॥

– भगवद्गीता अ. ९ (३२)

विशेष माहिती – वर्ष १ वर जुने वर्ष चौथे (बहुधा 'वीरशैव संजीविनी'चे; पाहा) व पुढे त्या क्रमात वाढत्या जुन्या वर्षाचा उल्लेख.

सहसंपादक – वर्ष ३ अंक ९ – रा.शं. पुराणिक.
पार्श्व पत्ने – वर्ष ३ ह. ३. पृ. अं. ८२.
पृष्ठसंख्या – वर्ष २ पासून २४.

[शास्त्रीस्वामी चाकूर]

वर्ष १ – अंक १ ते २४. १ जानेवारी ते १५ डिसेंबर १९३६. अंक १२ (१५ जून) गाव उत्सगीर अंक.

वर्ष २ – अंक १ (१जानेवारी १९३७) ते १४ (१५ जुलै १९३७)...अंक १ खास अंक.

वर्ष ३ – अंक ...९ (१५ जून १९३८) —.

वीरशैव संजीविनी

मासिक : संपादक – एन्. आर. मामणगाव-कर. प्रकाशक – संपादक, अमरावती. मुद्रक – पांडुरंग छा. अमरावती. वा. व. रु. २-४. पृ. अं. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ८'३ × ५. प्रथमांक – अश्विन श. १८३१ (अक्टोबर १९०९.)

उद्देश – भारतात अनेक पंथ असले तरी सर्वांचे जीवन्मुक्ती हे एकच साध्य. पण एकाली-पणामुळे द्वैत उत्पन्न झाले. सर्व पंथातील सुशिक्षि-तांनी पंथाना विश्वबंधुत्वाचे व्यापक स्वरूप दिल्यास हे द्वैत नष्ट होईल. अशाने हिंदुस्थानात संपत्ती वाढविणे व वैदिक धर्माचा जयजयकार होईल असे प्रतिपादन. स्वरूप – सचित्र. धार्मिक व तात्त्विक लेख, गोष्टी, सभा व संस्थांच्या हकीकती, मनोरंजन, स्फुटविचार, व्याख्याने, पत्रव्यवहार, इहवृत्त.

ब्रीदवाक्य –

(१)

ब्रह्मैवेदममृतं पुरस्ताद्ब्रह्म पश्चाद्ब्रह्म दक्षिणत-श्चोत्तरेण ।
अधश्चोर्ध्वंच प्रसृतं ब्रह्मैवेदं विश्वमिदं वरिष्ठम् ॥१॥
– मुण्डकोपनिषद्

(२)

निरपूरस्य गृणं जगत् (वर्ष १ अंक ११ पासून)

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक ५ वर – ए मंथली मॅगेझीन ऑफ् रिलिजन, लिटरेचर ॲंड फिलॉसॉफी. *संपादक व प्रकाशक* – वर्ष १ अंक ११ वर महादेवस्वामी मामणगावकर. *भाषा* – वर्ष १ अंक ४ पासून मराठी व इंग्रजी. *आकार* – वर्ष १ अंक ११ – १३ × ८. *पृष्ठे* – लहान आकार ३२, मोठा आकार १६. *जाहीर* – प्लेगामुळे ३ महिने बंद म्हणून वर्षारंभ अक्टोबर होता तो दुसऱ्या वर्षाचा जानेवारी केला. *मुद्रक* – वर्ष १ अंक ११ – संजीविनी छा.

[शास्त्रीस्वामी चाकूर]

वर्ष १ – अंक १ अश्विन १८३१ ते ३, ४ पौ, ५ माघ, ..., ११ आ १८३२, १२ श्रा-भा १८३२.
वर्ष २–अंक+१ जाने १९११ (माघ १८३२), २ फे ३ मा १९११ (चैत्र १८३३)—.

वीरशैवोत्कर्ष-विचारमाला

मासिक : संपादक – वीरभद्र शिवलिंगप्पा शेट्टी. प्रकाशक – कोल्हापूर. मुद्रक – विद्याविलास छा. वा. व. रु. २ ट. स.सह आगाऊ. अंकात १६ ते २४ पृष्ठे. प्रथमांक – डिसेंबर १९०७. (पुष्प-क्रमांक)

उद्देश – (दक्षिण-महाराष्ट्र) वीरशैव समा-जोन्नति. स्वरूप – वीरशैव धर्म-समाज उद्योग व नीती वगैरे विषयावर लेख, चरित्रे, कविता, नाटके व वृत्तसार.

ब्रीदवाक्य –

विचारमूला आचारा जीवन्ति च फलन्ति च ।

[शास्त्रीस्वामी चाकूर]

वर्ष १ – अंक ... ३ फेब्रुवारी १९०८—.

वेदांतज्ञानप्रकाश

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – विद्याप्रकाश छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. २. फु. अं. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – अश्विन शुद्ध १० श. १८०७. शेवटचा अंक – फाल्गुन शुद्ध १ श. १८०७.

उद्देश – नूतनधर्मानप्रवर्तक व ख्रिस्ती धर्मोपदेशक यांचे एकपक्षी विचार ऐकून लोकांची धर्मश्रद्धा नाहीशी होत आहे. म्हणून वेद, शास्त्रे, पुराणे, स्मृती, इत्यादी ग्रंथाधारे वैदिक धर्माची श्रेष्ठता व सत्यता लोकांच्या दृष्टीस आणणे. स्वरूप – श्रीमद्भागवतादी ग्रंथांचे मराठी भाषेत सोप्या शब्दांनी क्रमशः भाषांतर, मते, उत्पत्ति, आचार, विचार, यज्ञ इत्यादिकांचे प्रयोजन व फलश्रुती याविषयी पुराणोक्त मनोरंजक गोष्टी.

ब्रीदवाक्य –

अकामः सर्वकामो वा मोक्षकाम उदारधीः ।
तीव्रेण भक्तियोगेन यजेत पुरुषं परम् ॥ १ ॥
– भागवत.

विशेष माहिती – वाग्विलासकर्त्यांनी योजना करून नमुन्याकरिता २ अंक काढले. ठरविलेली वर्गणीदारांची संख्या न भरल्यामुळे स्वतंत्र मासिक न काढता 'वेदान्तज्ञानसंबंधी बहुतेक विषय' 'वाग्विलासात'च देण्याचा ठराव करून त्याच्या पुस्तक २ अंक ८ - ९ मध्ये 'वेदान्तज्ञानप्रकाशा'च्या दोन अंकातील मजकूर छापण्यात आला. [पाहा 'वाग्विलास' मुंबई १८८३.]

वर्ष १ – अंक १ (नमुना) अक्टोबर १८८५, २ मार्च १८८६. फक्त दोन अंक.

वेदार्थयत्न

मासिक : संपादक – (भाषांतरकर्ता) (शंकर पाडुरंग पंडित.) प्रकाशक – पत्रव्यवहाराचा पत्ता महादेव नारायण पंडित, 'म्यानेजर वेदार्थयत्न' मुंबई. मुद्रक – इंदुप्रकाश छापखाना; निर्णयसागर छा., मुंबई. वा. व. रु. ६. फु. अं. ४१०. अंकात ६४ पृष्ठे. ८'५ × ५'५. प्रथमांक – एप्रिल १८७६. शेवटचा अंक – मार्च १८८२. पुस्तकविभागणी मंडलवार, वर्षवार नाही. सलग-क्रमांक (मासिक भाग).

उद्देश : ऋग्वेदसंहिता पदांसहित व तिचे मराठी व इंग्रजी भाषांतर, संस्कृत व्याख्या आणि मराठी टीका. स्वरूप – एकंदर सहा भाग – संहिता, पदे, मराठी भाषांतर, इंग्रजी भाषांतर, अन्वय आणि टीका. रचना – पहिले दोन भाग डाव्या पृष्ठावर, दुसरे दोन दोन स्तंभांत उजव्या पृष्ठावर, डाव्या पृष्ठाच्या द्वितीयार्धात 'भाष्यार्थम्' अशा मथळ्याने अन्वय व उजव्या पृष्ठाच्या द्वितीयार्धात टीका (विस्तृत आणि माहितीपूर्ण.)

विशेष माहिती – 'ॲन ॲटेम्प्ट टु इंटरप्रीट दि वेदाज.' "(वेदार्थयत्न) मासिक ७२ अंक निघून बंद पडले" – केरळकोकिळ वर्ष २ अंक २, ऑगस्ट १९१२, श्रुतिबोध' वरील अभिप्राय पृ. ४५. पुस्तक ४ अंक १७ व पुस्तक ५ अंक १ या दोहोंसही एकच सलग क्रमांक ६४ व जुलै १८८१ हा कालनिर्देश दुबार पडलेला दिसतो. "'वेदार्थयत्न' कधीच नियमित निघालेला नाही." – विविधज्ञानविस्तार, वर्ष १८ अंक १२ डिसेंबर १८८६, पृ. २७८.

[मुमग्रं, डेक्कॉ]

पुस्तक १ अंक १ ते १४ (मासिक भाग १-१४). एप्रिल १८७६ ते मे १८७७.
पुस्तक २ – अंक १ ते १६ (मासिक भाग १५ ते ३०). जून १८७७ ते सप्टेंबर १८७८.
पुस्तक ३ – अंक १ ते १७ (मासिक भाग ३१ ते ४७). अक्टोबर १८७८ ते फेब्रुवारी १८८०.
पुस्तक ४ – अंक १ ते १७. (मासिक भाग ४८ ते ६४). मार्च १८८० ते जुलै १८८१.
पुस्तक ५ – अंक १ जुलै १८८१ ते ६ डिसें १८८१ (मासिक भाग ६४ ते ६९),

[अंक ७ ते ९ (मासिक भाग ७० ते ७२) जा ते मार्च १८८२].

वेदोक्त सद्धर्मविचार

मासिक : प्रकाशक – भिकाजी नारायण टोगरे, वेदोक्तधर्ममंडळीच्या आश्रयाने, मुंबई. वा. व. रु. ३. पु. अं. ८८. अंकात ३२ पृष्ठे. ९'५ × ६'३. प्रथमांक – मे १८७५.

उद्देश – मुमुक्षूंच्या कल्याणार्थ – श्रीविष्णुबुवा ब्रह्मचारीकृत 'वेदोक्तधर्मप्रकाश', 'गीता-व्याख्यान,' 'राजनीति' वगैरे ग्रंथांचे मासिक. **स्वरूप** – पहिल्याने विख्यात थेट श्रीविष्णुबुवा ब्रह्मचारीकृत जेवढे ग्रंथ आहेत तेवढे, नंतर *श्रीमच्छंकराचार्यकृत भाष्ये व त्याचे* मराठी भाषांतर. स्तोत्रे, वेदांतपर मराठी ग्रंथ. छापलेले विषय —'सुखदायक राज्यप्रकरणी निबंध', 'सहजस्थितीचा निबंध', गीता, भावार्थसिंधू, वेदोक्तधर्मप्रकाश.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ मे १८७५ ते ३ जुलै १८७५—.

वैदिक कर्मयोग

मासिक : संपादक – सदाशिवशास्त्री भिडे. प्रकाशक – ग. वि. केतकर, चिटणीस 'गीताधर्म-मंडळ,' पुणे. वा. व. रु. ३८३. अंकात प्रकरणवार ४८पृष्ठे. ७'३ × ४'८. प्रथमांक – आषाढ श. १८५१.

उद्देश – मथळ्यात खुलासा – अथवा उपनिषद्रत्नप्रकाश.

ब्रीदवाक्य –

आत्मक्रीड आत्मरतिः क्रियावानेष ब्रह्मविदां वरिष्ठः ।

[मुमग्रं]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. आषाढ १८५१ ते ज्येष्ठ १८५४ (तीन वर्षे).

वैदिकधर्म

मासिक : संपादक – बळवंतराव कमलाकर माक्तोडे; (वर्ष १ अंक ६ पासून) शंकर शास्त्री पदे. *प्रकाशक* – विनायक गणेश टोंगरे (ग्वाल्हेर), उज्जैन. *मुद्रक* – अलीजाह दरबार प्रेस, ग्वाल्हेर. वा. व. रु. १. पु. अं. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ८'४ × ५'४. प्रथमांक – पौष शुद्ध १ शके १८२१ (जानेवारी १९००). (पुस्तक - अंक).

उद्देश – धार्मिक विषयाचे मासिक पुस्तक. *स्वरूप* – वैदिकधर्मासंबंधी माहिती, सत्पुरुषांची चरित्रे, पुण्यस्थानांची वर्णने, पौराणिक गोष्टी, जयंत्या-उत्सवे यांची माहिती. धार्मिक वर्तमाने इ.

ब्रीदवाक्य –

ऊर्ध्वबाहुर्विरौम्येष न च कश्चित् शृणोति मे ।
धर्मादर्थश्च कामश्च स किमर्थं न सेव्यते ॥

— भगवान व्यास.

विशेष माहिती – *प्रवर्तक* – कै. बळवंतराव कमलाकर माक्तोडे. अंक ७ पासून मलपृष्ठावर शक-सन व आरंभपृष्ठावर संपूर्ण शककालनिर्देश व मलपृष्ठावर 'कै. बळवंतराव माक्तोडे याचे स्मारक' असा मथळ्याच्या वर निर्देश. *संपादक* – अंक (११ - १२) 'मनीषिमार्गगमंडळ'. 'काही प्रती सरकाराने खरेदून मला प्रोत्साहन दिले'. *यात 'योगविज्ञान' ग्रंथ. " नव्या संपादकांनी* मासिकाचे 'स्वधर्म' असे नामांतर केले (पाहा पुरवणी यादी) व पुढे त्यांचा संबंध सुटला व ते मासिक बंद झाले. पुनः अक्टोबर १९०२ पासून 'वैदिक धर्म' या पूर्वीच्याच नावाने ते इंदूरला निघू लागले व जून १९०३ पर्यंत त्याचे कसेबसे तीनच अंक निघून ते कायमचे बंद झाले, " अशी माहिती कृ. गं. कवचाळे यांच्या '*मध्यभारतीय मराठी वाङ्मय*' पुस्तकाच्या पृ. ३२२ वर आढळते.

[मुंमग्रं, पारखी शास्त्री]

वर्ष १ – अंक १ ते ७, (८ - १०), (११ - १२). पौष १८२१ ते मार्गशीर्ष १८२२.

(पुढे इंदूरहून अक्टोबर १९०२ ते जून १९०३ च्या दरम्यान ३ अंक निघाले ?).

वैदिकधर्म व महात्म्यांचे बोल

मासिक : संपादक — सदाशिव बापूजी कुलकर्णी. प्रकाशक — संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १०१२. पु. अं. ८३. ८'५ X ५'३. प्रथमांक— आषाढ श. १८३७.

स्वरूप — वैदिक धर्मासंबंधी माहिती, सत्पुरुषांची चरित्रे, सत्पुरुषांचे बोल, पुण्यस्थानांची वर्णने, पौराणिक गोष्टी, जयंत्या, पुण्यतिथींची माहिती.

ब्रीदवाक्य —

श्रुतिस्मृत्युदितं धर्ममनुतिष्ठन् हि मानवः ।
इह कीर्तिमवाप्नोति प्रेत्यचानुत्तमं सुखम् ॥

वर्ष १ – अंक १ आषाढ १८३७—.

वैद्यक

धैमासिक : संपादकमंडळ – नीलकंठ अनंत पुरंदरे (अध्यक्ष), वसंत रामजी खानोलकर (उपाध्यक्ष). प्रकाशक — आनंद श्रीधर परांजपे, गोवर्धनदास मेडिकल कॉलेज, मुंबई. वा. व. रु. ४. फु. अं. रु. १.८०. अंकात ९६ पृष्ठे. ९'७ X ६'५. प्रथमांक – अक्टोबर १९३५. (सलग अंकक्रमांक).

स्वरूप – शारीर, निदान, जंतुशास्त्र, रोगाची माहिती, गृहपरिचर्या, वैयक्तिक व सार्वजनिक आरोग्य, रुग्णपरिचर्या, बालसंगोपन, वर्तमान, नवे शोध, ग्रंथपरीक्षण, वैद्यकाचा इतिहास इ.

ब्रीदवाक्य –

प्रकृतेः क्रियमाणानि गुणैः कर्माणि सर्वशः ।
अहंकारविमूढात्मा कर्ताहमिति मन्यते ॥ –गीता.

विशेष माहिती – 'गोवर्धनदास सुंदरदास मेडिकल कॉलेजमधील मराठी अध्यापकांनी चालविलेले.'

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर - डिसेंबर १९३५, २ जा - मा १९३६, ३ ए - जू, ४ जुलै - सप्टेंबर १९३६.

वर्ष २ – अंक + ५ जा - मा १९३७ विशेष अंक पूर्व भाग, ६ ए - जू १९३७ विशेष अंक उत्तर भाग + (७ - ८) एप्रिल १९३९ मधुमेह विशेषांक चिकित्सा विभाग.

वैद्यक पुना-पंच

मासिक : संपादक – वामन बाबाजी महाजन. प्रकाशक — संपादक, पुणे. मुद्रक – शारदा छापखाना, पुणे. वा. व. रु. ०६ आगाऊ. फु. अं. ०१. अंकात सलग १६ पृष्ठे. ८'३ X ५'४. प्रथमांक – जुलै १९०२.

स्वरूप – १ ग्रंथोक्त अनुभविक निदाने व चिकित्सा, २ वगैरे व जटिली औषधांची माहिती, ३ नित्याच्या खाण्याच्या पदार्थांचे गुणधर्म, ४ उपयुक्त वैद्यकीय माहिती, ५ सुभाषित श्लोक व अर्थ, ६ इष्टवृत्त व वर्तमानसार.

ब्रीदवाक्य –

अनेकवैद्यग्रंथेभ्यः
सारमुद्धृत्य यत्नतः ।
अस्य संग्रहणेनैव
प्रायो सौख्यमाप्नुयात् ॥–प्रपंचशास्त्र.

विशेष माहिती–*औषधी पेटी* व वैद्यक - पुना पंच यांची सांगड घालून पाच रुपये पेटीत निरंतर बिनव्याजी ठेवणाऱ्यास मासिक पुस्तक बिनवर्गणी मिळण्याची सोय *संपादक*– वर्ष १ अंक १० च्या मलपृष्ठ ३ वर महाजन यांच्या नावापुढे वैद्यक पुना पंच कर्ते असे प्रथम छापले. *वर्गणी* – पावक्या वर्षापासून ०९ करणार. *आवृत्ती* – वर्ष १ अंक २ मलपृष्ठ १ खाली अखेरीस 'आवृत्ती दुसरी सन १९०३' व

अंक ३ ते ६ मलपृष्ठावर पण 'आमूची दुपरी' असे छापले आहे. वर्ष २ अंक २ मलपृष्ठावर अखेरीस 'आमूची दुपरी (सन १९०७)' असे छापले आहे. पण वर्ष – ५ व्या वर्षाचा आरंभ 'जानेवारी १९०८ पासून' असे निवेदन. स्वतंत्र पुस्तके – वर्ष ३ अंक (४-५) = 'प्लेगसंबंधी उपयुक्त माहिती व औषधी उपायाचे प्राणरक्षक पुस्तक' व अंक (६-७) = 'ज्वरपुराण' असे स्वतंत्र पुस्तकाच्या रूपाने दिले.

[मुमर्ग]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. मुंबई १९०२ ते जून १९०३.

वर्ष २ – अंक + १ ते ५, (६-७), ८ ते १२. ऑगस्ट १९०३ ते जुलै १९०४.

वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४-५), (६-७), ८ ते १२. ऑगस्ट १९०४ ते जुलै १९०५.

वर्ष ४ – अंक + १ ते ५, (६-७), ८, (९-१२). जानेवारी १९०६ ते डिसेंबर १९०६.

वैद्यमित्र

मासिक : संपादक – रघुनाथ अनंतशास्त्री पटवर्धन. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – पुरंदरे कंपनी प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. र. १८४. फु. अ. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ६·२ × ४·७. प्रथमांक – ऑक्टोबर १९२०.

उद्देश – वैद्यकविषयाचे सुबोध मासिक. स्वरूप – रोगविचार, दिनचर्या, सुगम औषधी उपाय, निघंटसंग्रह इ.

विशेष माहिती – "हे मासिक जनतेत आयुर्वेदज्ञानाचा प्रसार होण्याकरिता सर्व वाचनालयांना मोफत देण्याची व्यवस्था केली आहे."
–('महाराष्ट्र नियतकालिक दीपिका.)

[मुमर्ग]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. ऑक्टोबर १९२० ते सप्टेंबर १९२१.

वर्ष २ – अंक १ ऑक्टोबर १९२१, २ नोव्हेंबर १९२१ —.

वैश्य

मासिक : संपादक – शंभु अनंतशेट फेणरकर, पणजी. प्रकाशक – नवे गोवें. वा. व. रु. दहा-मारी ८१४. फु. अं. ८३. अंकात १६ पृष्ठे. ९·८ × ७·२. प्रथमांक – जानेवारी १९२१.

उद्देश – वैश्यज्ञातीच्या सर्वांगीण विकासाच व उन्नतीस वाहिलेले. स्वरूप – विशेषांक. एक दोन कविता, औद्योगिक व व्यापारविषयक लेख, शिक्षणविषयक लेख, गोष्टी, ज्ञातिबांधवांची चरित्रे, संस्थांचे इतिहास, ज्ञातीतील कर्तबगार लोकांचा परिचय, कूटप्रश्न, कोडी, प्रश्नोत्तर.

ध्येयवाक्य –
भगिनी सुत मातुली करुनि ते दुर्दैव दिवेकडे
व्यापारादि गमावुनी मग जगी जे जाहले बापुडे।
थाया त्या निजपूर्ववैभवस्मृती होवोनि आदर्शसा
गोमंती नववैश्य हा अवतरे थोडा अता आळशा॥

विशेष माहिती – "हा काळ हिंदु-संघटनेचा आहे. अर्थात त्यातील प्रत्येक जातीच्या संघटनेचा हा काळ आहे."

[गोमंतक मडगाव]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९२१.

वैश्य मासिक

मासिक : संपादक – विश्वनाथ गोपाळ शेटये. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – तत्वविवेचक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १८३. फु. अं. ८३. अंकात २४ पृष्ठे. ७·२ × ४·२. प्रथमांक – एप्रिल १९१० (चैत्र शु. १ श. १८३२).

उद्देश – कोंकणस्थ वैश्य ज्ञातीमध्ये सामाजिक, धार्मिक व नैतिक सुधारणा करणे.

ब्रीदवाक्य –

ज्ञानाविणे जे जे कळा । ते ते जाणावी अवकळा ।
—रामदास.

(वर्ष ३) गुन तेचि प्रगटावें । असाध्य तेचि साधावें । कानडेचि अभ्यासावें । निरंतर ॥

(वर्ष ४) वाणिज्ये वसते लक्ष्मीः ।

(वर्ष ८) सामर्थ्य आहे चळवळीचे । जो जो करील तयाचें । परंतु तेथें भगवंताचें । अधिष्ठान पाहिजे ॥

विशेष माहिती – *प्रकाशक* – वर्ष ३ एन. बी. गांधी. *नाव* – आठव्या वर्षी 'वैश्य-मासिक', *संपादक* – वर्ष ८ – महादेव विठोबा गांधी (प्रका.). *वा. वर्गणी* – वर्ष ८ – रु. १।८, फु. अं. ८३. *नवे स्वरूप* – (आठव्या वर्षी) नव्या स्वरूपात 'वैश्य-मासिक' भेटीस येत आहे. सातव्या वर्षाच्या अखेरीस मध्यंतरी मासिक बंद ठेवण्यात आले. १९१७ साली शेवटचा तिमाही जोड अंक काढून बंद पडले. लढाईमुळे कागदाचे भाव वाढले. *आकार* – वर्ष ८ – ८×५·६.

[मुमग्रं, मग्रं]

- वर्ष १ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९१० ते मार्च १९११.
- वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५-६), ७, (८-९), (१०-११), १२. एप्रिल १९११ ते मार्च १९१२.
- वर्ष ३ – अंक ..., २, (३-४), (५-६), (७-८), (९-१०), (११ १२). एप्रिल १९१२ ते मार्च १९१३.
- वर्ष ४ – अंक (१-२), (३-४), ५ ते १२. एप्रिल १९१३ ते मार्च १९१४.
- वर्ष ५ – अंक (१-२), ३ ते ६, (७-८), ९, (१०-११), १२. एप्रिल १९१४ ते मार्च १९१५.
- वर्ष ६ – अंक (१-३), (४-६), (७-९), (१०-१२). एप्रिल १९१५ ते मार्च १९१६.
- वर्ष ७ – अंक (१-३), (४-६), (७-९), (१०-१२). एप्रिल १९१६ ते मार्च १९१७.
- वर्ष ८ (नवे वर्ष १) – अंक + १ अक्टोबर १९१९..., ३ डि १९, ४ जा २० ते ६ मार्च १९२० —.

वैश्ययुवक

मासिक : संपादक – विष्णु विठ्ठल डाकवे. प्रकाशक – संपादक, चिपळूण. मुद्रक – श्रीनिवास छा. चिपळूण. वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात २८ पृष्ठे. ९.४ × ६·९. प्रथमांक – जानेवारी १९३४. (वर्ष पाचचे काही सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – कोकणप्रांतीय वैश्य समाजाच्या उन्नतीसाठी वाहिलेले व्यापारी मासिक. स्वरूप – सचित्र. संकीर्ण, ललित वाङ्मय इत्यादी.

विशेष माहिती – संकीर्ण ललित वाङ्मय-विभागाचे चालक – वि. ल. बर्वे. प्रथम वंकनाक – विजयादशमी श. १८५५ (अक्टोबर १९३३), आकार ७·२ × ४·८.

[मुंमग्रं]

- वर्ष १ ते ४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (जा ते डि). जानेवारी १९३४ ते डिसेंबर १९३७ (चार वर्षे). प्रतिवर्ष अंक १० अथवा ११, दिवाळी अंक, वर्ष २ अंक १ जा १९३५ परिषद खास अंक.
- वर्ष ५ – अंक १ जानेवारी १९३८ ते १० अक्टोबर १९३८ –. अंक १० दिवाळी अंक.

वैश्यसेवक

मासिक : संपादक – वसंत मुकुंद कादे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. अंकात २० पृष्ठे. ६·८ × ४·५. प्रथमांक – एप्रिल १९२७ (चैत्र १८४९).

उद्देश – शनीच्या उपासनेसाठी.

ध्येयवाक्य –

कृष्णगोरक्षवाणिज्यं । वैश्यकर्म स्वभावजम् ॥

विशेष माहिती – प्रथमांकावर एप्रिल १९२७. त्याच्यापुढे दुसऱ्याच अंकावर व नंतर वैश्यमाळेतील मासनिर्देश आढळतो. संपादक – वर्ष २ विठ्ठल रामचंद्र पांढरे.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९२७, २ वैशाख १८४९ ते १२ फाल्गुन १८४९.

वर्ष २ – अंक १ चैत्र १८५० ते ३, ... ५, .. ,७, ८, (९ - १०), (११ - १२) माघ – फाल्गुन १८५०.

वैष्णव

मासिक : संपादक – लक्ष्मीबाई विनायक होमकर. प्रकाशक – संपादक, सोलापूर. मुद्रक – हनुमान छा., सोलापूर. वा. व. रु. ३८८. पृ. अं. ८५. ९·४ × ७·४. प्रथमांक – अक्टोबर १९४९.

उद्देश – (नामदेव समाजोन्नति परिषद कार्यासाठी). स्वरूप – मराठी – हिंदी.

ध्येयवाक्य –

अधर्माची अवघी तोडी ।
दोषा(षां) ची लिहिली फाडी ।
सज्जना करवी गुढी ।
ब्र्याची उभवी ॥ – ज्ञानेश्वर.

[पाटसकर संग्रह]

१ – अंक १ अक्टोबर १९४९, २ नवंबर १९४९—.

व्यवहारदर्पण

मासिक : संपादक – कृष्णाजी नारायण शास्त्री. प्रकाशक – मुंबई. वा. व रु. ३. मागा-हून रु. ४८८. पृ. अं. ८६. अंकात २४ पृष्ठे. ९·७ × ६·२. प्रथमांक – चैत्र शु. १८०२.

स्वरूप – वर्षा, कन्याशिक्षण, वैद्यक, शेतकी, राजनीती इ. विषयावर निबंध, प्राचीन कवींच्या नाटकादिकांचा भाषांतरे, पर्वांसंबंधी स्वरशिक्षण कादंबरी, प्राचीन हिंदू राजांची माहिती.

ध्येयवाक्य –

वक्तव्य व्यसनानीह यान्युक्तानि मनीषिभिः ।
मुख्यो भेदोहि तेषां तु पारिशे विदुषां मतः ॥
द्रोणद्रौणिकृपांही आजि करावी क्षमा न धोनावें।
भेद नसावा बुध हो भेदे स्वयश न करासि ओसावें॥

विशेष माहिती – यात रत्नावली (अथवा ऐक्यलक्षणा) कादंबरी व प्रभावति शृंगार आणि वज्रनाभसंहार नाटक.

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८०२, २ वैशाख १८०२—.

व्यवहारोपयोगी हुन्नरसंग्रह

[पाहा (व्यवहारोपयोगी) हुन्नरसंग्रह]

व्यापार–उद्योग

मासिक : प्रकाशक – ग. ल. सहस्रबुद्धे, पुणे. वा. व. रु. २. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – अश्विन शु. १० श. १८२६ (१८ अक्टोबर १९०४).

उद्देश – व्यापार, व्यापारी शिक्षण, व्यापार-विषयक ज्ञान आणि वृत्त यास वाहिलेले.

विशेष माहिती – इंग्रजीत वर्णन – डिव्होटेड टु कॉमर्स, कमर्शिअल् एज्युकेशन, नॉलेज ॲंड न्यूज.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक... ... १० आषाढ १८२७ (आगस्ट १९०५)—.

व्यापार-उद्योग

मासिक संपादक – अविनाश मोहाडीकर प्रकाशक – संपादक, मुंबई मुद्रक – पॉप्युलर प्रेस, मुंबई. वा व रु १० फु अ रु १ अकार ४०, ७२ पृष्ठे ९४ X ७२ प्रथमांक – अक्टोबर १९४७ पुढे चालू–वार्षिक १९६७

उद्देश – स्वदेशातील व परदेशातील व्यापार विषयक घडामोडींची जास्तीत जास्त माहिती व चिकित्सा व्यापारात व धंद्यात वावरणाऱ्या माणसापुढे व जगापुढे मांडणे – उद्योगधंद्याच्या वाढीला मदत करणे *स्वरूप* – हिंदुस्थानचे आर्थिक प्रश्न, परराष्ट्रीय घडामोडी, राष्ट्रीय प्रगतीच्या योजना, आधुनिक व सहकारी पद्धतीने शेतीची मशागत, महाराष्ट्रातील उद्योगधंद्यांचे परीक्षण, बँका, विमाव्यवसाय, ग्रामोद्योग, शेअर बाजार, व्यापारी बातम्या, सरकारी निवेदने, नियमने इ

विशेष माहिती – महाराष्ट्राचे व्यापारविषयक प्रमुख मासिक *व्यवस्थापक* – मोहाडीकर बंधु *सल्लागार* – द रा धारपुरे, रघुनाथ व्ही महाशब्दे *संपादक* – वर्ष २ अविनाश मोहाडीकर, अनंत य पाठक *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष २ अंक ६ रु ६, फु अ ८८

[मुमग्र, मप्र, काणेसंग्रह पुणे]

वर्ष १ – अंक १ ते ५, (६ ७), ८ ते १२ अक्टोबर १९४७ ते सप्टेंबर १९४८ अंक (६ ७) मार्च एप्रिल १९४८ गांधी विशेषांक

वर्ष २ – अंक १ ते १२ अक्टोबर १९४८ ते सप्टेंबर १९४९ अंक २ नोव्हें १९४८ दिवाळी अंक, अंक ११ आॅगस्ट ४९ विमा विशेषांक

वर्ष ३ – अंक (१ २), ३ ते ७ (८ ९), १० ते १२ अक्टोबर १९४९ ते सप्टेंबर १९५० अंक (१ २) दिवाळी अंक फोटोग्राफी विशेषांक अंक ३ इव्हाणूर विशेषांक अंक १० धारपुरे विशेषांक

वर्ष ४ – अंक १ अक्टोबर १९५०, (२ ३) नोव्हें डिसें १९५०-- अंक १ व (२ ३) दोन्ही अंक विशेषांक (दिवाळी अंक)

व्यापारी जगत्

मासिक संपादक – सी पी कोठारी प्रकाशक – संपादक, पुणे मुद्रक – हनुमान प्रेस, पुणे वा व रु २८८ फु अ ८४ अकार ३२ पृष्ठे ९३ X ६४ प्रथमांक – अक्टोबर १९३५ (विजयादशमी)

उद्देश – व्यापारोपयोगी विषयांवर लिहिलेले व्यापारोपयोगी सर्व प्रकारची माहिती इंग्रजीतून प्रसिद्ध होते सर्व गोष्टींचे ज्ञान महाराष्ट्र भाषेतून मिळावे म्हणून काढले महाराष्ट्रीयांनी व्यापाराची कास धरली पाहिजे याचे प्रतिपादन

विशेष माहिती – इंग्रजीत वर्णन 'दि वर्ल्ड ऑफ कॉमर्स' डिस्ट्रिब्युटेड टु कमर्शियल इन्फर्मेशन अॅन्ड अॅग्रिकल्चरल स्टॅटिस्टिक्स

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते ३ अक्टोबर ते डिसेंबर १९३५ —

व्यापारी [illegible]

मासिक संपादक – जी डी शर्मा सह संपादक – पी एन् कोठडिया प्रकाशक – पुणे वा व रु ३ फु अ ८६ अकार १८ पृष्ठे ९२ X ७२ प्रथमांक – फेब्रुवारी १९६० पुढे चालू १९६७

उद्देश – व्यापारी वर्गाशी संबंधित सर्व कायदेकानूंविषयी साधकबाधक चर्चा करून योग्य मार्ग दाखविणारे

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ फेब्रुवारी १९६० ते ४ मे १९६० —

व्यापारी शिंपी

द्वैमासिक : संपादक – दत्तात्रय बळवंत भुवकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु ३·४. फु अ. ८१४ अंकात २० पृष्ठे ९·७ × ७ ३. प्रथमांक – जानेवारी-फेब्रुवारी १९४९ पुढे चालू १९६५

उद्देश – व्यवसायाचे माहितीपत्रक

विशेष माहिती – दि पूना मर्चंट टेलर्स को ऑपरेटिव्ह असोसिएशनचा आश्रय. संचालक – मो ना पाटसकर. पुढे वर्ष ३ अंक ४ (जु आ १९५१) मलपृष्ठावर "सचित्र शिवण कला अर्थात व्यापारी शिंपी" प्रथमांकात श्री. श्रीपतराव काकडे याच्या शिवणक्लेसमधील नैमासिकाचा व अन्य कलाकार्याचा गौरवपूर्ण उल्लेख (पाहा 'शिवणकला' कोल्हापूर १९२३)

[मुमय, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जा फे १९४९, २ मा ए, ३ मे जू, ४ जु आ, ५ स अ, ६ न डि १९४९. अंक ४ हिंदी स्वातंत्र्यदिन अंक

वर्ष २ – अंक १, २, (३ ४), ५, ६. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०.

व्यायाम

मासिक · प्रकाशक –घाडो नारायण विद्वांस, बडोदे मुद्रक – श्रीराम विजय छा बडोदे वा. व रु १·८ फु अ ८३ अंकात २८, ३२ पृष्ठे. ९ × ६ २ प्रथमांक – ऑक्टोबर १९१५.

उद्देश – अशक्तांना सशक्त, व्याधिग्रस्तांनी रोगमुक्त व निरोगी व सशक्त असतील त्यांनी अधिक बलवान कसे व्हावे यासाठी. *स्वरूप* – सचित्र पर्णे विविध देशी विदेशी खेळ, व्यायाम पद्धती, आरोग्य, ब्रह्मचर्य, मेहनती, व्यायामविषयक चरित्रे इ

ब्रीदवाक्य –

लाघवं कर्मसामर्थ्यं दीप्तोऽग्निर्मेदसः क्षयः ।
विभक्तघनगात्रत्वं व्यायामादुपजायते ॥ –वाग्भट

विशेष माहिती – *संचालक* – वर्ष २२ दत्तात्रेय चिंतामण मुजुमदार. *वा वर्गणी* – वर्ष ५ रु २·८८ फु अ. ८४, वर्ष ३५ रु ३·८८. *संपादक* – वर्ष १८ घाडो नारायण विद्वांस, वर्ष ३४ वा. धों. विद्वांस *सहसंपादक* – वर्ष २२ ना. द. मुजुमदार *विशेषांक* – वर्ष ३ अंक १ खास अंक, वर्ष १९ अंक ४ जिमखाना अंक, वर्ष २१ अंक १ दामोदर बळवंत भिडे अंक, वर्ष २२ अंक १ खास *ऑलिंपिक अंक, वर्ष २३ अंक ४ खास हिंद* विजय जिमखाना आणि शारीरिक शिक्षण परिषद अंक, अंक ५ खास मिरजकर अंक, वर्ष २४ अंक ३ खास माणिकराव अंक, वर्ष २६ अंक २ रौप्य महोत्सव खास अंक, वर्ष २८ अंक ११ श्रीमंत आबासाहेब मुजुमदार विशेषांक, वर्ष ३० अंक (६ ७) कै गु हरि माधव ऊर्फ तात्यासाहेब सहस्रबुद्धे विशेषांक, वर्ष ३१ अंक ११ श्री कृष्णाजी बळवंत महाबळ गुरुजी विशेषांक, वर्ष ३३ अंक ९ घाडो नारायण विद्वांस मृत्युलेख; वर्ष ३६ अंक १ सीमोल्लंघन विशेषांक

[मुमग्र]

वर्ष १ ते २९ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते स) ऑक्टोबर १९१५ ते सप्टेंबर १९४४ (एकोणतीस वर्षे)

वर्ष ३० – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२ ऑक्टोबर १९४४ ते सप्टेंबर १९४५

वर्ष ३१ ते ३३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ ऑक्टोबर १९४५ ते सप्टेंबर १९४८ (तीन वर्षे)

वर्ष ३४ – अंक (१ २), ३ ते १२ ऑक्टोबर १९४८ ते सप्टेंबर १९४९

वर्ष ३५ – अंक १ ते १० ऑक्टोबर १९४९ ते सप्टेंबर १९५०.

वर्ष ३६ – अंक १ ते ३ —. ऑक्टोबर ते डिसेंबर १९५०.

शरीर यंत्र

मासिक : प्रकाशक – डॉ. वासुदेव जगन्नाथ सामंत, सोलापूर. वा. व. रु १|८. अंकात ३२, ३६ पृष्ठे. ७·३ X ४·७. प्रथमांक – मे १९३७. शेवटचा अंक – जून १९३७.

उद्देश – निसर्गोपचाराचा शास्त्रीय विषय सुबोध, मनोरंजक व आकर्षक करणे. *स्वरूप* – प्रत्येक उपचारपद्धतीचा निसर्गोपचार पद्धतीशी तुलनात्मक अभ्यास जिज्ञासूंचे समाधान.

ब्रीदवाक्य –

रोग जाय दूधशाकरें । तरि निंब का पियावा ?

– श्री ज्ञानेश्वर

विशेष माहिती – चालक – डॉ. वासुदेव जगन्नाथ सामंत, १९४ नवी पेठ, सोलापूर. दोनच अंक निघाल्याचे संपादकांनी स्वतः सांगितले.

[मुमग्र, डॉ. सामंत मुंबई]

वर्ष १ – अंक १ मे १९३७, २ जून १९३७

शारदा

मासिक : संपादक – केशव रघुनाथ काशीकर (अंक २) प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – लॉ प्रिंटिंग प्रेस, अंक ३ पासून रघुवीर प्रेस, पुणे वा. व. रु. ४, सहामाही रु २, तिमाही रु. १. फु. अ. ८६, अंक ३ पासून ८१०. अंकात ६४ पृष्ठे ९.५ X ७.२. प्रथमांक – चैत्र श. १८४५ (नमुन्याचा अंक मार्च १९२३.)

उद्देश – मराठी मासिके अल्पायू का होतात त्याची कारणे दूर करून वैशिष्ट्यपूर्ण वाङ्मय पुरविणे स्वरूप – सचित्र निःपक्ष पुस्तकपरीक्षण, निःपक्षपाती विवेचन, महिला मनोरंजन, विनोदी लेख, काव्यसुधा (राष्ट्रीय कविता), साहित्य संगीत कला, वीणाझंकार (व्याख्याने वगैरे), विविध विषय, चरित्रे, औद्योगिक व हुनरकलाविषयक माहिती, आमचा महाराष्ट्र, मधुकराचा गुंजारव, बोधप्रद उतारे.

ब्रीदवाक्य –

(अंक ४ पासून)

क्षमाशील, हतवीर्य, लोकहृदयी प्रेरावया चित्कला ।
राष्ट्रीयप्रतिमानिकाय, जगती व्हायास ही आजला ॥
प्रज्ञा, वैभव, कार्यशक्ति, समता, स्वातन्त्र्यभक्ती, मुदा ।
वर्षाया अभिजात वाङ्मयसुधा देईल ही शारदा ॥

विशेष माहिती – " इंग्रजीतील ' मॉडर्न रिव्ह्यू ' मासिकाचे धर्तीवर चालणारे. " पुणे भारतीय साहित्य मंदिराचे मुखपत्र. सचित्र मासिक पुस्तक. *वर्षनिर्देश* – पहिला अंक नमुन्याचा, दुसरा अंक वर्ष १ मास १ – अंक २; तिसऱ्या अंकापासून वर्ष १ – अंकक्रमांक : मलपृष्ठावर शक, आरंभपृष्ठावर सन नमुना अंकात मराठी नियतकालिकांच्या वस्तुस्थितीबद्दल विवेचन

[मुमग्र, दवापो]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८४५ ते ५ श्रावण १८४५ —.

शारदा

त्रैमासिक : संपादकमंडळ – वर्ष ६ सौ. इंदिरा तेलंग, सौ. स. बाव प्रकाशक – म नी. वागळे, मुंबई, वा. व. रु १. ७·१ X ४·७. प्रथमांक – (ऑक्टोबर १९३७).

उद्देश – नॉर्थ कॅनरा गौड सारस्वत ब्राह्मण संधानार्थ

विशेष माहिती – शेवटच्या वर्षात अंकांवरील वर्षनिर्देश वर्ष ७ व वर्ष ८ असा सरमिसळ आढळतो

[मग्र]

वर्ष २ – अंक १ दसरा अंक अक्टोबर १९३८, २ मकर सं जा १९३९, ३ रामनवमी मा ३९, ४ अ. श्रावण जुलै १९३९

वर्ष ३ – अंक १ विजयादशमी ऑ ३९, २ जा १९४०, ३ रामनवमी ए ४०, ४ आषाढ शुद्ध १९४०.
वर्ष ४ – अंक १ ऑक्टोबर १९४०, २ जा ४१, ३ ए, ४ ऑगस्ट १९४१ अंक २ महिला अंक
वर्ष ५ – अंक १ सप्टेंबर १९४१
वर्ष ६ – अंक + ? जा १९४४, ३ ए १९४४
वर्ष ७ – अंक , २ जा १९४५, ३ मे १९४५, (वर्ष सातव्याचा ४ व वर्ष आठव्याचा १ एकत्र) डिसेंबर १९४४ (११९४५)

(श्री)शारदामंदिर अथवा निजामशाला-पत्रक

मासिक संपादक – रामचंद्र वासुदेव कुळकर्णी प्रकाशक – बाळापूर मुद्रक – न्याय सुधा छा नागपूर वा व रु २ फु अ ८२ अंकात २४ पृष्ठ ७९ × ८२ प्रथमांक – जुलै १९१९

उद्देश – शिक्षणविषयक हैद्राबाद संस्थानातील प्राथमिक शाळांच्या शिक्षकांसाठी शिक्षण विषयक चर्चा व वाङ्मयप्रकाशन स्वरूप – धार्मिक, औद्योगिक, नैतिक, ऐतिहासिक, शास्त्रीय इ विषयावर निबंध, उपयुक्त माहिती, नाना विषयांच्या शिक्षणावर चर्चा, कविता, पुस्तक परीक्षण, नेमणुका, बदल्या, परीक्षांचे प्रश्न व निकाल, पत्रव्यवहार, वृत्तसार

ब्रीदवाक्य –

पातु वो निकषग्रावा मतिहेम्न सरस्वती ।
प्राज्ञेतरपरिच्छेदं वचसैव करोति या ॥

विशेष माहिती – निजामसरकारच्या शिक्षाखात्याच्या आश्रयाने

[ममग्र]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९१९ ते ६ डिसेंबर १९१९ —

शारदा विलास

मासिक संपादक – पंडित बंसन प्रकाशक – मुद्रक, औरंगाबाद मुद्रक – आलमगीर प्रेस वा व रु २८८ फु अ ८८ अंकात ५० (वर्ष १ अंक ३) पृष्ठ ७६ × ५७, वर्ष १ अ ७–९ १ × ६ २ प्रथमांक – चैत्र श १८२०. (वप – विलास)

स्वरूप – रियासत हैद्राबाद येथील नामांकित दरबारी पुरुषांची चरित्रे, ऐतिहासिक प्रकरणाय स्थळे, 'अंत पुरातील मन्मथदुर्विलास' कादंबरी, मुख नलाफ प्रकरणे, आख्यायिका, चुटके, सुभाषित

['मुख नलाफ (करण्याची ?) प्रकरणे' = चतुर सभ्याने तोंड बंद करण्याबद्दलच्या गोष्टी (फार्सी) = बाता नलाफ (विशेषण) = बातावद, निरुत्तर]

[मुमप्र]

वर्ष १ – अंक २ वै १८२० ते ६ मा १८२०, (७ ८) अधिक व निज अश्विन, ९ का ते १३ फाल्गुन १८२०
वर्ष २ – अंक १ चैत्र १८२१—

शालापत्रक

(पाहा मराठी शालापत्रक)

शाला–मंदिर

मासिक संपादक – जनार्दन शंकर मढेकर प्रकाशक – डी एम् जागल जोगल आणि क, पुणे वा व रु २ फु अ ८४ ८ २ × ६ ८ प्रथमांक – (एप्रिल १९४२) (वप अंक, अंक १७ पासून सलग क्रमांक)

उद्देश – प्राथमिक अध्यापक व प्राथमिक शिक्षण यांच्या सर्वांगीण प्रगतीचा मार्ग चोखाळणे स्वरूप – आत व मलपृष्ठावर रंगीत चित्रे

विशेष माहिती – संचालक – दाजीसाहेब जोगळ. प्रकाशन समारंभ दि. ५ एप्रिल १९४२.

[मग्रं]

वर्ष २ – अंक १, (२ - ३), ४ / १७ ते २४. एप्रिल १९४३ ते मार्च १९४४. अंक ५ पासून गणनानिर्देश सलग अंकक्रमाचा.

वर्ष ३ – अंक (२५ - २६) एप्रिल-मे १९४४, (२७ - २८), (२९ - ३०), (३१ - ३२) अक्टोबर - नवंबर १९४४—.

शालावृत्त

मासिक : संपादक – सीताराम श्रीधर पारखी. प्रकाशक – नागपूर. मुद्रक – सी. पी. प्रिंटिंग वर्क्स. वा. व. रु. १८४. पु. अं. ८२८६. अंकात १६, २४ पृष्ठे. ६'५ × ४'१. प्रथमांक – (एप्रिल १९०७). शेवटचा अंक – मार्च १९०९ (?)

उद्देश – मध्यप्रांतातील शाळाखात्याचे डायरेक्टर यांच्या परवानगीने प्रसिद्ध होत असलेले. स्वरूप – शाळाखात्याचा रिपोर्ट, शाळाविज्ञान्याच्या हालचाली, शालावृत्त, बदल्या, प्रमोशन, स्कॉलरशिप परीक्षेचा निकाल, शंकानिरसन, कूटप्रश्न, शैक्षणिक निबंध, कविता इ.

विशेष माहिती – शेवटचा अंक – मार्च १९०९असा उल्लेख (विहंगम एप्रिल १९३४).

[पुमग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक..., ३ जून १९०७,..., ८ न, ९ डि, ... १२ मार्च १९०८.

वर्ष २ – अंक ..., २ मे १९०८, ३ जू, ४ जु..., ९ डिसेंबर १९०८—.

शास्त्रीय जगत्

मासिक : संपादक – वी. व्ही. गोरे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – गोरे छा. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८४. अंकात २८ पृष्ठे. ९'६ × ६'६. प्रथमांक – जानेवारी १९३९.

उद्देश – उद्योग धंदे, व्यापार, शेतकी व आधुनिक शास्त्रे यांचे.

ध्येयवाक्य –

उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ॥

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९३९ ते ३ मार्च १९३९—.

शिल्पकलाविज्ञान

मासिक : प्रकाशक – महादेव बल्लाळ नामजोशी, पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छा. पुणे. वा. व. रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात प्रकरणवार ३२ पृष्ठे. ९'१ × ६'३. प्रथमांक – अक्टोबर १८८७. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – देशातील उद्योगधंद्याची अवनती थांबविण्याकरिता जुने धंदे सावरणे, नव्या किफायतशीर धंद्यांची माहिती देणे, उणीवा व अडचणी दूर करण्याचा मार्ग दाखविणे अनुषंगिक ज्ञानाचा संपर्क करणे. स्वरूप – सचित्र, पर्णचित्रे. पायाभूत शास्त्रे, रसायन व शिल्प यांची मातृभाषेतून पद्धतशीर माहिती. कारखाने, व्यापारी पेठा, यंत्राबद्दल सविस्तर ज्ञान, अर्थशास्त्रीय विषय, वाणाहती विद्या, व्यापाऱ्याच्या व कारखानदाराच्या चर्चासमास उत्तेजनपर लेख, प्रश्नोत्तरे.

विशेष माहिती – मलपृष्ठावर मजकूर. प्रत्येक लेखाला स्वतंत्र पृष्ठांक. ग्रंथकर्त्याचे नाव फक्त मलपृष्ठावर, लेखावर नाही. माहिती मिळविण्याचे मार्ग – " १ पुस्तकावरून, २ धंद्यातील प्रवीण लोकांकडून ३ स्वतःच्या माहितीवरून. " यात ' हिंदुस्थानातील सांपत्तिक द्रव्ये, ' ' चित्रकला ', ' व्यापारी भूगोल ' अशा विषयावर लेख.

[मंडलिकसंग्रह, पुमग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते ख).

अक्टोबर १८८७ ते सप्टेंबर १८८९. (दोन वर्षे).
वर्ष ३ ते ५ – अंक प्रत्येकी १२. (त्यापैकी १० जोड अंक). अक्टोबर १८८९ ते सप्टेंबर १८९२. (तीन वर्षे)
वर्ष ६ – अंक १ अक्टोबर १८९२ ते ५, (६ - ७), ८, ९,....
वर्ष ७ – अंक + १ एप्रिल १८९४ ते ६ सप्टेंबर १८९४—.

शिल्पकलासंग्रह

मासिक : संपादक—रघुनाथ विनायक धैर्यवान. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – कल्पोत्तिनर छा. पुणे. वा. व. रु. ३, मागाहून रु. ४. फु. अं. ०८. अंकात ४० पृष्ठे + देखावे. ८५ X ५.४. प्रथमांक – मे १८७७.

उद्देश – स्वदेशहितार्थ व चितारी, मेस्त्री आणि शिल्पी यांच्या उपयोगाकरिता. स्वरूप – रंगीत व रेखा पर्णचित्रे. मलपृष्ठ शिळामुद्रित. चित्रकला व एंजिनिअरिंग रेखाचित्रे इ. पदार्थाच्या चलनशक्तीची मूलतत्त्वे, व्यवहारोपयोगी रसायनशास्त्र, दुर्बिणी इत्यादी करणे, सुतारकाम, शिवणकला-नकशिदे, जाळ्या (सदरहू विषय खोपरतिर सागून शिवाय निरनिराळ्या कारखान्यासंबंधी उपयुक्त माहिती), चुटके, इ.

ब्रीदवाक्य –

कृपणस्य यथा द्रव्यं, स्वैरिण्याश्च मनोगतम् ।
गूढं तथा कलाशास्त्र आविष्कर्तुं मनोयम. ।

विशेष माहिती – 'निबंधमाला', चित्रशाळा १९२६ आवृत्ती पृ ४६३ टीपमध्ये जून १८७८ पर्यंत चालल्याचे दिले आहे. संपादक व्ही. ए. धैर्यवान, प्रकाशक धुरंधर, पुणे. (पण अंक ३ चा प्रकाशनकाल २८ एप्रिल १८७८ असा नोंदला आहे) आरंभी रचना चित्रकलेच्या साह्याने पाश्चात्यांची यंत्रे चोहोकडे प्रसिद्धीस येऊन त्यांचे व्यापार वाढले,. आपल्या देशातही कलेसंबंधी पुस्तके निघतील तर देशाचे हित होईल म्हणून हे पुस्तक काढण्याचे योजिले आहे. सदरहू पुस्तक मोफतपणाने काढणार होतो; परंतु अनाठाय लागला. पहिल्या अंकात अनुक्रमणीचे सुंदर रंगीत चित्र दिले आहे.

[महाराष्ट्र‌परिषद, मुंबई]

वर्ष १ – अंक १ मे १८७७ ते ६ अक्टोबर १८७७—.

शिवणकला

त्रैमासिक / द्वैमासिक : संपादक – श्रीपत हरि काकडे (लंडन डिप्लोमिस्ट) सहसंपादक – केशव रामचंद्र कुलकर्णी. प्रकाशक – कोल्हापूर. वा. व. रु. १॥१२, द्वै. २॥४. फु अं. त्रै.रु. १, द्वै. रु. ॥१०. अंकात द्वै. ४० पृष्ठे. ९.५ X ६.४. प्रथमांक – अक्टोबर १९२३. शेवटचा अंक–आगस्ट १९३१.

उद्देश – वर्तमानकालीन पौर्वात्य व पाश्चात्य उच्च शिवणकला.पेशनप्रसारक. स्वरूप – सचित्र कर्तनकार्य, शिवणकाम, प्रचलित प्रकार, शिप्याचा क्षेत्रविस्तार, धंद्याची मरखी यांविषयी अनुभविक लेख, मनोरंजक व्यावहारिक गोष्टी.

ब्रीदवाक्य –

उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मी. ।

विशेष माहिती – वर्ष ८ अं. ५ मध्ये टीप – 'शिर्षाशास्त्र' पुस्तकाच्या आवृत्त्या काढावयाच्या असल्याने या नियतकालिकाकडे लक्ष देण्यास वेळ नाही म्हणून हे त्रै(द्वै.?)मासिक बंद ठेवणार आहो.

[काकडे कोल्हापूर]

त्रैमासिक
वर्ष १ ते ६ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (अ, जा, ए, जु). अक्टोबर १९२३ ते जुलै १९२९.
द्वैमासिक
वर्ष ७ व ८ – अंक प्रत्येकी १ ते ६ (अ, डि, फे, ए, ज, आ). अक्टोबर १९२९ ते आगस्ट १९३१ (दोन वर्षे).

शिवतत्त्वप्रकाश

मासिक : प्रकाशक – अनंत रामकृष्ण कशाळीकर (सर्व हक्क स्वाधीन), मुंबई. मुद्रक – इंडिअन प्रिंटिंग छा. मुंबई. वा. व. रु. ५ आगाऊ, वर्षाच्या अंती रु. ६. एकदर पुस्तकाची रु. १५. फु. अं. ८१०. अंकात ६०, ६४ पृष्ठे. ९·६ × ६·४. प्रथमांक – ज्येष्ठ शु. १८०२. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – विद्वज्जनाच्या साह्याने शिवमहापुराणातील यथानुक्रमे सर्व कथांचे प्राकृत गद्यरूपाने भाषांतर. **स्वरूप** – मूळ संस्कृत श्लोकासह सार्थ शिवमहापुराण.

विशेष माहिती – सबंध ग्रंथ साडेतीन वर्षांत छापून होईल. दुसरा अंक सप्टेंबरअखेर निघून पुढे सरळपणाने अंक चालू राहतील, पुस्तकाचे दोन भाग करून रेशमी बांधणीची २ पुस्तके करून दिली जातील. वर्गणीदारांची नावे छापली जातील.

[मुमग्रं, पुमग्रं]

वर्ष – अंक १ ज्येष्ठ १८०२ . . . .

शिवप्रसाद

मासिक : संपादक – विठ्ठल बाजीराव देशमुख. सहसंपादक – वर्ष २ आ. अ. मानकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात ५६ पृष्ठे. ९·५×७·२. प्रथमांक – नोव्हेंबर १९४७.

उद्देश – अखिल भारतीय मराठा शिक्षण परिषदेचे मुखपत्र. मराठ्यांच्या हिताचे जतन. **स्वरूप** – मराठी–इंग्रजी. सामाजिक महत्त्वाचे समारंभ, सार्वजनिक व्यक्तींचे दर्शन, क्रीडा क्षेत्रातील हालचाली, संस्थाने आणि विविध क्षेत्रांतील सत्या, इतिहास व्यापार, इ. क्षेत्रांतील मराठ्यांच्या हालचालींचे दर्शन.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १९४७, २ डिसेंबर १९४७. (पहिले वर्ष दोनच महिन्यांचे ?) अंक १ दिवाळी अंक.

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९४८, २ फेब्रुवारी १९४८ —.

शिवाजी विजय

मासिक : प्रकाशक – एम्. एस्. देवमाले, सोलापूर. वा. व. रु. १. अंकात १६ पृष्ठे. ८·४×५·४. प्रथमांक – अश्विन शु. १८२८ (सप्टेंबर १९०६).

स्वरूप – विविध लेख, शेतीवर भर.

ब्रीदवाक्य –

(१) मर्दे तवया सोडू नये । म्हणजे प्राप्त होतो जय । कार्य प्रसंग समय । ओळखावा ॥

– रामदास

(२) आरमपृष्ठ

तरुणजनांनी घ्यावे आणू स्ववेचि सुदया भारतिला। व्यर्थ न शिणवू माता जगुनी महिवरि उगाच भार तिला ॥ १ ॥

[पुमग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अश्विन १८२८, २ का १८२८ ते ६ अधिक चैत्र १८२९, ७ चैत्र १८२९—.

शिक्षक

मासिक : संपादकमंडळ – बाबूराव गणपत जगताप, मारुतराव गणाजी शेटे (जगताप). सहसंपादक – (वर्ष ५) गणपत महादेव घुले. प्रकाशक – मा. ग. शेटे, पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. ८३. अंकात ६४ पृष्ठे. ७·९×५·१. प्रथमांक – मार्च १९२२. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – मागासलेल्या वर्गाच्या शिक्षक परिषदेमार्फत प्रसिद्ध होणारे. **स्वरूप** – बहुजनसमाजात शिक्षणाचा प्रसार करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना

करणे व या शिक्षणाचे, अनुभवजन्य विचारांना प्राधान्य, शंकानिरसन, होतकरू शिक्षकांच्या कविता, निबंध, स्थलवर्णने, इतिहाससंशोधन इ. नमुन्याच्या पाठांची टिपणटाचणे, प्रासंगिक विचार.

ब्रीदवाक्य –

(१) वर्ष १ – अंक १
सर्वद्रव्येषु विद्यैव द्रव्यमाहुरनुत्तमम् ।
अहार्यत्वादनर्घ्यत्वादक्षयत्वाच्च सर्वदा ॥
(२) वर्ष ४ – अंक २
जे जे काही उत्तम गुण । ते ते सद्गुरुचे लक्षण ॥
(३) वर्ष ८ – अंक ३ पासून
हा काळ पाहुन अनेकविधा पदार्थी ।
नाचे हसे पुसतसे खदिलास अर्थी ॥
जिज्ञासु हा सकळ विश्व शिकावयाला ।
तो धन्य तो सुकृति जो शिकवील याला ॥
(४) वर्ष १०
जिज्ञासु हा सकळ विश्व शिकावयाला ।
तो धन्य तो सुकृति जो शिकवील याला ॥

विशेष माहिती – *विशेषांक* – वर्ष ९ अंक ९ मे १९३१ अखिल आशिया शिक्षण [परिषद], वर्ष ११ अंक (११-१२) एप्रिल मे १९३३ अध्यापनाचा परिचय ग्रंथ, वर्ष १३ अंक (११-१२) ए-मे १९३५ 'माझी शाळा' ग्रंथ, वर्ष १५ अंक ९ हायस्कूल व मिडलस्कूल स्कॉलरशिप परीक्षेचे १९३१ ते १९३७ या सात वर्षांचे प्रश्न व नियम, अंक १० व (११-१२) 'अध्यापन प्रवेश' ग्रंथ वर्ष १६ अंक (११ १२) 'शाळा कशी चालवावी?' ग्रंथ, वर्ष १७ अंक (११ १२) "कृ मा. घाबर यांचे शिक्षण मासिकात प्रसिद्ध झालेले शिक्षण विषयक स्फुट लेख" ग्रंथ, वर्ष २० अंक ९ सर्वांचे प्राथमिक शिक्षण विशेषांक, वर्ष २२ अंक १० स्कॉलरशिप परीक्षेचे प्रश्न, अंक (११ १२) 'प्राथमिक शाळेत मराठी भाषा कशी शिकवावी?', वर्ष २३ अंक (१२ १) 'आपला स्वत चा अभ्यास', वर्ष २४ अंक १० स्कॉलरशिप परीक्षेचे प्रश्न, वर्ष २५ अंक १० स्कॉलरशिप परीक्षेचे प्रश्न, अंक (११-१२) सीनदेता अंक; वर्ष २६ अंक १० स्कॉलरशिप परीक्षेचे प्रश्न; अंक (११-१२) शैक्षणिक जनमत विशेषांक, वर्ष २७ अंक ८ जगात पद्यपद्धिपूर्वी खगाच्या अंक, वर्ष २९ अंक ५ स्कॉलरशिप परीक्षा (१९४९) प्रश्नपत्रिका

[मुंबई]

वर्ष १ – अंक १ मार्च १९२२ + २ मे ते ७, (८-९), (१०-११) जानेवारी-फेब्रुवारी १९२३. अंक १२ या विभागात नाही.
वर्ष २ व ३ – अंक प्रत्येकी १२. काही जोड अंक. + एप्रिल १९२३ ते मार्च १९२५.
वर्ष ४ – अंक + १, २, (३ ४), (५-६), ७, ८, (९-१०), ११, १२. जून १९२५ ते एप्रिल १९२६ (सत्ता मे ?).
वर्ष ५ ते १८ – अंक प्रत्येकी १२. काही जोड अंक. जून १९२६ ते मे १९४० (चौदा वर्षे).
वर्ष १९ – अंक १ ते ११, (वर्ष १९ चा १२ - वर्ष २० चा १). जून १९४० ते जून १९४१.
वर्ष २० – अंक (२-३), ४ ते ११, (वर्ष २० चा १२ - वर्ष २१ चा १). जुलै १९४१ ते जून १९४२.
वर्ष २१ – अंक २ ते १०, (११-१२). जुलै १९४२ ते मे १९४३.
वर्ष २२ – अंक १ ते १०, (११-१२). जून १९४३ ते मे १९४४.
वर्ष २३ – अंक १, २, (३-४), ५ ते १०, ११, (वर्ष २३ चा १२ - वर्ष २४ चा १). जून १९४४ ते जून १९४५.
वर्ष २४ – अंक २ ते १०, (११-१२). जुलै १९४५ ते मे १९४६.
वर्ष २५ ते २८ – अंक प्रत्येकी १२, काही जोड अंक जून १९४६ ते मे १९५० (चार वर्षे).
वर्ष २९ – अंक १ ते ५ — जून ते अक्टोबर १९५०—.

शिक्षक–मित्र

मासिक: संपादक – गणेश विठ्ठल काटकर. प्रकाशक – संपादक, सोलापूर. वा. व. रु. १॥०१५. फु. अं. ८४. अंकात २४ पृष्ठे. ७·८ × ५·२. प्रथमांक – (एप्रिल १९१९).

उद्देश – प्राथमिक शाळांतील शिक्षकांकरिता.

ब्रीदवाक्य –

उपकारासाठीं बोलें हे उपाय ।
येणेंविण काय चाड आम्हां ।
बुडतां हे जन न देखवे डोळां ।
येतो कळवळा म्हणउनि ॥

[मुंमग्र, शाग्रास मडगाव]

वर्ष २ – अंक १ एप्रिल १९२०, (२ - ३), ४ जु, (५ - ६), (७ - ८), (९ डि १९२० - १० जानेवारी १९२१) —.

शिक्षकांचा कैवारी

मासिक: संपादक – सखाराम महिपती पाटील. प्रकाशक – संपादक, कराड (सातारा). मुद्रक – लोकमान्य छा. कराड. वा. व. रु. २. अंकात ३० पृष्ठे. ९·२ × ६·२. प्रथमांक – (जुलै १९३२).

उद्देश – प्राथमिक शिक्षक व स्कूलबोर्डे यांच्यासाठी. स्वरूप – शैक्षणिक लेख.

विशेष माहिती – महाराष्ट्रीय शिक्षकांचे आवडते. ऑक्टोबर १९३६ पासून 'अज्ञात-वासात'. वर्ष ६ चे काही अंक (अंक ३ व अंक ६) 'अलंकार' वर्ष २ बरोबर पुरवणी म्हणून दिले (पाहा 'अलंकार').

[मग्रं]

वर्ष ३ – अंक ..., ८ फेब्रुवारी १९३५...

वर्ष ४ – अंक १ जुलै १९३५,...(३ - ५) ऑ - न ३५, ...,८ फेब्रुवारी १९३६...

वर्ष ५ – अंक ..., ४ (ऑक्टोबर १९३६) ऑगस्ट – सप्टेंबर असा मासनिर्देश ?

शिक्षकांचे विचार

मासिक : प्रकाशक – सखाराम विनायक पुडले, पुणे. मुद्रक – जगद्धितेच्छु छापखाना, पुणे. वा. व. रु. १॥८ आगाऊ. फु. अं. ८४. अंकात प्रकरणवार २४ पृष्ठे. ८·७ × ५·५. प्रथमांक – जानेवारी १९०२ (निर्देश नोव्हेंबर १९०१). (पुस्तक-वर्ष).

उद्देश – ज्ञानवृद्धीकरिता महत्त्वाचे प्रयत्न करून ते पुढे मांडणे, त्यात येणाऱ्या शंका निवारण करणे व शिक्षकांच्या व्यवसायातील अडचणी दूर करणे. स्वरूप – वर्णोच्चारापासून काव्यश्रुती, गणित, ज्योतिष इ. सर्व प्रकारचे शास्त्रीय विषय; 'करणकौमुदी' ज्योतिषविषयक ग्रंथ, बालज्ञानवर्धक पुस्तकमाला, अंकगणित-विषयक शास्त्र वगैरे शिक्षणक्रमातील पुस्तकांचे रचनात्मक नमुने, शालापत्रकाचा आदर्श.

विशेष माहिती – *कालनिर्देश* – "पहिला अंक नवंबर १९०१ मध्ये छापावयास दिला. छापून जानेवारी १९०२ मध्ये प्रसिद्ध झाला. सबब पहिल्या अंकावर जानेवारी १९०२ पाहिजे. तोच वर्षारंभ समजावा." *उत्पादक* – केशव रावजी दाणी. व्यवस्थापकाचे काम त्यांच्याकडेच ठेविले. *वैशिष्ट्य* – शिवराम गणपत पवार यांचा 'करणकौमुदी' ग्रंथ अंक २ पासून सुरू. पुढे तो शक १८२९ मध्ये स्वतंत्र प्रसिद्ध झाला. त्याच्या प्रस्तावनेत या मासिकाचा उल्लेख आहे.

[मुसम्र]

वर्ष १ – अंक १ अंकावर जानेवारी १९०२ (निर्देश नोव्हेंबर १९०१), २ फे, ३ मार्च १९०२ —.

शिक्षण

मासिक : संपादकमंडळ – एम्. बी. हुमेन, जी. आर. कुलकर्णी, जी. एम्. सूर्यवंशी, एल. पी. शिराळे, वाय. बी. शिंदे, के. बी. यादव. प्रकाशक – सातारा जि. शिक्षक संघ, सातारा.

वा. व. रु. १।८. फु. अं. ८२. अंकात ३४ पृष्ठे. ८·३ × ५·५. प्रथमांक – अक्टोबर १९३७.

उद्देश — सातारा जिल्हा शिक्षक संघाने चालविलेले. स्वरूप – (वर्णन अंक २) शिक्षण-विषयक लेख, कविता, संघवृत्त इ.

[मसं]

वर्ष १ – अंक..., २ नवंबर १९३७ —.

शिक्षण–पत्रिका

मासिक : संपादकमंडळ – (तंत्री) गिजुभाई बधेका, तारा मोडक. प्रकाशक – तारा मोडक, उमरावती कँप/मुंबई/बडोदे/मुंबई/पुणे. मुद्रक – स्टेट्स पीपल्स प्रेस, मुंबई (वर्ष १५). वा. व. रु. १. अंकात १६ पृष्ठे. ८·२ × ६·५. प्रथमांक – ज्येष्ठ श. १८५५. पुढे चालू १९६५.

उद्देश – आई, बाप व शिक्षक (वर्ष १५ बालक, पालक आणि शिक्षक) यांचे मासिक. बालजीवन व बालशिक्षण यासंबंधी सामान्य जनतेत व शिक्षकांत जे अफाट अज्ञान आहे ते दूर करून त्यांना बालकांकडे पाहण्याची, त्यांना समजण्याची, खरी दृष्टी आणून द्यावयाची.

विशेष माहिती – मॉटेसोरी संघाची; वर्ष १५ – नूतन बालशिक्षण संघाची. *संपादक* – वर्ष १५ तारा मोडक (प्रक्ता.); वर्ष १७ अंक ५ पासून संपादकमंडळ – तारा मोडक, कमलिनी दामले, मालिनी पराजपे, भास्कर धोंडो कर्वे. *सहसंपादक* – वर्ष १५ अंक १ ते ५, गो. रा. कुळकर्णी, वर्ष १६ अंक १–२ शारदा गद्रे; अंक ३ – निमल पंड्या. *प्रकाशनस्थळ* – वर्ष ३ अंक ३ मुंबई; वर्ष ११ ते १३ बडोदे; वर्ष १४ अंक ४ मुंबई; वर्ष १७ अंक ५ पासून पुणे. *प्रकाशक* – वर्ष १६ – बाचीबेन मूळजी; वर्ष १८ – मालिनी पराजपे, पुणे. *आकार* – वर्ष ६ - ७·७ × ६·३; वर्ष १५ - ९·३ × ७·२. *वा. वर्गणी* – वर्ष ६ रु. १।८; वर्ष १२ रु. २।८; वर्ष १५ रु. ३, फु. अं. ८६, वर्ष १६ रु. ४, फु. अं. ८७.

[बांठीकॉ पुणे, मसं, शिशुविहार नातूबाग]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (ज्ये ते वै). ज्येष्ठ १८५५ ते वैशाख १८५७ (दोन वर्षे). वर्ष २ अंक १२ बालक अंक.

वर्ष ३ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १२. ज्येष्ठ १८५७ ते वैशाख १८५८.

वर्ष ४ व ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. ज्येष्ठ १८५८ ते वैशाख १८६० (दोन वर्षे). प्रतिवर्ष अंक १२ बालक अंक.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. ज्येष्ठ १८६० ते वैशाख १८६१. जाड मिळ्यातील बाल-विभागाची नवी योजना.

वर्ष ७ (पहिले २ अंकावर वर्ष ८!) – अंक १ ते ५ ज्येष्ठ ते अश्विन १८६० (? १८६१), ६ ते १२ कार्तिक १८६१ ते वैशाख १८६२. अंक १२ बालक अंक भेट.

वर्ष ८ – अंक १ ते १२. ज्येष्ठ १८६२ ते वैशाख १८६३ (चुकून १८६२ छापले). अंक १२ समुद्राच्या तळाशी.

वर्ष ९ ते ११ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. ज्येष्ठ १८६३ ते वैशाख १८६६ (तीन वर्षे).

वर्ष १२ – अंक १ ज्येष्ठ १८६६ ते ४, (५ - ६), ७ मार्ग १८६६ (= डिसेंबर १९४४).

वर्ष १३ व १४ – अंक प्रत्येकी १२. एक जोड अंक. जानेवारी १९४५ ते डिसेंबर १९४६ (दोन वर्षे).

वर्ष १५ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४७. अंक १ इंदूर संमेलन विशेषांक. प्रत्येक अंकात स्वतंत्र बालविभाग.

वर्ष १६ ते १८ – अंक प्रत्येकी १२. एक जोड अंक. जानेवारी १९४८ ते डिसेंबर १९५० (तीन वर्षे).

शिक्षणप्रकाश

मासिक : संपादक – विरुपाक्ष स्वामी देशिकेंद्र महाराज. प्रकाशक – संपादक, लातूर. मुद्रक

– 'वन्दे जिनवरम्' छा., निपाणी (बेळगाव). वा. व. रु. २॥८. फु. अं. ८४८६. अंकात २४ – ३६ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – (अक्टोबर १९२०).

उद्देश – लिंगायतधर्मीयांचे सर्वांगीण शिक्षण. स्वरूप – वीरशैव समाजोन्नतीचे लेख, वीरशैवैक्य, सद्यःस्थिती, पत्रव्यवहार, वर्तमानसार, चरित्रे, कविता, सभा-संस्थावृत्त इ.

ब्रीदवाक्य –

स्वधर्म स्वदेश स्वभाषादिकांचा ।
उदयार्थ हा धर्मप्रकाश साचा ।

– संपादक.

विशेष माहिती – नाव – वर्ष १ ते ३ 'लिंगायतधर्मीय शिक्षणप्रकाश'; वर्ष ४ पासून 'लिंगायतधर्मीचे मासिक शिक्षणप्रकाश'. मुद्रक – वर्ष ४ – यशवंत प्रेस, पुणे; वर्ष ७ श्री देशिकेंद्र प्रेस, लातूर. पृष्ठे – वर्ष ७ – १६, वर्ष १० - २०. *वर्णनातील नोंदी* – वर्ष २ च्या अनुरोधाने. वर्ष ५ अंक २ – "स्वतःचा छापखाना काढला; पण व्यवस्थेत गडबड झाली म्हणून जोड अंक काढावे लागले." "आम्ही पहिल्या वर्षीच हे मासिककार्य दहा वर्षेपर्यंत निर्विघ्नपणे चालवू असे जाहीर केले होते" – वर्ष १० अंक १ पृ. १.

[मसं, शामस्वामी वाचू र]

वर्ष २ – अंक ..., (२ - ३), ४ जा १९२२, (५ - ७) फे - ए, (८ - ९) मे - जू, १० ते १२ सप्टेंबर १९२२. अंक ११ धार्मी सभेचा अंक.

वर्ष ३ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. अक्टोबर १९२२ ते सप्टेंबर १९२३.

वर्ष ४ – अंक १, (२ - ३), ... ८ ते १२. अक्टोबर १९२३ ते सप्टेंबर १९२४. अंक १२ श्री सुषोळ शिवयोगी अंक.

वर्ष ५ – अंक १ अक्टोबर १९२४, (२ - ४), (५ – ७), ... १२ सप्टेंबर १९२५.

वर्ष ६ – अंक १ अक्टोबर १९२५, ... ५ फे १९२६, ... १० जुलै १९२६...

वर्ष ७ – अंक ... (४ - ५) जा – फे १९२७, ... १० जुलै १९२७ ...

वर्ष १० – अंक १ नवंबर १९२९ ....

वर्ष ११ – ...अंक ५ माघ १८५२ —.

शिक्षण मार्ग दर्शन

मासिक : संपादक – पु. रा. पारनेरकर. सहसंपादक – द्रा. अं. पंत. प्रकाशक – संपादक, अमरावती. मुद्रक – सूर्यकांत मुद्रणालय. वा. व. रु. ६, विद्यार्थ्यांसाठी रु. ५. फु. अं. ८८. अंकात २४ पृष्ठे. ९·६ × ६·६. प्रथमांक – आगस्ट १९५०.

उद्देश – केवळ शिक्षणविषयास वाहिलेले. मध्यप्रदेशातील. स्वरूप – नियमापेक्षा अधिक वाने मॅट्रिक मार्गदर्शनासाठी – परीक्षेच्या विषयावरील महत्त्वाची प्रश्नोत्तरे, सामान्य ज्ञान, वाङ्मयीन परीक्षण व इतर वाङ्मयीन टीका. शिक्षणपद्धती, राष्ट्रपुरुषचरित्रमाला, शिक्षक व शाळा, पालकांचे पान, विद्यार्थिवृत्त, मासिक वर्तमान इ. सदरे.

विशेष माहिती – वर्णन – मध्यप्रदेशातील एकमेव (केवळ शिक्षण विषयास वाहिलेले).

[मुंमम]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९५०, ..., ४ न, (५) डिसेंबर १९५० —. अंक ४ 'आरोग्य' दिवाळी विशेषांक; अंक ५ भूगोल विशेषांक (जाहिरात).

शुक्लेन्दु

त्रैमासिक : संपादकमंडळ – रामराव पुरुषोत्तम जोशी, स. मो. जोशी (उपसंपादक), रामकृष्ण हरेश्वर पंडित, गजानन रामचंद्र देवधर. प्रकाशक - सच्चिदानंद मोरेश्वर जोशी, मुंबई.

धा. ध. रु. ३. पु. अं. ८१२. अंदाज ३२ पृष्ठे. ९.६ X ५.७. प्रथमांक – मार्च १९५०.

उद्देश – महाराष्ट्रांतील व बृहन्महाराष्ट्रांतील सुमारे शास्त्रीय आणि मराठी भाषिकांच्या परस्पर संपर्क, सहकार्य आणि मित्रत्वाची वृद्धी करून शास्त्रोद्धाराच्या मार्गाने राष्ट्रोद्धार साधणे.

[अंतप]

वर्ष १ – अंक १ मार्च १९५०, २ मु, ३ न, ४ जानेवारी १९५१—.

शुभवर्तमानदर्शक व चर्चसंबंधी नानाविषयसंग्रह

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) रे. जे. टेलर. प्रकाशक – सेक्रेटरी, एस्. पी. जी. मिशन, कोल्हापूर. पु. अं. ८१८६. अंदाज १६ पृष्ठे. ९ X ६.३. प्रथमांक – एप्रिल १८७२. शेवटचा अंक – फेब्रुवारी १८७६.

स्वरूप – इंग्रजी व मराठी.

ब्रीदवाक्य –

" पाहा, जो मोठा आनंद सर्व लोकांस होईल त्याचे शुभवर्तमान मी तुम्हांस सांगतो. "

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – दि गॉस्पेलर ॲंड चर्च मिसलनी. ख्रिस्ती धोरण. हिंदूंच्या विरुद्ध लेख. संपादक – वर्ष ४ अंक ९ रेव्ह. ए. गॅटनी, वर्ष ५ अंक ३ रेव्ह. डाल्म्.

[नवाम कोल्हापूर, जाधवसंग्रह]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १८७२, २ मे, ३ ?, ४ ?, ५ जु ते ९ नवबर १८७२ ..

वर्ष २ ते ४ –अंक प्रत्येकी १ ते १२ (डि ते न). डिसबर १८७२ ते नवबर १८७५ (तीन वर्षे).

वर्ष ५ – अंक १ डिसेंबर १८७५ ते ३ फेब्रुवारी १८७६.

शेतकरी

मासिक : संपादक मंडळ – (पै) गणेश नारायण घोटवडेकर व तुकाराम चिमणाजी गोरे. प्रकाशक – शेतीची सुधारणा करणाऱ्या मंडळीचे सेक्रेटरी, उमरावती. मुद्रक – (१) पुणे वैभव छापखाना, पुणे, (२) मजकूर व अनुक्र. – मनोरंजन छा. उमरावती. धा. ध. रु. २८६. पु. अं. ८१८६. अंदाज २४ पृष्ठे. ८.८ X ६.३. प्रथमांक – जानेवारी १८८३. शेवटचा अंक –(मे १९१०). (पुस्तक–अंक)

उद्देश – शेतकीसंबंधीच्या व शेतकऱ्यांची स्थिती सुधारण्याविषयींच्या उपयुक्त माहितीचा शेतकरी वर्गामध्ये फैलाव करणे. स्वरूप – शेतकी-संबंधीची सर्व माहिती, हिंदुस्थानांतील सर्व प्रांताच्या शेतीच्या वहिवाटी, सरकारी मॉडेल फार्म्स, शेतकी कॉलेजांत व शाळांत मिळणारी माहिती. शास्त्रीय विषय व शेतकीसंबंधाने निबंध. आपल्या देशास लागू पडण्यासारखी मोठमोठ्या प्रयोगांची व पिकांची अनुभविक माहिती.

विशेष माहिती – "शेतकरी मासिक पुस्तकाचे सन १८८३ ते १८९५ व १९०६ ते १९१० (मे ?) पावेतो मागील सर्व अंक विक्रीस तयार आहेत," अशी जाहिरात 'शेतकी आणि शेतकरी' मासिक पुस्तकाच्या (पुणे १९१०) प्रत्येक अंकाच्या मलपृष्ठ ४ वर. मुद्रक – वर्ष ७ - श्री शेतकरी छा. पुणे. वर्ष ८ - ' शेतकरी 'या मासिकाच्या नावाखाली इंग्रजीत कसाव ' हिंदु ॲग्रिकल्चरिस्ट्' हे नाव व त्याखाली ' ए मंथली जर्नल ऑफ ॲग्रिकल्चर ' असे वर्णन. याची पुढे १८९० पासून हिंदी आवृत्ती निघाली. हिंदी मासिकाचे नाव ' कृषिकारक '. वर्ष २ – वर्गणीदार सुमारे ८००. प्रकाशनास विलंब –वर्ष ३ अंक ११ (नवबर १८८५) चा अंक जानेवारी १८८६ त प्रसिद्ध झाला. समान उद्देशाच्या डेक्कन ॲग्रिकल्चरल असोसिएशनने सर्व हक्कानिशी घेऊन त्याचे ' शेतकी आणि शेतकरी 'त रूपांतर केले.

[मंग्लिकफर्मा, पुमग्र, नासिक टाउनहॉल, मुमग्र, ठामग्र]

वर्ष १ ते १२ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १८८३ ते डिसेंबर १८९४.
वर्ष १३ – अंक १ जानेवारी १८९५ ते ७ जुलै १८९५....
वर्ष १६ – अंक १ ते ९, (१०-११-१२). जानेवारी ते डिसेंबर १९०८....

शेतकरी

मासिक : प्रकाशक – मुंबई सरकारचे प्रसिद्धि-खाते, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८४. ९·५ × ६·९. प्रथमांक – आगस्ट १९४८.

उद्देश – शेती व ग्रामसुधारणा या विषयास वाहिलेले.

[मुमग्रं, शेतकी आणि शेतकरी कचेरी]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (आ ते जु). आगस्ट १९४८ ते जुलै १९५१ (तीन वर्षे)—.

शेतकरी-मित्र

मासिक : संपादक – मा. भी. सोलापुरे. प्रकाशक – संपादक, कोल्हापूर. वा. व. रु. ४८४. ९·७ × ७·२. प्रथमांक – (जून १९४४).

स्वरूप – शेती, व्यापार, सहकार, ग्रामसुधारणा, आधुनिक घडामोडी, इ. विषयी सविस्तर माहिती.

[ग्रामराज मडगाव, कोल्हापूर]

वर्ष २ – अंक ..., ८ जा १९४६ ते १२ मे १९४६.
वर्ष ३ – अंक १ ते ४, ..., ६, ७, (८-९),..., ११, १२. जून १९४६ ते मे १९४७.
वर्ष ४ – अंक... २ जु १९४७ ते १२ मे १९४८. अंक २ दुर्गामिर्धांक, अंक ६ दिवाळी अंक.
वर्ष ५ – अंक...(२ ३) जु - आ १९४८, ४ ते ९ फेब्रुवारी १९४९ — अंक ६ दिवाळी अंक.

शेतकरी-समाचार

त्रैमासिक (?) : संपादक – रा. अ. रामैय्या. सहसंपादक — स. वा. वैद्य. वा. व. रु. १. फु. अं. ८४. ९·५ × ७·२. प्रथमांक – (? १९४८).

उद्देश – मध्यप्रांत आणि वऱ्हाड शेतकी खात्याकडून प्रकाशित.

ब्रीदवाक्य –

अन्नात साठल्या शक्ती, अन्नावीण विटंबना।
वाढवा अन्न धान्याने, राष्ट्राचे बल्यकंना॥

वर्ष २ – अंक १ होळी अंक एप्रिल १९४९, २ पोळा अंक जुलै १९४९—.

शेतकी आणि शेतकरी

मासिक : संपादकमंडळ – विशेष माहितीतील पहिले न्यर. प्रकाशक – पुणे डेक्कन ॲग्रिकल्चरल ॲसोसिएशनची पब्लिकेशन कमिटी, पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छा. पुणे. वा. व. रु. १. फु. अं. ८१८६, वर्ष १९ – ८२८६. अंकात सरासरी २४ ते ३६ पृष्ठे. ९·५ × ६·३. प्रथमांक – जून १९१०. पुढे चालू १९६७. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – मराठी भाषा जाणणाऱ्या शेतकऱ्यांना आधुनिक शास्त्रीय भाषी शेतकी व संबंधित विषयाची माहिती देऊन कल्याण करणे. शेतकीची भरभराट व शेतकऱ्यांची सुधारणा. स्वरूप – महिनावार शेतकीची व बागायतीची कामे, चरित्रे, प्रश्नोत्तरे, पाऊसपाण्याची हालहवाल, सहकारी संघ, गुरांचे रोग, खते, ग्रामसुधारणा, पत्रव्यवहार, चर्चा, चित्रे, नकाशे.

ध्येयवाक्य –

(वर्ष १७) पेरील ते शेतकरी न गाही ।
ते गावयाला मिळणार नाही ॥

(वर्ष २७) फिरेल फाळ तर जाईल काळ.

विशेष माहिती – 'या मासिकाचा सरकारी शेतकी खात्याशी अर्थाअर्थी संबंध नाही' – वर्ष १ अंक १ पृ. ५. "या मासिकात गणेश नारायण घोटवडेकर यांनी काढिलेल्या "शेतकरी" (उमरावती १८८३) या मासिक पुस्तकाचा समावेश केला आहे" – प्रत्येक मलपृष्ठावर वर्ष १ ते १० अखेर. "धातव्या सालापासून 'सहकारिते' साठी सहा पाने राखून ठेविली." वर्ष ९ व १० मलपृष्ठावर 'शेतकरी'-च्या निर्देशाशिवाय आणखी "यातच सहकारितेचा समावेश आहे." वर्ष ११ वर फक्त 'सहकारिते'चाच निर्देश, वर्ष १५ पासून सर्व निर्देश रद्द. *आकार* – वर्ष १५ – ८.५ × ५.४. *संपादक* – वर्ष १ ते ३ – (१) डॉ. हॅरोल्ड् एन्. मॅन. (२) गणेश नारायण घोटवडेकर, (३) गोपाळ कृष्ण देवधर, (४) गणेश केशव केळकर; वर्ष ४ – पूर्वोक्त (१) ते (३) व वरील (४) ऐवजी (५) गणेश केशव रानडे व (६) विनायक गोपाळ गोखले; वर्ष ६ अंक ९ पासून वरील (६) ऐवजी (७) के. व्ही. जोशी; वर्ष १० अंक १ पासून (७) जोशी यांच्याऐवजी (८) के. एम्. पवार; वर्ष १२ - जे. वी. नाइट व कृष्ण सुब्राव कुळकर्णी. वर्ष २३ - नरहर गंगाधर आपटे; वर्ष २४ – अंक १ ते ४ सदाशिव कृष्ण शिंदकर, अंक ५ पासून वासुदेव गणेश देशपांडे; वर्ष ३० अंक ६ पासून डी. जी. लिमये, जलसंशोधक; वर्ष ३२ अंक ७ पासून एन्. व्ही. जोशी; वर्ष ३४ पासून डॉ. नारायण विनायक कानिटकर.

[केव्हीजोशी, सुंमग्रं, पुममं, मग्रं]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (जू ते मे) जून १९१० ते मे १९१५ (पाच वर्षे). वर्ष ३ पासून 'सहकारी तत्त्वा'चा मासिकात समावेश – दर अंकात सुमारे ८ पृ.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. जून १९१५ ते मे १९१६. अंक ८ जा १९१६ 'महाराष्ट्रातील शेतकीची सद्यःस्थिती' खास अंक.

वर्ष ७ ते ११ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जून १९१६ ते मे १९२१ (पाच वर्षे).

वर्ष १२ – अंक (१ - २), ३ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. जून १९२१ ते मे १९२२.

वर्ष १३ – अंक (१ - २), ३ ते ९, (१० - ११), १२. जून १९२२ ते मे १९२३.

वर्ष १४ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - ६), ७ ते १२. जून १९२३ ते मे १९२४.

वर्ष १५ – अंक (१ - २), (३ - ४), ५, ६, (७ - ८), ९ ते १२. जून १९२४ ते मे १९२५. अंक १२ मे प्रकाशन तारीख २७ जुलै १९२५.

वर्ष १६ – अंक (१ - २), ३, (४ - ५), ६, ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. जून १९२५ ते मे १९२६.

वर्ष १७ – अंक १ ते ५, (६ - ७), ८ ते १२. जून १९२६ ते मे १९२७.

वर्ष १८ ते २२ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जून १९२७ ते मे १९३२ (पाच वर्षे).

वर्ष २३ – अंक १ ते १३. जून १९३२ ते जून १९३३. एकूण अंक तेरा.

वर्ष २४ व २५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जुलै १९३३ ते जून १९३५ (दोन वर्षे).

वर्ष २७ – अंक १ ते ९. जुलै १९३६ ते मार्च १९३७.

वर्ष २८ ते ३४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (ए ते मा) एप्रिल १९३७ ते मार्च १९४४ (सात वर्षे).

वर्ष ३५ – अंक १ ते ३, (४ - ५), (६ - ७), (८ - ९), १० ते १२. एप्रिल १९४४ ते मार्च १९४५.

वर्ष ३६ ते ३८ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. एप्रिल १९४५ ते मार्च १९४८ (तीन वर्षे)

वर्ष ३९ – अंक १ ते १०, (११ - १२). एप्रिल १९४८ ते मार्च १९४९.

वर्ष ४० – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२. एप्रिल १९४९ ते मार्च १९५०.
वर्ष ४१ – अंक १ एप्रिल १९५० ते ९ डिसेंबर १९५०.

शेतकीविषयी तिमाही पुस्तक

त्रैमासिक : प्रकाशक – काशीनाथ महादेव थत्ते, पुणे. मुद्रक – दत्तप्रकारक (शिळाछाप), पुणे. वा. व. रु. २ (अंक २ वर आगाऊ रु. ३, मागाहून रु. ५). फु. अं. रु. १. अंकात २४ पृष्ठे. ९·८ × ६·८. प्रथमांक – १० मार्च १८७८.

विशेष माहिती – यात ' शेतकी प्रकरण ' सुरू.

[मपं]

वर्ष १ – अंक १ मार्च १८७८, २ जुलै १८७८—.

शेतकी सुधारणा

मासिक : संपादक – (कर्ते) प्रभाकर बाळशास्त्री लिमये, विजापूर कृषिकर्मोत्तेजक सभेचे चिटणीस. प्रकाशक – विजापूर. वा. व. रु. १. ८·५ × ५·३. प्रथमांक – (जून १८८८). (पुस्तक - अंक).

[दवापो]

वर्ष १ – अंक...(३ - ४) ऑगस्ट–सप्टेंबर १८८८—.

शैव–प्रबोध

मासिक : संपादक – महादेव मारुती पैठणकर. प्रकाशक – हिंगणघाट (म. प्र.). मुद्रक – देशसेवक छापखाना, हिंगणघाट. वा. व. रु. २. अंकात २४ पृष्ठे आकार रॉयल. प्रथमांक – (जून १९३४).

उद्देश – गुरव समाजाचे मासिक. स्वरूप – गुरवसमाजामध्ये ज्ञानप्रचार, साक्षरता, शिक्षण यांच्या प्रसारार्थ.

वर्ष १ – अंक .... ७ डिसेंबर १९३४ —.

शैव–ब्राह्मण

त्रैमासिक : संपादक – महादेव गोविंद भोजने· प्रकाशक – संपादक, वाई. मुद्रक – सिद्धनाथ छा. वाई. वा. व. रु. १. अंकात १६ पृष्ठे. ७·९ × ६·३. प्रथमांक – अश्विन शुद्ध १० श. १८४३.

उद्देश – धार्मिक जागृती. स्वरूप – ' शिवमहापुराण ' मूळ संस्कृत व मराठी भाषांतर.

ब्रीदवाक्य –

शैव द्विजाते तारी । शैव द्विजाते उद्धरी ।
शैव द्विजांची विघ्ने वारी । तूचि शिवा आता ॥

[पुमसं, मपं]

वर्ष १ – अंक १ अश्विन १८४३, २ पौ, ३ चैत्र १८४४ ...
वर्ष २ व ३ – अंक प्रत्येकी ४ (अ, पौ, चै, आ), अश्विन १८४४, ते आषाढ १८४६ (दोन वर्षे).
वर्ष ४ – अंक १ अश्विन १८४६, २·पौ, ३ चैत्र १८४७....
वर्ष ५ – अंक १, २, ३, ४. अश्विन १८४७ ते आषाढ १८४८.
वर्ष ६ – अंक १ अश्विन १८४८, २ पौ १८४८ —.

शैवसमाचार

मासिक : संपादक – बी. एम्. जिंगीकर प्रकाशक – डी. जी. घोलपडकर, पुणे. मुद्रक – प्रभात प्रिंटिंग वर्क्स, पुणे. वा. व. रु. २·८·

फु. अं. ८४. १०.६ × ८.३. प्रथमांक – (डिसेंबर १९४३ ?)

उद्देश – अखिल शैव ब्राह्मण समाजास वाहिलेले मासिक.

ब्रीदवाक्य –

समाचार हा शैव या ब्राह्मणार्थ।
समाचार त्याच्यान्न की गौरवार्थ॥
समाचार आचार शुद्धवर्थ येतो।
समस्ता महाराष्ट्रिया विनवीतो॥

विशेष माहिती – तपशील वर्ष ५ अंक ५ वरुन. हा शैवसमाचार तमाशा विशेषांक कै. पट्ठे बापुराव कुलकर्णी यांच्या स्मरणार्थ काढण्यात आला.

[राग्रकानिटकर]

वर्ष ५ – अंक ... ५ दि १३ एप्रिल १९४८ तमाशा विशेषांक पृ. १००, कि. रु. २.

शोध आणि बोध

मासिक / त्रैमासिक : संपादक – जे. एस. मिराडा. प्रकाशक – संपादक, वसई. मुद्रक – (त्रै) एक्झामिनर प्रेस, मुंबई.वा. व. रु. ८९. फु. अं. ८१. अंकात १६ पृष्ठे. वर्ष ३ अंक ९-८.२ × ५.४. प्रथमांक – (जानेवारी १९३५).

उद्देश – क्यायोलिकधर्मीयासाठी.

[मंग्रं]

मासिक
वर्ष ३ – अंक ... ९ सप्टेंबर १९३७, १०, ११ नवंबर १९३७...
त्रैमासिक
वर्ष ४ – अंक .. (२ - ३) जून-सप्टेंबर १९३८—.

श्रमिक महिला

मासिक : संपादक – सौ. प्रतिमा पटवर्धन. संपादकमंडळ – डॉ. सौ. जानीबाई देसाई, सौ. शीला मुखर्जी, कु. यमुना मोकाशी, सौ. कमल धुमे सौ. शकुंतला नरवणे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई मुद्रक – मार्गारथी प्रेस, गांव, मुंबई. वा. व. रु. ३. १०.९ × ८.५. प्रथमांक – (जानेवारी १९४९).

उद्देश – शिक्षिका, परिचारिका, कारकून व इतर नोकरीपेशातील भगिनींच्या तक्रारी चव्हाट्यावर आणणे, कामगार शेतकरी भगिनींच्या दुःखांना वाचा फोडणे, गृहिणीजीवनातील कोंडमाऱ्यावर प्रकाश पाडणे, आंतरराष्ट्रीय स्त्रीचळवळींची माहिती देणे. स्वरूप – सर्वस्वी स्त्रियांनी चालविलेले.

विशेष माहिती – प्रकाशन – मुंबई महिला-संघाच्या कर्मचारी स्त्रियांच्या उपसमितीकरिता.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक..., (१०) अक्टोबर १९४९ दिवाळी अंक ....
वर्ष २ – अंक..., ३ मार्च १९५० आंतर-राष्ट्रीय महिलादिन खास अंक —.

श्रीकारयुक्त कालिकांची नावे

[पूज्यतादर्शक आरंभीचा 'श्री'कार वा 'श्रीमत्' हे विशेषण वगळूनच अशा नावांचा वर्णानुक्रम लाविलेला आहे. अर्थात ' श्री गुरुदेव ', ' श्री जिनविजय ', 'श्री दासबोध' इत्यादी नावे 'श्री'विरहित ' गुरुदेव ' , ' जिनविजय ', ' दासबोध ' अशी समजावी व त्या त्या ठिकाणी अक्षरक्रमाने पाहावी. ' श्रीमद्भगवद्गीता ' हे नाव 'भगवद्गीता ' अशा स्वरूपात आढळेल.]

श्रीखण्ड

मासिक : प्रकाशक – (व्यवस्थापक) विष्णु सदाशिव फिर्गी, मठगाव, मुद्रक – भोवासा छा. मठमाम, वा. व. रु. ८८. फु. अं. ८१. अंकात १८ पृष्ठे. ६.२ × ८.२. प्रथमांक – जानेवारी १८८७. (पुन्हा अंक)

स्वरूप – मनोरंजनात्मक व स्थलवर्णनात्मक. चित्रलेखही येतात. मराठीचा अभिमान पेला वणारे लिखाण. पयोक्ति – गोमंतकीयाची कान-उघाडणी. (जाहिरात, 'महाराष्ट्रकोकिल' सातारा, डि १८८७).

ब्रीदवाक्य –

वनी विल्सती तरू विविध वृक्ष चोहीकडे।
तयात मम चंदनासम न एकही सापडे ॥
जयास न दिली फळे न कुसुमेहि देवें जरी।
शरीर झिजवूनि जो परि परोपकारा करी ॥

[गोहिम मुंबई, साधन मडगाव]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८८७, २...
(४-५) ए-मे १८८७, ६—.

श्रीनिवास

त्रैमासिक : संपादक – आप्पासाहेब पंत. प्रकाशक – हरि नारायण काकडे, 'चर्चामंडळ, संस्थान औंध' करिता, औंध. अंकात २४ पृष्ठे. ९·३ × ७·२. प्रथमांक – एप्रिल १९३८.

उद्देश – चर्चामंडळ संस्थान औंध या संस्थेने पुरस्कृत केलेले. स्वरूप – मराठी इंग्रजी. संकीर्ण व सत्यासत्यवाद विषय.

[दवाणे]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९३८...

श्रुतिबोध

(पाहा मराठी श्रुतिबोध)

षड्दर्शनचिंतनिका

मासिक : संपादक – (महादेव मोरेश्वर कुंटे). प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – ज्ञान-प्रकाश छा. पुणे. वा. व. रु. ५ आगाऊ. पृ. अं. ८८. अंकात २४-३२ पृष्ठे. ८·६ × ५·५. प्रथमांक – जानेवारी १८७७. शेवटचा अंक – डिसेंबर १८८२.

उद्देश – मीमांसादर्शन वृत्तीसहित – पूर्व मीमांसा, उत्तर मीमांसा, योग – त्याचे मराठी आणि इंग्रजी भाषांतर. स्वरूप – डावीकडच्या पृष्ठाच्या वरच्या अर्धात मूळ सूत्र, संस्कृत भावार्थ, अनुसंधेय वेदवाक्ये व उजव्या बाजूला वरच्या अर्धात डाव्या रकान्यात मराठी भाषांतर व उजव्या रकान्यात इंग्रजी भाषांतर. खालच्या दोन्ही बाजूच्या अर्धात स्पष्टीकरणार्थ इंग्रजी व मराठी टीपा.

ब्रीदवाक्य –

वर्ष १ अंक २ मलपृष्ठ २ –
ऑन् अर्थ देअर इज नथिंग ग्रेट बट् मॅन–
इन् मॅन देअर इज नथिंग ग्रेट बट् माइंड.
वर्ष १ अंक ६ मलपृष्ठ २ –
प्राचीनशाल औपमन्यव: सत्ययज्ञ: पौलुषिरिन्द्रद्युम्नो भाल्लवेयो जन: शार्कराक्ष्यो बुडिल आश्वतराश्विस्ते हैते महाशाला महाश्रोत्रिया: समेत्य मीमांसाञ्चक्रु: को नु आत्मा किं ब्रह्मेति ॥

– छान्दोग्य ५-११ १.

विशेष माहिती – इंग्रजी वर्णन ' ऑर स्टडीज् इन् इंडियन फिलॉसॉफी, ए मंथली पब्लिकेशन स्टेटिंग अँड एक्स्प्लेनिंग दि ॲफॉरिझम्स ऑफ दि सिक्स स्कूल्स ऑफ इंडिअन फिलॉसॉफी.'' मुद्रक – वर्ष ३ अंक १० पासून निर्णयसागर छा., मुंबई. पृष्ठे – वर्ष २ अंक १ – ३२, वर्ष ५ अंक १ – ४०. ''या मासिकात पूर्व मीमांसा २०८४, उत्तर मीमांसा ४९९ आणि योगदर्शन १९२ अशी मिळून २७७५ डेमी आकाराची पृष्ठे आहेत. '' – 'कुंटे स्मृति प्रबंध,' पृ.८२.'' मासिकाचा संपादक आजारी असल्यामुळे १८८३ च्या जानेवारीपासून काही काळ अंक निघणार नाहीत '' – सदर पृ ८३

[डेक्का, मुमग्रं]

वर्ष १ ते ६ अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १८७७ ते डिसेंबर १८८२. (सहा वर्षे.)

सकलमताचार्य श्री माणिकप्रभु मासिक

[पाहा (श्री)माणिकप्रभु]

संकल्प

मासिक : संपादक – माधव मैराळ सुरतकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – सद्‌गुरु प्रि. प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १८८. अंकात ४८–४०–३२ पृष्ठे. ७·२ X ४·८. प्रथमांक – वैशाख श्र. १८३७ (मे १९१५).

उद्देश – सु-रत-कर्यांच विनोदधालयाचे अधिकारयुक्त मासिक. आध्यात्मिक, मानसिक, सामाजिक, विनोदधिक व आरोग्यविषयक. अध्यात्मविषयप्रधान *स्वरूप* – नवविचार, व्यावहारिकयोग, अध्यात्मविद्या, सुलभ आरोग्य, विज्ञानकथा, क्रोमोपॅथी इ. विषयाची चर्चा व प्रश्नोत्तरे.

ध्येयवाक्य –

सर्वे भवन्तु सुखिनो सर्वे सन्तु निरामयाः ।
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु मा कश्चित् दुःखमाप्नुयात् ॥

विशेष माहिती – *इंग्रजी वर्णन* – ऑर विल्‌यॉवर – डिव्होटेड टु सायकिकल, सोशल, स्पिरिचुअल, हायजीनिक ॲड् ड्रगलेस हीलिंग सब्जेक्ट्स. *आकार* – वर्ष २ – ९·४ X ६·५. *वा. वर्गणी* – वर्ष २ पासून रु. २८४, फु. अं. ८४. *मुद्रक* – वर्ष १ अंक २ – खेळगडी छा., वर्ष १ अंक ७ – सकल मुद्रणालय, वर्ष ३ – विनय प्रेस, मुंबई.

[रमाकांतप्रदर्श पुणे]

वर्ष १ – अंक १ मे १९१५ ते १० फेब्रुवारी १९१६ ..

वर्ष २ – अंक १ मे १९१६ ते ४ आगस्ट १९१६ ...

वर्ष ३ – अंक १ मे १९१७ ते ५ सप्टेंबर १९१७—.

संगीत-कला-विहार

मासिक : संपादक – बी. आर. देवधर, (वर्ष १ अंक ३ पासून). प्रकाशक – वसंतराव यशवंत राजोपाध्ये, गांधर्व महाविद्यालय मंडळ (स्थापना १९३१), मुंबई. मुद्रक – गजानन प्रिंटिंग प्रेस, दादर, मुंबई. वा. व. रु. ६. फु. अं. ८८, ८१२ (वर्ष १ अं ८ पासून). अंकात ४०–५० पृष्ठे. ९·७ X ७·३. प्रथमांक – नोव्हेंबर १९४७ (मुहूर्त नमुना). पुढे चालू १९६७.

उद्देश – संगीत विद्येचा प्रसार, संगीतविषयक चर्चा व संगीतक्षेत्रातील घटना. *स्वरूप* – मराठी, गुजराती, हिंदी विभाग व क्वचित इंग्रजी लेख. सर्व संगीतक्षेत्रातील लोकांसाठी चर्चेचे स्थान, ख्यातनाम कलावंतांची जीवनचित्रे, संगीतविषयक चर्चा, स्वरांकित मनोरम कवने, ध्वनिमुद्रिकांचे व चित्रपटसंगीताचे परीक्षण, रेडिओ, नाट्य संगीत, काव्यगायनविषयक चिकित्सा, खानदानी चिजा, प्रश्नोत्तरे, पत्रव्यवहार, गवयांच्या गोष्टी इ.

विशेष माहिती – *संपादक* – वर्ष १ अंक २ पर्यंत *संपादकमंडळ* – डॉ. वि. कान्हेरे, कवि विहंग, मानू चरणकर; वर्ष १ अंक ३ ७ *संपादक* – बी. आर. देवधर, कार्यकारी र कवि विहंग; अंक ८ पासून *संपादक* – देवधर सहस.-विनयचंद्रजी मौद्‌गल्य, प्रा. प्राणलाल शहा वर्ष २ पासून *संपादक* – देवधर, सहस. – वा ह. देशपांडे, रामकिशोर भटनागर, वर्ष ४ पासू *संपादक* – देवधर, सहसं. – वा. ह. देशपांडे प. महादेवशास्त्री गोखले, नी. वि. महाबळ *भाषाविभाग* – वर्ष १ अंक ५ पासून तीन भाषांची स्वतंत्र आरंभपृष्ठे रद्द. *मुद्रण* – वर्ष १ अंक ९ पासून पब्लिसिटी प्रि. प्रेस, मुंबई ४; वर्ष ३ अंक ९ पासून गजानन प्रि प्रेस, मिरज. *मुद्रक व प्रकाशक* – वर्ष १ अंक ९ पासून बी. आर. देवधर, *वर्ष ३ अंक १ पासून* नी. वि. महाबळ.

[भारतगायनसमाज, गंनामु, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ नोव्हेंबर १९४७, + २ जा १९४८, ... ४ ते १२ नोव्हेंबर १९४८.

वर्ष २ व ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. डिसेंबर १९४८ ते नवबर १९५० (दोन वर्षे).
वर्ष ४ – अंक १ डिसेंबर १९५०.

संगीतदर्पण

मासिक : सपादकमडळ – विश्वनाथ रामचद्र काळे, बाळकृष्णबुवा इचलकरंजीकर. प्रकाशक – सपादक, मुबई. मुद्रक – जगदीश्वर छा. (शिळा) मुंबई. वा व. रु. २. फु. अ. ८८. अंकात १६ पृष्ठे. ८'१×५'२. प्रथमाक – जानेवारी १८८३. (पुस्तक–अंक)

विशेष महिती – वर्ष १ अंक ४ एप्रिल १८८३, पृ. ४९ ते ६४ यत 'मुरावर्त' ३ ते ४६ छापलेले आढळतात. इचलकरंजीकर हे मुंबई गायनसमाजाचे शिक्षक होते.

[मुमम, पारसीशास्त्री]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८३.
वर्ष २ – अक १ जानेवारी १८८४ ते ५ मे, (६-७) जू-जुलै १८८४ —.

संगीतमीमांसक

मासिक : सपादक – पुरुषोत्तम गणेश (अण्णासाहेब) घारपुरे. प्रकाशक – सपादक, पुणे. वा. व. रु. ३८६ / वर्ष २ रु. २ अकात १६ पृष्ठे. ८'४×५'४. प्रथमाक – जानेवारी १८८६. (पुस्तक अंक)

उद्देश – सस्कृत-ग्रथांचे प्रकाशन – 'राग विबोध', 'सगीतदर्पण'. स्वरूप – प्राचीन आर्यसंगीतावरील सस्कृत ग्रथ, प्राचीन व अर्वाचीन गाण्याचा सग्रह, सगीतरत्नाकरसग्रह. वाद्यांची चित्रे आणि त्यांचे उपयोग. नायक नायिका लक्षण. इ.

विशेष माहिती – *वर्णन* – "सस्कृत वर्क्स् ऑन् आर्यन् म्यूझिक्, साँग्ज्, म्यूझिकल ट्रेडिशन्स्, फॉर्म्स् ॲड् डिस्क्रिप्शन्स् ऑफ् दि सेव्हरल म्युझिकल इन्स्ट्रुमेंट्स्." पहिल्याच वर्षी 'अशा पुस्तकाला मराठी वाचणाराची अडचण आहे तेव्हा हिंदी मासिक काढा' अशा तक्रारी आल्या. "मासिक एक (?) वर्ष चालवून काही कारणाकरिता बद ठेविले."

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १, २, ... ४ ... (७-१०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८६.
वर्ष २ – अंक+१ आगस्ट १८९० ते ५ डिसेंबर १८९० —.

संगीत–सुधा

मासिक : सपादक – दुण्डिराज विनायक मोकाशी. प्रकाशक – सपादक, मोरगाव (पुणे). वा. व. रु. २८४. फु. अ. ८४. अकात ३६–२४ पृष्ठे. ८'४×५'५. प्रथमाक – माघ श. १८६१ (नमुना अक फेब्रुवारी १९४०).

उद्देश – केवळ सगीतविषयाला वाहिलेले. १ शास्त्रीय सगीताचा प्रसार करणे २ नाट्य, सिनेमा, रेडिओ यातील सगीत शास्त्रोक्त पद्धतीने गाइले-वाजविले जाण्याबद्दल खटपट करणे ३ व्यायामासाठी व रुग्णासाठी सगीताचा उपयोग ४ सर्वांगीण विवेचन. स्वरूप – स्वरताललेखन, रागाची शास्त्रीय माहिती, सगीत शिक्षण, गायनाचार्यांच्या मुलाखती, दुर्मिळ हस्तलिखितांचे प्रकाशन, 'नर्तन निर्णय'.

ब्रीदवाक्य –

श्लोक – गीत वाद्य च नृत्य च त्रय सगीतमुच्यते।
तत्पूर्णामृतधारेय सगीतोत्था सुधा मता॥
(१) चैतन्य सर्वभूताना विवृत जगदात्मना।
नादब्रह्म तदानन्दमद्वितीयमुपास्महे॥ १॥
नादोपासनया देवा ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा।
भवन्त्युपासिता नून यस्मादेते तदात्मकाः॥२॥

–सगीतरत्नाकरः

(२) वीणावादनतत्त्वज्ञः श्रुतिजातिविशारदः ।
तालज्ञश्चाप्रयासेन मोक्षमार्गं च गच्छति ॥ १ ॥

— याज्ञवल्क्यस्मृतिः

[मुंमग्रं, मसं, गंनामु]

वर्ष १ — अंक १ नमुना अंक माघ १८६१ (फेब्रुवारी १९४०), + २ ए, ३ मे, ४ जून १९४० —.

संघटित महाराष्ट्र

मासिक : संपादक — न. ग. आपटे. सहसंपादक — (वर्ष १ अंक ९) ग. वा. दातार, वर्ष २ अंक ५ पासून (सहायक) ना. सि. राजुरकर. प्रकाशक — संपादक, पुणे. वा. व. रु. ३. अंकात ८ पृष्ठे ९'१ × ७. प्रथमांक — नवंबर १९४३ (कार्तिक १८६५), पुढे चालू १९५१.

उद्देश — औद्योगिक व व्यापारी संस्थांची माहिती देणारे. स्वरूप — महाराष्ट्र कारखानदार संघाच्या कामाचा आढावा, संघामधर्तील घडामोडी, फेडरेशन ऑफ इंडियन चेंबर्स ऑफ कॉमर्स ॲंड इन्डस्ट्री, अखिल भारतीय कारखानदार संघटना, आणि हिंदुस्थान सरकारचे औद्योगिक संशोधन केंद्र यांच्याकडून येणारी व अन्य ठिकाणी मिळणारी कारखानदारास उपयुक्त माहिती.

ब्रीदवाक्य —

" राजकारण म्हणजेच काही सगळे कार्यक्षेत्र नव्हे. आपल्या लोकांनी धंद्यातही पडले पाहिजे. राजकीय हक्क आणि व्यापार हे एकमेकांस सोडून कधीही वृद्धिंगत व्हावयाचे नाहीत. " —लो. टिळक.

विशेष माहिती — वर्ष १ अंक ९ च्या प्रकाशनाला ' कागदनियंत्रणाच्या हुकमामुळे दिरंगाई ' झाली.

[मग्रं]

वर्ष १ — अंक १ नवंबर १९४३ ते ८ जून १९४४ + ९ ऑ १९४४ ते १४ फेब्रुवारी १९४५. कागदनियंत्रणामुळे २ महिने गॅप. एकूण चौदा अंक.

वर्ष २ — अंक १ मार्च १९४५ ते ११ जानेवारी १९४६ + १२ मार्च १९४६.

संघ-वृत्त

मासिक : संपादक — डॉ. अ. वि. पेंडसे. प्रकाशक — संपादक, अहमदनगर. मुद्रक — मोहनमुद्रणमंदिर, अहमदनगर. वा. व. रु. ०१२. पृ. अं. ०१८३. अंकात १६ पृष्ठे. ८'३ × ५'८. प्रथमांक — (मे १९३५).

उद्देश — आयुर्वेदाच्या प्रचारासाठी स्थापन झालेल्या ' आयुर्वेद सेवा संघ 'च्या कार्याची व त्याच्या विविध संस्थांची माहिती देणे. स्वरूप — आयुर्वेदविषयक लेख.

ब्रीदवाक्य —

संजानीध्वम् । सं वो मनांसि जानताम् ॥

विशेष माहिती — ' मे १९३७ पासून 'संघवृत्त' व 'भिषग्विलास'चे अंक एकत्र निघणार असून ' वा. वर्गणी रु. २ करण्यात येणार आहे. (पाहा ' भिषग्विलास, ' पृ. २०३).

[मग्रं]

वर्ष १ — अंक .., ६ ऑक्टोबर १९३५, ७, ८...११ मा१९३६, १२ एप्रिल १९३६.
वर्ष २ — अंक १ ते १२. मे १९३६ ते एप्रिल १९३७.

सचित्र बालमासिक

[पाहा (सचित्र) बालमासिक]

सच्चरितमाला

मासिक : संपादक — रामराव सदाशिव बापू. प्रकाशक — संपादक, एलिचपूर. मुद्रक — कोरडकर

छा. अमरावती. वा. व. रु. १८८. अंकात १६ पृष्ठे. ७'७×५. प्रथमांक – कार्तिक श. १८३१.

उद्देश – राजकीय सुधारणाकडेच फिरलेला मोर्चा धार्मिक उन्नतीकडे वळविणे, प्राचीन व अर्वाचीन साधुसंतांची चरित्रे सरळ गोष्टींच्या रूपाने देणे. स्वरूप – पहिल्या वर्षात फक्त प्राचीन संत, पुढे प्राचीन व अर्वाचीन दोन्ही.

ब्रीदवाक्य –

संतांचिये पायी । हा माझा विश्वास ।
सर्व भावे दास । झालो त्यांचा ॥
तेचि माझे हित । करिती सकळ ।
जेणे हा गोपाळ । कृपा करी ॥

विशेष माहिती – संपादकाचे वडील एक सच्चरित सत्पुरुष होते. मुद्रक – वर्ष २ - नृसिंह छा. एलिचपूर. वर्ष १ अंक १२ मध्ये गोरा कुमार आणि राका कुमार.

[आष्टे]

वर्ष १ – अंक......., १२ अश्विन १८३२.
वर्ष २ – अंक १ ते ५,..., १२. कार्तिक १८३२ ते अश्विन १८३३.
वर्ष ३ – अंक १,...१०,....१३. कार्तिक १८३३ ते अश्विन १८३४, अधिक आषाढ धरून तेरा महिने.
वर्ष ४ – अंक १ कार्तिक १८३४, २ मार्गशीर्ष १८३४—.

सच्चिदानंद

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) अनंत शिवाजी नाटकर्णी. प्रकाशक – संपादक, सावंतवाडी. वा. व रु. १. पृ. अ. ८२. ७'२ × ४'२. प्रथमांक – श्रावण श. १८०८.

स्वरूप – धर्म, नीती, व्यवहार इ. विषयावर व संतादिकांवर नवीन धर्तीवर आख्याने, नाटके इ. 'विधवासौभाग्य' नाटक.

वर्ष १ – अंक १ ते ५, (६ - ८), (९ - १०), ११, १२. श्रावण १८०८ ते आषाढ (१८०९ ?)

[२२]

वर्ष २ – अंक + १ श्रावण १८१०, ...,
(३ ४) अश्विन-कार्तिक ?—.

संजय

मासिक : संपादक – एम्. जी. शेटे. प्रकाशक – संपादक, नाशिक. वा. व. रु. ३. पृ. अं. ८४. अंकात ४४ पृष्ठे. ८'५ × ५'५. प्रथमांक – जानेवारी १९३९.

उद्देश – 'सहकारी' बंधुभगिनींसाठी. स्वरूप – सचित्र. कविता, कादंबरी, शेती व सहकारविषयक लेख, सहकारी वृत्त, ग्रामोद्धार, पतपेढ्या.

ब्रीदवाक्य —

संगच्छध्वं संवदध्वं सं वो मनांसि जानताम् ।

[मम]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९३९—.

संजीवन

पाक्षिक : संपादक – दत्तात्रय भीमाजी रणदिवे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – वसंत छा. पुणे. वा. व. रु. १. पृ. अ. ८१०६. अंकात ८ पृष्ठे. १३ × ८'४. प्रथमांक – १ नवंबर १९२१. शेवटचा अंक – (जून १९२३ ?)

उद्देश – ब्राह्मणेतर पक्षाचे पाक्षिक (सत्यशोधक). स्वरूप – सत्यशोधक पंचांग, सत्यशोधक भूगोल, बौद्धिक गुलामगिरीवरील प्राचीन हल्ले, स्वैरसंचार, वाङ्मयसृष्टी, ब्राह्मणेतरांच्या चळवळी, इ. लेख व सदरे. सदरे. संकीर्ण कविता.

विशेष माहिती – वा. व (वर्ष २) रु. २, पृ. अ. रु. ८४ अनेक अडचणींमुळे अनियमित प्रकाशन वर्ष २ अंक (१ २)–' रद्दी किंवा टाकाऊ अशी एक ओळही ' न छापण्याचा व ' शिवराळ किंवा शिष्टाचाराला सोडून असणाऱ्या टीकेचा अवलंबही करावयाचा नाही ' असा संकल्प.

'पुढे अंक' व 'कर्मवीर विठ्ठलराव शिंदे अंक' असे विशेषांक (पत्रातील माहिती). आर्थिक टंचाईमुळे बंद पडले.

वर्ष १ – अंक ... २ दिनांक १५ नवंबर १९२...१.

वर्ष २ – अंक (१-२) दिनांक १ डिसेंबर १९२२—.

संजीवन

मासिक : – संपादक – देवराव विष्णु नाईक. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ३-८-५. अंकात ४८ पृष्ठे. डेमी अष्टपत्री. प्रथमांक – चैत्र श. १८४४. (पुस्तक अंक)

उद्देश – गोवर्धन ब्राह्मण समाजाच्या मध्यवर्ती मंडळाकरिता.

ब्रीदवाक्य –

वर्ष १ –

कर्मभूमिश्च गौर्जेया श्रुतिरूपा जगन्मयी ।
ब्राह्मणास्ता वर्द्धयन्ति तस्माद् गोवर्द्धनाः स्मृताः ॥

वर्ष ४ –

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान् निबोधत ।
उठा, जागे व्हा आणि ज्ञान संपादन करा.

विशेष माहिती – वा. व. वर्ष ४ रु. ३-८-३. आकार – वर्ष ४ – ८·४ × ५·४. १९२५ ते १९२७ या मुदतीत संजीवनमधून 'महाराष्ट्रीय ज्ञानकोशा'तील 'गोवर्धन ब्राह्मण' च्या माहितीच्या संबंधात वादविवाद–कोशकार डॉ. केतकरांविरुद्ध काहूर.

[स्वस्तिकग्रंथभांडार पुणे]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १० चैत्र १८४४ ते फाल्गुन १८४५ (= मार्च १९२४). (दोन वर्षे)

वर्ष ३ – अंक १ एप्रिल १९२४ ते ९ डिसेंबर १९२४...

वर्ष ४ – अंक (१ २) ए मे १९२५, ३ ते ५, (६-८) सप्टेंबर-नवंबर १९२५—.

संजीवन

मासिक : प्रकाशक – मुंबई सरकारचे प्रकाशन-खाते, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८४, ८६. अंकात ४८ पृष्ठे. ९·५ × ७·२. प्रथमांक – (आगस्ट १९४८).

उद्देश – मुंबई प्रांतिक दारूबंदी समितीचे मुखपत्र. स्वरूप – सचित्र. कथा, कविता, एकांकिका, चरित्र. बालविभाग, दारूबंदी विभाग. शिक्षण-विषयक, समाजहितविषयक लेख. सामाजिक कायदे, ग्रामसुधारणा, अमली पदार्थ, अन्नविभाग, आरोग्य, महिला, सण व उत्सव.

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक...६ जानेवारी १९४९ ते १० मे १९४९....

वर्ष २ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९४९ ते जुलै १९५०. अंक ९ दारूबंदी विशेषांक, अंक १० नवव्या अंकाची पुरवणी.

संजीवन

पाक्षिक : संपादक – माल्चंद्र दत्तात्रय लिमये. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – मोरया मुद्रालय पुणे. वा. व. विनामूल्य (पुढे यथाशक्ति). अंकात १, वर्ष २ ४ पृष्ठे. १४·९ × ९·८; वर्ष १ अंक १७ १० × ७·४. प्रथमांक – १५ आगस्ट १९४९ (श्रीअरविंद वाढदिवस) त्रैमासिक रूपात पुढे चालू १९६७. (वर्ष–बिंदू)

उद्देश – जीवनाच्या सर्वांगीण विकासनार्थ. श्री-अरविंदांच्या विचाराचा विद्यार्थी व इतर जगात प्रसार. स्वरूप – पहिले १६ अंक शाळांतून फलका-वर लावता येण्याच्या सोयीने एकाच बाजूवर छपाई. विचार व अभीप्सा इ.

ब्रीदवाक्य –

असतो मा सद्गमय । तमसो मा ज्योतिर्गमय ।
मृत्योर्माऽमृतं गमय ।

विशेष माहिती – प्रथम स्वयंसेवावृत्तीने व काहींच्या स्वखर्चाने चालविले. निरडक ६० शाळा

व सरकारी मदतीवर चाललेली ५० वाचनालये याजकडे पाठवीत. वर्ष १ अंक १० (१५ एप्रिल १९५०) पासून आकार १० × ७·४ व 'सजीवन' पाक्षिकाची पृष्ठे ४ व शोधक विद्यार्थ्यांसाठी पुरवणी 'नवियेता,' पृ. ४. स्थलांतर — वर्ष ६ अंक ६ (जानेवारी १९५५) पासून मासिक संजीवनचे प्रकाशन व संपादकाचे कार्यालय श्री अरविंद आश्रम, पाडिचेरी येथे गेले. त्या वेळी त्याची पृ. ३२ झाली. पुढे त्रैमासिक (आगस्ट १९५७ पासून) दर अंकात पृ. ४८.

[श्रीअरविंदाश्रम पाँडेचेरी]

वर्ष १ — अंक १ दि. १५ आगस्ट १९४९, ...९ दि. १५ डि ४९, १० दि. १ जा १९५०...(अंक १ ते २४). १५ आगस्ट १९४९ ते १ आगस्ट १९५०.

वर्ष २ — अंक...७ दि १५ न १९५०, ८ पुरवणी दि...१ डि १९५०.. (अंक १ ते ९). १५ आगस्ट १९५० ते १५ डिसेंबर १९५०.

संजीवनी

पाक्षिक : संपादक — प्रभाकर श्रीपाद कोल्हटकर. सहसंपादक — (सहायक) कु शाता वागळे प्रकाशक — संपादक, मुंबई. मुद्रक — लक्ष्मीनारायण प्रेस, मुंबई; रामकृष्ण प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई वा. व. रु. २. फु. अं. ८१. अंकात २४—२६ पृष्ठे. १०·७ × ८·२. प्रथमांक — मार्च १९३३.

उद्देश — स्त्रियांचे पाक्षिक स्वरूप — संकीर्ण. कविता, कथा, पुस्तकपरीक्षण, निबंध, स्मृतिचित्रे, आकाशवाणी, काही गृहरत्ने, काही फलित पत्रे, भगिनींची आकाशवाणी, आठवणी, सौंदर्य साधने, स्वयंपाकघरातील गोष्टी.

विशेष माहिती — यात लक्ष्मीबाई टिळक लिखित 'स्मृतिचित्रे', गोपीनाथ तळवलकर-लिखित 'काही गृहरत्ने', इत्यादी.

[ग्रंथ, दवाखो, आकडे]

वर्ष २ — अंक...२६ दि. ७ फे १९३५, २७ दि. २१ फेब्रुवारी १९३५...

वर्ष ३ — अंक १ ते १४ मार्च ते सप्टेंबर १९३५ + १५ ते १८ नवंबर व डिसेंबर १९३५ ...

वर्ष ४ — अंक १ ते १४ मार्च ते सप्टेंबर १९३६ ...अक्टोबरचा दसरा विशेषांक.

संजीवनी

मासिक : संपादक — प्रभाकर श्रीपाद कोल्हटकर. सहसंपादक — (सहायक) कु. शाता वागळे. प्रकाशक — संपादक, मुंबई. मुद्रक — रामकृष्ण प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १८. पृ. अ. ८२. अंकात ४८ पृष्ठे. ९·३ × ७·३. प्रथमांक — मार्च १९३७ (वर्ष ५ अंक १).

उद्देश — वर्ष ५ — स्त्रियांचे मासिक. बदल वर्ष ६ — आता हे स्त्रियांचे मासिक नाही; कला आणि जीवन यांचे. स्वरूप — संकीर्ण व पूर्वोक्त पाक्षिकाप्रमाणे. आकाशवाणी, स्त्रीगीते, मुलांच्यासाठी, गृहरत्ने इ.

ब्रीदवाक्य — (वर्ष ६)

प्रिय अमुचा एक महाराष्ट्र देश हा ।

विशेष माहिती — पूर्वी ४ वर्षे पाक्षिक (पाहा 'संजीवनी' पाक्षिक). वर्षांक पुनाच चालू. प्रकाशक — वर्ष ५ अंक २ पासून कृष्णाजी नारायण वावळे (मुद्रक). सहायक — वर्ष ६ अंक (३ - ४) — ग. मा. निरतर. वर्ष ५ अंक २ एप्रिल १९३७ यात आरंभपृष्ठावर 'वर्ष ४ थे] एप्रिल १९३७ [अंक २० वा' असे छापलेले आहे.

[जग, दवाखो, आकडे]

वर्ष ५ — अंक १ ते ७, मार्च ते सप्टेंबर १९३७.

वर्ष ६ — अंक + (१ - २) जानेवारी - फेब्रुवारी १९३९, (३ ४) मा ए, ५, ६, (७ - ८) जुलै आगस्ट १९३९—.

संजीवनी प्रकाश

मासिक : संपादक – आनंद बाळकृष्ण रांगणेकर. प्रकाशक – संपादक, वोचरे (रत्नागिरी). वा. व. रु. २८४. अंकात १६ – २४ पृष्ठे. ८×५·३. प्रथमांक – नवंबर १९२६.

उद्देश – आयुर्वेदविषयक. *स्वरूप* – आर्यौषधी व वनौषधी यांची सोपी व उपयुक्त माहिती. आरोग्यरक्षण. मासिक निरीक्षण.

ब्रीदवाक्य –

(१) धर्मार्थकाममोक्षाणा शरीर साधन स्मृतम् ।

(२) यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥

(३) पुनर्दारा पुनर्वित्तं न शरीर पुनः पुनः ।

विशेष माहिती – *इंग्रजी* – ' आयुर्वेदिक मंथली'. *नीदवाक्य* – क्रमांक १ – मलपृष्ठावर, क्रमांक २ – वर्ष १ अंक १ व २ आरंभपृष्ठावर; क्रमांक ३ – वर्ष १ अंक ३ पासून आरंभपृष्ठावर. वर्ष १ अंक १ वर व वर्ष १ अंक २ वर आत अनुक्रमे जानेवारी १९२६ व फेब्रुवारी १९२६ असा कालनिर्देश आहे. वर्ष १ अंक ३ ' पोस्ट खात्याच्या कारभारामुळे उशीर '. पहिल्या अंकात थोडे संपादकीय पूर्वचरित्र.

[मुनमं]

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १९२६, २ डि + ३ मा २७ ते ६ जू, (७-८), ९ ते ११ नवंबर १९२७ ...

वर्ष ३ – अंक (१) मे १९२८ ...

वर्ष ४ – अंक + १ आगस्ट १९३२ —.

(श्री) संत-प्रभा

मासिक : संपादक – ब्रह्मिन् शिवनिरंजनबुवा. प्रकाशक – संपादक, कऱ्हाड. वा व. मूल्यास रु. १; इतरास रु. १८८. ९·६ ×६·६. प्रथमांक – (पौष शक १८५५).

उद्देश – धर्मवेदान्तादी आध्यात्मिक भक्तिमार्गप्रवर्तक व नियाच्या पातिमयधर्मावर सुबोध चर्चा करणारे *स्वरूप* – मराठी – हिंदी. सामाजिक, शैक्षणिक, साहित्यविषयक मारदस्त लेख. इ.

ब्रीदवाक्य –

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृता ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥

विशेष माहिती – ह. भ. प. वायकूळबुवा (कोल्हापूरचे शांतिनाथ) यांच्या नेतृत्वाखाली निघणारे. कचेरी – वाटेगाव.

[मग्र]

वर्ष २ – अंक ... ७ ज्येष्ठ १८५७, (८-९) आषाढ-श्रावण १८५७ —.

सन्त-सन्देश

मासिक : संपादक – स्वामी वामदेव प्रकाशक – संपादक, सोलापूर. मुद्रक – शिवशरण प्रिंटिंग प्रेस, सोलापूर. वा. व. रु. ३. फु. अं. ०५. अंकात १६ पृष्ठे. ९·८×७·३. प्रथमांक – जून १९४९.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १, ..., ५ ते ७, ..., ९ ते १२. जून १९४९ ते मे १९५०. अंक ६ *अ (न ?) दीपावली*, अंक १० *मा तुकाराम* विशेषांक.

वर्ष २ – अंक + १ आगस्ट १९५० ते ४ नवंबर १९५०. अंक ४ ज्ञानेश्वर आणि ज्ञानेश्वरी खास अंक —.

संतांचे बोल

मासिक : संपादक – पांडुरंग विष्णु टेकणे (वर्ष २ अंक ६) प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – केशव रावजी गोंधळेकर, जगद्धितेच्छु छापखाना, पुणे. वा. व. रु. ०८ (दहा हजारापर्यंत

वाचकांचा वर्गणी नाही. फक्त नाव नोंदणीमूळ.)
फु. अ. ८१. अक्षात सदरवार ६४ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – चैत्र शु १ श. १८३६.

उद्देश – परधर्मीयांच्या मिशनरी वाङ्मयप्रसाराच्या तोडीचे धर्मजागृतीसाठी प्रसिद्ध होणारे. सनातन धर्माची शुद्ध तत्त्वे सौम्या मापेत सांगणे. स्वरूप – धर्मपर लेख, अध्यात्म विचार, कूट प्रश्न, पारमार्थिक गोष्टी, साधुपुरुषांची चरित्रे, भजनी मालिका, दासबोधादी ग्रंथातील अवतरणे, सत्कथा मृतसागर इ. ज्ञानेश्वर, श्रीसमर्थ, तुकाराम इ. संतश्रेष्ठांची वचने.

ब्रीदवाक्य –

नाहं वसामि वैकुंठे योगिनां हृदये रवौ ।
मद्भक्ता यत्र गायति तत्र तिष्ठामि नारद ॥

विशेष माहिती – प्रत्येक गावी एका वर्गणीदाराचा समावेश करून *'बोला' चे कार्यकारी* मंडळ बनवून स्थानिक तक्रारींचा परिहार करण्याची योजना (वर्ष १ अंक ७ व ८ मलपृ २) मुद्रक – (वर्ष २ अंक ६) रघुवीर प्रेस, पुणे. खास अंकाबद्दल अयशस्वी अभिनंदने.

[मुमग्र, मेनेंकर बुकडेपो]

वर्ष १ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२. चैत्र ते फाल्गुन १८३६. पृ ६५०.

वर्ष २ – अंक १ चैत्र १८३७, २ वै, ३ ज्ये १८३७, .., ६ फाल्गुन १८३७ —.

सत्यकथा

मासिक · संपादक – (संपादकीय व्यवस्थापक) मो ग. रांगणेकर. प्रकाशक – मौज प्रिंटिंग ब्यूरो, मुंबई. मुद्रक – मौज प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई ४. व क. ३. फु. अं. ८४. अक्षात ३० पृष्ठे १०·७ × ८·३. प्रथमांक नवंबर १९३३. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – अनिष्ट वाङ्मयप्रवृत्तींस (वाङ्मय सेवकांची आपसांत निंदामत्सर त्याळी इत्यादी) बळी न पडता वाचकांची सात्त्विक करमणूक करून जीवनाशी निगडित असलेल्या प्रश्नांची कथात्मक वाङ्मयाच्या द्वारा ओळख करून देणे. *स्वरूप* – आयुष्यात खऱ्या घडलेल्या प्रसंगांवरील गोष्टी व इतर विविध स्वरूपाचे लेखन. मानवी जीविततील अद्भुतरम्य घटनांवरील आधारलेल्या सत्यकथा मासिकाचे मुक्त विनीकरण.

विशेष माहिती – *चालक* – वर्ष २ अंक ७ सप्टेंबर १९३६ पर्यंत दत्तात्रय शंकर कुळकर्णी (मुद्रक, प्रकाशक व संपादक). *आकार* – वर्ष २ पासून १३·२ × ९·७, वर्ष ७ अंक ७ पासून १०·४ × ८ २, वर्ष ९ अंक ५ पासून ९·५ × ७·३. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ३ अंक ७ पासून रु. ४, वर्ष ७ अंक ८ पासून रु. ३; वर्ष १० पासून रु ६. *पृष्ठसंख्या* – वर्ष २ – ६४, वर्ष ४ – ५६, वर्ष ६ –४८, वर्ष ७ – ४०. *संपादक* – वर्ष २ अंक ७ पासून दत्तात्रय पुरुषोत्तम भागवत, वर्ष ९ अंक ११ पासून विष्णु पुरुषोत्तम भागवत.

[कचेरी, डामग्र, मग्र]

वर्ष ० – वर्षांदी क्रमांक नसलेले अंक १ ते १२. नवंबर १९३३ ते ऑक्टोबर (?) १९३४. शिवाय (?) जोडअंक (नवंबर – डिसेंबर) १९३४.

[वर्ष १ – अंक + मार्च (?) १९३५ ते फेब्रुवारी (?) १९३६]

वर्ष २ व ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. मार्च १९३६ ते फेब्रुवारी १९३८ (दोन वर्षे).

वर्ष ४ व ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. मार्च १९३८ ते फेब्रुवारी १९४० (दोन वर्षे). प्रतिवर्ष अंक ९ न दिवाळी अंक.

वर्ष ६ – अंक १ ते ३ व ५ ते १२ मार्च १९४० ते जानेवारी १९४१. फक्त अकरा अंक. चौथा नम्बर गळाला. अंक १० न दिवाळी अंक.

वर्ष ७ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४१ ते जानेवारी १९४२. अंक १० न दिवाळी अंक

वर्ष ८ – अंक १ ते ३, (४ – ५), ६ ते १२. फेब्रुवारी १९४२ ते जानेवारी १९४३. अंक १० न दिवाळी अंक.

वर्ष ९ – अंक १, २, (३ - ४), (५ – ६), ७ ते १२. फेब्रुवारी १९४३ ते जानेवारी १९४४.

वर्ष १० – अंक (१ - २), ३ ते १२. फेब्रुवारी १९४४ ते जानेवारी १९४५. अंक (१ - २) जिवंत झिंगार, अंक १ नाम्य-महोत्सव अंक.

वर्ष ११ – अंक १ ते १२. फेब्रुवारी १९४५ ते जानेवारी १९४६. अंक १० न मिळाली अंक.

वर्ष १२ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. फेब्रुवारी १९४६ ते जानेवारी १९४७. अंक (९ - १०) अन दिवाळी अंक.

वर्ष १३ व १४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. फेब्रुवारी १९४७ ते जानेवारी १९४९. (दोन वर्षे). वर्ष १४ अंक २ मा महात्मा गांधी अंक.

वर्ष १५ व १६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. फेब्रुवारी १९४९ ते जानेवारी १९५१ (दोन वर्षे). प्रत्येक अंक १ वर्षारंभ; अंक १० न दिवाळी अंक (वर्ष १६ चा विशेष अंक).

सत्यदीपिका (१)

मासिक : प्रकाशक – मिशन प्रेस ख्रिस्तधर्मप्रचारक एसु. सोसायटी, मुंबई. मुद्रक - ओरिएण्टल प्रेस, मुंबई. वा. व. आगाऊ रु. ०२, मागाहून रु. ०४. फु. अं. १ पचा दिया ४ पै, वर्ष १२ अंक ८ ची ३ पै. आकार १६ पृष्ठे. ७·३ × ४. प्रथमांक – (जानेवारी १८६१). शेवटचा अंक डिसेंबर १८७२. (पुस्तक – अंक)

उद्देश – (ख्रिस्ती धर्मप्रसारक). 'मुलांसाठी' ('फॉर यंग मेन'). स्वरूप – वर्ष १२ अंक ८ आगस्ट १८७२ ची अनुक्रमणिका – १ सद्‌-वर्णन, २ सगांची पूजा, ३ नवीन पुस्तके, ४ वेद वायपायर आले (छापण्याची योजना झाली), ५ पावसावरून ईश्वराचे थोरपणाची व दयेची स्तुती, प्रत्येक विषयनामाचे इंग्रजी भाषांतरित नाव (फक्त), मराठी मजकुराचा भाग छापील व लिखाण शेवट अंक पुढे छापील आहे.

विशेष माहिती – आर्थिकदृष्ट्या मराठी मासिक पुस्तक काढण्याचे काम सुरू केले मि. हेन्री – टेर ओमर यांनी. " या पुस्तकाला प्रथम आरंभ १८६१ साली पासून सुरू केला होता" [प्रथमांकाची माहिती सांगितलेप्रमाणे]. " सत्य पुस्तक ' सत्य-दीपिका ' नाव, ख्रिस्तधर्म प्रचार, १०-१२ वर्षे चालत आहे. मि. ए. सोसायटीच्या आश्रयाने चालत होते ते बंद होऊन त्याच नावाने पुढे चालत आहे. श्री रे. बाबा पदमनजी [ग्रंथ – 'ज्ञानोदय', मार्च १८७१]. त्याच नावाने मोठे मासिक काढले, म्हणून पहिले बंद केले. "

[ज्ञापकसंग्रह]

वर्ष १ ते १२ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जानेवारी ते डिसेंबर). जानेवारी (१८६१) ते डिसेंबर १८७२.

सत्यदीपिका (२)

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) बाबा पदमनजी, पुणे (वर्ष ३). प्रकाशक – मिशन स्कॉटिश एज्युकेशन सोसायटी मुंबई, पुणे. मुद्रक – ऑग्लो व्हर्नाक्युलर प्रिंटिंग प्रेस. वा. व. रु. २, फु. अं. ८३. आकार १६ पृष्ठे. ९·५ × ६·४ प्रथमांक – मार्च १८७३. शेवटचा अंक–डिसेंबर १८७७.

उद्देश – (ख्रिस्तीधर्मप्रसार). स्वरूप – मराठी आणि इंग्रजी. ख्रिस्ती धर्मप्रचारक आन मत लेखाबरोबरच काही हिंदू, जैन, बौद्ध धर्म व त्यांचे तत्त्वज्ञान यासंबंधी माहिती करून देणारे लेख.

विशेष माहिती–स्वरूप– दि लँप ऑफ् ट्रुथ.
" सत्यदीपिकेचा शेवटचा अंक डिसेंबर १८७७. द्रव्याभावी बंद करावे लागणार. " [ज्ञानोदय दि. १३ डि१८७७].

[ज्ञापकसंग्रह]

वर्ष १ ते ४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मा ते फे). मार्च १८७३ ते फेब्रुवारी १८७७.

वर्ष ५ – अंक १ मार्च १८७७, २,—.

सत्यप्रकाश

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) गंगाधर रावजी रेरे (अन्यत्र रारे?). प्रकाशक – (सरकारी नोंद) हरिश्चंद्र नारायण नवल्कर, पुणे. मुद्रक – सत्यप्रकाश छा., पुणे. वा. व रु. १।८६. शेतकऱ्यास पुकट. फु. अ. ८४. अंकात १६ पृष्ठे ८'१X५'३ प्रथमांक – (जानेवारी १८९३)

उद्देश – सत्यधर्मसमाजाकरिता – शेतकरी लोकांची अनिदीन होत असलेली स्थिती सुधारावी व त्यास वाचनाची गोडी लागावी.

विशेष माहिती – व्यवस्थापक – त्रिंबक हरी आवटे.

[मग्र, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक . सप्टेंबर, अक्टोबर, नव्हंबर, डिसेंबर. (अंक-क्रम दिला नाही) १८९३.
वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १८९४ ते ७ जुलै १८९४ —.

सत्य बोधिनी

मासिक पत्र ' प्रकाशक – इंदूर वा. व. रु. ०८. फु अ. ८१. अंकात ८ पृष्ठे. ९X६'४. प्रथमांक – जानेवारी १८८५.

स्वरूप – धर्मसंबंधी लेख, साधुचरित्रे, स्फुटविषय, अर्वाचीन वैद्यकविषयक लेख व माहिती.

ब्रीदवाक्य –

(१) सत्यमेव जयते ।
(२) सत्यापरता नाही धर्म । सत्य तेचि परब्रह्म ।
सत्यापाशी पुरुषोत्तम । सर्वकाळी तिष्ठत ॥
(३) सत्यमेकाक्षर ब्रह्म । सत्यमेकाक्षर तप ।
सत्यमेकाक्षरो यज्ञ' । सत्यमेकाक्षर श्रुतम् ॥

विशेष माहिती – व्यानेजर – यशवंत सदाशिव वाडीकर. लोक वर्गणी पाठवीत नाहीत यामुळे आर्थिक अडचणी आल्याचा उल्लेख.

[ममसं वाई]

वर्ष १ – अंक १ ते १०, (११ - १२) जानेवारी ते डिसेंबर १८८५.

सत्यवाणी

मासिक : संपादक – बाबूराव यमाजी पवार. सहसंपादक – (अंक ९ - १०) डी. एन्. ढोंगरे. प्रकाशक – डी. एन्. ढोंगरे, पुणे. मुद्रक – राष्ट्रभाषा प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अ. ८५. अंकात ८, ४ पृष्ठे. १३'७ X ८'५. प्रथमांक – १० जुलै १९४९. शेवटचा अंक–१५ आगस्ट १९५०.

उद्देश – प्रभुसेवा, जनसेवा व राष्ट्रसेवा. जातभेद, पंथभेद, चर्चभेद आणि संस्थाभेद – अनेक जोखडे दूर फेकून खिस्ताचे एकच जू वाहून घेण्यास तयार करणे. *स्वरूप* – संपादकीय, परमेश्वराच्या सान्निध्यात, महिलांच्या दृष्टीत, शल मोनाच्या देवडीवरून, नानाची पत्रे इ. सदरे.

ब्रीदवाक्य –

" हे सत्यवाणी शकार करतील विश्वाचा उद्धार ! "

विशेष माहिती – ' खिस्तविजय सांस्कृतिक कलापथक ' संस्थेच्या साहित्यविभागाच्या माल कीचे. वर्ष १ अंक (९ - १०) पासून ' महा राष्ट्रीय ख्रिस्ती जनतेचा एकमुखी आवाज उठवि णारे पुरोगामी विचाराचे एकमेव मराठी मुखपत्र ' असे मथळ्याखाली वर्णन *संपादक* – वर्ष १ अंक (९ १०) पासून विक्रमसिंह आप्पाजी मोरे. *आकार* – वर्ष १ अंक (९ १०) ९'९X७'५, अंक (११ - १२) १८'८X १०. *पृष्ठसंख्या* – वर्ष १ अंक (११ - १२) पासून ४. *मुद्रक* – वर्ष १ अंक (९ - १०) नवराजस्थान प्रेस.

[आधवसंग्रह]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७-८), (९-१०), (११-१२). पुढे १९४९ ते जून १९५०. अंक ६ खिस्तजयंती विशेषांक.
वर्ष २ – अंक (१-२) पुढे ऑगस्ट १९५०—.

सत्यशोधक

मासिक : संपादक – रा. ग. काळेकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ५. फु अं. ८८. अंकात ३२ पृष्ठे. ९·५ × ७·३. प्रथमांक – डिसेंबर १९५०. पुढे चालू (१९५४).

उद्देश – समाजजातीला वाहिलेले मराठी मासिक.

विशेष माहिती – महात्मा फुले (इ. १८२७–१८९०) याचा साठावा पुण्यस्मरण-दिन (२७।११।१९५०). त्या सुमारास प्रथमांक (?).

[दवापो]

वर्ष १ – अंक १ डिसेंबर १९५० ....

सत्योदय

मासिक : प्रकाशक – करजगाव (उमरावती). वा व. रु. ०१२. अंकात १६ पृष्ठे. ६·२ × ४·८. प्रथमांक – जानेवारी १९१५.

उद्देश – सत्यशोधक मताचे शेतकरी व मागासलेल्या वर्गासाठी. स्वरूप – निबंध, गोष्टी, कविता.

ब्रीदवाक्य –

मूकं करोति वाचालं । पंगुं लंघयते गिरिम् ।

विशेष माहिती – जाहिरातीतील माहिती ['पूर्णानंद' वर्ष १] – "पुरेसे वर्गणीदार न मिळाल्याने आणि काही वाचकांनी ठकवाजी केल्याने आम्हास थोडीशी घस सोसावी लागत आहे."

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९१६....

सत्संग

मासिक : प्रकाशक – वर्ष १ – लक्ष्मण पद्मो भांडारी, कुमारखुंटे (गोवा). मुद्रक – वसंतराव छा. कुमारखुंटे गोवा. वा. व. रु. १८३. फु. अं. ८३. ८·५ × ५·८. प्रथमांक – वैशाख श. १८२४. (पुस्तक अंक)

स्वरूप – संकीर्ण विषयाचे.

ब्रीदवाक्य –

वर्ष १ व २
जाड्यं धियो हरति सिञ्चति वाचि सत्यं ।
मानोन्नतिं दिशति पापमपाकरोति ।
चेतः प्रसादयति दिक्षु तनोति कीर्तिं ।
सत्संग एव वद किं न करोति पुंसाम् ॥

वर्ष ३
दुर्बुद्धि सर्व हरितो, मृदु बोलवीतो ।
दिङ्मंडळी भरुनि कीर्ति यशासि देतो ।
पापास निस्तरुनिया चतु मानवीतो ।
सत्संग काय न करी वद मानवा तो ।

विशेष माहिती – दत्ताराम जगन्नाथ वर्देकृत 'अवतार रहस्य' पुस्तकाच्या प्रकाशनामुळे ब्रिटिश सरकारची इतराजी झाली. आणि त्याच कारणाने शेवटी बंद पडले. प्रकाशक – वर्ष २ श्रीनिवास लक्ष्मु भांडारी.

[अनाग्रि, गोहिश मुंबई, भांडारकरसंग्रह एसूपी कॉ, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १, (२-३), (४-५), (६-७), ८, ९, (१० ११), १२. वैशाख १८२४ ते चैत्र १८२५.
वर्ष २ – अंक १, २, (३-४), (५-७), ८, ९, (१०-१२). वैशाख १८२५ ते चैत्र १८२६.
वर्ष ३ – अंक १ ते ९, (१०-१२). वैशाख १८२६ ते चैत्र १८२७.
वर्ष ४ – अंक १ वैशाख १८२७ ते ७, (८-९), १० माघ १८२७ + (११-१२) चैत्र - वैशाख १८२८.
वर्ष ५ – अंक १ ते ५, (६-७), ८, (९-

१०), ११, १२. ज्येष्ठ १८२८ ते वैशाख १८२९.

वर्ष ६ – अंक + १ अश्विन १८२९ ते ३, (४-५), ६ ते ९, (१० ११) आषाढ १८३० + १२ आषाढ १८३१.

वर्ष ७ – अंक १ श्रावण १८३१ ते ३ अश्विन १८३१ + ८, ५ (१ मार्गशीर्ष श. १८३३, इ. १९११)—.

सदाचार (१)

मासिक : संपादक – शंकर गोपाळ घैसास. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अ ८४. ९·६ × ७·१. प्रथमांक – जानेवारी १९४१.

स्वरूप – मराठी–संस्कृत. संकीर्ण वाङ्मय.

ब्रीदवाक्य –

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥

[मावेस्कूल पुणे, मग्रं, दवावो]

वर्ष १ – अंक ... २ फेब्रुवारी १९४१ ते ४ एप्रिल १९४१ —.

सदाचार (२)

मासिक : संपादक – शंकर गोपाळ घैसास. सहसंपादक – श्रीपाद नि... रानडे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. वा. व. रु. ६. फु. अ ८ १०. अंकात ३६ पृष्ठे. प्रथमांक – नवंबर १९४७.

ब्रीदवाक्य –

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धर. ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १९४७.

सन्देश

मासिक : संपादक – व्यंकट पिराजी पवार. प्रकाशक – संपादक, वराड. वा. व. रु. २. अंकात २६ पृष्ठे. ९·६ × ६·६. प्रथमांक – आगस्ट १९३५.

स्वरूप – शिवाय पुरवणी – ' शिक्षक मित्र ' (?)

विशेष माहिती – पर्याय नाम – ' कऱ्हाड संदेश. '

[मग्र]

वर्ष १ – अंक ... २ सप्टेंबर १९३५, ३ ते ८ मार्च १९३६—.

सद्धर्मदीप

मासिक : संपादक – रावजी हरी आठवले. प्रकाशक – संपादक, अलीबाग. मुद्रक – सत्यसदन छापखाना, अलीबाग वा. व. रु. १ आगाऊ. फु. अ. ८४. अंकात २० ते ३२ पृष्ठे. ८·७ × ५·६. प्रथमांक – श्रावण श. १८००.

स्वरूप – धर्म, नीती, व्यवहार, ज्ञान, राजकीय वगैरे विषयावर निबंध. आख्यायिका, सुभाषिते, उपयुक्त गीतसंग्रह, परमार्थबोधक जुनी कविता, अष्टागर प्रांताचा इतिहास, नाटक, पौराणिक स्त्रियांची चरित्रे

ब्रीदवाक्य –

सत्य शांति शौर्य.
मार्गे मार्गे निर्मल साधुवृंद ।
वृंदे वृंदे तत्त्वचिंतानुवादः ॥
वादे वादे जायते तत्त्वबोधो ।
बोधे बोधे सच्चिदानंदभासः ॥

विशेष माहिती – जोडअंकाचे मलपृष्ठ फक्त एक – आत प्रत्येक अंकाचे स्वतंत्र आरंभपृष्ठ. एकूण (पहिल्या) पाच अंकांच्या द्वितीयावृत्ती छापाव्या लागल्या.

[मुमग्र, नासिक, बग्रं, ढेरेसंग्रह]

वर्ष १ – अंक १ ते ९, (१० - ११), १२.

श्रावण १८०० ते आषाढ १८०१.
वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५-६), ७, (८-९), (१०-१२). श्रावण १८०१ ते आषाढ १८०२.
वर्ष ३ – अंक १, २, (३-४), (५-८), (९-१०), (११-१२). श्रावण १८०२ ते आषाढ १८०३.
वर्ष ४ – अंक १ ते ३, (४-५), (६-७), ८, (९-१२). श्रावण १८०३ ते आषाढ १८०४.
वर्ष ५ – अंक १ श्रावण १८०४, २ मा, ३ पौ, ४ माघ, (५-७) अ-का मा, ८ फाल्गुन ते १२ आषाढ १८०५. श्रावण १८०४ ते आषाढ १८०५. अंक ३ ते ७ याचे उलटसुलट महिने (?).
वर्ष ६ – अंक १ ते १२. श्रावण १८०५ ते आषाढ १८०६...
वर्ष ९ – अंक + १ चैत्र १८०८ ते ३, (४-७) आ-का (?) १८०८—.

सद्धर्मदीप

मासिक : संपादक – रावजी हरी आठवले. मुद्रक – रामचंद्र गोविंदशास्त्री बाम. प्रथमांक – माघ १८१३.

विशेष माहिती – नवा प्रारंभ, मागील 'सद्धर्मदीप' पाहा. मध्यतरी पाच एक वर्षे बंद राहिलेले दिसते.

[मुमग्रं, ठामग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. माघ १८१३ ते पौष १८१४.
वर्ष २ – अंक + १ चैत्र १८१५ ते ५ श्रावण १८१५ —.

सद्धर्मदीप

मासिक : संपादक – सखाराम कृष्ण पागारकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – आर्यविजय छापखाना, पुणे. वा. व. रु. ०१० पुणे; ०१४ बाहेरगावी. फु. अं. ०२०६. अंशा २४ पृष्ठे. ७'४ X ५'४. प्रथमांक – श्रावण शु. १८२८.

उद्देश – ईश्वरप्रभूच्या विपदानप्रसादाने अभिषिक्त झालेल्या राष्ट्रीयांच्या करतलेला धर्मकर्तव्यजागृतीने पाठबळ देणे. स्वरूप – कविता, चरित्र, नाटक, आख्यान, मासिक वृत्त.

ब्रीदवाक्य–

उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बंधुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥ – गीता.

विशेष माहिती – वा. वर्गणी – वर्ष ३ पासून रु. १०४. आकार – वर्ष ३ पासून ६'६ X ५'१. आशारामुळे प्रकाशनात खंड पडला.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ श्रावण १८२८ ते ४, (५-६), ७, ८ फाल्गुन १८२८ ...
वर्ष २ – अंक + १ वैशाख १८३० ...
वर्ष ३ – अंक + १ मार्गशीर्ष १८३१, २, (३-४), ५ चैत्र १८३२ —.

(श्री)सद्धर्मदीपिका

पाक्षिक : प्रकाशक – (मुंबई ?). मुद्रक – शिळाछाप. वा. व. रु. २०८. फु. अं. ०२. अंकात सत्या, सदरवार, १६ पृष्ठे. ८'२ X ५'८. प्रथमांक – श्रावण शु. १७७७. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – हिंदुधर्मांच्या संरक्षणासाठी ख्रिस्तीधर्माच्या प्रचाराचे खंडन करणे.

ब्रीदवाक्य –

स
त्ये स द्ध र्मा ते
पाळिति जे ध र्म होय त्या नार्थी ।
सत्ये दी तिहि
वाढे पि शुना
कधि हीन का य माना वी ॥
[सत्ये सद्धर्माते पाळिति जे धर्म होय त्या नार्थी। सत्ये दीतिहि वाढे, पिशुना कधि हीनकाय माना वी॥]

विशेष माहिती – 'मराठी ग्रंथमुद्रिते' संपादक प्रा. मु. श्री. कानडे, आवृत्ती दुसरी १९६१, पृ. ५८ (क्रमांक ३३५) पाहा.

[ठामग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १६. श्रावण ते फाल्गुन १७७७. (पृ. २५६)

वर्ष २ – अंक १ ते १८, (१९-२०). चैत्र शु ११ ते पौष शु. ११ श. १७७८. (अधिक आषाढ धरून) (पृ. ३२०).

सद्बोधामृत

मासिक : संपादक – यू. के. मोरवेकर. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – उमाजी कृष्णाजी प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ६·१ × ४·७. प्रथमांक – मार्च १९०८.

स्वरूप –निबंध. नैतिक विषय.

ब्रीदवाक्य –

नादत्ते कस्यचित्पापं न चैव सुकृतं विभुः ।
अज्ञानेनावृतं ज्ञानं तेन मुह्यन्ति जन्तवः ॥

वर्ष १ – अंक १ मार्च १९०८.

सद्भक्ति प्रकाश

मासिक : संपादकमंडळ – आनंदराव सदाशिव दळवी, गणेश पद्मनाभ मुर्डेश्वर. प्रकाशक – (वर्ष ७) मंगेश रामचंद्र दाणी, सद्भक्तिप्रसारक-मंडळी करिता जोगेश्वरी, मुंबई (उपनगर). मुद्रक (वर्ष ७) सद्भक्तिप्रकाश प्रिं. प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अ. मिळत नाही. अंकात प्रकरणवार ३२, ३६ पृष्ठे. ८·१ × ५·३. प्रथमांक – अक्टोबर १९२८. पुढे चालू.

उद्देश – भक्तिज्ञानवैराग्यपरिपोषक विषयाचे. सर्वधर्मांतील ईश्वराचे आणि संताचे ऐक्य प्रतिपादून सगुणभक्तीचा प्रसार करणे. *स्वरूप* – सचित्र (अनेक पर्णचित्रे).

ब्रीदवाक्य –

(१) मलपृष्ठ वरचा भाग –
ऐश्वर्यस्य समग्रस्य धर्मस्य यशसः श्रियः ।
ज्ञानवैराग्ययोश्चैव षण्णां भग इति स्मृतिः ॥
(२) मलपृष्ठावरील कमानीत –
ब्रह्मा विष्णु महेश तुमची आहोन दत्तजी बाळे ।
वतन करा सर्वस्वं देऊनि सद्भाव मूल्यसी आले ।
यशवंत नाम तुम्हा यशगुण तुमनाच ध्यावया लावी ।
यश गाता यश लाभे दावा जे भक्तिपंथही दावी ॥
(३) मलपृष्ठ खालचा भाग –
जो सर्वदा गुप्तजनांत वागे ।
प्रज्ञामता निजबोध सांगे ।
सद्भक्तिभावाकरिता भुकेला ।
श्रिगुरू कृपा मी गुरुपादुकांला ॥
(४) आरंभपृष्ठ –
निर्गुण ज्ञान सगुणभक्ति ।
परमपुरुषार्थ सगुणमुक्ति ।
ऐसी गीता भगवदुक्ति ।
सार सकळा वेदांचे ॥

विशेष माहिती – *जोडसंपादक* – वर्ष ८ अंक ४ राधाकृष्ण लक्ष्मण तोरणे, ग. प. मुर्डेश्वर. *संपादक* – वर्ष ११ रा. ल. तोरणे, ग. प. मुर्डेश्वर; वर्ष १४ अंक १० पासून ग. प. मुर्डेश्वर फक्त. *उपसंपादक* – वर्ष २० र. गो. ताम्हणे. *जादा अंक* – (पुरुषोत्तम (अधिक) मासाची त्रैवार्षिक भेट) : (१) १९३४ एप्रिल (चै) —; (२) १९३६ सप्टेंबर (भा) श्रीगुरुपादुकांक; (३) १९३९ ऑगस्ट (श्रा) आचार्यचतुष्टयांक; (४) १९५० जुलै (आ) निर्णयपट्‌कांक. यात नारायणमहाराज जालवण-कराची पत्रे व 'करुणासागर' इ. ग्रंथ (वर्ष ७) प्रसिद्ध झाले.

[मग्रं, मुंमग्रं, ढेरेसंग्रह]

वर्ष १ ते ११ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (अ ते भा) अक्टोबर १९२८ ते सप्टेंबर १९३९ (अकरा वर्षे).

वर्ष १२ ते १७ – अंक प्रत्येकी (१ - ३), (४ - ६), (७ - ९), (१० - १२). अ ते ड (अ ते ड). ऑक्टोबर १९३९ ते सप्टेंबर १९४५. (सहा वर्षे)
वर्ष १८ – अंक (१ - ३), (४ - ९), (१० - १२). ऑक्टोबर १९४५ ते सप्टेंबर १९४६.
वर्ष १९ ते २२ – अंक प्रत्येकी (१ - ३), (४-६), (७ - ९), (१० - १२). (अ ते ड) ऑक्टोबर १९४६ ते सप्टेंबर १९५० (चार वर्षे). वर्ष २२ अंक (७ - ९) ए - जू. १९५० श्रीवैकुंठारोहणांक (तुकाराम).
वर्ष २३ – अंक (१ - ३) ऑक्टोबर - डिसेंबर १९५०—.

संधिकाल

त्रैमासिक : संपादकमंडळ – दि. का. गर्दे, ग. सि. नाटपुरे (संस्थापक), द. रा. गोमकाळे. प्रकाशक – रा. पु. सगदेव, मा. व. चाटुरकर, नागपूर. वा. व. रु. १. फु. अं. ८४. ९·७ X ६·४. प्रथमांक – ऑगस्ट १९३५.

उद्देश – साहित्यचर्चामंडळाचे. राष्ट्रीय मानवतेचा पोषक अशा, सर्व शास्त्रातील शास्त्रीय व चर्चात्मक लिखाणाचा पुरस्कार करणारे. पक्षातीत, सांस्कृतिक वैशिष्ट्याचा विवेकाविवेक सांभाळणारे.

विशेष माहिती – "आपल्या राष्ट्राचा विद्यमान काल अनेक दृष्टींनी संधिकाल ठरेल."

[दवापो]

वर्ष १ – अंक १ ऑगस्ट १९३५, २ डिसेंबर १९३५ —.

संधिकाल

मासिक : संपादक – दि. चि देशपांडे. सहसंपादक – (सहायक) वा. गो. काशीकर, र. वा. हसबनीस. प्रकाशक – संपादक, कोल्हापूर. वा. व. रु. ६. ९·२ X ७·३. प्रथमांक – (फेब्रुवारी १९४४).

उद्देश – अभिजात वाङ्मय मराठी भाषेत प्रसिद्ध करणे. स्वरूप – शास्त्रीय व कलाविषयक संशोधनात्मक लेख. परभाषेतील उत्तमोत्तम ग्रंथांची भाषांतरे. उच्च प्रतीचे बुद्धिजन्य मनोरंजक ललित वाङ्मय.

ब्रीदवाक्य –

तमसो मा ज्योतिर्गमय ।

विशेष माहिती – साप्ताहिकातून मासिकात रूपांतर. *विशेषांक* – (वर्ष २) कार्तिक श. १८६७ (न १९४५) श्रीमच्छत्रपति पद्मावृद संगीत विद्यालय पुणे विशेषांक – संगीतशास्त्र विषयक लेख.

[दवापो]

वर्ष ३ – अंक ... २ मार्च १९४६ ते ५ मे १९४६ —.

सन्मणिमाला-कविता संग्रह

मासिक : प्रकाशक – काशिनाथ रावजी धोंगडे, मुंबई. मुद्रक – इ. प्रिं प्रेस. वा. व. रु. ०१२ ट. ह. ०६. फु. अ. ०३. अंकात २०–२२ पृष्ठे. ८·४ X ४·६. प्रथमांक – कार्तिक शु. ११ श. १८१६.

उद्देश – साधुसंताच्या अभंगादी प्राचीन काव्याचा मुमुक्षूंना 'सहवास' करून देणे. धर्माबद्दल आस्था उत्पन्न करणे. स्वरूप – पूर्वी प्रसिद्ध न झालेले साधूंचे अभंग, पदे, ओव्या इ.

विशेष माहिती – वर्ष ३ अंक (९ - ११) मलपृष्ठावर आश्वासन – "प्लेगमुळे अनियमित झाले. वर्ष ४ चा पहिला जोड अंक कार्तिक मार्गशीर्षचा निघेल (!)."

[मुमग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (का ते अ) कार्तिक १८१६ ते अश्विन १८१८ (दोन वर्षे).

वर्ष ३ – अंक १, २, (३-४), (५-६), (७-८), (९-११). कार्तिक १८१८ ते भाद्रपद १८१९ —.

सन्मति

द्वैमासिक : संपादक – (समिति) मो. हि. गांधी, 'अज्ञात', प्रे. दे. शहा, वि. आ. देवमाने. कार्यकारी संपादक – मा. ज. भिसीकर. प्रकाशक – सन्मति कार्यालय, जैन गुरुकुल, सोलापूर. वा. व. रु ५. फु. अं. ८१४. अंकात ४८ पृष्ठे. ९·५ × ६·४. प्रथमांक – आगस्ट १९५०. (वर्ष-पुष्प).

ब्रीदवाक्य –

उन्नतं मानसं यस्य भाग्यं तस्य समुन्नतम् ।

[मग्रं, जग्रं]

वर्ष १ – अंक ..., २ अक्टोबर १९५०, ३ डिसेंबर १९५० —.

सन्मित्र प्रबोधक

त्रैमासिक : संपादक – गोपाळ सीताराम मुळे. प्रकाशक – संपादक, सन्मित्र मंडळ, मुंबई. मुद्रक – कर्नाटक प्रेस, मुंबई. वा. व. ५. १८८. अंकात २८–१८ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – २९ अक्टोबर १९२४ (बलिप्रतिपदा). शेवटचा अंक – आगस्ट १९२५.

उद्देश – लोकसेवा – ज्ञातिसेवा (देवरुखे ब्राह्मण समाजाची) – देवरुखे ब्राह्मण समाजात जागृती करणे व त्या समाजातील सन्मित्रमंडळ या संस्थेच्या कार्याची माहिती देणे. स्वरूप – देवप्रार्थना, संपादकीय विचार, कविता, संवाद, समाजहितैषींबद्दल लेख व मंडळ शाखांचे अहवाल.

ब्रीदवाक्य –

स्वयें ज्ञाति-उद्धार जगीं कराया ।
स्वयें सिद्ध होती कृती ती कराया ।
जनी देव आहे असें ब्रीद साचे ।
खरी ज्ञातिसेवा करीती तयाचे ॥

विशेष माहिती – सन्मित्र मंडळातर्फे अस्तित्वात आलेले. सन्मित्र मंडळ ही संस्था फक्त देवरुखेब्राह्मण समाजापुरतीच (स्थापना विजयादशमी श. १८३७). *ब्रीदवाक्य* – फक्त शेवटच्या जोड अंकावर तिसऱ्या व चौथ्या चरणाचे शेवटचे अक्षर 'च' असे छापलेले आहे. *मुद्रक* – अंक २ पासून सी. एन्. प्रेस, मुंबई. पुरेशा वर्गणीदाराच्या अभावी बंद.

[चयामुळे मुंबई, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९२४, २ फे १९२५, (३-४) मे - आगस्ट १९२५.

सन्मित्रसमाचार

मासिक : संपादक – गोपाळ सीताराम मुळे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – (१९३९) विक्रम प्रि. प्रेस. वा. व. रु. १.फु. अं. ८१८३. अंकात ४ पृष्ठे. १३ × ८. प्रथमांक – जानेवारी १९३६. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – सामाजिक मूल्ये व ज्ञातिविषयक प्रश्न यांची चर्चा. *स्वरूप* – समाजातील सार्वजनिक निधि, सहकारी संस्था, समारंभपरिषदा यांचा परामर्श; व्यक्ति व ग्रंथ यांचा परिचय; परीक्षांचे निकाल व विविध बातम्या.

ब्रीदवाक्य –

संघे शक्तिः कलौ युगे ।

विशेष माहिती – 'सन्मित्र मंडळा' ने स्थापन केलेले मासिक वर्तमानपत्र. पूर्वस्वरूप 'सन्मित्र प्रबोधक' त्रैमासिक मुंबई १९२४ (पाहा). नमुना अंक डिसेंबर १९३५. 'सन्मित्र प्रबोधक' बंद पडून सन्मित्र मंडळाच्या सभासदांपुरते 'सन्मित्रसमाचार' प्रसिद्धिपत्रक चालू होते. १९३६ मध्ये त्याला मासिक वर्तमानपत्राचे नवे स्वरूप देण्यात आले.

[कार्यान्य]

वर्ष १ ते १५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९३६ ते डिसेंबर १९५०.

संन्यासी

मासिक : संपादक – श्रीनित्यानंद विश्वविराम पंडित (= श्रीधर विश्राम पंडित). प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – 'शारदा' छापखाना. वा. व. रु. १. फु. अं. ०१०६. अंकात १२ पृष्ठे. ८·८ × ५·७. प्रथमांक – (१ चैत्र १८२५).

उद्देश – सत्यप्रसार, ज्ञानप्रसार, धर्मप्रसार इत्यादी तत्त्वप्रसार. स्वरूप – धार्मिक निबंध, सनातन वैदिकधर्म, 'पातंजल योगसूत्रम्'चे भाषांतर, पोच - अभिप्राय, स्फुटविचार इ.

ब्रीदवाक्य –

" स्वतंत्रः सर्वाधिकारी मुक्तश्च स सन्यासी । "
– श्रुतिसमन्वय

विशेष माहिती – *पोटमथळा* – अथवा वेदांतवादी – फिलॉसफर – हिंदूमिशनरी मासिक पुस्तक. *रियत्यतरे* – सुरुवातीपासून दीड वर्षाच्या अवधीत पाक्षिक (मध्ये खंड काल),मासिक,साप्ताहिक अशी बाह्य रूपांतरे. काही काल खंड पडून पुनः सुरू कार्तिक श. १८२६, संदर्भ – वर्ष २ अंक १ पृ. १.

[पुमग्रं, दवापो]

वर्ष २ – अंक १ कार्तिक १८२६ (न १९०४) ते ६ चैत्र १८२७ (एप्रिल १९०५)—.

संपदा

मासिक : संपादक – आ. रा. भट. प्रकाशक – सपादक, पुणे. मुद्रक – केसरी मुद्रणालय, पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ०८. अंकात ३२, ४८ पृष्ठे. ९·४ × ६·४. प्रथमांक – एप्रिल १९४८. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स ॲण्ड इन्डस्ट्रीज या संस्थेने चालविलेले. महाराष्ट्रप्रदेशाची यथाशक्ति अभिवृद्धी करणे. स्वरूप – रंगीत मलपृष्ठ सचित्र. व्यापार, कारखाने, अर्थशास्त्र इ. विषयक लेख, औद्योगिक व व्यापारी क्षेत्रांची माहिती, कामगारविषयक निवाडे, स्वदेशी परदेशी आर्थिक घडामोडी, चेंबरचा वृत्तांत.

ब्रीदवाक्य –

ये भृत्याननुगृह्णन्ति वर्धयन्ति च संपदः ।
धनिनस्तेऽभिवर्धन्तां राष्ट्रेऽस्मिन्मूल्यभावकाः ॥

विशेष माहिती – 'मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स ॲंड इंडस्ट्रीज' च्या 'मासिक-पत्रिका' (पाहा) चे क्षेत्र विस्तृत केलेल्या नवा सुधारलेला अवतार. *मलपृष्ठ* – वर्ष ४ रंगीत एकसाच्याचे, वर्ष ५ पासून प्रत्येक अंकावर नामांकित व्यक्तीचे छायाचित्र, क्वचित वर्ष ४ प्रमाणे रंगीत. *वा. वर्गणी* – वर्ष ५ रु. ३, फु. अं. ०४.

[मुंमग्रं, पचेरी]

(वर्ष १ ते ३ – मराठा चेंबर...'मासिक वृत्त' पाहा).

वर्ष ४ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ते १२. एप्रिल १९४८ ते मार्च १९४९. अंक २ महाराष्ट्रीय कारखानदार परिषद विशेषांक.

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९४९ ते मार्च १९५०.

वर्ष ६ – अंक (१ - २). ३ ते १२. एप्रिल १९५० ते मार्च १९५१.

समर्थ

मासिक : संपादक – माधव कृष्ण देशपांडे. प्रकाशक – देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण मध्यवर्ति मंडळ, मुंबई. वा. व. रु. २०८. फु. अं. ०४. अंकात ५० पृष्ठे. ९·१ × ६·३. प्रथमांक – जानेवारी १९३८. पुढे चालू (वर्ष - अंक).

उद्देश – जगातील ज्ञानविज्ञानाची प्रगती लक्षात घेऊन ब्राह्मणसमाज व हिंदू समाज आक्रमक होईल असे करणे; वैदिक परंपरेतील उत्तम आचार-

विचार ठेवून प्रगती करणे. स्वरूप – मध्यवर्ती मंडळाच्या कार्याचा प्रचार, कर्तबगार व्यक्तींची माहिती, जातीतील्जातीं यामध्ये परस्पर आदर व प्रेम वाढविणे, वृत्तसार, जागतिक राजकारणाचे समालोचन, सुविचार, मासिक समाचार, परीक्षणे, कथा, कादंबरी इ.

ब्रीदवाक्य –

(१) सामर्थ्य आहे चळवळीचे ।
जो जो करील त्याचे ।
परंतु तेथे भगवंताचे ।
अधिष्ठान पाहिजे ॥

(२) मान्यासि काय उणे रे ।
यत्नावाचूनि राहिले ।
यत्न तो देव देवाचा (?) ।
यत्नचि करिता बरे ॥

विशेष माहिती – देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण मध्यवर्तीमंडळ मुंबई या संस्थेच्या नियमाने *संपादक* – वर्ष ५ – वासुदेव गोपाळकृष्ण तावडेकर (प्रकाशक), वर्ष ८ – १ तावडेकर, २ दामोदर बाळकृष्ण सिंगारकर, वर्ष ९ – शिवाय सहसंपादक – बाळाजी देशपांडे, वर्ष १० – सिद्धेश्वर चितारे, वर्ष ११ – विश्वनाथ केशव *गासनीस ब्रीदवाक्य* – वर्ष ११ – क्रमांक (२) *वा वर्गणी* – वर्ष ३ रु २, परदेश रु. ४८८, वर्ष ५ रु २, पु अ. ८३; वर्ष १० रु ३. *आकार* – वर्ष ५ - ८'५ × ५'५ पूर्वावतार – १ त्रैमासिक समाचार (१९३० – ३५), २ मासिक समाचार (१९३५ ३७) (दोन्ही पाहा). इ १९४७ साली अंक निघाले नाहीत.

[मुंबई, मद्र, जय, देवध्या शिक्षणोत्तेजक संस्था]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९३८ ते डिसेंबर १९३९. (दोन वर्षे)

वर्ष ३ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२ जानेवारी ते डिसेंबर १९४० अंक ४ ए तत्या गेपे निशेषांक

वर्ष ४ – अंक (१ - २), ३ ते (१२). जानेवारी ते (डिसेंबर) १९४१.

वर्ष ५ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४२.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४३. अंक १० न दिवाळी अंक.

वर्ष ७ – अंक (१ २), ३ ते ५, (६ - ७), ८, ९, (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४४.

वर्ष ८ – अंक (१ - २), ३ ते ९, (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४५.

वर्ष ९ – अंक १ जानेवारी १९४६, २, (३ - ४), (५ - ६), ७, ८, (९ - ११), नवंबर १९४६. ... पुढ वर्षे अप्राप्त.

वर्ष १० – अंक + १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४८.

वर्ष ११ – अंक १ ते ९, (१० १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९४९. अंक (१० - १२) अ न डि रौप्यमहोत्सव विशेषांक.

(श्री) समर्थ रामदास

मासिक • प्रकाशक – बाबाजी अनंत प्रभु, तेंडुलकर श्रीहरिवरदा छा, मुंबई मुद्रक – श्रीहरिवरदा छा. बा व रु २८८ आगाऊ. फु अ. ८४. अंकात ९६ पृष्ठे ७'७ × ५. प्रथमांक – अक्टोबर १८९० शेवटचा अंक – सप्टेंबर १८९२. (पुस्तक अंक).

उद्देश – चरित्र व समग्र ग्रंथ प्रकाशित करणे.

ब्रीदवाक्य –

स्वर्गेहिसुरभिसुरतरुदयिका श्रितसर्वकामदा साची ।
श्रीरामाची जैसी सत्कीर्ति तशीच रामदासाची ॥
(वर्ष १ अंक २ मलपृष्ठ)

विशेष माहिती – "यामध्ये सुधारलेली मते घुसडून न देता व आवईशोध न करिता मूळ यथाप्रमाणे छापू " पुस्तक १ अंक ३ मलपृष्ठ – " महाराष्ट्र साधूंचे ग्रंथ क्रमाक्रमाने छापीत आहो महाराष्ट्रभाषेची उन्नती इच्छिणाऱ्या गृहस्थांस

विनंती की ज्यांस समर्थांचे किंवा अन्य साधूंचे अद्याप न छापलेले किंवा छापलेले लेखी ग्रंथ आढळतील त्यांनी आम्हांस त्याविषयी कळवावे. "

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक ... २ नवंबर १८९० ते १२ सप्टेंबर १८९१. अंक १ ते ६ उद्धवसुतकृत चरित्र. अंक ७ ते ११ आत्मारामगोसावीकृत चरित्र. अंक ११ जुना दासबोध.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १८९१ ते सप्टेंबर १८९२. अंक १ ते ५ नित्य नैमित्तिक, रामायणे, अभंग; अंक ६ पासून कुबडी, दासबोध.

समाज-जीवन

मासिक : संपादक – गोविंद महादेव जोशी. प्रकाशक – विश्वनाथ महादेव जोशी, पुणे. मुद्रक – आनंद छा., पुणे. वा. व. रु. ३८४. फु. अं. ८८. अंकात ४०, २४ पृष्ठे. ९·१ × ६·९. प्रथमांक – श्रावण श. १८६२ (*आगस्ट* १९४०). शेवटचा अंक – मार्गशीर्ष १८६४.

उद्देश – भारत संरक्षक-संघ मुंबई याचे मुखपत्र. " *पुढे मांडली गेलेली कोणतीही सुधारणा* असो; त्या सुधारणेची हिंदु-संस्कृतीच्या प्रकृतीच्या मानाने परीक्षा झाल्याशिवाय ती हिंदु-संस्कृतीत *सुधारणा म्हणून घुसडून दिली जाऊ नये.* " स्वरूप – समाज, संस्कृती, सुधारणा इ. चे परीक्षण व चर्चा. इतस्ततः, मासिक समालोचन, (*महिन्यातील पुस्तके, नियतकालिके, व्याख्याने* यात आले असतील अशा सामाजिक व धार्मिक प्रश्नांचा परामर्श), इ. सदरे.

ब्रीदवाक्य –

रिपुतिमिरमुदस्योदीयमानं दिनादौ ।
दिनकृतमिव लक्ष्मी. त्वां समभ्येतु भूयः ॥

– भारविः

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक १ व २ यांवर *अनुक्रमे आगस्ट* १९४० व *सप्टेंबर* १९४० असा इसवी कालनिर्देश असून तिसऱ्या अंकापासून अश्विन शके १८६२ असा देशी कालनिर्देश सुरू झाला. *वा. वर्गणी* – वर्ष २ रु. १८१२, फु. अं. ८४; वर्ष ३ रु. ३८४ फु. अं. ८६. ' चले जाव ' चळवळीवरील लेख छापण्यास मुद्रकाने नकार दिल्यामुळे नाइलाजाने बंद केले.

[मग्रं, गोमजो]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. श्रावण १८६२ ते आषाढ १८६३.

वर्ष २ – अंक १ ते ६, (७ - ९), (१० - १२). श्रावण १८६३ ते आषाढ १८६४.

वर्ष ३ – अंक १ श्रावण १८६४ ते ५ मार्गशीर्ष १८६४.

समाज-सुधारक

मासिक : संपादक – सु. बा. रायकर (प्रकाशक). प्रकाशक – एस्. वी. आजगावकर (गो. म. वि. मंडळाकरिता), मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ८·१ × ५·४. प्रथमांक – जानेवारी १९२९. पुढे चालू १९६५.

स्वरूप – सचित्र. देवदासी, हिंदुधर्मातील अनन्वित चालीरीती, जातिभेद, अस्पृश्यता इ. विषय.

ब्रीदवाक्य –

उद्धरेदात्मनात्मानम् ।
वारि रूढिचे अज्ञानांक दाट
त्यात जगण्याची समाजास भ्रांत ।
हृदय कळवळुनी उद्धरायाला
करी आशा वर पुढति, सिद्ध झाला ॥

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष ९ पासून ९·६ × ६·५. *संपादक* – वर्ष १ ते ६, ११ ते १३, सु. बा. रायकर; वर्ष ७, ९, १०, १७, १८ सुशील श्रीनिवास ववळेकर; वर्ष ८ ना. ज. मांजरेकर; वर्ष १४ रमाकांत रा. शिरोडकर;

वर्ष १५ - १६ रा. ना. वेलिंगकर; वर्ष १९ कु. कमल सोनुलीकर; वर्ष २० म. वि. चरगडकर; वर्ष २१ ना. ल. वेंगुर्लेकर; वर्ष २२ वा. मो. कुंडईकर. प्रकाशक – वर्ष ३ मुं. बा. रायकर, ' गोमान्तक मराठा समाज 'करिता, मुंबई. विशेषांक – वर्ष १ अंक (१० - ११) शिरोडा परिषद खास अंक; वर्ष २ अंक ५ साहित्य अंक; वर्ष ८ अंक ११ खास समाज अंक; वर्ष १३ अंक ६ विद्यार्थी विशेषांक, अंक १० महिला विशेषांक; वर्ष १५, वर्ष २० व वर्ष २१ प्रत्येकी अंक ११ दिवाळी अंक.

[मुंमसं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ९, (१० - ११) जानेवारी ते नवंबर १९२९ ....

वर्ष २ ते २२ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (जा ते डि). जानेवारी १९३० ते डिसेंबर १९५०.

समाजसेवक

मासिक / त्रैमासिक : संपादकमंडळ – १ वसंत नारायण नाईक, २ माधव दामोदर आळतेकर, ३ नारायण मल्हार जोशी, ४ पुरुषोत्तम गोपाळ काणेकर, ५ नरहर गंगाधर जोशी, ६ गंगाधर नीलकंठ सहस्रबुद्धे, ७ अनंत विनायक चित्रे, ८ पुरुषोत्तम गोविंद नाईक. प्रकाशक – गंगाधर नीलकंठ सहस्रबुद्धे, मुंबई. वा. वर्गणी अं. ८६. अंकात ४० पृष्ठे. ८ × ५·२. ध. ह. ३; समाजसेवासंघाच्या सभासदांना फुकट. प्रथमांक – आगस्ट १९२०.

उद्देश – समाजसेवाविषयक जागृती, समाजसेवेच्या तत्त्वाचा प्रसार, विविध मार्गांची चर्चा, कामगार-विषयक प्रश्न. **स्वरूप** – समाजसेवासंघाचा मासिक अहवाल व इतर लेख. समाजसेवेला अत्यावश्यक असणाऱ्या ज्ञानाबद्दल लेख.

ब्रीदवाक्य –

' जनसेवा हीच ईश्वरसेवा. '

विशेष माहिती – समाजसेवासंघ, मुंबई, याचे. *संपादकमंडळ* – वर्ष १ अंक ९ पर्यंत क्र. १ ते ६; अंक १० पासून क्र. ३ ते ८. *पृष्ठसंख्या* – वर्ष ५ पासून ३२. का. च. वर्ष ८ रु. ४.

[मग्रं, पुमसं, मुंमग्रं]

मासिक

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (आ ते जु). आगस्ट १९२० ते जुलै १९२३. (तीन वर्षे)

वर्ष ४ – अंक १ ते ८, (९ - १०), ११, १२. आगस्ट १९२३ ते जुलै १९२४.

वर्ष ५ – अंक १, २, (३ – ४), ५ ते ९, (१० - ११), १२. आगस्ट १९२४ ते जुलै १९२५.

वर्ष ६ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. आगस्ट १९२५ ते जुलै १९२६.

त्रैमासिक

वर्ष ७ – १ ते ४. आगस्ट, नवंबर १९२६, फेब्रुवारी, मे १९२७.

वर्ष ८ – अंक १ ते ४ आगस्ट १९२७ ते मे १९२८.

वर्ष ९ – अंक १, (२ - ३), ४. आगस्ट १९२८ ते मे १९२९.

समाज-सेवक

मासिक : संपादक – माधोराव रामचंद्र पेटकर. प्रकाशक – संपादक, वर्धा. वा. व. रु. २. अंकात १६ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – (अश्विन श. १८५३).

उद्देश – महाराष्ट्रीय तेली जातीचे. आपल्या ज्ञातीत शिक्षणाचा प्रसार वाढवून समाज सुशिक्षित करणे, उद्योग व कलाकौशल्य यात प्रगती करून

सापत्तिक स्थिती सुधारणे व समाजास योग्य नैतिक वळण लावणे

ध्येयवाक्य –

उद्धरेदात्मनात्मानं । नात्मानमवसादयेत् ।

विशेष माहिती – अंक (५ ६) पर्यंतच्या अंकांची पोच 'विनयी नामदेव' वर्ष १ अंक ८ कार्तिक १८५४ (नवंबर १९३२) मध्ये पृ ३३ वर आहे

[आकडे]

वर्ष १ – अंक ३ मार्गशीर्ष १८५३, ४ पौ, (५ ६) (?) माघ फाल्गुन १८५३—

वर्ष २ ते ५ – अंक + प्रत्येकी १ ते १० मार्च १९४० ते फेब्रुवारी १९४४ (चार वर्षे)

समाजसेवा

मासिक संपादक – चटकात शंकर कोल्हेर प्रकाशक – वि श प[illegible]कर, दादर, मुंबई मुद्रक – कोहिनूर प्रि प्रेस (वर्ष ३ अंक ४) वा व रु ३ फु अ ०४ अंकात १६ पृष्ठे ०८ × ७३ प्रथमांक – (एप्रिल १९४८)

उद्देश – कायस्थ प्रभु समाजाचे एकमेव मुखपत्र स्वरूप – सर्वांगीण

ध्येयवाक्य –

क्रियासिद्धि सत्त्वे भवति महतां नोपकरणे ।

विशेष माहिती – अखिल भारतीय चांद्रसेनीय कायस्थ प्रभू संस्थेच्या विद्यमाने प्रकाशित होणारे (वर्ष ३ अंक ४) संपादक – वर्ष १ अंक १० के ची वैद्य

[मुमम, मम]

वर्ष १ – अंक , ४ जुलै १९४८ ते ७ अ, १० डि ४८ जानेवारी १९४९

वर्ष २ – अंक १ एप्रिल १९४९ ते ६ स, (७ ८), ११, १२ मार्च १९५० अंक (७ ८) अन्न दिवाळी अंक

वर्ष ३ – अंक १ एप्रिल १९५० ते ४ जुलै १९५०, अ ५०, (न डि १९५०) जोड अंक दीपावळी अंक चौथ्यानंतर अंक क्रमांक दिलेले नाहीत

समाज सेवक

मासिक संपादक – डी एस् सूर्यवंशी प्रकाशक – संपादक, पुणे मुद्रक – इंदिरा प्रेस, पुणे वा व रु ०८ फु अ ०८३ अंकात ४, ८ पृष्ठे ९५ × ७२ प्रथमांक – आगस्ट १९३८

उद्देश – हिंदी खिस्ती समाजाची सर्वांगीण उन्नती करण्यास वाहिलेले स्वरूप – मराठी व इंग्रजी (वर्ष १ अंक ७ पासून)

ध्येयवाक्य –

जनसेवा ही ईश्वरसेवा

विशेष माहिती – 'डिव्होटेड टु दि ऑल राउंड डेव्हलपमेंट ऑफ दि इंडियन खिश्चन कम्यूनिटी" याचा 'निराश्रित' ही बाद दिसतो मुद्रण वर्ष १ अंक ५ ज्ञानबंधु प्रेस पुणे वर्ष २ अंक ४ न्यू हडशी प्रि प्रेस, पुणे वर्गणी – वर्ष २ ०१२, फु अ ०८६ वर्ष ३ अंक ३ फु अ ०८९ वर्ष ४ अंक ११ फु अंक ०१ वर्ष ५ रु १, फु अ ०१

[नाधवसंग्रह ममग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १० आगस्ट १९३८ ते मे १९३९

समाजस्वास्थ्य

मासिक संपादक – रघुनाथ धोंडो कर्वे प्रकाशक – संपादक, राइट एजन्सी, मुंबई मुद्रक – वैद्य ब्रदर्स प्रेस, मुंबई वा व रु १८०; फु अ ०२ अंकात २४, ३२, २० पृष्ठे ६८ × ४६ प्रथमांक – जुलै १९२७

शेवटचा अंक–१५ नव्हेंबर १९५३ (वर्ष २७ अंक ५).

उद्देश – व्यक्तींच्या व समाजाच्या शारीरिक व मानसिक आरोग्याची व त्यासंबंधी उपायांची चर्चा करणे, विशेषतः ज्या विषयांनी चर्चा कर-ण्यास पत्रकार लाजतात किंवा भितात त्यासंबंधी हेरा खबर घेतील. स्वरूप – नग्न क्रियांची चित्रे, कामशास्त्र, लैंगिक विषयावर चर्चा व गोष्टी, वेश्या-व्यवसाय, वंधत्व, गुप्तरोग, संतति-नियमन, आहार-विहार, आरोग्य इ. विविध विषय. 'ताजी व शिळी बातमी', 'नवीन लेखातील निवडक विचार.'

विशेष माहिती – "मुंबई वैभव छापखान्याने हे मासिक छापण्याचे एकाएकी नाकारल्यामुळे हा (पहिला) अंक निघण्यास थोडा उशीर झाला आहे." वर्ष अखेर फक्त २०० वर्गणीदार. समाजस्वास्थ्य वर्ष २६ अंक १– "या मासि-काच्या नावावरूनच हे समजण्यासारखे आहे की लैंगिक विषयांना वाहून घेण्याचा आमचा उद्देशच नव्हता. तरीदेखील पुष्कळ लोकांचा तसा गैरसमज आहे...आमचा उद्देश प्रथमपासूनच असा होता की आगरकरांनी ज्या बुद्धिवादाचा पुरस्कार केला, त्या बुद्धिवादाचा प्रकाश शक्य तितक्या विषयावर पाडून त्याचा प्रसार करावा...आमच्या मते (आगर-करांच्या पुढे जाणे) शक्य आहे आणि आम्ही तसा प्रयत्न केला आहे." वा. व. वर्ष २२ रु. ३, पु. अं. ८४. शेवटी (१९५३) संपादकाच्या मृत्यूमुळे बंद झाले.

[मुंमयं, मग्रं, कचेरी]

वर्ष १ ते ११ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (जुलै ते जून). जुलै १९२७ ते जून १९३८ (अकरा वर्षे). पृष्ठे वर्षाची २८८, ४१६.

वर्ष १२ ते १६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जुलै १९३८ ते जून १९४३ (पाच वर्षे). पृष्ठे ४१६, २८६. सामान्यतः अंक ७ (जाने-वारीचा) मोठा अंक.

वर्ष १७ ते २४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जुलै १९४३ ते जून १९५१ (आठ वर्षे) पृष्ठे २९६, १६४...

समाजादर्श

मासिक : संपादक – हिरालाल जीवनलाल (राव?) राहाटेर. प्रकाशक – संपादक, वडाळे (अहमदनगर). वा. व. रु. १॥३. ७·२ × ४·९. प्रथमांक – (जानेवारी १९१३).

उद्देश – 'खिस्ती लोकांच्या निरनिराळ्या मनास जागा मिळून लेखकवर्गास उत्तेजन प्राप्त व्हावे.'

ब्रीदवाक्य –

पाणी फोडुनिया तळ्यात वरती डोके जरी काढिले।
पद्मानें, तरि कृत्य हेच अवघे त्याचे पुरे जाहले।
त्याला गंध, विकास, सुंदरपणा ये, कृत्य हे मानुचे।
सारे देव करील, हेतु धरणे हे मात्र हो आमुचे॥

विशेष माहिती – एकाएकी ओढवलेली एक आपत्ती आणि पुढे महायुद्धामुळे झालेली महर्गता इत्यादी कारणानी १२ अंक झाल्यावर बंद करणे प्राप्त झाले.

[जाधवसंग्रह?]

वर्ष १ – अंक...१० अक्टोबर १९१३, ... १२ डिसेंबर १९१३.

समाधान

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) रामचंद्र गोविंद शास्त्री. प्रकाशक – मुद्रक – सत्यसदन छापखाना, भटवाडी. वा. व. रु. ३. अंकात सदरवार, प्रकरणवार ३२ पृष्ठे. ८·४ × ५·३. प्रथमांक – श्रावण श. १८०५.

स्वरूप – परमार्थाचे मूळ भेद व पोटभेद, योग, वेदान्त, भक्ती, ज्ञान, वैराग्यादींनी परिपूर्ण संस्कृत ग्रंथांचे महाराष्ट्र भाषांतर, स्मार्तवैष्णवा-दिकांची द्वैताद्वैतादी मते, अर्थचमत्कृती.

ब्रीदवाक्य –

(मथळ्याखाली) कर्म उपासना ज्ञान,
सर्वदा स्थापन बुद्धे शुद्धे ब्रह्मणि चिद्घने ।
तत् समाधानमित्युक्त न तु चित्तस्य लालनम् ॥

विशेष माहिती – ब्रीदवाक्य – सर्वदा स्थापन बुद्धे या श्लोकाच पहिल्या ओळीतील शेवटचा शब्द ' चिद्घने ' आहे त्याच्याऐवजी अंक १ वर ' सर्वदा ' असे छापलेले आहे.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ श्रावण १८०५, ? मा, ३ अश्विन —

समालोचक

मासिक संपादक – त्र्यंबक गुरुनाथ काळे, हुबळी प्रकाशक – आर्यमित्र छापखाना, विजापूर मुद्रक – आर्यमित्र प्रेस, (पुरवणी) ग्रामाधिकारी छा , विजापूर वा व रु १ पृ अ ८२ अंकात २४, ३२ पृष्ठे ८'८ X ६ १ प्रथमांक – ज्येष्ठ शु १५ सवत १९६३ (वर्ष–अंक व शिवाय सत्या अकानुक्रम)

उद्देश – राष्ट्रीय मासिक राजकीय, सामाजिक, शास्त्रीय व वाङ्मयात्मक लेख हिंदुस्थानात कायमचे रहिवासी बनलेले हिंदू, मुसलमान, पारशी, स्वदेशी ख्रिस्ती व युरेशिअन या सर्वांना समान हिंदू बधू समजून राजकीय स्थिती समजून देऊन स्वोद्धाराचा मार्ग दाखविणे, सामान्य धर्मा (इन्टरनॅशनल रिलिजन) चा प्रसार, लोक स्थितीचे निरूपण, वाचन, व्यायाम, खेळ व ललितकलांचा अभ्यास यांच्यायोग लोकाच्या जीवनाचे स्वरूप वाढवून ते ऐहिक कर्तव्य केल्या नतर परमेश्वराच्या स्वरूपाकडे लागण्याची तजवीज करणे स्वरूप – एकराष्ट्रीयोत्पादक राजकीय व धार्मिक ज्ञान – देशोद्धारोत्पादक वाङ्मय पश्चिमेकडील आधिभौतिक शास्त्र यांचा पूर्वेकडील मनस्तत्त्वाशी गूढ शास्त्रांशी मेळ घालण्याचा प्रयत्न प्रसिद्ध वृत्तांत व मासिक यांची माहिती. अभिप्राय, ग्रंथावलोकन

ब्रीदवाक्य –

अजिता स्याम शरद शतम् ॥ – सूर्योपस्थान (वर्ष १ अंक ११ – १२ पासून)

विशेष माहिती – प्रारभ पृष्ठावर जाड मथळा ' समालोचक ऊर्फ महाराष्ट्ररिव्ह्यू ' (फक्त पहिले ७ अंकावर) मुद्रक – वर्ष १ अंक ९ पासून श्रीकृष्ण छा हुबळी, (फक्त वर्ष १ अंक (११ – १२) धुंडिराज छा , जळगाव, वर्ष २ अंक १० पासून श्रीदत्तप्रसाद छा सोलापूर प्रकाशक – वर्ष २ अंक १० पासून महादेव हरी दणग या वर्गणी – वर्ष ३ पासून रु १।८, फु अ ८३. आकार – वर्ष ३ पासून ८ ७ X ७ ४ कालनिर्देश – वर्ष १ अंक ? वर (काही ठिकाणी) चैत्र शुद्ध १५, सवत १९६३ असे छापलेले आढळते व ' अंक चैत्रात व्हावयाचा होता, पण अडचणीमुळे ज्येष्ठ आला ' अशी तारखेची चिट्ठी आढळते काही अंकावर ज्येष्ठ शु १५ असेच छापलेले आढळते ' मार्गशीर्ष ', 'फाल्गुण' अशी अशुद्धे आढळतात व्यवस्थापक – श्रीनिवास सुबराव मुगळी, विजापूर. यात पहिल्या वर्षात ' प्रसिद्ध वृत्तपत्रे व मासिकपत्रे यांची माहिती, ' ' राज्ये का बुडतात, ' ' शतघ्नी म्हणजे तोफच, ' ' पुनर्जन्माच्या गोष्टी, ' ' राष्ट्रीय शिक्षणाची ओढाताण, ' इ व दुसऱ्या वर्षात ' शककर्त्यांच्या शालिवाहनाची नव्हे, ' ' एकलिपिविस्तारवाद, ' ' शिल्पशास्त्र व वास्तुशास्त्र यांचा इतिहास, ' ' हिंदी नौकिंयाचा अगमर प्रवास, ' इ व तिसऱ्या वर्षात ' राजशास्त्राचा इतिहास, ' ' उपासनाशास्त्र, ' इ विषय छापले आहेत

[मुमग्र, सलबडोदे, पुमम, मराठवाडा विद्यापीठ]

वर्ष १ – अंक १ ते ४, (५ – ६) ७ ते १०, (११ – १२) ज्येष्ठ संवत १९६३ ते वैशाख सवत १९६४ अंक २ व अंक ११ मध्ये टिळक चरित्रात्मक एक एक पानी चरित्र मजकूर, अंक १० श्रीकात्यायनपरिषद दहा पृष्ठ दत्तच्या शाहमक लो व्हिक्टोरीची व्याख्याने, भाग १

वर्ष २ – अंक १ ते ६, (७ – ८), ९, १०...ज्येष्ठ संवत १९६४ ते फाल्गुन संवत १९६५. (सलग अंकक्रम १३ ते २२). अंक ११ व १२ (सलग क्रमांक २३ ते २४) याच्याबद्दल 'लो. टिळकांची व्याख्याने भाग २ रा' हे पुस्तक दिले. पण त्याना काल-गणनेत न धरता तिसऱ्या वर्षाचा आरंभ चैत्रापासून घेतला.

वर्ष ३ – अंक (१ – २), (३ – ४), (५ अधिक श्रा – ६ श्रा), (७ – ८), ९, १०...चैत्र संवत १९६५ ते मार्गशीर्ष संवत १९६६ (सलग अंकक्रम २५ ते ३४)—.

समीक्षक

पाक्षिक : संपादकमंडळ – गंगाधर देवराव खानोलकर, दिनकर विठ्ठल आमोणकर. प्रकाशक – गणेश सदाशिव देसाई, मुंबई. मुद्रक – न्यू भारत प्रिंटिंग प्रेस. वा. व. रु. १८८. फु. अ. ८१. अंकात २८ पृष्ठे. ९·८ × ७·२. प्रथमांक – ८ एप्रिल १९४०. शेवटचा अंक–सप्टेंबर १९४१.

उद्देश – साहित्य व शिक्षण यांना वाहिलेले. महाराष्ट्राच्या व बाहेरच्या साहित्यविषयक चळ-वळींचे पक्षातीत राहून समीक्षण करणे व नव विचारांना चालना देणे. अभ्यासूची व जिज्ञासूची भूमिका स्वीकारून आपले विचार सुसंबद्धपणे मांडू इच्छिणाऱ्या व्यक्तींना पूर्ण वाव देणे. *स्वरूप* – संपादकीय, साहित्यिकांशी गप्पागोष्टी, वाङ्मयीन समालोचन, विस्मृत पण संस्मरणीय विचार इ.

विशेष माहिती – १५ आगस्ट १९४० चा अंकक्रमांक ९ च्या ऐवजी ८ पडला, अंक १५ चा दिनांक १५ नवंबर ऐवजी १६ नवंबर पडला आहे. रूपांतर – पाक्षिकातून मासिकात (पाहा).

[मुमम, पुमग्र]

वर्ष १ – अंक १-८ ए १९४०, २ - (१ मे), ३ - १५ मे या पद्धतीने अंक १७ - १५ डिसेंबर १९४०, १८ - (१ जाने) १९४१, १९ - १५ जाने १९४१; २० - १ फेब्रुवारी १९४१. (व पुढे अंक २४ दि. १ एप्रिल ४१ पर्यंत वर्ष पुरे).

वर्ष २ – (अंक १ दि. १५ एप्रिल १९४१, अंक २ दि. १ मे या पद्धतीने अंक ८ दि. १ आगस्ट १९४१), (९ दि. (१५) आगस्ट १९४१ - १० दि. १ सप्टेंबर १९४१) हा पाक्षिकाचा शेवटचा अंक. पुढचा संदिग्ध (११ - १२) दिवाळी अंक अक्टोबर १९४१. हा पाक्षिक व मासिक उभयतांस सामान्य !

समीक्षक

मासिक : संपादकमंडळ – दिनकर विठ्ठल आमोणकर, वामन लक्ष्मण कुळकर्णी. सहसंपादक – माधव मनोहर, वा. रा. ढवळे. प्रकाशक – कार्य-कर्त्री–अमृत नारायण भालेराव, मुंबई. वा. व. रु. २८८ वर्ष २ अं. २ पासून. फु. अ. ८२. अंकात ८०, ५० पृष्ठे. ९·३ × ७. प्रथमांक – १ अक्टोबर १९४१ (वर्ष २ अंक १). पुढे चालू १९५१.

उद्देश – साहित्य, शिक्षण व राष्ट्रीय जीव-नाशी संबद्ध असे वाङ्मय निर्माण करणे. वर्ष ४ 'मराठी साहित्यिकांचे एकमेव मासिक' असे वर्णन. *स्वरूप* – सर्व प्रकारचे विषय.

विशेष माहिती – पाक्षिकातून (पाहा) मासिकात रूपांतर. पाक्षिकाचे दुसऱ्या वर्षाचे १० अंक झाल्यावर ती गणना तेथेच सोडून मासिकाची फिरून वर्ष २ अंक १ (अक्टोबर १९४१) या स्वरूपात नवी गणना सुरू. *संपादक* – वर्ष ४ अंक २ – आचार्य प्र. के. अत्रे. सहायक – वर्ष ३ – वा. रा. ढवळे, माधव मनोहर. *प्रकाशक* – वर्ष ३ – गणेश सदाशिव देसाई, मुंबई; वर्ष ४ अंक ९ – रमा-कांत यशवंत वेलदे. *आकार* – वर्ष २ - ९·३ × ७; वर्ष ३ - ९·६ × ७·२, वर्ष ४ - १० - ६ ×

क्रमांक १, नंतर क्रमांक २. *मुद्रक* – वर्ष १ अंक ७ - आर्विभन प्रेस. *प्रकाशक* – वर्ष १ अंक ९ बाबू कुंजविहारीसिंह वर्मा.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०२.
वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९०३, २, (३-४), ५ ते ७ जुलै १९०३—.

(श्री)सरस्वती मंदिर

षाण्मासिक / त्रैमासिक / द्वैमासिक / मासिक (क्रमाने) : संपादक – महादेव केशव काळे [नारायण कृष्ण गद्रे]. प्रकाशक – महादेव केशव काळे, आर्यसंमेर्मार्तण्ड, मुंबई. मुद्रक – तत्त्वविवेचक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं.पा. ८१२, त्रै. ८६, द्वै.मा. ८४. अंकात सदरवार, प्रकरणवार १५०, ५२ पृष्ठे. ७·२ × ४·२. प्रथमांक – चैत्र श. १८२३. शेवटचा अंक – फाल्गुन श. १८३०. (वर्षवार व अंकवार, शिवाय सलग अंकक्रमांक.)

उद्देश – मराठी भाषेत स्वतंत्र लेख लिहिण्याची प्रवृत्ती वाढावी, विद्वानांची बुद्धी भाषांतराकडून मराठी भाषेच्या अंतरंगाकडे वळावी. स्वरूप – धर्मपर व नीतिपर निबंध, ऐतिहासिक व सामाजिक गोष्टी, कविता, ऐतिहासिक माहिती, पुस्तकपरीक्षणे, चळवळीचे (सामाजिक, धार्मिक व राजकीय) सिंहावलोकन, चरित्रे, चुटके. भाषांतरास स्थान दिले जाणार नाही. स्फुट लेखसंग्रह, पोच अभिप्राय, ' घटकाभर मौज ' (कथा).

ब्रीदवाक्य –

एतस्मिन्नत्याचके बहुनिधिः [illegible] ।
काकोदर [illegible] पार्श्वे [illegible] ॥
[illegible]

विशेष माहिती – [illegible] – वामन रामचंद्र जोशी. मुद्रक – वर्ष ८ अंक ७ पासून इंदुप्रकाश छा. मुंबई. वार्षिक वर्गणी – वर्ष ८ पासून रु. २, फु. अं. ८४. पृष्ठे – षाण्मासिक १५०, त्रैमासिक ८०, द्वैमासिक व मासिक ६०, ५२. जोडअंकात प्रत्येक महिन्याचे आरंभपृष्ठ स्वतंत्र. *संपादक* - वस्तुतः नारायण कृष्ण गद्रे; परंतु ते सरकारी नोकर होते म्हणून त्यांचे नाव नाही ('पूर्णेंदु' वर्ष ४ अंक १२). यात वि. का राजवाडे यांचा ' शिवाजी महाराजांची साक्षरता ', पागारकरांचा ' महाभारताचे मराठी अवतार ', ना. कृ. गद्रे यांचे ' महाराष्ट्रमहोदयाचा पूर्वरंग ' इत्यादी लेख व प्रकरणे. बदललेली व धोक्याची परिस्थिती (फिर्यादीची धमकी), किफायतीचा अभाव, लेखकांचा तोटा, व छपाईची अडचण या चतुष्टयाच्या कचाटीमुळे प्रकाशकांनी उपसंहार केला.

[जप्रं, डेक्कॉ, मुंमग्रं]

षाण्मासिक
वर्ष १ – अंक १, २ (सलग क्रमांक १, २) चैत्र व अश्विन १८२३.
त्रैमासिक
वर्ष २ – अंक १ ते ४ (सलग क्रमांक ३ ते ६). चैत्र ते पौष १८२४.
वर्ष ३ – अंक १ ते ४ (सलग क्रमांक ७ ते १०). चैत्र ते पौष १८२५.
द्वैमासिक
वर्ष ४ – अंक १ ते ६ (सलग क्रमांक ११ ते १६). चैत्र ते माघ १८२६.
वर्ष ५ – अंक १ ते ४, (५ - ६). (सलग क्रमांक १७ ते २२). चैत्र ते माघ १८२७.
वर्ष ६ – अंक १ ते ६ (सलग क्रमांक २३ ते २८). चैत्र ते माघ १८२८.
वर्ष ७ – अंक १, (२ - ३), ४ ते ६ (सलग क्रमांक २९ ते ३४). चैत्र ते माघ १८२९.
मासिक
वर्ष ८ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ते ८, (९ - १०), (११ - १२). (सलग क्रमांक ३५ ते ४६). चैत्र ते फाल्गुन १८३०.

सर्वदमन

मासिक : प्रकाशक – पुणे. वा. व. रु. ४. अंकात ५९, ६० पृष्ठे. ८'८ × ६ प्रथमांक – जुलै १८९२.

उद्देश – सन १८८७ पासून 'हिंदुस्थानचा प्रकाश करणाऱ्या' विरुद्धपक्षाकडून अगदी स्वतंत्रपणे चालविले जाणारे स्वतंत्र विषयाचे मासिक-पत्र.

ब्रीदवाक्य –

दुर्गैः स्वातंत्र्यसंपदमुपदिशन्नात्मसद्धर्मं ।
चरन्घोर मिन्दन् शशिरिव तमो धूर्तचरितम् ।
विशंक व्याकुर्वन् विविधविषयानेप गहनान् ।
सता भूयै नित्य भुवि विजयते सर्वदमनः ॥

विशेष माहिती – सहीकर – नारायण भास्कर रानडे (लेखक – 'काळे पाण्यावरील गोष्टी' भाग १, १८९१).

वर्ष १ – अंक १ जुलै १८९२ ते ४ अक्टोबर १८९२ —.

सर्वसंग्रह

मासिक : संपादक – माधव चंद्रोबा (डुकले) प्रकाशक – मुंबई मुद्रक – माधवराव चंद्रोबा, शिळा छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. ६. पु. अ. ८८. अंकात प्रकरणवार ९२ पृष्ठे. ९'१ × ५'९. प्रथमांक – मार्च १८६० (पुस्तक अंक).

उद्देश – महाराष्ट्र देशात रसिक विद्वान कवी होऊन गेले. त्यांचे ग्रंथ असावे तसे प्रसिद्ध नाहीत. ते अलंकारादींनी युक्त, मनरंजन करण्यास समर्थ व प्रिय होण्यासारखे आहेत. भाषा सुधारण्याचे ते मुख्य साधन होय. त्यांचा लोप होत चालला आहे. म्हणून 'सर्वसंग्रहा'त सर्व प्राकृत कवींच्या ग्रंथाचा संग्रह केला जाईल स्वरूप – सचित्र दर महिन्यास निरनिराळ्या कवींच्या लेखाचा थोडा थोडा भाग – (निरनिराळी पुस्तके बांधता यावी अशा पद्धतीने). सुगम व्हावे म्हणून पदे, दुर्बोध शब्दांचे टिपीच्या रीतीने अर्थ, समासाधित पदाची पदाग, तिर्यक कवितेत विरामचिन्हे.

विशेष माहिती – *नमका* – इमर्जीत व शिवाय 'अथवा प्राकृत कवितांच्या ग्रंथांचा संग्रह'. *सहायक* – परशुरामात वाच्या गोडबोले व बाळ यशेश्वर पात्ये, निवृत्त सरकारी मराठी शाळा *सरकारी आश्रय* – आधी सरकारी आश्रय होता तो पुढे काढून घेतला (शालापत्रक – फेब्रुवारी १८७५) *छपाई पॅटर्न* – प्रत्येक अंकाचे मजकूर पोता छापल्या पद्धतीचे, पुस्तकाचा पक समात, अंकांना फक्त क्रमांक, मन्यिने नाव व सनाचा शेवटचा आकडा हाताने लिहिलेला आढळतो. *सूचना* – "ज्याकडे कवितांचे लेख असतील किंवा दुसऱ्याकडे आहेत त्याची माहिती असल्यास त्यांची याद नाटपेट पत्र करून पाठवावी. मग त्यातील जे लेख पाहिजे असतील त्यांची सूचना पाठविली जाईल. याविषयी त्यास जो खर्च येईल तो करावयास मी मोठ्या हर्षाने सिद्ध आहे."

[मुमप्र, दवाप्रो, मग्रासू]

वर्ष १ – अंक १ ते १०. मार्च ते डिसेंबर १८६०.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८६१.

वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १८६२ ते ८, ..., ११, १२ डिसेंबर १८६२.

वर्ष ४ – अंक .. ३ मार्च १८६३, ४ ...

वर्ष ५ – अंक... ४ एप्रिल १८६४ ..

वर्ष ८ – अंक... २ फेब्रुवारी, ३, .., (५-६), ..., ८ ते १२ डिसेंबर १८६७.

सर्वसंग्रह

मासिक : संपादक – (तयार करणार) रावजी श्रीधर गोंधळेकर. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – जगद्धितेच्छु शिळा छाप), पुणे. वा. व. रु. ४ मागाहून रु. ६. फु. अ. ८८.

८५. या. वर्गणी – वर्ष ४ रु. १०, फु. अं. रु. १. वर्ष ४ – 'कागदाच्या अभावी संकटात,' कागदनियंत्रणामुळे अंक रोडावले.

[मुंमग्र, पुमग्रं, एस्पीर्को, जग्रं, टवापो]

[मागे पाक्षिक पाहा... (पाक्षिक वर्ष २ अंक ११ - १२ ?) दिवाळी अंक – अक्टोबर १९४१ (= मासिक वर्ष २ अं. १ ?)]

वर्ष २ – अंक [१ अक्टोबर १९४१], २ नवंबर १९४१ ते १२ सप्टेंबर १९४२. अंक ४ या ४२ नाट्य संमेलन १९४१ खास अंक.

वर्ष ३ – अंक १ अक्टोबर १९४२ ते ४ जानेवारी १९४३...अंक २ न १९४२ दिवाळी अंक.

वर्ष ४ – अंक..., २ (मार्च - अक्टोबर १९४३), + २ (दुबार ?) डिसेंबर १९४३ ते १२ अक्टोबर १९४४. पहिला अंकक्रम २ आठ महिन्याचा जोड अंक, दीपोत्सवी अंक, अंक ४ फे ४४ गडकरी विशेषांक, अंक ७ मे ४४ लघुकथा विशेषांक, अंक १२ दिवाळी अंक.

वर्ष ५ – अंक..., (२ - ४), (५ - ६), ७ ते १२. डिसेंबर १९४४ ते अक्टोबर १९४५. शिवाय जादा दिवाळी अंक नवंबर १९४५. एकूण १३ अंक.

वर्ष ६ – अंक १ डि ४५, २ जा, ४ फे ते ११ स अ दिवाळी. (तिसरा अंक वगळला व १२ वा क्रम दिला नाही). डिसेंबर १९४५ ते अक्टोबर १९४६. शेवटचा अंक अ १९४६ दीपावली अंक.

वर्ष ७ – अंक १ नवंबर १९४६ ते ६ एप्रिल १९४७ —.

समुद्र

मासिक : संपादक – विठ्ठल पुनाजी शुक्ल ज्योतिर्वी. प्रकाशक – संपादक, देवबाग (रत्नागिरी). मुंबई. मुद्रक – ' गणपत कृष्णाजी प्रेस कंपनी 'चा छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १८४. फु. अं. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ६'४ × ४. प्रथमांक – जानेवारी १९०८. (पुस्तक अंक)

उद्देश – समुद्रातील प्राण्यांची चित्रे, वर्णने व उपयोग. *स्वरूप* – सचित्र. फल ज्योतिष, सामुद्रिक ज्योतिष, वैद्यक, समुद्रातील व इतर प्राणी वगैरेंची माहिती, धार्मिक, नैतिक व वेदान्तविषयक निबंध, भूचर व खेचर प्राण्यांची माहिती, शेतकी, शकुन, कुंडली संग्रह, लाक्षणिक अर्थाने सर्व उत्कृष्ट विषयाचा समावेश.

ब्रीदवाक्य –

अयि रोषमुरीकरोषि नो चेत् किमपि त्वां प्रति वारिधे वदाम. ।
जलदेन तदर्थिना विमुक्तान्यपि तोयानि महान्न हा जहासि ॥ – सुभाषित.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष १ अंक १ - ६'४ × ४, पुढे ७'२ × ४'२; वर्ष २ पासून ८'३ × ५'३. *प्रकाशनात खंड* – संपादकाच्या आजारामुळे वर्ष १ अंक १ व २ फक्त निघून पुढे बंद होते. फिरून जानेवारी १९०९ पासून चालू केले.

[मुंमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९०८, २ फेब्रुवारी १९०८.

वर्ष २ अंक १ ते ५, (६ - ७), (८ - ९), (१० - ११), १२. जानेवारी १९०९ ते डिसेंबर १९०९.

वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १९१०, (२ - ३) —.

समूलपुराणार्थप्रकाश

[पाहा (समूल) पुराणार्थप्रकाश]

सरलार्थबोधिनी गीता

मासिक : प्रकाशक–मुंबई. मुद्रक – इंदुप्रकाश छा. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात २४

पृष्ठे. ७·८ × ५·१. प्रथमांक – जानेवारी १८८१. (पुस्तक-अंक)

उद्देश – मथळ्यातील खुलासा– 'अथवा श्रीमद्भगवद्गीतेचे सरळ महाराष्ट्र भाषांतर टीकासहित'.

ब्रीदवाक्य –

गीता सुगीता कर्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तरैः।
या स्वयं पद्मनाभस्य मुखपद्माद्विनिःसृता ॥

विशेष माहिती – अंक २ नंतर "सात महिने काम बंद पडले होते," या खुलाशावर सही करणारे – सखाराम परशुराम पंडित. (जोड अंक काढून मधले अंक भरून काढले.)

[पुमसं]

वर्ष १ – अंक १, २, (३ ५), (६ ७), (८-९), (१० ते १२ व वर्ष २ अंक १ एकत्र). जानेवारी १८८१ ते जानेवारी १८८२.

सरस्वती

मासिक : संपादक – कु. नलिनीबाला. प्रकाशक – नाशिक, वेळगाव. वा. व. रु. ०१२. व्ही. पी. ०१५. फु. अं. ०१. अंकात २८, ४२ पृष्ठे. ६·५ × ४·७. प्रथमांक – जानेवारी १९२८.

उद्देश : स्त्रिया व मुली यांच्यासाठी. स्वरूप – संकीर्ण लेख, बहिणाबाईची ओवी, सरस्वतीचे उद्गार इ. कविता, गृहशिक्षण, सणांची माहिती, कथा इ.

विशेष माहिती – *जन्मस्थळ* – वर्ष २ अंक ३ पृ.२ वर कविता–क्षेत्र नाशिक त्या स्थळी जन्म झाला। वेळगावी परि असे आजोळाला ॥ वा. वर्गणी – वर्ष २ - ०१४; वर्ष ३ - म. आ. रु. १०३, व्ही. पी. १०६, फु. अं. ०२; वर्ष ५ रु. १०१२, व्ही. पी. रु. २ *प्रकाशक* – वर्ष ३ - अंक (११ १२) तुळसाबाई वाय. पाटील. *संपादक* – वर्ष २ कु. गंगूबाई पाटील, वेळगाव. डिसेंबर १९३३च्या 'भोळा शेतकरी'च्या अंकात (पृ. ११) 'सरस्वती'च्या एका अंकाची पोच आहे. "वर्गणीदाराचे चार वर्ग करून तदनुसार केलेली मदतीची योजना धाडस व व्यवहारकौशल्य याची निदर्शक आहे." –'स्वावलंबन' साप्ताहिक दि.१६ जाने १९३०, पृ. ८.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक ..., ३ मार्च १९२८...
वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९२९ ते ५ मे १९२९ .. अंक १ वार्षिक.
वर्ष ३ – अंक...१ ते ४, ...(११ - १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९३०.
वर्ष ४ – अंक...१० ऑक्टोबर १९३१...
वर्ष ५ – अंक...(६ - ७) जून - जुलै १९३२ —.

सरस्वती प्रकाश

मासिक : संपादक के. डी. चौहान. प्रकाशक – संपादक, अमरावती. मुद्रक – सरस्वती-भूषण छा. मुंबई. वा. व. रु. १ ट. ख. ०३. फु. अं. ०२. अंकात १६ पृष्ठे. ९·६ × ६·५. प्रथमांक – जानेवारी १९०२. (पुस्तक-अंक).

स्वरूप – कविता, कथा, नाटक, लेख इ., 'लोकचर्चा', 'एडिटराचे नोटबुक'.

ब्रीदवाक्य –

(१) वानोत निंदोत सुनीतिमंत।
चलो असो वा कमला गृहात।
हो मृत्यु आजीच घडो युगांती।
सन्मार्ग टाकोनि भले न जाती ॥

(२) निन्दन्तु नीतिनिपुणा यदि वा स्तुवन्तु।
लक्ष्मीः समाविशतु गच्छतु वा यथेष्टम् ॥
अद्यैव वा मरणमस्तु युगान्तरे वा ।
न्याय्यात्पथः प्रविचलन्ति पदं न धीराः ॥
– भर्तृहरि.

विशेष माहिती – मालक – बाबू कुंज-विहारीसिंह वर्मा. *ब्रीदवाक्य* – पहिले दोन अंक

अंकात ४० पृष्ठे. १०·१ × ६·९. प्रथमांक – (ऑगस्ट १८७६).

स्वरूप – विषयाचा दर्शक – १ सुभाषित सग्रह अर्थासहित, २ मोरोपंती आर्या सुरस वेचे, ३ तुकाराम वगैरे अनेक कवींचे निवडक अभंग, ४ वामन पंडिताचे श्लोक, ५ ज्ञानेश्वरादी कवींच्या ओव्या, ६ अनेक कवींची पदे, ७ प्रस्तुत उपयुक्त ज्योतिष, ८ मनोरंजक कादंबरी, ९ उपयुक्त वैद्यक-सग्रह, १० रामजोशी सोलापूरकर वगैरे कवींनी केलेल्या उत्तम लावण्या व पोवाडे, ११ व्यापारपत्रिका या नावाची लोकोपयोगी माहिती सप्रमाण, १२ आरत्या-सग्रह, १३ तुळशीदास व रुखव्या याचे दोहोरे, ठिव्या, साक्या वगैरे, १४ भूपाळ्या वगैरे संग्रह.

विशेष माहिती – साह्यनिर्देश – (प्रत्येक विषयाच्या निष्णात मंडळींच्या साह्याने). नर्मारंभ ? – "दोन वर्षे पुरी होऊन मध्यंतरी बरेच महिने विषयाच्या अडचणीमुळे गेले; याकरिता जानेवारी १८७९ पासून तिसरे वर्षास आरंभ. पुन्हा वर्ष ३ अंक ४ पासून कामाच्या नेटामुळे सुमारे २ वर्षे अंक निघाले नाहीत. यातील मजकुराची पुढे पुस्तके बनविण्यात आली."

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक .., २ सप्टेंबर १८७६, ३, ..., ६, ७, ..., ९ ते १२ जुलै १८७७.

वर्ष २ – अंक ...४ नवंबर १८७७ ते ११ जून १८७८...

वर्ष ३ – अंक + १ जानेवारी १८७९ ते ४ एप्रिल १८७९ + ५ नवंबर १८८१ ते ११ मे १८८२ —.

सखाराम जीवन

मासिक : संपादक – सौ. शोभना, प्रकाशक – पंडित जनार्दन कुलकर्णी, पुणे. मुद्रक – अशोक प्रिं. प्रे. पुणे. वा व. रु. ३. फु. अं. ८४. अंकात ४०–६० पृष्ठे. ८·१ × ५·३. प्रथमांक – अक्टोबर १९४१.

उद्देश – लैंगिक जिज्ञासेची पूर्तता करणारे – योग्य ज्ञान मिळून समाज सुदृढ आणि वैभवशाली बनावा. स्वरूप – केवळ लैंगिक विषयांची चर्चा. विकृत माहितीचे दुष्परिणाम टळावे म्हणून या विषयाचे शास्त्रोक्त शिक्षण. नग्न स्त्रियांची चित्रे – मलपृष्ठावर व अंकात.

ब्रीदवाक्य –

जे जे आपणासि ठावे । ते ते दुसऱ्यासी शिकवावे। शहाणे करोनि सोडावे । सकल जन ॥ – श्रीसमर्थ

विशेष माहिती – शोभना प्रकाशन संस्थेचे मासिक. पत्रव्यवहाराचा पत्ता – सखाई जीवन कार्यालय, वाशी. *आकार* – वर्ष ४–७·२ × ४·८; वर्ष ६ – ७·१ × ४·९. *वा. वर्गणी* – वर्ष ४ रु. ३८८, पु. अ. ८६; वर्ष ५ – रु. ३८८, पु. अ. ८८.

[मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९४१ते सप्टेंबर १९४२. अंक १ दसरादिवाळी खास अंक, अंक ६ मा खास अंक.

वर्ष २ – अंक १ अक्टोबर १९४२,... (३ डि १९४२ - ४ जा १९४३), ... ७ मे, +८ जु, ९ आगस्ट १९४३ ...

वर्ष ३ – अंक १ अक्टोबर १९४३... . ३ डि १९४३, ४ जा ४४...

वर्ष ४ – अंक १ जून१९४५, २,३,४ सप्टेंबर १९४५...

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९४५ ते सप्टेंबर १९४६. अंक २ न संततिनियमन विशेषांक.

वर्ष ६ – अंक... २ नवंबर १९४६ ते ५ फे १९४७, + ६ ए १९४७ ते ११ सप्टेंबर १९४७. अंक २ न दिवाळी अंक.

वर्ष ७ – अंक१ अक्टोबर १९४७...३ जा४८, ४ फे मा, ... ६ जू ते ९ सप्टेंबर १९४८.

वर्ष ८ – अंक १ अक्टोबर १९४८ ते ५ फेब्रुवारी १९४९, + ६ एप्रिल १९४९ ... अंक २ न दीपावली विशेषांक.

वर्ष ११ – अंक. .., २ न १९५० दीपावली विशेषांक —.

सविता

मासिक : संपादकमंडळ – र. के. तेंडोलकर (कर्ता). कार्यकारी संपादक – भागवत ना. तेंडुलकर. प्रकाशक – जयानंद मठकर, वेंगुर्ले. मुद्रक – नागरिक छा. वेंगुर्ले. वा. व. रु. ३ (अंक १ वर रु. ६). फु. अं. ८६. अंकात २४ पृष्ठे. वर्ष १ अंक (८-९) – ९·३×७·१. प्रथमांक – जानेवारी १९५०.

उद्देश – समाजाच्या सर्वांगीण विकास-वाङ्मयाला वाहिलेले. स्वरूप – कविता, लघुकथा, लेख इ. संकीर्ण.

विशेष माहिती – *आकार* – अंक १ ते ७ छोटा (!)

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९५० ते ७, (८-९), (१०-११) अक्टोबर-नवंबर १९५० दिवाळी अंक.

संशोधक

त्रमासिक : संपादक – (वर्ष १९) भास्कर वामन भट. सहसंपादक – (वर्ष १९) भाऊराव रंगनाथ कुलकर्णी. प्रकाशक – भास्कर वामन भट, धुळे. वा. व. रु. ३८८. फु. अं. ८१२. अंकात ६४ पृष्ठे. ८·५×५·४. प्रथमांक – चैत्र शु. १ श. १८५४ (राजशक २५८). पुढे चालू अनियमित, १९६७.

उद्देश – कै. राजवाड्यांचे अप्रकाशित लेख, त्यांचा मराठी धातुकोश, विविध विषयावरील टिप्पणे, महाराष्ट्राच्या इतिहासाची साधने, प्राचीन गद्य ग्रंथ, व इतर संशोधनात्मक लेख यांचे प्रकाशन. स्वरूप – क्वचित चित्रे. मलपृष्ठावर चिटणिसांचे निवेदन, विज्ञप्ती, मंदिरवार्ता, भेटी व अभिप्राय, संशोधनवार्ता, मंडळ ग्रंथमालेची माहिती; विविध ग्रंथ अंकात क्रमशः सुरू–स्वतंत्र पृष्ठे.

ब्रीदवाक्य –

वर्ष ३ वर – उत्कट भव्य तेचि घ्यावें।
मळमळीत अवघेचि टाकावें।
निस्पृहपणे विख्यात व्हावें।
भूमंडळी॥

विशेष माहिती – राजवाडे संशोधन मंदिर धुळे या संस्थेचे.

[डेक्कॉ, माइसमं]

वर्ष १ ते ६ – अंक प्रत्येकी १ ते ४. (चैत्र, आषाढ, अश्विन, पौष). चैत्र १८५४ ते पौष १८५९ (सहा वर्षे).
वर्ष ७ – अंक (१-२), (३-४). चैत्र ते पौष १८६०.
वर्ष ८ ते १२ – अंक प्रत्येकी १ ते ४. चैत्र १८६१ ते पौष १८६५ (पाच वर्षे).
वर्ष १३ – अंक १, २, (३-४). चैत्र ते पौष १८६६.
वर्ष १४ ते १६ – अंक प्रत्येकी (१-४) एकत्र. चैत्र १८६७ ते पौष १८६९ (तीन वर्षे)
वर्ष १७ ते १९ – अंक प्रत्येकी (१-२), (३-४). चैत्र १८७० ते पौष १८७२ (जाने १९५१). (तीन वर्षे)

संस्कृतग्रंथार्थमाला

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) दामोदर गोविंदाचार्य वानडे (? दामोदरशास्त्री वाईकर). प्रकाशक – बी. के. देव्हारे आणि कंपनी, मुंबई. मुद्रक – देव्हारे प्रि. प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ३८८. फु. अ. ८८. अंकात ५६-६४. पृष्ठे. ९·२×६·३. प्रथमांक – ज्येष्ठ श. १८१२. (पुस्तक – अंक)

उद्देश – पुराण, इतिहास, धर्मशास्त्र इत्यादी उपयुक्त ग्रंथाचा शुद्ध मराठी भाषेत केलेला संग्रह. स्वरूप – गणेशपुराण, गर्गसंहिता, योगवासिष्ठ रामायण यांचा संग्रह – केवळ गद्य अर्थ. मूळ नाही.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ज्येष्ठ १८१२ ते ६, (७ - ८) मार्गशीर्ष–पौष १८१२ —.

संस्कृत शिक्षक

मासिक (?) : प्रकाशक – सदाशिव गणेश पाटणकर, अध्यापक याजकरिता (?) पुणे. वा. व. रु. ३८८ आगाऊ. फु. अं. ८६. अंकात ४८ पृष्ठे. ८·३ × ५·५. प्रथमांक – (? भाद्रपद श. १८२७).

ब्रीदवाक्य –

वाक्यार्थश्च विचार्यतां श्रुतिशिरःपक्षः समाश्रीयताम् ।
दुस्तर्कात्सुविरम्यतां श्रुतिमतस्तर्कोऽनुसंधीयताम् ॥
ब्रह्मैवास्मि विभाव्यतामहरहर्गर्वः परित्यज्यताम् ।
देहेऽहंमतिरुज्झतां बुधजनैर्वादः परित्यज्यताम् ॥
बहुत संस्कृत शिक्षक गोड रे ।
परिस बालक मी वदतो खरे ।
तुजसि संस्कृतसार शिकावया ।
सुलभ फारच देत करूनिया ॥

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक ३ वर (कर्त्यांची ?) सही – नारायण शंकर राजवाडे.

वर्ष १ – अंक ..., २ अश्विन १८२७, ३ मार्गशीर्ष १८२७ —.

सहकारी जगत

त्रैमासिक : संपादकमंडळ – बी. डी. देशमुख, एन्. व्ही. नायक, श्री. वा. काळे, द. दि. चितळे, वा. वि. कुमारे (संपादक). प्रकाशक – वा. वि. कुमारे, पुणे. वा. व. रु. १८११. फु. अं. ८८. अंकात ३२ पृष्ठे ९·५ × ६·५. प्रथमांक – जानेवारी-मार्च १९४७. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – सहकारविषयक प्रश्नांची सांगोपांग चर्चा करणारे, प्रांतिक सहकारी इन्स्टिट्यूट आणि महाराष्ट्र विभाग सहकारी-शिक्षण-मंडळ यांचे मुखपत्र.

[मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – १ जानेवारी - मार्च १९४८, २ ए-जू, ... ४ अक्टोबर - डिसेंबर १९४८.
वर्ष २ – अंक १, ..., (३ - ४). जानेवारी ते डिसेंबर १९४९.
वर्ष ३ – १ जा - मा १९५०, २ ए - जू, ३ जु - ऑ, ४ सप्टेंबर - अक्टोबर १९५०.

सहकारी नामदेव

मासिक : संपादक – अनंत गणेश मादरे प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – मनोहर प्रेस पुणे. वा. व. रु. १८४. अंकात १६ पृष्ठे ८·३ × ५·३. प्रथमांक - कार्तिक श. १८४७ शेवटचा अंक – पौष - माघ १८४७.

उद्देश – नामदेव ज्ञातिबांधवांच्या संबंधी.

ब्रीदवाक्य –

सुहृन्मित्रार्युदासीनमध्यस्थद्वेष्यबन्धुषु ।
साधुष्वपि च पापेषु समबुद्धिर्विशिष्यते ॥

विशेष माहिती – पूर्वीचे याच नावाचे पाक्षिक (अश्विन शक १८४२, संपादक व प्रकाशक – पंढरिनाथ नारायण पाटसकर) होते. त्याचे मासिकांत रूपांतर [संदर्भ – 'महाराष्ट्र नियत. कालिकदीपिका' पृ. ३८]. कायद्याच्या अडचणीमुळे नाव बदललेले. पाहा 'नामदेवसेवक' पुणे-

[पाटसकरसंग्रह, मुंमग्रं]

वर्ष १ – १ कार्तिक १८४७, २, (३ - ४) पौष - माघ १८४७.

सहकारी–मित्र

मासिक : संपादकमंडळ – गोपाळ कृष्ण देवधर, जे. ए. मदन, वामन गोविंद काळे, केशव गणेश बागडे, लक्ष्मण केशव भागवत. प्रकाशक –

रामचंद्र मोरेश्वर घोटवडेकर, पुणे. वा. व. रु. १. फु. अं. ८१८६. ८·४ × ५·३. प्रथमांक – ऑगस्ट १९१९.

उद्देश – हालअपेष्टांत कसे तरी दिवस काढणाऱ्या बहुजनसमाजाला हात देऊन वर उचलणाऱ्या सहकारितेचा, स्वतःच्या पायावर उभे राहून उन्नती करून घेण्याच्या मार्गाचा प्रचार करणे.

ब्रीदवाक्य –

संहतिः श्रेयसी पुंसां । संहतिः कार्यसाधिका ॥
–हितोपदेश

विशेष माहिती – 'बॉंबे सेंट्रल को ऑपरेटिव्ह इन्स्टिट्यूट, महाराष्ट्र शाखा' यांच्या तर्फे प्रसिद्ध होणारे मासिक. *प्रकाशक* – वर्ष ८ विनायक गणेश तिखे, सेक्रेटरी व संपादक. वर्ष १४ आर्. एम्. तळपदे, सुपरिंटेंडंट. *संपादक* – वर्ष ९ लक्ष्मण केशव भागवत. *वा. वर्गणी* – वर्ष १४ रु. २, फु. अं. ८४.

[पुनग्र, मग्रं, मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९१९ ते ८ मार्च १९२०...
वर्ष २ – अंक + (१ ३), (४ - ५), (६ - ७), (८ - ९), १० ते १२. एप्रिल १९२१ ते मार्च १९२२.
वर्ष ३ – अंक १ ते ३, (४ - ५), (६ - ७), (८ - ९), (१० - ११), (वर्ष ३ चा १२–वर्ष ४ चा १-२). एप्रिल १९२२ ते मे १९२३. (चौदा अंक).
वर्ष ४ – अंक (३ - ४), (५ - ६), ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. जून १९२३ ते मार्च १९२४.
वर्ष ५ – अंक (१ - २), (३ - ४) (५ - ६), ७, (८ - ९), (१० - ११), १२. एप्रिल १९२४ ते मार्च १९२५.
वर्ष ६ – अंक (१ - २), ३ ते १२. एप्रिल १९२५ ते मार्च १९२६.
वर्ष ७ – अंक (१ - २ - ३) एप्रिल - जून १९२६, (४ - ५), ६ सप्टेंबर १९२६...
वर्ष ८ – अंक (१ - ६), (१० - ११), १२. एप्रिल १९२७ ते मार्च १९२८. अंक (१ - ६) जमिनीच्या तुकड्यासंबंधाने कायद्याचा मसुदा – विवेचन.
वर्ष ९ – अंक १ एप्रिल १९२८ ते ४ ..., ७ अ २८...
वर्ष १० – अंक ... (१० - ११) जा – फे १९३०, १२ मार्च १९३०.
वर्ष ११ – अंक १ ते १२. एप्रिल १९३० ते मार्च १९३१.
वर्ष १२ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८),...(११ - १२). एप्रिल १९३१ ते मार्च १९३२.
वर्ष १३ – अंक ..., (४ - ६) जुलै - सप्टेंबर १९३२...
वर्ष १४ – अंक (१ - ३) एमेजून १९३३...
वर्ष १५ – अंक ... २ सप्टेंबर १९३४..., ४ मार्च १९३५—.

सहकारी विदर्भ

मासिक : संपादक – गोपाळ शिवराम जोगळेकर. प्रकाशक – संपादक, अमरावती. मुद्रक – महेश्वर प्रेस, अमरावती (वर्ष ८ अंक ५.) वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८१८६. अंकात २४ पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – जुलै १९२४ पुनरावतार १९५८.

उद्देश – विदर्भ सहकारी संघाच्या विद्यमाने. वऱ्हाडातील व मध्यप्रांतातील सहकारी चळवळी-विषयी चर्चा, शेती व इतर उपयुक्त विषयांची माहिती. *स्वरूप* – विविध विषयावरील लेख, परिषदा, सहकारी समारंभ यांची माहिती.

ब्रीदवाक्य –

(१) वस्तू असलहि मिळती सर्व तरि शक्य कार्य साधाया ।
हवी मस्त, पुरे परि गगनाचा दोर त्याच बांधाया ॥

(२) वधुनी दैन्य समाज परिस्थिती ।
तळमळे यशचिंतनि हो मती ।
धरुनि तारक संहतिमार्ग हा ।
अनुसरे ' सहकारि विदर्भ ' हा ॥
(वर्ष ८ अंक ५)

(३) अल्पानामपि वस्तूनां संहतिः कार्यसाधिका ।
तृणैर्गुणत्वमापन्नैर्बध्यन्ते मत्तदन्तिनः ॥

विशेष माहिती – वर्ष ७ पासून अनियमित अंक. मंदीमुळे वर्ष ७ अंक ४ पासून हे त्रैमासिकासारखा व्यवहार ! *आकार* – वर्ष २ - ९ X ६·३. *संपादक* – वर्ष २ रामचंद्र विनायक धर्माधिकारी (प्रकाशक), वर्ष १० वि. कृ. पैठणकर.

[मुंमग्रं, पुमग्रं, कोऑपरेटिव अमरावती]

वर्ष १ ते ६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जु ते जू). जुलै १९२४ ते जून १९३० (सहा वर्षे).
वर्ष ७ – अंक १ जुलै १९३० ते ३ स, ४ डि, ५ मा १९३१, ६ जून १९३१...
वर्ष ८ – अंक १ सप्टेंबर १९३१, २ अ, ३ डि, ४ फे १९३२, ५ एप्रिल १९३२... अंक ५ मोर्शी येथील ' वऱ्हाड सहकारी परिषद अधिवेशन सातवे ' खास अंक.
वर्ष ९ – अंक १ जुलै १९३२, (२ - ३) स न, (४-५ ?) 'वऱ्हाडातील सहकारी चळवळीची सद्यःस्थिती १९३२ ', ६ जून १९३३.
वर्ष १० – अंक १ जु - ऑ, २ स - अ, ३ डि - जा दहावा वार्षिक अहवाल...
वर्ष ११ – अंक १ जुलै - सप्टेंबर १९३४, २ डि (३ - ४) मा - जू १९३५ —.

सहविचार

त्रैमासिक / द्वैमासिक / वार्षिक · संपादक मंडळ – चिंतामण विनायक जोशी व वासुदेव विनायक जोशी. प्रकाशक – वासुदेव विनायक जोशी, बडोदे मुद्रक – आर्यसुधारक छापखाना, बडोदे. वा. व. रु. १·८१०. फु. अं. त्रै रु. ०·८६, द्वै. रु. ०·४८६. अंकात ६०, ४८ पृष्ठे. ८·४ X ५·४. प्रथमांक – ऑगस्ट १९२२.

उद्देश – निष्कळ आणि निर्मळ वाङ्मयसेवा. राजकारणाच्या चर्चेस मुळी जागा न देता एखाद्या विषयावरील तात्त्विक, ग्रंथावरील टीकात्मक, इतर विषयावर माहितीपूर्ण शास्त्रीय, ऐतिहासिक लेखांसारखे लेख प्रसिद्ध करणे *स्वरूप* – केवळ मनोरंजन करणाऱ्या कथावाङ्मयास व नाट्यवाङ्मयास जागा नाही.

ब्रीदवाक्य –

(१)
सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सहवीर्यं करवावहै । तेजस्वि नावधीतमस्तु । मा विद्विषावहै ॥–तैत्तिरीय.

(२)
सहवीर्यं करवावहै । तेजस्वि नावधीतमस्तु ।

(३)
समानी व आकूतिः समाना हृदयानि वः ।

विशेष माहिती – *वर्णन* – सहविचारिणी सभे(बडोदे स्था. १८९०)च्या नियमाने निघणारे. *ब्रीदवाक्य* – वर्ष ६ अंक ३ पासून क्रम (१), वर्ष ७ अंक १ पासून क्रम (२), वर्ष १४ अंक २ पासून क्रम (३). *संपादक* – वर्ष ५ अंक ३ पासून चि. वि. जोशी व दाजी नागेश आपटे; वर्ष ६ अंक ३ पासून सदाशिव विनायक देशपांडे, वर्ष ७ अंक २ पासून स. वि. देशपांडे व भालचंद्र चिंतामण लेले; वर्ष ९ अंक ३ पासून स. वि. देशपांडे, वि. स. भावसकर, वर्ष १० अंक २ पासून स. वि. देशपांडे, विश्वनाथ पांडुरंग दांडेकर, वर्ष १० अंक ५ पासून फक्त स. वि. देशपांडे, वर्ष ११ पासून वि. पा. दांडेकर, श्रीकृष्ण सखाराम भावे, वर्ष १३ पासून दांडेकर, वि. द. साळगावकर व रामचंद्र रावजी नातू; वर्ष १४ पासून वि. द. साळगावकर, स. वि. देशपांडे, वर्ष १६ पासून काशीनाथ अनंत वामले, पुरुषोत्तम आत्माराम चित्रे; वर्ष १७ अनंत वासुदेव तेरेदेसाई, पांडुरंग वैजनाथ गुप्ते, वर्ष १८ अ. वा. तेरेदेसाई, दत्तात्रय नारायण नरवणे, वर्ष १९ अंक २ पासून मधुसूदन श्रीकृष्ण आपटे, विमल चित्रे; वर्ष २० - अ. वा. तेरेदेसाई, रामचंद्र म्हाळसाकांत

वाबमारे; वर्ष २१ नारायण बापुराव पुराणिक, अ. वा. तेरेदेसाई. *आकार* – वर्ष १४ अंक २ पासून ९·५ × ६·६. *वा. धर्मणी* – वर्ष १४ व १५ रु. २. *सहविचारिणी सभा*–स्थापना १८९०. प्र.रमी 'सहविचारिणी समापत्रिका' या नावाचे वार्षिक प्रकाशन तीन वर्षे १९१७, १९ - १८, १९१९. *हीरकमहोत्सव अंक* – मार्च १९५०,संपादक दत्तात्रेय गोविंद काळे व कृष्णाजी रामचंद्र संत, प्रकाशक – दीनानाथ तवकर. एक जाहिरात – " सहविचाराचे गेल्या वीस वर्षांचे अंक सभेच्या संग्रही ठेवण्यासाठी पाहिजे आहेत. "

[माइसम, जमं, मसाप, मग्रं, मुंमग्रं, डेकॉ, दवापो]

त्रैमासिक

वर्षे १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते ४ (आ, न, फे, मे). आगस्ट १९२२ ते मे १९२५ (तीन वर्षे).

द्वैमासिक

वर्ष ४ – अंक १ ते ६ (आ, अ, डि, फे, ए, जू). आगस्ट १९२५ ते जुलै (!) १९२६. अंक ४ श्रीसयाजीराव महाराज याच्या राज्यारोहणाच्या सुवर्णमहोत्सवानिमित्त विशेष अंक.

वर्ष ५ – अंक १ ते ४, (५ - ६). आगस्ट १९२६ ते जून १९२७. अंक (५ - ६) त्रिशतसांवत्सरिक शिवजयंती विशेषांक.

वर्षे ६ ते १२ – अंक प्रत्येकी १ ते ६. आगस्ट १९२७ ते जून १९३४. (सात वर्षे)

वर्ष १३ – अंक १, (२ - ३), ४ ते ६. आगस्ट १९३४ ते जून १९३५. अंक (२ - ३) साहित्य संमेलन खास अंक.

वर्ष १४ – अंक १ ते ६. आगस्ट १९३५ ते जून १९३६.

वर्ष १५ – अंक (१ - २), ३ ते ६. आगस्ट १९३६ ते जून १९३७. अंक ६ चंद्रशेखर अंक.

चैमासिक

वर्ष १६ – अंक १ अक्टोबर १९३७, २ जा १९३८, ३ एप्रिल १९३८.....

वार्षिक

वर्ष १७ – वार्षिक ' सहविचार वार्षिक अंक १९३८ - ३९. ' प्रकाशन दिनांक २५ आ १९३९.

त्रैमासिक

वर्ष १८ – अंक १ अक्टोबर १९३९, २ फे १९४०, ३ मे १९४०. अंक ४ निघाला नाही. अंक १ दीपावली अंक.

वर्ष १९ – अंक १ आगस्ट १९४०, २ न १९४०, ३ फे १९४१, ४ मे ४१. अंक १ सुवर्णमहोत्सव अंक.

वर्ष २० – अंक १ अक्टोबर १९४१, २ ए १९४२,...., ४ जुलै १९४२.

वर्ष २१ – अंक १ अक्टोबर १९४२ दीपावली, २ जानेवारी १९४३ —.

सह्याद्रि

मासिक : संपादक – धोंडो वासुदेव विद्वांस वर्ष ७ अंक २ (फे १९४१) पासून दिनकर विनायक काळे. प्रकाशक – संपादक, केसरी मराठा संस्था, पुणे. मुद्रक – केसरी मराठा छा. पुणे. वा. व. रु. ३८८. फु. अं. ८६. अंकात ६४, ५६ पृष्ठे. ९·५ × ७·१. प्रथमांक – जानेवारी १९३५. पुढे चालू जून १९५७ पर्यंत व पुनः सुरू १९६४.

उद्देश – मध्यमवर्गास परवडेल, इतक्या किमतीत उच्च प्रतीचे ज्ञान विज्ञान देणे. राष्ट्रीय, राजकीय, सामाजिक हिताच्या विषयाचा संग्रह, ललित वाङ्मय, औद्योगिक व व्यापारी विषय, महाराष्ट्राचा प्राचीन इतिहास, सद्यस्थिती व भविष्यकाल याच्या अनुरोधाने प्रतिपादन. स्वरूप – सचित्र–प्रसंगवशात कलात्मक चित्रे प्रत्येक अंकाव मल्पृष्ठावर व आत आर्टपेपरवरील रंगीत अथवा साधे चित्र, सचित्र अंतरंग. निबंध, चर्चा, परीक्षणे, संशोधन, लघुकथा, विनोद, समायण, कल्पित प्रसंग, कादंबरी, नाट्य, कविता, प्रवास, इ. 'वाचकांशी हितगुज' 'ताजा इतिहास' इ. सदरे.

ब्रीदवाक्य –

श्रीरामदासशिवगणचरणाजितधूलिपूसरितमौलिः ।
निश्चलधृतिररिसागरमद्गश्रीर्जयति जगति सह्याद्रिः॥

(– न. चि. केळकर)

विशेष माहिती – *संचालक* – नरसिंह चिंतामण केळकर. *आकार* – वर्षे ६–८·९ × ७, वर्षे ११ – ९·९ × ६·३; वर्षे १४ – १०·६ × ८·४. *वा वर्गणी* – वर्षे १४ रु. ४।८, फु. अं. ८८. मलपृष्ठावरही काही सदरे. दर सहा महिन्याची विषय लेखक सूची नियमाने त्या त्या सहामाहीच्या शेवटच्या अंकावरोबर. *विशेषांक* – वर्ष १ अंक ८ आ टिळक अंक, अंक १२ डि कॉंग्रेस अंक, वर्ष २ अंक १० अ शास्त्रीय अंक, वर्ष ४ अंक १ जा समाजवाद अंक, वर्ष ५ अंक ५ मे पराक्रमी महाराष्ट्र विशेषांक, अंक ११ न मायाभगिनी विशेषांक, वर्ष ६ अंक १ जा पटवर्धन (माधवराव) स्मृत्यंक, अंक २ फे कला विशेषांक, अंक ३ मा 'कावळा व हार्पा (केळकर), अंक ५ मे बाजीराव विशेषांक, अंक ११ न सुखी संसार विशेषांक, अंक १२ डि सुखी संसार पुरवणी अंक, वर्ष ७ अंक २ बाबासाहेब विद्वांस अंक, अंक ५ क्रिकेट अंक, अंक १० विशुद्ध प्रेमकथा अंक, वर्ष ८ अंक १ रानडे (न्यायमूर्ति) अंक, अंक ९ 'माझा जन्मभरचा उद्योग' (केळकर), वर्ष ९ अंक ४ शमराशा अंक, अंक ६ सावरकर अंक अंक ११ महाराष्ट्र रंगभूमि अंक, वर्ष १० अंक १ हिंदु महासभा अंक, अंक १० अखंड भारत अंक; वर्ष ११ अंक ५ हिंदवी स्वराज्य (शिवाजी) अंक, वर्ष १३ अंक १० डॉ. बेझंट अंक, अंक ११ दिवाळी, केळकर पुरवणी, वर्ष १४ अंक १० केळकर अंक, अंक ११ दिवाळी अंक; वर्ष १५ अंक ११ दिवाळी अंक, वर्ष १६ अंक ५ अभिनव भारत अंक, अंक ११ दिवाळी अंक.

[केमरा,जय,न्कॉ, मुमग्रं]

वर्ष १ ते १६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (जा ते डि). जानेवारी १९३५ ते डिसेंबर १९५०.

साईनाथप्रभा

मासिक : संपादक – लक्ष्मण बळवंत पेठकर (प्रका.) प्रकाशक – संपादक, दक्षिणा भिक्षा संस्था, शिर्डी (ता. कोपरगाव, जि. नगर), पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अ. ८६. अंकात इंग्रजी ४२ + मराठी ५४ पृष्ठे.७·२ × ४·२. प्रथमांक – एप्रिल १९१६. (वर्ष किरण).

उद्देश – धार्मिक विषयाची चर्चा.

स्वरूप – इंग्रजी-मराठी.

ब्रीदवाक्य –

साईनाथ प्रभा ही प्रकटुनि हृदयी मावळो अंधकार।
मायेच्या संभ्रमाचे घनपटल उडो जे महा दुर्निवार ।
श्रींच्या दिव्यप्रभेचे किरण नवनवे भक्तवृंदात रंगी ।
फाकोनी, चित्प्रकाशे स्थिरवु जनमना सर्वदा आत्मरंगी ॥

विशेष माहिती – मथळ्यात खुलासा– 'अथवा धर्मरहस्य.' *आकार* – वर्ष १ अंक ३ पासून ९·६ × ६·६.

[मुंमग्रं, दवापो]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९१६, २ स १६, ३ फे १७, ४ मे १७ + ५ मे १९१८ ते १२ डिसेंबर १९१८.

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९१९ ते ८, (९-१०) सप्टेंबर-अक्टोबर १९१९—.

(श्री)साईलीला

मासिक : संपादक – लक्ष्मण गणेश महाजनी. प्रकाशक – रामचंद्र आत्माराम तर्खड, बांद्रे. मुद्रक – श्रीलक्ष्मीनारायण छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. ३८६. फु. अ. ८५. अंकात ४२, ६६ (वर्ष १२) पृष्ठे. ७·८ × ५·२. प्रथमांक – चैत्र श. १८४५. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – शिर्डीचे श्रीसाईमहाराज याच्या लीलांचा व बोधवचनाचा संग्रह करणे. स्वरूप – सचित्र, पर्णचित्रे.

ब्रीदवाक्य –

(१) नलिनीदलगतजलमतितरलम्।
तद्वज्जीवनमतिशयचपलम् ॥
क्षणमपि सज्जनसंगतिरेका ।
भवति भवार्णवतरणे नौका ॥
– शंकराचार्य.

(२) गोदावर्याः प्रवाहो विलसति यदुदक्पार्श्वतो योजनैकम् ।
प्रादुर्भूत्वा(?या)उत्तमभूत्यानिवाजनितमहे शीलधि-क्षेत्रधाम्नि ॥
सर्वज्ञातीयवृंदैर्विविधजनपदादागतैः स्तूयमानः ।
पूर्णब्रह्मैव साक्षाद्विजयति भुवन पावयन्साइनाथः॥

(३) बाबा, बाबा, निशिदिनि मना बोल रे बोल बाबा ।
बाबानामी क्षितितरि असे दिव्य जादू अबाधा ।
या बालिश्य त्यज, शरण जा त्या न भूपा न बाबा ।
बा बाधा ना तुज यमगृही धावयाची जवाचा ॥

विशेष माहिती – *संपादक* – वर्ष ६ ल. ग. महाजनी, रा. अ. तर्खड; वर्ष ७ रा. अ. तर्खड; वर्ष १२ अंक १० सुंदरराव दी. नवलकर; वर्ष १३ अंक ७ रामचंद्र रामकृष्ण सामंत; वर्ष १५ अंक ४ रामचंद्र वासुदेव वैशास, वर्ष २० श्रीधर नारायण खारकर; वर्ष २१ यशवंत जनार्दन गाळवणकर. *वा. वर्गणी* – वर्ष १६ रु. ३॥८. फु. अं. ०४. सन १९४७ पासून त्रैमासिक (सरकारी नोंद). वर्ष १९ पासून कार्यारंभ जानेवारी केला.

[मुंबई, मुंबई]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. चैत्र १८४५ ते फाल्गुन १८४७. (तीन वर्षे)

वर्ष ४ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६, (७ - १०), (११ - १२), १३. अधिक चैत्र ते फाल्गुन १८४८. (तेरा अंक)

वर्ष ५ – अंक १, (२ - ३), (४ - ५), (६ - ८), (९ - १०), (११ - १२). चैत्र ते फाल्गुन १८४९.

वर्ष ६ – अंक (१ - २), ३, (४ - ५), (६ - ७), (८ - १०), (११ - १२). चैत्र ते फाल्गुन (?)

वर्ष ७ – अंक (१ - २), (३ - ४), (५ - ८), (९ - ११), १२.

वर्ष ८ – अंक (१ - २), ३ ते ५, श्रा, भ अ, का, १० मा १८५३, (११ - १२ पौ - माघ, १३ फाल्गुन १८५३ (अधिक आषाढ धरून १३ अंक).

वर्ष ९ – अंक १ ते ८, (९ - ११), १२. चैत्र ते फाल्गुन १८५४.

वर्ष १२ – अंक... ३ ज्ये, (४ - ५) आ - श्रा १८५७, (६ - ९), (१० - १२) पौष - फाल्गुन १८५७. अंक (६ - ९) कै. हरि सीताराम दीक्षित अंक.

वर्ष १३ – अंक (१ - ३), (४ - ६), (७ - १०), (११ - १३). चैत्र ते फाल्गुन १८५८ (अधिक भाद्रपद धरून).

वर्ष १४ – अंक (१ - ३) चैत्र - ज्येष्ठ १८५९....

वर्ष १५ ते १७ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (काही जोड अंक). चैत्र १८६० ते फाल्गुन १८६२ (तीन वर्षे).

वर्ष १८ – अंक (१ - ३) चैत्र - ज्येष्ठ १८६३, (४–६), (७ - १० पौष)...

वर्ष १९ – अंक (१ - ३) जानेवारी - मार्च १९४२, (४ - ६), (७ - ९)....

वर्ष २० – अंक (१ - ३) जानेवारी - मार्च १९४३...

वर्ष २१ – अंक (१ - ३) जानेवारी - मार्च १९४४, (४ - ६)....

वर्ष २२ – अंक (१ - ३) जानेवारी - मार्च १९४५, (४ - ६) —.

साई वाक्सुधा

मासिक : प्रकाशक – श्रीधर लक्ष्मण प्रधान, सावोरी. मुद्रक – मनोरंजन छा. मुंबई. वा. व. रु. ४. फु. अं. ८८. अंकात ३६, ४८ पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – १६ जुलै १९२४.

उद्देश – सत्पुरुषांची चरित्रे लिहून पुण्यकर्म व लोकसेवा करणे. **स्वरूप** – श्रीसच्चिदानंद सद्गुरू योगीराज उपासनीबाबा महाराज यांची प्रवचने व सिद्धान्तवाक्ये.

ब्रीदवाक्य –

(१) जगाच्या कल्याणा । संतांच्या विभूती ।
देह कष्टवीती । उपकारे ॥

(२) भवरोगविनाशार्थ वैद्य एकः शिवः स्मृतः ।
ददाति गणनाशाख्यमौषध योगमिच्छताम् ॥

(३) नमस्ते काश्यपायाथ काशीनाथाय ते नमः ।
हौंदीपायननिष्ठायामृतपाय नमो नमः ॥
अविद्यादावशमनं पूर्णयोगसुधातिदम् ।
योगीन्द्रं सद्गुरुं वन्दे सच्चिदानदविग्रहम् ॥

विशेष माहिती – आरमपृष्ठ – साई-वाक्सुधा अथवा सर्वशास्त्रसिद्धान्त.

[मुंमम, मग्र]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जुलै १९२४ ते जून १९२६ —.

साधना

मासिक : संपादक – गणेश वासुदेव गोडसे. प्रकाशक – संपादक, सातारा. मुद्रक – चैतन्य मुद्रा-मंदिर, सातारा. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – जानेवारी १९४१. शेवटचा अंक – डिसेंबर १९४३.

उद्देश – जनतेची शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक, आत्मिक व नैतिक पातळी उंचावून तिची सर्व प्रकारे उन्नती साधणे. **स्वरूप** – विविध लेख, चरित्रे, गोष्टी, कविता, संपादकीय इ. संकीर्ण. प्रामुख्याने प्रगल्भ, मनास शास्त्रीय वळण देणारे, जीवनाच्या शुद्धीसाठी संयम, सदाचार, आणि सद्विचार यांना पोषक आणि अध्यात्म वृत्तीचे द्योतक लेख.

विशेष माहिती – सातारा येथील 'सत्प्र-वृत्तिवर्धक मंडळा'चे मासिक. प्रतिवर्षी बाराव्या अंकात लेखक–लेखाची सूची. पुरेशा ग्राहकांच्या अभावी चालकांनी बंद केले.

[मग्राप]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९४१ ते डिसेंबर १९४३ (तीन वर्षे).

साध्वी

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) दामोदर गोविंदाचार्य कानडे. प्रकाशक – (सरकारी नोंद) बाळकृष्ण केरोबा देव्हारे, मुंबई. मुद्रक – देव्हारे प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ०१२. अंकात २४ पृष्ठे. ७·१ × ४.१. प्रथमांक – अक्टोबर १८८९. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – स्त्री विषयक संकीर्ण लेखांचा संग्रह. **स्वरूप** – शास्त्रोक्त स्त्रीधर्म, व्यवहारशिक्षण, बालसंरक्षण, स्त्री-वैद्यक इ. विषयांचे विवेचन. विषयानुरूप भाषा. मुलामुलींकरिता सोपे लेख.

[मुंमम, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १८८९ ते सप्टेंबर १८९०.

सारथी

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – गौरी-प्रसाद छापखाना, मुंबई. वा. व. आगाऊ रु. २८८. पु. अं. ०४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·३ × ५·२. प्रथमांक – चैत्र शुद्ध १ शके १८०८.

विशेष माहिती – सहीकर (पत्रव्यवहाराचा

"चा) रघुनाथ गणेश जोगळेकर. जाहिरात – " इतकेच सागतो की आकार निबंधमालेचा–पृष्ठे ३२. विषय काय येणार हे या पुस्तकाच्या दिल्या अंशावरून समजेल."

[मंडलिकसंग्रह]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८०८ —.

सारथी

पाक्षिक : प्रकाशक – केशव सीताराम ठाकरे, मुंबई. वा. व. रु. १८६. पृ. अं. ८२. अंकात ६ पृष्ठे. ७'१ × ५'१ प्रथमांक – १६ अक्टोबर १९०७.

स्वरूप – सचित्र. सामाजिक, धार्मिक आणि ऐतिहासिक विषयावर चर्चा.

विशेष माहिती – आकार – अंक ४ - ७ × ५'२. सचित्र मासिक – अंक (४ - ६) वर 'सचित्र मासिक' असा निर्देश आढळतो. अंकावर जानेवारी १९०८ असा निर्देश आहे. पाक्षिकाच्या गणनेनेही हा मेळ बसतो.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ अंक १ - दि.१६ अक्टो १९०७, २ - १ नव्हें, ३ - १६ न १९०७, (४ - ५ - ६) डिसेंबर - जाने १९०८.

सारस्वत

मासिक : प्रकाशक – मधुसूदन गोपाळ भांडारी, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८ × ५'२. प्रथमांक – जानेवारी १९०९.

उद्देश – सारस्वत समितीकरिता. स्वजातीची उन्नती करणे.

ब्रीदवाक्य –

स्वर्गा अधर्म । आचरिजे स्वधर्म ।
स्वरूपाचे वर्म । जाणोनिया ॥

[मुंमग्रं]

वर्ष १ अंक १, जानेवारी १९०९ ते ४ एप्रिल १९०९ —.

(श्री)सारस्वत

त्रैमासिक / द्वैमासिक (?) : संपादक – वासुदेव वामन ठाकूर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. २. अंकात ७२ पृष्ठे. ८'९ × ६'२. प्रथमांक – मार्च १९१२. (खल्प अंकप्रमाणे)

उद्देश – गौडसारस्वत ब्राह्मण ज्ञाती-विषयक. स्वरूप – सचित्र, पर्णचित्रे.

विशेष माहिती – 'लोकमित्र' वर्ष २३ अंक २ आगस्ट १९१३ पृ. ८७, पुस्तकपरीक्षणात याचा 'श्री सारस्वत त्रैमासिक' असा उल्लेख केलेला आहे.

[साराथ मडगाव, मुंबई]

त्रैमासिक

वर्ष १ – अंक १ मार्च १९१२, २ जु, ३ ऑ, ४ जानेवारी १९१३.

द्वैमासिक (?)

वर्ष २ – अंक ५ एप्रिल १९१३, ६ जून १९१३.

सारिका

मासिक : संपादक – सीताराम विठ्ठल तिरवडेकर. प्रकाशक – (एस्. तिरवडेकर मंडळी, कुडाळ), मुंबई. वा. व.रु. १. फु. अं. ८१८६. अंकात १६ पृष्ठे. ८'३ × ५'५. प्रथमांक – एप्रिल १९०९.

उद्देश – स्त्रियांकरता मासिक. स्वरूप – सचित्र. स्त्रीशिक्षण, व्यायाम, वैद्यशास्त्र, थोर स्त्रीपुरुषांची चरित्रे, प्रवास, स्थलवर्णने, धर्मशास्त्र, सामाजिक, व्यावहारिक, नीतीपर मनोरंजक लेख इ. विविध विषय.

श्रीदवाक्य –

सत्कर्मयोगे वय घालवावे ।
सर्वोमुखी मंगल बोलवावे ॥
यशो विभवि पातला नच वसत राष्ट्राग्रनी ।
म्हणोनि विटपी वसे पिक निमग्न मूकध्वनी ।
परेश घन ना वळे, शिखि करी न केकाध्वनी ।
रमोत समयी अशा रसिक सारिका गायनी ॥

विशेष माहिती – यात 'समुद्रकन्या' ही गोष्ट आली आहे.

[पुमम, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९०९, २, (३-४), (५-६), ७, (८-९) नवंबर-डिसेंबर १९०९ —.

सार्थ श्रीचरक संहिता

[पाहा (सार्थश्री) चरकसंहिता]

सार्वजनिक

मासिक – प्रकाशक – गावदेवी, मुंबई. मुद्रक – (वर्ष २) इंडियन प्रिं. प्रेस, मुंबई. धा. व. इ. ८×१२. फु. अं. ८१. अंदाज १२ पृष्ठे. ८·८×६·२. प्रथमांक – जानेवारी १८८९. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – ऐक्यबोध, अमली पदार्थ न सेवण्याबद्दल बोध, पातिव्रत्यबोध, व्यभिचारनिषेध, गृहशिक्षण, आर्यधर्माची माहिती, प्रजादुःख सरकारपुढे मांडणे, जनवार्ता. स्वरूप – उपदेशपर निबंध, चरित्रे, ऐतिहासिक माहिती, चमत्कारिक चुटके व इतर सामाजिक विषय. सार्वजनिक मंडळीच्या पसंतीने. मनोरंजक कथावली. (वर्ष २) प्रमुख लेखाचे मथळे इंग्रजीत व मराठीत.

श्रीदवाक्य

(१) ओ३म् । सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सहवीर्य करवावहै । तेजस्वि नावधीतमस्तु । मा विद्विषावहै । ओ३म् । शान्तिः शान्तिः शा

(२) यतो धर्मस्ततो जयः । धर्मं चर । धर्म नास्ति । न मातुः परदैवतम् । अहिंसा परमे गाई इत्यादी प्राण्यांची दया करा । एकीने सीक फॉर दि टू आर्यवेदिक रिलिजन. अ एव्हरी इंटॉक्सिकेटिंग् ड्रग्. (मलपृष्ठावर इत

(३) आरंभपृष्ठावर –
प्रीति स्वधर्मि ठेवुनि देशोन्नतिकार्यदक्षता वि
अनलस सतत ऐक्ये मिळना ठयन करुनि धरी

विशेष माहिती – इंग्रजी नाव – युनिव्हर्सल मॅगॅझीन'. उत्पादक – गणपत वि देसाई (देसाई आणि कंपनी, सार्वजनिक ऑ मुंबई, फायर इन्शुअरन्स एजंट व लाइफ इ अरन्स एजंट). श्रीदवाक्य – वर्ष १ क्रमांक वर्ष २ क्रमांक २ व ३. वर्ष २ – पृ. अं. ८×८ खुलासा –" मुख्य उत्पादक देसाई यांच्या तीस आराम नसल्यामुळे दीड वर्षपर्यंत मौन अ 'विभाती' घेणे भाग पडले. नंतर दुसऱ्या वर्ष (प्रथमनिर्देश) अंक ४ काढण्याऐवजी दु वर्षाचा (द्वितीयनिर्देश) वर्षारंभच नवंबर १८ मध्ये धरून नवी अंकमालिका काढली.

[वंमुं

वर्ष १ – १ जानेवारी १८८९ ते १० अ बर १८८९...

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १८९०, २, (!) प्रदीर्घ कालखंडानंतर पुढे त्याच वर्षी नवा वर्षारंभ—

वर्ष २ – अंक + १ नवंबर १८९१, २ डि,३ ४ फे, ५ मा १८९२, ६ ए ते १२ अ बर १८९२.

वर्ष ३ – अंक १ नवंबर १८९२ ते १२ अ बर १८९३.

सार्व-धर्म

मासिक : संपादकमंडळ – वा. दे. धु के. पी. भागवतकर. प्रकाशक – गो. सो. मु

(मुद्रक), नागपूर व कारंजा. मुद्रक – श्री नेंद्र छा., कारंजा. वा. व. रु. १८१२. फु. . ८२. अंकात १२ ते १६ पृष्ठे. ८'३ × '७. प्रथमांक – (श्रावण वीरसंवत २४६१ आगस्ट १९३४).

उद्देश – सद्धर्माच्या निश्चल्यापी तत्त्वाचा वार करून मानवी जगात विश्वबंधुत्वाचा प्रचार रणे. स्वरूप – निबंध, कथा, कविता, संदेश, ।मिनदन, पोच-अभिप्राय, समाचार इ. संकीर्ण.

ध्रीदवाक्य

आरंभपृष्ठ) –

उपदेशसारश्रान्तानो सार्वरूपस्तु यः कृती ।
धर्मानुकुलयास्तैदं "सार्वधर्मः" प्रकाश्यते ॥ १ ॥
– सें० गुरुपीठाधीशः

(मलपृष्ठ ४) –

संधारज्ञादलेर्ष कुशल हितरूप 'सार्वधर्म' पुरा ।
प्रकटत विलसे भूवरि सद्धर्मा सानुरोधग्राम्रगिरा ॥१॥

विशेष माहिती – माहिती वर्ष ३ अंक ४ ची. दीपसंचमी = कार्तिक शु. ५. २४६३ हा आकडा वीरसंवत किंवा वीरनिर्वाण शकाचा. इंग्रजी तारीख वर दिली आहे. नावापूर्वीची विशेषणे -- 'श्री से. (सैतवाल) जैनसमाज हित-वर्धक मण्डळाचे मासिक मुखपत्र.' चालकाग्रणी – श्री. बळवंतराव वि. गिह्ळकर, नागपूर. आर्थिक अडचणीमुळे बंद करावे लागले.

[वादेधुमाळे कारजा]

वर्ष ३ – अंक... ४ दीपसंचमी २४६३ (दि. १९ नवंबर १९३६) दिवाळीचा खास महिलांक.

(श्री)सांवतामाळी

त्रैमासिक : संपादक – जगन्नाथ विठ्ठल गीते. प्रकाशक – धोंडीबा पाडूजी क्षत्तर, मुंबई. वा. व. रु. १. अंकात ४० पृष्ठे. ७'२ × ४'९. प्रथमांक – कार्तिक शु. १ श. १८४०.

उद्देश – माळी शिक्षण परिषदेच्या विद्यमाने प्रसिद्ध होणारे.

ध्रीदवाक्य –

नहि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ॥
घडो ज्ञपवाची करीं अल्पसेवा ।
तपालागि देई सदा सौख्यठेवा ।
असे मागणे हेचि आजी तुम्हाला ।
नमस्कार श्रीसांवता माळियाला ॥

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक २ वर माघ संवत १९७३ छापले आहे ते इतर माहितीशी जमत नाही. संवत १९७५ पाहिजे. वर्ष २ चा वर्षारंभ चैत्र श. १८४१ पासून धरलेला दिसतो.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ कार्तिक १८४०, २ माघ १८४० (माघ संवत १९७३ !).
वर्ष २ – अंक ... ३ अश्विन १८४१—.

साहित्य

द्वैमासिक : संपादक – वा. रा. ढवळे. प्रकाशक – र. दि. देसाई, नवभारत प्रकाशन संस्था, मुंबई. वा. व. रु. ५. फु. अं. ८१२. अंकात सुमारे ७६ पृष्ठे. ९'८ × ६'६. प्रथमांक (पुष्प) – जानेवारी १९४७/द्वैमासिक – आगस्ट १९४७. पुढे चालू.

उद्देश – मुंबई मराठी साहित्य संघाच्या (स्थापना २१ - ७ - १९३५) विद्यमाने. "वाङ्मयीन व्यासपीठावरून झालेली भाषणे संपूर्ण प्रसिद्ध करणे व इतर भारतीय भाषातील कलापूर्ण ललित साहित्य मराठीत आणणे." स्वरूप – शब्दचित्र, पर्णचित्रे, कविता, लेख, वाङ्मयचर्चा, वाङ्मयीन भाषणे इ.

विशेष माहिती – मुंबई मराठी साहित्य संघाचे या पूर्वीचे प्रकाशन 'वीणा' मासिक (पाहा 'वीणा') एप्रिल १९३७ ते एप्रिल १९३८. 'साहित्य' पुष्पे या स्वरूपात दोन स्वतंत्र पुष्पे व नतर द्वैमासिक. प्रकाशक –

द्वैमासिक वर्ष १ अ. ना. भालेराव, मुं. म. सा. संघ.

[मसाप, मुंमग्रं]

साहित्य पुष्पे

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९४७, पृ. १८९, रु. २-८-०; २ एप्रिल १९४७ 'नाट्य-महोत्सव साहित्य प्रकाशन' नाट्यविषयक विविधलेखसंग्रह, पृ. १४४, रु. २.

मासिक

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९४७, २ अ, ३ डि, ४ फे १९४८, ५ ए, ६ जून १९४८. आगस्ट १९४७ ते जून १९४८. अंक ३ दिवाळी अंक.

वर्ष २ – अंक १ आगस्ट १९४८, २ अ, ३ डि,... ५ मे १९४९, ६ जुलै १९४९. आगस्ट १९४८ ते जुलै १९४९. अंक २ दिवाळी अंक, अंक ३ नाट्यमहोत्सव अंक.

वर्ष ३ – अंक १ अक्टोबर १९४९, ..., ३ फे १९५०, ४ मे, ५ जु - आ, ६ नवंबर १९५०. अक्टोबर १९४९ ते नवंबर १९५० अंक १ दिवाळी अंक, अंक ४ महाराष्ट्र साहित्य संमेलन विशेषांक, अंक ६ दिवाळी अंक.

साहित्यसंग्रह

मासिक : प्रकाशक – दामोदर सावळाराम आणि मंडळी, मुंबई, यांच्याकरता जगनाथ लक्ष्मण जोशी. मुद्रक – इंदुप्रकाश इलेक्ट्रिक प्रि.प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २. पु. अं. ८३. अंकात ७२ पृष्ठे. ९·६ × ७·४. प्रथमांक – जानेवारी १९३८.

उद्देश – रिव्ह्यू ऑफ रिव्ह्यूजच्या धर्तीवर – संपादक, मुद्रक, प्रकाशक, वाचनालये, साहित्यिक, संशोधक व अभ्यासू इत्यादिकांना आवश्यक ज्ञानासाठी साह्य करणे. स्वरूप – विविध विषयांवरील लेख, ठिकठिकाणच्या संशोधनाची मोगवारा, नियतकालिकांची संकलित माहिती, पुस्तकाचा परामर्श, दुर्मिळ ग्रंथांचे पुनर्मुद्रण. 'माझी छाति मल्ली', 'साहित्य सत्कार', 'जगाचा वृत्त' इ. सदरे. अर्वाचीन मराठी कवितांचे नवनीत.

विशेष माहिती – ग्रंथसंपादक व प्रकाशक मंडळींच्या नियमाने प्रसिद्ध होत यात गोविंद बळवंत मार्कंडेलिखित 'मराठी साहित्यिकांची नामसूचि' पृ. २४१–२५५. 'कर्मयोगी गीता' (रंगनाथस्वामीकृत विस्तृत टीका) क्रमशः

[मुंमग्रं, मग्रं, जग्रं

वर्ष १ – अंक १, (२ - ३), ४ ते ८ (९ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९३८ पृ.६९२ + ४८. अंक ४ एप्रिल वार्षिक महाराष्ट्र साहित्य संमेलन मुंबई खास अंक.

साहित्य सहकार

मासिक : प्रकाशक – नारायण माल्वेर्ड सर्वेदे, साहित्य सहकार संघ लि. करिता, मुंबई. मुद्रक – फेमस प्रिंटर्स, मुंबई. वा. व. रु. १८८. पु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ७·८ × ६·२. प्रथमांक – १५ जुलै १९५०. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – साहित्य सहकार संघ लिमिटेड (स्थापना १ ऑक्टोबर १९४९) व महाराष्ट्र ग्रंथालय संघ (स्थापना ११ सप्टेंबर १९४९) यांच्या नियमाने. स्वरूप – लेखकांचा परिचय, नवे साहित्य, मागील महिन्यात प्रसिद्ध झालेल्या पुस्तकांची वर्णनात्मक यादी, महाराष्ट्र ग्रंथालयसंघवार्ता, ग्रंथालयविषयक लेख, साहित्यवार्ता. महाराष्ट्रीय ग्रंथालय चळवळीचा पुरस्कार.

विशेष माहिती – वर्ष १ अंक १ पासून प्रकाशनाची तारीख प्रतिमास पंधरावी होती ती अंक (६ - ७) डि - जानेवारी पासून पहिली करण्यात आली.

[ठेवों, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९५० ते ५, (६ - ७) डिसेंबर जानेवारी १९५१.

सिद्धपदार्थशास्त्र

त्रैमासिक : संपादक — नारायण व्यंकाजी शेत. प्रकाशक — मुंबई. वा. व. रु. ५, मागाहून रु. ६॥८. अंकात सु. १५० पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक — एप्रिल १८७८.

उद्देश — शास्त्रीय विषयावरील ग्रंथ स्वभाषेत असावे, अभ्यासाने पुष्कळ लोकांस त्याची माहिती व्हावी. स्वरूप — सचित्र, स्पष्टीकरणार्थ आकृतीसह. पुस्तकात येणाऱ्या विषयाचा अनुक्रम — प्रकरणे — १ पदार्थविज्ञानशास्त्र, २ ज्योतिषशास्त्र, ३ भूगर्भशास्त्र, ४ प्राणिधर्मशास्त्र आणि ५. वनस्पतिविद्या.

विशेष माहिती — संपादक — नारायण व्यंकाजी शेत, गणिताचे व संस्कृताचे असिस्टंट प्रोफेसर, फ्री जनरल असेंब्लीज इन्स्टिट्यूशन, मुंबई. पुस्तके मागविण्याचा पत्ता — विविधज्ञानविस्तार ऑफिस किंवा ग्रंथकर्ता.

[मुंमसं]

वर्ष १ — अंक १ एप्रिल १८७८. शास्त्रमालेतील प्रथम प्रकरण 'पदार्थविज्ञानशास्त्र' यातील प्रथम विषय ' पदार्थांची घटना ', त्यावरील पुस्तक.

सिद्धान्त—हृदय

मासिक : संपादक — एल्. बी. ठाकूर. प्रकाशक — संपादक, पुणे. मुद्रक — आनंद छा. पुणे. वा. व. रु. २॥८. फु. अं. ॥४. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक — जानेवारी १९२८.

उद्देश — संसार सुखमय कसा होईल, स्वधर्म म्हणजे काय व अधर्म म्हणजे काय, त्याची फोड करणे. स्वरूप — स्वधर्म, ज्ञानविज्ञान, मस्ती, भौतिकशास्त्रविषय, शिल्पकला इ. विषयावरील व आरोग्यविषयक वगैरे लेख, कविता, गोष्टी, मराठी क्वचित हिंदी भाषेतील लेख (लेखकास सूचना).

ध्येयवाक्य —

सत् वरा सुज्ञ हो। करा सुखाचा सेवा।
ईश्वरी धर्म हा। निश्चय मनि ठेवा॥

[दवापो, मुमग्रं, रानिडेरे]

वर्ष १ — अंक १ जानेवारी १९२८, २,..., ४, ५, ६ जून १९२८ —.

सिद्धार्थ

पाक्षिक : संपादक — वि. मा. दैरकर. प्रकाशक — संपादक, नागपूर. वा. व. रु. ७. ९·६ × ७·१. प्रथमांक — (सप्टेंबर १९४७).

उद्देश — 'शेड्यूल्ड् कास्ट्स् फेडरेशन'च्या ध्येयाचा व पुरोगामी वाङ्मयाचा पुरस्कार करणारे निर्भीड पाक्षिक.

[यावास मटणाव]

वर्ष १ — अंक...९ जानेवारी १९४८ विशेषांक.

सिन्धु दीप

मासिक : संपादक — पा. तु. कादळगावकर. प्रकाशक — माधव गोविंद बोले, मुंबई. वा. व. रु. १॥१२. फु. अं. ॥२. अंकात ९·६ × ६·६. प्रथमांक — (सप्टेंबर १९३६).

स्वरूप — विनोदी शिक्षणाने महाराष्ट्राचे मनरंजन करणारे [ज्ञानमंदिर वर्ष २ अंक २४ डिसेंबर १९३६, पृ. ८३]

वर्ष १ — अंक..., (३ - ४) नोव्हेंबर-डिसेंबर १९३६ —.

सीमंतिनी

मासिक : संपादक — (कर्त्री) सौ. कृष्णाबाई माळवदकर. प्रकाशक — संपादक, पुणे. मुद्रक — संजीविनी छापखाना, पुणे. वा. व. रु. २॥४. फु. अं. ॥४. अंकात २४ पृष्ठे. ८ × ५·१. प्रथमांक — श्रावण शु. १८१७.

उद्देश — कुलीन स्त्रिया व मुलामुलींकरिता. कुटुंबात लागणाऱ्या गोष्टींचे ज्ञान देऊन अधिक

वाचण्याची गोडी लावणे. स्वरूप – सचित्र, गोष्टी, चरित्रे, कहाण्या, उखाणे, गाणी, शिवणकाम, स्वयंपाक, रांगोळी, बाळमेवा, अनाथ विधवांसाठी घरबसल्या धंदे.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ श्रावण १८१७, २ मा,..., ४ कार्तिक १८१७.

सुधाकर

मासिक : संपादक – दामोदर कृष्ण केतकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. ०१२. अंकात १६ पृष्ठे. ६.६ × ४.७. प्रथमांक – कार्तिक शु. ७ श.१८३६. पुढे चालू (१९१८ ?) (वर्ष – पुष्प).

उद्देश – कै. पितामह काशीनाथ सखाराम केतकर यांच्या स्मरणार्थ. धार्मिक आणि नैतिकदृष्ट्या अनुकरणीय, प्रागतिक सुविचारास परिपोषक आणि सामाजिकदृष्ट्या मननीय साहित्य प्रकाशणे. स्वरूप – कविता, गोष्टी, लेख इ.

ब्रीदवाक्य –

(१)
नक्षत्राणि बहूनि सन्ति परितः पूर्णोदयान्यम्बरे ।
किं तैः शान्तिमुपैति दीर्घतिमिरं किं वार्धिरुज्जृंमते ।
किं स्यादार्तचकोरपारणविधिर्भ्रान्तः सुधादीधिते ।
तन्नून भुवनैकतापशमनः श्लाघ्यस्तवैवोदयः ॥
(२)
' सुधाकर ' सुधारणा करिल वाङ्मयामाजी ।

विशेष माहिती – अंकात प्रत्येक पृष्ठाच्या शीर्षभागी ' सुधाकर नूतन पुस्तकमाला ' असा नियतकालिकाचा नामोल्लेख आढळतो. पुढे १ सप्टेंबर १९१८ तारखेच्या ' दादा काँग्रेस खास अंका'ची नोंद आढळते. पुढे चालू होते ?

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ कार्तिक १८३६, ते ५ फा १८३६, (६ - ७) चैत्र - वैशाख १८३७—.

सुबोध

मासिक ; संपादक – सावळाराम घनश्याम कंटक. प्रकाशक – चारुदत्त रामचंद्र देसाई, बेळगाव, मुरगाव हार्बर (गोवा). मुद्रक – तरुण-भारत छा. बेळगाव. वा. व. रु. ३. फु. अं.०४. अंकात ४८ पृष्ठे. ८.५ × ५.४. प्रथमांक – (माला १९२८), मासिक नवंबर १९३१.

स्वरूप – संकीर्ण विषय.

विशेष माहिती – ' सुबोध ' मासिकाचे पूर्वस्वरूप ' सुबोध वाङ्मय प्रसारक माला ' ही कुचकडे येथे निघाली. या पुस्तकमालेतून *' आर्य स्त्री '* कादंबरी, एक कथा संग्रह व इतर दोन पुस्तके १९२८ ते १९३० पर्यंत प्रसिद्ध झाली. पुढे मालेचे मासिकात रूपांतर [*'गोमंतकीय नियतकालिके'*, १९६५, पृ. ५९]. वर्ष २ अंक ९ व (१० - ११) यामध्ये *'गोमंतकातील* (मराठी) नियतकालिके अल्पजीवी का ? ' ही लेखमाला.

[गोहिंभ मुंबई, मडगाव, आकुडे.

[वर्ष १ – अंक ' सुबोधवाङ्मयप्रसारक माला '.

मासिक

वर्ष २ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९, (१० - ११), १२. नवंबर १९३१ ते अक्टोबर १९३२.

वर्ष ३ – अंक + १ ते ४, (५ - ६), ७ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३३. (शेवटच्या अंकाचे प्रकाशन, १८ जून १९३४). अंक १२ कोरडहट्टकर विशेषांक.

सुबोध इंदु

मासिक : अंकात १६ पृष्ठे. ९.२ × ६.४. प्रथमांक – मार्च १९०३.

उद्देश – मनोरंजन. स्वरूप – नाटक, कथा, कादंबरी इ. 'गणपत विजय नाटक' उर्फ विजयानंद सरस्वती नाटक, 'प्रेमसुंदरी ' कादंबरी.

[आकडे]

वर्ष १ – अंक १ मार्च १९०३.

सुबोधमाला

मासिक : संपादक – काशीराव बापूजी देशमुख. प्रकाशक – संपादक, अमरावती, वर्धा. मुद्रक – विद्यासागर छा. अमरावती. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८३. ७·२×४.८. प्रथमांक – जानेवारी १९१६. (वर्ष ६ – सर- पुष्प, सलग अंकक्रमांक ६१ पासून ७२ पर्यंत).

उद्देश – बहुजनसमाज सज्ञान व शहाणा बनविण्यासाठी. वर्ष २ वर – मराठा शिक्षण परिषदेच्या विद्यमाने प्रसिद्ध होणारे.

ब्रीदवाक्य –

सत्य सकळांचा दाता भगवान ।
सर्व करी पूर्ण मनोरथ ॥
तुका म्हणे येथें पाहिजे जातीचे ।
येरा गबाळ्याचे काम नाही ॥

(वर्ष ५)

नोच्चार्यो विफ्लोऽपि दूपणपदं दूष्यस्तु कामो लघु. ।

विशेष माहिती – *शिवशक* – वर्ष ६ व ७ यावर राज्याभिषेकशकाचा निर्देश. *संपादक* – वर्ष ५ बळवंत भास्कर देशमुख; वर्ष ६ नीलकंठ सदाशिव देशमुख (प्रकाशक), वर्धा. *प्रकाशक* – वर्ष ५ के. बी. देशमुख. *वार्षिक वर्गणी* – वर्ष ५ रु. २, वर्ष ७ रु ३. आकार – वर्ष ५ अंक ३–८·४ ×५·४. मुद्रक – वर्ष ६ अनंत वैभव छा. वर्धा.

[आकडे]

वर्ष १ – अंक १, २, (३ - ४), (५ - ६), (७ - ८), (९ - १०), ११, १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१६.

वर्ष २ – अंक १, (२ - ३), ४, (५ - ६), ७ ते ९, (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१७.

वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १९१८, (२ - ३), ४ ते ११ नवंबर १९१८ .....

वर्ष ४ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१९.

वर्ष ५ – अंक १ जानेवारी १९२० ते ४, (५ - ६), ७ व ते ९ सप्टेंबर १९२०...

वर्ष ६ – अंक + ६१ ते ६८, (६९ – ७०), (७१ - ७२). अक्टोबर १९२१ ते सप्टेंबर १९२२.

वर्ष ७ – अंक + १ मार्च १९२३, २ ए(?), + ३ मे १९२५ ते १२ फेब्रुवारी मार्च (?) १९२६.

सुभाष्य - चंद्रिका

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) पांडुरंग बळवंत देवस्. प्रकाशक – संपादक, सातारा. मुद्रक – सत्यमित्र छा. सातारा. वा. व. रु. ८१३. मागाहून रु. १८१०. फु. अं. ८२, ६·७ × ४·५. प्रथमांक – जानेवारी १८८७.

स्वरूप – उपयुक्त व मनोरंजक. चुटके, सुभाष्ये, कविता, नाटक, आख्यायिका, लोकवृत्त.

ब्रीदवाक्य –

महा वज्र गमे नरा नृप गमे काम स्वयं स्त्रीजना ।
गोळ्या आत नृपा खळा प्रभु शिशू मातापित्याच्या मना ।

कथा मृत्यु अशक्त पामरजना सतासि तत्त्वामृत ।
श्रीगोपाळन यादवा हरि दिसे रंगात रामान्वित ॥

विशेष माहिती – “ अक्टोबर १८८७ पासून ‘ सुभाष्यचंद्रिका ’ ‘ महाराष्ट्र कोकिल ’ (सातारा) या मासिकामध्ये सामील केली. ” पाहा ‘ महाराष्ट्र कोकिल ’ सातारा १८८७.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८८७ ते (९ सप्टेंबर ?)

सुमन

मासिक : संपादक – वासुदेव कृष्ण भावे. प्रकाशक – दामोदर पांडुरंग आगाशे, अम्बिाग. मुद्रक – सद्बोधप्रकाश छापखाना, अम्बिाग. शा. व. स. १८१२. फु. अ. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·२ X ४·९. प्रथमांक – जानेवारी १९२३. (क्वचित सलग अंकक्रमांक)

उद्देश – मुलामुलींकरिता सचित्र मासिक. स्वरूप – सचित्र.

ब्रीदवाक्य –

जैसे जयासि पाहिजे ।
तैसे तयासि देइजे ॥ – श्रीसमर्थ

विशेष माहिती – वर्ष ३ – संपादक उच्चतम ध्येयाच्या पूर्ततेसाठी दुसरीकडे (अमळनेर) गेले. वर्ष ३ अंक ७ ते १२ यावर ३१ ते ३६ असे सलग अंकक्रमांक. वर्ष ४ व ५ याचे संपादक रा. म. चिटणीस. " श्री. भावे यांनी अमळनेरास ' बाल वसंत ' नावाचे मासिक सुमारे तीन वर्षे चालविले व पुढे श्री. नरहर अनंत देशपांडे व नंतर छापखान्याचे मालक श्री. खरवंडीकर हे त्याचे संपादक झाले." – 'मराठी पत्रकार परिषद जळगाव स्मृति-पुष्प,' पृ. ८९ (पाहा – 'बाल–वसंत' मासिक, ह्या सूचीचा वर्णन विभाग, पृ. १७८).

[मुमग्रं]

वर्ष १ ते ४ अंक प्रत्येकी १ ते १२. वर्ष २ व ३ बरेच जोड अंक. जानेवारी १९२३ ते डिसेंबर १९२६. (चार वर्षे). वर्ष ४ अंक ४ ए १९२६ वसंत–अंक.
वर्ष ५ – अंक १ जानेवारी १९२७, २, (३ - ६) मार्च - जून १९२७—.

समन

वर्ष २ – ७·२ X ४·८. प्रथमांक – जुलै १९४९.

उद्देश – मुलामुलींकरिता. स्वरूप – सचित्र.

[राजारामदास नागपूर]

वर्ष १ – अंक १ ते १०, (११ - १२). जुलै १९४९ ते जून १९५०. अंक ४ अ दिवाळी अंक.
वर्ष २ – अंक १ जुलै १९५०, २ आगस्ट—.

सुमार्गदर्शक

मासिक : प्रकाशक – परशुराम भिकाजी माटये, रत्नागिरी. मुद्रक – जगन्मित्र (शिळा छा.) रत्नागिरी. शा. व. स. २८८. फु. अ. ८५,८६. अंकात १६ पृष्ठे. ८·३ X ६·६. प्रथमांक – सप्टेंबर १८६८.

उद्देश – सर्वांस वाचण्याकरिता मनोरंजक व आल्हादकारक. स्वरूप – निबंध, भाषा, प्रश्न, कोड्या, गोष्टी इ. विविध विषय.
वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १८६८.

सुमित्र

मासिक : प्रकाशक – रामचंद्र गोपाळ चिटणीस, स्टू. लि. आणि सा. सोसायटी. मुंबई. मुद्रक – गणपत कृष्णाजी, मुंबई. फु. अ. ८१. अंकात २० सलग पृष्ठे. ६·६ X ४, प्रथमांक – आगस्ट १८५५. (पुस्तक - अंक)

उद्देश – स्टूडन्ट्स लिटररी ॲण्ड सायंटिफिक सोसायटीच्या शाळातर्फे 'मराठी मुलींचे मासिक.' स्वरूप – स्त्रियांच्या अंत करणास उपदेश होऊन त्यांची वर्तणूक सुधारेल अशा प्रकारचे निरंतर विषय लिहिले जातील. —

स्टुडंट्स् लिटररी ॲण्ड सायंटिफिक सोसायटीचा १८५७ – ५८ चा अहवाल. [अवतरण : वा. ल. कुलकर्णी – 'मराठी ज्ञानप्रसारक', पृ. २७ टीप]

[मॅग्लिफ्फर्ड]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १८५५ ते जुलै १८५६.

वर्ष २ – अंक १ आगस्ट १८५६ ते १० मे १८५७—.

सुवर्ण

मासिक : संपादक – नारायण रामचंद्र मोरे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. अंकात ६४, ८० पृष्ठे. ८·३ × ६·१. प्रथमांक – जून १९३४.

उद्देश – विविध कलावर विशेष भर देऊन मनोरंजनाबरोबर लोकशिक्षण देणे. **स्वरूप** – सचित्र. तीन चार आर्ट पेपरवरील चित्रे. सर्वांगी वाङ्मय.

विशेष माहिती – मध्यंतरी सुमारे एक वर्ष गाळल्यामुळे तिसऱ्या वर्षाचा आरंभ जून १९३७ त केलेला दिसतो. *पा. वर्णनी* – वर्ष ३ अंक ४ रु. १, फु. अं. ८१८३.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जून १९३४ ते ८ जानेवारी १९३५.... अंक ५ दिवाळी अंक.

वर्ष २ – अंक ... (४ - ५) स · अ ३५, ६ न ते १० मा १९३६, अंक ११ एप्रिल १९३६.... अंक (४ - ५) दिवाळी अंक. [मध्यंतरी नोव्हेंबर १९३६ दिवाळी अंक फक्त ?]

वर्ष ३ – अंक + १ जून १९३७, + २ न ३७, + ३ मा १९३८, ४ ए (?), + ५ जु, ६ आ, ७ स, ८ अ. अंक ८ दिवाळी अंक.

सुवर्णकार जगत्

मासिक : संपादक – के. जे. पाटरे. प्रकाशक – नागपूर. अंकात ८९ पृष्ठे. ९·७ × ७·४. प्रथमांक – नोव्हेंबर १९४८.

स्वरूप – सचित्र.

वर्ष १ – अंक १ नोव्हेंबर १९४८ दिवाळी अंक कि. ८१४.

सुवर्णमाला

मासिक / द्वैमासिक : संपादक – एकनाथ गणेश माडारे. प्रकाशक – तुकाराम गणपत आणि कंपनी, मुंबई. मुद्रक – तत्त्वविवेचक छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १ आगाऊ. ट. ख. ८३. फु. अं. ८६. अंकात ४८ (वर्ष २) पृष्ठे. ८·२ × ५·३. प्रथमांक – (कार्तिक श. १८२२). शेवटचा अंक अश्विन १८२५. (पुस्तक–अंक).

स्वरूप – सामाजिक, प्रासादिक, नैतिक व ऐतिहासिक विषयावर उपयुक्त लेख. स्त्रियांकरिता बोधपर गोष्टी, रूपके, कविता इ.

ब्रीदवाक्य –

जगद्गुरुजनशीला कविकृतलीला सरस्वती जयतु
सरसा सालंकारा सुपदन्यासा सुवर्णमयमूर्तिः ॥

– काव्यचंद्रिका

विशेष माहिती – "सुवर्णमाला हे तारमास्तराच्या सुप्रसिद्ध संपाचे अशत: स्मारक आहे." (संदर्भ – 'सुवर्णमाला' पुस्तक २ अंक २ मल पृष्ठ २). 'द्वैमासिक बद्दल' 'द्विमासिक पुस्तक' असा निर्देश. प्रकाशक – गणपतराव तुकाराम आणि कंपनी असेही नाव आढळते. वर्ष २ अंक ६ – "हा अंक जसा दुसऱ्या वर्षाच्या अखेरीचा होय तसा तो एकंदर सुवर्णमालेच्याही अखेरीचा होय," असे छापून बंद केले.

[मुंबई]

मासिक.

वर्ष १ – अंक ...... (७, ८, ९) पौ, मा, फा १८३१, (१०, ११, १२) चै, वै, ज्ये १८३२. पुढे अंक ना नाहीत.

छमासिक.

वर्ष २ – अंक + १ कार्तिक, व मार्गशीर्ष १८३४, २ पौष २४, ३ फा १८२४ व चै १८२५, ४ वै ज्ये, ५ आ श्रा, ६ भाद्रपद व अश्विन १८२५.

सुवर्णमाला

नऊ अंकी (सणवार) / मासिक : संपादक – (पुरुषोत्तम विश्राम मावजी). प्रकाशक – पुरुषोत्तम आणि कंपनी, मुंबई. मुद्रक – रवी आर्ट प्रिंटिंग वर्क्स. गा. व. क. २. पु. अं. ८४. अंकात १२ पृष्ठे. ६ × ४·७. प्रथमांक – अश्विन शुद्ध १० श. १८३१ (संवत १९६५, ई. १९०९). (वर्ष – रु)

उद्देश – दसऱ्याच्या व इतर सणांच्या प्रसंगी देवादिकांच्या चित्रांनी व साधुसत्पुरुषांच्या ... युक्त अशी महान पुस्तके एकत्रित ... करण्यासाठी अनेक भाषांत काढून सामाजिक व सर्व जातींमध्ये दळणवळण वाढविणे. धर्मविषयी, पुराणाविषयी व साधुपुरुषांविषयी प्रेम उत्पन्न करणे. स्वरूप – नामांकित चित्रकारांची आर्टपेपरवरील रंगीत व साधी चित्रे. पौराणिक, धार्मिक, ऐतिहासिक व इतर देवादिकांची व प्रसंगांची चित्रे. संस्कृत, हिंदी, गुजराती, मराठी भाषांतून बोधामृतवचने व इंग्रजी, गुजराती, मराठी, हिंदी भाषांतून चित्रांची वर्णने इ.

विशेष माहिती – " विजयादशमीच्या मंगलप्रसंगी आपट्याची पाने सुवर्ण म्हणून देण्याचा प्रघात आपणामध्ये प्रचलित आहे. या प्रसंगी त्याऐवजी सुवर्णयुक्त सचित्र व सुंदर पुस्तक सुवर्ण म्हणून देण्याचा प्रघात सुरू केला तर त्याचा उपयोग अधिक होईल. " इतर भाषा – 'इंग्लिश ऑफिस' – हिंदू मासिके ... ... विषय – पुढील नऊ सणांचे १५ विषय खालीलप्रमाणे – १ दसरा, २ दिवाळी, ३ महाशिवरात्र, ४ होळी-पौर्णिमा, ५ गुढीपाडवा, ६ रामनवमी, ७ नारळी-पौर्णिमा, ८ कृष्णाष्टमी, ९ गणेशचतुर्थी. ... – वर्ष ४ पासून २८, २९. आणि नव अंक प्रकाशनाचा. पृष्ठे – वर्ष ४ पासून ३२. आकार – वर्ष ५ पासून अधिक लांबी-रुंदी ८·४ × ५·८. ... – अंक ५८-५९ पुरुषोत्तम विश्राम मावजी. पुनर्मुद्रण – वर्ष १ अंक २ दिवाळीच्या अंकाची ४ थी आवृत्ती. ... – वर्ष ६ पासून दर अंकात एक ... चित्र. वर्ष ६ पासून काही अंक ... इंग्रजीत.

[मराठी पुणे, ... , मुंबई]

नऊ अंकी (सणवार) – अंकापुढे सणाचे व विषयांचे नाव –

वर्ष १ – ९ अंक : १ दसरा, २ दिवाळी, ३ महाशिवरात्र, ४ होळी, ५ गुढीपाडवा, ६ रामनवमी, ७ नारळी पौर्णिमा, ८ श्रीकृष्ण-जन्म, ९ गणेशमाहात्म्य. अश्विन १८३१ ते भाद्रपद १८३२.

वर्ष २ – ९ अंक : १ शाकुंतल (१), २ मेघदूत, ३ महाशिवरात्र, ४ सती अनसूया दत्तावतार, ५ नलदमयंती (१), ६ रामायण अयोध्या पूर्वार्ध, ७ सती सावित्री, ८ रुक्मिणी स्वयंवर, ९ गणेश-माहात्म्य. अश्विन १८३२ ते भाद्रपद १८३३.

वर्ष ३ – ९ अंक : १ शाकुंतल (२) नाटकाचा ४ था अंक, २ मृच्छकटिक, ३ श्रीशिवपुराण ४१ वा अध्याय, ४ नलदमयंती(२), ५ गीतगोविंद, ६ रामायण अयोध्या उत्तरार्ध, ७ च्यवन. सती सुकन्या, ८ प्रद्युम्नजन्म स्यमंतकमणी, ९ चतुर्थीव्रत. अश्विन १८३३ ते भाद्रपद १८३४.

वर्ष ४ – ९ अक : २८ विक्रमोर्वशी, २९ भगवद्गीता, ३० सक्रान्ति–भगवद्गीता अ. ७ ते १२, ३१ श्रीशिवपुराण, ३२ शालि. शकाचे १२ महिने, ३३ रामायण अरण्य काड, ३४ आषाढी एकादशी भगवद्गीता अ. १३ - १८, ३५ उपाहरण, ३६ गणेशमाहात्म्य रामोपाख्यान. अश्विन १८३४ ते भाद्रपद १८३५.

मासिक

वर्ष ५ – अक ३७ विजयादशमी कादबरी (१), ३८ दीपावली सुभद्राहरण, ३९ दत्तजयती कादबरी (२), ४० संक्राती श्रीसमर्थ चरित्र, ४१ महाशिवरात्र शिवपुराण, ४२ श्रीशिवचरित्र, ४३ रामायण, ४४ प्रल्हादचरित्र, ४५ श्रीशिवचरित्र (२), ४६ श्रीशिवचरित्र (३), ४७ श्रीशिवचरित्र (४), ४८ श्रीशिवचरित्र (५). अक्टोबर १९१३ ते सप्टबर १९१४.

वर्ष ६ – अक.. ५३ फे १९१५ ऐति० पुरुष मा. २, ५४ मा रेसिस अँड् ट्राइब्स इन इडिया, ..., (५८ - ५९) आगस्ट १९१५ हिस्टॉरिकल पर्सनेजिस पार्ट श्री—.

सुविचारमाला

मासिक : सपादक – पाडुरग दामोदर पैठणकर प्रकाशक – सपादक, राजुरी (पुणे). मुद्रक – जगद्धितेच्छु छा. पुणे. वा. व. रु. २८६. फु. अं. ८५. अकात ५०, ६० पृष्ठे. ७.२ × ४.२. प्रथमाक – जुलै १९०३. (पुस्तक - अक)

स्वरूप – कादबरी, कविता, गोष्टी इ. (नाटकाशिवाय). धर्म इतिहासादी सकीर्ण विषय.

ब्रीदवाक्य –

अनेकसशयोच्छेदि परोक्षार्थस्य दर्शकम् ।
सर्वस्य लोचनं शास्त्र यस्य नास्त्यन्ध एव सः ॥

[मुमग्र]

वर्ष १ – अक १ जुलै १९०३, ..., ३ सप्टबर १९०३ —.

सुविचारसमागम

मासिक : सपादक – (श्री. मोती बुलासा, बी. ए.). प्रकाशक – भाऊ गोविंद सापकर, पुणे. मुद्रक – ज्ञानचक्षु छापखाना, पुणे. वा. व. पुण्यात व लायब्रऱ्याना रु. २८८; इतराना रु. ३. फु. अं. ८५. अंकात प्रकरणवार ४० पृष्ठे. ८.५ × ५.४. प्रथमाक – मे, १८९८. (पुस्तक - अक)

उद्देश – मनोरजनाच्या द्वारे का होईना उच्च मनोवृत्ती सपादन करण्याकडे लोकाची मनोवृत्ती व्हावी व सोप्या भाषेच्या योगाने वाङ्मय व शास्त्रे अशा गहन विषयाकडे त्याचे मन वळवावे. *स्वरूप* – आबालवृद्ध स्त्रीपुरुषास वाचण्याजोगे मनोरजक व उपदेशपर वाङ्मय व शास्त्रीय विषयावर सोप्या भाषेत निबध, कविता, नाटके, कादबऱ्या, गोष्टी, इतिहास, चरित्रे, स्थलवर्णने, नवीन पुस्तकावर टीका इ., सचित्र चरित्रे.

विशेष माहिती – ' ए मंथली जर्नल फॉर लेडीज अँड जटलमेन '. *उत्पादक आणि सपादक* – प्रा. मोती बुलासा. प्रकाशन – वर्ष २ अंक ६ पासून मुखपृष्ठावर शेवटी ' तयार ता. १० जानेवारी १९००, ' अशा स्वरूपाची नोंद सुरू. वर्षारभ – वर्ष ३ अंक १ पासून जानेवारी जाहीर केला. यात प्रा. मोती बुलासा यत्चे ' मराठी भाषेची सद्य स्थिती ' व ' आमच्या नाटक मंडळ्या ' आणि के. व्ही. लक्ष्मणराव याचा ' पचवटीस्थलनिर्णय परीक्षण ' इत्यादी लेख प्रसिद्ध झाले.

[मुमग्र, पुमम, जग्र]

वर्ष १ – अक १ ते १२. मे १८९८ ते एप्रिल १८९९.

वर्ष २ – अक १ ते १२ मे १८९९ ते एप्रिल १९०० (प्रकाशन १२ आगस्ट १९००)

वर्ष ३ – अक + १ जानेवारी १९०१, २, ३ मा (प्रकाशन ३१ मार्च), ४ ए (प्र. २० मे), ५ मे (प्र. २० अक्टोबर १९०१) —.

सुशील

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) बळवंत अनंत शेटणीस (म्यानेजर). प्रकाशक – वेंगुर्ले. मुद्रक – शिळामुद्रित. वा. व. रु. ८८. अंकात १६ पृष्ठे. ७·१ × ४·२. प्रथमांक – अक्टोबर १८९२. (पुस्तक - अंक)

स्वरूप – *कथा, नीतिपर लेख, निबंध,* कविता, चुटके, चरित्रे, नाटके.

ब्रीदवाक्य –

वन्हिस्तस्य जलायते जलनिधिः कुल्यायते तत्क्षणात् ।
मेरुः स्वल्पशिलायते मृगपतेः सद्य. कुरंगायते ॥
व्यालो माल्यगुणायते विषरसः पीयूषवर्षायते ।
यस्याङ्गेऽखिललोकवल्लभतमं 'शीलं' समुन्मीलति ॥

विशेष माहिती – संपादकाचा पत्ता – खवाडी, मुंबई. यात *' राणीचे ग्रंथालय '* हा य लेख.

[पणजी]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १८९२, ते ४ जा ९३, ५, (६ - ९), १०, ११ *आगस्ट* १८९३...

वर्ष २ – अंक + १ आगस्ट १८९४, (२ - ४), ५ ते १२ जुलै १८९५.

सुषमा

मासिक : संपादक – कुंडलराय मोहेकर मालक). प्रकाशक – संपादक, नागपूर. मुद्रक – ोहूण प्रि. प्रेस, नागपूर. वा. व. रु. ६. . अं. *८८, ८१०.* ८·१ × ५·५. प्रथमांक – ागस्ट १९४८. पुढे चालू १९६७. (सहा हिन्याचा ' खंड ' व अंक, वा भाग)

उद्देश – पुढे जावे, अधिक पुढे जावे, ही ाकांक्षा – नव्या भारताचे अभिनव मासिक. भारतीय संस्कृती, जीवन आणि संस्कृती यांच्या ासाठी. स्वरूप – सर्वांगीण, विचारधारा, ..., गांधीवाणी, दौरा (प्रकाशित निवडक विचार), आदेश, तटस्थाचे तरंग, जीवन, कला, साहित्य विषयावर लेख.

ब्रीदवाक्य –

सत्यं शिवं सुंदरम् ।.

विशेष माहिती – *परामर्शसमिति* – य. खु. देशपांडे, यशवंत शास्त्री, ब.गो. गर्गे. *आकार – खंड २–९·१ × ६·१; सल्लागार मंडळ – खंड* ४–वा. ना. देशपांडे, यशवंत शास्त्री. *संचालक* – खंड ४ कुंडलराय मोहेकर. *वा. वर्गणी* – खंड ४ 'द्वयवार्षिक' रु. ११, 'त्रयवार्षिक' रु. १५.

[मुंमग्र, नागपूर युनि. *ला.*, जग्रं]

खंड १ – अंक १ आगस्ट १९४८, २ स, ..., ४ (अक्टोबर ?) नवंबर १९४८ ...

खंड २ – अंक १ ते ६. जानेवारी १९४९ ते जून १९४९. अंक २ ' बापू स्मृति '.

खंड ३ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६. जुलै ते डिसेंबर १९४९.

खंड ४ – अंक १ ते ६. जानेवारी ते जून १९५०.

खंड ५ – अंक + १ आगस्ट १९५० ते ३, (४ - ५) नवंबर - डिसेंबर (१९५०)—. अंक (४ - ५) दिवाळी अंक.

सुज्ञानामृत

मासिक : प्रकाशक – नारायण रघुनाथ मंत्री (ज्ञानसागरकर्ते), कोल्हापूर. मुद्रक – (१) बोधसुधाकर, (२)महाराष्ट्रमित्र, सातारा. वा. व. रु. २ मागाहून रु. ३. फु. अं. ८५. अंकात २० पृष्ठे. ८·५ × ६. प्रथमांक – एप्रिल १८७४.

उद्देश – उपयुक्त विषयाचे मासिक पुस्तक. कुलस्त्रिया व गृहस्थ यांकरिता. *स्वरूप* – रसायनशास्त्र, पाकशास्त्र, वैद्यशास्त्र, ज्योतिषशास्त्र, शेतकीसंबंधी माहिती, करवीर क्षेत्राचे वर्णन, कल्पित कथा, नाटक, निबंध, चमत्कारिक समुद्र, कविता, पुस्तकपरीक्षण इ.

ब्रीदवाक्य –

चंद्रिकाबुधि मथुनी सुज्ञानामृत काढिले बहू सुरस ।
जन हो देवासमसे सेवावाया न असे विषय विरस ॥
[वेंगुर्ले, मुंमम]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. एप्रिल १८७४ ते मार्च १८७६. (दोन वर्षे)

सूर्यकांत

मासिक : संपादकमंडळ – न. का. बावडेकर, श्री. शं. दिघे, ज. नी. कर्वे. प्रकाशक – शंकर त्र्यंबक आवटे, पुणे. वा. व. रु. ४. फु. अं. ८६. अंकात ७२ पृष्ठे. ९.२ × ६.३. प्रथमांक – जुलै १९३२ (?). शेवटचा अंक – वर्ष १ अंक (९ - १२) १९३४ - ३५ (?).

स्वरूप – सचित्र, मलपृष्ठावर तीनरंगी चित्र. कौटुंबिक मासिक. विद्वानविदुषींचे लेख, संकीर्ण वाङ्मय. १० पृष्ठे बालविभाग. कविता, लघुकथा, प्रवासवर्णने, विनोदी लेख, कोडी, ज्योतिषी ठवाटे यांचे मासिक भविष्य.

ब्रीदवाक्य –

प्रभवति शुचिर्बिम्बग्राहे मणिर्न मृदा चयः ।

विशेष माहिती – " प्रो. चाफेकर यांच्या देखरेखीखाली निघणारे अभिनव मासिक. " [जाहिरात, हुदलीकरांचा बालबोध (३) वर्ष १ अंक ७ जुलै १९३२ मलपृष्ठ ४.] " मासिक बंद केले. "

[माहसमं]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९३२ ते ३, (४ - ५), ६, (७ - ८) जा - फे १९३३, ९(९ - १२). अंक (७ - ८) प्रतिमासाधन चौकशी अहवाल; अंक (९ - १२) मोर विशेषांक ' मोरसस्थान वार्षिक १९३४. '

सृष्टिज्ञान

मासिक : संपादक – फळकर भाऊ नगरकर. मुद्रक – इंडियन प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १ आगाऊ. टपालहशील ८६. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८.४ × ५.४. प्रथमांक – जानेवारी १८८५. (पुस्तक - अंक).

स्वरूप – सचित्र. प्रामुख्याने शास्त्रीय व बोधपर, नीतिपर, ज्ञानपर स्फुट विषय. थोर पुरुषांची चरित्रे. भारतवर्षीय ज्योतिषी.

ब्रीदवाक्य –

ज्ञान म्हणजे जाणणे । अज्ञान म्हणजे नेणणे ।
विपरीत ज्ञान म्हणजे देखणे । एकाचे एक ॥
– रामदास (दासबोध).

विशेष माहिती – मुद्रक – पुस्तक १ अंक ९ पासून माजगाव प्रिंटिंग प्रेस. ' टाइम्स ऑफ इंडिया कॅलेंडर ' च्या धर्तीवर १८८५ चे ' सृष्टिज्ञान पंचांग ' काढण्याची योजना आजारामुळे सोडावी लागली. द्वितीयावृत्ती – पहिल्या अंकाची द्वितीयावृत्ती काढली. " ' सृष्टिज्ञान ' मासिकाचा ' ज्ञानदीप ' मासिकात अंतर्भाव होणार म्हणून कित्येक दिवस प्रसिद्ध होत होते ... वेगळे नतर काढले " — विविधज्ञान विस्तार वर्ष १७ अंक १, जानेवारी १८८५.

[मुंमम]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८५.

वर्ष २ – अंक (१ - २) जानेवारी - फेब्रुवारी १८८६ —.

सृष्टिज्ञान

मासिक : संपादकमंडळ – १ वि. ना. माजेकर, २ गो. रा. परांजपे, ३ प्र. रा. आवटी, ४ श्री. ल. आजरेकर, ५ स. बा. हुदलीकर, ६ दि. धो. कर्वे, ७ श. बा. सहस्रबुद्धे. प्रकाशक – श. ब. सहस्रबुद्धे, पुणे. मुद्रक – बालोद्यान छा. पुणे. वा. व. रु. ३, गोवा व परदेश रु. ४. फु. अं. ८४. अंकात ३२ पृष्ठे. ७.२ × ४.८ प्रथमांक – जानेवारी १९२८. पुढे चालू १९६७. (वर्ष–अंक, सन्या अंकक्रमांक)

उद्देश – शास्त्रीय विषयाला वाहिलेले. शास्त्रीय विषयांची आधुनिक संशोधनासह सोप्या मार्फत माहिती देणे. मराठी मार्फत सुलभ व शास्त्र बोध शास्त्रीय वाङ्मय निर्माण करून त्याचा प्रसार करणे. *स्वरूप* – सचित्र, पर्णचित्रे, शास्त्रीय विषयांची रंगीत चित्रे. शास्त्रीय चित्रांनी सुशोभित मलपृष्ठे. *विशेष प्रकारचे ध्येय, विवेचनपद्धती* आणि विषयमर्यादा यांनी कोणत्याही प्रचलित मराठी मासिकाहून भिन्न. रसायन-शास्त्र, भूस्तर-शास्त्र, वैद्यक, ज्योतिष, पदार्थ-विज्ञान, प्राणि व वनस्पति शास्त्र व सलग्न विषय, शास्त्रज्ञांची चरित्रे. वर्ज्य विषय नाहीत. सदरे–रासायनिक गप्पा, ज्ञानाचे कण, प्रश्नोत्तरे, विविध शास्त्रीय माहिती, वैज्ञानिविश्वात (१९४८), संशोधन स्फुटे (१९५०), पत्रव्यवहार.

ब्रीदवाक्य –

[प्रारब्धस्यान्तगमन द्वितीय बुद्धिलक्षणम्।]

विशेष माहिती – पृष्ठे – पहिली दोन वर्षे दहा सहा अंकांना (भाग १ व भाग २) सलग पृष्ठांक. पुढे वर्षाचे सलग पृष्ठांक. वर्ष १ अंक ७ पासून ४८. वर्ष १५–३२. वर्ष १७ अनियमित, वर्ष १८–१६, वर्ष २१–४८. मुद्रक – वर्ष १ अंक ४ लक्ष्मीनारायण छा. मुंबई, अंक ७ साहित्य सेवक छा. पुणे, वर्ष ५ अंक ५९ आर्यभूषण छा. पुणे. *प्रकाशक* – (आर्थिक जबाबदारी) वर्ष १ अंक ४ लक्ष्मीनारायण छा. मुंबई, अंक ७ गणेश महादेव आणि कंपनी, पुणे, वर्ष ५ अंक ५९ पासून आर्यभूषण छा. पुणे. *का. वर्गणी* – वर्ष २९ रु. ५. *सूचि* – प्रथम भागवार व वर्षवार सूचि, चित्रांची यादी व महिनेवार अनुक्रमणिका देत. मध्यंतरी वर्ष १७ ते २० कागदाच्या टंचाईमुळे थोडा संक्षेप केलेला आढळतो. नंतर पुन्हा सविस्तर सुरू केली. प्रसंगोपात्त एकदोन शुद्धिपत्रे (वर्ष ८ व वर्ष २३ पृ ३५६ समोर). *संपादक मंडळ* – वर्ष ७ माजेकर (क्र. १) निधन पावले. वर्ष ८ - सहस्रबुद्धे (क्र. ७) निवृत्त. माजेकरांच्या जागी ८ डॉ. कृ. श्री. म्हसकर – एकूण संख्या ६. वर्ष १० - आजरेकर (क्र.४) निवृत्त. त्यांच्या जागी ९ प्रा. शं. आ. पराडेकर–एकूण संख्या ६. वर्ष ११ – हुदलीकर (क्र. ५) निवृत्त. आणि दोन नवे - १०. डॉ. बि. ना. गोखले, ११ प्रा. क. वा. केळकर – एकूण संख्या ७. वर्ष २१ - आजरेकर (क्र. ३), म्हसकर (क्र. ८), पराडेकर (क्र. ९) निवृत्त आणि पाच नवे - १२ डॉ. मो. वा. चिपळूणकर, १३ डॉ. गो. रा. केळकर, १४ प्रा. ना. ह. फडके, १५ डॉ. न्य. श. महाबळे, १६ डॉ. श्री. द. लिमये. "पहिले वीस वर्षांत प्रा. गो. रा. परांजपे व डॉ. दि. धों. कर्वे यांनीच सर्व खटपट केली आहे. पुढे एक वर्ष (वर्ष २१) डॉ. लिमये व यंदाच्या वर्षी (वर्ष २२) डॉ. मो. वा. चिपळूणकर यांनी संपादनाची जबाबदारी अंगावर घेऊन साह्य केले." वर्ष १८ पासून मुद्रक - प्रकाशकाच्या निर्देशाच्या-बरोबर संपादक – प्रि. गो. रा. परांजपे असा स्वतंत्र निर्देश सुरू. *संपादकीय पत्ता* – रॉयल इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स, मुंबई, वर्ष १९ पासून – प्रा. गो. रा. परांजपे, सुदर्शन, पुणे.

"सृष्टिज्ञान केवळ मुलांचे नाही. प्रौढांनाही मनोरंजक वाटून त्यांना मानसिक उल्हास वाटावा *अशी त्याची रचना आहे. गूढ शास्त्रीय विषया*-शिवाय नेहमीच्या प्रचारातल्या हजारो गोष्टींचा त्यात समावेश आहे." नवनिर्मितीस उत्तेजन – वर्ष १२चा मुख्य उपक्रम परिभाषा संकलित करण्याचा. उत्तम ठरलेल्या निबंधास दर महिन्यास बक्षीस देण्याची संपादकांची योजना. वर्ष २२ – सृष्टि-ज्ञानाची चढाओढ.सृष्टिज्ञानासाठी लेखन करणारास बक्षीस.*भेटी* –वर्ष ६ पुणे येथील महाराष्ट्र शास्त्रीय परिभाषा मंडळाने प्रसिद्ध केलेले 'विश्वाची रचना आणि उत्क्रान्ति' हे पुस्तक त्या मंडळाकडून वाचकास नवीन वर्षाची भेट. वर्ष ८ बडोदे *महाराष्ट्र साहित्य संमेलनातील शास्त्रीय विभागाचे* अध्यक्ष प्रा. गोपाळ रामचंद्र परांजपे यांचे भाषण 'मराठी शास्त्रीय वाङ्मय' ही पुस्तिका अंक ८५ बरोबर. *विशेष पुरवण्या* – (चालू अंकाबरोबर स्वतंत्र पृष्ठे) वर्ष १२ - पारिभाषिक शब्दसंग्रह (पदार्थविज्ञान) – प्रा. गो रा. परांजपे, वर्ष १३ – पारिभाषिक शब्दसंग्रह (रसायन शास्त्र) – डॉ. दि. धों. कर्वे, वर्ष १४ व १५ पारिभाषिक

शब्दसंग्रह (वनस्पति शास्त्र) – प्रा. श्री. आ. परांडेकर. *प्रकाशित वाङ्मय*–या मासिकातून गो. कृ. मराठेलिखित ' आधुनिक शास्त्रसंसार ' अशी लेखमाला प्रकाशित झाली. त्याशिवाय शास्त्रीय निबंधमाला भाग १ (१९३८) व भाग २ (१९४०) ही दोन खंडिशानातील संकलित निबंधाची पुस्तके विद्यापीठाच्या विनंती-वरून पाठ्य-पुस्तके म्हणून तयार करून दिली.

[मुंमग्र, जमं]

वर्ष १ ते ४ – अंक प्रत्येकी १२ (सलग अंक-क्रमांक १ ते ४८). जानेवारी १९२८ ते डिसेंबर १९३१ (चार वर्षे).

वर्ष ५ – अंक ४९ ते ५८, (५९ – ६०). जानेवारी ते डिसेंबर १९३२.

वर्ष ६ – अंक (६१ - ६३), ६४ ते ७२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३३. जोड अंकातील प्रत्येक अंकाचे आरंभ पृष्ठ स्वतंत्र. भेट पुस्तक–' विश्वाची रचना आणि उत्क्रांति. '

वर्ष ७ ते १६ – अंक प्रत्येकी १२ (सलग अंक क्रमांक ७३ ते १९२). जानेवारी १९३४ ते डिसेंबर १९४३ (दहा वर्षे). वर्ष ८ ची भेट व वर्ष १२ ते १५ च्या पुरवण्या वगैरे विशेष माहितीत पाहा.

वर्ष १७ – अंक १९३ ते १९८, (१९९ - २००), २०१, (२०२ - २०३), २०४. जानेवारी ते डिसेंबर १९४४.

वर्षे १८ ते २० – अंक प्रत्येकी १२ (सलग अंकक्रमांक २०५ ते २४०). फक्त २०५ व २०६ वगळून सारे दुमाही जोड अंक. जानेवारी १९४५ ते डिसेंबर १९४७ (तीन वर्षे).

वर्षे २१ ते २३ – अंक प्रत्येकी १२ (सलग अंकक्रमांक २४१ ते २७६). जानेवारी १९४८ ते डिसेंबर १९५० (तीन वर्षे).

सेवक

त्रैमासिक : संपादक – द. ह. अग्निहोत्री. प्रकाशक – संपादक, नॉर्मल स्कूल फॉर मेल्स, अमरावती. मुद्रक – सरस्वती मुद्रणालय, अमरावती. वा. व. द. २. पृ. अं. ८१०. अंदाज ३२ पृष्ठे. ८'९ X ६'७. प्रथमांक – डिसेंबर १९४५, पुढे चालू १९६०.

उद्देश – शिक्षणविषयक, शिक्षकाच्या अडचणी, पालकांच्या अपेक्षा, बालकाच्या गरजा व शिक्षण-शाळांपुढील ध्येय व मार्ग यांची माहिती देणे. महायुद्धोत्तर विद्यालयातील पुनर्घटनेचे स्वरूप दर्शविणे. स्वरूप – नवे प्रयोग, नव्या विचार-प्रणाली, नव्या शिक्षणपद्धती, राष्ट्राच्या गरजाप्रमाणे पाठ्यविषयातील बदल, शिक्षणाचे ध्येय व साधने यांची चर्चा व मार्गदर्शन.

ब्रीदवाक्य –

जरि असेल रसज्ञपणा पुरा ।
जरि परोपकृतीच मनोहरा ।
जरि असे चतुरत्व तरी मुला ।
शिक्षविण्याक्षम छंद नसे भला ॥

.– रे. ना. वा. टिळक

विशेष माहिती – प्रांतिक विद्या-खात्याच्या आश्रयाने निघालेले. ठरलेल्या प्रकाशन तारखा : १५ जुलै, ऑक्टोबर, जानेवारी, मार्च. संपादक – वर्ष १ अंक ४ पु. वि. वैरागकर.

[नॉर्मल स्कूल फॉर मेल्स, अमरावती, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ डिसेंबर १९४५, २ मा १९४६, ३ जुलै, ४ डिसेंबर १९४६. अंक १ मध्ये बालविभाग

वर्ष २ – १ मार्च १९४७, २ ऑ १९४७, ३ जा १९४८, ४ एप्रिल १९४८.

वर्ष ३ – अंक १ आगस्ट १९४८ (= जु-ऑक्टोबर १९४८), २ डि ४८, ३ मा १९४९ अंक १ समाज-शिक्षण विशेषांक (पुनर्मुद्रण मे १९४९).

वर्ष ४ – अंक १ आगस्ट १९४९, २ अ, ३ डिसेंबर १९४९...

वर्ष ५ – अंक १ मार्च १९५०, २ आ, ३ नवंबर १९५०—.

सेवक

मासिक : संपादक — सुंदर बळवंत दीवाण. प्रकाशक — संपादक, ग्रामसेवामंडळाकरिता, वर्धा. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८५. अंकात ४८ पृष्ठे. ७·२ X ४·८. प्रथमांक जानेवारी १९४८. (सलग अंकक्रमांक).

उद्देश — विनोबांच्या नाट् विचाराशी आणि कार्याशी परिचय राद् इच्छिणाऱ्यांचे जिव्हाळ्याचे साधन. स्वरूप — नई तालीम, समग्र ग्रामसेवा, आरोग्य, आदी सर्व जीवनोपयोगी विषय, धर्माचे आणि धर्मग्रंथाचे अध्ययन. देव, देश, भाषा, संस्कृती इ. चे साहित्य.

विशेष माहिती — लोकनागरीत छापलेले. "'ग्रामसेवावृत्त' १९४२च्या स्वातंत्र्य चळवळीत भस्म झाले ते आता फिनिक्स पक्षाप्रमाणे सेवक नावाने पुन्हा जिवंत होत आहे." (पाहा मागे 'ग्रामसेवावृत्त').

[मुंमग्रं, विश्रलिमये]

वर्ष १ — अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४८. पृ. २ + ८ + ५९२.

वर्ष २ — अंक १३ ते २४. जानेवारी ते डिसेंबर १९४९. पृ. ५७८.

वर्ष ३ — अंक २५ जानेवारी १९५०.—.

सेवा

मासिक : संपादक — बा. ग. माकोडे. सहसंपादक — चिंतामण हेटे. प्रकाशक — संपादक, वर्धा. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८४. अंकात १६ पृष्ठे. प्रथमांक — नवंबर १९५०.

उद्देश — सुरेश मराठी साहित्य मंडळाचे. स्वरूप — विविध विषय.

[कोल्हटेसंग्रह]

वर्ष १ — अंक १ नवंबर १९५०.

सैतवाळ - जागृति

मासिक : संपादक — हिराराव जिनदास चवडे. प्रकाशक — संपादक, वर्धा. मुद्रक — जैन सुधाकर प्रे., वर्धा. वा. व. रु. १८४. अंकात १६ पृष्ठे. ८·४ X ५·४. प्रथमांक — जानेवारी १९२५. (सन, शक, वीरनिर्वाणसंवत)

उद्देश — जैनधर्मविषयक जागृती व संस्थांची माहिती. स्वरूप — मराठी, हिंदी.

ब्रीदवाक्य —

देशकालखलाः सि वैश्रला धीरेव बाधिका ।
भवहितोऽन धर्मे स्यादवधान हि मुक्तये ॥

— वादीमसिंहसूरि.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ — अंक... (८-९) आगस्ट व सप्टेंबर प्रकाशन दि. ३०-९-१९२५—.

सोवती

पाक्षिक / मासिक : संपादक — दा. श्री. देवकुळे. प्रकाशक — कृ. ना. सापळे, मुंबई. मुद्रक — रामकृष्ण छापखाना, मुंबई. वा.व. रु.१. फु. अं. ८१. अंकात १४—२० पृष्ठे. ९·७ X ७·३, ७·२ X ४·८. प्रथमांक — अश्विन शु. १० श. १८६३.

उद्देश — प्रौढ व बाल साक्षरताप्रसार कार्यास वाहून घेतलेले. स्वरूप — सोपी भाषा, मोठ्या टाइपात जीवनातील प्रसंग, लहान लहान वाक्ये— कविता, गोष्टी, कथा इ., प्रौढ मानसशास्त्र, कामगारविषयक लेख इ.

ब्रीदवाक्य —

'राष्ट्राचे जीवन साक्षरता आहे.'

विशेष माहिती — प्रथम पाक्षिक ! "नवे सरकारपुरस्कृत 'साक्षरता-दीप' (पाहा पुरवणी यादी) निघाल्यामुळे आम्ही आमचे मासिक केले, पृ. २० राहतील." 'पौर्णिमेला प्रसिद्ध होते.' या माहितीप्रमाणे पहिले चार अंक

पाक्षिकाचे व अंक पाचपासून मासिकाचे असा मेळ घालविता येईल.

[मग्रं]

पाक्षिक

वर्ष १ – अंक १ अश्विन १८६३, (२ ते ४),

मासिक

वर्ष १ – अंक ५ डिसेंबर १९४१ (मार्गशीर्ष १८६३), ६ पौ, ७ माघ, (८ - ९) चैत्र १८६४ —.

सौभाग्यसंभार

मासिक : संपादक – सौ. सरूबाई (वा सरुबाई ?). प्रकाशक – अनंत विष्णु जोशी, कोल्हापूर. मुद्रक – जैनेंद्र छा. था. व. रु. १. फु. अं. ८२. ७·८ × ५·१. प्रथमांक – जून १९०१.

उद्देश – स्त्रियांसाठी व स्त्रियांचे. स्वरूप – कविता, स्त्रीसुधारणा व शिक्षणविषयक लेख, चर्चा इ.

ब्रीदवाक्य –

ननु वक्तृविशेषनिःस्पृहा गुणगृह्या वचने विपश्चितः ।
— भारवी.

विशेष माहिती – मथळ्यात खुलासा ' किंवा हळदकुंकू '. संपादिकेचा पत्ता–मु. गोवा पणजी. वर्ष २ रु. १८८, फु. अं. रु. ८३. प्रकाशक – वर्ष २ गोविंद विनायक आपटे, वाई. याच नावाच्या मासिकाबद्दल हा अन्य उल्लेख – " फोंडे येथे १९१० साली ' हळदकुंकू ' हे मासिक पुस्तक रामचंद्र पांडुरंग वैद्य यांनी सुरू केले. मासिकाच्या संपादिका सौ. सरूबाई वैद्य होत्या. सुरवातीचे काही अंक खानापूर येथे छापून निघत. नंतर गोव्यातच... सन १९१२ साली कायमचे बंद करण्यात आले." (' गोमंतकीय नियतकालिके ' पृ. ३३ - ३४.)

[पुमग्रं, मडगाव]

वर्ष १ – अंक १ जून १९०१ ते ४ स, (५ - ६ - ७ - ८), (९ - १०) फेब्रु-मार्च १९०२....

वर्ष २ – अंक + ...२सप्टेंबर १९०५, + ३ न १९०५, ४ डिसेंबर —.

स्त्रियांची मैत्रीण

पाक्षिक | मासिक : संपादक – मिस् ए. ए. अॅबट. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – आर्यभूषण छा. वा. व. रु. ८१२. अंकात १२ – १६ पृष्ठे. ९·६ × ६·६. प्रथमांक – (जानेवारी १८८८ ?). (पुस्तक - अंक)

उद्देश – " ख्रिस्ती व ख्रिस्तीतर स्त्रियांकरिता मेथॉडिस्ट् मिशनच्या युरोपियन स्त्रियांनी काढले." स्वरूप – ख्रिस्ती मताचे. स्त्रियांना विविध विषयांची माहिती देऊन धार्मिक वृत्तींचा विकास करणारे लेख.

विशेष माहिती – *आरंभकाल* – अज्ञात. पाक्षिकाचा कालनिर्देश पाहता आरंभ सप्टेंबर १८९३ असावा; परंतु नंतरच्या मासिकाचा कालनिर्देश पाहता तो (जानेवारी) १८८८ येतो. वर्णन वर्ष ५१ - ५३ चे. इंग्रजी मथळा – ' दि विमेन्स फ्रेंड. ' मलपृष्ठ चारवर मुद्रा (शिक्का) – ऑल इंडिया लिटरेचर कमिटी, डब्ल्यू. एफ्. एम्. एस्. मध्ये पृथ्वीगोलावर क्रॉस. वर्षांचे अंक काही विसंगत आढळतात. आरंभी पाक्षिक असल्याचे दिसते. पुढे मासिक होऊन अखेरीस क्रमगणना व वर्षारंभ देखील बदलला. " आरंभापासून मासिकाचे चालकत्व युरोपिअन स्त्रियांकडेच. १९२७ - १९२८ च्या सुमारास संपादिका – श्री. सौ. चंद्राबाई पॉल. "

[जाधवसंग्रह]

[उपलब्ध अंकांवरील कालनिर्देशात विलक्षण विसंगती आढळते आणि नक्की क्रम ठरविणे कठीण होते]

पाक्षिक

वर्ष २ – अंक ..., ३ नोव्हेंबर १८९४, ४ डि, ५ डि, ६ जा १८९५, ७ जा,

८ फे, ९ फे १८९५...

मासिक

जानेवारी ते डिसेंबर १९२९ – १२ अंक. प्रत्येक अंकावर डाव्या बाजूस अनुक्रमे पुस्तक (१) ५९ पासून ७० पर्यंत, मध्यभागी जानेवारी ते डिसेंबर असे पडते महिने व १९२९ हा सन आणि उजव्या बाजूस ओळीने अंक १ ते १२ असा निर्देश.

जानेवारी ते जून १९३० – ६ अंक. वरील-प्रमाणे पुस्तकक्रमांक ७१ ते ७६ व महिने व अंकक्रमांक १ ते ६. जुलैचा अंक नाही.

वर्ष ३८ – अंक ८ आगस्ट १९३० ते १२ डिसेंबर १९३०....

वर्ष ५१ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३८. अंक ११ व १२ यावर वर्ष ५२ असा निर्देश.

वर्ष ५२ – अंक १, (२ - ३), ४ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९३९. पहिले ४ अंकाचे वर्ष ५३, पुढच्या ५ अंकाचे ५४ व शेवटच्या ३ अंकाचे वर्ष ५२ असे निर्देश!

वर्ष ५३ – अंक १ जानेवारी १९४० ते ३, (४ - ५) ए - मे १९४० —.

स्त्री

मासिक : संपादक – शंकर वासुदेव किर्लोस्कर (मुद्रक, प्रकाशक). प्रकाशक – संपादक, किर्लोस्कर बंधू लिमिटेड यांच्याकरिता. किर्लोस्करवाडी. मुद्रक – किर्लोस्करवाडी प्रेस, किर्लोस्करवाडी. वा. व. रु. ३. फु. अं. ०५, वर्ष २ ०४. अंकात ३२ पृष्ठे. १०·२ × ८·१. प्रथमांक – आगस्ट १९३०. पुढे चालू १९६७. (सलग अंकक्रमांक)

उद्देश – महाराष्ट्र महिलांचे मासिक – स्त्रियांच्या विचारांना चालना देऊन आपली उन्नती घडवून आणण्याच्या त्यांच्या प्रयत्नाला हातभार लावणे. स्वरूप – सचित्र, मनोरंजक, उपयुक्त, नियमित, स्फुट लेख, चरित्रे, टनचरित्रे, लघुकथा, कविता, मलपृष्ठ ३ वरील कलाकाची छायाचित्रे हे वैशिष्ट्य; महिलांच्या चळवळी, महिलासंस्थांचे संसार, स्वयंपाकघर, कायद्याचा सल्ला.

विशेष माहिती – मालक – किर्लोस्कर बंधू लिमिटेड. वर्णन – स्त्रियांच्या हितासाठी चालविलेले उपयुक्त, स्फूर्तिदायक व मनोरंजक मासिक. वर्ष ३ पासून आरंभापासूनच्या जीवनवर्षांचा स्पष्ट निर्देश नाही. पृष्ठे – वर्ष २ – ४८, वर्ष ३ – ५६, वर्ष ६ – ६४, वर्ष १२ – ५६. *विशेषांक* – (दिवाळी अंक वगळून) अंक ९३ एप्रिल १९३८ वर्ष विशेषांक, अंक १०० नवंबर १९३८ यमरावा विशेषांक, अंक १२९ एप्रिल १९४१ नागपूर महिला विशेषांक, अंक १७२ नवंबर १९४४ दादर भगिनीसमाज विशेषांक, अंक १९० मे १९४६ बडोदे भगिनी विशेषांक, अंक २२२ फेब्रुवारी १९४९ आरोग्य विशेषांक, अंक २४० आगस्ट १९५० कुमार विशेषांक.

[कचेरी, ग्रंथ]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. आगस्ट १९३० ते जुलै १९३१. पृ. ३८४.

वर्ष २ – अंक १३ ते २४. आगस्ट १९३१ ते जुलै १९३२. पृ. ५७६.

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३६. आगस्ट १९३२ ते जुलै १९३३. पृ. ६७२.

वर्ष ४ ते १६ – अंक ३७ ते १९२. (प्रतिवर्ष अंक १२ ऑगस्ट ते जुलै). आगस्ट १९३३ ते जुलै १९४६ (तेरा वर्षे). यथाक्रम अक्टोबर या नवंबर दिवाळी अंक; वर्ष १३ व १६ अक्टो - नवंबर असे जोड अंक दिवाळीचे.

वर्ष १७ – अंक १९३ ते २०४. आगस्ट १९४६ ते जुलै १९४७. अ ४६ दिवाळी अंक. फे १९४७ (सलग क्रम १९९) पासून सलग क्रमाकाला प्रामुख्य.

वर्ष १८ – अंक २०५ ते २१५. आगस्ट १९४७ ते जुलै १९४८. फक्त ११ अंक.

मार्च १९४८ चा अंक (२११ च्या पुढचा) महात्मा गांधीनिधनोत्तर दंगलीमुळे निघाला नाही.

वर्ष १९ व २० – अंक २१६ ते २३९. आगस्ट १९४८ ते जुलै १९५०. (दोन वर्षे).

वर्ष २१ – अंक २४० ते २५१. आगस्ट १९५० ते जुलै १९५१. नंबर १९५० दिवाळी अंक.

स्त्रीभूषण

मासिक : प्रकाशक – सदाशिव ज्ञानेश्वर प्रभू आणि मंडळी, मुंबई. मुद्रक – ऑरिएन्ट्‌ स्टॉक प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ४४८ आगाऊ. फु. अं. ८५. अंकात २३ – २६ पृष्ठे. ९·३ × ६·४. प्रथमांक – जून १८६४. पुस्तक - अंक.

उद्देश – स्त्रियांनी ज्ञानसंपन्न होऊन संसार सुखाचा करावा. स्वरूप – १ स्त्रीधर्म, २ सद्‌गुणी स्त्रियांचे वर्णन, ३ स्त्रीशिक्षण, ४ पाकशास्त्र, ५ स्त्रीकरमणूक, ६ स्त्रियोपचार, ७ स्त्रीगीत, ८ ईश्वरी ज्ञान, ९ मासिक वृत्ते.

ब्रीदवाक्य –

मलपृष्ठ –

देशस्थिती सुंदर व्हावयाते।
ज्ञानी कराव्या अपि हो स्त्रियाते।
सुज्ञा दिसे मुख्य उपासना ही।
यावांचुनी अन्य उपाय नाही॥

आरंभपृष्ठ –

स्त्रीभूषण नाम परी बोधें ज्ञानें समस्तजन दिपती। ज्ञानवी संशय सारे खपवी भ्रम हें गिरीस जेवि पवी॥

विशेष माहिती – पत्रव्यवहाराचा पत्ता – बाळकृष्ण वासुदेव कीर्तिकर. वा. वर्गणी – वर्ष २ रु. ३. " मागील पुस्तक, अंक १ ते ७ यास रु. ४."

[मुंमग्रं, मंबलिस्फर्ग्यु]

वर्ष १ – अंक १ जून १८६४ ते ७ डिसेंबर १८६४....

वर्ष २ – अंक + १ जानेवारी १८६६ ते ४ एप्रिल १८६६ —.

स्त्रीशिक्षणचंद्रिका

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) दत्तात्रय नीलकंठ नेरूरकर. प्रकाशक – विष्णु वामन ठाकूर, वेंगुर्ले, सावंतवाडी. मुद्रक – लक्ष्मीविलास छा., वेंगुर्ले. वा. व. रु. १·४. फु. अं. ०३. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – जानेवारी १८९९. (पुस्तक अंक).

उद्देश – स्त्रियांस सुशिक्षण प्राप्त व्हावे, मानसिक व नैतिक शक्ती विकास पावून संसारातील कर्तव्यकर्मे करण्यास सामर्थ्य यावे, बहुश्रुतपणा यावा, अज्ञानजन्य वेडगळ समजुती नाहीशा व्हाव्या. स्वरूप – स्त्रियांस उपयोगी सुबोध लेख, जुनी कविता, स्त्रियांचे धर्म, बालसंगोपन, मुलांचे गृहशिक्षण, गोष्टी, चरित्रे, निबंध, शास्त्रीय विषय, संसाराची अंगे व उपांगे इ. सर्व स्त्रियांस अनुलक्षून विषय.

ब्रीदवाक्य –

जे जे काही आपणास ठावें। ते ते हळू हळू शिकवावें।
शाहाणे करूनि सोडावे। सकल जना॥

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते ७, (८ - ९), १० ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८९९. पृष्ठे २८८.

वर्ष २ – अंक (१ - ३) जा फे मा १९००, (४ - ६) ए मे जू, (७ - ८) जु आ १९०० —.

श्री सद्‌बोध चिंतामणी

मासिक : प्रकाशक – अंबुश रामचंद्र गाडेकर, मुंबई. वा. व. रु. २-१०, मागाहून रु. ३-१०. फु. अं. ८४, अंकात २२ पृष्ठे. ७·७ × ५. प्रथमांक – अश्विन शु. १ श. १८०३ (सप्टेंबर १८८१).

स्वरूप – नीतिबोधक सुरसकथा, पातिव्रत्य दर्शक कादंबऱ्या व नाटके, स्त्रीसुधारणा, प्रपंच व्यवस्था, कुटुंबातील मनुष्यांची वागणूक, स्त्री-बालरोग, गर्भावस्था, मउमाहात्म्ये, पाकशास्त्र, शिवणकला, कशिदा, रांगोळ्या, बायकांची गाणी, उखाणे, कहाण्या, म्हणी, कविता, स्त्रीशिक्षण इ. विषय.

ब्रीदवाक्य –

प्रापची दक्ष राहे स्वपतिवरि सदा प्रेम ठेवूनि वागे ।
नीतिज्ञानार्थ पाहे स्वकुलमहतिच्या कारणी फार मागे ।
बाळा दे योग्य शिक्षा नयपथ रमवी पूजि सर्वेश ईश ।
या सर्वांही गुणानी युवतिजन सदा पावती भूषणास ॥

[सुंदर]

वर्ष १ – अंक १ अश्विन १८०३, २, ३ मार्गशीर्ष श. १८०३. –

स्त्री सौंदर्य लतिका

मासिक : संपादक – (पुस्तककर्ता) आब्राहम रेऊबेन पेणकर. प्रकाशक – संपादक मुद्रक – आग्लो-ज्यूईश ॲन्ड व्हरन्याक्युलर छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. २ आगाऊ, रु. ३ मागाहून. फु. अ. ८४. अंकात २० पृष्ठे ८·२ × ५·३. प्रथमांक – १६ डिसेंबर १८८६. (पुस्तक अंक).

उद्देश – आबालवृद्ध स्त्रीपुरुषांच्या सत्कालक्षेपार्थ. विशेषतः भगिनींस पुरसतीचा वेळ कंटाळवाणा न व्हावा. स्वरूप – पातिव्रत्यदर्शक कादंबऱ्या, स्त्रीशिक्षण, पाकशास्त्र, शिवणकला, कशिदा, प्रपंचव्यवस्था, मुलांचे संगोपन, रोग, चिकित्सा व उपाय, गाणी, उखाणे, कहाण्या, नीतिबोधक कथा, वागणूक, स्त्रीरोग इ.

ब्रीदवाक्य –

देशभगिनींना सुंदर व्हावयाते,
ज्ञानी करावया अधि हो स्त्रियाते.
मुख्य दिसे मुख्य उपासना ही,
यावाचुनी अन्य उपाय नाही ॥ १ ॥

[सुमन]

वर्ष १ – अंक १ डिसेंबर १८८६, २ जानेवारी १८८७ (सरकारी नोंद) —.

स्त्रीज्ञान प्रदीप

मासिक : संपादक – (तयार करणार) लक्ष्मण शंकर अभ्यंकर, ठाणे. प्रकाशक – लक्ष्मण शंकर आणि मंडळी, ठाणे / मुंबई (डि १८७० पासून). मुद्रक – सूर्योदय छापखाना, ठाणे, न्याशनल छा. मुंबई (वर्ष २ अंक ४). वा. व. रु. ३-८ आगाऊ, मागाहून ४-८. फु. अ. ८७. अंकात २४ पृष्ठे. ८·३ × ५·२. प्रथमांक – सप्टेंबर १८६९. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – आबालवृद्ध स्त्रीपुरुषांच्या उपयोगाकरिता. स्वरूप – कादंबरी, पौराणिक पतिव्रतांच्या कथा, स्त्रीशिक्षणावर निबंध, स्त्रियांचे रोग, मुलांचे रोग, सूतिका प्रकरण, पाकशास्त्र, गृहरिथती, शिवण्याच्या युक्ती, गृहव्यवस्था, पद्यात्मक हितबोध, प्रपंचसंबंधी नाटक.

विशेष माहिती – व्यवस्थापक – रघुनाथ शंकरशास्त्री, मुंबई (डि १८७० पासून). वर्ष १ अंक ५ – 'जानेवारीत (१८७०) बंद ठेवावे लागले, सबब मालक दिलगीर. म्हणून नवी व्यवस्था केली.' यात चालू असलेले 'जानकी' हे प्रकरण पुढे 'अबलामित्र' मध्ये चालू केले.

[ठाममं]

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १८६९ ते ४ डिसेंबर १८६९, + ५ डिसेंबर १८७०, ६ जानेवारी १८७१ ते १२ जुलै १८७१.
वर्ष २ – अंक १ ऑगस्ट १८७१ ते १२ जुलै १८७२.

स्थानिक स्वराज्य

त्रैमासिक / मासिक : संपादक – भालचंद्र महेश्वर गुप्ते; वर्ष ६ – सखाराम सीताराम नाईक. प्रकाशक – व्ही. व्ही. घावटेंकर, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८१०, ८६. ९·७ × ६·६. प्रथमांक – (१ जुलै १९३२). शेवटचा अंक – वर्ष ११ अंक (६ - ७) सप्टेंबर-अक्टोबर १९४२. पुढे नामान्तर.

उद्देश – लोकल सेल्फ गव्हर्मेंट इन्स्टिट्यूट, महाराष्ट्र शाखा, पुणे, यांच्यातर्फे.

विशेष माहिती – वर्ष ९ अंक ३ पासून *मासिकात* रूपांतर. वर्ष ११ अंक (८ - ९) पासून नागपूरच्या ग्रामणीशी एकरूप झाले. नाव ' स्थानिक स्वराज्य व ग्रामणी (नागपूर) ' असे झाले व संपादक – स. सी. नाईक व सहसंपादक – श्रीधर नारायण हुद्दार, ना. वि. पेडसे, अशी योजना. (पाहा ग्रामणी, नागपूर).

[मग्रं]

त्रैमासिक

वर्ष ४ – अंक १ जुलै १९३५, (२ - ३) अ ३५ - जानेवारी १९३६ ...
वर्ष ५ – अंक ... ३ अक्टोबर १९३६, ४ जानेवारी ३७.
वर्ष ६ – अंक १ एप्रिल १९३७, (२ - ३) जु - अ ३७, ४ जानेवारी ३८.
वर्ष ७ – अंक (१ - २) ए - जु १९३८, ३ अ ३८, (४ - वर्ष ८ चा १) जानेवारी - एप्रिल ३९.
वर्ष ८ व ९ – अंक... २ जुलै १९३९, ३ अ, (४ - वर्ष ९ चा १) जानेवारी - एप्रिल १९४0....

मासिक

वर्ष ९ – अंक ३ अक्टोबर १९४० ते ८ मार्च १९४१. अंक २ निघाला नाही.
वर्ष १० – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते ११, (१२ - वर्ष ११ चा १) एप्रिल १९४१ ते एप्रिल १९४२. (तेरा अंक).
वर्ष ११ – अंक (२ - ३) मे - जू. १९४२, ४, ५, (६ - ७) सप्टेंबर - अक्टोबर १९४२. पुढच्यासाठी नागपूरचा ' ग्रामणी ' पाहा.

स्थानिक स्वराज्य व ग्रामणी

(पाहा ग्रामणी)

स्फूर्ति

मासिक : संपादक – (' किरात ' = कृष्णाजी लक्ष्मण सोमण). प्रकाशक – शंकर नरहर जोशी, चित्रशाळा छा., पुणे. मुद्रक – चित्रशाळा छापखाना, पुणे. वा. व. रु. ३८६. फु. अं. ८५. अंकात १००, ५६ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – (बलिप्रतिपदा श. १८५०) नवंबर १९२८. शेवटचा अंक – जानेवारी १९३४. (जोडीला सलग अंकक्रमांक).

उद्देश – राष्ट्रीय जागृती करणाऱ्या लघुकथा प्रसिद्ध करून विचारजागृती करणे. ' नाटके, लघुकथा, कादंबऱ्या व चरित्रे यास वाहिलेले. ' स्वरूप – सचित्र, पर्णचित्रे, प्रहसने, चरित्रे, चालू कादंबरी, प्रवास वर्णने, स्फुट लेख, कविता, नाटके.

ब्रीदवाक्य –

स्फूर्ति अखिल विश्वाची जननी ।
स्फूर्ति सकलमंगलोद्धारिणी ।
स्फूर्ति अमित पतितांची तारिणी ।
सुखदायिनी हे स्फूर्ति ॥

विशेष माहिती – *संपादक* – वर्ष ३ अंक ३ जा १९३१ रघुनाथ गोविंद सरदेसाई (प्रथमच नामनिर्देश). पृष्ठे – वर्ष १ अंक १ ते ६ लहान आकाराचे, प्रत्येकी पृष्ठे १००; वर्ष १ अंक ७ पासून आकार मोठा (९·३ × ७·१) करून पृष्ठे ५६ केली. विषयवार व लेखकवार सूची – प्रत्येक वर्षी १२ व्या अंकात. सत्रा अंकक्रमांक – वर्ष ४ पासून नित्य पद्धतीच्या वर्ष - अंक क्रमाच्या जोडीला, *आरंभापासूनची अंकसंख्या* ३७, ३८ ... याप्रमाणे दिली. सरकारकडून जामिनकी मागण्यात आल्यामुळे बंद केले.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ ते ५ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (न ते अ). नवंबर १९२८ ते ऑक्टोबर १९३३. (पाच वर्षे). वर्ष २ पासून प्रतिवर्ष पहिला अंक 'वर्षारंभ खास अंक'.

वर्ष ६ – अंक १ नवंबर १९३३ ते ३ जानेवारी १९३४.

स्फूर्ति

मासिक : संपादकमंडळ – पांडुरंग धोंडू कोळपकर, दत्तात्रय दामोदर लाखूरकर. प्रकाशक – संपादक, धुळे / मालेगाव. मुद्रक – श्रीराम इ. प्रेस, धुळे (वर्ष २). वा. व. रु. १०४. फु. अं. ०२. अंकात ८ (वर्ष २) पृष्ठे. ८·३ × ५·४. प्रथमांक – आगस्ट १९४१.

उद्देश – सोमवंशीय क्षत्रिय कासार समाजोन्नती मंडळाचे.

ब्रीदवाक्य–

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान् निबोधत। (वर्ष २)

विशेष माहिती – *संचालक* – मु. मा. वैद्य, सो. सि. धुमाळ, वि. नि. कोळपकर; वर्ष २ – धुमाळ व कोळपकर. *स्थलांतर* – वर्ष २ – धुळेकर संपादकाच्या राजीनाम्याचे संकट आल्यामुळे, संचालक धुमाळ हे मासिक मालेगावाहून चालविणार (वर्ष २ अंक २ पृ. १).

[मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ *आगस्ट १९४१ ते ९ एप्रिल* १९४२ + १० जू. (११ - १२) जुलै १९४२. अंक १ परिषद खास अंक.

वर्ष २ – अंक १ आगस्ट १९४२, २ सप्टेंबर १९४२—.

स्वकुळ-साळी-विजय

मासिक / त्रैमासिक / मासिक : संपादक – वर्ष ५ महादेव पुंडलिक विचकर (प्रका.). प्रकाशक – भाऊराव रंगोबा पांडकर, बारामती, कराड. वा. व. रु. २. अंकात १६ पृष्ठे. ७·८ × ५. प्रथमांक – आगस्ट १९२१.

उद्देश – विणकर वर्गाचे.

ब्रीदवाक्य –

वर्ष ५ –

उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बंधुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥

विशेष माहिती – मथळ्यात खुलासा – (विणकर मासिक). प्रकाशन स्थळ – वर्ष ५ पासून कराड. *संपादक* – वर्ष १२ महादेव पुंडलिक विचकर (प्रकाशक).

मासिक

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९२१ ते ३ अक्टोबर १९२१....

वर्ष २ अंक ... १२ जुलै १९२३.

वर्ष ५ – अंक + ... ३ डिसेंबर १९२५ ते ११ आगस्ट १९२६...

वर्ष ६ – अंक १ अक्टोबर १९२६ ?, (२ - ३)...

त्रैमासिक

वर्ष १० – १ जून १९३१, २ स, ३ डि, ४ मार्च १९३२.

मासिक

वर्ष ११ – अंक ... ५ अक्टोबर १९३२, (६ - ७) नवंबर-डिसेंबर १९३२...

वर्ष १२ – अंक (१ - २) जून-जुलै १९३३, ... ६ नवंबर १९३३—. अंक (१ - २) जोड अंक.

स्वच्छंदानंदी गीतार्थदीपिका

मासिक : संपादक – (लिहिणार) स्वच्छंदानंद. प्रकाशक – वामन गणेश कामत, सातारा. वा. व. रु. ३. अंकात २४ पृष्ठे. प्रथमांक – पौष श. १८२३. (पुस्तक - अंक).

स्वरूप – मूळ संस्कृत व मराठी पद्यात्मक 'दीपिका.'

ब्रीदवाक्य –

जयति जगद्गुरुकृष्णः संप्रति पार्थः समीरितः कृष्णे।
जयति स भगवान्व्यासः स्वयं गीतामृतस्य यच्छंदः ॥

वर्ष १ – अंक १ पौष १८२३.

स्वदेश भगिनी

मासिक वर्तमानपत्र : संपादक – सौ. ताराबाई नवल्कर (इंग्लिश टीचर, फ्री चर्च मिशन, गर्ल्स हायस्कूल). प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु. १८४. फु. अं. ८२. ६.८×५'१. प्रथमांक – जुलै १९०२. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – स्त्रियांकरिता उपयुक्त, बोधपर व मनोरंजक.

ब्रीदवाक्य –

सम-विषम गृही ते पाहिजे हो कशाला ? ।
समसम नरनारी था न ती आपणाला ? ।
समजुनि मनि देती साह्य ते एकमेका ।
कधि मग गृहि तेणे नाहि येणार धोका ।

— कीर्तिकर.

आरंभपृष्ठ –

स्त्रिया पुरुषाची असति खेळणी ती ।
बालकांच्या जणु बाहुल्या कि हाती ।
काळ येइल निश्चये तुम्हां जागे ।
मुक्त होऊ एकल्या ज्ञानमार्गे ॥

[पुमर्ग]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९०२ ते ४ ऑक्टोबर १९०२—.

स्वधर्म

मासिक : प्रकाशक – शंकर रामचंद्र दाते, पुणे. वा. व. रु. १८१३. ९'५×६'५. प्रथमांक – जून १९२६.

स्वरूप – वैदिक किंवा पौराणिक वाङ्मयविषयक लेख, सामाजिक विषयांवर लेख, जागतिक व स्वराष्ट्रीय वृत्तविशेष, मुख्यत्वे हिंदुधर्माची चळवळ.

ब्रीदवाक्य –

स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ।

विशेष माहिती – धर्म व व्यवहार यांची सांगड घालणारे, डॉ. कुर्तकोटी यांच्या संपादकत्वाखाली चालणारे 'स्वधर्म' नावाचे साप्ताहिक (सुरुवात सुमारे १९२१) होते, त्याचे मासिकात रूपांतर.

वर्ष १ – अंक १ जून १९२६—.

स्वधर्मसेवा

मासिक : संपादक – अनंत नरसिंह म्हाळे. प्रकाशक – संपादक, शहापूर (बेळगाव). वा. व. रु. ८१२. फु. अं. ८१८६. अंकात २४ (अंक ३) पृष्ठे. ७'३×४'२. प्रथमांक – जानेवारी १९०७.

उद्देश – 'वैष्णवी' द्वैतमतप्रतिपादक मध्वाचार्यपंथी. धर्मविषयक. **स्वरूप** – विष्णुरहस्यग्रंथ व भाषांतर, वेदान्त, उपयुक्त माहिती, युक्तिमल्लिका, नित्यकर्मविधी, कलियुगातील धर्म इ.

ब्रीदवाक्य –

स्वधर्मसेवा कुरुत गुरु चरणमृच्छत ।
परोपकारे मानाग्रः श्रीन्दिराकान्तनास्तुत ॥

विशेष माहिती – तीन वर्षे चालू होते अशी ऐनीव माहिती.

[वानाय मडगाव, अवधानी पुणे]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०७.पृ. २६४.

वर्ष २ - अंक ...+ २ एप्रिल १९१८ —.

स्वयंसेवक

त्रैमासिक / मासिक : संपादक – (एडिटर) गो. पु. हेगडे देसाई. प्रकाशक – वि. का. प्रियोळकर, फोंडे, गोवा. मुद्रक – आत्माराम मुद्रागार, फोंडा. वा. व. रु. त्रै. ८८. फु. अं. त्रै. ८३. अंकात त्रैमासिक १६ पृष्ठे. मासिक ९'९ × ६'८. प्रथमांक – जुलै १९१५.

उद्देश – मराठीचा व महाराष्ट्राच्या एकीकरणाचा पुरस्कार. स्वरूप – मराठी, क्वचित कोंकणी.

ब्रीदवाक्य –

(१)
आस्ते भग आसीनस्योर्ध्वस्तिष्ठति तिष्ठत. ।
शेते निपद्यमानस्य चराति चरतो भगः ॥

– ऐतरेय ब्राह्मण.

(२) वर्ष ५
सत्यापरता नाही धर्म ।
सत्य हेच परब्रह्म ॥

विशेष माहिती – प्रकाशक – वर्ष २ अंक १ ते ४ हेगडेदेसाई अंक ५ पासून रामचंद्र मगश राव. वर्ष ३ अंक २ पासून शा. का. प्रियोळकर. संपादक – वर्ष २ पासून वि. का. प्रियोळकर. वा. वर्गणी – वर्ष २ रु. २, वर्ष ३-६ २८८; फु. अं. ८४. मुद्रक – वर्ष २ अंक २ सदानंद मुद्रणालय, गायदर, वर्ष ३ अंक २ स्वयंसेवक मुद्रामंदिर, यांत प्रा. कोगावी व प्रा. यशवंतराव नाईक यांचे लेख प्रकाशित झाले. देमादमाहात्म्य हे संडकाव्य लोकप्रिय झाले.

[मडगाव]

त्रैमासिक

वर्ष १ – अंक १ जुलै १९१५, २ अ, ३ जा १९१६, ४ एप्रिल १९१६ (बंद पडले).

मासिक

वर्ष २ – अंक + १, २, (३ - ४), ५, (६ - ७), (८ - ९), (१० - १२) जानेवारी ते डिसेंबर १९२०.

वर्ष ३ – अंक + १ चैत्र १८४३ (एप्रिल १९२१), + २ फे १९२२ ते १०, (११ - १२) डिसेंबर १९२२.

वर्ष ४ – अंक + १ ते १०, (११ - १२). आगस्ट १९२३ ते जुलै १९२४. अंक १ बृहन्महाराष्ट्र खास अंक.

वर्ष ५ – अंक + (१ - २) आगस्ट सप्टेंबर १९२५, ३ ते ८ मार्च १९२६—. अंक (१ - २) खास मात्र अंक.

स्वाध्याय

मासिक : संपादक – धुंडिराज गणेश दीक्षित बापट. प्रकाशक – श्रीपाद गोविंद बर्वे, पुणे. वा. व. रु. ६ पु. अं. ८१०. अंकात ३६ पृष्ठे. ९'१ × ६'२. प्रथमांक – भाद्रपद शु ४ श. १८४२.

स्वरूप – वैदिक, औपनिषदिक व धार्मिक.

ब्रीदवाक्य –

स्वाध्यायाभ्यसन चैव वाङ्मय तप उच्यते ।

– भगवद्गीता.

विशेष माहिती – प्रकाशक – वर्ष २ दामोदर लक्ष्मण लेले, वाई. वार्षिक वर्गणी – वर्ष २ रु. ३. पु. अं. ८४. आकार – वर्ष २ - ८.१ × ५.१.

[मुमर्य, डेक्कॉ]

वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७ ८), (९ -

१२). भाद्रपद १८४२ ते श्रावण १८४३.

वर्ष २ – अंक + १ मार्गशीर्ष १८४३ ते ४ फाल्गुन १८४३ + ५ भाद्रपद १८४४ ते १०, (११ - १२) फाल्गुन १८४४ (१ चैत्र १८४५).

स्वाध्याय

मासिक : संपादक – लक्ष्मण बाळकृष्ण राजे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – श्रीगंगाधर प्रेस, दादर. वा. व. रु. १८८. अंकात १६ पृष्ठे. ९·७ × ६·६. प्रथमांक – जानेवारी १९३७.

उद्देश – अध्यात्म विषयावरील लेख. स्वरूप – भगवद्गीतास्वाध्याय, ज्योतिषशास्त्र-स्वाध्याय, संस्कारस्वाध्याय, थिऑसॉफि स्वाध्याय, संकीर्ण स्वाध्याय. यात प्रचलित विषयाची चर्चा, शाळातील व कॉलेजातील विद्यार्थ्यांचे प्रश्न व उत्तरे. शेवटचे सदर अध्यात्मदृष्टीने ऊहापोह करण्याकरिता आहे.

विशेष माहिती – जोडीला इंग्रजी लिपीत मथळा 'स्वाध्याय.'

[मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९३७ ते ९ सप्टेंबर १९३७ —.

स्वावलंबन

मासिक : संपादक – ग. ना. कानिटकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – गोवर्धन छा. पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८४. अंकात १०० पृष्ठे. ७·१ × ४·९. प्रथमांक – सप्टेंबर १९२४.

उद्देश – महात्मा गांधींच्या मताचा प्रसार व खादीच्या साहाय्याने खेड्यागावची संघटना व विधायक कार्यक्रम यास पोषक मजकूर देणे. स्वावलंबी वृत्तीला पोषक वाङ्मयाचा प्रसार, शहरे व खेडी यातील बहुजनसमाजास देशहितपोषक शिक्षण. स्वरूप – सचित्र. आमचे हृद्गत, महात्माजी म्हणतात, गांधी - शिक्षण - माला, म. गांधींचे आत्मचरित्र व लेख इ.

ब्रीदवाक्य –

शहाणे करावे जन । पतित करावे पावन ।
पृथ्वीमध्ये भगवद्भजन । वाढवावे ॥ – श्रीरामदास.

विशेष माहिती – ग्रामीण लोकशिक्षण सभासाठी. 'स्वावलंबन' मासिक व 'गांधीशिक्षण-माला' दोहोंची मिळून वार्षिक वर्गणी रु. ३. व्यवस्थेच्या सोयीसाठी माला ही मासिकाची पुरवणी म्हणून प्रसिद्ध होई. दोन्ही मिळून पृष्ठसंख्या शंभराच्या सुमारे. आकार – वर्ष २- ९·८ × ७·३.

[पुसग्र, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १९२४, २ अ २४ + ३ जानेवारी १९२६ ते ६ ए + ७ जुलै १९२६ ते १२ डिसेंबर १९२६.

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९२७, २—.

हरिदास

मासिक : संपादक – यशवंत सखाराम गवाणकर. प्रकाशक – शिवराम गणेश गवाणकर, रत्नागिरी. मुद्रक – बळवंत मुद्रणालय, रत्नागिरी. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८३८६. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – जून १९२६.

उद्देश – "पूर्वीची राहणी व हल्लीची स्थिती यातील फरक दाखवून कसे वागावे ते शिकविणे." स्वरूप – श्रीदासबोध, रामायण, महाभारत, भागवत, सुप्रसिद्ध कवींचे वेचे वगैरेंच्या आधारे शुद्ध साध्या भाषेत विवेचन.

ब्रीदवाक्य –

नाम घेता नलगे मोल । नाममंत्र नाही खोल ।
दोचि अक्षराचे काम । उच्चाराचे राम राम ।
नाही वर्ण धर्म याती । नामी अवघीचि सरती ।
तुका म्हणे नाम । चैतन्य निजधाम ॥

विशेष माहिती – *नमुना अंकाचा* आकार ७·२ × ४·८, पृ. १६, कि. ८२. त्यावर ब्रीदवाक्य 'कृतांतकटकामलध्वजजरा दिसो लागली,' इत्यादी ४ ओळी – मोरोपंत.

[महगाव]

वर्ष १ – अंक १ जून १९२६.

हरिदास

मासिक : संपादक – लक्ष्मण अनंत धाडेकर. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – स्वस्तिक *मुद्रणालय, पुणे. वा. व. रु. ४८१०. फु. अं.* ८६. अंकात ३२ पृष्ठे. ८·३ × ५·५. प्रथमांक – *अक्टोबर* १९४९ (विजयादशमी).

उद्देश – कीर्तनविषयक. आपल्या श्रेष्ठ संस्कृतीचा उपयोग करून समाज वर्धिष्णु, गुणी व अधिक नीतिमान होण्यासाठी झटणे. *स्वरूप* – चरित्रे, आख्याने, अनुवादित सुभाषिते, हरिदासाची खिदोरी, विचारसौंदर्य इ. सदरे.

ब्रीदवाक्य –

आपुलिया सुखास्वार्था । केलीच करावी हरिकथा ।
हरिकथेविण सर्वथा । राहोच नये ॥ – समर्थ.

[मग्रं, सुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९४९ ते ३, (४ - ५) जानेवारी-फेब्रुवारी १९५०.

हर्शल

मासिक माला : संपादक – नारायण सदाशिव मराठे. प्रकाशक – दत्तात्रय हरी गोखले (मुद्रक), मुंबई. फु. अं. (वर्ष १ व २) ८८. अंकात १६ पृष्ठे. ७ २ × ४·८. प्रथमांक – जुलै १९२३. (माला - पुष्प).

उद्देश – ज्योतिषविषयक लेखमाला – तेजीमंदीविषयक.

विशेष माहिती – *मुखपृष्ठावर* छोटे हर्शल ताऱ्याचे चित्र. पहिल्या दोन माला प्रत्येकी सहा पुष्पांच्या. तिसरी १२ पुष्पांची. *वा. वर्गणी* – माला ३ रु. ३८६, फु. अं. ८८; माला ४ (सहा पुष्पे) रु. १८१०. *प्रकाशक* – माला ३ – ना. स. मराठे. माला ३ मध्ये एप्रिल महिन्याचे अंक दोन असून मेच्या नावाचा अंकच नाही.

[मग्रं, वर्तकसंग्रह]

माला १ – अंक जुलै ते डिसेंबर १९२३. सहा पुष्पांची माला पहिली.

माला २ – अंक जानेवारी ते जून १९२४. *सहा पुष्पांची माला दुसरी.*

माला ३ – अंक+जा ते जू, (जु - आ), स, अ (प्र. २८ डि २५), (न - डि) (प्र. १३ फे १९२६). जानेवारी ते डिसेंबर १९२५. बारा पुष्पांची माला तिसरी.

माला ४–अंक १ (प्रसिद्धी १६ मार्च १९२६), २ (प्र. ९ मे २६), ३, ४+(एक वर्षाने) ५, ६ (प्र. १९२८)—.

हंस

मासिक : संपादक – दत्तात्रय गंगाधर वेलणकर. प्रकाशक – रामकृष्ण विठ्ठल बहुलेकर. सातारा. मुद्रक – शंकर वासुदेव गोडसे, सातारा. अंकात १६ पृष्ठे. प्रथमांक – (चैत्र श. १८५५),

उद्देश – सनातनी जनतेचे मुखपत्र. महात्मा गांधींच्या *अस्पृश्यताविषयक* धोरणाला विरोध करणे.

विशेष माहिती – 'हंस' सन १९३३ मध्ये सनातनी जनतेचे मतपत्र म्हणून साप्ताहिक स्वरूपात सुरू झाले. त्याच स्वरूपात १९४५ पर्यंत बारा वर्षे चालले. नंतर आर्थिक अडचणीमुळे पुढे त्याचे काही पाक्षिक अंक निघाले व नंतर मासिक अंकही निघाले (लिहून आलेला मजकूर). आर्थिक अडचणीमुळे बंद.

[मुंमग्रं]

वर्ष १४ – अंक ..., ४ आषाढ १८६८ ते १३ चैत्र १८६९.

वर्ष २ – अंक (१ - २) वैशाख - ज्येष्ठ १८६९, (३ - ५), (६-७) अश्विन - कार्तिक १८६९ —.

हंस

मासिक : संपादक – अनंत बाळकृष्ण अंतरकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – राष्ट्रवैभव प्रेस, मुंबई. वा. व. रु.६. फु.अं. ०१२. अंकात ४२, ४८, ६४ पृष्ठे. ११ × ८·६. प्रथमांक – (जून १९४६), मे १९४७. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – जीवनाच्या सर्वांगीण विकासाला वाहिलेले. **स्वरूप** – एक सदर 'गाढवाची मोतडी'.

विशेष माहिती – प्रथम १९४६मध्ये ४ पुष्पे–१ जून - वासंतिक पुष्प, २ आगस्ट, ३ अक्टोबर (सुमारे)-दीपावली पुष्प, ४ डिसेंबर-४ थे पुष्प. नंतर १९४७ फेब्रुवारी पासून 'प्राविण्य-प्रकाशन' वर्ष १३ चे अंक दोन, अशा उल्लेखानिशी नियमितपणे दरमहा प्रकाशनास आरंभ झाला. कारण 'प्राविण्या'च्या तेराव्या वर्षाचा पहिला अंक अक्टोबर १९४१ च्या आधीच प्रसिद्ध झालेला होता (पाहा मागे 'प्राविण्य' पृ. १७०-१७१). मे १९४७ पासून 'प्राविण्य' प्रकाशनाचा उल्लेख वाळून स्वतंत्रपणे 'हंस' मासिक वर्ष १ अशा उल्लेखानिशी सुरवात. अशा प्रकारे जून १९४६ ते सप्टेंबर १९४७ अखेर एकूण १२ अंक निघाले. अक्टोबर १९४७ च्या अंकावर 'हंस' वर्ष २ अंक १ असा उल्लेख येतो. पुढे अक्टोबर हाच वर्षारंभ चालू.

[मग्रं, मुंमग्रं]

प्राविण्य प्रकाशन

वर्ष १ – अंक...२फेब्रुवारी १९४७ ते ९सप्टेंबर १९४७. अंक ६ विनोद विशेषांक. अंक ५ मे १९४७ पासून 'हंस' मासिकाचा स्वतंत्र निर्देश.

वर्ष २ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९४७ ते सप्टेंबर १९४८. अंक ३ लघुकथा विशेषांक. अंक ९ विनोद विशेषांक.

वर्ष ३ – अंक १ अक्टोबर १९४८ ते १२ सप्टेंबर १९४९. अंक २ दिवाळी अंक, अंक ७ कथाविशेषांक, अंक ११ चित्रपट विशेषांक.

वर्ष ४ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९४९ ते सप्टेंबर १९५०. अंक २ दिवाळी अंक, अंक ५ कथा विशेषांक, अंक ८ चित्रपट-विशेषांक, अंक ९ विनोद विशेषांक.

वर्ष ५ – अंक १ अक्टोबर १९५०, २ दिवाळी अंक—.

हळदकुंकू

[पाहा **सौभाग्यसंभार** (किंवा हळदकुंकू)]

हास्यकौतुकसंग्रह

मासिक : प्रकाशक–मुंबई. मुद्रक – सरस्वती-शृंगार प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ०१२. अंकात १६ पृष्ठे. ८·५ × ४·७. प्रथमांक – जानेवारी १८९८.

उद्देश – मनोरंजक मौजेचे. **स्वरूप** – हसाहस, टोंगसोंग, रमतगमत, खुशमस्करी, ऐतिहासिक कादंबऱ्या, सुरस गोष्टी, दंतकथा, कहाण्या. विक्रम, भोजराजा, कालिदास, अकबर, बिरबल, कवी गंगभाट यांच्या गोष्टी. हास्यकारक फार्स.

[मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८९८ ते ३ मार्च १८९८—.

हास्य-विनोद

मासिक : संपादक – (जगन्नाथ रघुनाथ

आजगावकर). प्रकाशक – जगन्नाथ रघुनाथ आजगावकर, मुंबई. वा. व. रु. १८४. फु. अं. (नमुना अंक) ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. ६·७ × ४·७. *प्रथमांक* – जानेवारी १९१५.

स्वरूप – ऐतिहासिक गोष्टी, थोरांची चरित्रे, आख्यायिका, लढाईची सार्थंत हकीकत, मनोरंजक गोष्टी, विनोदी लेख, हास्यविनोद, चुटके इ.

विशेष माहिती – 'टिळूटिळूंच्या धर्तीवर' असे जाहिरातीत वर्णन. "स्वर्गीय प्रणयाच्या असंभाव्य गोष्टी किंवा अर्वाचीन कवींच्या प्रणयी कविता यांनी पृष्ठे न अडविता..." यात कृष्णाजी महादेव धर्वेलिखित '*शिळोप्याच्या गप्पा*'.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१५.

हितचिंतक

मासिक : संपादक – रघुनाथ विष्णु शिरढोणकर. सहसंपादक – अंक २२ यशवंत नारायण मोघे (उपसंपादक). प्रकाशक – संपादक, ग्वाल्हेर. वा. व. रु. २ फु. अं. ८३. ८·६ × ५·३. प्रथमांक – मे १९३१. (सद्य अंकक्रमांक).

उद्देश – महाराष्ट्राबाहेर महाराष्ट्रसंस्कृतीचा प्रसार करणे.

ब्रीदवाक्य –

मराठा तितुका मेळवावा ।
महाराष्ट्रधर्म वाढवावा ।

विशेष माहिती – *आकार* वर्ष २ – ९·६ × ६·६, वर्ष ३ ९·७ × ७·३. *पा. वर्गणी* – वर्ष ३ रु. २८४.

[माइसमं पुणे]

वर्ष १ – अंक ... १० फेब्रुवारी १९३२ ते १२ एप्रिल १९३२.

वर्ष २ – अंक १३ ते २८. मे १९३२ ते एप्रिल १९३३. अंक २१ जा १९३३ खास पानिपत अंक.

वर्ष ३ – अंक २५ मे १९३३ ते ३२ डिसेंबर १९३३ —. अंक ३१ न १९३३ खास शिंदे अंक.

हिंद

मासिक : संपादकमंडळ – परशुराम चिंतामण गद्रे, मोरेश्वर गोपाळ जोशी, नरहर मोरेश्वर जोशी (कार्यकारी संपादक). प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – हिंद मुद्रणालय, मुंबई (वर्ष ३ अं १). वा. व. रु. ३. फु. अं. ८५. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·८ × ५·२. प्रथमांक – जानेवारी १९४६. पुढे चालू.

उद्देश – ज्ञान आणि करमणूक. लोकांना काय आवडेल ते व त्याबरोबरच काय आवडले पाहिजे ते खाद्य सतत पुरविणे.

ब्रीदवाक्य –

स्वातंत्र्यं च स्वधर्मश्च हिंदुत्वं ज्ञानसाधनम् ।
स्वदेशसेवा कार्या च प्राणैः कण्ठगतैरपि ॥

विशेष माहिती – *हिंदशिक्षणसंस्थेच्या* कार्यप्रसाराचे मासिक. खासरूपे ग्रामोद्धार केंद्राच्या मदतीसाठी (वर्ष ३ अंक १). *आकार* – वर्ष ३ - १०·८ × ८·३. *पा. वर्गणी* – वर्ष ३ रु. ६, फु. अं. ८१०; वर्ष ५ रु. ५. वर्ष ३ व ४ च्या अखेरच्या काही अंकांचे आकडे व मासांचे निर्देश यांची संगती थोडी चुकली आहे; पण सरासरी मेळ आहे.

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४६.

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १९४७ ते १० अक्टोबर १९४७....

वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १९४८ ते ८ आ, + ९ अ, न, (?), १२ डिसेंबर १९४८. अंक ३ मा म गांधीजी विशेषांक, अंक ८ आ स्वातंत्र्य वाढदिवस विशेषांक, अंक १० (११ ?) न दिवाळी अंक.

वर्ष ४ – अंक १ जानेवारी १९४९ ते ९ व, (अ - व) = अंक १० (१० - ११ ?), ११ (१२ ?) डिसेंबर १९४९. अंक ८ वा लघुकथास्पर्धा विशेषांक.

वर्ष ५ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९५०. अंक ११ व दिवाळी अंक.

हिंदकुमारी

मासिक : संपादक – डॉ. सौ. इंदुमती नाईक. प्रकाशक – काशीनाथ रावजी पालवणकर, मुंबई. मुद्रक – श्री लक्ष्मीनारायण प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २-४. पु. अं. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे. ७·२ × ४·८. प्रथमांक – एप्रिल १९२३.

उद्देश – मुलींसाठी असे स्वतंत्र मासिक नाही म्हणून मुलामुलींस उपयोगी. स्वरूप – सचित्र. चित्रपर्णे. ऐतिहासिक पोवाडे, आख्यायिका, महाराष्ट्रातील अद्भुत कथा इ.

[मग्रं, मदगाव]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९२३ ते ४ जुलै १९२३—.

हिंदु धर्मविवेचक

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) राजाराम रामकृष्ण भागवत. प्रकाशक – (व्यवस्थापक) सखाराम सदाशिव साळे, मुंबई. वा. व. रु. ०१२. पु. अं. ८१. अंकात १६ पृष्ठे. ६·५ × ४.८. प्रथमांक – कार्तिक श. १८०७.

उद्देश : हिंदुधर्माचे स्वरूप सर्व हिंदु लोकांस थोडेबहुत कळावे म्हणून. स्वरूप – ज्ञान, उपासना व कर्म यांचा समावेश. हिंदुधर्मांत व तदाधारभूत श्रुतिस्मृती व पुराणे यांत लिहिलेले व पूर्वापार चालत आलेले असेल ते. मिशनरी आदिकरून यथाशक्ति उत्तरे, हिंदुधर्मासंबंधी सर्व प्रकारची उपयुक्त माहिती.

ब्रीदवाक्य –

न जातु कामान्न भयान्न लोभाद्
धर्मं त्यजेज्जीवितस्यापि हेतोः ॥ – महाभारत.

विशेष माहिती – वर्ष २ अंक १ वर शक १८०९ असे चुकीने छापले आहे.

[राऊत संग्रह]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. कार्तिक १८०७ ते अश्विन १८०८. पृ. १९०.

वर्ष २ – अंक १ कार्तिक १८०८ ते १० श्रावण १८०९—.

हिंदुस्थानाचा अर्वाचीन कोश

मासिक : संपादक – (तयार करणार) रघुनाथ भास्कर गोडबोले. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – जगद्धितेच्छु (शिळा) छा. पुणे. वा. व. रु. ३-६, सबंध पुस्तक ४-८. पु. अं. ८८. अंकात ४० पृष्ठे. १०·२ × ६·८. प्रथमांक – जानेवारी १८८०.

उद्देश – "इतिहासाचे मुख्य अंगे जी दोन, काळ आणि स्थळ, त्यांचा होईल तितका शोध करून जेथल्या तेथे दाखल करणे." प्राचीन कोशाचा पाठपुरावा. स्वरूप – युधिष्ठिर शकापासून आजपावेतो झालेले राजे, संस्कृत व देशभाषेतील कवी, कवी असून साधू, आणि केवळ साधू या सर्वांच्या चरित्रांचा त्यांच्या ग्रंथासहित व जन्म मरणाच्या काळासहित संग्रह.

ब्रीदवाक्य –

श्रीमच्छंकरयतींद्र गुरुच्या शोधार्थ हे सत्कृती ।
हाती घेउन साधुसंत गणिले राजे कवी जे कृती ।
आता होत जरी अनार्य असुनी आले तरी दोष हा ।
नाही गुंज सुवर्णतुल्य तुळता मौल्ये सुवर्णा पहा ॥१॥
सार्वभौम धर्म जेथला करीत जाहला ।
तेथपासुनीच काळ आजवेरि पाहिला ।
ख्यात त्यात होउनी टजीव कीर्ति शोभले ।
जे नृसिंह तत्सयात संगतो भले भले ॥ २ ॥

विशेष माहिती – प्रथमांक (जानेवारी १८८० चा) फेब्रुवारींत प्रसिद्ध झाला. "आमच्या प्राचीन कोशाचा थकवा ('भारतवर्षीय प्राचीन ऐतिहासिक कोश', प्र. १८७६) अजून आमच्या अंगातून पुरा निघाला नसताही...आम्ही या उद्योगास कंबर बांधिली व ... मासिक पुस्तकद्वारा तो पुढे चालविला..."

[पुमग्रं, खरेमंदिर मिरज]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८८०. 'शंकराचार्य 'पर्यंत. पृ. ४८०.

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १८८१ ते ३ मार्च १८८१ मुखपृष्ठ, परिशिष्टे, प्रस्तावना, आश्रयदात्याची यादी इ.

हुन्नरकलादर्श

मासिक : प्रकाशक – (म्यानेजर) श्रीकृष्ण नीळकंठ जोशी, (रत्नागिरी). मुद्रक – सत्यशोधक छा. रत्नागिरी. वा व. रु. ०१५ ट. सह. फु. अं. ०१. अंकात २४ पृष्ठे. ७·२ × ४·२. प्रथमांक – नवंबर १८९२. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – आपल्या देशातील कारागिरीचा उत्कर्ष होण्यास तद्विषयक माहितीचा प्रसार करणे. स्वरूप – कारागिरी, ज्यादूगिरी, उपयुक्त माहिती.

[पारखीशास्त्री पुणे, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ नवंबर १८९२ ते ४ फेब्रुवारी १८९३—.

हुन्नरशिक्षण आणि कलापाठ

मासिक : संपादक – पांडुरंग बाळकृष्ण पाठक. प्रकाशक – पारोळे (खानदेश). मुद्रक – पारोळा शारदाश्रम छा. वा. व. रु. ३॰२. अंकात ५२ पृष्ठे. ६·३ × ४·८. प्रथमांक – जानेवारी १९०९.

उद्देश – औद्योगिक. स्वरूप – फोटोग्राफी, जोर्डाहुवा भाग १, उपयुक्त कलापाठ, धंदे-शिक्षण भाग १.

ब्रीदवाक्य –

जितके काही आपणांस ठावे ।
तितके हळुहळु शिकवावे ॥
शहाणे करून सोडावे । सकळ जना ॥

[मुंमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १९०९ ते ३, (४ - ५), ६ जून १९०९ —.

(व्यवहारोपयोगी) हुन्नरसंग्रह

मासिक : संपादक – (तयार करणार) गोविंद मोरोबा कार्लेकर. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – शिळाछाप. वा. व. रु. २. फु. अं. ०४. ८·५ × ५·६. प्रथमांक – आगस्ट १८८०.

स्वरूप – वैद्यक, पाकशास्त्र, धातुकाम, सुगंधी व अत्तर, कागाईत, शेती, शिवणकाम, लाकूडकाम, दंतमंजने, शाई देशी परदेशी.

वर्ष १ – अंक १, २, ३ आक्टोबर १८८०, ४ नवंबर—.

हुन्नरसंग्रह

मासिक : संपादक – (तयार करणार) जनार्दन मोरोबा कार्लेकर. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – संपूर्ण शिळामुद्रित. अंकात १२ ते १६ पृष्ठे. ८·१ × ५·३. प्रथमांक – (सन १८८०–१८८१).

उद्देश – म्हणजे अनेक प्रकारची कलाकौशल्ये व उपयुक्त विषयाचे मासिक पुस्तक. स्वरूप – इंग्रजी शाई करणे, कोटी, मेणकापड करण्याची कृती, उपदंशावर उपाय, घुशी व उंदीर याचे उपद्रवास उपाय, पावसाळ्यात जोडे टिकणे, अंकभ्रम, शिळाछापाची शाई करणे, शिकाऱ्याच्या देवी

काढणे, शेतकीविषयी उत्तम माहिती. अशा प्रकारचे १६० विषय दुसऱ्या वर्षाच्या पुस्तकात आले आहेत.

विशेष माहिती – [समान उद्देश, समानार्थक नाव, अधूच संपादक, अशा मासिकाकरिता पाहा '(व्यवहारउपयोगी) हुनर–संग्रह' मुंबई १८८०] (सर्व हक्क राखिले आहेत). पृष्ठसंख्या – ह्या पुस्तकाची एकूण १७६ + ८. हे वर्षाचे एकत्र बांधलेले पुस्तक असावे असे दिसते. अंकवार विभागणीचे काहीच द्रव्य गमक नाही. एकदा मलपृष्ठावर व नंतर फक्त पहिल्या आरंभपृष्ठावर ' हुनर संग्रह ' हे नाव जाड अक्षरात छापलेले आढळते. (हलग लिहून सिद्ध केलेल्या पुस्तकाची काही प्रमाणात महिनावार विभागणी करून प्रकाशन होत असावे) शिळामुद्रित मलपृष्ठावर अग्रेरीस सर्वांत खाली सन १८८२ असे छापले असून वरच्या ओळीत डाव्या भागात अंक १ छापले आहे. उजव्या मोकळ्या जागेत कालनिर्देश नमूद करण्याची पद्धत ठेविली असण्याचा संभव.

[' हुनरसंग्रह ' नावाची दोन्ही मासिके एकच असून संपादकाचे नाव दुसऱ्या वर्षी कारणपरत्वे बदलले असण्याचा संभव उघड दिसतो. प्रस्तुत दुसरे पुस्तक हे बारा अंकाचे वार्षिक बांधीव पुस्तक, स्वतः प्रकाशकच प्रसिद्ध करीत त्या स्वरूपाचे असावे].

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ (१ सन १८८२) ते १२ (?)

हुनरोत्तेजक

मासिक : प्रकाशक – मुंबई मुद्रक – तेलगू-मित्र छापखाना, मुंबई वा. व. रु १. फु. अ. ८२. अंकात ८ पृष्ठे ८·७ × ५ ५. प्रथमांक – जुलै १८९०. (पुस्तक–अंक)

उद्देश – कलाकौशल्यासंबंधी चमत्कारिक माहितीचे. स्वरूप – देशी व विलायती विविध हुनरांची उपयोग माहिती व कृती. पाश्चात्त्य.

विशेष माहिती – जी. बी. नाईक (गणपत भिवाजी नाईक) आणि कंपनी यांनी चालविलेले. पूर्वसंकल्पित नाव ' हौशी कारागीर ' – जाहिरात 'मनोरंजन आणि निबंध चंद्रिका,' एप्रिल १८९०. पुढे जून १८९० च्या अंकातील जाहिरातीत ' हुनरोत्तेजक ' असे बदललेले नाव आले.

[मुमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ ते १२ जुलै १८९० ते जून १८९१.

वर्ष २ – अंक , २ आगस्ट १८९१, ..., ५ नवंबर १८९१ —.

हेटकरी

मासिक संपादक – रघुनाथ विष्णू कावळी. प्रकाशक – हरि येसु साळसकर, मुंबई. वा. व. रु. २. फु अ. ८३. अंकात ३२ पृष्ठे ९·३ × ६·३. प्रथमांक – जानेवारी १९४०. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – हेटकरी भंडारी मंडळाचे अधिकृत मासिक.

ब्रीदवाक्य –

बहुती शोधून पाहिले । बहुतांच्या मनास आले ।
तरी मग जाणावे साधिले । महत्कृत्य ॥

– रामदास.

विशेष माहिती – सहसंपादक – आ. ल. कवठणकर, भानू शिरधनकर, अ. ह. भाटकर, बा. दा. पडवळ, ध. म आरोलकर; वर्ष १० – मा र. कद्रेकर, श्रीपाद तुकाराम समर्थ. सहायक – टी. एन् पिंगुळकर. संपादकमंडळ – वर्ष ११ सौ निर्मला वायंगोळकर, मधुकर वाडिवडेकर, मारुती राया गवडे संचालक – वर्ष ११ वि. दे. सारंग. प्रकाशक – वर्ष ७ काळूराम विठ्ठल तांडेल.

[मुमग्रं, मग्रं]

वर्ष १ ते ४ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९४० ते डिसेंबर १९४३ (चार वर्षे).

वर्ष ५ – अंक १ ते ६, (७ - ८), (९ - १०), (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९४४.

वर्ष ६ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९४५.
वर्ष ७ – अंक १ ते ९, (१० - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९४६.
वर्ष ८ ते ११ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १९४७ ते डिसेंबर १९५०. (चार वर्षे). वर्ष ९ अंक ४ ए १९४८ शंभरावा अंक (विशेषांक).

हैद्राबाद समाचार

मासिक : प्रकाशक – हैद्राबाद. अंकात २६, ३४ (वर्ष ४ अंक ७) पृष्ठे. ९·३ × ७·२. प्रथमांक – (अक्टोबर १९४०). (जोडीला फसली सन).

उद्देश – इन्फर्मेशन ब्यूरोकडून प्रसिद्ध होणारे मासिक.

विशेष माहिती – वर्णन वर्ष ६ अंक १ चे; आकार – वर्ष ३ –१२ × ८·३.

[मुंमर्म, दवाग्रो, शासंस्वामी चावूर]

वर्ष ३ – अंक ..., १० जुलै १९४३ ...
वर्ष ४ – अंक ..., ७ एप्रिल १९४४ ते १२ सप्टेंबर १९४४.
वर्ष ५ व ६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते स). अक्टोबर १९४४ ते सप्टेंबर १९४६. (दोन वर्षे)
वर्ष ७ – अंक ... २ नवंबर १९४६ ते ६ मार्च १९४७ —.

क्षत्रिय

मासिक : संपादक – गोविंद बळवंत बाकळे. प्रकाशक – संपादक, सोलापूर. बा. व. रु. २८३. अंकात २४ पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – अक्टोबर १९२०.

उद्देश – बहुजनसमाजहिताच्या दृष्टीने सामाजिक, धार्मिक व राष्ट्रीय वाङ्मयाचा प्रसार. क्षत्रियांची उन्नती.

ब्रीदवाक्य –

क्लैब्यं मा स्म गमः पार्थ नैतत्त्वय्युपपद्यते ।
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्त्वोत्तिष्ठ परंतप ॥

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९२० ते ४ जानेवारी १९२१ —.

क्षत्रिय

मासिक : संपादक – परशुराम रेणाजी कोसंदर. प्रकाशक – संपादक, सोलापूर. बा. व. रु. १८८. पृ. अं. ८२. ८ × ५·३. प्रथमांक – (जून १९३२).
वर्ष १ – ... ११ एप्रिल १९३३ —.

क्षत्रिय माळी-सैनी-मित्र

मासिक : संपादक – गणपत सूर्यमानजी भुयार. प्रकाशक – संपादक, अमरावती. बा. व. रु. २८४. अंकात २६ पृष्ठे. ८·५ × ५·५. प्रथमांक – मे १९२०.

उद्देश – क्षत्रिय माळी जातीच्या उन्नत्यर्थ – जातीय. स्वरूप – मराठी व हिंदी.

ब्रीदवाक्य –

जो भरा है नहीं भावोंसे, बहती जिसमें रसधार नहीं ।
वह हृदय नहीं पत्थर है, जिसमें स्वजातिका प्यार नहीं ॥

[मुमग्रं, मर्म]

वर्ष १ – अंक १ मे १९२०, (२ - ३ - ४). जू-जु-आगस्ट १९२० —.

क्षत्रिय रामोशी

मासिक : संपादक – सौ. सावित्रीबाई तात्यासाहेब रोडे. प्रकाशक – मारुती बाळुजी गायकवाड, पुणे. बा. व. रु. २८३. पृ. अं. ८४.

७·२ × ४·२. प्रथमांक – फेब्रुवारी १९२३.

विशेष माहिती – मथळा पुलाचा नजात – (रामचंद्रीय)

वर्ष १ – अंक १ फेब्रुवारी १९२३ ते ३, (४-५) मे-जून १९२३—.

क्षत्रिय – संजीवनी

त्रैमासिक . संपादकमंडळ – चंद्रकांत रामराव मिवडकर, मधुसूदन घन श्याम रेळे प्रकाशक – मुंबई ८ २ × ५·३. प्रथमांक – जानेवारी १९३६ पुढे चालू १९६०.

स्वरूप – चित्रे

ब्रीदवाक्य –

एकमेकां साह्य करू, अवघे धरू सुपंथ ।

विशेष माहिती – वर्ष ८ अंक १ च्या खाली कंसावरून मागील अंकांची गणती पाहता, वर्ष वारीत दर्शविल्याप्रमाणे काही वर्षात पुरे चार अंक निघाले नाहीत असे दिसते

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी, २ ए, ३ जु, ४ न जानेवारी ते नवबर १९३६. अंक ४ दिवाळी अंक.

वर्ष २ – अंक १ एप्रिल १९३७, २ नवंबर १९३७ दिवाळी अंक

वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १९३८, २ ए, ३ जु, ४ अक्टोबर १९३८

वर्ष ४ – अंक १ जानेवारी १९३९, २ ए, ३ आ, ४ दिवाळी अंक १९३९

वर्ष ५ – अंक १ मार्च १९४०, २ जु, ३ अक्टोबर १९४० दिवाळी अंक

वर्ष ६ – अंक १ मार्च १९४१, २ जु, ३ अक्टोबर १९४१

वर्ष ७ – अंक १ एप्रिल १९४२, २, ३.

वर्ष ८ – अंक १ (एकूण क्रमांक २४) मे १९४३, २, ३

क्षात्रतेज

मासिक : संपादक–तुकाराम कानाजी पाटील प्रकाशक – संपादक, आगनगाव (ठाणे). पा व क २८४ ८ × ५ ३ प्रथमांक – (सप्टेंबर १९३३)

उद्देश – सूर्यवंशी क्षत्रिय समाजाचे.

ब्रीदवाक्य —

आहो जरी सूर्यवंशी, न ठावे ।
कसे शौर्य दावे, गजावे तुला ।
उत्साह नाही, नसे तेज काही ।
वसे भीति पाही, मनी आपुल्या ॥
दुर्ल्युगी क्षात्रधर्मा‍ंधि झाले ।
पुरे दीन लोकी नसे आसरा ।
सारा हाणी अधकारास या दूर ।
तारा तुम्ही अश या पामरा ॥

वर्ष १ – अंक ..३ नवबर १९३३—.

क्षात्रदूत

मासिक / त्रैमासिक : संपादक – मुकुंद जनार्दन गोरेगावकर प्रकाशक – मोरोबा भास्कर प्रधान, मुंबई पा व क ८१२ मासिक ६·१ × ४ ७ त्रैमासिक ७·१ × ५·२ प्रथमांक – अक्टोबर १९०५

उद्देश – पाठारे क्षत्रिय, सोमवंशी क्षत्रिय ज्ञातीकरिता

ब्रीदवाक्य –

स्वबांधवांचे हित साधण्याला ।
हा दूत पाही उदयास आला ।
गाही स्वये छेन्न-वासनांची ।
त्यांची करो उन्नति शीघ्र त्याची ॥

विशेष माहिती – चालक – नीळकंठ सदाशिव तावरगाव, मुकुंद जनार्दन गोरेगावकर, भगवंत गंगाधर भरलकर, पांडुरंग विठोबा घाणेकर, मोरोबा भास्कर प्रधान यात वर्ष १० मध्ये नाथ माधवकृत ' दान भावडे '.

मासिक
वर्ष १ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९ ते १२. अक्टोबर १९०५ ते सेप्टेंबर १९०६...

त्रैमासिक

वर्ष ९ – अंक १ जा १९१४, (२ ए - ३ जु); ४ अक्टोबर १९१४.
वर्ष १० – अंक (१ जा - २ ए) १९१५, (३ जु - ४ अ) १९१५...
वर्ष १२ – अंक १ नवंबर १९१६....
वर्ष १४ – अंक १ जून १९१८, २ मा १९१९, ३ जून १९१९...
वर्ष १५ – अंक ... ४ सप्टेंबर १९२०, ज्यादा अंक नवंबर १९२० को-ऑपरेटिव्ह हौसिंग अंक.
वर्ष १६ – अंक १ जानेवारी १९२१..., ३ जु, ४ अक्टोबर १९२१.
वर्ष १७ – अंक १ जानेवारी १९२२, २ ए, ३ जुलै १९२२.
वर्ष १८ – अंक...(४ ?) अक्टोबर १९२३.

क्षात्रवृत्त

मासिक : संपादक – शांताराम जनार्दन पाठारे. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. वा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२८६. अंकात (वर्ष १५) २६ पृष्ठे. ६'४ × ४'८. प्रथमांक – सप्टेंबर १९२०.

उद्देश – पाठारे क्षत्रिय ज्ञातीचे. स्वरूप – ज्ञातिविषयक लेख व वृत्त, संकीर्ण लेख.

ब्रीदवाक्य –

शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रकर्म स्वभावजम् ॥

विशेष माहिती – '*क्षात्रदूत*' (पाहा) चे काम बंद पडल्यासारखे झाले म्हणून हे 'क्षात्रवृत्त' सुरू केले. *आकार* – वर्ष ५–८'४ × ५'४; वर्ष १०–८'९ × ६'३; वर्ष १५-९'६ × ६'५. *वा. वर्गणी* – वर्ष ५ रु. २८२, वर्ष १५ रु. २, फु. अं. ८३.

[मपं]

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १९२० ते १०, ११, ११ पुरवणी, १२ आगस्ट - सप्टेंबर. सप्टेंबर १९२० ते सप्टेंबर १९२१ (पुरवणीसह तेरा अंक.)
वर्ष २ – अंक १ ते १२. अक्टोबर १९२१ ते अक्टोबर १९२२. अंक १२ वर स - अ १९२२.
वर्ष ३ – अंक १ ते ६, (७ - ८), ९, १०, (११ - १२). नवंबर १९२२ ते अक्टोबर १९२३.
वर्ष ४ ते ७ – अंक + प्रत्येकी १ ते १२. (जा ते डि) बरेच जोड अंक. जानेवारी १९२४ ते डिसेंबर १९२७ (चार वर्षे).
वर्ष १० – अंक ... (५ मे १९३० - १२ मार्च १९३१) जोड अंक...
वर्ष १५ – अंक ...३ जुलै १९३५, ४, (५ - ६), (७ - ८), (९ - १२) मा - एप्रिल १९३६.
वर्ष १६ – अंक (१ - २) मे - जू १९३६, (३ - ४), (५ - ६) स - अक्टोबर १९३६ —.

क्षात्रसेवक

त्रैमासिक : संपादक–परशराम धर्माजी चुरी. सहसंपादक – गोविंद धर्माजी वर्तक, आत्माराम विठ्ठल सावे, भास्कर हरी पाटील, मोरो नानाजी पाटील. प्रकाशक – संपादक, वसई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८४. अंकात (वर्ष ८) ३२ पृष्ठे. ८'२ × ५'४. प्रथमांक – अक्टोबर १९२४.

उद्देश – ज्ञानविषयक – सोमवंशी क्षत्रिय समाजोन्नतिसभेच्या आश्रयाखाली चाललेले.

ब्रीदवाक्य –

संसारिचे श्रम अनंत सदैव साहू ।
साहू मना बहुत मग्न विलासि राहू ।

माना भुलू मनहि ईशपदीच याहू ।
स्वार्थी जपू परि समाजहिताहि पाहू ॥

विशेष माहिती – 'संपादक – वर्ष ८ भास्कर हरी पाटील. पुढे १९३७ मध्ये कै. भास्करराव हरी पाटील, बी. ए., याच्या स्मरणार्थ खास अंक निघाला. त्याचे संपादक – परशराम धर्माजी चुरी [संदर्भ – 'साहित्यसंग्रह' मुंबई. जा १९३८ पृ. ६४].

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १९२४, २ जा १९२५, (३ ए - ४ जु) १९२५.
वर्ष २ – अंक १ अक्टोबर १९२५, २ फे १९२६, ३ मे, ४ आगस्ट १९२६.
वर्ष ३ – अंक १ नवंबर १९२६, २ फे १९२७...
वर्ष ८ – अंक १ मार्च १९३४ —.

क्षितिज

मासिक : संपादक – माधव यशवंत गडकरी. प्रकाशक – संपादक, ठाणे. वा. व. रु. ४/८. फु. अं. ८६. ११·३ × ८·५. प्रथमांक – मे १९४७.

विशेष माहिती – *आकार* – वर्ष २ – ९·५ × ७·४. दसरा विशेषांकावर साल, महिना असा काही निर्देश नाही. फक्त ओरिएन्टल ट्रान्सलेटरच्या कार्यालयात अक्टोबर १९४७ त पोचल्याची नोंद आढळते.

[मंभ]

वर्ष १ – अंक १ मे १९४७ ते ४ आ १९४७ + ... (५ !) दसरा विशेषांक (? अक्टोबर १९४७) + ७ डि ४७, ८ जा ४८ लघुकथा विशेषांक, ९ फेब्रुवारी १९४८. दोन विशेषांक.
वर्ष २ – अंक १ मे १९४८—.

ज्ञातिवृत्त

(पाहा गौडसारस्वत ब्राह्मण ज्ञातिवृत्त)

ज्ञानचंद्रोदय

मासिक : संपादक – (कर्ता) पांडुरंग बापू जोशी पावसकर. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – गणपत कृष्णाजी छा. (शिळा) मुंबई. फु. अं. ८८. अंकात पोथीप्रमाणे आडवी छापलेली २०×२पृष्ठे. ८·२ × ५·८. प्रथमांक – कार्तिक श. १७६२. (प्रथ-कागद; कागद=अंक; वल्या कागदक्रमांक.)

उद्देश – 'जुनी मराठी कविता मुद्रित करून तिचा प्रसार करणे.' स्वरूप – सचित्र कागद (?) ५ किंवा ६ होतील. एका कागदात संस्कृत व प्राकृत ग्रंथाचे रहस्य व रहस्यप्रतिपादक श्लोक व आर्या व ओव्या व अभंग इ. दुसऱ्या राहिलेल्या कागदात प्राकृत ग्रंथ व आख्याने इ. लिहिले जातील. प्राचीन साधूंनी केलेले चरित्रभाग येतील. क्रमशः.

ब्रीदवाक्य –

गणेशास आधी नमस्कार केला ।
तयानंतरे प्रार्थिले शारदेला ।
करा जोडुनी वंदिले श्रीगुरूशी ।
कवित्वाशि विस्तारितो मी त्वरेशी ॥
आरंभ केला बहु आदराने ।
प्रार्थूनि सर्वांशि करद्वयाने ।
तमाशि चंद्रोदय जे विनाशी ।
सुज्ञान चंद्रोदय अंतरेशी ॥

विशेष माहिती – 'प्राचीन कवींची स्फुट कविता प्रसिद्ध करणारे पहिले नियतकालिक'; 'ज्ञानचंद्रोदया'त आलेली काही प्रकरणे–कृष्णलीलामृत, विक्रमचरित्र, राधाभुजंग, दामाजीची रसद, संतांची चरित्रे, गोपीगीत, शकचरित्र, वामनकृत सीतास्वयंवर, गीतार्थबोधिनी, ब्रह्मस्तुती, भक्तलीलामृत, नामा अकबर संवाद, कबीर रोहिदास संवाद. याचे कागदक्रमांक वेगळे असून ते ग्रंथवार विभागलेले आहेत. उदाहरणार्थ ग्रंथ १ 'कृष्णलीलामृता'चे कागद १ व २, ग्रंथ २ 'विक्रमचरित्र' याचे कागद ३ ते ७. परंतु ही व्यवस्था तितकी काटेकोरपणे अखेरपर्यंत पाळलेली आढळत नाही; म्हणून १२ कागदांचे एक वर्ष अशी मासनिर्देशाला

ज्ञानमंदिर

मासिक : संपादक – (वर्ष ३) एन्. एम्. यदे. प्रकाशक – दामोदर सावळाराम आणि मंडळी, मुंबई. मुद्रक – इंदुप्रकाश छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. २. पु. अं. ८४. अंकात सुमारे ७५ पृष्ठे. वर्षात १००० पृष्ठे ९·९ X ७·३. प्रथमांक – जानेवारी १९३५. (शंभरा अंक-क्रमांक).

उद्देश – बहुजन समाजात ज्ञानाचा प्रसार व्हावा व वाढवत चाललेल्या अश्लील व अल्पार्थ वाङ्मयाला आळा बसावा (वर्ष १ पृ. २२९). आरोग्यरक्षण, नीती, आर्यसंस्कृती, स्वदेश व स्वजनप्रीती इ. गोष्टींचे महत्त्व पटविणे. स्वरूप – सचित्र. निबंध, लेख – कृषिविषयक, शास्त्रीय, ऐतिहासिक, तत्त्वज्ञानात्मक. कविता, चरित्रे, धर्मविषयक लेख व धार्मिक ग्रंथांची भाषांतरे, वगैरे संकीर्ण.

विशेष माहिती – ग्रंथसंपादक व ग्रंथप्रकाशक मंडळीच्या नियमाने प्रसिद्ध होणारे मासिक. *या वर्गणी* – सवलतीची वर्षे १ रु १. फु अं. ८२. वर्ष २ पासून फु अं. ८३. *मुद्रक, प्रकाशक, संपादक* – वर्ष ३ पासून – एन्. एम्. यदे. *महिन्यातून दोनदा* – वर्ष १ अंक ४ च्या निवेदनात १ मे पासून महिन्यातून दोन वेळा निघणार असे जाहीर करून मे महिन्याचे क्र ५ व ६ असे दोन अंक काढले. पण ते सोयीचे नाही म्हणून पुढे बंद केले काही अंकात श्रीमद्भागवताच्या मराठी भाषांतराची काही थोडी थोडी पृष्ठे.

[जम, मुमग्र]

वर्ष १ – अंक १ (१५ जा) ते ४ (१५ ए), ५ (१ मे), ६ (१५ मे), ७ (जू) ते ११ (अ), + १२ (डि) जानेवारी ते डिसेंबर १९३५ अंक ५ व ६ पाक्षिकांसारखे, अंक ११ दिवाळी अंक, नवंबरचा अंक नाही, अंक १२ डि हिरकमहोत्सव अंक

वर्ष २ – अंक १३ ते (२२ २३), २४ जानेवारी ते डिसेंबर १९३६. अंक १३ हा श्रीसयाजी हीरकोत्सव अंक; अंक १६ एप्रिल अंक, अंक (२२ - २३) अं न दिवाळी अंक

वर्ष ३ – अंक २५ ते ३३, (३४ ३५), ३६ जानेवारी ते डिसेंबर १९३७. अंक (३४ - ३५) अं न दिवाळी अंक.

वर्ष ४ – अंक ३७ ते ४४, (४५ - ४६), (४७ - ४८) जानेवारी ते डिसेंबर १९३८.

वर्ष ५ – अंक (४९ ५०) जा फे १९३९ श्रीसयाजी शोकांक, (३ ४) मा ए *श्रीमंत प्रतापसिंहमहाराज गायकवाड यांच्या* रोहण खास अंक, ... (८ - ९) आ स १९३९ —. अंक उशीरा निघू लागल्यामुळे अंक ५, ६, ७ मागे ठेविले.

ज्ञानमित्र

मासिक : संपादक – नारायण बळवंत चव्हाण प्रकाशक – संपादक, पुणे मुद्रक – मनोहर प्रेस, पुणे वा. व रु १ फु अं ८१८६ अंकात १६, ३२, २४ पृष्ठे. ५·८ X ४·३. प्रथमांक – ऑगस्ट १९०६. शेवटचा अंक – डिसेंबर १९१३

उद्देश – विविध कलाकौशल्याचे ज्ञान करून देणारे. स्वरूप – सचित्र. नाना प्रकारच्या कला, देशी व विदेशी धंद्यांची माहिती, वैद्यकी माहिती, शेतकी, वृक्षवर्णने, पाकशास्त्र, वर्तमानसार इ. शास्त्रीय, औद्योगिक व (वर्ष ६ पासून) मनोरंजक विषयांचा समावेश.

ब्रीदवाक्य –

पहिले ३ अंक –

(१) त्या त्या कला नित्य फिरून येती ।
त्या त्याच धंद्याप्रति दाविताती ॥
कौशल्य मोठे धंद्यात आहे ।
स्वदेशहिताचे श्रय येत आहे ॥

वर्ष १ अंक ४ पासून –

(२) कृपणस्य यथा वित्तं ।
स्वैरिण्याश्च मनोगतम् ।
गूढं तथा कलाशास्त्र-
माविष्कर्तुं ममोद्यमः ॥

विशेष माहिती - *आकार* – वर्ष २ – ८'२ X ५'४. *पृष्ठसंख्या* – वर्ष ६ – ३२, वर्ष ७ – २४. *वा. वर्गणी* – वर्ष ६ रु. १८८. फु. अं. ८३. मुद्रक – वर्ष १ अंक १० – लॉ प्रिंटिंग प्रेस, पुणे. वर्ष ३ – स्वतःचा छापखाना घातला. वर्ष ६ – " वर्गणीदारांनी व्ही. पी. परत केल्यामुळे नुकसानी, अंकाच्या छपाईत उशीर." यात वर्ष ५ मध्ये रेंदाळकरांच्या काही कविता. वर्ष ६ अंक (४ - ५) बाळशास्त्री जांभेकरांचे चरित्र. इ. १९१४ पासून साप्ताहिकात रूपांतर.

[पुमग्रं, मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक १ आगस्ट १९०६, २स, + ३ जा १९०७, ४ फे, ५ ते ७, (८ - ९), (१० - ११), १२ (? डिसेंबर १९०७). अंक ५ पासून मासनिर्देश नाही.
वर्ष २ – अंक + १ ते ९, (१० - ११), १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९०८.
वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १९०९, ..., ३, ४, ... ७ ...
वर्ष ४ – अंक १ ते ३, (४ - ५), ६ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १९१०.
वर्ष ५ – अंक १ ते ८, (९ - १०), (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९११. अंक १ वर व काही अंकांवर साल नाही.
वर्ष ६ – अंक १ ते ३, (४ - ५), (६ - ८), (९ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१२.
वर्ष ७ – अंक १ ते ९, (१० - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९१३.

ज्ञानविलास

द्विमासिक : संपादक – (वर्ष ५) सुळे बी. ए. प्रकाशक – एम्. एस्. हिरेमठ, सणदाळ, पो. गडहिंग्लज (इ. करवीर). वा. व. रु. ०१२. फु. अं. ०१(?). अंकात २४ पृष्ठे. ७'१ X ४'१. प्रथमांक – (नुवेंबर १८९८ ?). (पुस्तक-अंक).

स्वरूप – गोष्टी, कविता, चुटके, निबंध, स्थलनिर्देश, पुस्तकपरीक्षा, सूक्ततरंग, सार्थ सुभाषिते.

विशेष माहिती – माहिती पुस्तक ५ वरून. याचे नावाच्या मासिकाची जाहिरात याच प्रकाशकाची सा. ' काळ 'च्या २३ मार्च १८९८ च्या अंकात आढळते. पण पत्ता मु. सोलापूर (?), पो. संकेश्वर, जि. बेळगाव, म्यानेजर एम्. एस्. हिरेमठ असा दिला आहे. पुढे ' बाल बोध ' मासिकात आगस्ट १९०१ च्या अंकातील जाहिरात व अक्टोबर १९०१ च्या अंकातील पोच ' ज्ञानविलास ' मासिक पुस्तकाचीच आहे. द्वैमासिक होण्यापूर्वी हे मासिक असावे व प्रकाशनात मध्ये खंड व वर्षारंभात बदल घडला असावा. जाहिरात (' वीरशैव ' डि १९०३)– " पाच रुपये ठेव ठेवणारास हे मासिक पुस्तक डायरीसुद्धा फुकट दिले जाते. "

[मग्रं]

वर्ष ५ – अंक (१ - २) जा फे १९०४, (३ - ४) मा ए १९०४ —.

ज्ञानविस्तार

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – मोरेश्वर छा. (शिळा), मुंबई. फु. अं. ८१. अंकात २० पृष्ठे. ७ X ४'२. प्रथमांक – अक्टोबर १८६०.

स्वरूप – कविता, नीती, रांगोळी, कलाकौशल्य, चरित्र, इ.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – ' एक्स्टेंशन ऑफ नॉलेज. '

[दवाग्रं]

वर्ष १ – अंक १ अक्टोबर १८६०.

युक्ती पाश्चात्त्यपद्धत्या दर्शविली आहे. वर्ष ७ संवत १८९८ मध्ये पौष हा क्षयमास व चैत्र अधिकमास आढळतो, परंतु तसा बदल येथे केलेला दिसत नाही.

[ठामरे]

वर्ष १ – अंक १ ते १३. कार्तिक १७६२ ते आश्विन १७६३, अधिक आश्विन धरून १३.
वर्ष २ – अंक १४ ते २५. कार्तिक १७६३ ते आश्विन १७६४ (क्षयमास, अधिकमास ?)
वर्ष ३ – अंक २६ ते ३७. (संवत १८९९) कार्तिक १७६४ ते आश्विन १७६५.
वर्ष ४ – अंक ३८ ते ४४. (संवत १९००) कार्तिक १७६५ ते वैशाख १७६६ —.

ज्ञानदर्पण

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – गणपत कृष्णाजी छा. मुंबई. ८·२ × ५·१. प्रथमांक – सप्टेंबर १८६१. (पुस्तक अंक).

स्वरूप – महिन्याचे पंचांग, विरामचिन्ह-परिभाषा, कविता, मुंबईचा इतिहास इ.
वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १८६१, २ अक्टोबर १८६१ —.

ज्ञानदर्शन

त्रैमासिक : संपादक – (गोविंद विठ्ठल उर्फ भाऊ महाजन). प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – गणपत कृष्णाजी, मुंबई. वा. व. रु. ४. अंकात १०० पृष्ठे. ८ × ५·१. प्रथमांक – जुलै १८५४.

उद्देश – "मराठी भाषेत विद्यांच्या विषयावर व त्यात विशेषेकरून पश्चिम देशांतील विद्यांच्या विषयावर फारच थोडे ग्रंथ आहेत व कित्येक विषयावर तर अजून मुळीच झाले नाहीत, तेव्हा अशा विषयांची लोकांस माहितगारी होण्याकरिता काही तरी साधन उपस्थित केले असता त्यापासून उपयोग पडेल असे मनात आणून, हे त्रैमासिक पुस्तक काढण्याची योजना केली आहे." स्वरूप – न्याय, मनोधर्म, नीती, इतिहास, रसायन, गणित, व्यवहार, इ. मोठमोठ्या शास्त्रांच्या विषयांवर पश्चिम देशातील महापंडितांनी केलेल्या कांही चांगल्या ग्रंथांचे सारांश व भाषांतरे छापावयाची. विशेष 'संगीतशास्त्र', 'वीर पुरुष'.

विशेष माहिती – 'ज्ञानदर्शना'वर टीका करताना 'निबंधमाला'कारांनी संपादक म्हणून बाळशास्त्री जांभेकरांचा उल्लेख केला होता, तो 'दंभहारक'ने दुरुस्त केला. [पाहा – 'ज्ञानाच्या पुस्तकावरील टीका' निबंधमाला अंक ५, मंडळ-प्रकाशित 'निबंधमालेतील निबंधसंग्रह', भाग २, पृ. २३७]

[मंडलिक, फर्गु, मुंबई, मग्र]

वर्ष १ – अंक १ जुलै १८५४, २ अक्टोबर १८५४.....
वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १८५५, २ ए, ३ जु, ४ अक्टोबर १८५५.
वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १८५६, २ ए, ३ जुलै १८५६—.

ज्ञानदीप

मासिक : संपादक – (कर्ते) सदाशिव पांडुरंग केळकर (सरकारी नोंद). प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – (वर्ष ४) इंडियन प्रेस, मुंबई. वा. व. रु २. मागाहून दहा महिन्यात रु. २·८, वर्षानंतर रु. ३. फु. अं. ८४. अंकात २४ पृष्ठे. ८·२ × ५·३. प्रथमांक – सप्टेंबर १८८४. (पुस्तक – अंक).

स्वरूप – धर्मसंबंधी (एकेश्वरोपासना व ब्राह्मोधर्म यावर भर). सामाजिक विषयावर निबंध; शास्त्रीय, वैद्यकसंबंधी माहिती, यांत्रिक विषयावर लेख, कारागिरी, शिवणकला, पुस्तकांवर अभिप्राय

ब्रीदवाक्य –

ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशितमात्मनः ।
तेषामादित्यवज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परम्॥ १ ॥
– भगवद्गीता.

साक्षी –
ज्ञाने ज्याचे अज्ञान सकळ, नष्टचि होउनि जाते ||
सत्पथावरि ते ज्ञान विमल मर्ग, दाखविते सर्वाते ||१||
– पाळदे.

विशेष माहिती – वर्ष २ अंक (११ १२) च्या शेवटी रंगीत पानावर दोन वर्षांमधील विषयाची वर्षवार, विषयवार सूची – 'सूचिपत्र' हा शब्द वापरला आहे. धर्म, नीती, सामाजिक, शास्त्रीय पुस्तकावर अभिप्राय, अशा प्रकारची विषय विभागणी सूचीत केली आहे. वर्ष ३ अंक ६ नंतर अंक मागासले.

[मग्र, ठवासो]

वर्ष १ – अंक १ ते १२. सप्टेंबर १८८४ ते ऑगस्ट १८८५.
वर्ष २ – अंक १, २, (३ - ५), ६ ते १०, (११ - १२) सप्टेंबर १८८५ ते ऑगस्ट १८८६
वर्ष ३ – अंक + १ ते ४, (५ ६), ७, (८ - ९), १०, (११ १२) जानेवारी ते डिसेंबर १८८७.
वर्ष – ४ अंक + १ जानेवारी १८९२ ते ८ ऑगस्ट १८९२—.

(श्री)ज्ञानदेवी मासिक

मासिक : संपादकमंडळ – भगवंत यशवंत पेंडसे, रामचंद्र महादेव आठवले. प्रकाशक – रामचंद्र महादेव आठवले, ठाणे मुद्रक – अरुणोदय मुद्रणालय, ठाणे. वा. व रु ३८३. फु अ ८६. मागील अंक ८. अंकात ३२ + (८ विशदबोध) पृष्ठे. ९ ५ X ६·६. प्रथमांक – चैत्र शु ९ श १८५२ (श्रीरामनवमी). शेवटचा अंक – भाद्रपद शु ९ श १८५३.

उद्देश – ज्ञानेश्वरीचा संदेश, स्फुरण व दिव्य भाव प्रकट करण्याकरिता नित्यनेमाचा वाङ्मययज्ञ ज्ञानेश्वरीचे सांगोपांग विस्तृत निवरण, महनीय कार्याचे विवेचक उद्घाटन, तत्कालीन परिस्थितीचे संशोधन, थोर पुरुषांची चरित्रे, अतिमानवी चमत्काराची अभिनव चिकित्सा, हिंदु संस्कृतीच्या उज्ज्वलतेचे दर्शन स्वरूप – विषयानुक्रम · अंत र्निनाद (उतारे), संशोधन आणि चिकित्सा, श्रीज्ञानेश्वरी विशद-बोध (प्रत्येक अंकात स्वतंत्र ८ पृष्ठे), संकलन, ज्ञानदेवीचे मदनबन (वाङ्मयपरामर्ष), पत्रव्यवहार व विचारविनिमय, श्रीज्ञानेश्वरीचा अभ्यास व चर्चा.

ध्रीदवाक्य –
मलपृष्ठावर –
दुरिताचे तिमिर जावो | विश्व स्वधर्मसूर्ये पाहो ||
कृण्वन्तु विश्वमार्यम् | नायमात्मा बलहीनेन लभ्यः |
आतल्या प्रथमपृष्ठावर –
ॐ सहवीर्यं करवावहै |
तैसा वाग्विलासु विस्तारु | गीतार्थी विश्व भरु |
आनंदाचे आवारु | मांडु जगा || – श्रीज्ञानेश्वर.
जरि प्रकटे सिद्ध सरस्वती | तरि मुकेया आथि भारती |
एथ वस्तुसामर्थ्य शक्ती | नवल काइ ||
– श्रीज्ञानेश्वर.

विशेष माहिती – प्रत्येक अंकात विशद-बोधाची ८ स्वतंत्र गणनेची पृष्ठे त्यात ओवीवार अन्वयार्थ, पदविवरण आणि अर्थबोधासाठी सविस्तर विवेचन. सहा अंकात (बारीक टाइपाची ४८ पृष्ठे) मिळून फक्त पहिल्या ७ ओव्या पूर्ण 'प्रत्येक लेख मननपूर्वक वाचा' असे प्रत्येक अंकावर मलपृष्ठाचे शेवटी छापलेले आढळते. "आश्विनाचा चौथा आषाढाचा अंक गेल्या (१८५२) मार्गशीर्षाच्या सुमारास प्रसिद्ध होऊन जे त्याचे प्रकाशन थांबले ते त्याचा हा ५वा गतवर्षीच्या श्रावणाचा अंक ह्या वर्षीच्या श्रावणात निघून पुनश्च चालू होत आहे." (अंक ५ पृ १५६)

[माइसम, मग्र, जग्र]

वर्ष १ – अंक १ चैत्र १८५२ ते ४ आषाढ १८५२, + ५ श्रावण १८५३, ६ भाद्रपद १८५३ (अंक ५ वर बाहेर शके १८५३ असे योग्य छापले आहे, परंतु आरंभ किंवा मुखपृष्ठावर शके १८५२ असे चुकीचे छापले आहे)

ज्ञानसंग्रह (१)

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद वर्ष २ अं. ६) वामन बाळाजी ओकसरकर, (वर्ष ३). वामन के. देशमुख. प्रकाशक – कृष्णाजी मल्हार, आकोले (प्रांत वऱ्हाड). मुद्रक – एज्युकेशन सोसायटीचा छापखाना, भायखळा, मुंबई. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८६. अंकात २० पृष्ठे. ९·७×६·१. प्रथमांक–जानेवारी १८७२. (पुस्तक-अंक).

उद्देश – उपयुक्त विषयाचे मासिक पुस्तक. स्वरूप –सचित्र. विषय– (१) शास्त्रीय–अर्थशास्त्र, पदार्थविज्ञान, तर्कशास्त्र इ. (२) पुस्तकपरीक्षा (३) मनोरंजक कल्पित कथा (४) देशाचे व विख्यात पुरुषाचे वर्णन (५) लोक सुधारणा व नीती (६) काव्यनाटकादी ग्रंथांची भाषांतरे (७) कविता (८) किरकोळ शिक्षण पद्धती वगैरे.

ब्रीदवाक्य –

विद्या कुलजवधूरिव जहाति नो जन्मजन्मापि ।

विशेष माहिती – प्रकाशक – पुस्तक २ अंक ३ पासून महादेव काशीनाथ; पुस्तक २ अंक १० पासून वासुदेव बापू. ' ज्ञानसंग्रह ' मुख्यत्वे विष्णू मोरेश्वर महाजनी (१८५१ - १९२३) यांचा होता. वऱ्हाड शाळापत्रक पहिली सहा वर्षे रावसाहेबांनी चालविले [बालबोध जा १९०३]. यात वर्ष २ अंक ३ मध्ये चित्रकलेवर ' मनुष्याचे चित्र काढण्याची प्रमाणे ' हा सचित्र लेख आढळतो.

[पुमग्रं, फर्ला, जग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. जानेवारी १८७२ ते डिसेंबर १८७३ (दोन वर्षे). प्रतिवर्ष पृष्ठे २४०.

वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १८७४ ते ३ मार्च १८७४ —.

ज्ञानसंग्रह (२)

मासिक : प्रकाशक – यशवंत गोविंद केळकर, (ज्ञा. सं. व्यवस्थापक मंडळीचे सेक्रेटरी), उमरावती. मुद्रक – प्रमोदसिंधु, उमरावती. वा. व. रु. ३ मागाहून रु. ४. अंकात २४ पृष्ठे. ९·५ × ६·४. प्रथमांक – डिसेंबर १८९०. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – उपयुक्त विषयाचे मासिक पुस्तक. स्वरूप – विषय ज्ञानसंग्रह (१) प्रमाणे.

ब्रीदवाक्य –

विद्या कुलजवधूरिव जहाति नो जन्मजन्मापि ।

विशेष माहिती – ज्ञानसंग्रह (१) मासिकाचा पुनरावतार.

[ठामग्रं, कोल्हापूर]

वर्ष १ – अंक १ ते १३. डिसेंबर १८९० ते डिसेंबर १८९१ (तेरा अंक).

वर्ष २ – अंक १ जानेवारी १८९२ ते ६ जून १८९२....

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८९३.

वर्ष ५ – अंक ..., २ फे १८९५,... ५ मे (१८९५) —.

ज्ञान-संग्रह मासिक

मासिक : संपादक – प्रेमराज टी. वर्मा. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – लॉयल प्रेस, पुणे. वा. व. रु. १८१२. फु. अं. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. ८·२ × ६·४. प्रथमांक – जानेवारी १९२७.

उद्देश – यांत्रिक युगात राष्ट्रहितासाठी व कारखानदारीच्या ऊर्जितावस्थेसाठी. आधाल-वृद्धांसाठी. स्वरूप – सचित्र. रंगीत चित्रे. मराठी, गुजराती, हिंदी, इंग्रजी (वर्ष २ अंक १ – ९). वेदान्त, राजकीय, सामाजिक, आध्यात्मिक विषय.

ब्रीदवाक्य –

(१) ज्ञानदेव तु कैवल्यम् ।
(२) पुराणमित्येव न साधु सर्वं

न धार्मिकाय्ये नवमित्यवद्यम् ।
यंतः परीक्ष्यान्यतरद्भजन्ते
मूढः परप्रत्ययनेयबुद्धिः ॥

(३) जैसे गुरू तैसे ज्ञान । ज्ञानी आत्मदर्शन ।
दर्शनी समाधान । आर्थी जैसे ॥

(४) ' यदायदा हि धर्मस्य ' इ. गीतेतील श्लोक.

विशेष माहिती – या. पर्गणी – वर्ष २ पासून रु. ०१२, फु. अं. ०१; वर्ष ३ पासून रु. ३, फु. अं. ०५. आकार – वर्ष २ ३ व ७·९ X ५·३. बक्षिसाचे कूपन : वर्ष ३ अंक १ व २ मध्ये वर्गणीदारास ४ आण्याच्या मेंबरत्यात बक्षिसाचे कूपन. *ब्रीदवाक्य* : (आरंभ पृष्ठ) वर्ष १ अंक १ व (३ - ४) फक्त क्रमांक (१), वर्ष १ अंक २ वर फक्त क्रमांक (२); वर्ष १ अंक ५ पासून क्रमांक १ व ३ एकत्र; वर्ष २ अंक ४ ते १२ फक्त मलपृष्ठावर क्रमांक (४). मुद्रक – वर्ष २ अंक (१० - १२) चित्रशाळा प्रेस, पुणे; वर्ष ३ हनुमान छापखाना, पुणे.

[पुमग्रं, जग्रं]

वर्ष १ – अंक १, २, (३ - ४), ५ ते १०, (११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२७.

वर्ष २ – अंक १ ते ४, (५ - ६), ७ ते ९, (१० - ११ - १२). जानेवारी ते डिसेंबर १९२८.

वर्ष ३ – अंक १ जानेवारी १९२९, २ फेब्रुवारी —.

ज्ञानसिंह

मासिक : संपादक – गोविंदराज दयाळराव महानुभाव. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – श्री दत्तात्रय छा. पुणे (वर्ष ३ अंक ९). वा. व. द. २८८. फु. अं. ८४, अंकात १६ पृष्ठे. ९·६ X ६·६. प्रथमांक – मे १९२६. शेवटचा अंक–जुलै १९२९.

उद्देश – धार्मिक, सामाजिक, औद्योगिक व महानुभाव वाङ्मयाचे प्रकाशन. स्वरूप – सचित्र, प्रत्येक अंकात एक वर्णचित्र. महानुभाव पंथाची उत्पत्ती, मराठी वाङ्मयाच्या प्राचीनतेचे उद्‌घाटन, महानुभाव अध्यात्मिक ज्ञानाची ओळख, महानुभाव पंथाने हिंदुसमाजाची केलेली सेवा, इ. विविध विषय. स्फुटे, वर्तमानसार, कविता, इतिवृत्त इ.

ब्रीदवाक्य –

(१)
सर्वं धर्मान्परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।
अहं त्वा सर्व पापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥

(२)
भीमेनातिबलेन भ्रान्तिकरिणा ह्यालोडि चेतोटवी ।
तत्त्वं चक्रधरीयमश्रुतवतां श्रद्धान्वितानामपि ।
सहतुं प्रसह्य शास्त्रनखैः कालं च न दन्तिनं ।
गर्जेत्येष विचारशोधनपरः श्रीज्ञानसिंहः क्षितौ ॥

विशेष माहिती – *ब्रीदवाक्य* – क्रमांक २ वर्ष ३ अंक ९ च्या मलपृष्ठावर. आतबट्ट्याचे म्हणून बंद.

[महानुभावमठ, माइसंमं, मग्रं, मुंमग्रं]

वर्ष १ व २ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (मे ते ए). मे १९२६ ते एप्रिल १९२८. (दोन वर्षे).

वर्ष ३ – अंक + १ ते १२. आगस्ट १९२८ ते जुलै १९२९.

ज्ञानसूर्य

मासिक : संपादक – गणेश नारायण देशपांडे (तारव्हेनर). प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – ज्ञानचक्षु छा. (शिळा छा.) पुणे. फु. अं. ८१. अंकात १६ पृष्ठे. ८·३ X ५·३. प्रथमांक – सप्टेंबर १९०१. शेवटचा अंक – अंक ६ (प्र. १ फे १९०५ ?). (पुस्तक - अंक)

विशेष माहिती – फक्त ५० प्रती छापीत ! अत्यंत दुर्मिळ – महत्त्वाचे. हे फक्त नावाचे ' मासिक '. विलक्षणपणासाठीच लक्ष्य.

वर्ष १ – अंक १ सप्टेंबर १९०१, २ (प्रकाशन तारीख २६ जा १९०२), ३ (प्र. ता. ७ ऑगस्ट १९०२), अंक ४ जा १९०३ (प्र. ता. १६ मार्च १९०३), ५ फे १९०३ (प्र. ता. ३ ऑक्टो १९०३), ६ (प्र. ता. १ फे १९०५).

ज्ञानाकर

मासिक : प्रकाशक – पत्रव्यवहाराचा पत्ता – ज्ञानाकरकर्ते, बेळगाव. मुद्रक – सन्मार्गदर्शक छा. (शिळा), धारवाड. ८'१ × ५'६. प्रथमांक – (मार्च १८६२).

उद्देश – सर्वविषय गुरुशिवाय समजावे. स्वरूप – कविता, नाटके, कादंबऱ्या, निबंध, इतिहास, गणित, पदार्थविज्ञान, अर्थशास्त्र, तर्कशास्त्र इ.

विशेष माहिती – इंग्रजी खुलासा – 'मास्टर ऑफ नॉलेज '.

वर्ष १ – अंक ..., ६ ऑगस्ट १८६२—.

ज्ञानांजन

मासिक : संपादक – जगन्नाथ रघुनाथ आजगावकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – सुवर्ण प्रिं. प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १४. अंकात ३२, ४० पृष्ठे. ७'१ × ४'९. प्रथमांक – मे १९१३.

उद्देश – नामधारी सुधारकांचे वेडे चाळे आणि अविचारी जुन्या मताच्या लोकांची धर्माच्या आणि रूढीच्या नावावर चाललेली कृष्णकारस्थाने यांचा स्फोट आणि निषेध. स्वरूप – गोष्टी, कविता, निबंध इ. भूते, परलोक, मृतांशी संभाषण इ.

विशेष माहिती – मुद्रक – वर्ष २ – वैद्यबंधू छा. मुंबई, वर्ष ४ ट्युटोरिअल प्रेस, मुंबई. यात वासुदेव वामन भोळे यांची 'तरंगिणी' कादंबरी, पुणे-वर्णन, 'महाराष्ट्र कविचरित्र' भाग ४ था असे प्रसिद्ध झाले.

[पुमसं, मुंमसं]

वर्ष १ ते ३ – अंक प्रत्येकी १ ते १२. (मे ते एप्रि). मे १९१३ ते एप्रिल १९१६. (तीन वर्षे)

वर्ष ४ – अंक १ मे १९१६ ते ५, (६-७), ८, ९ जानेवारी १९१७ —.

ज्ञानादर्श

मासिक : मुद्रक – इंडिअन छा. मुंबई. वा. व. रु. २८८ आगाऊ. फु. अं. ८६. अंकात २० पृष्ठे. ९'७ × ६'५. प्रथमांक – जानेवारी १८८६.

उद्देश – कुलीन गृहस्थ यांकरिता. भाषेच्या उत्कर्षास उपकारक. स्वरूप – नूतन व प्राचीन कवींच्या कविता, नाटकादी शृंगारकथा. पोर्तुगीज भाषेची माहिती. संभाषणातील वाक्ये. कथासार, निबंध इ.

ब्रीदवाक्य –

सुधान न रमाहि यद्रतिसुखास दारा परी ।
अशा प्रभुहि सेवका भजति दास दाक्षापरी ।
प्रियासुचतुरी जिही न बहुधार पत्रावळी ।
तिही अमित काढिल्या नृपसभांत पत्रावळी ॥

विशेष माहिती – पत्ता व्यंकटेश यशवंत शिंगबाळ, गोवा पणजी.

[मसं, पुमसं, मडगाव]

वर्ष १ – अंक १ जानेवारी १८८६, (२-३), ४ ते ६ जून १८८६—.

ज्ञानेश्वर

द्वैमासिक : संपादक – विश्वनाथ त्र्यंबक शेटे. प्रकाशक – संपादक, पुणे. मुद्रक – प्रतिमा छा. पुणे. वा. व. रु. ३. फु. अं. ०१२.

अकार सुमारे ८० पृष्ठे. ८·४ × ५·४. प्रथमांक – श्रावण वद्य ८ श. १८७० (६७४ वा ज्ञानेश्वराचा जन्मदिन). पुढे चालू.

उद्देश – याज्ञवल्क्य-आश्रम ह्या संस्कृति-केंद्राच्या विविध कार्याच्या प्रसारार्थ व प्रसिद्धी साठी. श्रीशुक्लयजुःशाखीय माध्यंदिन महाराष्ट्रीय ब्राह्मणसमाजाची सर्वांगीण उन्नती, संघटन व ज्ञानसंवर्धन. स्वरूप – ज्ञानेश्वरविषयक लेख व वाङ्मय, धार्मिक, सामाजिक, आर्थिक व सांस्कृतिक विषय, समाजातील स्वशाखीय कार्यकर्त्यांचा जीवनपरिचय, उच्च प्रकारच्या कलायुक्त लघुकथा, कविता व टीकात्मक लेख. आश्रमाच्या वृत्तासाठी शाखाविभाग.

ब्रीदवाक्य –

जे खळांची व्यंकटी सांडो। तयां सत्कर्मी रती वाढो। भूतां परस्परें पडो। मैत्र जीवांचें॥

दुरिताचें तिमिर जावो। विश्व स्वधर्मसूर्ये पाहो। जो जें वांछील तो तें लाहो। प्राणिजात॥

–ज्ञानेश्वरी अध्याय १८ ओव्या १७९४– ९५.

विशेष माहिती – याज्ञवल्क्यआश्रम, पुणे या संस्थेचे प्रकाशन. धार्मिक, सामाजिक व सांस्कृतिक विषयास वाहिलेले. यात डॉ. वि. त्र्य. गुणे यांचा 'महाराष्ट्रातील सामाजिक व धार्मिक नियमन, इ. स. १३०० - १८१८' हा लेख.

[मुमम, मग्र, जमं]

वर्ष १ – अंक १ ते ४. श्रावण, कार्तिक, फाल्गुन १८७०, आषाढ १८७१.

वर्ष २ – अंक १ ते ४. श्रा का फा १८७१, वैशाख १८७२. अंक ३ त्रिशतसांवत्सरिक पुण्यतिथीनिमित्त संत तुकाराम विशेषांक.

वर्ष ३ – अंक १ सप्टेंबर १९५०, २ डिसेंबर १९५०. अंक १ ज्ञानेश्वरींच्या ६६० व्या वर्षानिमित्त व नामदेव महाराजांच्या ६०० व्या पुण्यतिथीनिमित्त विशेषांक, पृ. १०२.

ज्ञानोदय

मासिक / पाक्षिक : संपादकमंडळ – एच्. बॅलेन्टाईन. प्रकाशक – अमेरिकन मराठी मिशन अहमदनगर / मुंबई. मुद्रक – रामा गुजराथी, अमेरिकन मिशन शिळाछाप, अहमदनगर. वा. व. रु. १८८, साहेब लोकास रु. ३. फु अं. ८२. अंकात २०, १६ पृष्ठे ८·३ × ६. प्रथमांक – जून १८४२. शेवटचा अंक – मासिकाचा, डिसेंबर १८४४. पुढे चालू मासिक स्वरूपात १९६७.

उद्देश – लोकांचा धर्म, नीती, चाली वगैरे-संबंधी मत प्रसिद्ध करू. अयोग्य गोष्टी छापणार नाही. स्वरूप – सचित्र. अनेक प्रकारच्या विद्या म्हणजे भूगोलविद्या, ज्योतिषशास्त्र, सिद्धपदार्थ-विज्ञान, आणि वगैरे अशा प्रकरणाच्या गोष्टी आणि या देशाचे व इतर देशाचे वर्तमान आणि विशेषकरून अहमदनगरसंबंधी मजकूर.

विशेष माहिती – वर्ष १ चा जुलैचा अंक निघाला नाही. कारण 'छापखाना बरोबर चालला नाही.' भाषा – वर्ष १ अंक १ ते ६ याची मराठी फक्त, वर्ष २ पासून मासिक व १८६६ अखेरचे पाक्षिक याची मराठी व इंग्रजी. वर्षे २६ ते ३१ पाक्षिकाची (सन १८६७ ते १८७२) बहुतेक संपूर्ण मराठी (संपादक कुकडे). मुद्रक – वर्ष २ अमेरिकन मिशन प्रेस, मुंबई. पृष्ठे – वर्ष १ अंक १–२०, पुढे पृ. १६. पाक्षिकाची पृष्ठे १६. त्यानंतर रूपांतर साप्ताहिकात. जुलै १८७३ पासून साप्ताहिक अंकाची पृष्ठे १२. जानेवारी १९५२ पासून मासिकात रूपांतर. संपादक – १८४५ ते १८५४ आर. डब्ल्यू. ह्यूम, १८५४ ५५ एस. बी. फेअरबँक, १८५५ - ५८ ए. हॅझेन, १८५८ ६५ एच बॅलेंटाईन, १८६५ - ६७ ए. हॅझेन, १८६७ - ७२ बाबू दाजी कुकडे, १८७२ पासून सी. डब्ल्यू पार्क.

बालबोधमेवा – ज्ञानोदयात वर्ष ३२ (बहुधा जुलै १८७३) पासून पुरवणीच्या रूपात 'मुलांचा भाग' प्रसिद्ध झाला. वर्ष ३३ (१८७४) मध्ये मुलांच्या भागाचे दुसरे पुस्तक अंक १ ते १२ (जा ते डि) प्रसिद्ध झाले. वर्ष ३५

(१८७६) साली हाच भाग 'बालबोधमेवा' पुस्तक नौथे (सचित्र) अंक १ ते १२ (जा ते डि) या नावाने आला. वर्ष ३६ (१८७७) ह्या पुरवणीचे नाव 'ज्ञानोदय बालबोधमेवा' झाले. ह्या पुरवणीच्या प्रत्येक अंकाची किंमत अर्धा आणा होती. वर्ष ३७ मध्ये हे जोडनाव राहिले. वर्ष ३८ (१८७९) नाव नुसते 'बालबोध मेवा' झाले. हा क्रम वर्ष ४० (१८८१) पर्यंत चालला. हे 'बालबोध मेवा'चे नववे वर्ष (मागे 'बालबोध मेवा' पाहा). आठव्या वर्षाच्या (१८८०) अखेरपर्यंत संपादिका मिसेस प. के. ह्या होत्या त्यानंतर मिसेस इ. एच. ह्यूम (?) झाल्या अशी माहिती अमेरिकन मराठी मिशनच्या मेमोरिअल पेपर्समध्ये (१८८२) आढळते (पृ. ११६).

[थिऑर्वा, फर्गा, आधग्रंथसंग्रह]

मासिक

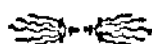
वर्ष १ – अंक १ जून १८४२, + २ आगस्ट ते ६ डिसेंबर १८४२ (६ अंक).

वर्ष २ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८४३.

वर्ष ३ – अंक १ ते १२. जानेवारी ते डिसेंबर १८४४. पुढे पाक्षिक.

पाक्षिक

वर्ष ४ ते ३२ – जानेवारी १८४५ ते जून १८७३ (साडेअठ्ठावीस वर्षे).

मराठी नियतकालिकांची सूचि

वर्णन-विभागाची पुरवणी

या पुरवणीत मागाहून उपलब्ध झालेली नियतकालिकांची नावे वर्णानुक्रमाने दिलेली आहेत. जी नियतकालिके पाहावयास मिळाली त्यांची वर्णन-विभागात दिलेल्या नमुन्याप्रमाणे माहिती देण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. पण इतरांच्या बाबतीत केवळ नाव, प्रकार व मिळालेल्या संदर्भावरून अनुमानता येणारा ढोबळ काल सूचित करण्यापलीकडे जाता आलेले नाही. बहुधा प्रत्येक ठिकाणी संदर्भ देण्याची काळजी घेतलेली आहे. याचा अर्थ असा की अनुषंगाने केलेल्या तपासात कोठे तरी संदर्भ मिळाला तेवढ्याच नावाचा व त्याच्या माहितीचा समावेश या पुरवणीत करण्यात आलेला आहे.

वर्णनविभागात दाखल केलेली काही नावे ह्या पुरवणीत दोन कारणांनी पुन्हा आली आहेत. नाव तेच परंतु कालस्थलाच्या किंवा प्रयोजनाच्या भिन्नतेमुळे ज्याचे व्यक्तित्व निराळे ठरते अशा नियतकालिकाच्या नावापुढे * अशी फुली केलेली दिसेल. तर ज्या विशिष्ट नियतकालिकाची कोणतीही नमूद करण्यासारखी अशी अधिक माहिती मिळाली त्या नियतकालिकाच्या नावापुढे + चिन्ह करून ती दर्शविली आहे. अशी उदाहरणे फारच थोडी आहेत. काही नावे चिन्हाशिवाय दिली आहेत.

अंकुश *

मासिक : संपादक – द. ह. चव्हे, प्रकाशक – पी. डी. मर्चंट, मुंबई. मुद्रक – तत्त्वविवेचक मुद्रणालय, मुंबई. वा. व. रु. १. फु. अं. ८१. अंकात ८ पृष्ठे. ९·६ × ६·७. प्रथमांक – (जुलै १९४२). पुढे चालू.

स्वरूप – ख्रिस्ती मताचे.

ब्रीदवाक्य –

कुणासाठी चाबूक पुरा होतो ।
पराणीने बैल हा मार्गि येतो ।
परी हत्ती मस्तीस जेवि येई ।
तेवि अंकुश माहूत करी घेई ॥

विशेष माहिती – दर १५ तारखेस प्रकाशन. *वार्षिक वर्गणी – वर्ष १ अंक १२ पासून रु. १॥८, फु. अं. ८२. संपादक व प्रकाशक – वर्ष ७ द. ह. चव्हे.*

[जाधव संग्रह]

वर्ष १ –... अंक ८ फेब्रुवारी १९४३, ९ ते ११...

वर्ष ७ – अंक...४ नवंबर १९५३—.

अंमलदार

त्रैमासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १८८२.

उद्देश – साल्व्हेशन आर्मीचे–धार्मिक इत्यादी.

— रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

[अज्ञात नावाचे १]

मासिक : संपादक – (सहायक) कृष्णशास्त्री घाटे. प्रकाशक गोविंद रघुनाथ केळकर, मुंबई.

मुद्रक – (शिळाछाप). पृ. अं. ८४. अंकात २ पृष्ठे. ८·९ × ५·९. प्रथमांक – (श्रावण श. १७६७). (सध्या अंकक्रमांक, वर्षाचा निर्देश नाही).

स्वरूप – सचित्र. स्तोत्रांतील अधिष्ठात्री देवतेचे जवळ जवळ अर्धाआऊण पानाच्या आकाराचे रेषाचित्र प्रत्येक अंकाच्या डाव्या पृष्ठावर. दोन पानांत मिळून मराठी किंवा संस्कृत एखाद्या देवतेचे अष्टक, स्तोत्र, स्तुती, श्लोक, 'शिवपार्वती संवाद', पूर्ण किंवा अपूर्ण. चरणरेषांचा उपयोग अत्यंत अनियमित. विरामचिन्हे नाहीत.

विशेष माहिती – ह्या मासिकाचे नाव उपलब्ध सामग्रीवरून कळत नाही. प्रत्येक अंकाची दोन पाने, कागदाच्या एका बाजूलाच एक डावीकडे व दुसरे उजवीकडे छापलेले असून दोन्ही पानांच्या शिरोभागी मध्यात फक्त अंकक्रमांक छापलेला आहे. पृष्ठांक कोठेच नाही. प्रत्येक अंकाच्या शेवटी "ह्या ग्रंथ (=पुस्तक=मासिक पुस्तक) गोविंद रघुनाथ नेतकर याणी कृष्णशास्त्री साठे यांच्या साह्यतेने छापविला. अंक ११ ज्येष्ठ मास शके १७६८ (ह्या निर्देश दरमहा अर्थात बदलतो). मुंबईत घेणारे यास किम्मत दर प्रतीस चार आणे पडतील" अशा स्वरूपाचा मजकूर संपूर्ण किंवा जागेच्या प्रमाणात कमी-अधिक संक्षिप्त स्वरूपात.

[पारखीशास्त्री पुणे]

अंक – ..., ६पौष १७६७ ते १७ मार्गशीर्ष १७६८.

आत्मोद्धार*

मासिक : संपादक – महादेव भवाजी काबळे. प्रकाशक – मुंबई. काल – १९२४.

—'दलिताची चळवळ' परिशिष्ट ५ क्र. १३.

आनंद-मंजरी

मासिक : काल १८९१. (पुस्तक अंक)

—(पु. १ अंक २ची पोच) 'दरा प्रकार' वर्ष १ अंक ३ फेब्रुवारी १८९१, मलपृष्ठ ३.

आनंद रामायण

मासिक : संपादक – विष्णु लक्ष्मणशास्त्री पुरोहित. प्रकाशक – वाई. वा.व. रु. २८६ ट. ह. सह. अंकात २४ पृष्ठे. रॉयल ⅛. काल –१८९७.

—(जाहिरात) 'आर्यधर्मदर्पण' वर्ष ४ अंक ११ मार्गशीर्ष श. १८१९, मलपृष्ठ ३ समोर.

आनंदलहरी*

मासिक : संपादक – सर्याजी सदाशिव महात्मे (मित्रमंडळीच्या साह्याने). प्रकाशक – पणजी. अंकात २४ पृष्ठे. क्राउन ⅛. प्रथमांक – मार्च १८७०.

स्वरूप – कविता, लघुकथा, स्फुट विचार (प्रचलित प्रश्नावर टीका). मलपृष्ठ तीनवर वर्तमानसार.

विशेष माहिती – हे जेमतेम एक वर्ष चालले.

— 'गोमंतकातील नियतकालिके' पृ. २१; सालोसकर– 'अमृत' मधील; मराठी मासिकाची बखरी, लेख ६, पृष्ठ १६२.

आनंद लहरी*

मासिक : प्रकाशक – म्यानेजर नारायण कृष्ण, मुंबई. वा. व. रु. १ आगाऊ ट. ह. सह. काल – १८८४. (पुस्तक अंक)

स्वरूप – हास्यरसप्रधान, विनोदपर सुरस गोष्टी व चुटके

— (जाहिरात व पु.१ अंक १ ची पोच) 'विबुधप्रिया' वर्ष १ अंक ३ मार्च १८८४.

आमचा बालमित्र

मासिक : संपादक–डॉ. रे सुमत धोंडो रामटेके. सहसंपादक – रे. एच जी हॉवर्ड. प्रकाशक – संपादक, लोणंद, कोडोली (कोल्हापूर). मुद्रक – जयहिंद प्रेस कोल्हापूर. वा. व. रु. १, वर्ष ४ पासून रु. २. अंकात ८ पृष्ठे. १० × ७'५. प्रथमांक – (सप्टेंबर १९४७).

उद्देश – मुलामुलींकरिता ख्रिस्ती मासिक.

स्वरूप – संपादकीय हितगुज, ताईचे पत्र इ. सदरे.

ब्रीदवाक्य –

' माझ्या कोकरास चार.'

विशेष माहिती – पहिल्या संपादक मिस् आय्. डोल्हर, मिशनहौस, लोणंद ह्या होत्या, अशी माहिती ' दीपक ' वर्ष १ अंक ४ सप्टेंबर १९४७, मलपृष्ठ २ वरील पोचीत मिळते वर्ष १ अंक ४ चा परिचय ' प्रगति ' वर्ष १ अंक १ जानेवारी १९४८ यात आहे. रे. रामटेके यांचा पत्ता – कोडोली, कोल्हापूर असा दिला आहे. मुद्रक – वर्ष ३ नागरिक प्रेस, नासिक (व्यवस्थापक), वर्ष ४ शिवराज प्रेस कोल्हापूर.

[जाधवसंग्रह]

वर्ष १ – अंक ... ४ डिसेंबर १९४७ ख्रिस्त जन्म अंक.

वर्ष २ – अंक ... ५ जानेवारी १९४९,..., १२ दि. १५ आगस्ट १९४९.

वर्ष ३ – अंक ... १२ दि. ८ आगस्ट १९५०.

वर्ष ४ – अंक ...(५ - ६) जानेवारी - फेब्रुवारी १९५१—.

आमचे गाव

पाक्षिक : संपादक – राधादेवी गोयन्का. प्रकाशक – मानवता कार्यालय, अकोला. वा. व. रु. ०९. काल – १९४९.

[२७]

उद्देश – नवसाक्षर प्रौढांसाठी नवे पाक्षिक. स्वरूप – ठसठशीत अक्षरे.

—(पोच) ' ध्रुव ' वर्ष १५ अंक ६ सप्टेंबर १९४९ पृ. २६३.

आमचे गोंये

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४७–४८.

स्वरूप – कोकणी.

— सरकारी यादी १९४७–४८.

आयुर्वेदपत्रिका

पाक्षिक : प्रकाशक – नासिक. मुद्रक – सर्कल प्रेस, नासिक. प्रथमांक – १ जुलै १९४७. पुढे चालू १९६७ (जून १९६३ पासून) मासिक स्वरूपात

— सरकारी यादी १९४७–४८.

आयुर्वेदिक आरोग्यमार्ग

मासिक : संपादक – बाळकृष्ण गणेशशास्त्री जोशी, आयुर्वेदपंचानन. प्रकाशक – संपादक, घोरगाव (सातारा). मुद्रक – आर्यक्रोष छापखाना, कोल्हापूर. वा. व. रु ०१२ ट. इ. सह. फु. अं. ०१. अंकात १२ पृष्ठे. ८'७ × ५'६. प्रथमांक – (सप्टेंबर १९१२).

स्वरूप – (अनुक्रमणिका) ऋतुचर्या, आयुर्वेदोपनयन, खेड्यातील आरोग्यासंबंधी सुधारणा, आतुर परिस्थिती.

ब्रीदवाक्य –

चिकित्सा वह्निवेशस्य स्वस्थातुरहितं मनि ।
यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न तत्क्वचित् ॥ १ ॥

इह खल्वायुर्वेदप्रयोजनं व्याध्युपसृष्टानां व्याधिपरिमोक्षः स्वस्थस्य स्वास्थ्यरक्षणंच ।

विशेष माहिती – (पोच) 'कल्पोतिपादर्श' वर्ष ७ अंक १ अश्विन श. १८३४ मलपृष्ठ २.

[डेक्कॉ]

वर्ष १ – अंक..., ७ दि. १ मार्च १९१३.

आर्य

मासिक पुस्तक : प्रकाशक – मद्रास. वा. व. रु. १॥३. काल – १९०९.

विशेष माहिती – भाषा पटक. " जिकडे मराठी भाषाच कमी व तीही गंगाजमनी – काही अशुद्ध राहिली तर दिशोबात घरता येत नाही. "

— (पोच) लोकमित्र, वर्ष १९ अंक २ आगस्ट १९०९.

आर्य वनिता

मासिक : प्रकाशक – वनिताज्ञानप्रसारक मंडळ, सोलापूर. काल – (-१९२७ ?)

उद्देश – भगिनीवर्गाची सेवा.

—(जाहिरात) 'उद्यम' वर्ष ९ अंक २, फेब्रुवारी १९२७; (पोच) 'ज्ञानसिंह' सप्टेंबर १९२७.

आर्य संजीवन

मासिक : संपादक – बी. पी. रत्नपारखी. प्रकाशक – वल्ड (उमरावती). अंकात १६ पृष्ठे. डेमी अष्टपत्री. काल – १९०५.

उद्देश – आर्य व पाश्चिमात्य वैद्यक.

—(दाते), (जाहिरात) 'लोकमित्र' १

आर्यहितेच्छु

मासिक : प्रकाशक – म्यानेजर, पुणे, सातारा. वा. व. रु. १॥३ आगाऊ, पोस्टेजसह; मागाहून रु. २. अंकात १६ पृष्ठे. छापा महाराष्ट्र कोकिल. प्रथमांक – (जानेवारी १८८८).

स्वरूप – सुंदर मासिक, सुंदर निबंध, सद्यःस्थितिद्योतक कादंबरी, मनोरंजन, प्रश्न इ.

विशेष माहिती – पत्ता – (१) म्यानेजर, आर्यहितेच्छु, पुणे, शुक्रवार पेठ, कमळापूरकर यांचा वाडा, (२) म्यानेजर, आर्यहितेच्छु, महाराष्ट्र कोकिल, सातारा.

—(जाहिरात) 'महाराष्ट्र कोकिल' वर्ष १ अंक ४ जानेवारी १८८८ मलपृष्ठ ३.

आवेश

मासिक : संपादक – सत्यवान नामदेव सूर्यवंशी. प्रकाशक – अनसूया नामदेव सूर्यवंशी, मुंबई. मुद्रक – लक्ष्मीनारायण प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. २८८. फु. अं. ८५. अंकात ८ ते १६ पृष्ठे. ९·४ X ७·२. प्रथमांक – (अक्टोबर १९४४).

उद्देश – पुरोगामी विचाराचे मासिक.

स्वरूप – ख्रिस्ती मताचे.

विशेष माहिती – पूर्वावतार– 'तरुणाचा ख्रिस्ती आवेश' (पाहा ह्या सूचीचा 'वर्णन विभाग' पृ.१०९) व्यवस्थापक–सौ. मीरा सत्यवान.माहिती वर्ष ३ व वर्ष ४ वरून. वार्षिक वर्गणी – वर्ष ४ रु. ४, फु. अं. ८६. वर्ष ३ अंक १० पृ. ९– "चौथ्या वर्षापासून साप्ताहिक होणार. कीर्तने करून पैसे मिळविणार ". वर्ष ४ अंक ८ पृ. १३–" आवेश पुन. सुरू होऊन एक वर्षाचा (?) अवधी लोटला."

[माधवसंग्रह]

वर्ष ३ – अंक ... १८ जुलै १९४७, ... १२ सप्टेंबर १९४७.
वर्ष ४ – अंक १ अक्टोबर १९४७ ते ३,...

..., ८ मे १९४८ —, अंक १ खास वर्षारंभ अंक.

आव्हान

पाक्षिक : प्रकाशक – मालवण (रत्नागिरी). काल – १९४८-४९.

—सरकारी यादी १९४८-४९.

आज्ञामालिका

मासिक : ग्रा. य. स. ९. अंकात ४०, ४८ पृष्ठे. डेमी अष्टपत्री. प्रथमांक – (संकलित) जानेवारी १८७९.

उद्देश – मयळ्यातील पर्याय–अथवा ' बाद-शाही हुकुमाचा संग्रह. ' इंग्रजीत प्रसिद्ध होणारी माहिती केवळ मराठी जाणणारांसाठी मराठीतून प्रसिद्ध करणे.

स्वरूप – निरनिराळ्या सरकारी गॅझेटांतून राजकीय, न्याय, मुलकी, बंदोबस्त, विद्या, टपाल, जंगल, पाटबंधारे, इंजिनिअर, रेल्वे, अबकारी, वगैरे खात्याच्या संबंधाने जे सरकारचे किरकोळ ठराव प्रसिद्ध होतात त्यांचे संकलन.

विशेष माहिती – " हे पुस्तक कोण चाल-विणार व कोणत्या ठिकाणी छापणार या विषयी काहीच माहिती दिली नाही. " – (उल्लेख व वर्तमान) ज्ञानोदय १७ अक्टोबर १८७८.

इस्त्राएल ज्ञातीसंबंधी प्रासंगिक विचारांची माला (?)

काल – १९१७–१८.

—(पोच)' इस्त्राएल मित्र ' वर्ष ३ अंक (१ - २) जानेवारी - फेब्रुवारी १९१८ पृ. १५.

इसराएली धर्मदीप

मासिक : काल – १८९४ – १८९६.

विशेष माहिती – सप्टेंबर १८९४ वर्षप्रतिपदेस्तव विशेष अंक. (ज्यूंचा वर्षारंभ सप्टेंबरमध्ये असतो.) – (पोच) ' ज्ञानोदय ' दि. २५ अक्टोबर १८९४; (पोच) ' बालबोध ' वर्ष १६ अंक ८ नवंबर १८९६.

उदयप्रभा

मासिक : संपादक – बाबा पदमनजी. मुद्रक – शिळाछाप. प्रथमांक – (जानेवारी १८५६). शेवटचा अंक – डिसेंबर १८५८.

विशेष माहिती – ' प्रमोदय ' मासिकाचा पूर्वावतार (पाहा ' प्रमोदय ' पृ. १६७). – ' प्रमोदय ' वर्ष ४ अंक १ पृष्ठ ४; (वृत्त) ' ज्ञानोदय ' दि. १ एप्रिल १८५९; (यादी) बाबा पदमनजींचे 'अनुभव-संग्रह' पु. २, १९०४, अखेरची यादी.

उद्धार*

मासिक : संपादक – वसंत पोवळे. प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४२.

— ' दलितांची वृत्तपत्रे ', परिशिष्ट ५ क्र. ३०.

उद्यमोत्कर्ष

मासिक पत्र : काळ – १९०४.

— (पोच) ' महाराष्ट्र कवि ', वर्ष १ अंक ७ चैत्र श. १८२६, मलपृष्ठ २

उद्योगी भारत

मासिक : काल – १९१९, १९२३.

विशेष माहिती – 'चार अंक निघून बंद पडले' असा निर्देश 'बेळगाव मराठी पत्रकार परिषद् स्मृतिपुष्प १९६५' पृ. ८९ वर आहे. याचा काल भुसावळच्या 'पूर्णेंदु' मधील पोचीला धरून म्हणजे इ. १९३३ असावा. – (पोच) 'कीर्तन' मुंबई नवबर १९१९ मल्पृष्ठ २; (पोच) 'पूर्णेंदु' वर्ष १ अंक १२ फाल्गुन श. १८५४ (मार्च १९३३) पृ.३६.

उपयुक्त ज्ञानसंग्रह

मासिक : प्रकाशक – कोल्हापूर. काल – सुमारे १८४०.

विशेष माहिती – "प्राचीन नैतिक ग्रंथांचे वाचन नागाव शाळेत करीत." – 'मंडलिक चरित्र', लेखक हवालदार १९२७, पृ. ५०.

एंप्रेस मिल्स् कामगार पत्रिका

मासिक : प्रकाशक – नागपूर. काल – १९४८.

— रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

औषधी युग

सचित्र मासिक : प्रकाशक – म्यानेजर, दिवाघाट केमिकल वर्क्स, पुणे. वा. व. रु ३-४ व्ही. पी. सह. प्रथमांक – १२ मार्च १९२७.

स्वरूप – सचित्र. सोप्या सुबोध भाषेत वैद्यक विषयाची संपूर्ण माहिती. पेटंट औषधांची पृथक्करणे, औषधांच्या कृती, देशी इंग्रजी वैद्यकानुसार रोगचिकित्सा, इंद्रिय व शारीरविज्ञानशास्त्र, वनस्पतींची माहिती.

— (जाहिरात) 'दासबोध' वर्ष १ अंक ६ आषाढ श. १८४९. पृ २१८. वर्ष १ – अंक १ (१२ मार्च १९२७.).

कथा-कलाप

(मासिक) : काल – (अंक २) मे १८८६ पूर्वी.

— 'बालबोध' १८८६ मे.

कथाकल्पतरु

मासिक : संपादक – 'कृष्ण याज्ञवल्की'. प्रकाशक – मुंबई. काल – १८७५.

विशेष माहिती – ['कृष्ण याज्ञवल्कि' या नावाचा एकनाथाच्या वेळचा एक कवि. त्याचा 'कथाकल्पतरू' नावाचा मोठा पौराणिक ग्रंथ होता. यात कथानकाशिवाय भूगोल, खगोल, सूर्याच्या गती वगैरे अनेक विषय आहेत. त्याचे हे मासिक प्रकाशन!] – 'अर्वाचीन मराठी वाङ्मय' – ग. रं. दंडवते, पृ. ५३.

कॅथॉलिक इंडिया

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४८ – १९५० अनियमित.

स्वरूप – इंग्रजी व कोकणी.

— सरकारी यादी, एप्रिल १९४८ ते मार्च १९५०.

कर्मयोगी●

मासिक : प्रकाशक – बेळगाव. वा. व. रु. ८१२, सहामाही ८६, तिमाही ८४. काल – १९१७ – १८.

उद्देश – निष्काम कर्मयोगाचे कार्य. चळवळ तशा चाले हेच व्रत. स्वरूप – बाल, वृद्ध, तरुण स्त्रीपुरुषांना मार्गदर्शक. प्रत्येक लेखात जिव्हाळ्याचे खणखणीत विचार.

विशेष माहिती – तिमाहीस रोख रकमाची

बक्षिसे व भेटी. — (जाहिरात) 'उद्यान' वर्ष ८ अंक ९ सप्टेंबर १९१७ पृ. ३१८.

कलहंस

मासिक : प्रकाशक — मॅनेजर महिपत महादेव चव्हाण, होसूर, शहापूर (बेळगाव). वा. व. रु. १. काल — १८९६ ?

विशेष माहिती — 'मधुमक्षिका' वर्ष १ अंक (८-९) आगस्ट-सप्टेंबर १८९६वर यात 'कलहंस' सामील, असा निर्देश.

— (दाते); (जाहिरात) 'लोकमित्र' वर्ष ५ अंक ७ जानेवारी १८९६.

कलाकार

मासिक : संपादक — (श्री. देवकीनंदन सारस्वत).

उद्देश — फेवळ सिने-रसिकांसाठी.

— 'जळगाव मराठी पत्रकार परिषद स्मृति-पुष्प' १९६५ पृ. ९२.

कलाप्रवर्तक

मासिक : प्रकाशक — फडणीस मंडळी, जळगाव. मुद्रक — निर्णयसागर छा. मुंबई. वा. व. रु. १८४. अंकात १६ पृष्ठे. सुपर रॉयल. काल — १९०२.

विशेष माहिती — 'काव्यरत्नावली' वर्ष १६ अंक १२ डि १९०४, 'काल अखेर' — "इ. स. १९०१ सालच्या 'वर्ष अखेर' मध्ये 'रत्नावली'स काही मदत व्हावी म्हणून 'कला-प्रवर्तक' व 'विद्यार्थी शाक' ही दोन मासिक पुस्तके सुरू करण्याचा उद्देश केला होता. त्याप्रमाणे त्यांचे काही अंकही निघाले. पण 'रत्नावली' च्या अनियमितपणात आणखी त्या दोन मासिकांच्या अनियमितपणाची भर पडली; त्यामुळे तो उद्योग सोडून देणे भाग झाले."

— (जाहिरात) 'संकल्प' वर्ष, अंक ८, नवंबर १९०२, मलपृष्ठ ४.

कलावर्तमान

मासिक : संपादक — बाबूराव गोखले. काल - १९४३-४४.

स्वरूप — सिनेमाविषयक.

विशेष माहिती — सुमारे एक वर्षापूर्वी बंद झालेले हे मासिक विकत घेऊन 'वसंत प्रकाशन — कलावर्तमान मासिक' म्हणून 'वसंत' (मुंबई १९४३) ने आपले तिसरे व चवथे वर्ष चालविले. (पाहा — 'वसन्त')

— दत्तप्रसन्न काटदरे यांचे पत्र दि.७ फेब्रुवारी १९६७, व 'वसंत' रौप्य-महोत्सव दिवाळी अंक १९६७, पृ. १६३.

कविता-संग्रह

मासिक (१) : प्रकाशक — कृष्णराव सीताराम देसाई, मालवण (रत्नागिरी). वा. व. रु. १८८. प्रथमांक — (ज्येष्ठ श. १८४३).

उद्देश — (संपूर्ण मयळा) सावंतवाडी येथील आत्मप्रसादमक्त साधुवर्य सीतारामहाराज यांचा कविता संग्रह.

विशेष माहिती — वर्ष ४ अंक ६ कार्तिक शुद्ध १० श. १८४६ या अंकावरून माहिती. [विनंती — महाराजांच्या प्रासादिक कविता छापून प्रसिद्ध करण्यास प्रारंभ करून आज चार वर्षे झाली. या मुदतीत १४०० अभंग, २५० पदे, श्लोक चरित्र व आदेश मिळून सुमारे १२८ पृष्ठे छापून निघाली ... कार्तिक शु. १० श. १८४६]. प्रथम अंक दि. रु. १ वर्गणीदारांच्या अभावी आर्थिक नुकसान आले. निदान काही मुदत नाइलाजाने तहकूब.

[मुंमग्रं.]
वर्ष ४ – अंक...६ कार्तिक १८४६.

कादंवरी

मासिक : प्रकाशक – 'कादंबरी मंदिर', मनामहॉललेन, मुंबई. वा. व. रु. २८४. वर्षात ८०० पृष्ठे. काल – १९१९.

विशेष माहिती – 'कृष्णदुर्ग' (वि. सि. गुर्जर) व 'सोनेरी जंजीर' (ग. वि. कुळकर्णी) या दोन कादंबऱ्या चालू.

— (जाहिरात) 'उद्यान' वर्ष १० अंक ३ मार्च १९१९, पृ. १२२.

कानमित्र (?)

मासिक : प्रकाशक – मुंबई.काल – १९४९ –५०.

— सरकारी यादी १९४९–५०.

कामगार

पाक्षिक : (फार अनियमित). प्रकाशक – मुंबई. काल – (एप्रिल १९४७ ते मार्च १९५१).

— सरकारी यादी १९४७–४८ ते १९५०–५१.

कामगार उदय

पाक्षिक : संपादक – एच्. एन्. झाबवाला. प्रकाशक – मुंबई सेंट्रल लेबर बोर्ड, पोयबावडी, परळ (मुंबई). वा. व. रु. १८८. काल – १९२४.

उद्देश – मजुरांचे पाक्षिक पत्र. स्वरूप – कामगारांच्या हिताचे प्रश्न.

— (पोच) 'समाजसेवक' वर्ष ५ अंक २ सप्टेंबर १९२४ पृ. ५७.

कामगार समाचार

मासिक : संपादक – गंगाधर नीलकंठ सहस्रबुद्धे, शंकर बळवंत कुळकर्णी (वर्ष २ पासून ?). प्रकाशक – लोअर परळ, मुंबई. वा. व. रु. ८८. अंकात १६ पृष्ठे. प्रथमांक – जानेवारी १९१९.

उद्देश – मालक व गिरणीकामगार यामध्ये सलोखा राखणे व कामगार वर्गास शिक्षण देणे. स्वरूप – कामगार वर्गाला व विशेषतः कामगार मुलांना उपयुक्त. समाजाचे अहवाल.

विशेष माहिती – "सोशल सर्व्हिस लीगच्या देखरेखीखाली जानेवारी १९१९ पासून ११ अंक निघाले". "'करीमभाई कामगार समाज' या संस्थेतर्फे दुसऱ्या वर्षाचे पाच व चालू वर्षाचे दोन अंक झाले आहेत."

— (पोच) 'कीर्तन' वर्ष २ अंक ६ मार्च १९२० पृ. २८; (पोच व अभिप्राय) 'केसरी' १ फेब्रुवारी १९२१.

कामिनीप्रकाश

मासिक : प्रकाशक – (प्रसिद्ध करणार) कृष्णाबाई, मुंबई. वा. व. रु. १०११ आगाऊ ट. ह. सह (एप्रिल १८८९ अखेर पर्यंत). डेमी द्वादशपत्री. काल –शक १८११–१८१२.

स्वरूप – आबालवृद्धास उपयुक्त.

विशेष माहिती – पत्ता – ठिकाणा पॉवलंड-रोड, पो. भायखळा, मुंबई. श्रीमंत सौ. कमळाबाई-साहेब राजे-शिर्के यांच्या आश्रयाखाली.

—(जाहिरात) 'महाराष्ट्र कोकिळ' वर्ष २

अंक ६ जून १८८९ व 'नाट्यकथामाला' वर्ष ३ अंक ८ नवंबर १८८९.

कायस्थ सेवक

त्रैमासिक : संपादक — धर्मसिंह ताराचंद कायस्थ. प्रकाशक — धुळे. वा. व. रु. २. प्रथमांक — अश्विन श. १८४८.

उद्देश — अखिल कायस्थसमाज व जनता-जनार्दन यांची सेवा. स्वरूप — हिंदी-मराठी.

—(जाहिरात) 'तत्त्वज्ञान-मंदिर' वर्ष ८ अंक (३-४) एप्रिल १९२७ पृ. ७६ व 'ज्ञानसिंह' जानेवारी १९२७.

काव्यारविंद

मासिक : काल — १८८८.

विशेष माहिती — "गणपतराव कर्व्यांचे (१) 'काव्यारविंद' (१८८८) नावाचे लेथोवर प्रसिद्ध झालेले गद्य-पद्य-मय मासिक, आताचे रावसाहेब लक्ष्मणराव मुळे व घाणेकरांचे मासिक." —(लेखात उल्लेख) 'सहविचार' वर्ष २ अंक १ (आगस्ट १९२३). श्री. भास्कर रामचंद्र भालेराव यांचा 'उत्तर हिंदुस्थानातील मराठी साहित्य व साहित्य भक्त' हा लेख, पृ. १९.

कासारधर्म

मासिक : संपादक — बळवंत काशीनाथ काटेले. प्रकाशक — संपादक, अकोला. मुद्रक — श्री जगदंब प्रेस, अकोला. डेमी अष्टपत्री. काल — सुमारे १९२३.

उद्देश — कासार समाजाच्या उन्नतीचे प्रयत्न.

विशेष माहिती — प्रकाशन — दरमहा दुसरा आठवडा. १९२५ (वर्ष ३ रे) प्रती ५००. — म. का. कारखानीस — "सन १९२५ सालचे मराठी वाङ्मय", पृ. ११६.

किस्मत

पाक्षिक (अनियमित) : प्रकाशक — मुंबई. काल — १९५० - ५१.

— सरकारी यादी १९५० - ५१.

कुटुंबमित्र +

मासिक : संपादक — रे. बाबा पदमनजी (ए १८८५ ते डि १८८६ या मुदतीत चालविले — ज्ञानोदय). वा. व. रु. ०१२. प्रथमांक — जानेवारी १८८४.

—(बातमी) 'ज्ञानोदय' २३ एप्रिल १८८५ — "चालू महिन्याच्या आरंभापासून ट्राक्ट सोसायटीचे मासिक पुस्तक 'कुटुंबमित्र' चालविण्याचे काम रे. बाबा पदमनजी यांजकडे सोपविले,..."

कुणबी उदय

मासिक : प्रकाशक — मुंबई. काल — १९४७ — १९५१.

— सरकारी याद्या एप्रिल १९४७ — मार्च १९५१.

कूटस्नेही

पाक्षिक : प्रकाशक — मुंबई. काल — १९४९ — १९५०.

— सरकारी यादी — १९४९-५०.

कूटस्थ

पाक्षिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९४९ – १९५०.

— सरकारी यादी १९४९ – ५०.

कृपिकारक

मासिक : प्रथमांक – (१ जानेवारी १८९०). (पुस्तक – अंक)

— (वर्ष २ अंक १२ ची पोच) 'रास प्रकार' वर्ष २ अंक ४ मार्च १८९२, मलपृष्ठ ३.

कृपिवल-हितैषी

मासिक : प्रकाशक – सोलापूर. काल – १८८५ – १९००.

— 'सोलापूर समाचार' चा ज्युबिली अंक दि. १४ जानेवारी १९३६ (साहित्य विस्तार) पृ. ९८.

कोर्डे तर्कशास्त्र

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४९ – १९५०.

— सरकारी यादी १९४९ - ५०.

कोर्डे सहायक

पाक्षिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९४९ – १९५०.

कोर्डे स्वप्न

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४९ – १९५१.

— सरकारीयाद्या १९४९ - ५०, १९५० – ५१.

कोड्याकडून उत्तराकडे

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४८ – १९५०.

— सरकारी याद्या १९४८ – ४९, १९४९ – ५०.

कोड्याचा उलगडा

पाक्षिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९४९ – ५०.

— सरकारी यादी १९४९ – ५०.

क्रीडांगण

मासिक : संपादक – विठ्ठल विनायक तगारे. सहसंपादक – (सहायक) का. गो. थावरे. प्रकाशक – वेलापूर (नगर) मुद्रक – (प्रथम) हस्तलिखित. वर्गणी जमवून सायक्लोस्टाईलची छपाई केली. वा. व. रु १०४. आकार. १६ पृष्ठे. फूल् स्कॅप. काल – १९२० ते १९२३.

— (वर्ष ३ अंक ३ ची पोच) 'मराठी शिक्षक' वर्ष १२ अंक १० जानेवारी १९२३, पृ. ३२२.

ख्रिस्ताश्रम

वा. व. रु. ८३ प्रथमांक – (१) जानेवारी १९०४.

उद्देश – कवितेचे मासिकपत्रक. कवितेच्या द्वारे खिस्ती समाजाची सेवा करणे.

विशेष माहिती – " मेसर्स कुळकर्णी व तर्खडकर यानी काढण्याची योजना केली. "
—(पोच) ' ज्ञानोदय ' ७ जानेवारी १९०४; (दहाव्या अंकाची पोच) ' ज्ञानोदय ' २० अक्टोबर १९०४.

खिस्ती

मासिक पत्रक : संपादक – रे. नारायण वामन टिळक. प्रकाशक – अहमदनगर. वा. व. रु. ८८ ट. ह. रु. ८३. फु. अं. ८८९. प्रथमांक – अक्टोबर १९००.

स्वरूप – रे. टिळकांचे धार्मिक व सामाजिक लेख व कविता. १९०२ फेब्रुवारी पासून एक दोन पाने इंग्रजीत.

विशेष माहिती – सप्टेंबर १९०१ पासून दुप्पट आकार केला. लोकाश्रय न मिळाल्यामुळे एक दोन वर्षानंतर बंद करावे लागले.

—(जाहिरात) 'ज्ञानोदय' ९ ऑगस्ट १९००; (४ अंकाची पोच) ' ज्ञानोदय ' २० डिसेंबर १९००; ' मराठी खिस्ती वाङ्मयाचा इतिहास १८१० – १९२७ ' लेखक मा. कृ. उजगरे, १९३१, पृ. ३७.

खिस्ती

मासिक : प्रकाशक – रे. जे. स्मिथ्, सेक्रेटरी ट्रॅक्ट् ॲण्ड् बुक सोसायटी, मुंबई. मुद्रक – लक्ष्मी नारायण छापखाना, मुंबई. काल – जुलै १९२३.

विशेष माहिती – " श्री लक्ष्मीनारायण छापखान्यात छापल्या जाणाऱ्या (१ विस्तार २ खिस्ती) या दोन मासिकांच्या..." मुद्रकाच्या माहितीत ' छापखान्यातील भुताने भटलाबद्दल घेटी ! —(दाते); (उल्लेख) ' विविधज्ञान – विस्तार' वर्ष ५४ अंक ७ जुलै १९२३ मलपृष्ठ २.

खिस्ती जीवन प्रकाश

मासिक : प्रकाशक – पुणे. वा. व. रु. २. फु. अं. २० पैसे. अंकात १८ पृष्ठे. ९·४ × ७·३. प्रथमांक – (अक्टोबर १९४९).

उद्देश – खिस्ती मताचे.

विशेष माहिती – इन दि इन्टरेस्ट् ऑफ् ॲडल्ट् लिटरसी इन महाराष्ट्र. माहिती – वर्ष १८ अंक २ नवंबर १९६६ च्या आधाराने.

[जाधव संग्रह]

खिस्ती नागरिक*

पाक्षिक पत्र : संपादक – भास्कर नानजी कोतक, मराठी भागाचे संपादक – रे. नारायण वामन टिळक (ऑगस्ट १९०५ पर्यंत). प्रकाशक – पुणे. वा. व. रु. १८३ ट. ह. सह. प्रथमांक – १५ डिसेंबर १९०४. शेवटचा अंक – नवंबर १९०७.

उद्देश – धार्मिक, सामाजिक, राजकीय, आर्थिक, इत्यादी अनेक उपयुक्त विषयास वाहिलेले. स्वरूप – इंग्रजी व मराठीपत्र. ' बाणेदार व ओजस्वी '.

विशेष माहिती – (पोच) ' विविध ज्ञान-विस्तार ' पुस्तक ३६ अंक ३ मार्च १९०५ मलपृष्ठ २ – " ३ अंक प्रसिद्ध झाले ". "राम नाही ते रत्न मातीसारखे, तशीच आम्हाला ज्यात खिस्त नाही ती संस्था भासणार. " " खिस्ती नागरिक पत्राशी आमचा कोणत्याही प्रकारचा संबंध नाही...जर ते पत्र इंग्रजीत चालू लागले व त्याने ' दि खिश्चन सिटिझन ' इतकेच आपले नाव कायम ठेवून ' खिस्ती नागरिक ' या नावाचा त्याग केला, तर आम्ही त्या नावाचे एक पत्र काढण्याचा विचार करू व ते पत्र येथून

तेथून मराठीत निघेल." — 'ज्ञानोदया'त जाहीर निवेदन–ना. वा. टिळक, दि. १६ आगस्ट १९०५ ('ज्ञानोदय' २४आगस्टचा अंक.) मा. कृ. उजगरे–'मराठी ख्रिस्ती वाङ्मयाचा इतिहास, १८१०–१९२७', पृ. ३७ — "काळ्या-गोऱ्या विद्वानांचे लक्ष वेधून घेतले. झीज सोसून कोतकांनी ३ वर्षे चालविले. १९०७ च्या नवंबरात नाइलाजाने बंद करावे लागले."

ख्रिस्ती नागरिक+

मासिक : संपादक — देवदत्त नारायण टिळक. सहसंपादक — वर्ष ९ नारायण देवदत्त टिळक. प्रकाशक — संपादक, नाशिक. मुद्रक — सुदर्शन इलेक्ट्रिक प्रिं. प्रेस, नाशिक. वा. व. रु. ८९ टपालासह, वर्ष ७ रु. ८१२. फु. अं. ८१. अंकात मलपृष्ठासह १६ पृष्ठे. ९·८ × ७·३. प्रथमांक — १५ सप्टेंबर १९३७.

उद्देश — ख्रिस्ती मताचे. **स्वरूप** — प्रथम मराठी, पुढे मराठी व इंग्रजी. धार्मिक निबंध, संपादकाचे स्फुट विचार, पत्रव्यवहार, शास्त्रपाठ-वाचनसंघाच्या रोजच्या पाठावरील स्पष्टीकरण, समाजातील फेरफटका, वर्तमानसंग्रह, मिशनरी संस्थांचे अहवाल इ.

ब्रीदवाक्य –(वर्ष २)

पाणी फोडुनिया तळ्यात वरती डोकें वरी काढिलें ।
पद्माने वरि, कृत्य हेंच अवघें त्याचें पुरें जाहलें ॥
त्याला गंध विकास सुंदरपणा ये, कृत्य हे भानुचें ।
सारे देव करील हेतु धरणे हे मान्य हो आमुचें ॥

विशेष माहिती — इंग्रजी मथळा — दि ख्रिश्चन सिटिझन. वर्ष ९ अंक १० पृष्ठ ९-१०— "'ख्रिस्ती नागरिक'वर वर्ष नववें छापलेलें आहे ते 'ख्रिस्ती नागरिक'चे एकंदर आयुष्य, ना. वा. टिळकांचा ३ वर्षांचा 'ख्रिस्ती नागरिक' (१९०५-०७), पुढे 'बालबोध मेव्या'तील पुरवणी म्हणून २ वर्षे प्रसिद्ध झालेला 'ख्रिस्ती नागरिक', व शेवटी दे. ना. टिळक यांनी १५ सप्टेंबर १९३७ पासून स्वतंत्र रीतीने ४ वर्षे प्रसिद्ध केलेला 'ख्रिस्ती नागरिक' असे या पत्राचे एकंदर आयुष्य ९ वर्षांचे आहे." वर्ष १ अंक ४ डिसेंबर १९३७ पृ. १३ — "ना. वा. टिळक यांचा ख्रिस्ती नागरिक ३२ वर्षांपूर्वी निघत असे त्या वेळी त्याचे स्वरूप वेगळे होते. आकार वेगळा होता. पत्र ख्रिस्ती व ख्रिस्तीतरासाठी होते. वर्गणी पुष्कळच अधिक होती." वर्ष १० अंक ८ आगस्ट १९४२— "आकस्मिक संकट — कागद संपला...आहे तेवढा कागद वापरून ही बोटभर चिठ्ठी (७·६ × ५ आकाराची फक्त चार पृष्ठे) आपणास पाठवीत आहो." पुढे सरकारी यादीत (१९४६–१९५१) हे नाव आढळते. *मुद्रक* — वर्ष ७ नागरिक प्रिं. प्रेस, नाशिक. *संपादक* — वर्ष ९ अंक १० अक्टोबर १९४१ पासून नारायण देवदत्त टिळक. *प्रकाशक* — वर्ष ९ अंक १० — अशोक देवदत्त टिळक.

[लाघवसंग्रह]

वर्ष १ — अंक ..., ४ डिसेंबर १९३७ ...
वर्ष २ — अंक .... २ फेब्रुवारी १९३८, ३ मार्च ३८ ... मध्यंतरी मागील वर्षे वाढवून पुढील वर्ष ७ धरले.
वर्ष ७ — अंक ..., २ फे ३९, २ (=३) मा ते ६ जू, ..., ८ आ, ... ११ न, १२ डिसेंबर १९३९. शेवटच्या अंकाबरोबर 'ख्रिस्त बाल मंडळ' नावाची पुरवणी, आकार ७ × ४·७, मलपृष्ठासह पृष्ठे १६. प्रकाशन अनियमित.
वर्ष ८ — अंक ..., ११ नवंबर १९४०, १२ डिसेंबर १९४०. अंक १२ ची पुरवणी माई ऐतवडेकरलिखित 'आमचे ललित वाङ्मय.'
वर्ष ९ — अंक १ जानेवारी १९४१ ते १० अक्टोबर १९४१ ...
वर्ष १० — अंक ... ५ मे १९४२ ..., ८ आगस्ट १९४२ (आकार ७·३ × ५, पृष्ठे फक्त ४),... १२ डिसेंबर १९४२.

ख्रिस्ती लोकांचा कैवारी

मासिक : वा. व. (जा १९०१)

विनामूल्य. फक्त ट. ह. ८३. अंकात ४ पृष्ठे. काल – १९०१.

—(जाहीर सूचना) 'ज्ञानोदय' ७ फेब्रुवारी १९०१.

खिस्ती हितचिंतक

मासिक : संपादक – मधुकर एरन दामले. प्रकाशक – (मिशन हायस्कूल), मल्कापूर (वऱ्हाड). मुद्रक – मित्रसमाज प्रेस, खामगाव. वा. व. रु. १. अंकात ८ पृष्ठे. ८ × ५·४. प्रथमांक – (डिसेंबर १९४७).

उद्देश – तरुण तरुणींचे, सुवार्तिक बंधूंचे, धार्मिक–सामाजिक.

विशेष माहिती – जमवाजमवी चालू अंक ७ च्या मलपृष्ठावर पूर्वेतिहास. "मासिकाचा १ मार्च १९४२ ला हस्तलिखित प्रथमांक प्रसिद्ध झाला. १ मे १९४५ पासून छापू लागले. अनेक स्थित्यंतरातून केडगाव मिशन प्रेस, पंढरपूर, इत्यादी ठिकाणाहून आता खामगाव येथे छापून प्रसिद्ध होत आहे." "जुलै १९४८ चा अंक = सुवार्तेच्या कामाचा विशेष अंक" –(जाहिरात) 'प्रगति' वर्ष १ अंक ८ आगस्ट, १९४८ पृ. ७.

[बाधवसंग्रह]

वर्ष १ – अंक ... ५ एप्रिल १९४८, ... ७ (जून ?), १ जुलै १९४८.

गावकी

पाक्षिक : प्रकाशक – चिपळूण. काल – १९४७–१९४९.

–सरकारी यादी १९४७–४८, १९४८–४९.

'गुरव' शैवसमाचार

मासिक : संपादक – दिनकरराव क्षीरसागर. वा. व. रु. १. काल – डिसेंबर १९३३.

उद्देश – गुरव ज्ञातीतील स्त्रीपुरुषांच्या उत्कर्षाकरिता झटणारे मासिक.

विशेष माहिती – संपादकाचा पत्ता – टिळक चौक, बुधवारा, अमरावती, वऱ्हाड.

—(पोच व अभिप्राय) 'भोळा शेतकरी' वर्ष १ अंक १२, डिसेंबर १९३३, पृ. ११; व त्याच अंकात (जाहिरात) पृ. ५५.

गुरुजी

मासिक : प्रकाशक – अकोला. काल – (आरंभ ?) १९४९. पुढे चालू १९६७.

विशेष माहिती – गव्हर्मेंट बेसिक ट्रेनिंग कॉलेजचे मासिक.

—सरकारी यादी १९४९–५०; रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

गोरक्षण

पाक्षिक : प्रकाशक – व्यवस्थापक श्री गोवर्धन संस्था, पुणे वा. व. रु. २. काल – (?) १९१७–१९३४.

उद्देश – गोरक्षण व शेतकऱ्यांची उन्नति.

विशेष माहिती – "मध्यवर्ति गोवर्धन संस्थेतर्फे सतत सतरा वर्षे चालले." –(जाहिरात) 'तत्त्वज्ञानमंदिर', वर्ष १६ अंक १ जुलै १९३४, मलपृष्ठ २ जवळ.

गोरक्षा

मासिक : काल – १८९० - १९०८.

स्वरूप – हिंदी, मराठी.

विशेष माहिती – नागपूर गोरक्षण सभेचे (सभेची स्थापना १८८८). इ. स. १८९० ते १९०८पर्यंत चालले. –(उल्लेख) 'विश्राम' एप्रिल १९३४.

गोसेवक

पाक्षिक : संपादक — हणमंत गणाजी परांजपे. प्रकाशक — बेळगाव. प्रथमांक — (ज्येष्ठ शुद्ध १२ श. १८४२).

विशेष माहिती — दर द्वादशीस प्रकाशित होते. राजकारण व गोरक्षण एकत्रीत झाले. — (वर्ष २ अंक ५ दि १५ आगस्ट १९२१ ची पोच) 'रामदास आणि रामदासी' वर्ष ७ अंक (७४-७५) आषाढ-श्रावण श. १८४३, मलपृष्ठ ३.

ग्रंथप्रभा

मासिक : काल — १९०१ चा सुमार.

विशेष माहिती — 'इवलेसे', छोटे, अनियमित. "एकच सुरून कामे केली दर सुवर्णमाला, केसरी, 'ग्रंथप्रभा', स्त्रीशिक्षण-चंद्रिका, धृविकर्मप्रकाश अशी ल्हान ल्हान मासिके निघून आश्रयदात्यांचे औदार्य...वगैरेस लावण्याचा प्रसंग येणार नाही." — (उतारा) 'ग्रंथमाला', सारसंग्रह सुरु १९०१, पृ. ३-४.

ग्रहाधिकार

पाक्षिक : संपादक — भास्कर रामचंद्र ज्योतिषी. प्रकाशक — संपादक, बेळगाव, वा. व. रु. १८८, ट. ह. ८१०. काल — १९२२.

उद्देश — ज्योतिषविषयक हरप्रकारची माहिती व चिकित्सा.

— (जाहिरात) 'केसरी' दि. ७ मार्च १९२२.

ग्रामसेवक*

मासिक : संपादक — म. वा. नाईक. प्रकाशक — रामदुर्ग. वा. व. रु. ३. प्रथमांक — १ १९२५.

उद्देश — खेड्यांची सुधारणा, मेथील आरोग्य, धंदेवाढ, कायदेमंडळे इ. स्वरूप — कानडी व मराठी. शेतकी, उद्योगधंदे, सहकारिता, शिक्षण व ग्रामसंस्था.

ब्रीदवाक्य —

मूकं करोति वाचालं पंगुं लंघयते गिरिम्।
(ईर्षाय माहिती)

विशेष माहिती — (१) "६-७ अंक आले". यात कृ. रि. घसे यांची ग्रामसंस्था लेखमाला. "ग्रामीण दैन्य स्वावलंबनानेच दूर करू अशा प्रतिज्ञेने खेड्यांतील झोपडीत प्रवेश करणारे मासिक". — (पोच) उद्यम वर्ष ७ अंक ८ आगस्ट १९२५ पृ. २९४ व (जाहिरात) वर्ष ७ अंक ९. (२) "'ग्रामसेवक' मासिक रामदुर्ग येथे आज सहा महिने मराठीत प्रसिद्ध होते... फेब्रुवारी १९२५ पासून त्याची कानडी आवृत्ती काढण्याचा श्री. नाईक मुरदवी यांचा प्रयत्न स्तुत्य आहे(?)." — (पुस्तक परीक्षण) 'लोकमित्र' वर्ष २४ अंक १० एप्रिल १९२५ पृ. २६३.

ग्रामोद्धार

पाक्षिक : प्रकाशक — सातारा. काल — १९४६-१९४८.

— सरकारी यादी १९४६-४७, १९४७-४८.

घरमालक संघ पत्रिका

मासिक : प्रकाशक — पुणे. काल — १९४८

— रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

घाट समाचार

पाक्षिक : प्रकाशक — चांद दौंदरे (पूर्व

खानदेश). काल – १९४७–१९४९.

विशेष माहिती – अनियमित प्रकाशन.

—सरकारी यादी १९४७-४८, १९४८-४९.

चंद्रिका

मासिक (?) : संपादक – (चालक) केशव रघुनाथ काशीकर. काल – १९२३ पूर्वी.

विशेष माहिती – चालक – (केशव रघुनाथ) काशीकर. "थोडे महिने चालून बंद पडलेल्या 'चंद्रिका' मासिकाचे चालक" असा संपादक काशीकरांचा निर्देश 'शारदा' पुणे १९२३ या मासिकाच्या संदर्भात आढळतो.

चंद्रिका*

मासिक : संपादक – अच्युत बळवंत कोल्हटकर. काल – सुमारे १९३१-१९३२.

विशेष माहिती – एक अंक निघून बंद पडले. (सुमारे इ. स. १९३१–१९३२).

— (उल्लेख) 'साहित्य सहकार' वर्ष १६ अंक २ मे १९६६ पृ. १७–वा. वि. भट याचा लेख 'स्मृति विशेष'.

चिकित्सा

मासिक :

स्वरूप – आयुर्वेद विषयाला वाहिलेले.

— 'जळगाव मराठी पत्रकार परिषद स्मृति पुष्प' मार्च १९६५ पृष्ठ ९२.

चिंतामणी

मासिक /साप्ताहिक : प्रकाशक – सोलापूर. अंकात २० पृष्ठे. काल – (१८८५ ते १९०० दरम्यान).

— (उल्लेख) 'सोलापूर समाचार' चा ज्युबिली अंक, दि. १४ जानेवारी १९३६, पृ. २० व 'साहित्य विस्तार' लेख पृ. ९८.

जगदीश

मासिक : प्रकाशक – कोपरगाव (अहमद नगर). वा. व. रु. ३. अंकात ४० पृष्ठे. ७·७ × ५·७. काल – १९४६.

स्वरूप – धार्मिक विषयांना वाहिलेले अभिनव मासिक.

— (जाहिरात) 'उद्यम' वर्ष २८ अंक ८ आगस्ट १९४६ पृ. ३७३.

जनता

पाक्षिक : संपादक – बाबासाहेब आंबेडकर. सहसंपादक – पु. ग. सहस्रबुद्धे, देवराव नाईक, म. र. चद्रेकर. प्रकाशक – मुंबई. प्रथमांक – ३० नवंबर १९२९.

— 'दलिताची वृत्तपत्रे' परिशिष्ट ५ क्रम २१.

जय महाराष्ट्र

त्रैमासिक : संपादक – शंकरराव बापूसाहेब भोसले. प्रकाशक – कोल्हापूर. काल – १९४७–४८.

—सरकारी यादी १९४७-४८.

जागृति

पाक्षिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९४७–४८.

—सरकारी यादी १९४७–४८.

(श्री)जीवदया

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९१९.
उद्देश – बॉंबे ह्युमॅनिटेरियन लीगचे.
स्वरूप – इंग्रजी, हिंदी, मराठी.
— रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

जीवन शिक्षण

मासिक : प्रकाशक – पुणे. काळ – १९१३. (गव्हर्मेंट वेसिक ट्रेनिंग कॉलेज, फॉर मेन, पुणे यांचे प्रकाशन).
— रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

जैन-ज्योती

मासिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९४८-१९५१.
—सरकारी याद्या १९४८–४९ ते १९५०–५१.

(श्री)जैनधर्मप्रकाश

मासिक : प्रकाशक – भावनगर. काल – १८८६.
स्वरूप – संकीर्ण. धार्मिकविषयक.
— रजिस्ट्रार रिपोर्ट, १९५८.

ज्योतिष समाचार

मासिक : प्रकाशक – रिसाडी. काल – १९२८.
— (पोच) 'धंदेशिक्षण' नै. वर्ष २

ज्योतिष्य प्रकाश

मासिक : प्रकाशक – सोलापूर. काल – (१८८५ - १९०० दरम्यान).
—'सोलापूर समाचार'चा ज्युबिली अंक दि. १४ जानेवारी १९३६, 'साहित्य विस्तार' पृ. ९८

टीचर

मासिक : काल १८९१ - १८९४. (पुस्तक-अंक.)
— (वर्ष २ अंक ११–१२ ची पोच) 'सत्यप्रकार' वर्ष १ अंक ३ फेब्रुवारी १८९१ मलपृष्ठ ३; व वर्ष ४ अंक १०-११ अक्टोबर - नवंबर १८९४.

टेक्निकल एज्युकेशन किंवा धंदेशिक्षण

मासिक : काल – १८९०.
—(स्वीकार) 'साक्षी' वर्ष अंक ११ आगस्ट १८९० मलपृष्ठ ३.

तरुण बहिष्कृत

मासिक : प्रकाशक – जळगाव. काल – १९२९.
—'दलितांची वृत्तपत्रे,' परिशिष्ट ५ अनुक्रम २०.

तरुण भंडारी

मासिक : प्रकाशक – शंकर लक्ष्मण मोल्यस्कर. वा. व. रु. १८१४.
(~)

तरुण शिपाई

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. अंकात ८ पृष्ठे. ११·२ × ८·८. प्रथमांक – (जानेवारी १९५०).

उद्देश – पश्चिम भारत टेरिटरी मुक्ति फौजेच्या माजी सैनिकांकरिता अधिकृत मराठी मासिक.

विशेष माहिती – इंग्रजीत मथळा 'यंग सोल्जर'. ऑफिशिअल ऑर्गन ऑफ् दि यंग पीपल ऑफ् दि साल्व्हेशन आर्मि इन वेस्टर्न इंडिया टेरिटरी. माहिती–वर्ष १७ अंक १० अक्टोबर १९६६ च्या आधारे. रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८ वरून या नावाचे व याच पंथाचे मासिक इ. १९१९ पासून अस्तित्वात असल्याचे दिसते.

[साधनसंग्रह]

तरुण हिंदु

मासिक पत्र : काल – १९०७.

— (साभार स्वीकार) 'ज्ञानमित्र' वर्ष १ अंक ९ जुलै १९०७.

तेलगू मित्र*

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १८८८.

—(उल्लेख) 'सोलापूर समाचार' ज्युबिली अंक दि. १४ जानेवारी १९३६, पृ. १३.

त्रिविक्रम+

मासिक : संपादक – वेणीमाधव (= एस्. कृष्णराव व्यास). मुद्रक – आलीजाह दरबार प्रेस, ग्वाल्हेर.

विशेष माहिती – 'मानस प्रकाशन' मंडळाची स्थापना १९३८. दि. २५ डिसेंबर १९४३ च्या ठरावाने 'मराठी भाषा आणि मराठी बोलणारे यांचे हित साधण्यासाठी नियतकालिके चालविण्या'चे कार्य मंडळाने हाती घेतले. — (श्री. बा. घो. क्षीरसागर यांचे पत्र दि. १४ जून १९६८).

त्वष्टा कासार

त्रैमासिक : काल – १९२४.

विशेष माहिती – "या त्रैमासिकाचे १९२४ अखेरपर्यंतचे २ अंक पोचले." – (पोच) 'सन्मित्रप्रबोधक' त्रैमासिक वर्ष १ अंक २ फेब्रुवारी १९२५, पृ. २६

(श्री)दत्तप्रासादिक आनंदवल्लरीमित्र मासिक

मासिक : प्रकाशक – पुणे. वा. व. रु. ०४; ट. ह. पुण्याबाहेर ०३, पुण्यात ट. ह. नाही. अंकात प्रकरणवार ३४ पृष्ठे ७·१ × ४·२.

उद्देश – एखादी चांगलीशी जागा पाहून त्या ठिकाणी श्री स्वामी दत्तात्रेयाची स्थापना करावी. स्वरूप – गोष्टी, सग्राह्य औषधे, कादंबरी.

विशेष माहिती – श्रीदत्तप्रासादिक आनंदवल्लरीमित्रमंडळींनी काढले. पत्ता – म्यानेजर, घ. नं. २९५ शनिवार पेठ, न्यू इंग्लिश स्कूल जवळ, नारायण गणपत चव्हाण यांचा वाडा. विनमुखपृष्ठाचा अंक उपलब्ध झाला (अंकातील पृ. ५ वरून तो अंक आगस्ट – च्या पुढचा असावा). त्याच्या मलपृष्ठ ४ वरील माहिती.

[मुंमग्रं]

दलित दीपक

मासिक : संपादक – म. क. गोरे. प्रकाशक – केशवराव मारलकळ, पुणे. मुद्रक – पद्मावती छा., पुणे. वा. व. रु. ०१२. फु. अं. ०१. अंकात

१२ पृष्ठे. ८·२ × ५·४. प्रथमांक – एप्रिल १९३९.

उद्देश – खिस्तसेवासंघ, औंध रहनी, याच्या मार्फत. लोकसेवेच्या आकांक्षेतून दीन दुबळ्यांच्या जीवनावर प्रकाश पाडण्याचे कार्य. स्वरूप – खिस्ती मताचे. कविता, लघुकथा, सामाजिक, राजकीय व धार्मिक विषयावरील सशास्त्र लेख, होतकरू लेखकास उत्तेजन.

विशेष माहिती – संचालक – रे. फा. एस् बी. वैरागर, आचार्य.

[जाधव संग्रह]

वर्ष १ – अंक १ एप्रिल १९३९.

दलित भारत

पाक्षिक : प्रकाशक – जळगाव. काल – १९४६–१९४८.

— सरकारी यादी १९४६–४७, १९४७–१९४८.

दिग्दर्शन+

मासिक : संपादक – राघोबा जनार्दन गव्हाणकर. प्रकाशक – संपादक, मुंबई.

विशेष माहिती – (पाहा ' दिग्दर्शन ' वर्णन विभाग पृ. ११७). ' दिग्दर्शन ' मासिकाचे जनक व संपादक आचार्य *बाळशास्त्री जांभेकर होते असा समज आहे तो बरोबर नाही.* राघोबा जनार्दन यांनी ' एडिटर ऑफ दिग्दर्शन ' *अशा* नात्याने सही करून सरकाराकडे मदतीकरिता पाठविलेले १ मे १८४० चे पत्र उपलब्ध आहे. त्याप्रमाणे सरकार २० प्रती इ. स. १८४३ च्या पुढेही घेत असे –(गं. दे. खानोलकर – ' अर्वाचीन मराठी वाङ्मयसेवक ' पंचम खंड, १९६२ पृ. २४ टीप १ व पृ. २५ टीप २.) सदर " मासिक १८४३ मध्ये राघोबा जनार्दन यांजकडून भाऊ महाजन यांनी विकत घेऊन काही काळ चालविले. " (तेंच पुस्तक, पृ २५).

दिव्यप्रकाश

मासिक : प्रकाशक – पुणे. वा. व. रु. ०१२. अंकात १६ पृष्ठे. काल – १८९०.

विशेष माहिती – पुण्यात काही खिस्ती तरुण काढतात.

— ' ज्ञानोदय ' दि. १३ फेब्रुवारी १८९०.

दूत*

मासिक : प्रकाशक – फाटक वगैरे आणि कंपनी, बुकसेलर, ठाकुरद्वार, मुंबई. वा. व. रु. ०१२ + ट. ख. ०४. कु. अं. ००६. काल – १९०३.

स्वरूप – कादंबरी, मनोरंजक मजकूर.

विशेष माहिती – यात " लैला " चटकदार कादंबरी.

—(जाहिरात) ' बालबोध ' वर्ष २३ अंक २ मे १९०३, रंगीत मलपृष्ठ ७.

देवनागर

मासिक : प्रकाशक – कलकत्ता. काल – १९१७.

उद्देश – सर्व हिंदुस्थानात देवनागरी लिपीचा *प्रचार करण्यासाठी हिंदुस्थानच्या अनेक भाषातील* लेख नागरी लिपीत छापणे. स्वरूप – सचित्र.

— (वर्ष १ अंक ४ ची पोच व अभिप्राय) ' श्रीसरस्वती मंदिर ' वर्ष ७ अंक ५ मार्गशीर्ष श.१८२९ (डिसेंबर १९१७), मलपृष्ठ २.

देवांग

मासिक : संपादक - गजानन शिवराम खातपुते. प्रकाशक - महादेव पुंडलिक विचकर. वा. व. रु. १८८.

स्वरूप - विणकरांचे मासिक.

— (दाते), (अभिप्राय) ' विविध-ज्ञान विस्तार ' व ' उत्तम ' यावरून नोंदले.

देशी विमा

पाक्षिक : संपादक - व्ही. एल्. दीक्षित. वा. व. रु. १८४.फु. अं. ८१. काल-१९३९.

उद्देश - स्वदेशी विमा धंद्याच्या सर्वांगीण उन्नतीस वाहिलेले.

— (जाहिरात), 'ज्योत्स्ना' एप्रिल १९३९ पृ. ३८.

दैवज्ञ-समाचार

मासिक : प्रकाशक - मुंबई. काल - १९४६ - १९५१.

— सरकारी याद्या १९४६-४७ ते १९५० - ५१.

दैवी जीवन

मासिक : संपादक व प्रकाशक - पंडित श्रीमाधव शर्मा. वा. व. रु. ३. काल - १९२१.

— (पोत्र) ' कीर्तन ' वर्ष २ अंक १२ भाद्रपद श १८४३ (स. १९२१), पृ. ३१.

(श्री)धनद

पाक्षिक : प्रकाशक - पोस्ट टंक, वेंगुर्ले. वा. व. रु. ८८+ट. ह. ८६; शिवाय विमा-योजनेचा वर्ग २. प्रथमांक - १ एप्रिल १८९७.

उद्देश - रयतेच्या उपयोगाचे सरकारी ठराव व इतर उपयुक्त माहिती.

— (जाहिरात) " बालगुरु ", बडोदे, वर्ष ५ अंक ५ डिसेंबर १८९७, मलपृष्ठ ४.

धर्म

पाक्षिक : (?) संपादक व प्रकाशक - काशिनाथ वामन लेले. वा. व. रु. ३. फु. अं. ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८'४×५'४. प्रथमांक - १९०८-१९०९ ?

विशेष माहिती - प्रथम साप्ताहिक. साप्ताहिक वर्ष ६ (अंक १३-१९) सोमवार दिनांक १६ नवंबर १९०८ च्या पृ. १४७ वर " या सालापासून ' धर्म ' पाक्षिक काढण्याचा आमचा विचार आहे व तो पुढल्या अंकापासून नियमित निघेलही," असे प्रसिद्ध झाले. परंतु याची काहीच व्यवस्था झाली नाही. अंकक्रम पूर्वीप्रमाणेच आठ पानांचा एक अंक याप्रमाणे राहिले, आणि ते अंक कधी ५, कधी ८, कधी १०, तर कधी २ किंवा ३ च्या गटाने वाटेल तसे वाटेल त्या तारखेला अनियमितपणे प्रसिद्ध होत राहिले. प्रसिद्धीच्या दिनांतील अंतरही एक महिना, पंधरा दिवस, अडीच महिने, तर कधी १२ दिवस देखील होते. हा क्रम निदान १ सप्टेंबर १९११ पर्यंत चालला.

[मुमग्रं]

धर्मदीपिका +

मासिक : सहसंपादक - (१९१३) रे. दिनकरराव यार्दी. प्रथमांक - जानेवारी १९१०. शेवटचा अंक - १९२३.

विशेष माहिती - (१) (उल्लेख) ज्ञानोदय २३ जानेवारी १९१३ - " ह्या मासिक पुस्तकाला तिसरे संपून आता हे चौथे वर्ष लागले. " (२) " हे मासिक १९२३ साली ' इंडियन ख्रिश्चन

हिंदू' या [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]," — [illegible] [illegible]. [illegible] " [illegible] [illegible] [illegible] इतिहास, १९११, " पृ. १८.

धर्ममार्तंड

मासिक : प्रकाशक — [illegible] (पुणे). [illegible] ([illegible] [illegible]). अंकात ६४ पृष्ठे. काल १९१९-१९२०.

विशेष माहिती — [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ता. १५ ([illegible]) या मुहूर्तावर निघाला. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. १० [illegible] व [illegible] [illegible].

— ([illegible]) '[illegible]' मुंबई ता. १८४१ (नोव्हेंबर १९१९) [illegible] २.

(श्री)धर्मसंस्थापक

मासिक : संपादक — (?) देशमाय ति. ना. अधिकारी. प्रकाशक — महोन. या. ध. क. १८४. काल — १९०७.

स्वरूप — निपेचनपद्धती उफ्त.

— (ग्रामार स्वीकार) ' ज्ञानमित्र ' वर्ष १ अंक ११ एप्रिल १९०७.

नटेश्वर

मासिक : प्रकाशक — मुंबई. काल — १९४८ — १९५१.

— सरकारी यादी १९४८ ४९ ते १९५० - ५१.

नवजीवन*

मासिक (?): संपादक — डा. मोरे. प्रकाशक — मुंबई. काल — १९३०.

— ([illegible]) ' [illegible] ' [illegible] ५, [illegible] २३.

नवनीत

मासिक (?): काल — पौष श. १८३६ पूर्वी.

— (पोच) ' धर्मोपकार ' वर्ष ५ अंक १ पौष १८३६.

नवमत

मासिक : संपादक — (मुख्य [illegible]) मा. ह. [illegible]. काल — १९३५.

विशेष माहिती — " १९३५ त तीन अंक प्रसिद्ध झाले. नियमित निघेल हा [illegible] आशय [illegible], परिस्थाप [illegible] पावलेले दिस. "

— गो. गो. अधिकारी, " साहित्य—सम्मेलन १९३५ ", पृ. ३६.

नाटक

मासिक : संपादकमंडळ — नाथ निपाडकर, मा. श्री. पुरोहित. प्रकाशक — नाशिक. या. ध. क. १८८. क. अं. ८२. अंकात ३२ पृष्ठे. प्रथमांक — चैत्र शु. १ श. १८५७ (एप्रिल १९३५).

उद्देश — केवळ नाट्यविषयाला वाहिलेले मासिक.

—(दाते), " नवी मासिके " चित्रमयजगत वर्ष २६ अंक ५ मे १९३५; (अभिप्राय) चित्रमयजगत् वर्ष २६ अंक ७ पृ. ३३८; (पोच) ' वाङ्मय ' अंक २६ जुलै १९३५ — ' गेल्या वर्षप्रतिपदेपासून सुरू '.

नाट्यकला*

पाक्षिक : संपादक – अनंत वामन बर्वे. प्रकाशक – नाशिक. वा. व. रु. १, ट. रा ८६. काल – १९०७.

स्वरूप – सचित्र. इंग्रजी-मराठी. पाक्षिक वर्तमानपत्र. नाटकासंबंधी विषयाची चर्चा, व उपयुक्त आणि मनोरंजक माहिती.

विशेष माहिती – याच नावाचे त्याच कर्त्याचे मासिक 'नाट्यकला' नाशिक १९०४ - १९०९ वर्णनविभागात पाहा.

— (साभार स्वीकार) "ज्ञानमित्र" वर्ष १ अंक ९ जुलै १९०७, (जाहिरात) वर्ष १ अंक ११ सप्टेंबर १९०७, मलपृष्ठ.

नामदेव+

मासिक : प्रकाशक – सातारा. काल – १९४६–१९५०.

स्वरूप – मराठी, हिंदी.

— सरकारी यादी १९४६ - ४७ ते १९४९-५०.

नामदेव वृत्त

मासिक : संपादक – बाळाराम अनंत वैद्य; वर्ष २ शंकर नारायण गद्रे. काल – शक १८४२ – १८४३ (१९२०-२१).

स्वरूप – समाजाची स्थिती, संस्थाची कामगिरी, नामदेव चरित्र इ.

विशेष माहिती – लोकमान्य टिळकांच्या स्मरणार्थ कोकणस्थ नामदेव बंधूंनी काढले.

— (अभिप्राय) 'नामदेव' वर्ष ९ अंक (३ - ४) ज्येष्ठ - आषाढ श. १८४२, पृ. ३०; (अभिप्राय) 'नामदेव' वर्ष १० अंक - (४ - ५) आषाढ - श्रावण श. १८४३.

(श्री) नामदेव वैभव

मासिक पत्र : संपादक – (शंकर नारायण) गद्रे (= आमच्यातील एका मासिक पत्राचा संपादक). काल – श. १८५४ पूर्वी.

— (उल्लेख) 'विजयी नामदेव' वर्ष १, अंक ९ मार्गशीर्ष श. १८५४ (डिसेंबर १९३२) सभावृत्त, पृ. ३१.

नाविन्य

पाक्षिक : संपादक – रा. ब. हरोलीकर. प्रकाशक – कऱ्हाड. वा. व. रु. १८८. काल – श. १८५३.

उद्देश – व्यापार, रसायन, उद्योगधंदे, यंत्रशास्त्र इ. भौतिक शास्त्रांना वाहिलेले.

विशेष माहिती – 'या विषयाशिवाय भारतवर्षाचा टिकाव लागणार नाही.

— (पोच) 'श्रीदासबोध' वर्ष ५ अंक ५ ज्येष्ठ श. १८५३, मलपृष्ठ ३.

निगमागमचंद्रिका

मासिक : काल – १९१३.

— (फक्त नामोल्लेखयुक्त पोच) 'माडारी-विहारी', वर्ष ४ अंक ५ – ६ मे - जून १९१३, पृ. ३७.

निर्णय

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४९ - १९५१.

— सरकारी यादी १९४९ ५० ते १९५० - ५१.

न्यायचक्षु

मासिक पत्र : काल – १८८९.

—(स्वीकार) 'सार्वी' वर्ष १ अंक ३ डि १८८९ मलपृष्ठ २.

न्यायदर्पण

मासिक : संपादकमंडळ–केशव लक्ष्मण ओरघेकर, नारायण केशव वावळे. प्रकाशक – वर्धा. मुद्रक – ज्ञानचक्षु, पुणे. ९·३ X ६·२. काल – (आरंभ १९१४ – १९१५).

उद्देश – मे. ज्युडिशिअल कमिशनरसाहेब मध्यप्रदेश यांच्या कोर्टातील दिवाणी व फौजदारी निवाडे.

विशेष माहिती – संपूर्ण नाव – " न्यायदर्पण ऑर दि मिरर ऑफ जस्टिस. " पहिल्या वर्षाचे बारा अंक (सुमारे १९१५ पूर्वी निघाले).

—(उल्लेख) 'वकील' नागपूर [झुंझवाले नागपूर]

न्यायप्रभा

मासिक : प्रकाशक – यादगीर. काल – फसली १३३७ (इ. स. १९२७ – २८).

— (उल्लेख) 'न्याय' औरंगाबाद, इ. स. १९२८.

पंचालमय प्रबोधिनी

त्रैमासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४६.

—(उल्लेख) 'विश्वब्रह्मवृत्त', वर्ष २९ अंक ३ डि १९४६.

पंडित

मासिक : प्रकाशक – काशी. काल – १८९६ पूर्वी. [बहुधा संस्कृतप्रचुर असावे.]

—(उल्लेख) शं. बा. दीक्षितकृत 'भारतीय ज्योतिःशास्त्र,' पृ. ३०८.

पंडिताश्रम

मासिक : प्रकाशक – उज्जनी. काल – १९२३ पूर्वी.

विशेष माहिती – 'उज्जनीचे 'पंडिताश्रम' मासिक बंद पडले'.

—(लेखात उल्लेख) 'सहविचार' वर्ष २ अंक १ आगस्ट १९२३ – श्री. भास्कर रामचंद्र भालेराव यांचा 'उत्तर हिंदुस्थानातील मराठी साहित्य व साहित्यभक्त' हा लेख, पृ. १९.

पंढरी मित्र

पाक्षिक : प्रकाशक – पंढरपूर. काल – सप्टंबर १९२७.

—(पोच) 'धंदेशिक्षण' त्रैमासिक, वर्ष १ अंक ३ सप्टंबर १९२७, पृ. ९२.

पतितपावन

त्रैमासिक (माला ?) : संपादक – रा. भा. लवंदे. प्रकाशक – रायबंदर, गोवा. काल – श. १८५३.

—(पोच) 'दासबोध' वर्ष ५ अंक ५ ज्येष्ठ श. १८५३ मलपृष्ठ ३.

पत्रिका+

मासिक : प्रकाशक – लोणखेडे (शहादे,

खानदेश). प्रथमांक – फेब्रुवारी १९०९.

उद्देश – ज्योतिष-विषयक. स्वरूप – नारद-संहिता आर्ष ग्रंथाचे भाषांतर. ज्योतिषशास्त्राचे उपयुक्त लेख, भविष्ये, वर्तमानपत्रातील उतारे, मूकप्रश्न.

विशेष माहिती – " मूकप्रश्न सोडविणारास ग्रंथ व रोखीची बक्षिसे. वर्गणीदारास प्रत्येक महिन्याचे भाग्यफल बक्षीस. अंक १, २ व ३ याची द्वितीया-वृत्ती काढून आली. प्रसार बंगाल, ब्रह्मदेश, मद्रास, पंजाब, सिंध, पूर्व आफ्रिकेपर्यंत आहे. " – लोकमित्र.

— (पोच) ' फलज्योतिषादर्श ' वर्ष ३ अंक ७ एप्रिल १९०९; (जाहिरात) ' लोकमित्र ' वर्ष १९ अंक २ ऑगस्ट १९०९, मलपृष्ठ ५; (उल्लेख) ' ज्योतिर्विजय ' वर्ष २ अंक १ चैत्र श. १८३६ (१९१४) यातील लेख ' आमची पंचांगे ', पृ. २.

पद्मशाली

मासिक : प्रकाशक – सोलापूर. काल – १९४६ – १९५०.

स्वरूप – तेलगू, मराठी.

— सरकारी यादी १९४६ - ४७ ते १९४९ - ५०.

पांचाल-मय-प्रबोधिनी

त्रैमासिक : प्रकाशक – मुंबई. प्रथमांक – (१९३३).

—(पोच) ' आयुर्वेद ' वर्ष २० अंक २ वैशाख श. १८५५ पृ. ५३.

पाठारे क्षत्रिय पत्रिका

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४८.

— रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

पाशुपत

मासिक : संपादक (?) – वामन महादेव पाठक. प्रकाशक – काशी.

— (लेखात उल्लेख) ' ग्रहविचार ' वर्ष २ अंक १ ऑगस्ट १९२३, श्री. भास्कर रामचंद्र भालेराव यांचा ' उत्तर हिंदुस्थानातील मराठी साहित्य व साहित्यभक्त ' हा लेख, पृ. १९.

पिशाच्च

पाक्षिक : संपादक – रं. ए. रत्नाकर. प्रकाशक – अकोला (वऱ्हाड). वा. व. रु. २, गावात रु. १८८. पृ. अं. ८१. प्रथमांक – आषाढ वद्य ३० श. १८४९ (१९२७).

विशेष माहिती – दर अमावास्या-पौर्णिमेला निघतो.

— (जाहिरात) ' दासबोध ' वर्ष १ अंक ८ भाद्रपद श. १८४९, मलपृष्ठ ३.

पुरातन वैद्यक ग्रंथसंग्रह

मासिक : संपादक – (एडिटर व ट्रॅन्स्लेटर) अण्णा मोरेश्वर कुंटे, बी. ए., एम्. डी. प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु. ५ आगाऊ, मागाहून रु. ६. प्रथमांक – सप्टेंबर १८७६.

विशेष माहिती – ' चरक ' ची पुनरावृत्ती. संपादकाचे ' दंभहारक 'कृत वर्णन – ' तिसरे किताबी संपादक. '

— (संपादकीय अभिप्राय) ' दंभहारक ' वर्ष ५ अंक ४ ऑक्टोबर १८७६ पृ. १२१ – १२४.

पुष्पपराग

मासिक : प्रकाशक – नागपूर. जानेवारी १८९३.

— (दाते). (जाहिरात) ' नीरक्षीरन्याय ' १८९३; (मासिक म्हणून उल्लेख) ' मार्गी. भरी ' वर्ष ४ अंक ९ जानेवारी १९३४ मध्ये जाहिरातमेल्याक.

पुष्पांजलि

पाक्षिक : प्रकाशक – इचलकरंजी. प्रथमांक – १ श. १८४३.

उद्देश – " नामदेव वरून सधारणे. " स्वरूप –" छोटेखानी सुंदर निबंधक उतारे. "

— (पोच) 'नामदेव ' वर्ष १० अंक ५ श्रावण श. १८४३, पृष्ठ ६७ – ६८.

पूना म्युनिसिपल गॅझेट

पाक्षिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९४९-१९५१.

— सरकारी यादी १९४९ – ५०, १९५०-५१.

पूर्णकलेंदुशेखर

मासिक : प्रकाशक – खानापूर (बेळगाव). प्रथमांक – एप्रिल १८९५.

स्वरूप – *प्राच्य व पाश्चिमात्य देशातील नानाविध कलाकौशल्ये व चातुर्य, वाग्मीता, वगैरे हरहुन्नर याचा संग्रह.*

विशेष माहिती – " एप्रिल १८९५ पासून *निघत आहे.* "

— (दाते). (*जाहिरात*) ' *खानदेश मित्र* '.

पोस्ट ऑफिस

मासिक : प्रकाशक – गोविंद वासुदेव भावे, ५६४, बुधवार पुणे. पो. ब. क्र. १८८ (पोस्ट-मनांस क्र. १). प्रथमांक – नमुना अंक १९२३.

स्वरूप – प्रचलित विषयांची चर्चा, पोस्टल युनियनच्या कामगिरीची माहिती, पोस्ट खात्यातील नोकरांचे हक्क, अडचणी, गाऱ्हाणी इत्यादी विविध विषय.

—(पोच) ' मराठी-शिक्षक ' वर्ष १३ अंक ८ - ९) नोव्हेंबर - डिसेंबर १९२३, पृ. २९९.

प्रकाश*

पाक्षिक . प्रकाशक – कोल्हापूर. काल – १९४९–५०.

— सरकारी यादी १९४९ - ५०.

प्रकाश*

त्रैमासिक : संपादक – गजानन कृष्ण पाटणकर. प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – इंदुप्रकाश छापखाना, मुंबई. प्रथमांक – आगस्ट १९३२.

उद्देश – मराठा विद्यार्थीवर्ग या संस्थेच्या विद्यमाने. राजकारणाव्यतिरिक्त इतर मार्गांनी सामाजिक सुधारणा. स्वरूप – धाडस युवक.

— (पोच अभिप्राय) ' विजयी नामदेव ' वर्ष १ अंक ८ कार्तिक श. १८५४ (नवंबर १९३२.)

प्रकाशक

मासिक : संपादकमंडळ – रे. टी. वुइल्यम्स. नंतर (क्रमाने) कॅनन टेलर, कॅनन विंग, रे. दि. र. आठवले, (१९३१) रे. ए. टी. सोनवणे. प्रकाशक – एस. पी. जी. मिशन, अहमदनगर. काल – १८७८.

उद्देश – कॅथॉलिक सिद्धांताची ख्रिस्ती लोकास ओळख करून देणे.

विशेष माहिती – मूळचे नाव 'प्रकाश !', मध्यंतरी 'प्रकाशता', नंतर 'प्रकाशक'.

— मा. कृ. उजगरे, "मराठी ख्रिस्ती वाङ्मयाचा इतिहास" १९३१, पृ. ३६.

प्रगति आणि जिनविजय

पाक्षिक : संपादक – बाबगोंडा दादा पाटील, वकील, सांगली. काल – श. १८४५ (१९२३).
उद्देश – दक्षिण महाराष्ट्र जैनसभेचे मुखपत्र.

—(पोच) 'नामदेव' वर्ष १२ अंक २ वैशाख १८४५, पृष्ठ १८.

प्रगति आणि जिनविजय

दाशाह्निक : प्रकाशक – बेळगाव. काल – १९४६ – १९४८. (पाक्षिकाचे दाशाह्निक होऊन स्थलांतर झाल्याचे दिसते.)

—सरकारी यादी १९४६ – ४७, १९४७ – ४८.

प्रणवीर

मासिक : काल – १९२८ – १९२९.

—[कॉंग्रेस अंक (१ डिसेंबर १९२८) ची पोच] 'यशवंत' वर्ष १ अंक २ जानेवारी १९२९, पृ. १५२.

प्रणाम

पाक्षिक : प्रकाशक – अजगाव (सावंतवाडी). काल – १९५० – ५१.

— सरकारी यादी १९५० – ५१.

प्रबोध

मासिक : काल – १९३२.
उद्देश – शिंपी समाजाचे.
विशेष माहिती – १० नवंबर १९३२ चे पूर्वी शिंपी समाजाच्या एकीकरणावर लेख.
—(उल्लेख) 'विजयी नामदेव' वर्ष १ अंक ९ मार्गशीर्ष श. १८५४ (डिसेंबर १९३२) पृ. ३० वरील समावृत्त.

प्रभा

वार्षिक : संपादक – र. मा. धानकुटकर. प्रकाशक – मुंबई. प्रथमांक – १४ एप्रिल १९४९.
— 'दलितांची वृत्तपत्रे' परिशिष्ट ५ क्रम ४८.

प्रभावना

मासिक : प्रकाशक – सोलापूर. काल – १९२६.
— (महावीर अंकाचे परीक्षण) 'लोकमित्र' वर्ष ३६ अंक ३ सप्टेंबर १९२६, पृ. १०४.

प्रभुतरुण

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९३५.
विशेष माहिती – " 'प्रभुतरुण' मासिक व 'प्रभुतरुण' पाक्षिक एकाच समाजाची; परंतु धोरणात व उपयुक्ततेत फरक ! मासिक विविध माहिती व चळवळी याची हकीकत नियमितपणे देते." – (उल्लेख) गो. गो. अधिकारी, "साहित्य समालोचन १९३५" पृ. ३६.

प्रभुतरुण

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल-(१९३५), १९४६ – १९५१.

— (उल्लेख) गो. गो. अधिकारी, "साहित्य-संमेलन १९३५" पृ. ३६; सरकारी याद्या १९४६ – ४७ ते १९५० – ५१.

प्रभु प्रताप

मासिक : काल – फेब्रुवारी १९२५.
"'प्रभुप्रताप' या प्रभु मासिकाचा फेब्रुवारीचा अंक पोचला." – (पोच) 'उन्नति प्रबोधक' ने. वर्ष १ अंक २ फेब्रुवारी १९२५, पृ. २६.

प्रसाधन

मासिक : प्रकाशक – जळगाव. प्रथमांक – (जून १९४८).

— वर्ष १९ अंक ३ ऑगस्ट १९६६ वरून अनुमान.

बहिष्कृत भारत

मासिक : संपादक – गणेश अक्काजी गवई. प्रकाशक – अमरावती. काल – १९२०.

— 'दलितांची वृत्तपत्रे' परिशिष्ट ५ क्रम ११.

बहिष्कृत भारत

पाक्षिक पत्र : वा. व. रु. ३. ट. ह. सह. काल – श. १८४९ (१९२७).

उद्देश – समाजात जागृती करून डोळ्यात अंजन घालणे.

— (पोच व अभिप्राय) 'विधायक' पाक्षिक वर्ष २ अंक १ वैशाख शुद्ध ७ श. १८४९, पृ. ६.

बहिष्कृत मित्र

मासिक : संपादक – पाटील व पोतनकर. काल – १९२७.

— 'दलितांची वृत्तपत्रे' परिशिष्ट ५ क्रम १६.

बक्षीस

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९५० –५१.

— सरकारी याद्या १९५० – ५१.

बॉम्बे पोलिस

त्रैमासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४९.

स्वरूप – इंग्रजी, गुजराती, मराठी.

— रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

बारई - सन्मित्र बंधू

मासिक : संपादक – कृ. गो. बोरकर. प्रकाशक – वर्धा. काल – श. १८५३.

उद्देश – बारई जातीच्या उन्नतीकरता.

— (दाते); (पोच व अभिप्राय) 'वागीश्वरी' वर्ष २ अंक १२ (अधिक भाद्रपद श. १८५३) पृ. ८१३; (वर्ष १ अंक ७ - ८ ची पोच) 'समाजसेवक' (वर्धा) वर्ष १ अंक ३ मार्गशीर्ष श. १८५३, मलपृष्ठ.

बालक *

मासिक : प्रकाशक – बेळगाव. वा. व रु. ८६. काल – १९२६ – २७.

उद्देश – मुलांमुलींचा हितचिंतक मित्र, दरमहा भेटतो. स्वरूप – मतिज्ञानवर्धक सोपे धडे, परीक्षेचे सुलभ प्रश्न, इत्यादी विषय यावयाचे, दक्षिणे देतो.

विशेष माहिती – पत्ता-दत्तात्रय रामचंद्र कुलकर्णी (बी. टी.), प्रो. " बालबोध मिशन " बेळगाव.

—(जाहिरात) ' लोकमित्र ' वर्ष ३६ अंक ४ ऑक्टोबर १९२६, मलपृष्ठ ३.

बालविचार

मासिक : संपादिका – श्रीमंत सौ. शकुंतलाबाई शिंदे, सरदार रास्तेवाडा, पुणे. काळ – श. १८४९

उद्देश – फक्त मुलामुलींकरता. स्वरूप – सुंदर छपाई.

विशेष माहिती – पहिल्या लेखिकेचे बरेच लेख.

—(साभार स्वीकार) ' आत्मबोध ' वर्ष ४ अंक १० पौष श. १८४९, मलपृष्ठ २.

बालविहार

मासिक : संपादकमंडळ – सं. वि. गायकवाड, बा. ना. शिंदे. बा. व. क. २०८. अंकात ३२ पृष्ठे. क्राउन अष्टपत्री. काळ – १९४८.

स्वरूप – मराठी, हिंदी.

विशेष माहिती – पत्ता – मूलोद्योगशिबिर, मु. पो. निंबगाव जाळी (अहमदनगर).

—(पोच) ' प्रगति ' वर्ष १ अंक ९ सप्टेंबर १९४८, पृ. ३.

बालसन्मित्र

पाक्षिक : संपादक – पाळूजी नारायण मिसाळ. प्रकाशक – मालवण (रत्नागिरी). बा. व. क. १८६. काळ – १९३५ – १९५१.

—(पोच) ' शालापत्रक ' मे १९३६ पृ. २३९; सरकारी यादी १९४६–७; १९५०–५१.

बालोद्यति

मासिक : मुद्रक – श्रीसिद्धिविनायक प्रेस. बा. व. क. ८८. अंकात २४ पृष्ठे. ७"×४"२. प्रथमांक – चैत्र श. १८२० (मार्च १८९८).

स्वरूप – नाना शिल्पकला, उद्योगधंदे, व्यापार इत्यादिक. रसायनशास्त्र व यंत्रशास्त्र यांच्या उपयोग सांगणारे.

—(जाहिरात) सा. ' काळ ' दि. २३ मार्च १८९८.

बाळशिक्षक

मासिक पुरवणी : संपादक – डॉ. फेअरबँक्स. प्रथमांक – सप्टेंबर १८९२.

उद्देश – केवळ मराठी जाणणाऱ्या रविवारच्या शाळांतील शिक्षकांच्या उपयोगी. साप्ताहिक ज्ञानोदयाची मासिक पुरवणी. ख्रिस्ती मताचे.

विशेष माहिती – ऑगस्ट १८९३ पासून साप्ताहिक स्वरूपात.

—अमेरिकन मराठी मिशनचा अहवाल १८९३, पृ. ३७.

बोध

मासिक : प्रकाशक – दक्षिण हैद्राबाद. प्रथमांक – १ अश्विन श. १८४१. (पुस्तक-अंक).

—(पहिल्या अंकाची पोच) 'कीर्तन' वर्ष १ अंक २ कार्तिक श. १८४१ (नवंबर १९१९), (दुसऱ्या अंकाची पोच) ' कीर्तन ' डिसेंबर १९१९.

ब्राह्मण अथवा ब्रह्मवादी

मासिक : प्रकाशक – देवरुखे (रत्नागिरी). वा. व. रु. ०८ आणाऊ ट. ह. सह. प्रथमांक – १ चैत्र श. १८२७ (१९०५).

उद्देश : सनातन हिंदुधर्म प्रचाराकरिता. स्वरूप – केवळ धार्मिक विषयांचे व विविध विषययुक्त मासिक पुस्तक.

विशेष माहिती – ५०० सह्या मिळताच येत्या चैत्रापासून प्रगट होईल.

— (जाहिरात) 'सन्यासी' वर्ष २ अंक २ डिसेंबर १९०४ (मार्गशीर्ष श. १८२६) मलपृष्ठ २; आणि 'संन्यासी' वर्ष २ अंक ४ फेब्रुवारी १९०५ (माघ श. १८२६) मलपृष्ठ २.

ब्राह्मण-ब्राह्मणेतर

पाक्षिक : वा. व. रु. १।८, व्ही. पी. रु. २. फु. अं. ०१०३ (नमुना). प्रथमांक – १ आगस्ट १९२६.

उद्देश – वाढत्या वादाची नि:पक्षपाती चर्चा, अनिष्ट वादाला सात्त्विक वळण देणे.

—पत्ता – मॅनेजर ब्राह्मण-ब्राह्मणेतर द्वारा सजीवन कार्यालय, दादर, मुंबई न. १४.

— (जाहिरात) 'उद्यम' वर्ष ८ अंक ३ मार्च १९२६.

भक्तिरहस्य

मासिक : संपादक – रामचंद्र बळवंत खाडेकर. प्रकाशक – पंढरपूर. वा. व. रु. २. काल – (१९०८?)

स्वरूप – भक्तिमार्गासंबंधी माहिती, देवळे, साधुसंताचे जन्मोत्सव, सप्ताह, पुण्यतिथी वगैरे माहिती, आरत्या इ.

— (पोच) 'समालोचक' वर्ष २ अंक २ आषाढ संवत १९६४ (जुलै-आगस्ट १९०८) पृ. ४८.

भविष्य पत्रिका

मासिक : प्रकाशक – वाळवे. काल – १९२७.

— (पोच) 'धंदेशिक्षण' त्रैमासिक वर्ष १ अंक ३ सप्टेंबर १९२७, पृ. ९.

भागवत

? मासिक : काल – १९०४.

विशेष माहिती – "मोडक यांचे 'भागवत', भावे यांचा 'महाराष्ट्र कवि' व वेलणकर यांचा 'काव्य संग्रह' इतके स्नेही मंडळींनी मिळून घेतल्यास काव्यपरिशीलनाचे कार्य वाढण्यास मदत होईल." – (उल्लेख) 'ग्रंथमाला', सारसंग्रह, आगस्ट १९०४.

भाग्यश्री

पाक्षिक (अनियमित) : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९५० – ५१.

— सरकारी यादी १९५० - ५१.

भारतभूषण

पाक्षिक : प्रकाशक – श्रीक्षेत्र काशी. वा. व. रु. २. काल – १९०३.

विशेष माहिती – "वर्गणी मराठी कंपनीच्या रु. १० च्या शेअरचा हक्क मिळतो व शेकडा ४ टक्के व्याज सुरू होते. अर्धी वर्गणी पत्राकडे व अर्धी व्यापारी माडवलात जमा होते, व नियमित शर्तींवर परतही दिली जाते. एक हजार वर्गणीदाराच्या सह्या

येताच कंपनी सुरू होईल. बनारस येथील कोण-ताही माल मागवावा. आगाऊ मुदत चैत्र शु. १. मागाहून प्रवेश फी म्हणून एक रुपया जास्त. पत्ता – भारत-भूषण, बनारस सिटी. ”

—(जाहिरात) ‘ बालबोध ’ वर्ष २२ अंक १२ मार्च १९०३, रंगीत मलपृष्ठ ७.

भारतवृत्त

पाक्षिक (अनियमित) : प्रकाशक – इस्लामपूर (सातारा). वा. व. रु. १, परगावी रु. १८८. काल – १९२६–२७, १९४६–१९५१.

उद्देश – लोकशिक्षणाचे ध्येय. स्वरूप – हिंदुस्थानविषयक सामाजिक, धार्मिक व औद्योगिक वाङ्मय. प्रचलित गोष्टींची चर्चा. ज्ञान व मनोरंजन याचा समन्वय.

पत्ता – मॅनेजर, इस्लामपूर (सातारा).

—(जाहिरात) ‘दासबोध’ मासिक, वर्ष १ एकत्र बांधलेले पुस्तक (माघ १८४८ – पौष १८४९); सरकारी यादी १९४६–४७ ते १९५०–५१.

भारतसुधा

द्वैमासिक : संपादक – शेषाद्री गोविंद कानडे. काल – श. १८५२.

—(साभार स्वीकार) ‘ दासबोध ’ वर्ष ४ अंक ११ मार्गशीर्ष श. १८५२, मलपृष्ठ ३.

भारतामृत

मासिक : काल – १९०२.

विशेष माहिती – “बंद पडून संपूर्ण पुस्तके देण्याची चालकांची योजना ”.

—(उल्लेख) ‘ ग्रंथमाला ’ वर्ष ८ अंक १२ मार्च १९०२, शालअखेर, पृ. ७.

भारतीय प्रवासी

पाक्षिक : प्रकाशक – पुणे. काल १९४८–४९.

— सरकारी यादी १९४८–४९.

भावसार

मासिक : प्रकाशक – जळगाव. काल – १९४६–१९४८.

— सरकारी यादी १९४६ - ४७, १९४७-४८.

भावसार प्रकाश

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४८–१९५१.

—सरकारी यादी १९४८–४९ ते १९५०-५१.

भावसार मासिक

मासिक : संपादकमंडळ – (जाहिरातीवर सही करणार) बड्डू गणपत चव्हाण भावसार, धाकू लकडू भावसार. वा. व. रु. १८८. काल – १ डिसेंबर १९३५.

“ डिसेंबर १९३५ पासून सुरू होणार ”.

—(जाहिरात दिनांक ९ ११ ३५) ‘ नामदेव ’ वर्ष २३ अंक ९ नवंबर १९३५, मलपृष्ठ ३.

भूत

पाक्षिक : संपादक – आनंद बाळकृष्ण रागणेकर. काल – १८९२ - १८९४.

स्वरूप – सचित्र पाक्षिक.

विशेष माहिती — सुरू अंदाजे १८९२ ते १८९४ याचे दरम्यान. "पुढे अपरिहार्य अडचणीमुळे आमचे त्या वेळचे सन्मित्र व सहाध्यायक आनंद रामचंद्र धराधर यांचे स्वाधीन केले. काही वर्षे उत्तम चालवून मौलिक संपादन केले."

— (उल्लेख) 'मुंबई वैभव' १८९४; (आत्मकथनात उल्लेख) 'गर्जती मराठा' वर्ष १ अंक १ नोव्हेंबर १९२६ पृ. २.

भूत

मासिक : प्रकाशक — मुंबई. का. व. ह. ८१२ द. ह. सह. फु. शं. (नकला) ८१८२. प्रथमांक — जानेवारी १९०३.

स्वरूप — पोट धरून हसविणारा मजकूर.

विशेष माहिती — मराठीतील पहिलेच सचित्र मासिक पत्र. जानेवारीपासून वर्ष सुरू. पत्ता — फाटक वझे आणि कंपनी, बुकसेलर, ठाकुरद्वार, मुंबई.

—(जाहिरात) 'बालबोध' वर्ष २३ अंक २ मे १९०३, रंगीत मलपृष्ठ ७; 'करमणूक' वर्ष १३ अंक २४ (२५ एप्रिल १९०३), पृ. १९६.

मक्षी (?)

मासिक : प्रकाशक — मुंबई. काल — १९४८-५१.

— सरकारी यादी १९४८ ४९ ते १९५० — ५१.

मदतगार

पाक्षिक : प्रकाशक — पुणे. काल १९४९-५०.

— सरकारी यादी १९४९-५०.

मधुमक्षिका +

मासिक : संपादक — रामचंद्र दत्तात्रय कुलकर्णी आजरेकर.

विशेष माहिती — सुमारे तीन वर्षे चालविले. नंतर पाक्षिकात रूपांतर — [संपादकाचे चिरंजीव श्री. दत्तात्रय रामचंद्र आजरेकर (दादा गुरुजी) यांचे पत्र, दि. १८ जून १९६८].

मनोविहार

मासिक : संपादक — काडे ('कल्पतरु' साप्ताहिकाचे संपादक). प्रकाशक — सोलापूर. काल — (१८८५ — १९००).

—(उल्लेख) 'सोलापूर समाचार'चा ज्युबिली अंक दि. १४ जानेवारी १९३६, 'साहित्य विहार' लेख, पृ. ९८.

मवास्सेर

मासिक : काल — १८९४.

विशेष माहिती — मवास्सेर = मुबारिक. "हे मासिक पत्र मे. लॉर्ड हार्दीन असतात. इस्लाम लोकांच्या उपयोगाचे. शास्त्रातील वचने प्रमाणासाठी देवनागरी प्रथम हिंदू व मराठी अर्थ देतात...पत्राचा उद्देश केवळ त्याच कामासाठी आहे."

— (वृत्त) 'ज्ञानोदय' २ ऑगस्ट १८९४.

मराठा दीनबंधू

पाक्षिक : संपादक — कि. पा. वनखेडे. प्रकाशक — नागपूर. काल — १९०२.

— 'दलितांची वृत्तपत्रे' परिशिष्ट ५ क्रम ५.

मराठा समाचार

पाक्षिक : प्रकाशक – अकोला (वऱ्हाड). वा. व. रु. २. काल – १९२४–१९२५.

उद्देश – मागासलेल्या जातींच्या उन्नतीसाठी.

विशेष माहिती – वऱ्हाडात प्रथमच. आतापर्यंत ८ अंक प्रसिद्ध झाले.

—(पोच) 'तत्त्वज्ञानमंदिर' वर्ष ६ अंक ३ जानेवारी १९२५, पृ. १३५९.

मराठी म्हणी रत्नकोश

मासिक : संपादक – (नारायण नरसिंह फडणीस). प्रकाशक – जळगाव. फु. अं.८१८३. काल – १९३५.

विशेष माहिती – मासिक म्हणून चालू केलेले होते. परंतु आश्रय नाही म्हणून बंद करावे लागले. शेवटी म्हणींच्या संग्रहाचे १० भाग काढावे लागत आहेत. (दोन हजार म्हणींचा पहिला भाग १९३५ त काढला).

—(उल्लेख – ' काव्यरत्नावलीचे दप्तर ') ' काव्यरत्नावली ' वर्ष ४२ अंक ४ एप्रिल १९३५, मलपृष्ठ २.

महानुभाव*

मासिक :

उद्देश – महानुभाव संप्रदायाचे मुखपत्र.

—(उल्लेख) 'जळगाव मराठी पत्रकार परिषद, स्मृतिपुष्प ' मार्च १९६५, पृ. ९२.

महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सचे मासिक मुखपत्र+

मासिक : संपादक – एच्. व्ही. देशपांडे, सेक्रेटरी म. चे. ऑफ् कॉमर्स मुंबई. प्रकाशक – संपादक, मुंबई. मुद्रक – न्यू भारत प्रि. प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. १०४. फु. अं ८२. अंकात १६ पृष्ठे. ८½×४. प्रथमांक–अक्टोबर १९३४. शेवटचा अंक – (वर्ष १६ अंक १२) सप्टेंबर १९५०.

उद्देश – वर्णन विभाग, पृ. २३० वर पाहा.

विशेष माहिती – (वर्णन विभाग पृ. २३० पाहा). *आकार* – वर्ष ६–८×५.३. मुद्रक – वर्ष २ पासून पॉप्युलर प्रि. प्रेस, मुंबई; फेब्रुवारी १९३९ पासून उन्नतिप्रकाश प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. संपादक – फेब्रुवारी १९३५ पासून द. वि. केळकर.

[क्वेरी मुंबई]

वर्ष १ ते १६ – अंक प्रत्येकी १ ते १२ (अ ते स) काही जोड अंक. ऑक्टोबर १९३४ ते सप्टेंबर १९५०. (सोळा वर्ष).

महाराष्ट्र रिव्ह्यू (?)

मासिक : प्रकाशक – जळगाव. काल – सुमारे जून १९०७.

विशेष माहिती – "वर्णनकारांनी लक्षात ठेवावे की 'समालोचक' हुबळीत निघते. ते जळगावच्या ' महाराष्ट्र रिव्ह्यू 'हून भिन्न आहे. '– त्र्यं. गु. काळे, 'समालोचका 'चे संपादक, संवत १९६३ ज्येष्ठ.

— (उल्लेख) ' समालोचक ' वर्ष १ अंक १ ज्येष्ठ संवत् १९६३, मलपृष्ठ ४ वर टीप.

माता

मासिक : संपादक – दिनू उमर. प्रकाशक – अहमदनगर. वा. व. रु. ०३. फु. अं. ०८३. अंकात ४, ६ पृष्ठे. प्रथमांक – मार्च १८००.

उद्देश – ख्रिस्ती मताचे. स्वरूप – शब्दाय

दिवशी वाचण्याजोगे विषय, शास्त्रासंबंधी व धर्मासंबंधी माहिती.

—(उल्लेख) ज्ञानोदय दि. २७ सप्टेंबर १८७७ (सात अंक आले).

मारवाडी

मासिक : संपादक – किसनलाल बलदवा. प्रकाशक – अहमदनगर. काल – १९०९.

उद्देश – ज्ञातीच्या सुधारणेसाठी.

—(अभिप्राय) 'मराठामित्र' वर्ष १ अंक ९ सप्टेंबर १९०९ पृ. २०५.

मालवण पत्रिका

पाक्षिक : (अनियमित). संपादक व प्रकाशक – गणेश सूर्याजी वाडिवडेकर. प्रकाशक – सावंतवाडी. वा. व. रु. १८८. काल – १९२४, १९५०–१९५१.

उद्देश – राजकीय, सामाजिक, प्रगतिपर व स्थानिक विषय.

—'गेले चार-पाच महिने निघते'–(पोच) 'समाजसेवक' वर्ष ५ अंक २ सप्टेंबर १९२४ पृ. ५७; सरकारी यादी १९५०–५१.

माळी मित्र

मासिक : संपादक – पाटील नारायण काजळे. प्रकाशक – डोंगरी (मुंबई). वा. व. रु. १८५. काल – १९१२–१३.

उद्देश – माळी समाजोन्नतीला वाहिलेले.

—(स्वीकार, अभिप्राय) 'मराठामित्र' वर्ष ४ अंक ९ सप्टेंबर १९१२ पृ. ३०७; [वर्ष १ अंक ४ श्रावण श. १८३५ (आगस्ट १९१३) ची नोंद अन्यत्र आढळते].

माळी वैभव

(?) मासिक : संपादकमंडळ – कृ. तु. गिरमे, पां. ल. बोराटे. मुद्रक – दीनबंधु छापखाना, (पुणे ?). क्राउन अष्टपत्री. प्रथमांक – (? जुलै १९४७).

[मुंमग्रं]

वर्ष १ – अंक...५ नवंबर १९४७ महात्मा फुले विशेषांक.

मुलांचा खाऊ

मासिक : प्रकाशक – अहमदनगर. प्रथमांक – (मे १८९२).

उद्देश – "मानसिक आरोग्य देऊन मानसिक रुची वाढविणारा." स्वरूप – हा खाऊ मुलांना पचेल असा काळजीपूर्वक बनविला जाईल. यात *दुर्वासनेचा यत्किंचित अणुरेणुही न जाऊ देण्याची* खबरदारी घेतली जाईल.

—(दाते); (जाहिरात) 'लोकमित्र' सहीकर 'तुकाराम' (?) कर्ते, "मे १८९२ मध्ये निघणार."; (माहिती) 'तरुणकार' वर्ष २ – आगस्ट १८९२ मध्ये मासिक निघाल्याचा उल्लेख.

मुस्लिम

मासिक : प्रकाशक – कऱ्हाड. वा. व. रु. ४. 'अरविंदा' एवढा आकार ९·७ × ७·५. काल – १९२२.

स्वरूप – स्वराज्य, खिलाफत, असहकार इ. विषयावर निर्भीड, साधोपांग चर्चा करणारे पहिलेच मासिक. कऱ्हाड येथील तरुण राष्ट्रीय मुस्लिमांचे मराठीतील मासिक पुस्तक.

—(जाहिरात) केसरी, ११ एप्रिल १९२२.

मेथॉडिस्ट संदेश

मासिक : संपादक – रे. सुदामराव विश्रामजी दिवाळे, प्रकाशक – मुंबई ?

उद्देश – 'राजकीय, सामाजिक व धार्मिक' (संदर्भ २).

—(१) रे. दिवाळे–'माझी अल्पशी प्रभुसेवा' १९५९ – "इ. स. १९२१ मध्ये ... माझ्या संपादनाखाली निघू लागले ... सुमारे दोन वर्षे चालले. नंतर लोकांचे सहकार्य न मिळाल्यामुळे बंद पडले"; (२) भा. कृ. उजगरे – 'मराठी खिस्ती वाङ्मयाचा इतिहास, १९३१', पृ. ३९.

(दि) मेसेज

पाक्षिक : संपादक – बी. चक्रनारायण. प्रकाशक – पुणे. मुद्रक – चित्रशाळा प्रेस, पुणे. अंकात १० पृष्ठे. १०·८ × ८·८. काल – ? १९२६ – १९२८.

उद्देश – खिस्ती मताचे, राजकीय, सामाजिक आणि धार्मिक विषयावर चर्चा करणारे. स्वरूप – इंग्रजी–मराठी.

विशेष माहिती – ए फॉर्टनाइट्ली जर्नल डीलिंग विथ पोलिटिकल, सोशल अँड रिलिजस मॅटर्स. प्रकाशन दर महिन्याच्या ५ व २० या तारखांना. माहिती वर्ष २ व ४ ची.

[बाधवसग्रह]

वर्ष २ – अंक ... (१९ - २०) दिनाक ५ व २० आगस्ट १९२७ ...

वर्ष ४ – अंक ... ८ (? ४) दिनाक २० डिसेंबर १९२८ —.

मोटर

पाक्षिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९४६–१९४८.

— सरकारी यादी १९४६–४७, १९४७-४८.

म्युनिसिपल कामगार

पाक्षिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९५० - १९५१.

— सरकारी यादी १९४९–५०, १९५० - ५१.

यशस्वी सहायक

पाक्षिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९४९ - १९५०.

— सरकारी यादी १९४९ - ५०.

योगमाला

मासिक : संपादक – 'कुंडली विज्ञान' कर्ते विष्णु गोपाळ नवाथे. प्रकाशक – महाड ? काल – १९१३ – १९२१ चे दरम्यान.

—(उल्लेख) वा. द. सातोस्कर, 'मराठी मासिकांची बखर' – लेखमाला, लेखांक ११ 'अमृत' डिसेंबर १९५९ पृ. २२१.

रंजनमाला

द्वैमासिक : प्रकाशक – कोल्हापूर. वा. व. रु. १·४ (वर्षातील सहा पुष्पांची). काल – १९२७.

उद्देश – शीण ल्यास नेऊन ज्ञानदानाबरोबर रंजन. कोल्हापूर भारत कविमंडळाची नवी माला.

— (पोच, अभिप्राय) 'श्रीदासबोध' वर्ष १ अंक १२ पौष श. १८४९; (पोच) 'सद्विचार' वर्ष ६ अंक ३ डिसेंबर १९२७.

रत्नमाला

मासिक : प्रकाशक – मुंबई प्रथमांक – अक्टोबर १९१७ पूर्वी.

विशेष माहिती – " अंक पहिला नवीन मासिक पुस्तक मुंबईस निघते. अभिप्राय इतक्यात देता येत नाही. "

— (पोच) " श्रीसरस्वतीमंदिर " वर्ष ७ अंक ४ आश्विन श १८२९ (अक्टोबर १९१७) पृ १२

रत्नाकर*

पाक्षिक प्रकाशक – रत्नागिरी काल – १९५० – १९५१

— सरकारी यादी १९५० – ५१.

रागिणी

पुष्पे (माला) : संपादक – रत्नप्रभा रणदिवे (वर्ष २ अंक ४ पर्यंत) प्रकाशक – शांताराम नारायण खापले, मुंबई फु अ पुष्प चार ८६ ते ८१२ १० ३ × ८·२ प्रथमांक – (? दिवाळी १९४३) (पुष्पे क्रमवार)

विशेष माहिती – नामवंत साहित्यिकांचे दिग्दर्शन लाभलेली पुष्पमाला म्हणून वानगीदाखल नोंदली आहे वर्ष २ अंक २ व ३ यांचा क्रम व काल ग्राहकाने काळजीपूर्वक लिहून ठेवलेल्या पैवस्ती वरून (= पोच तारखेवरून) अनुमानिला आहे प्रकाशकांनी आपल्यावर कोणतेही बंधन घालून घेतलेले नसले, तथापि उद्देश हुमाही (वर्षाचे सहा अंक) प्रसिद्ध करण्याचा दिसतो वर्षारंभ दिवाळी धरून वर्षांक दिले आहेत संपादकांचा सल्ला – " ज्योत्स्नेचे भूतपूर्व संपादक श्री वा रा ढवळे यांचा 'रागिणी'च्या संपादन कार्यात आम्हाला यापुढे जरूर तो सल्ला मिळणार असल्यामुळे रागिणीचा वाङ्मयीन दर्जा उच्च रातील याबद्दल आम्हास संपूर्ण विश्वास वाटतो. " – पुष्प ५ मधील प्रकाशकीय निवेदन.

[मुमग्र]

वर्ष १ – अंक दिवाळी पुष्प (? १९४३), २, ३, ४, ५ (फक्त पुष्पक्रमांक, कालनिर्देश नाही)

वर्ष २ – अंक (१) दिवाळी १९४४, २, ३, ४, ५ मार्च १९४५, ६ मे १९४५, ७ जु ४५, ८ अक्टोबर १९४५ (अंक २ व ३ यावर क्रमांक व काल नाही अंक ४ वर फक्त क्रमांक)

वर्ष ३ – अंक (१) दिवाळी १९४५—.

राजमार्ग

मासिक : प्रथमांक – ८ अक्टोबर १८८५ पूर्वी

उद्देश – ख्रिस्ती मताचे

विशेष माहिती – मराठी पत्रव्यवहाराचा पत्ता – सुमंत विष्णू करमरकर ('पवित्रता प्रचारक मंडळी') प्रथम दोन तीन अंक निघून बंद पडले नंतर पुनरुज्जीवन होऊन एप्रिल १८८६ पासून पुन्हा निघू लागले दरमहा पहिल्या तारखेस प्रसिद्ध होते

— (पोच) 'ज्ञानोदय' दि ८ अक्टोबर १८८५, (उल्लेख) 'ज्ञानोदय' दि १४ जानेवारी व २९ एप्रिल १८८६, पृ २६७

राजमार्ग

मासिक पुस्तक संपादक – (सहीवार) दत्तात्रय कृष्ण दामले प्रकाशक – एलिचपूर (वऱ्हाड) मुद्रक – सर्वकाम प्रेस, एलिचपूर छावणी वा व रु ०८६ ट ह सह आगाऊ अकात २४ पृष्ठे काल – (१८९९ !)

उद्देश – चारी पुरुषार्थ ज्या मार्गाने साधतील तोच राजमार्ग

विशेष माहिती – प्रत्येक महिन्याचे (इ. ?) प्रसिद्ध होईल. निदान ४०० वर्गणीदार असल्याखेरीज सुरू नाही.

—(आधार) 'केरळ कोकिळ' १८९९, मजकूर ४ (मासिकांची निरी – वैशाख शु. १२ श. १८२१)

(श्री)रामचरित्र

मासिक : संपादक – (गोविंद विष्णु पटके). प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – आर्यभूषण छापखाना, मुंबई. वा. व. रु. १ ट. ह. ०३. काल – १८९२ - १८९३.

उद्देश – अथवा 'आनंदरामायणाचे भाषांतर' (पद्यः मराठी) हिंदीसह.

विशेष माहिती – मूळ, अन्वय व शब्दार्थ नाहीत. एका वर्षात ग्रंथ पुरा होईल. (१) अंदाज काढून दाखविणे (२) रामाच्या नावाने ठेवणे (३) रामनवमीदार ग्रंथाचा कागद, इत्यादीसाठी वर्गणी.

—(आधार) 'धन्वंतरि' वर्ष १२ अंक ५ ऑगस्ट १८९२ ग्रंथात पृ. ९; (आधार) 'गंडारहस्यप्रकाश' वर्ष १ अंक ४ आषाढ श. १८१५ मजकूर ३.

राष्ट्रमेवा

पाक्षिक : प्रकाशक – नाशिक. काळ – १९५० –१९५१.

—सरकारी यादी १९५०-५१.

राष्ट्रोदय*

मासिक : संपादक – बाळाजीराव श्रीधर संगमनेरकर, पुणे. प्रकाशक – पुणे. वा. व रु. ३; मोफत वाचनालयास रु. २. काल – १९२८ (?) [--]

उद्देश – बंजारा समाजाच्या उन्नतीसाठी झटणारे. रहस्य – ग्रथित. धर्म विषयावर तसेच लेख. वगैरे वगैरे.

—(आधार) 'हंसचंद्र' वर्ष २ अंक ३ मार्च १९२८ मजकूर ४.

रेल्वे कामगार

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४८–१९४९.

—सरकारी यादी १९४८-४९.

रेल्वे मजदूर

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४९-१९५०.

—सरकारी यादी १९४९-५०.

लोकमित्र

मासिक : संपादक – जी. ए. देशपळ, प्रकाशक – मुंबई. प्रथमांक – १ नवंबर १९४७.

—'दलितांची वृत्तपत्रे' परिशिष्ट ५ क्रम १५.

लोकराज्य

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – (१९४६ ४७).

—वर्ष २१ अंक (१८ १९) फेब्रुवारी १९६७ वरून अनुमान.

वंजारा

मासिक :

उद्देश – वंजारी समाजाच्या उन्नतीला वाहिलेले.

—'जळगाव मराठी पत्रकार परिषद स्मृतिपुष्प, १९६५, पृ. ९२.

वंजारीसमाचार

मासिक : संपादक – शंकर गबाजी फेकाणे. काल – १९२१-१९२२.

उद्देश – धार्मिक, आरोग्यविषयक, राजकीय सुधारणेचा ऊहापोह.

—(पोच) 'नामदेव' वर्ष १० अंक ३ श्रावण श. १८४३, पृ. ६७.

वणी जनपदसभापत्रिका

मासिक : प्रकाशक – वणी (यवतमाळ). काल – १९४८.

उद्देश – जनपदसभेचे.

—रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

वाग्देवी

मासिक : प्रथमांक –(जून १९०७).

—(सहाव्या अंकाची – नवंबर १९०७ – पोच) 'समालोचक' वर्ष १ अंक ७ संवत १९६४ मार्गशीर्ष (डिसेंबर १९०७), पृ. १६८.

वारकरी

पाक्षिक वर्तमानपत्र : प्रकाशक – पंढरपूर. काल – १९२५.

—(जाहिरात) 'लोकमित्र' वर्ष ३५ अंक ६ डिसेंबर १९२५, मलपृष्ठ २.

वारांगना

मासिक : संपादक – खानदेशातील इतिहास-संशोधक द. ग. काळे. प्रकाशक – कु. चंपावती व कु.हंपेच्या (वेश्यासमाजातील सुशिक्षित भगिनी). काल – (१९३५ - ३६).

उद्देश – वेश्यावर्गाची उन्नती व त्या वर्गामध्ये शिक्षणप्रसार याकरिता पहिलाच प्रयत्न.

—(उल्लेख) 'जळगाव मराठी पत्रकार परिषद स्मृतिपुष्प' मार्च १९६५, पृ. ९०.

विकास*

मासिक : संपादक – वा. कृ. मावे. अमळनेर. वा. व. रु. १॥२. काल – मार्च १९२८.

उद्देश – विद्यार्थ्यांना उपयुक्त मासिक – 'स्मृतिपुष्प'. स्वरूप – कविता, गुरुदक्षिणा हा लेख, व इतर रंजक साहित्य – 'काव्यरत्नावली.'

विशेष माहिती – (१) 'काव्यरत्नावली' – "मुलांकरिता 'सुमन' (१९२३) मासिक काढून काही काळ 'बालवसंत' (१९२७) चे संचालक बनून आता माव्यांनी 'विकासा'स सुरुवात केली आहे." (२) 'स्मृतिपुष्प'– "(मासिक) सुमारे तीन चार वर्षे चालले. श्री. मावे यांनी 'नागरिक' साप्ताहिक देखील काढले. पण छापखाना बंद पडल्याने दोन्ही बंद पडली."

—१ (पोच) 'काव्यरत्नावली' मार्च १९२८, पृ. २९; २ (उल्लेख) 'जळगाव मराठी पत्रकार परिषद, स्मृतिपुष्प' १९६५, पृ. ८९.

विकास

मासिक : प्रकाशक – उमरावती. काल – (१९३४?).

—"नागपुरात निघणाऱ्या मासिकाशी बरोबरी करू शकणार नाही" गो. गो. अधिकारी यांचा

छेद – " १९३४ तील साहित्य समालोचन, " 'महाराष्ट्रशारदा' वर्ष १ अंक १ जानेवारी १९३५, पृ. ५९; गो. गो. अधिकारी – " साहित्य समालोचन १९३५ ", पृ. ३५.

विचार दर्पण

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – एल्. एम्. डिसोझा यांचा छापखाना. बा. व. रु. १८४. फु. अं. ८३. प्रथमांक – (जानेवारी १८६०).

उद्देश – क्षत्री विद्यार्थ्यांच्या सभेचे. क्षत्री ज्ञातीची सुधारणा. स्वरूप – इंग्रजी व मराठी.

— पहिले मुद्रित शतीपत्र – ' मराठी ग्रंथ मुद्रित ' १९६१ क्र. ५१३, पृ. ८८-८९.

विचार लहरी

पाक्षिक : मुद्रक – ज्ञानप्रकाश छापखाना. बा. व. रु. १८८. फु. अं. ८२. अंकात ८ पृष्ठे. काल – १८५२.

उद्देश – " मुख्यत्वेकरून ख्रिस्ती मताच्या खंडनाची साहित्ये घेतली जातील. "

—(उल्लेख) ' ज्ञानोदय ' दि. २ ऑगस्ट १८५२.

विचारी

दशाहिक : प्रकाशक – धारवार. काल – १९४६–१९४८.

स्वरूप – मराठी–कन्नड–इंग्रजी.

—सरकारी यादी १९४६–४७, १९४७–४८.

विटाळ विध्वंसक

मासिक : संपादक – गोपाळ बाबा वालंगकर. प्रकाशक – पुणे. काल – १८८८.

—'दलितांची वृत्तपत्रे' परिशिष्ट ५ क्रम ३.

विद्याप्रसार*

पाक्षिक : संपादक – रामचंद्र पांडुरंग वैद्य; काही काळ दत्तात्रय व्यंकटेश पै. प्रकाशक – संस्थेचे चिटणीस–सीताराम विश्वंभर केरकर, फोंडे, गो. बा. व. रु. १. काल १९१५–१९२१.

स्वरूप – शिक्षणविषयक व समाजविषयक लेख. आरंभी आकार मोठा, पुढे लहान.

विशेष माहिती – ' लीग द प्रोपागाद द इंस्त्रुसाव ' या शिक्षणप्रचारक संस्थेचे मुखपत्र. ' प्राची प्रभा ' मासिकाची पाक्षिक पुरवणी. पाच वर्षे चालून १९२१ साली बंद पडले.

—' गोमंतकीय नियतकालिके ' पृ. ४३.

विद्याभिलाषी

मासिक : प्रकाशक – हडी, ता. मालवण (रत्नागिरी). बा. व. रु. १०९. अंकात ४० पृष्ठे. डेमी १२ पत्री. काल – १८९७.

विशेष माहिती – पत्ता – मॅनेजर, ग्रंथप्रसारक विद्याभिलाषी मंडळी. एप्रिल १८९७ त सुरू होणार. १५ फेब्रुवारीच्या आत ग्राहकांच्या पाठविणारास १ रु. ची निळी काळी शाई बक्षीस. मासिक नापसंत पडल्यास वर्गणीचा पैसा परत देऊत.

—(जाहिरात) 'मराठी शालापत्रक' वर्ष ८ अंक ३ मार्च १८९७ मलपृष्ठ २.

विनोद

पाक्षिक : प्रकाशक – बेळगाव, बा. व. रु. ०१० द. ह. छह. काल – १९०९–१९१०.

स्वरूप – चटकदार. थाट बोधपर गोष्टी,

मनोरंजक कादंबऱ्या, हास्यकारक चुटके, कूटप्रश्न, बातम्या, वगैरे इ.

—प्रत्येक मंगळवारी प्रसिद्ध होते.

—(जाहिरात) 'लोकमित्र' वर्ष १९ अंक ५ नवंबर १९०९ मलपृष्ठ २; (जाहिरात) 'वीरशैव संजीविनी' वर्ष १ अंक १ अश्विन श. १८३१, मलपृष्ठ २.

विवाह

पाक्षिक : प्रकाशक – इंदूर. वा. व. रु. ८१२ नागपुरात; इतर ठिकाणी १८२. काळ – १९३७ - १९३८.

उद्देश – नागपूर 'हिंदु विवाहमंडळ संस्थेचे'. निघालेल्याच्या सामाजिक प्रश्नाला वाहिलेले.

— पत्ता – दा. दि. परांजपे, बी. ए., हिंदुविवाह मंडळ, १४ नंदलालपुरा, इंदूर शहर.

—(जाहिरात) 'माळव साहित्य' मासिक वर्ष १ अंक ४ दि. १५ डिसेंबर १९३७, मलपृष्ठ तीन जवळ.

विविधकलाविस्तार

मासिक : प्रकाशक – बडोदे. प्रथमांक – मार्च १८८५ पूर्वी. (पुस्तक - अंक).

उद्देश – कलाकौशल्याचे विवेचन. स्वरूप – प्रत्येक विषयास निराळा पृष्ठानुक्रम. एकेका विषयाला फक्त एखाद दुसरेच पान !

— (नवीन पुस्तके, पहिल्या अंकाची पोच) 'विविधज्ञान-विस्तार' वर्ष १७ अंक ३ मार्च १८८५, मलपृष्ठ ३.

विविधग्रंथसंग्रह+

मासिक : मुद्रक – एज्युकेशन सोसायटीचा छापखाना, मुंबई. पृ. सं. ८२ (फक्त वर्गणीदाराकरिता).

विशेष माहिती – (वर्ष २ अंक ५ मे १८८७, मलपृष्ठ ४ वरील विस्तृत निवेदन) – "पुढील अंकापासून कृष्णभट्ट पाठकलिकृत कथाकल्पतरु व महिपतिकृत कथासारामृत छापण्याचे योजिले आहे." अंकातील स्वतंत्र विनतीपत्र पृ. ३ – "सन १८८८ च्या ज्यानुआरीपासून प्रत्येक अंकात ४० पृष्ठे यावी व त्यांतून काही अधिक विषय, उपयुक्त विषयावर निबंध, वेचे, कविता वगैरेही यावी असा विचार आहे."

विविधज्ञानसंग्रह

मासिक : प्रकाशक – सोलापूर. काळ – (१८८५ –१९००).

— 'सोलापूर समाचार' चा ज्युबिली अंक, १४ जानेवारी १९३६, 'साहित्य विस्तार' पृ. ९८.

विवेक

मासिक : प्रकाशक – विजापूर. वा. व. रु. २॥८. काळ – मे, जून १९२१.

स्वरूप – विद्यार्थ्यांच्या उन्नतिपर लेख, कविता इ.

—(स्वीकार सत्कार) 'लोकमित्र' वर्ष २१ अंक ३ सप्टेंबर १९२१; 'मधुकर' वर्ष ९ (१९२१).

विवेकवादी

द्विमासिक पुस्तक : संपादक – (सही. कर) विठ्ठल गणेश प्रधान. प्रकाशक – नागपूर. वा. व. रु. २॥८ ट. ह. सह; आगाऊ रु. २.

अंकात ४८ पृष्ठे. ९·६ × ६·५. प्रथमांक — श्रीकृष्ण जन्माष्टमी = ९ आगस्ट १९१७.

स्वरूप — प्रचलित विषयावर संपादकीय व इतरांचे विवेकवादी लेख.

विशेष माहिती — प्रथम दोन अंकांचे भाग — क्रमशः (१) विवेकवाद, (२) मोकळ्या मनाचा धर्म. प्रत्येकाची पृष्ठे निराळी. स्वतंत्र बांधण्याचे सोयीकरता. संपादकाचा पत्ता — क्रॅडॉक टाऊन, नागपूर.

—(जाहिरात दि. २२ मे १९१७ ची) 'भारत सेवक' पुणे वर्ष २ अंक ५ मे १९१७ पृ. २३४.

विवेचक

त्रैमासिक : काल - १९०१.

उद्देश — इंडियन ख्रिश्चन असोसिएशनचे.

विशेष माहिती—"असोसिएशनने १८९८त ल्हानसे जाहीरातपत्रक सुरू केले. १८९९ त सभासदांसाठी मासिक पत्र झाले. १९०० त त्रैमासिक इंग्रजी व मराठी भारात मोठ्या आकाराचे पत्र निघाले व १९०१ त ते 'विवेचक' या नामाने दोन महिन्यातून एकदा असे निघू लागले."

— (वर्णन), 'ज्ञानोदय' ८ आगस्ट १९०१.

विशाल भारत

पाक्षिक : वा. व. रु. ३-८६. काल — १९५० - १९५१.

उद्देश — राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय घडामोडींचे तर्कशुद्ध विवेचन करणारे. स्वरूप — लघुकथा, कविता, साहित्यचर्चा व इतर खुसखुशीत साहित्य.

— (जाहिरात) 'सुषमा' खंड ४ भाग ३ मार्च १९५०, पृ. १४८.

विश्वकर्मा विजय

मासिक : संपादक व प्रकाशक — पु. बा. कुळकर्णी, मुंबई. प्रकाशन — मुंबई. मुद्रक — बॉम्बे सेंट्रल प्रेस. वा. व. रु. ५, आजीव सभासद वर्गणी रु. १००. पृ. अं. ८८. अंकात ४४ ते ४८ पृष्ठे. प्रथमांक — २० अक्टोबर १९५०. पुढे चालू १९५२.

उद्देश — कला व जीवन यांच्या सर्वांगीण उन्नतीस वाहिलेले. स्वरूप - कथा, कविता, समाजहितपर लेख, निबंध, शिक्षणविषयक चर्चा. विश्वकर्मा कुलदीपक चरित्रमाला, चरित्र-परिचय, स्त्रीजीवनविषयक लेख, लघुकथा, कारागीर वर्गासंबधीचे लेख, समाजोन्नती व समाज-विषयक चळवळी, विविध विषयावरील निबंध, साहित्यसमाचार, संस्थापरिचय, पत्रव्यवहार, विश्वकर्मा पंचाळ समाजातील विविध हालचाली.

— १९५१ - १९५२ च्या मिळालेल्या अंकांवरून माहिती.

[दमडेरे संग्रह, मुंबई]

विसावे शतक

मासिक : प्रकाशक — फडणीस मंडळी, जळगाव. मुद्रक — निर्णयसागर छा. मुंबई. वा. व. रु. १-८४. अंकात १६ पृष्ठे. सुपररॉयल १६ पत्री. काल — १९०२.

स्वरूप — चरित्रे, राजकीय व सामाजिक चर्चा, व्याख्याने, नवीन निघालेल्या कल्पना.

— काही अंक निघाले.

— (उल्लेख) साल अखेर, 'काव्य रत्नावली' वर्ष १६ डिसेंबर १९०४; (जाहिरात) 'कलाशिक्षण' वर्ष १ अंक ४ नवंबर १९०२, मलपृष्ठ २.

विज्ञापक

मासिक : काल — १९२७–२८.

—(पौष) 'श्रीदासबोध' वर्ष १ अंक १२ पौष श. १८४९.

वीरपत्नी

मासिक : संपादक – बाळाजी के. रघुनाथ. प्रकाशक – मुंबई. काल – १८८१.

—'अर्वाचीन मराठी वाङ्मय' – ग. र. दंडवते, पृ. ५४.

वीरशैव

पाक्षिक : संपादक – राम शंभू पुराणिक. प्रकाशक – दारव्हा. काल – १९२३.

— एकूण तीन अंक निघाले असा संदर्भ मिळतो.

— (उल्लेख) 'ज्ञानप्रसाद' वर्ष ६ अंक ३ मार्च १९६७, पृ. १४ - १५.

वीरशैव केसरी

पाक्षिक : (चालक) – रामलिंग स्वामी महाराज करमाळेकर, स्वामीमहाराज पराडकर, बामणगावकर. प्रकाशक – पुणे. प्रथमांक – आगस्ट १९२९ (नागपंचमी श. १८५१).

—(उल्लेख व गौरव) 'शिक्षण प्रकाश' वर्ष १० अंक १ नवंबर १९२९, पृ. ४ व १३.

वेददर्शन

मासिक : संपादक – गणेशशास्त्री पाठक. प्रकाशक – पारोळे. मुद्रक – मुंबई. काळ – १९२१.

—शतपथ ब्राह्मणाचे १४ कांड प्रसिद्ध झाले.

—'जळगाव मराठी पत्रकार परिषद स्मृति-पुष्प' १९६५, पृ. ९०.

वेदांतसमूह

मासिक : संपादक – वासुदेव शिवराम जोशी. प्रकाशक – पुणे. काल – १८७८.

—'अर्वाचीन मराठी वाङ्मय' – ग. रं. दंडवते, पृष्ठ ५४.

वैद्यक मांत्रिकार्णव (व?)

मासिक : प्रकाशक – सोलापूर. काल – १८८५ - १९००.

—(उल्लेख) 'सोलापूर समाचार' चा ज्युबिली अंक, १४ जानेवारी १९३६, 'साहित्य-विस्तार' पृ. ९८.

वैद्यक-संग्रह

मासिक : काल – जुलै १८७८ पूर्वी.

—(उल्लेख) चिपळूणकरकृत 'निबंधमाला' निबंध ४९, परिच्छेद १ – चित्रशाळा आवृत्ती १९२६, पृ. ४६२.

वैभव

पाक्षिक : (अनियमित). प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४७ - १९५१.

— सरकारी यादी १९४७ - ४८ ते १९५०–५१.

वैभव

मासिक : संपादक – द. चि. केळकर, सेक्रेटरी,

महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्स, मुंबई. प्रकाशक – सेक्रेटरी, म. चें. ऑफ कॉमर्स, मुंबई. मुद्रक – अत्रे प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ५. फु.अं. ८८. अंकात पृष्ठे ३२. रॉयल अष्टपत्री. प्रथमांक – (वर्ष १७) अक्टोबर १९५०. पुढे चालू १९६७.

उद्देश – परस्पर विचार-विनिमय, व्यापार-उद्योगविषयक माहिती पुरविणे, सबंधित कायदे-कानूंची माहिती देणे इ. स्वरूप – मराठी व प्रसंगवशात् इंग्रजी.

विशेष माहिती – महाराष्ट्र चेंबर ऑफ् कॉमर्सच्या ' मासिक मुखपत्रा ' चे (पाहा वर्णन-विभाग पृ. २३०) नवे स्वरूप व नवे नाव ' वैभव '. वर्षगणना 'मासिक मुखपत्रा'चीच पुढे चालू ठेविली.

[कचेरी मुंबई]

वर्ष १७– अंक १ आक्टोबर १९५० ते ३ डिसेंबर १९५०...

वैश्य पत्रिका

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४६-१९५१.

—सरकारी यादी १९४६ - ४७ ते १९५०-५१.

व्यापार-उदीम*

मासिक : संपादक – (धनुर्धारी = रामचंद्र विनायक टिकेकर). प्रकाशक – सोलापूर. काल – (१८८५ - १९०४ ?)

—' सोलापूर समाचार ' चा ज्युबिली अंक, १४ जानेवारी १९३६, ' साहित्य विस्तार ' पृ. ९८; रा. गो. कानडे – ' मराठी नियतकालिकांचा इतिहास ' पृ. १६६; याच नावाच्या एका मासिकाची जाहिरात ' ज्ञानोदय ' दि. १ डिसेंबर १९०४ च्या अंकात आहे. वा. व. रु. २. पत्ता – व्यवस्थापक, बंगला नं. १९९, स्टेशन नजीक, पुणे.

व्यापारी महाराष्ट्र

मासिक : प्रकाशक – पुणे. काल – १९३८.

उद्देश – व्यापार व उद्योग याचे.

— रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

व्यापारी महाराष्ट्र

पाक्षिक : वा. व. रु. ६. ट. ख. सह. काल – १९४६ - १९५१.

उद्देश – व्यापारी, कारखानदार यांना लागणारी माहिती देणारे.

— पत्ता – ३४, बुधवार, पुणे २.

— (जाहिरात) ' सुषमा ' खंड ४ भाग ३ मार्च १९५०, पृष्ठ ११६; सरकारी यादी १९४६ - ४७ ते १९५० - ५१.

शब्दकूटतज्ज्ञ

पाक्षिक : प्रकाशक – ठाणे. काल – १९४९-१९५०.

— सरकारी यादी १९४९ - ५०.

शशिकला

मासिक पुस्तक : प्रकाशक – (मुंबई). काल – १८८५.

— (नवीन पुस्तके) ' विविधज्ञानविस्तार ' वर्ष १७ अंक ११ नवंबर १८८५ मलपृष्ठ ३.

शांतिदूत

पाक्षिक : संपादक – रे. पिताजी जे. एस. मिराडा. प्रकाशक – रमेदी चर्च, वसई (ठाणे). मुद्रक – न्यू भारत प्रिं.प्रेस, मुंबई. वा. व. रु. ३८८. फु. अं. ८२. अंकात ८ पृष्ठे. १३'४ X ८'८. प्रथमांक – २५ डिसेंबर १९४८.

उद्देश – रोमन कॅथॉलिक पंथाचे पहिलेच मराठी नियतकालिक. मुख्यत्वे धार्मिक. स्वरूप – धार्मिक विषयांशिवाय संकीर्ण वाङ्मय, नाटके, खिस्त पुराणातील उतारे, राजकीय बातम्या, महारमार्गीची शिकवण, उद्योगधंद्यांची माहिती.

— गोमंतकीय कॅथॉलिक समाज मराठीला आचवला होता.'

[जाधवसंग्रह]

वर्ष १ – अंक १ दि. २५ डिसेंबर १९४८ ते ७ दि. २५ मार्च १९४९ —.

शांतिनिकेतन

त्रैमासिक : प्रकाशक – ना. ब. चव्हाण, पुणे. वा. व. रु. ३८८. फु. अं. रु. १. काल – १९२४ – १९२५. (किरण–कला).

उद्देश – कविरत्न रवीन्द्रनाथ टागोर यांच्या नवजीवनवादी वाङ्मयाचा मराठीत प्रसार करणारे. स्वरूप – टागोरांच्या लेखांचा मराठी अनुवाद, प्रथम महर्षी देवेंद्रनाथ टागोर यांचे चरित्र, ' रवींद्रांचा ऐक्य मार्ग ' निबंध, ' वाचक हृदय प्रार्थना ' काव्य, ' शान्तिनिकेतनमालेतील ' दहा व ' रवींद्रकिरणविहारा ' तील चार विषय व ' मत्तवाणी ' यांचा अनुवाद – निमा भाग आपटे (वा. गो.) यांनीच केलेले अनुवाद.

—आत्मिक उन्नतीचा मार्गदर्शक असा चवथा अंक, धगमापात्रोविद वा. गो आपटे यांच्या नेतृत्वाखाली प्रसिद्ध झाला.

—(पोच) ' समाजसेवक ' वर्ष ४ अंक ७ फेब्रुवारी १९२४, पृ. २९९ व वर्ष ६ अंक (२-३) सप्टेंबर - अक्टोबर १९२५, पृ. ९२, (जाहिरात) ' अरुणमाला ' वर्ष १ अंक ३ सप्टेंबर १९२४ मलपृष्ठ ३; (अभिप्राय) ' मराठी शिक्षक ' वर्ष १३ अंक ११ फेब्रुवारी १९२४, पृ. ३६१.

शास्त्र व कला

मासिक : संपादक – (कर्ते) शिवराम गोविंद फाळके. काल – १८९९.

—(पोच) ' बालांकुर ' बडोदे वर्ष ६ अंक १२ जुलै १८९९.

शिपाई

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४८ - १९५१.

— सरकारी यादी १९४८ - ४९ ते १९५०–५१.

शिवाजी

पाक्षिक : प्रकाशक – शंकर त्र्यंबक भावठे, पुणे. मुद्रक – शिवाजी मुद्रामंदिर, पुणे शहर. वा. व. रु. २८८ आगाऊ. प्रथमांक – (१ वर्षप्रतिपदा) श. १८४३ (एप्रिल १९२१).

उद्देश – भागवद्धर्मी राष्ट्रीय मराठ्यांचे पाक्षिक.

— वर्षप्रतिपदेपासून सुरू होणार.

— (जाहिरात) ' केसरी ' २५ जानेवारी १९२१.

शिक्षक मित्र*

मासिक : प्रथमांक – मार्गशीर्ष श. १८११ पूर्वी. (पुस्तक-अंक).

— (पुस्तक १ अंक २ ची पोच) 'केरळ-कोकिळ' वर्ष ३ अंक २ मार्गशीर्ष श. १८११ (१८८९).

शेत, शेतकी आणि शेतकरी

पाक्षिक : संपादक – धनुर्धारी (= रामचंद्र विनायक टिकेकर.) प्रकाशक – सोलापूर. काल – (१८८५ - १९००).

— 'सोलापूर समाचार' चा ज्युबिली अंक १४ जानेवारी १९३६, 'साहित्य-विस्तार' पृ. ९८; रा. गो. कानडे–'मराठी नियतकालिकांचा इतिहास' पृ. १६६. याच नावाच्या (अन्य) पाक्षिकाच्या दोन अंकांची पोच 'ज्ञानोदय' दि. २० अक्टोबर १९०४ मध्ये आहे. त्याची वार्षिक वर्गणी ट. ह. सह रु. १८८ व पत्ता – बंगला न. १९९, रेल्वे स्टेशनानजिक पुणे.

शेतकी

त्रैमासिक : संपादक–काशीनाथ महादेव थत्ते. प्रकाशक – पुणे. काल – १८७६.

— ग. र. दंडवते – 'अर्वाचीन मराठी वाङ्मय', पृ ५४.

श्रीमती

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४९ - १९५१.

— सरकारी यादी १९४९ – १९५०, १९५० – ५१.

संगीत नाट्यमालिका

मासिक : संपादक – (सरकारी नोंद) पारलिंग प्रभुअय्या. प्रकाशक – दत्तो बाबाजी जोशी, शार्दी. मुद्रक – प्रबोधरत्न प्रेस. फु. अं. ८२. अंकात २४ पृष्ठे. रॉयल अष्टपत्री. काल – १८८८.

— यात 'संगीत वासंतिक नाटका' चा काही भाग प्रसिद्ध झाला.

— (दाते, सरकारी यादीवरून).

संगीतामृतप्रवाह

मासिक : संपादक – पं. विष्णु दिगंबर पलुस्कर. प्रकाशक – लाहोर. काल – (१९०१ –१९२०).

उद्देश – गांधर्व महाविद्यालयाचे.

— (संपादकीय) 'संगीतकलाविहार' वर्ष २ अंक १ डिसेंबर १९४८ पृ. १.

संग्राम

पाक्षिक : संपादक – व्ही. एम्. शेटे, वकील प्रकाशक – मोमिनाबाद. काल – १९४२.

— 'ज्ञानप्रसाद' वर्ष ६ अंक ३ मार्च १९६७, पृ. १४ - १५.

सचित्र विवेक

मासिक : प्रकाशक – विजापूर. वा. व. रु. २८८. काल – (मार्च १९२१).

— "बक्षीस पुस्तकासह मार्च महिन्याचा अंक एप्रिल २० पासून रवाना होईल."

— (जाहिरात) 'केसरी', १२ एप्रिल १९२१, पृ. १.

सच्छास्त्रप्रदीपक

मासिक : संपादक – विल्यम सी. अर्व्हिन, (रजेच्या वेळी – ए. इ. स्टॉरी, शंकर बळवंत

कुलकर्णी). प्रकाशक – संपादक, खानापूर (बेळगाव, म्हैसूर ?). मुद्रक – बेळगाव समाचार प्रेस. वा. व. रु. १. अंकात ८ पृष्ठे. ८·२ × ५·५. प्रथमांक – (जून १९०७). पुढे चालू १९६३.

स्वरुप – ख्रिस्ती मताचे.

विशेष माहिती – माहिती वर्ष ३३ अंक १, २ (अक्टोबर, नवंबर १९५१) व वर्ष ४४ अंक १२ (अक्टोबर १९६३ शेवटचा) यावरून. वर्ष ३१ पासून संपादक – आर. सी. इ. ॲट्‌किन्सन, बेळगाव.

[आचवसंग्रह]

वर्ष १ ते ३० – जून १९०७ ते १९३७ पर्यंत एकतीस वर्षे चालून संपादकाच्या म्हातारपणामुळे व दुसरा कोणी चालविण्यास न मिळाल्यामुळे बंद पडले. अकरा वर्षांनतर पुनरुज्जीवन १९४९.

वर्ष ३१ ते ४४ – १९४९ पासून (ते १९६३ अक्टोबर) नव्या संपादकांनी १४ वर्षे चालविले.

संजय*

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४९.

स्वरूप – वाङ्मयीन व सांस्कृतिक.

— रजिस्ट्रार रिपोर्ट १९५८.

संजीवन*

मासिक : प्रकाशक – नागपूर. वा. व. रु. ३८६. अंकात ३२ पृष्ठे. प्रथमांक –(मकरसंक्रमण १४ जानेवारी १९२१).

स्वरूप – (नागपूर) प्रांतातील थोर पुरुषांची चरित्रे, धार्मिक, सामाजिक, गोरक्षण व इतर प्रचलित विषयांवर लेख, प्राचीन व अर्वाचीन पद्धतींच्या कविता.

— (जाहिरात) ' केसरी ' ४ जानेवारी १९२१, पृ. १.

संजीवनी प्रकाश*

मासिक : प्रकाशक – वेंगुर्ले. काल – १९४६ - १९५०.

— सरकारी यादी १९४६ – ४७ ते १९४९–५०.

सत्यप्रकाश*

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु. ८४ आगाऊ, ८८ मागाहून. फु. अं. ८८३. अंकात ४ पृष्ठे. अष्टपत्री (?). प्रथमांक – पहिला आठवडा, सप्टंबर १८७७.

उद्देश – (इस्राएली पंथाचे ?)

विशेष माहिती – " हे पत्र येथील (मुंबई) बेनी इस्राएल लोकांपैकी कित्येक सुशिक्षित काढतात. पहिल्या पृष्ठावर शिरोभागी इब्री लिपीत ' ओरेअमेथ ' असून खाली मराठी त्याच अर्थाचे ' सत्यप्रकाश ' हे नाव आहे. " मॅनेजर, हाईम शामोएल केहीमकर, ९२ रास्ता पेठ, पुणे.

—(१) उल्लेख ' ज्ञानोदय ' २० सप्टंबर १८७७ व जून १८७९. (२) जोशी, लेले – ' वृत्तपत्रांचा इतिहास ' भाग १ परिशिष्ट, पृ. ५५७.

सत्यवादी

पाक्षिक : संपादक – (सहीकर्ते) रेव्हरंड बाबा पदमनजी. प्रकाशक – ग्रांट रोड, मुंबई. वा.व. रु. १. अंकात ८ पृष्ठे.'ज्ञानोदया'एवढी. प्रथमांक – १५ फेब्रुवारी १८८२.

उद्देश – " हे ख्रिस्ती व इतर लोकांसाठी काढले आहे. " स्वरूप – " निवळ धर्ममतांची मरवी विशेष येथे आणार नाही, "

—यात ' पश्चिम महाराष्ट्र देशातील ख्रिस्ती मंडळी ' हा निबंध.

—(जाहिरात) ' ज्ञानोदय' २६ जानेवारी १८८२; (पोच) ' ज्ञानोदय ' १६ मार्च १८८२.

सत्यव्रत

मासिक पत्रक : प्रकाशक – 'खानदेशमित्र'-कर्वे, प्रकाशे (खानदेश). फु. अं. ८३ ट. स. देऊन पुकट. प्रथमांक – (१ आगस्ट १८९२).

—" आगस्ट १८९२ पासून निघेल. "

—(जाहिरात) ' खरा प्रकार ' वर्ष २ अंक ९ डिसेंबर १८९१ (प्रकाशन जुलै १८९२).

सद्धर्म

मासिक : संपादक – हिराखाव जिनदास चवडे. प्रकाशक – नागपूर. मुद्रक – जैन साहित्य प्रेस, नागपूर. वा. व. रु. ३ ८८. अंकात ३२ पृष्ठे डेमी अष्टपत्री. प्रथमांक – विजयादशमी श. १८५८ (अक्टोबर १९३६).

उद्देश – समाजसुधारणा. स्वरूप – सचित्र. आर्टपेपरचे मलपृष्ठ. सामाजिक व शैक्षणिक लेख.

—फक्त एकच अंक निघाला.

—संपादकाच्या आजारामुळे अल्पजीवी. [लिहून आलेली माहिती.]

सद्विचार

(साप्ताहिक) / मासिक : प्रकाशक – ग्वाल्हेर.

— ग्वाल्हेरच्या ' सदसद्विचारिणी सभेचे ' सुमारे ८ - १० वर्षे चालले.

—(लेखात उल्लेख) ' सहविचार ' वर्ष २ अंक १ आगस्ट १९२३, श्री. भास्कर रामचंद्र भालेराव यांचा ' उत्तर हिंदुस्थानातील मराठी साहित्य व साहित्यभक्त ' हा लेख, पृ. १९.

संध्या

मासिक : संपादक – एम्. एम्. पचवाघ. प्रकाशक – कॅलेंडर प्रेसचे प्रकाशन, मुंबई. वा. व. रु. १ ८८. फु. अं. ८२. काल – १९४० –४१.

स्वरूप – सचित्र. मराठी.

—(जाहिरात) 'ज्योत्स्ना' आगस्ट १९४०, पृ. ३०.

सन्मार्गप्रकाश

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. अंकात १६ पृष्ठे. काल – जुलै १८६९.

स्वरूप – अर्धा भाग मराठी व अर्धा भाग गुजराथी.

—(पोच नवीन पुस्तके) ' विविधज्ञान-विस्तार' वर्ष २ अंक ८ जुलै १८६९, मलपृष्ठ २.

सन्मित्र

मासिक : प्रकाशक – बँबे ख्रिश्चन फ्रेंडली युनिअन, मुंबई. मुद्रक – व्हिक्टोरिया प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई. प्रथमांक – जानेवारी १८९४.

—(वृत्त) ' ज्ञानोदय ' ७ डिसेंबर १८९३, (पोच दुसरा अंक) ज्ञानोदय ८ फेब्रुवारी १८९४, (प्रेसचा उल्लेख) ज्ञानोदय ५ जुलै १८९४.

संपदा*

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९५०.

— सरकारी यादी १९५०–५१.

संभाषिणी

मासिक : काल – जुलै १९०७.

— (पोच) 'समालोचक' वर्ष १ अंक ७ मार्गशीर्ष संवत १९६४ (डिसेंबर १९०७), पृ. १६८.

समाचार

पाक्षिक : प्रकाशक – मिरज. काल – १९५०.

— सरकारी यादी १९५० – ५१

समाजपत्रिका

पाक्षिक : प्रकाशक – अहमदाबाद. काल – १९४६–१९५०.

— सरकारी यादी १९४६–४७ ते १९४९ – ५०.

समाजबंधु

मासिक पत्रक : संपादक – डॉ. देवराम गोविंदजी ठाकूर, परळ, मुंबई. प्रकाशक – मुंबई. प्रथमांक – चैत्र शु. १ श १८४९.

उद्देश – जातीजातींमधील बखेडे कमी करून सलोख्याचा प्रयत्न करणे.

—अंदाजाप्रमाणे ग्राहक मिळाल्यास पाक्षिक करणार.

— (पोच व अभिप्राय) 'विधायक मासिक' वर्ष १ अंक १२ एप्रिल १९२७ पृ. ६.

समाजादर्श*

मासिक : संपादक – रामकृष्ण मारुतिराव भागवत. प्रकाशक – अहमदनगर. वा. व. रु. २॥८. अंकात ८० पृष्ठे. प्रथमांक – जुलै १९१६.

स्वरूप – सचित्र. समाजातील अडचणींचे व दोषांचे दर्शन, शिवाय मनोरंजक कादंबऱ्या.

— (पोच व अभिप्राय) 'धर्मजागृति' वर्ष ४ अंक २ नवबर १९१६, मलपृष्ठ २.

समालोचन

मासिक : काल – १९०४–१९०५.

—" गेल्या सालात नवीन मासिक पुस्तकाचा उदय झाल्याचे माहीत नाही. 'रिव्ह्यू ऑफ रिव्ह्यूज' प्रमाणे एक 'समालोचन' नावाचे मासिक पुस्तक निघणार होते. "

— (उल्लेख) सालअखेर 'ग्रंथमाला' वर्ष ११ अंक १२ मार्च १९०५, पृ. १.

सम्यक्त्ववर्धक

मासिक : संपादक – शेठ हिराचंद नेमचंद. प्रकाशक – सोलापूर. प्रथमांक – अक्टोबर १९२३.

विशेष माहिती – शेठ हिराचंदांना आपली मते ' (जैन)बोधका 'तून प्रसिद्ध करावयास योग्य वाव मिळत नाही असे दिसताच त्यांनी सन १९२३ अक्टोबरमध्ये हे मासिक आपल्या धोरणानुसार दोशी हिराचंद मुलचंद (काका) यांच्या नावाने सुरू केले. 'जैनबोधका' ला उत्तर देण्याकरता हे दुसरे प्रतिस्पर्धी मासिकच शेठ हिराचंदांनी काढले. – दी. बा. पगुडकर, " दानवीर शेठ हिराचंद नेमचंद " १९६७, पृ १७२.

सर्जे गोंवा

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४९-१९५१.

स्वरूप – इंग्रजी–कोंकणी.

—सरकारी यादी १९४९ - ५०; १९५०- ५१.

सल्लागार

पाक्षिक : प्रकाशक — पुणे. काल १९४९ - १९५१.

—सरकारी यादी १९४८ - ५०, १९५० - ५१.

सहकारी

पाक्षिक : प्रकाशक — रावळगाव. काल — १९५० ५१.

—सरकारी यादी १९५० - ५१.

सह्याद्रि विमाजगत्

मासिक : प्रकाशक — नासिक. काल — १९४८ - १९५१.

— सरकारी यादी १९४८-४९ ते १९५०-५१.

सांगली गजानन मिलचा समाचार

मासिक : प्रकाशक — सांगली. काल — १९३९.

—(सामार पोच) 'समर्थ', मुंबई, वर्ष २ अंक १ जानेवारी १९३९, पृ.५४.

सार्थी

पाक्षिक : प्रकाशक — सावंतवाडी. काल — १९४८ — ४९.

— सरकारी यादी १९४८ — ४९.

सारथी*

मासिक : संपादक — घोल्प. प्रकाशक — मुंबई. काल — १९२८.

—"दलितांची कृतघ्ने" परिशिष्ट ५नम १९.

सारस्वत*

मासिक : प्रकाशक — काशी. वा. व. रु. १. काल — १९१०.

उद्देश — सारस्वत ब्राह्मणाच्या संबंधाने माहिती व चर्चा. स्वरूप — मुख्यत्वे हिंदी, जोडीला गुजराथी व मराठी.

— मुंबईतील एजन्ट — जेतली अबाशंकर जगन्नाथजी शर्मा.

—(पोच) 'विविधज्ञानविस्तार' पुस्तक ४१ अंक ३ मार्च १९१० मलपृष्ठ २.

सार्थ श्रीमद्भागवत

मासिक : प्रकाशक — शेट दामोदर सावळा-राम यंदे, मुंबई. वा. व. रु. ५. वर्षास ८०० पृष्ठे. काल — १९२६.

उद्देश — धार्मिक लोकांसाठी. स्वरूप — श्रीमद्भागवत (मूळ), त्याचा अन्वय, पदच्छेद, टीका व सरळ अर्थ.

—(पोच व अभिप्राय) "अरुणमाला" वर्ष २ अंक ७ मार्च १९२६ पृ.६७.

साष्टी समाचार

पाक्षिक पत्र : संपादक — द. गो. काळे. प्रकाशक — चिंतामण सदाशिव मराठे, विलेपार्ले. वा. व. रु. १८०. फु. अ. ८१. प्रथमांक — १ आगस्ट १९२५.

स्वरूप — जिल्ह्यातील चळवळीची माहिती; जिल्ह्याचा इतिहास वगैरेविषयक लेख.

—लोकमान्यांच्या पुण्यतिथीपासून, बलवंत सभातर्फे दरमहा १ व १५ तारखेस प्रकाशन. वर्ष १ अंक ६ (१५ अक्टोबर १९२५) मध्ये साष्टीचा इतिहास.

—(जाहिरात) 'काव्यरत्नावली' वर्ष ३३ अंक ६ डिसेंबर १९२५ मलपृष्ठ २.

साहित्य०

पाक्षिक : संपादक – गोपाळ गोविंद अधिकारी, चिटणीस शारदा मंडळ, पुणे. प्रकाशक – पुणे. प्रथमांक – १७ मे १९२५.

उद्देश – शारदामंडळ पुणे या संस्थेचे. काव्यशाहित्यचर्चाविषयक पाक्षिक.

— नमुना अंकाचे प्रकाशन पहिल्या शारदोपासक संमेलनाच्या प्रसंगी झाले.

— (पोच) "तत्त्वज्ञानमंदिर" वर्ष ६ अंक ४ एप्रिल १९२५ पृ. ५०-५१.

साक्षरता दीप

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४७–१९५१.

— सरकारी यादी १९४७–४८ ते १९५० – ५१.

सिद्धार्थ+

पाक्षिक : संपादक – चंद्रकांत गायकवाड. प्रकाशक – मुंबई. प्रथमांक – १४ एप्रिल १९४९.

— 'दलितांची वृत्तपत्रे', परिशिष्ट ५ क्रम ४९.

सिंहनाद

पाक्षिक (?) : संपादक – ब्रिगेडिअर जयकुमार मकनजी. प्रकाशक – शामराव माल्पेकर, भायखळा, मुंबई. मुद्रक – भाग्य प्रिंटिंग, मुंबई ४. वा. व. रु. २·७५. कि. अं. १२ पैसे. आकार १२ पृष्ठे. १०·९ × ८. प्रथमांक – (जानेवारी १८८९).

उद्देश – पश्चिम भारत टेरिटरीकरिता मुक्ति सेनेचे अधिकृत मराठी मासिक पत्र. खिस्ती मताचे.

विशेष माहिती – इंग्रजी मथळा – दि सिंहनाद. दि वॉरक्राय. ऑफिशिअल ऑर्गन ऑफ दि साल्व्हेशन आर्मि इन वेस्टर्न इंडिया टेरिटरी. संस्थापक – विल्यम बूथ. मालक – साल्व्हेशन आर्मि, लंडन, इंग्लंड. माहिती – वर्ष ७८ अंक १० ऑक्टोबर १९६६ वरून. याच नावाचे मासिक (इ. १८८२ चे) रजिस्ट्रारच्या १९५८ च्या रिपोर्टात व सरकारी यादीत (१९४९-५०) नमूद आहे.

[आचव संग्रह]

सुंदरी

मासिक : काल – जुलै १९०७.

— (सामार स्वीकार) 'ज्ञानमित्र' वर्ष १ अंक ८ जुलै १९०७.

सुबोध सिंधू

मासिक ? : प्रकाशक – पाडवा (?). काल – श. १८१६ (१८९४-१८९५).

— (उल्लेख) 'आर्यधर्मदर्पण' वर्ष २ अंक १ माघ श. १८१६ मलपृष्ठ २ समोर जाहिरातीची पृष्ठे ६–७ ह्यावर 'दर्पणावर अभिप्राय देणारे' म्हणून या नियतकालिकाचा उल्लेख.

सुबोधिनी

मासिक : संपादक – सौ. गोदूबाई शिंदे. प्रकाशक – निपाणी. काल – १९१३ (?)

विशेष माहिती – (जाहिरात) 'मराठा विजय' निपाणी १९१३ या मासिकात (दाते).

सुवार्ता

मासिक : संपादक – रे. वि. आ. सत्राळकर. प्रकाशक – कोल्हापूर. काल – १९३९.

उद्देश : चर्च कौन्सिलचे मुख-पत्र.

— 'ज्ञानोदय' पुणे, (संपादक सुर्यवंशी) वर्ष १ अंक ६ जानेवारी १९३९, पृ. ६.

सुविचार

मासिक पत्र : काल – १८८९.
— (स्वीकार) 'शाश्वी' वर्ष १ अंक ३ डिसेंबर १८८९ मलपृष्ठ २.

सुवृत्तप्रसार

मासिक : प्रकाशक – अकोला (वऱ्हाड). वा. व. रु. २·५०. फु.अं.२५ पैसे. अंकात १६ पृष्ठे. ९·७ X ७·३. प्रथमांक – (जानेवारी, १९२९).
उद्देश : ख्रिस्ती मताचे.
विशेष माहिती – माहिती वर्ष ३८ अंक १० अक्टोबर १९६६वरून.– १९५८च्या रजिस्ट्रारच्या रिपोर्टात याच नावाच्या नासिकच्या मासिकाची १९१६ तील आरंभ म्हणून नोंद आहे.
[जाधवसंग्रह]

सुज्ञमित्र

मासिक (?) : संपादक – मनीराम बालचंद्र परदेसी. प्रकाशक – विजापूर. वा. व. रु. २·८८. काल – १९२१.
उद्देश – देशसेवा साधण्याचा उदात्त हेतू. स्वरूप – जाडू वगैरे.
– "जुलै १९२१पासून तीन्ही अंक पावले."
— (पोच) 'लोकमित्र' वर्ष ३१ अंक ३ सप्टेंबर १९२१, पृ १०४; (पोच) 'केसरी' १९ नोव्हेंबर १९२१, पृ. ७.

सेवक*

द्वाराहिक : प्रकाशक – रत्नागिरी. काल – १९५०-१९५१.
— सरकारी यादी १९५०–५१.

सेवा संजीवन

मासिक : संपादक – (चालक) लक्ष्मण शिवराम चौधरी, सीताराम नाना चौधरी प्रकाशक – जळगाव. काल – १९१८–१९.
—'जळगाव मराठी पत्रकार परिषद स्मृतिपुष्प' मार्च १९६५ पृ. ८९.

सोमवंशीय मित्र

पाक्षिक : संपादक – शि. जा. कांबळे. प्रकाशक – पुणे. काल – १९०९.
—'दलितांची वृत्तपत्रे' परिशिष्ट ५ क्रम ६.

सोव्हिएट-मित्र

पाक्षिक : प्रकाशक – मुंबई. काल – १९४८–१९५०.
– सरकारी यादी १९४८-४९,१९५०-५१.

स्वधर्म*

मासिक : प्रकाशक – उज्जैन (?). काल– (१९००–१९०१).
विशेष माहिती – 'वैदिकधर्म'चे नामांतर (पाहा). " 'वैदिकधर्म' मासिकाचे मांडोख्या-नंतरचे संपादक शंकर दाजीशास्त्री पदे. यांनी त्याचे नामांतर 'स्वधर्म' त केले व धोरणातही थोडा बदल केला. 'स्वधर्म'चे सहा महिन्यात जेमतेम ३ अंक निघाल्यावर पदे यांना सर्वच सोडावा लागला. नंतर काही दिवस मासिक बंद राहून पुन्हा अक्टोबर १९०२ पासून 'वैदिक धर्म' या पूर्वीच्याच नावाने उज्जयिनीच्या ऐवजी इंदुरहून नव्या (अज्ञात) संपादकाकडून नव्या जोमाने चालू करण्यात आले. नियमित नव्हते. जून १९०३ पर्यंत कसेबसे तीनच अंक निघाले. शेवटी कायमचे बंद पडले." – कृ. गं. कवचाळे 'मध्यभारतीय मराठी वाङ्मय १८६१ –१९३६', १९३९ पृ. ३२२ २३.

हॉस्पिटल असिस्टंट

मासिक : काल – १९०७.
— (साभार स्वीकार) 'ज्ञानमित्र' वर्ष १ अंक ९ जुलै १९०७.

हितचिंतक०

पाक्षिक : प्रकाशक – ? (सातारा). काल – १९४६–१९४८.

–सरकारी यादी १९४६-४७, १९४७-४८.

हिंदी जादुगार

मासिक : संपादक – प्रो. मारुतकुमार, पुणे. प्रकाशन – पुणे. वा. व. रु. १॥३, विद्यार्थ्यांस सवलत. काल – मार्च १९३३.

उद्देश – जादूचे खेळ कसे करावे हे नव्या पिढीस शिकवण्याकरिता. स्वरूप – इंग्रजी व मराठी.

—(पोच) 'पूर्णेंदु' वर्ष १ अंक १२ फाल्गुन श.१८५४ (= मार्च १९३३) पृ. १९.

हिंमत

पाक्षिक : प्रकाशक – वेंगुर्ले (रत्नागिरी). काल – १९४८–१९५०.

—सरकारी यादी १९४८–४९ ते १९५० –५१.

हुमडबंधु

मासिक : संपादक – फुलचंद शहा. काल – १९४४ पूर्वी.

— 'जैनबोधकाचा ६० वर्षांचा इतिहास', आत्मनिवेदन.

हौशी कारागीर

मासिक : प्रकाशक – मुंबई. वा. व. रु १. काल – १८९०.

स्वरूप – चमत्कारिक हुनरे व जिनसांच्या कृती यांची माहिती

– 'हुन्नरोत्तेजक' पाहा.

—(दाते), 'मनोरंजन आणि निबंध चंद्रिका' एप्रिल १८९०.

ज्ञानप्रसारक ग्रंथ

मासिक (?) : प्रकाशक – कोल्हापूर. काल – १८५१.

विशेष माहिती – मराठी नियतकालिके १८५१ मध्ये पाच नियत होतीं. त्यांतील एक "पाचवें कोल्हापुरांत हल्ली (१जानेवारी १८५१चा अंक) 'ज्ञानप्रसारक ग्रंथ' निघत असतो व तोही चालता आहे."

— 'ज्ञानोदय' १ जानेवारी १८५१ 'व्हर्नाक्युलर पीरिऑडिकल प्रेस' मधील अवतरण– 'ज्ञानोदयाची पहिली अमर वर्षे' १९४२, पृष्ठ १५.

ज्ञानबोधक

(मासिक) : प्रकाशक – मुंबई. मुद्रक – गणपत कृष्णाजीचा छापखाना. १० + १३८ पृष्ठे. ७·२ × ४ ३. प्रथमांक – १८५१.

— पुस्तक दुसरे (१८५२ चे) उपलब्ध. स्टूडंट्स लिटररी अँड सायंटिफिक सोसायटीतर्फे प्रकाशित. आरंभी शिक्षकास सूचना.

— 'मराठी दोलामुद्रिते' १९६१, नोंद क्रमांक २४५, पृष्ठ ४३.

ज्ञानवर्धक

मासिक : संपादक – (पुस्तककार) शंकर तुकाराम शाळिग्राम. प्रकाशक – समशेरपूर ता. अकोले, (अहमदनगर.) वा. व. रु. १॥८ आगाऊ, मागाहून रु. २८४. ट. ख. वेगळा. आकार 'विविधज्ञानविस्तार' एवढा (९·५ × ६·५). काल – १८७२ ?

विशेष माहिती – "आम्ही 'ज्ञानवर्धक' नावाचे मासिक येत्या मे महिन्यात काढणार म्हणून ता. १० (मार्च) सन १८७२चे 'लोककल्याणेच्छु' पत्रात जाहिरात प्रसिद्ध केली. मुदत नजीक आली."

—(जाहिरात) 'ज्ञानसंग्रह' आकोले (वऱ्हाड), वर्ष १ अंक ३ मार्च १८७२ मलपृष्ठ ३.

मराठी
नियतकालिकांची सूचि

संदर्भ-विभाग

संदर्भ विभागातील नोंदी वर्णन विभागातील वर्णनाकडे अंगुलि निर्देश करतात एकाच नावाच्या अनेक नियतकालिकांपैकी प्रत्येकाचे व्यक्तित्व स्पष्ट व्हावे म्हणून त्या त्या गटापुरते वेगळे अनुक्रम कल्पून ते क्रमात (१), (२) असे नावापुढे स्पष्टतेसाठी दर्शविले आहेत हे क्रमांक अर्थात् वर्णन विभागात सर्वच ठिकाणी दिलेले नाहीत पुरवणीतील नावे गणनेत घेऊनच संदर्भ विभागासाठी ते सुचविले आहेत.

वर्णन विभागाच्या पुरवणीत दाखल झालेल्या नियतकालिकांची नावे त्याच्यापुढे † असे चिन्ह करून दर्शविली आहेत. वर्णनविभागातील प्रश्न चिन्हे, अनुमानदर्शक कंस, इत्यादींचा प्रसच संदर्भ विभागात आवर्जून वगळला आहे

मराठी नियतकालिकांची यादी

. १ .

कालानुक्रमाने

या यादीमध्ये वर्णन-विभागातील सर्व, अर्थात् कंसातील वगैरे दुय्यम निर्देश व अनुमान-सूचना वगळून राहिलेल्या माहितीप्रमाणे नियतकालिकांचा आरंभकालानुक्रम देण्याचा यत्न केलेला आहे. बहुसंख्य नियतकालिकांचे दिनांकविरहित महिनेच माहीत असल्याने महिन्यापर्यंतच क्रम लावतां आला आहे.

वर्णन-विभागात नमूद झालेल्या भिन्न कालगणनांचे व कालनिर्देशाचे रूपांतर सोयीसाठी इसवी सनात करून दिले आहे. ते साहजिकच ढोबळ मानाने बरोबर आहे. आरंभकालानुक्रमाने रचना करताना समानकालीन नियतकालिकांची अक्षरविल्हेवारी साधलेली आहे.

एकाच सालातील कालिके उपलब्ध कालाच्या स्पष्टतेनुरूप तीन गटात विभागणे प्राप्त झाले आहे. सुस्पष्ट आरंभकाल असलेला पहिला गट, ढोबळ आरंभसालच मिळाले तो दुसरा आणि केव्हाच्या तरी मधल्या अस्तित्वाचा (पोच, अभिप्राय वा उल्लेख अशा स्वरूपाचा) पुरावा लाभला तो तिसरा. सुस्पष्ट कालाचा गट महिनेवारीने नोंदणे सहज शक्य झाले आहे; पण केवळ साल मिळाले ती कालिके त्या त्या वर्षात सालाच्या जागी ... अशी खूण करून महिनेवारी संपल्यावर नोंदली आहेत. तिसऱ्या प्रकारचे (बहुताशी पुरवणीतील) 'काल – ' अशा स्वरूपात नोंदलेले अस्तित्वनिर्देश सालाच्या जागी — अशा एक एम् लांबीचा डॅश घालून घेतले वाढून सालाच्या अगदी अखेरीस छापलेले आढळतील. कोणत्याही प्रकारचा कालनिर्देश ज्याचा मिळाला नाही त्यांची सोय १९५० सालाच्या नंतर अगदी अन्ती लावावी लागली आहे.

१८३२
- जा दर्पण

१८४०
- मे दिग्दर्शन (१), (२) †
- जू ज्ञानचंद्रोदय
- — उपयुक्त ज्ञानसंग्रह †

१८४२
- जू ज्ञानोदय

१८४४
- जा उपदेशचंद्रिका

१८४५
- आ [अज्ञात नावाचे] †

१८४९
- मे बोधसागर

१८५०
- ए मराठी ज्ञानप्रसारक

१८५१
- — ज्ञान प्रसारक ग्रंथ †
- ज्ञानबोधक †

१८५२
- — विचार लहरी †

१८५४
- मा चंद्रिका (१)
- सु ज्ञानदर्शन

१८५५
- आ सुमित्र
- आग सद्धर्मदीपिका

संदर्भ विभागातील नोंदी वर्णन विभागातील वर्णनांकडे अंगुलि निर्देश करतात. एकाच नावाच्या अनेक नियतकालिकांपैकी प्रत्येकाचे व्यक्तित्व स्पष्ट व्हावे म्हणून त्या त्या गटापुरते वेगळे अनुक्रम करून ते कंसात (१), (२) असे नावापुढे स्पष्टतेसाठी दर्शविले आहेत. हे क्रमांक अर्थात् वर्णन-विभागात सर्वच ठिकाणी दिलेले नाहीत. पुरवणींतील नावे गणनेत घेऊनच संदर्भ विभागासाठी ते सुचविले आहेत.

वर्णन विभागाच्या पुरवणीत दाखल झालेल्या नियतकालिकाची नावे त्यांच्यापुढे † असे चिन्ह करून दर्शविली आहेत. वर्णनविभागातील प्रश्न-चिन्हे, अनुमानदर्शक कंस, इत्यादींचा प्रश्न संदर्भ-विभागात आवर्जून वगळला आहे.

मराठी नियतकालिकांची यादी

• १ •

कालानुक्रमाने

या यादीमध्ये वर्णन विभागातील सर्व, अर्थात् कंसातील वगैरे दुय्यम निर्देश व अनुमान-सूचना वगळून राहिलेल्या माहितीप्रमाणे नियतकालिकाचा आरंभकालानुक्रम देण्याचा यत्न केलेला आहे. बहुसंख्य नियतकालिकाचे दिनांकनिरहित महिनेच माहीत असल्याने महिन्यापर्यंतच क्रम लावता आला आहे.

वर्णन-विभागात नमूद झालेल्या भिन्न कालगणनाचे व कालनिर्देशाचे रूपांतर सोयीसाठी इसवी सनात करून दिले आहे. ते साहजिकच ढोबळ मानाने बरोबर आहे. आरंभकालानुक्रमाने रचना करताना समानकालीन नियतकालिकाची अक्षरविल्हेवारी साधलेली आहे.

एकाच सालातील कालिके उपलब्ध कालाच्या स्पष्टतेनुरूप तीन गटात विभागणे प्राप्त झाले आहे. सुस्पष्ट आरंभकाल असलेला पहिला गट, ढोबळ आरंभसालच मिळाले तो दुसरा आणि केव्हाच्या तरी मधल्या अस्तित्वाचा (पोच, अभिप्राय वा उल्लेख अशा स्वरूपाचा) पुरावा लाभला तो तिसरा. सुस्पष्ट कालाचा गट महिनेवारीने नोंदणे सहज शक्य झाले आहे, पण केवळ साल मिळाले ती कालिके त्या त्या वर्षात सालाच्या जागी ... अशी खूण करून महिनेवारी सपल्यावर नोंदली आहेत. तिसऱ्या प्रकारचे (बहुतांशी पुरवणीतील) ' काल – ' अशा स्वरूपात नोंदलेले अस्तित्वनिर्देश सालाच्या जागी — असा एक एम् लांबीचा डॅश घालून वेगळे काढून सालाच्या अगदी अखेरीस छापलेले आढळतील. कोणत्याही प्रकारचा कालनिर्देश ज्याचा मिळाला नाही त्याची सोय १९५० सालाच्या नंतर अगदी अन्ती लावावी लागली आहे.

१८३२

जा दर्पण

१८४०

मे दिग्दर्शन (१), (२) †

जू. ज्ञानचंद्रोदय

— उपयुक्त ज्ञानसंग्रह †

१८४२

जू. ज्ञानोदय

१८४४

जा उपदेशचंद्रिका

१८४५

आ [अज्ञात नावाचे] †

१८४९

मे बोधसागर

१८५०

ए मराठी ज्ञानप्रसारक

१८५१

— ज्ञान प्रसारक ग्रंथ †

ज्ञानबोधक †

१८५२

— विचार लहरी †

१८५४

मा चंद्रिका (१)

जु ज्ञानदर्शन

१८५५

आ मुमिन

आस सद्धर्मदीपिका

„ पुरातन वैद्यक ग्रथसग्रह †
श उपयुक्त निबधसग्रह
— शेतकी †
१८७७
जा षड्दर्शनचितनिका
मा माता †
माए कौमुदीमहोत्साहः
मे शिल्पकलासग्रह
स सत्यप्रकाश (२) †
१८७८
जा उपयुक्त ज्ञानसार
„ काव्येतिहास सग्रह
„ बाळमित्र (१)
„ याज्ञवल्क्यस्मृति
मा इजनीयरिंगचे कामाविषयी
„ कारागीर लोकांचे कामाविषयी
„ शेतकीविषयी तिमाही पुस्तक
ए सिद्धपदार्थशास्त्र
शु निबधसार
शुआ सद्धर्मदीप (१)
स विद्यामाला
— शु वैद्यकसग्रह †
प्रकाशक †
वेदातसमूह †
१८७९
जा आशामालिका †
माए नाट्यकथार्णव
शुआ अबलामित्र (२)
१८८०
जा पुष्पगुच्छ (१)
„ हिंदुस्थानचा अर्वाचीन कोश
एमे व्यवहारदर्पण
शुशु शिवतत्त्वप्रकाश
आ (व्यवहारोपयोगी) हुन्नरसग्रह (१)
आस ऐतिहासिक नाटकमाला
१८८० ८१
.. हुन्नरसंग्रह (२)
१८८१
जा सरलार्थबोधिनी गीता
ए बालबोध (१)
आ कायस्थप्रभूच्या इतिहासाची साधने
स पुणे सार्वजनिक सभेचे मासिक पुस्तक
सअ स्त्री सद्बोध चिंतामणि
न अरण्यपडित
— वीरपत्नी †
१८८२
फे सत्यवादी †
अ तरुण मित्र
„ लोकहितवादी (१)
अन चद्रिका (२)
„ राजहस (१)
न काव्यनाटकादर्श
— अमल्दार (२) †
१८८३
जा निबधचद्रिका
„ भारतकथासग्रह
„ मालिका
„ शेतकरी (१)
„ सगीतदर्पण
फे कुटुब करमणूक
„ चित्रदर्शन
ए उपयुक्त मासिक सग्रह
„ लोकहितवादी (२)
एमे विद्यानद
शु तत्त्वविवेचक
आस अबलामित्र (३)
„ भारतीय कथाकल्प
„ योगवासिष्ठ महारामायण
„ समाधान
स जादू मत्र तत्र भूतपिशाचादि निर्णय
सअ गुलजार गुलहौसी
अ वाग्विलास (१)
अन काव्यार्थप्रदीप
१८८४
जा आर्यमित्र (१)
„ ऐतिहासिक नाट्यकथावलि
„ कुटुबमित्र (१), (२) †
„ विबुधप्रिया
ए कादबरीकल्प
शु काव्यार्थप्रकाश (२)

१८९०

जा काव्यसंग्रह
,, कृषिकारक †
,, मराठी शालापत्रक (२)
मेजू संस्कृतग्रथार्थमाला
जु हुन्नरोत्तेजक
अ समर्थ रामदास
न राजवैद्य
डि खरा प्रकार
,, ज्ञानसग्रह (२)
— गोरक्षा †
टेक्निकल एज्युकेशन किंवा धदेशिक्षण †
दिव्य प्रकाश †
हौशी कारागीर †

१८९१

मे आर्यशिशु
जु कथारत्नावली (२)
,, महाराष्ट्र कोकिल (२)
,, लोकमित्र (१)
— आनदमजरी †
टीचर †

१८९२

जा एकनाथी भागवत
,, चित्सदानदलहरी
जाफे सद्धर्मदीप (२)
मा खानदेशमित्र
माए तत्त्वप्रकाश
ए भिषग्विलास
,, लोकरजन
मे मुलाचा खाऊ †
जु नीरजोल्लास
,, मासिकवृत्तमाला अथवा विविधविषयसुधा
,, रसिकोद्यान
,, सर्वदमन
आ भारत मित्र (१)
,, मनोरजकमित्र
,, सत्यव्रत †
स बाळशिक्षक †
अ बैनेतिहाससार
,, मनोहरण
,, सुशील
न हुन्नरकलादर्श
— भूत (१) †
रामचरित्र †

१८९३

जा कादबरीसग्रह
,, पुष्पपराग †
,, महाराष्ट्र विचारदर्शन
,, सत्यप्रकाश (१)
मा विविधविषयतरगिणी
माए *ऋषि*
,, गीतारहस्यप्रकाश
ए बालमित्र
जु धदेशिक्षक (१)
आ बालाकुर
नडि आर्यबधु

१८९४

जा गद्यकथार्णव अथवा चार घटका मौज
,, भाषातर
,, सन्मित्र
फेमा आर्यधर्मदर्पण
माए उपनिषदर्थदर्शन
ए ग्रथमाला
आ विविधकलाप्रकाश
स आर्यवैद्यकादर्श
,, इसराएली धर्मदीप †
,, बहुश्रुत आणि व्यापारवृत्ति
,, वकील (१)
,, विद्यार्थिमित्र
अन सन्मणिमाला-कविता संग्रह
— मवास्सेर †
सुबोधसिंधु †

१८९५

जा उद्योग
,, नाटकी
,, मासिक मनोरजन
,, राष्ट्र भक्त
फे आध्यात्मिक ज्ञानरत्नावली

ए पूर्णचन्द्रोदय
मे ज्योतिर्मार्ग (१)
मुआ सीमन्तिनी
आ पुराणप्रकाश
आम रसिक बालचंद्र
अ विद्याविहारी
अन आर्यधर्मरहस्य
... सुदैव
१८९६
जा मधुमक्षिका (१), (२) †
मा माध्यदिन चित्रगुप्त
एमे भारतविजय
नडि भारतवर्ष
— कल्हाट †
पंडित †
१८९७
जा नानालहरी
ए धनद †
जू ऐतिहासिक लेख संग्रह
,, भारतवर्षीय वनौषधिसंग्रह
मु ज्योतिष्कल्पतरु
आ विनोदी मित्र
अ चरकसंहिता
अन पद्मनामाचा कवितासंग्रह
न न्यायनिर्णय
— आनंद रामायण †
विद्याभिलाषी †
१८९८
जा आर्यधर्मदीपक
,, ग्रंथरत्नाकर
,, विद्या
,, हास्यकौतुकसंग्रह
मा बालबोधिनी †
माए शारदा विलास
मे सुविचारसमागम
अ विद्याविनोद
न भगवद्गीता (१)
,, ज्ञानविलास
१८९९
जा स्त्रीशिक्षणचंद्रिका
आम महाराष्ट्र ग्रंथप्रभा
— राजमार्ग (२) †
शारदा व कला †
१९००
जा रसिक रंजन
,, वैदिकधर्म
माए पद्यकल्पद्रुम
मेजू कृषिकर्मप्रकाश
अ खिस्ती (१) †
,, वसुधैव कुटुंबक
न कुंडली विज्ञान
नडि सुवर्णमाला (१)
— स्वधर्म (२) †
१९०१
जा केवडी
,, महाराष्ट्र-महिला
माए सरस्वती मंदिर
मेजू पुराणादर्श
जू भारतधर्म (१)
,, सौभाग्यधर्मसार
स ज्ञानसूर्य
अ मालाकार
— खिस्ती लोकांचा कैवारी †
ग्रंथप्रभा †
विवेचक †
संगीतामृतप्रवाह †
१९०२
जा शिक्षकाचे विचार
,, सरस्वती प्रकाश
जाफे स्वच्छंदानंदी गीतार्थदीपिका
ए जिनविजय
एमे कलाशिक्षण
मेजू सत्संग
मु वैद्यक पुना पत्र
,, स्वदेश भगिनी
आ चित्तवेधक
न प्रबुद्ध महाराष्ट्र
— कल्पप्रवर्तक †
भारतामृत †
मराठा दीनबंधु †

विषाचे शतक †

१९०३

जा भूत (२) †

,, वीरशैव (१)

फेमा आयुर्वेदरहस्य

मा सुबोध इंदु

जु पैसाफंड (१)

,, सुविचारमाला

सभ महाराष्ट्र कवि

अन अध्यापक व परीक्षक

,, विश्वकर्मधर्मजीर्णोद्धार

,, सन्यासी

— दूत (२) †

भारतभूषण †

१९०४

जा ख्रिस्ती समाचार

,, ख्रिस्ताश्रम †

,, जासुद

मा आर्य धर्म (१)

,, कलाप्रसार

,, मधमाशी

,, महाराष्ट्रसारस्वत (१)

माए आर्यमित्र (२)

ए नाट्यकला (१)

एमे महाराष्ट्र इतिहास

मेजू आर्यमित्र (३)

जू मनोविनोद

आ राष्ट्रगुप्त

अ तिमिरहरण

,, मित्रोदय

,, व्यापार-उदीम (१)

डि ख्रिस्ती नागरिक (२) †

— उद्यमोत्कर्ष †

भागवत †

समालोचन †

१९०४–०५

डिजा भेषजरत्नमाला

१९०५

ए आराम

,, ब्राह्मण अथवा ब्रह्मवादी †

एमे नाट्यमाला

,, मकरंद (१)

जू ऋग्वेदाचे मराठी भाषांतर

आस संस्कृत शिक्षक

स योगिराज सोहिरोबानाथ

अ क्षात्रदूत

— आर्यसंजीवन †

१९०५–०६

... भागवतधर्म

१९०६

जा चित्ताकर्षण

,, भाग्येश विजय

,, महाराष्ट्र वाग्विलास

,, वीरशैवमतप्रकाश

जाफे भगवा झेंडा

फे उपनिषच्चिंतामणी

,, योगमार्गप्रदीप

माए प्रभात (१)

ए विश्ववृत्त

जु विक्रम

जुआ सद्धर्मदीप (३)

आ आनंद

,, ज्ञानमित्र

स शिवाजीविजय

सभ फलज्योतिषादर्श

अ प्रभु मासिक

न कुणबी

डि पवित्रनाम

१९०७

जा विद्यार्थी (१)

,, स्वधर्मसेवा

ए शालावृत्त

एमे आगळे हितबोध

जू वाग्देवी †

,, सच्छास्त्रप्रदीपक †

जूजु समालोचक

आ रंगभूमि (१)

अ (मासिक मनोरंजक) पुष्पगुच्छ (२)

,, सारथी (२)

डि भारतधर्म (२)

,, वीरशैवोत्कर्ष विचारमाला
— जू महाराष्ट्र रिव्ह्यू †
जु संभाषिणी †
,, सुदर्शी †
तरुण हिंदू †
धर्मसंस्थापक †
नाट्यकला (२) †
हॉस्पिटल असिस्टंट †
१९०८
जा खेळगडी (१)
,, जैनबंधु
,, जैनोन्नति
,, वीरशैव धर्मप्रकाश
,, समुद्र
मा सद्बोधामृत
ए वन्दे जिनवरम्
जु पैसापटी
,, विश्वविज्ञान
जुआ महाराष्ट्रप्रगती
आ इतिहास संग्रह
— भक्तिरहस्य †
१९०८-९
.. धर्म †
१९०९
जा प्राचीप्रभा
,, मराठा मित्र (१)
,, सारस्वत (१)
,, हुन्नरशिक्षण आणि कलापाठ
फे पत्रिका (२) †
मा अखंड समाधान
,, जगमित्र
ए सारिका
आ राष्ट्रोदय (१)
आस राष्ट्रबोध
अ नामदेव (१) †
,, माडारी विहारी
अन वीरशैव संजीविनी
,, सुवर्णमाला (२)
न लोकरंजक
नडि आनंद भुवन

,, सच्चरितमाला
— आर्य †
मारवाडी †
सोमवंशीय मित्र †
१९०९-१०
— विनोद †
१९१०
जा उद्यान
,, चित्रमयजगत्
,, धर्मदीपिका (१), (२) †
मा गांधर्व महाविद्यालय
ए वैद्यमासिक
एमे धर्म विचार
जू शेतकी आणि शेतकरी
— सारस्वत (३) †
१९११
जा ब्रह्मकर्म प्रदीप
,, रसिक विहार
जूजु आरोग्य (१)
जु केरळकोकिळ (२)
,, न्यायाश्रम
,, मराठी शिक्षक
स पंचम जॉर्ज विजय
सअ उपनिषत् प्रकाश
१९१२
मा प्रेमदर्शिका
,, सारस्वत (२)
ए क्रिश्चानी व परस्पर
साहाय्यकारी समाचार
मे दैवज्ञ मासिक
,, रामदासी
जु मराठी श्रुतिबोध
आ लायब्ररी मिसलेनी
स आयुर्वेदिक आरोग्यमार्ग †
अन लोकशिक्षण (१)
नडि भगिनी समाचार
१९१२-१३
— माळी मित्र †
१९१३
जा मधुकर (१)

,, मराठा-वैभव
,, रसिकविलास
,, समाजादर्श (१)
फेमा ब्रह्मविद्याग्रथरत्नमाला
मा ज्योतिर्विजय (१)
एमे विश्वब्रह्मवृत्त
मे ज्ञानाजन
जू. निराश्रित हिंद नागरिक
,, मराठाविजय
जु उषा (१)
जुआ गोवर्धनमाला
आ चतुष्पाद आणि कृषिकर्म
,, महाराष्ट्र साहित्य-पत्रिका (१)
अ धर्मजागृति
,, प्रेमोद्यान
अन योगरहस्य
न उद्यम प्रकाश
,, नवयुग
,, विहार
नडि महाराष्ट्रीय सारस्वत व महाराष्ट्र कवि
— जीवनशिक्षण †
निगमागमचंद्रिका †
सुबोधिनी †

१९१४

जा ज्योतिषरत्नभांडार
,, नवे मन्वंतर
माए आचार्य
,, आयुर्वेद
,, वीरशैव धर्मरहस्य
,, सताचे बोल
ए मराठा (१)
,, मोदक
जू. पत्रिका (१)
जु प्रभात (२)
,, विश्रांति (१)
अन दैवज्ञ प्रबोधिनी
,, सुधाकर
— नवनीत †
न्यायदर्पण †

१९१५

जा वकील (२)
,, सत्योदय
,, हास्यविनोद
मा कन्याशिक्षक
माए भावसारक्षत्रियप्रबोध (१), (२)
ए चंद्रिका (३)
,, ज्योतिर्माला (२)
,, बालबोध (२)
मे संकल्प
जूजु रामदास आणि रामदासी
जु केरळकोकिळ आणि नवे मन्वतर
,, स्वयंसेवक
जुआ वैदिक धर्म व महात्म्याचे बोल
अ वनिता विश्राम
,, व्यायाम
— विद्याप्रकार (२) †

१९१६

जा इस्त्राएल मित्र
,, भारतसेवक (१)
,, सुबोधमाला
फे पूर्णानंद
ए तेलगू समाचार
,, भांडारी मित्र
,, साईनाथ प्रभा
मे गृहिणी रत्न माला
जू. निरोप्या
जु बालक (१)
,, समाजादर्श (२) †
अ आत्मोद्धार (१)
,, महाराष्ट्र सारस्वत (२)
नडि इतिहास आणि ऐतिहासिक

१९१७

जा इसराएल
मा बालिकादर्श
मे तेलगू मित्र (१)
जजु ज्योतिर्विद्याभूषण
आ विवेकवादी †
अ रत्नमाला †
तत्त्वसुधाकर (१)

,, वीरशैवोत्कर्ष विचारमाला
— जू महाराष्ट्र रिव्यू †
जु धर्मापिणी †
,, सुंदरी †
तरुण हिंदू †
धर्मसंस्थापक †
नाट्यकला (२) †
हॉस्पिटल असिस्टंट †

१९०८
जा खेळगडी (१)
,, जैनबंधु
,, जैनोन्नति
,, वीरशैव धर्मप्रकाश
,, समुद्र
मा सद्बोधामृत
ए वन्दे जिनवरम्
जु पैसापही
,, विश्वविज्ञान
जुआ महाराष्ट्रप्रगती
आ इतिहास संग्रह
— मंत्ररहस्य †

१९०८–९
.. धर्म †

१९०९
जा प्राचीप्रभा
,, मराठा मित्र (१)
,, सारस्वत (१)
,, हुन्नरशिक्षण आणि कलापाठ
फे पत्रिका (२) †
मा अखंड समाधान
,, जगमित्र
ए सारिका
आ राष्ट्रोदय (१)
आस राष्ट्रबोध
अ नामदेव (१) †
,, भांडारी विहारी
अन वीरशैव सञ्जीविनी
,, सुवर्णमाला (२)
न लोकरंजक
नडि आनंद भुवन
,, सच्चरितमाला
— आर्य †
मारवाडी †
सोमवंशीय मित्र †

१९०९–१०
— विनोद †

१९१०
जा उद्यान
,, चिन्मयजगत्
,, धर्मदीपिका (१), (२) †
मा गांधर्व महाविद्यालय
ए वैद्यमासिक
एमे धर्म विचार
जू शेतकी आणि शेतकरी
— सारस्वत (३) †

१९११
जा ब्रह्मकर्म प्रदीप
,, रसिक विहार
जूजु आरोग्य (१)
जु केरळकोकिळ (२)
,, न्यायाश्रम
,, मराठी शिक्षक
स पंचम जॉर्ज विजय
सअ उपनिषत् प्रकाश

१९१२
मा प्रेमदर्शिका
,, सारस्वत (२)
ए किरसानी व परस्पर साहाय्यकारी समाचार
मे दैवज्ञ मासिक
,, रामदासी
जु मराठी श्रुतिबोध
आ लायब्ररी मिसलेनी
स आयुर्वेदिक आरोग्यमार्ग †
अन लोकशिक्षण (१)
नडि भगिनी समाचार

१९१२–१३
— माळी मित्र †

१९१३
जा मधुकर (१)

,, मराठा-वैभव
,, रसिकविलास
,, समाजादर्श (१)
फेमा ब्रह्मविद्याग्रंथरत्नमाला
मा ज्योतिर्विजय (१)
एमे विश्वब्रह्मवृत्त
मे ज्ञानांजन
जू निराश्रित हिंद नागरिक
,, मराठाविजय
जु उषा (१)
जुआ गोवर्धनमाला
आ चतुष्पाद आणि कृषिकर्म
,, महाराष्ट्र-साहित्य पत्रिका (१)
अ धर्मजागृति
,, प्रेमोद्यान
अन योगरहस्य
न उद्यम प्रकाश
,, नवयुग
,, विहार
नडि महाराष्ट्रीय सारस्वत व महाराष्ट्र कवि
— जीवनशिक्षण †
निगमागमचंद्रिका †
सुबोधिनी †

१९१४

जा ज्योतिषरत्नभांडार
,, नवे मन्वंतर
माए आचार्य
,, आयुर्वेद
,, वीरशैव धर्मरहस्य
,, संताचे बोल
ए मराठा (१)
,, मोदक
जू पत्रिका (१)
जु प्रभात (२)
,, विश्रांति (१)
अन दैवज्ञ-प्रबोधिनी
,, सुधाकर
— नवनीत †
न्यायदर्पण †

१९१५

जा वकील (२)
,, सत्योदय
,, हास्यविनोद
मा कन्याशिक्षक
माए भावसारक्षत्रियप्रबोध (१), (२)
ए चंद्रिका (३)
,, ज्योतिर्माला (२)
,, बालबोध (२)
मे संकल्प
जूजु रामदास आणि रामदासी
जु केरळकोकिळ आणि नवे मन्वंतर
,, स्वयंसेवक
जुआ वैदिक धर्म व महात्म्याचे बोल
अ वनिता विश्राम
,, व्यायाम
— विद्याप्रसार (२) †

१९१६

जा इस्राएल मित्र
,, भारतसेवक (१)
,, सुबोधमाला
फे पूर्णानंद
ए तेलगू समाचार
,, भांडारी मित्र
,, साईनाथ प्रभा
मे गृहिणी रत्न माला
जू निरोप्या
जु बालक (१)
,, समाजादर्श (२) †
अ आत्मोद्धार (१)
,, महाराष्ट्र सारस्वत (२)
नडि इतिहास आणि ऐतिहासिक

१९१७

जा इसराएल
मा बालिकादर्श
मे तेलगू मित्र (१)
जजु ज्योतिर्विद्याभूषण
आ विवेकवादी †
अ रत्नमाला †
अन मध्वसिद्धांतसुधाकर (

,, महाराष्ट्रधर्मज्ञान
न कोंकण शेतीसमाचार
— इस्लामी धर्मासंबंधी प्रासंगिक विचारांची माला †
कर्मयोगी (२) †
गोरक्षा †
देवनागर †

१९१८

जा कर्मेशान
,, देश संजीवन
फे लोक सेवक
,, मराठा गायक मित्र
मेजू ज्योतिर्भूषण आणि व्यापार ज्योतिष
अ दूत (१)
नुडि संस्थानाळी
देश संजीवन †
उद्यम
कामगार समाचार †
,, पवारी त्रैमासिक
? कर्तव्यजागृति (१)
,, कुणबी-क्षत्रिय मित्र आणि दिलम्लदर्पण
,, शिक्षक मित्र (१)
जु तत्त्वज्ञान मंदिर
,, तरुण भारत
,, मजुरी
,, महाराष्ट्र-साहित्य
,, शारदामंदिर अथवा निवास-शालापत्रक
सहकारी विजय
सहकारी मित्र
भारतवर्षी
कीर्तन (१)
उपकारज्ञान
मराठा मित्र (२)
,, माळी पुढारी
,, त्रिविध
मन बोध †
आर्यावर्त

— उद्योगी भारत †
कादंबरी †
जीवदया †
धर्मदंड †

१९२०

जा इस्लाम प्रकाश आणि मुस्लिम महाराष्ट्र
,, मुक्तगुच्छमाला
मा रस, गूळ आणि साखर
माए उदय (१)
मे गोसेवक †
,, क्षत्रिय माळी-सैनी मित्र
जू भाग्योदय
जुऑ भारत इतिहास संशोधक-मंडळ त्रैमासिक
जु कर्मयोगी (१)
,, विद्याविनोदमाला
आ किर्लोस्कर खबर
,, छत्रपति
,, समाजसेवक (१)
स छात्रवृत्त
सऑ स्वाध्याय (१)
ऑ कोष्टी ज्ञानोदय
,, मराठा-मंडळ
,, ख्रिस्तीधर्म प्रकाश
,, वैद्यमित्र
,, शिक्षण प्रकाश
,, क्षत्रिय (१)
अन आरोग्य (२)
न अरविंद
,, भंडारीहितेच्छु
... दत्तात्रय
— श्रीकृष्ण †
नर्मदावृत्त †
बहिष्कृत भारत (१) †

१९२०–२१

हिंदु राष्ट्रधर्म

१९२१

जा महाराष्ट्र ज्ञानदीप
,, उषा

,, सजीवन (५) †
फेमा अंकुश (१)
,, मध्वसिद्धांतसुधाकर (२)
मा भारतोदय
ए जाहीर भारत
,, शिवाजी †
एमे गौडसारस्वत ब्राह्मण ज्ञातिवृत्त
,, ज्योतिर्धर्मविवेक
,, विद्याप्रसार (१)
मेजू त्वष्टा
जू कवितासंग्रह †
,, नवजीवन (१)
जु नापितोदय
,, विजय (१)
आ स्वकुळ साळी विजय
आग विश्वब्राह्मणसमाजोन्नति
अ प्रबोधन (१)
,, शैव ब्राह्मण †
अन कर्तव्यजागृति (२)
न प्रमोद
,, सजीवन (१)
नडि माणिकप्रभू
डि कासार (१)
,, भारतमित्र (२)
... पुष्पांजली †
— मा सचित्र विवेक †
मेजू विवेक †
दैवी जीवन †
धजारी समाचार †
वेददर्शन †
सुहृन्मित्र †

१९२२

जाफे लोकमान्य
मा शिक्षक
माए संजीवन (२)
प्रभु सेवक
,, महाराष्ट्र कृषीवल
,, राष्ट्रीय तरुण भंडारी
,, राष्ट्रविचार
अ मेकॅनिकल एंजिनिअर
... मातृसंघ
— महाधिकार †
मुस्लिम †

१९२३

जा इस्लाम धर्म
,, महाराष्ट्र-धर्म
,, सुमन (१)
फे विश्रांति (२)
,, क्षत्रिय रामोशी
मा प्रभु प्रभात
,, मार्तंड (१)
,, शारदा (१)
माए ब्राह्मण (१)
,, साईलीला
ए हिंदकुमारी
जु वन्दे जिनवरम् आणि राजहंस
,, हर्षल
आग टिळक महाविद्यालय
अ शिवणकला
,, सम्यक्त्ववर्धक †
अन आयुर्वेदचिकित्सक
न विदर्भ शिक्षक
... पोस्ट ऑफिस †
—जु खिस्ती (२) †
कासारधर्म †
चंद्रिका (४) †
पंडिताश्रम †
प्रगति आणि जिनविजय (१) †
वीरशैव (२) †

१९२३-२४

डिजा कासारसंदेश

१९२४

ए करमणूक
एमे आत्मबोध
,, नूतन शैव
जू अरुणमाला
जु नवा शिक्षक
,, सहकारी विदर्भ
,, साई वाक्सुधा
आ पुरुषार्थ

अ खेळगडी (२)
,, भडारी वैभव
,, भारत सेवक (२)
,, मुलाचे-मासिक
न इद्रधनुष्य
नडि भावसारक्षत्रियप्रबोध (३)
डि दिनकर
,, भारत कुमार
.. उष काल
— स पटरी मित्र †
आर्य वनिता †
न्यायप्रभा †
बहिष्कृत भारत (२) †
बहिष्कृत मित्र †
बालविचार †
भविष्यपत्रिका †
रजनमार्ग †
विज्ञापक †

१९२८

जा मनमोहन (१)
,, लोकशिक्षण (२)
,, सिद्धान्त हृदय
,, सरस्वती
,, सुशिक्षण (२)
मा महाराष्ट्र साहित्य-पत्रिका (२)
ए प्राथमिक शिक्षण
जू विनय
आस धर्मकेसरी
स जैनविद्यार्थी मडळ त्रैमासिक
,, मार्तंड (२)
अ देवर्षिप्रकाश
,, सद्भक्ति प्रकाश
न न्याय
,, विद्यार्थी (२)
,, स्फूर्ति (१)
डि यशवन्त
सुबोध (माला)
— मा विकास (२) †
ज्योतिष समाचार †
प्रणवीर †

राष्ट्रोदय (२) †
सारथी (३) †

१९२९

जा समाज सुधारक
,, सुवृत्तप्रसार †
माए ग्रामसेवक (१)
ए मनोरमा
मे किर्लोस्कर
,, नवा मनु
,, रत्नप्रभा
जू नागर शिक्षक
,, मनमोहन (२)
जूजु वैदिक कर्मयोग
आ नाभिकोदय
,, वीरशैव केसरी †
स मय पचाल
सअ माल्वसाहित्य (१)
,, वागीश्वरी †
अ प्राविण्य
अन बृहन्महाराष्ट्र (१)
न जनता †
नडि पुराणमतवादी
— तरुण बहिष्कृत †

१९३०

मा भन्डारक्षण
माए कायस्थमित्र
,, ज्ञानदेवी मासिक
मे राजहस (३)
,, विजय (२)
जूजु आचार्यकुल
जुआ त्रैमासिक समाचार
आ स्त्री
अ देवी अहिल्या
,, नाशिक धर्मप्रान्त
डि प्रगति (शिळामुद्रित) (१)
प्रभात (३)
— नवजीवन (३) †
भारतसुधा †

१९३०-३१

डिजा आचार्य आणि वर्णाश्रमधर्म

१९३१
जा अध्यापन (१)
,, वैश्य
ए त्वष्टा-तरुण
,, भद्रायु
मे हितचिंतक (१)
पु चिन्मय कृषीवल
आ धनार्जन
स आदर्श (१)
,, गिरणी समाचार
अन समाज-सेवक (२)
न निर्झर
,, सुबोध
— चंद्रिका (५) †
नाविन्य †
पतितपावन †
बारई-सन्मित्र बंधू †

१९३२
जा नवजीवन (२)
,, प्रगति (मुद्रित) (१)
,, बालबोध (३)
ए ग्रामणी अर्थात खेड्यातील पुढारी
,, तुम्ही व आम्ही
,, मति-विकास
एमे पूर्णेंदु
,, विजयी नामदेव
,, संशोधक
जू क्षत्रिय (२)
जु जैन-जागृती
,, शिक्षकाचा कैवारी
,, सूर्यकांत
,, स्थानिक स्वराज्य
आ प्रकाश (४) †
स विश्ववाणी
अ भारतीय संगीत
,, विश्वप्रेम
न भाग्योदय (२)
डि भोळा शेतकरी
... आत्मोन्नति (१)
— नामदेव वैभव †
प्रबोध †

१९३३
जा चलित सृष्टी
,, प्रतिमा (१)
फे ग्रामसेवक अथवा हल्लिय आळु
मा कलादर्श
,, संजीवनी (१)
माए वाङ्मय
,, हंस (१)
मे भगवद्गीता (२)
,, भंडारी-हितवादी
मेजू शिक्षण पत्रिका
जु प्रभा-किरण
,, महिला
,, विहंगम
आ गोमंतक
स बालमासिक (सचित्र)
,, क्षात्रतेज
न कला-विकास
,, सत्यकथा
नडि संत-प्रभा
डि बालक-मंदिर
... ख्रिस्ती नागरिक (१)
पांचाल मय-प्रबोधिनी †
— मा हिंदी जादुगार †
डि 'गुरव' शैवसमाचार
उद्योगी भारत †

१९३३–३४
... कीर्तन (आख्यान) (

१९३४
जा जनसेवा
,, नवी गृहलक्ष्मी
,, पारिजात
,, माळी-सेवक
,, वैश्ययुवक
जाफे मध्वसिद्धांतसुधाकर (३)
मा मनोहर
माए चैतन्य
ए जननी
जू गांवकरी

,, शैव प्रबोध
,, सुवर्ण
पु नवें गोय
,, रम्यकथा (१)
आ सार्व धर्म
स अमरलेखा (वर्ष १५ वे मुद्रित)
सभ बृहन्महाराष्ट्रीय
अ अभिप्राय-सग्राहक
,, महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सचे
मासिक बुलेटिन (१), (२) †
,, वसत (१)
न बृहन्महाराष्ट्र (२)
,, युगान्तर
डि मावळार क्षत्रिय
— विकास (३) †

१९३५
जा नवें अध्यापन
,, मन्वतर
,, महाराष्ट्र शारदा
,, शोध आणि बोध
,, सह्याद्रि
,, ज्ञानमदिर
ए ध्रुव
,, नाटक †
,, रत्नदीप
मे कला
,, वाग्विलास (२)
,, सब वृत्त
जू भगिनी (१)
,, मकरन्द (२)
,, विणकर सेवक
जुआ मासिक समाचार
आ कुमार (१)
,, विश्व-रहस्य
,, सन्देश
,, सधिकाल (१)
स विद्यासेवक (२)
अ आदर्श वैद्य
,, आर्यवैद्य
,, वैद्यक

,, व्यापारी जगत्
— नरमा †
प्रभुतरुण (१) †
प्रभुतरुण (२) †
बालसन्मित्र †
मावळार मासिक †
मराठी म्हणी रत्नकोश †
वारागना †

१९३६
जा अलंकार
,, वीरशैव सजीवनी
,, सन्मित्रसमाचार
,, क्षत्रिय सजीवनी
ए अरुण
,, ज्योतिषप्रभा
,, निसर्गोपचार
,, प्रकाश (१)
मे उद्धार (१)
,, ज्योत्स्ना
जु दाम्पत्य जीवन कला
,, बाल्क-मासिक
स सिन्धु दीप
अ भडारी दीपक
,, सद्धर्म †
डि महाराष्ट्र परिचय

१९३६–३७
चित्ररेखा

१९३७
जा न्यायबोध (२)
,, स्वाध्याय (२)
मा सजीवनी (२)
ए कुडली वणन
,, ग्राम सेवा वृत्त
,, वीणा
मे शरीर यत्र
जुआ मनबोध
आ आयुर्विद्या
,, लोकसेवक
स उल्हास
,, खिस्ती नागरिक (३) †

,, ज्योतिर्मंदिर
,, मालवसाहित्य (२)
अ शारदा (२)
,, शिक्षण
न उषा (२)
,, दर्यासारंग
— विवाह †

१९३८
सा आयुर्नीमसा
,, चंद्रकला
,, निरीक्षक
,, मुद्रण प्रकाश †
,, रेखा
,, विमा जगत्
,, समर्थ
,, साहित्यसंग्रह
फे आरोग्यमंदिर
,, माधुरी (१)
मा महाराष्ट्र-विस्तार
ए वैसाफड (२)
,, श्रीनिवास
मे कोळी समाजसेवक
जू भारती (१)
जु कुमार (२)
,, भगीरथ
,, रंजन
आ समाज सेवक (३)
— व्यापारी महाराष्ट्र (१) †

१९३९
जा मालचंद्र
,, शास्त्रीय जगत्
,, संजय (१)
फे मराठा (२)
मा इलाखाशिक्षक
ए ज्ञानपत्कार
,, दलितदीपक †
मे वाङ्मयशोभा
जू निशा
जु गौडब्राह्मण
स तरुण सारस्वत
,, वर्धा शिक्षण
— देशी विमा †
सागरी गजानन मिल्सचा समाचार †
सुवार्ता †

१९४०
जा ज्योति
,, हेटकरी
फेमा संगीत-सुधा
मा चिकित्सक
,, चित्पावन
ए ग्रामशिक्षक
,, समीक्षक (१)
मे दर्यावर्दी
जू आरोग्यदीप
जु प्राथमिक शिक्षक
जुआ समाज-जीवन
आ मजूर
स मन्दार (१)
अ ज्वाला
,, विश्वविहार
,, हैद्राबाद समाचार
अन नारद
न उदय (२)
— संध्या †

१९४१
जा गोमंतक मराठा
,, जीवन
,, बकुल
,, महाराष्ट्र
,, महाराष्ट्र सारस्वत (
,, सदाचार (१)
,, साधना
फे आङ्ग्रेचें मासिक
,, वणजारी (१)
ए नाशिक-समाचार
जू ज्योतिप्रकाश
,, दलित-सेवक
जु नवें जग (१)
जुआ याज्ञवल्क्य

आ स्फूर्ति (२)
सअ द्वैतसिद्धांतकेसरी
,, सोमश्री
अ 'आदर्श' नासिक
,, तरुणांचा खिस्ती आवेश
,, भगिनी (२)
,, समीक्षक (२)
,, स्वाश्री जीवन
डि जैन महाराष्ट्र महिला
,, यौवन

१९४२
जा कालेज युग
ए शाला-मंदिर
जु अंकुश (२) †
— उद्धार (२) †
संग्राम †

१९४३
फे अभिरुचि
एसे गुरुदेव
जू धन्वंतरी (२)
न रागिणी †
,, वसंत (२)
,, संघटित महाराष्ट्र
डि शैवसमाचार
— कलावर्तमान †

१९४४
जा महाराष्ट्र प्रतिमा
,, यादवपत्रिका
फे महाद्वार
,, संधिकाल (२)
ए त्रिविक्रम (१), (२) †
जू शेतकरी मित्र
अ आवेश †
— हुमडबंधु †

१९४५
मे कोल्हापूर समाचार
जु मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स ॲण्ड
इंडस्ट्रीजचे मासिक वृत्त
स मन्दार (२)
न कला-संग्रह

डि सेवक (१)

१९४६
जा ब्राह्मण (२)
,, युगवाणी
,, हिंद
जू हंस (पुष्प) (२)
आ मराठी ग्रंथ संग्राहक (२)
अ ग्रामराज्य
— ग्रामोद्धार †
जगदीश †
दलित भारत †
दैवज्ञ समाचार †
नामदेव (२) †
पंचाल्मय प्रबोधिनी †
पद्मशाली †
प्रगति आणि जिनविजय
प्रभुतरुण (२) †
भारतवृत्त †
भावसार †
मोटर †
लोकराज्य †
विचारी †
वैश्य पत्रिका †
व्यापारी महाराष्ट्र (२) †
संजीवनी प्रकाश (२) †
समाजपत्रिका †
हितचिंतक (२) †

१९४७
जा साहित्य (१)
मा छायालेखन
ए कुमार (३)
एसे गोवर्धन
मे मराठी ग्रंथसंग्राहक (२)
,, महात्मा
,, हंस (२)
,, क्षितिज
जू आहार
,, उत्कर्ष
,, दीपक
,, प्रतिमा (२)

" रम्यकथा (२)
अ आशा
" जीवनज्योति
" विश्वकर्मा विजय †
" वैभव (२) †
न सेवा
डि सत्यशोधक
निर्मत †
प्रणाम †
बक्षीस †
भाग्यश्री †
मालवण पत्रिका †
म्युनिसिपल कामगार †
रत्नाकर (२) †
राष्ट्रसेवा †
विशाल भारत †
सपत्र (२) †
समाचार †
सहकारी †
सेवक (२) †

[कालविहीन नामोल्लेख]
कलाकार †
कृषिकर्म-हितैषी †
चिकित्सा †
चिंतामणी †
ज्योतिष्य प्रकाश †
तरुण मदारी †
त्रिविक्रम (२) †
दत्तप्रासादिक ज्ञानदवल्लरीमित मासिक †
देवग †
पाशुपत †
मनोविहार †
महानुभाव (२) †
मेथॉडिस्ट् संदेश †
योगमाला †
वजारा †
विविधज्ञानसंग्रह †
वैद्यक मासिकार्णव †
व्यापार-उद्योग †
शेत, शेतकी आणि शेतकरी †
सद्विचार †

मराठी नियतकालिकांची यादी

· २ ·

स्थलानुक्रमाने

या यादीमध्ये नमूद केलेली स्थले प्रकाशनस्थले आहेत. आणि तशा स्थानीचा निर्देश न मिळाला तेथे कार्यालयाच्या, संपादकाच्या वा तत्सम अन्य पत्त्याचा आश्रय केला आहे

अकोले (=अकोला)
- आमचे गाव †
- कासारधर्म †
- गुरुजी †
- नवी प्रगति
- पिशाच्च †
- प्रगति (२)
- मराठा समाचार †
- मेकॅनिकल एंजिनिअर
- वऱ्हाड-शाळा-पत्रक
- सुवृत्तप्रसार †
- ज्ञानसंग्रह (१)

अजगांव (सावंतवाडी)
- प्रणाम †

अंजनगाव (सुरजी, ता. दर्यापूर, अमरावती)
- आर्यावर्त

अजमीर (राजस्थान)
- तिमिरहरण
- मित्रोदय

अमरावती (=उमरावती)
- इंद्रधनुष्य
- कला-विकास
- गुरुदेव
- चित्रवेधक
- चित्रपट
- जीवनज्योति
- पुष्पगुच्छ (मासिक मनोरंजक) (२)
- बहिष्कृत भारत (१) †
- भेषजरत्नमाला
- भोळा शेतकरी
- महानुभाव (१)
- महाराष्ट्र वाग्विलास
- माळी पुढारी
- युगवाणी
- विकास (३) †
- विदर्भाचा शेतकरी
- वीरशैव संजीवनी
- वीरशैव सजीविनी
- शिक्षण मार्ग दर्शन
- शेतकरी (१)
- सच्चरितमाला
- सरस्वती प्रकाश
- सहकारी विदर्भ
- सुबोधमाला
- *सेवक (१)*
- क्षत्रिय माळी-सैनी मित्र
- ज्ञानसंग्रह (२)

अमरेली (सौराष्ट्र)
- आरोग्य (१)

अमळनेर (जळगाव)
- तत्त्वज्ञानमंदिर
- बाल-वसंत
- विकास (२) †
- विद्यार्थी (२)

अलिबाग (कुलाबा)
- अबलामित्र (१)

,, रोहिणी
,, वणजारी (२)
सु आपली शेती
,, आयुर्वेदपत्रिका †
,, मानवी समता
,, माळी वैभव †
आ प्रगति (२)
,, प्रसाद
,, *रचना*
स आमचा बालमित्र †
,, वराड
,, प्रदीप
,, विमा आणि व्यापार
,, *विशाखा*
,, सिद्धार्थ (१) †
अ नवभारत
,, विश्वास
,, व्यापार उद्योग
मं *नादनिनाद*
,, पूजा
,, लोकमित्र (२) †
,, शिवप्रसाद
,, संगीत-कला-विहार
,, *सदाचार (२)*
नडि *त्वष्टा वैभव*
डि उज्ज्वल
,, खिस्ती हितचिंतक †
,, विद्यार्थि जीवन
आमचे गोवे †
कामगार †
कुणबी उदय †
गावकी †
घाट समाचार †
जय महाराष्ट्र †
जागृति †
वैभव (१) †
साक्षरता दीप †
१९४८
जा उन्मेष
,, नामदेवसेवक (२)
,, पालवी
,, प्रगति (३)
,, माधुरी (२)
,, *ललना*
,, सहकारी जगत्
,, सेवक (२)
ए आत्मोन्नति (२)
,, प्रवासी
,, *प्रेरणा*
,, संपदा (१)
,, समाजसेवा
मे किशोर
,, पांचाल
,, मंदिर
,, *मराठीचिये नगरीं*
मेजू एकता
जू प्रसाधन †
जु अध्यापन (२)
आ धर्मचक्र
,, वनिता विश्व
,, शेतकरी (२)
,, संजीवन (३)
,, सुषमा
सअ पांचजन्य
,, ज्ञानेश्वर
अ नवें जग (२)
,, प्रकाश (२)
,, लोकशिक्षण (३)
नं *लोकनाट्य*
,, सुवर्णकार जगत्
डि शांतिदूत †
शेतकरी-समाचार
आव्हान †
एमेच मिल्स कामगार पत्रिका †
कॅथॉलिक इंडिया †
कोज्याच्छन उत्तराकडे †
धरमालक संघ पत्रिका †
जैनज्योति †
नटेश्वर †
पाठारे क्षत्रिय पत्रिका †

बाग्विहार †
भारतीय प्रवासी †
मावळचा प्रकाश †
मजूरी †
रेल्वे कामगार †
वगी जनपदसमाचारपत्रिका †
शिपाई †
सह्याद्रि विभाजागत †
साथी †
सोशॅलिस्ट-मित्र †
हिंमत †

१९४९

जा रयत
,, श्रमिक महिला
जाफे व्यापारी मित्री
ए आदर्श (२)
,, दीपमाला
,, प्रभा †
,, महानुभाव (१)
,, सिद्धार्थ (२) †
जू नवा महाराष्ट्र
,, सत संदेश
जूजु काव्यविकास
जु सत्यवाणी
,, सुमन (२)
आ नवी प्रगति
,, संजीवन (४)
अ खिस्ती जीवन प्रकाश †
,, मराठा जागृति
,, वैष्णव
,, हरिदास (२)
अन चित्रपट
,, दीपज्योत
न बालक (२)
... गुरुजी †
— आमचे गाव †
कानमित्र †
कृषिस्नेही †
सूटस †
कोडे तर्कशास्त्र †

कोडे सहायक †
कोडे सभा †
कोड्यांचा उल्हास †
निर्णय †
पुणा म्युनिसिपल गॅझेट †
प्रकाश †
बॉंबे पोलिस †
मददगार †
यशस्वी सहायक †
रेल्वे मजदूर †
शब्दकूटनाज †
श्रीमती †
संजय (२) †
सर्जे गंगा †
हल्लागार †

१९५०

जा चाल्ना
,, तरुण शिपाई †
,, दिव्य जीवन
,, माणिक
,, विकास (१)
,, सविता
फे रति
,, व्यापारी मित्र
मा शुक्रेंदु
ए मस्ती
मे मोहिनी
मेजू ज्योतिष पत्रिका
जू बोलपट
जु भरारी
,, साहित्य सहकार
आ कुमारवय
,, भारत
,, भारती (२)
,, महाराष्ट्र-उत्कर्ष
,, विदर्भाचा शेतकरी
,, शिक्षण मार्ग दर्शन
,, सन्मति
स रचना

अबलामित्र (२)
अबलामित्र (३)
उपयुक्त निबंधसंग्रह
ऐतिहासिक नाटकमाला
विद्यानंद
विधायक
सद्धर्मदीप (१)
सद्धर्मदीप (२)
समाधान
सुमन (१)

अहमदनगर (महाराष्ट्र)
अध्यापक व परीक्षक
ख्रिस्ती (१) †
दीनमित्र
नागर शिक्षक
न्यायप्रकाश
प्रकाशक †
माला †
मारवाडी †
मुलांचा वाऊ
विश्वब्राह्मण समाजोन्नति
संघ वृत्त
समाजादर्श (२) †
ज्ञानोदय

अहमदाबाद (गुजरात)
समाजपत्रिका †

आगनगाव (ठाणे)
क्षात्रतेज

इगतपुरी (नाशिक)
मार्तंड (२)

इंदूर (मध्यप्रदेश)
आत्मबोध
मन्दार (२)
मालवसाहित्य (१)
मालवसाहित्य (२)
विद्यार्थी (१)
विवाह †
विविध
सत्यबोधिनी

इसलामपूर (सांगली)

ब्राह्मण (१)
भारतवृत्त †

उज्जयिनी (मध्यप्रदेश)
पंडिताश्रम †
वैदिकधर्म
स्वधर्म (२) †

एलिचपूर (अमरावती)
राजमार्ग (२) †

औंध (सातारा)
पुरुषार्थ
भगवद्गीता (२)
विनय
श्रीनिवास

औरंगाबाद (महाराष्ट्र)
उदय (१)
न्याय
न्यायबोध (१)
प्रतिमा (२)
शारदा विलास

औरवाड (बेळगाव)
जिनविजय

करजगाव (ता मोर्शी, अमरावती)
माळी पुढारी
सत्योदय

कराची (सिंध, पाकिस्तान)
विश्रांति (१)

कराड (= कऱ्हाड, सातारा)
अल्कार
इस्लाम विजय
कर्तव्यजागृति (१)
नाविन्य †
भाग्योदय (२)
मुस्लिम †
शिवाजीचा कैवारी
संत प्रभा
सन्देश
स्वकुळ-साळी विजय

कर्जत (कुलाबा)
कुमार (२)

कलकत्ता (बंगाल)

देवनागर †
बृहन्महाराष्ट्र (१)
बृहन्महाराष्ट्र (२)
कल्याण (ठाणे)
विश्वविज्ञान
कारंजा (अकोला)
सत्य धर्म
कारवार (म्हैसूर)
विचारी †
काशी (= बनारस, वाराणशी, उत्तरप्रदेश)
आर्यधर्मदीपक
पंडित †
पाशुपत †
भरतभूषण †
योगरहस्य
सारस्वत (३) †
काळूस (ता. खेड, पुणे)
करमणूक
किर्लोस्करवाडी (सांगली)
किर्लोस्कर
किर्लोस्कर खबर
तुम्ही व आम्ही
मनोहर
स्त्री
कुडाळ (सावंतवाडी)
विश्वविहार
कुमारजुवे (गोवा)
सत्संग
केडगाव (पुणे)
खिस्ताश्रम †
मधमाशी
केपें (गोवा)
मराठा गायक-मित्र
स्वयंसेवक
केरी (गोवा)
पथ्यबोध
कोचरें (रत्नागिरी)
मुबईपंच
संजीवनी प्रकाश (१)
कोचीन (केरळ)
केरळकोकिळ (१)
कोडोली (कोल्हापूर)
आमचा बालमित्र †
कोपरगाव (अहमदनगर)
जगदीश †
कोरेगाव (सातारा)
मधुकर (२)
कोल्हापूर (महाराष्ट्र)
आशा
उपयुक्त ज्ञानसंग्रह †
कृषिकर्मप्रकाश
कोल्हापूर समाचार
गद्यमाला
चंद्रकला
छत्रपति
छत्रपती स्काउट
जय महाराष्ट्र †
तत्त्वप्रकाशक
धंदेशिक्षण (उपयुक्त)
धर्म विचार
नादनिनाद
प्रकाश (३) †
बालमासिक
मनोविनोद
महाद्वार
रंजनमाला †
रयत
विद्याविलास
विश्ववृत्त
वीरशैवोत्कर्ष विचारमाला
शिक्षणकला
शुभवर्तमानदर्शक व चर्चसंबंधी
नानाविधसंग्रह
शेतकरी मित्र
सधिकाल(२)
सुवार्ता †
सुज्ञानामृत
सौभाग्यसमाचार
ज्ञानप्रसारक ग्रंथ †
गणदाळ (ता गडहिंग्लज, कोल्हापूर)

आर्यमित्र (३)
वीरशैवमतप्रकाश
ज्ञानविलास
खांडवा (जि. पूर्व नेमाड, मध्यप्रदेश)
मुबोध-सिंधु †
खानापूर (बेळगाव)
खानदेशमित्र
गौडसारस्वत ब्राह्मण ज्ञातिवृत्त
पूर्णकलेंदुशेखर †
भारतमित्र (२)
मनमोहन (२)
लोकमित्र (१)
वेदान्तप्रदीपक †
खेरवाडी (नासिक)
महाराष्ट्र ग्रंथप्रभा
गडहिंग्लज (कोल्हापूर)
नानालहरी
ग्वाल्हेर (मध्यप्रदेश)
त्रिविक्रम (१)
त्रिविक्रम (२) †
मराठा-मंडळ
विजय (१)
सद्विचार †
हितचिंतक (१)
चांदा (मध्यप्रदेश)
निशा
मजूर
लोकसेवक
चिक्कोडी (बेळगाव, म्हैसूर)
आर्यवैद्यकादर्श
ग्रंथरत्नाकर
वकील (१)
चिपळूण (रत्नागिरी)
गायत्री †
वैश्ययुवक
चोपडें (जळगाव)
कलाप्रसार
भागवतधर्म
जत (सांगली)
अरुण
जळगाव (महाराष्ट्र)
उज्ज्वल
कलादर्श
काव्यरत्नावली
तरुण बहिष्कृत †
दलित भारत †
प्रसाधन †
भावसार †
मराठी म्हणी रत्नकोश †
महाराष्ट्र रिव्ह्यू †
लेवा संजीवन
विश्व-रहस्य
विसावे शतक †
सेवा सजीवन †
जामनगर (सौराष्ट्र)
आयुर्वेद रहस्य
जुन्नर (पुणे)
न्यायाश्रम
प्रेमोद्यान
टांक (वेंगुर्ले)
घनद †
ठाणे (महाराष्ट्र)
कायस्थमित्र
कोळी समाजसेवक
न्यायदीपिका
न्यायलहरी
भारत-सेवक (२)
मनोविहार
महाराष्ट्र-कवि
वकिलाचा साथी
शब्दकूटचन्द्र †
शीशान प्रदीप
क्षितिज
ज्ञानदेवी मासिक
डहाणू (ठाणे)
कुमार (३)
डोंबिवली (ठाणे)
प्रेरणा
तळेगाव दाभाडे (पुणे)
लोकशिक्षण (१)

विकास (१)

तासगाव (सांगली)

आनंद भुवन

तुळजापूर (उस्मानाबाद)

भवसागरउग्रिमबोध (३)

दहिवडी (ता. माण, सातारा)

बाहीर भारत

विद्याविनोदमाला

दारव्हा (यवतमाळ)

वीरशैव (२) †

दिल्ली

बृहन्महाराष्ट्रीय

देऊर (सातारा)

वीरशैव धर्मरहस्य

देवगड (रत्नागिरी)

समुद्र

देवास (२) (मध्यप्रदेश)

मार्तंड (१)

देशिंग करोलमहांकाळ (ता. मिरज, सांगली)

ज्योतिर्विजय (१)

ज्योतिर्विजय (२)

धारवाड (म्हैसूर)

काव्यनाटकादर्श

मध्वसिद्धांतसुधाकर (१)

मध्वसिद्धांतसुधाकर (२)

धुळे (महाराष्ट्र)

इतिहास आणि ऐतिहासिक

कर्मयोगी (१)

कायस्थ सेवक †

दलित सेवक

न्यायास मदत

प्रभात (१)

रामदास आणि रामदासी

लोकमान्य

संशोधक

स्फूर्ति (२)

नवे गोवे (नवीन गोवे, नवीन गोवा, नवा गोवा)

कला

चित्ताकर्षण

नवजीवन (१)

नापितोदय

प्रभात (३)

युगान्तर

वैश्य

नागपूर (महाराष्ट्र)

आत्मोन्नति (२)

आराम

उद्यम

उद्योग

उन्मेष

उल्हास

ऋग्वेदाचे मराठी भाषांतर

ऋषि

एम्प्रेस मिल्स कामगार पत्रिका †

कारागीर

काव्य कुसुमांजली

किरवानी व परस्पर साहाय्यकारी समाचार

किरवानी समाचार

कोष्टी ज्ञानोदय

गोधन

गोरक्षा †

ग्रामणी अर्थात खेड्यातील पुढारी

ग्रामसेवक (१)

चलित सृष्टी

दिव्य जीवन

नीरजोल्लास

न्यायबोध (२)

पुष्पराग †

पूजा

प्रकाश (२)

प्रगति (१)

भरारी

मराठा दीनबंधु †

मराठा मित्र (२)

मुलांचे मासिक

रसिकोद्यान

लोकरंजन

लोकसेवक

वकील (२)

वागीश्वरी
विविधविषयतरंगिणी
विवेकवादी †
विश्ववाणी
विहंगम
शालापत्र
संजीवन (५) †
सद्धर्म †
सधिकाल (१)
सार्व-धर्म
सिद्धार्थ (१)
सुमन (२)
सुवर्णकार जगत्
सुषमा

नासिक (महाराष्ट्र)
आयुर्वेददपनिका †
कर्तव्यजागृति (२)
खिस्ती नागरिक (१)
खिस्ती नागरिक (३) †
नाटक †
नाट्यकला (१)
नाट्यकला (२) †
पालवी
फलज्योतिषादर्श
बालक मासिक
भारत
भारतसेवक (१)
भालचंद्र
मुक्तगुच्छमाला
मुमुक्षु
याज्ञवल्क्य
राष्ट्रसेवा †
वाङ्मय
सजय (१)
सरस्वती
सह्याद्रि विभाजगत् †

निपाणी (बेळगाव)
मराठाविजय
वन्दे जिनवरम्
वन्दे जिनवरम् आणि राजहंस

सुबोधिनी †

निंबगाव बाळी (अहमदनगर)
बालविहार †

नुल्वी (ता. हुबळी, धारवाड)
पद्मनाभाचा कवितासंग्रह

पंढरपूर (सोलापूर)
आर्य-धर्म (२)
पंढरीमित्र †
प्रेमबोध
भक्तिरहस्य †
वारकरी †

पणजी (गोवा)
आनंदलहरी (२) †
पथ्यबोध
भारती (२)
ज्ञानादर्श

पनवेल (कुलाबा)
आरोग्यमंदिर
कुमार (१)

परिंचे (पुणे)
उन्नति
नवे मन्वन्तर

पळसगाव (सातारा)
भाग्योदय (१)

पारोळे (जळगाव)
वेददर्शन †
दुसरशिक्षण आणि मन्त्रपाठ

पुणे (महाराष्ट्र)
अध्यापन (१)
अध्यापन (२)
अमरलेखा
आचार्य
आचार्य आणि वर्णाश्रमधर्म
आचार्यकुल
आत्मोद्धार (१)
आदर्श (२)
आनंद
आरती मेनी
आयुर्विद्या

आरबी भाषेतील मुख्य व चमत्कारिक गोष्टी
आरोग्य (२)
आर्यमित्र (१)
आर्यमित्र (२)
आर्यवैद्य
आर्यक्षत्रिय
आर्यहितेच्छु †
इंजनाअरिंगचे कामाविषयी
इंजिनिअरिंग विषयावर (शिल्प विद्येवर) मासिक पुस्तक
इलाख्याशिक्षक
उदय (२)
उद्यानिर्यच्चिंतामणि
उपयुक्त ज्ञानसार
एकता
ऐतिहासिक नाट्यकथावलि
औद्योगिक महाराष्ट्र
औषधी युग †
कन्याशिक्षक
कलाकौशल्यबृहत्कोश
कलाशिक्षण
कादंबरीकल्प
कादंबरीसंग्रह
कारागीर लोकांचे कामाविषयी
काव्यार्थप्रकाश (१)
काव्येतिहास संग्रह
काव्यदुरोदर
कासार (१)
कासारसंदेश
किशोर
कुंडली वर्णन
कुमारवय
कुमावत क्षत्रिय मित्र आणि शिल्पकलादर्पण
कुंदन †
केरळकोकिळ (२)
केरळकोकिळ आणि नवे मन्वंतर
कोंडे सहायक †
कोळ्याचा उलगडा †
खिस्तीजीवन प्रकाश †
खिस्ती नागरिक (२) †
गद्यकथार्णव अथवा चार घटका मौज
गुरुपुष्य
गोरक्षण †
गोवर्धन
ग्रामराज्य (सुदवा)
घरमालक रात पत्रिका †
चित्पावन
चित्रमय कृपीवल
चित्रमयजगत्
चैतन्य
छायालेखन
जगद्धितेच्छु
जगमित्र
जननी
जागृति †
जादूचे मासिक
जीवन
जीवन शिक्षण †
जैन ज्योति †
जैनविद्यार्थी मंडळ त्रैमासिक
जैनेतिहाससार
ज्योति प्रकाश
ज्योतिर्धर्मविवेक
ज्योतिर्भूषण आणि व्यापार ज्योतिष
ज्योतिष पत्रिका
ज्वाला
टिळक महाविद्यालय
तत्त्वविवेचक
त्रैमासिक समाचार
त्याग
दत्तप्रासादिक आनंदवल्लरीमित्र मासिक †
दलित दीपक †
दिव्यप्रकाश †
दीनमित्र
दीपमाला
दुमालदार
दूतपत्रिका

देवर्षिप्रकाश
द्वैतसिद्धान्तकेसरी
धन्वंतरि (१)
धर्मकेसरी
धर्मजागृति
ध्रुव
नवभारत
नवा महाराष्ट्र
नवा शिक्षक
नवे अध्यापन
नाटकी
नाट्यकथासंग्रह
नामदेव (१)
नामदेवसेवक (१)
नारद
निबंधचंद्रिका
निबंधमाला
निबंधसार
निरोप्या
निसर्गोपचार
नूतन शेव
न्यायाश्रय
पराग
पवित्रनाम
पाचारू
पुणे पाठशालापत्रक
पुणे सार्वजनिक सभेचे मासिक पुस्तक
पुराणमतवादी
पूना म्युनिसिपल गॅझेट †
पोस्ट ऑफिस †
प्रकाश (१)
प्रबुद्ध महाराष्ट्र
प्रबोधन (२)
प्रसाद
प्राथमिक शिक्षण
बालबोध (३)
बालमित्र
बालविचार †
बालिकादर्श
बालोद्यान
बाळमित्र (२)
बृहन्महाराष्ट्र (२)
ब्रह्मकर्म प्रदीप
भगवद्गीता (१)
भगिनी (२)
भगिनी समाचार
भद्रायु
भारत इतिहास संशोधकमंडळ
त्रैमासिक
भारतवर्ष
भारतसेवक (१)
भारतीय प्रवासी †
भारतीय संगीत
भावसारक्षत्रियप्रबोध (१)
भाषांतर
मकरन्द (२)
मति विकास
मदतगार †
मन्दार (१)
मध्वसिद्धान्तसुधाकर (१)
मध्वसिद्धान्तसुधाकर (३)
मनमोहन (१)
मनोरंजन
मनोरंजन आणि निबंधचंद्रिका
मनोरमा
मनोहरण
मनोहर माला
मन्वंतर
मराठा चें. कॉ. इ. मासिक वृत्त
मराठा वैभव
मराठी शालापत्रक (१)
मराठी शालापत्रक (२)
मराठी शिक्षक
मस्ती
महात्मा
महाभारत
महाराष्ट्र
महाराष्ट्र कृषीवल
महाराष्ट्र परिचय
महाराष्ट्र जिल्हा

महाराष्ट्र-साहित्य-पत्रिका (२)
महाराष्ट्रीय सारस्वत व महाराष्ट्र कवि
माणिक
माधुरी (२)
मानवी समता
मालिका
मासिक समाचार
माळी पेपर †
माळी-सेवक
मुद्रण-प्रकाश
मुमुक्षु
मेसेज †
मोटर †
म्युनिसिपल कामगार †
यशवन्त
यशस्वी सहायक †
योगमार्गप्रदीप
रंगभूमि (१)
रंगभूमि (२)
रंजन
रंजनमंजरी
रत्नाकर (१)
रम्यकथा (१)
रम्यकथा (२)
रचना
रसवन्ती
रसिकविलास
राजहंस (१)
राजहंस (२)
राष्ट्रबोध
राष्ट्रोदय (१)
राष्ट्रोदय (२) †
रेखा (मार्तुर्डे)
रोहिणी
ललना
लोकशिक्षण (२)
लोकशिक्षण (३)
लोकहितवादी (१)
लोकहितवादी (२)
वर्धा शिक्षण
वाङ्मयशोभा
वारांगना मित्र
वाल्मीकीय रामायण
विचार लहरी †
विटाळ विध्वंसक †
विद्यार्थि जीवन
विद्यासेवक (१)
विद्यासेवक (२)
विमा आणि व्यापार
विमा जगत्
विश्वकर्मधर्मजीर्णोद्धार
विश्ववृत्त
विश्वास
विहार
वीरशैव केसरी †
वेदांतसमूह †
वैदिक कर्मयोग
वैद्यक पूना-पंच
व्यापार-उदीम (१)
व्यापारी जगत्
व्यापारी महाराष्ट्र (१) †
व्यापारी मित्र
व्यापारी शिपी
शांतिनिकेतन †
शारदा (१)
शाला-मंदिर
शास्त्रीय जगत्
शिल्पकलाविज्ञान
शिल्पकलासंग्रह
शिवप्रसाद
शिवाजी †
शिक्षक
शिक्षकाचे विचार
शेतकी †
शेतकी आणि शेतकरी
शेतकीविषयी तिमाही पुस्तक
शैवसमाचार
षड्दर्शनचिंतनिका
संगीतमीमांसक
संघटित महाराष्ट्र

संजीवन (१)
संजीवन (४)
संताचे बोल
सत्यदीपिका (२)
सत्यप्रकाश (१)
सत्यवाणी
सदाचार (१)
सदाचार (२)
सद्धर्मदीप (३)
सन्यासी
सप्ता (१)
समाज-जीवन
समाज-सेवक (३)
सर्वदमन
सर्वसंग्रह (२)
सल्लागार †
सन्याशी जीवन
संस्कृत शिक्षक
सहकारी जगत्
सहकारी ग्रामदेव
सहकारी मित्र
सह्याद्रि
साईनाथप्रभा
साहित्य (२) †
सिद्धान्त-हृदय
सीमंतिनी
सुविचारसमागम
सूर्यकांत
सृष्टिज्ञान (२)
सोमवंशीय मित्र †
स्त्रियांची मैत्रीण
स्फूर्ति (१)
स्वधर्म (१)
स्वाध्याय (१)
स्वावलंबन
हरिदास (२)
हिंदी जादुगार †
हिंदुस्थानचा अर्वाचीन कोश
क्षत्रिय रामोशी
ज्ञानमित्र
ज्ञान संग्रह मासिक
ज्ञानसिंह
ज्ञानसूर्य
ज्ञानेश्वर
फुलाबा)
नाट्यकथामाला
प्रकाशे (धुळे)
सत्यव्रत †
फोंडा (गोवा)
मराठा गायक मित्र
विद्याप्रसार (२) †
बडवाणी (बड्वानी, मध्यप्रदेश)
ज्योतिर्विद्याभूषण
वनिता (१)
बडोदे (गुजरात)
अभिप्राय-संग्राहक
अभिरुचि
आर्यबंधु
उत्कर्ष
गायनाब्धिसेतू
ज्योतिषप्रभा
धदेशिक्षक (१)
धनुष्य
धर्मांकुर
रसिक विहार
लायब्ररी मिसलेनी
विद्याकल्पतरु
विविधकलाविस्तार †
व्यायाम
सद्विचार
बाड (श्रीक्षेत्र बाड, जि. उत्तरकानडा)
अखंड समाधान
बादेगोंदरे (कळगाव)
बाट समाचार †
बादिवडे (गोवा)
प्राचीप्रभा
बारामती (पुणे)
स्वकुळ साळी-विजय
बार्शी टाउन, बार्शी (सोलापूर)
मुद्रण सेवक

वीरशैव धर्मप्रकाश
संगीत नाट्यमालिका †

बाळापूर (अकोला ?)
शारदामंदिर अथवा निजामशाला-पत्रक

बेनोडा (ता. मोर्शी, अमरावती)
मालाकार

बेल्हापूर (नगर)
क्रीडांगण †

बेळगाव (म्हैसूर)
उष:काल
कर्मयोगी (२) †
गोसेवक †
ग्रहाधिकार †
जिनविजय
तरुण भारत
दांपत्य, जीवन, कला
पंचम जॉर्ज विजय
पूर्णानंद
प्रगति आणि जिनविजय (२) †
बालक (३) †
भारतमित्र (१)
मधुमक्षिका (१)
मधुमक्षिका (२) †
माधुरी (१)
राष्ट्रधर्म
विद्यार्थ्यांचा कल्याणार्थ अनेकविषयसंग्रह
विनोद †
सरस्वती
सुबोध
ज्ञानाकर

बोरगांव (सातारा)
आयुर्वेदिक आरोग्यमार्ग †

भडोच (गुजरात)
धर्मसंस्थापक †

भावनगर (सौराष्ट्र)
जैनधर्मप्रकाश †

भिल्वडी (सातारा)
इस्लाम-धर्म

भिवंडी (ठाणे)
महाराष्ट्रप्रगति

भुसावळ (जळगाव)
चिकित्सक
नाशिक धर्मप्रान्त
पूर्णेंदु

मडगाव (गोवा)
श्रीखंड

मद्रास (मद्रास राज्य)
आर्य †

मलकापूर (वऱ्हाड)
ख्रिस्ती हितचिंतक †

मसूर (सातारा)
दासबोध

महाड (कुलाबा)
कुंडली विज्ञान
खेळगडी (१)
योगमाला †
राष्ट्रमुद्रा

मळवली (पुणे)
भगीरथ

माद्रे-मोरज (गोवे)
ब्राह्मण

मालवण (रत्नागिरी)
आर्य-गृहिणी
आव्हान †
कविता-संग्रह †
चित्रदर्शन
तरुण मित्र
दर्यावर्दी
प्रमोद
बालसंमित्र †
भारतीय कथाकल्प
रामकृष्ण निकेतन

मालुंजे (राहुरी, नगर)
ग्रामशिक्षक

मालेगाव (नासिक)
कासार (२)
स्फूर्ति (२)

मिरज (सांगली)

ऐतिहासिक लेखसंग्रह
पारमार्थ
समाचार †
मुंबई (महाराष्ट्र)
अंकुश (२) †
अलंकार (२) †
अलंकार (१)
अरुणोदित
अरविंद
अरुणप्रभा
अवतार
[अमृत नावाचे] †
आगळे हिंदवी
आर्योद्धार (२) †
आत्मोन्नति (१)
आदर्श नापित
आदर्श वैद्य
आद्यगौड ब्राह्मण
आध्यात्मिक ज्ञानरत्नावलि
आनंद लहरी (१)
आनंद लहरी (३) †
आमचे गोवे †
आयुर्वेद
आयुर्वेदचिकित्सक
आरोग्यदीप
आर्य धर्म (१)
आर्यभगिनी (१)
आर्य भगिनी (२)
आर्यतिलक
आर्यशिशु
आवेश †
आहार
इतिहास संग्रह
इस्राएल
इस्राएल मित्र
इस्राएली ज्ञानसंग्रह
ईस्ट इंडिया असोशिएशन सभेचे
मराठी मासिक पुस्तक
उत्कर्ष
उद्धार (१)
उद्धार (२) †
उद्यान
उपदेशचंद्रिका
उपनिषद् प्रकाश
उपनिषदर्थदर्शन
उपयुक्त मासिक संग्रह
उषःकाल
उषा (१)
उषा (२)
ऊस, गूळ आणि साखर
एकनाथी भागवत
एडिसन्स स्कूल पेपर
ऐक्यप्रदर्शक
कथाकल्पतरू †
कथाकल्पद्रुम
कथारत्नावलि (१)
कॅथॉलिक इंडिया †
कलाप्रवर्तक †
कथा संग्रह
काव्यनिर्णय
कादंबरी †
कानमित्र †
कामगार †
कामगार उदय †
कामगार समाचार †
कामिनीप्रकाश †
कायस्थप्रभूंच्या इतिहासाची साधने
कालेज-युग
काव्यसंग्रह
काव्यार्थदीपिका
काव्यार्थप्रकाश
काव्यार्थप्रदीप
किस्मत †
कीर्तन (१)
कुटुंब करमणूक
कुटुंबमित्र (१)
कुटुंबमित्र (२) †
कुटुंबशिक्षक
कुणबी उदय †
कुमारसंभव

कूटस्नेही †
केतकी
कोडे तर्कशास्त्र †
कोडे स्वप्न †
कोड्याकडून उत्तराकडे †
कौमुदीमहोत्साहः
खरा प्रकार
खेळगडी (२)
ख्रिस्ती (२) †
गांधर्व महाविद्यालय
गावकरी
गिरणी समाचार
गीतारहस्यप्रकाश
गुलजार गुलहौसी
गृहलक्ष्मी
गृहिणी
गृहिणी रत्न माला
गोमतक
गोमतक मराठा
गोवर्धनमाला
गौड ब्राह्मण
चंद्रिका (१)
चंद्रिका (३)
चरकसंहिता (सार्थ)
चाल्ना
चित्ररेखा
चित्सदानंदलहरी
जनता †
जनसेवा
जातकसंग्रह
जादू मंत्र तंत्र भूतपिशाच्चादि निर्णय
जीवदया †
जीवन
ज्योति
ज्योतिर्माला (१)
ज्योतिर्माला (२)
ज्योतिषविद्याप्रसारक
ज्योत्स्ना
झारापकर
तरुण शिपाई †
तरुण सारस्वत
तरुणाचा ख्रिस्ती आवेश
तरुणास उपदेश
तेलगू मित्र (२) †
तेलगूमित्र (१)
त्वष्टा तरुण
त्वष्टा वैभव
त्वष्टा सेवक
दमहारक
दर्पण
दर्यावर्दी
दर्यासारंग
दिग्दर्शन (१)
दिग्दर्शन (२) †
दिनकर
दीपक
दीपज्योत
दूत (२)
दैवज्ञ प्रबोधिनी
दैवज्ञ मासिक
दैवज्ञ-समाचार †
धनार्जन
धर्मकेसरी
धर्मचक्र
धर्मदीपिका (१)
धर्मदीपिका (२) †
नटेश्वर †
नयन
नवजीवन (३) †
नवजीवन (२)
नवयुग
नवा मनु
नवी गृहलक्ष्मी
नवे गोंय
नवे जग (१)
नवे जग (२)
नाग्यकगार्णव
नाभिक-समाचार
नाभिकोदय
नामदेवसेवक (२)

साहित्यसंग्रह
साहित्य सहकार
साक्षरता दीप †
सिद्धपदार्थशास्त्र
सिद्धार्थ (२) †
सिन्धु दीप
सिंहनाद †
सुधाकर
सुमित्र
सुवर्ण
सुवर्णमाला (१)
सुवर्णमाला (२)
सृष्टिज्ञान
सोवती
सोल्हिएट मित्र †
स्त्रीभूषण
स्त्री उद्‌बोध चितामणी
स्त्री सौंदर्य लतिका
स्त्रीज न प्रदीप
स्थानिक स्वराज्य
स्वदेश भगिनी
स्वाध्याय (२)
हर्षल
हस (२)
हास्यकौतुकसग्रह
हास्यविनोद
हिंद
हिंदकुमारी
हिंदु धर्मविवेचक
हुन्नरसग्रह (१)
हुन्नरसग्रह (२)
हुनरोत्तेजक
हेटकरी
हौशी कारागीर †
क्षत्रिय सजीवनी
क्षात्रदूत
क्षात्रवृत्त
ज्ञानचद्रोदय
ज्ञानदर्पण
ज्ञानदर्शन
ज्ञानदीप
ज्ञानबोधक †
ज्ञानमदिर
ज्ञानविस्तार
ज्ञानाजन

मुरगाव (गोवा)
सुबोध

मुरूड जंजिरा (कुलाबा)
विद्याविहारी

मुर्डी (हर्णै, रत्नागिरी)
धन्वतरी (२)

मोमिनाबाद (= आंबेजोगाई, बीड)
संग्राम †

मोरगाव (पुणे)
अंकुश (१)
धर्ममार्तंड †
सगीत-सुधा

मोहपा (नागपूर)
निराश्रित हिंद नागरिक

यादगीर (गुल्बर्गा, म्हैसूर)
न्यायप्रभा †

रत्नागिरी (महाराष्ट्र)
कोंकण शेतीसमाचार
नाम्चमाला
बृहत्संहिता
रत्नाकर (२) †
विद्यामाला
सुमार्गदर्शक
सेवक (३) †
हरिदास (१)
हुन्नरकलादर्श

राहुरी (पुणे)
सुविचारमाला

रामदुर्ग (बेळगाव, म्हैसूर)
ग्रामसेवक (२) †
ग्रामसेवक अथवा हळ्ळिय आळु

रामनगर (दक्षिण कानडा, म्हैसूर)
विश्वप्रेम

रायबदर (गोवे)
देशसुधारणेच्छु

पतितपावन †
रावळगाव (मालेगांव, नासिक)
सहकारी †
रिवण (गोवे)
भारतोदय
रिवाडी (जि. गुरगाव, पंजाब ?)
ज्योतिष समाचार †
लातूर (उस्मानाबाद)
लिंगायत धर्मप्रकाश
शिक्षणप्रकाश
लाहोर (पंजाब)
संगीतामृतप्रवाह †
लिंब (सातारा)
हितचिंतक (२) †
लोणखेडे (धुळे)
कुणबी
पत्रिका (२) †
लोणंद (सातारा)
आमचा बालमित्र †
वडाळे (अहमदनगर)
समाजादर्श (१)
वणी (यवतमाळ)
वणी जनपदसमाचपत्रिका †
वरूड (अमरावती)
आर्य संजीवन †
वर्धा (विदर्भ)
ग्राम सेवा-वृत्त
जैनबंधु
न्यायदर्पण †
बारई-सन्मित्र बंधू †
महाराष्ट्र-धर्म
रामदासी
समाज सेवक (२)
सुबोधमाला
सेवक (२)
सेवा
सैतवाळ-जागृति
वसई (ठाणे)
शान्तिदूत †
शोध आणि बोध
ज्ञानसेवक
वाई (सातारा)
आनंद रामायण †
आर्यधर्मदर्पण
आर्यधर्मरहस्य
उद्यम-प्रकाश
कादंबरीकल्पद्रुम
ज्योतिषरत्नभांडार
धर्म †
न्यायनिर्णय
पुराणादर्श
भगवा झेंडा
मकरंद (१)
महाराष्ट्रसारस्वत (१)
विचारप्रसार (१)
शैव-ब्राह्मण
वाळवे (सांगली)
भविष्य पत्रिका †
विजापूर (म्हैसूर)
विवेक (पाहा 'सचित्र विवेक') †
शेतकी सुधारणा
सचित्र विवेक (पाहा 'विवेक') †
सुशील †
वेंगुर्ले (रत्नागिरी)
ज्योतिषरत्नाकर
ब्राह्मण अथवा ब्रह्मचारी †
रसिक रंजन
संजीवनीप्रकाश (२) †
सविता
सुशील
हिंमत †
वेळास (ता. मंडणगड, रत्नागिरी)
जागृत
शहापूर (बेळगाव)
कन्हस्य †
स्वधर्मसेवा
शिर्डी (अहमदनगर)
साईनाथप्रभा
शिराळे (सातारा)
चंद्रिका (२)

समशेरपूर (ता अकोले, अहमदनगर)
- ज्ञानवर्धक †

साकोरी (ता कोपरगाव, अहमदनगर)
- साई वाक्सुधा

सांगली (महाराष्ट्र)
- आदर्श (१)
- जैन-जागृती
- प्रगति आणि जिनविजय (१) †
- सांगली गजानन मिल्चा समाचार †

सांग (गोवे)
- आर्यविज्ञान

सातारा (महाराष्ट्र)
- आयुर्मीमांसा
- आर्यहितेच्छु †
- इस्लाम प्रकाश आणि मुस्लिम महाराष्ट्र
- ग्रामोद्धार †
- नामदेव (२) †
- बाल्वीर
- भारतवर्ष
- महाराष्ट्र कोकिळ (१)
- महाराष्ट्रधर्ममाला
- रत्नदीप
- विक्रम
- विणकर सेवक
- विद्याभूषण
- विद्याविनोद
- शिक्षण
- साधना
- सुभाष्य चंद्रिका
- स्वच्छंदानदी गीतार्थदीपिका
- हंस (१)

सावंतवाडी (रत्नागिरी)
- कुंजविहारी
- मालवण पत्रिका †
- सच्चिदानंद
- सारथी †
- स्त्रीशिक्षणचंद्रिका

सींगोली (गोवे)
- ब्राह्मण (२)

सुसेरी (ता खेड, रत्नागिरी)
- कथारत्नावली (२)

सोलापूर (महाराष्ट्र)
- अबलारक्षण
- आर्य वनिता †
- कृषिवल हितैषी †
- चिंतामणी †
- जैनबोधक
- जैन महाराष्ट्र महिला
- ज्योतिर्मंदिर
- ज्योतिष्य प्रकाश †
- तेलगू समाचार
- दूत (१)
- धंदे शिक्षक (२)
- पद्मशाली †
- प्रभा किरण
- प्रभावना †
- भारतकिशोर
- भावसारक्षत्रियप्रबोध (३)
- मिश्रविलास
- मनोविहार †
- विजय (२)
- विविधज्ञानसंग्रह †
- विश्वब्राह्मणसमाजोन्नति
- वीरशैव (१)
- वैद्यक मान्त्रिकार्णव †
- वैष्णव
- व्यापार उदीम (२) †
- शरीर यंत्र
- शिवाजी विजय
- शिक्षक मित्र (१)
- शेत, शेतकी आणि शेतकरी †
- सन्त सन्देश
- सन्मति
- सम्यक्त्ववर्धक †
- क्षत्रिय (१)
- क्षत्रिय (२)

हडी (ता मालवण, रत्नागिरी)
- विद्याभिलाषी †

हिंगणघाट (वर्धा)

वेद-प्रदीप
हिप्परगे (अक्कलकोट)
हिंदू शिक्षक
हुबळी (धारवाड, म्हैसूर)
ज्योतिर्विलासप्रचारक
पुष्पांजलि †
समाजसेवक
हैद्राबाद (दक्षिण, आंध्रप्रदेश)
मनुष्यमात्र आणि सुविचार
ध्येय †
भाग्येश विजय
राजहंस (१) (गोवळकुंडा)
हैद्राबाद समाचार
होनावडे (सावंतवाडी)
योगिराज श्रीहरिभक्तनाथ
होसूर (शहापूर, बेळगांव)
कल्पहंस †
अज्ञात स्थळांची
आनंद-मंजरी †
आत्मज्योतिका †
इस्लाम शास्त्रीसंबंधी
प्रासंगिक विचारांची माला †
इस्लामची धर्मवीर †
उदयप्रभा †
उद्यमोत्कर्ष †
उद्योगी भारत †
कथा-कल्हार †
कलाकार †
कलावर्तमान †
काव्यारविंद †
कीर्तन (आख्यान) (२)
कुटुंबमित्र (२) †
कृषिकारक †
ख्रिस्ती लोकांचा कैवारी †
' गुरव ' शैवसमाचार †
ग्रंथप्रभा †
चंद्रिका (४) †
चंद्रिका (५) †
चिकित्सा †
ज्योतिप्रकाश
टीचर †
टेक्निकल एज्युकेशन
आणि धंदेशिक्षण †
तरुण मंडळी †
तरुण हिंदु †
त्रस्ता फायर †
देवांग †
देशी औषधि
देशी मित्र †
दैवी जीवन †
धर्मदीपिका (२) †
नवनीत †
नवरत्न †
नामदेव पुत्र †
नामदेव मेसेंजर †
निगमागमचंद्रिका †
न्यायचक्षु †
प्रगतीर †
प्रबोध †
प्रभु प्रकाश †
बहिष्कृत भारत (२) †
बहिष्कृत मित्र †
बालोन्नति †
बाळ शिक्षक †
ब्राह्मण-ब्राह्मणेतर †
भागवत †
भारतवर्षीय वनौषधिसंग्रह
भारतसुधा †
भारतामृत †
भावसार मासिक †
भूत (१) †
महास्तोर †
महानुभाव (२) †
राजमार्ग (१) †
वंजारा †
वंजारीसमाचार †
वाग्देवी †
वारांगना †
विवेचक †
विशाल भारत †

विज्ञापक †
वैद्यक संग्रह †
व्यापारी महाराष्ट्र (२) †
शास्त्र व कला †
शिक्षक मित्र (२) †
शेतकरी समाचार (वऱ्हाड)
समादिणी †
समालोचन †
सुंदरी †
सुबोध इंदु
सुविचार †
हॉस्पिटल असिस्टंट †
हुमडबंधु †

मराठी नियतकालिकांची यादी

• ३ •

जीवनमानानुक्रमाने

या यादीची रचना त्या त्या जीवनमानाच्या अंकाखाली नियतकालिकांची एकसूत्र अक्षर निर्देशाने देऊन करण्यात आलेली आहे. जीवनमानांक उतरत्या क्रमाने दिले आहेत.

वर्णनविभागात अनेक नियतकालिकांचे केवळ प्रथमांक, कित्येकांचे त्याहून जरा अधिक (पण एकंदरीत पाहता अपेक्षेपेक्षा थोडेच) अंक, नोंदला आले. इतक्या अल्प जीवनमानाचा अनुक्रम न लावता चार वर्षांचे व त्याहून अधिक जीवनमान नोंदण्याची मर्यादा या यादीपुरती घालून घेतली आहे. त्याखालील म्हणजे ३ वर्षांची संख्या १०६, २ वर्षांची १७१ व १ वर्षाची ४०१ आहे

येथे दाखल केलेले जीवन म्हणजे (१) नियतकालिकाच्या पहिल्या वर्षापासून उपलब्ध झालेल्या शेवटच्या वर्षापर्यंतचे जीवन. अथवा (२) १९५० सालाच्या म्हणजे या ग्रंथाच्या मर्यादित गणनेत येणारे अंशजीवन. ते संपूर्ण वर्षसंख्येत नमूद केलेले आहे. सोयीसाठी शेवटचे अपुरे वर्ष पुरे झाले असे धरून तशी नोंद केली आहे.

(१) जानेवारी १९५१ च्या आत बंद पडलेल्या, म्हणजे ज्याच्या त्या मुदतीतील शेवटच्या अंकाची सुस्पष्ट नोंद मिळाली अशा नियतकालिकांचे जीवन सरळ " अशी खूण करून नोंदला आले, (२) १९५० सालानंतर 'पुढे चालू' ह्या निर्देशासाठी नियतकालिकाच्या नावामागे जीवनांकाच्या रकान्यात + (अधिक) असे चिन्ह केले आहे. (३) या दोन कक्षात न पडणाऱ्या नियतकालिकांची नोंद केवळ उपलब्ध अंकाची वर्षमर्यादा ध्यानात घेऊन त्या त्या जीवनमानांकाखाली केलेली आढळेल. मात्र जीवनांकाच्या रकान्यात त्याच्या नावामागे ... असे अपूर्णतासूचक चिन्ह केले आहे.

काही नियतकालिकांच्या जीवनात साप्ताहिक, मासिक, त्रैमासिक इत्यादि स्थित्यंतरे होतात. या प्रकारांतरानुसार त्याच्या जीवनमानात विभागणी शक्य असते. तसा तपशील वर्णनविभागात दिलेलाही आहे, परंतु एकाच नियतकालिकाची अशी स्थित्यंतरे झाली तरी त्या सर्वांमधून एकाच नावाचा व बहुधा समरूप अस्तित्वाचा धागा राहतो. अर्थात् त्या नावाचे एकंदर जीवनमान गणतीत घेण्यानेच यादीचा उद्देश सिद्धीस जाणार हे उघड आहे. म्हणून त्याचे तसे संपूर्ण संकलित जीवन येथे दाखविलेले आढळेल.

काही नियतकालिकांची वर्षगणना सामान्य नियम सोडून केलेली आढळली अशा 'अव्यवस्थित' नोंदींची दखल थोडी वेगळी घ्यावी लागली आहे उदाहरणार्थ–'केरळकोकिळ आणि नवे मन्वंतर' हे अजी नवे जोडनाव असून देखील वर्षगणना जुनीच चालू ठेविल्यामुळे त्याची जागा २८ वर्षांत ठेवून तेथेच त्याचे नवनामांकित जीवन पुन: निराळ्या वर्षात दर्शविले आहे. अशाच अन्य काही वस्तुस्थिति-दर्शक नोंदी वर्णन विभागाचे निरीक्षण केल्याने उघड होण्यासारख्या आहेत.

उपलब्ध झालेली काही विशेष माहिती नमूद करण्याच्या दृष्टीने अगदी थोड्या नियतकालिकांचे १९५० नंतचे जीवन वर्णनविभागात नोंदलेले आढळेल. उदाहरणार्थ –'समाजस्वास्थ्य' व 'अंकुश' (२) †; परंतु ते अपवादात्मक समजावे

७४ वर्षे
** वऱ्हाड शाळा-पत्रक
६८ वर्षे
** विविधज्ञानविस्तार
६१ वर्षे
+ मराठी शालापत्रक (२)
५७ वर्षे
... बालबोध मेवा
५३ वर्षे
+ (?) जैनबोधक
... न्यायाश्रय
... स्त्रियांची मैत्रीण
४९ वर्षे
+ मित्रविलास
... लोकमित्र (१)
४५ वर्षे
+ आनंद
४४ वर्षे
... सच्छास्त्रप्रदीप १
४२ वर्षे
... काव्यरत्नावली
** बालबोध (१), (२)
४१ वर्षे
+ चित्रमयजगत्
+ शेतकी आणि शेतकरी
४० वर्षे
** मासिक मनोरंजन
३९ वर्षे
... नामदेव
३६ वर्षे
+ व्यायाम
३४ वर्षे
** बालबोध (१)
३३ वर्षे
+ विश्ववृत्त
३२ वर्षे
+ उद्यम
+ (१०८)+ ज्ञानोदय
३' वर्षे
+ किर्लोस्कर ('किर्लोस्कर खबर' सह)
... तत्त्वज्ञान मंदिर
+ भारत इतिहास संशोधक मंडळ-त्रैमासिक
२९ वर्षे
... आयुर्वेद
... निरोप्या
... महाराष्ट्र सारस्वत (२), (३), (४)
+ रामदास आणि रामदासी
+ शिक्षक
२८ वर्षे
... (२) केरळकोकिळ आणि नवे मन्वंतर
+ प्रभु-प्रभात
२६ वर्षे
... केरळकोकिळ (१), (२)
+ पुरुषार्थ
२४ वर्षे
+ मुलांचे मासिक
+ समाजस्वास्थ्य
२३ वर्षे
+ अंकुश (१)
... अमरलेखा
... गोवर्धन
... धंदेशिक्षण
+ प्राथमिक शिक्षण
+ महाराष्ट्र साहित्य-पत्रिका (२)
+ सद्भक्ति प्रकाश
+ सृष्टिज्ञान
२२ वर्षे
. आर्यभिषक्
... गोळगाडी (२)
+ देवर्षिप्रकाश
... धर्मजागृति
+ भारतमित्र (२)
+ यशवन्त
+ समाज सुधारक
... साईलीला
२१ वर्षे
... अंमलदार (१)
... मकरंद (१)

... सहविचार
+ स्त्री

२० वर्षे
... मातृपद

१९ वर्षे
... छत्रपती स्काउट
+ संशोधक

१८ वर्षे
+ शिक्षण-पत्रिका
** (१) शेतकरी (१)
... क्षात्रदूत

१७ वर्षे
+ मनोहर
** मराठी शिक्षक
** मराठी ज्ञानप्रसारक
... विश्वब्राह्मण समाजोन्नति
+ (१) वैभव (२) †

१६ वर्षे
... नवजीवन (२)
... नवा शिक्षक
... भंडारी विजय
+ मन्वंतर
** महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सचे मासिक मुखपत्र (१), (२) †
+ महाराष्ट्र-विस्तार
+ सत्यकथा
+ सह्याद्री
... क्षात्रवृत्त

१५ वर्षे
... कुंडली विज्ञान
** ध्रुव
** मराठी बालपत्रक (१)
+ महा राष्ट्र
+ सन्मित्रसमाचार
... सहकारी-मित्र

१४ वर्षे
+ आयुर्विद्या
... कादंबरी संग्रह
** काव्यसंग्रह
... न्यायबोध (२)
+ प्रेमबोध
** मधुकर (१)
... रामकृष्ण निकेतन

१३ वर्षे
... आत्मबोध
+ आरोग्यमंदिर
** कन्याशिक्षक
... त्वष्टा-सेवक
... पैसाफंड (१), (२)
... प्रभु मासिक
... *भारत धर्म (१), (२) (अन्यत्रसि गणना : वर्ष, भाग इत्यादि)*
... *भारत सेवक (२)*
** *महाराष्ट्र-साहित्य-पत्रिका (१)*
+ *मुद्रण-प्रकाश*
... *मुमुक्षु*

१२ वर्षे
** *ग्रंथमाला*
... ग्रामणी अर्थात खेड्यातील पुढारी
... (१) चित्ररेखा
... ज्योतिर्माला (२)
+ (६) ज्ञानप्रकाश
... नाशिक धर्मप्रान्त
... निरीक्षक
... प्राविण्य
+ वाङ्मयशोभा
** सत्यदीपिका (१)
+ समर्थ
... स्वकुळ-साळी विजय

११ वर्षे
... उद्यान
** काव्येतिहास संग्रह
... खेळगडी (१)
... दिनकर
+ भालचंद्र
... (१) महाराष्ट्रीय सारस्वत व महाराष्ट्र कवि
** लोकशिक्षण (२)
... शिक्षणप्रकाश
... सयाजी जीवन

** स्थानिक स्वराज्य
... सहकारी विदर्भ
+ हेटकरी

१० वर्षे

... आदर्श वैश्य
... इस्राएल
... ख्रिस्तीनागरिक (१), (२) †
... गौड ब्राह्मण
... चिकित्सक
... ज्योतिप्रकाश
... तेलगू समाचार
... दलित सेवक
.... नवयुग
... भगिनी (२)
+ याज्ञवल्क्य

९ वर्षे

... अलकार
** किसानी समाचार
** किर्लोस्कर खबर
... खरा प्रकार
... जिनविजय
** त्वष्टा
... बालमासिक
... भाग्योदय (२)
... मेकॅनिकल एजिनिअर
... (३) वन्दे जिनवरम् आणि राजहंस
... सद्धर्मदीप (१)
... समाजसेवक (१)

८ वर्षे

+ अभिरुचि
... आयुर्वेदमाला
** आर्यवैद्य
** इतिहास-समह
... कलाशिक्षण
... कोंकण शेतीसमाचार
+ गुरुदेव
... दर्यावर्दी
... धनार्जन
... नाट्यकथार्णव
** फलज्योतिषादर्श
... बालांकुर
... बालोद्यान
... ब्राह्मण (१)
... मराठा मित्र (१)
... महाराष्ट्र माध्यदिन
... रत्नाकर (१)
+ वसत (२)
... वैश्य मासिक
** शिक्षणकला
** सरस्वती मंदिर
... सर्वसग्रह (१)
... क्षत्रियसंजीवनी
... क्षात्रसेवक

७ वर्षे

... आर्यधर्मदर्पण
** निबंधमाला
... प्रभात (३)
... प्रमोदय
... प्राचीप्रभा
... माडारी-विहारी
... मालवसाहित्य (१)
... (२) मासिक समाचार
... यादव पत्रिका
... रगभूमि (१)
** लोकशिक्षण (१)
** विद्यार्थी (१)
... विनय
... शारदा (२)
... शिल्पकलाविज्ञान
... सत्सग
... समीक्षक (२)
... सुबोधमाला
... हैद्राबाद समाचार
** ज्ञानमित्र

६ वर्षे

** आचार्य
... इस्राएल मित्र
... गृहिणी रत्न माला
... गोवर्धनमाला
... ग्राम सेवा वृत्त

** चैतन्य
... टिळक महाविद्यालय
... तरुणभारत
... तरुण
... दूत (१)
** दैवज्ञदीपिकेसरी
... धन्वंतरि (१)
... धर्म विचार
... नागर शिक्षक
... नाट्यकथामाला
... नाशिक-समाचार
** नारद
... न्यायप्रकाश
... पुणे सार्वजनिक सभेचे माशिक पुस्तक
... पूर्णानंद
... पैसापट्टी ...
... प्रगति (१) ...
... भगवद्गीता (२)
... भागवतार्थदर्शन
... भारत मित्र (१)
... महाराष्ट्र फुलीवल
... महाराष्ट्र-साहित्य
... लायब्ररी मिसलेनी
... विणकर-सेवक
... विद्याविनोद
** विद्यासेवक (१), (२)
... शैव ब्राह्मण
** षड्दर्शनचिंतनिका
... संजीवनी (१), (२)
+ संपदा (१)
... सुवर्णमाला (२)
** स्फूर्ति (१)

५ वर्षे

** अभिप्राय साप्ताहिक
... अरुणमाला
** आर्य-धर्म (१)
... एल्फिन्स्टन स्कूल पेपर
... ऐतिहासिक नाट्यकथावली
... कला

**` कादंबरीकल्पद्रुम
... खानदेशमित्र
... गिरणी समाचार
... जैन महाराष्ट्र महिला
** ज्योत्स्ना
... त्रैमासिक समाचार
** दंमहारक
... दासबोध
... दीनमित्र
... दुमाल्दार
... दैवज्ञ मासिक
... पत्रिका (१)
... पूर्णेंदु
** प्रतिमा (१)
** बृहन्महाराष्ट्र (१)
... भगिनी समाचार
... मधुकर (२)
... मनोरंजन आणि निबंधचंद्रिका
... मयूरकवि
... महाराष्ट्र-कवि ...
... महाराष्ट्र ग्रंथप्रमा ...
... माळी सेवक
... मुक्तगुच्छमाला
+ युगवाणी
... राजवैद्य
... राजहंस (३)
... वन्दे जिनवरम्
... वागीश्वरी
** विहंगम
** वेदार्थयत्न
... वैश्ययुवक
... शिक्षकाचा कैवारी
** शुभवर्तमानदर्शक व चर्चसंबंधी नानाविषसंग्रह
... शेतकरी-मित्र ...
... शैवसमाचार
** सत्यदीपिका (२)
... समाज सेवक (३)
... सरस्वती
... सुमन (१)

\+ सेवक (१)
... स्वयंसेवक
\+ हंस (२)
\+ हिंद
... ज्ञानमंदिर
... ज्ञानविलास
... ज्ञानसंग्रह (२)

४ वर्षे

\+ (१) अंकुश (२) †
... अबलामित्र (२)
... आद्यगौड ब्राह्मण
\+ „ आपली शेती
... आर्यधर्मरहस्य
... आर्य भगिनी (२)
... आर्यमित्र (१)
... आवेश †
... आहार
... इतिहास आणि ऐतिहासिक
... कविता संग्रह †
... काव्यार्थप्रकाश (२)
... कुंजविहारी
... कुंडली वर्णन
\+ कुमार (३)
... कोल्हापूर समाचार
... गृहिणी
\+ ग्रामराज्य
... ग्रामशिक्षक
... चंद्रिका (१)
... चित्ताकर्षण
... जगद्धितेच्छु
... जननी
... ज्योतिर्भूषण आणि व्यापार ज्योतिष
... दिग्दर्शन
... देवर प्रबोधिनी
... धंदे शिक्षक (२)
... धन्वंतरी (२)
... धर्मदीपिका
\+ नवभारत
... नाट्यकला (१)
** निबंधचंद्रिका
.. पथ्यबोध
... पराग
\+ प्रगति (२)
... प्रभात (२)
\+ प्रसाद
... बालबोध (३)
... बालवीर
... भगवा झेंडा
... मदारी-हितवादी
... भद्रायु
... भारतकथासंग्रह
... भावसारक्षत्रियप्रबोध (३)
... मध्वसिद्धांतसुधाकर (१)
... मध्वसिद्धांतसुधाकर (२)
... मनोरमा
... मराठा (१)
... मराठी श्रुतिबोध
\+ महात्मा
... महाद्वार
... महाराष्ट्र कोकिल (२)
... महाराष्ट्र परिचय
... महाराष्ट्र शारदा
... मेसेज †
\+ रोहिणी
... विजय (२)
\+ विमा आणि व्यापार
... विश्ववाणी
... वैद्यक पूना-पत्र
\+ व्यापार-उद्योग
... शोध आणि बोध
\+ संगीत-कला विहार
... सच्चरितमाला
... संजीवन (२)
... संजीवनी प्रकाश (१)
... हर्षल
... ज्ञानचंद्रोदय
... ज्ञानदीप
... ज्ञानांजन

क्रम वर्ग	ड्यूए पद्धतीचे वर्गांक	पृष्ठ
१७- ८ व्यवसाय – वकील	३४७.९२	५२८
१७- ९ व्यवसाय – विमा	३६८	५२८
१७-१० व्यवसाय – वीणकर	६७७	५२८
१७-११ व्यवसाय – शिंपी	६८७	५२८
१७-१२ व्यवसाय – सागरी	६३९	५२८
१७ १३ व्यवसाय – हॉस्पिटल असिस्टंट	३३१.८८	५२८
१८ शास्त्र विज्ञान	५००	५२८
१९ शिक्षण	३७०	५२८
१९- ० शिक्षण (साधारण)	३७०	५२८
१९- १ शिक्षण – प्रशाला	३७३	५२८
१९- २ शिक्षण – प्राथमिक	३७२	५२८
१९- ३ शिक्षण – प्रौढ : साक्षरताप्रसार	३७४	५२९
१९- ४ शिक्षण – बालवीर	३६९	५२९
१९- ५ शिक्षण – महाविद्यालयीन	३७८.४	५२९
१९- ६ शिक्षण – मुली	३७६	५२९
१९- ७ शिक्षण – विद्यार्थी	३७१.१	५२९
१९- ८ शिक्षण – शिक्षक	३७१	५२९
२० शेती-गोरक्षण-ग्रामोद्धार	६३०, ६३७, ३२३.३५	५२९
२०- १ गोरक्षण	६३७	५२९
२०- २ ग्रामोद्धार	३२३.३५	५२९
२०- ३ शेती	६३०	५३०
२१ श्रमिक	३३१.८	५३०
२२ सकलन	०८९.१४६	५३०
२३ संकीर्ण (संमिश्र)	०८९.१४६	५३०
२३ ० संकीर्ण (साधारण)	०८९.१४६	५३०
२३- १ संकीर्ण – अध्यात्मनीति	११०	५३१
२३- २ संकीर्ण – अर्थविशेष	०२८.१	५३१
२३- ३ संकीर्ण – नवमतवाद	१४९.९६	५३१
२३ ४ संकीर्ण – निबंध	०४९.१४६	५३१
२३- ५ संकीर्ण – नीतिबोध	१७०	५३१
२३- ६ संकीर्ण – राजकीय	३२०	५३१
२३- ७ संकीर्ण – राष्ट्रीय	३२९.९५४	५३२
२३ ८ संकीर्ण – वाङ्मय	८००	५३२
२३- ९ संकीर्ण – विषय	०८९.१४६	५३४
२३ १० संकीर्ण – व्यक्तिविचार	०१२	५३४
२३-११ संकीर्ण – संतवाङ्मय	०१२	५३४
२३-१२ संकीर्ण – सांस्कृतिक संस्कृति	८९१.४६	५३४
२३ १३ संकीर्ण – ज्ञानप्रसार	[illegible]	५३५

क्रम वर्ग	डयूए पद्धतीचे वर्गांक	पृष्ठ
२४ संगीत-कला-विद्या	७८०	५३
२५ संग्रह-प्रकाशन	०८०	५३
२६ सभा संस्था-मंडळ	३६०	५३
२७ समाजसुधारणा	३०१	५४
२७- ० समाजसुधारणा (साधारण)	३०१	५४
२७- १ समाजसुधारणा — उद्योग उत्कर्ष उत्साह	६७०–६८९	५४
२७ २ समाजसुधारणा — जागृति	३०१·५	५४
२७- ३ समाजसुधारणा — लोकजीवन	३०१·५	५४
२७- ४ समाजसुधारणा — संघटना	३०१·५	५४
२८ सरकारी प्रकाशने	६५५·५९	५४
२९ सहकार - स्थानिकस्वराज्य	३३४, ३५२	५४
२९- १ सहकार	३३४	५४
२९- २ स्थानिक स्वराज्य	३५२	५४
३० स्त्री	३९६	५४
३१ स्मारक-गौरव	—	५४
३२ हिंदितर-धर्म पंथ	—	५४
३२- १ इस्राएल	२९६	५४
३२- २ इस्लाम	२९७	५४
३२- ३ खिस्ती	२२०	५४
३३ हुन्नर-शिल्प-कला	७००	५४
३४ ज्ञाति-समाज	३२३·३	५४
३५ अज्ञात विषयाची	—	५४

२. डयूए दशांश वर्गीकरणपद्धतीप्रमाणे अनुक्रमणिका

येथील डयूए पद्धतीचे वर्गांक दोंबळे आणि दाते यांच्या ' मराठी ग्रंथसूची 'तील वर्गांक पुन न शोधता दिलेले आहेत यामुळे अद्ययावत् काटेकोरपणा त्यात आढळणार नाही वर्गांकापुढे दिले विषय पहिल्या अनुक्रमणिकेतील आहेत; डयूएच्या सूचीतील नाहीत. अर्थात् कंसातील निर्देश हे विषयाच स्पष्टीकरणासाठी नसून, तो विषय पहिल्या अनुक्रमणिकेत आणि पुढील यादीत कोणत्या ठिकाणी वा ग सापडेल हे दर्शविण्यासाठीच आहे.

डयूए वर्गांक	विषय	पृष्ठांक	डयूए वर्गांक	विषय	पृष्ठ
००१	संकीर्ण—ज्ञानप्रसार	५३५	०२८·१	संकीर्ण—ग्रंथनिरीक्षण	५३
०१२	संकीर्ण—व्यक्तिविचार	५३४	०२८·५	बालसाहित्य	५३
०१२	संकीर्ण—सत्ताश्रय	५३४	०४९·१४६	संकीर्ण—निबंध	५३
०२०	ग्रंथालये	५२१	०८०	संग्रह-प्रकाशन	५३

मराठी नियतकालिकांची यादी

. ४ .

विषयानुक्रमाने

प्रवृत्तिद्योषक वाङ्मयेतिहासाची गरज भागविण्यासाठी केलेल्या या यादीत 'वर्गीकरणा'ची कोणतीही 'शास्त्रीय' पद्धति न स्वीकारिता सर्वांस सहज कळणारी विषयगटवारी पत्करिली आहे. आणि त्या गटांचा क्रम सुबोध अक्षरविल्हेवारीने लाविला आहे. वस्तुतः नियतकालिकाचे समिश्र स्वरूप ध्यानात घेऊन पुष्कळांचा उल्लेख अनेक वर्गांखाली करावा लागला.

मुख्य गट संख्यानिरपेक्ष दिले. त्यांच्या पोटातील एकाच स्वरूपाची निदान पाच कालिके आढळली, त्यांचा निराळा पोटवर्ग कल्पिला त्याहून कमी मिळाली तीं तशींच मुख्यवर्गाखाली एकदम दिली किंवा परिस्थितीप्रमाणे तेथेच '(साधारण)' अशा निराळ्या संमिश्र गटात दाखविली. मात्र एकाच दृष्टिक्षेपात येणाऱ्या त्या यादीत त्यांच्या नियतकालिकाचे विशिष्ट स्वरूप नावापुढे कंसात दाखवून त्याची दखल घेता येण्याची सुगमता संपादिली आहे.

प्रशिक्षितांच्या परिचयाच्या ड्यूए दशांश वर्गीकरण-पद्धतीचे वर्गांकही मेळासाठी पहिल्या अनुक्रमणिकेत बरोबरीने दाखविले आहेत. आणि त्याशिवाय त्याच पद्धतीची अशी स्वतंत्र दुसरी अनुक्रमणिका पुढे दिली आहे.

१. विषयवर्गवारीची अनुक्रमणिका

क्रम वर्ग	ड्यूए पद्धतीचे वर्गांक	पृष्ठांक
१ आरोग्य	६१३	५१९
१ ० आरोग्य (साधारण)	६१३	५१९
१ १ आरोग्य – लैंगिक	६१३·९१	५१९
२ इतिहास	९००	५२०
२- ० इतिहास (साधारण)	९००	५२०
२- १ इतिहास – साधने, चर्चा	९५४·००२	५२०
३ उद्योग-व्यापार धंदे	३३९,६५०,६७०–६८९	५२०
४ कायदा	३४०	५२१
५ काव्य	८९१·४६१	५२१
६ गृहविद्या	१३३	५२१
७ ग्रंथालये	०२०	५२१
८ तत्त्वज्ञान	१००	५२१
९ दलितोद्धार	३२३·३	५२१

क्रम वर्ग	ड्यूए पद्धतीचे वर्गांक	पृष्ठांक
१० धर्म	२००	५२२
१०- ० धर्म (साधारण)	२१०	५२२
१०- १ धर्म – उपासना	२१७	५२२
१०- २ धर्म – तत्त्वज्ञान	२०१	५२२
१०- ३ धर्म – पंथ	२९४·२७	५२२
१०- ४ धर्म – विशेष : जैन	२९४·३	५२२
१०- ५ धर्म – विशेष : थिऑसॉफि	२१२	५२२
१०- ६ धर्म – विशेष : भागवत	२९४·२७	५२२
१०- ७ धर्म – विशेष : महानुभाव	२९४·२७	५२२
१०- ८ धर्म – विशेष : लिंगायत	२९४·२७	५२२
१०- ९ धर्म – विशेष : वीरशैव	२९४·२७	५२२
१०-१० धर्म – विशेष : वैदिक	२९४·१	५२२
१०-११ धर्म – विशेष : शैव	२९४·२७	५२३
१०-१२ धर्म – शास्त्रार्थ	२९४·२४	५२३
१०-१३ धर्म – सम्प्रदाय	२९४·२७	५२३
१०-१४ धर्म – संस्कृति	२९४	५२३
११ प्रदेश (सेवाक्षेत्र)	९१५·४	५२३
१२ फलज्योतिष	१५९·९६१५३	५२४
१३ वाङ्मसाहित्य	०२८·५	५२५
१४ मनोरंजन	८९१·४६	५२५
१४- ० मनोरंजन (साधारण)	८९१·४६	५२५
१४- १ मनोरंजन – कथाकादंबरी	८९१·४६३	५२६
१४- २ मनोरंजन – कथालघुकथा	८९१·४६३	५२६
१४- ३ मनोरंजन – खेळ (कोडी)	७९४	५२६
१४- ४ मनोरंजन – खेळ (जादू)	७९३·८	५२६
१४- ५ मनोरंजन – वित्तथरारक वाङ्मय	८९१·४६३	५२७
१४- ६ मनोरंजन – नाट्यनाट्य	८९१·४६२	५२७
१४- ७ मनोरंजन – विनोद (व्यंग्यचित्रे)	८९१·४६७	५२७
१५ वर्गीद	३२३·३	५२७
१६ वैद्यक	६१०	५२७
१७ व्यवसाय	६७०–६८९	५२७
१७- १ व्यवसाय – कीर्तन	२९४·३५	५२७
१७- २ व्यवसाय – चित्रपट	७९१·४	५२७
१७- ३ व्यवसाय – छायाचित्रण	७७०	५२८
१७- ४ व्यवसाय – जादू इत्यादि	७९३·८	५२८
१७- ५ व्यवसाय – पोलिस	३६३·२	५२८
१७- ६ व्यवसाय – मुद्रण	६५५	५२८
१७- ७ व्यवसाय – मोटर	६२९·२	५२८

ड्यूए वर्गांक	विषय	पृष्ठांक
०८९·१४६	संकलन	५३०
०८९·१४६	संकीर्ण (संमिश्र)	५३०
०८९·१४६	संकीर्ण (साधारण)	५३०
०८९·१४६	संकीर्ण–विषय	५३४
१००	तत्त्वज्ञान	५२१
११०	संकीर्ण–अध्यात्मनीति	५३१
१३३	गूढविद्या	५२१
१५९·९६	संकीर्ण–नवमतवाद	५३१
१५९·९६१५३	फलज्योतिष	५२४
१७०	संकीर्ण–नीतिबोध	१७०
२००	धर्म	५२२
२०१	धर्म–तत्त्वज्ञान	५२२
२१०	धर्म (साधारण)	५२२
२१२	धर्म–विशेष : थिऑसॉफि	५२२
२१७	धर्म–उपासना	५२२
२२०	खिस्ती (हिंदितरधर्म बंधु)	५४३
२९४	धर्म–संस्कृति	५२३
२९४·१	धर्म–विशेष : वैदिक	५२२
२९४·२४	धर्म–शास्त्रार्थ	५२३
२९४·२७	धर्म – पंथ	५२२
२९४·२७	धर्म – विशेष : भागवत	५२२
२९४·२७	धर्म–विशेष : महानुभाव	५२२
२९४·२७	धर्म–विशेष : लिंगायत	५२२
२९४·२७	धर्म–विशेष : वीरशैव	५२२
२९४·२७	धर्म–विशेष : शैव	५२३
२९४·२७	धर्म–संप्रदाय	५२३
२९४·३	धर्म–विशेष : जैन	५२२
२९४·३५	व्यवसाय–कीर्तन	५२७
२९६	इस्राएल(हिंदितरधर्म बंधु)	५४३
२९७	इस्लाम (हिंदितरधर्म बंधु)	५४३
३०१	समाज सुधारणा	५४१
३०१	समाजसुधारणा (साधारण)	५४१
३०१·५	समाजसुधारणा–जागृति	५४१
३०१·५	समाजसुधारणा–रचना संघटना	५४१
३०१·५	समाजसुधारणा–लोकजीवन	५४१
३२०	संकीर्ण–राजकीय	५३१
३२३·३	दलितोद्धार	५२१
३२३·३	वर्गीय	५२७
३२३·३	ज्ञाति-समाज	५४४
३२३·३५	ग्रामोद्धार (शेतीगोरक्षण-ग्रामोद्धार)	५२९
३२९·९५४	संकीर्ण–राष्ट्रीय	५३२
३३१·८	धार्मिक	५३०
३३१·८८	व्यवसाय–हॉस्पिटल असिस्टंट	५२८
३३४	सहकार (सहकार-स्थानिक स्वराज्य)	५४२
३३९	उद्योग (उद्योगव्यापार-धंदे)	५२०
३४०	कायदा	५२१
३४७·९२	व्यवसाय–वकील	५२८
३५२	स्थानिकस्वराज्य (सहकार-स्थानिकस्वराज्य)	५४२
३६०	सभा-संस्था-मंडळ	५३८
३६३·२	व्यवसाय–पोलिस	५२८
३६८	व्यवसाय–विमा	५२८
३६९	शिक्षण–बालवीर	५२९
३७०	शिक्षण	५२८
३७०	शिक्षण (साधारण)	५२८
३७१	शिक्षण–शिक्षक	५२९
३७१·१	शिक्षण–विद्यार्थी	५२९
३७२	शिक्षण–प्राथमिक	५२८
३७३	शिक्षण–प्रशाला	५२८
३७४	शिक्षण–प्रौढ : साक्षरता-प्रसार	५२९
३७६	शिक्षण–मुली	५२९
३७८·४	शिक्षण–महाविद्यालयीन	५२९
३९६	स्त्री	५४२
५००	शास्त्र विज्ञान	५२८
६१०	वैद्यक	५२७
६१३	आरोग्य	५१९
६१३	आरोग्य (साधारण)	५१९
६१३·९५	आरोग्य–लैंगिक	५१९
६२९·२	व्यवसाय–मोटर	५२८
६३०	शेती (शेतीगोरक्षण-ग्रामोद्धार)	५३०

ड्यूए वर्गांक	विषय	पृष्ठांक	ड्यूए वर्गांक	विषय	पृष्ठांक
६३७	गोरक्षण (शेतीगोरक्षण ग्रामोद्धार)	५२९	७९३·८	व्यवसाय–जादू इत्यादि	५२८
६३९	व्यवसाय–सागरी	५२८	७९४	मनोरंजन–खेळ (कोडी)	५२६
६५०	व्यापार (उद्योगव्यापार-धंदे)	५२०	८००	सर्वांगे–वाङ्मय	५३२
६५५	व्यवसाय–मुद्रण	५२८	८९१·४६	मनोरंजन	५२५
६५५·५९	सरकारी प्रकाशने	५४२	८९१·४६	मनोरंजन (साधारण)	५२५
६७०–६८९	धंदे (उद्योग-व्यापार-धंदे)	५२०	८९१·४६	सर्वांगे–साहित्यकला-संस्कृति	५३४
६७०–६८९	व्यवसाय	५२७	८९१·४६१	काव्य	५२१
६७०–६८९	समाजसुधारणा–उद्योगउत्कर्ष उत्साह.	५४१	८९१·४६२	मनोरंजन–नाटकनाट्य	५२७
६७७	व्यवसाय–विणकर	५२८	८९१·४६३	मनोरंजन–कथाकादंबरी	५२६
६८७	व्यवसाय–शिंपी	५२८	८९१·४६३	मनोरंजन–कथा-लघुकथा	५२६
७००	हुन्नरशिल्पकला	५४४	८९१·४६३	मनोरंजन–विस्मयकारक वाङ्मय	५२७
७७०	व्यवसाय–छायाचित्रण	५२८	८९१·४६७	मनोरंजन–विनोद (व्यंग्यचित्रे)	५२७
७८०	संगीत-कला विद्या	५३५	९००	इतिहास	५२०
७९१·४	व्यवसाय–चित्रपट	५२७	९००	इतिहास (साधारण)	५२०
७९३·८	मनोरंजन–खेळ (जादू)	५२६	९१५·४	प्रदेश (सेवाक्षेत्र)	५२३
			९५४·००२	इतिहास–साधने, चर्चा	५२०

१. आरोग्य

१–० आरोग्य (साधारण)

- आयुर्वेदिक आरोग्यमार्ग † (खेडे)
- आरोग्य (१) (निसर्गोपचार)
- आरोग्य (२)
- आरोग्यदीप
- आहार (पाकशास्त्र)
- क्रीडांगण † (खेळ मैदानी †)
- जननी
- जीवनज्योति (महारोग)
- नयन (डोळे)
- निसर्गोपचार (निसर्गोपचार)
- पथ्यबोध
- बाल-मासिक (बालसंगोपन)
- भाग्योदय (२)
- भिषग्विलास (शास्त्रीय ज्ञान)
- भेषजरत्नमाला
- विकास (१)
- व्यायाम (व्यायाम)
- शरीर यंत्र (निसर्गोपचार)
- संकल्प (निसर्गोपचार)
- संजीवनी प्रकाश (१)
- सुबरोत्तेजक (पाकशास्त्र)
- ज्ञानमित्र (आहार, पाकशास्त्र)

१–१ आरोग्य–लैंगिक

- जीवन
- दांपत्य, जीवन, कला
- मस्ती
- यौवन
- रति
- ललना
- समाजस्वास्थ्य
- सवाभी जीवन

२. इतिहास

२–० इतिहास (साधारण)

ऐतिहासिक नाटकमाला (नाटकनाट्य)
ऐतिहासिक नाट्यकथावलि (नाटकनाट्य)
गौड ब्राह्मण
गौडसारस्वत ब्राह्मण ज्ञातिवृत्त
ग्रंथमाला
पराग
प्रभात (१)
शोधसागर
भारत - इतिहास - संशोधक - मंडळ-त्रैमासिक (प्राचीन वाङ्मय)
भारतवर्ष
भाषांतर
रामदास आणि रामदासी
लोकहितवादी (१)
लोकहितवादी (२)
संशोधक
हिंदुस्थानाचा अर्वाचीन कोश (कोश-चरित्र)

२–१ इतिहास-साधने, चर्चा

इतिहास आणि ऐतिहासिक
इतिहास संग्रह
ऐतिहासिक-लेख संग्रह
कायस्थप्रभूंच्या इतिहासाची साधने
काव्येतिहास संग्रह
ग्रंथमाला
भारत इतिहास-संशोधक मंडळ-त्रैमासिक
भारतवर्ष
महाराष्ट्र-इतिहास
रामदास आणि रामदासी
संशोधक

३. उद्योग-व्यापार-धंदे

उद्यम
उद्यम-प्रकाश
उद्यमोत्कर्ष † (१)
उद्योग
उद्योगी भारत † (१)
उपयुक्त निबंधसंग्रह
ऊस, गूळ आणि साखर
औद्योगिक महाराष्ट्र
कारागीर
चित्रमय कृषीवल
ज्योतिर्भूषण आणि व्यापारज्योतिष (ज्योतिष)
टेक्निकल एज्युकेशन किंवा धंदे-शिक्षण †
दूत (१)
धंदेशिक्षक (१)
धंदेशिक्षक (२)
धंदेशिक्षण
नाविन्य †
पैसाफंड (२)
प्राविण्य
भारतलक्ष्मी
भारतोदय (स्वदेशी)
मराठा चें. ऑ. कॉ. ॲण्ड इंड. चे मासिक वृत्त
महाराष्ट्र कृषीवल
महाराष्ट्र चें. ऑफ कॉ. चे मासिक मुखपत्र (१), (२) †
मुद्रण-प्रकाश
मुद्रण सेवक
विणकर-सेवक
विमा आणि व्यापार
विविध
वैभव (२) †
व्यापार-उदीम (१)
व्यापार-उदीम (२) †
व्यापार-उद्योग
व्यापारी जगत्

व्यापारी महाराष्ट्र (१) †
व्यापारी महाराष्ट्र (२) †
व्यापारी मित्र
शास्त्रीय जगत्
शिल्पकलाविज्ञान
संघटित महाराष्ट्र
संपदा (१)
हुन्नरशिक्षण आणि कलापाठ
ज्ञान-संग्रह मासिक

४. कायदा

आज्ञामालिका †
चनद † (कारभार)
न्याय
न्यायचक्षु † (?)
न्यायदर्पण †
न्यायदीपिका
न्यायनिर्णय
न्यायप्रकाश
न्यायप्रभा † (?)
न्यायबोध (१) (उर्दू)
न्यायबोध (२)
न्यायलहरी
न्यायाश्रम
न्यायाश्रय
न्यायास मदत
वकिलाचा साथी
वकील (१)
वकील (२)
व्यापारी मित्र

५. काव्य

काव्यकुसुमांजलि (ना. वा टिळक)
काव्यरत्नावली (अर्वाचीन)
खिस्ताश्रम †
भागवत † (प्राचीन मराठी ?)
रसवन्ती (अर्वाचीन)
विविधविषयतरंगिणी (अर्वाचीन)
ज्ञानचंद्रोदय (प्राचीन मराठी स्फुट)

६. गूढविद्या

जादू मंत्र तंत्र भूतपिशाचादि निर्णय
पिशाच्च † (?)
वैद्यक मांत्रिकार्णव † (मंत्रतंत्र)
ज्ञानांजन (भूत-परलोक मृतसंभाषण)

७. ग्रंथालये

मराठी ग्रंथ संग्राहक (१)
मराठी ग्रंथसंग्राहक (२)
मराठीचिये नगरीं
लायब्ररी मिसलेनी
विश्वविहार
साहित्य सहकार

८. तत्त्वज्ञान

तत्वज्ञान-मंदिर

९. दलितोद्धार

आत्मोद्धार (२) †
उद्धार (२) †
गोमंतक मराठा (वेदयाव्यवसायनिर्मूलन)
छत्रपति (मागासलेले समाज)
जनता †
तरुण बहिष्कृत †
दलित दीपक †
दलित भारत †
दलित सेवक
नवजीवन (३) †
निराश्रित हिंद नागरिक (अस्पृश्यवर्ग)
पतितपावन † (?)
पूजा (श्रमजीवी इत्यादि)
प्रभा †
बहिष्कृत भारत (१) †
बहिष्कृत भारत (२) †
बहिष्कृत मित्र †
मराठा गायक मित्र (बारांगना)
मराठा दीनबंधु
मराठा मित्र (१) (मागासलेले समाज)
मराठा समाचार † (मागासलेले वर्ग)

लोकमित्र (२) †
वारांगना †
वारांगना मित्र
विटाळविध्वंसक (अस्पृश्यतानिवारण)
विधायक (अस्पृश्यता निवारण)
सारथी (३) †
सिद्धार्थ (१), (२) † (अनुसूचित जाती)

सोमवंशीय मित्र †

१०. धर्म

१०-० धर्म (साधारण)
धर्म संस्थापक † (?)

१०-१ धर्म-उपासना
अंकुश (१)
अखंड समाधान
दत्तप्रासादिक आनंदवल्लरीमित्र मासिक †
मुमुक्षु

१०-२ धर्म-तत्त्वज्ञान
आचार्य (दर्शने)
आचार्य आणि वर्णाश्रमधर्म
आचार्यकुल
आध्यात्मिक ज्ञानरत्नावली
उपनिषच्चिंतामणि (उपनिषदे, योग)
द्वैतसिद्धांतकेसरी (वैष्णव)
प्रेमबोध (भक्ति)
भक्तिरहस्य †
मध्वसिद्धांतसुधाकर (१) (द्वैत)
मध्वसिद्धांतसुधाकर (२) (वैष्णव)
मध्वसिद्धांतसुधाकर (३) (माध्व)
योगमार्गप्रदीप (योग)
योगरहस्य (योग)
विद्यार्थी (१)
सद्भक्ति प्रकाश (भक्ति)
संन्यासी (योग)
समाधान (वैदिक)
स्वधर्मसेवा (वैष्णव)
स्वाध्याय (१) (वैदिक)

१०-३ धर्म पंथ
ज्ञानदीप (एकेश्वरी ब्राह्मो)
वारकरी † (?)

१०-४ धर्म-विशेष : जैन
जैनधर्मप्रकाश †
जैनेतिहाससार
जैनोन्नति
वन्दे जिनवरम्
सद्धर्म †
सार्व धर्म
सैतवाळ-जागृति

१०-५ धर्म-विशेष : थिऑसॉफी
अवतार
तत्त्वविवेचक
धर्मजागृति
भाग्येश विजय

१०-६ धर्म-विशेष : भागवत
शिवाजी †

१०-७ धर्म-विशेष : महानुभाव
महानुभाव (१)
महानुभाव (२) †
ज्ञानसिंह

१०-८ धर्म-विशेष : लिंगायत
लिंगायत धर्मप्रकाश
विजय (२)
शिक्षणप्रकाश

१०-९ धर्म-विशेष : वीरशैव
मुक्तगुच्छमाला
वीरशैव (२) †
वीरशैव केसरी †
वीरशैव धर्मप्रकाश
वीरशैव धर्मरहस्य
वीरशैवमतप्रकाश
वीरशैव-संजीविनी

१०-१० धर्म-विशेष : वैदिक
धर्मकेसरी
पुराणमतवादी
पुरुषार्थ
ब्रह्मविद्याग्रंथरत्नमाला (प्राचीन ग्रंथ विवरण)

वेदांतज्ञानप्रकाश

१०-११ धर्म-विशेष : शैव

शैव ब्राह्मण

१०-१२ धर्म-शास्त्रार्थ

आर्यधर्मदीपक (न्यायाल्यीन)

१०-१३ धर्म-संप्रदाय

आत्मबोध (नाथमाधवमहाराज चित्रकूटकर)

माणिक प्रभु (माणिकप्रभु)

१०-१४ धर्म-संस्कृति

आर्य-धर्म (१) (प्रचार)
आर्य-धर्म (२) (प्रचार)
आर्यधर्मदर्पण
आर्यधर्मरहस्य
उपदेशचंद्रिका (खिस्तीमतखंडन)
ऋषि
गुरुदेव
गुरुपुष्प (स्वभाषा)
जगदीश † (संकीर्ण)
दमहारक (खिस्तधर्मविरोध)
दिनकर
धर्म † (संकीर्ण)
धर्ममार्तंड † (संकीर्ण)
धर्म विचार
नवा मनु
प्रेरणा
ब्रह्मकर्म-प्रदीप (सविवेचन नित्यकर्म)
ब्राह्मण अथवा ब्रह्मवादी † (हिंदु)
भागवतधर्म (आर्य, पुराणार्क)
भारतधर्म (१)
भारतधर्म (२)
महाराष्ट्रधर्ममाला (महाराष्ट्रधर्म)
राजमार्ग (२) †
वसुधैव कुटुंबक
वागीश्वरी
विचार ल्हरी † (खिस्तीमतखंडन)
विश्वकर्मधर्मजीर्णोद्धार
विश्व-रहस्य
वेदोक्त सद्धर्मविचार
वैदिकधर्म (वैदिक)
वैदिकधर्म व महात्म्याचे बोल (वैदिक)
सच्चरित्रमाला
संतांचे बोल (मिशनऱ्यांस तोंड)
सत्यबोधिनी
सद्धर्मदीप (३)
सद्धर्मदीपिका (खिस्ती मत खंडन)
समाज जीवन (शास्त्रीय विवेचन)
साईनाथप्रभा (साईनाथ)
सिद्धान्त हृदय (सुखी संसार)
स्वधर्म (२) †
हंस (१) (अस्पृश्योद्धार-विरोध)
हिंदु धर्मविवेचक (मिशनऱ्यांचे खंडन)
ज्ञानांजन (प्रचार, खंडन)

११. प्रदेश (सेवाक्षेत्र)

उत्तर कानडा

शारदा (२)

औंध संस्थान

श्रीनिवास

कराची

विश्रांति (१)

कोल्हापूर

कोल्हापूर समाचार

गोमंतक

गोमंतक
आमचे गोंये † (कोंकणी)
गोमंतक मराठा
नवजीवन (१)
नवें गोंय
नापितोदय
प्रभात (३)
प्राचीप्रभा
सर्जे गोवा †

बृहन्महाराष्ट्र

बृहन्महाराष्ट्र (१)
बृहन्महाराष्ट्र (२)
बृहन्महाराष्ट्रीय
महाराष्ट्र परिचय
महाराष्ट्र विस्तार
समाजपत्रिका †

- हितचिंतक (१)

भारत
- मराठा चेंबर ऑफ् कॉमर्स ॲण्ड इंडस्ट्रीजचे मासिक वृत्त
- सुषमा (नवा)

मध्यप्रदेश
- ग्राम सेवा-वृत्त (वर्धा तहसिल)
- न्यायदर्पण †
- शालावृत्त
- शिक्षण मार्ग दर्शन

मध्यभारत
- मन्दार (२)
- मार्तंड (१) (माळवा)
- मालवसाहित्य (१)
- मालवसाहित्य (२)

मराठवाडा
- प्रतिमा (२)

महाराष्ट्र
- अलंकार
- इस्लाम प्रकाश आणि मुस्लिम महाराष्ट्र
- इस्लाम-विजय (दक्षिण महाराष्ट्र)
- औद्योगिक महाराष्ट्र
- कोंकण शेतीसमाचार (कोंकण)
- जय महाराष्ट्र † (?)
- जैन महाराष्ट्र महिला
- नवा महाराष्ट्र
- प्रदीप
- प्रमोद (कोंकण)
- प्रसाद
- प्राविण्य
- भगीरथ
- भारत कुमार (मुंबई कोंकण)
- मंदिर
- महा-राष्ट्र
- महाराष्ट्र उत्कर्ष
- महाराष्ट्र चेंबर ऑफ् कॉमर्सचे मासिक मुखपत्र (१), (२) †
- महाराष्ट्र भगिनी
- महाराष्ट्र रिव्ह्यू † (?)
- लोकशिक्षण (२)
- वीरशैवोत्कर्ष-विचारमाला (दक्षिण महाराष्ट्र)
- व्यापार-उद्योग
- व्यापारी जगत्
- संघटित महाराष्ट्र
- संपदा (१)
- समाज-सेवक (२)
- स्वयंसेवक (एकीकरण)

मालवण
- मालवणपत्रिका †

रशिया
- सोव्हिएट-मित्र †

वऱ्हाड
- माळी पुढारी
- वणी जनपदसमाचारपत्रिका † (वणी)
- सहकारी विदर्भ
- साक्षी
- साक्षी समाचार †

हैद्राबाद (दक्षिण)
- न्याय
- शारदा विलास

१२. फलज्योतिष

- कुंडली वर्णन
- कुंडली विज्ञान
- ग्रहाधिकार †
- जातकसंग्रह
- ज्योतिःप्रकाश
- ज्योतिर्मर्मविवेक
- ज्योतिर्भूषण आणि व्यापार ज्योतिष
- ज्योतिर्मंदिर
- ज्योतिर्माला (१)
- ज्योतिर्माला (२)
- ज्योतिर्विजय (१)
- ज्योतिर्विजय (२)
- ज्योतिर्विद्याभूषण
- ज्योतिष पत्रिका
- ज्योतिषप्रभा
- ज्योतिषरत्नभांडार
- ज्योतिषविद्याप्रसारक

ज्योतिष समाचार †
ज्योतिष्कल्पतरु
ज्योतिष्य प्रकाश † (?)
पत्रिका (१), (२) †
फलज्योतिषादर्श
भविष्य पत्रिका † (?)
समुद्र
हर्शल

१३. बाल साहित्य

आदर्श (१)
आनंद
आनंदलहरी (१)
आमचा बालमित्र †
आर्यशिशु
किशोर
कुमार (१)
कुमार (२) (प्रौढ मुले, मुली)
कुमार (३)
खेळगडी (१)
खेळगडी (२)
बालक (१)
बालक (२)
बालक (३) †
बालक मंदिर
बालबोध (१)
बालबोध (२)
बालबोध (३)
बालबोध मेवा
बालमासिक
बालमित्र
बाल-वसंत (साहित्य)
बालविचार †
बालविहार †
बालसन्मित्र †
बालसुमित्र
बालोद्यान
बालोन्नति †
बाळमित्र (१)
बाळमित्र (२)
भारतकिशोर (प्रौढ मुले, मुली)
भारत कुमार (कुमार)
मुलांचा राजा †
मुलांचे मासिक (प्रौढ विद्यार्थी)
मोदक
विद्या (लहान मुले)
विद्यार्थि मित्र
सत्यदीपिका (१)
सुमन (१)
सुमन (२)
हिंदकुमारी (मुली)

१४. मनोरंजन

१४–० मनोरंजन (साधारण)
अरण्यपंडित (सनातनी कल)
आनंद-भुवन
आरबी भाषेतील सुरस व चमत्कारिक गोष्टी
आर्यमित्र (३)
आर्यक्षत्रिय
उद्यान
करमणूक
कुटुंब करमणूक
कुटुंबशिक्षक (बोधनीति)
केतकी
केरळकोकिळ (१)
केरळकोकिळ (२)
केरळकोकिळ आणि नवे मन्वंतर
गद्यकथार्णव अथवा चार घटका मौज
गुलजार गुलहौसी (नीतिबोध)
ग्रंथरत्नाकर
चंद्रिका (१)
चंद्रिका (२)
चित्तवेधक
चित्ताकर्षण
दीपमाला (कादंबरी)
धनुष्य
नवजीवन (२)
नाट्यकथासंग्रह
पुष्पगुच्छ (२)

प्रबुद्ध महाराष्ट्र
प्रभा किरण
बकुल
बहुश्रुत आणि व्यापारवृत्ति
भाग्योदय (१)
भारत
भूत (१) † (?)
मधुकर (१)
मधुकर (२)
मनोविहार
मनोरंजकमित्र
मनोरंजन
मनोविनोद
मनोहर
मनोहरण
मनोहरमाला
मन्वंतर
मराठा (२)
महाराष्ट्र वाग्विलास
माधुरी (१)
मार्तंड (१)
मासिक मनोरंजन
मोहिनी
यशवन्त (सुसंस्कृत)
रंजन
रंजनमंजरी
रंजनमाला †
रम्यकथा (१)
रसिक रंजन
रसिकविलास
रसिक विहार
रसिकोद्यान
लोक-रंजक
लोकरंजन
वसंत विहार
विकास (१)
विश्रांति (२)
श्रीखण्ड
समाजादर्श †
सुबोध इंदु
सुभाष्य चंद्रिका
सुमार्गदर्शक
सुवर्ण

१४-१ मनोरंजन–कथाकादंबरी
कादंबरी †
कादंबरीकलाप (रेनॉल्ड्स भाषांतरे)
कादंबरीकल्पद्रुम (भाषांतरे)
कादंबरीसंग्रह
जगमित्र
दूत (२) †
नाट्यकथार्णव
प्रेमोद्यान
मकरंद (१) (भाषांतर)
स्फूर्ति (१)

१४-२ मनोरंजन–कथालघुकथा
कथा-कलाप † (?)
कथाकल्पद्रुम
कथारत्नावलि (१) (बोधनीति)
कथारत्नावलि (२) (बोधनीति)
प्रवासी
भारतीय कथाकलाप
रम्यकथा (२) (रहस्यकथा)
विसावा

१४-३ मनोरंजन–खेळ (कोडी)
कूटस्नेही † (?)
कूटज्ञ † (?)
कोडे तर्कशास्त्र † (?)
कोडे सहायक † (?)
कोडे स्वप्न † (?)
कोड्याकडून उत्तराकडे †
कोड्याचा उलगडा †
बक्षीस † (?)
मदतगार † (?)
यशस्वी सहायक † (?)
शब्दकूटज्ञ †
सल्लागार † (?)

१४-४ मनोरंजन–खेळ (जादू)
जादूचे मासिक
जादू मंत्र-तंत्र भूतपिशाचादि निर्णय

पुष्पगुच्छ (१) (+ बुद्धिबळ)
सुहृन्मित्र †
हिंदी जादुगार †

१४-५ मनोरंजन-चित्तथरारक वाङ्मय

माणिक

१४-६ मनोरंजन-नाटकनाट्य

ऐतिहासिक नाटकमाला
ऐतिहासिक नाट्यकथावलि
जगमित्र
नाटकी
नाट्यकथामाला
नाट्यकथार्णव
नाट्यमाला
रंगभूमि (१)
रंगभूमि (२)
लोकनाट्य (लोकनाट्य)
संगीत नाट्यमालिका †

१४-७ मनोरंजन-विनोद (व्यंग्यचित्रे)

आनंद ल्हरी (३) †
उल्हास
भूत (२) †
मुंबईपंच
विनोद †
विनोदी मित्र
सिन्धु दीप
हास्यकौतुकसंग्रह
हास्यविनोद

१५. वर्गीय

उत्कर्ष (बहुजनसमाज)
घरमालक संघ पत्रिका †
दुमाल्दार
राष्ट्रोदय (२) † (बहुजनसमाज)
सुबोधमाला (बहुजनसमाज)
क्षत्रिय (१) (बहुजनसमाज)

१६. वैद्यक

आयुर्मीमांसा
आयुर्विद्या
आयुर्वेद
आयुर्वेदचिकित्सक
आयुर्वेदपत्रिका †
आयुर्वेदरहस्य
आयुर्वेदिक आरोग्यमार्ग †
आराम (वैद्यशास्त्र)
आरोग्यमंदिर
आर्यभिषक्
आर्यवैद्य
आर्यवैद्यकादर्श
आर्य संजीवन † (आर्य व पाश्चिमात्य)
औषधी युग † (वनस्पती)
चरकसंहिता (ग्रंथ)
चिकित्सक
चिकित्सा
धन्वंतरि (१)
धन्वंतरि (२)
पुरातन वैद्यक ग्रंथसंग्रह † (ग्रंथ)
भिषग्विलास
भैषजरत्नमाला
राजवैद्य
वैद्यक
वैद्यक पूना पंच
वैद्यक मात्रिकार्णव †
वैद्यक संग्रह †
वैद्यमित्र
संघ वृत्त (आयुर्वेदसेवासंघ)
संजीवनी प्रकाश (१)
सत्यबोधिनी (अर्वाचीन वैद्यक)

१७. व्यवसाय

१७-१ व्यवसाय-कीर्तन

कीर्तन (१)
कीर्तन (२) (आख्यान)
चैतन्य
नारद
सच्चिदानंद
हरिदास (२)

१७-२ व्यवसाय-चित्रपट

कलाकार †

कलावर्तमान †
चलित सृष्टि
चित्रपट
चित्ररेखा
बोल्पट

१७–३ व्यवसाय–छायालेखन
छायालेखन

१७–४ व्यवसाय–जादू
जादूचे मासिक
हिंदी जादुगार †

१७–५ व्यवसाय–पोलिस
बॉंबे पोलिस †

१७–६ व्यवसाय–मुद्रण
मुद्रण प्रकाश
मुद्रण सेवक

१७–७ व्यवसाय–मोटर
मोटर †

१७–८ व्यवसाय–वकील
वकिलांचा साथी

१७–९ व्यवसाय–विमा
देशी विमा †
धनार्जन
भद्रायु
विमा आणि व्यापार
विमा जगत्
सह्याद्रि विमाजगत् †

१७–१० व्यवसाय–वीणकर
स्वकुल-साळी विजय

१७–११ व्यवसाय–शिंपी
कला-संग्रह
झारापकर (!)
व्यापारी शिंपी
शिवणकला

१७–१२ व्यवसाय–सागरी
दर्याबर्दी
दर्यासारंग

१७–१३ व्यवसाय–हॉस्पिटल असिस्टंट
हॉस्पिटल असिस्टंट †

१८. शास्त्र-विज्ञान

• नाविन्य †
शास्त्र व कला
शास्त्रीय जगत्
सिद्धपदार्थशास्त्र
सृष्टिज्ञान (१)
सृष्टिज्ञान (२)

१९. शिक्षण

१९–० शिक्षण (साधारण)
अध्यापक व परीक्षक (संस्कृत भाषा)
कलाशिक्षण (कला)
कुटुंबशिक्षक
टेक्निकल एज्युकेशन किंवा धंदे-शिक्षण † (तांत्रिक, धंदे)
नवे अध्यापन
नागर शिक्षक (!)
प्रकाश (२) (समाजशिक्षण)
मालाकार
राजहंस (१) (व्यावहारिक)
लोकशिक्षण (१) (राष्ट्रीय)
लोकशिक्षण (२)
विद्याप्रसार (२) †
विनय
शिक्षक (बहुजनसमाज)
समीक्षक (१)
संस्कृत शिक्षक (संस्कृत)
सेवक (१)
सेवक (२) † (!)
स्त्रीशिक्षणचंद्रिका (स्त्री)
हुन्नरशिक्षण आणि कलापाठ (कला)

१९–१ शिक्षण–प्रशाला
अध्यापन (१)
अध्यापन (२)
एल्फिन्स्टन स्कूल पेपर
शिक्षण मार्ग दर्शन

१९–२ शिक्षण–प्राथमिक
अध्यापन (१)
अध्यापन (२)

अमरलेखा
कुमारबय (उगवत्या आशाचे)
गुरुजी †
जीवन शिक्षण †
नवा शिक्षक (ग्रामीण)
पुणे पाठशालापत्रक
प्राथमिक शिक्षक
प्राथमिक शिक्षण
बालक मंदिर (बाल)
बालोन्नति † (बाल)
बाळशिक्षक † (बाल)
मराठी शालापत्रक (१)
मराठी शालापत्रक (२)
मराठी शिक्षक
वर्धा शिक्षण (वर्धा)
वऱ्हाड शाळा-पत्रक
शारदामंदिर अथवा निजामशाला-पत्रक
शाला-मंदिर
शाला-वृत्त
शिक्षक मित्र (१)
शिक्षण
शिक्षण-पत्रिका (शिशु, मॉंटेसरी)
सेवक (२) (नई तालीम वर्धा)

१९–३ शिक्षण-प्रौढ : साक्षरताप्रसार
आमचे गाव †
खिस्ती जीवन प्रकाश †
ग्रामशिक्षक
मन्वंतर
साक्षरता दीप †
सोबती

१९–४ शिक्षण–बालवीर
छत्रपती स्काउट
बालवीर
भारत कुमार

१९–५ शिक्षण–महाविद्यालयीन
कालेज युग
टिळक महाविद्यालय

१९–६ शिक्षण–मुली
कन्याशिक्षक
बालिकादर्श
सुमित्र

१९–७ शिक्षण-विद्यार्थी
कुंजविहारी
गोमतक
जैनविद्यार्थी मंडळ त्रैमासिक
तरुण भारत (संघटना)
बालिकादर्श
विकास (२) †
विचारदर्पण †
विद्यार्थि जीवन
विद्यार्थी (२)
विवेक †
सचित्र विवेक †

१९–८ शिक्षण–शिक्षक
इलाखाशिक्षक (संघटना)
टीचर † (?)
नागर शिक्षक (?)
विदर्भ शिक्षक
शिक्षक मित्र (२) †
शिक्षकाचा कैवारी (प्राथमिक शिक्षक)
शिक्षकांचे विचार (व्यवसाय)
संदेश (?)

२०. शेती-गोरक्षण-ग्रामोद्धार

२०–१ गोरक्षण
गोधन
गोरक्षण †
गोरक्षा †
गोसेवक †
गोवर्धन
गोवर्धनमाला
संजय (१)

२०–२ ग्रामोद्धार
गावकी † (?)
ग्रामणी अर्थात खेड्यातील पुढारी
ग्रामराज्य
ग्रामसेवक (१)
ग्रामसेवक (२) †
ग्रामसेवक अथवा हल्लिय आळु

ग्राम सेवा वृत्त
ग्रामोद्धार †
भोळा शेतकरी
रयत
शेतकरी (२)
शेतकरी मित्र
शेतकी आणि शेतकरी
संजय (१)
स्वावलम्बन

२०-३ शेती
आपली शेती
किरसानी व परस्पर साहाय्यकारी समाचार
किरसानी समाचार
कुणबी
कुणबी उदय † (?)
कृषिकर्मप्रकाश
कृषिकारक † (?)
कृषिवल हितैषी † (?)
कोंकण शेतीसमाचार
गावकरी (खेडे राहणी)
चतुष्पाद आणि कृषिकर्म
चित्रमय कृषीवल
भोळा शेतकरी
महाराष्ट्र कृषीवल
विदर्भाचा शेतकरी
शास्त्रीय जगत्
शिवाजी विजय
शेत, शेतकी आणि शेतकरी †
शेतकरी (१)
शेतकरी (२)
शेतकरी मित्र
शेतकरी समाचार
शेतकी †
शेतकी आणि शेतकरी
शेतकीविषयी त्रिमाही पुस्तक
शेतकी सुधारणा
संजय (१)
सत्यप्रकाश (१) (वाचनाची गोडी)
सहकारी विदर्भ

२१. श्रमिक

आशा (संकीर्ण वाङ्मय)
एम्प्रेस मिल्स् कामगार पत्रिका †
कामगार † (श्रमिक कल्याण ?)
कामगार उदय † (कल्याण)
कामगार समाचार † (मालक सलोखा, मुले)
गिरणी समाचार
दीनमित्र (शेतकरी कामकरी)
दूत पत्रिका (पोस्ट खाते)
नवे जग (२) (कम्युनिस्ट)
पांचजन्य (शेतकरी कामकरी)
पूजा
पोस्ट ऑफिस † (पोस्टल यूनिअन)
मजूर
म्युनिसिपल कामगार † (?)
रेल्वे कामगार †
रेल्वे मजदूर †
श्रमिक महिला
समाजसेवक (१)
सेवती
हॉस्पिटल असिस्टंट †

२२. संकलन

अभिप्राय संग्राहक
जादू (जाहिराती)
जाहीर भारत (जाहिराती)
नवनीत † (संकीर्ण ?)
महाद्वार (संकीर्ण)
महाराष्ट्र विचारदर्शन (संकीर्ण)
मासिकवृत्तमाला अथवा विविधविषय-सुधा (वाङ्मय व वृत्त)
संघटित महाराष्ट्र (उद्योग व्यापार)
साहित्यसंग्रह (संकीर्ण)
ज्ञानदर्शन (पाश्चात्य ज्ञान)

२३. संकीर्ण (संमिश्र)

२३-० संकीर्ण (साधारण)
आर्यमित्र (१) (मासापुढी)
आर्यविज्ञान (आर्यसंस्कृति)

उज्ज्वल (राष्ट्रभाषा हिंदी)
उषा (१) (वेदपुराणे)
जीवदया † (पशुदया)
देवनागर † (लिपी प्रचार)
नवमत † (!)
नवे गोय (कोंकणी)
नाटक † (नाट्यनाटक)
नाट्यकला (१) (नाट्यनाटक)
नाट्यकला (२) † (नाट्यनाटक)
पुराणमतवादी (संस्कृति)
प्रफुल्लता (!)
भागवतधर्म (संस्कृति)
राष्ट्रधर्म (संस्कृत लेख एक)
विद्याविनोद (पुराणसार)
विवेकवादी † (प्रचलित विषय)
शास्त्रीय जगत् (शास्त्रीय)
सजय (२) † (संस्कृति)
स्वाध्याय (१) (धर्म)

२३-१ संकीर्ण-अध्यात्मनीति

आत्मोन्नति (१)
आत्मोन्नति (२)
दिव्यजीवन
रामदासी
विश्वप्रेम (परमार्थ)
सत्स्व
संजीवन (४)
संत प्रभा
सद्बोधामृत
साधना
स्वाध्याय (२)

२३-२ संकीर्ण-ग्रंथविशेष

दासबोध (दासबोध)
पाचजन्य (भगवद्गीता)
भगवद्गीता (१) (भगवद्गीता)
भगवद्गीता (२) (भगवद्गीता)
ज्ञानदेवी मासिक (ज्ञानेश्वरी)

२३-३ संकीर्ण-नवमतवाद

अलंकार
प्रकाश (१) (नवमतवादविरोध)
प्रबोधन (१)
प्रबोधन (२)
मस्ती (पुरोगामी)

२३-४ संकीर्ण-निबंध

उपयुक्त निबंधसंग्रह
निबंधचंद्रिका
निबंधमाला
निबंधसार
मनोरंजन आणि निबंधचंद्रिका

२३-५ संकीर्ण-नीतिबोध

कर्मयोगी †
नीत्युपदेशक
सन्मति
सद्विचार †
सन्मार्गप्रकाश †
सार्वजनिक
सुधाकर
सुविचारसमागम
श्री सद्बोध चिंतामणी
हरिदास (१)
ज्ञानमंदिर

२३-६ संकीर्ण-राजकीय

अरविंद
ई. इं. अ. सभेचे मराठी मासिक पुस्तक (भाषांतरित)
कर्तव्यजागृति (१)
कर्मयोगी (१)
गोसेवक †
नवे जग (१)
नवे जग (२) (कम्युनिस्ट)
पुणे सार्वजनिक सभेचे मासिक पुस्तक
प्रदीप (महात्मा गांधी, जयप्रकाश व सानेगुरुजी याचे विचार)
भगवा झेंडा
भारत-सेवक (२)
महाराष्ट्रप्रगती
मुस्लिम †
मेसेज †
राष्ट्र भक्त (राष्ट्रसभा)
राष्ट्रगुरु
विक्रम

विवेकवादी † (प्रचलित विषय)
विशाल भारत † (प्रचलित प्रश्न)
विश्ववृत्त
साष्टी समाचार †
स्वधर्म (१) (हिंदुसभा)

२३–७ संकीर्ण–राष्ट्रीय

आत्मोद्धार (१)
तरुण भारत
पुरुषार्थ
पैसाफंड (१)
प्रमोद
राष्ट्रधर्म
राष्ट्रबोध
राष्ट्रोदय (१)
लोकमान्य (राष्ट्रीयसभा)
लोकशिक्षण (१)
वाग्विलास (१)
शिवाजी † (मराठे)
सद्धर्मदीप (३)
सधिकाल (१)
समालोचक
सुषमा (पुरोगामी)

२३–८ संकीर्ण–वाङ्मय

अरुण
अरुणमाला (बाललेखकाचे लेख)
आनदलहरी (२) †
आमचे गोवे † (१)
आर्यविज्ञान (आर्यसंस्कृति)
आर्यहितेच्छु †
आर्यावर्त
उज्ज्वल
उदय (१)
उपयुक्त मासिक सग्रह
उष काल
उष काल्माला
उषा (२)
कलादर्श
कला विकास
कादबरी सग्रह (स्वदेशाभिमानी)
काव्यनाटकादर्श
काव्यारविंद †
कुजविहारी
खानदेशमित्र
ख्रिस्ती नागरिक (२) †
गुरुपुष्य
ज्योति
ज्योतिप्रकाश
ज्वाला
झारापत्र
तरुण मित्र
तिमिरहरण
त्रिविक्रम (१), (२) †
दत्तप्रासादिक आनदवल्लरीमित्र मासिक †
दीपज्योत
ध्रुव
नवे मन्वन्तर
नादनिनाद
नानालहरी
निर्झर
निशा
नीरजोल्लास
पारिजात
पालवी
पुष्पाजलि †
पूर्णानद
पूर्णेंदु
प्रतिभा (१) (वाङ्मयीन चळवळी)
प्रभात (२)
प्रभात (३)
प्रभु-सेवक
प्राविण्य
बालबोध (१)
बालबोध (२)
बालसुमित्र
बालाकुर
भरारी
भारत मित्र (१)
भारतलक्ष्मी (अर्थव्यवहार)
भारतवृत्त †

भारती (१)
भारती (२)
भालचंद्र
मकरन्द (२)
मति-विकास
मन्दार (१)
मनमोहन (१)
मनमोहन (२)
मराठा (२)
मराठा मित्र (१)
मराठा-मित्र (२)
महा राष्ट्र
महाराष्ट्र कोकिल (१)
महाराष्ट्र कोकिल (२)
महाराष्ट्र परिचय
महाराष्ट्र रिव्ह्यू † (?)
महाराष्ट्र-विस्तार
मालवण पत्रिका †
मालाकार
मित्रोदय
यादव पत्रिका
युगान्तर
रत्नप्रभा
रसिक भालचद्र
राजहंस (२)
रेखा
लोकमित्र (१)
वाग्विलास (२)
वाग्देवी † (?)
वाङ्मय
विकास (३) †
विजय (१)
विजय (२) ~
विद्याप्रसार (१)
विद्याप्रसार (२) †
विद्याभूषण
विद्याविनोद
विद्याविनोदमाला
विद्याविलास
विद्याविहारी
विद्यासेवक (१)
विद्यासेवक (२)
विबुधप्रिया
विविध
विविधविषयतरंगिणी
विशाल भारत †
विश्रांति (१)
विश्ववृत्त
विश्व रहस्य
विश्वविहार
विश्वास
विसावें शतक †
विहार
वैद्ययुवक
शांतिदूत †
शारदा विलास
शिवाजी विजय
श्रीनिवास
संकल्प
संजय (२) †
संजीवन (५) †
संजीवनी (२)
संत प्रभा
सत्यवादी †
सदाचार (१)
सदाचार (२)
सन्देश
संध्या †
सन्मति
समाजपत्रिका †
सरस्वती प्रकाश
सविता
सारथी (१)
सुवर्णमाला (१)
सुविचार समागम
सुशील
सुहृमित्र †
सूर्यकांत
स्वयंसेवक
हास्यविनोद

हितचिंतक (१)
हिंद (आवडले पाहिजे ते वाङ्मय)
क्षितिज (?)
ज्ञानविलास
ज्ञानाकर
ज्ञानादर्श
ज्ञानोदय

२३-९ संकीर्ण-विषय
आराम
आर्यबंधु
आर्यमित्र (२)
उपयुक्त ज्ञानसार
कलाप्रसार
खरा प्रकार
ग्रंथ रत्नाकर
चंद्रकला
जनसेवा
तरुणास उपदेश
पुरुषार्थ
पुष्प गुच्छ (१)
भाग्येश विजय
भाग्योदय (२)
भारत धर्म (१)
भारत धर्म (२)
भारत मित्र (२)
भारत विजय
राष्ट्रोदय (२) †
व्यवहारदर्पण
शास्त्रीय जगत् (शास्त्रीय ?)
सत्संग
सद्धर्मदीप (१)
सद्धर्मदीप (२)
समुद्र (सागरी)
सर्वदमन
सारथी (२)
सिद्धान्त हृदय
सुबोध
सुविचारमाला
सुज्ञानामृत
सृष्टिज्ञान (१)
सेवा
ज्ञानदर्पण
ज्ञानदीप
ज्ञानमंदिर
ज्ञानमित्र
ज्ञानविस्तार
ज्ञानसंग्रह (१)
ज्ञानसंग्रह (२)
ज्ञानसंग्रह मासिक

२३-१० संकीर्ण-व्यक्तिविचार
ख्रिस्ती (१) (रे. नारायण वामन टिळक)
ग्राम सेवा वृत्त (पूज्य विनोबाजी भावे)
धर्मचक्र (महात्मा गांधी, नैतिक शिक्षण)
महात्मा (महात्मा गांधी)
महाराष्ट्र धर्म (विनोबा भावे)
शांतिनिकेतन † (रवींद्रनाथ टागोर)
ज्ञानेश्वर (ज्ञानेश्वर)

२३-११ संकीर्ण-संतवाङ्मय
प्रेमबोध
सन्त संदेश
संतांचे बोल
संतमणिमाला कविता संग्रह
समर्थ रामदास
साई वाक्सुधा (संतचरित्रे)

२३-१२ संकीर्ण-साहित्यकलासंस्कृति
अभिरुचि
इंद्रधनुष्य
उन्मेष
केरळकोकिळ (१)
केरळकोकिळ (२)
केरळकोकिळ आणि नवे मन्वंतर
ग्रंथमाला
चंद्रिका (३)
चित्रमयजगत्
ज्योत्स्ना
नवभारत
नवयुग
निबंधचंद्रिका

रेखा
संगीत-कला-विहार
संगीतदर्पण
संगीतनीमांसक
संगीत-सुधा
संगीतामृतप्रवाह †

२५. संग्रह-प्रकाशन

[सार्थ = मूळ व अर्थ; अर्थ = केवळ भाषांतर]

अंकुश (१) (गणेशतत्वग्रंथ)
अखंड समाधान (श्रीपद्मनाभतीर्थ पद्यग्रंथ)
अभिप्राय-संग्राहक (वाङ्मयसूची)
[अज्ञात नावाचे] † (स्तोत्रे)
आचार्यकुल (वेदान्तपरिभाषार्थ, वेदान्तशब्दकोश)
आध्यात्मिक ज्ञानरत्नावली (भगवद्गीता : भिन्नमतवाद)
आयुर्वेद (प्राचीन आयुर्वेदग्रंथ अर्थ)
आरोग्य (२) (भावप्रकाश)
आर्यधर्मदर्पण (सार्थ महाभारत, योगवासिष्ठ, पाराशरमाधव)
आर्यधर्मदीपक (न्यायालयीन शास्त्रार्थग्रंथ)
आर्यधर्मरहस्य (शांकरभाष्य सार्थ)
आर्यभिषक् (वैद्यकग्रंथ)
आर्यमित्र (१) ('अलंकार विकास' संस्कृत गद्य-पद्य सटीक)
उपनिषत् प्रकाश (उपनिषदे सार्थ)
उपनिषदर्थदर्शन (उपनिषदे सार्थ)
ऋग्वेदाचे मराठी भाषांतर
एकनाथी भागवत (एकादश स्कंध)
कथाकल्पतरु † (कथाकल्पतरू !)
कलावतीसत्यबृहत्कोश (कोश)
कविता-संग्रह † (सीताराम महाराज)
कादंबरीकल्प (रेनॉल्ड्सच्या कादंबऱ्या भाषांतर)
काव्यनाटकादर्श (संस्कृत काव्यनाटके सार्थ)
काव्यसंग्रह (प्राचीन मराठी काव्य)
काव्यार्थदीपिका (संस्कृत काव्ये सार्थ)
काव्यार्थप्रकाश (१) (महाभारत सार्थ व सटीक)
काव्यार्थप्रकाश (२) (संस्कृत काव्ये सार्थ)
काव्यार्थप्रदीप (संस्कृत पंचमहाकाव्ये सार्थ)
काव्येतिहास संग्रह (जुने मराठी व संस्कृत ग्रंथ)
काव्येंदुशेखर (प्राचीन मराठी कविता)
कुमारसंभव (कुमारसंभव सार्थ)
कौमुदीमहोत्साहः ('सिद्धान्तकौमुदी' सार्थ)
गीतारहस्यप्रकाश (भगवद्गीता सार्थ व सटीक)
ग्रंथमाला (भाषांतरित व स्वतंत्र ग्रंथ)
(सार्थ) चरक संहिता (चरकसंहिता सार्थ)
चिदानंदलहरी (भगवद्गीतेवरील रंगनाथ स्वामीकृत प्राकृत टीका)
जगद्धितेच्छु (अष्टादश पुराणे)
ज्योतिर्विद्याभूषण (ज्योतिषशास्त्रग्रंथ सार्थ)
तत्वप्रकाशक (वेदादिसार)
दासबोध (विवरणादि दासबोध)
धन्वंतरी (१) (सुश्रुत सार्थ)
नामदेवसेवक (२) (नामदेव)
पंडित † (संस्कृतग्रंथादि !)
पद्मनाभाचा कवितासंग्रह (मुंडकोपनिषद्भावार्थप्रकाशिका)
पुराणप्रकाश (महाभारत व पुराणे अर्थ)
पुराणादर्श (पुराणे सार्थ)
पुराणार्थप्रकाश (पुराणे सार्थ)
पुरातन वैद्यक ग्रंथसंग्रह † (चरक पुनरावृत्ति)
प्रभात (१) (प्राचीन मराठी वाङ्मय)
बृहत्संहिता (सार्थ)
भगवद्गीता (१) (सार्थ व सटीक गीता व गीताभाष्य)

भागवतार्थदर्शन (सान्वय व सार्थ)
भारतकथासंग्रह (महाभारत अर्थ)
भारतवर्षीय वनौषधिसंग्रह (कोशग्रंथ, पुनरावृत्ति)
भारतसुधा † (भारतसार !)
भारतामृत † (भारतसार !)
भारतीय संगीत (संस्कृत ग्रंथ)
भाषांतर (ग्रंथांची भाषांतरे)
मध्वसिद्धांतसुधाकर (२) (ग्रन्थ)
मनुस्मृति (सार्थ)
मयूरकवि (समग्र मोरोपंत)
मराठी म्हणी रत्नकोश † (कोश)
मराठी श्रुतिबोध (वेद सार्थ)
महाभारत (सार्थ)
महाराष्ट्र-कवि (प्राचीन मराठी कविता)
महाराष्ट्र ग्रंथप्रमा (जुने प्राकृत ग्रंथ)
महाराष्ट्रसारस्वत (१) (प्राचीन साहित्य दासोपंतादींचे)
महाराष्ट्रीय सारस्वत व महाराष्ट्र कवि (प्राचीन संत कवि)
याज्ञवल्क्यस्मृति (सार्थ)
योगरहस्य (योगग्रंथ)
योगवासिष्ठ महारामायण (सार्थ)
योगिराज सोहिरोबानाथ (पारमार्थिक ग्रंथ जीर्णोद्धार)
रामकृष्ण-निवेतन (स्वामी विवेकानंद, रामकृष्ण परमहंस)
रामचरित्र † ('अध्यात्मरामायणार्थबोध' द्वितीयावृत्ती, अर्थ)
रामदास आणि रामदासी (समर्थ रामदास)
वामनी ग्रंथ (वामन पंडित)
वाल्मीकिरामकथामहोदय (वाल्मीकी रामायण सार्थ)
वाल्मीकीय रामायण (सार्थ)
विद्याविलास (राजतरंगिणी अर्थ, कथा सरित्सागर अर्थ)
विविध ग्रंथसंग्रह (१) † (२), (प्राचीन कथा व काव्य)

विश्वकर्मधर्मजीर्णोद्धार (प्राचीन धर्म ग्रंथ)
विश्वप्रेम (स्वामी श्री रामदास राम नगरकर)
विश्वब्रह्मवृत्त (शिल्पग्रंथ)
वीरशैव धर्मप्रकाश (तत्त्वोत्पत्ति सार्थ)
वेददर्शन † (शतपथ ब्राह्मण)
वेदांतसमूह † (वेदान्त)
वेदांतज्ञानप्रकाश (भागवतादि अर्थ)
वेदार्थयत्न (ऋग्वेद सार्थ)
वेदोक्त सद्धर्मविचार (समग्र विष्णुबुवा ब्रह्मचारी, नंतर श्रीमच्छंकराचार्य भाष्य सार्थ)
वैदिक कर्मयोग (उपनिषदे)
वैद्यक-संग्रह † (वैद्यक)
शिवतत्त्वप्रकाश ('शिवमहापुराण' सार्थ)
शिक्षकाचे विचार ('करणकौमुदी')
शैव ब्राह्मण ('शिवमहापुराण' सार्थ)
षड्दर्शनचिंतनिका (षड्दर्शने सार्थ)
संगीतमीमांसक (संस्कृत ग्रंथ)
संगीत सुधा (संगीतावर हस्तलिखितें)
संचरितमाला (संतचरित्रे)
संजीवन (४) (श्री अरविंद)
सन्मणिमाला-कवितासंग्रह (संतकाव्ये)
संन्यासी (पातंजल योगसूत्र अर्थ)
समर्थ रामदास (चरित्र व समग्रग्रंथ)
समाधान (परमार्थग्रंथ सार्थ)
सरलार्थबोधिनी गीता (गीतार्थ)
सर्वसंग्रह (१) (प्राकृत काव्ये)
सर्वसंग्रह (२) (प्राकृत काव्ये)
संशोधक (समग्र वि. का. राजवाडे)
संस्कृत ग्रंथार्थमाला (पुराण इतिहास-धर्मशास्त्रादींवरील ग्रंथांचे अर्थ)
साईलीला (शिर्डीचे साई महाराज)
साई वाक्सुधा (उपासनी महाराज)
सार्थ श्रीमद्भागवत †
सुवर्णमाला (२) (पौराणिक, ऐतिहासिक धार्मिक माहितीसह चित्रे)
सेवक (२) (विनोबाजी भावे)

स्वच्छंदानंदी गीतार्थदीपिका
('स्वच्छंदानंद'लिखित)
स्वधर्मसेवा (विष्णुरहस्यग्रंथ सार्थ)
स्वावलंबन (महात्मा गांधी)
हिंदुस्थानाचा अर्वाचीन कोश (कोश, ऐतिहासिक चरित्रे)
ज्ञानचंद्रोदय (प्राचीन मराठी स्फुट काव्ये)

२६. सभा-संस्था-मंडळ

आगळे हितबोध
आचार्य
आचार्य आणि वर्णाश्रमधर्म
आचार्यकुल
आदर्श (१)
आदर्श नागरिक
आयुर्मीमांसा
आयुर्विद्या
आयुर्वेदचिकित्सक
आरोग्यदीप
आरोग्यमंदिर
ईस्ट इंडिया असोसिएशन सभेचे मराठी मासिक पुस्तक
एल्फिन्स्टन स्कूल पेपर
कन्याशिक्षक
काव्यविकास
कादंबरी †
कामगार समाचार †
किर्लोस्कर
किर्लोस्कर खबर
कीर्तन (१)
कुमार (२)
कुमारवय
कोळी समाजसेवक
गोमंतक
गोरक्षण †
गोरक्षा †
गोवर्धनमाला
ग्रामणी अर्थात खेड्यातील पुढारी
ग्रामशिक्षक
ग्राम-सेवा वृत्त
घरमालक संघ पत्रिका †
चिकित्सक
चित्ताकर्षण
चैतन्य
छत्रपती स्काउट
जननी
जीवदया †
जीवन
जैन जागृती
जैनविद्यार्थी मंडळ त्रैमासिक
टिळक महाविद्यालय
तत्त्वज्ञान-मंदिर
तरुण सारस्वत
तुम्ही व आम्ही
त्रिविक्रम
त्रैमासिक समाचार
त्वष्टा
त्वष्टा-तरुण
त्वष्टा-वैभव
त्वष्टा-सेवक
दत्तप्रासादिक आनंदवल्लरीमित्र मासिक †
दलित-दीपक †
दलित सेवक
दिनकर
दिव्यजीवन
दूतपत्रिका
धंदेशिक्षण
धर्मकेसरी
धर्म-जागृति
धर्म-विचार
नवभारत
नवे जग (२) (कम्युनिस्ट पक्ष)
नारद
नीत्युपदेशक
पांचाळ
पुणे पाठशालापत्रक
पुणे सार्वजनिक सभेचे मासिक पुस्तक
पुरुषार्थ

पूना म्युनिसिपल गॅझेट †
पैसापट्टी
प्रकाश (४) †
प्रगति (१)
प्रगति आणि जिनविजय †
प्रभा किरण
प्रभु सेवक
प्राथमिक शिक्षक
प्रेमदर्शिका
बालक मंदिर
बालबोध (३)
बालसुमित्र
बृहन्महाराष्ट्र (१)
बृहन्महाराष्ट्र (२)
ब्रह्मविद्याप्रचररत्नमाला
भारत इतिहास संशोधक मंडळ
त्रैमासिक
भारतधर्म (१)
भारतधर्म (२)
भारतवर्ष
भारत विजय
भारतीय संगीत
भिषग्विलास
मजूर
मधमाशी
मधुमक्षिका (१), (२) †
मध्वसिद्धांतसुधाकर (१)
मध्वसिद्धांतसुधाकर (२)
मध्वसिद्धांतसुधाकर (३)
मनोरंजन आणि निबंधचंद्रिका
मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्सचे
मासिक वृत्त
मराठी ग्रंथ संग्राहक (१)
मराठी ग्रंथसंग्राहक (२)
मराठी शालापत्रक (१)
मराठी ज्ञानप्रसारक
महाराष्ट्र उत्कर्ष
महाराष्ट्र कवि
महाराष्ट्र कोकिल (२)
महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सचे
मासिक मुखपत्र (१), (२) †
महाराष्ट्र धर्म
महाराष्ट्र परिचय
महाराष्ट्र माध्यंदिन
महाराष्ट्र-विस्तार
महाराष्ट्र शारदा
महाराष्ट्र सारस्वत (२)
महाराष्ट्र सारस्वत (३)
महाराष्ट्र सारस्वत (४)
महाराष्ट्र-साहित्य-पत्रिका (१)
महाराष्ट्र-साहित्य पत्रिका (२)
महाराष्ट्रीय सारस्वत व महाराष्ट्र कवि
मातृसंघ
मानवी समता
मार्तंड (२)
मालवसाहित्य (१)
मालवसाहित्य (२)
मासिकवृत्तमाला अथवा विविध-
विषयसुधा
मासिक समाचार
माळी पुढारी
माळी-सेवक
मुद्रण प्रकाश
मेकॅनिकल एंजिनिअर
यादव पत्रिका
याज्ञवल्क्य
युगवाणी
रंगभूमि (१)
रंजनमाला †
रति
रम्यकथा (१)
रयत
रसिक विहार
रामदास आणि रामदासी
राष्ट्रभक्त
लायब्ररी मिसलेनी
लोकनाम्य
लोकमान्य
लोकशिक्षण (२)
लोकशिक्षण (३)

सुवार्ता †
सेवक (२)
सेवा
स्त्रियाची मैत्रीण
स्त्री
स्थानिक स्वराज्य
स्फूर्ति (२)
स्वावलंबन
हंस (२)
हिंद
हुन्नरोत्तेजक
हेटकरी
ज्ञानसेवक
ज्ञानबोधक †
ज्ञानमंदिर

२७. समाजसुधारणा

२७-० समाजसुधारणा (साधारण)
जीवनज्योति (सेवा महारोगी)
समाजबंधु †
समाज-सुधारक
समाजसेवक (१)
सद्धर्म (२) †
समाजादर्श (२) †
हरिदास (१)

२७-१ समाजसुधारणा–उद्योगउत्कर्ष-उत्साह
अलंकार
किर्लोस्कर
किर्लोस्कर खबर
महाराष्ट्र उत्कर्ष

२७-२ समाजसुधारणा–जागृति
उत्कर्ष (वैचारिक क्रांति, बहुजन-समाज)
उदय (२) (बहुजनहित)
कर्तव्यजागृति (२)
खरा प्रकार (पाश्चिमात्य सस्कार-विरोध)
गुल्नार गुलहौसी (नीतिविरोध)
चाल्ना (पुरोगामित्व)
देशसुधारणेच्छु
नवजीवन (१)
नवा मनु
नवा महाराष्ट्र
पचमजॉर्ज विजय
पैसापट्टी (आर्थिक, स्वदेशी)
पैसाफंड (१) (आर्थिक, स्वदेशी)
पैसाफंड (२) (आर्थिक, स्वदेशी)
प्रकाश (४) †
भगीरथ (व्यापक)
भागवतधर्म (दैवी संपत्ति)
भारत सेवक (१) (राष्ट्रैक्य)
भारतोदय (आर्थिक, स्वदेशी)
मंदिर (वैचारिक)
महाराष्ट्रवाग्विलास (राष्ट्रैक्य)
राष्ट्रोदय (२) † (बहुजनसमाज)
लोकसेवक (कॉंग्रेस)
विधायक (ग्रामोद्धार)
विश्ववाणी
व्यवहारदर्पण
सजीवन (३) (दारूबंदी)
सत्यशोधक (वैचारिक क्रांति)
सुबोधमाला (बहुजनसमाज)
क्षत्रिय (बहुजनसमाज)

२७-३ समाजसुधारणा–लोकजीवन
गोमंतक मराठा (वेश्यानिर्मूलन)
मराठा गायक मित्र (वारांगना)
वारांगना †
वारांगना मित्र
विवाह †

२७-४ समाजसुधारणा–संघटना
एकता
तरुण भारत (विद्यार्थी)
तुम्ही व आम्ही (लेखक)
नवे जग (१) (नवसमाज)
प्रदीप (समाजवाद)
बृहन्महाराष्ट्र (१)
बृहन्महाराष्ट्र (२)
बृहन्महाराष्ट्रीय
ब्राह्मण (१)

ब्राह्मण (२)
ब्राह्मण-ब्राह्मणेतर †
मानवी समता
रचना
संजीवन (१) (ब्राह्मण ब्राह्मणेतरपक्ष)
सत्यशोधक (सत्यशोधक मत)
सत्योदय (सत्यशोधक मत)

२८. सरकारी प्रकाशने

किरसानी व परस्पर साहाय्यकारी समाचार (मध्यप्रदेश)
किरसानी समाचार (मध्यप्रदेश)
कोल्हापूर समाचार (कोल्हापूर संस्थान)
गुरुजी † (अकोला)
जीवन शिक्षण † (पुणे)
प्रकाश (२) (मध्यप्रांत)
लोकराज्य † (महाराष्ट्र)
वऱ्हाड-शाळा-पत्रक (वऱ्हाड)
शारदामंदिर अथवा निजामशालापत्रक (निजाम संस्थान)
शेतकरी (२) (मुंबई)
शेतकरी-समाचार (मध्यप्रांत)
संजीवन (३) (मुंबई)
सेवक (१) (विदर्भ)
हैद्राबाद समाचार (हैद्राबाद)

२९. सहकार-स्थानिकस्वराज्य

२९–१ सहकार

किरसानी व परस्पर साहाय्यकारी समाचार
शेतकरी मित्र
शेतकरी आणि शेतकारी
संजय (१)
सहकारी † (!)
सहकारी जगत्
सहकारी-मित्र
सहकारी विदर्भ

२९–२ स्थानिक स्वराज्य

स्थानिक स्वराज्य
वरी जनपदसमाचारिका †

३०. स्त्री

अबलामित्र (१)
अबलामित्र (२) (पतिव्रता)
अबलामित्र (३)
अबलारक्षण (अनाथ)
आर्य-गृहिणी
आर्य भगिनी (१)
आर्यभगिनी (२)
आर्यवनिता †
कामिनी प्रकाश † (!)
गृहलक्ष्मी
गृहिणी
गृहिणी-रत्न-माला
जैन महाराष्ट्र महिला (जैन)
नवी गृहलक्ष्मी
प्राचीप्रभा
भगिनी (१)
भगिनी (२)
भगिनी समाचार
मनोरमा
महाराष्ट्र महिला
महिला
मातृसंघ
माधुरी (२)
मासिक मनोरंजन
वनिता विश्राम
वनिता-विश्व
वीरपत्नी †
श्रमिक महिला (श्रमिक)
श्रीमती † (!)
संजीवनी (!)
संजीवनी (२)
सरस्वती
साध्वी
सारिका
सीमंतिनी
सुंदरी †
सुबोधिनी † (!)
सुनिता (सुनी)

सुवर्णमाला (१)
सौभाग्यसमार
स्त्रियांची मैत्रीण
स्त्री
स्त्रीभूषण
स्त्रीशिक्षणचंद्रिका
स्त्री सद्बोध चिंतामणी
स्त्री सौंदर्य लतिका
स्त्रीज्ञान प्रदीप
स्वदेश भगिनी

३१. स्मारक-गौरव

अरविंद (लो. टिळक)
आर्यभिषक् (पदे शास्त्रीद्वय)
धर्ममार्तंड † (माऊशास्त्री लेले)
नामदेववृत्त † (लो. टिळक)
भाग्येशविजय (निजामसरकार ज्युबिली)
मराठा मित्र (२) (वानखेडे देशमुख)
वैदिकधर्म (प्रवर्तक मारोडे)
सुधारक (पितामह का. स. केतकर)
सुवर्णमाला (१) (तारमास्तरांचा संप)

३२. हिंदितर-धर्म बंधु

३२ – १ इस्त्रायल

इसराएल
इसराएल ज्ञातीसंबंधी प्रासंगिक विचारांची माला (१) †
इसराएली धर्मदीप †
इस्त्रायल मित्र
इस्त्रायली ज्ञानसंग्रह
मक्बी †
मबास्सेर †
सत्यप्रकाश (२) †
स्त्री सौंदर्य लतिका

३२ – २ इस्लाम

इस्लामधर्म (हिंदु मुसलमान ऐक्य)
इस्लाम प्रकाश आणि मुस्लिम महाराष्ट्र (अस्सल भूमिका)
इस्लाम-विजय (द. महाराष्ट्र)

३२ – ३ ख्रिस्ती

अंकुश (२) †
अंमलदार (१)
अंमलदार (२) †
आमचा बालमित्र †
आवेश †
उदयप्रभा †
ऐक्यप्रदर्शकपत्र
कॅथॉलिक इंडिया †
कुटुंबमित्र (१), (२) †
ख्रिस्ताश्रम †
ख्रिस्ती (१) †
ख्रिस्ती (२) †
ख्रिस्ती जीवन प्रकाश †
ख्रिस्ती नागरिक (१), (३) †
ख्रिस्ती नागरिक (२) †
ख्रिस्ती लोकांचा कैवारी †
ख्रिस्ती हितचिंतक †
तरुण शिपाई † (मुक्तिफौज)
तरुणांचा ख्रिस्ती आवेश
दलित दीपक †
दिव्यप्रकाश †
दीपक
धर्मदीपिका (१), (२) †
नवा शिक्षक
नाशिक धर्मप्रान्त
(ख्रिस्ती) निरीक्षक
निरोप्या
पवित्रनाम
प्रकाशक †
प्रगति (३)
प्रभोदय
प्रेमदर्शिका
बालबोध-मेवा (+ पाहा ' ज्ञानोदय ' विशेष माहिती)
बालशिक्षक †
मध्यमार्गी
मातृसेवा
माया †
मेथॉडिस्ट संदेश †

(दि) मेसेंज †
राजमार्ग (१) †
विवेचक †
शांतिदूत †
शुभवर्तमानदर्शक व चर्चसंबंधी नानाविषसंग्रह
शोध आणि बोध
सच्छास्त्रप्रदीपक †
सत्यदीपिका (१)
सत्यदीपिका (२)
सत्यवाणी
सत्यवादी †
सन्मित्र †
समाज सेवक (३)
समाजादर्श (१)
सिंहनाद † (मुक्तिफौज)
सुवार्ता †
सुवृत्तप्रसार †
स्त्रियांची मैत्रीण
ज्ञानोदय

३३. हुन्नर-शिल्प-कला

इंजनियरिंगचे कामाविषयी
इंजिनिअरिंग विषयावर (शिल्पविद्ये वर) मासिक पुस्तक
उपयुक्त ज्ञानसार
कला (१)
कलाकार † (चित्रपट)
कलाकौशल्यबृहत्कोश
कलादर्श
कलाप्रसार
कलाशिक्षण
कारागीर
कारागीर लोकांचे कामाविषयी
कुमावत क्षत्रिय मित्र आणि शिल्पकलादर्श
चंद्रकला
चित्रदर्शन (चित्रकला)
ज्योतिर्विलासप्रसारक (कलाकौशल्य)
धंदेशिक्षक (१)
धंदेशिक्षक (२)
पुष्पगुच्छ (१)
पूर्णेन्दुशेखर †
बागेचाति †
मेकॅनिकल एंजिनिअर
विद्याकल्पतरु
विद्यामाला
विद्याविलास
विविधकलाप्रकाश
विविधकलाविस्तार †
विश्वब्रह्मवृत्त (शिल्पशास्त्र)
विश्वविज्ञान
शास्त्र व कला †
शिल्पकलाविज्ञान
शिल्पकलासंग्रह
सुवर्ण
सुवर्णमाला (२)
हुन्नरकलादर्श
हुन्नरशिक्षण आणि कलापाठ
हुन्नरसंग्रह (१)
हुन्नरसंग्रह (२)
हुन्नरोत्तेजक
हौशी कारागीर †
ज्ञानमित्र

३४. ज्ञाति-समाज

आगळे हितेच्छु (आगळे समाज)
आदर्श (२) (सोमवंशीय क्षत्रिय कासार)
आदर्श नाभिक (नाभिक समाज)
आदर्श वैश्य (वैश्य समाज)
आद्यगौड ब्राह्मण (कुडाळदेशकर)
आर्यक्षत्रिय
उद्धार (१) (पाठारे क्षत्रिय)
कान्वविकास (कण्वशाखीय ब्राह्मण)
कायस्थमित्र
कायस्थ सेवक †
कासार (१)
कासार (२)
कासारपर्व †

कासारसंदेश
कुणबी उदय †
कुमावत-क्षत्रिय मित्र आणि
शिल्पकलादर्पण
कोळी समाजसेवक
कोष्टी ज्ञानोदय
' गुरव ' शैवसमाचार †
गोमतक मराठा
गौड ब्राह्मण
गौड सारस्वत ब्राह्मण ज्ञातिवृत्त
चित्पावन
छत्रपति (मराठा व मागासलेले वर्ग)
जिनविजय (जैन)
जैन-जागृति
जैन-ज्योति †
जैन धर्म प्रकाश †
जैनबंधु
जैनबोधक
जैन महाराष्ट्र महिला
जैन विद्यार्थी मंडळ त्रैमासिक
जैनेतिहाससार
जैनोन्नति
तरुण भंडारी †
तरुण सारस्वत
तेलगू मित्र (१)
तेलगू मित्र (२) †
तेलगू समाचार (आंध्र चळवळ)
त्रैमासिक समाचार (देशस्थ ऋग्वेदी
ब्राह्मण)
त्वष्टा (त्वष्टा कासार)
त्वष्टा कासार †
त्वष्टा तरुण
त्वष्टा वैभव
त्वष्टा सेवक
दर्यासारंग (दर्यावर्दी पेशा)
देवर्षिप्रकाश (देवरुखे ब्राह्मण)
देवांग † (वीणकर समाज)
देवी अहिल्या (धनगर समाज)
दैवज्ञ प्रबोधिनी (सोनार समाज)
दैवज्ञ-मासिक
दैवज्ञ-समाचार †
नवी प्रगति (तेली समाज)
नापितोदय (नापित समाज)
नामिक-समाचार
नामिकोदय
नामदेव (१), (२) †
नामदेववृत्त †
नामदेव वैभव †
नामदेवसेवक (१)
नामदेवसेवक (२)
नूतन शैव (गुरव)
पंचालमय प्रबोधिनी † (पंचाल ?)
पद्मशाली † (पद्मशाली ?)
पांचाल
पांचाल-मय-प्रबोधिनी † (?)
पाठारे क्षत्रिय पत्रिका †
पुष्पांजलि † (नामदेव समाज)
प्रगति (१) (चरक मैत्रायणी ब्राह्मण
समाज)
प्रगति (२) (तेली समाज)
प्रगति आणि जिनविजय (१) †
प्रगति आणि जिनविजय (२) †
प्रबोध † (शिंपी समाज)
प्रभुतरुण (१) †
प्रभुतरुण (२) †
प्रभुप्रताप †
प्रभु प्रभात
प्रभु मासिक (पाताणे प्रभु)
प्रभु सेवक
बारई सन्मित्र बंधू † (बारई समाज)
ब्राह्मण (१)
ब्राह्मण (२)
भंडारी
भंडारी दीपक
भंडारी मित्र
भंडारी विजय
भंडारी वैभव
भंडारी हितवादी
भंडारी-हितेच्छु
भंडारी विहारी

सारस्वत (२) (गौडसारस्वत ब्राह्मण)
सारस्वत (३) †
सार्व-धर्म (सैतवाळ जैन)
सांवतामाळी
सुवर्णकार जगत्
सैतवाळ जागृति
स्फूर्ति (२) (सोमवंशीय क्षत्रिय कासार)
स्वकुळ-साळी विजय (वीणकर)
हुमड बंधु † (जैन)
हेटकरी (हेटकरी मंडारी)
क्षत्रिय (१)
क्षत्रिय (२)
क्षत्रिय माळी-सैनी मित्र
क्षत्रिय रामोशी
क्षत्रिय-संजीवनी
क्षात्रतेज (सूर्यवंशी क्षत्रिय)
क्षात्रदूत (पाठारे क्षत्रिय)
क्षात्रवृत्त (पाठारे क्षत्रिय)
क्षात्रसेवक (सोमवंशी क्षत्रिय)
ज्ञानेश्वर (माध्यंदिन ब्राह्मण)

३५. अज्ञात विषयांची

आनद-मंजरी †
आनद रामायण †
आर्य †
आव्हान †
कलहंस †
कलाप्रवर्तक †
कालमित्र †
किस्मत †
ग्रंथप्रभा †
घाट समाचार †
चंद्रिका (४) †
चंद्रिका (५) †
चिंतामणी †
जागृति †
तरुण हिंदु †
दैवी जीवन †
नटेश्वर †
निगमागमचंद्रिका †
निर्णय †
पंडिताश्रम †
पंदरीमित्र †
पाशुपत †
पुष्पराग †
प्रकाश (३) †
प्रणवीर †
प्रणाम †
प्रभावना †
प्रसाधन †
बोध †
भाग्यश्री †
भारतभूषण †
भारतीय प्रवासी †
मनोविहार †
योगमाला †
रत्नमाला †
रत्नाकर (२) †
राष्ट्रसेवा †
विचारी †
विद्याभिलाषी †
विज्ञापक †
वैभव (१) †
शशिकला †
शिपाई †
संग्राम †
सचित्र विवेक †
संजीवनीप्रकाश (२) †
सत्यव्रत †
संपदा (२) †
संभाषिणी †
समाचार †
सर्जे गोवा †
साथी †
सुबोध-सिंधु †
सुविचार †
सेवा संजीवन †
हितचिंतक (२) †
हिंमत †

* * *

मराठी
नियतकालिकांची सूचि

परिशिष्ट-विभाग

प्राक्कथन

भूमिका

'मराठी नियतकालिकांची सूचि : १८८० ते १९५०' या आपल्या नियोजित ग्रंथासाठी श्री. दाते यांनी अविश्रांत परिश्रम घेऊन ग्रंथ-कक्षेत अंतर्भाव होणाऱ्या नियतकालिकांची वर्णन-पत्रके (हजाराच्या आसपास), प्रधान विभागाची सामग्री या दृष्टीने, सिद्ध केली; परंतु त्यांनी आखलेल्या योजनेनुसार उर्वरित कार्याची पूर्तता होण्यापूर्वीच ते कालवश झाले. त्यांच्या निधनोत्तर 'दाते सूचि-मंडळा'ला, संपादकांचे परिचय मिळविण्यासाठी, अर्थातच मुळापासून प्रारंभ करावा लागला.

१५० वर्षांत प्रसिद्ध झालेली प्रायः सर्व नियतकालिके (अत्यंत दुष्प्राप्य अशी धरून) प्रत्यक्ष पाहूनच एकहाती वर्णन तयार करण्याचा श्री. दाते यांचा कटाक्ष संपादक परिचयाबाबत सभाळणे बव्हंशी अशक्यच, कारण दीड शतकाच्या कालावधीतील संपादक व्यक्तींपैकी कित्येक हयात असल्या तरी बऱ्याच दिवंगत झालेल्या. विद्यमान व्यक्तीही बृहन्महाराष्ट्रात इतस्ततः विखुरलेल्या असल्याने अनेकांचा नेमका ठावठिकाणा मिळणेही दुरापास्त; त्याचप्रमाणे दिवंगतांच्या आप्तेष्टांचा नावपत्त्यासह शोध घेणेही तितकेच अवघड. अशा परिस्थितीत अत्यंत परिश्रमपूर्वक, योजकतेने व अनेकांच्या साह्य सहकार्याचे आधाराने धागेदोरे जुळवून करता येईल तेवढा खटाटोप करण्यात आला. हा प्रचंड उद्योग करताना काही योगा-योगाचे प्रसंग व मासलेवाईक अनुभव आले, त्या सर्वांची लेख रूपाने चानगीदाखल दखल घेणे किंतीही मनोरंजक वाटले तरी येथे त्याबाबत काही लिहिणे अप्रस्तुत होय.

संपादक मंडळींची परिचयात्मक माहिती गोळा करताना प्रथम ज्ञात असे विविध प्रकारचे मुद्रित साधन-साहित्य चाळणे, त्यानंतर अवश्य त्या व्यक्तींना समक्ष भेटणे, दिवंगतांची छापील माहिती कालांतराने हाती लागणे संभवनीय मानूनही उपलब्ध मर्यादित वेळात ती प्राप्त करून घेण्यासाठी त्यांच्या पुत्रपौत्रादी निकटच्या आप्तजनांना भेटणे व त्यांच्याशी पत्रव्यवहाराने संपर्क साधणे, त्यांच्या निश्चित व पूर्ण ठावठिकाणाचे अभावी गावा गावा-तील जुन्या व जाणत्या इष्टमित्र वगैरे परिचितांकडे व स्थानिक ग्रंथालयाद्वारख्या सार्वजनिक संस्थां-कडे शोध घेणे इ. क्रमाने परिचय-संपादनाचा मार्ग आक्रमून मिळेल तितक्या माहितीचा संग्रह करावा लागला.

विविध ग्रांथिक संदर्भ-साधनांची पाहणी, प्रत्यक्ष भेटीगाठी, प्रचंड पत्रव्यवहार (प्रत्येक परिचया-पायी सरासरीने किमान ५-७ पत्रे) इ. विविध मार्गांनी '**अकिंचन**' ते '**क्षीरसागर**' या १५३६ व्यक्तींपैकी ८४९ संपादकांचीच माहिती नियुक्त कालावधीत उपलब्ध होऊ शकली. याच पद्धतीने सतत प्रयत्नशील राहिल्यास अद्यापही काही विशेष भर पडणे संभवनीय आहे; तथापि कालमर्यादेचा विचार करता कोठेतरी थांबण्यावाचून गत्यंतरच नव्हते; आणि म्हणून हस्ते-परहस्ते हस्तगत करता आले तेवढेच परिचय येथे वर्णानु-क्रमाने देण्यात आले आहेत. ज्यांची पूर्ण तर नव्हेच, परंतु काहीही माहिती हाताला लागली नाही, अशा संपादकांची व त्यांनी संपादित केलेल्या नियतकालिकांची केवळ नावेच देऊन एकूण एक संपादक मंडळींच्या समग्र यादीची वर्णक्रम सलगता साधली आहे. विशेष उल्लेखनीय गोष्ट अशी की, मिळविलेल्या परिचयात सुमारे २५० अज्ञात, अपरि-चित अशांची माहिती — सहसा कोठेही सहजासहजी दृष्टिपथात न येणारी — समाविष्ट करता आली.

मान निकटवर्तियांच्याच काय पण स्वतःचे हाताने लिहून धाडलेल्या माहितीतदेखील कित्येक जागी उणीवा आढळल्या; अर्थात त्या दृष्टीने पाहता इतरांनी पाठविलेल्या किंवा केवळ ऐकीव अशा माहितीत तर त्रुटी असणे स्वाभाविकच होय. किंबहुना विश्वसनीय म्हणून मानल्या जाणाऱ्या

छापील माहितीत मुद्दा जन्म-निधनकालाबाबत नित्येक ठिकाणी एकवाक्यता या परिपूर्णता नसल्याचे प्रत्ययास आले. अशा प्रसंगी तारतम्याने, अनुमानाने व सखोल संशोधनाने (केसरी, विविधवृत्त, ज्ञानप्रकाश अशांसारखी – क्वचित काही अन्य – तत्कालीन प्रमाणभूत साधने वापरून) शक्य ती सावेशेष करण्याचा प्रयत्न केला आहे; आणि म्हणून अशी संगती लावण्याचा कितीही प्रयत्न केला तरी संभ्रम उत्पन्न करणाऱ्या बाबी अल्पावधीत पडताळून पाहणे सर्वस्वी दुरापास्तच आहे. तरी चिकित्सा करून पूर्णत्वाच्या दृष्टीने निर्विवाद निर्णय घेणे हा, नामवंतांच्या कालनिश्चितीइतका वादग्रस्त नसला तरी, स्वतंत्र दीर्घकालच्या संशोधनाचाच विषय होऊ शकेल.

'वर्णन विभागा'त समाविष्ट असलेल्या सर्व संपादकांचे अल्प परिचय (केवळ ओझरती ओळखच म्हणता येईल) प्रस्तुत 'परिशिष्ट-विभागा'त देण्यात आले आहेत. असंख्य चरित्रे, व्यक्ति-कोशादी परिचय-ग्रंथ, तत्सम नानाविध मुद्रित साहित्य आणि ग्रंथसूची उपलब्ध असल्याने ग्रंथोल्लेखित व्यक्तींच्या जीवनाचे सम्यक् दर्शन घडविण्याचे येथे प्रयोजन नाही. परिपूर्ण चरित्र चित्रित करण्याचा या तत्संबंधी मूल्यमापनाचा दृष्टिकोण नसल्याने महत्प्रयासाने प्राप्त केलेली माहिती मोजक्याच संकेत सूत्रांचा वापर करून संक्षिप्त स्वरूपात (ज्यात व्यक्ति-कार्याचा या गौरवाचा समग्र आढावा नव्हे, पण व्यक्तिमत्त्वाच्या सर्वांगीण प्रतिमेचे केवळ अस्पष्ट असेच प्रतिबिंब दृग्गोचर होईल.) या ठिकाणी निदर्शनास आणण्याचा प्रयत्न केला आहे. एखाद्या भव्य लोकसमूहाच्या छायाचित्रात सामावलेल्या कोणाही व्यक्तीचे अस्तित्व जसे अल्पांशानेच दृष्टीस पडते, तद्वत या विभागात निर्देशिलेल्या व्यक्तींच्या लघुतम प्रतिमा केवळ रेखाकृतींनीच साकार झालेल्या आढळून येतील.

मार्गदर्शन

प्रत्येक व्यक्तीची जीवनरेखा सादर करताना प्रथम पूर्ण नाव, नंतर चौकटी कंसात जन्मादी काल निर्देश, शिक्षण, व्यवसाय, लेखन व शेवटी संपादन हा क्रम अनुसरलेला आहे; यावतेवढ्या या सर्व घटकावयवाची ओळख करून देणाऱ्या ग्रंथांची बहुतांश मांडणी अनुवर्णपद्धतीवर आधारलेली आहे. शिक्षण, व्यवसाय व लेखन या घटकांमधील भिन्नत्व दर्शविण्याकरिता अर्धविराम चिन्हांचा वापर केलेला असून कोणतीही त्रुटी निदर्शनास आणण्याकरता त्या त्या जागी बिन्दुरेषा (डॉटेड लाईन) वापरलेली आहे.

नाव—आडनावाच्या आद्याक्षरांचा क्रम, मराठी वर्णमालेची स्थान-व्यवस्था व बाराखडीची रचना यावर आधारित असून अनुनासिक आद्याक्षराचे स्थान (आपटेकृत) "मराठी शब्द रत्नाकरा" प्रमाणे निश्चित केले आहे. (उदा०–पटवर्धन, पटेल, पडवळ, पंडित...पाध्ये, पेठे, पोळ). टोपण-नावे एकेरी अवतरणात देऊन, ज्यांची मूळची (खरी) नावे विदित झाली ती त्यासमोरच गोल कंसात, आधी 'बरोबर चिन्ह' दर्शवून त्यापुढे, दिली आहेत. संपूर्ण (किंवा संक्षिप्तही) नाव ज्ञात नसल्यामुळे क्वचित कोठे आडनावेच फक्त द्यावी लागली आहेत. अधूनमधून कोठे आलेली स्त्रियांची काही अमराठी नावे देताना 'मिस् व मिसेस' हे अवस्थावाचक शब्द वापरून संदिग्धता दूर केली आहे. संपूर्ण नावाचे अभावी ज्ञाती पडलेली मराठी या इंग्रजी आद्याक्षरयुक्त नावे बऱ्याच ठिकाणी जशीच्या तशीच द्यावी लागली आहेत. (उदा० ओक, वा. म....कर्वे, व्ही. के.). मात्र 'व्ही' या इंग्रजी अक्षरामधून 'वा' पूर्वीचे कोणतेही मराठी नाव (वक्रतुंड, वल्लभ, वसंत) संभवेल हे लक्षात घेऊन वर्णक्रम रचनेत इंग्रजी आद्याक्षरांना अग्रस्थान दिले आहे. संपादनकार्याच्या कालखंडात अविवाहित, परंतु विवाहानंतर नामांतर झालेल्या महिला संपादकांचे बाबतीत मूळ नावाला (ग्रंथांतर्गत उल्लेखानुसार) प्राधान्य देऊन त्यापुढे कंसात विवाहोत्तर बदल दर्शविला आहे.

जन्म-निधन—नावापुढील चौकटी कंसात शक्य झाले ते जन्म निधन काल पूर्णपणे (दिनांक, महिना व वर्ष या क्रमाने) दिले आहेत. या कालदर्शक तीन भागांपैकी दोन (पहिला व शेवटचा) अंकांमध्ये व मधला अक्षरांचे साह्याने दर्शविला असल्याने या प्रत्येकाचे वेगळेपण कोणत्याही विरामचिन्हा-

विना सहजपणे सुस्पष्ट होत आहे. संपूर्ण माहितीचे अभावी उपलब्ध झाले तेवढेच जन्म निधना-संबंधीचे समय-निर्देश (कोठे महिना व सन, तर कोठे केवळ वर्षच) दिले आहेत. चौकटी कंसात जन्मादी घालेल्लेस देताना मागे किंवा पुढे कोरी जागा व दरम्यान विग्रहचिन्ह (डॅश) किंवा द्विबिंदु (कोलन) यांची योजना वस्तुस्थितिसूचक असल्याचे आढळून येईल. निश्चित काल न मिळाल्याने, पण ऐकून किंवा 'अमुक वर्षांचे असताना निधन पावले' अशी मोघम माहिती वाचून, जेथे जन्म वर्ष अदाजाने धरावे लागले त्याजागी जन्म-वर्षापूर्वी 'अदाजे' हा शब्दाचा वापर केलेला दिसून येईल.

शिक्षण—शिक्षणाबाबतची कल्पना देण्यासाठी पदव्या, पदविका (डिप्लोमा) किंवा तत्सम रूढ गमके प्रथम देऊन नतर विशेष अभ्यास व्यासंग विषयाची नावे घातलेली आहेत. शिक्षण-विषयक उल्लेख उपरोक्त गमकापुढे 'पर्यंत' या शब्दाने (अस्तिनास्तिपरी कोणताही अर्थ संभव नाऱ्या) ज्या ज्या जागी दर्शविले आहेत ती ती माहिती तशाच स्वरूपात उपलब्ध झालेली आहे.

व्यवसाय—व्यवसायदर्शक रूढ शब्दाबरोबर विशेष सूचक (पण अतिव्याप्त) शब्दांची रचनाही (भाषाशर क्रम साधणे हे सूत्र कायम ठेवून) वर्णानुक्रमाने केलेली असून 'बँकिंग' साठी 'अधिकोषण' तर 'जर्नलिझम्' साठी 'पत्रविद्या व पत्रपांडित्य' इ. अर्थवाही परतु सामान्यत. अपरिचित असे पर्यायदर्शक प्रतिशब्द वापरले आहेत. 'नियतकालिकाचे संपादन' हे व्यवसायात गणना होणारे कार्य प्रत्येक संपादक व्यक्तीचे बाबतीत सर्वसाधारण व म्हणून गृहीत कार्यच असल्याने त्याना स्वतत्र उल्लेख हेतुत.च टाळला आहे. तथापि केवळ चरितार्थाचे एकमेव साधन म्हणूनच ज्यानी अवलंबन केले आहे, अशाचे बाबतीत मात्र या सदरात 'संपादन' हे व्यवसायसूचक शब्द वापरले आहेत

लेखन—"संस्था" पुस्तिकेतील संपादक-चरित्राच्या नमुन्याप्रमाणे जीवनातील काही विशेष तारखा व लेखन-कार्याबाबत तीन प्रमुख प्रथाची नावे देण्याची योजना प्रथम केली होती परतु ग्रथाचे मूल्यमापन करून त्यांची निवड करण्याचे निकष हे व्यक्तिसापेक्ष असल्याने संबंधित व्यक्तीव्यक्तींच्या लेखनाचा एकूण कल कोणता हे सामग्र्याने पण संक्षेपाने द्यावयाचे ठरले, तसेच कालबधनाचा विचार करता अन्य तपशिलाबाबतही मुद्दे घालणे अपरिहार्य झाले, आणि म्हणून वर्गीकरणशास्त्राधारे होणाऱ्या कोणत्याही पोट विषयाचा निर्देश न करता केवळ 'अर्थशास्त्र', 'राज्यशास्त्र', 'विज्ञान' अशा एकेका प्रमुख सर्वसमावेशक विषय-सामान्यीच लेखनकार्य अत्यत स्थूलमानाने सूचित करण्यात आले आहे.

संपादन — प्रस्तुत सूचिग्रथात समाविष्ट झालेल्या नियतकालिकांची नावे त्या त्या व्यक्तीच्या माहितीत 'संपादन' या शब्दापुढे अवतरणात दाखविली असून अर्धविरामचिन्हानतर अन्य आनुषंगिक संपादनकार्य (वृत्तसग्रह) विना-अवतरण दर्शविले आहे. क्वचित कोठे एखादे संबंधित (प्रथनिर्दिष्ट) नियतकालिक व ते संपादन करणाऱ्याच्या अवांतर संपादन-कार्यापैकी एखादे वृत्तपत्र यामध्ये नामसादृश्य आढळून येईल, अशा जागी त्या दोन प्रकारातील भेद स्पष्ट करण्यापुरताच उत्तरार्धाच्या नावापुढे कसात दै० (=दैनिक), सा० (=साप्ताहिक) असा खुलासाही दृगोचर होईल.याप्रमाणे प्रत्येक कालिकाचा प्रकार न देता अन्य नावे वर्णक्रमाने सलगरीत्या दिली आहेत.

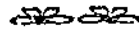
या 'प्राक्कथना'त संपादकीय भूमिका व मार्गदर्शन विशद केले आहे, ते केवळ मजकुराच्या मांडणीबाबतचे धोरण स्पष्ट करण्यासाठी, समर्थनार्थ नव्हे, आणि म्हणूनच जी चूक किंवा उणीव अभ्यासकांच्या दृष्टोत्पत्तीस येईल ती, व जी पूरक भर घालणे त्यांना इष्ट वाटेल ती, त्या सर्वांनी नि संकोचपणे निदर्शनास आणण्याला प्रत्यवाय नाही, किंबहुना तशीच अपेक्षा आहे. या परिशिष्ट-विभागाचे मुद्रणकार्य पूर्ण होईपर्यंत जी नवी माहिती उपलब्ध झाली ती पुरवणी म्हणून शेवटी दिली आहे; त्याचप्रमाणे तेथेच काही लक्ष्य अशुद्धांचाही निर्देश केला आहे.

प्रमुख आधारभूत साहित्य

['अभिनव मराठी ज्ञानकोश', 'अर्वाचीन मराठी वाङ्मय-सेवक', 'भारतवर्षीय अर्वाचीन चरित्रकोश', 'भारतीय संस्कृति कोश', 'महाराष्ट्र परिचय', 'महाराष्ट्र-सावत्सरिक', 'महाराष्ट्रीय ज्ञानकोश', 'व्यावहारिक ज्ञानकोश', 'सुलभ विश्वकोश', 'साहित्य अकादमी' चा 'हू इज हू ऑफ इंडियन राइटर्स' व याशिवायच काही अन्य इंग्रजी ग्रंथ, कुलवृत्तान्त, संस्थांचे स्मारक-ग्रंथ व स्मरणिका, पुस्तिका, 'केसरी', 'चित्रमयजगत्', व 'ज्ञानप्रकाश' इत्यादींच्या फायली, विशेष अंक, 'मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालया'चे प्रतिवार्षिक इतिवृत्ते, 'केसरी मराठा ग्रंथशाळे'तील 'व्यक्तिरेखा-कात्रणसंग्रह', श्री. गं. दे. खानोलकर यांच्या वैयक्तिक संग्रहातील अप्रकाशित परिचय-भांडार ('अर्वाचीन मराठी वाङ्मयसेवक' ग्रंथासाठी सिद्ध केलेले) 'साहित्य सहकार' मासिकात प्रसिद्ध झालेले लेखक-परिचय, 'महाराष्ट्र साहित्य-परिषदे'ची परिचय-पत्रके व अनेक पुस्तके, अहवाल, इ. विविध साधने].

परिशिष्ट - १

संपादकांचे परिचय

'अकिंचन' (= मेहेंदळे, वासुदेव गणेश) [१० जानेवारी १९१७ –] मॅट्रिक, ग्रंथ प्रकाशन, मुद्रण; कथा, कविता, संपादन –' रम्यकथा '; तुमचें भविष्य, मन्थन, विचित्रविश्व.

अग्निहोत्री, द. ह. [३ जुलै १९०२ –] एम्. ए., पीएच्. डी.; अध्यापन; कथा, कविता, चरित्र, भाषा, विनोद, विज्ञान, शिक्षण;
संपादन – ' सेवक '.

ॲट्किन्सन, आर. सी. ए
संपादन – ' सच्छास्त्रप्रदीपक '.

अट्ठावलकर, श्रीराम इच्छाराम [२१ जून १९१८–] मराठी साहित्य स्नातक, हिंदी साहित्य रत्न, हिंदी शिक्षक सनद, मुद्रण, क्रमिक, चरित्र, नाटक, बालवाङ्मय,
संपादन – ' उज्ज्वल '.

अढिया, वीरेंद्रभाई द्वारकादास [१९ जून १९२५–] एल्एल्. बी.; वृत्तपत्र-संपादन, वकिली; प्रवास;
संपादन – ' कुमार '.

अंतरकर, अनंत बाळकृष्ण [१ डिसेंबर १९११ : ४ अक्टोबर १९६६] मॅट्रिक पर्यंत, वृत्तपत्र संपादन, कथा, टीका, विनोद,
संपादन – ' आहार ', ' मोहिनी ', 'हंस'; नवल, प्रभात, वसंत, सत्यकथा.

अत्याळकर, भिमाजी विठ्ठल [अदाजे १९०५ : १९४२] मॅट्रिकपर्यंत, सर्वेकाम, मुद्रण; उद्योगधंदा,
संपादन – ' उपयुक्त धंदेशिक्षण '.

अत्रे, प्रल्हाद केशव [१३ आगस्ट १८९८–] बी. ए., बी. टी., टी. डी.; अध्यापन, चित्रपट, नाट्य, राजकारण, वृत्त-पत्र संपादन, समाजकार्य; कथा, कविता, कादंबरी, क्रमिक, चरित्र, नाटक, निबंध, प्रवास, विनोद, शिक्षण;
संपादन – ' अध्यापन ', ' इलाखा शिक्षक', ' नवे अध्यापन ', ' मनोरमा ', ' रत्नाकर ', ' समीक्षक '; जयहिंद, नवयुग, मराठा.

अधिकारी, गोपाळ गोविंद [१८ सप्टेंबर १९०० –] मॅट्रिकपर्यंत; ग्रंथ-प्रकाशन, ग्रंथ-संपादन, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य; कविता, निबंध;
संपादन – ' अध्यापन ', ' मनोरमा ', रसवती '; एक आणामाला, करमणूक, खातेदार-पत्रिका, टीकाकार, निर्भीड, प्रतोद, प्रभात, प्रवासी, भारत, महाराष्ट्र शारदा, मुमुक्षु, मौज, रंगभूमि, वंदेमातरम्, संदेश, सावरकर, साहित्य, स्वराज्य.

अधिकारी, सि. ना.
संपादन – ' श्रीधर्मसंस्थापक '.

ॲबट, (मिस्) ए. ए.
संपादन – ' स्त्रियाची मैत्रीण '.

अविके, पांडुरंग रघुनाथ [१५ अक्टोबर १९१४–] मॅट्रिकपर्यंत; नोकरी (खासगी), मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, समाज कार्य; चरित्र,
संपादन – ' महाराष्ट्र ', ' महाराष्ट्र परिचय ', ' माणिक ', ' माधुरी '; इंडियन स्टेट्स् बुलेटिन (इं०), केसरी, माया.

अभिषेकी, आत्माराम शिवाजी
संपादन – 'मनोरंजन'.
अभिषेकी, महादेव कृष्णाजी
संपादन – 'मनोरंजन'.
अभ्यंकर, रामचंद्र नरहर [७ नोव्हेंबर १८९७–] बी. ए., एलएल्. बी., अभिलेख, राजकारण, शिक्षा, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट लेख;
संपादन – 'शिक्षा व्रत'.
अभ्यंकर, लक्ष्मण शंकर
संपादन – 'गी ज्ञानमंदिर'.
अय्यर, व्ही. सुब्रह्मण्यम् [२८ जुलै १८९८ : ८ जानेवारी १९६३] बी. ए.; अध्यापन, समाजकार्य, ...;
संपादन – 'उमरी स्काउट'.
अर्जुनवाडकर, श्रीनिवास कृष्णाजी [८ डिसेंबर १८७१–] वेदपर, संस्कृत, पुराण प्रवचन, वैदर्भी, पत्रिका, लेखन, धर्म, कथा,
संपादन – 'राष्ट्र धर्म'.
अनोळकर, बापूराव सखाराम [१ जून १९०९–] मॅट्रिक्युलेट, नोकरी (खाजगी, सरकारी); कादंबरी, चरित्र, रहस्य कथा;
संपादन – 'मराठा'.
अल्हिन, विल्यम सी
संपादन – 'सत्यात्मप्रदीप'.
अवधानी, रामाचार्य बाळाचार्य [१२ जून १९०६–] अलंकार, काव्य, वेदान्त, साहित्य, धर्मप्रचार, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म,
संपादन – 'द्वैतसिद्धान्तपरंपरा'.
अष्टमकर, बेंजामिन सॅमसन
संपादन – 'इस्त्राएली ज्ञानसंग्रह'
असनारे, हरि अनंत [१९०८ १२ जुलै १९६५] बी. ए., एलएल्. बी., संगीत, अध्यापन, वकिली, व्यापार उद्यम, शेती, समाजकार्य, संस्था संचालन, . .
संपादन – 'भोळा शेतकरी', पौरुष प्रदीप
'अज्ञात'
संपादन – 'सन्मति'.

आगटेकर, शंकर विठोबा
संपादन – 'नामदेव'.
आगरकर, श्री. वि.
संपादन – 'भंडारी दीपक'.
आगरीकर, फट्ट बापूराव [१३ ऑगस्ट १९१०–] मराठी चौथी, पोर्तुगीज दुय्यम (लिसेव), ग्रंथ प्रकाशन, मुद्रण, कथा,
संपादन – 'कला'.
आगाशे, दत्तात्रय गणेश [१८७५ : २२ फेब्रुवारी १९१७] इंग्रजी चौथी-पाचवी, अध्यापन, कादंबरी, नाटक, निबंध;
संपादन – 'मासिक मनोरंजन'.
आगाशे, मोरेश्वर नारायण [१० सप्टेंबर १८८८ : २७ ऑक्टोबर १९६०] एम्. बी. बी. एस्., अध्यापन, वैद्यकी (ॲलोपॅथी), समाजकार्य, संस्था-संचालन, ...;
संपादन – 'आयुर्वेदमासिक'.
आगाशे, विश्वनाथ लक्ष्मण
संपादन – 'आयुर्मीमांसा'.
आघारकर, शंकर पुरुषोत्तम [१८८४ :] एम्. ए., पीएच्. डी., अध्यापन, समाज कार्य, संशोधन, संस्था संचालन, विज्ञान,
संपादन – 'बृहन्महाराष्ट्र'.
आचार्य, श्रीपाद गजानन [: २७ जून १९२४] एम्. ए., अध्यापन, ... ;
संपादन – 'महाराष्ट्र माध्यंदिन'.
आचार्य पुणतांबेकर, बळराम जनार्दन
संपादन – 'नवा मनु'.
आजगावकर, जगन्नाथ रघुनाथ [१६ ऑगस्ट १८७९ : २७ ऑगस्ट १९५५] इंग्रजी पाचवी, संत-वाङ्मय, नोकरी (खाजगी), वृत्तपत्र संपादन, इतिहास, कथा, कविता, चरित्र, नाटक, प्रवास, बालवाङ्मय,
संपादन – 'ज्ञानांजन', इंदुप्रकाश, करमणूक, मराठा दीनबंधु, संदेश, सुदर्शन, सुधारक, हास्यविनोद, ज्ञानप्रकाश.
आजगावकर, सीताराम दत्तात्रय [१२ जून १९०६ –] इंग्रजी सातवी, व्यापार-उद्यम, ...,
संपादन – 'कुंजविहारी'.

आजरेकर, श्रीपाद लक्ष्मण [२८ मार्च १८८३ · १२ फेब्रुवारी १९५४] बी. ए., अध्यापन, नोकरी (सरकारी), विज्ञान,
सपादन – ' सुष्टिज्ञान '

आठल्ये, कृष्णाजी नारायण [१८५२ : २९ नवबर १९२६] चित्रकला, ने कॉलेज परीक्षा, प्रवेश परीक्षा, वेद, अध्यापन, नोकरी (खाजगी); इतिहास, कथा, कला, कविता, कादबरी, नीडा, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक, निबध, भाषा, विज्ञान,
सपादन – ' कीर्तन ', ' केरळ कोकिळ आणि नवे मन्वतर ', 'नवे मन्वन्तर ', ' पुष्पगुच्छ ', ' लोकमित्र '.

आठल्ये, जनार्दन हरि [१८२६ · १३ एप्रिल १९००] इग्रजी, ज्योतिष, धर्मशास्त्र, संस्कृत, मुद्रण, वृत्तपत्र सपादन, समाज कार्य, ज्योतिष, धर्म, भाषा, राजकारण, विज्ञान,
सपादन - ' विद्यामाला ', जगन्मित्र

आठवले, दिनकर रावजीबा [२७ फेब्रुवारी १८९३ . २० जून १९५४] इटर, बी टी , प्रार्थना मदिर पालन, शालेय व्यवस्थापन, कविता, धर्म,
सपादन – 'नाशिक धर्मप्रान्त ', ' प्रकाशक '.

आठवले, रामचद्र महादेव [१ नवबर १९०१] मॅट्रिक, स्कूल फायनल, इतिहास सशोधन, नोकरी (खाजगी), राष्ट्रकार्य, समाजकार्य, इतिहास, कविता, चरित्र, वाङ्मय,
सपादन – ' श्रीज्ञानदेवी मासिक ', कौस्तुभ.

आठवल, रावजी हरि
सपादन – ' ऐतिहासिक नाट्यमाला ', ' सद्धर्मदीप '.

आठवले, शांताराम [२१ जानेवारी १९१०–] एफ् वाय् आर्ट्स् पर्यंत, चित्रपट, नोकरी (सरकारी), कविता, गूढविद्या, पट कथा, संस्था-परिचय,
सपादन – ' प्रकाश '.

आढाव, सोनूबाई
सपादन – ' मातृसघ '.

आनार, शिकंदरलाल [१२ ऑगस्ट १८९३–] थर्ड ईयर ट्रड; अध्यापन, प्रवास, विज्ञान,
सपादन – ' इस्लाम धर्म '.

आनंदकर, पिरोज [१८९९ · १६ अक्टोबर १९६१] बी ए , बी टी , टी डी., एम् एड्, अध्यापन, कथा, कादबरी, नाटक, बालवाङ्मय, विज्ञान, समाज,
सपादन – ' गृहलक्ष्मी ', ' प्राविण्य '.

आपटीकर, जेकब पे.
सपादन ' इस्राएल मित्र '.

आपटे, दत्तात्रय गोविंद [९ सप्टेंबर १९०४–] मॅट्रिक, एस् टी सी., अध्यापन, कथा, कादबरी,
सपादन – ' पूर्णेन्दु '.

आपटे, दाजी नागेश [१२ एप्रिल १८८८ : १८ डिसेंबर १९५६] बी ए , एल्एल् बी., ज्योतिष, वकिली, इतिहास, कविता, चरित्र, तत्त्वज्ञान, राजकारण, विज्ञान,
सपादन – ' सद्विचार '.

आपटे, नरहर गगाधर [२५ सप्टेंबर १८९९ –] बी. एजी , जलशास्त्र पारगत, जल सशोधन, व्यापारउद्यम, समाज कार्य, अर्थशास्त्र, कोश, भूगोल, शेती,
सपादन – ' शेती आणि शेतकरी ', ' संघटित महाराष्ट्र '

आपटे, नारायण हरी [११ जुलै १८८९ –] इग्रजी चौथी, ग्रथ प्रकाशन, मुद्रण, वृत्तपत्र-संपादन, इतिहास, उद्योग धंदा, कथा, कादबरी, बालवाङ्मय, विज्ञान, समाज,
सपादन – ' किर्लोस्कर खबर ', ' मधुकर ', ' लोकमित्र ', आल्हाद, उद्यान

आपटे, मधुसूदन श्रीकृष्ण [२७ सप्टेंबर १९१३ –] बी ए , एल्एल् बी , नोकरी (खाजगी, सस्थानी), समाजकार्य,
सपादन – ' सद्विचार '

आपटे, रामचद्र गोविंद [१८६९ . २३ डिसेंबर १९२३] बी. ए; अध्यापन. नोकरी (सरकारी), ... ,
सपादन – ' मराठा शिक्षक '.

आपटे, वासुदेव गोविंद [१२ एप्रिल १८७१ - २ फेब्रुवारी १९३०] बी ए, ब्याली, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र संपादन; इतिहास, कथा, कला, कादंबरी, कोश, चरित्र, टीका, धर्म, नाटक, बाल्वाङ्मय, भाषा, वाङ्मय, विज्ञान, शिक्षण,
संपादन – 'आनंद', मऱ्हाटी मार्तंड, मॉडर्न रिव्यु, विचारसाधन, ज्ञानप्रकाश

आपटे, विनायक हरि [२६ ऑगस्ट १८९२–] मॅट्रिक, वैद्यकी; कविता, नाटक,
संपादन – 'बालसाहित्य'.

आपटे, हरि नारायण [८ मार्च १८६४ : ३ मार्च १९१९] मॅट्रिक्युलेशन, जर्मन, फ्रेंच, ब्याली, संस्कृत, अध्यापन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन, कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, नाटक, निबंध, बाल्वाङ्मय, भाषा, वाङ्मय, समाज,
संपादन – 'करमणूक', 'मनोरंजन आणि निबंधचंद्रिका', करमणूक, सुधारक, ज्ञानप्रकाश

आरेकर, विष्णु बापुजी [१६ नवंबर १९०८ –] एम् ए; अध्यापन, वृत्तपत्र संपादन, कथा, कादंबरी, चरित्र, टीका, नाटक, निबंध, वाङ्मय,
संपादन – 'ज्योत्स्ना', 'रत्नाकर', आशा, ज्ञानप्रकाश

आंबेडकर, बाबासाहेब (भीमराव रामजी) [१४ एप्रिल १८९१ - ६ डिसेंबर १९५६] एम् ए, पीएच् डी, डी एस् सी, बार ॲट लॉ; अध्यापन, नोकरी (सरकारी), राजकारण, राज्यशासन, वकिली, समाजकार्य, अर्थशास्त्र, चरित्र, धर्म, राजकारण, राज्यशास्त्र, समाज,
संपादन – 'जनता', मूकनायक

आवेडकर, श्रीधर विष्णु [१८ जानेवारी १९०४ –] बी एस्सी, बी टी, अध्यापन विज्ञान, शिक्षण
संपादन – 'देवर्षिप्रकाश'

आमोणकर, दिनकर विठ्ठल [१८ एप्रिल १९०५ –] बी ए, शिष्यवृत्ति परीक्षा, अध्यापन, नोकरी (खासगी, सरकारी), संस्था-संचालन, कथा, स्फुट विषय,
संपादन – 'ग्रामोन्नति', 'सनीक्षक'.

आरळकर, सोमेश्वर
संपादन – 'न्यायबोध'

आरोलकर, ध म
संपादन – 'हेटकरी'

आवटी, प्र रा [१८ डिसेंबर १८८६ १६ फेब्रुवारी १९६६] बी ए, डी आय् सी, आय् ई एस्, अध्यापन, संशोधन, स्फुट विषय,
संपादन – 'सचित्र शिक्षण'

आळतेकर, माधव दामोदर [१८९०–] एम् ए, अध्यापन, संस्था संचालन, कविता, कादंबरी, चरित्र, टीका, तत्त्वज्ञान,
संपादन – 'समाजसेवक', इंडियन टेक्स्ट बुक जर्नल, इंदुप्रकाश, न्यू रिव्यु, ज्ञानप्रकाश

इचलकरंजीकर–चदूरकर, बाळकृष्णबुवा रामकृष्ण [२५ फेब्रुवारी १९२७] संगीत, अध्यापन, गायन
संपादन – 'संगीत दर्पण'.

इनामदार, केशव मारुती
संपादन – 'भाग्योदय'

इसराएल, जेकब बी
संपादन – 'इस्राएल'

इसलामपूरकर, वामन गोविंदशास्त्री [–१९१३] संस्कृत, ग्रंथ-संपादन, संस्कृत ग्रंथानुवाद कथा, कादंबरी, चरित्र, धर्म, भाषा, विज्ञान,
संपादन – 'शब्दार्थदीपिका'

उजगरे, शाह दगडोबा
संपादन – 'ख्रिस्ती नियामक'.

उपाध्ये, नारायण धोंडो
संपादन – 'रत्न'

उपासनी, मधुसूदन रामकृष्ण [२९ नवंबर १९०७ –] इंटर आर्ट्स, वार्तासंकलन, कथा, चरित्र, स्फुट विषय।
संपादन – 'मन्दार', बालसाहित्य

उमराणीकर, यशवंत बाळकृष्ण [२९ मे १९१९-] एम्. ए.. साहित्य विशारद (हिंदी), नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र व्यवस्थापन, रशियन साहित्यानुवाद, स्फुट विषय,
संपादन – ' विश्वास '.

' उमामहेश्वरशास्त्री '
संपादन – ' श्रीयोगवासिष्ठ महारामायण '.

उर्ध्वरेषे, वामन गोपाळ [: १९४०] एम्. ए., काव्यतीर्थ, अध्यापन, ग्रंथ संपादन,
संपादन – ' माळवसाहित्य '.

एरूळकर, डी. एस्.
संपादन – ' इस्राएल '.

' एस्. माधव '
संपादन – ' निशा '.

ओक, अ. वा.
संपादन – ' विश्ववाणी '.

ओक, जनार्दन विनायक [१८९७ . १९१८] एम्. ए , अध्यापन, कोश, समाज,
संपादन – ' लोकशिक्षण '.

ओक, नरहर गोविंद [१८९० : ७ जून १९६६] बी. ए., बी. टी., अध्यापन, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' महाराष्ट्र विस्तार '.

ओक, माधव रामचंद्र [२६ जुलै १८९४-] एम्. ए., इंग्रजी, अध्यापन, कथा, चरित्र, तत्त्वज्ञान, प्रवास, भूगोल,
संपादन – ' तत्त्वज्ञानमंदिर '.

ओक, वामन दाजी [१८४५ : १८९७] मॅट्रिक; अध्यापन, इतिहास संशोधन, इतिहास, कथा, कविता, चरित्र;
संपादन – ' काव्यरत्नावली ', ' काव्यसंग्रह '.

ओक, वा. प्र.
संपादन – ' वसंत '.

ओक, वामन रामचंद्र
संपादन – ' न्यायदीपिका '.

ओक, विनायक कोंडदेव [२५ फेब्रुवारी १८४० : ९ ऑक्टोबर १९१४] इंग्रजी निसरी, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), इतिहास, कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, निबंध बालवाङ्मय, विज्ञान, शिक्षण, समाज,
संपादन – ' बालबोध '

ओक, शंकर रामचंद्र [३० जुलै १८८४ : २५ एप्रिल १९५७] एल्. एम् ॲंड एस्.; वैद्यकी (ॲलो), समाजकार्य, कथा, कविता, कादंबरी,
संपादन – ' मार्तंड '.

ओझरकर, वामन बाळाजी
संपादन – ' ज्ञानसंग्रह '.

ओझर्डे, शिवलिंग भाऊ
संपादन – ' वीरशैव धर्मरहस्य '.

ओतुरकर, राजाराम विनायक [२४ ऑक्टोबर १८९८-] एम्. ए., एल्. टी. सी.; अध्यापन, इतिहास-संशोधन, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य; इतिहास, राज्यशास्त्र,
संपादन – ' भारत इतिहास संशोधक मंडळ त्रैमासिक ', प्रोग्रेस ऑफ एज्युकेशन, सकाळ.

ओहोळ, मुक्ताबाई
संपादन – ' मातृसंघ '.

औरंगाबादकर, श्री. के.
संपादन – ' न्यायबोध '.

कंटक, सावळाराम घनश्याम [१५ मार्च १९०५-] एम्. ए. (पोर्तुगीज); वार्तासंकलन; कथा, कादंबरी,
संपादन – ' सुबोध '.

कडलग, नारायण गोविंद
संपादन – ' ज्योतिःप्रकाश '.

कदम, रुक्मिणीबाई
संपादन – ' भगिनी '

कदम-कातरणीकर, शंकर विठ्ठल
संपादन – ' मराठा मंडळ '.

कद्रेकर, भास्कर रघुनाथ [७ जुलै १९०२-] मॅट्रिक, ग्रंथ संपादन, राजकारण, वृत्तपत्र-व्यवस्थापन-संपादन, समाजकार्य, कविता, नाट्य,
संपादन – ' जनता ', ' हेटकरी ', वैखरी, चेतना, दुनिया, धर्मयान, प्रबुद्ध भारत, प्रबोधन, महाराष्ट्र शारदा, समता.

करंदीकर, गजानन लक्ष्मण [१८७२ १९३१] , ज्योतिष, ज्योतिष, शेती, सानकारा, . ,
सपादन – ' ज्योतिषरत्नमाटार '
करंदीकर, जनार्दन सखाराम [१० फेब्रुवारी १८७५ १४ मार्च १९५९] बी ए, एल्एल् बी, अध्यापन, राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, समाज कार्य, सस्था सचालन, अर्थ शास्त्र, इतिहास, चरित्र, ज्योतिष, तत्त्वज्ञान, धर्म, राजकारण, राज्यशास्त्र, समाज,
सपादन – ' लोकशिक्षण ', केसरी, सयमाला, समर्थ
करंदीकर, विष्णु रघुनाथ [१८९४ - १२ जानेवारी १९३६] बी ए, पुराणवस्तु संशोधन, वृत्तपत्र सपादन, इतिहास, धर्म,
सपादन – ' धर्मजागृति ', इंडियन न्यूज सर्व्हिस इट्वल्ली, एन्शट इंडिया, न्यू इंडिया
करंदीकर, शंकर दिनकर [४ मे १९०२ २८ मार्च १९५७] मॅट्रिकपर्यंत, ज्योतिष, नोकरी (खासगी, सस्थाना), राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, इतिहास, कथा, कादंबरी, ज्योतिष, तत्त्वज्ञान, नाटक,
सपादन – ' तरुणभारत ', साप्ताहिकवृत्त
करंदीकर, सुमन्त दयानंद [२४ अक्टोबर १९२१–] मॅट्रिकपर्यंत, ग्रथ प्रकाशन, सस्था सचालन, कथा, कविता, चरित्र, धर्म, सस्था परिचय,
सपादन – ' प्रगति ', ज्ञानोदय
करंबेळकर, नारायण विनायक [३ अक्टोबर १९१०–] एम् एस्सी, पीएच् डी, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), कथा, कविता, नाटक, विज्ञान, शिक्षण,
सपादन – ' कल्पवृक्ष ', साहित्यसग्रह
करमरकर, यमुनाकर
सपादन – ' प्रगति '
करिमुद्दिन, महमद सलाउद्दीन
सपादन – ' ढुनल्शार '
कर्णिक, सुभाष
सपादन – ' प्रवासी '
कर्वे, चिंतामण गणेश [४ फेब्रुवारी १८९३ १६ डिसेंबर १९६०] बी ए, अध्यापन, इतिहास संशोधन, कोश सपादन, नोकरी (खासगी) इतिहास, कोश, चरित्र, तत्त्वज्ञान, भाषा, भूगोल, विज्ञान,
सपादन – ' भारत इतिहास संशोधकमंडळ त्रैमासिक ', ' महाराष्ट्र विस्तार ', पुणे समाचार, विद्यासेवक
कर्वे, जनार्दन निळकंठ [१७ एप्रिल १८९७–] एम् एस्सी, अध्यापन, कोश सपादन, सशोधन, कोश, बालवाङ्मय, विज्ञान,
सपादन – ' सूर्यकांत ', यशवंत
कर्वे, दिनकर धोंडो [१३ जुलै १८९९–] एम् एस्सी, पीएच् डी, अध्यापन विज्ञान,
सपादन – ' सृष्टिज्ञान '
कर्वे, भास्कर धोंडो [७ नवंबर १९०३–] बी एस्सी, बी टी, एम् एड्, अध्यापन, समाजकार्य, सस्था सचालन विज्ञान' शिक्षण,
सपादन – ' अध्यापन ', ' शिक्षण पत्रिका '.
कर्वे, रघुनाथ धोंडो [१४ जानेवारी १८८२ १४ ऑक्टोबर १९५३] बी ए, गणित प्राविण्य, अध्यापन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, विज्ञान, समाज,
सपादन – ' समाज स्वास्थ्य ', रीझन
कर्वे, व्ही के
सपादन – ' आराम '
कवठणकर, आप्पा लक्ष्मण [६ जुलै १९०८] बी एस्सी अध्यापन, नोकरी (खासगी, नगरपालिका) कथा, निबंध
सपादन – ' हिंदकेसरी , दर्यामंगल
कवळे, मारुती धोंडोपंत
सपादन – ' त्वष्टा '
कवळेकर, सुशील श्रीनिवास [५ फेब्रुवारी १९०८–] एम्, ए, एल्एल्, बी, अध्यापन, राजकारण, कविता, समाजकार्य, न्यायशास्त्र, कायदा
सपादन – ' समाजसुधारक '

कनीश्वर, गजानन वासुदेव [९ फेब्रुवारी १९१२–] एम् ए, एलएल् बी, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), वकिली, कथा, कविता, कादंबरी, तत्त्वज्ञान, निबंध, वाङ्मय,
संपादन – 'मालवसाहित्य', होळकर कॉलेज टाइम्स.

कशाळकर, एन् जी
संपादन – 'मराठा'.

कशाळकर, शांताबाई [७ सप्टेंबर १८९० : १ मे १९६६] बी ए, अध्यापन, समाजकार्य, चरित्र, स्फुट विषय,
संपादन – 'नवी गृहलक्ष्मी'.

कस्तुरे, विनायक अनादास [१४ ऑक्टोबर १९१४–] बी. ए, एलएल् बी, वकिली, स्फुट विषय,
संपादन – 'पूर्णेन्दु', विलास

काकडे, रामचंद्र तुकाराम
संपादन – 'नामदेव'

काकडे, लक्ष्मण गोविंद [१८ नवंबर १९०५–] इंटरपर्यंत, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन,
संपादन–'मनोविहार', कल्पतरु व आनंदवृत्त.

काकडे, श्रीपत हरि
संपादन –' शिवणकला'.

काकोडकर, र वा
संपादन – 'गोमंतक मराठा'.

काजळे, पाटील नारायण
संपादन – 'माळी मित्र'

काटकर, गणेश विठ्ठल [५ जुलै १९२६] मॅट्रिकपर्यंत, . . , चरित्र,
संपादन – 'शिवमित्र'

काटकर, तु ना [७ नवंबर १९०८–] साहित्यभूषण, अध्यापन, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, कविता, कादंबरी, चरित्र, भाषा, राजकारण, संस्था-परिचय,
संपादन – 'मजूर', उद्यान, नवामनु, मधुवन, ज्ञानदीप

काटदरे, दत्तात्रय सदाशिव [६ डिसेंबर १९०९–] एस् आर् आर्ग, स्वतंत्र व्यापार, समाजकार्य, स्फुट विषय.
संपादन – 'सखी'.

काटोले, बळवंत काशीनाथ
संपादन – 'कायस्थधर्म'

काणे, पांडुरंग सीताराम [३० ऑक्टोबर १९११–] मॅट्रिक, ग्रंथप्रकाशन, कथा, शिक्षण,
संपादन – 'विमा आणि व्यापार'.

काणे, वसंत सदाशिव [१६ फेब्रुवारी १९२०–] मॅट्रिक, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, उद्योग धंदा, शेती, संस्था-परिचय,
संपादन – 'रोहिणी', ऊसमळा, पंचायत, संध्या.

काणेकर, पुरुषोत्तम गोपाळ [१४ जानेवारी १८८१ . २६ सप्टेंबर १९५२] मॅट्रिक पर्यंत, नोकरी (खाजगी), राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, इतिहास, कादंबरी, चरित्र, नाटक, राज्यशास्त्र,
संपादन – 'समाजसेवक', इंदुप्रकाश, उद्यान, तुतारी, नवयुग, विविधवृत्त, विविधज्ञानविस्तार, सोशल सर्व्हिस क्वार्टर्ली, ज्ञानप्रकाश

कात्रेकर, चंद्रकांत शंकर
संपादन – 'समाजसेवा'

कादळगावकर, पांडुरंग तुकाराम [४ ऑक्टोबर १९११–] एम् ए, नोकरी (खाजगी, सरकारी), वृत्तपत्र संपादन, कविता, नाटक,
संपादन – 'सिन्धुदीप', माझा महाराष्ट्र

कादे, वसंत मुकुंद
संपादन – 'वैद्यसेवक'.

कानडे, गोपाळ गोविंद
संपादन – 'ज्ञानदान मंदिर', 'भारतसुधा'

कानडे-धारूरकर, दामोदरशास्त्री गोविंदाचार्य
संपादन – 'संस्कृत ग्रंथमाला', 'साध्वी'

कानविंदे, दिनकर विनायक
संपादन – 'अवतार'

कानिटकर, गजानन नारायण [१८ ऑगस्ट १८८६ १२ नवंबर १९५९] बी ए, राजकारण समाजकार्य, संस्था संचालन, कथा, कविता, चरित्र, राजकारण
संपादन – 'स्वतंत्रदन'.

कानिटकर, नारायण विनायक [२७ जुलै १८८७–] बी. एस्सी., एम्. एजी.; अध्यापन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य; अर्थशास्त्र, शेती;
सपादन – 'शेतकी आणि शेतकरी'.

कानिटकर, राजाराम प्रल्हाद [२७ जानेवारी १९०५–] एम्. ए.; ग्रंथ प्रकाशन, राजकारण, चरित्र, राजकारण, विज्ञान, संस्था परिचय;
सपादन – 'चित्रमयजगत्', 'ध्रुव', डेक्कन कॉलेज मॅगझिन.

कानेगावकर, दत्तात्रय रामचंद्र [२ जानेवारी १९१३ : १६ डिसेंबर १९६६] एम्. ए., बी. टी., अध्यापन, ग्रंथ प्रकाशन, ग्रंथ-संपादन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र व्यवस्थापन, चरित्र, भाषा, समाज;
सपादन – 'नवा महाराष्ट्र'.

कान्हेरे, शं. वि.
सपादन – 'सगीत कला विहार'.

कापडी, रामचंद्र तुलयाजी [१६ एप्रिल १९१३–] मॅट्रिक, शेती, ...,
सपादन – 'श्रीगुरुदेव'.

कापडी, एस्. एल्.
सपादन – 'महाराष्ट्र सारस्वत'.

कांबळी, रघुनाथ विष्णु [२९ नवबर १८९९–] बी. ए., एल्एल्. बी., अध्यापन, नोकरी (नगरपालिका), वकिली, स्फुट विषय;
सपादन – 'हेटकरी'; भंडारी

कांबळे, जगन्नाथ गणपत
सपादन – 'उदय'.

कांबळे, महादेव गनाजी
सपादन – 'आत्मोद्धार'

कांबळे, शि. जा.
सपादन – 'सोमवंशीय मित्र'

कामत, शंकर श्रीधर
सपादन – 'वसत'.

कायस्थ, धर्मसिंह ताराचंद
सपादन – 'कायस्थ सेवक'

कारखानीस, त्र्यंबक सीताराम
सपादन – 'आशा'.

कारजकर, गणपत आण्णाजी
सपादन – 'नामदेव'.

कारेकर, शिवाजी महादेव [१८ नोव्हबर १९१०–] एस्. वाय्. आर्टस्पर्यंत, चित्रपट वितरण; स्फुट विषय,
सपादन – 'प्रकाश'.

कालेकर, गोविंद मोरोबा
सपादन – 'आगळे दिनदर्शन', 'कुतूक कर-मणूक', 'व्यवहारोपयोगी ग्रंथसंग्रह'.

कालेकर, जनार्दन मोरोबा
सपादन – 'हुन्नर सग्रह'.

कालेकर, वि. फॉ.
सपादन – 'नाविबोध'.

कालेकर, रा. ग.
सपादन – 'सत्यशोधक'.

कालेलकर, जी. एम्.
सपादन – 'विद्यार्थीमित्र'.

कालेवार, विनायक शंकर
सपादन – 'व्यापारी'.

कालेवार, संभाजी नरसूजी
सपादन – 'वजारा त्रैमासिक'.

कावले, टी. एस्.
सपादन – 'लोकनाथ'.

कावळे, नारायण केशव [४ मे १८६४ : ६ फेब्रुवारी १९११] . , वकिली, नाटक,
सपादन – 'न्यायदर्पण'.

काशीकर, केशव रघुनाथ [१८८७ : १२ एप्रिल १९६७] मॅट्रिक, व्यापार, चरित्र,
सपादन – 'आदर्श', 'चंद्रिका', 'लोकमित्र', 'शारदा', धर्म, धर्मचक्र, पुरुषार्थ.

काशीकर, शा. गो.
सपादन – 'सधिकाल'.

कासार मालेगावकर, नथू दत्तु [११ ऑक्टबर १८८९ –] फायनल परीक्षा, व्यापार, ...,
सपादन – 'कासार'

काळुस्कर, दिनकर गोविंद
सपादन – 'करमणूक'.

काळे, आत्माराम रघुनाथ [१८६० :]
बी ए, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), ,
संपादन – 'मराठी शिक्षक'.

काळे, केशव नारायण [२४ एप्रिल १९०४ –] बी ए, एलएल् बी, अध्यापन, चित्रपट, नाट्य, संस्था संचालन, कविता, टीका, नाटक, रंगभूमी,
संपादन – 'प्रतिभा', 'महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका', 'रत्नाकर'

काळे, त्र्यंबक गुरुनाथ [१८७८ : १२ जुलै १९१४] मॅट्रिक, रसायनाचार्य, अध्यापन, पुराण संशोधन, वैद्यकी, इतिहास, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, विज्ञान,
संपादन – 'समालोचक'.

काळे, द ग.
संपादन – 'वारांगना'

काळे, द गो
संपादन – 'साष्टी समाचार', इंदुप्रकाश, विराट ठाणेकर.

काळे, दत्तात्रय गोविंद [९ डिसेंबर १८९४ –] बी एस्सी, रसकला विशारद, अध्यापन, नोकरी (खासगी), उद्योगधंदा,
संपादन – 'सह्यविचार', महाराष्ट्र विस्तार

काळे, दिनकर विनायक [३० ऑक्टोबर १८९८–] एम ए, अध्यापन, इतिहास संशोधन, ग्रंथ संपादन, ग्रंथालय संचालन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, इतिहास, चरित्र, स्फुट विषय,
संपादन – 'सह्याद्रि', केसरी

काळे, म वि [१४ नवंबर १८८८–] एल् सी पी एस, वैद्यकी (आंग्ल), कविता, चरित्र, विज्ञान,
संपादन – 'बालक मासिक'.

काळे, महादेव केशव
संपादन – 'श्रीसरस्वती मंदिर'

काळे, मोरेश्वर रामचंद्र
संपादन – 'गीतारहस्यप्रकाश'

काळे, लक्ष्मण गंगाधर [१२ मार्च १८७९ : १० डिसेंबर १९४१] मॅट्रिक, कायदा, गुजराथी, बंगाली, हिंदी, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, स्फुट विषय,
संपादन – 'महाराष्ट्र विस्तार'

काळे, वामन गोविंद [१० एप्रिल १८७६ : २७ जानेवारी १९४६] एम् ए, अध्यापन, इतिहास संशोधन, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, अर्थशास्त्र, नाटक, राज्यशास्त्र,
संपादन – 'सहकारी मित्र', अर्थ, इंडियन जर्नल ऑफ इकॉनॉमिक्स

काळे, विश्वनाथ रामचंद्र [१८२३ : १८८८] ,संगीत, नोकरी (संस्थानी), वकिली, वादन, व्यापार उद्यम, कला,
संपादन – 'संगीत दर्पण', गायनाब्धिसेतु, संगीत पारिजात

काळे, शामराव संतराम
संपादन – 'नाशिक समाचार'

काळे, श्रीपाद वामन [५ मार्च १९१० –] बी ए, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, अर्थशास्त्र, क्रीडा, चरित्र, निबंध, समाज,
संपादन – 'सहकारीजगत्', अर्थ

किंग, कॅनन
संपादन – 'प्रकाशक'

किणीकर, रॉय (रघुनाथ रामचंद्र) [२४ नवंबर १८९८ –] एम् ए, अध्यापन, नोकरी (खासगी, सरकारी), राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, कविता, कादंबरी, नाटक, पटकथा, श्रुतिका,
संपादन – 'राजहंस', अजिंठा, आल्हाद, एकजूट, कॉलेज, डेक्कन कॉलेज मॅगेझिन, तुफान, धनुर्धारी, धरती, नवयुग, बॉन, यामिनी, रचना, विशाल महाराष्ट्र, संदेश, साहित्यसहकार.

किरे, शकुंतलाबाई शारदकुमार [३१ मे १९१४ –] मॅट्रिकपर्यंत, समाजकार्य, संस्था संचालन, ,
संपादन – 'बालविचार'

किराणे, लक्ष्मण पुरुषोत्तम [२१ ऑगस्ट १८९८ –] बी ए, एल टी. सी, बी. टी, डिप् एड्, एम् आर. एस् टी,

अध्यापन, नोकरी (सरकारी); शिक्षण, स्फुट विषय;
संपादन – ' शिक्षण '.

' किरात ' (= सोमण, कृष्णाजी लक्ष्मण) [१८६५ :] एफ्. वाय्., कृषि-विशारद; नोकरी (सरकारी); इतिहास, कविता, चरित्र, धर्म, नाटक, निबंध;
संपादन – ' स्फूर्ति '.

किर्लोस्कर, शंकर वासुदेव [८ अक्टोबर १८९१ –] एफ्. वाय्., चित्रकला, लष्करी विद्या, विक्रय शास्त्र; नोकरी (खासगी), राजकारण, राज्यशासन, समाजकार्य, संस्था-व्यवस्थापन-संचालन; उद्योगधंदा, कला, चरित्र, शिक्षण;
संपादन – ' किर्लोस्कर ', ' किर्लोस्कर खबर ', ' तुम्ही व आम्ही ', ' मनोहर ', ' स्त्री '.

कीर्तने, हरि बाळकृष्ण [१४ नवंबर १९०५–] बी. एस्सी.; नोकरी (खासगी, निम-सरकारी); स्फुट विषय,
संपादन – ' विमाजगत् '.

' कु. नलिनीबाला '
संपादन – ' सरस्वती '.

' कु. विलासिनी '
संपादन – ' यौवन '.

' कु. शकुन्तला, जी. ए. '
संपादन – ' रति '.

कुकडे, शाहू दाजी [१८३३ : १४ अक्टोबर १८८५] ......; अध्यापन, धर्मप्रसार, नोकरी (सरकारी), चरित्र, धर्म,
संपादन – ' ज्ञानोदय '.

कुंटे, अण्णा मोरेश्वर [१८४४ : १९ जुलै १८९६] बी. ए., एम्. डी., आयुर्वेद, अध्यापन, वैद्यकी (अस्त्र), व्यापार उद्यम, तत्त्वज्ञान, धर्म, विज्ञान;
संपादन – ' पुरातन वैद्यक ग्रंथसंग्रह '.

कुंटे, महादेव मोरेश्वर [आगस्ट १८३५ : ८ अक्टोबर १८८८] बी. ए.; अध्यापन, व्यापार-उद्यम, इतिहास, कविता, चरित्र;
संपादन – ' षड्दर्शनचिंतनिका '.

कुंडईकर, वा. मो. [१६ आगस्ट १९१७ –] बी. ए., बी. टी.; अध्यापन; ......;
संपादन – ' गोमंतक मराठा ', ' समाज-सुधारक '.

कुडाळकर, जनार्दन सखाराम [१८८२ : १३ मार्च १९२१] एम्. ए., एल्एल्. बी ; अध्यापन, ग्रंथपालन, नोकरी (संस्थानी), वार्ता संकलन, समाजकार्य; ग्रंथालयशास्त्र,
संपादन – ' लायब्ररी मिसलेनी '.

कुदळ, वासुदेव ग्यानोबा [: २९ नवंबर १९४६] मराठी सहावी, नोकरी (सरकारी); समाज,
संपादन – ' न्यायाश्रम '.

कुवल, विठ्ठल पुनाजी [: ७ जानेवारी १९३१] मॅट्रिकपर्यंत, ज्योतिष, वैद्यक; ज्योतिष, नोकरी (सरकारी), वैद्यकी, समाजकार्य; चरित्र, ज्योतिष, धर्म, नाटक;
संपादन – ' समुद्र '.

कुंभारे, बाळकृष्ण विष्णु [५ जुलै १९१७ –] बी. ए., बी. टी. सी. ए.; अध्यापन, नोकरी (सरकारी), अर्थशास्त्र, स्फुट विषय;
संपादन – ' सहकारी जगत '.

कुमठेकर, जगन्नाथ बलवंत [७ सप्टेंबर १९०८ –] बी. एस्सी., बी. टी., एम्. ए., अध्यापन, समाजकार्य; क्रमिक, भूगोल, विज्ञान, शिक्षण, स्फुट विषय,
संपादन – ' शालाशिक्षक '.

' कुमारी श्यामा '
संपादन – ' भरती '.

कुरकुरे, म. कृ. [२ जानेवारी १८९७ –] ......; वृत्तपत्र-संपादन, व्यापार-उद्यम; शेती, स्फुट विषय;
संपादन – ' विदर्भाचा शेतकरी '; महाराष्ट्र-केसरी, साप्ताहिक विदर्भ.

कुलकर्णी, आप्पाजी विष्णु [१८९९ : २५ मे १९४२] मॅट्रिक; अध्यापन, नोकरी (खासगी), मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, कथा, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक, निबंध, रंगभूमी, शिक्षण,

संपादन – 'ग्रंथरत्नाकर', राष्ट्रमत, व्यापारी, शिक्षक

कुलकर्णी, कृष्ण सुब्राव
संपादन – 'शेतकी आणि शेतकरी'.

कुलकर्णी, कृष्णाजी गुरुनाथ [ ] बी. ए., एल्एल् बी., अध्यापन, कथा, कविता, नाटक, विनोद, स्फुट विषय,
संपादन – 'अरुण'.

कुलकर्णी, केशव रामचंद्र
संपादन – 'शिवणकला'

कुलकर्णी, जी आर.
संपादन – 'शिक्षण'

कुलकर्णी, गंगाधर लक्ष्मण
संपादन – 'विदर्भशिक्षक'.

कुलकर्णी, गणेश रघुनाथ
संपादन – 'श्रीमाणिकप्रभु'

कुलकर्णी, गणेश विठ्ठल [१८८९ · १० मे १९२१] , नोकरी (खाजगी), मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, सर्कस व्यवस्थापन, कविता, कादंबरी, नाटक, स्फुट विषय,
संपादन – 'उद्यान', नवयुग, सहस्रकर.

कुलकर्णी, गुरुसिद्दाप्पा सिद्दलिंगाप्पा [२३ एप्रिल १९०४ –] मराठी सेकंड ईयरटूड, अध्यापन, शिक्षण, स्फुट विषय,
संपादन – 'पांचजन्य'.

कुलकर्णी, गो रा.
संपादन – 'शिक्षण पत्रिका'

कुलकर्णी, गोविंद माणिक [५ जून १९२४ –] एम् ए, एल्एल् बी, पीएच् डी, अध्यापन, राज्यशास्त्र,
संपादन – 'उन्मेष'

कुलकर्णी, धोंडो विठ्ठल [११ नवंबर १८९१ –] एम् ए, बी टी, अध्यापन, नोकरी (संस्थानी), कोश संपादन, कोश, शिक्षण, स्फुट विषय,
संपादन – 'विनय'

कुलकर्णी, न मा
संपादन – 'प्रतिमा'

कुलकर्णी, नारायण विनायक [२३ जुलै १८९२ · १२ जानेवारी १९४८] मॅट्रिक, अध्यापन, ग्रंथ प्रकाशन संपादन, कथा, कादंबरी, नाटक,
संपादन – 'मनमोहन'

कुलकर्णी, पंडित अनंत [७ नवंबर १९२४–] मॅट्रिक, ग्रंथ प्रकाशन, कथा, चरित्र,
संपादन – 'किशोर'.

कुलकर्णी, पुरुषोत्तम बाळकृष्ण [३ आगस्ट १८९९ –] इंटर आर्ट्स पर्यंत, वृत्तपत्र संपादन, कथा, कादंबरी, चरित्र,
संपादन – 'विश्वकर्माविजय', द्वारकामाई, नवजीवन, नवशक्ति, नवाकाळ, नवामनु, प्रकाश, श्री साईलीला, संदेश

कुलकर्णी, भाऊराव रंगनाथ [२१ मार्च १९०३ –] बी. ए, एस् टी सी, दप्तरपालन, अध्यापन, इतिहास संशोधन, समाजकार्य; इतिहास, उद्योगधंदा, भाषा,
संपादन – 'संशोधक'

कुलकर्णी, भीमराव कृष्ण [७ जानेवारी १९०० –] बी ए, एल्एल् बी, नोकरी (संस्थानी), वकिली, समाजकार्य, कायदा;
संपादन – 'श्रीमध्वसिद्धांत सुधाकर'

कुलकर्णी, मालतीबाई
संपादन – 'प्रगति'

कुलकर्णी, रा वा
संपादन – 'उपयुक्त धंदेशिक्षण'

कुलकर्णी, रामचंद्र वासुदेव
संपादन – 'श्रीमद् भार्गवेश विजय', श्री शारदामंदिर अथवा निनामशालापत्रक'

कुलकर्णी, वामन लक्ष्मण [६ एप्रिल १९११–] एम् ए, बी टी, अध्यापन, समाजकार्य, चरित्र, टीका, वाङ्मय,
संपादन – 'सेलगाडी', 'समीक्षक', साहित्य

कुलकर्णी, विठ्ठल हरि [१४ एप्रिल १९०२–] एम् ए, अध्यापन, ग्रंथ संपादन, चरित्र, वाङ्मय, विनोद,
संपादन – 'ज्योत्स्ना', 'प्रतिमा'

कुलकर्णी, विनायक वासुदेव [२४ अक्टोबर १९१४ –] मॅट्रिक, राजकारण,

वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य; स्फुट विषय;
संपादन – ' रचना '; लोकशक्ति.

कुलकर्णी, व्यंकटेश नरहर [६ फेब्रुवारी १९१७ –] मॅट्रिक, एल्‌एल्. बी., जर्नल; अध्यापन, वृत्तपत्र-संपादन; कथा, नाटक, निबंध, प्रवास;
संपादन – ' महाद्वार '; ग्रामीण.

कुलकर्णी, शंकर बळवंत
संपादन –' कामगार समाचार ', ' सज्जन-मर्दन '.

कुलकर्णी, सदाशिव बापूजी
संपादन – ' वैदिकधर्म व महात्म्याचे बोल '.

कुलकर्णी, ह. वि.
संपादन – ' उपयुक्त धंदेशिक्षण '.

कुलकर्णी-आजरेकर, रामचंद्र दत्तात्रय [१६६० : १९००] मुलकी परीक्षा; अध्यापन, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; कविता, धार्मिक, धर्म, बालवाङ्मय;
संपादन – ' मधुमक्षिका '.

' कृष्ण याज्ञवल्की '
संपादन – ' कथाकल्पतरू '.

' कृष्णशास्त्री '
संपादन – ' विद्यार्थ्यांच्या कल्याणार्थ अनेक-विषयसंग्रह '.

' कृष्णाजी महादेव '
संपादन – ' क्योलिकनिग्रहप्रकाशक '.

' कृष्णानुज कालेकर ' (= कालेकर, संभाजी गणपत)
संपादन – ' मराठा '.

केकाणे, शंकर गवाजी
संपादन – ' वेजारीसमाचार '.

केतकर, अनंत विश्वनाथ [८ सप्टेंबर १९०० –] एम्. बी. बी एस्.; अध्यापन, वैद्यकी (आग्ल), समाजकार्य, संस्था संचालन; ......;
संपादन – ' सवृत्त '.

केतकर, गजानन विश्वनाथ [८ आगस्ट १८९८ –] बी ए., एल्‌एल्. बी.; राजकारण, वकिली, वृत्तपत्र संपादन, समाज-कार्य, संस्था संचालन; क्रीडा, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' पीअँन '; केसरी, तरुणभारत, मराठा.

केतकर, दामोदर कृष्ण [: १९२२] ......; वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य; स्फुट विषय;
संपादन – ' सुधाकर '; आयुर्वेद, इंदुप्रकाश, प्रभात, मौज, विजयी मराठा.

केतकर, श्रीधर व्यंकटेश [२ फेब्रुवारी १८८४ : १० एप्रिल १९३७] एम्. ए, पीएच्. डी.; अध्यापन, इतिहास-संशोधन, कोश-प्रकाशन, राजकारण, समाजकार्य, संस्था-संचालन; अर्थशास्त्र, इतिहास, कविता, कादंबरी, कायदा, कोश, चरित्र, टीका, धर्म, नाटक, निबंध, भाषा, राज्यशास्त्र, वाङ्मय, समाज, संस्था परिचय, स्फुट विषय;
संपादन – ' महाराष्ट्र वाग्विलास ', ' विद्या-सेवक ', ' राजहंस '; पुणे समाचार.

केंजूरकर, एस्. के.
संपादन – ' नूतन शैव '.

केमकर-क्षीरसागर, वामन एकनाथशास्त्री [१८५४ : आगस्ट १८९९] वेदशास्त्र, संस्कृत; अध्यापन, ग्रंथ संपादन; कविता, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक, निबंध, भाषा;
संपादन – ' आर्यमित्र '.

केसरकर, शंभु अनंतशेट [ ] पोर्तुगीज, फार्मसिस्टिक, मराठी; वैद्यकी (आग्ल), समाजकार्य; ......;
संपादन – ' वैद्य '.

केळकर, कमलाकांत वामन [१ जानेवारी १९०२ –] एम्. एस्सी.; अध्यापन, शोध संपादन; विज्ञान.
संपादन – ' सृष्टिज्ञान '.

केळकर, कृष्णाजी रघुनाथ [१८५९ : १९१०]......; व्यापार-उद्यम, ...;
संपादन – ' बापू '.

केळकर, ग. दा.
संपादन – ' औद्योगिक महाराष्ट्र '.

केळकर, गणेश केशव [१८६४ : १२ नवंबर १९४२] मॅट्रिक, इंजिनियर; अध्यापन,

नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, संस्था संचालन, प्रवास, शेती,
संपादन – 'शेती आणि शेतकरी'

केळकर, गोविंद रामचंद्र [२८ सप्टेंबर १९०९] एम्. एस्सी., पीएच्. डी., अध्यापन, नोकरी (सरकारी), संस्था संचालन, विज्ञान,
संपादन – 'सृष्टिज्ञान', रसायनम्

केळकर, दत्तात्रय विठ्ठल [१४ आगस्ट १८९३–] एम्. ए., अध्यापन, व्यापार उद्यम, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सचे मासिक मुखपत्र', 'वैभव'

केळकर, नरसिंह चिंतामण [२४ आगस्ट १८७२ १४ अक्टोबर १९४७] बी. ए., एलएल्. बी., अध्यापन, इतिहास संशोधन, राजकारण, वकिली, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, इतिहास, कथा, कादंबरी, चरित्र, टीका, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक, निबंध, प्रवास, भाषा, राजकारण, वाङ्मय, विनोद, राज्यशास्त्र, शिक्षण, स्फुट विषय,
संपादन – 'काव्यसंग्रह', इंडिया, केसरी, मराठा, सह्याद्रि

केळकर, मनोहर महादेव [२१ मार्च १९१३–] बी. ए., एलएल्. बी., ग्रंथ प्रकाशन, कथा, कादंबरी, चरित्र, निबंध,
संपादन – 'वाङ्मयशोभा'

केळकर, महादेव विनायक
संपादन – 'तरुण मित्र', 'भारतीय कथा कल्प'

केळकर, यशवंत नरसिंह [१९ जुलै १९०२ –] वाङ्मयविशारद इतिहास संशोधन, कोश संपादन, ग्रंथ संपादन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र संपादन, इतिहास, कविता, कोश, राजकारण, विनोद,
संपादन – 'पराग', एलय, केसरी

केळकर, रामकृष्ण नारायण [२३ मार्च १९०८ –] मॅट्रिकपर्यंत, याज्ञिक, वेद, संस्कृत, डी. एफ्. ॲस्ट्रॉल एस्., अध्यापन, इतिहास संशोधन, ज्योतिष, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, इतिहास, स्फुट विषय,
संपादन – 'ब्राह्मण', प्रेरणा

केळकर, सदाशिव पांडुरंग [१८४८ : १९०६] मॅट्रिकपर्यंत, व्यापार उद्यम, नोकरी (खासगी), धर्मप्रचार, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, चरित्र, धर्म, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'ज्ञानदीप', कामगार

केळुसकर, कृष्णराव अर्जुन [२० आगस्ट १८६० १४ अक्टोबर १९३४] मॅट्रिक, अध्यापन, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, इतिहास, कथा, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'आध्यात्मिक ज्ञानरत्नावली' जगद्वृत्त

कोकडेंकर, लक्ष्मणराव जानरावदादा [२१ जानेवारी १९०३ : जून १९४३] डी. पी. ई., ओ. टी. सी., अध्यापन, नोकरी (खासगी), समाजकार्य, संस्था संचालन, धर्म, विज्ञान,
संपादन – 'आरोग्यमंदिर'.

कोकाटे, नारायण लक्ष्मण [१९१२ –] मॅट्रिक, ग्रंथ प्रकाशन, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, बालवाङ्मय,
संपादन – 'मन्वन्तर', मन्वन्तर (दै)

कोटणीस, बळवंत अनंत [सप्टेंबर १८७२. २५ एप्रिल १९५४] मॅट्रिक, नोकरी (खासगी), कविता, स्फुट विषय,
संपादन – 'सुशील'

कोटकोंडे, दत्तात्रय शंकर [१८ फेब्रुवारी १९६४] मराठी सहावी, व्यापार उद्यम, समाजकार्य; . ,
संपादन – 'खग'

कोटस्थाने, एम. एम्.
संपादन – 'जनसेवा'

कोठडिया, फुलचंद हिराचंद [१७ आगस्ट १९१२ –] एम्. ए., एल्एल्. बी., चरित्र, . ,
संपादन – 'व्यापारी मित्र'

कोठारी, सी. पी.
संपादन – 'व्यापारी जगत'.

कोतक, भास्कर नानजी
सपादन – ' विस्ती नागरिक '.
कोरटकर, धोंडोपंत हरिपंत [१९१० १६ आगस्ट १९६२] मॅट्रिक, नोकरी (सरकारी, सस्थानी), . ;
सपादन – ' राजहस '.
कोरे, विक्रमसिंह आप्पाजी
सपादन – ' सत्यवाणी '
कोलटकर, गोपाळ रामचद्र [२५ मे १९०६ –] एम् ए , व्यवस्थापन शास्त्र, व्यापारशास्त्र, अध्यापन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र-सपादन, सस्था-व्यवस्थापन, स्फुट विषय,
सपादन – ' छत्रपती स्काउट ', विद्यापीठ पत्रिका
कोल्टकर, बाळकृष्ण रामचद्र [२७ जानेवारी १९०१ –] एम् ए , टी डी , अध्यापन, नोकरी (सरकारी), बालवीर सघटन, सस्था-सचालन, ,
सपादन – ' छत्रपती स्काउट '
कोल्हटकर, अच्युत बळवत [१ आगस्ट १८७९ १५ जून १९३१] बी ए , एलएल् बी ,अध्यापन,नाट्य,नोकरी(खासगी), मुद्रण, वकिली, वृत्तपत्र सपादन, सस्था सचालन, इतिहास, कथा, कविता, कादबरी, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक, रगभूमी, विनोद, स्फुट विषय,
सपादन – ' उषा ', ' चद्रिका ', ' मराठी श्रुतिबोध ', इदुप्रकाश, चाबुकस्वार, चाबूक, टिळक, डेलीन्यूज, देशसेवक, दैनिकवृत्त, प्रभात, महाराष्ट्र मगलमाला, मेसेज, युगातर, रणसंग्राम, राष्ट्रमत, वदेमातरम्, विदूषक, शुभसूचक, सजय, सदेश, सुदर्शन, स्वातत्र्य
कोल्हटकर, प्रभाकर श्रीपाद [९ जानेवारी १८९६ –] बी ए , जाहिरात वित रण, वृत्तपत्र संपादन, कथा, चरित्र, नाटक, विनोद, स्फुट विषय,
सपादन – ' सर्वदर्शी ', आलमगीर, नवयुग, विविधवृत्त
कोल्हटकर वासुदेव शिवराम [१७ एप्रिल, १९०४ –] मॅट्रिकपर्यंत, न्याय, वेदान्त, अध्यापन, कीर्तन प्रवचन, धर्मप्रचार, सस्था सचालन, कविता, कीर्तन, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, वाङ्मय,
सपादन – ' चैतन्य '.
कोसंदर, परशुराम रेणुसा [३ जून १९०६] इग्रजी सिवरी, मुद्रण, वृत्तपत्र-संपादन, कविता, स्फुट विषय,
सपादन – ' क्षत्रिय ', नमस्कार, क्षत्रिय (सा)
कोहळे, मनोरमाबाई
सपादन – ' प्रगति '.
कोळपकर, पांडुरग धोंडू
सपादन – ' स्फूर्ति '.
कोजलगीकर, विष्णु गोविंद
सपादन – ' आनद भुवन '.
खंडकर, ग रा [१६ जुलै १९०७ –] बी ए , सी. टी , अध्यापन, समाजकार्य; स्फुट विषय,
सपादन – ' मालवसाहित्य '
खडप, बाळकृष्ण दत्ताजी [२८ फेब्रुवारी १९०५ –] मराठी सातवीपर्यंत, व्यापार उद्यम, उद्योग धदा, स्फुट विषय;
सपादन – ' रति ', कथा, नीलिमा, रहस्य दीप , लास्टवर्ड, वीणा, वैभव, सविता
खतीब, आमीन हसन [१८९३ –] मराठी व उर्दू सहावी, अरबी, गुजराथी, हिंदी, वृत्तपत्र सपादन, धर्म,
सपादन – ' इस्लाम विजय '; नौबतारा, मुसलमान
खत्री, रामचद्र मार्तंड [ ] मराठी सातवीपर्यंत, व्यापार उद्यम, शेती, समाजकार्य, उद्योग धदा,
सपादन – ' प्रेमोद्यान '.
खरवंडीकर
सपादन – ' ज्ञानवर्धन '.
खरे, इंद्रबहादुर
सपादन – ' प्रकाश '

खरे, कृष्णाजी दामोदर [१४ एप्रिल १८८६] यंत्रविद्या, स्थापत्यशास्त्र; नोकरी (खासगी); चरित्र, तत्त्वज्ञान;
संपादन – ' मेकॅनिकल एंजिनियर '.

खरे, गणेश नारायण [१३ डिसेंबर १८५९ –] बी. ए.; अध्यापन, नोकरी (सरकारी), शिक्षण;
संपादन – ' मराठी शिक्षक '.

खरे, घनःशाम नारायण [७ अक्टोबर १९१७ –] एम्. ए., एल्‌एल्. बी., चित्रकला, अध्यापन,........;
संपादन – ' चित्रपावन '.

खरे, भास्कर रामचंद्र [३० डिसेंबर १८९२ : १६ जानेवारी १९४५] ......; नोकरी (खासगी, सरकारी), समाजकार्य; स्फुट विषय;
संपादन – ' महाराष्ट्र विस्तार '.

खरे, लक्ष्मण गणेश
संपादन – ' प्रभात '.

खरे, वासुदेव वामनशास्त्री [८ आगस्ट १८५८ : ११ जून १९२४] मराठी सहावीपर्यंत, इंग्रजी, संस्कृत; अध्यापन, इतिहास-संशोधन, कीर्तन, ग्रंथ संपादन, वृत्तपत्र संपादन; इतिहास, कविता, चरित्र, नाटक,
संपादन – ' ऐतिहासिक लेख-संग्रह '; महाराष्ट्र मित्र.

खरे, हेमंत रामचंद्र [७ डिसेंबर १९१५ : २० जून १९६८] मॅट्रिक, चित्रकला, जाहिरात वितरण, नोकरी (खासगी). वृत्तपत्र संपादन, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' विद्यासेवक ', नवयुग, प्रभात, लोकशक्ति, समाचार.

खाकुर्डीकर, शंकर कृष्णाजी
संपादन – ' पाखाल '.

खाडिलकर, प्र. ह.
संपादन – ' प्राविण्य '.

खांडेकर, पुरुषोत्तम गणेश [१८ जून १८९३ –] इंटर; अध्यापन, मुद्रण, समाजकार्य; स्फुट विषय;
संपादन – ' आत्मबोध '.

खांडेकर, रामचंद्र बळवंत
संपादन – ' भक्तिरहस्य '.

खांडेकर, विष्णु सखाराम [११ जानेवारी १८९८ –] इंटरपर्यंत, अध्यापन, वृत्तपत्र संपादन, संस्था संचालन; कथा, कादंबरी, चरित्र, टीका, नाटक, निबंध, पटकथा, रंगभूमी, वाङ्मय, विनोद, स्फुट विषय,
संपादन – ' ज्योत्स्ना '; वैनतेय.

खानोलकर, गंगाधर देवराव [१९ आगस्ट १९०३ –] एम्. ए. तत्त्वज्ञान, अध्यापन, कोश संपादन, ग्रंथ संपादन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र-संपादन, संस्था व्यवस्थापन, कथा, कोश, चरित्र, भाषा, वाङ्मय, स्फुट विषय,
संपादन – ' प्रतिभा ', ' महाराष्ट्र प्रतिभा ', ' समीक्षक ', प्रगति, मराठी, रणगर्जना, रवींद्र-भारती, लोकहित, विविधवृत्त, साहित्यसहकार.

खानोलकर, वसंत रामजी [१३ एप्रिल १८९५ –] बी. एस्सी., एम्. डी., एल्‌एल्. डी., एफ्. आर. सी. पी., एफ्. ए. एस्सी., एफ्. एन्. आय., एल्‌एल्. डी.; अध्यापन, कर्करोग-संशोधन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, संस्था संचालन; विज्ञान;
संपादन – ' वैद्यक '.

खारकर, यशवंत महिपत
संपादन – ' न्यायदीपिका '.

खारकर, श्रीधर नारायण
संपादन – ' श्रीसाईलीला '.

खासनीस, विश्वनाथ केशव [१५ अक्टोबर १८९२ : २८ जून १९५२] बी. एजी , एस्. टी. सी.; अध्यापन, समाजकार्य, संस्था-संचालन;........;
संपादन – ' त्रैमासिक समाचार ', ' मासिक समाचार ', ' समर्थ '.

खिवसरा, गुलाबचंद धोंडीराम
संपादन – ' जैनोन्नति '.

खुर्द, दामोदर बळवंत [: १९४९] व्ह. फा , इंग्रजी ५ वी; व्यापार उद्यम, समाजकार्य;..... ...;
संपादन – ' नामदेव '.

खुर्दे, आर टी
सपादन – 'चद्रकला'
खेडलकर, दु. ग
सपादन – 'प्रगति'
खेमनर, गोपाळराव फेरजी [१८७६
२२ आगस्ट १९५५] मॅट्रिकपर्यंत व्यापार
उद्यम, समाजकार्य,
सपादन – 'मार्तंड'
खेर, कुमुदिनी
सपादन – 'वाग्विलास'
खेर, भालचद्र दत्तात्रय [१२ जुलै १९१९ –
] बी ए एल्एल् बी, ग्रथ सपादन,
राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, कथा,
कादबरी, चरित्र, नाटक, स्फुट विषय,
सपादन – 'रोहिणी', अग्रणी, केसरी,
सह्याद्रि
खेर, श ग
सपादन – 'महाराष्ट्र विस्तार'
खेरडे, श्रीहरी विठोबा
सपादन – 'चित्रपट'.
खैरकर, दि मा
सपादन – 'सिद्धार्थ'
खरे, गंगाधर रामजी [२६ जानेवारी
१९१२] स्थापत्यशास्त्र नोकरी (सरकारी),
वृत्तपत्र सपादन, व्यापारउद्यम, समाजकार्य,
सस्था सचालन धर्म
सपादन – 'सत्यप्रकाश', व्यापारी वर्तमान
खोडे, प्रल्हाद नारायण [४ मार्च १९१६
] एम् ए, एल्एल् बी, वकिली,
कायदा,
सपादन – 'नवी प्रगति', 'प्रगति'
खोत नारायण त्र्यबकजी [ ]
अध्यापन, सस्था सचालन
विज्ञान
सपादन – 'सिद्धपन्थशास्त्र'
खोलकुटे, रामचद्र सीताराम [ ]
बी, ए एल्एल् बी वकिली, समाजकार्य,
सपादन – 'ग्रामसेवक'

'गगाधरराव'
सपादन – 'न्याय'
गडकरी, बाळकृष्ण सतुराम [२ अक्टोबर
१८८३ –] बी ए, एल् टी,
अध्यापन, ग्रथ लेखन कविता, कथा, कादबरी,
तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक,
सपादन – 'महाराष्ट्र वाग्विलास', बन्हाड
बालपत्रक
गडकरी, माधव यशवत
सपादन – 'क्षितिज'
गॅडनी, ए
सपादन – 'गुमफर्मानदायक व चवचलनी
नानाविषयसग्रह'
गद्रे, अनत हरी [१७ अक्टोबर १८९०
४ सप्टेंबर १९६७] बी ए पर्यंत पत्रिका
वितरण, राजकारण, वार्ता सकलन, वृत्तपत्र
सपादन, समाजकार्य, सस्था सचालन कादबरी,
चरित्र, नाटक
सपादन – 'महाराष्ट्र शारदा', निर्भीड,
नवी मौज, निर्भीड, मौज, राष्ट्रप्रेममाला, सदेश
गद्रे, नारायण कृष्ण [७ मार्च १८७०
१४ जुलै १९३३] स्कूल फायनल, ज्योतिष
नोकरी (सरकारी) इतिहास, कविता, कादबरी,
चरित्र, ज्योतिष, टीका, नाटक भाषा, स्फुट
विषय
सपादन – 'महाराष्ट्र इतिहास', 'श्री सरस्वती
मदिर'
गद्रे, परशुराम चिंतामण [१९०२
बी ए, अध्यापन, सस्था सचालन भाषा
शास्त्र, समाज
सपादन – 'दिन'
गद्रे, शकर नारायण
सपादन – 'नामदेव वृत्त', 'श्री नामदेव
वैभव';
गद्रे, शारदा
सपादन – 'शिक्षण-पत्रिका'
गर्दे, दत्तात्रय गोपाळ [८ एप्रिल १९१७ –
] एम् ए, बैंक, नोकरी, अध्यापन,
सस्था सचालन; कथा, टीका, वाङ्मय
सपादन – 'सिद्धार्थी', कुस व गोष्टि

गर्दे, धोंडो बाळकृष्ण [२ डिसेंबर १८४८ : १३ ऑगस्ट १९२६] मॅट्रिक, वेदांत, संस्कृत, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), कविता, तत्त्वज्ञान, भाषा,
संपादन — तत्त्वज्ञानमंदिर '
गर्दे, दिगंबर काशिनाथ [१७ मार्च १९१० –] एम ए , डी लिट , अध्यापन, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन — ' संधिकाल '
गर्दे, श्रीपाद महादेव
संपादन — ' महाराष्ट्र सारस्वत '
गवई, गणेश आकाजी [२६ अक्टोबर १८८८–] , राजकारण, समाजकार्य, संस्था संचालन, कविता, समाज, स्फुट विषय,
संपादन — ' बहिष्कृत भारत '.
गवंडे, मारूतिराव शंकरराव [७ एप्रिल १९१७ –] . , नोकरी (सरकारी), कविता,
संपादन — ' हेटकरा '.
गवाणकर, यशवंत सखाराम
संपादन — ' हरिदास '.
गवारीकर, भा गो [१८९८ –] मॅट्रिकपर्यंत, समाजकार्य, भूगोल,
संपादन — ' माळवसाहित्य '
गव्हाणकर, राघोबा जनार्दन
संपादन — ' दिग्दर्शन '.
गागनाईक, राघजी रामजी
संपादन — ' माझारी विहारी '
गांगल, दिगंबर दामोदर [१६ एप्रिल १९०६ –] एम् एस्सी , जपानी, अध्यापन, ग्रंथ प्रकाशन, मुद्रण, संस्था संचालन, उद्योगधंदा, कोश, विज्ञान,
संपादन — ' मुद्रण प्रकाश '.
गाडगीळ, वा वा
संपादन — ' बृहन्महाराष्ट्र '
गाडगीळ, वामन रामचंद्र [ ] बी. एजी , एम् एस्सी , पशुरक्षणप्राविण्य, अध्यापन, विज्ञान, शेती,
संपादन — ' चिन्मय कृषिदल ', ' महाराष्ट्र कृषीवल '
[३८]

गाडगीळ, शंभु गणेश [१८७४] बी. ए , एल्एल् बी , अध्यापन, वकिली, वृत्तपत्र संपादन,
संपादन — ' वकील ' देशसेवक, न्यायदर्पण, शाहु
गाणेश हेरंबराज बाळशास्त्रीशर्मा (= केसकर, हेरंबराज रघुनाथ) [३० जुलै १८९२ –] इंग्रजी पाचवी, ग्रंथ लेखन प्रकाशन, धर्म,
संपादन — ' अंकुश '.
गांधी, मगनलाल माधवजी
संपादन — ' जैन जागृति '
गांधी, महादेव विठोबा
संपादन — ' वैश्यमासिक '
गांधी, मोतीलाल हिराचंद [३ फेब्रुवारी १९०३ –] मॅट्रिकपर्यंत, ग्रंथ प्रकाशन, व्यापार उद्यम, कविता, कोश, धर्म;
संपादन — ' सन्मति ', शारदा.
गायकवाड, चंद्रकांत
संपादन — ' सिद्धार्थ '.
गायकवाड, सं. वि
संपादन — ' बालविहार '.
गालवणकर, यशवंत जनार्दन
संपादन — ' श्री साईलीला '
गिजरे, वि अ
संपादन — ' ज्योत्स्ना '
गिरमे, कृष्णराव तुकाराम [१९२१–] एल्एल् बी , राजकारण, राज्यशासन, वकिली, समाजकार्य; स्फुटविषय,
संपादन — ' माळी वैभव '
गीते, जगन्नाथ विठ्ठल
संपादन — ' श्रीसावतामाळी '
गुजर कोठाडिया, हिराचंद नेमचंद [फेब्रुवारी १९०७ –] बी ए , एल्एल् बी , वकिली, कथा, कविता, स्फुट विषय,
संपादन — ' प्रभा किरण '
गुजीकर केकरे, रामचंद्र भिकाजी [३० एप्रिल १८४३ १८ जून १९०१] प्रवेश-परीक्षा, उर्दू, कानडी, गुजराथी, मराठी, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), कादंबरी,

टीका, तत्त्वज्ञान, नाटक, भाषा, लघुलेखन, शिक्षण, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'कौमुदीमहोत्साह:', विविधज्ञान विस्तार', दमहारक.

गुणाजी, नागेश वासुदेव [९ जुलै १८७६ : ५ जुलै १९६३] बी. ए., एलएल्. बी, ग्रंथानुवाद, वकिली; चरित्र, तत्त्वज्ञान,
संपादन – 'लोकमित्र'.

गुणे, गंगाधरशास्त्री गोपाळ [१८८२ : २० फेब्रुवारी १९५१] मॅट्रिक, आयुर्वेद, अध्यापन, वैद्यकी, समाजकार्य, संस्था संचालन, विज्ञान,
संपादन – 'मित्रविलास'.

गुप्ते, पांडुरंग वैजनाथ [२६ मार्च १८९९ –] बी. ए, एलएल् बी, नोकरी (संस्थानी), वकिली, समाजकार्य, स्फुट विषय;
संपादन – 'सहविचार'

गुप्ते, बाळकृष्ण आत्माराम [१८५१ १९२५] प्रवेश परीक्षा, वैद्यक, नोकरी [सरकारी, संस्थानी), समाजकार्य, उद्योग धंदा, चरित्र, भाषा, राजकारण, विज्ञान, शिक्षण, शेती, समाज,
संपादन – 'कायस्थप्रभूंच्या इतिहासाची साधने'.

गुप्ते, भालचंद्र महेश्वर [१७ फेब्रुवारी १८९५ –] एम्. ए., एलएल्. बी, राजकारण, राज्यशासन, वकिली, समाजकार्य, अर्थशास्त्र, राजकारण, राज्यशास्त्र, स्फुट विषय,
संपादन – 'स्थानिक स्वराज्य'.

गुप्ते, मैनाबाई
संपादन – 'भारत सेवक'

गुरुकिल्ली' (=लेले, केशव भास्कर) [२ नवंबर १८८२ : २३ मे १९६३] एल्. सी पी एस्, एम् सी पी. एस्, उर्दू, जादूविद्या, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), वैद्यकी (आंग्ल), संस्था-संचालन, क्रीडा, विज्ञान, शिक्षण, समाज,
संपादन – 'जादूचे मासिक'

गुरुजर, गोविंद वामन
संपादन – 'वकिलाचा साथी'

गुर्जर, जनार्दन महादेव
संपादन – 'मनुस्मृति', 'याज्ञवल्क्यस्मृति'.

गुर्जर, धरणीधर बापुशास्त्री [२७ जानेवारी १८९० –] मॅट्रिकपर्यंत, पुराणतीर्थ, काव्यमीमांसा, कीर्तन, प्रवचन, समाजकार्य, संस्था संचालन, धर्म,
संपादन – 'श्रीनारद'.

गुर्जर, मुकुंद बाळकृष्ण [: २० जानेवारी १९००] बी ए; अध्यापन, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, राज्यशास्त्र, स्फुट विषय,
संपादन – 'बालाजुर', प्रभाकर.

गुर्जर, विठ्ठल सीताराम [१८ मे १८८५ : १९ ऑक्टोबर १९६२] बी ए पर्यंत, बंगाली, ग्रंथ लेखन, ग्रंथानुवाद, कथा, कविता, कादंबरी, नाटक,
संपादन – 'मासिक मनोरंजन'.

गुळवणी, शंकर गो.
संपादन – 'छायालेखन'.

गोखले, गोविंद गोपाळ [३१ मार्च १८९८:] .. , नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र संपादन, चरित्र, विज्ञान, स्फुट विषय,
संपादन – 'चलित सृष्टी', तरुणभारत

गोखले, डी के.
संपादन – 'प्रगति'.

गोखले, बाबुराव (= अनंत विष्णु) [१५ ऑक्टोबर १९१५ –] इंटरपर्यंत, नाट्य, संस्था-संचालन, कविता, नाटक,
संपादन – 'कलावर्तमान', नीराजन.

गोखले, भास्कर विश्वनाथ [मार्च १९०३ : १२ जानेवारी १९६५] आयुर्विद्या विशारद, आयुर्वेद पारंगत, अध्यापन, आयुर्वेद संशोधन, राजकारण, वैद्यकी, समाजकार्य, संस्था-संचालन, विज्ञान,
संपादन – 'आयुर्विद्या'.

गोखले, महादेवशास्त्री
संपादन – 'संस्कृत-काव्य विहार'.

गोखले, लक्ष्मण नारायण [२४ नवंबर १९२२ –] एम्. ए; अध्यापन,

वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य; कथा, चरित्र, पत्र पांडित्य, स्फुट विषय,
संपादन – ' एकला ', केसरी, किर्लोस्कर, भारत, मनोहर, सह्याद्रि, स्त्री.

गोखले, वासुदेव दामोदर [३० नवंबर १८९८ : १२ जून १९६४] एम् ए, बी. टी., पीएच् डी, अध्यापन, कोश संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, कथा, कोश, चरित्र, तत्त्वज्ञान, नाटक, भाषा, वाङ्मय,
संपादन – ' इलाखा शिक्षक ', ' वीणा '.

गोखले, विनायक गोपाळ
संपादन – ' शेतकी आणि शेतकरी '.

गोखले, विष्णु नारायण [१ जानेवारी १८८९ –] बी. एजी, बी एस्सी, पीएच् डी, शेती रसायनशास्त्र, विज्ञान,
संपादन – ' सृष्टिज्ञान '

गोखले, शंकर रघुनाथ
संपादन – ' तत्त्वप्रकाशक '.

गोगटे, सिद्धनाथ पांडुरंग [१८८६ : १९ फेब्रुवारी १९६८] मॅट्रिक, मोडी प्रवीण, कीर्तन, ग्रंथानुवाद, नाट्य, नोकरी (सरकारी), समाज कार्य, नाटक,
संपादन – ' तिमिरहरण ', ' बृहन्महाराष्ट्र '.

गोडबोले, केशव अनंत [१३ जून १८८५ : ९ अक्टोबर १९६७] स्थापत्यशास्त्र, नोकरी (सरकारी), व्यापार उद्यम, समाजकार्य, संस्था संचालन, नाट्य,
संपादन – ' भारतीय संगीत '.

गोडबोले, परशुराम रघुनाथ [२१ आगस्ट १९०९ –] आयुर्वेद विशारद, नोकरी (खासगी, सरकारी), संस्था संचालन, विज्ञान;
संपादन – ' आयुर्विद्या '.

गोडबोले, भास्करशास्त्री दत्तात्रय [१९ सप्टेंबर १९१० –] आयुर्वेदाचार्य, बी ए. एम् एस्, अध्यापन, नोकरी (खासगी), धंदा, संस्था-संचालन, विज्ञान,
संपादन – ' आयुर्मीमांसा ', साइ

गोडबोले, रघुनाथ भास्कर [१८२० : जुलै १८८७] .. .., अध्यापन, कोश संपादन, ग्रंथ संपादन, नोकरी (सरकारी), कोश, चरित्र, तत्त्वज्ञान, भाषा, भूगोल, वाङ्मय,
संपादन – ' हिंदुस्थानाचा अर्वाचीन कोश '.

गोडबोले, वि प्र.
संपादन – ' विद्यासेवक '.

गोडसे, गणेश वासुदेव [१७ जुलै १९०४ –] इंटरपर्यंत, गणीत विशारद, अध्यापन, नोकरी (खासगी), राजकारण, समाजकार्य, संस्था संचालन, ...
संपादन – ' साधना '.

गोंधळेकर, रावजी श्रीधर [२९ मार्च १८३१ : ६ मार्च १९१०] मराठी पाचवीपर्यंत, ग्रंथ प्रकाशन विक्री, नोकरी (सरकारी), मुद्रण, व्यापारउद्यम, ...,
संपादन – ' जगद्धितेच्छु ', ' सर्वसंग्रह '.

गोमकाळे, दत्तात्रय राजाराम [१३ जून १९०९ : १३ मे १९६८] एम् ए, एल्एल्. बी, डी लिट., अध्यापन, नोकरी (सरकारी), वकिली, समाजकार्य, संस्था संचालन, चरित्र, टीका, रंगभूमी, वाङ्मय, स्फुट विषय;
संपादन – ' सधिकाल '.

गोयन्का, राधादेवी
संपादन – ' आमचे गाव '.

गोरे, केशव सदाशिव [२५ मार्च १९२०, २ फेब्रुवारी १९५८] मॅट्रिक, राजकारण, समाजकार्य, अर्थशास्त्र, राजकारण, स्फुट विषय
संपादन – ' रचना '.

गोरे, नारायण गणेश [१५ जून १९०७ –] बी ए, एल्एल् बी, राजकारण, समाजकार्य, संस्था संचालन, अर्थशास्त्र, इतिहास, कथा, चरित्र, निबंध, भूगोल, राजकारण, राज्यशास्त्र, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – ' रचना '

गोरे, यंडोपंत विनायक [: ३१ अक्टोबर १९६६] मॅट्रिकपर्यंत, मुद्रण, उद्योगधंदा,
संपादन – ' शास्त्रीय जगत् '.

गोरे, म. क
संपादन – ' दलित दीपक '

गोरे, महादेव गणेश
सपादन – ' मधुकर '.
गोरेगावकर, मुकुन्द जनार्दन [२४ जुलै १८७९ : २६ मार्च १९८०] मॅट्रिकपर्यंत, समाजकार्य, संस्था संचालन, इतिहास, स्फुट विषय,
सपादन – ' ध्रामदूत '.
गोलिवडेकर, नारायण विठ्ठल [१८७४ : ३ मार्च १९४६] मॅट्रिक, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), कविता, कादंबरी, नाटक,
सपादन – ' विनय '
गोवलकर, सखाराम हरि [१ अक्टोबर १८६९ : १९ अक्टोबर १९२७] मॅट्रिक, इतिहास संशोधन, कीर्तन, वकिली, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, कविता, कादंबरी, नाटक,
सपादन – ' मल्हारी विजय ' प्रतिनिधी, सयाजी विजय
' गोविंद विठ्ठल '
सपादन – ' गुल्जार गुलदौसी '.
गोळे, सखाराम चिमणाजी [: १९२०] एल्एल् बी, मुद्रण, वकिली, शेती,
सपादन – ' शेतकरी '.
घाटपांडे, त्रिंबक रामचंद्र
सपादन – ' पुराणमतवादी '
घाटे, गोपाळशास्त्री [ ] , संस्कृत, कोश सपादन, कोश,
सपादन – ' वाल्मीकिरामकथामहोदय '.
घाटे, वत्सलाबाई विठ्ठल [१८९९ २३ मे १९४८] बी ए, बी टी, अध्यापन, बालवाङ्मय,
सपादन – ' बालबोध मेवा '.
घाटे, विठ्ठल दत्तात्रय [१८ जानेवारी १८९५ –] एम् ए, बी टी, टी डी., अध्यापन, नोकरी (सरकारी), इतिहास, कविता, धर्मिक, चरित्र, नाटक, निबंध, भाषा, भूगोल, शब्दचित्र, शिक्षण,
सपादन – ' नागर शिक्षक '
घाणेकर, बाळकृष्ण रामचंद्र
सपादन – ' चित्ताकर्षण '.
घाणेकर, विठ्ठल वामन [८ डिसेंबर १८९८ –] बी ए, बी. टी., अध्यापन, शिक्षण,
सपादन – ' प्राथमिक शिक्षक '.
घारपुरे, जगन्नाथ रघुनाथ [२४ जून १८७२ १८ जून १९६२] बी ए, एल्एल् बी, अध्यापन, ग्रंथ सपादन, वकिली, समाजकार्य, संस्था संचालन, इतिहास, कायदा, धर्म,
सपादन – ' महाराष्ट्र इतिहास '.
घारपुरे, पुरुषोत्तम गणेश
सपादन – ' संगीतमीमांसक '.
घारपुरे, वामन हरि [५ मार्च १८९८ –] एम् ए ; अध्यापन, चरित्र, धर्म, रंगभूमी,
सपादन – ' प्रेरणा '
घारे, श्रीपाद श्रीधर [१० जून १९२० –] आयुर्विद्याविशारद, राजकारण, वैद्यकी, समाजकार्य, कथा, विज्ञान,
सपादन – ' आयुर्विद्या '.
घुले, कृष्णशास्त्री भाऊशास्त्री [१८७३ : १९५३] धर्मशास्त्र, मीमांसा, वेदान्त, व्याकरण, अध्यापन, ग्रंथ लेखन सपादन, कविता, तत्त्वज्ञान, धर्म, वाङ्मय, समाज,
सपादन – ' ऋग्वेदाचे मराठी भाषांतर ', ' वागीश्वरी '.
घुले, गणपतराव माधवराव [१८९५ : ९ नवंबर १९६०] बी ए, अध्यापन, नोकरी (नगरपालिका, सरकारी), धर्मिक, भूगोल, शिक्षण;
सपादन – ' नागर शिक्षक ', ' शिक्षक '.
घैसास, बाळ गंगाधर
सपादन – ' रेखा '
घैसास, रामचंद्र वासुदेव [१ एप्रिल १८८० १४ मे १९४७] .. ; नोकरी (सरकारी), . ;
सपादन – ' श्रीसाईलीला '
घैसास, विनायक अण्णाराव
सपादन – ' औद्योगिक महाराष्ट्र '.
घैसास, शंकर गोपाळ
सपादन – ' उद्यावर '.

घोटवडेकर, गणेश नारायण [१८५० १९१७] , अध्यापन, नोकरी (सरकारी), मुद्रण, वकिली, संस्था संचालन, शेती,
संपादन – 'शेतकरी', 'शेतकी आणि शेतकरी'.

घोडेकर, मारुती गोविंद
संपादन – 'कासारसदेश'.

घोणे
संपादन – 'देवी अहिल्या'.

घोरपडे, विनायकराव
संपादन – 'नवे जग'

घोलप
संपादन – 'बहिष्कृत मित्र'.

घोलप
संपादन – 'सारथी'.

घोलप, यज्ञेश्वर गोविंद [२५ डिसेंबर १८८१ –] ज्योतिष, ज्योतिष, ज्योतिष,
संपादन – 'फलज्योतिषादर्श'.

चने, द ह
संपादन – 'अनुश'.

चंद्रगडकर, म. वि.
संपादन – 'समाज सुधारक'

चंद्राते, दामोदर महादेव [२२ फेब्रुवारी १८८२ –] वेद, संस्कृत, मुद्रण, स्फुट विषय,
संपादन – 'याज्ञवल्क्य'.

चरणकर, भानू
संपादन – 'संगीत कला विहार'.

चवडे, गणपत नारायण [१८६३ - १९११] मॅट्रिक, नोकरी (खासगी), जैन ग्रंथानुवाद, नाटक,
संपादन – 'जैन बंधु'

चवडे, हिरासाव जिनदास [१ आगस्ट १८९७ –]
मॅट्रिकपर्यंत, ग्रंथ अनुवाद प्रकाशन, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, धर्म,
संपादन – 'सद्धर्म', 'शेतवाळ जागृति', संघय, सार्वधर्म

चवरे, मंदोदरीबाई वालचंद [ ]
मॅट्रिकपर्यंत, वैद्यक; राजकारण, वैद्यकी, समाजकार्य, संस्था संचालन, . ,
संपादन – 'जैन महाराष्ट्र महिला'.

चनाथे, मोहन
संपादन – 'कालेज युग'.

चव्हाण, (आनंदराव)दाजीसाहेब रामराव [२२ आगस्ट १९१६ –] एम् ए, एल्एल् एम्, राजकारण, राज्यशासन, वकिली, समाजकार्य, स्फुटविषय,
संपादन – 'आशा'.

चव्हाण, नारायण बळवंत [ ] ग्रंथ प्रकाशन, . ,
संपादन – 'ज्ञानमित्र'

चव्हाण, शंकर सावळाराम
संपादन – 'आर्यक्षत्रिय'

चांदुरकर, नरहर बळवंत [९ जुलै १९०२ –] एम् ए., एल्एल् बी, वकिली, कायदा,
संपादन – 'न्यायबोध', मध्यप्रदेश लॉ जर्नल, महाराष्ट्र लॉ जर्नल

चांदोरकर, गोविंद काशिनाथ [नवंबर १९२१] .., इतिहास संशोधन, ग्रंथ संपादन, वकिली, इतिहास, भाषा, सूचि;
संपादन – 'प्रभात'.

चांदोरकर, दत्तात्रय गणेश
संपादन – 'विजय'.

चापेकर, नारायण गोविंद [५ आगस्ट १८६९ ६ मार्च १९६८] बी ए, एल्एल् बी, इतिहास संशोधन, नोकरी (सरकारी, संस्थानी), वकिली, समाजकार्य, संस्था संचालन, अर्थशास्त्र, इतिहास, चरित्र, टीका, तत्त्वज्ञान, धर्म, निबंध प्रवास, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका'

चापेकर, रघुनाथ नारायण [१९ अक्टोबर १९१२ –] एम् ए, जर्मन, अध्यापन, मुद्रण, इतिहास, कथा, शिक्षण,
संपादन – 'मुद्रण प्रकाश'.

चापेकर, व्यंकटेश त्र्यंबक [३ जानेवारी

१८७१ : १० जानेवारी १९५९] बी. ए., बी. एस्सी., एम्. टी. डी.; अध्यापन, कविता, शिक्षण, विज्ञान;
संपादन – 'मराठी शिक्षक'.

चिंचणीकर, पं. नाथ
संपादन – 'वान्ना'.

चिटणीस, जीवन त्र्यंबक [११ ऑगस्ट १८५९ : १२ फेब्रुवारी १९०९] मॅट्रिकपर्यंत, ज्योतिष; ज्योतिष, संस्था-संचालन,......;
संपादन – 'ज्योतिर्मालां'.

चिटणीस, ग. म.
संपादन – 'सुमन'.

चितळे, दत्तात्रय दिवाकर [१० डिसेंबर १८९४ –] मॅट्रिक, स्कूल फायनल; अधिकोषण, संस्था-संचालन; अर्थशास्त्र,
संपादन – 'सहकारी जगत'.

चितळे, एल्. जे.
संपादन – 'दीपमाला'.

चित्राव, सिद्धेश्वरशास्त्री विष्णु [१ फेब्रुवारी १८९४ –] अलंकार, मीमांसा, वेद, व्याकरण, व्युत्पत्ति, अध्यापन, कोश संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन, कोश, तत्त्वज्ञान, धर्म, समाज,
संपादन – 'समर्थ', आचार्य, स्वधर्म.

चित्रे, अनंत विनायक
संपादन – 'समाजसेवक'.

चित्रे, काशिनाथ त्रिंबक
संपादन – 'भारत सेवक'.

चित्रे, पुरुषोत्तम आत्माराम [८ ऑक्टोबर १९१४ –] बी. ए.; ग्रंथ प्रकाशन, मुद्रण, कथा, कविता, टीका, निबंध, स्फुट विषय,
संपादन – 'अभिरुचि', 'सहविचार'.

चित्रे, विमल पुरुषोत्तम
संपादन – 'अभिरुचि', 'सहविचार'.

चिपळूणकर, कृष्णशास्त्री हरि [१८२४ : २० मे १८७८] अलंकार, इंग्रजी, धर्म, न्याय, संस्कृत, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र संपादन; अर्थशास्त्र, कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, बालवाङ्मय, भाषा, विज्ञान, सूचि,
संपादन – 'मराठी ग्रंथसंग्रह', 'विचार लहरी'.

चिपळूणकर, मोरेश्वर वासुदेव [४ ऑगस्ट १९०९ –] बी. एस्सी.; अध्यापन, नोकरी (सरकारी), संशोधन, विज्ञान,
संपादन – 'गणित'; इंडियन जर्नल ऑफ मिटिओरॉलॉजी ॲंड् जिओफिजिक्स, पुना युनिव्हर्सिटी जर्नल

चिपळूणकर, विष्णुशास्त्री कृष्ण [२० मे १८५० : १७ मार्च १८८२] बी. ए., अध्यापन, व्यापार उद्यम, नोकरी (सरकारी), मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, संस्था-संचालन, इतिहास, चरित्र, टीका, निबंध, भाषा, राजकारण, वाङ्मय, विनोद, समाज, स्फुटविषय,
संपादन – 'काव्येतिहाससंग्रह', 'निबंधमाला'; केसरी, मराठा, शालापत्रक

चिपळूणकर, सीताराम हरि [१८५१ : १८९४] बी. ए., वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन;......;
संपादन – 'पुणे सार्वजनिक सभेचे मासिक पुस्तक'; ज्ञानप्रकाश.

चुके, वसंत
संपादन – 'ज्योतिप्रकाश'.

चुके, शंकर शिवराम [२१ ऑक्टोबर १९१४ –] एम्. ए., अध्यापन, ...;
संपादन – 'ज्योतिप्रकाश'.

चरी, परशराम धर्माजी [८ ऑगस्ट

अर्थशास्त्र, कथा, कोश, चरित्र, प्रवास, बाल वाङ्मय, भाषा, राजकारण, लोकसाहित्य, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय,
संपादन 'युगवाणी', श्रमपत्रिका.

चौगुले, कमलाबाई विनायक [६ अक्टोबर १९०७ २५ नवबर १९६२] मराठी चौथी, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, कविता, स्फुट विषय,
संपादन – 'कलादर्श', वार्ताविहार.

चौगुले, विनायक रामचंद्र [२० जुलै १९०० १४ आगस्ट १९३४] मॅट्रिक पर्यंत, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, नाटक, स्फुट विषय,
संपादन – 'कलादर्श', वार्ताविहार

चौंडे, रघुनाथ बाळकृष्ण [७ नवबर १९२० –] इंग्रजी पाचवी, कीर्तन प्रवचन, गोरक्षण, समाजकार्य, धर्म, शेती,
संपादन – 'गोवर्धन'

चौधरी, मो सी.
संपादन – 'श्रीगुरुदेव'

चौधरी, लक्ष्मण शिवराम
संपादन – 'लेवा संजीवन'.

चौधरी, वि तु
संपादन – 'व-हाड शाळा पत्रक', 'वीर शैव संजीवनी'

चौधरी, सीताराम नाना
संपादन – 'लेवा संजीवन', 'विश्वरहस्य'.

चौंबळ, महादेव विनायक
संपादन – 'न्यायदीपिका'.

चौहान, के डी
संपादन – 'सरस्वती प्रकाश'.

छत्रे, केरो लक्ष्मण [१६ म १८२४ १९ मार्च १८८४] गणीत व सृष्टिशास्त्र, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), विज्ञान;
संपादन – 'मराठी शालापत्रक'.

छल्लारे, रा भा
संपादन – 'अमरलेखा'

जकल, विठ्ठल नरसप्पा [२३ सप्टेंबर १८८० • २९ सप्टेंबर १९३६] मॅट्रिक, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, व्यापार-उद्यम, समाज कार्य, संस्था संचालन, भूगोल, संस्था-परिचय,
संपादन – 'तेलगू समाचार', सोलापूरसमाचार.

जगताप, बापुराव गणपतराव [१७ आगस्ट १८८८ –] बी ए, बी. टी, अध्यापन, नोकरी (संस्थानी), बालवीर संघटन, समाजकार्य, संस्था संचालन, कथा, क्रमिक, नाटक, राजकारण, विज्ञान, शिक्षण, समाज, संस्था परिचय,
संपादन – 'लोकशिक्षण', 'शिक्षक'.

जयकुमार, मकनजी
संपादन – 'सिंहनाद'.

जयवंत, विनायक सीताराम
संपादन – 'कायस्थमित्र'.

जव्हेरी, पी एन्
संपादन – 'प्रफुल्लता'.

जव्हेरी, प. रा
संपादन – 'नागर शिक्षक'

जळूकर, दत्तात्रय विष्णु [१७ जुलै १८९९ –] प्राथमिक शालान्त परीक्षा, आयुर्वेद, अध्यापन, कोश संपादन, वैद्यकी, विज्ञान,
संपादन – 'चिकित्सक'

जाधव, अ कृ
संपादन – 'प्रकाश'

जाधव, का ठ
संपादन – 'मराठा-वैभव'.

जाधव, डी के.
संपादन – 'कला समूह'

जाधव, रामचंद्र याबाजी [जानेवारी १८९६ १ नवबर १९५२] मॅट्रिक, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, व्यापार उद्यम
संपादन – 'सचित्र बालमासिक', प्रजा, हुन्नर

जाधव, सुशीला
संपादन – 'मंदिर'

जामेकर, गणेश गंगाधर [२७ एप्रिल १८८९ –] बी ए, अध्यापन, ग्रंथ-संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, चरित्र, भाषा, राजकारण, स्फुट विषय,
संपादन – 'लोकशिक्षण'

जामेकर, बाळशास्त्री गंगाधर [१८१२ १७ मे १८४६] लोअर व अपर डिव्हिजन

(इमर्जी), गणीत, ज्योतिष, संस्कृत व अनेक देशी विदेशी भाषा, अध्यापन, इतिहास संशोधन, ग्रंथ संपादन, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र संपादन, इतिहास, कथा, कोश, भाषा, भूगोल, विज्ञान, स्फुट विषय;
सपादन – 'दर्पण', 'दिग्दर्शन'.
जावडेकर, शंकर दत्तात्रय [२६ ऑगस्ट १८९४ : १० डिसेंबर १९५५] बी. ए., एल्एल् बी, अध्यापन, राजकारण, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, अर्थशास्त्र, चरित्र, टीका, राजकारण, राज्यशास्त्र, वाङ्मय, समाज,
सपादन – 'नवभारत', नवशक्ति, लोकशक्ति.
जितीकर, बापूसाहेब महादेव [१ जानेवारी १८९९ –] मराठी पचवी, नोकरी (सरकारी), व्यापार उद्यम, कविता, वाङ्मय, समाज,
सपादन – 'शेवसनाचार'
'जी. अनन्तन्' (= देवकुळे, अनंत गणेश) [१६ फेब्रुवारी १९१६ –] एम्. एस्सी, कृषिविद्या, शेती संशोधन, समाजकार्य, उद्योगधंदा, शेती,
सपादन – 'आमची शेती'.
जुन्नरकर, सुशीला
सपादन – 'कुमार'.
'जे. भरतीया आणि ब्रदर्स'
सपादन – 'श्री भारत विजय'.
जेरे, आत्मारामशास्त्री [३ जुलै १८९९ –] नव्यन्याय वेदान्तशास्त्र, अध्यापन, चरित्र, तत्त्वज्ञान,
सपादन – 'तत्त्वज्ञान मंदीर'.
जोग, रामचंद्र श्रीपाद [१५ मे १९०३ –] एम्. ए., अध्यापन, ग्रंथ संपादन, संस्था संचालन, कविता, टीका, वाङ्मय,
सपादन – 'महाराष्ट्र-साहित्य पत्रिका'
जोगळेकर, गोपाळ शिवराम [४ नव्हेंबर १८९४ –] बी. ए., एल्एल् बी, वकिली, समाजकार्य, संस्था-सचालन, कथा, तत्त्वज्ञान, विज्ञान, स्फुट विषय,
सपादन – 'वऱ्हाड शाळा पत्रक', 'वऱ्हाड ... मै' वेरार स्कूल पेपर.
जोगळेकर, र. श्री.
सपादन – 'बालबोध मेवा'.
जोगळेकर, शंकर बळवंत
सपादन – 'ज्योतिषरत्नभांडार'.
जोगळेकर, सदाशिव आत्माराम [१९ ... १८९७ : २१ जानेवारी १९६३] एम्. एल्एल् बी., ग्रंथ संपादन, वकिली, वृत्त संपादन, कथा, चरित्र, धर्म, भूगोल, राजका... वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – 'प्रसाद', 'यशवंत', र... सेवक, स्वधर्म.
जोगळेकर, सीताराम दिनकर [२७ जानेवा... १८७६ –] ..., वकिल... वृत्तपत्र-संपादन, स्फुट विषय,
सपादन – 'वैभव', इंदुप्रकाश
जोरवेकर, केशव लक्ष्मण
सपादन – 'न्यायदर्पण'.
जोशी, अनंतराव
सपादन – 'बहुश्रुत आणि व्यापारवृत्ति'.
जोशी, कमल
सपादन – 'मन्दार'
जोशी, के. व्ही.
सपादन – 'शेतकी आणि शेतकरी'.
जोशी, ग. ना.
सपादन – 'पराग'.
जोशी, गं. रा.
सपादन – 'विद्यार्थी'.
जोशी, गणेशशास्त्री त्रिंबक [९ डिसेंबर १८८२ १९ मे १९६१] वैद्यभूषण, श्रावणमास दक्षणा परीक्षा, अध्यापन, ग्रंथ संपादन, राजकारण, वैद्यकी, समाजकार्य, संस्था संचालन, विज्ञान,
सपादन – 'आयुर्विद्या'
जोशी, गोपाळ बळवंत [१८ ऑक्टोबर १८९० –] मॅट्रिक, मुद्रण, संस्था सचालन, बालवाङ्मय,
सपादन – 'आनंद'
जोशी, गोविंद महादेव [२४ मार्च १८९५ २० जानेवारी १९६७] बी. ए., अध्यापन,

समाजकार्य, अर्थशास्त्र, धर्म, विज्ञान, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' समाज जीवन '

जोशी, चिंतामण बळवंत [९ मे १९०५ : २२ जानेवारी १९६५] एम् ए , अध्यापन, इतिहास सशोधन, सस्था सचालन, इतिहास, भूगोल,
सपादन – ' भारत इतिहास सशोधक मडळ त्रैमासिक ', बॉबे जॉग्रफिकल मॅगझिन

जोशी, चिंतामण विनायक [१९ जानेवारी १८९२ : २१ नवबर १९६३] एम् ए, गुजराथी, पाली, अध्यापन, नोकरी (सस्थानी), समाजकार्य, सस्था सचालन, इतिहास, कथा, कादबरी, चरित्र, नाटक, निबध, प्रवास, बालवाङ्मय, भूगोल, विनोद, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' सद्विचार '.

जोशी, जगन्नाथ रामचंद्र [२७ सप्टबर १९०६ –] मॅट्रिकपर्यंत, ग्रथ प्रकाशन, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, चरित्र, स्फुट विषय,
सपादन – ' प्रगति ', ' विहगम ', ३ वितव्य, महाराष्ट्र, सुदर्शन, स्वदेश

जोशी, डी एल्
सपादन – ' धर्मदीपिका '.

जोशी, त्र्यं वा.
सपादन – ' विश्वविज्ञान '.

जोशी, एन्. व्ही
सपादन – ' शेतकी आणि शेतकरी '.

जोशी, नरहर गंगाधर
सपादन – ' समाजसेवक '.

जोशी, नरहर मोरेश्वर
सपादन – ' हिंद '

जोशी, नरहर रामचंद्र [१ फब्रुवारी १९०४ : १९५२] , मुद्रण, वृत्त पत्र सपादन, कादबरी, चित्रपट, स्फुट विषय,
सपादन – ' बोलपट ', भारत, सिनेसमाचार

जोशी, नारायण मल्हार [५ जून १८७९ : ३० मे १९५५] बी ए, एम्. टी सी , अध्यापन, कामगार सघटन, राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, सस्था सचालन, राजकारण, समाज,
सपादन – ' समाजसेवक '.

जोशी, नारायण विनायक
सपादन – ' ग्रामशिक्षक '.

जोशी, नारायण त्र्यंबकेश [१ सप्टबर १९०० : ३ आगस्ट १९६१] वाङ्मय विशारद, आयुर्वेद विशारद, अध्यापन, वैद्यकी, सस्था-सचालन, विज्ञान,
सपादन – ' आयुर्वेद '.

जोशी, प वि
सपादन – ' भोळा शेतकरी '.

जोशी, पुरुषोत्तम दिनकर [५ आगस्ट १९०१ –] वाङ्मय विशारद, ग्रथ सपादन, नोकरी (खासगी), संस्था-व्यवस्थापन, कविता, धर्म,
सपादन – ' महाराष्ट्र विस्तार '.

जोशी, प्रभाकर बळवंत
सपादन – ' श्रीराजहस '

जोशी, बापूशास्त्री
सपादन – ' काव्यनाटकादर्श '.

जोशी, बाळकृष्ण गणेशशास्त्री
सपादन – ' आयुर्वेदिक आरोग्यमार्ग '.

जोशी, मनोहर नारायण [११ आगस्ट १९२० –] मराठी सहावीपर्यंत, समाजकार्य, . . . ,
सपादन – ' ग्रामराज्य '

जोशी, महादेव भास्कर
सपादन – ' ग्रामणी अर्थात् खेड्यातील पुढारी '.

जोशी, महादेवशास्त्री सीताराम [१२ जानेवारी १९०६ –] ज्योतिष, वेदान्त, व्याकरण, कोश-सपादन, ग्रथ प्रकाशन, पुराण प्रवचन, समाजकार्य, सस्था संचालन, इतिहास, कथा, कविता, कोश, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, प्रवास, बालवाङ्मय, लोकसाहित्य, वाङ्मय, विज्ञान, स्फुट विषय,
संपादन – ' चैतन्य '

जोशी, माधव पुरुषोत्तम [१४ एप्रिल १८९७ –] एल् सी. पी. एस्;

अध्यापन, नोकरी (खासगी, सरकारी), वैद्यकी (आग्ल), समाजकार्य, संस्था-संचालन, कायदा, चरित्र, धर्म, प्रवास, विज्ञान, समाज,
संपादन – ' आयुर्विद्या '.

जोशी, मोरेश्वर गोपाळ
संपादन – ' हिंद '

जोशी, मोरेश्वर वासुदेव [१९ अक्टोबर १८९३ –] चार्टर्ड अकौंटंट, अध्यापन, कथा, कादंबरी, चरित्र, विनोद,
संपादन – ' विश्रांति '.

जोशी, मोरेश्वर हरिश्चंद्र
संपादन – ' समूलपुराणार्थप्रकाश '.

जोशी, यशवंत गोपाळ [१९ डिसेंबर १९०१ : ७ नवंबर १९६३] इंग्रजी चौथी, ग्रंथ प्रकाशन, ग्रंथ संपादन, मुद्रण, संस्था संचालन, कथा, कादंबरी, चरित्र, नाटक, निबंध, पटकथा, स्फुट विषय,
संपादन – ' प्रसाद '.

जोशी, यशवंत दिगंबर [३ जानेवारी १९०४ –] बी. ए., अध्यापन, मुद्रण, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, व्यापार-उद्यम, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' राजहंस ', हिंदुविजय

जोशी, रघुनाथ मुरलीधर [१२ अक्टोबर १९०४ –] एम्. ए., पुरातत्त्व, अध्यापन, इतिहास संशोधन, नोकरी (सरकारी), इतिहास, कला, टीका, भूगोल, स्फुट विषय,
संपादन – ' राजहंस ', प्रतिष्ठान

जोशी, रामचंद्र भिकाजी [२२ जून १८५७ ७ सप्टेंबर १९२७] मॅट्रिक्युलेशन, अध्यापन, ग्रंथ संपादन, चरित्र, भाषा, भूगोल, वाङ्मय, शिक्षण, समाज,
संपादन – ' निबंधचंद्रिका ', ' मराठी शाला-पत्रक '.

जोशी, रामचंद्र रघुनाथ
संपादन – ' चतुष्पाद आणि कृषिकर्म '

जोशी, रामतीर्थ जयराम [८ जून १९२४ –] एम्. ए., अध्यापन, संस्था संचालन, अर्थशास्त्र, राज्यशास्त्र,
संपादन – ' प्रदीप '.

जोशी, रामराव पुरुषोत्तम [२२ मार्च १९०७ –] बी. ए., एल्एल्. बी., वकिली, समाजकार्य, संस्था संचालन, कविता, स्फुट विषय,
संपादन – ' मुक्तद्वार '.

जोशी, लक्ष्मण दत्तात्रय
संपादन – ' बालबोध '.

जोशी, लक्ष्मण नृसिंह
संपादन – ' तत्त्वविवेचक '.

जोशी, लक्ष्मण हरि
संपादन – ' बालक '

जोशी, वामन मल्हार [२१ जानेवारी १८८२ २० जुलै १९४३] एम्. ए., अध्यापन, कोश-संपादन, नोकरी (खासगी), वृत्तांत संपादन, संस्था संचालन, कथा, कादंबरी, चरित्र, टीका, तत्त्वज्ञान, नाटक, निबंध, भाषा, वाङ्मय, विनोद, स्फुट विषय,
संपादन – ' विश्ववृत्त ', मराठा, मॅसेज.

जोशी, वामन रामचंद्र
संपादन – ' महाराष्ट्र इतिहास '.

जोशी, वासुदेव गणेश [२८ एप्रिल १८५४ १२ जानेवारी १९४४] इंग्रजी सहावीपर्यंत, कृषिविद्या, मुद्रण, राजकारण, समाजकार्य, संस्थ-व्यवस्थापन, संस्था स्थापन संचालन, ;
संपादन – ' मराठी शालापत्रक '.

जोशी, वासुदेव विनायक [७ जानेवारी १८९४ :] बी. ए., एल्एल्. बी.; अध्यापन, वकिली, समाजकार्य, संस्था संचालन, कथा, कादंबरी, कायदा, टीका, नाटक, निबंध, रंगभूमी, विनोद, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – ' सद्विचार '

जोशी, वासुदेव शिवराम
संपादन – ' वेदांतसमूह '.

जोशी, विनायक महादेव [अदाजे १८८५ : मार्च १९२०] इग्रजी तिसरी, व्यापार उद्यम, मुद्रण,..... ;
सपादन – ' कर्तव्यजागृति '.

जोशी, विनायक वासुदेव [६ एप्रिल १९०६ –] मॅट्रिकपर्यंत, नोकरी (खासगी, सरकारी), वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य; इतिहास, कथा, कविता, चरित्र, निबंध, बालवाङ्मय, भूगोल, लोकसाहित्य, वाङ्मय, विनोद,
सपादन – ' भाग्योदय ', भारती.

जोशी, वेणीमाधवशास्त्री बाळाजी [३ जुलै १८९६ –] थर्डईअर ट्रेन्ड, आयुर्वेदाचार्य; अध्यापन, कोश संपादन, वैद्यकी, समाजकार्य, सशोधन, सस्था सचालन; कोश, विज्ञान;
संपादन – ' आयुर्मीमासा '.

जोशी, शंकर गणेश [अदाजे १९०८ : अक्टोबर १९४०] एल् सी. पी. एस्; वैद्यकी (आग्ल); कविता,
सपादन – ' भाग्योदय '.

जोशी, शंकर नरहर [३ अक्टोबर १८७५ : १० फेब्रुवारी १९४४] मॅट्रिक, स्थापत्य, मुद्रण, सस्था व्यवस्थापन, ...;
सपादन – ' मराठी शालापत्रक '.

जोशी, श्रीधर महादेव [१२ नवंबर १९०४ –] बी ए., एलएल बी ; युवकसंघटन, राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, सस्था सचालन, स्फुट विषय,
सपादन – ' रचना '; क्रातिकारी, जनवाणी, पुना डेलीन्यूज, मदर लँड, लोकमित्र, शार्दूल.

जोशी, श्रीधर यशवंत [१८९१ –] मराठी दुसरी, व्यापार-उद्यम, वैद्यकी, अर्थशास्त्र, कविता, स्फुट विषय,
सपादन – ' प्राविण्य ', ' भगीरथ '.

जोशी, स. मो.
संपादन – ' सुवर्णेन्दु '.

जोशी, सिंधु
सपादन – ' कुमार '.

जोशी पावसकर, पांडुरंग बापू
सपादन – ' ज्ञानचंद्रोदय '.

ज्योतिषी, भास्कर रामचंद्र
सपादन – ' ग्रहाधिकार '.

झावबाला, एच्. एन्.
संपादन – ' कामगार उदय '.

झारापकर, काशिनाथ रामचंद्र
सपादन – ' झारापकर '.

झुंझुं
सपादन – ' किरखानी समाचार '.

झोडगे, कैलास
सपादन – ' ग्रामराज्य '.

झोडगे, दत्तात्रेय सखाराम [११ मार्च १९०८ –] सेकडईअर ट्रेन्ड, इंग्रजी सातवी, अध्यापन, वृत्तपत्र सपादन, शेती, समाजकार्य, सस्था सचालन, चरित्र, प्रवास, शिक्षण, संस्था परिचय, स्फुट विषय,
सपादन – ' ग्रामराज्य ', गावगाडा, मजूर, मुष्टयुद्धमैदान, विजयी मराठा, शेतकरी हिंदुस्थान, साक्षर.

झोडगे, माई (= फुलवंताबाई दत्तात्रेय) [१ जानेवारी १९१८ –] सेकडईअर ट्रेड, अध्यापन, समाजकार्य, संस्थासंचालन, कादबरी, चरित्र, संस्था परिचय;
सपादन – ' ग्रामराज्य ', गावगाडा.

टाकळकर, रामराव
संपादन – ' न्याय '.

टिकम, के ला.
सपादन – ' अमरलेखा '.

टिकेकर, गणेश रामचंद्र
सपादन – ' मुद्रण सेवक '.

टिकेकर, चिंतामण रामचंद्र [१८९२ –] मॅट्रिक, ग्रथालय, मुद्रण, समाजकार्य, उद्योगधदा,
सपादन – ' दूत (औद्योगिक मासिक) '.

टिकेकर, श्रीपाद रामचंद्र [१६ आगस्ट १९०१ –] एफ्. वाय्, ग्रथ-सपादन, नोकरी (खासगी), प्रवास, वार्ता-सकलन, वृत्तपत्र सपादन, सस्था-व्यवस्थापन संचालन, अर्थशास्त्र, इतिहास, क्रमिक, चरित्र, पत्रपाडित्य, बालवाङ्मय, भूगोल, राजकारण, सस्थापरिचय, सूचि, स्फुट विषय,

संपादन – 'महाराष्ट्र शारदा', धनुर्धारी, प्रताप.

टिपणीस, गोविंद गोपाळ [१८६७ : ८ नवंबर १९२५] इंटरपर्यंत; अध्यापन, नाट्य, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, अर्थशास्त्र, इतिहास, कथा, कविता, चरित्र, तत्त्वज्ञान, भूगोल, राज्यशास्त्र, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'महाराष्ट्र साहित्य', ज्ञानप्रकाश.

टिळक, तारा (= जोशी, हेमांगिनी हेमचंद्र) [१० फेब्रुवारी १९०० : १५ मे १९५८] एम्. ए., टी. डिप्., पी. ई. एस्.; अध्यापन, समाजकार्य, संस्था संचालन, शिक्षण, समाज,
संपादन – 'गृहलक्ष्मी'.

टिळक, देवदत्त नारायण [१६ जुलै १८९२ : २७ डिसेंबर १९६५] बी. ए., एलएल्. बी., अध्यापन, ग्रंथ संपादन, मुद्रण, वकिली; कविता, कादंबरी, नाटक, बालवाङ्मय,
संपादन – 'ख्रिस्ती नागरिक', 'बालबोध-मेवा', ज्ञानोदय.

टिळक, नारायण देवदत्त [५ आगस्ट १९१९ –] एल्एल्. बी., राजकारण, वकिली, वृत्तपत्र संपादन, कायदा, स्फुट विषय,
संपादन – 'ख्रिस्ती नागरिक', लोकशाही

टिळक, नारायण वामन [१८६२ – १९१९] इंग्रजी पाचवी, संस्कृत, अध्यापन, कीर्तन–पुराण, भाषानुवाद, नोकरी (खासगी), कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, धर्म, नाट्य, बालवाङ्मय, विज्ञान, शेती,
संपादन – 'ख्रिवि', 'काव्य कुसुमांजलि', 'ख्रिस्ती', 'ख्रिस्ती नागरिक', 'विविध विषयतरंगिणी'.

टुल्लू, जगन्नाथ रावजी
संपादन – 'विद्या'.

टेलर, कॅनन
संपादन – 'प्रकाशक'.

टेलर, जे.
संपादन – 'शुभवर्तमानदर्शक व चर्चसंबंधी नानाविधसंग्रह'.

ठकार, गो. प्र.
संपादन – 'अमरलेणा'.

ठकार, भा. र.
संपादन – 'अवसरक्षण'.

ठकार, शालिनी
संपादन – 'महाराष्ट्र परिचय'.

ठाकरे, केशव सीताराम [१७ सप्टेंबर १८८५ –] मॅट्रिकपर्यंत, इतिहास-संशोधन, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, इतिहास, चरित्र, धर्म, नाटक, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'प्रबोधन', लोकहितवादी, सारथी.

ठाकूर, देवराम गोविंदजी
संपादन – 'समाजबंधु'.

ठाकूर, धोंडो राजाराम [२६ डिसेंबर १८९९ –] मॅट्रिक, वृत्तपत्र-संपादन, स्फुट विषय,
संपादन – 'तरुण भारत', तरुणभारत (दै०).

ठाकूर, एन्. वी
संपादन – 'सिद्धान्त हृदय'.

ठाकूर, वासुदेव वामन [: १९६०] बी. ए.; नोकरी (संस्थानी), इतिहास, चरित्र,
संपादन – 'श्री सारस्वत'.

ठाणेकर, दत्तात्रय दगडू
संपादन – 'कोळी समाजसेवक'.

डगलस्
संपादन – 'शुभवर्तमानदर्शक व चर्चसंबंधी नानाविधसंग्रह'

डाकवे, विष्णु विठ्ठल [१० जानेवारी १९०१ : २५ जानेवारी १९५७] मॅट्रिक पर्यंत, मुद्रण, समाजकार्य, कविता,
संपादन – 'वैश्यमुकुर'.

डांगरे, पंढरीनाथ मुकुंद [१२ सप्टेंबर १९०३ –] बी. ए., बी. टी., राष्ट्रभाषाकोविद, भाषा प्रचार, संस्था संचालन, धर्म, भाषा, वाङ्मय, समाज,
संपादन – 'आदर्श'; जयभारती.

डिसोजा, डी. एफ्म्
संपादन – 'तरुण मित्र'.

'डी के '
सपादन – ' जादू-मन तत्र भूतपिशाचादि निर्णय '.

डुक्ले, माधव चद्रोबा [१८२५ . १८८५]
, कोश सपादन, नोकरी (खासगी, सरकारी), वैद्यकी, व्यापार उद्यम, कोश,
सपादन – ' सर्वसग्रह '.

डेग्वटे, महादेव सटवाजी [१८९२ : ६ डिसबर१९३३]मराठी पाचवीपर्यंत,राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, स्फुट विषय,
सपादन – ' कोष्टी ज्ञानोदय ', रणगर्जना.

डेमिंग, डब्ल्यू एस्
सपादन – ' नवा शिक्षक '.

डोंगरे, डी एन्
सपादन – ' सत्यवाणी '.

डोंगरे, माधव नारायण
सपादन – ' धनार्जन '

डोंगरे, रामचंद्र बळवत
सपादन – ' योगरहस्य '.

डोहर, (मिस्) आय
सपादन – ' आमचा बालमित्र '.

डोळे, वामन लक्ष्मण [२ सप्टबर १९१४ –] मॅट्रिक, सगीतविशारद, शेती, समाजकार्य, सस्था सचालन, स्फुट विषय,
सपादन – ' कला विकास '.

ढमढेरे, पांडुरग रामचंद्र [२५ जुलै १९१३ –] एम् ए , ग्रथ अनुवाद प्रकाशन, व्यापार-उद्यम, इतिहास, कथा, धर्म,
सपादन – ' वाङ्मयशोभा ', भारतीय प्रवासी

ढवळे, पुरुषोत्तम दिवाकर [१९०३–] बी ए , वृत्तपत्र सपादन, भूगोल, स्फुट विषय,
सपादन – ' ग्रामणी ', महाराष्ट्र.

ढवळे, वामन रावजी [२ फेब्रुवारी १९०८ –] एम् ए.पर्यंत, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र-सपादन, समाजकार्य, सस्था-सचालन, कविता, टीका, स्फुट विषय,
सपादन – ' ज्योत्स्ना ', ' समीक्षक ', ' साहित्य ', पारिजात, रागिणी, लोकमान्य.

ढापरे, जनार्दन नारायण [: १९४२]
एफ् वाय् , छायालेखन, समाज,
सपादन – ' देवर्षिप्रकाश '.

ढेकणे, पांडुरग विष्णु
सपादन – ' सताचे बोल '

ढेरे, आ. धों.
सपादन – ' पानजन्य '.

ढेरे, हणमंतराम सदाशिव
सपादन – ' हुमालदार '

तगारे, विठ्ठल विनायक
सपादन – ' क्रीडागण '.

तटकर, जगन्नाथ
सपादन – ' लोकनाट्य '.

तटणीस, रामचंद्र काशीनाथ [२२ मार्च १८९५] . .. , वृत्तपत्र-सपादन, समाजकार्य,
सपादन – ' विविधज्ञानविस्तार ', नागरिक, मुबईवृत्त, विविधवृत्त, विहार

तर्खड, रा अ.
सपादन – ' श्री साईलीला '

तळपदे, गजानन श्यामराव
सपादन – ' प्रभु सेवक '.

तळपदे, शिवकर बापूजी [१८६४ : १९१७] वेद, सस्कृत, अध्यापन, सशोधन, तत्त्वज्ञान, विज्ञान,
सपादन – ' आर्यधर्म '.

तळवलकर, गोपीनाथ गणेश [२९ नवबर १९०७ –] एफ् वाय्, अध्यापन, नोकरी (खासगी, सरकारी), वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, सस्था संचालन, कथा, कविता, कादबरी, चरित्र, बाल्वाङ्मय, भूगोल, राज कारण, वाङ्मय, विज्ञान, शब्दचित्र, शिक्षण, स्फुट विषय,
सपादन – ' आनद ', मन्वतर.

तळावलीकर, विजया दत्तात्रय [१ अक्टोबर १९१४ –] एम् बी. बी एस , वैद्यकी (आग्ल), ,
सपादन – ' गोमतक '

तळेकर, कृष्णशास्त्री रघुनाथशास्त्री [१८२६ · २२ एप्रिल १८८०] अलकार

शास्त्र, इंग्रजी, संस्कृत, अध्यापन, कोश संपादन, नोकरी (सरकारी); कोश, कविता, भाषा,
संपादन – ' पुणे पाठशालापत्रक '.

तळेगावकर, ' इसहाक ' आब्राहम
संपादन – ' इस्राएल मित्र '.

ताडपत्रीकर, श्रीनिवास नारायण [२ ऑक्टोबर १८८० : नवंबर १९५४] एम्. ए ; ग्रंथ अनुवाद संपादन, नोकरी (खासगी), संशोधन, कादंबरी, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक,
संपादन – ' श्रीमध्वसिद्धांतसुधाकर '.

तांबट, वसंत महादेव
संपादन – ' त्वष्टा वैभव ', ' त्वष्टा सेवक '.

तांबेकर, वासुदेव गोपाळकृष्ण [२ नवंबर १९०७ –] बी. ए., एल्एल्. बी.; वकिली, समाजकार्य; .....;
संपादन – ' समर्थ '.

तांबे, बाळकृष्ण विष्णु [१२ एप्रिल १८९३ –] बी. एस्सी.पर्यंत, अध्यापन, व्यापार उद्यम, समाजकार्य, स्फुट विषय,
संपादन – ' आहार '.

ताम्हणे, र. गो.
संपादन – ' सद्धर्म प्रकाश '.

ताम्हनकर, काशिनाथ महादेव [८ एप्रिल १८९४ : २ सप्टेंबर १९६७] बी. ए.; वृत्तपत्र व्यवस्थापन संपादन, व्यापार उद्यम, संस्था-संचालन, इतिहास, चरित्र, स्फुट विषय,
संपादन – ' प्राविण्य '; नवशक्ति, नवाकाळ, नवामनु, प्रकाश, प्रमोद, मदर इंडिया, लोकमान्य, शिवाजी.

ताम्हनकर, महादेव बळवंत [२७ एप्रिल १९१४ –] एम्. ए ; वृत्तपत्र संपादन, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' चित्ररेखा '; आऊटलुक, ऑटो स्पार्क, नवशक्ति, रवरल्यूज, रेल्वेमेन, लोकमान्य.

ताम्हनकर, विश्वनाथ गणेश [२० जानेवारी १८९६ –] एफ्. वाय्.; अध्यापन, ग्रंथ प्रकाशन, वृत्तपत्र संपादन, व्यापार उद्यम, संस्था संचालन, कथा, कादंबरी, नाटक, बाल वाङ्मय;
संपादन – ' बालबोध ', ज्ञानप्रकाश

ताम्हाणे, गणेश बाळकृष्ण
संपादन – ' भारत सेवक '.

तारळेकर, विठ्ठलशास्त्री
संपादन – ' काव्यार्थप्रदीप '.

तावडे, सीताराम रावजी [१० ऑक्टोबर १८९५ –] एम्. ए., टी. डी., डिप्. एड्.; अध्यापन, नोकरी (सरकारी), संस्था संचालन, क्रमिक, शिक्षण, संस्था परिचय,
संपादन – ' प्राथमिक शिक्षण '.

तिरसे, विनायक गणेश
संपादन – ' सहकारी मित्र '.

तिरवडेकर-सावंत (तिरोडकर), परशुराम विठ्ठल [१८७६ : १९६०] मराठी सहावी, अध्यापन, ग्रंथपालन, नोकरी (संस्थानी), संस्था संचालन, तत्त्वज्ञान, नाटक,
संपादन – ' रसिकरंजन ', ' विश्वविहार '; महाभारत, सारिका.

तिरवडेकर-सावंत (तिरोडकर), सीताराम विठ्ठल [ ] मराठी सहावी, अध्यापन, मुद्रण, नोकरी (खासगी, संस्थानी); .....;
संपादन – ' सारिका '.

तिवारी, दुर्गाप्रसाद आत्माराम [१८८७ : १९३९] ....; ग्रंथ लेखन, कथा, कविता, वाङ्मय,
संपादन – ' लोकमान्य ', ' लोकमित्र '.

तुंपल्लीवार, मा. दा.
संपादन – ' लोकसेवक '.

तुळजापूरकर, दत्तो अप्पाजी [१८८० : ८ डिसेंबर १९४८] बी. ए , एल्एल्. बी ; वकिली, राजकारण, समाजकार्य, संस्था-संचालन, कादंबरी, तत्त्वज्ञान, धर्म, समाज,
संपादन – ' उषा ', ' मराठी श्रुतिबोध '; मेसेन, संदेश.

तुळपुळे, गोपाळ विष्णु [१७ ऑक्टोबर १८८० –] एम्. ए.; अध्यापन, कथा, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, वाङ्मय,
संपादन – ' मति विकास '.

तेंडुलकर, अनंत गोविंद
संपादन – ' मोदक '

तेंडुलकर, भगवंत ना.
संपादन – ' कविता '.

तेंडुलकर, रघुनाथ
संपादन – ' ज्योति '.

तेंडोलकर, र. के.
संपादन – ' कविता '.

तेंने, वि. अ. [१४ सप्टेंबर १९१४ –] मॅट्रिक, वृत्तपत्र संपादन, कथा, स्फुट विषय,
संपादन – ' भारत ', गावकरी.

तेरेदेसाई, अनंत वासुदेव
संपादन – ' सहविचार '.

तेलंग, इंदिरा [२९ जुलै १९०५–]
मॅट्रिक, लेखन, कथा, कला, कविता,
संपादन – ' शारदा '.

तेलंग, दत्तोपंत
संपादन – ' निशा '.

तेलंग, मंगेश शिवाजी [१८७२ : २६ फेब्रुवारी १९०९] बी. ए., एल्एल्. बी., वकिली, वृत्तपत्र संपादन, इतिहास, तत्त्वज्ञान, स्फुट विषय,
संपादन – ' विविधज्ञानविस्तार ', चिकित्सक, धुरीण.

तेली चिंचकर, विश्वनाथ धोंडिबा [ ] मराठी पाचवी, मुद्रण, वृत्तपत्र-संपादन, नोकरी (खासगी), ..
संपादन – ' उद्यम प्रकाश '; उद्यम प्रकाश (खास.), तेली समाचार.

तोंडनळकर, धोंडू तुकाराम (= समर्थ, श्रीपाद तुकाराम) [४ ऑक्टोबर १९०१–] मॅट्रिकपर्यंत, पत्रविद्या, नाट्य, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' वसंत विहार ', ' हेटकरी ', विजयी मराठा, वीरशैव केसरी, भंडारी भवितव्य

तोरणे, राधाकृष्ण लक्ष्मण
संपादन – ' सद्धर्म प्रकाश '.

त्रिलोकेकर, खंडेराव सदाशिव [१८८५ · २ मे १९५७] मॅट्रिकपर्यंत, संतसाहित्य, प्रवचन, वृत्तपत्र संपादन, संस्था संचालन, कथा, कविता, नाटक, वाङ्मय, विनोद,
संपादन – ' प्रभु प्रभात ', प्रभुसेवक, प्रमोद, संदेश

थत्ते, काशीनाथ महादेव [११ मार्च १८३५ १९०३] , अध्यापन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, संस्था संचालन, नाटक,
संपादन – ' उपयुक्त ज्ञानसार ', ' शेतकरी '.

थत्ते, जनार्दन नरसिंह
संपादन – ' मातृभूमि '.

थावरे, का. गो.
संपादन – ' क्रीडांगण '.

थोरात, शं. ल.
संपादन – ' लोकशिक्षण '.

दंडवते, गणेश रंगनाथ [१८८६–] . , उर्दू, हिंदी, ग्रंथालयशास्त्र, ग्रंथपालन, रंगभूमी, वाङ्मय, शिक्षण, सूची;
संपादन – ' अभिप्राय संग्राहक '.

दणाईत, सर्वोत्तम पुरुषोत्तम
संपादन – ' गोमंतक '.

दरवडे, गणेश हरि [१९१० –]
इंटरपर्यंत, वैद्यकी (आंग्ल), राजकारण, व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, संस्था संचालन; स्फुट विषय,
संपादन – ' माळी सेवक '.

दवंडे, पुंडलीक जगन्नाथ
संपादन – ' विदर्भ शिक्षक '.

दळवी, आनंदराव सदाशिव
संपादन – ' सद्धर्म प्रकाश '.

दळवी, गोपाळ दाजीबा [ ] , मुद्रण, राजकारण, संस्था संचालन, समाज,
संपादन – ' मराठा मित्र '.

दांडेकर, नारायणभाई [ऑगस्ट १८२९ : १८९३] नॉर्मल स्कूल, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), संस्था संचालन, शिक्षण,
संपादन – ' वऱ्हाड शाळा पत्रक '.

दांडेकर, मोरभट्ट [अंदाजे १७९० :]
वेदशास्त्रसंपन्न; समाजकार्य; धर्म;
संपादन – ' उपदेशचंद्रिका '.

दांडेकर, लक्ष्मण अनंत
संपादन – ' हरिदास '.

दांडेकर, विश्वनाथ पांडुरंग [१४ डिसेंबर १९०५ –] एम्. ए., पीएच्. डी.; अध्यापन; इतिहास, कथा, कादंबरी, चरित्र, टीका, निबंध, भूगोल, रंगभूमी, वाङ्मय, समाज;
संपादन – ' सहविचार '.

दांडेकर, विश्वनाथ शामराव [ ]
.........; नोकरी (खासगी), समाजकार्य, संस्था-संचालन; कविता;
संपादन – ' सच्चा सेवक '.

दांडेकर, शंकर वामन [२० एप्रिल १८९६ : ९ जुलै १९६८] एम्. ए.; अध्यापन, कीर्तन प्रवचन, ग्रंथ-संपादन, वारकरी-संघटन, समाजकार्य, संस्था संचालन; चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, वाङ्मय;
संपादन – ' प्रसाद '.

दाणी, विनायक दामोदर [४ एप्रिल १९०५ –] मॅट्रिक; अध्यापन; कथा, निबंध, स्फुट विषय;
संपादन – ' बालचंद्र '.

दातार, विनायक गणेश
संपादन – ' न्यायास मदत '.

दातार, सदाशिव वामन [२१ मे १९०९] बी. एस्सी., एल्एल्. बी.; वकिली; उद्योगधंदा, कथा, चरित्र, राजकारण, स्फुट विषय;
संपादन – ' संघटित महाराष्ट्र '; व्यापारी महाराष्ट्र.

दाते, महादेव सखाराम] ११ अक्टोबर १८७९ : १९ फेब्रुवारी १९२५] मराठी सहावी, वैद्यक; वैद्यकी;......;
संपादन – ' आर्यमित्र '; वैद्यकपत्रिका.

दाते, यशवंत रामचंद्र [१७ एप्रिल १८९१ –] बी. ए., एल्एल्. बी ; अध्यापन, कोश-संपादन, ग्रंथालय-संघटन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; इतिहास, कोश, चरित्र, धर्म, भाषा, समाज, सूचि;
संपादन – ' विद्यासेवक '.

दाते, शंकर रामचंद्र [२८ सप्टेंबर १८९८ –] बी. ए.; ग्रंथ-प्रकाशन, मुद्रण, मुद्रण संशोधन, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन; उद्योगधंदा, चरित्र, राजकारण;
संपादन – ' मुद्रण-प्रकाश '; काळ, लोकसंग्रह.

दामले, कमलिनी प्रभाकर [७ फेब्रुवारी १९०५ –] एम्. ए., बी. टी., मॉन्टे. डिप्.; अध्यापन, संस्था-संचालन; चरित्र, स्फुट विषय;
संपादन – ' शिक्षण-पत्रिका '.

दामले, काशिनाथ अनंत [५ जानेवारी १९०५ –] बी. एस्सी.; ग्रंथपालन, नोकरी (संस्थानी); विज्ञान;
संपादन – ' सह विचार '.

दामले, दत्तात्रय कृष्ण
संपादन – ' राजमार्ग '.

दामले, मधुकर परशु [४ मार्च १९२२ –] इं. फा., वायवल; कीर्तन, नोकरी (खासगी); कथा, कादंबरी, चरित्र;
संपादन – ' ख्रिस्ती हितचिंतक '; घटका.

दामले, सीताराम केशव [३० मार्च १८७८ : १६ अक्टोबर १९२७] बी. ए., एल्एल्. बी.; अध्यापन, राजकारण, वकिली, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य; कथा, कविता, कादंबरी, कायदा, चरित्र, राजकारण, विनोद, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' राष्ट्रोदय '; मराठा (इं०), राजकारण, राष्ट्रमत, ज्ञानप्रकाश.

दिघे, अनंत विश्वनाथ
संपादन –' भारत-सेवक '.

दिघे, श्री. शं.
संपादन – ' सूर्यकांत '.

दिवाण, कुन्दर बळवंत [२५ नवंबर १९१७ –] आश्रमीय; राजकारण, समाजकार्य; उद्योगधंदा, कविता, धर्म, प्रवास;
संपादन – ' सेवक '.

दिवाणजी, ना ह्र. [नवबर १९१७ २५ नवबर १९४९] एम् ए., अध्यापन, नोकरी (निमसरकारी), नाटक,
सपादन – ' वऱ्हाड शाळा पत्रक '.

दिवाणजी, नीलकंठ लक्ष्मण [३ जानेवारी १९०१ –] मिडल्पर्यंत, राजकारण, समाजकार्य, ...;
सपादन – ' लोकसेवक '.

दीक्षित, काशिनाथ नारायण [२१ अक्टोबर १८८९ : १२ आगस्ट १९४६] एम् ए., नोकरी (सरकारी), पुराण वस्तुसशोधन, समाजकार्य, सस्था सचालन, इतिहास,
सपादन – ' बृहन्महाराष्ट्र '.

दीक्षित, गणेश प्रभाकर [४ एप्रिल १८८६ २२ जुलै १९५५] मॅट्रिक, थर्डईयरट्रेन्ड, ज्योतिषाचार्य, अध्यापन, ज्योतिष, नोकरा (सरकारी), संस्था सचालन, ज्योतिष,
सपादन – ' कुडली वर्णन '.

दीक्षित, दत्तात्रय गोविंद
सपादन – ' रत्नदीप '.

दीक्षित, नारायण गणेश [१० नवबर १९०८ : १ जून १९६४] मॅट्रिकपर्यंत, ज्योतिष, ज्योतिष, नोकरी (सरकारी), ज्योतिष,
सपादन –' कुडली वर्णन '.

दीक्षित, मोरेश्वर गंगाधर [१५ सप्टबर १९१५ –] बी ए, पीएच् डी, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), इतिहास, उत्खनन,
सपादन – ' पराग '.

दीक्षित, व्ही. एस्.
सपादन – ' देशी विमा '

दीक्षित, विष्णु श्रीधर [२४ फेब्रुवारी १८९५ · २७ एप्रिल १९४३]. ..; ग्रथत्न-संपादन, स्फुट विषय,
सपादन – ' रत्नप्रभा ', विनोद, गदेश.

दीक्षित यापट, धुंडिराज गणेश [१५ नवबर १८८२ : १३ फेब्रुवारी १९५६]

[४०]

श्रौतविद्या विशारद, अध्यापन, समाजकार्य, सस्था-सचालन, कोश, तत्त्वज्ञान, धर्म,
सपादन – ' स्वाध्याय '.

दुभाषी, वामन मंगेश [१८७७ : ५ आगस्ट १९५१] ..., ..., कविता, धर्म, नाटक,
सपादन – ' महाराष्ट्र सारस्वत '.

देऊळकर, गुरुनाथ
सपादन – ' तरुण सारस्वत '.

देव, गणेश गोविंद
सपादन – ' विद्याविनोदमाला '.

देव, गणेश शंकर [: १२ जून १९५०] ग्रथ-सपादन, नोकरी (खासगी), राजकारण, वकिली, सस्था सचालन, चरित्र, सस्था परिचय,
सपादन – ' रामदास आणि रामदासी '.

देव, र रा.
सपादन – ' बृहन्महाराष्ट्र '.

देव, लक्ष्मण बाळकृष्ण [१८८० : १९४०] एम् एस्सी, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, सस्था-सचालन, चरित्र, विज्ञान, स्फुट विषय,
सपादन – ' मालवसाहित्य '.

देव, शंकर श्रीकृष्ण [१० अक्टोबर १८७१ : २२ एप्रिल १९५८] बी ए, एलएल् बी, ग्रथ सपादन, राजकारण, वकिली, समर्थ वाङ्मय सशोधन, समाजकार्य, संस्था-सचालन, इतिहास, चरित्र, भूगोल, वाङ्मय,
सपादन – ' इतिहास आणि ऐतिहासिक', ' रामदास आणि रामदासी '.

देव, सी का. [१८९१ –] बी ए-पर्यंत, अध्यापन, कविता,
सपादन – मालवसाहित्य '.

' देवकीनंदन सारस्वत '
सपादन – ' कलाकार '.

देवकुळे, दा. श्री
सपादन – ' सेवनी '.

देवकुळे, वसंत गणेश [१७ मे १९१३ –] बी एस्सी, मुद्रण, सस्था व्यवस्थापन संचालन, उद्योगधदा,

संपादन – 'मुद्रण-प्रकाश'; छपाईकला, शालापत्रक.

देवगिरीकर, त्र्यंबक रघुनाथ [२५ नवंबर १८९६ –] बी. ए., अध्यापन, नोकरी (सरकारी), राजकारण, समाजकार्य, संस्था संचालन; इतिहास, उद्योगधंदा, कादंबरी, कोश, चरित्र, राजकारण, राज्यशास्त्र, वाङ्मय, स्फुट विषय;
संपादन – 'विनमयजगत्'.

देवधर, गजानन भास्कर
संपादन – 'शुक्लेन्दु'.

देवधर, गोपाळ कृष्ण [२१ ऑगस्ट १८७१ : १७ नवंबर १९३५] एम्. ए.; अध्यापन, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्त्री शिक्षण; अर्थशास्त्र, चरित्र, प्रवास, शिक्षण, शेती, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – 'शेतकी आणि शेतकरी', 'सहकारी-मित्र'; ज्ञानप्रकाश.

देवधर, गोविंद पांडुरंग
संपादन – 'मिनोदय'.

देवधर, बाळकृष्ण रघुनाथ [१ एप्रिल १९०२ –] बी. ए., संगीत; अध्यापन, गायन, संस्था-संचालन, कला, चरित्र;
संपादन – 'संगीत कला विहार'.

देवभानकर, शंकर कृष्ण
संपादन – 'न्यायाचा मदत'.

देवमाळे, मडिवाळाप्पा संगाप्पा
संपादन – 'वीरशैव'.

देवल, गोविंद बल्लाळ [१३ नवंबर १८५५ : १४ जून १९१६] मॅट्रिक, कृषिविद्या, संस्कृत, अध्यापन, नाट्य, नोकरी (सरकारी); कविता, कादंबरी, नाटक, स्फुट विषय,
संपादन – 'कादंबरीकल्प'.

देवल, पांडुरंग बळवंत
संपादन – 'सुभाष्य चंद्रिका'.

देवळालीकर, रतन
संपादन – 'कालेज युग'.

देशपांडे, अच्युत नारायण [१२ मार्च १९१५ –] एम्. ए., पीएच्. डी.; अध्यापन; कविता, चरित्र, वाङ्मय,
संपादन – 'पूजा'.

देशपांडे, गणेश विठ्ठल
संपादन – 'परमणूक'.

देशपांडे, दिनकर चिमणाजी [१९०१ : १ ऑक्टोबर १९४८] बी. ए., एल्एल्. बी.; अध्यापन, नाट्य, नोकरी (संस्थानी), वकिली, वृत्तपत्र-संपादन, कथा, कविता, कादंबरी, नाटक, राजकारण, विज्ञान;
संपादन – 'सधिकाल'.

देशपांडे, नरहर हणमंत
संपादन – 'कर्मयोगी', 'बाल वसंत'.

देशपांडे, बाळशंकर देवराव [३१ डिसेंबर १९१६–] मॅट्रिक, एस्. टी. सी., राष्ट्रभाषाप्रवीण, साहित्यप्राज्ञ, हिंदी शिक्षक सनद, अध्यापन, ग्रंथ-संपादन, वाटन, कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, नाटक, निबंध, प्रवास, वाङ्मय, विनोद;
संपादन – 'समर्थ'; वसंत.

देशपांडे, महादेव कृष्ण
संपादन – 'महाराष्ट्रधर्ममाला'.

देशपांडे, माधव कृष्ण
संपादन – 'समर्थ'.

देशपांडे, रामचंद्र दशरथ [१२ मार्च १९०५ –] इंटरमिजिएट; अध्यापन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, संस्थासंचालन, इतिहास, कविता, चरित्र, राजकारण, शिक्षण,
संपादन – 'वऱ्हाड शाळा पत्रक'; प्रवास.

देशपांडे, वामन नारायण [१७ जून १९०३ –] इंटरपर्यंत, अध्यापन, संशोधन; कविता, चरित्र, टीका, वाङ्मय,
संपादन – 'युगवाणी'.

देशपांडे, वामन हरि [२७ सप्टेंबर १९०७ –] एफ्. सी. ए., संगीत, व्यापार-उद्यम, संस्था संचालन; कला,
संपादन – 'संगीत कला विहार'.

देशपांडे, वासुदेव गणेश
सपादन – ' शेतकी आणि शेतकरी '

देशपांडे, वि वि
सपादन – ' दुमालदार '

देशपाडे, विठ्ठल रगराव [६ ऑक्टोबर १८९६ –] बी ए , एल्एल् बी , ग्रथ सपादन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, सस्था संचालन, . ,
सपादन – ' राजहस '.

देशपांडे, एस्. व्ही.
सपादन – ' महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सचे मासिक मुखपत्र '.

देशपाडे, शांताराम शंकर
सपादन – ' (मासिक मनोरजक) पुष्पगुच्छ '.

देशपांडे, शिवराम बळवंत
सपादन – ' चित्ताकर्षण '.

देशपांडे, श्रीकृष्ण रगनाथ
सपादन – ' विश्वप्रेम '.

देशपाडे, सदाशिव विनायक [१८ सप्टबर १९०२ –] एम् ए; अध्यापन, प्रवचन, चरित्र, निबंध, शब्दचित्र,
सपादन – ' सहविचार '

देशपाडे, हरिहर वामन [२० फेब्रुवारी १९०४ - २० एप्रिल १९६५] वाङ्मय-विशारद, व्यायाम विशारद, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र-संपादन, वैद्यकी, समाजकार्य, सस्था संचालन, इतिहास, राजकारण, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' आरोग्यमंदिर ', ' टिळक महाविद्यालय ', भवितव्य, स्वतंत्र हिंदुस्थान

देशपांडे-जाफराबादकर, दत्तोपंत गणपतराव [११ सप्टबर १९११ –] बी. ए, एल्एल् बी , वकिली, कथा, नाटक, स्फुट विषय,
सपादन – ' आत्मोन्नति '

देशपाडे-तारळेकर, गणेश नारायण
सपादन – ' ज्ञानसूर्य '.

देशमाने, विष्णुकुमार आबाराव [१५ ऑगस्ट १९२२ –] एम ए., बी एड्, अध्यापन, सस्था सचालन, स्फुट विषय,
सपादन – ' सन्मति '.

देशमुख, काशीराव बापूजी [२० मार्च १८६०] , इतिहास सशोधन, ग्रथ-सपादन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, इतिहास, धर्म, समाज,
सपादन – ' सुबोधमाला '.

देशमुख, केशव आप्पाजी [१० जून १८९५ –] . ., समाजकार्य, ... ,
सपादन – ' भारत सेवक '.

देशमुख, जी वी.
सपादन – ' वऱ्हाड शाळा पत्रक '.

देशमुख, नीलकंठ सदाशिव
सपादन – ' सुबोधमाला '.

देशमुख, पुरुषोत्तमदास [१ जानेवारी १९२६ –] मॅट्रिक, ग्रथ सपादन, राजकारण, शेती, समाजकार्य, कविता, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' श्रीगुरुदेव '.

देशमुख, वी डी.
सपादन – ' सहकारी जगत '.

देशमुख, वळवंत भास्कर
सपादन – ' सुबोधमाला '.

देशमुख, वामन के
सपादन – ' ज्ञानसग्रह '.

देशमुख, विठ्ठल वाजीराव
सपादन – ' शिवप्रसाद '.

देशमुख, सदाशिव रामचंद्र
सपादन – ' बाळमित्र '

देशिंगकर, गणेशशास्त्री धोंडदेव [१८७८ : १४ जुलै १९३९] मराठी शालवी, ज्योतिष, सस्कृत, ग्रथानुवाद, ज्योतिष, ज्योतिष,
सपादन – ' ज्योतिर्विजय '.

देसाई, अनंत वासुदेव
सपादन – ' महाराष्ट्र-उत्कर्ष '.

देसाई, कृष्णाजी रामचंद्र
सपादन – ' दर काल '.

नाईक, शंकर जयवंत
सपादन – ' उदय '

नाईक, सखाराम सीताराम [१२ एप्रिल १८८२] बी ए, बी एस्सी, एल सी ई, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, संस्था संचालन, राजकारण, राज्यशास्त्र, विज्ञान,
सपादन – ' ग्रामणी ', ' स्थानिक स्वराज्य '

नाईक, सावळाराम बाळाजी [जून १८६५ २४ ऑक्टोबर १९२४] ग्रॅ फा, तत्त्वज्ञान, अध्यापन, तत्त्वज्ञान,
संपादन – ' तत्त्वज्ञान मंदिर '

नाईक पाटणकर, नारायण अनंत [२० मे १९०० ३० जून १९४७] प्राथमिक मराठी व सेकंडरी पोर्तुगीज, ज्योतिर्भूषण, ज्योतिष, प्रवचन, मुद्रण, शेती, समाजकार्य; धर्म;
सपादन – ' आर्यविज्ञान ', ज्ञानोदय

नाईक वसईकर, आपाजी गणेश
सपादन – ' भारतकथासंग्रह '.

नागपूरकर, शारदा
सपादन – ' महाराष्ट्र विस्तार '

नाजविले, म गो
सपादन – ' प्रगति '

नाजविले, श्रीधर नारायण
सपादन – ' प्रगति '

नाडकर्णी, अनंत जिवाजी
सपादन – ' सच्चिदानंद '

नाडकर्णी, पुरुषोत्तम गोविंद [१८४४ १३ ऑगस्ट १९००] , ग्रंथ प्रकाशन, नोकरी (खासगी), मुद्रण, संस्था संचालन;

सपादन – ' विविधज्ञानविस्तार '

नाडकर्णी, बाळकृष्ण गोविंद [२४ ऑगस्ट १८९२ २६ जून १९४८] बी ए, काव्यतीर्थ, अध्यापन, नोकरी (खासगी), संस्था संचालन कविता;
सपादन – ' गावकरी ', ' श्रीनिवास '

नाडकर्णी, ब्रह्मानंद मुकुंद [१० ऑगस्ट १९१४ –] [illegible] मुद्रण, वृत्तपत्रसंपादन कथा, टीका, स्फुट विषय.

सपादन – ' बकुल ', अनुराधा, लोकमान्य, सग्राम, सजय

नाडकर्णी, विठ्ठल जिवाजी [१८८१ ३ एप्रिल १९३६] मॅट्रिक, नोकरी (खासगी), मुद्रण, वृत्तपत्र-सपादन, कथा, कादंबरी, चरित्र, धर्म, वाङ्मय, स्फुट विषय,
सपादन – ' नवयुग ', ' मासिक मनोरंजन ', इंदुप्रकाश, करमणूक, विविधवृत्त, विविधज्ञान विस्तार, विहारी, श्रीशिवाजी, ज्ञानप्रकाश

नाडकर्णी, शिवराम सदाशिव
सपादन – ' मराठी शिक्षक '

नातू, गोपाळ काशिनाथ [१८६४ १९४२] बी ए, एल्एल् बी, अध्यापन, वकिली,
सपादन – ' ब्रह्मकर्म प्रदीप '

नातू, नारायण हरि [१० एप्रिल १८९१ ८ एप्रिल १९५१] इंटर, कीर्तन, समाजकार्य,

सपादन – ' हुमालदार '

नातू, मोरेश्वर नारायण [४ नवंबर १९०० –] बी एस्सी, एम् बी बी एस, अध्यापन, बालवीर सघटन, वैद्यकी (ऑनररी), समाज-कार्य, संस्था संचालन, क्रीडा, विज्ञान;
सपादन – ' बालवीर '

नातू, रामचंद्र रावजी [५ नवंबर १९०७ —] एम् ए, एम् एड् अध्यापन, नोकरी (सरकारी); कथा, निबंध, [illegible]
सपादन – ' ग्रहविचार '

' नाथमाधव ' (= पितळे, द्वारकानाथ दामोदर) [३ एप्रिल १८८२ २१ जून १९२८] मॅट्रिकपर्यंत [illegible], नोकरी (सरकारी) कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, टीका, धर्म, नाटक, रंगभूमी, स्फुट विषय
सपादन – ' [illegible] '

नादपुरे, ग शि
सपादन – ' [illegible] '

नानल, परशुराम नारायण [१९०४ [illegible] १९४८] [illegible], नोकरी (खासगी), मुद्रण, ज्योतिष,
सपादन – ' [illegible] '

नानल, पुरुषोत्तम गणेश [१५ जुलै १८९३ : ९ फेब्रुवारी १९४४] वैद्यभूषण, आयुर्वेदाचार्य, अध्यापन, वैद्यकी, समाजकार्य, संस्था संचालन, विज्ञान,
सपादन – ' आरोग्य ', वैद्य समेलन-पत्रिका.

नामजोशी, महादेव बल्लाळ [१८५३ : १४ जानेवारी १८९६] मॅट्रिक, अध्यापन, कोश-संपादन, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, संस्था व्यवस्थापन-संचालन, उद्योगधंदा, कोश, स्फुट विषय,
संपादन – ' शिल्पकलाविज्ञान ', इंडस्ट्रिअल रिव्ह्यु, किरण, डेक्कन स्टार.

नामजोशी, माधवराव
संपादन – ' उपयुक्त निबंधसंग्रह '.

नामजोशी, विनायक लक्ष्मण [१२ नवंबर १८९३ : ६ जुलै १९६५] इंटर, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), मुद्रण, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' बृहन्महाराष्ट्र '.

नायक, का श्री
संपादन – ' नवे गाव '.

नायक, जीवन
संपादन – ' प्रकाश '

नायक, एन् व्ही
संपादन – ' सहकारी जगत '

नायक, मोरेश्वर महादेव [२३ नवंबर १९०७ –] मॅट्रिक, मेडिकल डिप्लोमा, वैद्यकी, चरित्र, धर्म, शेती;
संपादन – ' भोळा शेतकरी '.

नारखेडे, कौतिक गरबड [२६ ऑक्टोबर १९०० –] इंटर आर्ट्स्, साहित्य विशारद, मराठी थर्डईयरट्रेन्ड, एस. टी सी , अध्यापन, संस्था संचालन, कविता, कादंबरी, धार्मिक, बालवाङ्मय, वाङ्मय, विज्ञान,
संपादन – ' पूर्णेंदु '

नारगोळकर, स रा.
संपादन – ' इंग्लिश शिक्षक '

नारायण शेषाद्रि
संपादन – ' प्रभोदय '.

नासूरकर, दत्तात्रय दामोदर
संपादन – ' स्फूर्ति '

निटवे-नांदणीकर, कल्लाप्पा भराप्पा [: २८ जानेवारी १९३०] .. .., ग्रंथानुवाद, मुद्रण, धर्मप्रचार, समाजकार्य, धर्म,
संपादन – ' जैनबोधक ', ' जैनेतिहासखार '.

नित्सुरे, यशवंत गोपाळ [८ जानेवारी १९२३ –] बी. ए , एम् एड्., अध्यापन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, चरित्र, शिक्षण, समाज,
संपादन – ' कुमारवय ', नवे जग

निफाडकर, एकनाथ यादव (= निफाडकर, नाथ) [२३ डिसेंबर १८८७ : १९४९] .. , ग्रंथ संपादन, वृत्तपत्र संपादन; कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, वाङ्मय, स्फुट विषय,
संपादन – 'लोकमान्य ', ' वाङ्मय ', नाटक ';
संदेश

निफाडकर, शरद
संपादन – ' लोकनाट्य '.

निरंतर, गंगाधर भाऊराव [१५जून१९०६ : १३ मार्च १९५९] एम् , ए, बी टी., अध्यापन, ग्रंथ संपादन, संस्था संचालन, इतिहास, उद्योगधंदा, कादंबरी, चरित्र, टीका, नाटक, निबंध, बालवाङ्मय, भाषा, राजकारण, वाङ्मय, विज्ञान, शिक्षण, समाज, संस्था परिचय, स्फुट विषय,
संपादन – ' इंग्लिश शिक्षक ', ' ज्योति ', ' वाङ्मयशोभा ', ' संजीवनी '.

नेरूरकर, दत्तात्रय नीलकंठ
संपादन – ' स्त्रीशिक्षणचंद्रिका '

नेरूरकर, विठ्ठल कृष्ण [१४ डिसेंबर १८९२ : १९ मार्च १९४९] बी ए , एल्एल् बी , अध्यापन, नोकरी (संस्थानी), संस्था संचालन, कथा, कविता, कादंबरी, क्रीडा, तत्त्वज्ञान, नाटक, बालवाङ्मय, राजकारण, वाङ्मय, शिक्षण,
संपादन – ' प्रमोद '.

नेवगी, कमलाकर वामन
संपादन – ' आदर्श वैश्य '.

देसाई, परशराम सदाशिव [२१ मे १८९२ –] मॅट्रिकपर्यंत; ग्रंथ-लेखन, वार्ता-संकलन; कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, प्रवास, बालवाङ्मय, स्फुट विषय;
संपादन – 'रामकृष्ण निकेतन'; उपासना-पत्रिका, बलवंत, सकाळ.

देसाई, लानीबाई मोतीराम [२९ मार्च १८९६ –] एम्. बी. बी. एस्.; वैद्यकी (आंग्ल), समाजकार्य, संस्था संचालन; ......;
संपादन – 'श्रमिक महिला'.

देसाई, शांताराम अनंत [१८६७ : १९१४] एम्. ए.; अध्यापन; तत्त्वज्ञान, धर्म, वाङ्मय, विज्ञान;
संपादन – 'विद्यार्थी'.

देसाई, हरि विठ्ठल [२० आगस्ट १९११ –] ......; वृत्तपत्र-संपादन; कथा, चरित्र, टीका, नाटक, वाङ्मय, स्फुट विषय;
संपादन – 'उषा'; काँग्रेस बुलेटिन, दौलत, नवभारत, नवाकाळ, प्रभात, मराठा, लोकमान्य, विशाल महाराष्ट्र, विहार, स्वराज्य.

दोडे, दामोदर बाळाभाऊ
संपादन – 'आदर्श'.

दौंदे, पी. एस्.
संपादन – 'भारत सेवक'.

दोशी, जिवराज गौतमचंद [२२ मार्च १८८० –] मॅट्रिकपर्यंत, संस्कृत; ग्रंथ अनुवाद प्रकाशन, व्यापार उद्यम, समाज-कार्य, संस्था-संचालन; धर्म, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – 'जैनबोधक'.

दोशी, रावजी सखाराम [२३ जानेवारी १८८५ : अक्टोबर १९३९] इंग्रजी सहावीपर्यंत, संस्कृत; ग्रंथ-अनुवाद-प्रकाशन, व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, संस्था-संचालन; धर्म, बालवाङ्मय;
संपादन – 'जैनबोधक'.

दोशी, हिराचंद नेमचंद [५ नवंबर १८५६ : २ फेब्रुवारी १९३८] मराठी चौथी, इंग्रजी, संस्कृत; व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, संस्था-संचालन; कथा, धर्म;
संपादन – 'जैनबोधक', 'सम्यक्त्ववर्धक'.

द्रौंडकर, खंडेराव सावळाराम [२५ नवंबर १९०५ : १० जानेवारी १९६०] एम्. ए., एल्एल्. बी.; राजकारण, वकिली, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; कथा, टीका, स्फुट विषय;
संपादन – 'ज्योत्स्ना'; प्रतिमा, सारथी.

द्रवीड, बळवंत त्र्यंबक [१८६० : १९११] मॅट्रिकपर्यंत, संस्कृत; अध्यापन, नोकरी (सरकारी); इतिहास, कथा, तत्त्वज्ञान, धर्म;
संपादन – 'विद्याविनोद'.

धनवटे, गं. ग
संपादन – 'नवल'.

'धनुर्धारी' (= टिकेकर, रामचंद्र विनायक) [१८६२ : १९०७] इंग्रजी सहावी; अध्यापन, नोकरी (खासगी), व्यापार-उद्यम; अर्थशास्त्र, इतिहास, उद्योग-धंदा, कथा, कादंबरी, चरित्र, धर्म, बाल-वाङ्मय, भूगोल, शेती;
संपादन – 'व्यापार-उदीम', 'शेत, शेतकी आणि शेतकरी'.

धर्माधिकारी, रामचंद्र विनायक
संपादन – 'सहकारी विदर्भ'.

धानकुटकर, र. मा.
संपादन – 'प्रभा'.

धुमाळे, वसुंधरा वासुदेवराव [१ सप्टेंबर १९१४ –] बी. ए., बी. टी.; अध्यापन, संस्था संचालन; कथा, कविता;
संपादन – 'जैन महाराष्ट्र महिला'.

धुमाळे, वासुदेव देवराव [१७ आगस्ट १९०६ –] बी. ए., बी. टी.; अध्यापन, संस्था-संचालन; कथा, कविता, निबंध;
संपादन – 'सार्व-धर्म'.

धुमे, वत्सल
संपादन – 'श्रमिक महिला'.

धुमे, के. दा.
संपादन – 'प्रभात'.

धुरंधर, भालचंद्र रावजी [१७ अक्टोबर १८९८ –] बी ए, एल्एल् बी, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, कादंबरी, तत्त्वज्ञान, स्फुट विषय,
संपादन – 'प्राविण्य', नवभारत, नवाकाळ, भारती

धुरंधर, सुमंतलाल विनायक [२३ अक्टोबर १८९४ २ डिसेंबर १९५८] मट्रिक, चित्रकला, फ्रेंच, अध्यापन, समाजकार्य, संस्था संचालन, कविता, नाटक,
संपादन – 'प्रभु प्रभात'

धैर्यवान, रघुनाथ विनायक
संपादन – 'शिल्पकलासंग्रह'

नगरकर, बळवंत भाऊ
संपादन – 'सृष्टिज्ञान', कल्चर

नरवणे, दत्तात्रय नारायण
संपादन – 'सहविचार'.

नरवणे, शकुंतला (= लाटकर लिमये, शकुंतला चिंतामणि) [२५ आगस्ट १९२५ –] एम् ए, एम् ई डी, सी पी एड्, अध्यापन, कथा, बालवाङ्मय,
संपादन – 'श्रमिक महिला'.

नवलकर, ताराबाई
संपादन – 'स्वदेश भगिनी'.

नवलकर, (मिस्) आर
संपादन – 'प्राथमिक शिक्षण'

नवलकर, सुंदरराव दीनानाथ [२१ सप्टेंबर १८७९ – १३ अक्टोबर १९६०] इंटर, कृषिविद्या, राजकारण, व्यापार उद्यम, शेती, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – 'श्री साईलीला'

नवाडे, अंबादास वामनराव [१२ जुलै १९१४ –] अंडरमॅट्रिक्युलेट, वृत्तपत्र-संपादन, चरित्र, स्फुट विषय,
संपादन – 'श्रीगुरुदेव', उदय, नवा विदर्भ, स्वानंद

नवाथे, विष्णु गोपाळ [२६ मे १८६८ – ३ आगस्ट १९३१] मराठी सातवी, ज्योतिष, अध्यापन, ज्योतिष, मुद्रण, संस्था संचालन, ज्योतिष,
संपादन – 'कुंडली विज्ञान', 'जातक संग्रह', 'योगमाला'

नाइट, जे वी
संपादन – 'शेतकी आणि शेतकरी'

नाईक, इंदुमति
संपादन – 'इंदिकुमारी', 'मनोरमा'.

नाईक, दिनकर सावळाराम [अक्टोबर १८९६ ; ९ अक्टोबर १९४९] व्हॅ फा, इंग्रजी, तत्त्वज्ञान, नोकरी (खासगी), तत्त्वज्ञान,
संपादन – 'तत्त्वज्ञान मंदिर'

नाईक, देवराव विष्णु
संपादन – 'जनता', 'संजीवन'

नाईक, नारायण भास्कर (= नायक, ना भा.) [२६ जून १८९९ –] इंग्रजी, पोर्तुगीज, मराठी, शेती, इतिहास, कथा, कविता, चरित्र, निबंध, प्रवास, भूगोल विज्ञान, स्फुट विषय,
संपादन – 'भारतमित्र', 'भारतोदय'.

नाईक, पुरुषोत्तम गोविंद
संपादन – 'समाजसेवक'.

नाईक, बाळकृष्ण केरोबा
संपादन – 'उद्धार'.

नाईक, मो वा.
संपादन – 'ग्रामसेवक'.

नाईक, राघवेंद्र स्वामीराव [२७ सप्टेंबर १८९९ –] बी. ए, एल्एल् बी, राष्ट्रभाषा विशारद, संगीत विशारद, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), वकिली, व्यापार-उद्यम, संस्था संचालन, कथा, नाटक,
संपादन – 'दांपत्य, जीवन, कला', 'माधुरी', चित्रिलेखक.

नाईक, वसंत नारायण [११ एप्रिल १८८२ २४ आगस्ट १९५१] एम् ए, अध्यापन, वृत्तपत्र संपादन, संस्था संचालन, इतिहास, चरित्र, टीका, राजकारण, स्फुट विषय,
संपादन – 'मासिक मनोरंजन', 'विविध ज्ञानविस्तार', 'सनाज्सेवक', लोकहित.

नेवाळकर, पी. बी.
संपादन – 'नग्न देव'.
न्यायाधीश, दत्तात्रय हरि
संपादन – 'लोकसंमान'.
पंचवाघ, एम. एम्.
संपादन – 'गोपा'.
पटवर्धन, नरहर नारायण [१८८५ : ४ मार्च १९५७] मॅट्रिकपर्यंत; ग्रंथ प्रकाशन, कार्य;
संपादन – 'नारद'.
पटवर्धन, परशुराम नारायण [: ११ जून १९२०] आयुर्वेद, नोकरी (सरकारी), वैद्यकी, विज्ञान;
संपादन – 'धन्वंतरि'.
पटवर्धन, पुरुषोत्तम गजानन
संपादन – 'टपर्ण'.
पटवर्धन, प्रतिभा
संपादन – 'अनिक महिला'.
पटवर्धन, माणिक
संपादन – 'लोकशिक्षण'.
पटवर्धन, माधवराव त्र्यंबक [२१ जानेवारी १८९४ : २९ नवंबर १९३९] एम्. ए., डी. लिट्., फारसी, अध्यापन, कोश रचना, संस्था-संचालन, कविता, कोश, छंदःशास्त्र, टीका, भाषा, वाङ्मय;
संपादन – 'महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका'.
पटवर्धन, रघुनाथ अनंतशास्त्री
संपादन – 'वैद्यमित्र'.
पटवर्धन, रघुनाथशास्त्री मोरेश्वर [२७ डिसेंबर १८९२ : १९ डिसेंबर १९६८] ज्योतिषरत्न; अध्यापन, ज्योतिष, समाजकार्य, संस्था संचालन, ज्योतिष,
संपादन-'ज्योतिर्भूषण आणि व्यापार ज्योतिष'.
पटवर्धन, रामचंद्र विनायक [१८७५ : ४ फेब्रुवारी १९४९] बी. ए., एलएल्. बी., आयुर्वेदविशारद, ज्योतिषाचार्य, ग्रंथलेखन संपादन, ज्योतिष, तत्त्वज्ञान, धर्म, विज्ञान, समाज,
संपादन – 'उषा', 'मराठी श्रुतिबोध'
पटवर्धन, विश्वनाथ अनंत [३१ डिसेंबर १९०५ –] बी. एस्सी.; ग्रंथ प्रकाशन, नोकरी (खाजगी), मुद्रण व्यवसाय, ग्रंथ-संपादन, समाजकार्य, उद्योगधंदा, राजकारण, संस्था-परिचय, सूचि,
संपादन – 'मुद्रण प्रकाश'; संस्थानी स्वराज्य.
पटवर्धन, शिवाजीराव गणेश [१८९० –] एम्. बी., राजकारण, वैद्यकी (होमिओ), समाजकार्य, संस्था-संचालन, धर्म, विज्ञान;
संपादन – 'जीवन ज्योति'.
पटवर्धन, सीताराम नरसिंह
संपादन – 'कुमार'.
पटेल, वल्लभभाई भगवानजी
संपादन – 'मामलेदार वृत्त'.
पडवळ, बापूजी दामोदर
संपादन – 'दर्पणप्रकाश', 'टेंकडी'.
पंडित, कृष्णराव
संपादन – 'लोकरंजन'.
पंडित, के. मो.
संपादन – 'प्रबुद्ध महाराष्ट्र'.
पंडित, जी. आर.
संपादन – 'ज्योतिष्प्रभा'.
पंडित, गणेश भास्कर [११ ऑगस्ट १८९९ –] मॅट्रिकपर्यंत, ग्रंथ प्रकाशन, ग्रंथालय-संघटन, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन; कविता, नाटक, स्फुट विषय,
संपादन – 'विधायक'; आदर्श, राष्ट्रतेज
पंडित, भाऊ गोरक्ष
संपादन – 'कुणबी', 'ज्योतिर्विज्ञाभूषण', 'पत्रिका'.
पंडित, रघुनाथ विष्णु [६ एप्रिल १९१७ –] बी. ए., कोंकणी, ग्रंथलेखन, वृत्तपत्र छायाचित्रण, कथा, कला, कविता, कादंबरी, टीका, पटकथा, राजकारण, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'भारती'.
पंडित, रामकृष्ण हरेश्वर
संपादन – 'शुक्लेंदु'.
पंडित, वसंत
संपादन – 'शारदा विलास'.

पंडित, विष्णु परशरामशास्त्री [१८२७ १८७६] इंग्रजी, न्याय, व्याकरण, अध्यापन, ग्रंथ-संपादन, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, इतिहास, उद्योगधंदा, कविता, कोश, तत्त्वज्ञान, धर्म, भाषा, समाज,
संपादन – 'पुणे पाठशालापत्रक', इंदुप्रकाश

पंडित, शंकर पांडुरंग [१८४० : १८ मार्च १८९४] एम्. ए., जर्मन, संस्कृत, अध्यापन, ग्रंथ-अनुवाद संपादन, नोकरी (सरकारी), तत्त्वज्ञान, वाङ्मय,
संपादन – 'वेदार्थयत्न'

पंडित, श्रीपाद विष्णु
संपादन – 'महाराष्ट्र सारस्वत'.

पंडित, श्रीमाधव शर्मा
संपादन – 'दैवी जीवन'.

पंडित, हरि महादेव [२१ डिसेंबर १८४९ : १५ मार्च १८९९] बी. ए पर्यंत, अध्यापन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, इतिहास, कविता, चरित्र, टीका, नाटक, स्फुट विषय,
संपादन – 'विविधज्ञानविस्तार'; देशसेवक.

पंडित काशीकर, वी ए.
संपादन – 'वाल्मिकीय रामायण'.

'पंडिता रमाबाई' (= मेधावी, रमाबाई विपिन) [२३ एप्रिल १८५८ : ५ एप्रिल १९२२] इंग्रजी, ग्रीक, संस्कृत, हिब्रु, धर्मप्रचार, समाज कार्य, संस्था संचालन, कविता, चरित्र, धर्म, प्रवास, भाषा, समाज,
संपादन – 'मधमाशी'.

पंड्या, विमल
संपादन – 'शिक्षण पत्रिका'.

पंढरपूरकर, नारायण रामकृष्ण [१५ जून १८८८ : १५ ऑक्टोबर १९३३] बी. ए., एल्एल्. बी., अध्यापन, मुद्रण, राजकारण, वकिली, समाजकार्य, संस्था संचालन, कायदा,
संपादन – 'गोधन', नागपूर जॉर्नल.

पंत, अप्पासाहेब बाळासाहेब [११ सप्टेंबर १९१२ –] एम्. ए., बार ॲट लॉ, नोकरी (सरकारी), राज्यशासन (संस्थानी), स्फुट विषय,
संपादन – 'श्रीनिवास'.

पंत, दामोदर अंबादास [अंदाजे १९२० –] बी. ए., बी. टी., साहित्य-विशारद, अध्यापन, शिक्षण,
संपादन – 'शिक्षणमार्गदर्शन'.

पदे, शंकर दाजीशास्त्री [१८६७ : ३० मार्च १९०९] आयुर्वेद, ज्योतिष, आयुर्वेदप्रसार, ग्रंथ अनुवाद प्रकाशन, धर्मप्रचार, वैद्यकी, समाजकार्य, संस्था व्यवस्थापन-संचालन, कादंबरी, नाटक, विज्ञान,
संपादन – 'आर्यभिषक', 'बालमुमित्र', 'भारतधर्म', 'वैदिकधर्म', 'सार्थ श्रीचरक संहिता', राजवैद्य, सद्वैद्यकौस्तुभ.

परदेशी, गो शं.
संपादन – 'ज्वाला'.

परदेसी, मनीराम बालचंद्र
संपादन – 'सुशमित्र'.

परब, वा. ल. [१९१४ –] मॅट्रिकपर्यंत, वृत्तपत्र-संपादन, स्फुट विषय,
संपादन – 'आशा', लोकमान्य, सकाळ.

परशा, शंकर सायण्णा [१० सप्टेंबर १८८१ : ६ एप्रिल १९३९] मॅट्रिकपर्यंत, नोकरी (खासगी), राजकारण, समाजकार्य, संस्था-व्यवस्थापन संचालन, चरित्र, वाङ्मय, स्फुट विषय,
संपादन – 'तेलगूसमाचार'.

परांजपे, कृष्णाजी गणेश
संपादन – 'अध्यापन', 'नवे अध्यापन'.

परांजपे, गोपाळ रामचंद्र [३० जानेवारी १८९१ –] एम् एस्सी., ए. आय. आय. एस्सी., एफ् आय ए. एस्सी., एफ् एन् आय ओ बी ई., अध्यापन, संशोधन, संस्था संचालन, भाषा, विज्ञान;
संपादन – 'सृष्टिज्ञान'.

परांजपे, मालिनी
संपादन – 'शिक्षण पत्रिका'.

परांजपे, श्रीधर विष्णु [२८ ऑगस्ट १८७१ : १८ नवंबर १९५४] एम् ए.;

अध्यापन, धर्म-प्रचार, समाजकार्य; कीर्तन, चरित्र, टीका, वाङ्मय;
संपादन – ' श्रीरामदासी '.

परांजपे, हणमंत सदाशिव
संपादन – ' गोसेवक '.

पराडकर, न. वि.
संपादन – ' भंडारी दीपक '.

परांडेकर, शंकर आत्माराम [१८ आगस्ट १९०६ –] एम्. एस्सी.; अध्यापन, शोध-संपादन, संस्था-संचालन; शोध, भाषा, विज्ञान;
संपादन – ' सृष्टिज्ञान '.

पलुस्कर, विष्णु दिगंबर [१८ आगस्ट १८७२ : २१ आगस्ट १९३१] मराठी यत्तावीपर्यंत, संगीत; अध्यापन, गायन, प्रवचन, शास्त्रीयगायन-प्रचार, संस्था-संचालन, स्वर-लेखन; कला;
संपादन – 'गान्धर्व महाविद्यालय', 'संगीतामृत-प्रवाह '.

पवार, आनंद नानाजी
संपादन – ' मराठा-वैभव '.

पवार, के. एम्.
संपादन – ' शेतकी आणि शेतकरी '.

पवार, गणपत खंडेराव [१४ मार्च १९०८ –] मॅट्रिक; चित्रपट, वृत्तपत्र-संपादन; कथा, कादंबरी, निबंध, पटकथा, लोकसाहित्य, स्फुट विषय;
संपादन – ' प्रकाश '; गोमंतक, त्रिकाल, नवयुग, नागरिक, प्रभात, प्रसाद, लोकशक्ति.

पवार, बाबूराव यमाजी
संपादन – ' सत्यवाणी '.

पवार, व्यंकट पिराजीराव [२० एप्रिल १९०५ –] बी. ए., एल्एल्. बी.; अध्यापन, राजकारण, वकिली, समाजकार्य, संस्था-संचालन; स्फुट विषय;
संपादन – ' सन्देश '.

पळणिटकर, चंडिराम हरि [२० नवंबर १९०३ : १८ सप्टेंबर १९५७]......; वृत्तपत्र-संपादन; चरित्र, स्फुट विषय;
संपादन – ' लोकमित्र '; ऐक्य, करमणूक, चाबूकस्वार.

पळशीकर, बळवंत हणमंत [१२ जून १९०२ –] बी. ए., एल्एल्. बी.; वकिली; कविता, स्फुट विषय,
संपादन – ' कलादर्श '.

पांगळ, तात्या नेमिनाथ [१८८५ : १७ एप्रिल १९४७] मॅट्रिकपर्यंत, संस्कृत; ग्रंथ-प्रकाशन; कथा, कादंबरी, चरित्र, धर्म, नाटक;
संपादन – ' वन्दे जिनवरम् '.

पांगारकर, लक्ष्मण रामचंद्र [३१ जुलै १८७२ : १० नवंबर १९४१] बी. ए.; अध्यापन, ग्रंथलेखन-संपादन, प्रवचन, वृत्तपत्र-संपादन, संतकाव्य-संशोधन; कविता, चरित्र, टीका, तत्त्वज्ञान, धर्म, निबंध, भाषा, वाङ्मय, स्फुट विषय;
संपादन – ' मुमुक्षु '.

पांगारकर, सखाराम कृष्ण
संपादन – ' सद्धर्मदीप '.

पाटणकर, गजानन कृष्ण
संपादन – ' प्रकाश '.

पाटणकर, नारायण अनंत
(पाहा : नाईक - पाटणकर ना. अ.)

पाटणकर, श्री. द.
संपादन – ' भिषग्विलास '.

पाटील
संपादन – ' बहिष्कृत मित्र '.

पाटील, गंगूबाई केशवराव [१३ जानेवारी १९१५ –] बी. ए., नोकरी (सरकारी); समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' सरस्वती '.

पाटील, तुकाराम कानाजी
संपादन – ' क्षात्रतेज '.

पाटील, बळवंत रामजी [१८५६ :] ....; अध्यापन; कादंबरी, नाटक;
संपादन – ' ऐतिहासिक नाट्यकथावलि ', ' मालिका '.

पाटील, बाबगोंडा दादा
संपादन – ' प्रगति आणि जिनविजय '.

पाटील, भास्कर हरि [१३ ऑगस्ट १८९७ : २ जुलै १९३७] बी. ए., कृषिविद्या; नोकरी (नगरपालिका), विमा, शेती, समाजकार्य, संस्था-संचालन; स्फुट विषय,
संपादन – ' क्षात्रसेवक '.

पाटील, माधव द. [२३ एप्रिल १९२७ –] मॅट्रिकपर्यंत; वृत्तपत्र संपादन; कथा, कविता, टीका, स्फुट विषय;
संपादन – ' नादनिनाद '; जय शिवराय, पुढारी, माणिक, लोकध्वज, लोकसेवक, सत्यवादी, समता.

पाटील, मोरो नानाजी [१ मे १८९३ –] मॅट्रिक, थर्डईयरट्रेन्ड; अध्यापन, नोकरी (नगरपालिका), समाजकार्य; कविता, तत्त्वज्ञान, समाज;
संपादन – ' क्षात्रसेवक '.

पाटील, वि. ना.
संपादन – ' अलकार '.

पाटील, सखाराम वहिरजी [१९०४ : १९४५] व्ह. फा.; अध्यापन; शिक्षण;
संपादन – ' अलकार ', ' शिक्षकाचा कैवारी. '

पाटील, सदाशिव हिरामण [१२ मार्च १९०२ –] व्ह. फा., इंग्रजी चौथी; धर्मप्रचार, शेती; स्फुट विषय;
संपादन – ' पूर्णेंदु '.

पाटील, सुरेन्द्र डी.
संपादन – ' जैनविद्यार्थी मंडळ त्रैमासिक '.

पाटील, ज्ञानदेव बाबाजी [१५ मार्च १९०० –] बी. ए.; नोकरी (सरकारी, संस्थानी), बालवीर-संघटन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; स्फुट विषय;
संपादन – ' छत्रपति स्काऊट '.

पाटील-इटकीकर, उत्तमराव
संपादन – ' ग्रामणी '.

पाटील-क्षीरसागर, गणपत सखाराम [१८६५ : ८ अक्टोबर १८९२] मराठी सातवीपर्यंत; अध्यापन, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था-व्यवस्थापन-संचालन; कविता, स्फुट विषय;
संपादन – ' दीनमित्र '.

पाटेकर, बी. ए.
संपादन – ' खिस्ती निरीक्षक '.

पाठक, अनंत त्र्यंबक [६ एप्रिल १९१६ –] बी एस्सी., एम्. ए.; व्यापार-उद्यम, संस्था-संचालन; उद्योगधंदा, विज्ञान, स्फुट विषय;
संपादन – ' व्यापार उद्योग '.

पाठक, गणेशशास्त्री
संपादन – ' वेददर्शन '.

पाठक, पांडुरंग बाळकृष्ण
संपादन – ' हुन्नरशिक्षण आणि कल्याण '.

पाठक, यादव मुकुंद [२५ जून १९०५ –] एम्. ए., एलएल. बी.; अध्यापन, संस्था संचालन; कविता, कादंबरी, चरित्र, नाटक, बालवाङ्मय, वाङ्मय;
संपादन – ' विहंगम '.

पाठक, वामन महादेव
संपादन – ' पाशुपत '.

पाठक, श्रीनिवास बाबाजी [१९०७ –] बी. एस्सी., वृत्तपत्र-संपादन; कला, स्फुट विषय;
संपादन – ' निर्झर '; निर्झर (सा.), प्रेक्षक.

पाठक, सदानंद आप्पाजी [१४ मार्च १९०६ : १४ एप्रिल १९५७] बी. ए., बी. टी.; अध्यापन, धर्मप्रचार, समाजकार्य, संस्था-संचालन; धर्म;
संपादन – ' दीपक '.

पाठारे, विनायक आत्माराम [१८ जून १८९८ : २२ एप्रिल १९६२] मॅट्रिकपर्यंत, आर्ट थर्डग्रेड, पत्र-विशारद; नोकरी (खासगी), समाजकार्य; चरित्र, टीका, धर्म, नाटक, रंगभूमी, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' उद्धार '.

पाठारे, शांताराम जनार्दन [१८८२ : ३० अक्टोबर १९६५] मॅट्रिकपर्यंत; नोकरी (खासगी), समाजकार्य; कविता, धर्म, समाज;
संपादन – ' क्षात्रवृत्त '.

पाडगावकर, बाजीराव गोविंद
संपादन – ' गिरणी समाचार '.

पांडलोस्कर, महादेव विष्णु
संपादन – ' मय पचाल '.
पांडे, आत्माराम आप्पाजी
संपादन – ' लोकरंजन '.
पांढरे, के. जे
संपादन – ' सुवर्णकार जगत् '.
पाध्ये, गोपाळ वासुदेव [ ]
बी. ए.पर्यंत, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र-व्यवस्थापन, स्फुट विषय,
संपादन – ' यशवंत '.
पाध्ये, प्रभाकर [४ जानेवारी १९०९–]
बी. ए.; वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; इतिहास, कथा, कला, चरित्र, टीका, प्रवास, राजकारण, वाङ्मय, स्फुट विषय;
संपादन – ' ज्योत्स्ना ', 'यशवंत'; चित्रा, धनुर्धारी, नवशक्ति, प्रतिमा
पाध्ये, भगवंत आप्पा
संपादन – ' महाराष्ट्र माध्यदिन '.
पाध्ये, महादेव कृष्ण [१८६४ : ५ फेब्रुवारी १९५१] एलएल्. बी., वृत्तपत्र-संपादन, स्फुट विषय,
संपादन – ' उद्यम '; देशसेवक.
पानसरे, शंकर रखमाजी
संपादन – ' वणजारी '.
पारखी, सीताराम श्रीधर [ ]
. ., अध्यापन, नोकरी (सरकारी), भूगोल,
संपादन – ' शालापत्र '.
पारसे, हरि गणेश
संपादन – ' विश्वब्राह्मण समाजोन्नति '.
पारनेरकर, पुरुषोत्तम रामचंद्र [२० सप्टेंबर १९१५–] एम्. ए., साहित्यविशारद, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), संस्था-संचालन, चरित्र, शिक्षण,
संपादन – ' शिक्षणमार्ग दर्शन '.
' पारलिंग प्रभुअय्या '
संपादन – ' श्रीमद वीरशैव धर्मप्रकाश ', ' संगीत नाट्यमालिका '.
पारसनीस, दत्तात्रय बळवंत [२७ नवंबर १८७० : ३१ मार्च १९२६] इंग्रजी सातवीपर्यंत, इतिहास संशोधन, ग्रंथ लेखन संपादन, इतिहास, चरित्र, भूगोल, राजकारण, शिक्षण, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – ' इतिहास संग्रह ', ' भारतवर्ष ', ' महाराष्ट्र कोकिळ ', राष्ट्रभक्त '.
पारसनीस, नरहर रामचंद्र [२६ जानेवारी १९०८–] एम्. ए., बी. टी., टी. डी., पीएच्. डी., नोकरी (सरकारी), इतिहास, भाषा, विज्ञान, शिक्षण,
संपादन – ' रत्नाकर '
पारायणे, बंधुशर्मा शास्त्री
संपादन – ' माध्यंदिन चित्रगुप्त '.
पार्क, मिसेस्
संपादन – ' बालबोध-मेवा '.
पार्क, सी. डब्ल्यू
संपादन – ' ज्ञानोदय '.
पॉल, चंद्राबाई
संपादन – ' स्त्रियांची मैत्रिण '.
पालकर, महादेव गोविंद
संपादन – ' नामविनोद '.
पालव, भीमराव धर्मराज
संपादन – ' विश्रांति '
पालवणकर, काशिनाथ रावजी [२१ मे १८९७ : ५ सप्टेंबर १९७६] मराठी सातवी, नोकरी (खासगी), बाहिरात वितरण, वृत्तपत्र संपादन, संस्था संचालन, बालवाङ्मय,
संपादन – ' खेळगडी ', ' भाग्योदय ', ' लोकमित्र ', हिंद कुमार
पालवणकर, बाळकृष्ण रावजी [ ]
व्ह. फा., वैद्यक, मुद्रण, वैद्यकी, चरित्र, निबंध, स्फुट विषय,
संपादन – ' खेळगडी ', ' राष्ट्रसुख '
पालेकर, डी. एस्.
संपादन – ' महाराष्ट्र विचारदर्पण '.
पिंगुळकर, टी. एन्
संपादन – ' देवकरी '.
पित्रे, आत्मारामशास्त्री हरिशास्त्री (= श्रीमज्जगद्गुरु शंकराचार्य, करवीरपीठ)
[: अदानी १९३९] वेदान्त, व्याकरण,

संस्कृत साहित्य; अध्यापन, धर्मप्रचार, संस्था संचालन, टीका, धर्म, भाषा,
संपादन – ' धर्म विचार '.

पिंपुटकर, रामकृष्ण सदाशिव [१४ मार्च १८८८ : ८ एप्रिल १९६५] बी. ए.; अध्यापन, मुद्रित शोधन, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन; इतिहास, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' आत्मोद्धार '.

पुजारी, बाळकृष्ण महादेव
संपादन – ' विद्यार्थी जीवन '.

पुंडलिक, कृष्णाजी गोविंद [२८ सप्टेंबर १८७२ : १२ डिसेंबर १९४९] बी. ए.; अध्यापन, नोकरी (सरकारी), संस्था संचालन; शिक्षण;
संपादन – ' मराठी शिक्षक '.

पुरंदरे, नीलकंठ अनंत
संपादन – ' वैद्यक '.

पुराणिक, गंगाधर विष्णु [१ मार्च १९०७ –] वैद्यक; कोश-संपादन, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था व्यवस्थापन -संचालन; विज्ञान;
संपादन – ' आरोग्य मंदिर '; आयुर्वेदजगत्, धन्वंतरि, नागार्जुन.

पुराणिक, नारायण बापुराव [२३ जुलै १९०८ –] बी. ए., बी. टी.; अध्यापन; कविता, स्फुट विषय;
संपादन – ' उत्कर्ष ', ' सद्विचार '.

पुराणिक, बसवलिंगशास्त्री
संपादन – ' विजय '.

पुराणिक, बा. वा.
संपादन – ' ग्रामराज्य '.

पुराणिक, राम शंभू
संपादन – ' वीरशैव संजीवनी '.

पुराणिक, रामचंद्र नारायण
संपादन – ' तिमिरहरण '.

पुराणिक, वासुदेव रामचंद्र
संपादन – ' ग्रामणी अर्थात् खेड्यातील पुढारी '.

पुरोहित, वामन श्रीधर [२२ डिसेंबर, १९०१ –] एम्. ए., बी. टी., साहित्य वाचस्पती, अध्यापन, नाट्य, समाजकार्य, संस्था संचालन; कथा, कादंबरी, चरित्र, रंगभूमी, शिक्षण, स्फुट विषय,
संपादन – ' नाटक '.

पुरोहित, विष्णु लक्ष्मणशास्त्री
संपादन – ' आनंद रामायण ', 'पुराणादर्श'.

पेटकर, माधोराव रामचंद्र
संपादन – ' समाज सेवक '.

पेठकर, लक्ष्मण बळवंत [१८७५ : १९२८] बी. ए., एल्एल्. बी., बार अॅट-लॉ; अध्यापन, समाजकार्य, संस्था संचालन; स्फुट विषय.
संपादन – ' साईनाथप्रभा '.

पेठे, हरि चिंतामण
संपादन – ' कलाकौशल्य गृहत्कोश '.

पेडणेकर, मंगेश हरि
संपादन – ' तरुण भारत '.

पेंडसे, गणेश कृष्णशास्त्री [१९०८ –] एस्. एस् सी , आयुर्वेद; मुद्रण, व्यापार-उद्यम, शेती; विज्ञान,
संपादन – ' धन्वंतरी '.

पेंडसे, दामोदर केशव [१९०७ –] बी. ए., एल्एल्. बी.; वकिली; स्फुट विषय;
संपादन – ' विहंगम '.

पेंडसे, नारायण विनायक [१७ सप्टेंबर १८९७ –] बी. एजी., अध्यापन, ग्राम संघटन, नोकरी (खाजगी), राजकारण, समाजकार्य, संस्था व्यवस्थापन; स्फुट विषय;
संपादन – ' ग्रामणी ', ' स्थानिक स्वराज्य '.

पेंडसे, भगवंत यशवंत
संपादन – ' श्री ज्ञानदेवी मासिक '.

पेणकर, आब्राहम रेऊबेन
संपादन – ' स्त्री सौंदर्यलतिका '.

पेण्ढरकर, यशवंत दिनकर [९ मार्च १८९९ –] स्कूल फायनल; काव्य-लेखन-गायन, नोकरी (सरकारी), संस्था-संचालन;कविता,कादंबरी, चरित्र, टीका, नाटक, निबंध, बालवाङ्मय, वाङ्मय, समाज;
संपादन – ' महाराष्ट्र-साहित्य-पत्रिका '; ज्योत्स्ना, ज्ञानप्रकाश.

पै, दत्तात्रय व्यंकटेश [१८९९ : २५ मे १९५२] बी.ए पर्यंत; अध्यापन, वृत्तपत्र-संपादन, भाषा, भूगोल, राजकारण, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – ' विद्याप्रसार '; लोकहित, हिंदु.

पै-अस्नोडकर, जनार्दन नारायण [अंदाजे १८८५ : १२ जानेवारी १९४५] मराठी चौथी; व्यापार उद्यम, समाजकार्य;..... ;
संपादन – ' नवजीवन ', ' प्रभात '.

पै रायकर, भगवंत बाळकृष्ण [१८६१ : १९१६] मराठी चौथी; काव्य संपादन, ग्रंथ प्रकाशन,......,
संपादन –' योगिराजश्रीहरिबानाथ '.

पैठणकर, पांडुरंग दामोदर
संपादन – ' सुविचारमाला '.

पैठणकर, महादेव मारुती [अंदाजे १९०१ –] नोकरी (खासगी),......,
संपादन – ' शैव प्रबोध '.

पैठणकर, वि. कृ.
संपादन – ' सहकारी विदर्भ '.

पोटफोडे, कृष्णमूर्ति दाउजी
संपादन – ' इंद्रधनुष्य '.

पोटे, आनंदराव कृष्णराव
संपादन – ' लोकरंजन '.

पोतदार, दत्तो वामन [५ ऑगस्ट १८९० –]. बी ए, अध्यापन, इतिहास-संशोधन, समाजकार्य, संस्था संचालन, इतिहास, चरित्र, भाषा, भूगोल, वाङ्मय, शिक्षण, संस्था-परिचय, स्फुट विषय;
संपादन – ' भारत इतिहास संशोधक-मंडळ त्रैमासिक ', ' महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका '.

पोवळे, वसंत
संपादन – ' उद्धार '.

पोळ, राजारामपंत
संपादन – ' न्यायबोध '.

पोंक्षे, कृष्णाजी नरसो
संपादन – ' धर्ममित्र '.

प्रधान, यशवंत केशव [५ एप्रिल १८८६ –] मॅट्रिक, ज्योतिष, ज्योतिष, संस्था संचालन, ज्योतिष, समाज,
संपादन– 'ज्योतिर्माला (अभिनवाऽऽवृत्ति)'.

प्रधान, रामचंद्र गणेश [१८७६ : २३ मे १९४०] बी. ए., एलूएल् बी , अध्यापन, राजकारण, वकिली, समाजकार्य, नाटक, राजकारण, राज्यशास्त्र,
संपादन – ' भारतसेवक '.

प्रधान, लक्ष्मीबाई
संपादन – ' आनंद '.

प्रधान, विठ्ठल गणेश
संपादन – ' विवेकवादी '.

' प्रफुल्लदत्त ' (= तेंडुलकर, दत्तात्रेय विष्णु) [१७ डिसेंबर १९१४–] एम् ए , बी. टी.; कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, नाटक, निबंध, स्फुट विषय,
संपादन – ' प्रदीप '; शिवस्वप्न, सिद्धार्थ

' प्रभावती '
संपादन – ' प्रेमदर्शिका '.

प्रभावळकर, (रांगणेकर) कुमुदिनी [२५ मार्च १९०६ –] बी. ए, ग्रंथ-लेखन, कथा, कादंबरी, नाटक, धर्म, समाज,
संपादन – ' तरुण सारस्वत '.

प्रभु तेंडुलकर, बापाजी अनंत
संपादन – ' एकनाथी भागवत '.

प्रभु मतकरी, रामकृष्ण विठ्ठल (= मतकरी रा. वि.) [१३ सप्टेंबर १८९२ : १७ ऑगस्ट १९६५] एम् ए , एल्एल्. बी , बी. टी.; अध्यापन, नोकरी (सरकारी), वकिली, समाजकार्य, संस्था-संचालन, चरित्र, टीका, भाषा, राजकारण, शिक्षण, स्फुट विषय,
संपादन – ' आद्यगौड ब्राह्मण '; धर्मोन्नति हिंदु असोसिएशनचे त्रैमासिक.

प्रियोळकर, विनायक कायस्या [२६ जानेवारी १८९१ –] मॅट्रिक, पोर्तुगीज माध्यमिक, नोकरी (सरकारी), मुद्रण, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, कथा, कविता स्फुट विषय,
संपादन – ' स्वयंसेवक '; भारत, महाराष्ट्र मित्र.

फडके, गोविंद विष्णु
सपादन – ' श्रीरामचरित्र '.
फडके, गोविंदशास्त्री आप्पाजी [१० जानेवारी १९११ –] जी. ए. एम् एस्, आयुर्वेदरत्न, अध्यापन, वैद्यकी, सस्था सचालन, विज्ञान,
सपादन – ' आयुर्मीमांसा '.
फडके, नारायण सीताराम [४ आगस्ट १८९४ –] एम् ए, अध्यापन, ग्रथ लेखन, वृत्तपत्र सपादन, कथा, कला, कादबरी, क्रीडा, गुजगोष्ट, चरित्र, टीका, तत्वज्ञान, नाटक, निबध, रगभूमी, वाङ्मय, विज्ञान, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' रत्नाकर ', केसरी, झकार, मराठा
फडके, नारायण हरी [१ अक्टोबर १९०२ –] एम् ए, ज्योतिष, अध्यापन, कोश-सपादन, नोकरी (सरकारी), क्रमिक, चरित्र, विज्ञान, स्फुट विषय,
सपादन - ' सृष्टिज्ञान '.
फडके, बाळाजी नारायण
सपादन – 'काव्यार्थप्रकाश ', 'श्रीमहाभारत'.
फडके, माधव कृष्णाजी
सपादन – ' आर्यगृहिणी '.
फडके, य रा.
सपादन – ' यशवत '.
फडणवीस, दि वा
सपादन – ' नवे जग '.
फडणीस, नारायण नरसिंह [१८६१ · १३ अक्टोबर १९३७] मॅट्रिक, काव्य सपादन, मुद्रण, वृत्तपत्र सपादन, कविता, धर्म, वाङ्मय, स्फुट विषय,
सपादन – ' काव्यरत्नावली ', ' मराठी म्हणी रत्नकोश ', प्रबोध चद्रिका
फणसे, गजानन काशिनाथ [१६ सप्टबर १९०१ –] एल्एल् बी, वकिली, वार्ता सकलन, अर्थशास्त्र, कायदा, समाज,
सपादन – ' कल्पादर्श '.
फाटक, नरहर रघुनाथ [१५ एप्रिल १८९३ –] बी ए., अध्यापन, इतिहास सशोधन, ग्रथ सपादन, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, सस्था सचालन, इतिहास, चरित्र, टीका, तत्वज्ञान, प्रवास, राजकारण, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' विविधज्ञानविस्तार', इदुप्रकाश, नवाकाळ, विविधवृत्त
फाटक, रामचंद्र कोंडो [२९ डिसेबर १९०५ –] एल् ई, होमिओपाथी, कोश-सपादन, वैद्यकी, व्यापार उद्यम, समाजकार्य, सस्था सचालन, कला, कोश, विज्ञान,
सपादन – ' चलित सृष्टी ', रेडिओ सर्व्हिसेस्.
फाळके, शिवराम गोविंद
सपादन – ' शास्त्र व कला '.
फेअरबँक, सॅम्युएल बी. [डिसेंबर १८२२ · ३१ मे १८९८] एम्. ए, डी डी, नोकरी (खासगी), धर्मप्रचार, मुद्रण, समाजकार्य, कथा, कविता, धर्म, भाषा, भूगोल, विज्ञान,
सपादन – ' ज्ञानोदय '.
फेअरबँक्स
सपादन – ' बाळशिक्षक '.
फोंडगे, विठ्ठल रामचंद्र
सपादन – ' वैद्यसेवक '.
बगाडे, पायधृळ सावळाराम
सपादन – ' नामदेव '.
बगाडे, राजाराम तुकाराम [२३ फेब्रुवारी १८९४ . १० मार्च १९६७] बी. ए., एल्एल् बी, राजकारण, वकिली, समाजकार्य, सस्था-सचालन, कायदा, सस्था-परिचय,
सपादन – ' नामदेव '
बटोला, कृष्णराव कारडी [३० नवबर १८९० –] इग्रजी तिसरी, नोकरी (खासगी, सरकारी), स्फुट विषय,
सपादन – ' तेलगू मित्र '.
बदलवा, किसनलाल
सपादन – ' मारवाडी '.
बंदसोडे पाटील, किसन फागूजी महार [१८ फेब्रुवारी १८७९, १० अक्टोबर १९४६] नॉर्मलस्कूल्ट्रेन्ड, धर्म प्रचार,

मजूर-संघटन, मुद्रण, राजकारण, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; कविता, चरित्र, नाटक, समाज;
संपादन – ' निराश्रित हिंद नागरिक ', ' मराठा दीनबंधू '; चोखामेळा, मजूर-पत्रिका, विटाळ विध्वंसक.

घरत्वे, अनंत वामन [१८५६ : २६ अक्टोबर १९२३] मॅट्रिक; अध्यापन, नाट्य. नोकरी (खासगी), मुद्रण, मुद्रित-शोधन, *वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; अर्थशास्त्र,* उद्योगधंदा, कविता, क्रीडा, चरित्र, नाटक, भूगोल, रंगभूमी, राजकारण, वाङ्मय, *समाज, संस्था-परिचय, स्फुट विषय;*
संपादन – ' कुटुंबशिक्षक ', ' नाट्यकला ', ' बालमित्र '; राजहंस, लोकसेवा.

घरत्वे, नरहरी अनंत [९ मे १९०३ : २९ जानेवारी १९६७] एल्. सी. पी. एस्. *नोकरी (खासगी), वैद्यकी (आंग्ल),* ' समाजकार्य; रंगभूमी, विज्ञान;
संपादन – ' विकास '.

घरत्वे, विनायक नरहर [१२ जुलै १८८८ : ७ मार्च १९५४] बी. ए., एल्एल्. बी.; वकिली, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; राजकारण, शिक्षण, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' दलित सेवक '; भारत.

चॅलेंटाइन, हेनरी [५ मार्च १८१३ : ९ नवंबर १८६५] एम्. ए., मराठी, संस्कृत; धर्म-प्रचार; कविता, चरित्र, धर्म;
संपादन – ' ज्ञानोदय '.

घहिरट, भालचंद्र पंढरीनाथ [४ जुलै १९०४ –] एम्. ए.; ग्रंथ-अनुवाद-लेखन संपादन; तत्त्वज्ञान, धर्म, वाङ्मय;
संपादन – ' प्रेमबोध '.

वाकळे, गोविंद बळवंत
संपादन – ' क्षत्रिय '.

वागडे, केशव गणेश
संपादन – ' सत्कार्य-मित्र '.

वाचळ, बाबूराव आत्माराम
संपादन – ' नामदेव '.

वांदिवडेकर, गणेश सूर्याजी
संपादन – ' मालवण पत्रिका '.

वांदिवडेकर, मधुकर
संपादन – ' हेटकरी '.

चांदेकर, श्री. पा.
संपादन – ' आदर्श वैश्य '.

वापट, धुंडिराज गणेश
(पाहा : दीक्षित-वापट, धुं. ग.)

वापट, बाळकृष्ण रामचंद्र
संपादन – ' विद्यानंद '.

वापट, वासुदेव परशराम [६ जानेवारी १९०४ –] वाङ्मयविशारद, स्थापत्य-विशारद; नोकरी (खासगी), व्यापार-उद्यम, ...;
संपादन – ' टिळक महाविद्यालय '.

वापट, विष्णुशास्त्री वामन [२२ मे १८७१ : २० डिसेंबर १९३२] इंग्रजी पाचवीपर्यंत, वेदोपनिषद, संस्कृत, अध्यापन, ग्रंथ-अनुवाद-प्रकाशन संपादन, नोकरी (खासगी), संस्था-संचालन; चरित्र, टीका, तत्त्वज्ञान, धर्म, वाङ्मय;
संपादन – ' आचार्य ', ' आचार्यकुल ', ' ब्रह्मविद्याग्रंथरत्नमाला '.

वापर, कृष्णराव भाऊराव [३ एप्रिल १८९५ –] मॅट्रिक्युलेटेड, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, उद्योगधंदा, कथा, चरित्र, धर्म, बालवाङ्मय, भूगोल, विज्ञान, शिक्षण, स्फुट विषय,
संपादन – ' शिक्षण '; कर्मवीर, प्राथमिक शिक्षण, सातारा विजय.

' बाबा पदमनजी ' (=मुळे, बा. प.) [मे १८३१ : २९ आगस्ट १९०६] इंग्रजी सहावी-पर्यंत, धर्म, अध्यापन, कोश संपादन, ग्रंथ-संपादन, धर्मप्रचार; इतिहास, कादंबरी, कोश, चरित्र, धर्म, भाषा, शिक्षण, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – ' उदयप्रभा ', ' कुटुंबमित्र ', ' सत्यदीपिका ', ' सत्यवादी '; ऐक्य मदर्शक पत्रिका.

बामणगावकर, नारायण रामलिंग [२६ जून १८८८ : ८ जुलै १९६१] ......; मुद्रण,

राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, चरित्र, नाटक, राजकारण, स्फुट विषय,
संपादन – 'वीरशैव संजीवनी', उदय, तरुण हिंदु, विनोद

वामणगावकर, महादेवशास्त्री
संपादन – 'वीरशैव संजीवनी'.

वायगोळकर, निर्मला [२७ नवंबर १९२६ –] बी ए, टी डी, अध्यापन, स्फुट विषय,
संपादन – 'हेटवरी'

वारटक्के, बाळकृष्ण सावळाराम [ ] बी ए, एलएल् बी, नोकरी (संस्थानी), समाजकार्य,
संपादन – 'नामदेव'.

'वालोद्यान काका' (= सहस्रबुद्धे, शंकर बळवंत) [३१ डिसेंबर १८८६ : १० अक्टोबर १९५६] बी ए, अध्यापन, नोकरी (खासगी), मुद्रण, व्यापार उद्यम, संस्था-संचालन, उद्योगधंदा, विज्ञान,
संपादन – 'वालोद्यान', 'मुद्रण प्रकाश', सृष्टिज्ञान.

वावडेकर, चंद्रकांत विष्णु [२० डिसेंबर १९०६ –] मॅट्रिकपर्यंत, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन, अर्थशास्त्र, कथा, कादंबरी, चरित्र, राजकारण, विज्ञान, स्फुट विषय,
संपादन – 'वीणा', आलमगीर, तुतारी, वसंत, विविधवृत्त, विहार

वावडेकर-प्रभुणे, नरेंद्र काशिनाथ (३ मे १९०६ –] बी एससी, व्यापार उद्यम, शेती, कथा, नाट्यकला, विनोद,
संपादन – 'सुर्वशाव'.

वाळाजी, के रघुनाथ
संपादन – 'वीरपत्नी'.

विचकर, महादेव पुंडलिक [१८९८ :] मराठी दुसरी, ग्रंथ-प्रकाशन, ;
संपादन – 'विणकर सेवक', 'स्वकुळ साळी विजय'.

विचकर, रामचंद्र महादेव [१४ नवंबर १९२४ –] मॅट्रिक, मुद्रण, संस्था संचालन,... ..,
संपादन – 'विणकर सेवक'.

विंदु, दिगंबरराव [१२ जुलै १८९६ –] मॅट्रिक, कायदा, अध्यापन, राजकारण, राज्यशासन (संस्थानी), वकिली, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, राजकारण, स्फुट विषय,
संपादन – 'राजहंस', नागरिक, निजाम विजय.

विसेल, एमिलीबाई
संपादन – 'बालबोध मेवा'

वी चक्रनारायण
संपादन – दि मेसेज'

वुगुटे, बळवंत बाबाजी
संपादन – 'श्रीजिनविजय'

वुधकर, रणजित केशव [९ जून १९२१ –] इंग्रजी तिसरी, चित्रपट, नकला, नाट्य, वृत्तपत्र संपादन, संस्था-संचालन, कला, टीका, पटकथा, रंगभूमी,
संपादन – 'नामदेवसेवक', नई रंगभूमी, सिनेमा

वुलासा, मोती [१८६९ १ अक्टोबर १९०१] बी ए, धर्म, अध्यापन, धर्मप्रचार, नोकरी (सरकारी), भाषा, वाङ्मय,
संपादन – 'सुविचारसमागम'

वेग, मिरझा उमर
संपादन – 'मनो विहार'

वेंजामिन, सिमिमन वॉकर [१८४९] , नोकरी (खासगी), तत्त्वज्ञान, वाङ्मय,
संपादन – 'नीत्युपदेशक'.

वेडेकर, विठ्ठल महादेव [२६ एप्रिल १९०२ –] एम. ए, अध्यापन, कोश संपादन, नोकरी (खासगी), प्राच्यविद्या संशोधन, प्राच्यविद्या, स्फुट विषय
संपादन – 'नवभारत'.

घेनकर, गजानन यशवंत [१८८१ : ८ नोव्हेंबर १९२३] बी. ए , एल्. एम् अँड् एस्; वैद्यकी (आग्ल); ... ;
सपादन – ' दैवज्ञ मासिक '.

घेनकर, शारदा गजानन
सपादन – ' दैवज्ञ-मासिक '.

घेनोडेकर, शंकर कृष्ण
संपादन – ' मालाकार '.

घोंगील, मालतीबाई
सपादन – ' बृहन्महाराष्ट्र '.

घोंगील, विष्णु विनायक [७ जून १९०७–] बी. ए , बी. टी , अध्यापन, कथा, कादबरी, नाटक, पटकथा, बाल्वाङ्मय;
सपादन – ' किशोर ', ' प्रमाकिरण '.

घोपर्डीकर, गंगाधर वासुदेव
सपादन – ' मगराष्ट्र '.

घोरडे, आर. आर.
सपादन – ' वन्दे जिनवरम् '.

घोरडे, श्रीनिवास रामचंद्र [५ नवबर १८८९ : १ अक्टोबर १९३४] बी. ए., एलएल् बी., अध्यापन, वकिली, वृत्तपत्र-सपादन; कविता, स्फुट विषय;
सपादन – ' वागीश्वरी '; महाराष्ट्र (दै.).

घोरकर, कृ. गो
सपादन – ' घारई सन्मित्र वधू '.

घोरकर, विठ्ठल यशवंत [४ एप्रिल १९११–] बी एस्सी , एल्एल बी , नोकरी (सरकारी), स्फुट विषय,
सपादन – ' नवजीवन '

घोरवणकर, डी. पी
सपादन – ' वसंत '.

घोराटे, पांडुरंग लक्ष्मणराव [१० अक्टोबर १९१५ –] बी ए ; व्यापार-उद्यम, शेती, समाजकार्य, समाज,
सपादन – ' माळी वैभव '.

घोरामणीकर, विष्णु गोविंद
सपादन – ' वारागना मित्र '.

' ब्रह्मिन् शिवनिरजन युवा ' (= शिंगारे, शिवराम नारायण) [अदाजे १८९० : १९६५] मराठी चौथी, प्रवचन, ...;
सपादन – ' श्रीसत प्रभा '.

ब्रूस, (मिस्) एच्. एल्.
संपादन – ' बालबोध मेवा '.

ब्लेक, बी
सपादन – ' कुटुबमित्र '.

भट, आत्माराम रावजी [१२ मे १९०५ -] एम् कॉम , उद्यम-सघटन, नोकरी (खासगी), पत्रकार सघटन, मुद्रण, युवक सघटन, राजकारण, वृत्तपत्र-सपादन, समाज कार्य, सस्था-व्यवस्थापन-सचालन, अर्थशास्त्र, उद्योगधदा, नाटक, सूचि, स्फुट विषय,
सपादन – ' मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स अँण्ड इडस्ट्रीजचे मासिकपत्र ', ' सपदा '; केसरी, मराठा, युनायटेड प्रेस आफ इडिया.

भट, नी. द.
सपादन – ' विश्ववाणी '.

भट, भास्कर वामन [२ जानेवारी १८७६ : २७ डिसेंबर १९५२] बी ए , एल्एल् बी.; इतिहास सशोधन, वकिली, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, सस्था-सचालन, इतिहास, चरित्र, धर्म, राज्यशास्त्र, स्फुट विषय,
संपादन – ' सशोधक ', प्रबोध

भट, वासुदेव विष्णु [९ जानेवारी १९११ –] मॅट्रिक, ग्रथ प्रकाशन, ग्रथालय-सघटन, नोकरी (खासगी), मुद्रण, वार्ता-संकलन, समाजकार्य, सस्था सचालन, स्फुट विषय;
सपादन – ' मराठी ग्रथसग्राहक ', साहित्य सहकार.

भट, विनायक दत्तात्रय [८ ऑगस्ट १९१९ –] बी. एस्सी , बी टी , अध्यापन, स्फुट विषय,
सपादन – ' महात्मा '.

भटनागर, रामकिशोर
सपादन – ' सगीत कला विहार '.

भंडारी, बालकृष्ण मूलचंद [१९१६ –] बी ए , एल्एल् बी , वकिली, सस्था-संचालन, ...;
सपादन – ' कला विकास '.

भागले, जगन्नाथ धोंडो [१८७२ १८९७] मॅट्रिकपर्यंत, वृत्तपत्र संपादन, कादंबरी, चरित्र, स्फुट विषय,
संपादन – ' विद्यार्थीमित्र ', प्रभाकर

भागवत, दत्तात्रय पुरुषोत्तम [२७ डिसेंबर १९०८ १५ नवंबर १९४३] इंटरपर्यंत, वृत्तपत्र संपादन, स्फुट विषय,
संपादन – ' सत्यकथा ', प्रभात, महाराष्ट्र, मौज

भागवत, नारायण केशव [अंदाजे १८८९ २० एप्रिल १९६२] एम् ए, पाली, अध्यापन, चरित्र, धर्म, भाषा, वाङ्मय,
संपादन – ' धर्मचक्र '

भागवत, पांडुरंग महादेव [२५ ऑगस्ट १९३८] बी ए, एल्एल् बी, नोकरी (खासगी), मुद्रण, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, स्फुट विषय
संपादन – ' खेळगडी ', ' महिला ', प्रभात, मौज, लोकमान्य, सत्यकथा, संदेश

भागवत, बाळकृष्ण विष्णु
संपादन – ' मित्रोदय '

भागवत, भास्कर रामचंद्र [३१ मे १९१० –] बी ए, ग्रंथ-अनुवाद संपादन, नोकरी (खासगी, सरकारी), राजकारण, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, कथा, कादंबरी, चरित्र, नाटक, बालवाङ्मय, लोकसाहित्य, विनोद, स्फुट विषय
संपादन – ' खेळगडी ', दवळे, प्रकाश, बालमित्र, सकाळ

भागवत, भास्कर हरि
संपादन – ' मराठी ज्ञानप्रसारक '

भागवत, माधव दत्तात्रय [२८ ऑगस्ट १८८२ –] मॅट्रिक, एल् एम् ई, नोकरी (खासगी), समाजकार्य, संस्था संचालन, विज्ञान
संपादन – ' मेकॅनिकल एजिनियर '

भागवत, राजाराम रामकृष्ण [११ नवंबर १८५१ ४ जानेवारी १९०८] मॅट्रिक, वैद्यक (आंग्ल), संस्कृत अध्यापन, समाजकार्य, संस्था-संचालन, इतिहास, चरित्र, टीका, तत्त्वज्ञान, धर्म, भाषा, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय
संपादन – ' हिंदु धर्मविवेचक '

भागवत, राजाराम सखाराम [३१ ऑगस्ट १८८५ –] एम् ए, अध्यापन, व्यापार-उद्यम इतिहास, गूढविद्या, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, विज्ञान,
संपादन – ' धर्मजागृति '

भागवत, रामकृष्ण मार्तंडराव
संपादन – ' समाजादर्श '

भागवत, लक्ष्मण केशव
संपादन – ' सहकारी मित्र '

भागवत, विष्णु पुरुषोत्तम [१९२० –] बी एस्सी पर्यंत, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन स्फुट विषय,
संपादन – ' सत्यकथा ', मौज.

भागवत, सखाराम जगन्नाथ [२६ एप्रिल १९०३] वाङ्मयविशारद, अध्यापन, ग्रंथ संपादन, समाजकार्य, शिक्षण, स्फुट विषय,
संपादन – ' नवभारत ', ' वर्धाशिक्षण '

भागवत, हरि रघुनाथ [९ मे १९३०] बी ए, ग्रंथ अनुवाद प्रकाशन, मुद्रण, राजकारण, इतिहास, कथा, कादंबरी, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक, भूगोल, राजकारण, स्फुट विषय,
संपादन – ' राष्ट्रबोध ', राष्ट्रहितैषी, वंदे मातरम्

भागवतकर, के पी
संपादन – ' सत्य धर्म '

भाजेकर, विनायक नारायण [२ मे १८६९ १२ एप्रिल १९३४] एल् एम्, अँड एस्, एफ् आर सी एस्, डी पी एच, एम् डी ई, वैद्यकी (आंग्ल), व्यापार उद्यम, समाजकार्य, संस्था-संचालन, विज्ञान,
संपादन – ' सद्विज्ञान '.

भाटकर, अ स
संपादन – ' हेरकरी '

भाट्ये, विनायक नारायण
संपादन – ' मराठी प्रसार ', गुरुजी.

भाडारे, एकनाथ गणेश [१७ अक्टोबर १८६३ १९११] मॅट्रिकपर्यंत नोकरी (खाजगी), वृत्तपत्र-संपादन, संस्था-संचालन, कथा, कविता, नाटक, शिक्षण;
सपादन – 'पैशा१ड', 'सुवर्णमाला', हिंदुपंच

भाडारे, रजनीकांत ल
सपादन – 'तरुण सारस्वत'

भानु, चिंतामण गंगाधर [जुलै १८५६ ३० डिसेंबर १९२९] बी ए, स्थापत्यशास्त्र, अध्यापन, कीर्तन लेखन, ग्रंथ अनुवाद सपादन, नाट्य, नोकरी (सरकारी), समाज कार्य, संस्था संचालन इतिहास, कथा, कादंबरी, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, रंगभूमी,
सपादन – 'उपनिषत् प्रकाश', 'तत्त्वज्ञान मंदिर', 'श्रीमद् भगवद्गीता'

'भारतकुमार' (= भोसेकर, गोविंद गणेश) [४ डिसेंबर १८९५ –] बी ए पर्यंत, जादुविद्या, कीर्तन, बालवीर-संघटन, भ्रम चमत्कार प्रयोग, शेती, समाजकार्य, संस्था संचालन; कविता, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – 'जादूचे मासिक', 'भारत कुमार', 'हिंदी जादूगार', इंडियन मजिशिअन

भाळदार, इस्मायल बाबाजी
सपादन – 'मनोविनोद'

भालेकर, सूर्यकांत वि
सपादन – 'यादवपत्रिका'.

भालेराव, अमृत नारायण [१ डिसेंबर १९०२ २५ ऑगस्ट १९५५] एल् सी पी एस्, नाट्य महोत्सव प्रवर्तन संचालन, वैद्यकी (आंग्ल), समाजकार्य, संस्था-संचालन कथा, रंगभूमी, स्फुट विषय,
सपादन – 'अरविंद', 'समीक्षक'

भालेराव सुभेदार, भास्कर रामचंद्र [१८ मे १८९५ २१ नवबर १९५७] बी ए पर्यंत इतिहास संशोधन, ग्रंथानुवाद, नोकरी (संस्थानी), वृत्तपत्र संपादन इतिहास, कविता, चरित्र, भाषा, वाङ्मय, विज्ञान, स्फुट विषय
सपादन – 'विजय', चिन्मयजगत्, जयाजीप्रताप, धर्मसेवक, महारथी, हितचिंतक

भावसार सोनटक्के, सेवकराव दिगंबर
सपादन – 'भावसार क्षत्रिय'

भावे, मदाकिनी
सपादन – 'सुमन'

भावे, वासुदेव कृष्ण [२१ मे १८९१ १३ जुलै १९६६] पदवीधर, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), मुद्रण, वृत्तपत्र-संपादन, कविता, चरित्र, बाल्वाङ्मय
सपादन – 'विनोद', 'सुमन', नागरिक, बालरंजन

भावे, विनायक लक्ष्मण [६ नवंबर १८७१ १२ सप्टेंबर १९२६] बी एस्सी, इतिहास काव्य संशोधन, ग्रंथ प्रकाशन संपादन, व्यापार उद्यम, समाजकार्य, संस्था संचालन इतिहास, चरित्र, वाङ्मय, विज्ञान, सूचि, स्फुट विषय,
सपादन – 'महाराष्ट्रकवि'

भावे, श्रीकृष्ण सखाराम [२७ फेब्रुवारी १९०३ –] एम् ए, एल्एल् बी, पीएच् डी, जर्मन अध्यापन, चरित्र, निबंध, वाङ्मय,
सपादन – 'सहविचार'.

भास्तेकर, एब्राहिम एलायझा
सपादन – 'प्रवासी'

भास्तेकर, सॅम्युअल एलायझा
सपादन – 'प्रवासी'

भाळकर, रंगनाथ हरि [१४ मे १८९२ –] बी ए, एल्एल् बी, वकिली, समाजकार्य, कायदा, चरित्र,
सपादन – 'नामदेव'

भिंगारकर, दामोदर बाळकृष्ण [१२ नवंबर १९१० –] एम ए, एस टी सी, बी टी, एम् आर एस टी, भाषारत्न, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), संस्था संचालन कविता, चरित्र, निबंध, विज्ञान,
सपादन – 'समय'

भिडे, अनंत बाळकृष्ण
सपादन – 'जीवन'

भिडे, नारायण विनायक [१९०६ १९५०] बी ए ग्रंथ-प्रकाशन, व्यापार-उद्यम ;
सपादन – 'बालबोध'

भिडे, पुरुषोत्तम रामचंद्र [२२ एप्रिल १९१८ –] बी. ए., चित्रपट, जाहिरात वितरण, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, व्यापार उद्यम, समाजकार्य, स्वदेशी प्रचार, कथा, कला, कादंबरी, तत्त्वज्ञान, धर्म, विनोद, स्फुट विषय,
संपादन – ' वाङ्मयशोभा ', झंकार, नवा झंकार.

भिडे, बाळकृष्ण अनंत [१८७४ : २ मे १९२९] बी ए, अध्यापन, ग्रंथ संपादन, नोकरी (संस्थानी), संस्था संचालन; कविता, चरित्र, टीका, भाषा, वाङ्मय,
संपादन – ' काव्यसंग्रह ', ' खेळगडी '.

भिडे, माधव गोविंद [१८८६ : २५ डिसेंबर १९३८] मॅट्रिक, वेदान्त, वृत्तपत्र संपादन, कविता, चरित्र, तत्त्वज्ञान, वाङ्मय,
संपादन – ' गुरुपुष्य ', मुमुक्षु

भिडे, सदाशिवशास्त्री गोपाळ [५ डिसेंबर १८७६ : ९ डिसेंबर १९३९] न्याय, वेदान्त, संस्कृत, अध्यापन, गीता धर्म-प्रचार, प्रवचन, संस्था संचालन, तत्त्वज्ञान,
संपादन – ' वैदिक कर्मयोग '

भिलवडीकर, विनायक दत्तात्रय
संपादन – ' अथर्वरत्नाकर '

भिरंडकर, चंद्रकांत रामराव
संपादन – ' क्षत्रिय संजीवनी '.

भिशीकर, मुरलीधर परमानंद [१३ जानेवारी १९१३ –] बी ए, एल्एल् बी, नोकरी (सरकारी), कथा, नाटक,
संपादन – ' प्रकाश ', दीपक

भिसीकर, माणिकचंद जसवंतसा [१० ऑगस्ट १९१६ –] एम्. ए, न्यायतीर्थ, अध्यापन, समाजकार्य, संस्था संचालन, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, वाङ्मय,
संपादन – ' सन्मति '

भिसेकर, लक्ष्मीकांत परमानंद
संपादन – ' ग्रामसेवक '

भीमनवार, पांडुरंग नारायण [२० जानेवारी १९०६ –] मॅट्रिकपर्यंत, वैद्यक, मजूर संघटन, मुद्रण, राजकारण, वृत्तपत्र-संपादन, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' मजूर ', कॉंग्रेस बुलेटिन, त्रिकाळ, नवा मनु, लोकशक्ति

' भीमावधूत '
संपादन – ' उपनिषच्चिंतामणि ', ' योग मार्गप्रदीप '

भुतकर, दत्तात्रय बळवंत [१८ फेब्रुवारी १८९८ –] मॅट्रिक, समाजकार्य, संस्था संचालन, चरित्र,
संपादन – ' नामदेव ', ' व्यापारी शिंपी '.

भूयार, गणपत सूर्यभानजी
संपादन – ' क्षत्रिय माळी-सैनी मित्र '

भोकरे, सुलोचना
संपादन – ' जैन महाराष्ट्र महिला '

भोगले, प्रभाकर काशिनाथ [६ जून १८९१ –] मॅट्रिकपर्यंत, कायदा, अध्यापन, नोकरी (संस्थानी), वकिली, कायदा,
संपादन – ' न्यायबोध '

भोजने, महादेव गोविंद [ ] , नोकरी (नगरपालिका), समाज कार्य, धर्म,
संपादन – ' शैव ब्राह्मण '.

भोसले, शंकरराव बापूसाहेब [३ एप्रिल १९२९ –] पदवीपूर्व, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, उद्योगधंदा, कथा, कविता, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – ' जय महाराष्ट्र ', ' नादनिनाद ', ग्रामोद्धार, पुढारी, विकास

भोसेकर, गोविंद गणेश
(पाहा ' भारतकुमार ')

मकासरे, अनंत विश्राम
संपादन – ' मिस्त्री निरीक्षक '

मक्खनलालजी, न्यायालंकार, मोरेना
संपादन – ' जैनबोधक '

मगर, अंजनाबाई नरहर [२८ जून १९१९ –] एल् सी पी एस्, वैद्यकी (आंग्ल), समाजकार्य, संस्था संचालन, विज्ञान, समाज,
संपादन – ' नाशिक समाचार '

माळवदकर, कृष्णाबाई
संपादन – ' सीमंतिनी '.

मित्र, काशिनाथ रघुनाथ [२ नवंबर १८७१ : २३ जून १९२०] मराठी सहावीपर्यंत, बंगाली; अध्यापन, ग्रंथ-अनुवाद-संपादन, वार्ता-संकलन; कथा, कादंबरी, धर्म, नाटक;
संपादन – ' मासिक मनोरंजन '.

मित्र, दा. का.
संपादन – ' मासिक मनोरंजन '.

मित्र, दामोदर रघुनाथ [अंदाजे १८८१ : १७ सप्टेंबर १९६६] मॅट्रिकपर्यंत, मुद्रण; ......;
संपादन – ' मासिक मनोरंजन '.

मित्र, मनोरमाबाई काशिनाथ [अंदाजे १८८३ : १७ डिसेंबर १९१९] गुजराथी चौथी; ......; स्फुट विषय;
संपादन – ' महाराष्ट्र-महिला '.

मित्र, मालती काशिनाथ [ऑगस्ट १९०४ : १ जून १९६५] बी. ए., बी. टी.; अध्यापन, स्फुट विषय;
संपादन – ' मासिक मनोरंजन '.

मिरजकर, रामचंद्र हरि [ ] बी. ए., एलएल्. बी.; नोकरी (संस्थानी), समाजकार्य; संस्था-परिचय;
संपादन – ' नामदेव '.

मिरांडा, जे. एस्.
संपादन – ' शांतिदूत ', ' शोध आणि बोध '.

मिसाळ, पारुजी नारायण [२६ एप्रिल १८८८ : २७ मे १९५५] मराठी सातवी; अध्यापन; कथा, कविता, चरित्र, नाटक, बालवाङ्मय, भूगोल,
संपादन – ' बालबन्मित्र '.

मुक्तिबोध, शरच्चंद्र माधव [२१ जानेवारी १९२१ :] एम. ए., एलएल्. बी.; अध्यापन, कविता, कादंबरी, निबंध, स्फुट विषय,
संपादन – ' प्रकाश '.

मुखर्जी, शांता [६ फेब्रुवारी १९०९ :] एम. ए; कामगार संघटन, वृ संपादन, राजकारण, समाजकार्य; स्फुट वि
संपादन – ' श्रमिक महिला '; ट्रेड युनि रेकॉर्ड.

मुजुमदार, गंगाधरराव नारायणराव [फेब्रुवारी १८८६ –] एफ्. वाए संगीत; इतिहास-शास्त्र वाद्न संशोधन, समा कार्य, संस्था संचालन; इतिहास, कला;
संपादन – ' डुमाल्दार ', ' भारत इतिहास संशोधकमंडळ त्रैमासिक ', ' भारतीय संगीत '

मुजुमदार, नारायण दत्तात्रय [३ जु १९१० –] बी. ए.; नोकरी (सर कारी, संस्थानी), समाजकार्य, संस्था संचालन; स्फुट विषय;
संपादन – ' व्यायाम '.

मुजुमदार, शंकर बापूजी [१८६२ : २८ नवंबर १९३८] मॅट्रिकपर्यंत; नाट्य, संस्था-व्यवस्थापन; उद्योगधंदा, कादंबरी, चरित्र, टीका, नाटक, रंगभूमी, संस्था-परिचय;
संपादन – ' रंगभूमि '; पुणे वैभव.

मुजुमदार, सखाराम गणेश
संपादन – ' आर्यबंधू '.

मुंडले, वासुदेव दामोदर [१८८० : ७ फेब्रुवारी १९४७] बी. ए.; नोकरी (खासगी), राजकारण, वृत्तपत्र संपादन; इतिहास, चरित्र, ज्योतिष, धर्म, भूगोल, राजकारण, वाङ्मय, विज्ञान, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' ब्राह्मण '; प्रबोध.

मुणगेकर, दत्तात्रय सीताराम [१२ मार्च १९१२ –] एम्. ए.; नोकरी (सरकारी), समाजकार्य; टीका, धर्म, रंगभूमी, वाङ्मय,
संपादन – ' दर्यासारंग '.

' मुक्तस्वामी वृहन्मठाध्यक्ष '
संपादन – ' वीरशैवमतप्रकाश '.

मुनशी, महंमद इस्माईल
संपादन – ' इस्लाम प्रकाश आणि मुस्लिम महाराष्ट्र '.

मुर्पीड, महादेव जेल्लूजी [१५ जुलै १८८५ : ५ अक्टोबर १९३०] . . , नोकरी (खासगी), . . ,
संपादन – ' तेलगू मित्र '.

मुडेश्वर, गणेश पद्मनाभ
संपादन – ' सद्वृत्ति प्रकाश '.

मुळे, के ना
संपादन – ' भोळा शेतकरी '.

मुळे, गोपाळ सीताराम [२८ अक्टोबर १८९१ –] मॅट्रिकपर्यंत, नोकरी (खासगी), शेती, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' सन्मित्र प्रबोधन ', ' सन्मित्र समाचार '.

मुळे, जगन्नाथ परमानंद [१८ मे १९१० –] इंटर, मुद्रण, वार्ता संकलन, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' प्रतिमा ', पंचशील

मुळे, डी एम्
संपादन – ' चंद्रकला '

मुळे, दत्तात्रय पद्मनाथ
संपादन – ' स्वराज्य तरुण ', ' स्वराज्य-वैभव '.

मेंटेकर, जनार्दन शंकर [२ ऑक्टोबर १९०३ : २ मे १९५७] सेकंडईयरट्रेन्ड, अध्यापन, मुद्रण, कथा, क्रमिक, बालवाङ्मय, भाषा, विज्ञान, शिक्षण,
संपादन – ' बालशिक्षण ', ' रचना ', ' बाल-मंदिर ', शब्दकूट-पत्रागार

मेहेंदरकर, भाऊराव बाबाजीराव [– अंदाजे १९५८] इयत्ता सिक्स्थपर्यंत व्यापार उद्योग, . . .
संपादन – ' [illegible] '

मेहेंदळे, गणेशराव चिंतामण [२२ ऑक्टोबर १८६८ : ६ जून १९३४] बी. ए., इतिहास संशोधन, [illegible], संस्था संचालन, इतिहास, [illegible], [illegible],
संपादन – ' [illegible] '

मोकाशी, डी एन्
संपादन – ' [illegible] '

मोकाशी, दुण्ढिराज विनायक [३० मार्च १९११ : १६ ऑक्टोबर १९६६] मराठी सातवीपर्यंत, संगीत, शेती, कला,
संपादन – ' संगीत सुधा '

मोकाशी, यमुना दाताराम [२८ डिसेंबर १९११ –] बी. ए., बी. टी., अध्यापन, समाजकार्य, शिक्षण, समाज,
संपादन – ' श्रमिक महिला '.

मोकाशी, विष्णु यशवंत
संपादन – ' विद्याविनोद '

मोघे, यशवंत नारायण [५ अक्टोबर १९०५ –] एम्. ए., चित्रकला, हिंदी साहित्यरत्न, अध्यापन, वृत्तपत्र संपादन, कथा, कला, कविता, चरित्र,
संपादन – ' हितचिंतक ', आशा.

मोडे, हरि विष्णु [२ अक्टोबर १९०७ –] इंटर, ग्रंथ प्रकाशन, स्फुट विषय,
संपादन – ' प्रतिभा '.

मोडक, गणेश बळवंत
संपादन – ' भारतपत्री '.

मोडक, जनार्दन बाळाजी [३१ डिसेंबर १८४५ : १९ मार्च १८९०] बी. ए., ज्योतिष, अध्यापन, ग्रंथ-संपादन, नोकरी (सरकारी), इतिहास, ज्योतिष, धर्म, भूगोल, वाङ्मय, विज्ञान, स्फुट विषय,
संपादन – ' काव्यरत्नावली ', ' काव्यसंग्रह ', ' काव्येतिहास संग्रह '.

मोडक, ताराबाई ए [१९ एप्रिल १८९२ –] बी. ए., अध्यापन, समाजकार्य, संस्था संचालन, कथा, कविता, बालवाङ्मय, भाषा, शिक्षण,
संपादन – ' शिक्षण-पत्रिका ', गुजराथी शिक्षण पत्रिका

मोडक, बाळकृष्ण रामचंद्र [२० फेब्रुवारी १८९८ –] एम्. ए., एल्. टी., अध्यापन, मुद्रण, राजकारण, संस्था संचालन, [illegible], बालवाङ्मय, राज्यशास्त्र, स्फुट विषय,
संपादन – ' [illegible] ', ' [illegible] '.

मोडक, भालचंद्र काशिनाथ [१९०२ : ३ मार्च १९६६] [illegible]

मंडलिक, नारायण गणेश [१८५८ : २ फेब्रुवारी १९१७] इंग्रजी पाचवी, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, कविता, कादंबरी, नाटक,
संपादन – ' नाट्यकथामाला ', सुधाकर.

मणेरीकर, वाय. आर
संपादन – 'ग्रामसेवक अथवा हल्लिय भाळु'.

मतकरी, रामकृष्ण विठ्ठल
(पाहा : प्रभुमतकरी, रा. वि.)

मदन, जे. ए
संपादन – ' सहकारी मित्र '

मॅन, हॅरोल्ड एच्
संपादन – ' शेतकी आणि शेतकरी '

' मनीषिमार्गगमंडळ '
संपादन – ' भारतधर्म ', ' वैदिकधर्म '.

मनोहर, माधव बळवंत [२० मार्च १९११ –] बी ए., अध्यापन, कादंबरी, कायदा, चरित्र, नाटक, समाज,
संपादन – ' समीक्षक '.

मयेकर, तुकाराम सूर्याजी
संपादन – ' भंडारी हितेच्छु '.

मराठे, गणेश सदाशिव [१ आगस्ट १८८२ : ५ मे १९४५] एम् ए, ए आय ए, अॅक्चुअरी, राजकारण, विमा संघटन, समाजकार्य, संस्था संचालन, टीका, रंगभूमी, विमा, विनोद,
संपादन – ' मद्रायु '.

मराठे, नारायण सदाशिव [२० डिसेंबर १८९० : ३ जून १९२८] ज्योतिर्विद, अध्यापन, ज्योतिष, ज्योतिष,
संपादन – ' हर्शल '.

मराठे, वसंत बळवंत [२३ फेब्रुवारी १८९९ –] बी ए पर्यंत, जाहिरात विवरण, वृत्तपत्र संपादन, स्फुट विषय,
संपादन – ' गृहलक्ष्मी ', तेज, नवजीवन, नागरिक, रंगभूमी, सचित्र करमणूक, सचित्र रविवार, सुदर्शन.

मराठे, विष्णु त्रिंबक [१७ नवंबर १८९४ : २ अक्टोबर १९५९] बी. ए , एलएल.बी ; वकिली, विज्ञान, समाज,
संपादन – ' जननी '.

मराठे, शारदाबाई विष्णु [१७ जुलै १९०२ –] बी. टी. एम् ए., वैद्यकी (आम्ल), समाजकार्य, विज्ञान, समाज,
संपादन – ' जननी '.

मराठे, श्रीधर महादेव [१३ ऑक्टोबर १९२५–] इंटर, व्यापार उद्यम, विज्ञान,
संपादन – ' दीपमाला '.

मस्तकार, (रेळे) लीला [१० फेब्रुवारी १९१३ –] एम् ए, बी. टी, अध्यापन, समाजकार्य, बालवाङ्मय, विज्ञान,
संपादन – ' मराठी ग्रंथसंग्राहक '.

महाजन
संपादन – ' निरखानी समाचार '.

महाजन, अंबादास रामजी
संपादन – ' वन्दे जिनवरम् आणि राजहंस'.

महाजन, गोविंद विठ्ठल ऊर्फ भाऊ [१८१५ : १८९०]..... , वृत्तपत्र संपादन, भाषा, स्फुट विषय,
संपादन – ज्ञानदर्शन ', धूमकेतू, प्रभाकर

महाजन, देवीदास लक्ष्मण [१८९६ : ३ एप्रिल १९६७] मिडल् (निजामप्रांतीय जुनी यातनी) हिंदी साहित्याचार्य, अध्यापन, कीर्तन, ग्रंथ-अनुवाद संपादन, कविता, चरित्र, धर्म, वाङ्मय,
संपादन – ' कीर्तन (आख्यान) '.

महाजन, मनोहर बापूजी
संपादन – ' वन्दे जिनवरम् आणि राजहंस'.

महाजन, रा वि
संपादन – ' दूर्वांकुर '.

महाजन, वामन बाबाजी
संपादन – ' वैद्यक पूना-पत्र '.

महाजनी, लक्ष्मण गणेश
संपादन – ' श्रीसाईलीला '.

महात्मे, सूर्याजी सदाशिव [१८३० ' १३ डिसेंबर १८९९] इंग्रजी, पोर्तुगीज, फ्रेंच, ग्रंथ संपादन, नोकरी (खाजगी); कला, कादंबरी, वाङ्मय, स्फुट विषय,
संपादन – ' आनंदलहरी '.

महानुभाव, कृष्णराज
सपादन – ' महानुभाव '.

महानुभाव, गोविंदराज दयाळराज
सपादन – ' ज्ञानसिंह '.

महांबरे, रामचंद्र विठ्ठल
सपादन – ' रसिकविलास '.

महाबळ, नी. वि
सपादन – ' संगीत-कला विहार '.

महाबळे, त्र्यंबक शंकर [१९ अक्टोबर १९०९ –] बी. ए., एम्. एस्सी, पीएच् डी, अध्यापन, सशोधन, विज्ञान, सपादन – ' सृष्टिज्ञान ', जर्नल ऑफ दि इंडियन बोटॅनिकल सोसायटी, इंटरनॅशनल जर्नल ऑफ पॅलिनोलॉजी अँण्ड पॅलिनॉलॉजी, वेल्थ ऑफ इंडिया.

महाले, वासुदेव बाबाजी
सपादन – ' नासिक समाचार '

माकोडे, बळवंतराव कमलाकर [१८५५ · मे १९०९] वेद, संस्कृत, ग्रथ लेखन, कविता, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, भाषा, भूगोल, रंगभूमी,
सपादन – ' वैदिकधर्म '.

माकोडे, बा ग.
सपादन – ' सेवा '.

माजरेकर, नारायण जनार्दन [२८ आगस्ट १८९६ –] मॅट्रिकपर्यंत, व्यापार उद्यम, समाजकार्य, स्फुट विषय,
सपादन – ' समाज '.

माझगावकर, रमेश
सपादन – ' कॉलेज युग '

माटे, श्रीपाद महादेव [२ सप्टेंबर १८८६ · २५ डिसेंबर १९५७] एम. ए, अध्यापन, ग्रथ-सपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, कथा, कादंबरी, चरित्र, टीका, निबंध, वाङ्मय, विज्ञान, शिक्षण, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' महाराष्ट्र साहित्य-पत्रिका ', ' रोहिणी ', महाराष्ट्र शारदमंदिर

माडखोलकर, गजानन त्र्यंबक [२८ डिसेंबर १८९९ –] मॅट्रिकपर्यंत, ग्रथालय संघटन, नोकरी (सरकारी), राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, सस्था सचालन, कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, टीका, नाटक, निबंध, राजकारण, वाङ्मय, स्फुट विषय;
सपादन – ' ज्योत्स्ना ', तरुणभारत, महाराष्ट्र, ज्ञानप्रकाश.

मांडे, कृष्णराव बापू
सपादन – ' पुणे सार्वजनिक सभेचे मासिक पुस्तक '.

मांढरे, अनंत गणेश
सपादन – ' नामदेवसेवक ', ' सहकारी नामदेव '.

मानकर, आनंदराव अवधूत [२४ फेब्रुवारी १९१५ –] बी. ए., एल्एल्. बी; वकिली, वृत्तपत्र सपादन, कथा, चरित्र, राज्यशास्त्र, शिक्षण, स्फुट विषय,
सपादन – ' शिवप्रसाद ', तरुण महाराष्ट्र, विजयी मराठा.

मानकर, सुंदरराव भुजंगराव [२७ सप्टेंबर १९०६ : १८ एप्रिल १९४६] प्रीव्हिअसपर्यंत, नाट्य, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र-सपादन, कविता, क्रीडा, नाटक, पटकथा, रंगभूमी, विनोद, स्फुट विषय,
सपादन – ' भारती ', चित्रा, नवयुग, नवे-जग, प्रभात, मौज, वसुधरा.

माने, एस्. एस्
सपादन – ' आशा '.

मावकर, रामचंद्र बाळाजी [अंदाजे १९०८ : १९४६] मॅट्रिकपर्यंत, धर्म प्रचार, मासिक व्यवस्थापन, मुद्रण, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, हिंदु संघटन, स्फुट विषय,
सपादन – ' वागीश्वरी ', सावधान.

मावजी, पुरुषोत्तम विश्राम
सपादन – ' सुवर्णमाला '.

मावळे, शिवाजी गणेश
सपादन – ' आदर्श '.

माळगी, भगवंत गोविंद [७ अक्टोबर १९०९ : २ एप्रिल १९६८] मॅट्रिकपर्यंत, समाजकार्य, कथा,
सपादन – ' मकरन्द '.

संपादन, वैद्यकी (आंग्ल), समाजकार्य, संस्था संचालन, कविता, स्फुट विषय;
संपादन — 'ज्योत्स्ना', भट्टी समाचार, कुलाबा समाचार

मोडक, महादेव सखाराम [१ जून १८९९ —] एम्. ए., पीएच्. डी., नोकरी (सरकारी), वार्ता संकलन, समाजकार्य, संस्था संचालन, तत्त्वज्ञान, स्फुट विषय,
संपादन — 'तत्त्वज्ञान मंदिर'.

मोडक, सदाशिव हरी [९ मार्च १९०८ —] बी. ए., ग्रंथ-अनुवाद प्रकाशन, मुद्रण व्यवस्थापन, वृत्तपत्र संपादन, व्यापार उद्यम, कथा, कादंबरी, चरित्र,
संपादन — 'वीणा', श्रीलोकमान्य, ज्ञानप्रकाश

मोतीलाल फत्तू महाराज [१८८२ : २२ फेब्रुवारी १९३९] व्ह. फा., मुद्रण, व्यापार-उद्यम, धर्म, राजकारण,
संपादन — 'कल्पतरु'.

मोदगी, द. श.
संपादन — 'आरोग्यदीप'.

मोरमकर, अनंत आत्माराम
संपादन — 'विविधज्ञानविस्तार'

मोरमकर, रामकृष्ण रघुनाथ [१० नवंबर १८५८ २८ अक्टोबर १९२३] मॅट्रिक, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन — 'विविधज्ञानविस्तार'; महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका.

मोरवेकर, य. के.
संपादन — 'सद्बोधामृत'.

मोरे, नथाजी रामचंद्र [११ एप्रिल १९१० —] एफ्. वाय्., वार्तापत्र वितरण, कथा, नाटक, निबंध, स्फुट विषय,
संपादन — 'नवजीवन'; नंदनवन, सुवर्ण.

मोरे, नरेन्द्र
संपादन — 'लोकसत्ता'.

मोरे, नारायण माळाजी
संपादन — 'मराठा संदेश'.

मोरे, नारायण रामचंद्र [९ एप्रिल १९०२ —] मॅट्रिकपर्यंत, वर्तमानपत्र विक्री, कथा, कविता, नाटक, स्फुट विषय,
संपादन — 'नवजीवन', 'सुवर्ण', नंदनवन, मासिक मनोरंजन

मोहनी, हरि कृष्ण [२६ अक्टोबर १८८८ · २९ अक्टोबर १९६१] बी. ए., अध्यापन, समाजकार्य, उद्योगधंदा, धर्म, भूगोल, शिक्षण, स्फुट विषय,
संपादन — 'नवभारत'

मोहळकर, हरि पंढरीनाथ
संपादन — 'विश्व प्रेम'

मोहाडीकर, अविनाश गणेश [५ मार्च १९२१ —] इंटरपर्यंत, वृत्तपत्र संपादन, व्यापार-उद्यम, विनोद, स्फुट विषय,
संपादन — 'व्यापार-उद्योग', जयहिंद

मोहाडीकर, प्रमोदा गणेश [१९१९ —] बी. ए., अध्यापन, बाल-संघटन, राजकारण, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन — 'प्रदीप'

मोहिरकर, कुंडलराय
संपादन — 'मुरली'

मोहोळकर, व्यंकटेश रामचंद्र [अक्टोबर १८९६ —] बी. ए., एल्एल्. बी., नोकरी (संस्थानी), वकिली; तत्त्वज्ञान
संपादन — 'आपधर्म'

मौद्गल्य, जिनयचंद्रजी
संपादन — 'संगीत कला विहार'

मौज्जुद्दीन खाँ [१८३३ :]
संगीत, अध्यापन, गायन-वादन, नोकरी (संस्थानी), संस्था-संचालन, कला,
संपादन — 'गायनाब्धिसेतू'

म्हसकर, कृष्णाजी श्रीपत [२८ नवंबर १८७९ · १४ जानेवारी १९६८] एल्. एम्., आयुर्वेद-संशोधन, ग्रंथ-संपादन, वैद्यकी (आंग्ल), समाजकार्य, ग्रंथालय-संचालन, विज्ञान, शिक्षण, इतिहास,
संपादन — 'वाङ्मय'

म्हाळे, अनंत नरसिंह
संपादन — 'स्वदेशसेवा'.

म्हैत्रस, गोपाळ रामचंद्र [१८ जानेवारी १९०८ –] स्कूल फायनलपर्यंत, व्यापार-उद्यम, चरित्र, प्रवास, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' नामदेव '

यदे, दामोदर सावळाराम [३ मार्च १८६१ : २७ नवबर १९४४] . ..., ग्रथ प्रकाशन, नोकरी (खासगी), मुद्रण, वृत्तपत्र व्यवस्थापन-सपादन सयोजन, समाजकार्य, सस्था सचालन, कादबरी, स्फुट विषय,
सपादन – ' वाग्विलास ', नवामत, शेतकऱ्याचे कैवारी, सयाजी विजय, दृष्टिदर्पण, ज्ञानमदिर.

यदे, एन् एम्
सपादन – ' ज्ञानमदिर '.

यदे, न मा
सपादन – ' नयन '

' यशवंत ' (पाहा . पेण्ढरकर, य. दि)

यार्दी, दिनकरराव
सपादन – ' धर्मदीपिका '

याज्ञिक, सीकरलाल तुळजाशंकर [१३ डिसेंबर १९०५ –] वाङ्मयविशारद, आयुर्विद्याविशारद, नोकरी (निमसरकारी), वैद्यकी, कथा, धर्म, प्रवास, भूगोल, विज्ञान, स्फुट विषय,
सपादन – ' टिळक महाविद्यालय '.

याज्ञिक, हरिकृष्ण रेवाशंकर [१ नवबर १९१२–] ज्योतिष, मराठी, सस्कृत, ज्योतिष, ज्योतिष;
सपादन – 'ज्योतिष पत्रिका ', ज्योतिर्विज्ञान

येट्स, (मिस्) ए.
सपादन – ' मातृबंध '

योगी, परशुराम विष्णु
सपादन – ' वकीलाचा साथी '.

रट्टी, रगाचार्य बाळकृष्णाचार्य [१८७० : १९ अक्टोबर १९४४] काव्य-व्याकरण व्युत्पत्ति साहित्यशास्त्र, अध्यापन, ग्रथ सपादन, नोकरी (सरकारी), टीका, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक, भाषा, वाङ्मय, स्फुट विषय,
सपादन – ' श्रीमध्वसिद्धातसुधाकर '.

रणदिवे, दत्तात्रय भिमाजी [६ जुलै १८८० . ४ मे १९२९] इंग्रजी चौथी, अध्यापन, ग्रथ-सपादन, नोकरी (सस्थानी), मुद्रण, वृत्तपत्र-सपादन, समाजकार्य, कथा, कविता, कादबरी, कीर्तन, चरित्र, टीका, नाटक, निबध, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' सजीवन ', जागरूक, प्रगति आणि जिनविजय, विजयी मराठा, सत्यवादी, सहस्रकर, सुमति.

रणदिवे, (देसाई) रत्नप्रभा
सपादन – ' रागिणी '.

रत्नपारखी, वी पी.
सपादन – ' आर्य संजीवन '.

रत्नाकर, रं. ए.
सपादन – ' पिशाच्च '.

रवडे, रंगनाथ विष्णु [१९०१ . २७ मार्च १९३४] इटर आर्ट्स, वाङ्मयविशारद, अध्यापन, राजकारण, उद्योगधदा,
सपादन – ' टिळक महाविद्यालय '.

रमाकांत (= रेवणकर, रघुनाथ गोपाळ)
सपादन – ' महाराष्ट्र शोधन '.

राईट, एच्. के.
सपादन – ' नवा शिक्षक '.

राईट, (मिसेस) एच् के
सपादन – ' नवा शिक्षक '.

राऊत, अरविंद हरि
सपादन – ' चालना '

राउळकर, ज्ञानेश्वर दामोदर [२ अक्टोबर १९१४ –] एम्. ए, बी. टी, एम् एड, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र सपादन, कथा, कविता, क्रमिक, टीका, निबध, वाङ्मय, शिक्षण, स्फुट विषय,
सपादन – ' कलानिकाय ', अकुर प्रकाशन.

रांगणेकर, आनंदराव बाळकृष्ण
सपादन – ' भूत ', ' मनोरजक मित्र ', ' संजीवनी प्रकाश '

रांगणेकर, मोतीराम गजानन [१० एप्रिल १९०७ –] मॅट्रिक, नाट्य, वृत्तपत्र सपादन, सस्था सचालन, कविता, कादबरी

चरित्र, टीका, नाटक, रंगभूमी, विनोद, स्फुट विषय,
संपादन – 'अरुणमाला', 'सत्यकथा', अरुण, आशा, चित्रा, तुतारी, वसुंधरा

राजमाचीकर, त्र्यंबक नारायण
संपादन – 'न्यायाश्रय'

राजमाचीकर, नरहर त्र्यंबक
संपादन – 'न्यायाश्रय'

राजमाने, शि म
संपादन – 'पांचजन्य'

राजवाडे, नारायण शंकर
संपादन – 'संस्कृत शिक्षक'

राजवाडे, विश्वनाथ काशिनाथ [२४ जून १८६३ ३१ डिसेंबर १९२६] बी ए, फारसी, फ्रेंच, अध्यापन, इतिहास संशोधन, कोश-ग्रंथ संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, अर्थशास्त्र, इतिहास, कोश, चरित्र, टीका, तत्त्वज्ञान, भाषा, वाङ्मय, विज्ञान, समाज, सूचि, स्फुट विषय,
संपादन – 'भाषांतर', 'महाराष्ट्र सारस्वत'

राजाध्यक्ष, दत्तात्रय रघुनाथ
संपादन – 'लोकरंजक'.

राजाध्यक्ष, मंगेश विठ्ठल [७ जून १९१३ –] एम ए, अध्यापन, काव्य संपादन, संस्था-संचालन, चरित्र, टीका, वाङ्मय,
संपादन – 'अभिरुचि'

राजाध्यक्ष, श्रीपाद दयाराम
संपादन – 'श्री दिनकर'

राजुरकर, नारायण सीताराम [३ जानेवारी १८८५ २६ मार्च १९४६] स्कूल लीव्हिंग सर्टिफिकेट, नोकरी (सरकारी), राजकारण, व्यापार उद्यम, समाजकार्य, उद्योग धंदा, तत्त्वज्ञान, धर्म, स्फुट विषय,
संपादन – 'संघटित महाराष्ट्र'

राजे, रामचंद्र द्वारकानाथ
संपादन – 'भारतकुमार'

राजे, लक्ष्मण बाळकृष्ण [१८७३ ६ फेब्रुवारी १९४७] मॅट्रिकपर्यंत, ज्योतिष, नोकरी (सरकारी), धर्म प्रचार, संस्था संचालन, ज्योतिष, धर्म,
संपादन – 'स्वाध्याय'

राठोड, रामकृष्ण श्रावण [२८ ऑक्टोबर १९१९ –] , राजकारण, शेती, समाजकार्य, . ,
संपादन – 'प्रगति'

राणे, रोजाबाई
संपादन – 'कला संग्रह'

राणे, एस् वी
संपादन – 'चंद्रकला'

राधाकृष्ण
संपादन – 'ललित सृष्टी'

रानडे, गणेश केशव [१६ डिसेंबर १९४२] एल् एजी, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), शेती,
संपादन – 'शेती आणि शेतकरी'

रानडे, दामोदर पांडुरंग [२० मार्च १९१३ –] बी ए, ग्रंथ प्रकाशन, संस्था संचालन, चरित्र, बालवाङ्मय,
संपादन – 'मराठी वार्तापत्रक'

रानडे, मनोहर
संपादन – 'मन्दार'

रानडे, महादेव रामचंद्र [२० ऑगस्ट १८५८ १६ फेब्रुवारी १९२३] वैद्यक, नोकरी (संस्थानी), वैद्यकी (आंग्ल), विज्ञान,
संपादन – 'मिशनरीविलास'

रानडे, शंकर मोरो [१७ सप्टेंबर १८४९ १६ नवंबर १९०३] बी ए, कीर्तन, ग्रंथ अनुवाद, नाट्य दिग्दर्शन, नोकरी (संस्थानी), वृत्तपत्र-संपादन, कविता, कादंबरी, टीका, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'नाट्यकथार्णव'; इंदुप्रकाश, नेटिव्ह ओपिनियन, ग्रंथांशी विजय

रानडे, श्रीपाद त्र्यंबक
संपादन – 'सुधाधार'

रामटेके, सुमत धोंडो [जुलै १८९९ ४ डिसबर १९५५] बी ए , अध्यापन, कादबरी, चरित, धर्म,
सपादन – ' आमचा बालमित्र '

रामदासी, अनंतदास
सपादन – ' गोवर्धनमाला '

रामैय्या, रा अ
सपादन – ' शेतकरी समाचार '

रायकर, सुंदरराव बाबाजी [२२ जुलै १८९० १० नवबर १९६७] बी ए , अध्यापन, ग्रथपालन, संस्था संचालन, स्फुट विषय
सपादन – ' समाज सुधारक '.

राव, ना रा
सपादन – ' दापत्य, जीवन, कला '

राव, सखाराम विठ्ठल [८ आगस्ट १९०५ १७ एप्रिल १९५४] बी ए , समाज कार्य, सस्था सचालन, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' प्रभुप्रभात '.

रावेरकर, गोविंद परशुरामशास्त्री
सपादन – ' पुराणप्रकाश '

रासने, रविशंकर बाळकृष्ण [२५ फेब्रुवारी १९०८ –] बी ए , एल्एल् बी , वकिली, समाजकार्य, स्फुट विषय,
सपादन – ' आदर्श ', समाजोन्नति

रासने, विठ्ठल गणेश
सपादन – ' कासार '

रासने, शातारााम नारायण [२३ आगस्ट १९२४ –] मॅट्रिकपर्यंत, नोकरी (खासगी), राष्ट्रभाषा प्रचार, स्फुट विषय,
सपादन – ' आदर्श '

राहाटोर, हिरालाल जीवनलाल
सपादन – ' समाजादर्श '

रेरकर, गोपाळ शकर [१२ फेब्रुवारी १९०७ –] बी ए , एल्एल् बी , ग्रथ प्रकाशन, राजकारण, वकिली, समाजकार्य, कथा, चरित्र, धर्म,
सपादन – ' प्रेमबोध '

रेन, (मिस्) आर
सपादन – ' इन्फाएल मित्र '

रेगे, विलासिनी
सपादन – ' वनिता विश्व '

रेंदाळकर-कुलकर्णी, एकनाथ पांडुरग [१ जुलै १८८७ : २२ नवबर १९२०] इंग्रजी चौथी, सस्कृत, अध्यापन, वृत्तपत्र सपादन, कविता, स्फुट विषय,
सपादन – ' धर्म विचार ', करमणुक, मासिक मनोरजन

रेळे, मधुसूदन घनश्याम
सपादन – ' क्षत्रिय सजीवनी '

रेळे, रघुवीर कृष्णाजी
सपादन – ' नवे जग '

रेळे, विलासिनी क [३ नवबर १९२२ –] बी ए , बी एड् ; अध्यापन, स्फुट विषय,
सपादन – ' वनिता विश्व '

रोज, इजबेल ब्राउन
सपादन – ' प्रेमदर्शिका '.

रोडे, सावित्रीबाई तात्यासाहेब
सपादन – ' क्षत्रिय रामोशी '.

लठ्ठे, अण्णा बाबाजी [१८७८ . १६ मे १९५०] एम् ए , एल्एल् बी , अध्यापन, नोकरी (सस्थानी), राजकारण, राज्यशासन, वकिली, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, सस्था सचालन, इतिहास, चरित, धर्म, राजकारण, राज्यशास्त्र, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' श्री जिनविजय ', डेक्कन रयत

लॅथम, (मिस्) जेन
सपादन – ' नवा शिक्षक '

लदूदु, बळवत अण्णा
सपादन – ' मित्रघसार '

लवदे, रा ना
सपादन – ' पतितपावन '

लवाटे, शकर गणेश [१८७० २ फेब्रुवारी १९४८] बी ए , अध्यापन, नोकरी (खासगी), राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, संस्था सचालन, स्फुट विषय,
सपादन – ' धर्मकेसरी ', केसरी, लोकसग्रह

लहरी, अमृतलाल नारायणदास
सपादन – ' बालमित्र '

लहरी, गौरीशंकर
संपादन – 'प्रकाश'.
लाड, आनंदीबाई
संपादन – 'आर्यभगिनी'.
लाड, काशिनाथ ल.
संपादन – 'यादवपत्रिका'.
लाड, गणपत विश्वनाथ
संपादन – 'महाराष्ट्र सारस्वत'.
लाड, माणिकताई
संपादन – 'आर्य भगिनी'.
लाड, मुकुंद वि.
संपादन – 'तरुण सारस्वत'.
लातुरकर, पुरुषोत्तम गोपाळ
संपादन – 'आर्यावर्त'.
लातुरकर, राघवेंद्रराव बापुराव [डिसेंबर १८९० –] मॅट्रिक, कायदा, स्थापत्य-विशारद; वकिली, कविता, स्फुट विषय,
संपादन – 'राजहंस'.
लावे, के. ना.
संपादन – 'भोळा शेतकरी'.
लाहोटी, वी. जी
संपादन – 'भारत'.
लिमये, दाजी गणेश [१७ सप्टेंबर १९०८ –] बी. एजी.; बल-संशोधन, विज्ञान, शेती,
संपादन – 'शेती आणि शेतकरी'.
लिमये, प्रभाकर बाळशास्त्री
संपादन – 'शेतकी सुधारणा'.
लिमये, भालचंद्र दत्तात्रय [१७ आगस्ट १९१३ –] बी. ए., एल्. टी. सी., अध्यापन, शालेय-व्यवस्थापन, तत्त्वज्ञान, धर्म, स्फुट विषय,
संपादन – 'संजीवन'.
लिमये, मधु रामचंद्र [१ मे १९२२ –] बी. ए.पर्यंत, राजकारण, समाजकार्य, राजकारण, राज्यशास्त्र,
संपादन – 'रचना'.
लिमये, विष्णु प्रभाकर [२८ एप्रील १९०० –] वाङ्मयविशारद, अध्यापन, राजकारण, समाजकार्य, चरित्र, तत्त्वज्ञान, राज्यशास्त्र,
संपादन – 'टिळक महाविद्यालय'.
लिमये, श्रीधर दत्तात्रय [७ जुलै १९१६ –] बी. ए, पीएच्. डी., नोकरी (सरकारी), रसायन संशोधन, चरित्र, विज्ञान, स्फुट विषय,
संपादन – 'सृष्टिज्ञान'.
लेले, काशिनाथ वामन [१० जुलै १८६३ : ९ अक्टोबर १९१८] मॅट्रिकपर्यंत, तर्क मीमांसा-वेदांत, वैद्यक, ग्रंथ अनुवाद संपादन, मुद्रण, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, वैखरी, टीका, तत्त्वज्ञान, धर्म, भाषा, समाज,
संपादन – 'आर्यधर्मदर्पण', 'आर्यधर्म-रहस्य', 'धर्म', 'महाराष्ट्र सारस्वत'; मोदवृत्त, ज्ञानसाधन.
लेले, दामोदर लक्ष्मण [५ अक्टोबर १८७५ :] मराठी सहावी, इंग्रजी तिसरी, वेदान्त, ग्रंथ-अनुवाद प्रकाशन, नोकरी (खासगी), मुद्रण, चरित्र, धर्म,
संपादन – 'विद्याभसार'; मोदवृत्त.
लेले, भालचंद्र चिंतामण [३१ डिसेंबर १८९६ –] एम्. ए., पीएच्. डी., टी. डी.; अध्यापन, नोकरी (सरकारी, संस्थानी), चरित्र, धर्म, भाषा, वाङ्मय, शिक्षण, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'सहविचार'.
लेले, विश्वनाथ नारायण [६ जून १८५४ : १५ डिसेंबर १९५१] बी. ए.; नोकरी (खासगी, सरकारी), मुद्रण, स्फुट विषय;
संपादन – 'मधुकर'.
'लोकहितवादी' (= देशमुख गोपाळराव हरि) [१८ फेब्रुवारी १८२३ : ९ अक्टोबर १८९२] ज्यूनिअर परीक्षा, मुन्सफी, नोकरी (खासगी, सरकारी, संस्थानी), समाजकार्य, संस्था स्थापना, इतिहास, कथा, कायदा, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, राजकारण, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – 'लोकहितवादी'.
लोखंडे, गोविंद यशवंत
संपादन – 'लोकरंजन'.

वरील, विश्वनाथ रामचंद्र
सपादन – ' गायनाब्धिसेतू '
वझे, महादेव गोपाळ
सपादन – ' विद्यार्थिमित्र '
वझे, यशवंत गणेश [१७ फेब्रुवारी १९०८ –] बी ए, एल्एल् बी, चित्रपट, नोकरी (खासगी, नगरपालिका), मुद्रण व्यवस्थापन, कथा, कादंबरी, विज्ञान, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' पैसाफंड ', ' मानवी समता ', नागरी जीवन
वडके, जयवंत कैरोबा
सपादन – ' स्वस्थ वैभव '
वरेरकर, (चिटणीस, माया) माई [१३ अक्टोबर १९१० –] मॅट्रिकपर्यंत, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र संपादन, नाटक, समाज, स्फुट विषय
सपादन – ' महिला '
वर्तक, गोविंद धर्माजी [१० अक्टोबर १८९४ १४ जुलै १९५३] बी ए, कृषिविद्या राजकारण, राज्यशासन, समाज कार्य, संस्था संचालन, शेती, स्फुट विषय,
सपादन – ' क्षात्रसेवक '
वर्दे, पुरुषोत्तम नारायण [५ मार्च १८९२ –] एम् ए, बी काम, , धर्म,
सपादन – ' नवी गृहलक्ष्मी '
वर्दे, श्रीपाद महादेव [२५ आगस्ट १८८७ १८ मे १९५०] एल्एल् बी, वकिली, समाजकार्य कादंबरी, टीका, वाङ्मय
संपादन – ' विविधज्ञानविस्तार ', ' वीणा ', उद्यान, महाराष्ट्र सारस्वत
वर्मा, प्रेमराज तुळजाराम [१९०९ –] राजकारण, संस्था-संचालन, स्फुट विषय,
सपादन – ' ज्ञान संग्रह मासिक ', हिंद केसरी
वर्मा, रामकुमार
सपादन – ' प्रकाश '
वऱ्हाडपांडे, देवदास
संपादन – ' श्री गुरुदेव '

वसईकर, भास्कर नारायण
सपादन – ' गुलजार गुलहौशी '
वाईकर, मार्तंड केशव
सपादन – ' प्रगति '.
वाकसकर, विनायक सदाशिव [१६ फेब्रुवारी १८८४ ६ डिसेंबर १९६७] मॅट्रिकपर्यंत, इतिहास, इतिहास संशोधन, ग्रंथ संपादन, नोकरी (संस्थानी), समाजकार्य, इतिहास, चरित्र, धर्म, भूगोल,
सपादन – ' सद्विचार '
वागळे, रामचंद्र सदाशिव
सपादन – ' चित्ताकर्षण '
वागळे, शांताबाई [ ] व्ह फा, थर्न्डेयरग्रेड, चित्रकला, हिंदी परिचय, अध्यापन, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
सपादन – ' सजीवनी '
वाघ, ग व्य
सपादन – ' आत्मोन्नति '
वाघ, गो स
सपादन – ' शारदा '
वाघ, गोविंद सर्वोत्तम
सपादन – ' आत्मोन्नति '
वाघमारे, रामचंद्र म्हाळसाकांत [१३ जानेवारी १९०८ –] एम् ए, बी टी, अध्यापन, संस्था संचालन, उद्योग धंदा, कविता, वाङ्मय, विनोद,
सपादन – ' सद्विचार ' कॉलेज मॅगझिन्स
वाघाचुद्र, (श्रीवास्तव) लीला [४ डिसेंबर १९३१ –] एम् ए, बी टी, नोकरी (सरकारी), कथा, कविता, कादंबरी, स्फुट विषय
सपादन – ' मरारी '
वाडेगावकर, विश्वनाथ नारायण [२१ जानेवारी १९०६ –] बी एस्सी, ग्रंथ प्रकाशन, मुद्रण, उद्योगधंदा, विज्ञान
सपादन – ' उद्यम
वानखडे, मोतीराम तुकारामजी
सपादन – ' माळी पुढारी '

'वामन राधाकृष्ण' (= मर्चंट, वामन राधाकृष्ण) [६ मे १९२८ –] नोकरी (खासगी), राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, स्फुट विषय,
सपादन – 'मस्ती', तारागण, मयन, यात्रिक, रम्यकथा, रूपदर्शन.
वायंगणकर, विमला,
सपादन – 'कुमार'.
वालंगकर, गोपाळ बाबा
संपादन – 'विटाळ विध्वंसक'
वालावलकर, द. ग
सपादन – 'महाराष्ट्र विस्तार'
वाळके, अनत तुकाराम [२७ अक्टोबर १९१० –] इंटरपर्यंत, राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, कथा, कविता, कादंबरी, धर्म, नाटक, निबंध, राजकारण, राज्यशास्त्र, वाङ्मय, स्फुट विषय,
सपादन – 'वऱ्हाड शाळा-पत्रक', तरुण भारत, नवाकाळ, नागपूर टाइम्स, पूना डेली न्यूज, महाराष्ट्र, मातृभूमि, विशाल महाराष्ट्र.
वार्ळेने, रामचद्र शंकर [९ नवबर १९११ –] एम् ए , बी टी , पीएच् डी , अध्यापन, समाजकार्य, संस्था सचालन, चरित्र, टीका, तत्त्वज्ञान, रंगभूमी, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय
सपादन – 'महाराष्ट्र साहित्य-पत्रिका'
विंगेट (मिस्)
सपादन – 'प्रेमदर्शिका'
विचारे, दामोदर भाऊराव
सपादन – 'मराठा जागृति'.
विजयकर, रामराव गणपतराव [सप्टबर १८९१ · ३१ जुलै १९५९) मॅट्रिकपर्यंत, विमा, नोकरी (खासगी), राजकारण, व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, संस्था-सचालन, उद्योगधदा, स्फुट विषय,
सपादन – 'प्रभु प्रभात'
विजापूरकर, विष्णु गोविंद [२६ ऑगस्ट १८६३ १ ऑगस्ट १९२६] एम् ए , अध्यापन, इतिहास संशोधन, नोकरी (संस्थानी), राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था-सचालन, इतिहास, शिक्षण, संस्था-परिचय, स्फुट विषय,
सपादन – 'ग्रथमाला', 'विश्ववृत्त', समय.
विद्वास, धोंडो नारायण [अदाजे १८७३ १४ मे १९४८] कलाकुसर, नोकरी (खासगी, संस्थानी), बल-संवर्धन, मासिक व्यवस्थापन, उद्योगधदा, क्रीडा,
सपादन – 'व्यायाम'
विद्वांस धोंडो वासुदेव [३ जुलै १८६७ २६ डिसेंबर १९४०] मॅट्रिक, स्कूल फाय नल, नोकरी (खासगी), मुद्रण, संस्था व्यवस्थापन सचालन, ,
सपादन – 'सह्याद्रि'.
विद्वांस, शकर धोंडो
सपादन – 'व्यायाम'
विनायकराव नीळकठ
सपादन – 'कथारत्नावलि'
विनायकराव रेणुकादासराव
सपादन – 'न्याय'
'विनोबा' (= भावे, विनायक नरहर) [११ सप्टबर १८९५ –] इंटरपर्यंत, संस्कृत, अध्यापन, प्रवचन, भूदान प्रवर्तन-सयोजन, राजकारण, समाजकार्य, संस्था संचालन, उद्योगधदा, कविता, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, भाषा, राज्यशास्त्र, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – 'महाराष्ट्र धर्म'
विपट, भास्कर नारायण [१५ फेब्रुवारी १९०८ –] सेकडईयरटूड, अध्यापन, मुद्रण, इतिहास, उद्योगधदा, कविता, चरित्र, तत्त्वज्ञान, विज्ञान,
सपादन – 'भाग्योदय'.
विपट, सावित्री [१९१२ –] मराठी सातवीपर्यंत, मासिक व्यवस्थापन, ,
सपादन – 'भाग्योदय'
विरकुड, सखाराम गोविंद [१८९३ २९ जानेवारी १९६५] , अध्यापन, संस्था सचालन, कविता,
सपादन – 'महाराष्ट्र साहित्य'

विरूपाक्षस्वामी देशिकेंद्रमहाराज '
सपादन – ' लिंगायत धर्मप्रकाश ', ' शिक्षण-प्रकाश '.

' विहंग ' (= देशपांडे, विष्णु केशव) [१४ जुलै १९२१ : १७ नवबर १९६८] मॅट्रिकपर्यंत, संगीत, ग्रथ लेखन, समाजकार्य, संस्था संचालन, कला, कविता, नाट्य, स्फुट विषय,
सपादन – ' सगीत कला विहार '

वुइल्यम्स, टी.
सपादन – ' प्रकाशक '

वेंगुर्लेकर, नारायण लक्ष्मण [३ डिसेंबर १९१५ –] मॅट्रिकपर्यंत, व्यापार उद्यम, स्फुट विषय,
सपादन – ' समाज सुधारक '.

वेंगुर्लेकर, शिवराम बाबू
सपादन – ' भंडारी वैभव ', ' राष्ट्रीय तरुण भंडारी '.

' वेणीमाधव ' (= व्यास, एस्. कृष्णराव)
सपादन – ' त्रिविक्रम '.

वेदक, शशिशेखर केसरिनाथ [२९ डिसेंबर १९११ –] डी. आय. ए , नोकरी (सरकारी), राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, कथा, चरित्र, राजकारण, राज्यशास्त्र, स्फुट विषय,
सपादन – ' प्रदीप ', इंडिअन सोशलिस्ट, राजनीति, संग्राम.

वेलणकर, दत्तात्रय गंगाधर [१९०२ –] इंटरपर्यंत, वाङ्मयविशारद, पत्रविद्या, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, स्फुट विषय,
संपादन – ' हस '.

वेलदे, रमाकांत यशवंत [७ जून १९०७ : ७ सप्टेंबर १९५३] मॅट्रिक, मुद्रण, वृत्तपत्र-संपादन, कादंबरी, स्फुट विषय,
सपादन – ' नवे जग ', ' रति ', जीवन, नवयुग, रम्य रात्री, सकाळ, स्वदेश, स्वराज्य.

वेलिंगकर, गमचंद्र नारायण [२९ फेब्रुवारी १८९६ : ६ नवबर १९६२] एम. ए , अध्यापन, कोशसंपादन, संस्था सचालन, कोश, वाङ्मय,
सपादन – ' समाज सुधारक '.

वेळापुरे, गणपत बयाजी
सपादन – ' कासार '.

वैद्य, केशव बाळकृष्ण
सपादन – ' बृहन्महाराष्ट्र ', ' समाज सेवा '.

वैद्य, गजानन भास्कर [१८६७ : २३ मार्च १९२१] बी ए , अध्यापन, धर्म प्रचार, वार्ता सकलन, समाजकार्य, सस्था-सचालन, कला, तत्त्वज्ञान, धर्म, समाज,
सपादन – ' बालबोध ', हिंदु मिशनरी.

वैद्य, बाळाराम अनंत
सपादन – ' नामदेव वृत्त '.

वैद्य, भा रा
सपादन – ' नादनिनाद '.

वैद्य, रामचंद्र पांडुरंग [१८५९ : मार्च १९४७] आयुर्वेदविशारद, सस्कृत, वैद्यकी, व्यापार उद्यम, सस्था सचालन, विज्ञान,
सपादन – ' पथ्यबोध ', ' विद्याप्रसार ', प्राचीप्रभा, लूज टू आर्येत.

वैद्य, लक्ष्मण रामचंद्र
सपादन – ' काव्यरत्नावलि '.

वैद्य, विनायक शंकर [: ८ आगस्ट १९५७] वाङ्मयविशारद, बालवीर-सघटन, राजकारण, वृत्तपत्र सपादन, व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, सस्था-सचालन, क्रीडा, चरित्र, धर्म, स्फुट विषय,
सपादन – ' बालवीर ', सज्जनगड पत्रिका, समर्थ

वैद्य, स बा.
सपादन – ' शेतकरी समाचार '.

वैद्य, सरस्वतीबाई
सपादन – ' प्राचीप्रभा '.

वैद्य, सुंदरराव भास्कर [१९ नवंबर १८७२ : १२ फेब्रुवारी १९६६] आयुर्वेदरत्न, एल् एम् ई , चित्रकला, धर्मप्रचार, मुद्रण, वृत्तपत्र सपादन, व्यापार उद्यम, सस्था सचालन, उद्योग धंदा, कला, चरित्र, धर्म, भूगोल, विज्ञान, स्फुट विषय,

संपादन – ' बालबोध ', वार्ता वातमी, हिंदु मिशनरी.

वैद्य शास्त्री, मणिशंकर गोविंदजी
संपादन – ' आयुर्वेदरहस्य '.

वैरागकर, पु वि.
संपादन – ' सेवक '.

व्होरा, दीपचंद भाईचंद [५ ऑक्टोबर १८९५ –] बी ए., एलएल् बी, राजकारण, वकिली, व्यापार उद्यम, समाजकार्य, संस्था संचालन,... ..,
संपादन – ' जैनजागृति '.

शंखावलीकर, पुंडलिक सेणवी
संपादन – ' देशसुधारणेच्छु '.

शर्मा, गणेश रामचंद्र
संपादन – ' गौड सारस्वत ब्राह्मण ज्ञातिवृत्त '.

शर्मा, गोपीलाल देवकरण [१९२६ –]
एलएल्. बी., वकिली, कायदा,
संपादन – ' व्यापारी मित्र '

शहा, चंचलाबाई रावसाहेब [४ ऑगस्ट १९१० –] मराठी पाचवी, समाजकार्य, संस्था संचालन, इतिहास, धर्म, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – ' जैन महाराष्ट्र महिला '

शहा, प्राणलाल
संपादन – ' संगीत कला विहार '.

शहा, प्रे दे
संपादन – ' सन्मति '.

शहा, फुलचंद
संपादन – ' हुमडबंधु '.

शहा, रतनशी
संपादन – ' आरोग्यदीप '.

शहा, सुमतीबाई नेमचंद [१९१२–]
बी. ए पर्यंत, काव्य न्यायतीर्थ, हिंदी साहित्याचार्य, जैन वाङ्मय संशोधन, राजकारण, समाजकार्य, संस्था-संचालन, कविता, तत्त्वज्ञान, धर्म, वाङ्मय,
संपादन – ' जैन महाराष्ट्र महिला '

शहाणे, मनोहर मुरलीधर [१ मे १९३० –] मॅट्रिकपर्यंत, वृत्तपत्र संपादन, कथा, कादंबरी, स्फुट विषय,
संपादन – ' पालवी ', अमृत

शहाणे, गोपाळ ज्ञानेश्वर [१८ डिसेंबर १९०४ –] बी. ए, अध्यापन, कोश-संपादन, नोकरी (सरकारी), वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय
संपादन – ' महाराष्ट्र साहित्य-पत्रिका ', कॉलेज मॅगझिन्स, करंट ऑफ इंडिया, हितवाद.

शास्त्री, कृष्णाजी नारायण
संपादन – ' व्यवहारदर्पण '

शास्त्री, नारायण बाळाजी [१० मे १९२० –] एम्. ए., अध्यापन, संस्था संचालन, कविता, टीका, वाङ्मय,
संपादन – ' विश्ववाणी '.

शास्त्री, रामचंद्र गोविंद
संपादन – ' समाधान '.

शास्त्री, शंकर बाळाजी [८ ऑगस्ट १९०४ –] बी ए, अध्यापन, ग्रंथानुवाद, कथा, कादंबरी, नाटक, स्फुट विषय,
संपादन – ' वागीश्वरी '

शास्त्रीग्राम, शंकर तुकाराम
संपादन – ' ज्ञानवर्धक '.

शिखरे, दामोदर नरहर [१२ नवंबर १९०३ –] एम् ए, अध्यापन, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संशोधन, संस्था-संचालन, इतिहास, कथा, कादंबरी, कोश, चरित्र, टीका, धर्म, नाटक, राजकारण, वाङ्मय, शिक्षण, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – ' महात्मा ', अग्रणी, केसरी, लोकशक्ति, समाचार.

शिखरे, विष्णु काशीनाथ
संपादन – ' युगांतर '.

शिंदकर, सदाशिव कृष्णराव [१९०० : २६ फेब्रुवारी १९४४] मॅट्रिक, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – ' तुमान्दार ', ' शेतकी आणि शेतकरी ', ऐक्य

शिंदे, कृष्णाजी परशराम
सपादन – ' मराठाविजय '

शिंदे, नलिनीबाई साहेबराव [८ नवबर १९१५ –] व्हू फा , इग्रजी, हिंदी, राजकारण, समाजकार्य, कथा, कविता,
सपादन – ' भगिनी '

शिंदे, बा ना
सपादन – ' बालविहार '

शिंदे, माधव कृष्णाजी [३ सप्टबर १९०८ –] , प्रथलेखन, वृत्तपत्र सपादन उद्योगधदा, कथा, कला, कविता, चित्रपट, नाटक, स्फुट विषय,
सपादन – ' नवमत ', ' भारती ', तिरगी झेंडा, निर्भीड, शाति

शिंदे, बाय बी
संपादन – ' शिक्षण '

शिंदे, राजाराम नागेश
सपादन – ' नयन '

शिंदे, रामचद्र कृष्णाजी [१० जुलै १९१८ –] बी ए ,एल्एल् बी छायाचित्रण, नोकरी (सरकारी), वकिली, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
सपादन – ' एकता '

शिंदे, रामराव जोतिराव [२० मे १९०५ –] बी ए पर्यंत, प्रभात्य, वृत्तपत्र सपादन, समाजकार्य, सस्था सचालन, अर्थशास्त्र, शेती, स्फुट विषय,
सपादन – ' रयत ', मार्तंड, रजपूत मराठा सघटन, रयत (सा०)

शिंदे, ल ता
सपादन – ' निविक्रम '

शिरगावकर, पुरुषोत्तम वामन [अदाजे १८७२ · १६ जुलै १९१६] मॅट्रिक, वैद्यक (आग्ल), वैद्की (आग्ल), राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था सचालन, स्फुट विषय,
सपादन – ' चित्ताकर्षण ', प्रभात

शिरढोणकर, रघुनाथ विष्णु [१८ मार्च १९०८ –] बी ए, नोकरी (सस्थानी), वृत्तपत्र सपादन, इतिहास, चरित्र, स्फुट विषय
सपादन – ' हितचिंतक ', आशा

शिरधनकर, भानुदास बलराम [१५ माच १९१५ –] मॅट्रिक, नोकरी (खाजगी, सरकारी), वृत्तपत्र सपादन, कथा, कला, क्रीडा, चरित्र, भूगोल, विज्ञान, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' हेटकरी ', नागरिक, निर्झर, प्रेक्षक, वीणा

शिरसट, गोविंद विठ्ठल
सपादन – ' गुल्जार गुलहौसी ', ' विबुध प्रिया '

शिरोडकर, रमाकात रा
सपादन – ' समाजसुधारक '

शिर्के, आनदीबाई [३ जून १८९२ –] मराठी गुजराती, समाजकार्य, सस्था-संचालन कथा, बालवाङ्मय, समाज,
सपादन – ' कलादर्श '

शुक्ल, सदाशिव अनत [२६ मे १९०२ २७ जानेवारी १९६८] इटर आर्टस्, ग्रथ लेखन, समाजकार्य, कथा, कविता, कादबरी, नाटक, पद्यकथा, बालवाङ्मय, विज्ञान, समाज,
सपादन – ' विजय '

शेख, उमर [२७ माच १८८१] , अध्यापन, धर्मप्रचार, कविता, चरित्र, धर्म, विज्ञान,
सपादन – ' माद्या '

शेजवळ, जी ए
सपादन – ' लोकमित्र '

शेटे, एम् जी
सपादन – ' सनय '

शेटे, व्ही एम्
संपादन – ' संग्राम '

शेटे, विश्वनाथ त्र्यबक [९ मे १९०८ –] बी ए, एल्एल् बी , वकिली, समाजकार्य, सस्था संचालन, राजकारण, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' शनैश्चर '

शेटे-जगताप, मारुतराव गयाजी
सपादन – ' शिक्षक '

शेट्ये, विश्वनाथ गोपाळ [३ मे १८८६ · १५ फेब्रुवारी १९६७] बी ए., एल्एल् बी , अध्यापन, नाट्य, राजकारण, वकिली, संस्था संचालन, कथा, कादंबरी, चरित्र, तत्त्वज्ञान, नाटक, रंगभूमी,
सपादन – ' वैदय मासिक '
शेंडे, नारायण रामचंद्र [७ नवबर १९०८ –] मॅट्रिकपर्यंत, नोकरी (सरकारी), संस्था सचालन, कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, नाटक,
सपादन – ' पूजा '.
शेंडे, शकर रामचंद्र
सपादन – ' बृहन्महाराष्ट्रीय '
शेणोलीकर, हरि श्रीधर [२२ जानेवारी १९२० –] एम् ए , साहित्य विशारद, अध्यापन, कादंबरी, चरित्र, टीका, वाङ्मय,
सपादन – ' नवा महाराष्ट्र '
शेवडे, श्री स
सपादन – ' बृहन्महाराष्ट्र '
शेपाळि, नारायणराव [· २१ जुलै १८९१] डी डी , इंग्रजी, हिंदी, अध्यापन, धर्म प्रचार, समाजकार्य, कादंबरी, चरित्र, धर्म,
सपादन – ' प्रमोदय '.
'श्रीगुरुमूर्ति विश्वेश्वरस्वामी चरपट्टाधीश'
सपादन – ' मुक्तगुच्छमाला '
'श्रीविद्यानंद विश्वविराम पडित'(= पडित, श्रीधर विश्राम)
सपादन – ' सन्यासी '
' श्री सौ सीताबाई ' (= सावत, सीताबाई सीताराम)
सपादन – ' गृहिणी रत्न माला '
श्रेष्ठी, वीरबसव शिवलिंगप्पा
सपादन – ' वीरशैवोत्कर्ष विचारमाला '
षडागुळे, विनायक बाळकृष्ण [ ] बी ए., एल्एल् बी , वकिली, कविता, नाटक,
सपादन – ' नीरक्षीरोल्हास '
संगमनेरकर, बाजीराव श्रीधर
सपादन – ' राष्ट्रोदय '.
संझगिरी, महेश य
सपादन – ' प्रभात '
संडेकर, दत्तात्रय गोविंद [जुलै १८६० २८ नवबर १९४१] मराठी पाचवी, ग्रथ प्रकाशन सपादन, मुद्रण, व्यापार उद्यम, समाजकार्य, कोश, चरित्र, भूगोल, समाज,
सपादन – ' लोकमित्र '
संत, कृष्णाजी रामचद्र
सपादन – ' सहविचार '
सत्राळकर, वि श्री
सपादन – ' सुवार्ता '
' सदाशिवात्मज '
सपादन – ' पूर्णानंद '
सबनीस, भालचद्र पाडुरग
सपादन – ' महाराष्ट्र सारस्वत '.
सबनीस, स पु
सपादन – ' कॉलेज युग '
सभारत्नम्, ए
सपादन – ' दिव्यजीवन '
समर्थ, श्रीपाद तुकाराम (पहा तोंडवळकर, श्री तु
समेळ, दत्ताराम देवनाथजी [ ] मॅट्रिक, नोकरी (नगर पालिका) ,
सपादन – ' त्वष्टा सेवक '
सरजामे सहस्रबुद्धे, कृष्णाजी विश्वनाथ [२ अक्टोबर १९०० १८ मे १९६२] मॅट्रिकपर्यंत गोरक्षण-प्रचार, नोकरी (खासगी), व्यापार-उद्यम, धर्म, स्फुट विषय,
सपादन – ' गोधन ', नरकेसरी
सरताळेल, जि श
सपादन – ' दर्यावर्दी '
सरदेसाई, रघुनाथ गोविंद [७ सप्टेंबर १९०५ –] मॅट्रिक वृत्तपत्र-सपादन, कथा, क्रीडा, चरित्र, निबंध, विनोद, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' स्फूर्ति ', केसरी, चित्रमयजगत्, तारका, नवयुग, नागरिक, मराठा, यशवत, लोकमान्य, विविधवृत्त, विहार

सरदेसाई, श्रीनिवास भिकाजी [: १८ जून १९४२] स्थापत्यशास्त्र, अध्यापन, नोकरी (नगरपालिका), वृत्तपत्र संपादन, कादंबरी, नाटक, स्फुट विषय,
संपादन – 'कादंबरीकलाप', राष्ट्रमत,

सरदेसाई, सीताराम गोविंद [५ डिसेंबर १९१० –] एफ् वाय् आर्टस्, जाहिरात वितरण, वृत्तपत्र संपादन, संस्था संचालन, कथा, कला, कविता, क्रीडा, चरित्र, टीका, निबंध, रंगभूमी, विनोद, स्फुट विषय,
संपादन – 'उपयुक्त घरेशिक्षण', इंद्रधनुष्य, उष:काल, ज्योति, पुढारी, सत्यवादी, सुदर्शन

सरनाईक, सखाराम बाळकृष्ण
संपादन – 'काव्यकुशेश्वर'.

सरवटे, विनायक सीताराम [२ एप्रिल १८८४–] बी ए, एल्एल् बी, नोकरी (संस्थानी), राजकारण, राज्यशासन (संस्थानी), वकिली, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन, अर्थशास्त्र, चरित्र, टीका, राजकारण, वाङ्मय, शिक्षण, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'मालवसाहित्य', जयभारत, मल्हारि मार्तंड विजय

सराफ, वसंतकुमार अनंत [२९ जानेवारी १९१९ –] मॅट्रिकपर्यंत, जाहिरात-वितरण, वृत्तपत्र संपादन, कथा, कादंबरी,
संपादन – 'उषा', नौबत, रंजन, ललना, वसुधा, वीणा, श्यामसुंदर

सवाई, आ सी
संपादन – 'कर्तव्यजागृति'.

सहस्रबुद्धे, गंगाधर नारायण [: ७ मे १९२५] एल् एजी, नोकरी (सरकारी), व्यापार उद्यम, उद्योगधंदा, शेती,
संपादन – 'ऊस, गूळ आणि साखर'.

सहस्रबुद्धे, गंगाधर नीळकंठ
संपादन – 'कामगार समाचार', 'समाज सेवक'

सहस्रबुद्धे, गोविंद गंगाधर [१८८५ : १९०९] एफ् वाय् आर्टस्, अध्यापन, राजकारण, संस्था संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – 'महाराष्ट्रप्रगती'

सहस्रबुद्धे, परशुराम त्रिंबक [११ जुलै १९०८ –] मॅट्रिक, नोकरी (सरकारी), संस्था संचालन, कादंबरी, नाटक,
संपादन – 'मराठी ग्रंथ संग्राहक'

सहस्रबुद्धे, पु ग
संपादन – 'जनता'

सहस्रबुद्धे, वामन विनायक
संपादन – 'गोधन'

सहस्रबुद्धे, शंकर बळवंत (पहा : 'बाळो धान काका')

सहस्रबुद्धे, सखाराम दत्तात्रय [८ ऑक्टोबर १९०५ –] मॅट्रिक, नोकरी (खासगी), ,
संपादन – 'ज्योतिर्मंदिर'.

साखळकर, गजानन रामचंद्र [१२ नोव्हेंबर १९०४ –] बी कॉम्, नोकरी (खासगी), राजकारण, समाजकार्य, ...
संपादन – 'विधायक'

साटम, पी ए स् ॥
संपादन – 'मराठा'

साठे, आप्पाशास्त्री (= साठे, कृष्णाजी नारायण) [१७जानेवारी १८७९ . १९ डिसेंबर १९४२) इंटरमिजिएट, वैद्यतीर्थ, अध्यापन, राजकारण, वैद्यकी, समाजकार्य, संस्था संचालन, विज्ञान,
संपादन – 'आयुर्वेद'.

साठे, कृष्णशास्त्री
संपादन – 'अज्ञात नावाचे'

साठे, प कृ उर्फ सुंदरशास्त्री
संपादन – 'आयुर्वेद'.

साठे, शिवराम हरी
संपादन – 'न्यायाश्रय'

सांडव, श्रीधर
संपादन – 'लोकनाथ'.

सातपुते, गजानन शिवराम
संपादन – 'देवाग'.

सातवळेकर, श्रीपाद दामोदर [१९ सप्टेंबर १८६७ : ३१ जुलै १९६८] मराठी सहावी, वेदशास्त्र, संस्कृत, चित्रकला, अध्यापन, ग्रंथ-अनुवाद-प्रकाशन-संपादन, चित्रकला, छायाचित्रण, राजकारण, समाजकार्य, संस्कृति संवर्धन, संस्था-संचालन; इतिहास, कला, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, भाषा, राजकारण, राज्यशास्त्र, वाङ्मय, विज्ञान, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' पुरुषार्थ ', ' भगवद्‌गीता '; अमृतलता, प्रजासंवयार्ता, वेद-संदेश, वैदिक धर्म.

सातारकर, त्रिंबक माधवराव [७ नवंबर १९१६ –] मॅट्रिकपर्यंत; व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, संस्था-संचालन; कविता;
संपादन – ' उदय '.

सातारकर-माळवाळ, रामचंद्र नारायण [१४ जानेवारी १८५४ : २० डिसेंबर १९२१] एल्. सी. ई., व्यापार-उद्यम; स्फुट विषय;
संपादन – ' कुमावत क्षत्रिय-मित्र आणि शिसकला-दर्पण '.

सातोस्कर,, बाळकृष्ण दत्तात्रय [२६ मार्च १९०९ –] बी. ए., ग्रंथपालन शास्त्र; अध्यापन, ग्रंथपालन, ग्रंथ प्रकाशन, ग्रंथालय-संघटन, नोकरी (खासगी), मुद्रण, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; कथा, कादंबरी, ग्रंथालयशास्त्र, चरित्र, टीका, बालवाङ्मय, पत्रसाहित्य, भाषा, राजकारण, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' गोमंतक ', ' विसावा '; गोमंतक (दै.), कथासागर, दूधसागर, प्रभात, साहित्यसहकार.

सात्त्विक, शंकर गोपाळ
संपादन – ' काव्यविकास '.

साधु, रामराव सदाशिव
संपादन – ' सच्चरितमाला '.

साने, काशिनाथ नारायण [२५ सप्टेंबर १८५१ : १७ मार्च १९२७] बी. ए.; अध्यापन, इतिहास-संशोधन, ग्रंथ-संपादन, नोकरी (सरकारी), संस्था संचालन, इतिहास, कोश, चरित्र, भाषा;
संपादन – ' काव्येतिहास संग्रह '; काव्येतिहास संशोधक.

' साने गुरुजी ' (= साने, पांडुरंग सदाशिव) [२४ डिसेंबर १८९९ : ११ जून १९५०] एम्. ए., अध्यापन, भाषा-संघटन, राजकारण, वृत्तपत्र-संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन; इतिहास, कथा, कला, कविता, कादंबरी, चरित्र, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक, बालवाङ्मय, राजकारण, लोकसाहित्य, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – ' विद्यार्थी ', ' प्रदीप '; काँग्रेस, साधना.

साने, बाळाजी बापूजी
संपादन – ' इंजिनिअरिंग विषयावर (शिल्प विद्येवर) मासिक पुस्तक '.

साने, ल. ना.
संपादन – ' महाराष्ट्र-विस्तार '.

साने, वि. न.
संपादन – ' रचना '.

सापळे, कृष्णाजी नारायण [१ सप्टेंबर १८९६ : ४ फेब्रुवारी १९५९]......; मुद्रण, संस्था-संचालन; ......;
संपादन – ' आदर्श वैश्य '.

सापळे, रा. पु.
संपादन – ' दीपज्योत '.

सांवारे, रावजी विन केशव
संपादन – ' विद्याकल्पतरु '.

सामंत, नारायण गणेश [१५ जानेवारी १९०० : ३० मार्च १९५०] बी. ए., एलूएल्. बी.; अध्यापन, वकिली;......;
संपादन – ' गौड ब्राह्मण '.

सामंत, रघुनाथ जगन्नाथ [२४ डिसेंबर १९०९ –] बी. ए., बी. टी.; अध्यापन, ग्रंथ प्रकाशन, व्यापार-उद्यम, संस्था-संचालन; कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र, नाटक, निबंध, बालवाङ्मय, विज्ञान, शब्दचित्र, समाज;
संपादन – ' ज्योति ', ' पारिजात '.

सामंत, रामचंद्र रामकृष्ण
संपादन – ' श्री शार्दूलीला '

सामंत, वासुदेव जगन्नाथ [६ ऑक्टोबर १८९९ –] इटर, वैद्यक, वैद्यकी, विज्ञान,
संपादन – ' शरीरयंत्र '; हेल्थ अँड ब्युटी.

सामसन, आय जे
संपादन – ' इस्राएल '.

सावंत, फोंडिया बाळा [१९१४–] न्हृ. फा , अध्यापन, नोकरी (संस्थानी), व्यापार उद्यम, ...
संपादन – ' पांचजन्य '.

सावंत, डी एम्
संपादन – ' मराठा '.

सावंत, सखाराम पांडुरंग
संपादन – ' छत्रपति '.

सावरकर, दिनकर शंकर [८ मे १८६७ . ८ जानेवारी १९५२] एल सी ई , एस् टी. सी , अध्यापन, कोश-संपादन, नोकरी (सरकारी), इतिहास, कथा, कोश, चरित्र, धर्म,
संपादन – ' मराठी शिक्षक ', ज्ञानोदय

सावे, आत्माराम विठ्ठल [३ जुलै १८९४ : १९ जुलै १९५३] बी. ए , बी. टी , अध्यापन, राजकारण, समाजकार्य, संस्था-संचालन, चरित्र,
संपादन – ' ग्रामसेवक '.

साळगावकर, विश्वनाथ दत्तात्रय [१४ मार्च १९०३ –] एम्. ए , एल्एल् बी , अध्यापन, संस्था संचालन, निबंध, वाङ्मय,
संपादन – ' सद्विचार '.

साळवी, रामचंद्र महादेव [२५ जून १८८८ :] मॅट्रिक, व्यापार उद्यम, समाजकार्य, ... ,
संपादन – ' त्वष्टा सेवक '.

साळवे, शां ळ
संपादन – ' नवा शिक्षक '

सिंदे, गोदुबाई
संपादन – ' सुबोधिनी '.

सिरदनकर, कृष्ण मालोजी
संपादन – ' भंडारी हितेच्छु '

सीमंत, संपतराव
संपादन – ' न्यायबोध '.

सुखात्मे, पांडुरंग वासुदेव [२७ नवंबर १९११ –] बी ए., डी एस्सी., पीएच्. डी., अध्यापन, अन्न कृषि संघटन संशोधन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, अर्थशास्त्र, शेती, विज्ञान,
संपादन –' महाराष्ट्र विस्तार '.

सुगंध, नीलकंठराव रखमाजी [५ मार्च १८७५ : १४ मार्च १९१७] . . ., अध्यापन, समाजकार्य, संस्था संचालन,... . ,
संपादन – ' नामदेव '

सुरतकर, माधव मेराळ [१० सप्टेंबर १८७९ १५ डिसेंबर १९४०] यंत्रविद्या-स्थापत्य विशारद, मानसोपचार शास्त्र, नोकरी (खासगी), मुद्रण, राजकारण, वृत्तपत्र संपादन, वैद्यकी, व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, उद्योगधंदा, कला, विज्ञान,
संपादन – ' कलाशिक्षण ', ' निसर्गोपचार', ' सकल ', सावधान

सुर्वे, आनंदराव नारायण [१४ नवंबर १८८४ –] बी ए , एल्एल् बी , अध्यापन, वकिली, समाजकार्य, स्फुट विषय,
संपादन – ' भंडारी विजय '.

सुळे
संपादन – ' ज्ञानविलास '

सूर्यवंशी, जी एम्
संपादन – ' शिक्षण '

सूर्यवंशी, दानिएल शांतवनराव [७ जुलै १८९७ –] बी ए , एल्एल् बी , वकिली, समाजकार्य, स्फुट विषय,
संपादन – ' समाज सेवक '

सूर्यवंशी, सत्यवान नामदेव [३१ मार्च १९१६ –] मॅट्रिकपर्यंत, नाट्य, नोकरी (खासगी), मुद्रण, मुद्रित शोधन, वृत्तपत्र संपादन, व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, संस्था संचालन, कथा, कविता, कादंबरी, चरित्र,नाटक,

संपादन – ' आवेश ', ' तरुणाचा ख्रिस्ती आवेश ', आपण, ऑल इंडिया ट्रेझर चेस्ट, प्रेषित, बालबोध मेवा, ज्ञानोदय

सोनवणे, ए. टी
संपादन – ' प्रकाशक '

सोनाळकर, केशव महादेव [६ जानेवारी १८८५ ७ १ अक्टोबर १९३८] एलएल् बी, वकिली, कविता, तत्त्वज्ञान, धर्म, नाटक,
संपादन – ' कलादर्श ', ' लोकमान्य '

सोनुर्लीकर, (नाईक, नंदिनी आ) कमल [२१ नवबर १९१९ –] बी ए, बी टी, एस् टी सी, पी टी, राष्ट्रभाषा कोविद, अध्यापन, स्फुट विषय,
संपादन – ' समाज सुधारक '

सोमण, गणेश कृष्ण
संपादन – ' नवा मनु '

सोलापुरे, मा भी [१६ फेब्रुवारी १९१६ –] एम्. ए, वृत्तपत्र-संपादन, व्यापार-उद्यम, कथा, टीका, नाटक, स्फुट विषय,
संपादन – ' शेतकरी मित्र ', जयहिंद

सोहनी, कमलाबाई
संपादन – ' पूर्णेन्दु '

सोहनी, गोविंद प्रभाकर [२६ जून १९०३ –] बी ए, एलएल् बी, बी टी, अध्यापन, संस्था संचालन कथा, नाटक, प्रवास, विज्ञान, शिक्षण,
संपादन – ' नवे अध्यापन ', महाराष्ट्र एज्युकेशनल जर्नल

सोहनी, बळवंत रामचंद्र
संपादन – ' पंचमजॉर्ज विजय ', 'पूर्णानंद'

सोहनी, सदाशिव हरी
संपादन – ' आर्यधर्मदीपक '

' सौ शोभना '
संपादन – ' सवाई जीवन '

' सौ सरूबाई '
संपादन – ' सौभाग्यसमार '

स्टॉरी, आर्थर इ [२१ आगस्ट १९५०] , धर्मप्रचार, समाजकार्य, चरित्र, धर्म
संपादन – ' सच्छास्त्रप्रदीपक '.

' स्वच्छंदानंद '
संपादन – ' स्वच्छंदानंदी गीतार्थदीपिका '

' स्वामी दत्तारण्यमहंत '
संपादन – ' मावसारक्षनियप्रबोध ',

' स्वामी वामदेव '
संपादन – ' सन्त संदेश '

हॅंझेन, ए
संपादन – ' ज्ञानोदय '

हडप, विठ्ठल वामन [२७ सप्टेंबर १९०० १२ मार्च १९६०] मॅट्रिकपर्यंत, ग्रंथ लेखन, राजकारण, इतिहास, कथा, कादंबरी, चरित्र, नाटक, राजकारण, संस्था परिचय
संपादन – ' पूर्णानंद ', ' रम्यकथा ', ' लोकमित्र '

हतवळणे, शंकर रामचंद्र [१८५१ १९०४] बी ए पर्यंत, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), कादंबरी, चरित्र, भाषा, विज्ञान, शिक्षण, समाज,
संपादन – ' न्यायप्रकाश '

हर्वडे, विनायक रामचंद्र [२३ जुलै १९०७ १९ नवबर १९६३] मॅट्रिक, ग्रंथ लेखन, वृत्तपत्र संपादन कथा, कादंबरी, नाटक, श्रुतिका,
संपादन – ' उल्हास ', किरण, राष्ट्रसंदेश

हरोलीकर, रा य
संपादन – ' नाविन्य '

हर्षे, रामकृष्ण गणेश [२८ अक्टोबर १९०० –] वाङ्मय विशारद, डी लिट्, अध्यापन, नोकरी (बिनसरकारी), संशोधन, संस्था-व्यवस्थापन-संचालन चरित्र, टीका, भूगोल, वाङ्मय, स्फुट विषय,
संपादन – ' टिळक महाविद्यालय ', ' रत्नाकर '

हसबनीस, र धा [३० जानेवारी १९१६ –] बी ए., जी डी सी व्यापार उद्यम स्फुट विषय,
संपादन – ' रविकाल '

हाटे, चंद्रकला आनंदराव [१२ सप्टेंबर १९०३ –] एम्. ए., पीएच् डी,

अध्यापन, समाजकार्य, अर्थशास्त्र, चरित्र, तत्त्वज्ञान, राज्यशास्त्र, लोकसाहित्य, समाज,
सपादन – ' वनिता विश्व '.

हाडोळे, ए ज
सपादन – ' धरेशिक्षक '.

हॉवर्ड, एच् जी.
सपादन – ' आमचा बालमित्र '.

हिंदळेकर, धर्माजी फणुजी
सपादन – ' भडारी विजय '.

हिरेमठ, मुत्तय्या सिद्धलिंगय्या
सपादन – ' आर्यमित्र '.

हिर्लेकर, पुरुषोत्तमशास्त्री सखाराम [५ जुलै १८९३ : २ जुलै १९५३] वैद्यभूषण, आयुर्वेद वृहस्पती, अध्यापन, वैद्यकी, समाज कार्य, संस्था संचालन, विज्ञान, स्फुट विषय,
सपादन – ' आयुर्वेद चिकित्सक ', ' आरोग्यमदिर ', वैद्य समेलन-पत्रिका, स्वास्थ्यरक्षक.

हिवाळे, सुदामराव विश्रामजी
सपादन – ' मेथॉडिस्ट संदेश '.

हीटन (मिसेस)
सपादन – ' मातृसंघ '.

हुद्दलीकर, सत्यबोध बाळकृष्ण [२६ नवबर १८९० –] एम् ए, पीएच् डी, जर्मन, अध्यापन, नोकरी (संस्थानी), चरित्र, बालवाङ्मय, भाषा, विज्ञान,
सपादन – ' बालक मदिर ', ' बालबोध ', ' सद्विज्ञान '

हुद्दार, गोपाळ मुकुंद [२१ जून १९०२ –] बी ए, नोकरी (खासगी), राजकारण, शेती, स्फुट विषय,
सपादन – ' वागीश्वरी '

हुद्दार, श्रीधर नारायण [८ मार्च १९०५ –] बी ए, अध्यापन, ग्रथपालन, ग्रथ प्रकाशन संपादन, नोकरी (खासगी), वृत्तपत्र सपादन, कथा, चरित्र, धर्म, प्रवास, राजकारण, राज्यशास्त्र, वाङ्मय, विज्ञान, समाज, स्फुट विषय,
सपादन – ' ग्रामणी ', ' टिळक महाविद्यालय ', ' स्थानिक स्वराज्य ', अभिनव भारत, मणी (हिंदी), तरुण भारत, प्रगति

हुसेन, एम् बी.
सपादन – ' शिक्षण '.

हेगडे देसाई, गोविंद पुंडलिक [१८८५ : १५ आगस्ट १९४९] कायदा व फार्मासेवतिक परीक्षा, राजकारण, वकिली, वृत्तपत्र-सपादन, समाजकार्य, स्फुट विषय,
सपादन – ' भारतोदय ', ' मराठा गायकमित्र ', ' स्वयसेवक ', भारत.

हेटे, चिंतामण
सपादन – ' सेवा '.

हेंद्रे, बाळकृष्ण राजाराम
सपादन – ' विजयी नामदेव '.

हेर्लेकर, राजाराम बाळकृष्णशास्त्री
सपादन – ' श्रीमयूरकवि '.

होमकर, लक्ष्मीबाई विनायक
सपादन – ' वैभव '.

ह्यूम, ई. एस्.
संपादन – ' बालबोध मेवा '.

ह्यूम, (मिसेस) ई. एस्
सपादन – ' बालबोध-मेवा '.

ह्यूम, रॉबर्ट डब्ल्यु. [१० नवबर १८१० : २६ नवबर १८५४] ..., धर्म प्रचार, समाजकार्य, सस्था सचालन, चरित्र, धर्म, विज्ञान,
सपादन – ' ज्ञानोदय '.

क्षीरसागर, दिनकरराव
सपादन – ' गुरव शैवसमाचार '

क्षीरसागर, पद्माकरशास्त्री बाळशास्त्री [६ ऑक्टोबर १९१३ –] काव्य व्याकरण-साख्यतीर्थ, अध्यापन, ग्रथ संपादन, कविता, वाङ्मय,
सपादन – ' विश्वब्रह्मवृत्त '.

क्षीरसागर, बळवंत मोरेश्वर [१८९९ –] मॅट्रिकपर्यंत, नोकरी (खासगी), व्यापार उद्यम, नाटक,
सपादन – ' आदर्श नाभिक ', ' नाभिक समाचार ', ' नाभिकोदय '.

क्षीरसागर, बाळशास्त्री रावजीशास्त्री [२५ डिसेंबर १८७६ ५ अक्टोबर १९४३]

वेद, संस्कृत, साहित्यशास्त्र; अध्यापन, ग्रंथ-प्रकाशन संपादन, धर्मप्रचार, मुद्रण, संशोधन; इतिहास, उद्योगधंदा, धर्म, वाङ्मय, विज्ञान, समाज,
संपादन – 'विश्वकर्मधर्मजीर्णोद्धार', 'विश्वरहस्यवृत्त'.

क्षीरसागर, शंकर धोंडो [१९ सप्टेंबर १९०२ –] इंटरपर्यंत, अध्यापन, धर्मप्रचार, समाजकार्य, संस्था-संचालन, चरित्र, धर्म, समाज,
संपादन – 'श्रीदासबोध'.

क्षीरसागर, श्रीकृष्ण केशव [६ नवंबर १९०१ –] बी. ए.; अध्यापन, समाजकार्य, संशोधन, संस्था संचालन, कथा, कला, कादंबरी, क्रीडा, चरित्र, टीका, नाटक, निबंध, भाषा, रंगभूमी, वाङ्मय, समाज, स्फुट विषय,
संपादन – 'रसना'.

परिचय-पुरवणी

ॲट्किन्सन, आर. सी. ई. [ ] ......, धर्मप्रचार, समाजकार्य, चरित्र, धर्म,
संपादन – 'सच्छास्त्रप्रदीपक'.

अर्व्हिन, विल्यम सी [१८७० : ५ सप्टेंबर १९४६] ....., मराठी, धर्मप्रचार, समाजकार्य, संस्था-व्यवस्थापन-संचालन, चरित्र, धर्म, समाज,
संपादन – 'सच्छास्त्रप्रदीपक'.

काकडे, श्रीपत हरिबा [अदाजे १८९७ –] शिपीशास्त्रप्रवीण, अध्यापन, व्यापार उद्यम, संस्था संचालन, उद्योगधंदा,
संपादन – 'शिवणकला'.

कानडे, शेषाद्रि गोविंद [४ जून १८९७ : ९ एप्रिल १९४४] एम्. ए, एस्. टी. सी., पुराणाल, चित्रकला, संगीत, अध्यापन, कीर्तन, संस्था संचालन, कला, तत्त्वज्ञान, धर्म, भूगोल, शिक्षण,
संपादन – 'तत्त्वज्ञान मंदिर', 'भारतसुधा'.

कापडी, सदानंद लक्ष्मण [६ जुलै १८९१ : १६ फेब्रुवारी १९६७] बी एस्सी, वैद्यक (होमिओ), अध्यापन, ग्रंथपालन, ग्रंथ संपादन, समाजकार्य, संस्था-संचालन, स्फुट विषय,
संपादन – 'महाराष्ट्र सारस्वत'.

कालेकर, गोविंद मंगेश [एप्रिल १८७२ : फेब्रुवारी १९४५] एफ्. वाय. आर्ट्‌स्, नोकरी (सरकारी), क्रीडा, लोकसाहित्य, समाज,
संपादन – 'विद्यार्थीमित्र'.

'कुमारी श्यामा' (पाहा 'वामन राघाकृष्ण')

केंदुरकर, शंकरराव केशवराव [ ] मॅट्रिक, वैद्यक, नोकरी (नगरपालिका, सरकारी), वैद्यकी, समाज,
संपादन – 'नूतन शैव'.

कोठारी, चांदमल पूनमचंद [१९ जून १९१० –] बी.ए., वृत्तपत्र संपादन, व्यापार उद्यम, उद्योगधंदा, धर्म,
संपादन – 'व्यापारी जगत्', लोकमत

खाडिलकर, प्रभाकर हरि [: १९ जुलै १९५०] इंटरपर्यंत, अध्यापन, प्रवचन, वृत्तपत्र संपादन, समाजकार्य, संस्था संचालन; कादंबरी, नाटक, समाज, स्फुट विषय;
संपादन – 'प्राविण्य', दक्षिण महाराष्ट्र, नवा काळ, लोकमान्य, सध्याकाळ.

खिंवसरा, गुलाबचंद धोंडीराम [११ ऑगस्ट १८८९ –] मराठी पाचवी, राजकारण, व्यापार-उद्यम, समाजकार्य, संस्था-संचालन, कविता, चरित्र, धर्म,
संपादन – 'जैनोन्नति'.

खेर, शंकर अमृत [१९०३ –] बी. ए.; नोकरी (खाजगी), संस्था-व्यवस्थापन; चरित्र, स्फुट विषय,
संपादन – 'महाराष्ट्र विस्तार'.

गडकरी, माधव यशवंत [२५ सप्टेंबर १९२८ –] बी ए, वृत्तपत्र-संपादन, प्रवास, भूगोल, स्फुट विषय;
संपादन – 'दिविज', गोमंतक, विशाल, महाराष्ट्र टाइम्स.

जरे, विनायक अंबादास [१५ अक्टोबर १९१० –] बी ए., मराठी, अध्यापन, भाषानुवाद, नोकरी (सरकारी), संस्था-संचालन, टीका, निबंध, वाङ्मय, स्फुट विषय; सपादन – ' ज्योत्स्ना '.

द्रेवे, काशिनाथ त्रिंबक [८ फेब्रुवारी १९०३ –] एम. ए., एलएल. बी., वकिली, स्फुट विषय, सपादन – ' भारत सेवक '

धाधव, अनंत कृष्ण [२८ ऑगस्ट १९१२ –] बी ए, एलएल. बी, नोकरी (खासगी, नगरपालिका), वार्ता संकलन, ..., सपादन – ' प्रकाश '.

नाधर, काशिनाथ ठक्कजी [अदाजे १८६३ : १० एप्रिल १९५८] मराठी सहावीपर्यंत, व्यापार-उद्यम, राजकारण, समाजकार्य, ; सपादन – ' मराठा वैभव '.

टिकेकर, गणेश रामचंद्र [२१ जुलै १९२७–] मॅट्रिक, नोकरी (खासगी), मुद्रण, संस्था-व्यवस्थापन, कथा, बालवाङ्मय, स्फुट विषय, सपादन – ' मुद्रण सेवक ', सुदर्शन.

ठकार, भास्कर रघुनाथ [१८९४.२६ मार्च १९५७] मॅट्रिक, अध्यापन, समाज कार्य, वनिता, चरित्र, नाटक, बालवाङ्मय, भूगोल. सपादन – ' भगिनी रक्षण '.

डग्लस, हेन्री अलेक्झांडर [२२ फेब्रुवारी १८२१ : ११ डिसेंबर १८७५] ...., धर्मप्रचार, समाजकार्य, धर्म, सपादन – ' शुभवर्तमानदर्शक व चर्चसंबंधी नानाविध सग्रह '.

नरवणे, दत्तात्रय नारायण [९ नवबर १९०५ –] एम् ए, एलएल् बी, नोकरी (खासगी, सरकारी, संस्थानी), व्यापार-सघटन, समाज कार्य, उद्योगधंदा, चरित्र, राजकारण, राज्यशास्त्र, सपादन – ' सहविचार '.

नवलकर, रवी [१८७५ :] बी ए, टी. डी, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, सस्था सचालन, शिक्षण, समाज, संस्था-परिचय, सपादन – ' प्राथमिक शिक्षण '

' नारायण शेषाद्रि ' (पाहा : शेषाद्रि, नारायणराव)

पारखे, हरि गणेश [२६ ऑगस्ट १८९१ –] बी. ए., एलएल् बी, वकिली, समाजकार्य, संस्था संचालन, भूगोल, समाज, सपादन – ' विश्वब्राह्मण समाजोन्नति '.

पुरंदरे, नीलकंठ अनंत [१८७७ : १२ डिसेंबर १९६४] एम् डी, एफ्. सी. पी. एस्, अध्यापन, वैद्यकी (आग्ल), समाज, सस्था सचालन; विज्ञान, सपादन – ' वैद्यक '.

पुराणिक, वासुदेव रामचंद्र [१३ सप्टेंबर १८८६ –] बी ए, एलएल् बी, नोकरी (सरकारी), वकिली, समाजकार्य, संस्था संचालन, अर्थशास्त्र, कायदा, समाज, सपादन – 'ग्रामणी अर्थात खेड्यातील पुढारी'.

भागवत, भास्कर हरि [अदाजे १८३७ : २० अक्टोबर १८९४] इटरपर्यंत, गुजराती, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), समाजकार्य, संस्था सचालन, चरित्र, प्रवास, सपादन – ' मराठी ज्ञानप्रसारक '.

मदन, जनार्दन आत्माराम [१२ फेब्रुवारी १८८५ : २१ फेब्रुवारी १९५७] बी. ए, सी आय. ई, आय सी. एस्, नोकरी (सरकारी), अर्थशास्त्र, सपादन – ' सहकारी मित्र '

मॅन, हॅरोल्ड हार्ट [१८७२ :] डी एस्सी, एफ्. आय. सी. एफ् आय. एस्, अध्यापन, नोकरी (सरकारी), संस्था-संचालन, शेती, सपादन – ' शेतकी आणि शेतकरी '.

मुडेश्वर, गणेश पद्मनाभ [८ मे १८८६ –] बी ए, एलएल् बी, अधिकोषण, वकिली, समाजकार्य, सस्था सचालन, अर्थशास्त्र, कायदा, समाज, सपादन – ' सद्भक्तिप्रकाश '

मोरमकर, अनंत आत्माराम [: ५ सप्टेंबर १९१४] मॅट्रिकपर्यंत, मुद्रण, वृत्तपत्र संपादन, सस्था संचालन, स्फुट विषय, सपादन – ' विविधज्ञान विस्तार ', विविध-

वृत्त, विहार.

लॅयम, (मिस्) जेन [ ] ......;
अध्यापन, धर्मप्रचार, समाजकार्य, संस्था-संचालन; धर्म, शिक्षण;
संपादन – ' नवा शिक्षक '.

साने, विष्णु नरहर [१४ जून १९१८ –] सरकारी व्यापार पत्रिका; कामगार-संघटन, राजकारण, समाजकार्य, संस्था संचालन; अर्थशास्त्र, राजकारण, स्फुट विषय;
संपादन – ' रचना '.

' स्वामी दत्तारण्यमहंत ' (= खोले, दत्तात्रय टिकाराम) [१८९५ :- ३ जानेवारी १९६२] इंग्रजी, उर्दू, संस्कृत; गोरक्षण, धर्मप्रचार, समाजकार्य, संस्था-संचालन; धर्म, समाज;
संपादन – ' मावसार क्षत्रिय प्रबोध '.

काही निधन-काल

अत्याळकर, भिमाजी विठ्ठल (५५३) – १४ ऑक्टोबर १९४२
आवारकर, शंकर पुरुषोत्तम (५५४) – २ सप्टेंबर १९६०
आचार्य-पुणतांबेकर, बळराम जनार्दन (५५४) – १७ जुलै १९५०
आळतेकर, माधव दामोदर (५५६) – २० ऑगस्ट १९५९
ओक, जनार्दन विनायक (५५७) – २२ एप्रिल १९१८
कानिटकर, नारायण विनायक (५६०) – १९ नोवेंबर १९६५
केळकर, सदाशिव पांडुरंग (५६५) – २० डिसेंबर १९०६
जोगळेकर, सीताराम दिनकर (५७६) – २३ एप्रिल १९४४
जोशी, वासुदेव विनायक (५७८) – १९ मे १९६५
तटणीस, रामचंद्र काशिनाथ (५८१) – १ मे १९५२
तिवारी, दुर्गाप्रसाद आत्माराम (५८२) – २२ ऑक्टोबर १९३९
देव, शंकर श्रीकृष्ण (५८५) – २३ एप्रिल १९५८
मावकर, रामचंद्र बाळाजी (६०७) – १२ एप्रिल १९४१
लाड, गणपत विश्वनाथ (६१४) – १४ मार्च १९४५
लेले, दामोदर लक्ष्मण (६१४) – ३ एप्रिल १९५४

काही लक्ष्य अशुद्धे :

पृ.	अशुद्ध	शुद्ध
५६२	कुटे, म. मो.	कुंटे, म. मो.
५७२	गोवळकर	गोळवलकर
५७८	चोशी, वा. म.	जोशी, वा. म.
५८१	तळावलीकर, विजया दत्तात्रय (अपुरी नोंद)	तळावलीकर, (कारमारी, विजया सदानंद) विजया दत्तात्रय (पूर्ण नोंद)
५८४	दाते, यशवंत रामचंद्र	दाते, यशवंत रामकृष्ण
५८५	दिघाणकी, नी. कृ.	दिवाणजी
५८७	दयमाने	देशमाने
५९४	पाटोल, ब. रामजी	पाटील, ब. रावजी
५९९	वदस्वा	वञ्ज्रदस्वा (नोंद पृ. ६०० वर होईल)
६२०	सरंजामे सहस्त्रबुद्धे	सरंजामे-सहस्त्रबुद्धे